ERINDALE COLLEGE
3 1761 02436277 4

[illegible]

Gilbert Norwood
October 11th 1934.

ARISTOTELIS

OPERA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

INDICES SYLBURGIANI.

TOMUS I.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII

ARISTOTELIS

ORGANON

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

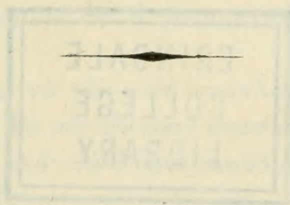

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

A. Codex Urbinas 35.

B. Marcianus 201.

C. Coislinianus 330.

D. Coislinianus 170.

ERINDALE
COLLEGE
LIBRARY

[a]ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΙ.

ὉΜΩΝΥΜΑ λέγεται ὧν ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ
τοὔνομα [b]λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος, οἷον ζῷον ὅ τε ἄνθρω-
πος καὶ τὸ γεγραμμένον. Τούτων γὰρ ὄνομα μόνον κοινόν, 2
ὁ δὲ κατὰ τοὔνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος· [c]ἂν γάρ
τις ἀποδιδῷ τί ἐστιν αὐτῶν ἑκατέρῳ τὸ ζῴῳ εἶναι, ἴδιον
ἑκατέρου λόγον ἀποδώσει. Συνώνυμα δὲ λέγεται ὧν τό τε 3
ὄνομα κοινὸν καὶ ὁ κατὰ τοὔνομα λόγος τῆς οὐσίας ὁ αὐτός,
οἷον ζῷον ὅ τε ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς. Ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ 4
ὁ βοῦς κοινῷ ὀνόματι προσαγορεύεται ζῷον, καὶ ὁ λόγος [d]δὲ
τῆς οὐσίας ὁ αὐτός· ἐὰν γὰρ ἀποδιδῷ τις τὸν ἑκατέρου
λόγον, τί ἐστιν [e]αὐτῶν ἑκατέρῳ τὸ ζῴῳ εἶναι, τὸν αὐτὸν
λόγον ἀποδώσει. Παρώνυμα δὲ λέγεται ὅσα ἀπό τινος δια- 5
φέροντα τῇ πτώσει τὴν κατὰ τοὔνομα προσηγορίαν ἔχει,
οἷον ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμματικὸς καὶ ἀπὸ τῆς ἀν-
δρείας ὁ ἀνδρεῖος.

Τῶν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λέγεται, τὰ δ' 2
ἄνευ συμπλοκῆς. Τὰ μὲν οὖν κατὰ συμπλοκὴν οἷον ἄνθρωπος
τρέχει, ἄνθρωπος νικᾷ· τὰ δ' ἄνευ συμπλοκῆς οἷον ἄνθρωπος,
βοῦς, τρέχει, νικᾷ.

Τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται, ἐν ὑπο- 2
κειμένῳ δὲ οὐδενί ἐστιν, οἷον ἄνθρωπος καθ' ὑποκειμένου μὲν

Codices Organi A.B.C, et C. ubi deficit, D. [a] Tit. κατηγορίαι περὶ τῶν δέκα γενικωτάτων γενῶν C. [b] λόγος post οὐσίας ponit C. [c] ἐὰν B. [d] δὲ om. A.C. [e] ἑκατέρῳ αὐτῶν C.

λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐδενί ἐστι·
τὰ δὲ ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι, καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς
λέγεται (ἐν ὑποκειμένῳ δὲ λέγω, ὃ ἔν τινι μὴ ὡς μέρος
ὑπάρχον ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἐστίν), οἷον [f]ἡ τὶς
γραμματικὴ ἐν ὑποκειμένῳ μέν ἐστι τῇ ψυχῇ, καθ' ὑποκει-
μένου δ' οὐδενὸς λέγεται, καὶ τὸ τὶ λευκὸν ἐν ὑποκειμένῳ
μὲν τῷ σώματί ἐστιν (ἅπαν γὰρ χρῶμα ἐν σώματι), καθ'
ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται· τὰ δὲ καθ' ὑποκειμένου τε
λέγεται καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν, οἷον ἡ ἐπιστήμη ἐν ὑπο-
κειμένῳ μέν ἐστι τῇ ψυχῇ, καθ' ὑποκειμένου δὲ λέγεται τῆς
γραμματικῆς· τὰ δὲ οὔτ' ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν οὔτε καθ' ὑπο-
κειμένου [g]τινὸς λέγεται, οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος καὶ ὁ τὶς ἵππος·
οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν οὔτε καθ'
3 ὑποκειμένου λέγεται. Ἁπλῶς δὲ τὰ ἄτομα καὶ ἓν ἀριθμῷ κατ'
οὐδενὸς [h]ὑποκειμένου λέγεται, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ἔνια οὐδὲν
[i]κωλύει εἶναι· ἡ γάρ τις γραμματικὴ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ [k]μέν
ἐστι, [l]καθ' ὑποκειμένου δὲ οὐδενὸς λέγεται.

3 Ὅταν ἕτερον καθ' ἑτέρου κατηγορῆται ὡς καθ' ὑποκειμένου, ὅσα κατὰ τοῦ κατηγορουμένου λέγεται, πάντα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθήσεται, [m]οἷον ἄνθρωπος [n]κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορεῖται, τὸ δὲ ζῷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου· οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου [o]κατηγορηθήσεται τὸ ζῷον· ὁ γάρ τις ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπός ἐστι καὶ ζῷον.

2 Τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα τεταγμένων ἕτεραι
τῷ εἴδει καὶ αἱ διαφοραί, οἷον ζῴου καὶ ἐπιστήμης· ζῴου
μὲν γὰρ [p]διαφοραὶ τό τε πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καὶ [q]τὸ πτη-
νὸν καὶ τὸ ἔνυδρον, ἐπιστήμης δὲ οὐδεμία τούτων· οὐ γὰρ
3 διαφέρει ἐπιστήμη ἐπιστήμης τῷ δίπους εἶναι. Τῶν δέ γε ὑπ'

[f] ἡ τίς B. [g] τινὸς om. B.C. [h] ὑποκειμένου μὲν λέγεται C. [i] κωλύει αὐτῶν εἶναι C. [k] μὲν om. B. et pr. A. [l] καθ'—λέγεται om. pr. B. [m] οἷον ὁ ἄνθρωπος pr. C. [n] κατὰ om. C. [o] τὸ ζῷον κατηγορηθήσεται C. [p] διαφοραὶ οἷον τό B.C. [q] τό τε πτηνὸν καὶ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καὶ ἔνυδρον A, τό τε πτηνὸν καὶ πεζὸν καὶ τὸ ἔνυδρον καὶ τὸ δίπουν C.

ἄλληλα γενῶν οὐδὲν κωλύει τὰς αὐτὰς διαφορὰς εἶναι· τὰ γὰρ ἐπάνω τῶν ὑπ' αὐτὰ γενῶν κατηγορεῖται, ὥστε ὅσαι τοῦ κατηγορουμένου διαφοραί εἰσι, τοσαῦται καὶ τοῦ ὑποκειμένου ἔσονται.

Τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων ἕκαστον ἤτοι 4
οὐσίαν σημαίνει ἢ ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ πρός τι ἢ ποῦ ἢ ποτὲ ἢ
κεῖσθαι ἢ ἔχειν ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν. Ἔστι δὲ οὐσία μὲν ὡς 2
τύπῳ εἰπεῖν οἷον ἄνθρωπος, ἵππος· ποσὸν δὲ οἷον δίπηχυ,
τρίπηχυ· ποιὸν δὲ [r]οἷον λευκόν, γραμματικόν· πρός τι δὲ
οἷον διπλάσιον, [s]ἥμισυ, μεῖζον· ποῦ δὲ οἷον [t]ἐν Λυκείῳ, ἐν
ἀγορᾷ· ποτὲ δὲ οἷον [u]ἐχθές, πέρυσιν· κεῖσθαι δὲ οἷον ἀνά-
κειται, κάθηται· ἔχειν δὲ οἷον ὑποδέδεται, ὥπλισται· ποιεῖν
δὲ οἷον [v]τέμνει, καίει· πάσχειν δὲ οἷον [w]τέμνεται, καίεται.
Ἕκαστον δὲ τῶν εἰρημένων αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ ἐν οὐδεμιᾷ 3
καταφάσει λέγεται ἢ ἀποφάσει, τῇ δὲ πρὸς ἄλληλα τού-
των συμπλοκῇ κατάφασις ἢ ἀπόφασις γίνεται. Ἅπασα γὰρ 4
δοκεῖ κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἤτοι ἀληθὴς ἢ ψευδὴς εἶναι·
τῶν [y]δὲ κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων οὐδὲν οὔτε
ἀληθὲς οὔτε ψεῦδός ἐστιν, οἷον ἄνθρωπος, [z]λευκόν, τρέχει,
νικᾷ.

Οὐσία δέ ἐστιν ἡ κυριώτατά τε καὶ πρώτως καὶ μά- 5
λιστα λεγομένη, ἣ μήτε καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται
μήτ' ἐν ὑποκειμένῳ τινί ἐστιν, οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος ἢ ὁ τὶς
ἵππος. Δεύτεραι δὲ οὐσίαι λέγονται, ἐν οἷς εἴδεσιν αἱ πρώ- 2
τως οὐσίαι λεγόμεναι ὑπάρχουσι, ταῦτά τε καὶ τὰ τῶν
εἰδῶν τούτων γένη, οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος ἐν εἴδει μὲν ὑπάρ-
χει τῷ ἀνθρώπῳ, γένος δὲ τοῦ εἴδους ἐστὶ τὸ ζῷον· δεύ-
τεραι οὖν αὗται λέγονται οὐσίαι, οἷον ὅ τε ἄνθρωπος καὶ
τὸ ζῷον. Φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τῶν καθ' ὑπο- 3
κειμένου λεγομένων ἀναγκαῖον καὶ τοὔνομα καὶ τὸν λόγον
κατηγορεῖσθαι τοῦ ὑποκειμένου, οἷον [a]ὁ ἄνθρωπος καθ' ὑπο-

[r] οἷον om. pr. A. [s] ἥμισυ om. pr. B. [t] ἐν ἀγορᾷ ἐν λυκείῳ B.C.
[u] χθές C. [v] codices τέμνειν καίειν. [w] τέμνεσθαι καίεσθαι B.C.
[y] κατὰ μηδεμίαν δὲ C. [z] λευκός C. [a] ὁ om. C.

κειμένου [b]λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου. [c]καὶ κατηγορεῖταί γε
τοὔνομα· τὸν γὰρ ἄνθρωπον τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορή-
4 σεις. Καὶ ὁ λόγος δὲ ὁ [d]τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ τινὸς ἀν-
θρώπου κατηγορηθήσεται· ὁ γάρ τις ἄνθρωπος καὶ ἄνθρω-
πός ἐστι [e]καὶ ζῷον. Ὥστε καὶ τοὔνομα καὶ ὁ λόγος κατὰ τοῦ
5 ὑποκειμένου κατηγορηθήσεται. Τῶν δ' ἐν ὑποκειμένῳ ὄντων
ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων οὔτε τοὔνομα οὔθ' ὁ λόγος κατηγο-
ρεῖται τοῦ ὑποκειμένου· ἐπ' ἐνίων δὲ τοὔνομα μὲν οὐδὲν κω-
λύει κατηγορεῖσθαί [f]ποτε τοῦ ὑποκειμένου, τὸν δὲ λόγον ἀδύ-
νατον, οἷον τὸ λευκὸν ἐν ὑποκειμένῳ ὂν τῷ σώματι κατη-
γορεῖται τοῦ ὑποκειμένου (λευκὸν γὰρ σῶμα λέγεται), ὁ
δὲ λόγος ὁ τοῦ λευκοῦ οὐδέποτε κατὰ σώματος κατηγορη-
6 θήσεται. Τὰ δ' ἄλλα πάντα ἤτοι καθ' ὑποκειμένων λέγεται
τῶν πρώτων οὐσιῶν ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν. Τοῦτο
δὲ φανερὸν ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα προχειριζομένων, οἷον [g]τὸ
ζῷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου κατηγορεῖται· οὐκοῦν καὶ κατὰ τοῦ
τινὸς ἀνθρώπου [h]κατηγορηθήσεται τὸ ζῷον· εἰ γὰρ κατὰ μη-
7 δενὸς τῶν τινῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ κατὰ ἀνθρώπου ὅλως. Πά-
λιν τὸ χρῶμα ἐν σώματι· οὐκοῦν καὶ ἐν τινὶ σώματι· εἰ γὰρ
8 μὴ ἐν τινὶ τῶν καθ' ἕκαστα, οὐδὲ ἐν σώματι ὅλως. Ὥστε τὰ
ἄλλα πάντα ἤτοι καθ' ὑποκειμένων [i]λέγεται τῶν πρώτων οὐ-
σιῶν ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν. Μὴ οὐσῶν οὖν τῶν πρώ-
των οὐσιῶν ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι [k]εἶναι.

9 Τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν μᾶλλον οὐσία τὸ εἶδος τοῦ
γένους· ἔγγιον γὰρ τῆς πρώτης οὐσίας ἐστίν. Ἐὰν γὰρ ἀπο-
διδῷ τις τὴν πρώτην οὐσίαν τί ἐστι, γνωριμώτερον καὶ οἰ-
κειότερον ἀποδώσει τὸ εἶδος ἀποδιδοὺς ἤπερ τὸ γένος, οἷον
τὸν τινὰ ἄνθρωπον ἀποδιδοὺς γνωριμώτερον ἂν [l]ἀποδοίη ἄν-

[b] λέγεται] μὲν λέγεται C. [c] καὶ om. pr. C. [d] τοῦ] κατὰ τοῦ B.C. [e] καὶ ζῷον om. pr. B.C. [f] ποτε om. B. [g] κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῷον C. [h] κατηγορηθήσεται τὸ ζῷον om. C. [i] λέγεται post οὐσιῶν ponit C. [k] post εἶναι A.B.C. addunt hæc: πάντα γὰρ τὰ ἄλλα ἤτοι καθ' ὑποκειμένων τούτων λέγεται ἢ ἐν ὑποκειμέναις αὐταῖς ἐστίν. Ὥστε μὴ οὐσῶν τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀδύνατον τῶν ἄλλων τι εἶναι. [l] ἀποδοίη τις ἄνθρωπον C.

θρωπον [m]ἢ ζῷον ἀποδιδούς· τὸ μὲν γὰρ ἴδιον μᾶλλον τοῦ
τινὸς ἀνθρώπου, τὸ δὲ κοινότερον. Καὶ τὸ τὶ δένδρον ἀποδι- 10
δοὺς [n]γνωριμώτερον ἀποδώσει δένδρον ἀποδιδοὺς ἢ φυτόν.
[o]Ἔτι αἱ πρῶται οὐσίαι διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὑποκεῖ-
σθαι καὶ πάντα τὰ ἄλλα κατὰ τούτων κατηγορεῖσθαι ἢ ἐν
[p]αὐταῖς εἶναι διὰ τοῦτο μάλιστα οὐσίαι λέγονται. Ὡς δέ 11
γε αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα ἔχουσιν, οὕτω
καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὸ γένος ἔχει· ὑπόκειται [q]γὰρ τὸ εἶδος
τῷ γένει· τὰ μὲν γὰρ γένη κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται,
τὰ δὲ εἴδη [r]κατὰ τῶν γενῶν οὐκ ἀντιστρέφει. Ὥστε καὶ ἐκ 12
τούτων τὸ εἶδος τοῦ γένους μᾶλλον οὐσία. Αὐτῶν δὲ τῶν εἰ-
δῶν ὅσα μή ἐστι γένη, οὐδὲν μᾶλλον ἕτερον ἑτέρου οὐσία
ἐστίν· οὐδὲν γὰρ οἰκειότερον ἀποδώσεις κατὰ τοῦ τινὸς ἀν-
θρώπου τὸν ἄνθρωπον ἀποδιδοὺς ἢ κατὰ τοῦ τινὸς ἵππου
τὸν ἵππον. Ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν πρώτων οὐσιῶν οὐδὲν μᾶλ- 13
λον ἕτερον ἑτέρου οὐσία ἐστίν· [s]οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ὁ τὶς ἄν-
θρωπος οὐσία ἢ ὁ τὶς βοῦς.

Εἰκότως δὲ μετὰ τὰς πρώτας οὐσίας μόνα τῶν ἄλλων 14
τὰ εἴδη καὶ τὰ γένη δεύτεραι οὐσίαι λέγονται· μόνα γὰρ
δηλοῖ τὴν πρώτην οὐσίαν τῶν κατηγορουμένων. Τὸν γάρ 15
τινα ἄνθρωπον ἐὰν ἀποδιδῷ τις τί ἐστι, τὸ μὲν εἶδος ἢ τὸ
γένος ἀποδιδοὺς οἰκείως ἀποδώσει καὶ γνωριμώτερον ποιή-
σει ἄνθρωπον ἢ ζῷον ἀποδιδούς· τῶν δ' ἄλλων ὅ τι ἂν
ἀποδιδῷ τις, ἀλλοτρίως ἔσται ἀποδεδωκώς, οἷον λευκὸν ἢ
[t]τρέχει ἢ ὁτιοῦν τῶν τοιούτων ἀποδιδούς. Ὥστε εἰκότως [u]τῶν
ἄλλων ταῦτα μόνα οὐσίαι λέγονται. Ἔτι αἱ πρῶται οὐσίαι 16
διὰ τὸ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν [v]ὑποκεῖσθαι κυριώτατα οὐσίαι
λέγονται. Ὡς δέ γε αἱ πρῶται οὐσίαι πρὸς τὰ ἄλλα πάντα
ἔχουσιν, οὕτω [w]τὰ εἴδη καὶ τὰ γένη τῶν πρώτων οὐσιῶν πρὸς
τὰ λοιπὰ πάντα ἔχει· κατὰ τούτων [x]γὰρ πάντα τὰ λοιπὰ

[m] ἀποδιδοὺς ἢ ζῶον C. [n] γνωριμώτερον καὶ οἰκειότερον ἀποδώσει C. [o] ἔτι δὲ αἱ C. [p] ταύταις B.C. [q] γάρ πως τὸ C. [r] κατὰ om. C. [s] οὐδὲ fortasse A. [t] τρέχει A. [u] ταῦτα μόνα τῶν ἄλλων C. [v] post ὑποκεῖσθαι editi καὶ τὰ ἄλλα πάντα κατὰ τούτων κατηγορεῖσθαι ἢ ἐν αὐταῖς εἶναι. [w] τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη C. [x] γὰρ ἅπαντα C.

17 κατηγορεῖται. Τὸν γάρ τινα ἄνθρωπον ἐρεῖς γραμματικόν· οὐκοῦν καὶ ἄνθρωπον καὶ ζῷον γραμματικὸν ἐρεῖς. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

18 Κοινὸν δὲ κατὰ πάσης οὐσίας τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. Ἡ μὲν γὰρ πρώτη οὐσία οὔτε ἐν ὑποκειμένῳ ἐστὶν οὔτε καθ' ὑποκειμένου λέγεται· τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν φανερὸν
19 μὲν καὶ οὕτως ὅτι [y] οὐκ εἰσὶν ἐν ὑποκειμένῳ. Ὁ γὰρ ἄνθρωπος καθ' ὑποκειμένου μὲν τοῦ τινὸς ἀνθρώπου λέγεται, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ἐν τῷ τινὶ ἀνθρώπῳ ὁ ἄνθρωπός ἐστιν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ζῷον καθ' ὑποκειμένου μὲν λέγεται τοῦ τινὸς ἀνθρώπου, οὐκ ἔστι δὲ τὸ ζῷον ἐν τῷ τινὶ ἀν-
20 θρώπῳ. Ἔτι δὲ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ ὄντων τὸ μὲν ὄνομα οὐδὲν κωλύει κατηγορεῖσθαί ποτε τοῦ ὑποκειμένου, τὸν δὲ λόγον
21 ἀδύνατον. Τῶν δὲ δευτέρων οὐσιῶν κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος κατὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοὔνομα· τὸν γὰρ τοῦ ἀνθρώπου λόγον κατὰ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου κατηγορήσεις, καὶ τὸν τοῦ
22 ζῴου ὡσαύτως. Ὥστε οὐκ ἂν εἴη ἡ οὐσία τῶν ἐν ὑποκειμένῳ. Οὐκ ἴδιον δὲ τοῦτο [z] τῆς οὐσίας, ἀλλὰ καὶ ἡ διαφορὰ τῶν μὴ
23 ἐν ὑποκειμένῳ ἐστίν. Τὸ γὰρ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν καθ' ὑποκειμένου μὲν λέγεται τοῦ ἀνθρώπου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐκ ἔστιν· οὐ γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶ [a] τὸ δίπουν ἢ τὸ πεζόν.
24 Καὶ ὁ λόγος δὲ κατηγορεῖται ὁ τῆς διαφορᾶς, καθ' οὗ ἂν λέγηται ἡ διαφορά, οἷον εἰ τὸ πεζὸν [b] κατὰ τοῦ ἀνθρώπου λέγεται, καὶ ὁ λόγος ὁ τοῦ πεζοῦ κατηγορηθήσεται τοῦ
25 ἀνθρώπου· πεζὸν γάρ ἐστιν [c] ὁ ἄνθρωπος. Μὴ ταραττέτω δὲ ἡμᾶς τὰ μέρη τῶν οὐσιῶν ὡς ἐν ὑποκειμένοις ὄντα τοῖς ὅλοις, μή ποτε ἀναγκασθῶμεν οὐκ οὐσίας αὐτὰ φάσκειν εἶναι· οὐ γὰρ οὕτω τὰ ἐν ὑποκειμένῳ ἐλέγετο τὰ ὡς μέρη ὑπάρχοντα ἔν τινι.

26 Ὑπάρχει δὲ ταῖς οὐσίαις καὶ ταῖς διαφοραῖς τὸ πάντα συνωνύμως [d] ἀπ' αὐτῶν λέγεσθαι. Πᾶσαι γὰρ αἱ [e] ἀπ' αὐτῶν

[y] οὐκ εἰσὶν] οὐδεμία corr. C. [z] τῆς om. B.C. [a] τὸ δίπουν ἐστὶν C. [b] τοῦ post κατὰ om. B. [c] ὁ om. C. [d] ἀπ'] τὰ ἀπ' C. [e] ἀπὸ τούτων B.C.

κατηγορίαι ἤτοι κατὰ τῶν ἀτόμων κατηγοροῦνται ἢ κατὰ
τῶν εἰδῶν. Ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς πρώτης οὐσίας οὐδεμία ἐστὶ 27
κατηγορία· κατ᾽ οὐδενὸς γὰρ ὑποκειμένου λέγεται· τῶν δὲ
δευτέρων οὐσιῶν τὸ μὲν εἶδος κατὰ τοῦ ἀτόμου κατηγο-
ρεῖται, τὸ δὲ γένος καὶ κατὰ τοῦ εἴδους καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου.
Ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ [f]διαφοραὶ κατὰ τῶν εἰδῶν καὶ κατὰ τῶν 28
ἀτόμων κατηγοροῦνται. Καὶ τὸν λόγον δὲ ἐπιδέχονται αἱ
πρῶται οὐσίαι τὸν τῶν εἰδῶν καὶ τὸν τῶν γενῶν, καὶ τὸ
εἶδος δὲ τὸν τοῦ γένους· ὅσα γὰρ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου
λέγεται, [g]πάντα καὶ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου ῥηθήσεται. Ὡς- 29
αύτως δὲ καὶ τὸν τῶν διαφορῶν λόγον ἐπιδέχεται [h]τὰ εἴδη
καὶ τὰ ἄτομα. Συνώνυμα δέ [i]γε ἦν ὧν καὶ τοὔνομα κοινὸν
καὶ ὁ λόγος ὁ αὐτός, ὥστε πάντα τὰ ἀπὸ τῶν οὐσιῶν καὶ τὰ
ἀπὸ τῶν διαφορῶν συνωνύμως λέγεται.

Πᾶσα δὲ οὐσία δοκεῖ τόδε τι σημαίνειν. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν 30
πρώτων οὐσιῶν ἀναμφισβήτητον καὶ ἀληθές ἐστιν ὅτι τόδε
τι σημαίνει· ἄτομον γὰρ καὶ ἓν ἀριθμῷ τὸ δηλούμενόν ἐστιν·
[k]ἐπὶ δὲ τῶν δευτέρων οὐσιῶν φαίνεται μὲν ὁμοίως τῷ σχή-
ματι τῆς προσηγορίας τόδε τι σημαίνειν, ὅταν εἴπῃ ἄνθρω-
πον ἢ ζῷον, οὐ μὴν ἀληθές γε, ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν τι ση-
μαίνει· οὐ γὰρ ἕν ἐστι τὸ ὑποκείμενον ὥσπερ ἡ πρώτη οὐσία,
ἀλλὰ κατὰ πολλῶν ὁ ἄνθρωπος [l]λέγεται καὶ τὸ ζῷον. Οὐχ 31
ἁπλῶς δὲ ποιόν τι σημαίνει, ὥσπερ τὸ λευκόν. Οὐδὲν γὰρ
ἄλλο σημαίνει τὸ λευκὸν ἀλλ᾽ ἢ ποιόν. Τὸ [m]δὲ εἶδος καὶ τὸ
γένος περὶ οὐσίαν τὸ ποιὸν ἀφορίζει· ποιὰν γάρ τινα οὐσίαν
σημαίνει. Ἐπὶ πλεῖον δὲ τῷ γένει ἢ τῷ εἴδει τὸν ἀφο-
ρισμὸν ποιεῖται· ὁ γὰρ ζῷον εἰπὼν ἐπὶ πλεῖον [n]περιλαμβά-
νει ἢ ὁ τὸν ἄνθρωπον.

Ὑπάρχει δὲ ταῖς οὐσίαις καὶ τὸ μηδὲν αὐταῖς ἐναντίον 32
εἶναι. Τῇ γὰρ πρώτῃ οὐσίᾳ τί ἂν εἴη ἐναντίον, οἷον τῷ
τινὶ ἀνθρώπῳ [o]ἢ τῷ τινὶ ζῴῳ; οὐδὲν [p]γάρ ἐστιν ἐναντίον.

[f] διαφοραὶ καὶ κατὰ C. [g] πάντα om. B. [h] τά τε εἴδη B.
[i] γε om. A. [k] ἐπὶ δὲ τῶν] τῶν δὲ B. [l] λέγεται om. C. [m] δὲ γένος καὶ τὸ εἶδος C. [n] παραλαμβάνει A. [o] ἢ τὸ ζῷον pr. C.
[p] γάρ om. pr. C.

33 Οὐδέ γε τῷ ἀνθρώπῳ ἢ τῷ ζῴῳ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. Οὐκ
ἴδιον δὲ [q]τοῦτο [r]τῆς οὐσίας, [s]ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν, οἷον
ἐπὶ τοῦ ποσοῦ· τῷ γὰρ διπήχει [t]ἢ τριπήχει οὐδέν ἐστιν ἐναν-
τίον, οὐδέ [u]γε τοῖς δέκα, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδενί, εἰ μή τις
τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ φαίη ἐναντίον εἶναι ἢ τὸ μέγα τῷ μικρῷ.
Τῶν δὲ ἀφωρισμένων ποσῶν οὐδὲν οὐδενὶ ἐναντίον ἐστίν.
34 Δοκεῖ δὲ ἡ οὐσία μὴ ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον καὶ τὸ
ἧττον. Λέγω δὲ οὐχ ὅτι οὐσία οὐσίας οὐκ ἔστι μᾶλλον [v]οὐσία
καὶ ἧττον οὐσία (τοῦτο μὲν γὰρ εἴρηται ὅτι ἔστιν), ἀλλ' ὅτι
ἑκάστη οὐσία τοῦθ' ὅπερ ἐστίν, οὐ λέγεται μᾶλλον καὶ ἧττον.
35 Οἷον εἰ ἔστιν [w]αὐτὴ ἡ οὐσία ἄνθρωπος, οὐκ [x]ἔσται μᾶλλον
καὶ ἧττον ἄνθρωπος, οὔτε αὐτὸς ἑαυτοῦ οὔτε ἕτερος ἑτέ-
ρου· οὐ γάρ ἐστιν ἕτερος ἑτέρου μᾶλλον ἄνθρωπος, ὥσπερ τὸ
λευκὸν ἕτερον ἑτέρου μᾶλλόν [y]ἐστι [z]καὶ ἧττον λευκόν, [a]καὶ
36 καλὸν ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον καλὸν καὶ ἧττον λέγεται. Καὶ
αὐτὸ δὲ αὑτοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται, οἷον τὸ σῶμα
λευκὸν ὂν μᾶλλον λευκὸν εἶναι λέγεται νῦν ἢ πρότερον, καὶ
37 θερμὸν ὂν μᾶλλον θερμὸν καὶ ἧττον λέγεται. Ἡ δέ γε οὐσία
οὐδὲν μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται· οὐδὲ [b]γὰρ ἄνθρωπος μᾶλ-
λον νῦν ἄνθρωπος [c]ἢ πρότερον λέγεται, οὐδέ [d]γε τῶν ἄλλων
[e]οὐδέν, ὅσα ἐστὶν οὐσίαι. Ὥστε οὐκ ἂν ἐπιδέχοιτο ἡ οὐσία
τὸ μᾶλλον [f]καὶ ἧττον.
38 Μάλιστα δὲ ἴδιον τῆς οὐσίας [g]δοκεῖ εἶναι τὸ ταὐτὸν καὶ
ἓν ἀριθμῷ ὂν τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικόν, οἷον ἐπὶ μὲν τῶν
ἄλλων οὐκ ἂν ἔχοι τις [h]τὸ τοιοῦτο προενεγκεῖν, ὅσα μὴ
[i]εἰσιν οὐσίαι. ὃ ἓν ἀριθμῷ ὂν τῶν ἐναντίων δεκτικόν ἐστιν,
οἷον τὸ χρῶμα. ὅ ἐστιν ἓν καὶ ταὐτὸν [k]τῷ ἀριθμῷ. οὐκ
[l]ἔσται λευκὸν καὶ μέλαν. [m]οὐδ' ἡ αὐτὴ πρᾶξις καὶ μία τῷ

[q] τοῦτο post οὐσίας ponunt B.C. [r] τῆς om. A. [s] ἀλλὰ γὰρ καὶ A.B.C. [t] ἢ τῷ τριπήχει C, om. B. [u] γε om. A.B. [v] οὐσία καὶ ἧττον om. C. [w] αὕτη C. [x] ἔστι C. [y] ἐστιν ante ἕτερον ponit C. [z] και ἧττον om. B.C. [a] καὶ καλὸν—λέγεται om. C. [b] γὰρ ὁ ἄνθρωπος C. [c] λέγεται ἢ πρότερον C. [d] γε om. C. [e] οὐθέν A. [f] καὶ τὸ ἧττον C. [g] δοκεῖ ante ἴδιον ponit C. [h] τὸ τοιοῦτο om. C. et pr. B. [i] ἐστιν οὖσα C. [k] τῷ om. C. [l] ἔστι C. [m] οὔθ' C.

ἀριθμῷ οὐκ ἔσται φαύλη καὶ σπουδαία· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων, [n] ὅσα μή εἰσιν οὐσίαι. Ἡ δέ γε οὐσία ἓν καὶ 39
ταὐτὸν ἀριθμῷ ὂν [o] δεκτικὸν τῶν ἐναντίων ἐστίν, οἷον ὁ τὶς
ἄνθρωπος, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὤν, ὁτὲ μὲν λευκὸς ὁτὲ δὲ μέλας
γίνεται, καὶ θερμὸς καὶ ψυχρός, καὶ [p] φαῦλος καὶ σπουδαῖος.
Ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐδενὸς φαίνεται τὸ τοιοῦτον, εἰ [q] μή τις
ἐνίσταιτο τὸν λόγον καὶ τὴν δόξαν φάσκων τῶν [r] ἐναντίων
εἶναι δεκτικά. Ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος [s] ἀληθὴς καὶ ψευδὴς 40
[t] εἶναι δοκεῖ, οἷον εἰ ἀληθὴς εἴη ὁ λόγος [u] τὸ καθῆσθαί τινα,
ἀναστάντος αὐτοῦ [v] ὁ αὐτὸς οὗτος λόγος ψευδὴς ἔσται.
Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς δόξης· εἰ γάρ τις ἀληθῶς δοξάζοι
τὸ καθῆσθαί τινα, ἀναστάντος αὐτοῦ [w] ψευδῶς δοξάσει, τὴν
αὐτὴν ἔχων περὶ αὐτοῦ δόξαν. Εἰ δέ τις καὶ τοῦτο παρα- 41
δέχοιτο, ἀλλὰ τῷ γε τρόπῳ διαφέρει. Τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ
τῶν οὐσιῶν αὐτὰ μεταβάλλοντα δεκτικὰ τῶν ἐναντίων ἐστί·
ψυχρὸν γὰρ ἐκ θερμοῦ [x] γενόμενον [y] μετέβαλεν (ἠλλοίωται
γάρ) καὶ μέλαν ἐκ λευκοῦ καὶ σπουδαῖον ἐκ φαύλου. Ὡσ-
αύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον [z] αὐτῶν μεταβολὴν
δεχόμενον τῶν ἐναντίων [a] δεκτικόν ἐστιν. Ὁ δὲ λόγος καὶ 42
ἡ δόξα αὐτὰ μὲν ἀκίνητα πάντῃ πάντως διαμένει, τοῦ δὲ
πράγματος κινουμένου [b] τὸ ἐναντίον περὶ αὐτὰ γίνεται· ὁ
μὲν γὰρ λόγος διαμένει ὁ αὐτὸς τὸ καθῆσθαί τινα, τοῦ δὲ
πράγματος κινηθέντος ὁτὲ μὲν ἀληθὴς ὁτὲ δὲ ψευδὴς λέγε-
ται. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς δόξης. Ὥστε τῷ τρόπῳ γε 43
ἴδιον ἂν εἴη τῆς οὐσίας τὸ κατὰ τὴν [c] ἑαυτῆς μεταβολὴν δεκτι-
κὴν τῶν ἐναντίων εἶναι. Εἰ [d] δέ τις καὶ ταῦτα παραδέχοιτο,
τὸν λόγον καὶ τὴν δόξαν δεκτικὰ τῶν ἐναντίων εἶναι, οὐκ
[e] ἔστιν ἀληθὲς τοῦτο. Ὁ γὰρ λόγος καὶ ἡ δόξα οὐ τῷ αὐτὰ
δέχεσθαί τι τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικὰ λέγεται, ἀλλὰ τῷ

[n] ὅσαι A. [o] δεκτικὴ C. [p] φαῦλός τε γίνεται καὶ C. [q] μὴ ἄρα τις ἐνίσταται C. [r] ἐναντίων] τοιούτων A.B. [s] ἀληθής τε καὶ C. [t] δοκεῖ εἶναι C. [u] τὸ om. C. [v] ὁ αὐτὸς ψευδὴς λόγος ἔσται C. [w] ψεῦδος C. [x] γινομένον C. [y] μετέβαλλεν C. [z] αὐτὸ C. [a] ἐστὶ δεκτικόν C. [b] τὰ ἐναντία C. [c] αὑτῆς C. [d] δή A.B. et pr. C. [e] post ἔστιν in C. litura est litterarum duarum.

44 περὶ ἕτερόν [d]τι τὸ πάθος [e]γεγενῆσθαι. Τῷ γὰρ τὸ πρᾶγμα
εἶναι ἢ μὴ εἶναι, τούτῳ καὶ ὁ λόγος ἀληθὴς ἢ ψευδὴς εἶναι
λέγεται, οὐ τῷ [f]αὐτὸς δεκτικὸς εἶναι τῶν ἐναντίων. Ἁπλῶς
γὰρ οὐθὲν ὑπ' οὐδενὸς [g]οὔτε [h]ὁ λόγος κινεῖται οὔτε ἡ δόξα,
ὥστε οὐκ ἂν εἴη δεκτικὰ τῶν ἐναντίων μηδενὸς ἐν αὐτοῖς γινο-
45 μένου πάθους. Ἡ δέ γε οὐσία τῷ αὐτὴ τὰ ἐναντία δέχεσθαι,
τούτῳ δεκτικὴ τῶν ἐναντίων εἶναι λέγεται· νόσον γὰρ καὶ
ὑγίειαν δέχεται, καὶ λευκότητα καὶ μελανίαν· καὶ ἕκαστον
τῶν τοιούτων αὐτὴ δεχομένη τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικὴ λέ-
γεται. Ὥστε ἴδιον ἂν οὐσίας εἴη τὸ ταὐτὸν καὶ ἓν ἀριθμῷ
ὂν δεκτικὸν εἶναι τῶν ἐναντίων κατὰ τὴν [i]ἑαυτῆς μεταβολήν.
Περὶ μὲν οὖν οὐσίας τοσαῦτα εἰρήσθω.

6 Τοῦ δὲ ποσοῦ τὸ μέν ἐστι διωρισμένον, τὸ δὲ συνεχές, καὶ
τὸ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν αὐτοῖς μορίων
συνέστηκε, [k]τὸ δὲ [l]οὐκ ἐξ ἐχόντων θέσιν. Ἔστι δὲ διωρι-
σμένον μὲν οἷον ἀριθμὸς [m]καὶ λόγος, συνεχὲς δὲ [n]οἷον γραμ-
μή, ἐπιφάνεια, σῶμα, ἔτι δὲ παρὰ ταῦτα χρόνος καὶ τόπος.
2 Τῶν μὲν γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ μορίων οὐδείς ἐστι κοινὸς ὅρος,
πρὸς ὃν συνάπτει τὰ μόρια αὐτοῦ, οἷον τὰ πέντε εἰ ἔστι τῶν
δέκα μόριον, πρὸς [o]οὐδένα κοινὸν ὅρον συνάπτει τὰ πέντε
καὶ τὰ πέντε, ἀλλὰ διώρισται· καὶ τὰ τρία γε καὶ τὰ ἑπτὰ
πρὸς οὐδένα κοινὸν ὅρον συνάπτει· οὐδ' ὅλως ἂν ἔχοις ἐπ'
ἀριθμοῦ κοινὸν ὅρον λαβεῖν τῶν μορίων, ἀλλ' [p]ἀεὶ διώρισται·
3 ὥστε ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν διωρισμένων ἐστίν. Ὡσαύτως δὲ
καὶ ὁ λόγος τῶν διωρισμένων ἐστίν. Ὅτι μὲν γὰρ ποσόν
ἐστιν ὁ λόγος, φανερόν· καταμετρεῖται γὰρ συλλαβῇ [q]βρα-
χείᾳ καὶ μακρᾷ. Λέγω δὲ αὐτὸν τὸν μετὰ φωνῆς λόγον
γιγνόμενον. Πρὸς οὐδένα γὰρ κοινὸν ὅρον αὐτοῦ τὰ μόρια
συνάπτει· οὐ γὰρ ἔστι κοινὸς ὅρος πρὸς ὃν αἱ συλλαβαὶ
4 συνάπτουσιν, ἀλλ' ἑκάστη διώρισται αὐτὴ καθ' αὑτήν. Ἡ

[d] τὸ post τι om. A. [e] γίνεσθαι C. [f] αὐτὰ δεκτικὰ A.C. et corr. B. [g] οὐδὲ A. [h] ὁ om. A. [i] ἑαυτοῦ B, αὐτῆς C. [k] τὰ C. [l] ἐξ οὐκ B.C. [m] καὶ ὁ λόγος C. [n] οἷον om. A.B. [o] οὐδένα γὰρ κοινὸν B. et pr. C. [p] ἀεὶ om. A. [q] μακρᾷ καὶ βραχείᾳ C.

δὲ γραμμὴ [r]συνεχής ἐστιν· ἔστι γὰρ λαβεῖν κοινὸν ὅρον πρὸς
ὃν τὰ μόρια αὐτῆς συνάπτει, στιγμήν, καὶ τῆς ἐπιφανείας
γραμμήν· τὰ γὰρ τοῦ ἐπιπέδου μόρια πρός τινα κοινὸν ὅρον
συνάπτει. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος ἔχοις ἂν λα-
βεῖν κοινὸν ὅρον, γραμμὴν ἢ ἐπιφάνειαν, πρὸς [s]ἃ τὰ τοῦ
σώματος μόρια συνάπτει. Ἔστι δὲ καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ
τόπος τῶν τοιούτων· ὁ γὰρ νῦν χρόνος συνάπτει [t]πρὸς τὸν
παρεληλυθότα καὶ τὸν μέλλοντα. Πάλιν ὁ τόπος τῶν συν- 5
εχῶν ἐστί· τόπον γάρ τινα τὰ τοῦ σώματος μόρια κατέχει,
ἃ πρός τινα κοινὸν ὅρον συνάπτει· οὐκοῦν καὶ τὰ τοῦ τόπου
μόρια, ἃ κατέχει ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος μορίων, πρὸς
τὸν αὐτὸν ὅρον συνάπτει πρὸς ὃν καὶ τὰ τοῦ σώματος μόρια.
Ὥστε [u]συνεχὴς ἂν εἴη καὶ ὁ τόπος· πρὸς γὰρ ἕνα κοινὸν
ὅρον αὐτοῦ τὰ μόρια [x]συνάπτει.

Ἔτι [y]δὲ τὰ μὲν ἐκ θέσιν ἐχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν ἐν 6
αὐτοῖς μορίων συνέστηκε, τὰ δὲ [z]οὐκ ἐξ ἐχόντων θέσιν, οἷον
τὰ μὲν τῆς γραμμῆς μόρια θέσιν [a]ἔχει πρὸς ἄλληλα· ἕκα-
στον γὰρ αὐτῶν κεῖταί που, καὶ ἔχοις ἂν διαλαβεῖν καὶ
ἀποδοῦναι [b]ὅπου ἕκαστον κεῖται ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ πρὸς
ποῖον μόριον τῶν λοιπῶν συνάπτει. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ τοῦ 7
ἐπιπέδου μόρια θέσιν ἔχει τινά· ὁμοίως γὰρ ἂν ἀποδοθείη
ἕκαστον οὗ κεῖται, καὶ ποῖα συνάπτει πρὸς ἄλληλα. καὶ τὰ
τοῦ στερεοῦ δὲ ὡσαύτως, καὶ τὰ τοῦ τοπου. Ἐπὶ δέ γε τοῦ
ἀριθμοῦ οὐκ ἂν ἔχοι τις ἐπιδεῖξαι ὡς τὰ μόρια αὐτοῦ θέσιν
τινὰ ἔχει πρὸς ἄλληλα ἢ κεῖταί που, ἢ ποῖά γε πρὸς ἄλ-
ληλα συνάπτει τῶν μορίων. Οὐδὲ τὰ τοῦ χρόνου· ὑπομένει 8
γὰρ οὐδὲν τῶν τοῦ χρόνου μορίων· ὃ δὲ μή ἐστιν ὑπομένον,
πῶς ἂν τοῦτο θέσιν [c]τινὰ ἔχοι; ἀλλὰ μᾶλλον τάξιν τινὰ
εἴποις ἂν ἔχειν τῷ τὸ μὲν πρότερον εἶναι τοῦ χρόνου τὸ δ'
ὕστερον. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ δὲ ὡσαύτως τῷ τὸ ἓν πρότερον
ἀριθμεῖσθαι τῶν δύο καὶ τὰ δύο τῶν τριῶν· καὶ οὕτω τάξιν

[r] συνεχές C. [s] ὃν C. [t] πρός τε τὸν B.C. [u] συνεχὲς C.
[x] συνάπτει τὰ μόρια C. [y] δὲ καὶ τὰ C. [z] ἐξ οὐκ C. [a] ἔχοι A.B.
[b] οὗ B.C. [c] ἔχοι τινά C.

9 τινὰ ἂν ἔχοι, θέσιν δὲ οὐ πάνυ λάβοις ἄν. Καὶ ὁ λόγος δὲ ὡσαύτως· οὐδὲν γὰρ ὑπομένει τῶν μορίων αὐτοῦ, ἀλλ' εἴρηταί τε καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι τοῦτο λαβεῖν, ὥστε οὐκ ἂν εἴη θέσις τῶν μορίων αὐτοῦ, εἴγε μηδὲν ὑπομένει. Τὰ μὲν οὖν ἐκ θέσιν ἐχόντων τῶν μορίων συνέστηκε, τὰ δὲ [d]οὐκ ἐξ ἐχόντων θέσιν.

10 Κυρίως δὲ ποσὰ ταῦτα μόνα λέγεται τὰ εἰρημένα, τὰ δὲ
ἄλλα πάντα κατὰ συμβεβηκός· εἰς ταῦτα γὰρ ἀποβλέποντες
καὶ τἆλλα ποσὰ λέγομεν, οἷον πολὺ τὸ λευκὸν λέγεται τῷ
τὴν ἐπιφάνειαν πολλὴν εἶναι, καὶ ἡ πρᾶξις μακρὰ τῷ γε τὸν
χρόνον πολὺν εἶναι, καὶ ἡ κίνησις πολλή. Οὐ γὰρ καθ' αὑτὸ
11 ἕκαστον τούτων ποσὸν λέγεται. Οἷον ἐὰν ἀποδιδῷ τις πόση
τις ἡ πρᾶξίς ἐστι, τῷ χρόνῳ ὁριεῖ, [e]ἐνιαυσιαίαν ἢ οὕτω πως
ἀποδιδούς. Καὶ τὸ λευκὸν ποσόν τι ἀποδιδοὺς τῇ ἐπιφανείᾳ
ὁριεῖ· ὅση γὰρ ἂν ἡ ἐπιφάνεια ᾖ, τοσοῦτον καὶ τὸ λευκὸν
[f]φήσειεν ἂν εἶναι. Ὥστε μόνα [g]κυρίως καὶ καθ' αὑτὰ ποσὰ
λέγεται τὰ εἰρημένα, τῶν δὲ ἄλλων [h]οὐδὲν καθ' αὑτό, ἀλλ'
[i]εἰ ἄρα, [k]κατὰ συμβεβηκός.

12 Ἔτι τῷ ποσῷ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν
ἀφωρισμένων φανερὸν ὅτι οὐδέν ἐστιν ἐναντίον, οἷον τῷ διπή-
χει ἢ τριπήχει ἢ τῇ ἐπιφανείᾳ ἢ τῶν τοιούτων τινί· οὐδὲν
γάρ ἐστιν [l]αὐτοῖς ἐναντίον, εἰ μὴ [m]ἄρα τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ
13 φαίη τις εἶναι ἐναντίον ἢ [n]τὸ μέγα τῷ μικρῷ. Τούτων δὲ
οὐδέν ἐστι ποσὸν ἀλλὰ τῶν πρός τι· οὐδὲν γὰρ αὐτὸ καθ'
αὑτὸ μέγα λέγεται ἢ μικρόν, ἀλλὰ τῷ πρὸς ἕτερον ἀναφέ-
ρεσθαι, οἷον ὄρος μὲν μικρὸν λέγεται, κέγχρος δὲ μεγάλη
τῷ τὴν μὲν τῶν ὁμογενῶν [o]μείζονα εἶναι, τὸ δὲ ἔλαττον τῶν
ὁμογενῶν. Οὐκοῦν πρὸς ἕτερον ἡ ἀναφορά, ἐπεὶ εἴγε καθ'
αὑτὸ μικρὸν ἢ μέγα ἐλέγετο, οὐκ ἄν ποτε τὸ μὲν ὄρος μι-
14 κρὸν ἐλέγετο, ἡ δὲ κέγχρος μεγάλη. Πάλιν ἐν μὲν τῇ κώμῃ

[d] ἐξ οὐκ C. [e] ἐνιαυσιαία A. [f] φήσεις B. et pr. C, φήσει corr. C. [g] κυρίως ποσὰ καθ' αὑτὰ B.C. [h] οὐδὲν αὐτὸ καθ' B. [i] εἰ] codices ἢ. [k] κατὰ om. A. [l] αὐτῶν A.B.C. [m] ἄρα om. B.C. [n] τὸν μέγαν pr. B. [o] μείζων pr. B, μείζον' corr. B, μεῖζον pr. C, μείζω corr. C.

φαμὲν πολλοὺς ἀνθρώπους εἶναι, ἐν Ἀθήναις δὲ ὀλίγους πολ-
λαπλασίους αὐτῶν ὄντας, καὶ ἐν μὲν τῇ οἰκίᾳ πολλούς, ἐν δὲ
τῷ θεάτρῳ ὀλίγους πολλῷ πλείους ὄντας. Ἔτι τὸ μὲν δίπηχυ 15
καὶ τρίπηχυ καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων ποσὸν σημαίνει, τὸ
δὲ μέγα ἢ μικρὸν οὐ σημαίνει ποσὸν ἀλλὰ μᾶλλον πρός τι·
πρὸς γὰρ ἕτερον θεωρεῖται τὸ μέγα [p]καὶ τὸ μικρόν. Ὥστε
φανερὸν ὅτι ταῦτα τῶν πρός τί ἐστιν. Ἔτι ἐάν τε τιθῇ τις 16
ταῦτα ποσὰ εἶναι ἐάν τε μὴ τιθῇ, οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἐναντίον
οὐδέν· ὃ γὰρ μή ἐστιν αὐτὸ καθ' αὑτὸ λαβεῖν ἀλλὰ πρὸς
ἕτερον [q]ἀναφέρεται, πῶς ἂν φαίη τις τούτῳ τι ἐναντίον; ἔτι
δὲ εἰ ἔσται τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐναντία, συμβήσεται τὸ
αὐτὸ ἅμα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι καὶ αὐτὰ ἑαυτοῖς εἶναι
ἐναντία. Συμβαίνει γάρ ποτε ἅμα τὸ αὐτὸ μέγα τε καὶ μι- 17
κρὸν [r]εἶναι· ἔστι γὰρ πρὸς μὲν τοῦτο μικρόν, πρὸς ἕτερον
δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο μέγα. Ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ μέγα καὶ μικρὸν
κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶναι συμβαίνει· ὥστε ἅμα τὰ ἐναντία
ἐπιδέχεσθαι. Ἀλλ' οὐδὲν δοκεῖ ἅμα τὰ ἐναντία ἐπιδέχεσθαι, 18
οἷον ἐπὶ τῆς οὐσίας· δεκτικὴ μὲν τῶν ἐναντίων δοκεῖ εἶναι,
ἀλλ' οὔτι γε ἅμα νοσεῖ καὶ ὑγιαίνει. Ἀλλ' οὐδὲ λευκὸν καὶ
μέλαν ἐστὶν ἅμα. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν ἐστιν ὃ ἅμα τὰ
ἐναντία ἐπιδέχεται. Καὶ αὐτὰ δ' [s]ἑαυτοῖς συμβαίνει ἐναντία 19
εἶναι. Εἰ γάρ ἐστι τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον, τὸ δ' αὐτό
ἐστιν [t]ἅμα μέγα καὶ μικρόν, [u]αὐτὸ ἑαυτῷ εἴη ἂν ἐναντίον.
Ἀλλὰ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶν αὐτὸ ἑαυτῷ εἶναί [v]τι ἐναντίον. 20
Οὐκ ἔστιν ἄρα τὸ μέγα τῷ μικρῷ ἐναντίον, οὐδὲ τὸ πολὺ τῷ
ὀλίγῳ. Ὥστε εἰ καὶ μὴ τῶν πρός τι ταῦτά τις ἐρεῖ ἀλλὰ
τοῦ ποσοῦ, οὐδὲν ἐναντίον ἕξει.

Μάλιστα δὲ ἡ ἐναντιότης τοῦ ποσοῦ περὶ τὸν τόπον 21
δοκεῖ ὑπάρχειν. Τὸ γὰρ ἄνω τῷ κάτω ἐναντίον τιθέασι, τὴν
πρὸς τὸ μέσον χώραν κάτω λέγοντες διὰ [w]τὸ πλείστην τῷ
μέσῳ διάστασιν πρὸς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου εἶναι. Ἐοίκασι 22

[p] καὶ τὸ om. pr. C. [q] ἀναφέροντα pr. C, ἀναφέζονται pr. B. [r] εἶναι om. B. [s] αὐτοῖς B. [t] ἅμα] ἅμα καὶ B. [u] αὐτὸ] καὶ αὐτὸ B. [v] τι om. B.C. [w] τὸ] τὴν pr. A.

δὲ καὶ τὸν τῶν ἄλλων [x] ἐναντίων ὁρισμὸν ἀπὸ τούτων ἐπι-
φέρειν· τὰ γὰρ πλεῖστον ἀλλήλων διεστηκότα τῶν ἐν τῷ
αὐτῷ γένει ἐναντία ὁρίζονται.

23 Οὐ δοκεῖ δὲ τὸ ποσὸν ἐπιδέχεσθαι τὸ μᾶλλον [y] καὶ ἧττον,
οἷον τὸ δίπηχυ· οὐ γάρ ἐστιν ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον δίπηχυ.
Οὐδ' ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ, οἷον τὰ τρία τῶν πέντε οὐδὲν μᾶλλον
[z] τὰ τρία, οὐδὲ τὰ [a] πέντε τῶν τριῶν. [b] Οὐδὲ χρόνος ἕτερος
24 ἑτέρου μᾶλλον χρόνος εἶναι λέγεται. Οὐδ' ἐπὶ τῶν εἰρημένων
ὅλως οὐδενὸς τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον λέγεται. Ὥστε καὶ
τὸ ποσὸν οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον.

25 Ἴδιον δὲ μάλιστα τοῦ ποσοῦ τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέ-
γεσθαι. Ἕκαστον γὰρ τῶν εἰρημένων [c] ποσῶν ἴσον τε καὶ
ἄνισον λέγεται, οἷον σῶμα καὶ ἴσον καὶ ἄνισον λέγεται, καὶ
[d] χρόνος καὶ ἴσος καὶ [e] ἄνισος. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
26 λων τῶν ῥηθέντων ἕκαστον ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεται. Τῶν
δὲ λοιπῶν ὅσα [f] μή ἐστι ποσά, οὐ πάνυ ἂν δόξαι [g] ἴσα τε καὶ
ἄνισα λέγεσθαι, οἷον ἡ διάθεσις οὐ πάνυ ἴση τε καὶ ἄνισος
λέγεται, ἀλλὰ μᾶλλον ὁμοία, καὶ τὸ λευκὸν ἴσον τε καὶ ἄνι-
σον οὐ [h] πάνυ, ἀλλ' ὅμοιον. Ὥστε τοῦ ποσοῦ μάλιστα ἂν
εἴη ἴδιον τὸ ἴσον τε καὶ ἄνισον λέγεσθαι.

7 Πρός τι δὲ τὰ τοιαῦτα λέγεται, ὅσα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν
ἑτέρων εἶναι λέγεται, ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως πρὸς ἕτερον, οἷον τὸ
μεῖζον τοῦθ' ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται· [i] τινὸς γὰρ λέγεται
μεῖζον· καὶ τὸ διπλάσιον τοῦθ' ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται·
τινὸς γὰρ διπλάσιον λέγεται. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὅσα ἄλλα
τοιαῦτα. Ἔστι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν πρός τι οἷον ἕξις, διά-
2 θεσις, αἴσθησις, ἐπιστήμη, θέσις. Πάντα γὰρ τὰ εἰρημένα
αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεται καὶ οὐκ ἄλλο τι· ἡ
γὰρ ἕξις τινὸς ἕξις λέγεται καὶ ἡ ἐπιστήμη τινὸς ἐπιστήμη
καὶ ἡ θέσις τινὸς θέσις, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὡσαύτως. Πρός τι

[x] ἐναντίον pr. A. [y] καὶ τὸ ἧττον B.C. [z] τὰ] πέντε ἢ B, om. C.
[a] πέντε] τρία B. [b] οὐδὲ] οὐδέ γε B. [c] ποσῶν] ποσῶν καὶ A.C.
[d] χρόνος] ἀριθμὸς B.C. [e] ἄνισος] ἄνισος λέγεται, καὶ χρόνος καὶ ἴσος
καὶ ἄνισος B.C. [f] μή ἐστι] ἐστὶν οὐ C. [g] ἴσον τε καὶ ἄνισον A.B.C.
[h] πάνυ] πάνυ λέγεται C. [i] τινὸς] μεῖζον τινὸς A.B.

οὖν ἐστὶν ὅσα αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων εἶναι λέγεται, ἢ ὁπω-
σοῦν ἄλλως πρὸς ἕτερον, οἷον ὄρος μέγα λέγεται πρὸς ἕτε-
ρον· πρός τι γὰρ μέγα λέγεται τὸ ὄρος· καὶ τὸ ὅμοιον τινὶ
ὅμοιον λέγεται, καὶ τὰ ἄλλα δὲ τὰ τοιαῦτα ὡσαύτως πρός τι
λέγεται. [k]Ἔτι δὲ καὶ ἡ ἀνάκλισις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ καθέ- 3
δρα θέσεις τινές, ἡ δὲ θέσις τῶν πρός τι. Τὸ δὲ [l]ἀνακεῖσθαι
ἢ ἑστάναι ἢ καθῆσθαι αὐτὰ μὲν οὐκ εἰσὶ θέσεις, παρωνύμως
δὲ ἀπὸ τῶν εἰρημένων θέσεων λέγεται.

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης ἐν τοῖς πρός τι, οἷον [m]ἀρετὴ 4
κακίᾳ ἐναντίον, ἑκάτερον ὂν τῶν πρός τι, καὶ ἐπιστήμη ἀ-
γνοίᾳ. Οὐ πᾶσι δὲ τοῖς πρός τι ὑπάρχει τὸ ἐναντίον· τῷ γὰρ
διπλασίῳ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον, οὐδὲ τῷ τριπλασίῳ, οὐδὲ τῶν
τοιούτων [n]οὐδενί.

Δοκεῖ δὲ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἐπιδέχεσθαι τὰ 5
πρός τι· ὅμοιον γὰρ καὶ ἀνόμοιον μᾶλλον καὶ ἧττον λέγε-
ται, καὶ ἴσον καὶ ἄνισον μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται, ἑκάτερον
αὐτῶν πρός τι ὄν· τό τε γὰρ ὅμοιον τινὶ ὅμοιον λέγεται
καὶ τὸ [o]ἀνόμοιον τινὶ ἀνόμοιον. Οὐ πάντα δὲ [p]τὰ πρός τι
ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον [q]καὶ ἧττον· τὸ γὰρ διπλάσιον [r]οὐ
λέγεται μᾶλλον καὶ ἧττον διπλάσιον, οὐδὲ τῶν τοιούτων
οὐδέν.

Πάντα δὲ τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται, οἷον 6
ὁ δοῦλος δεσπότου δοῦλος λέγεται καὶ ὁ δεσπότης δούλου
δεσπότης, καὶ τὸ διπλάσιον [s]ἡμίσεος διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ
διπλασίου ἥμισυ, καὶ τὸ μεῖζον ἐλάττονος μεῖζον καὶ τὸ
ἔλαττον μείζονος ἔλαττον. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, 7
πλὴν τῇ πτώσει ἐνίοτε διοίσει κατὰ τὴν λέξιν, οἷον ἡ ἐπι-
στήμη ἐπιστητοῦ λέγεται ἐπιστήμη καὶ τὸ ἐπιστητὸν ἐπι-
στήμῃ ἐπιστητόν, καὶ ἡ αἴσθησις αἰσθητοῦ αἴσθησις καὶ τὸ
αἰσθητὸν αἰσθήσει αἰσθητόν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐνίοτε οὐ δόξει 8

[k] ἔστι B. [l] ἀνακεκλίσθαι corr. A. [m] ἀρετῇ κακία C. [n] οὐδενί] τινί C. [o] ἀνόμοιον τινὶ ἀνόμοιον] ἄνισον τινὶ ἄνισον B, ἀνόμοιον τινὶ ἀνόμοιον καὶ τὸ ἄνισον τινὶ ἄνισον C. [p] τὰ πρός τι om. A. [q] καὶ τὸ ἧττον C. [r] οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ (τὸ C.) ἧττον, οὐδὲ A.C. [s] ἡμίσεως B.C.

ἀντιστρέφειν, ἐὰν μὴ οἰκείως πρὸς ὃ λέγεται ἀποδοθῇ, ἀλλὰ
διαμάρτῃ ὁ ἀποδιδούς, οἷον τὸ πτερὸν ἐὰν ἀποδοθῇ ὄρνιθος,
9 οὐκ ἀντιστρέφει ὄρνις πτεροῦ. Οὐ γὰρ οἰκείως τὸ πρῶτον
ἀποδέδοται πτερὸν ὄρνιθος· οὐ γὰρ ᾗ ὄρνις, ταύτῃ τὸ πτε-
ρὸν [t]αὐτοῦ λέγεται, ἀλλ' ᾗ πτερωτόν ἐστι· πολλῶν γὰρ καὶ
10 ἄλλων πτερά ἐστιν, ἃ οὐκ εἰσὶν [u]ὄρνιθες. Ὥστε ἐὰν ἀποδοθῇ
οἰκείως, καὶ ἀντιστρέφει, οἷον τὸ πτερὸν πτερωτοῦ πτερὸν
11 καὶ τὸ πτερωτὸν πτερῷ πτερωτόν. Ἐνίοτε δὲ καὶ ὀνοματο-
ποιεῖν ἴσως ἀναγκαῖον, ἐὰν μὴ κείμενον ᾖ ὄνομα πρὸς ὃ οἰκείως
ἂν ἀποδοθείη, οἷον τὸ πηδάλιον [v]τοῦ πλοίου ἐὰν ἀποδοθῇ,
οὐκ οἰκεία ἡ ἀπόδοσις γίνεται· οὐ γὰρ ᾗ πλοῖον, ταύτῃ
αὐτοῦ τὸ πηδάλιον λέγεται· ἔστι γὰρ πλοῖα ὧν οὐκ ἔστι
πηδάλια. Διὸ οὐκ ἀντιστρέφει· τὸ γὰρ πλοῖον οὐ λέγεται
πηδαλίου πλοῖον. Ἀλλ' ἴσως οἰκειοτέρα ἂν ἡ ἀπόδοσις εἴη,
εἰ οὕτω πως ἀποδοθείη, τὸ πηδάλιον πηδαλιωτοῦ πηδάλιον,
12 ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως· ὄνομα [w]γὰρ οὐ κεῖται. Καὶ ἀντιστρέφει
γε, ἐὰν οἰκείως ἀποδοθῇ· τὸ γὰρ πηδαλιωτὸν πηδαλίῳ πη-
δαλιωτόν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷον ἡ κεφαλὴ
οἰκειοτέρως ἂν ἀποδοθείη κεφαλωτοῦ ἢ ζῴου ἀποδιδομένη·
οὐ γὰρ ᾗ ζῷον, κεφαλὴν ἔχει· πολλὰ γὰρ τῶν ζῴων κεφα-
13 λὴν οὐκ ἔχει. Οὕτω δὲ ῥᾷστα ἂν ἴσως τις [x]λάβοι οἷς μὴ
κεῖται ὀνόματα, εἰ ἀπὸ τῶν πρώτων καὶ τοῖς πρὸς [y]αὐτὰ
ἀντιστρέφουσι τιθείη τὰ ὀνόματα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν προειρη-
μένων ἀπὸ τοῦ πτεροῦ τὸ πτερωτὸν καὶ ἀπὸ τοῦ πηδαλίου
14 τὸ πηδαλιωτόν. Πάντα οὖν τὰ πρός τι, ἐάν περ οἰκείως
ἀποδιδῶται, πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται, ἐπεὶ ἐάν γε πρὸς
τὸ τυχὸν ἀποδιδῶται καὶ μὴ πρὸς αὐτὸ ὃ λέγεται, οὐκ ἀν-
15 τιστρέφει. Λέγω δὲ ὅτι οὐδὲ τῶν ὁμολογουμένως πρὸς
ἀντιστρέφοντα λεγομένων, καὶ ὀνομάτων αὐτοῖς κειμένων,
οὐδὲν ἀντιστρέφει, ἐὰν πρός τι τῶν συμβεβηκότων ἀποδιδῶ-
ται καὶ μὴ πρὸς αὐτὸ ὃ λέγεται, οἷον ὁ δοῦλος ἐὰν μὴ δε-
σπότου ἀποδοθῇ ἀλλ' ἀνθρώπου ἢ δίποδος ἢ ὁτουοῦν τῶν

[t] αὐτῆς corr. A. [u] ὄρνιθος A. [v] τοῦ om. B. [w] γὰρ αὐτοῦ οὐ C. [x] λαμβάνοι B. [y] αὐτὰ] ἃ pr. B.

τοιούτων, οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ οἰκεία ἡ ἀπόδοσίς ἐστιν.
Ἔτι δ' ἐὰν μέν τι οἰκείως ἀποδεδομένον [z] *ᾖ πρὸς ὃ λέγεται,* 16
πάντων περιαιρουμένων τῶν ἄλλων ὅσα συμβεβηκότα ἐστί,
καταλειπομένου δὲ μόνου τούτου πρὸς ὃ ἀπεδόθη οἰκείως, ἀεὶ
πρὸς αὐτὸ ῥηθήσεται, οἷον ὁ δοῦλος ἐὰν πρὸς δεσπότην λέ-
γηται, περιαιρουμένων τῶν ἄλλων [a] *ἁπάντων ὅσα συμβεβη-*
κότα ἐστὶ τῷ δεσπότῃ, οἷον τὸ δίποδι εἶναι καὶ τὸ ἐπιστήμης
δεκτικῷ καὶ [b] *τὸ ἀνθρώπῳ, καταλειπομένου δὲ μόνου τοῦ δε-*
σπότην εἶναι, ἀεὶ ὁ δοῦλος πρὸς αὐτὸ ῥηθήσεται· ὁ γὰρ δοῦλος
δεσπότου δοῦλος [c] *λέγεται. Ἐὰν δέ γε μὴ οἰκείως ἀποδοθῇ πρὸς* 17
ὅ ποτε λέγεται, περιαιρουμένων μὲν τῶν ἄλλων, καταλειπομέ-
νου δὲ μόνου τοῦ πρὸς ὃ ἀπεδόθη, οὐ ῥηθήσεται πρὸς αὐτό.
Ἀποδεδόσθω γὰρ ὁ δοῦλος ἀνθρώπου καὶ τὸ πτερὸν ὄρνιθος,
καὶ περιῃρήσθω τοῦ ἀνθρώπου τὸ [d] *δεσπότην αὐτὸν εἶναι· οὐ*
γὰρ ἔτι [e] *ὁ δοῦλος πρὸς ἄνθρωπον ῥηθήσεται· μὴ γὰρ ὄντος*
δεσπότου οὐδὲ δοῦλός ἐστιν. Ὡσαύτως [f] *καὶ τοῦ ὄρνιθος*
περιῃρήσθω τὸ πτερωτῷ εἶναι· οὐ γὰρ ἔτι ἔσται [g] *τὸ πτερὸν*
τῶν πρός τι· μὴ γὰρ ὄντος [h] *πτερωτοῦ οὐδὲ πτερὸν ἔσται*
τινός. Ὥστε δεῖ μὲν ἀποδιδόναι πρὸς ὅ ποτε οἰκείως λέ- 18
γεται. Κἂν μὲν ὄνομα ᾖ κείμενον, ῥᾳδία ἡ ἀπόδοσις γίνεται·
μὴ ὄντος δὲ ἀναγκαῖον ἴσως ὀνοματοποιεῖν. Οὕτω δὲ ἀποδι-
δομένων φανερὸν ὅτι πάντα τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα
[i] *λέγεται.*

Δοκεῖ δὲ τὰ πρός τι ἅμα τῇ φύσει εἶναι, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν 19
πλείστων ἀληθές [k] *ἐστιν. Ἅμα γὰρ διπλάσιόν τέ ἐστι καὶ*
ἥμισυ, καὶ ἡμίσεος ὄντος διπλάσιόν ἐστι· καὶ δεσπότου ὄντος
δοῦλός ἐστι, καὶ δούλου ὄντος δεσπότης ἐστίν· ὁμοίως δὲ
τούτοις καὶ τὰ ἄλλα. Καὶ συναναιρεῖ δὲ ταῦτα ἄλληλα· 20
μὴ γὰρ ὄντος διπλασίου οὐκ ἔστιν ἥμισυ, καὶ ἡμίσεος μὴ
ὄντος οὐκ ἔστι διπλάσιον· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων

[z] *εἴη* C. [a] *ἁπάντων* om. C. [b] *τῷ ἀνθρώπῳ* pr. A.C. [c] *ῥηθήσεται* B.C. [d] *δεσπότηι αὐτῶι* B. [e] *ὁ* om. A. [f] *καὶ*] *δὲ καὶ* B.C. [g] *τὸ* corr. A. [h] *πτερωτῶι αὐτῶι* B, *πτερωτὸν* C. [i] *ῥηθήσεται* B. [k] *ἐστιν, ἐπ' ἐνίων δὲ οὐκ ἀληθές* C.

ὅσα τοιαῦτα. Οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶν πρός τι ἀληθὲς δοκεῖ τὸ ἅμα τῇ φύσει εἶναι· τὸ γὰρ ἐπιστητὸν πρότερον ἂν δόξειε τῆς ἐπιστήμης εἶναι. Ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ προϋπαρχόντων τῶν πραγμάτων τὰς ἐπιστήμας λαμβάνομεν· ἐπ' ὀλίγων γὰρ ἂν ἢ ἐπ' οὐδενὸς ἴδοι [l] τις ἂν ἅμα τῷ ἐπιστητῷ
21 τὴν ἐπιστήμην γινομένην. Ἔτι τὸ μὲν ἐπιστητὸν ἀναιρεθὲν συναναιρεῖ τὴν ἐπιστήμην, ἡ δὲ ἐπιστήμη τὸ ἐπιστητὸν οὐ συναναιρεῖ· ἐπιστητοῦ [m] μὲν γὰρ μὴ ὄντος οὐκ [n] ἔστιν ἐπιστήμη (οὐδενὸς [o] γὰρ ἔσται ἐπιστήμη), ἐπιστήμης δὲ μὴ οὔσης οὐδὲν κωλύει ἐπιστητὸν εἶναι, [p] οἷον καὶ ὁ τοῦ κύκλου τετραγωνισμὸς εἴγε ἔστιν ἐπιστητόν, ἐπιστήμη μὲν αὐτοῦ
22 οὐκ ἔστιν οὐδέπω, [q] αὐτὸς [r] δὲ ἐπιστητόν ἐστιν. Ἔτι ζῴου μὲν ἀναιρεθέντος οὐκ ἔσται ἐπιστήμη, τῶν δ' ἐπιστητῶν πολλὰ ἐνδέχεται εἶναι. Ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ τὰ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως ἔχει. Τὸ γὰρ αἰσθητὸν πρότερον τῆς αἰσθήσεως
23 δοκεῖ εἶναι. Τὸ μὲν γὰρ αἰσθητὸν ἀναιρεθὲν συναναιρεῖ τὴν αἴσθησιν, ἡ δὲ αἴσθησις τὸ αἰσθητὸν οὐ συναναιρεῖ. Αἱ γὰρ αἰσθήσεις περὶ σῶμα καὶ ἐν σώματί εἰσιν, αἰσθητοῦ δὲ ἀναιρεθέντος [s] ἀναιρεῖται καὶ τὸ σῶμα (τῶν γὰρ [t] αἰσθητῶν τὸ σῶμα), σώματος δὲ μὴ ὄντος [u] ἀναιρεῖται καὶ ἡ αἴσθησις, ὥστε συν-
24 αναιρεῖ τὸ αἰσθητὸν τὴν αἴσθησιν. Ἡ δέ γε αἴσθησις τὸ αἰσθητὸν οὐ συναναιρεῖ· ζῴου γὰρ ἀναιρεθέντος αἴσθησις μὲν [x] ἀναιρεῖται, αἰσθητὸν δὲ [y] ἔσται, οἷον σῶμα, θερμόν, γλυκύ,
25 πικρόν, καὶ τἆλλα πάντα ὅσα ἐστὶν [z] αἰσθητά. Ἔτι ἡ μὲν αἴσθησις ἅμα τῷ αἰσθητικῷ γίνεται· ἅμα γὰρ [a] τῷ ζῴῳ γίνεται καὶ αἴσθησις· τὸ δέ γε αἰσθητόν ἐστι καὶ πρὸ τοῦ [b] ζῷον ἢ αἴσθησιν [c] εἶναι· πῦρ γὰρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐξ ὧν καὶ τὸ ζῷον [d] συνίσταται, ἔστι καὶ πρὸ τοῦ ζῷον ὅλως

[l] ἂν post τις om. B. [m] μὲν om. B.C. [n] ἔσται A.C. [o] γὰρ ἔτι ἔσται B. [p] οἷόν τι καὶ C. [q] αὐτὸ B. [r] δὲ] δὲ τὸ C. [s] ἀνῄρηται B. [t] αἰσθητῶν καὶ τὸ B.C. [u] ἀνῄρηται B. [x] ἀνῄρηται B, ἀναιρεῖται αἰσθητὸν δὲ οὔ corr. C. [y] ἐστιν C. [z] αἰσθητά om. C. [a] τῷ ζῴῳ] ζῳόν τε B. [b] ζῷον ἢ om. B. [c] εἶναι ante ἢ ponit C. [d] συνίσταται τὸ αἰσθητόν ἐστι pr. B.

εἶναι ἢ αἴσθησιν, ὥστε πρότερον ἂν τῆς αἰσθήσεως τὸ αἰσθητὸν εἶναι δόξειεν.

Ἔχει δὲ ἀπορίαν πότερον οὐδεμία οὐσία τῶν πρός τι 26
λέγεται, καθάπερ δοκεῖ, ἢ τοῦτο ἐνδέχεται κατά τινας τῶν δευτέρων οὐσιῶν. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πρώτων οὐσιῶν ἀληθές ἐστιν· οὔτε γὰρ τὰ ὅλα οὔτε τὰ μέρη πρός τι λέγεται. Ὁ γάρ τις ἄνθρωπος οὐ λέγεται τινός τις ἄνθρωπος, οὐδὲ ὁ τὶς βοῦς τινός τις βοῦς. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ μέρη· ἡ γάρ τις 27
χεὶρ οὐ λέγεται τινός τις χεὶρ ἀλλά τινος χείρ, καὶ ἡ τὶς κεφαλὴ οὐ λέγεται τινός τις κεφαλὴ ἀλλά τινος κεφαλή. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δευτέρων οὐσιῶν, ἐπί γε τῶν πλεί- 28
στων, οἷον ὁ ἄνθρωπος οὐ λέγεται τινὸς ἄνθρωπος, οὐδὲ ὁ βοῦς τινὸς βοῦς, οὐδὲ τὸ ξύλον τινὸς ξύλον, ἀλλά τινος κτῆμα λέγεται. Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων φανερὸν ὅτι 29
οὐκ ἔστι τῶν πρός τι· ἐπ' ἐνίων δὲ τῶν δευτέρων οὐσιῶν ἔχει ἀμφισβήτησιν, [e] οἷον ἡ κεφαλὴ τινὸς λέγεται κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ τινὸς λέγεται χεὶρ καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων, ὥστε ταῦτα τῶν πρός τι δόξειεν ἂν εἶναι. Εἰ μὲν οὖν ἱκανῶς ὁ 30
τῶν πρός τι ὁρισμὸς ἀποδέδοται, ἢ τῶν πάνυ χαλεπῶν ἢ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶ τὸ δεῖξαι ὡς οὐδεμία οὐσία τῶν πρός τι λέγεται· εἰ δὲ μὴ ἱκανῶς, ἀλλ' ἔστι τὰ πρός τι οἷς τὸ εἶναι ταὐτόν ἐστι [f] τῷ πρός τί πως ἔχειν, ἴσως ἂν ῥηθείη τι πρὸς αὐτά. Ὁ δὲ πρότερος ὁρισμὸς παρακολουθεῖ μὲν πᾶσι τοῖς πρός τι, οὐ μὴν [g] ταὐτόν γέ ἐστι [h] τῷ πρός τι αὐτοῖς εἶναι [i] τὸ αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν ἑτέρων λέγεσθαι. Ἐκ δὲ τούτων δῆλόν 31
ἐστιν ὅτι ἐάν τις εἰδῇ τι ὡρισμένως τῶν πρός τι, κἀκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται ὡρισμένως εἴσεται. Φανερὸν μὲν οὖν καὶ ἐξ αὐτῶν ἐστίν. Εἰ γὰρ οἶδέ τις τόδε τι ὅτι ἔστι τῶν πρός τι, ἔστι δὲ τὸ εἶναι τοῖς πρός τι ταὐτὸν [k] τῷ πρός τί πως ἔχειν, κἀκεῖνο οἶδε πρὸς ὃ τοῦτό πως ἔχει· εἰ γὰρ οὐκ οἶδεν ὅλως πρὸς ὃ τοῦτό πως ἔχει, οὐδ' εἰ πρός τί πως ἔχει εἴσεται. Καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα δὲ δῆλον τὸ τοιοῦτον, οἷον τόδε τι 32

[e] οἷον εἰ ἡ C. [f] τῷ] τὸ [g] ταὐτό B, τοῦτό C. et corr. A.
[h] τὸ B.C. et corr. A. [i] τῷ pr. C. [k] τῷ] τὸ A.

[l] εἰ οἶδε ἀφωρισμένως ὅτι ἔστι διπλάσιον, καὶ ὅτου διπλάσιόν
ἐστιν εὐθὺς ἀφωρισμένως οἶδεν· εἰ γὰρ μηδενὸς τῶν ἀφωρι-
σμένων οἶδεν αὐτὸ διπλάσιον, οὐδ' εἰ διπλάσιόν ἐστιν ὅλως
33 οἶδεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τόδε τι εἰ οἶδεν ὅτι κάλλιόν ἐστι,
καὶ ὅτου κάλλιόν [m] ἐστιν εὐθὺς ἀφωρισμένως ἀναγκαῖον εἰ-
δέναι διὰ ταῦτα. Οὐκ ἀορίστως δὲ εἴσεται ὅτι τοῦτό ἐστι
χείρονος κάλλιον· ὑπόληψις γὰρ τὸ [n] τοιοῦτο γίνεται, οὐκ
ἐπιστήμη· οὐ γὰρ ἔτι ἀκριβῶς εἴσεται ὅτι ἐστὶ χείρονος
34 κάλλιον. Εἰ γὰρ οὕτως ἔτυχεν, οὐδέν ἐστι χεῖρον αὐτοῦ.
Ὥστε φανερὸν ὅτι ἀναγκαῖόν ἐστιν, [o] ὃ [p] ἂν εἰδῇ τις τῶν
πρός τι ἀφωρισμένως, κἀκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται ἀφωρισμένως
[q] εἰδέναι. Τὴν δέ γε κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα καὶ ἕκαστον
τῶν τοιούτων, [r] ἅ εἰσιν οὐσίαι, αὐτὸ μὲν ὅπερ ἐστὶν ὡρι-
35 σμένως ἔστιν εἰδέναι, πρὸς ὃ δὲ λέγεται, οὐκ ἀναγκαῖον. Τίνος
γὰρ αὕτη ἡ κεφαλὴ ἢ τίνος ἡ χείρ, οὐκ ἔστιν εἰδέναι ὡρι-
σμένως. Ὥστε οὐκ ἂν εἴη ταῦτα τῶν πρός τι. Εἰ δὲ μή
ἐστι ταῦτα τῶν πρός τι, ἀληθὲς ἂν εἴη λέγειν ὅτι οὐδεμία
οὐσία τῶν πρός τί ἐστιν. Ἴσως δὲ χαλεπὸν ὑπὲρ τῶν τοιού-
των σφοδρῶς ἀποφαίνεσθαι μὴ πολλάκις [s] ἐπεσκεμμένον· τὸ
μέντοι διηπορηκέναι ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν οὐκ ἄχρηστόν ἐστιν.

8 Ποιότητα δὲ λέγω καθ' ἣν ποιοί τινες εἶναι λέγονται.
1 Ἔστι δὲ ἡ ποιότης τῶν πλεοναχῶς λεγομένων. Ἓν μὲν οὖν
εἶδος ποιότητος ἕξις καὶ διάθεσις λεγέσθωσαν. Διαφέρει δὲ
ἕξις διαθέσεως τῷ πολὺ [t] χρονιώτερον εἶναι καὶ μονιμώτερον.
2 Τοιαῦται δὲ αἵ τε ἐπιστῆμαι καὶ αἱ ἀρεταί· ἥ τε γὰρ ἐπι-
στήμη δοκεῖ τῶν παραμονίμων εἶναι καὶ δυσκινήτων, [u] ἐὰν καὶ
μετρίως τις ἐπιστήμην λάβῃ, ἐάν περ μὴ μεγάλη μεταβολὴ
γένηται ὑπὸ νόσου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου· ὡσαύτως δὲ καὶ
ἡ ἀρετή, οἷον ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἕκαστον τῶν
3 τοιούτων, οὐκ εὐκίνητον δοκεῖ εἶναι οὐδ' εὐμετάβολον. Δια-

[l] εἰ] εἴ τις C. [m] ἐστιν ἀφωρισμένως καὶ B.C. [n] τοιοῦτον C.
[o] ὃ] ὅτι B. [p] ἐὰν A.B. [q] εἰδέναι] ἀναγκαῖον εἰδέναι A.B.C.
[r] αἳ B. [s] ἐπεσκεμμένων pr. C. [t] μονιμώτερον καὶ χρονιώτερον
εἶναι C. [u] ἐὰν καὶ] ἐάν τε B, ἐὰν A.

θέσεις δὲ λέγονται ἅ ἐστιν εὐκίνητα καὶ ταχὺ μεταβάλλοντα,
οἷον θερμότης καὶ κατάψυξις καὶ νόσος καὶ ὑγίεια καὶ ὅσα
ἄλλα τοιαῦτα· διάκειται μὲν γάρ πως [x] κατὰ ταύτας ὁ ἄν-
θρωπος, ταχὺ δὲ μεταβάλλει ἐκ θερμοῦ ψυχρὸς [y] γενόμενος
καὶ ἐκ τοῦ ὑγιαίνειν εἰς τὸ νοσεῖν, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων, εἰ μή τις καὶ αὐτῶν τούτων [z] τυγχάνοι διὰ χρόνου
πλῆθος ἤδη πεφυσιωμένη καὶ ἀνίατος ἢ πάνυ δυσκίνητος οὖσα,
ἣν ἄν τις ἴσως ἕξιν ἤδη [a] προσαγορεύοι. Φανερὸν δὲ ὅτι 4
ταῦτα βούλονται ἕξεις λέγειν, ἅ ἐστι πολυχρονιώτερα καὶ
δυσκινητότερα· τοὺς [b] γὰρ τῶν ἐπιστημῶν μὴ πάνυ κατέ-
χοντας ἀλλ' εὐκινήτους [c] ὄντας οὔ φασιν ἕξιν ἔχειν, καίτοι
διάκεινταί [d] γέ πως κατὰ τὴν ἐπιστήμην ἢ χεῖρον ἢ βέλτιον.
Ὥστε διαφέρει ἕξις διαθέσεως [e] τῷ τὴν μὲν εὐκίνητον εἶναι, 5
τὴν δὲ πολυχρονιωτέραν τε καὶ δυσκινητοτέραν. Εἰσὶ δὲ αἱ
μὲν ἕξεις καὶ διαθέσεις, αἱ δὲ διαθέσεις οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἕξεις·
οἱ μὲν γὰρ ἕξεις ἔχοντες καὶ διάκεινταί [f] γέ πως [g] κατ' αὐτάς,
οἱ δὲ διακείμενοι οὐ πάντως καὶ ἕξιν ἔχουσιν.

Ἕτερον δὲ γένος ποιότητος καθ' ὃ πυκτικοὺς ἢ δρομικοὺς 6
ἢ ὑγιεινοὺς ἢ νοσώδεις λέγομεν, καὶ ἁπλῶς ὅσα κατὰ δύναμιν
φυσικὴν ἢ ἀδυναμίαν [h] λέγεται. Οὐ γὰρ [i] τῷ διακεῖσθαί [k] γέ
πως ἕκαστον τῶν τοιούτων [l] ποιὸν λέγεται, ἀλλὰ τῷ δύναμιν
ἔχειν φυσικὴν ἢ ἀδυναμίαν τοῦ ποιῆσαί τι ῥᾳδίως ἢ μηδὲν
[m] πάσχειν, οἷον πυκτικοὶ ἢ δρομικοὶ οὐ τῷ διακεῖσθαί πως
[n] λέγονται ἀλλὰ τῷ δύναμιν ἔχειν [o] φυσικὴν τοῦ ποιῆσαί
τι [p] ῥᾳδίως, ὑγιεινοὶ [q] δὲ λέγονται τῷ δύναμιν ἔχειν φυ-
σικὴν τοῦ μηδὲν πάσχειν ὑπὸ τῶν τυχόντων ῥᾳδίως, νοσώδεις
δὲ [r] τῷ ἀδυναμίαν ἔχειν φυσικὴν τοῦ [s] μηδὲν πάσχειν [t] ῥᾳδίως
[u] ὑπὸ τῶν τυχόντων. Ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ τὸ σκληρὸν 7

[x] *καταυτὰς* B. [y] *γινόμενος* B. [z] *τυγχάνει* C. [a] *προσαγο-ρεύσει* A, *προσαγορεύσοι* B. [b] *γὰρ τὰ τῶν* rc. C. [c] *ὄντας* om. C. [d] *γέ* om. C. [e] *τὸ μὲν—τὸ δὲ πολυχρονιώτερόν τε καὶ δυσκινητότερον* B.C. [f] *γέ* om. C. [g] *κατὰ ταύτας* B.C. [h] *λέγονται* C. [i] *τὸ* A. [k] *γέ* om. C. [l] *ποιὸν* om. B.C. [m] *παθεῖν* C. [n] *λέγονται* ante *οὐ* ponunt B.C. [o] *φυσικὴν* om. C. [p] *ῥαιδίως ἢ μηδὲν πάσχειν ὑγ.* B. [q] *δὲ*] *τε* B. [r] *τῷ*] *διὰ τὸ* A. [s] *μηδὲν πάσχειν* corr. C. [t] *ῥᾳδίως* om. C. [u] *ὑπὸ τῶν τυχόντων* om. B.

καὶ τὸ μαλακὸν ἔχει· τὸ μὲν γὰρ σκληρὸν λέγεται τῷ δύνα-
μιν ἔχειν τοῦ μὴ ῥᾳδίως διαιρεῖσθαι, [x] τὸ δὲ μαλακὸν [y] τῷ
ἀδυναμίαν ἔχειν τοῦ αὐτοῦ τούτου.
8 Τρίτον δὲ γένος ποιότητος παθητικαὶ ποιότητες καὶ πάθη.
Ἔστι δὲ τὰ τοιάδε οἷον γλυκύτης [z] τε καὶ πικρότης [a] καὶ
στρυφνότης καὶ πάντα τὰ τούτοις συγγενῆ, ἔτι [b] δὲ θερμό-
9 της καὶ ψυχρότης καὶ λευκότης καὶ μελανία. Ὅτι μὲν οὖν
[c] αὗται ποιότητές εἰσι, φανερόν· τὰ γὰρ δεδεγμένα [d] αὐτὰ
ποιὰ [e] λέγεται κατ' αὐτάς, οἷον τὸ μέλι τῷ γλυκύτητα δε-
δέχθαι [f] γλυκὺ λέγεται καὶ τὸ σῶμα λευκὸν τῷ λευκότητα
10 δεδέχθαι· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων [g] ἔχει. Παθητικαὶ
δὲ ποιότητες λέγονται οὐ τῷ αὐτὰ τὰ δεδεγμένα τὰς ποιό-
τητας πεπονθέναι τι· οὔτε γὰρ τὸ μέλι τῷ πεπονθέναι τι
11 λέγεται γλυκύ, οὔτε τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων [h] οὐδέν. Ὁμοίως
δὲ τούτοις καὶ ἡ θερμότης καὶ ἡ ψυχρότης παθητικαὶ ποιό-
τητες λέγονται οὐ τῷ αὐτὰ τὰ δεδεγμένα πεπονθέναι τι, τῷ
δὲ κατὰ τὰς αἰσθήσεις ἑκάστην τῶν εἰρημένων ποιοτήτων
πάθους εἶναι ποιητικὴν παθητικαὶ ποιότητες λέγονται· ἥ [i] τε
γὰρ γλυκύτης πάθος τι κατὰ τὴν γεῦσιν ἐμποιεῖ καὶ ἡ θερ-
12 μότης κατὰ τὴν ἁφήν. Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι. Λευκότης
δὲ καὶ μελανία καὶ αἱ ἄλλαι χροιαὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον
τοῖς εἰρημένοις παθητικαὶ ποιότητες λέγονται, ἀλλὰ τῷ
13 [k] αὐτὰς ἀπὸ πάθους [l] γεγονέναι. Ὅτι μὲν οὖν γίνονται
διὰ πάθος πολλαὶ μεταβολαὶ χρωμάτων, δῆλον· αἰσχυνθεὶς
γάρ τις ἐρυθρὸς ἐγένετο καὶ φοβηθεὶς ὠχρὸς καὶ ἕκαστον
τῶν τοιούτων· ὥστε καὶ εἴ τις φύσει τῶν τοιούτων τι παθῶν
πέπονθεν ἔκ τινων φυσικῶν συμπτωμάτων, τὴν ὁμοίαν χροιὰν
εἰκός ἐστιν ἔχειν αὐτόν· ἥτις γὰρ νῦν ἐν τῷ αἰσχυνθῆναι διά-
θεσις τῶν περὶ τὸ σῶμα ἐγένετο, καὶ κατὰ φυσικὴν σύστασιν
ἡ αὐτὴ γένοιτ' [m] ἄν, ὥστε φύσει καὶ τὴν χροιὰν ὁμοίαν γί-

[x] τῷ] τὸ B. [y] τῷ] τὸ A.B. [z] τε om. C. [a] alteram καὶ om. C. [b] δὲ] δὲ καὶ C. [c] αὗται παθητικαὶ ποιότητες C. [d] αὐτὰ om. B. et pr. A. [e] λέγονται κατὰ ταύτας C. [f] λέγεται γλυκὺ C. [g] ἔχει om. C. [h] οὐδὲ A. [i] τε om. C. [k] malim αὐταί. [l] γεγενῆσθαι C. [m] ἂν διάθεσις ὥστε C.

γνεσθαι. Ὅσα μὲν οὖν τῶν τοιούτων συμπτωμάτων ἀπό 14
τινων παθῶν δυσκινήτων καὶ παραμονίμων τὴν ἀρχὴν εἴληφε,
[n] παθητικαὶ ποιότητες λέγονται. Εἴτε γὰρ ἐν τῇ κατὰ
φύσιν συστάσει ὠχρότης ἢ μελανία [o] γεγένηται, ποιότητες
λέγονται (ποιοὶ γὰρ κατὰ ταύτας λεγόμεθα), εἴτε διὰ νόσον
μακρὰν ἢ διὰ καῦμα τὸ [p] αὐτὸ τοῦτο συμβέβηκεν ὠχρότης ἢ
μελανία, καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀποκαθίστανται ἢ καὶ διὰ βίου παρα-
μένουσι, ποιότητες καὶ [q] αὐταὶ λέγονται· ὁμοίως γὰρ ποιοὶ
κατὰ ταύτας λεγόμεθα. Ὅσα δὲ ἀπὸ ῥᾳδίως διαλυομένων 15
καὶ ταχὺ ἀποκαθισταμένων γίνεται, πάθη [r] λέγεται, [s] ποιό-
τητες δὲ οὔ· οὐ γὰρ λέγονται ποιοί τινες κατὰ [t] ταύτας.
Οὔτε γὰρ ὁ ἐρυθριῶν διὰ τὸ αἰσχυνθῆναι ἐρυθρίας λέγεται,
οὔτε ὁ ὠχριῶν διὰ τὸ φοβηθῆναι ὠχρίας, ἀλλὰ [u] μᾶλλον
πεπονθέναι τι. Ὥστε πάθη μὲν τὰ τοιαῦτα [x] λέγεται, ποι- 16
ότητες δὲ οὔ. Ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν πα-
θητικαὶ ποιότητες καὶ πάθη [x] λέγεται. [y] Ὅσα γὰρ ἐν τῇ 17
[z] γενέσει [a] εὐθὺς ἀπό τινων παθῶν [b] δυσκινήτων [c] γεγένηται,
ποιότητες [d] λέγονται, οἷον ἥ τε μανικὴ ἔκστασις καὶ ἡ ὀργὴ
καὶ τὰ τοιαῦτα· ποιοὶ γὰρ κατὰ ταύτας λέγονται, ὀργίλοι
τε καὶ μανικοί. Ὁμοίως δὲ καὶ [e] ὅσαι ἐκστάσεις μὴ φυσικαί, 18
ἀλλ' ἀπό τινων ἄλλων συμπτωμάτων γεγένηνται δυσαπάλ-
λακτοι ἢ καὶ [f] ὅλως ἀκίνητοι, ποιότητες καὶ τὰ τοιαῦτα·
ποιοὶ [g] γὰρ κατὰ ταύτας [h] λέγονται. Ὅσα δὲ [i] ἀπὸ ταχὺ 19
ἀποκαθισταμένων γίνεται, πάθη λέγεται, οἷον εἰ λυπούμενός
[k] τις ὀργιλώτερός [l] ἐστιν· [m] οὐδὲ γὰρ λέγεται ὀργίλος ὁ ἐν
τῷ τοιούτῳ πάθει ὀργιλώτερος ὤν, ἀλλὰ [n] μᾶλλον πεπον-

[n] παθητικαὶ om. B. [o] γένηται, ποιότης λέγεται C. [p] αὐτὸ τοῦτο] τοιοῦτον C. [q] αὖται C. [r] λέγονται A. [s] ποιότητες δὲ οὔ om. B. et pr. A. [t] ταῦτα C. [u] μᾶλλον τῷ πεπονθέναι A.B.C. [x] λέγονται C. [y] ὅσα] ὅσα μὲν B, ὅσα τε C. [z] γενήσει B. [a] εὐθὺς om. A.C. [b] δυσκινήτων om. B.C. [c] γεγένηνται C. [d] λέγονται καὶ αὗται οἷον C. [e] ὅσαι] ὅσαι ἄλλαι C. [f] ἄλλως B. [g] γὰρ] γὰρ καὶ C. [h] λέγονται ὀργίλοι τε καὶ μανικοί. Ὅσα B. [i] ἀπὸ ῥαιδίως καὶ ταχὺ C. [k] τις om. B. [l] ἐστιν] γένηται C. [m] οὐδὲ] οὐ C. [n] μᾶλλον τῷ πεπονθέναι C.

θέναι τι. Ὥστε πάθη μὲν [o] λέγεται τὰ τοιαῦτα, ποιότητες
δ' οὔ.
20 Τέταρτον δὲ γένος ποιότητος σχῆμά τε καὶ ἡ περὶ ἕκα-
στον ὑπάρχουσα μορφή, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις εὐθύτης καὶ
καμπυλότης, καὶ εἴ τι τούτοις ὅμοιόν ἐστιν. Καθ' ἕκαστον
γὰρ τούτων ποιόν τι λέγεται· τὸ γὰρ τρίγωνον ἢ τετρά-
γωνον εἶναι ποιόν τι λέγεται, καὶ τὸ εὐθὺ [p] ἢ [q] καμπύλον.
21 Καὶ κατὰ τὴν μορφὴν δὲ ἕκαστον ποιόν [r] τι λέγεται. Τὸ
δὲ μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν καὶ τὸ τραχὺ καὶ τὸ λεῖον δόξειε μὲν
ἂν ποιόν [s] τι σημαίνειν, ἔοικε δὲ ἀλλότρια τὰ τοιαῦτα εἶναι
τῆς περὶ τὸ ποιὸν διαιρέσεως· θέσιν γὰρ [t] μᾶλλόν τινα φαί-
22 νεται τῶν μορίων [u] ἑκάτερον δηλοῦν. Πυκνὸν μὲν [x] γὰρ τῷ
τὰ μόρια σύνεγγυς εἶναι ἀλλήλοις, μανὸν δὲ τῷ διεστάναι
ἀπ' ἀλλήλων· καὶ λεῖον μὲν τῷ ἐπ' εὐθείας πως τὰ μόρια
κεῖσθαι, τραχὺ δὲ τῷ τὸ μὲν ὑπερέχειν τὸ δὲ ἐλλείπειν.
23 Ἴσως μὲν οὖν καὶ ἄλλος [y] ἄν τις φανείη τρόπος ποιότη-
τος, ἀλλ' οἵ γε μάλιστα λεγόμενοι σχεδὸν [z] οὗτοί εἰσιν.
24 Ποιότητες μὲν οὖν εἰσὶν αἱ εἰρημέναι, ποιὰ δὲ τὰ [a] κατὰ
ταύτας παρωνύμως λεγόμενα ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ἀπ' αὐτῶν.
25 Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν πλείστων καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάντων παρωνύ-
μως λέγεται, οἷον ἀπὸ τῆς λευκότητος [b] λευκὸς καὶ ἀπὸ τῆς
γραμματικῆς γραμματικὸς καὶ ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης δίκαιος,
26 ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἐπ' ἐνίων δὲ διὰ τὸ μὴ
κεῖσθαι ταῖς ποιότησιν ὀνόματα οὐκ ἐνδέχεται παρωνύμως
ἀπ' αὐτῶν λέγεσθαι [c] οἷον δρομικὸς ἢ πυκτικὸς ὁ κατὰ δύνα-
μιν φυσικὴν λεγόμενος ἀπ' οὐδεμιᾶς ποιότητος παρωνύμως
λέγεται· οὐ γὰρ κεῖται ὀνόματα ταῖς δυνάμεσι καθ' ἃς οὗτοι
ποιοὶ λέγονται, ὥσπερ [d] ταῖς ἐπιστήμαις καθ' ἃς πυκτικοὶ ἢ
παλαιστρικοὶ κατὰ διάθεσιν λέγονται· πυκτικὴ γὰρ [e] λέγε-

[o] λέγονται C. [p] ἢ] ἢ καὶ C. [q] καμπύλον εἶναι καὶ A.B.
[r] τι om. C. [s] τι om. A. [t] μᾶλλον om. C. [u] ἕκαστον C.
[x] γὰρ λέγεται τῷ C. [y] ἄν τις om. C. [z] τοσοῦτοι B.C. [a] κατ' αὐτὰς C. [b] λευκὸς] ὁ λευκὸς C. qui et mox ὁ γραμματικὸς et ὁ δίκαιος. [c] οἷον ὁ δρομικὸς ἢ ὁ π. C. [d] ταῖς] καὶ ταῖς C.
[e] ἐπιστήμη λέγεται. C.

ται ἐπιστήμη καὶ παλαιστρική, ποιοὶ δ' ἀπὸ τούτων παρω-
νύμως οἱ [f] διακείμενοι λέγονται. Ἐνίοτε δὲ καὶ ὀνόματος 27
κειμένου οὐ λέγεται παρωνύμως τὸ κατ' αὐτὴν ποιὸν [g] λεγό-
μενον, οἷον ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ὁ σπουδαῖος· τῷ γὰρ ἀρετὴν
ἔχειν σπουδαῖος λέγεται, ἀλλ' οὐ παρωνύμως ἀπὸ τῆς ἀρετῆς.
Οὐκ ἐπὶ πολλῶν δὲ τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. Ποιὰ [h] τοίνυν λέγε- 28
ται [i] τὰ παρωνύμως ἀπὸ τῶν εἰρημένων ποιοτήτων λεγόμενα
ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως ἀπ' αὐτῶν.

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐναντιότης κατὰ τὸ ποιόν, οἷον δικαιοσύνη 29
ἀδικίᾳ ἐναντίον καὶ λευκότης μελανίᾳ καὶ τἆλλα [k] δὲ ὡσαύτως,
καὶ τὰ [l] κατ' [m] αὐτὰς ποιὰ λεγόμενα, οἷον τὸ ἄδικον τῷ δι-
καίῳ καὶ τὸ λευκὸν τῷ μέλανι. Οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τὸ [n] τοι- 30
οῦτο· τῷ γὰρ πυῤῥῷ ἢ ὠχρῷ ἢ ταῖς τοιαύταις χροιαῖς [o] οὐδὲν
ἐναντίον ποιοῖς οὖσιν. Ἔτι [p] δέ, ἐὰν τῶν ἐναντίων θάτερον
ᾖ ποιόν, καὶ τὸ λοιπὸν ἔσται ποιόν. Τοῦτο δὲ [q] δῆλον προ- 31
χειριζομένῳ τὰς ἄλλας κατηγορίας, οἷον εἰ ἔστιν ἡ δικαιοσύνη
τῇ ἀδικίᾳ ἐναντίον, ποιὸν δὲ ἡ δικαιοσύνη, ποιὸν ἄρα καὶ ἡ
ἀδικία· οὐδεμία γὰρ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἐφαρμόσει τῇ
ἀδικίᾳ· [r] οὔτε γὰρ τὸ ποσὸν οὔτε τὸ πρός τι οὔτε [s] ποῦ
[t] οὔθ' ὅλως [u] τι τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλ' [x] ἢ ποιόν. Ὡσαύ-
τως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατὰ τὸ ποιὸν ἐναντίων.

Ἐπιδέχεται [y] δὲ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τὰ ποιά. Λευ- 32
κὸν γὰρ μᾶλλον [z] καὶ ἧττον ἕτερον ἑτέρου λέγεται, καὶ [a] δί-
καιον [b] ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον. Καὶ [c] αὐτὸ δὲ [d] ἐπίδοσιν
λαμβάνει· λευκὸν γὰρ ὂν [e] ἔτι ἐνδέχεται λευκότερον γενέ-
σθαι. Οὐ πάντα δέ, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα. Δικαιοσύνη γὰρ 33
δικαιοσύνης εἰ [f] λέγεται μᾶλλον [g] καὶ ἧττον, ἀπορήσειεν ἄν

[f] διάθεσιν ἔχοντες C. [g] λεγόμενον om. C. [h] τοίνυν] οὖν C. [i] παρωνύμως τὰ A.B. [k] δὲ om. C. [l] κατὰ ταύτας B. [m] αὐτὰς δὲ λεγόμενα ποιά C. [n] τοιοῦτον C. [o] οὐδέν ἐστιν ἐναντίον C. [p] δὲ om. C. [q] δῆλον ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα προχ. C. [r] οὔτε γὰρ] οἷον οὔτε C, οὔτε B. [s] ποῦ] τὸ ποῦ C. [t] οὐδ' A.B. [u] τι om. C. [x] ἢ] ἢ τὸ C. [y] δὲ] δὲ καὶ B.C. [z] καὶ ἧττον om. B. [a] δικαιότερον A. [b] ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον] μᾶλλον ἕτερον ἑτέρου λέγεται B, ἕτερον ἑτέρου λέγεται μᾶλλον καὶ ἧττον C. [c] ταῦτα C. [d] ἐπίτασιν C. [e] ἐνδέχεται ἔτι C. [f] λέγοιτο B. [g] καὶ ἧττον om. B. et pr. A.

τις· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων διαθέσεων. [g]Ἔνιοι γὰρ διαμφισβητοῦσι περὶ τῶν τοιούτων· [h]δικαιοσύνην μὲν γὰρ δικαιοσύνης οὐ πάνυ [i]φασὶ δεῖν λέγεσθαι μᾶλλον καὶ ἧττον, οὐδὲ ὑγίειαν ὑγιείας, ἧττον μέντοι ἔχειν ἕτερον ἑτέρου [k]ὑγίειαν, καὶ δικαιοσύνην ἕτερον ἑτέρου, ὡσαύτως δὲ καὶ [l]γραμ-
34 ματικὴν καὶ τὰς ἄλλας διαθέσεις. Ἀλλ' οὖν τά γε κατὰ ταύτας λεγόμενα ἀναμφισβητήτως ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ [m]τὸ ἧττον· γραμματικώτερος γὰρ ἕτερος ἑτέρου λέγεται καὶ [n]ὑγιεινότερος καὶ δικαιότερος, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
35 ὡσαύτως. Τρίγωνον δὲ καὶ τετράγωνον οὐ δοκεῖ τὸ [o]μᾶλλον ἐπιδέχεσθαι, οὐδὲ τῶν ἄλλων σχημάτων οὐδέν. Τὰ μὲν γὰρ ἐπιδεχόμενα τὸν τοῦ τριγώνου λόγον [p]ἢ τὸν τοῦ κύκλου πάνθ' ὁμοίως τρίγωνα ἢ κύκλοι εἰσί, τῶν δὲ μὴ ἐπιδεχομένων οὐδὲν [q]μᾶλλον ἕτερον ἑτέρου ῥηθήσεται· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τὸ τετράγωνον τοῦ ἑτερομήκους κύκλος ἐστίν· οὐδέτερον γὰρ
36 ἐπιδέχεται τὸν τοῦ κύκλου λόγον. Ἁπλῶς δέ, ἐὰν μὴ ἐπιδέχηται ἀμφότερα τὸν τοῦ προκειμένου λόγον, οὐ ῥηθήσεται τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου μᾶλλον. Οὐ πάντα οὖν [r]τὰ ποιὰ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον.

37 Τῶν μὲν οὖν εἰρημένων οὐδὲν ἴδιον ποιότητος, ὅμοια δὲ [s]καὶ ἀνόμοια κατὰ μόνας τὰς ποιότητας λέγεται· ὅμοιον γὰρ ἕτερον [t]ἑτέρῳ οὐκ ἔστι κατ' ἄλλο οὐδὲν ἢ καθ' ὃ ποιόν ἐστιν. Ὥστε ἴδιον ἂν εἴη [u]τῆς ποιότητος τὸ ὅμοιον [x]καὶ ἀνόμοιον λέγεσθαι κατ' αὐτήν.

38 Οὐ δεῖ δὲ ταράττεσθαι, μή τις ἡμᾶς [y]φήσῃ ὑπὲρ ποιότητος τὴν πρόθεσιν ποιησαμένους πολλὰ τῶν πρός τι συγκαταριθμεῖσθαι· τὰς γὰρ ἕξεις [z]καὶ διαθέσεις τῶν πρός τι εἶναι [a]ἐλέγομεν. Σχεδὸν γὰρ ἐπὶ [b]πάντων τῶν τοιούτων

[h] δικαιοσύνη B. [i] φασὶ μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεσθαι C. [k] ὑγίειαν-ἑτέρου] ὑγίειάν φασι καὶ δικαιοσύνην ἧττον ἑτέρον ἑτέρου ἔχειν C. [l] γραμματικὴν γραμματικῆς καὶ C. [m] alterum τὸ om. B. [n] δικαιότερος καὶ ὑγιεινότερος C. [o] μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἐπιδ. C. [p] ἢ τὸν] καὶ τὸν C. [q] μᾶλλον ante ῥηθήσεται C. [r] ἐπιδέχεται τὰ ποιὰ C. [s] καὶ] ἢ C. [t] οὐκ ἔστιν ἕτερον ἑτέρῳ C. [u] τῆς om. C. [x] καὶ] ἢ C. [y] φήσει B. [z] καὶ τὰς δ. C. [a] ἐλέγομεν ante εἶναι ponit B, om. pr. C. [b] πασῶν τῶν τοιούτων ποιοτήτων τὰ γένη τῶν πρός C.

τὰ γένη πρός τι λέγεται, τῶν δὲ καθ' [c] ἕκαστα οὐδέν. Ἡ 39
[d] μὲν γὰρ ἐπιστήμη, γένος οὖσα, αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου
λέγεται (τινὸς γὰρ ἐπιστήμη λέγεται), τῶν δὲ καθ' ἕκαστα
οὐδὲν αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν ἑτέρου λέγεται, οἷον ἡ γραμματικὴ οὐ
λέγεται τινὸς γραμματικὴ οὐδ' ἡ μουσικὴ τινὸς μουσική.
Ἀλλ' [e] εἰ ἄρα, κατὰ τὸ γένος καὶ αὗται τῶν πρός τι λέ- 40
γονται, οἷον ἡ γραμματικὴ λέγεται τινὸς ἐπιστήμη, οὐ τινὸς
γραμματική, καὶ ἡ μουσικὴ τινὸς ἐπιστήμη [f] λέγεται, οὐ
τινὸς μουσική. Ὥστε αἱ καθ' ἕκαστα οὐκ εἰσὶ τῶν πρός τι.
Λεγόμεθα δὲ ποιοὶ ταῖς καθ' ἕκαστα· ταύτας γὰρ καὶ ἔχο- 41
μεν· ἐπιστήμονες γὰρ λεγόμεθα τῷ ἔχειν τῶν καθ' ἕκαστα
ἐπιστημῶν [g] τινά. Ὥστε αὗται ἂν καὶ ποιότητες εἴησαν, αἱ
καθ' ἕκαστα, καθ' ἃς ποτε καὶ ποιοὶ λεγόμεθα· αὗται δὲ οὐκ
εἰσὶ τῶν πρός τι. Ἔτι εἰ τυγχάνοι τὸ αὐτὸ πρός τι καὶ
ποιὸν [h] ὄν, οὐδὲν ἄτοπον ἐν ἀμφοτέροις [i] τοῖς γένεσιν αὐτὸ
καταριθμεῖσθαι.

Ἐπιδέχεται δὲ καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν ἐναντιότητα 9
καὶ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· τὸ γὰρ θερμαίνειν τῷ ψύχειν
ἐναντίον καὶ τὸ θερμαίνεσθαι τῷ ψύχεσθαι καὶ τὸ ἥδεσθαι
τῷ λυπεῖσθαι, ὥστε ἐπιδέχεται ἐναντιότητα. Καὶ τὸ [k] μᾶλ- 2
λον δὲ καὶ ἧττον· θερμαίνειν γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον ἔστι,
καὶ θερμαίνεσθαι μᾶλλον καὶ [l] ἧττον. Ἐπιδέχεται οὖν τὸ
μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν.

Ὑπὲρ μὲν οὖν τούτων τοσαῦτα λέγεται· εἴρηται δὲ καὶ 3
ὑπὲρ τοῦ κεῖσθαι ἐν τοῖς πρός τι, ὅτι παρωνύμως ἀπὸ τῶν
θέσεων λέγεται. Ὑπὲρ δὲ τῶν λοιπῶν, τοῦ τε ποτὲ καὶ τοῦ
ποῦ καὶ τοῦ ἔχειν, διὰ τὸ προφανῆ εἶναι οὐδὲν ὑπὲρ αὐτῶν
ἄλλο λέγεται ἢ ὅσα ἐν ἀρχῇ ἐρρέθη, ὅτι τὸ ἔχειν μὲν ση-
μαίνει τὸ ὑποδεδέσθαι, τὸ ὡπλίσθαι, τὸ δὲ ποῦ οἷον ἐν Λυ-
κείῳ, καὶ τὰ ἄλλα δὲ ὅσα ὑπὲρ αὐτῶν ἐρρέθη.

[c] ἕκαστον C. [d] μὲν om. A. [e] εἰ] ἢ corr. A.C. [f] λέγεται om. C. [g] τινάς C. [h] ὄν om. A.B. [i] αὐτὸ τοῖς γένεσιν C. [k] μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον C. [l] ἧττον, καὶ λυπεῖσθαι μᾶλλον καὶ ἧττον. Ἐπ. C.

10 Ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν προτεθέντων γενῶν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα·
περὶ δὲ τῶν ἀντικειμένων, ποσαχῶς εἴωθεν ἀντικεῖσθαι, ῥη-
τέον. Λέγεται δὲ ἕτερον ἑτέρῳ ἀντικεῖσθαι τετραχῶς, ἢ ὡς
τὰ πρός τι, ἢ ὡς τὰ ἐναντία, ἢ ὡς στέρησις καὶ ἕξις, ἢ ὡς
2 κατάφασις καὶ ἀπόφασις. Ἀντίκειται δὲ ἕκαστον τῶν τοι-
ούτων ὡς τύπῳ εἰπεῖν ὡς μὲν τὰ πρός τι, οἷον τὸ διπλάσιον
τῷ ἡμίσει, ὡς δὲ τὰ ἐναντία, οἷον τὸ κακὸν τῷ ἀγαθῷ, ὡς δὲ
[m] τὰ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν, [n] οἷον τυφλότης καὶ ὄψις, ὡς
δὲ κατάφασις καὶ ἀπόφασις, οἷον κάθηται — οὐ κάθηται.
3 Ὅσα μὲν οὖν ὡς τὰ πρός τι ἀντίκειται, αὐτὰ ἅπερ ἐστὶ
τῶν ἀντικειμένων [o] λέγεται ἢ ὁπωσοῦν ἄλλως πρὸς αὐτά, οἷον
τὸ διπλάσιον, [p] αὐτὸ ὅπερ ἐστίν, ἑτέρου διπλάσιον λέγεται·
τινὸς γὰρ διπλάσιον. Καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲ τῷ ἐπιστητῷ ὡς
τὰ πρός τι ἀντίκειται, καὶ λέγεταί [q] γε ἡ ἐπιστήμη αὐτὸ
ὅπερ ἐστὶ τοῦ ἐπιστητοῦ. Καὶ τὸ ἐπιστητὸν δὲ αὐτὸ ὅπερ
ἐστὶ [r] πρὸς ἀντικείμενον λέγεται, τὴν ἐπιστήμην· τὸ γὰρ
ἐπιστητὸν τινὶ λέγεται ἐπιστητόν, τῇ ἐπιστήμῃ.
4 Ὅσα οὖν ἀντίκειται ὡς τὰ πρός τι, αὐτὰ ἅπερ ἐστὶν [s] ἑτέ-
ρων λέγεται ἢ ὁπωσδήποτε πρὸς ἄλληλα λέγεται. Τὰ δὲ
ὡς τὰ ἐναντία, αὐτὰ μὲν ἅπερ ἐστὶν οὐδαμῶς πρὸς ἄλληλα
λέγεται, ἐναντία μέντοι ἀλλήλων λέγεται· οὔτε γὰρ τὸ
ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ λέγεται ἀγαθόν, ἀλλ' ἐναντίον, οὔτε τὸ
λευκὸν τοῦ μέλανος λευκόν, ἀλλ' ἐναντίον. Ὥστε διαφέ-
5 ρουσιν αὗται αἱ ἀντιθέσεις ἀλλήλων. Ὅσα δὲ τῶν ἐναντίων
τοιαῦτά ἐστιν ὥστε ἐν οἷς πέφυκε γίνεσθαι ἢ ὧν κατηγορεῖ-
ται ἀναγκαῖον αὐτῶν θάτερον ὑπάρχειν, τούτων οὐδέν ἐστιν
6 ἀνὰ μέσον. Ὧν δέ γε μὴ ἀναγκαῖον θάτερον ὑπάρχειν, τού-
των ἔστι τι ἀνὰ μέσον πάντως, οἷον νόσος καὶ ὑγίεια ἐν σώ-
ματι ζῴου πέφυκε γίνεσθαι, καὶ ἀναγκαῖόν γε θάτερον ὑπάρ-
χειν τῷ τοῦ ζῴου σώματι, ἢ νόσον ἢ ὑγίειαν. Καὶ περιττὸν

[m] τὰ om. C. [n] οἷον] ὡς A.B.C. [o] λέγονται C. [p] αὐτὸ] τοῦ ἡμίσεος αὐτὸ C. [q] γε] δὲ A.B. [r] πρὸς τὸ ἀντ. B.C. [s] inter ἑτέρων et λέγεται B. locum relinquit litteris 4 aut 5. idem in margine habet τῶν ἀντικειμένων.

δὲ καὶ ἄρτιον ἀριθμοῦ κατηγορεῖται, καὶ ἀναγκαῖόν γε θάτερον τῷ ἀριθμῷ ὑπάρχειν, ἢ περιττὸν ἢ ἄρτιον. Καὶ οὐκ 7
ἔστι γε τούτων οὐδὲν ἀνὰ μέσον, οὔτε νόσου καὶ ὑγιείας οὔτε περιττοῦ καὶ ἀρτίου. Ὧν δέ γε μὴ ἀναγκαῖον θάτερον ὑπάρχειν, τούτων ἔστι τι ἀνὰ μέσον, οἷον μέλαν καὶ λευκὸν [t] ἐν σώματι πέφυκε γίνεσθαι, καὶ οὐκ ἀναγκαῖόν γε θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν τῷ σώματι· οὐ γὰρ πᾶν ἤτοι λευκὸν ἢ μέλαν ἐστίν. Καὶ φαῦλον δὲ καὶ σπουδαῖον κατηγορεῖται μὲν καὶ κατ' ἀνθρώπου καὶ κατὰ ἄλλων πολλῶν, οὐκ ἀναγκαῖον δὲ θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν ἐκείνοις ὧν ἂν κατηγορῆται· οὐ γὰρ πάντα ἤτοι φαῦλα ἢ σπουδαῖά ἐστιν. Καὶ ἔστι γέ τι τού- 8
των ἀνὰ μέσον, οἷον τοῦ μὲν λευκοῦ [u] καὶ μέλανος τὸ φαιὸν καὶ τὸ ὠχρὸν καὶ ὅσα ἄλλα χρώματα, τοῦ δὲ φαύλου καὶ σπουδαίου τὸ οὔτε φαῦλον οὔτε σπουδαῖον. Ἐπ' ἐνίων μὲν 9
οὖν ὀνόματα κεῖται τοῖς ἀνὰ μέσον, οἷον λευκοῦ καὶ μέλανος τὸ φαιὸν καὶ τὸ ὠχρὸν καὶ ὅσα ἄλλα χρώματα· ἐπ' ἐνίων δὲ ὀνόματι μὲν οὐκ εὔπορον τὸ ἀνὰ μέσον ἀποδοῦναι, τῇ δ' ἑκατέρου τῶν ἄκρων ἀποφάσει τὸ ἀνὰ μέσον ὁρίζεται, οἷον τὸ οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακὸν καὶ οὔτε δίκαιον οὔτε ἄδικον.

Στέρησις δὲ καὶ ἕξις λέγεται μὲν περὶ ταὐτόν τι, οἷον ἡ 10
ὄψις καὶ ἡ τυφλότης περὶ ὀφθαλμόν· καθόλου δὲ εἰπεῖν, ἐν [w] ᾧ [x] ἡ ἕξις πέφυκε γίνεσθαι, περὶ τοῦτο λέγεται ἑκάτερον αὐτῶν. Ἐστερῆσθαι δὲ τότε λέγομεν ἕκαστον τῶν τῆς ἕξεως δεκτικῶν, ὅταν ἐν ᾧ πέφυκεν ὑπάρχειν καὶ ὅτε πέφυκεν ἔχειν μηδαμῶς ὑπάρχῃ. Νωδόν τε γὰρ λέγομεν οὐ τὸ μὴ 11
ἔχον ὀδόντας, καὶ τυφλὸν οὐ τὸ μὴ ἔχον ὄψιν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἔχον ὅτε πέφυκεν ἔχειν· τινὰ γὰρ ἐκ γενετῆς οὔτε ὄψιν ἔχει οὔτε ὀδόντας, ἀλλ' οὐ λέγεται οὔτε νωδὰ οὔτε τυφλά. Τὸ δὲ ἐστερῆσθαι καὶ τὸ [y] τὴν ἕξιν ἔχειν οὐκ ἔστι στέρησις 12
καὶ ἕξις. Ἕξις μὲν γάρ ἐστιν ἡ ὄψις, στέρησις δὲ ἡ τυφλότης· τὸ δὲ ἔχειν τὴν ὄψιν οὐκ ἔστιν ὄψις, οὐδὲ τὸ τυφλὸν εἶναι τυφλότης. Στέρησις γάρ τίς ἡ τυφλότης ἐστίν, τὸ δὲ 13

[t] ἐν τῷ σώματι C. [u] καὶ τοῦ μέλανος C. [w] ᾧ] ᾧι ἂν A.B.
[x] πέφυκεν ἡ ἕξις C. [y] ἔχειν τὴν ἕξιν C.

τυφλὸν εἶναι ἐστερῆσθαι, οὐ στέρησίς ἐστιν. Ἔτι εἰ ἦν ἡ τυφλότης ταὐτὸν τῷ τυφλὸν εἶναι, κατηγορεῖτο ἂν ἀμφότερα κατὰ τοῦ αὐτοῦ· ἀλλὰ τυφλὸς μὲν λέγεται ὁ ἄνθρωπος, τυφλότης δὲ οὐδαμῶς λέγεται ὁ ἄνθρωπος. Ἀντικεῖσθαι δὲ καὶ ταῦτα δοκεῖ, τὸ ἐστερῆσθαι καὶ τὸ τὴν ἕξιν ἔχειν, ὡς στέρησις καὶ ἕξις· ὁ γὰρ τρόπος τῆς ἀντιθέσεως ὁ αὐτός· ὡς γὰρ ἡ τυφλότης τῇ ὄψει ἀντίκειται, οὕτω καὶ τὸ τυφλὸν εἶναι τῷ ὄψιν ἔχειν ἀντίκειται.

14 Οὐκ ἔστι δὲ οὐδὲ τὸ ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν καὶ κατάφασιν ἀπόφασις καὶ κατάφασις· ἡ μὲν γὰρ κατάφασις λόγος ἐστὶ καταφατικὸς καὶ ἡ ἀπόφασις λόγος ἀποφατικός, τῶν δὲ ὑπὸ
15 τὴν κατάφασιν [z] καὶ ἀπόφασιν οὐδέν ἐστι λόγος. Λέγεται δὲ καὶ ταῦτα ἀντικεῖσθαι ἀλλήλοις ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις· καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ὁ τρόπος τῆς ἀντιθέσεως ὁ αὐτός. Ὡς γάρ ποτε ἡ κατάφασις πρὸς τὴν ἀπόφασιν ἀντίκειται, οἷον τὸ κάθηται τῷ οὐ κάθηται, οὕτω καὶ τὸ ὑφ' ἑκάτερον πρᾶγμα ἀντίκειται, τὸ καθῆσθαι τῷ μὴ καθῆσθαι.

16 Ὅτι δὲ ἡ στέρησις [a] καὶ ἡ ἕξις οὐκ ἀντίκειται ὡς τὰ πρός τι, φανερόν· οὐ γὰρ λέγεται αὐτὸ ὅπερ ἐστὶ τοῦ ἀντικειμένου. Ἡ γὰρ ὄψις οὐκ ἔστι τυφλότητος ὄψις, οὐδ' ἄλλως
17 οὐδαμῶς πρὸς αὐτὸ λέγεται. Ὡσαύτως δὲ οὐδὲ ἡ τυφλότης λέγοιτ' ἂν τυφλότης ὄψεως, ἀλλὰ στέρησις μὲν ὄψεως ἡ τυφλότης λέγεται, τυφλότης δὲ ὄψεως οὐ [b] λέγεται. Ἔτι τὰ πρός τι πάντα πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται, ὥστε καὶ ἡ τυφλότης εἴπερ ἦν τῶν πρός τι, ἀντέστρεφεν ἂν κἀκεῖνο πρὸς ὃ λέγεται. Ἀλλ' οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ λέγεται ἡ ὄψις τυφλότητος ὄψις.

18 Ὅτι δὲ οὐδ' ὡς τὰ ἐναντία ἀντίκειται τὰ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν λεγόμενα, ἐκ τῶνδε δῆλον. Τῶν μὲν γὰρ ἐναντίων, ὧν μηδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον, ἀναγκαῖον, ἐν ᾧ πέφυκε γίνεσθαι ἢ ὧν κατηγορεῖται, θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν ἀεί· τούτων γὰρ οὐδὲν ἦν ἀνὰ μέσον, ὧν θάτερον [c] ἦν ἀναγκαῖον τῷ δε-

[z] καὶ] ἢ C. [a] δὲ καὶ ἡ C. [b] λέγεται οὐδ' ὄψις τυφλότητος. ἔτι rc. C. [c] ἀναγκαῖον ἦν C.

κτικῷ ὑπάρχειν, οἷον ἐπὶ νόσου καὶ ὑγιείας καὶ περιττοῦ καὶ
ἀρτίου. Ὧν δὲ ἔστι τι ἀνὰ μέσον, οὐδέποτε ἀνάγκη παντὶ 19
ὑπάρχειν θάτερον· οὔτε γὰρ λευκὸν ἢ μέλαν ἀνάγκη πᾶν
εἶναι τὸ δεκτικόν, οὔτε [d] θερμὸν οὔτε ψυχρόν· τούτων γὰρ
ἀνὰ μέσον τι οὐδὲν κωλύει ὑπάρχειν. Ἔτι δὲ καὶ τούτων ἦν 20
τι ἀνὰ μέσον, ὧν μὴ ἀναγκαῖον [e] θάτερον ὑπάρχειν ἦν τῷ
δεκτικῷ, εἰ μὴ οἷς φύσει τὸ ἓν ὑπάρχει, οἷον τῷ πυρὶ τὸ
θερμῷ εἶναι καὶ τῇ χιόνι τὸ λευκῇ. Ἐπὶ δὲ τούτων ἀφω- 21
ρισμένως ἀναγκαῖον θάτερον ὑπάρχειν, καὶ οὐχ ὁπότερον
ἔτυχεν· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὸ πῦρ ψυχρὸν εἶναι οὐδὲ τὴν
χιόνα μέλαιναν. Ὥστε παντὶ μὲν οὐκ ἀνάγκη τῷ δεκτικῷ 22
θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν, ἀλλὰ μόνον οἷς φύσει τὸ ἓν ὑπάρ-
χει, καὶ τούτοις ἀφωρισμένως τὸ ἓν καὶ οὐχ ὁπότερον ἔτυ-
χεν. Ἐπὶ δὲ τῆς στερήσεως καὶ τῆς ἕξεως οὐδέτερον τῶν 23
εἰρημένων ἀληθές· [f] οὐδὲ γὰρ ἀεὶ τῷ δεκτικῷ ἀναγκαῖον θά-
τερον αὐτῶν ὑπάρχειν· τὸ γὰρ μήπω πεφυκὸς ὄψιν ἔχειν
οὔτε τυφλὸν οὔτε ὄψιν ἔχον λέγεται, ὥστε οὐκ ἂν εἴη ταῦτα
τῶν τοιούτων ἐναντίων ὧν οὐδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον. Ἀλλ' οὐδ' 24
ὧν τι ἔστιν ἀνὰ μέσον· ἀναγκαῖον γάρ [g] ποτε παντὶ τῷ δε-
κτικῷ θάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν· ὅταν γὰρ ἤδη πεφυκὸς ᾖ
[h] ὄψιν ἔχειν, τότε ἢ τυφλὸν ἢ [i] ὄψιν ἔχον ῥηθήσεται, καὶ
τούτων οὐκ ἀφωρισμένως θάτερον, ἀλλ' ὁπότερον ἔτυχεν·
οὐ γὰρ [k] ἀναγκαῖον ἢ τυφλὸν ἢ [l] ἔχον ὄψιν [m] εἶναι, ἀλλ'
ὁπότερον ἔτυχεν. Ἐπὶ [n] δὲ τῶν ἐναντίων, ὧν ἔστι [o] τι ἀνὰ 25
μέσον, οὐδέποτε ἀναγκαῖον ἦν παντὶ θάτερον ὑπάρχειν, ἀλλὰ
τισί, καὶ τούτοις ἀφωρισμένως τὸ ἕν. Ὥστε δῆλον ὅτι κατ'
οὐδέτερον τῶν τρόπων ὡς τὰ ἐναντία ἀντίκειται τὰ κατὰ
στέρησιν καὶ ἕξιν ἀντικείμενα.

Ἔτι ἐπὶ μὲν τῶν ἐναντίων, [p] ὑπάρχοντος τοῦ δεκτικοῦ, 26
δυνατὸν εἰς ἄλληλα μεταβολὴν γίνεσθαι, εἰ μή τινι φύσει τὸ

[d] ψυχρὸν οὔτε θερμόν C. [e] ἦν θάτερον ὑπάρχειν C. [f] οὔτε B.C.
[g] ποτε om. B. et pr. C. [h] ἔχειν ὄψιν C. [i] ἔχον ὄψιν C.
[k] ἀναγκαίως corr. C. [l] ὄψιν ἔχον C. [m] εἶναι] ῥηθήσεται corr. C.
[n] δὲ] δέ γε B. [o] τι om. A.B. [p] ὄντος B.

ἐν [q] ὑπάρχει, οἷον τῷ πυρὶ [r] τὸ [s] θερμῷ [t] εἶναι· καὶ γὰρ τὸ
ὑγιαῖνον δυνατὸν νοσῆσαι καὶ τὸ λευκὸν μέλαν γενέσθαι καὶ
τὸ ψυχρὸν θερμόν, καὶ ἐκ σπουδαίου γε φαῦλον καὶ ἐκ φαύ-
27 λου σπουδαῖον δυνατὸν γενέσθαι. Ὁ γὰρ φαῦλος εἰς βελ-
τίους διατριβὰς ἀγόμενος καὶ λόγους κἂν μικρόν γέ [u] τι
28 ἐπιδοίη εἰς τὸ βελτίων εἶναι. [x] Ἐὰν δὲ ἅπαξ κἂν μικρὰν
ἐπίδοσιν λάβῃ, [y] φανερὸν ὅτι ἢ τελέως ἂν μεταβάλοι ἢ πάνυ
πολλὴν ἐπίδοσιν λάβοι· [z] ἀεὶ γὰρ εὐκινητότερος πρὸς ἀρετὴν
γίνεται, κἂν ἡντινοῦν ἐπίδοσιν [a] εἰληφὼς ἐξ ἀρχῆς ᾖ, ὥστε
29 καὶ πλείω εἰκὸς ἐπίδοσιν αὐτὸν λαμβάνειν. Καὶ τοῦτο [b] ἀεὶ
γινόμενον τελείως εἰς τὴν ἐναντίαν ἕξιν ἀποκαθίστησιν, [c] ἐάν
περ μὴ χρόνῳ ἐξείργηται. Ἐπὶ δέ [d] γε τῆς ἕξεως καὶ τῆς
30 στερήσεως ἀδύνατον εἰς ἄλληλα μεταβολὴν γενέσθαι. Ἀπὸ
μὲν γὰρ τῆς ἕξεως [e] ἐπὶ τὴν στέρησιν γίνεται μεταβολή,
ἀπὸ δὲ τῆς στερήσεως ἐπὶ τὴν ἕξιν ἀδύνατον. Οὔτε γὰρ
[f] τυφλὸς γενόμενός τις πάλιν [g] ἀνέβλεψεν, οὔτε φαλακρὸς
ὢν πάλιν κομήτης ἐγένετο, οὔτε νωδὸς ὢν ὀδόντας ἔφυσεν.

31 Ὅσα δὲ ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἀντίκειται, φανερὸν
ὅτι κατ᾽ οὐδένα τῶν εἰρημένων [h] τρόπων ἀντίκειται· ἐπὶ [i] γὰρ
μόνων τούτων ἀναγκαῖον ἀεὶ τὸ μὲν ἀληθὲς τὸ δὲ ψεῦδος
32 αὐτῶν εἶναι. Οὔτε γὰρ ἐπὶ τῶν ἐναντίων ἀναγκαῖον ἀεὶ
[k] θάτερον ἀληθὲς εἶναι θάτερον δὲ ψεῦδος, οὔτε ἐπὶ τῶν
33 πρός τι, οὔτε ἐπὶ τῆς ἕξεως καὶ [l] τῆς στερήσεως. Οἷον ἡ
ὑγίεια καὶ ἡ νόσος ἐναντία, καὶ οὐδέτερόν γε [m] οὔτε ἀληθὲς
οὔτε ψεῦδός ἐστιν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ
ἥμισυ ὡς τὰ πρός τι ἀντίκειται, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῶν οὐδέ-
34 τερον οὔτε ἀληθὲς οὔτε ψεῦδος. Οὐδέ γε τὰ κατὰ στέρησιν

[q] ὑπάρχει corr. in ει B. [r] τὸ om. B.C. [s] θερμὸν B. [t] εἶναι] ὑπάρχειν C. [u] τοι C. [x] ἐὰν δὲ] αἴτε γὰρ rc. A. [y] φανερόν ἐστιν ὅτι C. [z] αἰεὶ B. [a] ἐξ ἀρχῆς εἰληφὼς C. [b] ἀεὶ om. C. [c] ἂν C. [d] γε om. A. [e] γίνεται ἐπὶ στέρησιν C. [f] τις τυφλὸς γενόμενος C. [g] ἀνέβλεψεν εἰ μήτι γε θείαι δυνάμει A, ἀνέβλεψεν εἰ μή τινι θείᾳ δυνάμει C, qui rc. supra ἐξηγητοῦ. [h] τρόπον A. [i] μόνων γὰρ C. [k] θάτερον μὲν ἀληθὲς C. [l] alterum τῆς om. C. [m] prius οὔτε om. C.

καὶ ἕξιν, οἷον [n] ἡ ὄψις καὶ ἡ τυφλότης. Ὅλως δὲ τῶν κατὰ μηδεμίαν συμπλοκὴν λεγομένων οὐδὲν οὔτε ἀληθὲς οὔτε ψεῦδός ἐστιν· πάντα δὲ τὰ εἰρημένα ἄνευ συμπλοκῆς λέγεται. Οὐ μὴν ἀλλὰ μάλιστα ἂν δόξειε τὸ [o] τοιοῦτο συμβαίνειν ἐπὶ 35
τῶν κατὰ συμπλοκὴν ἐναντίων λεγομένων· τὸ γὰρ ὑγιαίνειν [p] Σωκράτην τῷ νοσεῖν Σωκράτην ἐναντίον ἐστίν. Ἀλλ' οὐδ' ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον ἀεὶ θάτερον μὲν [q] ἀληθὲς θάτερον δὲ ψεῦδος εἶναι. Ὄντος μὲν γὰρ Σωκράτους ἔσται τὸ μὲν ἀλη- 36
θὲς τὸ δὲ ψεῦδος, μὴ ὄντος δὲ ἀμφότερα ψευδῆ· οὔτε γὰρ τὸ νοσεῖν Σωκράτην οὔτε τὸ ὑγιαίνειν ἐστὶν ἀληθὲς αὐτοῦ μὴ ὄντος ὅλως τοῦ Σωκράτους. Ἐπὶ δὲ τῆς στερήσεως καὶ τῆς 37
ἕξεως μὴ ὄντος [r] τε ὅλως οὐδέτερον ἀληθές, ὄντος [s] τε οὐκ ἀεὶ θάτερον ἀληθὲς [t] θάτερον δὲ ψεῦδος· τὸ γὰρ ὄψιν ἔχειν Σωκράτην τῷ τυφλὸν εἶναι Σωκράτην ἀντίκειται ὡς στέρησις καὶ ἕξις, καὶ ὄντος [v] τε οὐκ ἀναγκαῖον θάτερον ἀληθὲς εἶναι ἢ ψεῦδος (ὅτε γὰρ μήπω πέφυκεν ἔχειν, ἀμφότερα ψευδῆ), μὴ ὄντος τε ὅλως τοῦ Σωκράτους, καὶ οὕτω ψευδῆ ἀμφότερα, καὶ τὸ [w] ὄψιν ἔχειν καὶ τὸ τυφλὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐπὶ δέ γε 38
τῆς καταφάσεως καὶ τῆς ἀποφάσεως ἀεί, ἐάν τε ᾖ ἐάν τε μὴ ᾖ, τὸ ἕτερον ἔσται ψεῦδος καὶ τὸ ἕτερον ἀληθές. Τὸ γὰρ 39
νοσεῖν Σωκράτην καὶ τὸ μὴ νοσεῖν [x] Σωκράτην, ὄντος τε αὐτοῦ φανερὸν ὅτι τὸ ἕτερον αὐτῶν ἀληθὲς [y] ἢ ψεῦδος, καὶ μὴ ὄντος ὁμοίως· τὸ μὲν γὰρ νοσεῖν μὴ ὄντος ψεῦδος, τὸ δὲ μὴ νοσεῖν ἀληθές. Ὥστε ἐπὶ μόνων τούτων ἴδιον ἂν εἴη τὸ 40
ἀεὶ θάτερον αὐτῶν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος εἶναι, ὅσα ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἀντίκειται.

Ἐναντίον δέ ἐστιν ἐξ ἀνάγκης ἀγαθῷ μὲν κακόν· τοῦτο δὲ 11
δῆλον τῇ καθ' ἕκαστον ἐπαγωγῇ, οἷον ὑγιείᾳ [z] νόσος καὶ [a] ἀνδρείᾳ δειλία, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Κακῷ δὲ ὁτὲ μὲν

[n] *ἡ τυφλότης καὶ ὄψις* C. [o] *τοιοῦτον* C. [p] *σωκράτη* B. et hic et postea. [q] *εἶναι* post *ἀληθὲς* C. [r] *τε*] *μὲν* B. [s] *τε*] *δὲ* A.B. [t] *θάτερον* post *ἀεὶ* om. B. *θάτερον δὲ ψεῦδος* om. A. [v] *τε*] codices *γε*. [w] *ὄψιν αὐτὸν ἔχειν* C. [x] *Σωκράτην* om. C. [y] *ἢ* B, *τὸ δὲ ἕτερον* C, om. A. [z] *νόσος καὶ τῇ δικαιοσύνῃ ἀδικία καὶ* C. [a] *ἀνδρία* C.

[b] ἀγαθὸν ἐναντίον, ὁτὲ δὲ κακόν· τῇ γὰρ ἐνδείᾳ κακῷ ὄντι ἡ
ὑπερβολὴ ἐναντίον κακὸν [c] ὄν· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ μεσότης ἐναν-
τία ἑκατέρῳ, οὖσα ἀγαθόν. Ἐπ' ὀλίγων δ' ἂν τὸ τοιοῦτον
ἴδοι τις, ἐπὶ δὲ τῶν πλείστων ἀεὶ τῷ κακῷ τὸ ἀγαθὸν ἐναν-
τίον ἐστίν.

2 Ἔτι [d] ἐπὶ τῶν ἐναντίων οὐκ [e] ἀναγκαῖον, ἐὰν θάτερον ᾖ,
καὶ τὸ λοιπὸν εἶναι. Ὑγιαινόντων μὲν γὰρ ἁπάντων ὑγίεια
μὲν ἔσται, νόσος δὲ οὔ· ὁμοίως δὲ καὶ λευκῶν ὄντων ἁπάντων
3 λευκότης μὲν ἔσται, μελανία δὲ οὔ. Ἔτι εἰ τὸ Σωκράτην
ὑγιαίνειν [f] τῷ Σωκράτην νοσεῖν ἐναντίον ἐστί, μὴ ἐνδέχεται δὲ
ἅμα ἀμφότερα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο τοῦ
ἑτέρου τῶν ἐναντίων ὄντος καὶ τὸ λοιπὸν [g] εἶναι· ὄντος γὰρ
τοῦ Σωκράτην ὑγιαίνειν οὐκ ἂν εἴη τὸ νοσεῖν Σωκράτην.

4 Δῆλον δὲ ὅτι καὶ περὶ [h] ταὐτὸν ἢ εἴδει ἢ γένει πέφυκε
γίνεσθαι τὰ ἐναντία. Νόσος μὲν γὰρ καὶ ὑγίεια ἐν σώματι
ζῴου [i] πέφυκε γίνεσθαι, λευκότης δὲ καὶ μελανία ἁπλῶς ἐν
σώματι, δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀδικία ἐν ψυχῇ ἀνθρώπου.

5 [k] Ἀνάγκη δὲ πάντα τὰ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι ἢ
ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν, ἢ αὐτὰ γένη εἶναι. Λευκὸν μὲν γὰρ
καὶ μέλαν ἐν τῷ αὐτῷ γένει (χρῶμα γὰρ αὐτῶν τὸ γένος),
δικαιοσύνη δὲ καὶ ἀδικία ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν (τοῦ μὲν
γὰρ ἀρετή, τοῦ δὲ κακία τὸ γένος)· ἀγαθὸν δὲ καὶ κακὸν οὐκ
ἔστιν ἐν γένει, ἀλλ' αὐτὰ τυγχάνει γένη τινῶν ὄντα.

12 Πρότερον ἑτέρου ἕτερον λέγεται τετραχῶς, πρῶτον μὲν
[l] καὶ κυριώτατα [m] κατὰ χρόνον, καθ' ὃ πρεσβύτερον ἕτερον
ἑτέρου καὶ παλαιότερον λέγεται· τῷ γὰρ τὸν χρόνον πλείω
2 εἶναι καὶ πρεσβύτερον καὶ παλαιότερον λέγεται. Δεύτερον
δὲ τὸ μὴ ἀντιστρέφον κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, οἷον
τὸ ἓν τῶν [n] δύο πρότερον· δυοῖν μὲν γὰρ [o] ὄντων ἀκολουθεῖ
εὐθὺς τὸ ἓν εἶναι, ἑνὸς δὲ ὄντος οὐκ ἀναγκαῖον δύο εἶναι, ὥστε

[b] ἐναντίον ἀγαθόν C. [c] ὂν om. C. [d] ἐπὶ om. C. [e] ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐὰν C. [f] τὸ A. [g] εἶναι] ὑπάρχειν C. [h] τὸ αὐτὸ C. [i] πέφυκε γίνεσθαι om. B.C. [k] ἀναγκαῖον δὲ ἅπαντα C. [l] καὶ om. A. [m] κατὰ] κατὰ τὸν B.C. [n] δυεῖν A.B. [o] ὄντοιν C.

οὐκ ἀντιστρέφει ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἡ ἀκολούθησις τοῦ εἶναι τὸ λοιπόν. Πρότερον δὲ δοκεῖ τὸ τοιοῦτον εἶναι, ἀφ' οὗ μὴ ἀντιστρέφει ἡ τοῦ εἶναι ἀκολούθησις.

Τρίτον δὲ κατά [p]τινα τάξιν [q]τὸ πρότερον λέγεται, καθά- 3
περ ἐπὶ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν λόγων. Ἔν τε γὰρ ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἐπιστήμαις ὑπάρχει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον τῇ τάξει (τὰ γὰρ στοιχεῖα πρότερα τῶν διαγραμμάτων τῇ τάξει, καὶ ἐπὶ τῆς γραμματικῆς τὰ στοιχεῖα πρότερα τῶν συλλαβῶν), ἐπί τε τῶν λόγων ὁμοίως· τὸ γὰρ προοίμιον τῆς διηγήσεως πρότερον τῇ τάξει ἐστίν.

Ἔτι παρὰ τὰ εἰρημένα τὸ βέλτιον καὶ τὸ τιμιώτερον 4
πρότερον εἶναι τῇ φύσει δοκεῖ. Εἰώθασι δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τοὺς ἐντιμοτέρους καὶ μᾶλλον ἀγαπωμένους ὑπ' αὐτῶν προτέρους φάσκειν [r]παρ' αὐτοῖς εἶναι. Ἔστι μὲν δὴ καὶ σχεδὸν ἀλλοτριώτατος τῶν τρόπων οὗτος.

Οἱ μὲν οὖν λεγόμενοι τρόποι τοῦ προτέρου σχεδὸν τοσοῦ- 5
τοί εἰσιν. Δόξειε δ' [s]ἂν παρὰ τοὺς εἰρημένους καὶ ἕτερος [t]εἶναι προτέρου τρόπος· τῶν γὰρ ἀντιστρεφόντων κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν τὸ αἴτιον ὁπωσοῦν θατέρῳ τοῦ εἶναι πρότερον εἰκότως τῇ φύσει λέγοιτ' ἄν. Ὅτι δ' ἔστι τινὰ 6
τοιαῦτα, δῆλον· τὸ γὰρ εἶναι ἄνθρωπον ἀντιστρέφει κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν πρὸς τὸν ἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λόγον. Εἰ γὰρ ἔστιν ἄνθρωπος, ἀληθὴς ὁ λόγος ᾧ λέγομεν ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος. Καὶ ἀντιστρέφει γε· εἰ γὰρ ἀληθὴς ὁ λόγος ᾧ λέγομεν ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος, ἔστιν ἄνθρωπος.
Ἔστι δὲ ὁ μὲν [v]ἀληθὴς λόγος οὐδαμῶς αἴτιος τοῦ εἶναι 7
τὸ πρᾶγμα, τὸ μέντοι πρᾶγμα φαίνεταί πως αἴτιον τοῦ εἶναι ἀληθῆ τὸν λόγον· τῷ γὰρ εἶναι τὸ πρᾶγμα ἢ μὴ ἀληθὴς ὁ λόγος ἢ ψευδὴς λέγεται. Ὥστε κατὰ πέντε τρόπους πρότερον ἕτερον ἑτέρου λέγεται.

Ἅμα δὲ λέγεται ἁπλῶς μὲν καὶ κυριώτατα, ὧν ἡ γένεσίς 13
ἐστιν ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ· οὐδέτερον γὰρ πρότερον οὐδὲ ὕστε-

[p] *τινα*] *τὴν* pr. A. [q] *τὸ* om. B.C. [r] *παρ' αὐτοῖς εἶναι* om. C.
[s] *ἄν τις παρὰ* C. [t] *εἶναι τοῦ προτέρου* C. [v] *ἀληθὴς* om. C.

ρόν ἐστιν αὐτῶν. Ἅμα δὲ κατὰ τὸν χρόνον ταῦτα λέγεται.

2 Φύσει δὲ ἅμα, ὅσα ἀντιστρέφει μὲν κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, μηδαμῶς δὲ αἴτιον θάτερον θατέρῳ τοῦ εἶναί ἐστιν, οἷον ἐπὶ τοῦ διπλασίου καὶ τοῦ [w] ἡμίσεος· ἀντιστρέφει [x] μὲν γὰρ ταῦτα ([y] διπλασίου γὰρ ὄντος ἐστὶν ἥμισυ καὶ [z] ἡμίσεος ὄντος διπλάσιόν ἐστιν), οὐδέτερον δὲ οὐδετέρῳ αἴτιον τοῦ εἶναί ἐστιν.

3 Καὶ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ γένους ἀντιδιῃρημένα ἀλλήλοις ἅμα τῇ φύσει λέγεται. [a] Ἀντιδιῃρῆσθαι δὲ λέγεται ἀλλήλοις τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν, οἷον τὸ πτηνὸν τῷ πεζῷ καὶ τῷ ἐνύδρῳ· ταῦτα γὰρ ἀλλήλοις [b] ἀντιδιῄρηται ἐκ τοῦ αὐτοῦ [c] γένους· τὸ γὰρ ζῷον διαιρεῖται εἰς ταῦτα, εἴς τε τὸ πτηνὸν καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ ἔνυδρον, καὶ οὐδέν γε τούτων πρότερον ἢ ὕστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἅμα τῇ φύσει τὰ τοιαῦτα δοκεῖ εἶναι. Διαιρεθείη δ' ἂν καὶ ἕκαστον [d] τῶν τοιούτων εἰς εἴδη πάλιν, οἷον τὸ πεζὸν καὶ τὸ [e] πτηνὸν καὶ τὸ ἔνυδρον.

4 Ἔσται οὖν κἀκεῖνα ἅμα τῇ φύσει, ὅσα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσίν ἐστιν. Τὰ δὲ γένη [f] τῶν εἰδῶν ἀεὶ πρότερα· οὐ γὰρ ἀντιστρέφει κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, οἷον ἐνύδρου μὲν ὄντος ἔστι ζῷον, ζῴου δὲ ὄντος οὐκ ἀνάγκη ἔνυδρον εἶναι.

5 Ἅμα οὖν τῇ φύσει λέγεται, ὅσα ἀντιστρέφει μὲν κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν, μηδαμῶς δὲ αἴτιον τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ τοῦ εἶναί ἐστι, καὶ τὰ ἐκ τοῦ [g] αὐτοῦ γένους ἀντιδιῃρημένα ἀλλήλοις· ἁπλῶς δὲ [h] ἅμα, ὧν ἡ γένεσις ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ.

14 Κινήσεως δέ ἐστιν εἴδη ἕξ, γένεσις, φθορά, αὔξησις, μείωσις, ἀλλοίωσις, [i] ἡ κατὰ τόπον μεταβολή.

2 Αἱ μὲν οὖν ἄλλαι κινήσεις φανερὸν ὅτι ἕτεραι ἀλλήλων εἰσίν· οὐ γάρ ἐστιν ἡ γένεσις φθορὰ οὐδέ [k] γε ἡ αὔξησις

[w] ἡμίσεως pr. A.B. [x] μὲν om. A.C. [y] διπλασίου μὲν γὰρ A.B.C. [z] ἡμίσεως pr. B. [a] ἀντιδιαιρεῖσθαι C. [b] ἀντιδιαιρεῖται C. [c] γένους ὄντα τὸ B.C. [d] τῶν τοιούτων] τούτων C. [e] πτηνὸν καὶ τὸ πεζὸν B. [f] ἀεὶ τῶν εἰδῶν C. [g] αὐτοῦ δὲ γένους C. [h] ἅμα λέγεται ὧν C. [i] ἡ] καὶ ἡ C. [k] γε om. B.

μείωσις οὐδὲ ἡ κατὰ τόπον [l] μεταβολή, ὡσαύτως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι· ἐπὶ δὲ τῆς ἀλλοιώσεως ἔχει τινὰ ἀπορίαν, μή ποτε ἀναγκαῖον ᾖ τὸ ἀλλοιούμενον κατά τινα τῶν λοιπῶν κινήσεων ἀλλοιοῦσθαι. Τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθές ἐστι· σχεδὸν γὰρ κατὰ 3
πάντα τὰ πάθη ἢ τὰ πλεῖστα ἀλλοιοῦσθαι συμβέβηκεν ἡμῖν [m] οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων κινήσεων [n] κοινωνοῦσιν· οὔτε γὰρ αὔξεσθαι ἀναγκαῖον τὸ κατὰ πάθος κινούμενον οὔτε μειοῦσθαι, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὥσθ' ἑτέρα ἂν εἴη παρὰ τὰς ἄλλας κινήσεις ἡ ἀλλοίωσις· εἰ γὰρ ἦν ἡ αὐτή, ἔδει [o] τὸ ἀλλοιούμενον εὐθὺς καὶ αὔξεσθαι ἢ μειοῦσθαι ἤ τινα τῶν ἄλλων ἀκολουθεῖν κινήσεων· ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη. Ὡσαύτως δὲ 4
καὶ τὸ αὐξανόμενον ἤ τινα ἄλλην κίνησιν κινούμενον ἀλλοιοῦσθαι ἔδει· ἀλλ' ἔστι τινὰ αὐξανόμενα ἃ οὐκ [p] ἀλλοιοῦται, οἷον τὸ τετράγωνον γνώμονος περιτεθέντος ηὔξηται μέν, ἀλλοιότερον δὲ οὐδὲν γεγένηται· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Ὥσθ' ἕτεραι ἂν εἴησαν αἱ κινήσεις ἀλλήλων.

Ἔστι δὲ ἁπλῶς μὲν [q] κινήσει ἠρεμία [r] ἐναντία, ταῖς δὲ καθ' 5
ἕκαστα αἱ καθ' ἕκαστα, γενέσει μὲν φθορά, αὐξήσει δὲ μείωσις, τῇ δὲ κατὰ τόπον μεταβολῇ ἡ κατὰ τόπον ἠρεμία. Μάλιστα δ' ἔοικεν ἀντικεῖσθαι [s] ἡ πρὸς τὸν ἐναντίον τόπον μεταβολή, οἷον τῇ κάτωθεν ἡ ἄνω, τῇ δὲ ἄνωθεν ἡ κάτω. Τῇ δὲ λοιπῇ τῶν ἀποδοθεισῶν κινήσεων οὐ ῥᾴδιον ἀποδοῦναι 6
τί ποτέ ἐστιν ἐναντίον, ἔοικε δὲ [t] οὐδὲν εἶναι αὐτῇ ἐναντίον, εἰ μή τις καὶ ἐπὶ ταύτης τὴν κατὰ τὸ ποιὸν ἠρεμίαν ἀντιτιθείη ἢ τὴν εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ ποιοῦ μεταβολήν, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς τὴν κατὰ τόπον ἠρεμίαν ἢ τὴν εἰς τὸν ἐναντίον τόπον μεταβολήν· ἔστι γὰρ ἡ ἀλλοίωσις μεταβολὴ κατὰ τὸ ποιόν. Ὥστε [v] ἀντικείσεται τῇ κατὰ τὸ 7
ποιὸν κινήσει ἡ κατὰ τὸ ποιὸν ἠρεμία ἢ ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τοῦ

[l] post μεταβολὴ vetus interpres ἀλλοίωσις. [m] οὐδεμιᾷ pr. C. [n] κοινωνούσης fortasse A. [o] τὸν C. [p] ἀλλοιοῦνται C. [q] κίνησις A.B.C. [r] ἐναντίον B. [s] ἡ] καὶ ἡ A.B. [t] οὐδὲ εἶναί τι αὐτῇ C. [v] ἀντίκειται A.C.

ποιοῦ μεταβολή, οἷον τὸ λευκὸν γίνεσθαι τῷ μέλαν γίνεσθαι· ἀλλοιοῦται γὰρ εἰς τὰ ἐναντία τοῦ ποιοῦ μεταβολῆς γινομένης.

15 Τὸ δὲ ἔχειν κατὰ πλείονας τρόπους λέγεται. Ἢ γὰρ ὡς ἕξιν καὶ διάθεσιν ἢ ἄλλην τινὰ ποιότητα· λεγόμεθα γὰρ καὶ ἐπιστήμην τινὰ ἔχειν καὶ ἀρετήν. Ἢ ὡς ποσόν, οἷον ὃ τυγχάνει τις ἔχων μέγεθος· λέγεται γὰρ τρίπηχυ μέγεθος ἔχειν ἢ τετράπηχυ. Ἢ ὡς τὰ περὶ τὸ σῶμα, οἷον ἱμάτιον ἢ χι-
2 τῶνα. Ἢ ὡς ἐν μορίῳ, οἷον ἐν χειρὶ δακτύλιον. Ἢ ὡς μέρος, οἷον χεῖρα ἢ πόδα. Ἢ ὡς ἐν ἀγγείῳ, οἷον ὁ μέδιμνος τοὺς πυροὺς ἢ τὸ κεράμιον τὸν οἶνον· οἶνον γὰρ ἔχειν τὸ κεράμιον λέγεται, καὶ ὁ μέδιμνος πυρούς· ταῦτ᾽ οὖν πάντα ἔχειν λέγεται ὡς ἐν ἀγγείῳ. Ἢ ὡς κτῆμα· ἔχειν γὰρ οἰκίαν [w] ἢ ἀγρὸν λεγόμεθα.

3 Λεγόμεθα δὲ καὶ γυναῖκα ἔχειν καὶ [x] ἡ γυνὴ ἄνδρα· ἔοικε δὲ ἀλλοτριώτατος ὁ νῦν ῥηθεὶς τρόπος τοῦ ἔχειν· οὐδὲν γὰρ ἄλλο τῷ [y] ἔχει γυναῖκα σημαίνομεν ἢ ὅτι συνοικεῖ.

4 Ἴσως δ᾽ ἂν καὶ ἄλλοι τινὲς [z] φανείησαν τοῦ ἔχειν τρόποι· οἱ δὲ εἰωθότες λέγεσθαι σχεδὸν ἅπαντες κατηρίθμηνται.

[w] ἢ] καὶ C. [x] ἡ om. C. [y] ἔχειν codices. [z] φανεῖεν corr. C.

ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ.

ΠΡΩΤΟΝ δεῖ θέσθαι τί ὄνομα καὶ τί ῥῆμα, ἔπειτα τί ἐστιν ἀπόφασις καὶ κατάφασις καὶ ἀπόφανσις καὶ λόγος.

Ἔστι μὲν οὖν τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων 2
σύμβολα, καὶ τὰ γραφόμενα τῶν ἐν τῇ φωνῇ. Καὶ ὥσπερ οὐδὲ γράμματα πᾶσι τὰ αὐτά, [a] οὐδὲ φωναὶ αἱ αὐταί· ὧν μέντοι [b] ταῦτα σημεῖα πρώτως, ταὐτὰ πᾶσι παθήματα τῆς ψυχῆς, καὶ ὧν ταῦτα ὁμοιώματα, πράγματα ἤδη ταὐτά. Περὶ μὲν οὖν τούτων εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ψυχῆς· ἄλλης γὰρ 3
πραγματείας. Ἔστι δ', ὥσπερ ἐν τῇ ψυχῇ ὁτὲ μὲν νόημα ἄνευ τοῦ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι, ὁτὲ δὲ ἤδη ᾧ ἀνάγκη τούτων ὑπάρχειν θάτερον, οὕτω καὶ ἐν τῇ φωνῇ· περὶ γὰρ σύνθεσιν καὶ διαίρεσίν ἐστι τὸ [c] ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθές. Τὰ μὲν οὖν 4
ὀνόματα αὐτὰ καὶ τὰ ῥήματα ἔοικε τῷ ἄνευ συνθέσεως καὶ διαιρέσεως νοήματι, οἷον τὸ ἄνθρωπος ἢ τὸ λευκόν, ὅταν μὴ προστεθῇ τι· οὔτε γὰρ ψεῦδος οὔτε ἀληθές πω. Σημεῖον δ' ἐστὶ τοῦδε· καὶ γὰρ ὁ τραγέλαφος σημαίνει μέν τι, οὔπω δὲ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, ἐὰν μὴ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι προστεθῇ, ἢ ἁπλῶς ἢ κατὰ χρόνον.

Ὄνομα μὲν οὖν ἐστὶ φωνὴ σημαντικὴ κατὰ συνθήκην ἄνευ 2
χρόνου, ἧς [d] μηδὲν μέρος ἐστὶ σημαντικὸν κεχωρισμένον· ἐν γὰρ τῷ Κάλλιππος τὸ ἵππος οὐδὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ σημαίνει, ὥσπερ ἐν τῷ λόγῳ [e] τῷ καλὸς ἵππος. Οὐ μὴν οὐδ' ὥσπερ 2
ἐν τοῖς ἁπλοῖς ὀνόμασιν, οὕτως ἔχει καὶ ἐν τοῖς συμπεπλεγμένοις· ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ τὸ μέρος [f] οὐδαμῶς σημαντικόν, ἐν δὲ τούτοις βούλεται μέν, ἀλλ' οὐδενὸς κεχωρισμένον, οἷον ἐν

[a] οὐδὲ] οὕτως οὐδὲ C. [b] σημεῖα ταῦτα C. [c] ψεῦδός τε καὶ B.C. [d] μηθὲν C. [e] τὸ pr. C. [f] οὐδαμῶς ἐστὶ σημαντικόν C.

τῷ ἐπακτροκέλης τὸ κέλης οὐδὲν [g] σημαίνει καθ' ἑαυτό. Τὸ δὲ κατὰ συνθήκην, ὅτι φύσει τῶν ὀνομάτων οὐδέν ἐστιν, ἀλλ' ὅταν γένηται σύμβολον, ἐπεὶ δηλοῦσί γέ τι καὶ οἱ ἀγράμματοι ψόφοι, οἷον θηρίων, ὧν οὐδέν ἐστιν ὄνομα.

3 Τὸ δ' οὐκ ἄνθρωπος οὐκ ὄνομα. Οὐ μὴν οὐδὲ [h] κεῖται ὄνομα ὅ τι δεῖ καλεῖν αὐτό· οὔτε γὰρ λόγος οὔτε ἀπόφασίς ἐστιν. Ἀλλ' ἔστω ὄνομα ἀόριστον, [i] ὅτι ὁμοίως ἐφ' ὁτουοῦν ὑπάρχει καὶ ὄντος καὶ μὴ ὄντος. Τὸ δὲ Φίλωνος ἢ Φίλωνι καὶ [k] ὅσα τοιαῦτα, οὐκ ὀνόματα ἀλλὰ [l] πτώσεις ὀνόματος.

4 Λόγος δέ ἐστιν αὐτοῦ τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τὰ αὐτά· ὅτι δὲ μετὰ τοῦ ἔστιν ἢ ἦν ἢ ἔσται οὐκ ἀληθεύει ἢ ψεύδεται, τὸ δὲ ὄνομα ἀεί· οἷον Φίλωνός [m] ἐστιν ἢ οὐκ ἔστιν· οὐδὲν γάρ πω οὔτε ἀληθεύει οὔτε ψεύδεται.

3 Ῥῆμα δέ ἐστι τὸ προσσημαῖνον χρόνον, οὗ μέρος οὐδὲν σημαίνει χωρίς, καὶ ἔστιν ἀεὶ τῶν καθ' ἑτέρου λεγομένων σημεῖον. Λέγω δ' ὅτι προσσημαίνει χρόνον, οἷον ὑγίεια μὲν ὄνομα, τὸ δὲ ὑγιαίνει ῥῆμα· προσσημαίνει γὰρ τὸ νῦν ὑπάρχειν. Καὶ [n] ἀεὶ τῶν καθ' ἑτέρου λεγομένων σημεῖόν ἐστιν, οἷον τῶν καθ' ὑποκειμένου ἢ ἐν [o] ὑποκειμένῳ.

2 Τὸ δὲ οὐχ ὑγιαίνει καὶ τὸ οὐ κάμνει οὐ ῥῆμα λέγω· προσσημαίνει μὲν γὰρ χρόνον καὶ ἀεὶ κατά τινος ὑπάρχει, τῇ δὲ διαφορᾷ ὄνομα οὐ κεῖται· ἀλλ' ἔστω ἀόριστον ῥῆμα, ὅτι
3 ὁμοίως ἐφ' ὁτουοῦν ὑπάρχει, καὶ ὄντος καὶ μὴ ὄντος. Ὁμοίως δὲ [p] καὶ τὸ ὑγίανεν ἢ τὸ ὑγιανεῖ οὐ ῥῆμα, ἀλλὰ πτῶσις ῥήματος· διαφέρει δὲ τοῦ ῥήματος, ὅτι τὸ μὲν τὸν παρόντα προσσημαίνει χρόνον, τὰ δὲ τὸ πέριξ.

4 Αὐτὰ μὲν οὖν καθ' ἑαυτὰ λεγόμενα τὰ ῥήματα ὀνόματά ἐστι καὶ σημαίνει τι (ἵστησι γὰρ ὁ λέγων τὴν [q] διάνοιαν, καὶ ὁ ἀκούσας ἠρέμησεν), ἀλλ' εἰ ἔστιν ἢ μή, οὔπω σημαίνει· οὐδὲ [r] γὰρ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημεῖόν ἐστι τοῦ πράγματος,

[g] σημαίνει καθ' ἑαυτό om. B.C. [h] κεῖταί γε ὄνομα C. [i] ὅτι— μὴ ὄντος om. A.B. [k] ὅσα ἄλλα τοιαῦτα C. [l] πτῶσις A. [m] ἐστιν ἔστιν ἢ A. [n] ἐστιν ante ἀεὶ C. [o] ὑποκειμένῳ] ὑποκειμένῳ ὄντων C. [p] καὶ τὸ ὑγιανεῖ καὶ τὸ ὑγίανεν C. [q] τὴν διάνοιαν ὁ λέγων C. [r] γὰρ om. C.

οὐδ' ἐὰν τὸ ὂν εἴπῃς αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ψιλόν. Αὐτὸ μὲν γὰρ
οὐδέν ἐστι, προσσημαίνει δὲ σύνθεσίν τινα, ἣν ἄνευ τῶν συγ-
κειμένων οὐκ ἔστι νοῆσαι.

Λόγος δέ ἐστι φωνὴ σημαντικὴ [s] κατὰ συνθήκην, ἧς τῶν 4
μερῶν τι σημαντικόν ἐστι κεχωρισμένον, ὡς φάσις, ἀλλ' οὐχ
ὡς κατάφασις [t] ἢ ἀπόφασις. Λέγω δέ, οἷον ἄνθρωπος ση-
μαίνει [v] μέν τι, ἀλλ' οὐχ ὅτι ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν· ἀλλ' ἔσται
κατάφασις ἢ ἀπόφασις, ἐάν τι προστεθῇ. Ἀλλ' [w] οὐχὶ τοῦ 2
ἀνθρώπου συλλαβὴ μία. Οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ μῦς τὸ ὗς σημαν-
τικόν, ἀλλὰ φωνή ἐστι νῦν μόνον. Ἐν δὲ τοῖς διπλοῖς ση-
μαίνει μέν, ἀλλ' οὐ καθ' [x] αὑτό, [y] ὡς προείρηται.

Ἔστι δὲ λόγος ἅπας μὲν σημαντικός, οὐχ ὡς ὄργανον δέ, 3
ἀλλ' ὡς [z] προείρηται, κατὰ συνθήκην. Ἀποφαντικὸς δὲ οὐ
πᾶς, ἀλλ' ἐν ᾧ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι ὑπάρχει. Οὐκ ἐν 4
ἅπασι δὲ ὑπάρχει, οἷον ἡ εὐχὴ λόγος μέν, ἀλλ' οὔτε ἀληθὴς
οὔτε ψευδής. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἀφείσθωσαν· ῥητορικῆς γὰρ
ἢ ποιητικῆς οἰκειοτέρα ἡ σκέψις· ὁ δὲ ἀποφαντικὸς τῆς νῦν
θεωρίας.

Ἔστι δὲ εἷς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς κατάφασις, εἶτα 5
ἀπόφασις· οἱ δ' ἄλλοι πάντες συνδέσμῳ εἷς. Ἀνάγκη δὲ
πάντα λόγον ἀποφαντικὸν ἐκ ῥήματος εἶναι ἢ πτώσεως ῥή-
ματος· καὶ γὰρ ὁ τοῦ ἀνθρώπου λόγος, ἐὰν μὴ τὸ ἔστιν ἢ
ἦν ἢ ἔσται ἤ τι [a] τοιοῦτον προστεθῇ, οὔπω λόγος ἀποφαν-
τικός. Διότι [b] δὴ ἕν τί ἐστιν ἀλλ' οὐ πολλὰ τὸ ζῷον πεζὸν 2
δίπουν· οὐ γὰρ δὴ τῷ σύνεγγυς εἰρῆσθαι εἷς ἔσται. Ἔστι
δὲ ἄλλης πραγματείας τοῦτο εἰπεῖν. Ἔστι δὲ εἷς λόγος
ἀποφαντικὸς ἢ ὁ ἓν δηλῶν ἢ ὁ συνδέσμῳ εἷς, πολλοὶ δὲ οἱ
πολλὰ καὶ μὴ ἓν ἢ [c] οἱ ἀσύνδετοι. Τὸ μὲν οὖν ὄνομα [d] ἢ 3
ῥῆμα φάσις ἔστω μόνον, ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν οὕτω δη-
λοῦντά τι τῇ φωνῇ ὥστε ἀποφαίνεσθαι, ἢ ἐρωτῶντός τινος,

[s] κατὰ συνθήκην om. B.C. [t] ἢ ἀπόφασις om. B.C. [v] μέν om. A.B. [w] οὐχ ἡ corr. A. [x] ἑαυτό C. [y] ὥσπερ εἴρηται C. [z] ὥσπερ εἴρηται B.C. [a] τοιοῦτο B. [b] δὲ C. et fortasse B. [c] οἱ om. C. [d] ἢ τὸ ῥῆμα C.

4 ἢ μή, ἀλλ' αὐτὸν προαιρούμενον. Τούτων δὲ ἡ μὲν ἁπλῆ
ἐστὶν [e] ἀπόφανσις, οἷον τὶ κατά τινος ἢ τὶ ἀπό τινος, ἡ δὲ
5 ἐκ τούτων συγκειμένη οἷον λόγος τις ἤδη σύνθετος. Ἔστι
δὲ [f] ἡ ἁπλῆ [g] ἀπόφανσις φωνὴ σημαντικὴ περὶ τοῦ ὑπάρχειν
τι ἢ μὴ ὑπάρχειν, ὡς οἱ χρόνοι διῄρηνται.

6 Κατάφασις δέ ἐστιν ἀπόφανσίς τινος κατά τινος. Ἀπό-
2 φασις δέ [h] ἐστιν ἀπόφανσίς τινος ἀπό τινος. Ἐπεὶ δὲ ἔστι
καὶ τὸ ὑπάρχον ἀποφαίνεσθαι ὡς μὴ ὑπάρχον καὶ τὸ μὴ
ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον καὶ τὸ ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον καὶ τὸ μὴ
ὑπάρχον ὡς μὴ ὑπάρχον, καὶ περὶ τοὺς ἐκτὸς δὲ τοῦ νῦν
[i] χρόνους ὡσαύτως, ἅπαν ἂν ἐνδέχοιτο καὶ ὃ κατέφησέ τις
3 ἀποφῆσαι καὶ ὃ ἀπέφησέ [k] τις καταφῆσαι. Ὥστε δῆλον
ὅτι πάσῃ καταφάσει ἐστὶν ἀπόφασις ἀντικειμένη καὶ πάσῃ
ἀποφάσει κατάφασις. Καὶ ἔστω ἀντίφασις τοῦτο, κατά-
4 φασις καὶ ἀπόφασις αἱ ἀντικείμεναι. Λέγω δὲ ἀντικεῖσθαι
τὴν τοῦ αὐτοῦ [l] κατὰ τοῦ αὐτοῦ, μὴ ὁμωνύμως δέ, καὶ ὅσα
ἄλλα τῶν τοιούτων προσδιοριζόμεθα [m] πρὸς τὰς σοφιστικὰς
ἐνοχλήσεις.

7 Ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὰ μὲν καθόλου τῶν πραγμάτων τὰ δὲ καθ'
ἕκαστον (λέγω δὲ καθόλου μὲν ὃ ἐπὶ πλειόνων πέφυκε κατη-
γορεῖσθαι, καθ' ἕκαστον δὲ ὃ μή, οἷον ἄνθρωπος μὲν τῶν
καθόλου, Καλλίας δὲ τῶν καθ' ἕκαστον)· ἀνάγκη δὲ ἀπο-
φαίνεσθαι ὡς ὑπάρχει τι ἢ μὴ ὁτὲ μὲν τῶν καθόλου τινί,
2 ὁτὲ δὲ τῶν καθ' ἕκαστον. Ἐὰν μὲν οὖν καθόλου ἀποφαίνη-
ται ἐπὶ τοῦ καθόλου ὅτι ὑπάρχει [n] τι ἢ μή, ἔσονται ἐναντίαι
[o] αἱ [p] ἀποφάνσεις. Λέγω δὲ ἐπὶ τοῦ καθόλου ἀποφαίνεσθαι
καθόλου, οἷον πᾶς ἄνθρωπος λευκός, οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός.
3 Ὅταν δὲ ἐπὶ τῶν καθόλου μέν, μὴ καθόλου δέ, αὗται μὲν οὐκ
εἰσὶν ἐναντίαι, τὰ μέντοι δηλούμενα ἔστιν εἶναι ἐναντία ποτέ.
4 Λέγω δὲ τὸ μὴ καθόλου ἀποφαίνεσθαι ἐπὶ τῶν καθόλου,
οἷον ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος, οὐκ ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος· καθό-

[e] ἀπόφασις C. [f] ἡ] ἡ μὲν B. [g] ἀπόφασις C. [h] ἐστιν om. C.
[i] χρόνου B.C. [k] τις alterum om. B.C. [l] κατὰ τὰ τοῦ C. [m] πρὸς
om. pr. C. [n] τι om. pr. C. [o] αἱ om. B.C. [p] ἀπόφανσιν B.C.

λου γὰρ ὄντος τοῦ ἄνθρωπος οὐχ ὡς καθόλου κέχρηται τῇ ἀποφάνσει· τὸ γὰρ πᾶς οὐ τὸ καθόλου σημαίνει ἀλλ' ὅτι καθόλου. Ἐπὶ δὲ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου κατηγορεῖν 5
[q] τὸ καθόλου οὐκ ἔστιν ἀληθές· οὐδεμία γὰρ κατάφασις [r] ἀληθὴς ἔσται, ἐν ᾗ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου τὸ καθόλου κατηγορεῖται, οἷον ἔστι πᾶς ἄνθρωπος πᾶν ζῷον. Ἀν- 6
τικεῖσθαι μὲν οὖν κατάφασιν ἀποφάσει λέγω ἀντιφατικῶς τὴν τὸ καθόλου σημαίνουσαν [s] τῷ αὐτῷ ὅτι οὐ καθόλου, οἷον πᾶς ἄνθρωπος λευκός—οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός, οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός—[t] ἔστι τις ἄνθρωπος λευκός· ἐναντίως δὲ τὴν τοῦ καθόλου κατάφασιν καὶ τὴν τοῦ καθόλου ἀπόφασιν, οἷον [v] πᾶς ἄνθρωπος λευκός—οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός, πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος—οὐδεὶς ἄνθρωπος δίκαιος. Διὸ ταύτας μὲν οὐχ 7
οἷόν τε ἅμα ἀληθεῖς εἶναι, τὰς δὲ ἀντικειμένας [w] αὐταῖς ἐνδέχεταί [x] ποτε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ [y] ἅμα ἀληθεῖς εἶναι, οἷον οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός καὶ ἔστι τις ἄνθρωπος λευκός. Ὅσαι μὲν 8
οὖν ἀντιφάσεις τῶν καθόλου εἰσὶ καθόλου, ἀνάγκη τὴν ἑτέραν ἀληθῆ εἶναι ἢ ψευδῆ, καὶ ὅσαι ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα, οἷον ἔστι Σωκράτης λευκός—οὐκ ἔστι Σωκράτης λευκός· ὅσαι δὲ ἐπὶ τῶν καθόλου μέν, μὴ καθόλου δέ, οὐκ ἀεὶ ἡ μὲν ἀληθὴς ἡ δὲ ψευδής. Ἅμα γὰρ ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν ὅτι ἔστιν ἄνθρω- 9
πος λευκὸς καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός, καὶ ἔστιν ἄνθρωπος καλὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος καλός. Εἰ γὰρ αἰσχρός, καὶ οὐ καλός· καὶ εἰ γίνεταί τι, καὶ οὐκ ἔστιν. Δόξειε δ' ἂν ἐξαίφνης ἄτοπον εἶναι διὰ τὸ φαίνεσθαι ση- 10
μαίνειν τὸ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός ἅμα καὶ ὅτι οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός· τὸ δὲ οὔτε ταὐτὸν σημαίνει οὔθ' ἅμα ἐξ ἀνάγκης.

Φανερὸν δὲ ὅτι καὶ μία ἀπόφασις μιᾶς καταφάσεώς [z] ἐστι· 11
τὸ γὰρ αὐτὸ δεῖ ἀποφῆσαι τὴν ἀπόφασιν ὅπερ κατέφησεν ἡ

[q] τὸ ante prius καθόλου B, ante κατηγορεῖν C. [r] ἀληθὴς om. B. [s] τῷ αὐτῷ ὅτι] τῇ τὸ B. [t] ἔστι om. C. [v] πᾶς ἄ. λ. οὐδ. ἄ. λ. om. B.C. [w] ταύταις C. [x] ποτε om. B. [y] ἅμα ἀληθεῖς εἶναι] ἀληθεύειν C, om. B. [z] ἔσται pr C, om. B.

κατάφασις. καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, ἢ τῶν καθ' ἕκαστά τινος ἢ ἀπὸ τῶν καθόλου τινός, [a] ἢ ὡς καθόλου [b] ἢ ὡς μὴ καθόλου.
12 Λέγω δὲ οἷον ἔστι Σωκράτης λευκός—οὐκ ἔστι Σωκράτης λευκός. Ἐὰν δὲ ἄλλο τι ἢ ἀπ' ἄλλου τὸ [c] αὐτό, οὐχ ἡ ἀντικειμένη ἀλλ' ἔσται ἐκείνης ἑτέρα. Τῇ δὲ πᾶς ἄνθρωπος λευκός ἡ οὐ πᾶς ἄνθρωπος λευκός, τῇ δὲ τὶς ἄνθρωπος λευκός ἡ οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός· τῇ δὲ ἔστιν ἄνθρωπος λευκὸς ἡ οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός.

13 Ὅτι μὲν οὖν [d] μιᾷ καταφάσει μία ἀπόφασις ἀντίκειται ἀντιφατικῶς, καὶ τίνες εἰσὶν αὗται, εἴρηται· καὶ ὅτι αἱ ἐναντίαι ἄλλαι, καὶ τίνες εἰσὶν αὗται, εἴρηται· καὶ ὅτι οὐ πᾶσα ἀληθὴς ἢ ψευδὴς ἀντίφασις, καὶ διὰ τί, καὶ πότε ἀληθὴς ἢ ψευδής.

8 Μία δέ ἐστι κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἡ ἓν καθ' ἑνὸς σημαίνουσα, ἢ καθόλου ὄντος καθόλου ἢ μὴ ὁμοίως, οἷον πᾶς ἄνθρωπος λευκός ἐστιν—οὐκ ἔστι πᾶς ἄνθρωπος λευκός, ἔστιν ἄνθρωπος λευκός—οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός, οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός—ἔστι τις ἄνθρωπος λευκός, εἰ τὸ λευκὸν ἓν σημαίνει.
2 Εἰ δὲ [e] δυοῖν ἓν ὄνομα κεῖται, ἐξ ὧν μή ἐστιν ἕν, οὐ μία κατάφασις [f] οὐδὲ ἀπόφασις [g] μία, οἷον εἴ τις [h] θεῖτο ὄνομα ἱμάτιον ἵππῳ καὶ ἀνθρώπῳ, τὸ ἔστιν ἱμάτιον λευκόν, αὕτη οὐ μία κατάφασις [i] οὐδὲ ἀπόφασις μία. Οὐδὲν γὰρ διαφέρει τοῦτο εἰπεῖν [k] ἢ ἔστιν ἵππος καὶ ἄνθρωπος λευκός. Τοῦτο δὲ οὐδὲν διαφέρει τοῦ εἰπεῖν ἔστιν ἵππος [l] λευκὸς καὶ ἔστιν
3 ἄνθρωπος λευκός. Εἰ οὖν αὗται πολλὰ σημαίνουσι καὶ εἰσὶ πολλαί, δῆλον ὅτι καὶ ἡ πρώτη ἤτοι πολλὰ ἢ οὐδὲν σημαίνει· οὐ γάρ ἐστιν [m] ὁ τὶς ἄνθρωπος ἵππος. Ὥστε οὐδ' ἐν ταύταις ἀνάγκη τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ εἶναι ἀντίφασιν.

9 Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ὄντων καὶ γενομένων ἀνάγκη τὴν κατά-

[a] ἢ ante ὡς καθ. om. corr. B. [b] ἢ ὡς μὴ καθόλου om. C. [c] αὐτὸ μὴ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ οὐχ C. [d] μία κατάφασις μιᾷ ἀποφάσει B.C. [e] δυεῖν B. [f] οὐδὲ ἀπόφασις om. B. [g] μία om. B.C. [h] θεῖτο corr. in ει B. [i] οὔτε A. [k] ἢ] ἢ ὅτι B.C. [l] λευκὸς post ἵππος om. C. [m] ὁ om. B.C.

φασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ ἢ ψευδῆ εἶναι, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν
καθόλου ὡς καθόλου ἀεὶ τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ εἶναι,
καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα, ὥσπερ εἴρηται, ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου
μὴ καθόλου [n] λεχθέντων οὐκ ἀνάγκη· εἴρηται δὲ καὶ περὶ
τούτων. Ἐπὶ δὲ τῶν καθ' ἕκαστα καὶ μελλόντων οὐχ 2
ὁμοίως. Εἰ γὰρ πᾶσα κατάφασις [o] καὶ ἀπόφασις ἀληθὴς ἢ
ψευδής, καὶ ἅπαν ἀνάγκη ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, ὥστε εἰ ὁ
μὲν φήσει ἔσεσθαί τι ὁ δὲ [p] μὴ φήσει τὸ αὐτὸ τοῦτο, δῆλον
ὅτι ἀνάγκη ἀληθεύειν τὸν ἕτερον αὐτῶν, εἰ πᾶσα κατάφασις
[q] καὶ [r] ἀπόφασις ἀληθὴς ἢ ψευδής. Ἄμφω γὰρ οὐχ ὑπάρξει 3
ἅμα ἐπὶ τοῖς τοιούτοις. Εἰ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι λευκὸν ἢ
[s] ὅτι οὐ λευκόν ἐστιν, ἀνάγκη εἶναι λευκὸν ἢ οὐ λευκόν, καὶ εἰ
ἔστι λευκὸν ἢ οὐ λευκόν, ἀληθὲς ἦν φάναι ἢ ἀποφάναι· καὶ
εἰ μὴ ὑπάρχει, ψεύδεται, καὶ εἰ ψεύδεται, οὐχ ὑπάρχει, ὥστε
ἀνάγκη [t] ἢ τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ εἶναι ἢ
ψευδῆ. Οὐδὲν ἄρα οὔτε ἔστιν οὔτε γίνεται οὔτε ἀπὸ τύχης 4
οὔθ' ὁπότερ' ἔτυχεν, οὐδὲ ἔσται ἢ οὐκ ἔσται, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης
ἅπαντα καὶ οὐχ ὁπότερ' ἔτυχεν. Ἢ γὰρ ὁ φὰς [v] ἀληθεύσει ἢ
ὁ ἀποφάς. Ὁμοίως γὰρ ἂν ἐγίνετο ἢ οὐκ ἐγίνετο· τὸ γὰρ
ὁπότερ' ἔτυχεν οὐδὲν μᾶλλον οὕτως ἢ μὴ οὕτως ἔχει ἢ ἕξει.
Ἔτι εἰ ἔστι λευκὸν νῦν, ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν πρότερον ὅτι ἔσται 5
λευκόν, ὥστε ἀεὶ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ὁτιοῦν τῶν γενομένων ὅτι
[w] ἔστιν ἢ ἔσται. Εἰ δὲ ἀεὶ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ὅτι ἔστιν ἢ ἔσται,
οὐχ οἷόν τε τοῦτο μὴ εἶναι οὐδὲ μὴ ἔσεσθαι. Ὃ δὲ μὴ οἷόν τε
μὴ γενέσθαι, ἀδύνατον μὴ γενέσθαι· ὃ δὲ ἀδύνατον μὴ γενέσθαι,
ἀνάγκη γενέσθαι. Ἅπαντα οὖν τὰ ἐσόμενα ἀναγκαῖον γενέ- 6
σθαι. Οὐδὲν ἄρα ὁπότερ' ἔτυχεν οὐδὲ ἀπὸ τύχης [x] ἔσται· εἰ
γὰρ ἀπὸ τύχης, οὐκ ἐξ ἀνάγκης. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὡς οὐδέ-
τερόν γε ἀληθὲς ἐνδέχεται λέγειν, οἷον ὅτι οὔτε ἔσται οὔτε
οὐκ ἔσται. Πρῶτον μὲν γὰρ οὔσης τῆς καταφάσεως ψευδοῦς 7

[n] ληφθέντων A. [o] καὶ] ἢ B.C. [p] μὴ φήσῃ A. [q] καὶ] ἢ C, om. B. [r] ἀπόφασις om. B. [s] ὅτι om. A. [t] prius ἢ om. B. [v] ἀληθεύει B. [w] ἔστιν ἢ om. A.B. et corr. C. [x] ἔσται ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἅπαντα· εἰ A.

ἡ ἀπόφασις οὐκ ἀληθής, καὶ ταύτης ψευδοῦς οὔσης τὴν κατάφασιν συμβαίνει μὴ ἀληθῆ εἶναι. Καὶ πρὸς τούτοις. εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι λευκὸν καὶ μέγα, δεῖ ἄμφω ὑπάρχειν. Εἰ δὲ [y] ὑπάρξει εἰς αὔριον, ὑπάρξει εἰς αὔριον. Εἰ δὲ μήτε ἔσται μήτε μὴ [z] ἔσται [a] αὔριον, οὐκ ἂν εἴη τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν, οἷον ναυμαχία· δέοι γὰρ ἂν μήτε γενέσθαι ναυμαχίαν αὔριον μήτε μὴ γενέσθαι.

8 Τὰ μὲν δὴ συμβαίνοντα ἄτοπα ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἕτερα, εἴπερ πάσης καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως ἢ ἐπὶ τῶν καθόλου [b] λεγομένων ὡς καθόλου ἢ ἐπὶ τῶν καθ' [c] ἕκαστον ἀνάγκη τῶν ἀντικειμένων εἶναι τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ, μηδὲν δὲ ὁπότερ' ἔτυχεν εἶναι ἐν τοῖς γιγνομένοις, ἀλλὰ πάντα εἶναι καὶ γίγνεσθαι ἐξ ἀνάγκης. Ὥστε οὔτε βουλεύεσθαι δέοι ἂν οὔτε πραγματεύεσθαι, ὡς ἐὰν μὲν τοδὶ ποιήσωμεν,
9 ἔσται τοδί, ἐὰν δὲ μὴ τοδί, οὐκ ἔσται τοδί. Οὐδὲν γὰρ κωλύει καὶ εἰς μυριοστὸν ἔτος τὸν μὲν φάναι τοῦτο ἔσεσθαι τὸν δὲ μὴ φάναι, ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἔσεσθαι ὁποτερονοῦν [d] αὐτῶν ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν τότε. Ἀλλὰ μὴν [e] οὐδὲ τοῦτο διαφέρει, εἴ τινες εἶπον τὴν ἀντίφασιν ἢ μὴ εἶπον· δῆλον γὰρ ὅτι οὕτως ἔχει τὰ πράγματα, κἂν μὴ ὁ μὲν καταφήσῃ τι ὁ δὲ ἀποφήσῃ· [f] οὐδὲ γὰρ διὰ τὸ [g] καταφαθῆναι ἢ ἀποφαθῆναι ἔσται ἢ οὐκ ἔσται, οὐδ' εἰς μυριοστὸν ἔτος μᾶλλον ἢ ἐν ὁποσῳοῦν
10 χρόνῳ. Ὥστε εἰ ἐν ἅπαντι [h] τῷ χρόνῳ οὕτως εἶχεν ὥστε τὸ ἕτερον ἀληθεύεσθαι, ἀναγκαῖον ἦν τοῦτο γενέσθαι, καὶ ἕκαστον τῶν γενομένων ἀεὶ οὕτως εἶχεν ὥστε ἐξ ἀνάγκης γενέσθαι. Ὅ τε γὰρ ἀληθῶς εἶπέ τις ὅτι ἔσται, οὐχ οἷόν τε μὴ γενέσθαι· καὶ τὸ γινόμενον ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ἀεὶ ὅτι ἔσται.

11 Εἰ δὴ ταῦτα ἀδύνατα—ὁρῶμεν γὰρ ὅτι ἔστιν ἀρχὴ τῶν ἐσομένων καὶ ἀπὸ τοῦ βουλεύεσθαι καὶ ἀπὸ τοῦ πρᾶξαί τι, καὶ ὅτι ὅλως ἔστιν ἐν τοῖς μὴ ἀεὶ ἐνεργοῦσι τὸ δυνατὸν εἶναι

[y] ὑπάρξειν A.B. [z] ἔσται εἰς αὔριον C. [a] αὔριον om. B.C. [b] λεγομένων post ὡς καθόλου C. [c] ἕκαστα C. [d] αὐτὸν C. [e] οὐδὲν fortasse pr. A. [f] οὐ C. [g] καταφανθῆναι ἢ ἀποφανθῆναι A.B.C. [h] τῷ om. A.B.

καὶ μὴ ὁμοίως· ἐν οἷς ἄμφω ἐνδέχεται, καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ
εἶναι, ὥστε καὶ τὸ γενέσθαι καὶ τὸ μὴ γενέσθαι. Καὶ πολλὰ 12
ἡμῖν δῆλά ἐστιν οὕτως ἔχοντα, οἷον ὅτι τουτὶ τὸ ἱμάτιον δυ-
νατόν ἐστι διατμηθῆναι καὶ οὐ διατμηθήσεται, ἀλλ' ἔμπρο-
σθεν κατατριβήσεται. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ διατμηθῆναι
δυνατόν· οὐ γὰρ [k] ἂν ὑπῆρχε τὸ ἔμπροσθεν αὐτὸ κατατρι-
βῆναι, εἴγε μὴ δυνατὸν ἦν τὸ [l] μὴ διατμηθῆναι. Ὥστε καὶ 13
ἐπὶ τῶν ἄλλων γενέσεων, ὅσαι κατὰ δύναμιν λέγονται τὴν
τοιαύτην. Φανερὸν ἄρα ὅτι οὐχ ἅπαντα ἐξ ἀνάγκης οὔτ'
ἔστιν οὔτε γίνεται, ἀλλὰ τὰ μὲν ὁπότερ' ἔτυχε, καὶ οὐδὲν
μᾶλλον ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθής, τὰ δὲ μᾶλλον
μὲν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ θάτερον, οὐ μὴν ἀλλ' ἐνδέχεται γενέ-
σθαι καὶ θάτερον, θάτερον δὲ μή.

Τὸ μὲν οὖν εἶναι τὸ ὂν ὅταν ᾖ, καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι ὅταν 14
μὴ ᾖ, ἀνάγκη· οὐ μὴν οὔτε τὸ ὂν ἅπαν ἀνάγκη εἶναι οὔτε τὸ
μὴ ὂν μὴ εἶναι. Οὐ γὰρ ταὐτόν ἐστι τὸ ὂν ἅπαν εἶναι ἐξ
ἀνάγκης ὅτε ἔστι, καὶ τὸ ἁπλῶς εἶναι ἐξ ἀνάγκης. Ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος. Καὶ ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως ὁ αὐτὸς
λόγος. Εἶναι μὲν ἢ μὴ εἶναι ἅπαν ἀνάγκη, καὶ ἔσεσθαί γε
ἢ μή· οὐ μέντοι διελόντα γε εἰπεῖν θάτερον ἀναγκαῖον. Λέγω 15
δὲ οἷον ἀνάγκη μὲν ἔσεσθαι ναυμαχίαν αὔριον ἢ μὴ ἔσεσθαι,
οὐ [m] μέντοι ἔσεσθαί γε αὔριον [n] ναυμαχίαν ἀναγκαῖον οὐδὲ μὴ
γενέσθαι· γενέσθαι μέντοι ἢ μὴ γενέσθαι ἀναγκαῖον. Ὥστ'
ἐπεὶ ὁμοίως [o] οἱ λόγοι ἀληθεῖς ὥσπερ τὰ πράγματα, δῆλον
ὅτι [p] ὅσα οὕτως ἔχει ὥστε ὁπότερ' ἔτυχε καὶ τἀναντία ἐνδέ-
χεσθαι, [q] ἀνάγκη ὁμοίως ἔχειν καὶ τὴν ἀντίφασιν. Ὅπερ
συμβαίνει ἐπὶ τοῖς μὴ ἀεὶ οὖσιν [r] ἢ μὴ ἀεὶ μὴ οὖσιν. Τούτων 16
γὰρ ἀνάγκη μὲν θάτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς εἶναι
ἢ [s] ψεῦδος, οὐ μέντοι τόδε ἢ τόδε ἀλλ' [t] ὁπότερ' ἔτυχε, καὶ
μᾶλλον μὲν ἀληθῆ τὴν ἑτέραν, οὐ μέντοι ἤδη ἀληθῆ ἢ ψευδῆ.

[k] ἂν om. pr. A. [l] alterum μὴ corr. A. [m] γε post μέντοι C.
[n] ἀναγκαῖον ναυμαχίαν C. [o] οἱ λόγοι ὁμοίως C. [p] ὁπόσα C.
[q] ὁμοίως ἀνάγκη C. [r] ἢ μὴ ἀεὶ μὴ οὖσιν om. A. [s] ψευδὲς A.
[t] ὁπότερον B.

[v]Ὥστε δῆλον ὅτι οὐκ ἀνάγκη πάσης καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως τῶν ἀντικειμένων τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ εἶναι· οὐ γὰρ ὥσπερ ἐπὶ τῶν ὄντων, οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων [w]μὲν δυνατῶν δὲ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται.

10 ¹Ἐπεὶ δέ ἐστί τι κατά τινος ἡ κατάφασις σημαίνουσα, τοῦτο δέ ἐστιν [x]ἢ ὄνομα ἢ τὸ ἀνώνυμον, ἓν δὲ δεῖ εἶναι καὶ καθ' ἑνὸς τὸ ἐν τῇ καταφάσει ([y]τὸ δὲ ὄνομα εἴρηται καὶ τὸ ἀνώνυμον πρότερον· τὸ γὰρ οὐκ ἄνθρωπος ὄνομα μὲν οὐ λέγω ἀλλ' ἀόριστον ὄνομα· ἓν γάρ πως σημαίνει καὶ τὸ ἀόριστον· ὥσπερ καὶ τὸ οὐχ ὑγιαίνει οὐ ῥῆμα ἀλλ' ἀόριστον ῥῆμα), ἔσται πᾶσα κατάφασις καὶ ἀπόφασις ἢ ἐξ ὀνόματος
2 καὶ ῥήματος ἢ ἐξ ἀορίστου ὀνόματος καὶ ῥήματος. ῎Ανευ δὲ ῥήματος οὐδεμία κατάφασις οὐδὲ ἀπόφασις· τὸ γὰρ ἔστιν ἢ ἔσται ἢ ἦν ἢ γίνεται, ἢ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ῥήματα ἐκ τῶν κειμένων ἐστί· προσσημαίνει γὰρ χρόνον. Ὥστε πρώτη ἔσται κατάφασις καὶ ἀπόφασις τὸ ἔστιν ἄνθρωπος—οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, εἶτα ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος—οὐκ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος, πάλιν ἔστι πᾶς ἄνθρωπος—οὐκ ἔστι πᾶς ἄνθρωπος,
3 ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρωπος—οὐκ ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρωπος. Καὶ ἐπὶ τῶν ἐκτὸς δὲ χρόνων ὁ αὐτὸς λόγος. Ὅταν δὲ τὸ ἔστι τρίτον προσκατηγορῆται, ἤδη διχῶς λέγονται αἱ ἀντιθέσεις. Λέγω δὲ οἷον ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος· τὸ ἔστι τρίτον φημὶ συγκεῖσθαι ὄνομα ἢ ῥῆμα ἐν τῇ καταφάσει. Ὥστε διὰ τοῦτο τέτταρα ἔσται ταῦτα, ὧν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἕξει κατὰ τὸ στοιχοῦν ὡς αἱ στερήσεις, τὰ δὲ δύο οὔ. Λέγω δ' ὅτι τὸ ἔστιν ἢ τῷ δικαίῳ προσκείσεται ἢ τῷ οὐ δικαίῳ, ὥστε καὶ ἡ ἀπόφασις. Τέτταρα οὖν ἔσται.
4 [z]Νοοῦμεν δὲ τὸ λεγόμενον ἐκ τῶν ὑπογεγραμμένων. Ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος· ἀπόφασις τούτου, οὐκ ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος. Ἔστιν οὐ δίκαιος ἄνθρωπος· τούτου ἀπόφασις, οὐκ ἔστιν οὐ δίκαιος ἄνθρωπος. Τὸ γὰρ ἔστιν ἐνταῦθα καὶ τὸ

[v] ψευδῆ εἶναι ὥστε A. [w] μὲν om. C. et pr. A.B. [x] ἢ ante ὄνομα om. C. [y] τὸ δὲ—καὶ τὸ] editi plerique τί δὲ—καὶ τί. [z] νοῶμεν C.

οὐκ ἔστι τῷ δικαίῳ [a] προσκείσεται καὶ τῷ οὐ δικαίῳ. Ταῦτα
μὲν οὖν, ὥσπερ ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς λέγεται, οὕτω τέτακται.
Ὁμοίως δὲ ἔχει κἂν καθόλου τοῦ ὀνόματος ᾖ ἡ κατάφασις, 5
οἷον πᾶς ἐστὶν ἄνθρωπος δίκαιος. Ἀπόφασις τούτου, οὐ πᾶς
ἐστὶν ἄνθρωπος δίκαιος. Πᾶς ἐστὶν ἄνθρωπος οὐ δίκαιος—οὐ
πᾶς ἐστὶν ἄνθρωπος οὐ δίκαιος. Πλὴν οὐχ ὁμοίως τὰς κατὰ
διάμετρον ἐνδέχεται [b] συναληθεύειν· ἐνδέχεται δὲ ποτέ. Αὗ- 6
ται μὲν οὖν δύο [c] ἀντίκεινται, ἄλλαι δὲ [d] δύο πρὸς τὸ οὐκ ἄν-
θρωπος ὡς ὑποκείμενόν τι [e] προστεθέν· ἔστι δίκαιος οὐκ ἄν-
θρωπος—οὐκ ἔστι δίκαιος οὐκ ἄνθρωπος, [f] ἔστιν οὐ δίκαιος οὐκ
ἄνθρωπος—οὐκ ἔστιν οὐ δίκαιος οὐκ ἄνθρωπος. Πλείους δὲ
τούτων οὐκ ἔσονται ἀντιθέσεις. Αὗται δὲ χωρὶς ἐκείνων αὐ- 7
ταὶ καθ' ἑαυτὰς ἔσονται, ὡς ὀνόματι τῷ οὐκ ἄνθρωπος [g] χρώ-
μεναι. Ἐφ' ὅσων δὲ τὸ ἔστι μὴ [h] ἁρμόττει, οἷον ἐπὶ τοῦ
[i] ὑγιαίνει καὶ βαδίζει, ἐπὶ τούτων τὸ αὐτὸ ποιεῖ οὕτω τιθέ-
μενον ὡς ἂν εἰ τὸ ἔστι προσήπτετο, οἷον ὑγιαίνει πᾶς ἄν-
θρωπος—οὐχ ὑγιαίνει πᾶς ἄνθρωπος, ὑγιαίνει πᾶς οὐκ ἄνθρω-
πος—οὐχ ὑγιαίνει πᾶς οὐκ ἄνθρωπος. Οὐ γάρ ἐστι τὸ οὐ 8
πᾶς ἄνθρωπος λεκτέον, ἀλλὰ τὸ οὔ, τὴν ἀπόφασιν, [k] τῷ ἄν-
θρωπος προσθετέον. Τὸ γὰρ πᾶς οὐ τὸ καθόλου σημαίνει,
ἀλλ' ὅτι καθόλου. Δῆλον δὲ ἐκ τοῦδε, ὑγιαίνει ἄνθρωπος—
οὐχ ὑγιαίνει ἄνθρωπος, ὑγιαίνει οὐκ ἄνθρωπος—οὐχ ὑγιαίνει
οὐκ ἄνθρωπος. Ταῦτα γὰρ ἐκείνων διαφέρει τῷ μὴ καθόλου
[l] εἶναι. Ὥστε τὸ πᾶς [m] ἢ οὐδείς οὐδὲν ἄλλο προσσημαίνει ἢ 9
ὅτι καθόλου τοῦ ὀνόματος ἢ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν. Τὰ δὲ
ἄλλα τὰ αὐτὰ δεῖ προστιθέναι.

Ἐπεὶ δὲ ἐναντία ἀπόφασίς ἐστι τῇ ἅπαν ἐστὶ ζῷον δί- 10
καιον ἡ σημαίνουσα ὅτι οὐδέν ἐστι ζῷον δίκαιον, αὗται μὲν
φανερὸν ὅτι οὐδέποτε ἔσονται οὔτε ἀληθεῖς ἅμα οὔτε ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ, αἱ δὲ ἀντικείμεναι ταύταις ἔσονταί ποτε, οἷον οὐ

[a] προσκείσεται ante ταῦτα C. [b] συναληθεύεσθαι B. [c] ἀντίκειται B. [d] δύο om. A. [e] προστεθὲν corr. A.B, προστεθέντος C. [f] ἔστιν—ἄνθρωπος om. C. [g] προσχρώμεναι B. [h] ἐφαρμόττει A. [i] ὑγιαίνειν καὶ βαδίζειν C. [k] τῷ ἀνθρώπῳ C. [l] εἶναι om. B.C. [m] ἢ μηδεὶς B, ἢ τὸ μηδεὶς C.

11 πᾶν ζῷον δίκαιον καὶ ἔστι τι ζῷον δίκαιον. Ἀκολουθοῦσι δὲ
αὗται, τῇ μὲν πᾶς ἄνθρωπος οὐ δίκαιός ἐστιν ἡ οὐδείς ἐστιν
ἄνθρωπος δίκαιος, τῇ δὲ ἔστι τις ἄνθρωπος δίκαιος ἡ ἀντικει-
μένη ὅτι οὐ πᾶς ἄνθρωπός [n] ἐστιν οὐ δίκαιος· ἀνάγκη γὰρ
12 εἶναί τινα. Φανερὸν δὲ [o] καὶ ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν καθ' [p] ἕκαστον,
εἰ ἀληθὲς ἐρωτηθέντα ἀποφῆσαι, ὅτι καὶ καταφῆσαι ἀληθές·
13 οἷον ἆρά γε Σωκράτης σοφός; οὔ. Σωκράτης ἄρα οὐ σοφός.
Ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου οὐκ ἀληθὴς ἡ ὁμοίως λεγομένη, ἀληθὴς
δὲ ἡ ἀπόφασις, οἷον ἆρά γε πᾶς ἄνθρωπος σοφός; οὔ. Πᾶς
ἄρα ἄνθρωπος οὐ σοφός· τοῦτο γὰρ ψεῦδος. Ἀλλὰ τὸ οὐ
πᾶς ἄρα ἄνθρωπος σοφός ἀληθές· αὕτη δέ ἐστιν ἡ ἀντικει-
μένη, ἐκείνη δὲ ἡ ἐναντία.

14 Αἱ δὲ κατὰ τὰ ἀόριστα ἀντικείμεναι ὀνόματα καὶ ῥήματα,
οἷον ἐπὶ τοῦ μὴ ἄνθρωπος καὶ μὴ δίκαιος, ὥσπερ ἀποφάσεις
ἄνευ ὀνόματος καὶ ῥήματος [q] δόξειαν ἂν εἶναι. Οὐκ εἰσὶ δέ·
ἀεὶ γὰρ ἀληθεύειν ἀνάγκη ἢ ψεύδεσθαι τὴν ἀπόφασιν, ὁ δ'
εἰπὼν οὐκ ἄνθρωπος οὐδὲν μᾶλλον τοῦ [r] εἰπόντος ἄνθρωπος
ἀλλὰ καὶ ἧττον ἠλήθευκέ τι ἢ ἔψευσται, ἐὰν μήτι προστεθῇ.
15 Σημαίνει δὲ τὸ ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρωπος δίκαιος οὐδεμιᾷ ἐκείνων
ταὐτόν, οὐδὲ ἡ ἀντικειμένη ταύτῃ ἡ οὐκ ἔστι πᾶς οὐκ ἄνθρω-
πος δίκαιος· τὸ δὲ πᾶς οὐ δίκαιος οὐκ ἄνθρωπος τῷ οὐδεὶς δί-
καιος οὐκ ἄνθρωπος ταὐτὸν σημαίνει.

16 Μετατιθέμενα δὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα ταὐτὸν ση-
μαίνει, οἷον ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος, ἔστιν ἄνθρωπος λευκός.
Εἰ γὰρ μὴ τοῦτό ἐστι, τοῦ αὐτοῦ πλείους ἔσονται ἀποφά-
σεις. Ἀλλ' ἐδέδεικτο ὅτι μία μιᾶς. Τοῦ μὲν γὰρ ἔστι λευ-
κὸς ἄνθρωπος ἀπόφασις τὸ οὐκ ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος· τοῦ
δὲ ἔστιν ἄνθρωπος λευκός, εἰ μὴ ἡ αὐτή ἐστι τῇ ἔστι λευκὸς
ἄνθρωπος, ἔσται ἀπόφασις ἤτοι τὸ οὐκ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος
17 λευκὸς ἢ τὸ οὐκ ἔστιν [s] ἄνθρωπος λευκός. Ἀλλ' ἡ ἑτέρα μέν
ἐστιν ἀπόφασις τοῦ ἔστιν οὐκ ἄνθρωπος λευκός, ἡ ἑτέρα δὲ
τοῦ ἔστι λευκὸς ἄνθρωπος, ὥστε ἔσονται δύο μιᾶς. Ὅτι μὲν

[n] ἐστὶν ante ἄνθρωπος C. [o] καὶ om. C. [p] ἕκαστα B. [q] δόξειεν A.B.C. [r] εἰπόντος om. B.C. [s] λευκὸς ἄνθρωπος A.

οὖν μετατιθεμένου τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος ἡ αὐτὴ γίνεται κατάφασις καὶ ἀπόφασις, δῆλον.

Τὸ δὲ ἓν κατὰ πολλῶν ἢ πολλὰ καθ' ἑνὸς καταφάναι ἢ 11
ἀποφάναι, ἐὰν μὴ ἕν τι ᾖ τὸ ἐκ τῶν πολλῶν δηλούμενον, οὐκ ἔστι κατάφασις μία οὐδὲ ἀπόφασις. Λέγω δὲ ἓν οὐκ ἐὰν ὄνομα [t] ἓν ᾖ κείμενον, μὴ ᾖ δὲ ἕν τι ἐξ ἐκείνων, οἷον ὁ ἄνθρωπος ἴσως ἐστὶ καὶ ζῷον καὶ δίπουν καὶ ἥμερον, ἀλλὰ καὶ ἕν τι γίνεται ἐκ τούτων· ἐκ δὲ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ βαδίζειν οὐχ ἕν. Ὥστε οὔτ' ἐὰν ἕν τι κατὰ τούτων 2
καταφήσῃ τις μία κατάφασις, ἀλλὰ φωνὴ μὲν μία καταφάσεις δὲ πολλαί, οὔτε ἐὰν καθ' ἑνὸς ταῦτα, ἀλλ' ὁμοίως πολλαί. Εἰ οὖν ἡ ἐρώτησις ἡ διαλεκτικὴ ἀποκρίσεώς ἐστιν αἴτησις, ἢ τῆς προτάσεως ἢ θατέρου μορίου τῆς ἀντιφάσεως, ἡ δὲ πρότασις ἀντιφάσεως [v] μιᾶς μόριον, οὐκ ἂν εἴη ἀπόκρισις μία πρὸς ταῦτα· οὐδὲ γὰρ ἡ ἐρώτησις μία, οὐδ' ἐὰν ᾖ ἀληθής. Εἴρηται δὲ ἐν τοῖς Τοπικοῖς περὶ αὐτῶν. Ἅμα δὲ δῆλον 3
ὅτι οὐδὲ τὸ τί ἐστιν ἐρώτησίς ἐστι διαλεκτική· δεῖ γὰρ δεδόσθαι ἐκ τῆς ἐρωτήσεως ἑλέσθαι ὁπότερον βούλεται τῆς ἀντιφάσεως μόριον ἀποφήνασθαι. Ἀλλὰ δεῖ τὸν ἐρωτῶντα προσδιορίσαι πότερον τόδε ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ἢ οὐ τοῦτο.

Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν κατηγορεῖται συντιθέμενα, ὡς ἓν τὸ πᾶν 4
κατηγόρημα τῶν χωρὶς κατηγορουμένων, τὰ δ' οὔ, τίς ἡ διαφορά; κατὰ γὰρ τοῦ ἀνθρώπου ἀληθὲς εἰπεῖν καὶ χωρὶς ζῷον καὶ χωρὶς δίπουν, καὶ ταῦτα ὡς ἕν, καὶ ἄνθρωπον καὶ λευκόν, καὶ ταῦθ' ὡς ἕν. Ἀλλ' οὐχί, εἰ σκυτεὺς καὶ ἀγαθός, καὶ σκυτεὺς ἀγαθός. Εἰ γάρ, ὅτι ἑκάτερον ἀληθές, εἶναι δεῖ καὶ τὸ συνάμφω, πολλὰ καὶ ἄτοπα ἔσται. Κατὰ γὰρ τοῦ 5
ἀνθρώπου καὶ τὸ ἄνθρωπος ἀληθὲς καὶ τὸ λευκόν, ὥστε καὶ τὸ ἅπαν. Πάλιν εἰ τὸ λευκὸν αὐτό, καὶ τὸ ἅπαν, ὥστε ἔσται ἄνθρωπος λευκὸς λευκός, καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον. Καὶ πάλιν μουσικὸς λευκὸς βαδίζων· καὶ ταῦτα πολλάκις πεπλεγμένα [w] εἰς ἄπειρον. Ἔτι εἰ ὁ Σωκράτης Σωκράτης καὶ ἄνθρωπος,

[t] ἓν ante ᾖ om. C. [v] μιᾶς ἐστὶ μόριον C. [w] εἰς ἄπειρον om. B.C.

καὶ [x] Σωκράτης Σωκράτης ἄνθρωπος. Καὶ εἰ ἄνθρωπος καὶ
δίπους, καὶ [y] ἄνθρωπος ἄνθρωπος δίπους.
6 Ὅτι μὲν οὖν εἴ τις ἁπλῶς φήσει τὰς συμπλοκὰς γίνεσθαι,
πολλὰ συμβαίνει λέγειν ἄτοπα, δῆλον· ὅπως δὲ θετέον, λέ-
γομεν νῦν. Τῶν δὴ κατηγορουμένων, καὶ ἐφ' οἷς κατηγορεῖ-
σθαι συμβαίνει, ὅσα μὲν λέγεται κατὰ συμβεβηκὸς ἢ κατὰ
τοῦ αὐτοῦ ἢ θάτερον κατὰ θατέρου, ταῦτα οὐκ ἔσται ἕν, οἷον
ἄνθρωπος λευκός ἐστι καὶ μουσικός, ἀλλ' οὐχ ἓν τὸ λευκὸν
7 καὶ τὸ μουσικόν· συμβεβηκότα γὰρ ἄμφω τῷ αὐτῷ. Οὐδ' εἰ
τὸ λευκὸν μουσικὸν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅμως οὐκ [z] ἔσται τὸ μουσι-
κὸν λευκὸν ἕν τι· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ τὸ μουσικὸν λευκόν,
ὥστε οὐκ ἔσται τὸ [a] λευκὸν μουσικὸν ἕν τι. Διὸ οὐδ' [b] ὁ σκυ-
τεὺς ἁπλῶς ἀγαθός, ἀλλὰ ζῷον δίπουν· οὐ γὰρ κατὰ συμ-
8 βεβηκός. Ἔτι οὐδ' ὅσα ἐνυπάρχει ἐν τῷ ἑτέρῳ. Διὸ οὔτε
τὸ λευκὸν πολλάκις οὔτε ὁ [c] ἄνθρωπος ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν
ἢ δίπουν· ἐνυπάρχει γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον καὶ τὸ δί-
πουν. Ἀληθὲς δέ ἐστιν εἰπεῖν κατὰ τοῦ τινὸς καὶ ἁπλῶς,
οἷον τὸν τινὰ ἄνθρωπον ἄνθρωπον ἢ τὸν τινὰ λευκὸν ἄνθρω-
πον [d] ἄνθρωπον λευκόν· οὐκ ἀεὶ δέ, ἀλλ' ὅταν μὲν ἐν τῷ
[e] προσκειμένῳ τῶν ἀντικειμένων τι ἐνυπάρχῃ ᾧ ἕπεται ἀντί-
φασις, οὐκ ἀληθὲς ἀλλὰ ψεῦδος, οἷον [f] τὸν τεθνεῶτα ἄνθρω-
9 πον ἄνθρωπον εἰπεῖν, ὅταν δὲ μὴ ἐνυπάρχῃ, ἀληθές. Ἢ ὅταν
μὲν ἐνυπάρχῃ, ἀεὶ οὐκ ἀληθές, ὅταν δὲ μὴ ἐνυπάρχῃ, οὐκ ἀεὶ
ἀληθές, ὥσπερ Ὅμηρός ἐστί τι, οἷον ποιητής. Ἆρ' οὖν καὶ
ἔστιν, ἢ οὔ; κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ κατηγορεῖται [g] τοῦ
Ὁμήρου τὸ ἔστιν· [h] ὅτι γὰρ ποιητής ἐστιν, ἀλλ' οὐ καθ'
10 αὑτό, κατηγορεῖται [i] κατὰ τοῦ Ὁμήρου τὸ ἔστιν. Ὥστε ἐν
ὅσαις κατηγορίαις μήτε ἐναντιότης ἔνεστιν, ἐὰν λόγοι ἀντ'
ὀνομάτων λέγωνται, καὶ καθ' ἑαυτὰ κατηγορῆται καὶ μὴ κατὰ
συμβεβηκός, ἐπὶ τούτων τὸ τὶ καὶ ἁπλῶς ἀληθὲς ἔσται εἰπεῖν.

[x] alterum *Σωκράτης* om. A.B. [y] alterum *ἄνθρωπος* om. A.B. et corr. C. [z] *ἐστι* C. [a] *λευκὸν καὶ μουσικὸν* B. [b] *ὁ* om. C. [c] alterum *ἄνθρωπος* om. B. [d] *ἄνθρωπον καὶ λευκόν* C. [e] *προκειμένῳ* pr. C. [f] *τὸν* om. pr. C. [g] *τοῦ*] *κατὰ τοῦ* C. [h] *ὅτι—τὸ ἔστιν* om. pr. C. [i] *κατὰ* om. margo C.

Τὸ δὲ μὴ ὄν, ὅτι δοξαστόν, οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὄν τι· δόξα
γὰρ [k]αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὅτι ἔστιν, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν.

Τούτων δὲ διωρισμένων σκεπτέον ὅπως ἔχουσιν αἱ ἀπο- 12
φάσεις καὶ καταφάσεις πρὸς ἀλλήλας αἱ τοῦ δυνατὸν εἶναι
καὶ μὴ δυνατὸν καὶ ἐνδεχόμενον καὶ μὴ ἐνδεχόμενον, καὶ περὶ
τοῦ ἀδυνάτου τε καὶ ἀναγκαίου· ἔχει γὰρ ἀπορίας τινάς.
Εἰ γὰρ τῶν συμπλεκομένων αὗται ἀλλήλαις ἀντίκεινται ἀν- 2
τιφάσεις, ὅσαι κατὰ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τάττονται, οἷον
τοῦ εἶναι ἄνθρωπον ἀπόφασις τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον, οὐ τὸ
εἶναι μὴ ἄνθρωπον, καὶ τοῦ εἶναι λευκὸν ἄνθρωπον τὸ μὴ εἶναι
λευκὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐ τὸ εἶναι μὴ λευκὸν ἄνθρωπον. Εἰ 3
γὰρ κατὰ παντὸς ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις, τὸ ξύλον ἔσται
ἀληθὲς εἰπεῖν εἶναι μὴ λευκὸν ἄνθρωπον. Εἰ [l]δὲ τοῦτο οὕτως,
καὶ ὅσοις τὸ εἶναι μὴ προστίθεται, τὸ αὐτὸ ποιήσει τὸ ἀντὶ
τοῦ εἶναι λεγόμενον, οἷον τοῦ ἄνθρωπος βαδίζει οὐ τὸ οὐκ
ἄνθρωπος βαδίζει ἀπόφασις ἔσται, ἀλλὰ τὸ οὐ βαδίζει ἄν-
θρωπος· οὐδὲν γὰρ διαφέρει εἰπεῖν ἄνθρωπον βαδίζειν ἢ
ἄνθρωπον βαδίζοντα εἶναι. Ὥστε εἰ οὕτως πανταχοῦ, καὶ 4
τοῦ δυνατὸν εἶναι ἀπόφασις ἔσται τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι, ἀλλ'
οὐ τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι. Δοκεῖ δὲ τὸ αὐτὸ δύνασθαι καὶ εἶναι
καὶ μὴ εἶναι· πᾶν γὰρ τὸ δυνατὸν τέμνεσθαι ἢ βαδίζειν καὶ
μὴ βαδίζειν καὶ μὴ τέμνεσθαι δυνατόν. Λόγος δέ, ὅτι ἅπαν 5
τὸ οὕτω δυνατὸν οὐκ ἀεὶ ἐνεργεῖ, ὥστε ὑπάρξει αὐτῷ καὶ ἡ
ἀπόφασις· δύναται γὰρ καὶ μὴ βαδίζειν τὸ βαδιστικὸν καὶ
μὴ ὁρᾶσθαι τὸ ὁρατόν. Ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον κατὰ τοῦ αὐτοῦ
ἀληθεύεσθαι τὰς ἀντικειμένας φάσεις· οὐκ ἄρα τοῦ δυνατὸν
εἶναι ἀπόφασίς ἐστι τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι. Συμβαίνει γὰρ ἐκ 6
τούτων ἢ τὸ αὐτὸ φάναι καὶ ἀποφάναι ἅμα καὶ κατὰ τοῦ
αὐτοῦ, ἢ μὴ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι τὰ προστιθέμενα γί-
νεσθαι φάσεις καὶ ἀποφάσεις. Εἰ οὖν ἐκεῖνο ἀδύνατον, τοῦτ'
ἂν εἴη αἱρετόν. Ἔστιν ἄρα ἀπόφασις τοῦ δυνατὸν [m]εἶναι τὸ
μὴ δυνατὸν εἶναι. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ ἐνδεχόμενον 7

[k] αὐτοῦ ἔστιν οὐχ ὅτι B. [l] δὴ C. [m] εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι. Ὁ C.

εἶναι· καὶ γὰρ τούτου ἀπόφασις τὸ μὴ ἐνδεχόμενον εἶναι.
Καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ ὁμοιοτρόπως, οἷον ἀναγκαίου τε καὶ
ἀδυνάτου. Γίνεται γὰρ ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων τὸ εἶναι καὶ τὸ
μὴ εἶναι προσθέσεις, τὰ δ' ὑποκείμενα πράγματα τὸ μὲν
λευκὸν τὸ δ' ἄνθρωπος, οὕτως ἐνταῦθα τὸ μὲν εἶναι [n] καὶ μὴ
εἶναι ὡς [o] ὑποκείμενον γίνεται, τὸ δὲ δύνασθαι καὶ τὸ ἐνδέχε-
σθαι προσθέσεις διορίζουσαι, ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων τὸ εἶναι [p] καὶ
μὴ εἶναι, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, ὁμοίως αὗται ἐπὶ τοῦ
8 εἶναι δυνατὸν καὶ εἶναι οὐ δυνατόν. Τοῦ δὲ δυνατὸν μὴ εἶναι
ἀπόφασις [q] οὐ τὸ οὐ δυνατὸν εἶναι, ἀλλὰ τὸ οὐ δυνατὸν [r] μὴ
εἶναι, [s] καὶ τοῦ δυνατὸν εἶναι οὐ [t] τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι, ἀλλὰ
τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι. Διὸ καὶ ἀκολουθεῖν ἂν [v] δόξειαν ἀλλή-
λαις [w] αἱ τοῦ δυνατὸν εἶναι καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι· τὸ γὰρ
αὐτὸ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι· οὐ γὰρ ἀντιφάσεις ἀλλήλων
αἱ τοιαῦται, [x] τὸ δυνατὸν εἶναι καὶ δυνατὸν μὴ εἶναι. Ἀλλὰ
τὸ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ δυνατὸν εἶναι οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
9 ἅμα ἀληθεύονται· [y] ἀντίκεινται γάρ. Οὐδέ γε τὸ δυνατὸν μὴ
εἶναι καὶ οὐ δυνατὸν μὴ εἶναι οὐδέποτε ἅμα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
ἀληθεύονται. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι ἀπόφασις
οὐ τὸ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι· τοῦ
10 δὲ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι τὸ μὴ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. Καὶ τοῦ
ἀδύνατον εἶναι οὐ τὸ ἀδύνατον μὴ εἶναι, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀδύνατον
εἶναι· τοῦ δὲ ἀδύνατον μὴ εἶναι τὸ οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι.
Καὶ καθόλου δέ, ὥσπερ εἴρηται, τὸ μὲν εἶναι καὶ μὴ εἶναι δεῖ
τιθέναι ὡς τὰ ὑποκείμενα, κατάφασιν δὲ καὶ ἀπόφασιν ταῦτα
ποιοῦντα πρὸς τὸ εἶναι καὶ μὴ εἶναι συντάττειν. Καὶ ταύτας
οἴεσθαι χρὴ εἶναι τὰς ἀντικειμένας φάσεις, δυνατόν—οὐ δυνα-
τόν, ἐνδεχόμενον—οὐκ ἐνδεχόμενον, ἀδύνατον—οὐκ ἀδύνατον,
ἀναγκαῖον—οὐκ ἀναγκαῖον, ἀληθές—οὐκ ἀληθές.

13 Καὶ [z] αἱ ἀκολουθήσεις δὲ κατὰ λόγον γίνονται οὕτω τιθε-

[n] καὶ τὸ μὴ C. [o] ὑποκείμενα C. [p] καὶ τὸ μὴ C. [q] οὐ τὸ—ἀλλὰ om. B.C. [r] μὴ εἶναι] μὴ εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ τὸ οὐ δυνατὸν εἶναι C. [s] καὶ τοῦ—μὴ δυνατὸν εἶναι om. B.C. [t] τὸ] τὸ οὐ A. [v] δόξειεν A.B. [w] αἱ—μὴ εἶναι om. A.B. [x] τὸ—μὴ εἶναι om. B.C. [y] ἀντίκειται C. [z] αἱ om. C.

μένοις· τῷ μὲν γὰρ [a] δυνατὸν εἶναι τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι, καὶ τοῦτο ἐκείνῳ ἀντιστρέφει, καὶ τὸ μὴ ἀδύνατον εἶναι καὶ τὸ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι· τῷ δὲ [a] δυνατὸν μὴ εἶναι καὶ [b] ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι τὸ μὴ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καὶ τὸ οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι, τῷ δὲ μὴ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ [b] ἐνδεχόμενον εἶναι τὸ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι καὶ τὸ ἀδύνατον εἶναι, τῷ δὲ μὴ [c] δυνατὸν μὴ εἶναι καὶ μὴ [d] ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι τὸ ἀναγκαῖον εἶναι καὶ τὸ ἀδύνατον μὴ εἶναι. Θεωρείσθω δὲ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς ὡς 2
λέγομεν.

[e] δυνατὸν εἶναι	οὐ δυνατὸν εἶναι
ἐνδεχόμενον εἶναι	οὐκ ἐνδεχόμενον εἶναι
οὐκ ἀδύνατον εἶναι	ἀδύνατον εἶναι
οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι	ἀναγκαῖον μὴ εἶναι
δυνατὸν μὴ εἶναι	οὐ δυνατὸν μὴ εἶναι
ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι	οὐκ ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι
οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι	ἀδύνατον μὴ εἶναι
οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι	ἀναγκαῖον εἶναι

Τὸ μὲν οὖν ἀδύνατον καὶ οὐκ ἀδύνατον τῷ ἐνδεχομένῳ καὶ 3
δυνατῷ καὶ οὐκ ἐνδεχομένῳ καὶ μὴ δυνατῷ ἀκολουθεῖ μὲν ἀντιφατικῶς, ἀντεστραμμένως δέ· τῷ μὲν γὰρ [f] δυνατὸν εἶναι ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀδυνάτου [g] ἀκολουθεῖ, τῇ δὲ ἀποφάσει ἡ κατάφασις· τῷ γὰρ οὐ [h] δυνατὸν εἶναι τὸ ἀδύνατον εἶναι· κατάφασις γὰρ τὸ ἀδύνατον εἶναι, τὸ δ' οὐκ ἀδύνατον [i] εἶναι ἀπόφασις. Τὸ δ' ἀναγκαῖον πῶς, ὀπτέον. Φανερὸν δὴ ὅτι 4
οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλ' αἱ ἐναντίαι ἕπονται· αἱ δ' ἀντιφάσεις χωρίς. Οὐ γάρ ἐστιν ἀπόφασις τοῦ ἀνάγκη μὴ εἶναι τὸ οὐκ ἀνάγκη εἶναι· ἐνδέχεται γὰρ ἀληθεύεσθαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀμφοτέρας· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι. Αἴτιον δὲ τοῦ μὴ ἀκολουθεῖν [k] τὸ ἀναγκαῖον ὁμοίως τοῖς 5

[a] δυνατῷ A.B.C. [b] ἐνδεχομένῳ A.B.C. [c] δυνατὸν pr. C: corr. cum A.B. δυνατῷ. [d] ἐνδεχομένωι A.B. [e] hæc ut nunc sunt, recentior manus in margine A.B.C. disposuit: antiqua eodem tenore δυνατὸν εἶναι, ἐνδεχόμενον εἶναι—οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, οὐ δυνατὸν εἶναι, οὐκ ἐνδ.—ἀναγκαῖον εἶναι. [f] δυνατῷ A.B.C. [g] ἀκολουθεῖ om. B.C. [h] δυνατῷ A.B.C. [i] alterum εἶναι om. B.C. [k] τὸ ἀναγκαῖον om. B. et pr. C.

ἑτέροις, ὅτι ἐναντίως τὸ ἀδύνατον τῷ ἀναγκαίῳ ἀποδίδοται, τὸ αὐτὸ δυνάμενον. Εἰ γὰρ ἀδύνατον εἶναι, ἀναγκαῖον τοῦτο [l] οὐκ εἶναι ἀλλὰ μὴ εἶναι· εἰ δὲ ἀδύνατον μὴ εἶναι, τοῦτο ἀνάγκη εἶναι· ὥστε εἰ ἐκεῖνα ὁμοίως τῷ δυνατῷ καὶ μή, ταῦτα ἐξ ἐναντίας, ἐπεὶ οὐ σημαίνει γε ταὐτὸν τό τε ἀναγκαῖον καὶ τὸ ἀδύνατον, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται, ἀντεστραμ-
6 μένως. Ἢ ἀδύνατον οὕτως κεῖσθαι τὰς τοῦ ἀναγκαίου ἀντιφάσεις; τὸ μὲν γὰρ ἀναγκαῖον εἶναι δυνατὸν εἶναι· εἰ γὰρ μή, ἡ ἀπόφασις ἀκολουθήσει· ἀνάγκη γὰρ [m] ἢ φάναι ἢ ἀποφάναι· ὥστ' εἰ μὴ δυνατὸν εἶναι, ἀδύνατον εἶναι· ἀδύνατον
7 ἄρα εἶναι τὸ ἀναγκαῖον εἶναι, ὅπερ ἄτοπον. Ἀλλὰ μὴν τῷ γε δυνατὸν εἶναι τὸ οὐκ ἀδύνατον εἶναι ἀκολουθεῖ, τούτῳ δὲ τὸ μὴ ἀναγκαῖον εἶναι· ὥστε συμβαίνει τὸ ἀναγκαῖον εἶναι μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, ὅπερ ἄτοπον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἀναγκαῖον εἶναι ἀκολουθεῖ τῷ [n] δυνατὸν εἶναι, οὐδὲ τὸ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι· τῷ μὲν γὰρ ἄμφω ἐνδέχεται συμβαίνειν, τούτων δὲ
8 ὁπότερον ἂν ἀληθὲς ᾖ, οὐκέτι ἔσται ἐκεῖνα ἀληθῆ. Ἅμα γὰρ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι· εἰ δ' [o] ἀνάγκη εἶναι ἢ μὴ εἶναι, οὐκ ἔσται δυνατὸν ἄμφω. Λείπεται τοίνυν τὸ οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι ἀκολουθεῖν τῷ δυνατὸν εἶναι. Τοῦτο γὰρ ἀληθὲς καὶ
9 κατὰ τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι. Καὶ γὰρ αὕτη γίνεται ἀντίφασις τῇ ἑπομένῃ τῷ οὐ [p] δυνατὸν εἶναι· ἐκείνῳ γὰρ ἀκολουθεῖ τὸ ἀδύνατον εἶναι καὶ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, οὗ ἡ ἀπόφασις τὸ οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. Ἀκολουθοῦσί [q] τε ἄρα καὶ αὗται αἱ ἀντιφάσεις κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, καὶ οὐδὲν ἀδύνατον συμβαίνει τιθεμένων οὕτως.

10 Ἀπορήσειε δ' ἄν τις εἰ τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ δυνατὸν εἶναι ἕπεται. Εἴ τε γὰρ μὴ ἕπεται, ἡ ἀντίφασις ἀκολουθήσει, τὸ μὴ δυνατὸν εἶναι· καὶ εἴ τις [r] ταύτην μὴ φήσειεν εἶναι ἀντίφασιν, ἀνάγκη λέγειν [s] τὸ δυνατὸν μὴ εἶναι· ἅπερ
11 ἄμφω ψευδῆ κατὰ τοῦ ἀναγκαῖον [t] εἶναι. Ἀλλὰ μὴν πάλιν

[l] οὐχὶ B.C. [m] ἢ ante φάναι om. C. [n] δυνατῶι A.B. [o] ἀνάγκη ἢ εἶναι C. [p] δυνατῶι A.B. [q] τε om. C. et corr. A. [r] μὴ ταύτην C. [s] post τὸ deletum aliquid B. [t] εἶναι ὥστε τῷ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ δυνατὸν ἕπεται. Ἀλλὰ C.

τὸ αὐτὸ [c]εἶναι δοκεῖ δυνατὸν τέμνεσθαι καὶ μὴ τέμνεσθαι καὶ
εἶναι καὶ μὴ εἶναι, ὥστε ἔσται τὸ ἀναγκαῖον εἶναι ἐνδεχόμενον
μὴ εἶναι· τοῦτο δὲ ψεῦδος. Φανερὸν δὴ ὅτι οὐ πᾶν τὸ δυνα-
τὸν ἢ εἶναι ἢ βαδίζειν καὶ τὰ ἀντικείμενα δύναται, ἀλλ' ἔστιν
ἐφ' ὧν οὐκ ἀληθές, πρῶτον μὲν ἐπὶ τῶν μὴ κατὰ λόγον δυνα-
τῶν, οἷον τὸ πῦρ θερμαντικὸν καὶ ἔχει δύναμιν ἄλογον. Αἱ 12
μὲν οὖν μετὰ λόγου δυνάμεις αἱ αὐταὶ πλειόνων καὶ τῶν ἐναν-
τίων, αἱ δ' ἄλογοι οὐ πᾶσαι, ἀλλ' ὥσπερ εἴρηται, τὸ πῦρ οὐ
δυνατὸν θερμαίνειν καὶ μή, οὐδ' ὅσα ἄλλα ἐνεργεῖ ἀεί. Ἔνια
μέντοι [d]δύναται καὶ τῶν κατὰ τὰς ἀλόγους δυνάμεις ἅμα τὰ
ἀντικείμενα δέξασθαι. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν τούτου χάριν εἴρη- 13
ται, ὅτι οὐ πᾶσα δύναμις τῶν ἀντικειμένων, οὐδ' ὅσαι λέγον-
ται κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος. Ἔνιαι δὲ δυνάμεις ὁμώνυμοί εἰσιν.
Τὸ γὰρ δυνατὸν οὐχ ἁπλῶς λέγεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὅτι ἀλη-
θὲς ὡς [e]ἐνεργείᾳ [f]ὄν, οἷον δυνατὸν βαδίζειν ὅτι βαδίζει, καὶ
ὅλως δυνατὸν εἶναι ὅτι ἤδη ἔστι κατ' ἐνέργειαν ὃ λέγεται
εἶναι δυνατόν, τὸ δὲ ὅτι ἐνεργήσειεν ἄν, οἷον δυνατὸν εἶναι
βαδίζειν ὅτι βαδίσειεν ἄν. Καὶ αὕτη μὲν ἐπὶ τοῖς κινητοῖς 14
ἐστὶ μόνοις ἡ δύναμις, ἐκείνη δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀκινήτοις. Ἄμφω
δὲ ἀληθὲς εἰπεῖν τὸ μὴ ἀδύνατον εἶναι βαδίζειν ἢ εἶναι, καὶ τὸ
βαδίζον ἤδη [g]καὶ ἐνεργοῦν καὶ [h]τὸ βαδιστικόν. Τὸ μὲν οὖν 15
οὕτω δυνατὸν οὐκ ἀληθὲς κατὰ τοῦ ἀναγκαίου ἁπλῶς εἰπεῖν,
θάτερον δὲ ἀληθές. Ὥστε ἐπεὶ τῷ ἐν μέρει τὸ καθόλου ἕπε-
ται, τῷ ἐξ ἀνάγκης ὄντι ἕπεται τὸ δύνασθαι εἶναι, οὐ [i]μέντοι
πᾶν. Καὶ ἔστι δὴ ἀρχὴ ἴσως τὸ ἀναγκαῖον καὶ μὴ ἀναγκαῖον
πάντων ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, καὶ τἆλλα ὡς τούτοις ἀκολουθοῦντα
ἐπισκοπεῖν δεῖ.

Φανερὸν δὴ ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τὸ ἐξ ἀνάγκης ὂν κατ' 16
ἐνέργειάν ἐστιν, ὥστε εἰ πρότερα τὰ [k]ἀΐδια, καὶ ἡ ἐνέργεια
δυνάμεως προτέρα. Καὶ τὰ μὲν ἄνευ δυνάμεως ἐνέργειαί
εἰσιν, οἷον αἱ πρῶται οὐσίαι, τὰ δὲ μετὰ δυνάμεως, ἃ τῇ μὲν

[c] δοκεῖ εἶναι C. [d] δύνανται A.B. [e] ἐνέργεια C. [f] ὂν om. C. et pr. A. [g] καὶ τὸ ἐνεργοῦν B. [h] τὸ om. corr. A. [i] μέντοι τὸ πᾶν corr. A. [k] ἴδια pr. C.

φύσει πρότερα τῷ δὲ χρόνῳ ὕστερα, τὰ δὲ οὐδέποτε ἐνέργειαί εἰσιν ἀλλὰ δυνάμεις μόνον.

14 Πότερον δὲ ἐναντία ἐστὶν ἡ κατάφασις τῇ ἀποφάσει ἢ ἡ κατάφασις τῇ καταφάσει, καὶ ὁ λόγος τῷ λόγῳ ὁ λέγων ὅτι πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος τῷ οὐδεὶς ἄνθρωπος δίκαιος, [l] ἢ τὸ πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος τῷ πᾶς ἄνθρωπος ἄδικος, οἷον ἔστι Καλλίας δίκαιος—οὐκ ἔστι Καλλίας δίκαιος—Καλλίας ἄδικός ἐστι· ποτέρα δὴ ἐναντία τούτων; εἰ γὰρ τὰ μὲν ἐν τῇ φωνῇ ἀκολουθεῖ τοῖς ἐν τῇ διανοίᾳ, ἐκεῖ δὲ ἐναντία δόξα ἡ τοῦ ἐναντίου, οἷον ὅτι πᾶς ἄνθρωπος δίκαιος τῇ πᾶς ἄνθρωπος ἄδικος, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ φωνῇ καταφάσεων ἀνάγκη ὁμοίως ἔχειν.

2 Εἰ δὲ μὴ ἐκεῖ ἡ τοῦ ἐναντίου δόξα ἐναντία ἐστίν, [m] οὐδὲ ἡ κατάφασις τῇ καταφάσει ἔσται ἐναντία, ἀλλ' ἡ εἰρημένη ἀπόφασις. Ὥστε σκεπτέον ποία δόξα [n] ἀληθὴς ψευδεῖ [o] δόξῃ ἐναντία, πότερον ἡ τῆς ἀποφάσεως ἢ ἡ τὸ ἐναντίον εἶναι

3 δοξάζουσα. Λέγω δὲ ὧδε. Ἔστι τις δόξα ἀληθὴς τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν, ἄλλη δὲ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν ψευδής, ἑτέρα δὲ ὅτι κακόν. Ποτέρα δὴ τούτων ἐναντία τῇ ἀληθεῖ; καὶ εἰ ἔστι μία, καθ' ὁποτέραν ἡ ἐναντία; τὸ μὲν δὴ τούτῳ οἴεσθαι τὰς ἐναντίας δόξας ὡρίσθαι, τῷ τῶν ἐναντίων εἶναι, ψεῦδος· τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθὸν καὶ τοῦ κακοῦ ὅτι κακὸν ἡ αὐτὴ ἴσως καὶ ἀληθὴς [p] ἔσται, εἴτε πλείους εἴτε μία ἐστίν. Ἐναντία δὲ ταῦτα. Ἀλλ' οὐ τῷ ἐναντίων εἶναι ἐναντία, ἀλλὰ

4 μᾶλλον τῷ ἐναντίως. Εἰ δὴ ἔστι μὲν τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι ἐστὶν ἀγαθὸν δόξα, ἄλλη δ' ὅτι οὐκ ἀγαθόν, ἔστι δὲ ἄλλο τι ὃ οὐχ ὑπάρχει οὐδ' οἷόν τε ὑπάρξαι, τῶν μὲν δὴ ἄλλων οὐδεμίαν θετέον, οὔτε ὅσαι ὑπάρχειν τὸ μὴ ὑπάρχον δοξάζουσιν οὐθ' ὅσαι μὴ ὑπάρχειν τὸ ὑπάρχον (ἄπειροι γὰρ ἀμφότεραι, καὶ ὅσαι ὑπάρχειν δοξάζουσι τὸ μὴ ὑπάρχον καὶ ὅσαι μὴ ὑπάρ-

5 χειν τὸ ὑπάρχον), ἀλλ' ἐν ὅσαις ἐστὶν ἡ ἀπάτη. Αὗται δέ εἰσιν ἐξ ὧν αἱ γενέσεις. Ἐκ τῶν ἀντικειμένων δὲ αἱ γενέσεις, ὥστε καὶ αἱ ἀπάται. Εἰ οὖν τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ οὐ

[l] ἡ ὁ τὸ pr. C. [m] μηδὲ C. [n] ψευδὴς ἀληθεῖ corr. B. [o] δόξει C.
[p] ἔσται om. C.

κακόν ἐστι, καὶ τὸ μὲν καθ' ἑαυτὸ τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός
(συμβέβηκε γὰρ αὐτῷ οὐ κακῷ εἶναι), μᾶλλον δὲ ἑκάστου
ἀληθὴς ἡ καθ' [q]ἑαυτό, καὶ ψευδής, εἴπερ καὶ ἀληθής. Ἡ μὲν 6
οὖν ὅτι οὐκ ἀγαθὸν τὸ ἀγαθὸν τοῦ καθ' [r]ἑαυτὸ ὑπάρχοντος
ψευδής, ἡ δὲ τοῦ ὅτι κακὸν τοῦ κατὰ συμβεβηκός. Ὥστε
μᾶλλον ἂν εἴη ψευδὴς τοῦ ἀγαθοῦ ἡ τῆς ἀποφάσεως ἢ ἡ τοῦ
ἐναντίου δόξα. Διέψευσται δὲ μάλιστα περὶ ἕκαστον ὁ τὴν 7
ἐναντίαν ἔχων δόξαν· τὰ γὰρ ἐναντία τῶν πλεῖστον διαφε-
ρόντων περὶ τὸ [s]αὐτό. Εἰ οὖν ἐναντία μὲν τούτων ἡ ἑτέρα,
ἐναντιωτέρα δὲ ἡ τῆς [t]ἀντιφάσεως, δῆλον ὅτι αὕτη ἂν εἴη
ἐναντία. Ἡ δὲ τοῦ ὅτι κακὸν τὸ ἀγαθὸν συμπεπλεγμένη 8
ἐστί· καὶ γὰρ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν ἀνάγκη ἴσως ὑπολαμβάνειν
τὸν αὐτόν. Ἔτι δέ, [v]εἰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως δεῖ ἔχειν,
καὶ ταύτῃ ἂν δόξειε καλῶς εἰρῆσθαι· ἢ γὰρ πανταχοῦ τὸ τῆς
ἀντιφάσεως ἢ οὐδαμοῦ. Ὅσοις δὲ μή ἐστιν ἐναντία, περὶ 9
τούτων ἔστι μὲν ψευδὴς ἡ τῇ ἀληθεῖ ἀντικειμένη, οἷον ὁ τὸν
ἄνθρωπον οὐκ ἄνθρωπον οἰόμενος διέψευσται. Εἰ οὖν αὗται
ἐναντίαι, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ τῆς ἀντιφάσεως. Ἔτι ὁμοίως ἔχει 10
ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθὸν καὶ ἡ τοῦ μὴ ἀγαθοῦ ὅτι οὐκ ἀγα-
θόν, καὶ πρὸς ταύταις ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν καὶ ἡ
τοῦ μὴ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν. Τῇ οὖν τοῦ μὴ ἀγαθοῦ ὅτι οὐκ 11
ἀγαθὸν ἀληθεῖ οὔσῃ δόξῃ τίς ἂν εἴη ἡ ἐναντία; οὐ γὰρ δὴ ἡ
λέγουσα ὅτι κακόν· ἅμα γὰρ ἄν ποτε εἴη ἀληθής, οὐδέποτε
δὲ ἀληθὴς ἀληθεῖ ἐναντία· ἔστι γάρ τι [w]μὴ ἀγαθὸν κακόν,
ὥστε ἐνδέχεται ἅμα ἀληθεῖς εἶναι. Οὐδ' αὖ ἡ ὅτι οὐ κακόν·
ἀληθὴς γὰρ καὶ αὕτη. Ἅμα γὰρ καὶ ταῦτα ἂν εἴη. Λείπε- 12
ται οὖν τῇ τοῦ μὴ ἀγαθοῦ [x]ὅτι οὐκ ἀγαθὸν ἐναντία ἡ τοῦ μὴ
ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν· [y]ψευδὴς γὰρ αὕτη. Ὥστε καὶ ἡ τοῦ
ἀγαθοῦ ὅτι οὐκ ἀγαθὸν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν. Φανερὸν
δὲ ὅτι οὐδὲν διοίσει οὐδ' ἂν καθόλου τιθῶμεν τὴν κατάφασιν·
ἡ γὰρ καθόλου ἀπόφασις ἐναντία ἔσται, οἷον τῇ δόξῃ τῇ

[q] αὐτὸ C. [r] αὐτὸ C. [s] αὐτὸ γένος. Εἰ C. [t] ἀποφάσεως C. [v] εἰ om. pr. C. [w] μὴ ἀγαθὸν corr. B. [x] ὅτι—ὅτι ἀγαθόν rc. A. supra lituram. [y] ἀληθὴς A, ἀληθῆς ψευδὴς B.

δοξαζούσῃ ὅτι πᾶν ὃ ἂν ᾖ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστιν [z] ἢ ὅτι οὐδὲν
13 τῶν ἀγαθῶν ἀγαθόν. Ἡ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν, εἰ
καθόλου τὸ ἀγαθόν, ἡ αὐτή ἐστι [a] τῇ ὅτι [b] ὃ ἂν ᾖ ἀγαθὸν
δοξαζούσῃ ὅτι ἀγαθόν· τοῦτο δὲ οὐδὲν διαφέρει τοῦ ὅτι πᾶν
14 ὃ ἂν ᾖ ἀγαθὸν ἀγαθόν ἐστιν. Ὁμοίως [c] δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ
ἀγαθοῦ. Ὥστε εἴπερ ἐπὶ δόξης οὕτως ἔχει, εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τῇ
φωνῇ καταφάσεις καὶ ἀποφάσεις σύμβολα τῶν ἐν τῇ ψυχῇ,
δῆλον ὅτι καὶ καταφάσει ἐναντία μὲν ἀπόφασις ἡ περὶ τοῦ
αὐτοῦ καθόλου, οἷον [d] τῇ ὅτι πᾶν ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἢ ὅτι πᾶς
ἄνθρωπος ἀγαθὸς ἡ ὅτι οὐδὲν ἢ οὐδείς, [e] ἀντιφατικῶς δὲ [f] ὅτι
15 ἢ οὐ πᾶν ἢ οὐ πᾶς. Φανερὸν δὲ ὅτι καὶ [g] ἀληθῆ ἀληθεῖ οὐκ
ἐνδέχεται ἐναντίαν εἶναι οὔτε δόξαν οὔτε ἀπόφασιν. Ἐναν-
τίαι μὲν γὰρ αἱ περὶ τὰ ἀντικείμενα, περὶ ταῦτα δὲ ἐνδέχεται
ἀληθεύειν τὸν αὐτόν· ἅμα δὲ οὐκ ἐνδέχεται τὰ ἐναντία ὑπάρ-
χειν τῷ αὐτῷ.

[z] ἢ—ὅτι ἀγαθόν om. A. [a] τῇι πᾶν ὅτι A. et pr. B. [b] ὃ om. C. [c] δὲ om. A. [d] τῇ om. B.C. et pr. A. [e] ἀντιφαντικῶς A. [f] ὅτι ἢ—πᾶς] ἢ οὐ πᾶν καὶ ἢ οὐ πᾶς C. [g] ἀληθεῖ ἀληθῆ C.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ Α.

ΠΡΩΤΟΝ εἰπεῖν περὶ τί καὶ τίνος ἐστὶν ἡ σκέψις, ὅτι περὶ ἀπόδειξιν καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς· εἶτα διορίσαι τί ἐστι πρότασις καὶ τί ὅρος καὶ τί συλλογισμός, καὶ ποῖος τέλειος καὶ ποῖος ἀτελής, μετὰ δὲ ταῦτα τί τὸ ἐν ὅλῳ εἶναι ἢ μὴ εἶναι τόδε τῷδε, καὶ τί λέγομεν τὸ κατὰ παντὸς ἢ μηδενὸς κατηγορεῖσθαι.

Πρότασις μὲν οὖν ἐστὶ λόγος καταφατικὸς ἢ ἀποφατικὸς 2
τινὸς κατά τινος. Οὗτος δὲ ἢ καθόλου ἢ ἐν μέρει ἢ ἀδιόριστος. Λέγω δὲ καθόλου μὲν τὸ παντὶ ἢ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἐν μέρει δὲ τὸ τινὶ ἢ μὴ τινὶ ἢ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, ἀδιόριστον δὲ τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν ἄνευ τοῦ καθόλου, ἢ κατὰ μέρος, οἷον τὸ τῶν ἐναντίων εἶναι τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην ἢ τὸ
τὴν ἡδονὴν μὴ εἶναι ἀγαθόν. Διαφέρει δὲ ἡ ἀποδεικτικὴ 3
πρότασις τῆς διαλεκτικῆς, ὅτι ἡ μὲν ἀποδεικτικὴ λῆψις θατέρου μορίου τῆς ἀντιφάσεώς ἐστιν (οὐ γὰρ ἐρωτᾷ ἀλλὰ λαμβάνει ὁ ἀποδεικνύων), ἡ δὲ διαλεκτικὴ ἐρώτησις ἀντιφάσεώς ἐστιν. Οὐδὲν δὲ διοίσει πρὸς τὸ γενέσθαι τὸν ἑκατέρου συλλογισμόν· καὶ γὰρ ὁ ἀποδεικνύων καὶ ὁ ἐρωτῶν συλλογίζεται λαβών τι κατά τινος ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν.
Ὥστε ἔσται συλλογιστικὴ μὲν πρότασις ἁπλῶς κατάφασις 4
[h] ἢ ἀπόφασίς τινος κατά τινος τὸν εἰρημένον τρόπον, ἀποδεικτικὴ δέ, ἐὰν ἀληθὴς ᾖ καὶ διὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑποθέσεων εἰλημμένη, διαλεκτικὴ δὲ πυνθανομένῳ μὲν ἐρώτησις ἀντιφάσεως, συλλογιζομένῳ δὲ λῆψις τοῦ φαινομένου καὶ ἐνδόξου,
καθάπερ ἐν τοῖς Τοπικοῖς εἴρηται. Τί μὲν οὖν ἐστὶ πρό- 5
τασις, καὶ τί διαφέρει συλλογιστικὴ καὶ ἀποδεικτικὴ καὶ

[h] ἢ ἀπόφασίς om. pr. C.

διαλεκτική, δι' ἀκριβείας μὲν ἐν τοῖς ἑπομένοις ῥηθήσεται, πρὸς δὲ τὴν παροῦσαν χρείαν ἱκανῶς ἡμῖν διωρίσθω τὰ νῦν.

Ὅρον δὲ καλῶ εἰς ὃν διαλύεται ἡ πρότασις, οἷον τό τε κατηγορούμενον καὶ τὸ καθ' οὗ κατηγορεῖται, ἢ προστιθεμένου ἢ
6 διαιρουμένου τοῦ εἶναι [i] καὶ μὴ εἶναι. Συλλογισμὸς δέ ἐστι λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν [k] τι [l] τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι. Λέγω δὲ τῷ ταῦτα εἶναι [m] τὸ διὰ ταῦτα συμβαίνειν, [n] τὸ δὲ διὰ ταῦτα συμβαίνειν τὸ μηδενὸς ἔξωθεν ὅρου προσδεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγ-
7 καῖον. Τέλειον μὲν οὖν καλῶ συλλογισμὸν τὸν μηδενὸς ἄλλου προσδεόμενον παρὰ τὰ εἰλημμένα πρὸς τὸ φανῆναι τὸ ἀναγκαῖον, ἀτελῆ δὲ τὸν προσδεόμενον ἢ ἑνὸς ἢ πλειόνων, ἃ ἔστι μὲν ἀναγκαῖα διὰ τῶν ὑποκειμένων ὅρων, οὐ μὴν εἴ-
8 ληπται διὰ προτάσεων. Τὸ δὲ [o] ἐν ὅλῳ εἶναι [p] ἕτερον ἑτέρῳ καὶ τὸ κατὰ παντὸς κατηγορεῖσθαι θατέρου θάτερον ταὐτόν ἐστιν. Λέγομεν δὲ τὸ κατὰ παντὸς κατηγορεῖσθαι, ὅταν μηδὲν ᾖ λαβεῖν [q] τῶν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὗ θάτερον οὐ λεχθήσεται· καὶ τὸ κατὰ μηδενὸς ὡσαύτως.

2 Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πρότασίς ἐστιν ἢ τοῦ ὑπάρχειν ἢ τοῦ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ τοῦ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, τούτων δὲ αἱ μὲν καταφατικαὶ αἱ δὲ ἀποφατικαὶ καθ' ἑκάστην πρόσρησιν, πάλιν δὲ τῶν καταφατικῶν καὶ ἀποφατικῶν αἱ μὲν καθόλου αἱ δὲ ἐν μέρει αἱ δὲ ἀδιόριστοι, τὴν μὲν ἐν τῷ ὑπάρχειν καθόλου στερητικὴν ἀνάγκη τοῖς ὅροις ἀντιστρέφειν, οἷον εἰ μηδεμία ἡδονὴ ἀγαθόν, οὐδ' ἀγαθὸν οὐδὲν ἔσται ἡδονή· τὴν δὲ κατηγορικὴν ἀντιστρέφειν μὲν ἀναγκαῖον, οὐ μὴν καθόλου ἀλλ' ἐν μέρει, οἷον εἰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ ἀγαθόν τι εἶναι ἡδονήν· τῶν δὲ ἐν μέρει τὴν μὲν καταφατικὴν ἀντιστρέφειν ἀνάγκη κατὰ μέρος (εἰ γὰρ ἡδονή τις ἀγαθόν, καὶ ἀγαθόν τι ἔσται ἡδονή), τὴν δὲ στερητικὴν οὐκ ἀναγκαῖον· [r] οὐ

[i] καὶ] ἢ C. [k] τι—ἀνάγκης rc. A. supra lituram. [l] τῶν κειμένων om. B. [m] τῷ C. [n] τῷ δὲ A.B.C. [o] ἐν—ὅταν μηδὲν ᾖ rc. A. supra lituram. [p] ἕτερον ἐν ἑτέρωι B.C. [q] τῶν om. B.C. [r] οὐ γὰρ εἰ] εἰ γὰρ pr. C.

γὰρ εἰ [s]ἄνθρωπος μὴ ὑπάρχει τινὶ ζῴῳ, καὶ ζῷον οὐχ ὑπάρ-
χει τινὶ ἀνθρώπῳ.

Πρῶτον μὲν οὖν ἔστω στερητικὴ καθόλου ἡ Α Β πρό- 2
τασις. Εἰ οὖν μηδενὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχει, οὐδὲ τῶν Α οὐ-
δενὶ ὑπάρξει τὸ Β. Εἰ γάρ [t]τινι, οἷον τῷ Γ, οὐκ ἀληθὲς
ἔσται τὸ μηδενὶ τῶν Β τὸ Α ὑπάρχειν· τὸ γὰρ Γ τῶν Β τί
ἐστιν. Εἰ δὲ παντὶ τὸ Α [v]τῷ Β, καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Α ὑπάρ-
χει. Εἰ γὰρ μηδενί, οὐδὲ τὸ Α οὐδενὶ [w]τῷ Β ὑπάρξει· ἀλλ'
ὑπέκειτο παντὶ ὑπάρχειν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ κατὰ μέρος ἐστὶν 3
ἡ πρότασις. Εἰ γὰρ τὸ Α τινὶ τῶν Β, καὶ τὸ Β τινὶ τῶν Α
[x]ἀνάγκη ὑπάρχειν. Εἰ γὰρ μηδενί, οὐδὲ τὸ Α οὐδενὶ τῶν Β
ὑπάρξει. Εἰ δέ γε τὸ Α τινὶ τῶν Β μὴ ὑπάρχει, οὐκ ἀνάγκη
καὶ τὸ Β τινὶ [y]τῷ Α μὴ ὑπάρχειν, οἷον εἰ τὸ μὲν Β ἐστὶ
ζῷον, τὸ δὲ Α ἄνθρωπος· ἄνθρωπος μὲν γὰρ οὐ παντὶ ζῴῳ,
ζῷον δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων προτά- 3
σεων. Ἡ μὲν γὰρ καθόλου στερητικὴ καθόλου ἀντιστρέφει,
τῶν δὲ καταφατικῶν ἑκατέρα κατὰ μέρος. Εἰ μὲν γὰρ ἀνάγκη
τὸ Α [z]τῷ Β μηδενὶ ὑπάρχειν, ἀνάγκη [a]καὶ τὸ Β τῷ Α μη-
δενὶ ὑπάρχειν· εἰ γὰρ τινὶ ἐνδέχεται, καὶ τὸ Α [b]τῷ Β τινὶ
ἐνδέχοιτο ἄν. Εἰ δὲ ἐξ ἀνάγκης τὸ Α παντὶ ἢ τινὶ [b]τῷ Β 2
ὑπάρχει, καὶ τὸ Β τινὶ [c]τῷ Α ἀνάγκη ὑπάρχειν· εἰ γὰρ μὴ
ἀνάγκη, οὐδ' ἂν τὸ Α τινὶ τῶν Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχοι. Τὸ
δ' ἐν μέρει στερητικὸν οὐκ ἀντιστρέφει διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν
δι' ἣν καὶ πρότερον ἔφαμεν.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐνδεχομένων, ἐπειδὴ πολλαχῶς λέγεται τὸ 3
ἐνδέχεσθαι (καὶ γὰρ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ μὴ ἀναγκαῖον καὶ
τὸ δυνατὸν ἐνδέχεσθαι λέγομεν), ἐν μὲν τοῖς καταφατικοῖς
ὁμοίως ἕξει κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν ἐν ἅπασιν. Εἰ γὰρ τὸ Α 4
παντὶ ἢ τινὶ [d]τῷ Β ἐνδέχεται, καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Α ἐνδέ-

[s] ἰ ἄνθρωπος pr. A. [t] τῶ corr. B. [v] τῷ B] τῶν β A. [w] τῷ] τῶν corr. A. [x] ἀνάγκη ὑπάρχειν] ὑπάρχει C. [y] τῶν C. [z] τῷ B] τῶν β corr. A.C. [a] καὶ om. A.C. [b] τῶν C. et corr. A. [c] τῶν C. [d] τῶν C.

χοιτο ἄν· εἰ γὰρ μηδενί, οὐδ' ἂν τὸ Α οὐδενὶ [d] τῷ Β· δέδει-
5 κται γὰρ τοῦτο πρότερον. Ἐν δὲ τοῖς ἀποφατικοῖς οὐχ ὡσαύτως, ἀλλ' ὅσα μὲν ἐνδέχεσθαι λέγεται ἢ τῷ ἐξ ἀνάγκης [e] μὴ ὑπάρχειν ἢ τῷ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ὁμοίως, οἷον εἴ τις φαίη τὸν ἄνθρωπον ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι ἵππον ἢ τὸ λευκὸν μηδενὶ ἱματίῳ ὑπάρχειν. Τούτων γὰρ τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει, τὸ δὲ οὐκ ἀνάγκη [f] ὑπάρχειν, καὶ ὁμοίως ἀντιστρέφει ἡ πρότασις· εἰ γὰρ ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ ἵππον, καὶ ἄνθρωπον ἐγχωρεῖ μηδενὶ ἵππῳ· καὶ εἰ τὸ λευκὸν ἐγχωρεῖ μηδενὶ ἱματίῳ, καὶ τὸ ἱμάτιον ἐγχωρεῖ μηδενὶ λευκῷ· εἰ γάρ τινι ἀνάγκη, καὶ τὸ λευκὸν ἱματίῳ τινὶ ἔσται ἐξ ἀνάγκης· τοῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ
6 τῆς ἐν μέρει ἀποφατικῆς. Ὅσα δὲ τῷ ὡς [g] ἐπὶ πολὺ καὶ τῷ πεφυκέναι λέγεται ἐνδέχεσθαι, καθ' ὃν τρόπον διορίζομεν τὸ ἐνδεχόμενον, οὐχ ὁμοίως ἕξει ἐν ταῖς στερητικαῖς ἀντιστροφαῖς, ἀλλ' ἡ μὲν καθόλου στερητικὴ πρότασις οὐκ ἀντιστρέ-
7 φει, ἡ δὲ ἐν μέρει ἀντιστρέφει. Τοῦτο δὲ ἔσται φανερόν, ὅταν περὶ τοῦ ἐνδεχομένου λέγωμεν. Νῦν δὲ τοσοῦτον ἡμῖν ἔστω πρὸς τοῖς εἰρημένοις δῆλον, ὅτι τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἢ τινὶ μὴ ὑπάρχειν καταφατικὸν ἔχει τὸ σχῆμα· τὸ γὰρ ἐνδέχεται τῷ ἔστιν ὁμοίως τάττεται, τὸ δὲ ἔστιν, οἷς ἂν προσκατηγορῆται, κατάφασιν ἀεὶ ποιεῖ καὶ πάντως, οἷον τὸ ἔστιν οὐκ ἀγαθόν ἢ ἔστιν οὐ λευκόν ἢ ἁπλῶς τὸ ἔστιν οὐ τοῦτο. Δειχθήσεται δὲ καὶ τοῦτο διὰ τῶν ἑπομένων. Κατὰ δὲ τὰς ἀντιστροφὰς ὁμοίως ἕξουσι ταῖς ἄλλαις.

4 Διωρισμένων δὲ τούτων λέγομεν ἤδη διὰ τίνων καὶ πότε καὶ πῶς γίνεται πᾶς συλλογισμός· ὕστερον δὲ λεκτέον περὶ ἀποδείξεως. Πρότερον δὲ περὶ συλλογισμοῦ λεκτέον ἢ περὶ ἀποδείξεως διὰ τὸ καθόλου μᾶλλον εἶναι τὸν συλλογισμόν· ἡ μὲν γὰρ ἀπόδειξις συλλογισμός [h] τις, ὁ συλλογισμὸς δὲ οὐ πᾶς ἀπόδειξις.

2 Ὅταν οὖν ὅροι τρεῖς οὕτως ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους ὥστε

[d] τῶν C. [e] μὴ om. pr. A, supra versum ponit B. [f] ὑπάρχειν] μὴ ὑπάρχειν C. [g] ἐπὶ τὸ πολὺ C. [h] τις] τις ἐστιν C.

τὸν ἔσχατον ἐν ὅλῳ εἶναι τῷ μέσῳ καὶ τὸν μέσον ἐν ὅλῳ τῷ
πρώτῳ ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι, ἀνάγκη τῶν ἄκρων εἶναι συλλογι-
σμὸν τέλειον. Καλῶ δὲ μέσον μὲν ὃ καὶ αὐτὸ ἐν ἄλλῳ καὶ 3
ἄλλο ἐν τούτῳ ἐστίν, ὃ καὶ τῇ θέσει γίνεται μέσον· ἄκρα δὲ
τὸ αὐτό τε ἐν ἄλλῳ ὂν καὶ ἐν ᾧ ἄλλο ἐστίν. Εἰ γὰρ τὸ Α
κατὰ παντὸς τοῦ Β καὶ τὸ Β κατὰ παντὸς τοῦ Γ, ἀνάγκη
τὸ Α κατὰ παντὸς τοῦ Γ κατηγορεῖσθαι· πρότερον γὰρ εἴ-
ρηται πῶς τὸ κατὰ παντὸς λέγομεν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ
μὲν Α κατὰ μηδενὸς τοῦ Β, τὸ δὲ Β κατὰ παντὸς τοῦ Γ,
ὅτι τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ ὑπάρξει. Εἰ δὲ τὸ μὲν πρῶτον παντὶ 4
τῷ μέσῳ ὑπάρχει, τὸ δὲ μέσον μηδενὶ τῷ ἐσχάτῳ ὑπάρχει,
οὐκ ἔσται συλλογισμὸς τῶν ἄκρων· οὐδὲν γὰρ ἀναγκαῖον
συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι· καὶ γὰρ παντὶ καὶ μηδενὶ ἐνδέ-
χεται τὸ πρῶτον τῷ ἐσχάτῳ ὑπάρχειν, ὥστε οὔτε τὸ κατὰ
μέρος οὔτε τὸ καθόλου γίνεται ἀναγκαῖον· μηδενὸς δὲ ὄντος
ἀναγκαίου διὰ τούτων οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ὅροι τοῦ 5
παντὶ ὑπάρχειν ζῷον—ἄνθρωπος—ἵππος, τοῦ μηδενὶ ζῷον—
ἄνθρωπος—λίθος. Οὐδ' ὅταν μήτε τὸ πρῶτον τῷ μέσῳ μήτε
τὸ μέσον τῷ ἐσχάτῳ μηδενὶ ὑπάρχῃ, οὐδ' οὕτως ἔσται συλ-
λογισμός. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν ἐπιστήμη—γραμμή—ἰατρική, 6
τοῦ μὴ ὑπάρχειν ἐπιστήμη—γραμμή—μονάς. Καθόλου μὲν
[i] οὖν ὄντων τῶν ὅρων, δῆλον ἐν τούτῳ τῷ σχήματι πότε
ἔσται καὶ πότε οὐκ ἔσται συλλογισμός, καὶ ὅτι ὄντος τε
συλλογισμοῦ τοὺς ὅρους ἀναγκαῖον ἔχειν ὡς εἴπομεν, ἄν θ'
οὕτως ἔχωσιν, ὅτι ἔσται συλλογισμός.

Εἰ δ' ὁ μὲν καθόλου τῶν ὅρων ὁ δ' ἐν μέρει πρὸς τὸν 7
ἕτερον, ὅταν μὲν τὸ καθόλου τεθῇ πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον ἢ
κατηγορικὸν ἢ στερητικόν, τὸ δὲ ἐν μέρει πρὸς τὸ ἔλαττον
κατηγορικόν, ἀνάγκη συλλογισμὸν εἶναι τέλειον, ὅταν δὲ
πρὸς τὸ ἔλαττον ἢ καὶ ἄλλως πως ἔχωσιν οἱ ὅροι, ἀδύνατον.
Λέγω δὲ μεῖζον μὲν ἄκρον ἐν ᾧ τὸ μέσον ἐστίν, ἔλαττον δὲ 8
τὸ ὑπὸ τὸ μέσον ὄν. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ
Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ. Οὐκοῦν εἰ ἔστι [k] παντὸς κατηγορεῖ-

[i] οὖν om. C. [k] παντὸς] πάντως κατὰ παντὸς C.

σθαι τὸ ἐν ἀρχῇ λεχθέν, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν.
9 Καὶ εἰ τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ,
ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν· ὥρισται γὰρ καὶ τὸ
κατὰ μηδενὸς πῶς λέγομεν· ὥστε ἔσται συλλογισμὸς τέ-
λειος. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀδιόριστον εἴη τὸ Β Γ, κατηγο-
ρικὸν [l] ὄν· ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται συλλογισμὸς ἀδιορίστου τε
10 καὶ ἐν μέρει ληφθέντος. Ἐὰν δὲ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον
τὸ καθόλου τεθῇ [m] ἢ κατηγορικὸν ἢ στερητικόν, οὐκ ἔσται
συλλογισμός, οὔτε καταφατικοῦ [n] οὔτε ἀποφατικοῦ οὔτε
ἀδιορίστου [o] ἢ κατὰ μέρος ὄντος, οἷον εἰ τὸ μὲν Α τινὶ τῷ
Β ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει·
ὅροι τοῦ ὑπάρχειν ἀγαθόν—ἕξις—φρόνησις, τοῦ μὴ ὑπάρ-
11 χειν ἀγαθόν—ἕξις—ἀμαθία. Πάλιν εἰ τὸ μὲν Β μηδενὶ
τῷ Γ, τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Β ἢ ὑπάρχει [p] ἢ μὴ ὑπάρχει ἢ μὴ
παντὶ ὑπάρχει, οὐδ᾽ οὕτως ἔσται συλλογισμός. [q] Ὅροι λευ-
κόν—ἵππος—[r] κύκνος, λευκόν—ἵππος—κόραξ. Οἱ αὐτοὶ
δὲ καὶ εἰ τὸ Α Β [s] ἀδιόριστον. Οὐδ᾽ ὅταν τὸ μὲν πρὸς τῷ
μείζονι ἄκρῳ καθόλου γένηται ἢ κατηγορικὸν ἢ στερητικόν,
τὸ δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι στερητικὸν κατὰ μέρος, [t] οὐκ ἔσται
συλλογισμὸς ἀδιορίστου τε καὶ ἐν μέρει ληφθέντος, οἷον εἰ
τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ [v] μή, ἢ
[w] εἰ μὴ παντὶ ὑπάρχει· ᾧ γὰρ ἄν τινι μὴ ὑπάρχῃ τὸ μέσον,
12 τούτῳ καὶ παντὶ καὶ οὐδενὶ ἀκολουθήσει τὸ πρῶτον. Ὑπο-
κείσθωσαν γὰρ [x] οἱ ὅροι ζῷον—ἄνθρωπος—λευκόν· εἶτα καὶ
ὧν μὴ κατηγορεῖται λευκῶν ὁ ἄνθρωπος, εἰλήφθω κύκνος καὶ
χιών· οὐκοῦν τὸ ζῷον τοῦ μὲν παντὸς κατηγορεῖται, τοῦ δὲ
οὐδενός, ὥστε οὐκ ἔσται συλλογισμός. Πάλιν τὸ μὲν Α μη-
δενὶ [y] τῷ Β ὑπαρχέτω, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπαρχέτω· καὶ
οἱ ὅροι ἔστωσαν ἄψυχον—ἄνθρωπος—λευκόν· εἶτα εἰλή-
φθωσαν, ὧν μὴ κατηγορεῖται λευκῶν ὁ ἄνθρωπος, κύκνος καὶ

[l] ὄν om. C. [m] prius ἢ om. C. [n] οὔτε ἀδ.] τοῦ ἀδ. editi. [o] ἢ] τοῦ C. et corr. B. [p] prius ἢ om. C. [q] ὅροι] ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν C. [r] κύκνος] κύκνος· τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν C. [s] ἀδιόριστον εἴη C. [t] οὐκ—ληφθέντος rc. A. supra lituram. [v] μή] μὴ ὑπάρχει C. [w] εἰ om. C. [x] οἱ om. C. [y] ὑπαρχέτω τῷ β C.

χιών· τὸ γὰρ ἄψυχον τοῦ μὲν παντὸς κατηγορεῖται, τοῦ δὲ
οὐδενός. Ἔτι ἐπεὶ ἀδιόριστον τὸ τινὶ τῷ Γ τὸ Β μὴ ὑπάρ- 13
χειν, ἀληθεύεται δέ, καὶ εἰ μηδενὶ ὑπάρχει καὶ εἰ μὴ παντί,
ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχει, ληφθέντων δὲ τοιούτων ὅρων ὥστε
μηδενὶ ὑπάρχειν οὐ γίνεται συλλογισμός (τοῦτο γὰρ εἴρηται
πρότερον), φανερὸν οὖν ὅτι [z] τῷ οὕτως ἔχειν τοὺς ὅρους οὐκ
ἔσται [a] συλλογισμός· ἦν γὰρ ἂν καὶ ἐπὶ τούτων. Ὁμοίως 14
δὲ δειχθήσεται [b] καὶ εἰ τὸ καθόλου τεθείη στερητικόν. Οὐδέ
[c] γ' ἐὰν ἄμφω τὰ διαστήματα κατὰ [d] μέρος ἢ κατηγορικῶς ἢ
στερητικῶς, ἢ τὸ μὲν κατηγορικῶς τὸ δὲ στερητικῶς λέγηται,
ἢ τὸ μὲν ἀδιόριστον τὸ δὲ διωρισμένον, ἢ ἄμφω ἀδιόριστα,
οὐκ ἔσται συλλογισμὸς οὐδαμῶς. Ὅροι δὲ κοινοὶ πάντων
ζῷον—λευκόν—ἵππος, ζῷον—λευκόν—λίθος.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς ἐὰν ᾖ συλλογισμὸς ἐν 15
τούτῳ τῷ σχήματι κατὰ μέρος, ὅτι ἀνάγκη τοὺς ὅρους οὕτως
ἔχειν ὡς εἴπομεν· ἄλλως γὰρ ἐχόντων οὐδαμῶς γίνεται. Δῆ-
λον δὲ [e] καὶ ὅτι πάντες οἱ ἐν αὐτῷ συλλογισμοὶ τέλειοί εἰσι·
πάντες γὰρ ἐπιτελοῦνται διὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ληφθέντων. Καὶ
ὅτι πάντα τὰ προβλήματα δείκνυται διὰ τούτου τοῦ σχήμα-
τος· καὶ γὰρ τὸ παντὶ καὶ [f] τὸ μηδενὶ καὶ τὸ τινὶ καὶ τὸ μή
τινι ὑπάρχειν. Καλῶ δὲ τὸ τοιοῦτον σχῆμα πρῶτον.

Ὅταν δὲ τὸ αὐτὸ τῷ μὲν παντὶ τῷ δὲ μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἢ 5
ἑκατέρῳ παντὶ ἢ μηδενί, τὸ μὲν σχῆμα τὸ τοιοῦτον καλῶ
δεύτερον, μέσον δὲ ἐν αὐτῷ λέγω τὸ κατηγορούμενον ἀμφοῖν,
ἄκρα δὲ καθ' ὧν λέγεται τοῦτο, μεῖζον δὲ ἄκρον τὸ πρὸς τῷ
μέσῳ κείμενον, [g] ἔλαττον δὲ τὸ πορρωτέρω τοῦ μέσου. Τί-
θεται δὲ τὸ μέσον ἔξω μὲν τῶν ἄκρων, πρῶτον δὲ τῇ θέσει.
Τέλειος μὲν οὖν οὐκ ἔσται συλλογισμὸς οὐδαμῶς ἐν τούτῳ 2
τῷ σχήματι, δυνατὸς δ' ἔσται καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου
τῶν ὅρων ὄντων. Καθόλου [h] μὲν οὖν ὄντων ἔσται συλλογι-

[z] τῷ—ὅρους] οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων C. [a] συλλογισμὸς οὐδαμῶς· ἦν C. [b] καὶ εἰ] κἂν A.B. [c] γ' om. C, corr. habet A. [d] μέρος ἢι ἢ C. [e] καὶ ὅτι] ὅτι καὶ C. [f] τὸ ante μηδενὶ om. A.B. [g] ἔλαττον—μέσου om. pr. B. [h] μὲν ὄντων τῶν ὅρων ἔσται C.

σμός, ὅταν τὸ μέσον τῷ μὲν παντὶ [i] τῷ δὲ [k] μηδενὶ ὑπάρχῃ,
[l] ἂν πρὸς ὁποτερῳοῦν ᾖ τὸ στερητικόν· ἄλλως δ' οὐδαμῶς.
Κατηγορείσθω γὰρ τὸ Μ τοῦ μὲν Ν μηδενός, τοῦ δὲ Ξ παν-
3 τός. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν, οὐδενὶ τῷ Μ ὑπάρ-
ξει τὸ Ν· τὸ δέ γε Μ παντὶ τῷ Ξ ὑπέκειτο· ὥστε τὸ Ν οὐ-
δενὶ τῷ Ξ· τοῦτο γὰρ δέδεικται [m] πρότερον. Πάλιν εἰ τὸ Μ
τῷ μὲν Ν παντὶ τῷ [n] δὲ Ξ μηδενί, [o] οὐδὲ τὸ Ξ τῷ Ν οὐδενὶ
4 ὑπάρξει. [p] Εἰ γὰρ τὸ Μ οὐδενὶ τῷ Ξ, οὐδὲ τὸ Ξ οὐδενὶ τῷ Μ·
τὸ δέ γε Μ παντὶ τῷ Ν ὑπῆρχεν· [q] τὸ ἄρα Ξ οὐδενὶ τῷ Ν
ὑπάρξει· γεγένηται γὰρ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα. Ἐπεὶ δὲ
ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν, οὐδὲ τὸ Ν οὐδενὶ τῷ Ξ ὑπάρξει,
5 ὥστ' ἔσται ὁ αὐτὸς συλλογισμός. Ἔστι δὲ δεικνύναι ταῦτα
καὶ εἰς τὸ ἀδύνατον [r] ἄγοντας. Ὅτι μὲν οὖν γίνεται συλλο-
γισμὸς οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων, φανερόν, ἀλλ' οὐ τέλειος·
οὐ γὰρ μόνον ἐκ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ἐπιτελεῖ-
ται τὸ ἀναγκαῖον. Ἐὰν δὲ τὸ Μ παντὸς τοῦ Ν καὶ τοῦ Ξ
κατηγορῆται, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν
οὐσία—ζῷον—ἄνθρωπος, τοῦ μὴ ὑπάρχειν οὐσία—ζῷον—
6 ἀριθμός· μέσον οὐσία. Οὐδ' ὅταν μήτε τοῦ Ν μήτε τοῦ Ξ
μηδενὸς κατηγορῆται τὸ Μ. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν γραμμή—
ζῷον—ἄνθρωπος, τοῦ μὴ ὑπάρχειν γραμμή—ζῷον—λίθος.
Φανερὸν οὖν ὅτι ἂν ᾖ συλλογισμὸς καθόλου τῶν ὅρων ὄντων,
ἀνάγκη τοὺς ὅρους ἔχειν ὡς ἐν ἀρχῇ εἴπομεν· ἄλλως γὰρ
ἐχόντων οὐ γίνεται τὸ ἀναγκαῖον.

7 Ἐὰν δὲ πρὸς τὸν ἕτερον ᾖ καθόλου τὸ μέσον, ὅταν μὲν
πρὸς τὸν μείζω γένηται καθόλου ἢ κατηγορικῶς ἢ στερητι-
κῶς, πρὸς δὲ τὸν ἐλάττω κατὰ μέρος καὶ ἀντικειμένως τῷ
καθόλου (λέγω δὲ τὸ ἀντικειμένως, εἰ μὲν τὸ καθόλου στε-
ρητικόν, τὸ ἐν μέρει καταφατικόν· εἰ δὲ κατηγορικὸν τὸ κα-
θόλου, τὸ ἐν μέρει στερητικόν), ἀνάγκη γίνεσθαι συλλογι-

[i] τὸ δὲ pr. B. [k] οὐδενὶ C. [l] ἐὰν C. [m] πρότερον] πρότερον εἰ γὰρ τὸ μ οὐδενὶ τῷ ξ οὐδὲ τὸ ξ μηδενὶ τῷ μ A.B.C, sed B. εἰ γὰρ corr. [n] δὲ Ξ et infra τὸ Ξ] δὲ ν et τὸ ν C. [o] οὐδὲ—παντὶ τῷ rc. supra lituram A. [p] εἰ—τῷ Μ om. B. [q] τὸ ἄρα] ὥστε τὸ C. [r] ἀπάγοντας C.

σμὸν στερητικὸν κατὰ μέρος. Εἰ γὰρ τὸ Μ τῷ μὲν Ν 8
μηδενὶ τῷ δὲ Ξ τινὶ ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ Ν τινὶ τῷ Ξ μὴ
ὑπάρχειν. Ἐπεὶ γὰρ ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν, οὐδενὶ τῷ
Μ ὑπάρξει τὸ Ν· τὸ δέ γε Μ [s] ὑπέκειτο τινὶ τῷ Ξ ὑπάρ-
χειν· ὥστε τὸ Ν τινὶ [t] τῷ Ξ οὐχ [v] ὑπάρξει· γίνεται γὰρ
συλλογισμὸς διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. Πάλιν εἰ τῷ μὲν 9
Ν παντὶ [w] τὸ Μ, τῷ δὲ Ξ τινὶ μὴ [x] ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ Ν
τινὶ τῷ Ξ μὴ ὑπάρχειν· εἰ γὰρ παντὶ [y] ὑπάρχει, κατηγορεῖ-
ται δὲ καὶ τὸ Μ παντὸς τοῦ Ν, ἀνάγκη τὸ Μ παντὶ τῷ Ξ
ὑπάρχειν· ὑπέκειτο δὲ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. Καὶ εἰ τὸ Μ τῷ 10
μὲν Ν παντὶ ὑπάρχει τῷ δὲ Ξ μὴ παντί, ἔσται συλλογισμὸς
ὅτι οὐ παντὶ τῷ Ξ τὸ Ν· ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτή. Ἐὰν δὲ τοῦ
μὲν Ξ [z] παντὸς τοῦ δὲ Ν μὴ παντὸς κατηγορῆται, οὐκ ἔσται
συλλογισμός. Ὅροι ζῷον—οὐσία—κόραξ, ζῷον—λευκόν
—κόραξ. Οὐδ' ὅταν τοῦ μὲν Ξ μηδενός, τοῦ δὲ Ν τινός.
Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν ζῷον—οὐσία—μονάς, [a] τοῦ μὴ ὑπάρ-
χειν ζῷον—οὐσία—ἐπιστήμη.

Ὅταν μὲν οὖν ἀντικείμενον ᾖ τὸ καθόλου τῷ κατὰ μέρος, 11
εἴρηται πότ' ἔσται καὶ πότ' οὐκ ἔσται συλλογισμός· ὅταν
δὲ ὁμοιοσχήμονες ὦσιν αἱ προτάσεις, οἷον ἀμφότεραι στερη-
τικαὶ ἢ καταφατικαί, οὐδαμῶς ἔσται συλλογισμός. Ἔστω-
σαν γὰρ πρῶτον στερητικαί, καὶ τὸ καθόλου κείσθω πρὸς
τὸ μεῖζον ἄκρον, οἷον τὸ Μ τῷ μὲν Ν μηδενὶ [b] τῷ δὲ Ξ τινὶ
μὴ ὑπαρχέτω· ἐνδέχεται δὴ καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ τῷ Ξ τὸ Ν
ὑπάρχειν. Ὅροι τοῦ μὲν μὴ ὑπάρχειν μέλαν—χιών—ζῷον· 12
τοῦ δὲ παντὶ ὑπάρχειν οὐκ ἔστι [c] λαβεῖν, εἰ τὸ Μ τῷ Ξ τινὶ
μὲν ὑπάρχει τινὶ δὲ [d] μή. Εἰ γὰρ παντὶ τῷ Ξ τὸ Ν, τὸ δὲ
Μ [e] μηδενὶ τῷ Ν, τὸ Μ οὐδενὶ τῷ Ξ [f] ὑπάρξει· ἀλλ' ὑπέ-
κειτο [g] τινὶ ὑπάρχειν. Οὕτω μὲν οὖν οὐκ ἐγχωρεῖ λαβεῖν
ὅρους, ἐκ δὲ τοῦ ἀδιορίστου δεικτέον· ἐπεὶ γὰρ ἀληθεύεται

[s] ὑπόκειται B.C. [t] τῷ Ξ οὐχ] τῶν ξ οὐχ A.B. [v] ὑπάρχει C. [w] τὸ] τῷ C. [x] ὑπάρχῃ A.B. [y] ὑπάρξει C. [z] παντὸς τὸ μ τοῦ C. [a] τοῦ δὲ μὴ C. [b] τὸ δὲ A. [c] λαβεῖν ὅρους εἰ C. [d] μὴ ὑπάρχει. Εἰ C. [e] οὐδενὶ C. [f] ὑπάρχει C. [g] τινὶ μὴ ὑπάρχειν C.

τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ Μ τῷ Ξ καὶ εἰ μηδενὶ ὑπάρχει, μηδενὶ δὲ ὑπάρχοντος οὐκ ἦν συλλογισμός, φανερὸν ὅτι οὐδὲ
13 νῦν ἔσται. Πάλιν ἔστωσαν κατηγορικαί, καὶ τὸ καθόλου κείσθω ὁμοίως, οἷον τὸ Μ τῷ μὲν Ν παντὶ τῷ δὲ Ξ τινὶ ὑπαρχέτω. Ἐνδέχεται δὴ τὸ Ν τῷ Ξ καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ὅροι τοῦ μηδενὶ ὑπάρχειν λευκόν—κύκνος—λίθος· [h]τοῦ δὲ παντὶ οὐκ ἔσται λαβεῖν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν
14 ἥνπερ πρότερον, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀδιορίστου δεικτέον. Εἰ δὲ τὸ καθόλου πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον ἐστί, καὶ τὸ Μ τῷ μὲν Ξ μηδενὶ τῷ δὲ Ν τινὶ μὴ ὑπάρχει, ἐνδέχεται τὸ Ν τῷ Ξ καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—κόραξ, τοῦ μὴ ὑπάρχειν λευκόν—λίθος—κόραξ. Εἰ δὲ κατηγορικαὶ αἱ προτάσεις, ὅροι τοῦ μὴ ὑπάρχειν λευκόν—
15 ζῷον—[i]χιών, [k]τοῦ ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—κύκνος. Φανερὸν οὖν, [l]ὅταν ὁμοιοσχήμονες ὦσιν αἱ προτάσεις καὶ ἡ μὲν καθόλου ἡ δ' ἐν μέρει, ὅτι οὐδαμῶς γίνεται συλλογισμός. Ἀλλ' οὐδ' εἴ τινι ἑκατέρῳ ὑπάρχει [m]ἢ μὴ ὑπάρχει, ἢ τῷ μὲν τῷ δὲ μή, ἢ μηδετέρῳ παντί, ἢ ἀδιορίστως. Ὅροι δὲ κοινοὶ πάντων λευκόν—ζῷον—ἄνθρωπος, λευκόν—ζῷον—ἄψυχον.

16 Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἐάν τε οὕτως ἔχωσιν οἱ ὅροι πρὸς ἀλλήλους ὡς ἐλέχθη, γίνεται συλλογισμὸς ἐξ ἀνάγκης, [n]ἄν τ' ᾖ συλλογισμός, ἀνάγκη τοὺς ὅρους οὕτως ἔχειν. Δῆλον δὲ [o]καὶ ὅτι πάντες ἀτελεῖς εἰσὶν οἱ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογισμοί (πάντες γὰρ ἐπιτελοῦνται προσλαμβανομένων τινῶν, ἃ ἢ ἐνυπάρχει τοῖς ὅροις ἐξ ἀνάγκης ἢ τίθενται ὡς ὑποθέσεις, οἷον ὅταν διὰ τοῦ ἀδυνάτου δεικνύωμεν), καὶ ὅτι οὐ γίνεται καταφατικὸς συλλογισμὸς διὰ τούτου τοῦ σχήματος, [p]ἀλλὰ πάντες στερητικοί, καὶ οἱ καθόλου καὶ οἱ κατὰ μέρος.

6 Ἐὰν δὲ τῷ αὐτῷ τὸ μὲν παντὶ τὸ δὲ μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἢ

[h] τὸ C. [i] χιών—ζῷον om. pr. C. [k] τοῦ] τοῦ δὲ rc. C. [l] ὅτι ἐὰν C. [m] ἢ μὴ ὑπάρχει om. B. [n] ἐὰν C. [o] ὅτι καὶ C. [p] ἀλλ' ἅπαντες C.

ἄμφω παντὶ ἢ μηδενί, τὸ μὲν σχῆμα τὸ [q] τοιοῦτον καλῶ
τρίτον, μέσον δ᾽ ἐν αὐτῷ λέγω καθ᾽ οὗ ἄμφω τὰ κατηγο-
ρούμενα, ἄκρα δὲ τὰ κατηγορούμενα, μεῖζον δ᾽ ἄκρον τὸ
πορρώτερον τοῦ μέσου, ἔλαττον δὲ τὸ ἐγγύτερον Τίθεται
δὲ τὸ μέσον ἔξω μὲν τῶν ἄκρων, ἔσχατον δὲ τῇ θέσει. Τέ- 2
λειος μὲν οὖν οὐ γίνεται συλλογισμὸς οὐδ᾽ ἐν τούτῳ τῷ σχή-
ματι, δυνατὸς δ᾽ ἔσται καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου [r] τῶν
ὅρων ὄντων πρὸς τὸ μέσον. Καθόλου μὲν οὖν ὄντων, ὅταν
καὶ τὸ Π καὶ τὸ Ρ παντὶ τῷ Σ ὑπάρχῃ, ὅτι τινὶ τῷ Ρ τὸ
Π ὑπάρξει ἐξ ἀνάγκης· ἐπεὶ γὰρ ἀντιστρέφει τὸ κατηγορι-
κόν, ὑπάρξει τὸ Σ τινὶ τῷ Ρ, ὥστ᾽ ἐπεὶ τῷ μὲν Σ παντὶ τὸ
Π, τῷ δὲ Ρ τινὶ τὸ Σ, ἀνάγκη τὸ Π τινὶ τῷ Ρ ὑπάρχειν·
γίνεται γὰρ συλλογισμὸς διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. Ἔστι 3
δὲ καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου καὶ [s] τῷ ἐκθέσθαι ποιεῖν τὴν ἀπό-
δειξιν· εἰ γὰρ ἄμφω παντὶ τῷ Σ ὑπάρχει, [t] ἂν ληφθῇ τι τῶν
Σ οἷον τὸ Ν, τούτῳ καὶ τὸ Π καὶ τὸ Ρ [v] ὑπάρξει, ὥστε τινὶ
τῷ Ρ τὸ Π [v] ὑπάρξει. Καὶ [w] ἂν τὸ μὲν Ρ παντὶ τῷ Σ, τὸ
δὲ Π μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἔσται συλλογισμὸς ὅτι τὸ Π τινὶ τῷ
Ρ οὐχ ὑπάρξει ἐξ ἀνάγκης· ὁ γὰρ αὐτὸς [x] τρόπος τῆς ἀπο-
δείξεως ἀντιστραφείσης τῆς Ρ Σ προτάσεως. Δειχθείη δ᾽ 4
ἂν καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου, καθάπερ ἐπὶ [y] τῶν πρότερον. Ἐὰν
δὲ τὸ μὲν Ρ [z] μηδενὶ τὸ δὲ Π παντὶ ὑπάρχῃ τῷ Σ, οὐκ ἔσται
συλλογισμός. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν ζῷον—ἵππος—ἄνθρω-
πος, τοῦ μὴ ὑπάρχειν ζῷον—ἄψυχον—ἄνθρωπος. Οὐδ᾽ 5
ὅταν ἄμφω κατὰ μηδενὸς τοῦ Σ λέγηται, οὐκ ἔσται συλλο-
γισμός. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν ζῷον—ἵππος—ἄψυχον, τοῦ
μὴ ὑπάρχειν ἄνθρωπος—ἵππος—ἄψυχον· μέσον ἄψυχον.
Φανερὸν οὖν καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι πότ᾽ ἔσται καὶ πότ᾽
οὐκ ἔσται συλλογισμὸς καθόλου τῶν ὅρων ὄντων. Ὅταν 6
μὲν γὰρ ἀμφότεροι οἱ ὅροι [a] ὦσι κατηγορικοί, ἔσται συλλο-
γισμὸς ὅτι τινὶ ὑπάρχει τὸ ἄκρον τῷ ἄκρῳ, ὅταν δὲ στερη-

[q] τοιοῦτο B. [r] μὲν ὄντων τῶν ὅρων C. [s] τῷ] τοῦ corr. C. [t] ἐὰν C. [v] ὑπάρχει A. [w] ἐὰν C. [x] τρόπος ἔσται τῆς C. [y] τῶν] τοῦ C. [z] μηδενὶ τὸ σ τὸ C. [a] τεθῶσι C.

τικοί, οὐκ ἔσται. Ὅταν δ' ὁ μὲν ᾖ στερητικὸς ὁ δὲ κατα-
φατικός, ἐὰν μὲν ὁ μείζων γένηται στερητικὸς [b] ἅτερος δὲ
καταφατικός, ἔσται συλλογισμὸς ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχει τὸ
ἄκρον τῷ ἄκρῳ, ἐὰν δ' ἀνάπαλιν, οὐκ ἔσται.
7 Ἐὰν δ' ὁ μὲν ᾖ καθόλου πρὸς τὸ μέσον ὁ δ' ἐν μέρει,
κατηγορικῶν μὲν ὄντων ἀμφοῖν ἀνάγκη γίνεσθαι συλλογι-
σμόν, ἂν ὁποτεροσοῦν ᾖ καθόλου τῶν ὅρων. Εἰ γὰρ τὸ μὲν
Ρ παντὶ τῷ [c] Σ τὸ δὲ Π τινί, ἀνάγκη τὸ Π τινὶ τῷ Ρ ὑπάρ-
χειν. Ἐπεὶ γὰρ ἀντιστρέφει τὸ καταφατικόν, ὑπάρξει τὸ
Σ τινὶ τῷ Π, ὥστ' ἐπεὶ τὸ μὲν Ρ παντὶ τῷ Σ, τὸ δὲ Σ τινὶ
τῷ Π, καὶ τὸ Ρ τινὶ τῷ Π ὑπάρξει· [d] ὥστε τὸ Π τινὶ τῷ
8 Ρ. Πάλιν εἰ τὸ μὲν Ρ τινὶ τῷ Σ τὸ δὲ Π παντὶ ὑπάρχει,
ἀνάγκη τὸ Π τινὶ τῷ Ρ ὑπάρχειν· ὁ γὰρ αὐτὸς τρόπος τῆς
ἀποδείξεως. Ἔστι δ' ἀποδεῖξαι καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου καὶ τῇ
9 ἐκθέσει, καθάπερ [e] ἐπὶ τῶν προτέρων. Ἐὰν δ' ὁ μὲν ᾖ κατη-
γορικὸς ὁ δὲ στερητικός, καθόλου δὲ ὁ κατηγορικός, ὅταν
μὲν ὁ ἐλάττων ᾖ κατηγορικός, ἔσται συλλογισμός. Εἰ γὰρ
τὸ Ρ παντὶ τῷ [f] Σ, τὸ δὲ Π τινὶ μὴ ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ Π
τινὶ τῷ Ρ μὴ ὑπάρχειν. Εἰ γὰρ παντί, καὶ τὸ Ρ παντὶ τῷ
Σ καὶ τὸ Π παντὶ τῷ Σ ὑπάρξει· ἀλλ' οὐχ [g] ὑπῆρχεν.
10 Δείκνυται δὲ καὶ ἄνευ τῆς ἀπαγωγῆς, ἐὰν ληφθῇ τι τῶν Σ
ᾧ τὸ Π μὴ ὑπάρχει. Ὅταν δ' ὁ μείζων ᾖ [h] κατηγορικός,
οὐκ ἔσται συλλογισμός, οἷον εἰ τὸ μὲν Π παντὶ τῷ Σ, τὸ
δὲ Ρ τινὶ τῷ Σ μὴ ὑπάρχει. Ὅροι τοῦ παντὶ ὑπάρχειν
11 ἔμψυχον—ἄνθρωπος—ζῷον. Τοῦ δὲ μηδενὶ οὐκ ἔστι λα-
βεῖν ὅρους, εἰ τινὶ μὲν ὑπάρχει τῷ Σ τὸ Ρ, τινὶ δὲ μή· εἰ
γὰρ παντὶ τὸ Π τῷ Σ ὑπάρχει, τὸ δὲ Ρ τινὶ τῷ Σ, καὶ τὸ
Π τινὶ τῷ Ρ ὑπάρξει· ὑπέκειτο δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ἀλλ'
ὥσπερ ἐν τοῖς πρότερον ληπτέον· [i] ἀδιορίστου γὰρ ὄντος τοῦ
τινὶ μὴ ὑπάρχειν καὶ τὸ μηδενὶ ὑπάρχον ἀληθὲς εἰπεῖν τινὶ

[b] ὁ ἕτερος A.C. [c] σ ὑπάρχει, τὸ C. [d] ὥστε καὶ τὸ C. et corr. B.
[e] ἐπὶ] καὶ ἐπὶ C. [f] σ ὑπάρχει, τὸ C. [g] ὑπῆρχε παντί. Δείκνυται C.
[h] κατηγορικός, ὁ δ' ἐλάττων μερικὸς στερητικός, οὐκ rc. A.B. [i] ἀορί-
στου A.

μὴ ὑπάρχειν· μηδενὶ δὲ [k] ὑπάρχοντος [l] οὐκ ἦν συλλογισμός.
Φανερὸν [m] οὖν ὅτι οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ἐὰν δ' ὁ στε- 12
ρητικὸς ᾖ καθόλου τῶν ὅρων, ὅταν μὲν ὁ μείζων ᾖ στερητικὸς
[n] ὁ δὲ ἐλάττων κατηγορικός, ἔσται συλλογισμός. Εἰ γὰρ
τὸ Π μηδενὶ τῷ Σ, τὸ δὲ Ρ τινὶ ὑπάρχει τῷ Σ, τὸ Π τινὶ
τῷ Ρ οὐχ ὑπάρξει· πάλιν γὰρ ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα τῆς
Ρ Σ προτάσεως ἀντιστραφείσης. Ὅταν δὲ ὁ ἐλάττων ᾖ
στερητικός, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν 13
ζῷον—ἄνθρωπος—ἄγριον, τοῦ μὴ ὑπάρχειν ζῷον—ἐπι-
στήμη—ἄγριον· [o] μέσον ἀμφοῖν τὸ ἄγριον. Οὐδ' ὅταν
ἀμφότεροι στερητικοὶ τεθῶσιν, ᾖ δ' ὁ μὲν καθόλου ὁ δ' ἐν
μέρει. [p] Ὅροι ὅταν ὁ [q] ἐλάττων ᾖ καθόλου πρὸς τὸ μέσον,
ζῷον — ἐπιστήμη — [r] ἄγριον, ζῷον — ἄνθρωπος — ἄγριον.
ὅταν δ' ὁ [s] μείζων, τοῦ μὲν μὴ ὑπάρχειν κόραξ—χιών—
λευκόν. Τοῦ δ' ὑπάρχειν οὐκ ἔστι λαβεῖν, εἰ τὸ Ρ τινὶ μὲν 14
ὑπάρχει τῷ Σ, τινὶ δὲ μὴ ὑπάρχει. Εἰ γὰρ τὸ Π παντὶ
τῷ Ρ, τὸ δὲ Ρ τινὶ τῷ Σ, καὶ τὸ Π τινὶ τῷ [t] Σ· ὑπέκειτο
δὲ μηδενί. Ἀλλ' ἐκ τοῦ [v] ἀδιορίστου δεικτέον. Οὐδ' [w] ἂν 15
ἑκάτερος τινὶ τῷ μέσῳ ὑπάρχῃ [x] ἢ μὴ ὑπάρχῃ, ἢ ὁ μὲν ὑπάρ-
χῃ ὁ δὲ μὴ ὑπάρχῃ, ἢ ὁ μὲν τινὶ ὁ δὲ μὴ παντί, ἢ ἀδιορίστως,
οὐκ ἔσται συλλογισμὸς οὐδαμῶς. Ὅροι δὲ κοινοὶ πάντων
ζῷον—ἄνθρωπος—λευκόν, ζῷον—ἄψυχον—λευκόν.

Φανερὸν οὖν καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι πότ' ἔσται καὶ 16
πότ' οὐκ ἔσται συλλογισμός, καὶ ὅτι ἐχόντων τε τῶν ὅρων
ὡς ἐλέχθη γίνεται συλλογισμὸς ἐξ ἀνάγκης, [y] ἄν τ' ᾖ συλλο-
γισμός, ἀνάγκη τοὺς ὅρους οὕτως ἔχειν. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι 17
πάντες ἀτελεῖς εἰσὶν οἱ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογισμοί
(πάντες γὰρ τελειοῦνται προσλαμβανομένων τινῶν) καὶ ὅτι
[z] συλλογίσασθαι τὸ καθόλου διὰ τούτου τοῦ σχήματος οὐκ
[a] ἔσται, [b] οὔτε στερητικὸν οὔτε καταφατικόν.

[k] ὑπάρχοντι pr. C. [l] οὐκ ἦν συλλογισμός om. C. [m] οὖν om. A.B. [n] ὁ δὲ ἐλάττων κατηγορικὸς om. A. [o] μέσον ἐν ἀμφοῖν A.B. [p] ὅροι τοῦ μὴ ὑπάρχειν ὅταν C. et rc. A. [q] ἐλάσσων C. [r] ἄγριον, τοῦ ὑπάρχειν ζῶιον C. [s] μεῖζων ἦι καθόλου, τοῦ C. [t] σ ὑπάρξει· ὑπέκειτο C. [v] ἀορίστου A. [w] ἐὰν B. [x] ἢ ὁ — μὴ ὑπάρχῃ om. B.C. [y] ἐάν C. [z] τὸ καθόλου συλλογίσασθαι C. [a] ἔστιν C. [b] οὐδὲ A.

7 Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν ἅπασι τοῖς σχήμασιν, ὅταν μὴ γί-
νηται συλλογισμός, κατηγορικῶν μὲν ἢ στερητικῶν ἀμφοτέ-
ρων [c] ὄντων τῶν ὅρων οὐδὲν ὅλως γίνεται ἀναγκαῖον, κατη-
γορικοῦ δὲ καὶ στερητικοῦ, καθόλου ληφθέντος τοῦ στερη-
τικοῦ ἀεὶ γίνεται συλλογισμὸς τοῦ ἐλάττονος ἄκρου πρὸς
τὸ μεῖζον, οἷον εἰ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Β ἢ τινί, τὸ δὲ Β
μηδενὶ τῷ Γ· ἀντιστρεφομένων γὰρ τῶν προτάσεων ἀνάγκη
2 τὸ Γ τινὶ τῷ Α μὴ ὑπάρχειν. Ὁμοίως δὲ [d] κἀπὶ τῶν ἑτέρων
σχημάτων· ἀεὶ γὰρ γίνεται διὰ τῆς ἀντιστροφῆς συλλο-
γισμός. Δῆλον δὲ [e] καὶ ὅτι τὸ ἀδιόριστον ἀντὶ τοῦ κατηγο-
ρικοῦ τοῦ ἐν μέρει τιθέμενον τὸν αὐτὸν [f] ποιήσει συλλογι-
σμὸν ἐν ἅπασι τοῖς σχήμασιν.
3 Φανερὸν δὲ καὶ [g] ὅτι πάντες οἱ ἀτελεῖς συλλογισμοὶ τε-
λειοῦνται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. Ἢ γὰρ δεικτικῶς ἢ
διὰ τοῦ ἀδυνάτου περαίνονται πάντες· ἀμφοτέρως δὲ γίνεται
τὸ πρῶτον σχῆμα, δεικτικῶς μὲν τελειουμένων, ὅτι διὰ τῆς
ἀντιστροφῆς ἐπεραίνοντο πάντες, ἡ δ᾽ ἀντιστροφὴ τὸ πρῶ-
τον ἐποίει σχῆμα, διὰ δὲ τοῦ ἀδυνάτου δεικνυμένων, ὅτι τε-
θέντος τοῦ [h] ψευδοῦς ὁ συλλογισμὸς γίνεται διὰ τοῦ πρώτου
σχήματος, οἷον [i] ἐν τῷ τελευταίῳ σχήματι, εἰ τὸ Α καὶ τὸ
Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, ὅτι τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχει· εἰ
γὰρ μηδενί, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Α· ἀλλ᾽
ἦν παντί. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
4 Ἔστι δὲ καὶ ἀναγαγεῖν πάντας τοὺς συλλογισμοὺς εἰς
τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι καθόλου συλλογισμούς. Οἱ μὲν
γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ φανερὸν ὅτι δι᾽ ἐκείνων τελειοῦνται, πλὴν
οὐχ ὁμοίως πάντες, ἀλλ᾽ οἱ μὲν καθόλου τοῦ στερητικοῦ ἀν-
τιστραφέντος, τῶν δ᾽ ἐν μέρει ἑκάτερος διὰ τῆς εἰς τὸ ἀδύ-
5 νατον ἀπαγωγῆς. Οἱ δ᾽ ἐν τῷ πρώτῳ, οἱ κατὰ μέρος, ἐπι-
τελοῦνται μὲν καὶ δι᾽ αὐτῶν, ἔστι δὲ καὶ διὰ τοῦ δευτέρου
σχήματος δεικνύναι εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντας, οἷον εἰ τὸ Α
παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ, ὅτι τὸ Α τινὶ τῷ [k] Γ. Εἰ

[c] ὄντων ἐπὶ μέρους τῶν rc. A, ὄντων καὶ ἐπὶ μέρους τῶν C. [d] καὶ ἐπὶ C. [e] ὅτι καὶ C. [f] ποιεῖ C. [g] ὅτι καὶ C. [h] ψεύδους B. [i] ἐν τῷ—τῷ β rc. supra lituram A. [k] γ ὑπάρξει. Εἰ C.

*γὰρ μηδενί, τῷ δὲ Β παντί, οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Β ὑπάρξει·
τοῦτο γὰρ ἴσμεν διὰ τοῦ δευτέρου σχήματος. Ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τοῦ στερητικοῦ ἔσται ἡ ἀπόδειξις. Εἰ γὰρ τὸ Α* 6
*μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει, τὸ Α τινὶ τῷ Γ
οὐχ ὑπάρξει· εἰ γὰρ παντί, τῷ δὲ Β μηδενὶ ὑπάρχει, οὐδενὶ
τῷ Γ τὸ Β ὑπάρξει· τοῦτο δ' ἦν τὸ μέσον σχῆμα. Ὥστ'
ἐπεὶ οἱ μὲν ἐν τῷ μέσῳ σχήματι συλλογισμοὶ πάντες ἀνά-
γονται εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ καθόλου συλλογισμούς, οἱ δὲ
κατὰ μέρος ἐν τῷ πρώτῳ εἰς τοὺς ἐν τῷ μέσῳ, φανερὸν ὅτι
καὶ οἱ κατὰ μέρος ἀναχθήσονται εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ σχή-
ματι καθόλου συλλογισμούς. Οἱ δ' ἐν τῷ* [l] *τρίτῳ καθόλου* 7
*μὲν ὄντων τῶν ὅρων εὐθὺς ἐπιτελοῦνται δι' ἐκείνων τῶν συλ-
λογισμῶν, ὅταν δ' ἐν μέρει ληφθῶσι, διὰ τῶν ἐν μέρει συλ-
λογισμῶν τῶν ἐν τῷ πρώτῳ* [m] *σχήματι· οὗτοι δὲ ἀνήχθησαν
εἰς ἐκείνους, ὥστε καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι,* [n] *οἱ κατὰ μέ-
ρος. Φανερὸν οὖν ὅτι πάντες ἀναχθήσονται εἰς τοὺς ἐν τῷ
πρώτῳ σχήματι καθόλου συλλογισμούς.*

Οἱ μὲν οὖν τῶν συλλογισμῶν ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν 8
δεικνύντες [o] *εἴρηται πῶς ἔχουσι, καὶ καθ' ἑαυτοὺς οἱ ἐκ τοῦ
αὐτοῦ σχήματος καὶ πρὸς* [p] *ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἑτέρων.*

8 *Ἐπεὶ δ' ἕτερόν ἐστιν ὑπάρχειν τε καὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρ-
χειν καὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν (πολλὰ γὰρ ὑπάρχει μέν, οὐ
μέντοι ἐξ ἀνάγκης· τὰ δ' οὔτ' ἐξ ἀνάγκης οὔθ' ὑπάρχει ὅλως,
ἐνδέχεται δ' ὑπάρχειν), δῆλον ὅτι καὶ συλλογισμὸς ἑκάστου
τούτων ἕτερος ἔσται, καὶ οὐχ ὁμοίως ἐχόντων τῶν ὅρων, ἀλλ'
ὁ μὲν ἐξ ἀναγκαίων, ὁ δ' ἐξ ὑπαρχόντων, ὁ δ' ἐξ ἐνδεχο-
μένων.*

Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀναγκαίων σχεδὸν ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ 2
*τῶν ὑπαρχόντων· ὡσαύτως γὰρ τιθεμένων τῶν ὅρων ἔν τε
τῷ ὑπάρχειν καὶ τῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν
ἔσται τε καὶ οὐκ ἔσται συλλογισμός, πλὴν διοίσει τῷ* [q] *προσ-*

[l] *τρίτῳ συλλογισμοὶ καθόλου* C. [m] *σχήματι ἀνάγονται εἰς τοὺς καθόλου. Οὗτοι* C. [n] *οἱ* om. B. [o] *εἴρηνται* B.C. [p] *ἄλλους* A.B. [q] *προκεῖσθαι* A. et pr. C.

κεῖσθαι τοῖς ὅροις τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν.
3 Τό τε γὰρ στερητικὸν ὡσαύτως ἀντιστρέφει, καὶ τὸ ἐν ὅλῳ
εἶναι καὶ τὸ κατὰ παντὸς ὁμοίως ἀποδώσομεν. Ἐν μὲν οὖν
τοῖς ἄλλοις τὸν αὐτὸν τρόπον δειχθήσεται διὰ τῆς ἀντι-
στροφῆς [r] τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ ὑπάρ-
χειν· ἐν δὲ τῷ μέσῳ σχήματι, ὅταν ᾖ [s] τὸ καθόλου καταφα-
τικὸν τὸ δ' ἐν μέρει στερητικόν, καὶ πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ,
[t] ὅταν τὸ μὲν καθόλου κατηγορικὸν τὸ δ' ἐν μέρει στερητι-
κόν, οὐχ ὁμοίως ἔσται ἡ ἀπόδειξις, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκθεμένους
ᾧ τινὶ ἑκάτερον μὴ ὑπάρχει, κατὰ [v] τούτου ποιεῖν τὸν συλ-
λογισμόν· ἔσται γὰρ ἀναγκαίως ἐπὶ τούτων· εἰ [w] δὲ κατὰ
τοῦ ἐκτεθέντος ἐστὶν ἀναγκαῖος, καὶ κατ' ἐκείνου τινός· τὸ
γὰρ ἐκτεθὲν ὅπερ ἐκεῖνό τί ἐστιν. Γίνεται δὲ τῶν συλλογι-
σμῶν ἑκάτερος ἐν τῷ οἰκείῳ σχήματι.

9 Συμβαίνει δέ ποτε καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως ἀναγκαίας
οὔσης ἀναγκαῖον γίνεσθαι [x] τὸν συλλογισμόν, πλὴν οὐχ
ὁποτέρας ἔτυχεν, ἀλλὰ τῆς πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον, οἷον εἰ
τὸ μὲν Α τῷ Β ἐξ ἀνάγκης εἴληπται ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρ-
χον, τὸ δὲ Β τῷ Γ ὑπάρχον μόνον· οὕτως γὰρ εἰλημμένων
τῶν προτάσεων ἐξ ἀνάγκης τὸ Α τῷ Γ ὑπάρξει ἢ οὐχ ὑπάρ-
2 ξει. Ἐπεὶ [y] γὰρ παντὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει ἢ οὐχ
ὑπάρχει [z] τὸ Α, τὸ δὲ Γ τι τῶν Β ἐστί, φανερὸν ὅτι καὶ
[a] τὸ Γ ἐξ ἀνάγκης ἔσται θάτερον τούτων. Εἰ δὲ τὸ μὲν Α Β
μή ἐστιν ἀναγκαῖον, τὸ δὲ Β Γ ἀναγκαῖον, οὐκ ἔσται [b] τὸ
συμπέρασμα ἀναγκαῖον. Εἰ γὰρ [c] ἔσται, συμβήσεται τὸ Α
τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης διά τε τοῦ πρώτου καὶ διὰ
τοῦ τρίτου σχήματος. Τοῦτο δὲ ψεῦδος· ἐνδέχεται γὰρ
3 τοιοῦτον εἶναι τὸ Β ᾧ ἐγχωρεῖ τὸ Α μηδενὶ ὑπάρχειν. Ἔτι
καὶ ἐκ τῶν ὅρων φανερὸν ὅτι οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγ-
καῖον, οἷον εἰ τὸ μὲν Α εἴη κίνησις, τὸ δὲ Β ζῷον, ἐφ' ᾧ δὲ
τὸ Γ ἄνθρωπος· ζῷον μὲν γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης ἐστί,

[r] τὸ] ὅτι τὸ C. [s] τὸ μὲν καθόλου C. [t] ὅταν ᾖι τὸ C. [v] τοῦτο C.
[w] δὲ καὶ κατὰ B. [x] τὸν om. C. [y] γὰρ τὸ α παντὶ C. [z] τὸ α om. C.
[a] καὶ τὸ] καὶ τῶι A.C. et pr. B. [b] τὸ ante συμπ. om. C. [c] ἔστι A.B.

κινεῖται δὲ τὸ ζῷον οὐκ ἐξ ἀνάγκης, οὐδ' ὁ ἄνθρωπος. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸν εἴη τὸ Α Β· ἡ γὰρ αὐτὴ ἀπόδειξις.
Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν, εἰ μὲν τὸ καθόλου ἐστὶν 4
ἀναγκαῖον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον, εἰ δὲ τὸ κατὰ μέρος, οὐκ ἀναγκαῖον, οὔτε [d] *στερητικῆς οὔτε κατηγορικῆς οὔσης τῆς καθόλου προτάσεως. Ἔστω δὴ πρῶτον τὸ* 5
καθόλου ἀναγκαῖον, καὶ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Β ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπαρχέτω μόνον· ἀνάγκη δὴ τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης· τὸ γὰρ Γ ὑπὸ τὸ Β ἐστί, τῷ [e] *δὲ Β παντὶ* [f] *τὸ Α* [g] *ὑπῆρχεν ἐξ ἀνάγκης. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸς εἴη ὁ συλλογισμός· ἡ γὰρ αὐτὴ ἔσται ἀπόδειξις. Εἰ δὲ τὸ κατὰ μέρος ἐστὶν ἀναγκαῖον, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον· οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον συμπίπτει, καθάπερ οὐδ' ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς. Ὁμοίως δὲ κἀπὶ τῶν στερητικῶν. Ὅροι κίνησις—ζῷον—λευκόν.*

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου σχήματος, εἰ μὲν ἡ στερητικὴ πρό- 10
τασίς ἐστιν ἀναγκαία, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον, εἰ δ' ἡ κατηγορική, οὐκ ἀναγκαῖον. Ἔστω γὰρ πρῶτον ἡ στερητικὴ ἀναγκαία, καὶ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ἐνδεχέσθω, τῷ δὲ Γ ὑπαρχέτω μόνον. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν, οὐδὲ τὸ Β τῷ Α οὐδενὶ ἐνδέχεται· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, ὥστ' οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Β ἐνδέχεται· τὸ γὰρ Γ ὑπὸ τὸ Α ἐστίν. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ πρὸς τῷ Γ τεθῇ τὸ 2
στερητικόν· εἰ γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ ἐνδέχεται, οὐδὲ τὸ Γ οὐδενὶ τῷ Α ἐγχωρεῖ· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχει, ὥστ' οὐδενὶ τῶν Β τὸ Γ ἐνδέχεται· γίνεται γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα πάλιν. Οὐκ [h] *ἄρα οὐδὲ τὸ Β τῷ Γ. ἀντιστρέφει γὰρ ὁμοίως. Εἰ δὲ ἡ κατηγορικὴ πρότασίς ἐστιν ἀναγκαία, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ* 3
Β ἐξ ἀνάγκης, τῷ δὲ Γ μηδενὶ ὑπαρχέτω μόνον. Ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ στερητικοῦ τὸ πρῶτον γίνεται σχῆμα· δέ-

[d] *στερητικῆς—τῆς* et sect. 5. *τῷ Β—συλλογισμός* rc. supra lituram A. [e] *δέ γε β* rc. A. [f] *τὸ α* om. B. [g] *ἐξ ἀνάγκης ὑπῆρχεν* rc. A. [h] *ἄρα δὲ οὐδὲ* C.

δεικται δ' ἐν τῷ πρώτῳ ὅτι μὴ ἀναγκαίας οὔσης τῆς πρὸς
[i]τὸ μεῖζον στερητικῆς οὐδὲ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον,
4 ὥστ' οὐδ' ἐπὶ τούτων ἔσται ἐξ ἀνάγκης. Ἔτι δ' εἰ τὸ συμ-
πέρασμά ἐστιν ἀναγκαῖον, συμβαίνει τὸ Γ τινὶ τῷ Α μὴ
ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης. Εἰ γὰρ τὸ Β τῷ Γ μηδενὶ ὑπάρχει
ἐξ ἀνάγκης, οὐδὲ τὸ Γ τῷ Β οὐδενὶ ὑπάρξει ἐξ ἀνάγκης. Τὸ
δέ [k]γε Β τινὶ τῷ Α ἀνάγκη ὑπάρχειν, εἴπερ καὶ τὸ Α παντὶ
5 τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπῆρχεν. Ὥστε τὸ Γ ἀνάγκη τινὶ τῷ Α
μὴ ὑπάρχειν. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει τὸ Α τοιοῦτον ληφθῆναι
ᾧ παντὶ [l]τὸ Γ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. Ἔτι κἂν ὅρους ἐκθέ-
μενον εἴη δεῖξαι ὅτι τὸ συμπέρασμα οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον
6 ἁπλῶς, ἀλλὰ τούτων ὄντων [m]ἀναγκαῖον. Οἷον ἔστω τὸ Α
ζῷον, τὸ δὲ Β ἄνθρωπος, τὸ δὲ Γ λευκόν, καὶ αἱ προτάσεις
ὁμοίως εἰλήφθωσαν· ἐνδέχεται γὰρ τὸ ζῷον μηδενὶ [n]λευκῷ
ὑπάρχειν. Οὐχ ὑπάρξει δὴ οὐδ' ὁ ἄνθρωπος οὐδενὶ λευκῷ,
ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης· ἐνδέχεται γὰρ ἄνθρωπον γενέσθαι
λευκόν, οὐ μέντοι ἕως ἂν ζῷον μηδενὶ λευκῷ ὑπάρχῃ. Ὥστε
τούτων μὲν ὄντων ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα, ἁπλῶς
δ' οὐκ ἀναγκαῖον.

7 Ὁμοίως δ' ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. Ὅταν
μὲν γὰρ ἡ στερητικὴ πρότασις καθόλου [o]τ' ᾖ καὶ ἀναγκαία,
καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον· ὅταν δὲ ἡ κατηγορικὴ
καθόλου, ἡ δὲ στερητικὴ κατὰ μέρος, οὐκ ἔσται τὸ συμπέ-
ρασμα ἀναγκαῖον. Ἔστω δὴ πρῶτον ἡ στερητικὴ καθόλου
τε καὶ ἀναγκαία, καὶ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ἐνδεχέσθω ὑπάρ-
8 χειν, τῷ δὲ Γ τινὶ ὑπαρχέτω. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ
στερητικόν, οὐδὲ τὸ Β τῷ Α οὐδενὶ ἐνδέχοιτ' ἂν ὑπάρχειν·
τὸ δέ γε Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει, ὥστ' ἐξ ἀνάγκης τινὶ [p]τῶν
Γ οὐχ [q]ὑπάρχει τὸ Β. Πάλιν ἔστω ἡ κατηγορικὴ καθόλου
τε καὶ ἀναγκαία, καὶ κείσθω πρὸς τῷ Β τὸ κατηγορικόν.
9 Εἰ δὴ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, τῷ δὲ Γ τινὶ
μὴ ὑπάρχει, ὅτι μὲν οὐχ ὑπάρξει τὸ Β τινὶ τῷ Γ, φανερόν,

[i] τῶι μείζονι C. [k] γε om. B. [l] τῶι B. [m] ἀναγκαίων pr. B.
[n] λευκὸν B. [o] τ' om. pr. B. [p] τῶν B. [q] ὑπάρξει B.C.

ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης· οἱ γὰρ αὐτοὶ ὅροι ἔσονται πρὸς τὴν ἀπόδειξιν οἵπερ ἐπὶ τῶν καθόλου συλλογισμῶν. Ἀλλ' οὐδ' εἰ τὸ στερητικὸν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐν μέρει ληφθέν, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον· διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις.

Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ σχήματι καθόλου μὲν ὄντων τῶν 11
ὅρων πρὸς τὸ μέσον καὶ κατηγορικῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων, ἐὰν ὁποτερονοῦν ᾖ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον. Ἐὰν δὲ τὸ μὲν ᾖ στερητικὸν τὸ δὲ κατη- 2
γορικόν, ὅταν μὲν τὸ στερητικὸν ἀναγκαῖον ᾖ, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον, ὅταν δὲ τὸ κατηγορικόν, οὐκ ἔσται ἀναγκαῖον. Ἔστωσαν γὰρ ἀμφότεραι κατηγορικαὶ πρῶτον αἱ προτάσεις, καὶ τὸ Α καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπαρχέτω, ἀναγκαῖον δ' ἔστω τὸ Α Γ. Ἐπεὶ οὖν τὸ Β παντὶ 3
τῷ Γ ὑπάρχει, καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ὑπάρξει διὰ τὸ ἀντιστρέφειν [r]τὸ καθόλου τῷ κατὰ μέρος, ὥστ' εἰ παντὶ τῷ Γ τὸ Α ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει καὶ τὸ Γ τῷ Β τινί, καὶ τῷ Β τινὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν τὸ Α· τὸ γὰρ Β ὑπὸ τὸ Γ ἐστίν. Γίνεται οὖν τὸ πρῶτον σχῆμα. Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ εἰ 4
τὸ Β Γ ἐστὶν ἀναγκαῖον· ἀντιστρέφει γὰρ τὸ [s]Γ τῷ Α τινί, ὥστ' εἰ παντὶ τῷ Γ τὸ Β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, καὶ [t]τῷ Α τινὶ ὑπάρξει ἐξ ἀνάγκης. Πάλιν ἔστω τὸ μὲν Α Γ στερητικόν, τὸ δὲ Β Γ καταφατικόν, ἀναγκαῖον δὲ τὸ στερητικόν. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τινὶ τῷ Β τὸ Γ, τὸ δὲ Α οὐδενὶ τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης, οὐδὲ τῷ Β τινὶ ὑπάρξει ἐξ ἀνάγκης τὸ Α· τὸ γὰρ Β ὑπὸ τὸ Γ ἐστίν. Εἰ δὲ τὸ κατηγορικὸν ἀναγ- 5
καῖον, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. Ἔστω γὰρ τὸ Β Γ κατηγορικὸν καὶ ἀναγκαῖον, τὸ δὲ Α Γ στερητικὸν καὶ μὴ ἀναγκαῖον. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ καταφατικόν, ὑπάρξει καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, ὥστ' εἰ τὸ μὲν Α μηδενὶ [u]τῶν Γ τὸ δὲ Γ τινὶ τῶν Β, τὸ Α τινὶ τῶν Β οὐχ ὑπάρξει· ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης· δέδεικται γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ

[r] τῶι καθόλου τὸ C. [s] γ καὶ τῶι α A. et pr. C. [t] τὸ B. [u] τῶν] τῶι B.

σχήματι ὅτι τῆς στερητικῆς προτάσεως μὴ ἀναγκαίας οὔσης οὐδὲ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον. Ἔτι κἂν διὰ τῶν
6 ὅρων εἴη φανερόν. Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α ἀγαθόν, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Β ζῷον, τὸ δὲ Γ ἵππος. Τὸ μὲν οὖν ἀγαθὸν ἐνδέχεται μηδενὶ ἵππῳ ὑπάρχειν, τὸ δὲ ζῷον ἀνάγκη παντὶ ὑπάρχειν· ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη ζῷόν τι μὴ εἶναι ἀγαθόν, εἴπερ ἐνδέχεται πᾶν εἶναι ἀγαθόν. Ἢ εἰ μὴ τοῦτο δυνατόν, ἀλλὰ τὸ ἐγρηγορέναι ἢ καθεύδειν ὅρον θετέον· ἅπαν γὰρ ζῷον δεκτικὸν τούτων.

7 Εἰ μὲν οὖν [x] οἱ ὅροι καθόλου πρὸς τὸ μέσον εἰσίν, εἴρηται πότε ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον· εἰ δ' ὁ μὲν καθόλου ὁ δ' ἐν μέρει, κατηγορικῶν μὲν ὄντων ἀμφοτέρων, ὅταν τὸ καθόλου γένηται ἀναγκαῖον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ ἣ καὶ πρότερον· ἀντιστρέφει
8 γὰρ καὶ τὸ ἐν μέρει κατηγορικόν. Εἰ οὖν ἀνάγκη τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Α ὑπὸ τὸ Γ ἐστίν, ἀνάγκη τὸ Β τινὶ τῷ Α ὑπάρχειν. Εἰ δὲ τὸ Β τῷ Α τινί, καὶ τὸ Α τῷ Β τινὶ ὑπάρχειν ἀναγκαῖον· ἀντιστρέφει γάρ. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ Α Γ εἴη ἀναγκαῖον καθόλου ὄν· τὸ γὰρ Β ὑπὸ τὸ Γ ἐστίν. Εἰ δὲ τὸ ἐν μέρει ἐστὶν ἀναγκαῖον, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. Ἔστω γὰρ τὸ Β Γ ἐν μέρει τε καὶ ἀναγκαῖον,
9 τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ὑπαρχέτω, μὴ μέντοι ἐξ ἀνάγκης. Ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ Β Γ τὸ πρῶτον γίνεται σχῆμα, καὶ ἡ μὲν καθόλου πρότασις οὐκ ἀναγκαία, ἡ δ' ἐν μέρει ἀναγκαία. Ὅτε δ' οὕτως ἔχοιεν αἱ προτάσεις, οὐκ ἦν τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, ὥστ' οὐδ' ἐπὶ τούτων. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ὅρων
10 φανερόν. Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α ἐγρήγορσις, τὸ δὲ Β δίπουν, ἐφ' ᾧ δὲ τὸ Γ ζῷον. Τὸ μὲν οὖν Β τινὶ τῷ Γ ἀνάγκη ὑπάρχειν, τὸ δὲ Α τῷ Γ ἐνδέχεται, καὶ τὸ Α τῷ Β οὐκ ἀναγκαῖον· οὐ γὰρ ἀνάγκη δίπουν τι καθεύδειν ἢ ἐγρηγορέναι. Ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δειχθήσεται καὶ εἰ τὸ Α Γ εἴη ἐν μέρει τε καὶ ἀναγκαῖον. Εἰ δ' ὁ μὲν κατηγορικὸς ὁ δὲ στερητικὸς τῶν ὅρων, ὅταν μὲν ᾖ τὸ καθόλου στερητικὸν

[x] οἱ om. A.

τε καὶ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον· εἰ γὰρ τὸ Α τῷ Γ μηδενὶ ἐνδέχεται, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχει, τὸ Α τινὶ τῷ Β ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν. Ὅταν δὲ τὸ 11
καταφατικὸν ἀναγκαῖον τεθῇ, ἢ καθόλου ὂν ἢ ἐν μέρει, ἢ τὸ στερητικὸν κατὰ μέρος, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. Τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ταὐτὰ ἃ καὶ ἐπὶ τῶν [y] πρότερον ἐροῦμεν, ὅροι δ' ὅταν μὲν ᾖ τὸ καθόλου κατηγορικὸν ἀναγκαῖον, ἐγρήγορσις—ζῷον—ἄνθρωπος, [z] μέσον ἄνθρωπος, ὅταν δ' ἐν μέρει τὸ κατηγορικὸν ἀναγκαῖον, ἐγρήγορσις—ζῷον—λευκόν· ζῷον μὲν γὰρ ἀνάγκη τινὶ λευκῷ ὑπάρχειν, ἐγρήγορσις δ' ἐνδέχεται μηδενί, καὶ οὐκ ἀνάγκη τινὶ ζῴῳ μὴ ὑπάρχειν ἐγρήγορσιν. Ὅταν δὲ τὸ στερητικὸν ἐν μέρει ὂν ἀναγκαῖον ᾖ, δίπουν—κινούμενον—ζῷον, [a] μέσον ζῷον.

Φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ μὲν ὑπάρχειν οὐκ ἔστι συλλογισμός, 12
ἐὰν μὴ ἀμφότεραι ὦσιν αἱ προτάσεις ἐν τῷ ὑπάρχειν, τοῦ δ' ἀναγκαίου ἔστι καὶ τῆς ἑτέρας μόνον ἀναγκαίας οὔσης. Ἐν ἀμφοτέροις δέ, καὶ καταφατικῶν καὶ στερητικῶν ὄντων τῶν συλλογισμῶν, ἀνάγκη τὴν ἑτέραν πρότασιν ὁμοίαν εἶναι τῷ συμπεράσματι. Λέγω δὲ τὸ ὁμοίαν, εἰ μὲν ὑπάρχον, 2
ὑπάρχουσαν, εἰ δ' ἀναγκαῖον, ἀναγκαίαν. Ὥστε καὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα οὔτ' ἀναγκαῖον οὔθ' ὑπάρχον εἶναι μὴ ληφθείσης ἀναγκαίας ἢ ὑπαρχούσης προτάσεως.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ ἀναγκαίου, πῶς γίνεται καὶ τίνα διαφο- 13
ρὰν ἔχει πρὸς τὸ ὑπάρχον, εἴρηται σχεδὸν ἱκανῶς· περὶ δὲ τοῦ ἐνδεχομένου μετὰ ταῦτα [b] λέγομεν πότε καὶ πῶς καὶ διὰ τίνων ἔσται συλλογισμός. Λέγω δ' ἐνδέχεσθαι καὶ τὸ ἐνδε- 2
χόμενον, οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, τεθέντος δ' ὑπάρχειν, οὐδὲν ἔσται διὰ τοῦτ' ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ὁμωνύμως ἐνδέχεσθαι λέγομεν. Ὅτι δὲ τοῦτ' ἔστι τὸ ἐνδεχόμενον, φανερὸν ἔκ τε τῶν ἀποφάσεων καὶ τῶν καταφάσεων τῶν ἀντικειμένων· τὸ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν καὶ ἀδύνατον ὑπάρχειν καὶ

[y] προτέρων C. [z] μέσον δὲ ἄνθρωπος C. [a] μέσον] δίπουν μέσον A. B. ζῶιον ante μέσον ponit in litura. [b] λέγωμεν B.C.

ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν ἤτοι ταὐτά ἐστιν ἢ ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις, ὥστε καὶ τὰ ἀντικείμενα τούτοις, τὸ ἐνδέχεται ὑπάρχειν [c]καὶ οὐκ ἀδύνατον ὑπάρχειν [c]καὶ οὐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν, ἤτοι ταὐτὰ ἔσται ἢ ἀκολουθοῦντα ἀλλήλοις· κατὰ παντὸς γὰρ ἡ
3 κατάφασις [d]ἢ ἡ ἀπόφασίς ἐστιν. Ἔσται ἄρα τὸ ἐνδεχόμενον οὐκ ἀναγκαῖον καὶ τὸ μὴ ἀναγκαῖον ἐνδεχόμενον. Συμβαίνει δὲ πάσας τὰς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεις ἀντιστρέφειν ἀλλήλαις. Λέγω δὲ οὐ τὰς καταφατικὰς ταῖς ἀποφατικαῖς, ἀλλ' ὅσαι καταφατικὸν ἔχουσι τὸ σχῆμα κατὰ τὴν ἀντίθεσιν, οἷον τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν τῷ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, καὶ τὸ παντὶ ἐνδέχεσθαι τῷ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ καὶ μὴ παντί, καὶ τὸ τινὶ τῷ μὴ τινί. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
4 ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐνδεχόμενον οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον, τὸ δὲ μὴ ἀναγκαῖον ἐγχωρεῖ μὴ ὑπάρχειν, φανερὸν ὅτι, εἰ ἐνδέχεται τὸ Α τῷ Β ὑπάρχειν, ἐνδέχεται καὶ μὴ ὑπάρχειν· καὶ εἰ παντὶ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, καὶ παντὶ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. Ὁμοίως [e]δὲ [f]κἀπὶ τῶν ἐν μέρει καταφάσεων· ἡ γὰρ αὐτὴ ἀπόδειξις. Εἰσὶ δ' αἱ τοιαῦται προτάσεις κατηγορικαὶ καὶ οὐ στερητικαί· τὸ γὰρ ἐνδέχεσθαι τῷ εἶναι ὁμοίως τάττεται, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον.

5 Διωρισμένων δὲ τούτων πάλιν [g]λέγομεν ὅτι τὸ ἐνδέχεσθαι κατὰ δύο λέγεται τρόπους, ἕνα μὲν τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεσθαι καὶ διαλείπειν τὸ ἀναγκαῖον, οἷον τὸ πολιοῦσθαι ἄνθρωπον ἢ τὸ αὐξάνεσθαι ἢ φθίνειν, ἢ ὅλως τὸ πεφυκὸς ὑπάρχειν (τοῦτο γὰρ οὐ συνεχὲς μὲν ἔχει τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὸ μὴ ἀεὶ [h]εἶναι ἄνθρωπον, ὄντος μέντοι ἀνθρώπου ἢ ἐξ ἀνάγκης ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ ἐστιν), ἄλλον δὲ τὸ ἀόριστον, ὃ καὶ οὕτως καὶ μὴ οὕτως δυνατόν, οἷον τὸ βαδίζειν ζῷον ἢ [i]τὸ βαδίζοντος γενέσθαι σεισμόν, ἢ ὅλως τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον· οὐδὲν
6 γὰρ μᾶλλον οὕτως πέφυκεν ἢ ἐναντίως. Ἀντιστρέφει μὲν οὖν καὶ κατὰ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις ἑκάτερον τῶν ἐνδε-

[c] καὶ τὸ οὐκ C. [d] ἢ φάσις A, ἡ φάσις B. [e] δὲ om. B.C. [f] καὶ ἐπὶ C. [g] λέγωμεν B. [h] εἶναι τὸν ἄνθρωπον C. [i] alterum τὸ om. C.

χομένων, οὐ μὴν τὸν αὐτόν γε τρόπον, ἀλλὰ τὸ μὲν πεφυκὸς εἶναι τῷ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν (οὕτω γὰρ ἐνδέχεται μὴ πολιοῦσθαι ἄνθρωπον), τὸ δ' ἀόριστον τῷ μηδὲν μᾶλλον οὕτως ἢ ἐκείνως. [i] Ἐπιστήμη δὲ καὶ συλλογισμὸς ἀποδεικτικὸς τῶν μὲν ἀορίστων οὐκ ἔστι διὰ τὸ ἄτακτον εἶναι τὸ μέσον, τῶν δὲ πεφυκότων ἔστι, καὶ σχεδὸν οἱ λόγοι καὶ αἱ σκέψεις γίνονται περὶ τῶν οὕτως ἐνδεχομένων· [k] ἐκείνων δ' ἐγχωρεῖ μὲν γενέσθαι συλλογισμόν, οὐ μὴν εἴωθέ γε ζητεῖσθαι.

Ταῦτα μὲν οὖν διορισθήσεται μᾶλλον ἐν τοῖς ἑπομένοις· 7
νῦν δὲ [l] λέγομεν πότε καὶ τίς ἔσται συλλογισμὸς ἐκ τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι τόδε τῷδε ὑπάρχειν διχῶς ἔστιν ἐκλαβεῖν (ἢ γὰρ ᾧ ὑπάρχει τόδε ἢ ᾧ ἐνδέχεται αὐτὸ ὑπάρχειν· τὸ γάρ, καθ' οὗ τὸ Β, τὸ Α ἐνδέχεσθαι τούτων σημαίνει θάτερον, ἢ καθ' οὗ λέγεται τὸ Β ἢ καθ' οὗ ἐνδέχεται λέγεσθαι· τὸ δέ, καθ' οὗ τὸ Β, τὸ Α ἐνδέχεσθαι ἢ παντὶ τῷ Β τὸ Α ἐγχωρεῖν οὐδὲν διαφέρει), φανερὸν ὅτι διχῶς ἂν λέγοιτο τὸ Α τῷ Β παντὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. Πρῶτον οὖν εἴπωμεν, εἰ καθ' οὗ τὸ Γ τὸ Β ἐνδέ- 8
χεται, καὶ καθ' οὗ τὸ Β τὸ Α, τίς ἔσται καὶ ποῖος συλλογισμός· οὕτω γὰρ αἱ προτάσεις ἀμφότεραι λαμβάνονται κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι, ὅταν δὲ καθ' οὗ τὸ Β ὑπάρχει τὸ Α ἐνδέχηται, ἡ μὲν ὑπάρχουσα ἡ δ' ἐνδεχομένη. ὥστ' ἀπὸ τῶν [m] ὁμοιοσχήμων ἀρκτέον, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις.

Ὅταν οὖν τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχηται καὶ τὸ Β παντὶ 14
τῷ Γ, συλλογισμὸς ἔσται τέλειος ὅτι τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. Τοῦτο δὲ φανερὸν ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ· τὸ γὰρ ἐνδέχεσθαι παντὶ ὑπάρχειν οὕτως ἐλέγομεν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, ὅτι τὸ Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ Γ· τὸ γὰρ καθ' οὗ τὸ Β ἐνδέχεται, τὸ Α μὴ ἐνδέχεσθαι, τοῦτ' ἦν τὸ μηδὲν ἀπολείπειν τῶν ὑπὸ τὸ Β ἐνδεχομένων. Ὅταν δὲ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐν- 2
δέχηται, τὸ δὲ Β ἐνδέχηται μηδενὶ τῷ Γ, διὰ μὲν τῶν εἰλημμένων προτάσεων οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός, ἀντιστραφεί-

[k] ἐκείνως B. [l] λέγωμεν πότε καὶ πῶς καὶ B. [m] ὁμοιοσχημόνων B. C.

στης δὲ τῆς Β Γ κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι γίνεται ὁ αὐτὸς [n] ὅσπερ πρότερον. Ἐπεὶ γὰρ ἐνδέχεται τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, ἐνδέχεται καὶ παντὶ ὑπάρχειν· τοῦτο δ' εἴρηται πρότερον. Ὥστ' [o] εἰ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δ' Α παντὶ τῷ Β,
3 πάλιν ὁ αὐτὸς γίνεται συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἡ ἀπόφασις τεθείη μετὰ τοῦ ἐνδέχεσθαι. Λέγω δ' οἷον εἰ τὸ Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῶν Β καὶ τὸ Β μηδενὶ τῶν Γ· διὰ μὲν γὰρ τῶν εἰλημμένων προτάσεων οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός, ἀντιστρεφομένων δὲ πάλιν ὁ
4 αὐτὸς ἔσται [p] ὡς καὶ πρότερον. Φανερὸν οὖν ὅτι τῆς ἀποφάσεως τιθεμένης πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον ἢ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἢ οὐ γίνεται συλλογισμός, ἢ γίνεται μὲν ἀλλ' οὐ τέλειος· ἐκ γὰρ τῆς ἀντιστροφῆς [q] γίνεται τὸ ἀναγκαῖον.
5 Ἐὰν δ' ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων ἡ δ' ἐν μέρει ληφθῇ, πρὸς μὲν τὸ μεῖζον ἄκρον κειμένης τῆς καθόλου συλλογισμὸς ἔσται τέλειος. Εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ, τὸ Α τινὶ τῷ Γ ἐνδέχεται. Τοῦτο δὲ φανερὸν ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ [r] ἐνδέχεσθαι. Πάλιν εἰ τὸ Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῶν Γ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἀνάγκη τὸ Α ἐνδέχεσθαί τινι τῶν Γ μὴ ὑπάρχειν. Ἀπόδειξις δ' ἡ
6 αὐτή. Ἐὰν δὲ στερητικὴ ληφθῇ ἡ ἐν μέρει πρότασις, ἡ δὲ καθόλου καταφατική, τῇ δὲ θέσει ὁμοίως ἔχωσιν, οἷον τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, διὰ μὲν τῶν εἰλημμένων προτάσεων οὐ γίνεται φανερὸς συλλογισμός, ἀντιστραφείσης δὲ τῆς ἐν μέρει καὶ τεθέντος τοῦ Β τινὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν τὸ αὐτὸ ἔσται συμπέρασμα ὃ καὶ πρότερον, καθάπερ ἐν τοῖς ἐξ ἀρ-
7 χῆς. Ἐὰν δ' ἡ πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον ἐν μέρει ληφθῇ, ἡ δὲ πρὸς τὸ ἔλαττον καθόλου, ἐάν τ' ἀμφότεραι καταφατικαὶ τεθῶσιν ἐάν τε στερητικαὶ ἐάν τε μὴ [s] ὁμοιοσχήμονες ἐάν τ' ἀμφότεραι ἀδιόριστοι ἢ κατὰ μέρος, οὐδαμῶς ἔσται συλλο-

[n] ὥσπερ A, ὥσπερ καὶ C. [o] ἐπεὶ B. [p] ὡς] ὅσπερ B. [q] γίνεται] περαίνεται corr. A. [r] post ἐνδέχεσθαι A.B.C. αβγ, sed B. ab eadem manu deleta suprascripto παντί. [s] ὁμοσχήμονες A.B.

γισμός· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Β ὑπερτείνειν [t] τοῦ Α καὶ μὴ
κατηγορεῖσθαι ἐπ' [v] ἴσων· [w] ᾧ δ' ὑπερτείνει τὸ Β τοῦ Α, εἰ-
λήφθω τὸ Γ· τούτῳ γὰρ οὔτε παντὶ οὔτε μηδενὶ οὔτε τινὶ
οὔτε μή τινι ἐνδέχεται τὸ Α ὑπάρχειν, εἴπερ ἀντιστρέφουσιν
αἱ κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεις καὶ τὸ Β πλείοσιν ἐνδέ-
χεται ἢ τὸ Α ὑπάρχειν. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ὅρων φανερόν· 8
οὕτω γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων τὸ πρῶτον τῷ ἐσχάτῳ
καὶ οὐδενὶ ἐνδέχεται καὶ παντὶ ὑπάρχειν ἀναγκαῖον. Ὅροι 9
δὲ κοινοὶ πάντων τοῦ μὲν ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης ζῷον—λευ-
κόν—ἄνθρωπος, τοῦ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ζῷον—λευκόν—ἱμά-
τιον. Φανερὸν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἐχόντων τῶν ὅρων ὅτι
οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός. Ἢ γὰρ τοῦ ὑπάρχειν ἢ τοῦ ἐξ
ἀνάγκης ἢ τοῦ ἐνδέχεσθαι πᾶς ἐστὶ συλλογισμός. Τοῦ μὲν 10
οὖν ὑπάρχειν καὶ τοῦ ἀναγκαίου φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν· ὁ
μὲν γὰρ καταφατικὸς ἀναιρεῖται τῷ στερητικῷ, ὁ δὲ στερη-
τικὸς τῷ καταφατικῷ. Λείπεται δὴ τοῦ ἐνδέχεσθαι εἶναι·
τοῦτο δ' ἀδύνατον· δέδεικται γὰρ ὅτι οὕτως ἐχόντων τῶν
ὅρων καὶ παντὶ τῷ ἐσχάτῳ τὸ πρῶτον ἀνάγκη καὶ οὐδενὶ ἐν-
δέχεται ὑπάρχειν. Ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἐνδέχεσθαι συλλο-
γισμός· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον οὐκ ἦν ἐνδεχόμενον.

Φανερὸν [x] δὲ ὅτι καθόλου τῶν ὅρων ὄντων ἐν ταῖς ἐνδεχο- 11
μέναις προτάσεσιν ἀεὶ γίνεται συλλογισμὸς ἐν τῷ πρώτῳ
σχήματι, καὶ κατηγορικῶν καὶ στερητικῶν ὄντων, πλὴν κα-
τηγορικῶν μὲν τέλειος, στερητικῶν δὲ ἀτελής. Δεῖ δὲ τὸ ἐν-
δέχεσθαι λαμβάνειν μὴ ἐν τοῖς ἀναγκαίοις, ἀλλὰ κατὰ τὸν
εἰρημένον διορισμόν. Ἐνίοτε δὲ λανθάνει τὸ τοιοῦτον.

Ἐὰν δ' ἡ μὲν ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι λαμβάνηται τῶν 15
προτάσεων, ὅταν μὲν ἡ πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον ἐνδέχεσθαι ση-
μαίνῃ, τέλειοί τ' ἔσονται πάντες οἱ συλλογισμοὶ καὶ τοῦ ἐν-
δέχεσθαι κατὰ τὸν εἰρημένον διορισμόν, ὅταν δ' ἡ πρὸς τὸ
ἔλαττον, ἀτελεῖς [y] τε πάντες, καὶ οἱ στερητικοὶ τῶν συλλο-
γισμῶν οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ἀλλὰ τοῦ

[t] τοῦ] τὸ A.B.C. [v] vocis ἴσων litteras ων corr. A. [w] ᾧι corr. B.
[x] δὲ] δὲ καὶ B.C. [y] τε om. C.

μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν· εἰ γὰρ μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχεσθαί φαμεν καὶ μηδενὶ καὶ μὴ παντὶ
2 ὑπάρχειν. Ἐνδεχέσθω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ κείσθω ὑπάρχειν. Ἐπεὶ οὖν ὑπὸ τὸ Β ἐστὶ τὸ Γ, τῷ δὲ Β παντὶ ἐνδέχεται τὸ Α, φανερὸν ὅτι καὶ τῷ Γ παντὶ ἐνδέχεται. Γίνεται δὴ τέλειος συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ καὶ στερητικῆς οὔσης τῆς Α Β προτάσεως, τῆς δὲ Β Γ καταφατικῆς, καὶ τῆς μὲν ἐνδέχεσθαι τῆς δ' ὑπάρχειν [z]λαμβανούσης, [a]τέλειος συλλογισμὸς ὅτι τὸ Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν.

3 Ὅτι μὲν οὖν τοῦ ὑπάρχειν τιθεμένου πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον τέλειοι γίνονται συλλογισμοί, φανερόν· ὅτι δ' ἐναντίως [b]ἔχοντος ἔσονται συλλογισμοί, διὰ τοῦ ἀδυνάτου δεικτέον. Ἅμα δ' ἔσται δῆλον καὶ ὅτι ἀτελεῖς· ἡ γὰρ δεῖξις οὐκ ἐκ τῶν εἰλημμένων προτάσεων. Πρῶτον δὲ λεκτέον ὅτι εἰ τοῦ Α ὄντος ἀνάγκη τὸ Β εἶναι, καὶ δυνατοῦ ὄντος τοῦ Α
4 δυνατὸν ἔσται τὸ Β ἐξ ἀνάγκης. Ἔστω γὰρ οὕτως ἐχόντων τὸ μὲν ἐφ' ᾧ τὸ Α δυνατόν, τὸ δ' ἐφ' ᾧ τὸ Β ἀδύνατον. Εἰ οὖν τὸ μὲν δυνατόν, [c]ὅτε δυνατὸν εἶναι, γένοιτ' ἄν, τὸ δ' ἀδύνατον, [d]ὅτ' ἀδύνατον, οὐκ ἂν γένοιτο, ἅμα δ' εἰ τὸ Α δυνατὸν καὶ τὸ Β ἀδύνατον, ἐνδέχοιτ' ἂν τὸ Α γενέσθαι ἄνευ τοῦ Β, εἰ δὲ γενέσθαι, καὶ εἶναι· τὸ γὰρ γεγονός, ὅτε γέγονεν,
5 ἔστιν. Δεῖ δὲ λαμβάνειν μὴ μόνον ἐν τῇ γενέσει τὸ ἀδύνατον καὶ δυνατόν, ἀλλὰ [e]καὶ ἐν τῷ ἀληθεύεσθαι καὶ ἐν τῷ ὑπάρχειν, καὶ ὁσαχῶς ἄλλως λέγεται τὸ δυνατόν· ἐν ἅπασι γὰρ ὁμοίως ἕξει. Ἔτι τὸ ὄντος τοῦ Α τὸ Β εἶναι, οὐχ ὡς ἑνός τινος ὄντος τοῦ Α τὸ Β ἔσται δεῖ ὑπολαβεῖν· οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης ἑνός τινος ὄντος, ἀλλὰ [f]δυοῖν ἐλαχίστοιν, οἷον ὅταν αἱ προτάσεις οὕτως ἔχωσιν ὡς ἐλέχθη κατὰ
6 τὸν συλλογισμόν. Εἰ γὰρ τὸ Γ κατὰ τοῦ Δ, τὸ δὲ Δ κατὰ τοῦ Ζ, καὶ τὸ Γ κατὰ τοῦ Ζ ἐξ ἀνάγκης. Καὶ εἰ δυνατὸν

[z] λαμβανομένης B et corr. C. [a] τέλειος ἔσται συλλ. B. [b] vocis ἔχοντος litteras ος corr. A. [c] ὅτι A. [d] ὅτ' ἀδ.] ὅτε δυνατὸν pr. B. [e] primum καὶ om. C. [f] δυεῖν B.

[g] δ' ἑκάτερον, καὶ τὸ συμπέρασμα δυνατόν. Ὥσπερ οὖν εἴ τις θείη τὸ μὲν Α τὰς προτάσεις, τὸ δὲ Β τὸ συμπέρασμα, συμβαίνοι ἂν οὐ μόνον ἀναγκαίου τοῦ Α [h] ὄντος καὶ τὸ Β εἶναι ἀναγκαῖον, ἀλλὰ καὶ δυνατοῦ δυνατόν.

Τούτου δὲ δειχθέντος, φανερὸν ὅτι ψεύδους ὑποτεθέντος 7 καὶ μὴ ἀδυνάτου καὶ τὸ συμβαῖνον διὰ τὴν ὑπόθεσιν ψεῦδος ἔσται καὶ οὐκ ἀδύνατον. Οἷον εἰ τὸ Α ψεῦδος μέν ἐστι μὴ μέντοι ἀδύνατον, [i] ὄντος δὲ τοῦ Α τὸ Β ἐστί, καὶ τὸ Β ἔσται ψεῦδος μὲν οὐ μέντοι ἀδύνατον. Ἐπεὶ γὰρ δέδεικται ὅτι εἰ 8 τοῦ Α ὄντος τὸ Β ἔστι, καὶ δυνατοῦ ὄντος τοῦ Α ἔσται [k] τὸ Β δυνατόν, ὑπόκειται δὲ τὸ Α δυνατὸν εἶναι, καὶ τὸ Β ἔσται δυνατόν· εἰ γὰρ ἀδύνατον, ἅμα δυνατὸν ἔσται τὸ αὐτὸ καὶ ἀδύνατον.

Διωρισμένων δὴ τούτων ὑπαρχέτω τὸ Α παντὶ τῷ Β, τὸ 9 δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχέσθω· ἀνάγκη οὖν τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. Μὴ γὰρ ἐνδεχέσθω, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ κείσθω ὡς ὑπάρχον· τοῦτο δὲ ψεῦδος μέν, οὐ μέντοι ἀδύνατον. Εἰ οὖν τὸ μὲν Α μὴ ἐνδέχεται τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντὶ ὑπάρχει τῷ Γ, τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται· γίνεται γὰρ συλλογισμὸς διὰ τοῦ τρίτου σχήματος. Ἀλλ' ὑπέκειτο 10 παντὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. Ἀνάγκη ἄρα τὸ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι· ψεύδους γὰρ τεθέντος καὶ οὐκ ἀδυνάτου τὸ συμβαῖνόν ἐστιν ἀδύνατον. Ἐγχωρεῖ δὲ καὶ διὰ τοῦ πρώτου 11 σχήματος ποιῆσαι τὸ ἀδύνατον, θέντας τῷ Γ τὸ Β ὑπάρχειν. Εἰ γὰρ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β ἐνδέχεται, [l] κἂν τῷ Γ παντὶ ἐνδέχοιτο τὸ Α. Ἀλλ' ὑπέκειτο μὴ παντὶ ἐγχωρεῖν.

Δεῖ δὲ λαμβάνειν τὸ παντὶ ὑπάρχον μὴ κατὰ χρόνον ὁρίσαντας, οἷον νῦν ἢ ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ, ἀλλ' ἁπλῶς· διὰ τοιούτων γὰρ προτάσεων καὶ τοὺς συλλογισμοὺς ποιοῦμεν, ἐπεὶ κατά γε τὸ νῦν λαμβανομένης τῆς προτάσεως οὐκ ἔσται συλλογισμός· οὐδὲν γὰρ ἴσως κωλύει ποτὲ [m] καὶ παντὶ κινου- 12

[g] δ' om. C. [h] ὄντος ἅμα καὶ Β. [i] δὲ τοῦ—ἐστί, καὶ rc. supra lituram A. [k] δυνατὸν τὸ β C. [l] κἂν] codices καὶ. [m] καὶ om. C.

μένῳ ἄνθρωπον ὑπάρχειν, οἷον εἰ μηδὲν ἄλλο κινοῖτο· τὸ δὲ
κινούμενον ἐνδέχεται παντὶ ἵππῳ· ἀλλ' ἄνθρωπον οὐδενὶ ἵππῳ
13 ἐνδέχεται. Ἔτι ἔστω τὸ μὲν πρῶτον ζῷον, τὸ δὲ μέσον κι-
νούμενον, τὸ δ' ἔσχατον ἄνθρωπος. Αἱ μὲν οὖν προτάσεις
ὁμοίως ἕξουσι, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, οὐκ ἐνδεχό-
μενον· ἐξ ἀνάγκης γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῷον. Φανερὸν οὖν ὅτι
τὸ καθόλου ληπτέον [n] ἁπλῶς, καὶ οὐ χρόνῳ [o] διορίζοντας.
14 Πάλιν ἔστω στερητικὴ πρότασις καθόλου ἡ Α Β, καὶ
εἰλήφθω τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β παντὶ
ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν τῷ Γ. Τούτων οὖν τεθέντων ἀνάγκη τὸ
Α ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. Μὴ γὰρ ἐνδεχέσθω, τὸ
15 δὲ Β τῷ Γ κείσθω ὑπάρχον, καθάπερ πρότερον. Ἀνάγκη
δὴ τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν· γίνεται γὰρ συλλογισμὸς διὰ
τοῦ τρίτου σχήματος· τοῦτο δὲ ἀδύνατον. Ὥστ' ἐνδέχοιτ'
ἂν τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ· ψεύδους γὰρ τεθέντος ἀδύνατον τὸ
συμβαῖνον. Οὗτος οὖν ὁ συλλογισμὸς οὐκ ἔστι τοῦ κατὰ
τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ἀλλὰ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης
(αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀντίφασις τῆς γενομένης ὑποθέσεως·
ἐτέθη γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν)· ὁ δὲ διὰ
τοῦ ἀδυνάτου συλλογισμὸς τῆς ἀντικειμένης ἐστὶν ἀντιφά-
16 σεως. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ὅρων φανερὸν ὅτι οὐκ ἔσται τὸ
συμπέρασμα ἐνδεχόμενον. Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α κόραξ, τὸ
δ' ἐφ' ᾧ Β διανοούμενον, ἐφ' ᾧ δὲ Γ ἄνθρωπος. Οὐδενὶ δὴ
τῷ Β τὸ Α ὑπάρχει· οὐδὲν γὰρ διανοούμενον κόραξ. Τὸ δὲ
Β παντὶ ἐνδέχεται τῷ Γ· παντὶ γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ διανοεῖ-
17 σθαι. Ἀλλὰ τὸ Α ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ τῷ Γ· οὐκ ἄρα τὸ
συμπέρασμα ἐνδεχόμενον. Ἀλλ' οὐδ' ἀναγκαῖον ἀεί. Ἔστω
γὰρ τὸ μὲν Α κινούμενον, τὸ δὲ Β ἐπιστήμη, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Γ
ἄνθρωπος. Τὸ μὲν οὖν Α οὐδενὶ τῷ Β ὑπάρξει, τὸ δὲ Β
παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται, καὶ οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγ-
καῖον· οὐ γὰρ ἀνάγκη μηδένα κινεῖσθαι ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐκ
ἀνάγκη τινά. Δῆλον οὖν ὅτι τὸ συμπέρασμά ἐστι τοῦ μηδενὶ
ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. Ληπτέον δὲ βέλτιον τοὺς ὅρους.

[n] ἁπλῶς] ἀορίστως C. [o] διορίζοντι A.B.

Ἐὰν δὲ τὸ στερητικὸν τεθῇ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον ἐνδέ- 18
χεσθαι σημαῖνον, ἐξ αὐτῶν μὲν τῶν εἰλημμένων προτάσεων
οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός, ἀντιστραφείσης δὲ τῆς κατὰ τὸ
ἐνδέχεσθαι προτάσεως ἔσται, [p] καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον.
Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β ἐνδεχέσθω μη-
δενὶ [q] τῷ Γ. Οὕτω μὲν οὖν ἐχόντων τῶν ὅρων οὐδὲν ἔσται 19
ἀναγκαῖον· ἐὰν δ' ἀντιστραφῇ τὸ Β Γ καὶ ληφθῇ τὸ Β
παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι, γίνεται συλλογισμὸς ὥσπερ πρό-
τερον· ὁμοίως γὰρ ἔχουσιν οἱ ὅροι τῇ θέσει. Τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον καὶ στερητικῶν ὄντων ἀμφοτέρων τῶν διαστημάτων,
ἐὰν τὸ μὲν Α Β μὴ ὑπάρχῃ, τὸ δὲ Β Γ μηδενὶ ἐνδέχεσθαι
σημαίνῃ· δι' αὐτῶν μὲν γὰρ τῶν εἰλημμένων οὐδαμῶς γίνεται
τὸ ἀναγκαῖον, ἀντιστραφείσης δὲ τῆς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι
προτάσεως ἔσται συλλογισμός. Εἰλήφθω γὰρ τὸ μὲν Α 20
μηδενὶ τῷ Β [r] ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ Γ.
Διὰ μὲν οὖν τούτων οὐδὲν ἀναγκαῖον· ἐὰν δὲ ληφθῇ τὸ Β
παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι, ὅπερ ἐστὶν ἀληθές, ἡ δὲ Α Β πρό-
τασις ὁμοίως ἔχῃ, πάλιν ὁ αὐτὸς ἔσται συλλογισμός. Ἐὰν 21
δὲ μὴ ὑπάρχειν τεθῇ τὸ Β παντὶ τῷ Γ καὶ μὴ ἐνδέχεσθαι
[s] μὴ ὑπάρχειν, οὐκ ἔσται συλλογισμὸς οὐδαμῶς, οὔτε στερη-
τικῆς οὔσης οὔτε καταφατικῆς τῆς Α Β προτάσεως. Ὅροι
δὲ κοινοὶ τοῦ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—χιών,
τοῦ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι λευκόν—ζῷον—πίττα.

Φανερὸν οὖν ὅτι καθόλου τῶν ὅρων ὄντων, καὶ τῆς μὲν 22
ὑπάρχειν τῆς δ' ἐνδέχεσθαι λαμβανομένης τῶν προτάσεων,
ὅταν ἡ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον ἐνδέχεσθαι λαμβάνηται πρό-
τασις, ἀεὶ γίνεται συλλογισμός, πλὴν ὁτὲ μὲν ἐξ αὐτῶν ὁτὲ
δ' ἀντιστραφείσης τῆς προτάσεως. Πότε δὲ τούτων ἑκάτε- 23
ρος καὶ διὰ τίν' αἰτίαν, εἰρήκαμεν. Ἐὰν δὲ τὸ μὲν καθόλου
τὸ δ' ἐν μέρει ληφθῇ τῶν διαστημάτων, ὅταν μὲν τὸ πρὸς
τὸ μεῖζον ἄκρον καθόλου τεθῇ καὶ ἐνδεχόμενον, εἴτ' ἀποφα-
τικὸν εἴτε καταφατικόν, τὸ δ' ἐν μέρει καταφατικὸν καὶ

[p] καθάπερ—ἐνδέχεσθαι προτάσεως ἔσται om. A. [q] τῶν C. [r] ὑπάρ-
χον A.B [s] alterum μὴ om. C.

ὑπάρχον, ἔσται συλλογισμὸς τέλειος, καθάπερ καὶ καθόλου
24 τῶν ὅρων ὄντων. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ ἣ καὶ πρότερον. Ὅταν δὲ καθόλου μὲν ᾖ τὸ πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον, ὑπάρχον δὲ καὶ μὴ ἐνδεχόμενον, θάτερον δ' ἐν μέρει καὶ ἐνδεχόμενον, ἐάν τ' ἀποφατικαὶ ἐάν τε καταφατικαὶ τεθῶσιν ἀμφότεραι, ἐάν τε ἡ μὲν ἀποφατικὴ ἡ δὲ καταφατική, πάντως ἔσται συλλογισμὸς ἀτελής. Πλὴν οἱ μὲν διὰ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσονται, οἱ [t] δὲ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς τοῦ ἐνδέχεσθαι, καθάπερ ἐν
25 τοῖς πρότερον. Ἔσται δὲ συλλογισμὸς διὰ τῆς ἀντιστροφῆς καὶ ὅταν ἡ μὲν καθόλου πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον τεθεῖσα σημαίνῃ [u] τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, ἡ δ' ἐν μέρει στερητικὴ οὖσα τὸ ἐνδέχεσθαι λαμβάνῃ, οἷον εἰ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Β [v] ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν· ἀντιστραφέντος γὰρ τοῦ Β Γ κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι γίνεται συλλογισμός. Ὅταν δὲ τὸ μὴ ὑπάρχειν λαμβάνῃ ἡ
26 κατὰ μέρος τεθεῖσα, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—χιών, τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—πίττα· διὰ γὰρ τοῦ [w] ἀδιορίστου ληπτέον τὴν ἀπόδειξιν. Ἐὰν δὲ [x] τὸ καθόλου τεθῇ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον, τὸ δ' ἐν μέρει πρὸς τὸ μεῖζον, ἐάν τε στερητικὸν ἐάν τε καταφατικὸν ἐάν τ' ἐνδεχόμενον ἐάν θ' ὑπάρχον ὁποτερο-
27 νοῦν, οὐδαμῶς ἔσται συλλογισμός. Οὐδ' ὅταν ἐν μέρει ἢ ἀδιόριστοι τεθῶσιν αἱ προτάσεις, εἴτ' ἐνδέχεσθαι λαμβάνουσαι εἴθ' ὑπάρχειν εἴτ' ἐναλλάξ, οὐδ' οὕτως ἔσται συλλογισμός. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ [y] ἣ κἀπὶ τῶν πρότερον. Ὅροι δὲ κοινοὶ τοῦ μὲν ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης ζῷον—λευκόν—ἄνθρωπος, τοῦ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ζῷον—λευκόν—ἱμάτιον. Φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ μὲν πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον καθόλου τεθέντος ἀεὶ γίνεται συλλογισμός, τοῦ δὲ πρὸς τὸ ἔλαττον οὐδέ ποτ' οὐδενός.

16 Ὅταν δ' ἡ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ τῶν προτάσεων, ὁ μὲν συλλογισμὸς ἔσται τὸν αὐτὸν

[t] δὲ καὶ διὰ C. [u] τὸ ὑπάρχον, omissis ἢ μὴ ὑπάρχειν A.C. [v] ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν C. [w] ἀορίστου A. [x] τὸ om. C. [y] ἣ] ἥπερ C.

τρόπον ἐχόντων τῶν ὅρων, καὶ τέλειος, ὅταν πρὸς τῷ ἐλάτ-
τονι ἄκρῳ τεθῇ τὸ ἀναγκαῖον· τὸ δὲ συμπέρασμα κατηγο-
ρικῶν μὲν ὄντων τῶν ὅρων τοῦ ἐνδέχεσθαι καὶ οὐ τοῦ ὑπάρ-
χειν ἔσται, καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου τιθεμένων, ἐὰν δ' ᾖ
τὸ μὲν καταφατικὸν τὸ δὲ στερητικόν, ὅταν μὲν ᾖ τὸ κατα-
φατικὸν ἀναγκαῖον, τοῦ ἐνδέχεσθαι καὶ οὐ τοῦ μὴ ὑπάρχειν,
ὅταν [z] δὲ τὸ στερητικόν, καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν καὶ
τοῦ μὴ ὑπάρχειν, καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου τῶν ὅρων ὄν-
των. Τὸ δ' ἐνδέχεσθαι ἐν τῷ συμπεράσματι τὸν αὐτὸν τρό- 2
πον ληπτέον [a] ὅνπερ ἐν τοῖς πρότερον. Τοῦ δ' ἐξ ἀνάγκης
μὴ ὑπάρχειν οὐκ ἔσται συλλογισμός· ἕτερον γὰρ τὸ μὴ ἐξ
ἀνάγκης ὑπάρχειν καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν.

Ὅτι μὲν οὖν καταφατικῶν ὄντων τῶν ὅρων οὐ γίνεται [b] τὸ 3
συμπέρασμα ἀναγκαῖον, φανερόν. Ὑπαρχέτω γὰρ [c] τὸ Α
παντὶ τῷ Β ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β ἐνδεχέσθω παντὶ τῷ Γ.
[d] Ἔσται συλλογισμὸς ἀτελὴς ὅτι ἐνδέχεται τὸ Α παντὶ τῷ
Γ ὑπάρχειν. Ὅτι δ' ἀτελής, ἐκ τῆς ἀποδείξεως δῆλον· τὸν
αὐτὸν γὰρ τρόπον δειχθήσεται ὅνπερ [e] κἀπὶ τῶν πρότερον.
Πάλιν τὸ μὲν Α ἐνδεχέσθω παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ
Γ ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης. Ἔσται δὴ συλλογισμὸς ὅτι τὸ Α 4
παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἀλλ' οὐχ ὅτι ὑπάρχει, καὶ
τέλειος, ἀλλ' οὐκ ἀτελής· εὐθὺς γὰρ ἐπιτελεῖται διὰ τῶν ἐξ
ἀρχῆς προτάσεων. Εἰ δὲ μὴ [f] ὁμοιοσχήμονες αἱ προτάσεις,
ἔστω πρῶτον ἡ στερητικὴ ἀναγκαία, καὶ τὸ μὲν Α μηδενὶ ἐν-
δεχέσθω τῷ Β [g] ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδεχέ-
σθω. Ἀνάγκη δὴ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. Κείσθω γὰρ 5
ὑπάρχειν ἢ παντὶ ἢ τινί· [h] τῷ δὲ Β ὑπέκειτο μηδενὶ ἐνδέχε-
σθαι. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν, οὐδὲ τὸ Β τῷ
Α οὐδενὶ ἐνδέχεται· τὸ δὲ Α τῷ Γ ἢ παντὶ ἢ τινὶ κεῖται
ὑπάρχειν· ὥστ' οὐδενὶ ἢ οὐ παντὶ τῷ Γ τὸ Β ἐνδέχοιτ' ἂν

[z] δὲ ᾖ τὸ στερητικὸν ἀναγκαῖον καὶ C. [a] ὅνπερ καὶ ἐν C. [b] τὸ om. C. [c] τὸ μὲν α C. [d] ἔσται συλλ. ἀτ.] ἔσται δὴ συλλ. ἀτ. B, ὑπάρχειν C. [e] καὶ ἐπὶ C. [f] ὁμοσχήμονες A. [g] ἐξ ἀνάγκης om. C. [h] τὸ A. et pr. C.

ὑπάρχειν· ὑπέκειτο δὲ παντὶ ἐξ ἀρχῆς. Φανερὸν δ' ὅτι καὶ
τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν γίνεται συλλογισμός, εἴπερ
6 καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. Πάλιν ἔστω ἡ καταφατικὴ πρότασις
ἀναγκαία, καὶ τὸ μὲν Α ἐνδεχέσθω μηδενὶ [i]τῷ Β ὑπάρχειν,
τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης. Ὁ μὲν οὖν συλ-
λογισμὸς ἔσται τέλειος, ἀλλ' οὐ τοῦ μὴ ὑπάρχειν ἀλλὰ τοῦ
ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν· ἥ τε γὰρ πρότασις οὕτως ἐλήφθη
ἡ ἀπὸ τοῦ μείζονος ἄκρου, καὶ εἰς τὸ ἀδύνατον οὐκ ἔστιν
[k]ἀγαγεῖν· εἰ γὰρ ὑποτεθείη τὸ Α τῷ Γ [l]τινὶ ὑπάρχειν, κεῖ-
ται δὲ καὶ τῷ Β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ὑπάρχειν, οὐδὲν συμβαίνει
7 διὰ τούτων ἀδύνατον. Ἐὰν δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ τεθῇ
τὸ στερητικόν, ὅταν μὲν ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ, συλλογισμὸς
ἔσται διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον, ὅταν
δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι, οὐκ ἔσται. Οὐδ' ὅταν ἄμφω μὲν τεθῇ στε-
ρητικά, μὴ ᾖ δ' ἐνδεχόμενον τὸ πρὸς τὸ ἔλαττον. Ὅροι δ'
οἱ αὐτοί, τοῦ μὲν ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—χιών, τοῦ δὲ μὴ
ὑπάρχειν λευκόν—ζῷον—πίττα.

8 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἕξει κἀπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογι-
σμῶν. [m]Ὅταν γὰρ ᾖ τὸ στερητικὸν ἀναγκαῖον, καὶ τὸ
συμπέρασμα ἔσται τοῦ μὴ ὑπάρχειν. Οἷον εἰ τὸ μὲν Α μη-
δενὶ [n]τῶν Β ἐνδέχεται ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τινὶ [n]τῶν Γ ἐνδέ-
9 χεται ὑπάρχειν, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῶν Γ μὴ ὑπάρχειν. Εἰ
γὰρ παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ Β μηδενὶ ἐνδέχεται, οὐδὲ τὸ Β
οὐδενὶ τῷ Α ἐνδέχεται ὑπάρχειν. Ὥστ' εἰ τὸ Α παντὶ τῷ
Γ ὑπάρχει, οὐδενὶ τῶν Γ τὸ Β ἐνδέχεται. Ἀλλ' ὑπέκειτό
τινι ἐνδέχεσθαι. Ὅταν δὲ τὸ ἐν μέρει καταφατικὸν ἀναγ-
καῖον ᾖ, τὸ ἐν τῷ στερητικῷ συλλογισμῷ, οἷον [o]τὸ Β Γ, ἢ
τὸ καθόλου ἐν τῷ κατηγορικῷ, οἷον τὸ Α Β, οὐκ ἔσται τοῦ
ὑπάρχειν συλλογισμός. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ ἣ [p]καὶ ἐπὶ
10 τῶν πρότερον. Ἐὰν δὲ τὸ μὲν καθόλου τεθῇ πρὸς τῷ ἐλάτ-
τονι ἄκρῳ, ἢ καταφατικὸν ἢ στερητικόν, ἐνδεχόμενον, τὸ δ'

[i] τῶν Α.Β. [k] ἀπαγαγεῖν C. [l] μηδενὶ Α.Β.C. [m] ὅταν μὲν γὰρ C.
[n] τῷ C. [o] τὸ β—οἷον om. Α. [p] καὶ om. C.

ἐν μέρει ἀναγκαῖον [q] πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ὅροι δὲ τοῦ μὲν ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης ζῷον—λευκόν—ἄνθρωπος, τοῦ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ζῷον—λευκόν—ἱμάτιον. Ὅταν δ' ἀναγκαῖον ᾖ τὸ καθόλου, τὸ δ' ἐν μέρει ἐνδεχόμενον, στερητικοῦ μὲν ὄντος τοῦ καθόλου τοῦ μὲν ὑπάρχειν [r] ὅροι ζῷον—λευκόν—κόραξ, τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν ζῷον—λευκόν—πίττα, καταφατικοῦ δὲ τοῦ μὲν ὑπάρχειν ζῷον—λευκόν—κύκνος, τοῦ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ζῷον—λευκόν—χιών. Οὐδ' ὅταν ἀδιόριστοι ληφθῶσιν αἱ προτάσεις 11
ἢ ἀμφότεραι κατὰ μέρος, οὐδ' οὕτως ἔσται συλλογισμός. Ὅροι δὲ κοινοὶ τοῦ μὲν ὑπάρχειν ζῷον—λευκόν—ἄνθρωπος, τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν ζῷον—λευκόν—ἄψυχον. Καὶ γὰρ τὸ ζῷον τινὶ λευκῷ καὶ τὸ λευκὸν ἀψύχῳ τινὶ καὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. Κἀπὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι ὁμοίως, ὥστε πρὸς ἅπαντα χρήσιμοι οἱ ὅροι.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὁμοίως ἐχόντων τῶν 12
ὅρων ἔν τε τῷ ὑπάρχειν καὶ ἐν τοῖς ἀναγκαίοις γίνεταί τε καὶ οὐ γίνεται συλλογισμός, πλὴν κατὰ μὲν [s] τὸ ὑπάρχειν τιθεμένης τῆς στερητικῆς προτάσεως τοῦ ἐνδέχεσθαι ἦν ὁ συλλογισμός, κατὰ δὲ τὸ ἀναγκαῖον τῆς στερητικῆς καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. Δῆλον δὲ [t] καὶ ὅτι πάντες [v] ἀτελεῖς οἱ συλλογισμοὶ καὶ ὅτι τελειοῦνται διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι ὅταν μὲν ἐνδέχεσθαι λαμβάνωσιν 17
ἀμφότεραι αἱ προτάσεις, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός, οὔτε κατηγορικῶν οὔτε στερητικῶν τιθεμένων, οὔτε καθόλου οὔτε κατὰ μέρος· ὅταν δὲ ἡ μὲν ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ, τῆς μὲν καταφατικῆς ὑπάρχειν σημαινούσης οὐδέποτ' ἔσται, τῆς δὲ στερητικῆς [w] τῆς καθόλου ἀεί. Τὸν αὐτὸν 2
δὲ τρόπον καὶ ὅταν ἡ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἡ δ' ἐνδέχεσθαι λαμβάνηται τῶν προτάσεων. Δεῖ δὲ καὶ ἐν τούτοις λαμβάνειν

[q] πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ om. A. [r] ὅροι om. C. [s] τοῦ C. [t] ὅτι καὶ C. [v] ἀτελεῖς εἰσὶν οἱ C. [w] alterum τῆς om. C.

τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον, [x] ὥσπερ ἐν τοῖς [y] πρότερον.

3 Πρῶτον οὖν δεικτέον ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει τὸ ἐν τῷ ἐνδέχεσθαι στερητικόν, οἷον εἰ τὸ Α ἐνδέχεται μηδενὶ [z] τῷ Β, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ Β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ [a] τῷ Α. Κείσθω γὰρ τοῦτο, καὶ ἐνδεχέσθω τὸ Β μηδενὶ τῷ Α ὑπάρχειν. Οὐκοῦν ἐπεὶ ἀντιστρέφουσιν αἱ ἐν τῷ ἐνδέχεσθαι καταφάσεις ταῖς ἀποφάσεσι, καὶ αἱ ἐναντίαι καὶ αἱ ἀντικείμεναι, τὸ δὲ Β τῷ Α ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν, φανερὸν ὅτι καὶ παντὶ ἐν-
4 δέχοιτο [b] ἂν [c] τὸ Β τῷ Α ὑπάρχειν. Τοῦτο δὲ ψεῦδος· οὐ γὰρ εἰ τόδε τῷδε παντὶ ἐνδέχεται, καὶ τόδε τῷδε ἀναγκαῖον· ὥστ' [d] οὐκ ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν. Ἔτι δ' οὐδὲν κωλύει τὸ μὲν Α τῷ Β ἐνδέχεσθαι μηδενί, τὸ δὲ Β τινὶ τῶν Α ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν, οἷον τὸ μὲν λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται μὴ [e] ὑπάρχειν (καὶ γὰρ ὑπάρχειν), ἄνθρωπον δ' οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς ἐνδέχεται μηδενὶ λευκῷ· πολλοῖς γὰρ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει, τὸ δ' ἀναγκαῖον οὐκ ἦν ἐνδεχόμενον.
5 Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσεται ἀντιστρέφον, οἷον εἴ τις ἀξιώσειεν, ἐπεὶ ψεῦδος τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ Β τῷ Α μηδενὶ ὑπάρχειν, ἀληθὲς τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι μηδενί· [f] φάσις γὰρ καὶ ἀπόφασις. Εἰ δὲ τοῦτ', ἀληθὲς [g] ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῶν Α [h] τὸ Β ὑπάρχειν· ὥστε καὶ τὸ Α τινὶ τῶν Β. Τοῦτο δ' ἀδύνατον· οὐ γὰρ εἰ μὴ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ Β τῷ Α,
6 [i] ἀνάγκη τινὶ ὑπάρχειν. Τὸ γὰρ μὴ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ διχῶς λέγεται, τὸ μὲν [k] εἰ [l] ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχει, τὸ δ' εἰ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχει· τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῶν Α μὴ ὑπάρχον οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς παντὶ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τινὶ ὑπάρχον ἐξ ἀνάγκης ὅτι παντὶ ἐνδέχεται
7 ὑπάρχειν. Εἰ οὖν τις ἀξιοίη, ἐπεὶ οὐκ ἐνδέχεται τὸ Γ τῷ Δ

[x] ὥσπερ καὶ ἐν C. [y] προτέρον περὶ τῆς ἀντιστροφῆς τῶν ἐνδεχομένων προτάσεων. Πρῶτον B. [z] τῶν B. [a] τῶν C. [b] ἂν om. A, ante ἐνδέχοιτο ponit C. [c] τὸ B om. C. [d] οὐκ] οὐκ ἂν A. [e] ὑπάρχει C. [f] φάσις] κατάφασις C. [g] ἐξ] καὶ ἐξ B. [h] τὸ B ὑπάρχειν] ὑπάρχειν B, ὑπάρξειν τὸ B C. [i] ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχει C. [k] εἰ om. A.B. [l] ἐξ—ὑπάρχει, τὸ δ' om. A.

παντὶ ὑπάρχειν, ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν αὐτό, ψεῦδος ἂν λαμβάνοι· παντὶ γὰρ ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι ἐν ἐνίοις ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, διὰ τοῦτό φαμεν οὐ παντὶ ἐνδέχεσθαι. Ὥστε τῷ ἐνδέχεσθαι παντὶ ὑπάρχειν τό τ' ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχειν ἀντίκειται καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν. Ὁμοίως δὲ καὶ [m] τῷ ἐνδέχεσθαι μηδενί. Δῆλον οὖν ὅτι πρὸς τὸ οὕτως 8
ἐνδεχόμενον καὶ μὴ ἐνδεχόμενον, ὡς ἐν ἀρχῇ διωρίσαμεν, [n] οὐ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχειν [o] ἀλλὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν ληπτέον. Τούτου δὲ ληφθέντος οὐδὲν συμβαίνει ἀδύνατον, ὥστ' οὐ γίνεται συλλογισμός. Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν.

Τούτου δὲ δειχθέντος κείσθω τὸ Α τῷ μὲν Β ἐνδέχεσθαι 9
μηδενί, τῷ δὲ Γ παντί. Διὰ μὲν οὖν τῆς ἀντιστροφῆς οὐκ ἔσται συλλογισμός· εἴρηται γὰρ ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει ἡ τοιαύτη πρότασις. Ἀλλ' οὐδὲ διὰ τοῦ ἀδυνάτου· τεθέντος γὰρ τοῦ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν οὐδὲν συμβαίνει ψεῦδος· ἐνδέχοιτο γὰρ ἂν τὸ Α τῷ Γ καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ὅλως δ' εἰ ἔστι συλλογισμός, δῆλον ὅτι τοῦ ἐν- 10
δέχεσθαι ἂν εἴη διὰ τὸ μηδετέραν τῶν προτάσεων εἰλῆφθαι ἐν τῷ ὑπάρχειν, καὶ οὗτος ἢ καταφατικὸς ἢ στερητικός· οὐδετέρως δ' ἐγχωρεῖ. Καταφατικοῦ μὲν γὰρ τεθέντος δειχθήσεται διὰ τῶν ὅρων ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, στερητικοῦ δέ, ὅτι τὸ συμπέρασμα οὐκ ἐνδεχόμενον ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστιν.
Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α λευκόν, τὸ δὲ Β ἄνθρωπος, ἐφ' ᾧ δὲ 11
Γ ἵππος. Τὸ δὴ Α, τὸ λευκόν, ἐνδέχεται τῷ μὲν παντὶ τῷ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ἀλλὰ τὸ Β τῷ Γ οὔτε ὑπάρχειν ἐνδέχεται οὔτε μὴ ὑπάρχειν. Ὅτι μὲν οὖν ὑπάρχειν οὐκ ἐγχωρεῖ, φανερόν· οὐδεὶς γὰρ ἵππος ἄνθρωπος. Ἀλλ' οὐδ' ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν· ἀνάγκη γὰρ μηδένα ἵππον ἄνθρωπον εἶναι, τὸ δ' ἀναγκαῖον οὐκ ἦν ἐνδεχόμενον. Οὐκ ἄρα γίνεται συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ ἂν ἀνάπαλιν τεθῇ 12
τὸ στερητικόν, [p] κἂν ἀμφότεραι καταφατικαὶ ληφθῶσιν ἢ στερητικαί· διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἔσται ἡ ἀπόδειξις.

[m] τὸ pr. C. [n] οὐ μόνον τὸ B. [o] ἀλλὰ καὶ τὸ B.C. [p] καὶ A.

Καὶ ὅταν ἡ μὲν καθόλου ἡ δ' ἐν μέρει, ἢ ἀμφότεραι κατὰ μέρος ἢ ἀδιόριστοι, ἢ ὁσαχῶς ἄλλως ἐνδέχεται [q] μεταλαβεῖν τὰς προτάσεις· ἀεὶ γὰρ ἔσται διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις. Φανερὸν οὖν ὅτι ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι τιθεμένων οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός.

18 Εἰ δ' ἡ μὲν ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι [r] σημαίνει, τῆς μὲν κατηγορικῆς ὑπάρχειν [s] τεθείσης τῆς δὲ στερητικῆς ἐνδέχεσθαι οὐδέποτ' ἔσται συλλογισμός, οὔτε καθόλου τῶν ὅρων οὔτ' ἐν μέρει λαμβανομένων. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. Ὅταν δ' ἡ μὲν καταφατικὴ ἐνδέχεσθαι ἡ δὲ στερητικὴ
2 ὑπάρχειν, ἔσται συλλογισμός. Εἰλήφθω γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ παντὶ ἐνδέχεσθαι. Ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ στερητικοῦ τὸ Β τῷ Α οὐδενὶ [t] ὑπάρξει· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ἐνεδέχετο· γίνεται δὴ συλλογισμὸς ὅτι ἐνδέχεται τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος.
3 Ὁμοίως [v] δὲ καὶ εἰ πρὸς τῷ Γ τεθείη τὸ στερητικόν. Ἐὰν δ' ἀμφότεραι μὲν [w] ὦσι στερητικαί, σημαίνῃ δ' ἡ μὲν μὴ ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι [x] μὴ ὑπάρχειν, δι' αὐτῶν μὲν τῶν εἰλημμένων οὐδὲν συμβαίνει ἀναγκαῖον, ἀντιστραφείσης δὲ τῆς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεως γίνεται συλλογισμὸς ὅτι τὸ Β τῷ Γ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν, καθάπερ ἐν τοῖς
4 πρότερον· ἔσται γὰρ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα. Ἐὰν δ' ἀμφότεραι τεθῶσι κατηγορικαί, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν ὑγίεια—ζῷον—ἄνθρωπος, τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν ὑγίεια—ἵππος—ἄνθρωπος.

5 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἕξει κἀπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. Ὅταν μὲν γὰρ ᾖ τὸ καταφατικὸν ὑπάρχον, εἴτε καθόλου εἴτ' ἐν μέρει ληφθέν, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός (τοῦτο δ' ὁμοίως καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δείκνυται τοῖς πρότερον), ὅταν δὲ τὸ στερητικόν, ἔσται διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον. Πάλιν ἐὰν ἄμφω μὲν τὰ διαστήματα

[q] μεταβάλλειν A, μεταβαλεῖν C. [r] σημαίνοι C. [s] τιθεμένης C. [t] ὑπάρχει A.B. [v] δὲ om. C. [w] ὦσιν αἱ στ. pr. B. [x] μὴ ὑπάρχειν om. A.C.

στερητικὰ ληφθῇ, καθόλου δὲ τὸ μὴ ὑπάρχειν, ἐξ αὐτῶν μὲν
τῶν προτάσεων οὐκ ἔσται τὸ ἀναγκαῖον, ἀντιστραφέντος δὲ
τοῦ ἐνδέχεσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον, ἔσται συλλογι-
σμός. Ἐὰν [z] δὲ ὑπάρχον μὲν ᾖ τὸ στερητικόν, ἐν μέρει δὲ 6
ληφθῇ, οὐκ ἔσται συλλογισμός, οὔτε καταφατικῆς οὔτε στε-
ρητικῆς οὔσης τῆς ἑτέρας προτάσεως. Οὐδ' ὅταν ἀμφότεραι
ληφθῶσιν ἀδιόριστοι ἢ καταφατικαὶ ἢ ἀποφατικαὶ ἢ κατὰ
μέρος. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων.

Ἐὰν δ' ἡ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἡ δ' ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ τῶν 19
προτάσεων, τῆς μὲν στερητικῆς ἀναγκαίας οὔσης ἔσται συλ-
λογισμός, οὐ μόνον ὅτι ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ
ὅτι οὐχ ὑπάρχει, τῆς δὲ καταφατικῆς οὐκ ἔσται. Κείσθω
γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ
παντὶ ἐνδέχεσθαι. Ἀντιστραφείσης οὖν τῆς στερητικῆς οὐδὲ 2
τὸ Β τῷ Α οὐδενὶ ὑπάρξει· τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ἐνεδέχετο·
γίνεται δὴ πάλιν διὰ τοῦ πρώτου σχήματος [a] ὁ συλλογισμὸς
ὅτι τὸ Β τῷ Γ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν. Ἅμα δὲ δῆλον
ὅτι οὐδ' ὑπάρξει τὸ Β οὐδενὶ τῶν Γ. Κείσθω γὰρ [b] ὑπάρ-
χειν· οὐκοῦν εἰ τὸ Α τῷ Β μηδενὶ ἐνδέχεται, τὸ δὲ Β ὑπάρ-
χει τινὶ τῶν Γ, τὸ Α τῶν Γ τινὶ οὐκ ἐνδέχεται· ἀλλὰ παντὶ
ὑπέκειτο ἐνδέχεσθαι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δειχθήσεται καὶ 3
εἰ πρὸς τῷ Γ τεθείη τὸ στερητικόν. Πάλιν ἔστω τὸ κατη-
γορικὸν ἀναγκαῖον, θάτερον δ' ἐνδεχόμενον, καὶ τὸ Α τῷ
μὲν Β ἐνδεχέσθω μηδενί, τῷ δὲ Γ παντὶ ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγ-
κης. Οὕτως οὖν ἐχόντων τῶν ὅρων οὐδεὶς ἔσται συλλογι-
σμός· συμβαίνει γὰρ τὸ Β τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν.
Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α λευκόν, ἐφ' ᾧ δὲ τὸ Β ἄνθρωπος, ἐφ'
ᾧ δὲ τὸ Γ κύκνος. Τὸ δὴ λευκὸν κύκνῳ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρ- 4
χει, ἀνθρώπῳ δ' ἐνδέχεται μηδενί· καὶ ἄνθρωπος οὐδενὶ κύκνῳ
ἐξ ἀνάγκης. Ὅτι μὲν οὖν τοῦ ἐνδέχεσθαι οὐκ ἔστι συλλο-
γισμός, φανερόν· τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης οὐκ ἦν ἐνδεχόμενον.
Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ ἀναγκαίου· τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ἢ ἐξ ἀμ-

[z] δὲ μὴ ὑπάρχον A. [a] ὁ om. C. [b] ὑπάρχει B.

5 φοτέρων ἀναγκαίων ἢ ἐκ τῆς στερητικῆς συνέβαινεν. Ἔτι
δὲ καὶ ἐγχωρεῖ τούτων κειμένων τὸ Β τῷ Γ ὑπάρχειν· οὐδὲν
γὰρ κωλύει τὸ μὲν Γ ὑπὸ τὸ Β εἶναι, τὸ δὲ Α τῷ μὲν Β
παντὶ ἐνδέχεσθαι, τῷ δὲ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, οἷον εἰ τὸ
μὲν Γ εἴη ἐγρηγορός, τὸ δὲ Β ζῷον, τὸ δ' ἐφ' [c] ᾧ Α κίνησις.
Τῷ μὲν γὰρ ἐγρηγορότι ἐξ ἀνάγκης κίνησις, ζῴῳ δὲ παντὶ
ἐνδέχεται· καὶ πᾶν τὸ ἐγρηγορὸς ζῷον. Φανερὸν οὖν ὅτι
οὐδὲ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, εἴπερ οὕτως ἐχόντων ἀνάγκη ὑπάρ-
χειν. Οὐδὲ δὴ τῶν ἀντικειμένων φάσεων, ὥστ' οὐδεὶς ἔσται
6 συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ ἀνάπαλιν τεθεί-
σης τῆς καταφατικῆς. Ἐὰν δ' [d] ὁμοιοσχήμονες ὦσιν αἱ προ-
τάσεις, στερητικῶν μὲν οὐσῶν ἀεὶ γίνεται συλλογισμὸς ἀν-
τιστραφείσης τῆς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεως, καθάπερ
ἐν τοῖς πρότερον. Εἰλήφθω γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β ἐξ ἀνάγ-
κης μὴ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν· ἀντι-
στραφεισῶν οὖν τῶν προτάσεων τὸ μὲν Β τῷ Α οὐδενὶ
[e] ὑπάρχει, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται· γίνεται δὴ τὸ
7 πρῶτον σχῆμα. Κἂν εἰ πρὸς τῷ Γ τεθείη τὸ στερητικόν,
ὡσαύτως. Ἐὰν δὲ κατηγορικαὶ τεθῶσιν, οὐκ ἔσται συλλο-
γισμός. Τοῦ μὲν γὰρ μὴ ὑπάρχειν ἢ τοῦ ἐξ ἀνάγκης μὴ
ὑπάρχειν φανερὸν ὅτι οὐκ ἔσται διὰ τὸ μὴ εἰλῆφθαι στερη-
τικὴν πρότασιν [f] μήτ' ἐν τῷ ὑπάρχειν [f] μήτ' ἐν τῷ ἐξ ἀνάγκης
8 ὑπάρχειν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν· ἐξ
ἀνάγκης γὰρ οὕτως ἐχόντων τὸ Β τῷ Γ οὐχ ὑπάρξει, οἷον
εἰ τὸ μὲν Α τεθείη λευκόν, ἐφ' ᾧ δὲ τὸ Β κύκνος, τὸ δὲ Γ
ἄνθρωπος. Οὐδέ γε τῶν ἀντικειμένων [g] ἀποφάνσεων, [h] ἐπεὶ
δέδεικται τὸ Β τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχον. Οὐκ ἄρα
γίνεται συλλογισμὸς ὅλως.

9 Ὁμοίως δ' ἕξει [i] κἀπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν· ὅταν
μὲν γὰρ ᾖ τὸ στερητικὸν καθόλου τε καὶ ἀναγκαῖον, ἀεὶ
συλλογισμὸς ἔσται καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν
(ἀπόδειξις δὲ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς), ὅταν δὲ τὸ καταφατι-

[c] ᾧ τὸ α C. [d] ὁμοσχήμονες A.B. [e] ὑπάρξει B. [f] μηδ' A.
[g] ἀντιφάνσεων A. [h] ἐπειδὴ C. [i] καὶ ἐπὶ C.

κόν, οὐδέποτε· τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον δειχθήσεται ὃν καὶ ἐν τοῖς καθόλου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. Οὐδ' ὅταν ἀμφότεραι 10
ληφθῶσι καταφατικαί· καὶ γὰρ τούτου ἡ αὐτὴ ἀπόδειξις ἣ καὶ πρότερον. Ὅταν δὲ ἀμφότεραι μὲν στερητικαί, καθόλου δὲ καὶ ἀναγκαία ἡ τὸ μὴ ὑπάρχειν σημαίνουσα, δι' αὐτῶν μὲν τῶν εἰλημμένων οὐκ ἔσται τὸ ἀναγκαῖον, ἀντιστραφείσης δὲ τῆς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεως ἔσται συλλογισμός, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον. Ἐὰν δ' ἀμφότεραι ἀδιόριστοι ἢ 11
ἐν μέρει τεθῶσιν, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τῆς μὲν στερητικῆς τῆς 12
καθόλου τιθεμένης ἀναγκαίας ἀεὶ γίνεται συλλογισμός, οὐ μόνον τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, τῆς δὲ καταφατικῆς οὐδέποτε. Καὶ ὅτι τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων ἔν τε τοῖς ἀναγκαίοις καὶ ἐν τοῖς ὑπάρχουσι γίνεταί τε καὶ οὐ γίνεται συλλογισμός. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι πάντες ἀτελεῖς οἱ συλλογισμοί, καὶ ὅτι τελειοῦνται διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων.

Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ σχήματι καὶ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων 20
καὶ τῆς ἑτέρας ἔσται συλλογισμός. Ὅταν μὲν οὖν ἐνδέχεσθαι σημαίνωσιν αἱ προτάσεις, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἐνδεχόμενον· καὶ ὅταν ἡ μὲν ἐνδέχεσθαι ἡ δ' ὑπάρχειν. Ὅταν 2
δ' ἡ ἑτέρα τεθῇ ἀναγκαία, ἐὰν μὲν ᾖ καταφατική, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα οὔτε ἀναγκαῖον οὔθ' ὑπάρχον, ἐὰν δ' [k]ᾖ στερητική, [l]τοῦ μὴ ὑπάρχειν ἔσται συλλογισμός, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς [m]πρότερον. Ληπτέον δὲ καὶ ἐν τούτοις ὁμοίως τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον.

Ἔστωσαν δὴ [n]πρῶτον ἐνδεχόμεναι, καὶ τὸ Α καὶ τὸ Β 3
παντὶ τῷ Γ ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν. Ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ καταφατικὸν ἐπὶ μέρους, [o]τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται, καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β ἐνδέχοιτ' ἄν. Ὥστ' εἰ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ ἐνδέχεται, τὸ δὲ Γ τινὶ τῶν Β, [p]καὶ τὸ Α τινὶ τῶν Β

[k] ᾖ C. [l] τοῦ] καὶ τοῦ C. [m] πρότερον α β γ. ληπτέον C. [n] πρότερον C. [o] τὸ δὲ] καὶ τὸ C. [p] καὶ] ἀνάγκη καὶ C. καὶ—Β om. A.

4 [q] ἐνδέχεται· γίνεται γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα. Καὶ εἰ τὸ μὲν Α ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ [r] Β παντὶ τῷ Γ, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ [s] τῷ Β ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν· ἔσται γὰρ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. [t] Εἰ δ' ἀμφότεραι στερητικαὶ τεθείησαν, ἐξ αὐτῶν μὲν τῶν εἰλημμένων οὐκ ἔσται τὸ ἀναγκαῖον, ἀντιστραφεισῶν δὲ τῶν προτά-
5 σεων ἔσται συλλογισμός, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον. Εἰ γὰρ τὸ Α καὶ τὸ [v] Β τῷ Γ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, ἐὰν μεταληφθῇ [w] τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, πάλιν ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. Εἰ δ' ὁ μέν ἐστι καθόλου τῶν ὅρων ὁ δ' ἐν μέρει, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων τῶν ὅρων ὅνπερ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχειν, ἔσται τε καὶ οὐκ ἔσται συλλογι-
6 σμός. Ἐνδεχέσθω γὰρ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β [x] τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. Ἔσται δὴ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα τῆς ἐν μέρει προτάσεως ἀντιστραφείσης· εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Γ τινὶ [y] τῶν Β, τὸ Α τινὶ [z] τῶν Β ἐνδέχεται. Καὶ εἰ πρὸς τὸ Β Γ τεθείη τὸ καθόλου, ὡσαύτως. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν Α Γ στερητικὸν εἴη, τὸ δὲ Β Γ καταφατικόν· ἔσται γὰρ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. Εἰ δ' ἀμφότεραι στερητικαὶ [a] τεθείησαν, ἡ μὲν καθόλου ἡ δ' ἐν μέρει, δι' αὐτῶν μὲν τῶν εἰλημμένων οὐκ ἔσται συλλογισμός, ἀντιστραφεισῶν δ' ἔσται, καθάπερ ἐν τοῖς πρότε-
7 ρον. Ὅταν δὲ ἀμφότεραι ἀδιόριστοι ἢ ἐν μέρει ληφθῶσιν, οὐκ ἔσται συλλογισμός· καὶ γὰρ παντὶ ἀνάγκη τὸ Α τῷ Β καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ὅροι τοῦ ὑπάρχειν ζῷον—ἄνθρωπος—[b] λευκόν, τοῦ μὴ ὑπάρχειν ἵππος—ἄνθρωπος—λευκόν, μέσον λευκόν.

21 Ἐὰν δὲ ἡ μὲν ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ τῶν προτάσεων, τὸ μὲν συμπέρασμα ἔσται ὅτι ἐνδέχεται καὶ οὐχ ὅτι ὑπάρχει, συλλογισμὸς δ' ἔσται τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων τῶν ὅρων [c] ὃν καὶ ἐν τοῖς πρότερον. Ἔστωσαν γὰρ πρῶτον

[q] ἐνδέχεσθαι C. [r] Β ἐνδέχοιτο παντὶ C. [s] τῶν β C. [t] ἐὰν—τεθῶσιν C. [v] Β παντὶ τῷ C. [w] τὸ Β Γ εἰς ἐνδέχεσθαι C. [x] τινὶ τῶν C. [y] τῷ C. [z] τῶι A.B. [a] τεθῶσιν C. [b] λευκός A. [c] ὃν καὶ] ὡς C.

κατηγορικοί, καὶ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ ὑπαρχέτω, τὸ δὲ Β
[d] παντὶ ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν. Ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ Β Γ 2
τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα, καὶ τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐνδέχεται
τὸ Α τινὶ [e] τῶν Β ὑπάρχειν· ὅτε γὰρ ἡ ἑτέρα τῶν προτά-
σεων ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι σημαίνοι ἐνδέχεσθαι, καὶ τὸ
συμπέρασμα [f] ἦν ἐνδεχόμενον. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν Β Γ 3
ὑπάρχειν τὸ δὲ Α Γ ἐνδέχεσθαι, καὶ εἰ τὸ μὲν Α Γ στερη-
τικὸν τὸ δὲ Β Γ κατηγορικόν, ὑπάρχοι δ' ὁποτερονοῦν, ἀμ-
φοτέρως ἐνδεχόμενον ἔσται τὸ συμπέρασμα· γίνεται γὰρ
πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα, δέδεικται δ' ὅτι τῆς ἑτέρας προτά-
σεως ἐνδέχεσθαι σημαινούσης ἐν αὐτῷ καὶ τὸ συμπέρασμα
ἔσται ἐνδεχόμενον. Εἰ δὲ τὸ ἐνδεχόμενον στερητικὸν τεθείη 4
πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον, ἢ καὶ ἄμφω ληφθείη στερητικά, δι'
αὐτῶν μὲν τῶν κειμένων οὐκ ἔσται συλλογισμός, ἀντιστρα-
φέντων δ' ἔσται, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον.

Εἰ δ' ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων ἡ δ' ἐν μέρει, κατη- 5
γορικῶν μὲν οὐσῶν ἀμφοτέρων, ἢ τῆς μὲν καθόλου στερητι-
κῆς τῆς δ' ἐν μέρει καταφατικῆς, ὁ αὐτὸς τρόπος ἔσται τῶν
συλλογισμῶν· πάντες γὰρ περαίνονται διὰ τοῦ πρώτου σχή-
ματος. Ὥστε φανερὸν ὅτι τοῦ ἐνδέχεσθαι καὶ οὐ τοῦ ὑπάρ-
χειν [g] ἔσται συλλογισμός. Εἰ δ' ἡ μὲν καταφατικὴ καθόλου 6
ἡ δὲ στερητικὴ ἐν μέρει, διὰ τοῦ ἀδυνάτου ἔσται ἡ ἀπόδειξις.
Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α ἐνδεχέσθω
τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν· ἀνάγκη δὴ τὸ Α [h] ἐνδέχεσθαι τινὶ
τῷ Β μὴ ὑπάρχειν. Εἰ γὰρ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχει ἐξ 7
ἀνάγκης, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ κεῖται ὑπάρχειν, τὸ Α παντὶ
τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει· τοῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον.
Ἀλλ' ὑπέκειτο τινὶ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν.

Ὅταν δ' [i] ἀδιόριστοι ἢ ἐν μέρει ληφθῶσιν ἀμφότεραι, οὐκ 8
ἔσται συλλογισμός. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτὴ ἣ καὶ ἐν τοῖς κα-
θόλου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων.

Εἰ δ' ἐστὶν ἡ μὲν ἀναγκαία τῶν προτάσεων ἡ δ' ἐνδεχο- 22

[d] παντὶ τῷ Γ ἐνδεχέσθω C. [e] τῷ C. [f] ἦν om. A. [g] ἔσται ὁ συλλ. B. [h] τινὶ τῶι β ἐνδέχεσθαι C. [i] ἀόριστοι A.

μένη. κατηγορικῶν μὲν ὄντων τῶν ὅρων ἀεὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι
ἔσται συλλογισμός, ὅταν δ' ᾖ τὸ μὲν κατηγορικὸν τὸ δὲ
στερητικόν, ἐὰν μὲν ᾖ τὸ καταφατικὸν ἀναγκαῖον, τοῦ ἐνδέ-
χεσθαι μὴ ὑπάρχειν, ἐὰν δὲ τὸ στερητικόν, καὶ τοῦ ἐνδέχε-
σθαι μὴ ὑπάρχειν καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν· τοῦ δ' ἐξ ἀνάγκης
μὴ ὑπάρχειν οὐκ ἔσται συλλογισμός, ὥσπερ οὐδ' ἐν τοῖς ἑτέ-
2 ροις σχήμασιν. Ἔστωσαν δὴ κατηγορικοὶ πρῶτον οἱ ὅροι,
καὶ τὸ μὲν Α παντὶ [k] τῷ Γ ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ Β
τῷ Γ παντὶ ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν. Ἐπεὶ οὖν τὸ μὲν Α παντὶ
τῷ Γ ἀνάγκη, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Β ἐνδέχεται, καὶ τὸ Α τινὶ
τῷ Β ἐνδεχόμενον ἔσται καὶ οὐχ ὑπάρχον· οὕτω γὰρ συνέ-
3 πιπτεν ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος. Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται
καὶ εἰ τὸ μὲν Β Γ τεθείη ἀναγκαῖον, τὸ δὲ Α Γ ἐνδεχόμενον.
Πάλιν ἔστω τὸ μὲν κατηγορικὸν τὸ δὲ στερητικόν, ἀναγ-
καῖον δὲ τὸ κατηγορικόν· καὶ τὸ μὲν Α ἐνδεχέσθω μηδενὶ
[l] τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β [m] παντὶ ὑπαρχέτω ἐξ ἀνάγκης.
Ἔσται δὴ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα· καὶ γὰρ ἡ στερητικὴ
4 πρότασις ἐνδέχεσθαι σημαίνει. Φανερὸν οὖν ὅτι τὸ συμπέ-
ρασμα ἔσται ἐνδεχόμενον· ὅτε γὰρ οὕτως ἔχοιεν αἱ προτά-
σεις ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, καὶ τὸ συμπέρασμα ἦν ἐνδεχό-
μενον. Εἰ δ' ἡ στερητικὴ πρότασις ἀναγκαία, [n] τὸ συμπέ-
ρασμα ἔσται καὶ ὅτι ἐνδέχεται τινὶ μὴ ὑπάρχειν καὶ ὅτι οὐχ
5 ὑπάρχει. Κείσθω γὰρ τὸ Α τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγ-
κης, τὸ δὲ Β [o] παντὶ ἐνδέχεσθαι. Ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ
Β Γ καταφατικοῦ τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα, [p] καὶ ἀναγκαία
ἡ στερητικὴ πρότασις. Ὅτε δ' οὕτως εἶχον αἱ προτάσεις,
συνέβαινε τὸ Α τῷ Γ καὶ ἐνδέχεσθαι τινὶ [q] μὴ ὑπάρχειν καὶ
μὴ ὑπάρχειν, ὥστε [r] καὶ τὸ Α τῷ Β ἀνάγκη τινὶ μὴ ὑπάρ-
6 χειν. Ὅταν δὲ τὸ στερητικὸν τεθῇ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον,
ἐὰν μὲν ἐνδεχόμενον, ἔσται συλλογισμὸς μεταληφθείσης τῆς
προτάσεως, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον, ἐὰν δ' ἀναγκαῖον, οὐκ

[k] τῷ Γ om. B.C. [l] τῶν A.B. [m] παντὶ τῷ γ ὑπαρχέτω C. [n] τὸ] καὶ τὸ C. [o] παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι C. [p] καὶ] καὶ γὰρ C. [q] καὶ μὴ ὑπάρχειν om. A. [r] καὶ om. C.

ἔσται· καὶ γὰρ παντὶ ἀνάγκη καὶ οὐδενὶ ἐνδέχεται ὑπάρχειν· Ὅροι τοῦ παντὶ ὑπάρχειν ὕπνος—ἵππος καθεύδων—ἄνθρωπος, [s] τοῦ μηδενὶ ὕπνος—ἵππος ἐγρηγορώς—ἄνθρωπος.

Ὁμοίως δ' ἕξει καὶ εἰ ὁ μὲν καθόλου τῶν ὅρων ὁ δ' ἐν μέρει 7
πρὸς τὸ μέσον· κατηγορικῶν μὲν γὰρ ὄντων ἀμφοτέρων τοῦ ἐνδέχεσθαι καὶ οὐ τοῦ ὑπάρχειν ἔσται συλλογισμός, καὶ ὅταν τὸ μὲν στερητικὸν ληφθῇ τὸ δὲ καταφατικόν, ἀναγκαῖον δὲ τὸ καταφατικόν. Ὅταν δὲ τὸ στερητικὸν ἀναγκαῖον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται τοῦ μὴ ὑπάρχειν· ὁ γὰρ αὐτὸς τρόπος ἔσται τῆς δείξεως [t] καὶ καθόλου [v] καὶ μὴ καθόλου τῶν ὅρων ὄντων. Ἀνάγκη γὰρ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος τελειοῦσθαι 8
τοὺς συλλογισμούς, ὥστε καθάπερ ἐν ἐκείνοις, καὶ ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον συμπίπτειν. Ὅταν δὲ τὸ στερητικὸν καθόλου ληφθὲν τεθῇ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον, ἐὰν μὲν ἐνδεχόμενον, ἔσται συλλογισμὸς διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, ἐὰν δ' ἀναγκαῖον, οὐκ ἔσται. Δειχθήσεται δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ὃν καὶ ἐν τοῖς 9
καθόλου, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. Φανερὸν οὖν καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι πότε καὶ πῶς ἔσται συλλογισμός, καὶ πότε τοῦ [w] ἐνδέχεσθαι καὶ πότε τοῦ ὑπάρχειν. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι πάντες ἀτελεῖς, καὶ ὅτι τελειοῦνται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος.

Ὅτι μὲν οὖν οἱ ἐν τούτοις τοῖς σχήμασι συλλογισμοὶ 23
[x] τελειοῦνται διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι καθόλου συλλογισμῶν καὶ εἰς τούτους [y] ἀνάγονται, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· ὅτι δ' ἁπλῶς πᾶς συλλογισμὸς οὕτως ἕξει, νῦν ἔσται φανερόν, ὅταν δειχθῇ πᾶς γινόμενος διὰ τούτων τινὸς τῶν σχημάτων.

Ἀνάγκη δὴ πᾶσαν ἀπόδειξιν καὶ πάντα συλλογισμὸν ἢ 2
ὑπάρχον τι ἢ μὴ ὑπάρχον δεικνύναι, καὶ τοῦτο ἢ καθόλου ἢ κατὰ μέρος, ἔτι ἢ δεικτικῶς ἢ ἐξ ὑποθέσεως. Τοῦ δ' ἐξ ὑποθέσεως [z] μέρος τὸ διὰ τοῦ ἀδυνάτου. Πρῶτον οὖν εἴπωμεν

[s] τοῦ δὲ μηδενὶ C. [t] καὶ καθόλου om. pr. C. [v] καὶ μὴ καθόλου om. A.B. et pr. C. [w] ἐνδέχεται C. [x] τελειοῦνταί τε διὰ B.C. [y] ἄγονται A. [z] μέρος ἐστὶ τὸ C.

περὶ τῶν δεικτικῶν· [a] τούτων γὰρ δειχθέντων φανερὸν ἔσται καὶ ἐπὶ τῶν εἰς τὸ ἀδύνατον καὶ ὅλως τῶν ἐξ ὑποθέσεως.

3 Εἰ δὴ δέοι τὸ Α κατὰ τοῦ Β συλλογίσασθαι ἢ ὑπάρχον [b] ἢ μὴ ὑπάρχον, ἀνάγκη λαβεῖν τι κατά τινος. Εἰ μὲν οὖν τὸ Α κατὰ τοῦ Β ληφθείη, τὸ ἐξ ἀρχῆς ἔσται εἰλημμένον. Εἰ [c] δὲ κατὰ τοῦ Γ, τὸ δὲ Γ κατὰ μηδενός, μηδ' ἄλλο κατ' ἐκείνου, μηδὲ κατὰ τοῦ Α ἕτερον, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός· [d] τῷ γὰρ ἓν καθ' ἑνὸς ληφθῆναι οὐδὲν συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης.
4 Ὥστε προσληπτέον καὶ ἑτέραν πρότασιν. Ἐὰν μὲν οὖν ληφθῇ τὸ Α κατ' ἄλλου ἢ ἄλλο κατὰ τοῦ Α, ἢ κατὰ τοῦ Γ ἕτερον, εἶναι μὲν συλλογισμὸν οὐδὲν κωλύει, πρὸς μέντοι τὸ Β οὐκ ἔσται διὰ τῶν εἰλημμένων. Οὐδ' ὅταν τὸ Γ ἑτέρῳ, κἀκεῖνο ἄλλῳ, καὶ τοῦτο ἑτέρῳ, μὴ συνάπτῃ δὲ πρὸς τὸ Β,
5 οὐδ' οὕτως ἔσται πρὸς τὸ Β συλλογισμὸς [e] τοῦ Α. Ὅλως γὰρ [f] εἴπομεν ὅτι οὐδεὶς οὐδέποτε ἔσται συλλογισμὸς ἄλλου κατ' ἄλλου μὴ ληφθέντος τινὸς μέσου, ὃ πρὸς ἑκάτερον ἔχει πως ταῖς κατηγορίαις· ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς ἁπλῶς ἐκ προτάσεών ἐστιν, ὁ δὲ πρὸς τόδε συλλογισμὸς ἐκ τῶν πρὸς τόδε προτάσεων, ὁ δὲ τοῦδε πρὸς [g] τόδε διὰ τῶν τοῦδε πρὸς
6 τόδε προτάσεων. Ἀδύνατον δὲ πρὸς τὸ Β λαβεῖν πρότασιν μηδὲν μήτε κατηγοροῦντας αὐτοῦ μήτ' ἀπαρνουμένους, ἢ πάλιν τοῦ Α πρὸς τὸ Β μηδὲν κοινὸν λαμβάνοντας ἀλλ' ἑκα-
7 τέρου ἴδια ἄττα κατηγοροῦντας ἢ ἀπαρνουμένους. Ὥστε ληπτέον τι μέσον ἀμφοῖν, [h] ὃ συνάψει τὰς κατηγορίας, εἴπερ ἔσται τοῦδε πρὸς τόδε συλλογισμός. Εἰ οὖν ἀνάγκη μέν τι λαβεῖν πρὸς ἄμφω κοινόν, τοῦτο δ' ἐνδέχεται τριχῶς (ἢ γὰρ τὸ Α τοῦ Γ καὶ τὸ Γ τοῦ Β [i] κατηγορήσαντας, ἢ τὸ Γ κατ' ἀμφοῖν, ἢ ἄμφω κατὰ τοῦ Γ), ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ εἰρημένα σχήματα, [k] φανερὸν ὅτι πάντα συλλογισμὸν ἀνάγκη γίνεσθαι διὰ τούτων τινὸς τῶν σχημάτων. Ὁ γὰρ αὐτὸς

[a] τούτων γὰρ δειχθέντων om. C. [b] ἢ μὴ ὑπάρχον om. pr. A. [c] δὲ τὸ α κατὰ C. [d] τὸ C. [e] τοῦ α om. A.C. [f] εἴπωμεν B. et pr. A. [g] τόνδε διὰ pr. B. [h] ὃς A. [i] κατηγορήσαντες C. [k] φανερὸν οὖν ὅτι C.

λόγος καὶ [l] εἰ διὰ πλειόνων συνάπτοι πρὸς τὸ Β· ταὐτὸ γὰρ ἔσται σχῆμα καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν.

Ὅτι μὲν οὖν οἱ δεικτικοὶ περαίνονται διὰ τῶν προειρη- 8
μένων σχημάτων, φανερόν· ὅτι δὲ καὶ οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον, δῆλον ἔσται διὰ τούτων. Πάντες γὰρ οἱ διὰ τοῦ ἀδυνάτου περαίνοντες τὸ μὲν ψεῦδος συλλογίζονται, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς ἐξ ὑποθέσεως δεικνύουσιν, ὅταν ἀδύνατόν τι συμβαίνῃ τῆς ἀντιφάσεως τεθείσης, οἷον ὅτι ἀσύμμετρος ἡ διάμετρος διὰ τὸ γίνεσθαι τὰ περιττὰ ἴσα τοῖς ἀρτίοις συμμέτρου τεθεί-
σης. Τὸ μὲν οὖν ἴσα γίνεσθαι τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις συλ- 9
λογίζεται, τὸ δ' ἀσύμμετρον εἶναι τὴν διάμετρον ἐξ ὑποθέσεως δείκνυσιν, ἐπεὶ ψεῦδος συμβαίνει διὰ τὴν ἀντίφασιν. Τοῦτο γὰρ ἦν τὸ διὰ τοῦ ἀδυνάτου συλλογίσασθαι, τὸ
δεῖξαί τι ἀδύνατον διὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσιν. Ὥστ' ἐπεὶ 10
τοῦ ψεύδους γίνεται συλλογισμὸς δεικτικὸς ἐν τοῖς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγομένοις, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς ἐξ ὑποθέσεως δείκνυται, τοὺς δὲ δεικτικοὺς πρότερον εἴπομεν ὅτι διὰ τούτων περαίνονται τῶν σχημάτων, [m] φανερὸν ὅτι καὶ οἱ διὰ τοῦ ἀδυνάτου συλλογισμοὶ διὰ τούτων ἔσονται τῶν σχημάτων.
Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οἱ ἐξ ὑποθέσεως· ἐν ἅπασι 11
γὰρ ὁ μὲν συλλογισμὸς γίνεται πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς περαίνεται δι' ὁμολογίας ἤ τινος ἄλλης ὑποθέσεως. Εἰ δὲ τοῦτ' ἀληθές, πᾶσαν ἀπόδειξιν καὶ πάντα συλλογισμὸν ἀνάγκη γίνεσθαι διὰ [n] τριῶν τῶν προειρημένων σχημάτων. Τούτου δὲ δειχθέντος δῆλον ὡς ἅπας τε συλλογισμὸς ἐπιτελεῖται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος καὶ ἀνάγεται εἰς τοὺς ἐν τούτῳ καθόλου συλλογισμούς.

Ἔτι τε ἐν ἅπαντι δεῖ κατηγορικόν τινα [o] τῶν ὅρων εἶναι 24
καὶ τὸ καθόλου ὑπάρχειν· ἄνευ [p] γὰρ τοῦ καθόλου ἢ οὐκ ἔσται συλλογισμὸς ἢ οὐ πρὸς τὸ [q] κείμενον, ἢ τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτήσεται. Κείσθω γὰρ τὴν μουσικὴν ἡδονὴν εἶναι σπουδαίαν. Εἰ μὲν οὖν ἀξιώσειεν ἡδονὴν εἶναι σπουδαίαν μὴ

[l] εἰ om. pr. C. [m] φανερὸν οὖν ὅτι B. [n] τῶν τριῶν C. [o] τὸν ὅρον B. [p] γὰρ ἂν τοῦ C. [q] προκείμενον C.

[r]προσθεὶς τὸ πᾶσαν, οὐκ ἔσται συλλογισμός· εἰ δὲ τινὰ ἡδονήν, εἰ μὲν ἄλλην, οὐδὲν πρὸς τὸ [s]κείμενον, εἰ δ' αὐτὴν
2 ταύτην, τὸ ἐξ ἀρχῆς λαμβάνει. Μᾶλλον δὲ γίνεται φανερὸν ἐν τοῖς διαγράμμασιν, οἷον ὅτι τοῦ ἰσοσκελοῦς ἴσαι αἱ πρὸς τῇ βάσει. Ἔστωσαν εἰς τὸ κέντρον ἠγμέναι αἱ Α Β. Εἰ οὖν ἴσην [t]λαμβάνοι τὴν Α Γ γωνίαν τῇ Β Δ μὴ ὅλως ἀξιώσας ἴσας τὰς τῶν ἡμικυκλίων, καὶ πάλιν τὴν Γ τῇ Δ μὴ πᾶσαν προσλαβὼν τὴν τοῦ τμήματος, ἔτι [v]δ' ἀπ' ἴσων οὐσῶν τῶν ὅλων γωνιῶν καὶ ἴσων ἀφῃρημένων ἴσας εἶναι τὰς λοιπὰς τὰς Ε Ζ, τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτήσεται, ἐὰν μὴ λάβῃ ἀπὸ τῶν [w]ἴσων ἴσων ἀφαιρουμένων ἴσα λείπεσθαι.
3 Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν ἅπαντι δεῖ τὸ καθόλου ὑπάρχειν, καὶ ὅτι τὸ μὲν καθόλου ἐξ ἁπάντων τῶν ὅρων καθόλου δείκνυται, τὸ δ' ἐν μέρει καὶ οὕτως κἀκείνως, ὥστ' ἐὰν μὲν ᾖ τὸ συμπέρασμα καθόλου, καὶ τοὺς ὅρους ἀνάγκη καθόλου εἶναι, ἐὰν δ' οἱ ὅροι καθόλου, ἐνδέχεται τὸ συμπέρασμα μὴ εἶναι
4 καθόλου. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν ἅπαντι συλλογισμῷ ἢ ἀμφοτέρας ἢ τὴν ἑτέραν πρότασιν ὁμοίαν ἀνάγκη γίνεσθαι τῷ συμπεράσματι. Λέγω δ' οὐ μόνον τῷ καταφατικὴν εἶναι ἢ στερητικήν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀναγκαίαν ἢ ὑπάρχουσαν ἢ ἐνδεχομένην. Ἐπισκέψασθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας.

5 Φανερὸν δὲ καὶ ἁπλῶς πότ' ἔσται καὶ πότ' οὐκ ἔσται συλλογισμός, καὶ πότε δυνατὸς καὶ πότε τέλειος, καὶ ὅτι συλλογισμοῦ ὄντος ἀναγκαῖον ἔχειν τοὺς ὅρους κατά τινα τῶν εἰρημένων τρόπων.

25 Δῆλον δὲ καὶ ὅτι πᾶσα ἀπόδειξις ἔσται διὰ τριῶν ὅρων καὶ οὐ πλειόνων, ἐὰν μὴ δι' ἄλλων καὶ ἄλλων τὸ αὐτὸ συμπέρασμα γίνηται, οἷον τὸ Ε διά τε τῶν Α Β καὶ διὰ τῶν Γ Δ, ἢ διὰ τῶν [x]Α Β καὶ Β Γ· πλείω γὰρ μέσα τῶν αὐτῶν οὐδὲν εἶναι κωλύει. Τούτων δ' ὄντων [y]οὐχ εἷς ἀλλὰ
2 πλείους εἰσὶν οἱ συλλογισμοί. Ἢ πάλιν ὅταν ἑκάτερον τῶν Α Β διὰ συλλογισμοῦ ληφθῇ, οἷον τὸ Α διὰ τῶν Δ Ε

[r] προσθῇς B. [s] προκείμενον C. [t] λαμβάνει C. [v] δ' om. A.B.
[w] alterum ἴσων om. A. [x] αβ καὶ αγ καὶ βγ C. [y] οὐχὶ C.

καὶ πάλιν τὸ Β διὰ τῶν Ζ Θ. Ἢ τὸ μὲν ἐπαγωγῇ, τὸ δὲ
συλλογισμῷ. Ἀλλὰ καὶ οὕτως πλείους οἱ συλλογισμοί·
πλείω γὰρ τὰ συμπεράσματά ἐστιν, οἷον τό τε Α καὶ τὸ Β
καὶ τὸ Γ. Εἰ δ' οὖν μὴ πλείους ἀλλ' εἷς, οὕτω μὲν ἐνδέχεται
[z] γενέσθαι διὰ πλειόνων τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, ὡς δὲ τὸ Γ
διὰ τῶν Α Β, ἀδύνατον. Ἔστω γὰρ τὸ Ε συμπεπερασμένον 3
ἐκ τῶν Α Β Γ Δ. Οὐκοῦν ἀνάγκη τι αὐτῶν ἄλλο πρὸς
[a] ἄλλο εἰλῆφθαι, τὸ μὲν ὡς ὅλον τὸ δ' ὡς μέρος· τοῦτο γὰρ
δέδεικται πρότερον, ὅτι ὄντος συλλογισμοῦ ἀναγκαῖον οὕτως
τινὰς ἔχειν τῶν ὅρων. Ἐχέτω οὖν τὸ Α οὕτως πρὸς τὸ Β.
Ἔστιν ἄρα τι ἐξ αὐτῶν συμπέρασμα. Οὐκοῦν ἤτοι τὸ Ε ἢ 4
τῶν Γ Δ θάτερον ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν τὸ Ε,
ἐκ τῶν Α Β [b] μόνον ἂν εἴη ὁ συλλογισμός. Τὰ δὲ Γ Δ εἰ
μὲν ἔχει οὕτως ὥστ' εἶναι τὸ μὲν ὡς ὅλον τὸ δ' ὡς μέρος,
ἔσται τι καὶ ἐξ ἐκείνων, καὶ ἤτοι τὸ Ε ἢ τῶν Α Β θάτερον
ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν τὸ Ε ἢ τῶν Α Β θά- 5
τερον, ἢ πλείους ἔσονται οἱ συλλογισμοί, ἢ ὡς ἐνεδέχετο
ταὐτὸ διὰ πλειόνων ὅρων περαίνεσθαι συμβαίνει· εἰ δ' ἄλλο
τι παρὰ ταῦτα, [c] πλείους ἔσονται καὶ ἀσύναπτοι [d] οἱ συλλο-
γισμοὶ πρὸς ἀλλήλους. Εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοι τὸ Γ πρὸς τὸ
Δ ὥστε ποιεῖν συλλογισμόν, μάτην ἔσται εἰλημμένα, εἰ μὴ
ἐπαγωγῆς ἢ κρύψεως ἤ τινος ἄλλου τῶν τοιούτων χάριν.
Εἰ δ' ἐκ τῶν Α Β μὴ τὸ Ε ἀλλ' ἄλλο τι γίνεται συμπέ- 6
ρασμα, ἐκ δὲ τῶν Γ Δ ἢ [e] τούτων θάτερον ἢ ἄλλο παρὰ
ταῦτα, πλείους τε οἱ συλλογισμοὶ γίνονται καὶ οὐ τοῦ ὑπο-
κειμένου· ὑπέκειτο γὰρ εἶναι [f] τοῦ Ε τὸν συλλογισμόν. Εἰ 7
δὲ μὴ γίνεται ἐκ τῶν Γ Δ μηδὲν συμπέρασμα, μάτην τε
εἰλῆφθαι αὐτὰ συμβαίνει καὶ μὴ τοῦ ἐξ ἀρχῆς εἶναι τὸν συλ-
λογισμόν. Ὥστε φανερὸν ὅτι πᾶσα ἀπόδειξις καὶ πᾶς συλ-
λογισμὸς ἔσται διὰ τριῶν ὅρων [g] μόνον.

Τούτου δ' ὄντος φανεροῦ, δῆλον ὡς καὶ ἐκ δύο προτάσεων 8

[z] γίνεσθαι C. [a] alterum ἄλλο om. pr. A.B. [b] μόνων C. [c] πλείους τε ἔσονται C. [d] οἱ om. A.B. [e] τοῦτο θάτ. B. [f] τοῦ] τὸ A. [g] μόνων C.

καὶ οὐ πλειόνων· οἱ γὰρ τρεῖς ὅροι δύο προτάσεις, εἰ μὴ
προσλαμβάνοιτο, καθάπερ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς [i] ἐλέχθη, πρὸς
9 τὴν τελείωσιν τῶν συλλογισμῶν. Φανερὸν οὖν ὡς ἐν ᾧ λόγῳ
συλλογιστικῷ μὴ ἄρτιαί εἰσιν αἱ προτάσεις δι᾽ ὧν γίνεται
τὸ συμπέρασμα τὸ κύριον (ἔνια γὰρ τῶν ἄνωθεν συμπε-
ρασμάτων ἀναγκαῖον εἶναι προτάσεις), οὗτος ὁ λόγος ἢ οὐ
συλλελόγισται ἢ πλείω τῶν ἀναγκαίων ἠρώτηκε πρὸς τὴν
θέσιν.

10 Κατὰ μὲν οὖν τὰς κυρίας προτάσεις λαμβανομένων τῶν
συλλογισμῶν, ἅπας ἔσται συλλογισμὸς ἐκ προτάσεων μὲν
ἀρτίων ἐξ ὅρων δὲ περιττῶν· ἑνὶ γὰρ πλείους οἱ ὅροι τῶν
προτάσεων. Ἔσται δὲ καὶ τὰ συμπεράσματα ἡμίση τῶν
11 προτάσεων. Ὅταν δὲ διὰ προσυλλογισμῶν περαίνηται ἢ
διὰ πλειόνων μέσων μὴ συνεχῶν, οἷον τὸ Α Β διὰ τῶν Γ Δ,
τὸ μὲν πλῆθος τῶν ὅρων ὡσαύτως ἑνὶ ὑπερέξει τὰς προτά-
σεις (ἢ γὰρ ἔξωθεν ἢ εἰς τὸ μέσον τεθήσεται ὁ παρεμπί-
πτων ὅρος· ἀμφοτέρως δὲ συμβαίνει ἑνὶ ἐλάττω εἶναι τὰ δια-
στήματα τῶν ὅρων), αἱ δὲ προτάσεις ἴσαι τοῖς διαστήμασιν·
οὐ μέντοι ἀεὶ [k] αἱ μὲν ἄρτιαι ἔσονται οἱ δὲ περιττοί, ἀλλ᾽
ἐναλλάξ, ὅταν μὲν αἱ προτάσεις ἄρτιαι, περιττοὶ οἱ ὅροι,
ὅταν δ᾽ οἱ ὅροι ἄρτιοι, περιτταὶ αἱ προτάσεις· ἅμα γὰρ τῷ
ὅρῳ μία προστίθεται πρότασις, ἂν ὁποθενοῦν προστεθῇ ὁ
12 ὅρος. Ὥστ᾽ ἐπεὶ αἱ μὲν ἄρτιαι οἱ δὲ περιττοὶ ἦσαν, ἀνάγκη
παραλλάττειν τῆς αὐτῆς προσθέσεως γινομένης. Τὰ δὲ συμ-
περάσματα οὐκέτι τὴν αὐτὴν ἕξει τάξιν οὔτε πρὸς τοὺς ὅρους
οὔτε πρὸς τὰς προτάσεις· ἑνὸς γὰρ ὅρου προστιθεμένου συμ-
περάσματα προστεθήσεται ἑνὶ ἐλάττω τῶν προϋπαρχόντων
ὅρων· πρὸς μόνον γὰρ τὸν ἔσχατον οὐ ποιεῖ συμπέρασμα,
πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πάντας, οἷον εἰ τῷ Α Β Γ πρόσκειται
τὸ Δ, εὐθὺς καὶ συμπεράσματα δύο πρόσκειται, τό τε πρὸς
13 τὸ Α καὶ τὸ πρὸς τὸ Β. Ὁμοίως δὲ κἀπὶ τῶν ἄλλων. Κἂν
εἰς τὸ μέσον δὲ παρεμπίπτῃ, τὸν αὐτὸν τρόπον· πρὸς ἕνα

[i] ἐλέχθη om. A.   [k] αἱ μὲν om. A.

γὰρ μόνον οὐ ποιήσει συλλογισμόν. Ὥστε πολὺ πλείω τὰ
συμπεράσματα καὶ τῶν ὅρων ἔσται καὶ τῶν προτάσεων.

Ἐπεὶ δ' ἔχομεν περὶ ὧν οἱ συλλογισμοί, [l]καὶ ποῖον ἐν 26
ἑκάστῳ σχήματι καὶ ποσαχῶς δείκνυται, φανερὸν ἡμῖν ἐστὶ
καὶ ποῖον πρόβλημα χαλεπὸν καὶ ποῖον εὐεπιχείρητον· τὸ
μὲν γὰρ ἐν πλείοσι σχήμασι καὶ διὰ πλειόνων [m]πτώσεων
περαινόμενον ῥᾷον, τὸ δ' ἐν ἐλάττοσι καὶ δι' ἐλαττόνων δυσ-
επιχειρητότερον. Τὸ μὲν οὖν καταφατικὸν τὸ καθόλου διὰ 2
τοῦ πρώτου σχήματος δείκνυται μόνου, καὶ διὰ τούτου μονα-
χῶς· τὸ δὲ στερητικὸν διά τε τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ μέσου,
καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου μοναχῶς, διὰ δὲ τοῦ μέσου διχῶς· τὸ
δ' ἐν μέρει [n]καταφατικὸν διὰ τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ ἐσχά-
του, μοναχῶς μὲν διὰ τοῦ πρώτου, τριχῶς δὲ διὰ τοῦ ἐσχά-
του. Τὸ δὲ στερητικὸν τὸ κατὰ μέρος ἐν ἅπασι τοῖς σχή- 3
μασι δείκνυται, πλὴν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἅπαξ, ἐν δὲ τῷ μέσῳ
καὶ τῷ ἐσχάτῳ ἐν τῷ μὲν διχῶς ἐν τῷ δὲ τριχῶς. Φανερὸν
οὖν ὅτι [o]τὸ καθόλου κατηγορικὸν κατασκευάσαι μὲν χαλε-
πώτατον, ἀνασκευάσαι δὲ ῥᾷστον. Ὅλως δ' ἐστὶν ἀναιροῦντι
μὲν τὰ καθόλου τῶν ἐν μέρει ῥᾴω· καὶ γὰρ ἣν μηδενὶ καὶ ἣν
τινὶ μὴ ὑπάρχῃ, ἀνῄρηται· τούτων δὲ τὸ μὲν τινὶ μὴ ἐν ἅπασι
τοῖς σχήμασι δείκνυται, τὸ δὲ μηδενὶ ἐν τοῖς δυσίν. Τὸν αὐ- 4
τὸν δὲ τρόπον κἀπὶ τῶν στερητικῶν· καὶ γὰρ εἰ παντὶ καὶ
εἰ τινί, ἀνῄρηται τὸ ἐξ ἀρχῆς· τοῦτο δ' ἦν ἐν δύο σχήμασιν.
Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει μοναχῶς, ἢ παντὶ ἢ μηδενὶ δείξαντα
ὑπάρχειν. Κατασκευάζοντι δὲ ῥᾴω τὰ ἐν μέρει· καὶ γὰρ
[p]ἐν πλείοσι σχήμασι καὶ διὰ πλειόνων τρόπων. Ὅλως τε 5
οὐ δεῖ λανθάνειν ὅτι ἀνασκευάσαι μὲν δι' ἀλλήλων ἔστι καὶ
τὰ καθόλου διὰ τῶν ἐν μέρει καὶ ταῦτα διὰ τῶν καθόλου,
κατασκευάσαι δ' οὐκ ἔστι διὰ τῶν κατὰ μέρος τὰ καθόλου,
δι' ἐκείνων δὲ ταῦτ' ἔστιν. Ἅμα δὲ δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἀνα-
σκευάζειν ἐστὶ τοῦ κατασκευάζειν ῥᾷον.

Πῶς μὲν οὖν γίνεται πᾶς συλλογισμὸς καὶ διὰ πόσων 6

[l] καὶ ποῖον—ἡμῖν ἐστὶ om. A. [m] vocis πτώσεων litteras πτω corr. B.
[n] καταφατικὸν καὶ διὰ B. [o] τὸ om. A. [p] ἐν om. C.

ὅρων καὶ προτάσεων, καὶ πῶς ἐχουσῶν πρὸς ἀλλήλας, ἔτι δὲ ποῖον πρόβλημα ἐν ἑκάστῳ σχήματι καὶ ποῖον ἐν πλείοσι καὶ ποῖον ἐν ἐλάττοσι δείκνυται, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων.

27 Πῶς δ' εὐπορήσομεν αὐτοὶ πρὸς τὸ τιθέμενον ἀεὶ συλλογισμῶν, καὶ διὰ ποίας ὁδοῦ ληψόμεθα τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, νῦν ἤδη λεκτέον· οὐ γὰρ μόνον ἴσως δεῖ τὴν γένεσιν θεωρεῖν τῶν συλλογισμῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν δύναμιν ἔχειν τοῦ ποιεῖν.

2 Ἁπάντων δὴ τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστι τοιαῦτα ὥστε κατὰ μηδενὸς ἄλλου κατηγορεῖσθαι ἀληθῶς καθόλου, οἷον Κλέων καὶ Καλλίας καὶ τὸ καθ' ἕκαστον καὶ αἰσθητόν, κατὰ δὲ τούτων ἄλλα (καὶ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ζῷον ἑκάτερος τούτων ἐστί)· τὰ δ' αὐτὰ μὲν κατ' ἄλλων κατηγορεῖται, κατὰ δὲ τούτων ἄλλα πρότερον οὐ κατηγορεῖται· τὰ δὲ καὶ αὐτὰ ἄλλων καὶ αὐτῶν ἕτερα, οἷον ἄνθρωπος Καλλίου καὶ ἀνθρώ-
3 που ζῷον. Ὅτι μὲν οὖν ἔνια τῶν ὄντων κατ' οὐδενὸς πέφυκε λέγεσθαι, δῆλον· τῶν γὰρ αἰσθητῶν σχεδὸν ἕκαστόν ἐστι τοιοῦτον ὥστε μὴ κατηγορεῖσθαι [q] κατὰ μηδενός, πλὴν ὡς κατὰ συμβεβηκός· φαμὲν γάρ ποτε τὸ λευκὸν ἐκεῖνο [r] Σω-
4 κράτην εἶναι καὶ τὸ προσιὸν Καλλίαν. Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω πορευομένοις ἵσταταί ποτε, πάλιν ἐροῦμεν· νῦν δ' ἔστω τοῦτο κείμενον. Κατὰ μὲν οὖν τούτων οὐκ ἔστιν ἀποδεῖξαι κατηγορούμενον ἕτερον, πλὴν εἰ μὴ κατὰ δόξαν, ἀλλὰ ταῦτα κατ' ἄλλων· οὐδὲ τὰ καθ' ἕκαστα κατ' ἄλλων, ἀλλ' ἕτερα
5 κατ' ἐκείνων. Τὰ δὲ μεταξὺ δῆλον ὡς ἀμφοτέρως ἐνδέχεται· καὶ γὰρ αὐτὰ κατ' ἄλλων καὶ ἄλλα κατὰ τούτων λεχθήσεται, καὶ σχεδὸν οἱ λόγοι καὶ αἱ σκέψεις [s] εἰσὶ μάλιστα περὶ τούτων.

6 Δεῖ δὴ τὰς προτάσεις περὶ ἕκαστον οὕτως ἐκλαμβάνειν, ὑποθέμενον αὐτὸ πρῶτον καὶ τοὺς ὁρισμούς τε καὶ ὅσα ἴδια τοῦ πράγματός ἐστιν, εἶτα μετὰ τοῦτο ὅσα ἕπεται τῷ πράγματι, καὶ πάλιν οἷς τὸ πρᾶγμα ἀκολουθεῖ, καὶ ὅσα μὴ ἐν-

[q] κατὰ om. A. [r] σωκράτη B. [s] περὶ τούτων εἰσὶ μάλιστα C.

δέχεται αὐτῷ ὑπάρχειν. Οἷς δ' αὐτὸ μὴ ἐνδέχεται, οὐκ ἐκ-
ληπτέον διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὸ στερητικόν. Διαιρετέον δὲ 7
καὶ τῶν ἑπομένων ὅσα τε ἐν τῷ τί ἐστι καὶ ὅσα ὡς ἴδια καὶ
ὅσα ὡς συμβεβηκότα κατηγορεῖται, καὶ τούτων ποῖα δοξα-
στικῶς καὶ ποῖα κατ' ἀλήθειαν· ὅσῳ μὲν γὰρ ἂν πλειόνων
τοιούτων εὐπορῇ τις, θᾶττον ἐντεύξεται συμπεράσματι, ὅσῳ
δ' [t] ἂν [v] ἀληθεστέρων, μᾶλλον ἀποδείξει. Δεῖ δ' ἐκλέγειν μὴ 8
τὰ ἑπόμενα τινί, ἀλλ' ὅσα ὅλῳ τῷ πράγματι ἕπεται, οἷον
μὴ τί τινὶ ἀνθρώπῳ ἀλλὰ [w] τί παντὶ ἀνθρώπῳ ἕπεται· διὰ
γὰρ τῶν καθόλου προτάσεων ὁ συλλογισμός. Ἀδιορίστου
μὲν οὖν ὄντος ἄδηλον εἰ καθόλου ἡ πρότασις, διωρισμένου δὲ
φανερόν. Ὁμοίως δ' ἐκλεκτέον καὶ οἷς αὐτὸ ἕπεται ὅλοις, 9
διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Αὐτὸ δὲ τὸ ἑπόμενον οὐ ληπτέον
ὅλον ἕπεσθαι, λέγω δ' οἷον ἀνθρώπῳ πᾶν ζῷον ἢ μουσικῇ
πᾶσαν ἐπιστήμην, ἀλλὰ μόνον ἁπλῶς ἀκολουθεῖν, καθάπερ
καὶ προτεινόμεθα· καὶ γὰρ ἄχρηστον θάτερον καὶ ἀδύνατον,
οἷον πάντα ἄνθρωπον εἶναι πᾶν ζῷον ἢ δικαιοσύνην ἅπαν
ἀγαθόν. Ἀλλ' ᾧ ἕπεται, ἐπ' ἐκείνου τὸ παντὶ λέγεται.
Ὅταν δ' ὑπό τινος περιέχηται τὸ ὑποκείμενον ᾧ τὰ ἑπόμενα 10
δεῖ λαβεῖν, τὰ μὲν τῷ καθόλου ἑπόμενα ἢ μὴ ἑπόμενα οὐκ
ἐκλεκτέον ἐν τούτοις (εἴληπται γὰρ ἐν ἐκείνοις· ὅσα γὰρ
ζῴῳ, καὶ ἀνθρώπῳ ἕπεται, καὶ ὅσα μὴ ὑπάρχει, ὡσαύτως),
τὰ δὲ περὶ ἕκαστον ἴδια ληπτέον· ἔστι γὰρ ἄττα τῷ εἴδει
ἴδια παρὰ τὸ γένος· ἀνάγκη γὰρ τοῖς ἑτέροις εἴδεσιν ἴδια
ἄττα ὑπάρχειν. Οὐδὲ δὴ τῷ καθόλου ἐκλεκτέον οἷς ἕπεται 11
τὸ περιεχόμενον, οἷον ζῴῳ οἷς ἕπεται ἄνθρωπος· ἀνάγκη
γάρ, εἰ ἀνθρώπῳ ἀκολουθεῖ τὸ ζῷον, καὶ τούτοις ἅπασιν
ἀκολουθεῖν. Οἰκειότερα δὲ ταῦτα τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκλο-
γῆς. Ληπτέον δὲ καὶ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἑπόμενα καὶ οἷς 12
ἕπεται· τῶν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προβλημάτων καὶ ὁ συλλο-
γισμὸς ἐκ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προτάσεων, ἢ πασῶν ἢ τινῶν·
ὅμοιον γὰρ ἑκάστου τὸ συμπέρασμα ταῖς ἀρχαῖς. Ἔτι τὰ

[t] ἂν om. C. [v] ἀληθέστερον pr. B. [w] τί τῶι παντὶ C.

πᾶσιν ἑπόμενα οὐκ ἐκλεκτέον· οὐ γὰρ ἔσται συλλογισμὸς ἐξ αὐτῶν. Δι' ἣν δ' αἰτίαν, ἐν τοῖς ἑπομένοις ἔσται δῆλον.

28 Κατασκευάζειν [x] μὲν οὖν βουλομένοις κατά τινος ὅλου τοῦ μὲν κατασκευαζομένου βλεπτέον εἰς τὰ ὑποκείμενα, καθ' ὧν αὐτὸ τυγχάνει λεγόμενον, οὗ δὲ δεῖ κατηγορεῖσθαι, ὅσα τούτῳ ἕπεται· ἂν γάρ τι τούτων ᾖ ταὐτόν, ἀνάγκη θάτερον

2 θατέρῳ ὑπάρχειν. Ἢν δὲ μὴ ὅτι παντὶ ἀλλ' ὅτι τινί, οἷς ἕπεται ἑκάτερον· εἰ γάρ τι τούτων ταὐτόν, ἀνάγκη τινὶ ὑπάρχειν. Ὅταν δὲ μηδενὶ δέῃ ὑπάρχειν, ᾧ μὲν οὐ δεῖ ὑπάρχειν, εἰς τὰ ἑπόμενα, [y] ὃ δὲ δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς ἃ μὴ [z] ἐνδέχεται αὐτῷ παρεῖναι· ἢ ἀνάπαλιν, ᾧ μὲν δεῖ [a] μὴ ὑπάρχειν, ἃ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ παρεῖναι, ὃ [b] δὲ μὴ ὑπάρχειν, εἰς τὰ

3 ἑπόμενα. Τούτων γὰρ ὄντων τῶν αὐτῶν [c] ὁποτερωνοῦν, οὐδενὶ ἐνδέχεται θατέρῳ θάτερον ὑπάρχειν· γίνεται γὰρ ὁτὲ μὲν ὁ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συλλογισμός, ὁτὲ δ' ὁ ἐν τῷ μέσῳ. Ἐὰν δὲ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ᾧ [d] μὲν μὴ ὑπάρχειν, οἷς ἕπεται, ὃ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ἃ μὴ δυνατὸν αὐτῷ ὑπάρχειν· εἰ γάρ τι τούτων εἴη ταὐτόν, ἀνάγκη τινὶ μὴ ὑπάρχειν. Μᾶλλον δ' ἴσως ὧδ' ἔσται τῶν λεγομένων ἕκαστον φανερόν.

4 Ἔστω γὰρ τὰ μὲν ἑπόμενα τῷ Α ἐφ' ὧν Β, οἷς δ' αὐτὸ ἕπεται, ἐφ' ὧν Γ, ἃ δὲ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ ὑπάρχειν, ἐφ' ὧν Δ· πάλιν δὲ τῷ Ε τὰ μὲν ὑπάρχοντα, ἐφ' οἷς Ζ, οἷς δ' αὐτὸ ἕπεται, ἐφ' οἷς Η, ἃ δὲ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ ὑπάρχειν,

5 ἐφ' οἷς Θ. Εἰ μὲν οὖν [e] ταὐτό τι ἔσται τῶν Γ τινὶ τῶν Ζ, ἀνάγκη τὸ Α παντὶ τῷ Ε ὑπάρχειν· τὸ μὲν γὰρ Ζ παντὶ τῷ Ε, τῷ δὲ Γ παντὶ τὸ Α, ὥστε παντὶ τῷ Ε τὸ Α. Εἰ δὲ τὸ Γ καὶ τὸ Η ταὐτόν, ἀνάγκη τινὶ τῶν Ε τὸ Α ὑπάρχειν· τῷ μὲν γὰρ Γ τὸ Α, τῷ δὲ Η τὸ Ε παντὶ ἀκολουθεῖ. Εἰ δὲ τὸ Ζ καὶ τὸ Δ ταὐτόν, οὐδενὶ τῶν Ε τὸ Α ὑπάρξει ἐκ προσυλλογισμοῦ· ἐπεὶ γὰρ ἀντιστρέφει τὸ στερητικὸν καὶ τὸ Ζ τῷ Δ ταὐτόν, οὐδενὶ τῶν Ζ ὑπάρξει τὸ Α,

[x] μὲν om. A. [y] ὃ δὲ corr. A. [z] ἐνδέχηται A. [a] μὴ om. pr. B.
[b] δὲ δεῖ μὴ C. [c] ὁποτέρων A.B. [d] μὲν μὴ] μὲν δεῖ corr. B. et pr. C.
[e] ταὐτόν C.

τὸ δὲ Ζ παντὶ τῷ Ε. Πάλιν εἰ τὸ Β καὶ τὸ Θ ταὐτόν, οὐ- 6
δενὶ τῶν Ε τὸ Α ὑπάρξει· τὸ γὰρ Β τῷ μὲν Α παντί, [f] τὸ δ' ἐφ' ᾧ τὸ Ε οὐδενὶ ὑπάρξει· ταὐτὸ γὰρ [g] ἦν τῷ Θ, τὸ δὲ Θ οὐδενὶ τῶν Ε ὑπῆρχεν. Εἰ δὲ τὸ Δ καὶ τὸ Η ταὐτόν, τὸ Α τινὶ τῶν Ε οὐχ ὑπάρξει· τῷ γὰρ Η οὐχ [h] ὑπάρξει, ὅτι οὐδὲ τῷ Δ· τὸ δὲ Η ἐστὶν ὑπὸ τὸ Ε, ὥστε τινὶ τῶν Ε οὐχ ὑπάρξει. Εἰ δὲ τῷ Η τὸ Β ταὐτόν, ἀντεστραμμένος ἔσται 7
συλλογισμός· τὸ [i] μὲν γὰρ [k] Η τῷ Α [l] ὑπάρξει παντί (τὸ [m] γὰρ Β τῷ Α), τὸ δὲ Ε τῷ [n] Β (ταὐτὸ γὰρ ἦν τῷ Η)· τὸ δὲ Α τῷ Ε παντὶ μὲν οὐκ ἀνάγκη ὑπάρχειν, τινὶ δ' ἀνάγκη διὰ τὸ ἀντιστρέφειν [o] τῇ καθόλου κατηγορίᾳ τὴν κατὰ μέρος.

Φανερὸν οὖν ὅτι εἰς τὰ προειρημένα βλεπτέον ἑκατέρου 8
καθ' ἕκαστον πρόβλημα· διὰ τούτων γὰρ ἅπαντες οἱ συλλογισμοί. Δεῖ δὲ καὶ τῶν ἑπομένων, καὶ οἷς ἕπεται ἕκαστον, εἰς τὰ πρῶτα καὶ τὰ καθόλου μάλιστα βλέπειν, οἷον τοῦ μὲν Ε μᾶλλον εἰς τὸ Κ Ζ ἢ εἰς τὸ Ζ μόνον, τοῦ δὲ Α εἰς τὸ Κ Γ ἢ εἰς τὸ Γ μόνον. Εἰ μὲν γὰρ τῷ Κ Ζ ὑπάρχει τὸ Α, καὶ τῷ Ζ καὶ τῷ Ε ὑπάρχει· εἰ δὲ τούτῳ μὴ ἕπεται, ἐγχωρεῖ τῷ Ζ ἕπεσθαι. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐφ' ὧν αὐτὸ ἀκολουθεῖ σκεπτέον· εἰ μὲν γὰρ τοῖς πρώτοις, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκεῖνα ἕπεται· εἰ δὲ μὴ τούτοις, ἀλλὰ τοῖς ὑπὸ ταῦτα ἐγχωρεῖ.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι διὰ τῶν τριῶν ὅρων καὶ τῶν δύο προτά- 9
σεων ἡ σκέψις, καὶ διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων οἱ συλλογισμοὶ πάντες. Δείκνυται γὰρ ὑπάρχειν μὲν παντὶ τῷ Ε τὸ Α, ὅταν τῶν Γ [p] καὶ Ζ ταὐτόν τι ληφθῇ. Τοῦτο δ' ἔσται μέσον, ἄκρα δὲ τὸ Α καὶ Ε· γίνεται οὖν τὸ πρῶτον σχῆμα. Τινὶ δέ, ὅταν τὸ Γ καὶ τὸ Η ληφθῇ ταὐτόν. Τοῦτο δὲ τὸ 10
ἔσχατον σχῆμα· μέσον γὰρ τὸ Η γίνεται. Μηδενὶ δέ, ὅταν τὸ Δ [q] καὶ Ζ ταὐτόν. Οὕτω δὲ καὶ τὸ πρῶτον σχῆμα καὶ τὸ μέσον, [r] τὸ μὲν πρῶτον ὅτι οὐδενὶ τῷ Ζ ὑπάρχει τὸ Α, εἴπερ

[f] τῷ δ' C. [g] ἦν τὸ Β. [h] ὑπάρξει τὸ α ὅτι C. [i] μὲν om. C. [k] η] ε A.C. [l] ὑπάρχει C. [m] τὸ μὲν γὰρ C. [n] β παντὶ ταὐτὸ C. [o] τῆι καθόλου κατηγορίαι τὴν Β. [p] καὶ τῶν ζ C. [q] καὶ τὸ ζ C. [r] τὸ μὲν] καὶ τὸ μὲν C.

ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν, τὸ δὲ Ζ παντὶ τῷ Ε, τὸ δὲ μέσον ὅτι τὸ Δ τῷ μὲν Α οὐδενὶ τῷ δὲ Ε παντὶ ὑπάρχει. Τινὶ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ὅταν τὸ Δ καὶ Η ταὐτὸν ᾖ. Τοῦτο δὲ τὸ ἔσχατον σχῆμα· τὸ μὲν γὰρ Α οὐδενὶ τῷ Η ὑπάρξει, τὸ
11 δὲ Ε παντὶ τῷ Η. Φανερὸν οὖν ὅτι διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων οἱ συλλογισμοὶ πάντες, καὶ ὅτι οὐκ ἐκλεκτέον ὅσα πᾶσιν ἕπεται, διὰ τὸ μηδένα γίνεσθαι συλλογισμὸν ἐξ αὐτῶν. Κατασκευάζειν μὲν γὰρ ὅλως οὐκ ἦν ἐκ [s] τῶν ἑπομένων, ἀποστερεῖν δ' οὐκ ἐνδέχεται διὰ τοῦ πᾶσιν ἑπομένου· δεῖ γὰρ τῷ μὲν ὑπάρχειν τῷ δὲ μὴ ὑπάρχειν.

12 Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι αἱ ἄλλαι σκέψεις τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς [t] ἄχρειοι πρὸς τὸ ποιεῖν συλλογισμόν, οἷον εἰ τὰ ἑπόμενα ἑκατέρῳ ταὐτά ἐστιν, ἢ εἰ οἷς ἕπεται τὸ Α, καὶ ἃ μὴ ἐνδέχεται τῷ Ε, ἢ ὅσα πάλιν μὴ ἐγχωρεῖ ἑκατέρῳ ὑπάρχειν·
13 οὐ γὰρ γίνεται συλλογισμὸς διὰ τούτων. Εἰ μὲν γὰρ τὰ ἑπόμενα ταὐτά, οἷον τὸ Β καὶ τὸ Ζ, τὸ μέσον γίνεται σχῆμα κατηγορικὰς ἔχον τὰς προτάσεις· εἰ δ' οἷς ἕπεται τὸ Α, καὶ ἃ μὴ ἐνδέχεται τῷ Ε, οἷον τὸ Γ καὶ τὸ Θ, τὸ πρῶτον σχῆμα στερητικὴν ἔχον τὴν πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον πρότασιν. Εἰ δ' ὅσα μὴ ἐνδέχεται ἑκατέρῳ, οἷον τὸ Δ καὶ τὸ Θ, στερητικαὶ ἀμφότεραι αἱ προτάσεις, ἢ ἐν τῷ πρώτῳ ἢ ἐν τῷ μέσῳ σχήματι. Οὕτως δ' οὐδαμῶς συλλογισμός.

14 Δῆλον δὲ καὶ [v] ὅτι ὁποῖα [w] ταὐτὰ ληπτέον [x] τὰ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ οὐχ ὁποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία, πρῶτον μὲν ὅτι τοῦ μέσου χάριν ἡ [y] ἐπίβλεψις, τὸ δὲ μέσον οὐχ ἕτερον ἀλλὰ ταὐτὸν δεῖ λαβεῖν. Εἶτα ἐν ὅσοις καὶ συμβαίνει γίνεσθαι συλλογισμὸν τῷ ληφθῆναι ἐναντία ἢ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, εἰς τοὺς προειρημένους [z] ἅπαντα ἀναχθήσεται τρόπους, οἷον εἰ τὸ Β καὶ τὸ Ζ ἐναντία ἢ μὴ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν· ἔσται μὲν γὰρ τούτων ληφθέντων συλλογισμὸς ὅτι οὐδενὶ τῶν Ε τὸ Α ὑπάρχει, ἀλλ' οὐκ ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἐκ

[s] τῶν πᾶσιν ἑπομένων B. [t] ἀχρεῖοι C. [v] ὅτι om. A.B.C.
[w] ταῦτα A.B. [x] τὰ om. corr. C. [y] ἐπίσκεψις C. [z] ἅπαν ἀναχθήσεται B, ἀπαναχθήσεται A.

τοῦ προειρημένου τρόπου· τὸ γὰρ Β τῷ μὲν Α παντὶ τῷ
δὲ Ε οὐδενὶ ὑπάρξει, ὥστ' ἀνάγκη [a] ταὐτὸ εἶναι τὸ Β τινὶ
τῶν Θ. Πάλιν εἰ τὸ Β [b] καὶ Η μὴ [c] ἐγχωρεῖ τῷ αὐτῷ παρ- 15
εἶναι, ὅτι τινὶ τῶν Ε οὐχ ὑπάρξει τὸ Α· [d] καὶ γὰρ οὕτως τὸ
μέσον ἔσται σχῆμα· τὸ γὰρ Β τῷ μὲν Α παντὶ τῷ δὲ [e] Η
οὐδενὶ ὑπάρξει, ὥστ' ἀνάγκη τὸ Β ταὐτόν τινι εἶναι τῶν Θ.
Τὸ γὰρ μὴ ἐνδέχεσθαι τὸ Β καὶ τὸ Η τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν
οὐδὲν διαφέρει ἢ τὸ Β τῶν Θ τινὶ ταὐτὸν εἶναι· πάντα γὰρ
εἴληπται τὰ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ Ε ὑπάρχειν.

Φανερὸν μὲν οὖν ὅτι ἐξ αὐτῶν μὲν τούτων τῶν ἐπιβλέψεων 16
οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός, [f] ἐὰν δὲ τὸ Β καὶ τὸ Ζ ἐναντία,
ταὐτόν τινι εἶναι τὸ Β τῶν Θ καὶ τὸν συλλογισμὸν γίνεσθαι
διὰ τούτων. Συμβαίνει δὴ τοῖς οὕτως ἐπισκοποῦσι [g] προσεπι-
βλέπειν ἄλλην ὁδὸν τῆς ἀναγκαίας διὰ τὸ λανθάνειν τὴν ταὐ-
τότητα τῶν Β καὶ τῶν Θ.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχουσι καὶ οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον ἄγον- 29
τες συλλογισμοὶ τοῖς δεικτικοῖς· [h] καὶ γὰρ οὗτοι γίνονται
διὰ τῶν ἑπομένων καὶ οἷς ἕπεται ἑκάτερον. Καὶ ἡ αὐτὴ [i] ἐπί-
βλεψις ἐν ἀμφοῖν· ὃ γὰρ δείκνυται δεικτικῶς, καὶ διὰ τοῦ
ἀδυνάτου ἔστι συλλογίσασθαι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, καὶ ὃ διὰ
τοῦ ἀδυνάτου, καὶ δεικτικῶς, οἷον ὅτι τὸ Α οὐδενὶ τῶν Ε
ὑπάρχει. Κείσθω γὰρ τινὶ ὑπάρχειν· οὐκοῦν ἐπεὶ τὸ Β 2
παντὶ τῷ Α, τὸ δὲ Α τινὶ τῶν Ε, τὸ Β τινὶ τῶν Ε ὑπάρξει·
ἀλλ' οὐδενὶ ὑπῆρχεν. Πάλιν ὅτι τινὶ ὑπάρχει· εἰ γὰρ μηδενὶ
τῶν Ε τὸ Α, τὸ δὲ Ε παντὶ τῷ Η, οὐδενὶ τῶν Η ὑπάρξει
τὸ Α· ἀλλὰ παντὶ ὑπῆρχεν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
προβλημάτων· ἀεὶ γὰρ ἔσται καὶ ἐν ἅπασιν ἡ διὰ τοῦ ἀδυ-
νάτου δεῖξις ἐκ τῶν ἑπομένων καὶ οἷς ἕπεται ἑκάτερον. Καὶ 3
καθ' ἕκαστον πρόβλημα ἡ αὐτὴ σκέψις δεικτικῶς τε βουλο-
μένῳ συλλογίσασθαι καὶ εἰς ἀδύνατον ἀγαγεῖν· ἐκ γὰρ τῶν
αὐτῶν ὅρων ἀμφότεραι αἱ ἀποδείξεις, οἷον εἰ δέδεικται μηδενὶ

[a] ταὐτὸν C. [b] καὶ τὸ η C. [c] ἐγχωρῇ A. [d] καὶ γὰρ] καὶ γὰρ καὶ C. [e] η] ε pr. B. [f] ἐὰν δὲ] ἀνάγκη δὲ εἰ B. [g] προεπιβλέπειν A.B. [h] γὰρ] γὰρ καὶ C. [i] ἐπίσκεψις ἐπ' C.

ὑπάρχειν τῷ Ε τὸ Α, ὅτι συμβαίνει καὶ τὸ Β τινὶ τῶν Ε
ὑπάρχειν, ὅπερ ἀδύνατον· ἐὰν ληφθῇ τῷ μὲν Ε μηδενὶ τῷ δὲ
Α παντὶ ὑπάρχειν τὸ Β, φανερὸν ὅτι οὐδενὶ τῷ Ε τὸ Α
ὑπάρξει. Πάλιν εἰ δεικτικῶς συλλελόγισται τὸ Α τῷ Ε
μηδενὶ ὑπάρχειν, ὑποθεμένοις ὑπάρχειν [l] τινὶ διὰ τοῦ ἀδυνά-
4 του δειχθήσεται οὐδενὶ ὑπάρχον. Ὁμοίως δὲ κἀπὶ τῶν ἄλ-
λων· ἐν ἅπασι γὰρ ἀνάγκη κοινόν τινα λαβεῖν ὅρον ἄλλον
τῶν ὑποκειμένων, πρὸς ὃν ἔσται τοῦ ψεύδους ὁ συλλογισμός,
ὥστ' ἀντιστραφείσης ταύτης τῆς προτάσεως, τῆς δ' ἑτέρας
ὁμοίως ἐχούσης, δεικτικὸς ἔσται [m] ὁ συλλογισμὸς διὰ τῶν αὐ-
τῶν ὅρων. Διαφέρει γὰρ ὁ δεικτικὸς τοῦ εἰς τὸ ἀδύνατον,
ὅτι ἐν μὲν τῷ δεικτικῷ κατ' ἀλήθειαν ἀμφότεραι τίθενται αἱ
προτάσεις, ἐν δὲ τῷ εἰς τὸ ἀδύνατον ψευδῶς ἡ μία.

5 Ταῦτα μὲν οὖν ἔσται μᾶλλον [n] φανερὰ διὰ τῶν ἑπομένων,
ὅταν περὶ τοῦ ἀδυνάτου λέγωμεν· νῦν δὲ τοσοῦτον ἡμῖν ἔστω
δῆλον, ὅτι εἰς [o] ταῦτα βλεπτέον δεικτικῶς τε βουλομένῳ συλ-
λογίζεσθαι καὶ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀγαγεῖν. Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις
συλλογισμοῖς τοῖς ἐξ ὑποθέσεως, οἷον ὅσοι κατὰ μετάληψιν
ἢ κατὰ ποιότητα, ἐν τοῖς ὑποκειμένοις, οὐκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς
ἀλλ' ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις ἔσται ἡ σκέψις, ὁ δὲ τρόπος
ὁ αὐτὸς τῆς ἐπιβλέψεως. Ἐπισκέψασθαι δὲ [p] δεῖ καὶ διελεῖν
ποσαχῶς οἱ ἐξ ὑποθέσεως.

6 Δείκνυται μὲν οὖν ἕκαστον τῶν προβλημάτων οὕτως, ἔστι
δὲ καὶ ἄλλον τρόπον ἔνια συλλογίσασθαι τούτων, οἷον τὰ
καθόλου διὰ τῆς κατὰ μέρος ἐπιβλέψεως ἐξ ὑποθέσεως. Εἰ
γὰρ τὰ Γ καὶ τὰ Η ταὐτὰ εἴη, μόνοις δὲ ληφθείη τοῖς Η
τὸ Ε ὑπάρχειν, παντὶ ἂν τῷ Ε τὸ Α ὑπάρχοι· καὶ πάλιν
εἰ [q] τὰ Δ καὶ Η ταὐτά, [r] μόνων δὲ τῶν Η τὸ Ε κατηγο-
7 ροῖτο, ὅτι οὐδενὶ τῶν Ε τὸ Α ὑπάρξει. Φανερὸν οὖν ὅτι καὶ
οὕτως ἐπιβλεπτέον. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγ-
καίων καὶ τῶν ἐνδεχομένων· ἡ γὰρ αὐτὴ σκέψις, καὶ διὰ τῶν
αὐτῶν ὅρων ἔσται τῇ τάξει τοῦ τ' ἐνδέχεσθαι καὶ τοῦ ὑπάρ-

[l] τινὶ om. A.C [m] prius ὁ om. C. [n] φανερώτερα C. [o] ταὐτὰ corr. C. [p] δεῖ om. A. [q] τὰ] τὸ A. [r] μόνον C.

χειν ὁ συλλογισμός. Ληπτέον δ' ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα δυνατὰ δ' ὑπάρχειν· δέδεικται γὰρ ὅτι καὶ διὰ τούτων γίνεται ὁ τοῦ ἐνδέχεσθαι συλλογισμός. Ὁμοίως δ' ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων οὐ μόνον ὅτι ἐγχωρεῖ διὰ 8
ταύτης τῆς ὁδοῦ γίνεσθαι πάντας τοὺς συλλογισμούς, ἀλλὰ καὶ ὅτι δι' ἄλλης ἀδύνατον. Ἅπας μὲν γὰρ συλλογισμὸς δέδεικται διά τινος τῶν προειρημένων σχημάτων γινόμενος, ταῦτα δ' οὐκ ἐγχωρεῖ δι' ἄλλων συσταθῆναι πλὴν διὰ τῶν ἑπομένων καὶ οἷς ἕπεται ἕκαστον· ἐκ τούτων γὰρ αἱ προτάσεις καὶ ἡ τοῦ μέσου λῆψις, ὥστ' οὐδὲ συλλογισμὸν ἐγχωρεῖ γίνεσθαι δι' ἄλλων.

Ἡ μὲν οὖν ὁδὸς κατὰ πάντων ἡ αὐτὴ καὶ περὶ φιλοσοφίαν 30
καὶ περὶ τέχνην ὁποιανοῦν καὶ μάθημα· δεῖ γὰρ τὰ ὑπάρχοντα καὶ οἷς ὑπάρχει περὶ [s] ἕκαστον ἀθρεῖν, καὶ τούτων ὡς πλείστων εὐπορεῖν, καὶ ταῦτα διὰ τῶν τριῶν ὅρων σκοπεῖν, ἀνασκευάζοντα μὲν ὡδί, κατασκευάζοντα δὲ ὡδί, κατὰ μὲν ἀλήθειαν ἐκ τῶν κατ' ἀλήθειαν διαγεγραμμένων ὑπάρχειν, εἰς δὲ τοὺς διαλεκτικοὺς συλλογισμοὺς ἐκ τῶν κατὰ δόξαν προτάσεων. Αἱ δ' ἀρχαὶ τῶν συλλογισμῶν καθόλου μὲν 2
εἴρηνται, ὃν τρόπον τ' ἔχουσι καὶ ὃν τρόπον δεῖ θηρεύειν αὐτάς, ὅπως μὴ βλέπωμεν εἰς [t] ἅπαντα τὰ λεγόμενα, μηδ' εἰς [v] ταὐτὰ κατασκευάζοντες [w] καὶ ἀνασκευάζοντες, μηδὲ κατασκευάζοντές τε κατὰ παντὸς ἢ τινὸς καὶ ἀνασκευάζοντες ἀπὸ πάντων ἢ τινῶν, ἀλλ' εἰς ἐλάττω καὶ ὡρισμένα, καθ' ἕκαστον δὲ ἐκλέγειν τῶν ὄντων, οἷον περὶ ἀγαθοῦ ἢ ἐπιστήμης. Ἴδιαι [x] δὲ καθ' ἑκάστην εἰσὶν αἱ πλεῖσται. Διὸ τὰς μὲν ἀρχὰς τὰς 3
περὶ ἕκαστον ἐμπειρίας ἐστὶ παραδοῦναι. Λέγω δ' οἷον τὴν [y] ἀστρολογικὴν [z] μὲν ἐμπειρίαν [a] τῆς [b] ἀστρολογικῆς ἐπιστήμης· ληφθέντων γὰρ ἱκανῶς τῶν φαινομένων οὕτως εὑρέθησαν αἱ ἀστρολογικαὶ ἀποδείξεις. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἄλλην

[s] ἑκάτερον A.B.C. [t] πάντα C. [v] αὐτὰ A. [w] καὶ ἀνασκευάζοντες om. A. [x] δὲ καὶ καθ' B et pr. C. [y] ἀστρονομικὴν C. [z] μὲν om. C. [a] τῇ pr. C. [b] ἀστρολογικῆι ἐπιστήμηι A.C.

4 ὁποιανοῦν ἔχει τέχνην τε καὶ ἐπιστήμην. Ὥστ᾽ ἐὰν ληφθῇ τὰ ὑπάρχοντα περὶ ἕκαστον, ἡμέτερον ἤδη τὰς ἀποδείξεις ἑτοίμως ἐμφανίζειν. Εἰ γὰρ μηδὲν κατὰ τὴν ἱστορίαν παραλειφθείη τῶν ἀληθῶς ὑπαρχόντων τοῖς πράγμασιν, ἕξομεν περὶ ἅπαντος οὗ μὲν ἔστιν ἀπόδειξις, ταύτην εὑρεῖν καὶ ἀποδεικνύναι, οὗ δὲ μὴ πέφυκεν ἀπόδειξις, τοῦτο ποιεῖν φανερόν.

5 Καθόλου μὲν οὖν, ὃν δεῖ τρόπον τὰς προτάσεις ἐκλέγειν, εἴρηται σχεδόν· δι᾽ ἀκριβείας δὲ διεληλύθαμεν ἐν τῇ πραγματείᾳ τῇ περὶ τὴν διαλεκτικήν.

31 Ὅτι δ᾽ ἡ διὰ τῶν γενῶν διαίρεσις μικρόν τι μόριόν ἐστι τῆς εἰρημένης μεθόδου, ῥᾴδιον ἰδεῖν· ἔστι γὰρ ἡ διαίρεσις οἷον ἀσθενὴς συλλογισμός· ὃ μὲν γὰρ δεῖ δεῖξαι αἰτεῖται, συλλογίζεται δ᾽ ἀεί τι τῶν ἄνωθεν. Πρῶτον δ᾽ αὐτὸ τοῦτο ἐλελήθει τοὺς χρωμένους αὐτῇ πάντας, καὶ πείθειν ἐπεχείρουν ὡς ὄντος δυνατοῦ περὶ οὐσίας ἀπόδειξιν γίνεσθαι καὶ τοῦ τί
2 ἐστιν. Ὥστ᾽ οὔτε ὅ τι ἐνδέχεται συλλογίσασθαι διαιρούμενοι [c] ξυνίεσαν, οὔτε ὅτι οὕτως ἐνεδέχετο ὥσπερ εἰρήκαμεν. Ἐν μὲν οὖν ταῖς ἀποδείξεσιν, ὅταν [d] δέῃ τι συλλογίσασθαι ὑπάρχειν, δεῖ τὸ μέσον, δι᾽ οὗ γίνεται ὁ συλλογισμός, καὶ ἧττον ἀεὶ εἶναι καὶ μὴ καθόλου τοῦ πρώτου τῶν ἄκρων· ἡ δὲ διαίρεσις τοὐναντίον βούλεται· τὸ γὰρ καθόλου λαμβάνει μέσον. Ἔστω γὰρ ζῷον μὲν ἐφ᾽ οὗ Α, τὸ δὲ θνητὸν ἐφ᾽ οὗ Β, καὶ ἀθάνατον ἐφ᾽ οὗ Γ, ὁ δ᾽ ἄνθρωπος, οὗ τὸν λόγον δεῖ λαβεῖν, ἐφ᾽ οὗ τὸ Δ. Ἅπαν δὴ ζῷον λαμβάνει ἢ θνητὸν ἢ ἀθάνατον· τοῦτο δ᾽ ἐστίν, ὃ ἂν ᾖ Α, ἅπαν εἶναι ἢ Β ἢ Γ.
3 Πάλιν τὸν ἄνθρωπον ἀεὶ διαιρούμενος τίθεται ζῷον εἶναι, ὥστε κατὰ τοῦ Δ τὸ Α λαμβάνει ὑπάρχειν. Ὁ μὲν οὖν συλλογισμός ἐστιν ὅτι τὸ Δ ἢ Β ἢ Γ ἅπαν ἔσται, ὥστε τὸν ἄνθρωπον ἢ θνητὸν μὲν ἢ ἀθάνατον ἀναγκαῖον εἶναι, ζῷον θνητὸν δὲ οὐκ ἀναγκαῖον, ἀλλ᾽ αἰτεῖται· τοῦτο δ᾽ ἦν ὃ
4 ἔδει συλλογίσασθαι. Καὶ πάλιν θέμενος τὸ μὲν Α ζῷον θνητόν, ἐφ᾽ οὗ δὲ τὸ Β ὑπόπουν, ἐφ᾽ οὗ δὲ τὸ Γ ἄπουν, τὸν

[c] συνίεσαν C. [d] δέηται A.B.C.

δ' ἄνθρωπον τὸ Δ, ὡσαύτως λαμβάνει τὸ μὲν Α ἤτοι ἐν τῷ
Β ἢ ἐν τῷ Γ εἶναι (ἅπαν γὰρ ζῷον θνητὸν ἢ ὑπόπουν ἢ
ἄπουν ἐστί), κατὰ δὲ [a] τοῦ Δ τὸ Α (τὸν γὰρ ἄνθρωπον
ζῷον θνητὸν εἶναι ἔλαβεν)· ὥστ' ὑπόπουν μὲν ἢ ἄπουν εἶναι
ζῷον ἀνάγκη τὸν ἄνθρωπον, ὑπόπουν δ' οὐκ ἀνάγκη, ἀλλὰ
λαμβάνει· τοῦτο δ' ἦν ὃ ἔδει πάλιν δεῖξαι. [b] Καὶ τοῦτον 5
[c] δὴ τὸν τρόπον ἀεὶ διαιρουμένοις τὸ μὲν καθόλου συμβαίνει
αὐτοῖς μέσον λαμβάνειν, καθ' οὗ [d] δ' ἔδει δεῖξαι καὶ τὰς δια-
φορὰς ἄκρα. Τέλος δέ, ὅτι τοῦτ' ἔστιν ἄνθρωπος ἢ ὅ τι
ποτ' ἂν ᾖ τὸ ζητούμενον, οὐδὲν λέγουσι σαφές, ὥστ' ἀναγ-
καῖον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν ἄλλην ὁδὸν ποιοῦνται πᾶσαν, οὐδὲ
τὰς ἐνδεχομένας εὐπορίας ὑπολαμβάνοντες ὑπάρχειν. Φανε- 6
ρὸν δ' ὅτι οὔτ' ἀνασκευάσαι ταύτῃ τῇ μεθόδῳ ἔστιν, οὔτε
περὶ συμβεβηκότος ἢ ἰδίου συλλογίσασθαι, οὔτε περὶ γέ-
νους, οὔτ' ἐν οἷς ἀγνοεῖται τὸ πότερον [e] ὧδε [f] ἢ ὧδε ἔχει, οἷον
ἆρ' ἡ διάμετρος [g] ἀσύμμετρος. Ἐὰν γὰρ λάβῃ ὅτι ἅπαν
μῆκος ἢ σύμμετρον ἢ ἀσύμμετρον, ἡ δὲ διάμετρος μῆκος,
συλλελόγισται ὅτι ἀσύμμετρος ἢ σύμμετρος ἡ διάμετρος.
Εἰ δὲ λήψεται ἀσύμμετρον, ὃ ἔδει συλλογίσασθαι, λήψε- 7
ται. Οὐκ ἄρα ἔστι δεῖξαι· ἡ μὲν γὰρ ὁδὸς αὕτη, διὰ ταύτης
δ' οὐκ [h] ἔστιν. [i] Τὸ ἀσύμμετρον ἢ σύμμετρον ἐφ' οὗ Α,
μῆκος [k] Β, διάμετρος [l] Γ. Φανερὸν οὖν ὅτι οὔτε πρὸς πᾶσαν
σκέψιν ἁρμόζει τῆς ζητήσεως ὁ τρόπος, οὔτ' ἐν οἷς μάλιστα
δοκεῖ πρέπειν, ἐν τούτοις ἐστὶ χρήσιμος.

Ἐκ τίνων μὲν οὖν αἱ ἀποδείξεις γίνονται καὶ πῶς, καὶ εἰς
ὁποῖα βλεπτέον καθ' ἕκαστον πρόβλημα, φανερὸν ἐκ τῶν
εἰρημένων· πῶς δ' ἀνάξομεν τοὺς συλλογισμοὺς εἰς τὰ προ- 32
ειρημένα σχήματα, λεκτέον ἂν εἴη μετὰ ταῦτα· λοιπὸν γὰρ
ἔτι [m] τοῦτο τῆς σκέψεως. Εἰ γὰρ τήν τε γένεσιν τῶν συλ- 2
λογισμῶν θεωροῖμεν καὶ τοῦ εὑρίσκειν ἔχοιμεν δύναμιν, ἔτι

[a] τοῦ] τὸ A. [b] καὶ om. B. [c] δὲ C. [d] δ' ἔδει] δὲ δεῖ C, δὲ B.
[e] ὡδὶ B, ὅτι ὧδε A. [f] ἢ ὧδε om. A. [g] ἀσύμμετρος ἢ σύμμετρος.
Ἐὰν B. [h] ἔστιν] ἔστι δεῖξαι C. [i] τὸ σύμμετρον ἢ ἀσύμμετρον C.
[k] B] ἐφ' οὗ β C. [l] γ] ἐφ' οὗ γ, α β γ C. [m] τοῦτο τὸ τῆς A.B. et pr. C.

δὲ τοὺς γεγενημένους ἀναλύοιμεν εἰς τὰ προειρημένα σχήματα. τέλος ἂν ἔχοι ἡ ἐξ ἀρχῆς πρόθεσις. Συμβήσεται δ' ἅμα καὶ τὰ πρότερον εἰρημένα ἐπιβεβαιοῦσθαι καὶ φανερώτερα εἶναι, ὅτι οὕτως ἔχει, διὰ τῶν νῦν λεχθησομένων· δεῖ γὰρ πᾶν τὸ ἀληθὲς αὐτὸ ἑαυτῷ ὁμολογούμενον εἶναι πάντῃ.

3 Πρῶτον μὲν οὖν δεῖ πειρᾶσθαι τὰς δύο προτάσεις ἐκλαμβάνειν τοῦ συλλογισμοῦ ([n] ῥᾷον γὰρ εἰς τὰ μείζω διελεῖν ἢ τὰ ἐλάττω. μείζω δὲ τὰ συγκείμενα ἢ ἐξ [o] ὧν), εἶτα σκοπεῖν ποτέρα ἐν ὅλῳ καὶ ποτέρα ἐν μέρει. καὶ εἰ μὴ ἄμφω εἰλημ-
4 μέναι εἶεν, αὐτὸν [p] τιθέντα τὴν ἑτέραν. Ἐνίοτε γὰρ τὴν καθόλου προτείναντες τὴν ἐν ταύτῃ οὐ λαμβάνουσιν, οὔτε [q] γράφοντες οὔτ' ἐρωτῶντες· ἢ ταύτας μὲν προτείνουσι, δι' ὧν δ' αὗται περαίνονται, παραλείπουσιν, ἄλλα δὲ μάτην ἐρω-
5 τῶσιν. Σκεπτέον οὖν εἴ τι περίεργον εἴληπται καί τι τῶν ἀναγκαίων παραλέλειπται, καὶ τὸ μὲν θετέον τὸ δ' ἀφαιρετέον, ἕως ἂν ἔλθῃ τις εἰς τὰς δύο προτάσεις· ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἔστιν [r] ἀγαγεῖν τοὺς οὕτως ἠρωτημένους λόγους.
6 Ἐνίων μὲν οὖν ῥᾴδιον ἰδεῖν τὸ ἐνδεές, ἔνιοι δὲ λανθάνουσι καὶ δοκοῦσι συλλογίζεσθαι διὰ τὸ ἀναγκαῖόν τι συμβαίνειν ἐκ τῶν κειμένων, οἷον εἰ ληφθείη μὴ οὐσίας ἀναιρουμένης [s] μὴ ἀναιρεῖσθαι οὐσίαν, ἐξ ὧν δ' ἐστὶν ἀναιρουμένων, καὶ τὸ ἐκ τούτων φθείρεσθαι· τούτων γὰρ τεθέντων ἀναγκαῖον μὲν τὸ οὐσίας μέρος εἶναι οὐσίαν, οὐ μὴν συλλελόγισται διὰ τῶν εἰ-
7 λημμένων, ἀλλ' ἐλλείπουσι προτάσεις. Πάλιν εἰ ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη ζῷον εἶναι καὶ ζῴου οὐσίαν, ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη οὐσίαν εἶναι· ἀλλ' οὔπω συλλελόγισται· οὐ γὰρ ἔχουσιν αἱ προτάσεις ὡς εἴπομεν. Ἀπατώμεθα δ' ἐν τοῖς τοιούτοις διὰ τὸ ἀναγκαῖόν τι συμβαίνειν ἐκ τῶν κειμένων,
8 ὅτι καὶ ὁ συλλογισμὸς [t] ἀναγκαῖόν ἐστιν. Ἐπὶ πλέον δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἢ ὁ συλλογισμός· ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς πᾶς [v] ἀναγκαῖον, τὸ δ' ἀναγκαῖον οὐ πᾶν συλλογισμός. Ὥστ'

[n] ῥάω A.B.C. [o] ὧν] ὧν σύγκειται corr. A. [p] τιθέναι C. fortasse corr. [q] τε γράφοντες—περαίνονται rc. supra lituram A. [r] ἀναγαγεῖν B. [s] μὴ] οὐκ C. [t] ἀναγκαῖός C. [v] ἀναγκαῖος C.

οὐκ εἴ τι συμβαίνει τεθέντων τινῶν, πειρατέον ἀνάγειν εὐθύς,
ἀλλὰ πρῶτον ληπτέον τὰς δύο προτάσεις, εἶθ' οὕτω διαιρε-
τέον εἰς τοὺς ὅρους, μέσον δὲ θετέον [w] τῶν ὅρων τὸν ἐν ἀμ-
φοτέραις ταῖς προτάσεσι λεγόμενον· ἀνάγκη γὰρ τὸ μέσον
ἐν ἀμφοτέραις ὑπάρχειν ἐν ἅπασι τοῖς σχήμασιν. Ἐὰν μὲν 9
οὖν κατηγορῇ καὶ κατηγορῆται τὸ μέσον, ἢ αὐτὸ μὲν κατη-
γορῇ, ἄλλο δ' ἐκείνου ἀπαρνῆται, τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα·
ἐὰν δὲ καὶ [x] κατηγορῇ καὶ ἀπαρνῆται ἀπό τινος, τὸ μέσον·
ἐὰν δ' ἄλλα ἐκείνου κατηγορῆται, ἢ τὸ μὲν [y] ἀπαρνῆται τὸ
δὲ κατηγορῆται, τὸ ἔσχατον. Οὕτω γὰρ εἶχεν ἐν ἑκάστῳ
σχήματι τὸ μέσον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν μὴ καθόλου ὦσιν 10
αἱ προτάσεις· ὁ γὰρ αὐτὸς διορισμὸς τοῦ μέσου. Φανερὸν
οὖν ὡς ἐν ᾧ λόγῳ μὴ [z] λέγεται [a] ταὐτὸ πλεονάκις, ὅτι οὐ γί-
νεται συλλογισμός· οὐ γὰρ εἴληπται μέσον. Ἐπεὶ δ' ἔχο-
μεν ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχήματι περαίνεται τῶν προβλημάτων,
καὶ ἐν τίνι τὸ καθόλου καὶ ἐν ποίῳ τὸ ἐν μέρει, φανερὸν ὡς
οὐκ εἰς ἅπαντα τὰ σχήματα βλεπτέον, ἀλλ' ἑκάστου προ-
βλήματος εἰς τὸ οἰκεῖον. Ὅσα δ' ἐν πλείοσι περαίνεται, τῇ
τοῦ μέσου θέσει γνωριοῦμεν τὸ σχῆμα.

Πολλάκις μὲν οὖν ἀπατᾶσθαι συμβαίνει περὶ τοὺς συλλο- 33
γισμοὺς διὰ τὸ ἀναγκαῖον, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, ἐνίοτε
δὲ παρὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς [b] τῶν ὅρων θέσεως· ὅπερ οὐ χρὴ
λανθάνειν ἡμᾶς. Οἷον εἰ τὸ Α κατὰ τοῦ Β λέγεται καὶ τὸ
Β κατὰ τοῦ Γ· δόξειε γὰρ ἂν οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων εἶναι
συλλογισμός, οὐ γίνεται δ' οὔτ' ἀναγκαῖον οὐδὲν οὔτε συλ-
λογισμός. Ἔστω γὰρ ἐφ' ᾧ [c] Α τὸ ἀεὶ εἶναι, ἐφ' ᾧ δὲ Β
διανοητὸς Ἀριστομένης, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Γ Ἀριστομένης. Ἀλη- 2
θὲς δὴ τὸ Α τῷ Β ὑπάρχειν· ἀεὶ γάρ ἐστι διανοητὸς Ἀρι-
στομένης. Ἀλλὰ καὶ τὸ Β τῷ Γ· ὁ γὰρ Ἀριστομένης
ἐστὶ διανοητὸς Ἀριστομένης. Τὸ δ' Α τῷ Γ οὐχ ὑπάρχει·
φθαρτὸς γάρ ἐστιν ὁ Ἀριστομένης. [d] Οὐκ ἄρα ἐγίνετο

[w] τῶν ὅρων] τὸν ὅρον C. [x] κατηγοροίη A.B.C. [y] ἀπαρνῆσαι A.
[z] λέγηται A.C. [a] ταὐτὸν C. [b] θέσεως τῶν ὅρων C. [c] Α] τὸ α A.
[d] οὐ γὰρ B.C.

συλλογισμὸς οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων. ἀλλ' ἔδει καθόλου τὴν Α Β ληφθῆναι πρότασιν. Τοῦτο δὲ ψεῦδος, τὸ ἀξιοῦν πάντα τὸν διανοητὸν [e] Ἀριστομένην ἀεὶ εἶναι, φθαρτοῦ ὄντος
3 Ἀριστομένους. Πάλιν ἔστω τὸ μὲν ἐφ' ᾧ Γ Μίκκαλος, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Β μουσικὸς Μίκκαλος, ἐφ' ᾧ δὲ τὸ Α τὸ φθείρεσθαι αὔριον. Ἀληθὲς δὴ τὸ Β τοῦ Γ κατηγορεῖν· ὁ γὰρ Μίκκαλός ἐστι μουσικὸς Μίκκαλος. Ἀλλὰ καὶ τὸ Α τοῦ Β· φθείροιτο γὰρ ἂν αὔριον μουσικὸς Μίκκαλος. Τὸ δέ γε Α τοῦ Γ ψεῦδος. Τοῦτο δὴ ταὐτόν ἐστι τῷ πρότερον· οὐ γὰρ ἀληθὲς καθόλου, Μίκκαλος μουσικὸς ὅτι φθείρεται αὔριον· τούτου δὲ μὴ ληφθέντος οὐκ ἦν συλλογισμός.

Αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀπάτη γίνεται ἐν τῷ παρὰ μικρόν· ὡς γὰρ οὐδὲν διαφέρον εἰπεῖν τόδε τῷδε ὑπάρχειν ἢ τόδε τῷδε
34 παντὶ ὑπάρχειν, συγχωροῦμεν. Πολλάκις δὲ διαψεύδεσθαι συμπεσεῖται παρὰ τὸ μὴ καλῶς ἐκτίθεσθαι τοὺς κατὰ τὴν πρότασιν ὅρους, οἷον εἰ τὸ μὲν Α εἴη ὑγίεια, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Β νόσος, ἐφ' ᾧ [f] δὲ Γ ἄνθρωπος. Ἀληθὲς γὰρ εἰπεῖν ὅτι τὸ Α οὐδενὶ τῷ Β ἐνδέχεται ὑπάρχειν (οὐδεμιᾷ γὰρ νόσῳ ὑγίεια ὑπάρχει), καὶ πάλιν ὅτι τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχει (πᾶς γὰρ
2 ἄνθρωπος δεκτικὸς νόσου). Δόξειεν ἂν οὖν συμβαίνειν μηδενὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεσθαι ὑγίειαν ὑπάρχειν. Τούτου δ' αἴτιον τὸ μὴ καλῶς ἐκκεῖσθαι τοὺς ὅρους κατὰ τὴν λέξιν, ἐπεὶ μεταληφθέντων τῶν κατὰ τὰς ἕξεις οὐκ ἔσται συλλογισμός, οἷον ἀντὶ μὲν τῆς ὑγιείας εἰ τεθείη τὸ ὑγιαῖνον, ἀντὶ δὲ τῆς νόσου τὸ νοσοῦν. Οὐ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς οὐκ ἐνδέχεται τῷ νο-
3 σοῦντι τὸ ὑγιαίνειν ὑπάρξαι. Τούτου δὲ μὴ ληφθέντος οὐ γίνεται συλλογισμός, εἰ μὴ τοῦ ἐνδέχεσθαι· τοῦτο δ' οὐκ ἀδύνατον· ἐνδέχεται γὰρ μηδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν ὑγίειαν. Πάλιν ἐπὶ τοῦ μέσου σχήματος ὁμοίως ἔσται τὸ ψεῦδος· τὴν γὰρ ὑγίειαν νόσῳ μὲν οὐδεμιᾷ ἀνθρώπῳ δὲ παντὶ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ὥστ' οὐδενὶ ἀνθρώπῳ νόσον. Ἐν δὲ [g] τῷ τρίτῳ σχήματι κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι συμβαίνει τὸ ψεῦδος.

[e] ἀριστομένη B. [f] δὲ om. B. [g] τῷ om. pr. A.

Καὶ γὰρ ὑγίειαν καὶ νόσον καὶ ἐπιστήμην καὶ ἄγνοιαν καὶ 4
ὅλως τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἀλλήλοις δ'
ἀδύνατον. Τοῦτο δ' [h]ἀνομολογούμενον τοῖς προειρημένοις·
ὅτε γὰρ τῷ αὐτῷ πλείω ἐνεδέχετο ὑπάρχειν, ἐνεδέχετο καὶ
ἀλλήλοις.

Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν ἅπασι τούτοις ἡ ἀπάτη γίνεται παρὰ 5
τὴν τῶν ὅρων ἔκθεσιν· μεταληφθέντων γὰρ τῶν κατὰ τὰς
ἕξεις οὐδὲν γίνεται ψεῦδος. Δῆλον οὖν ὅτι κατὰ τὰς τοιαύ-
τας προτάσεις ἀεὶ τὸ κατὰ τὴν ἕξιν ἀντὶ τῆς ἕξεως μεταλη-
πτέον καὶ θετέον ὅρον.

Οὐ δεῖ δὲ τοὺς ὅρους ἀεὶ ζητεῖν ὀνόματι ἐκτίθεσθαι· πολ- 35
λάκις γὰρ ἔσονται λόγοι οἷς οὐ κεῖται ὄνομα. Διὸ χαλεπὸν
ἀνάγειν τοὺς τοιούτους συλλογισμούς. Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπα-
τᾶσθαι συμβήσεται διὰ τὴν τοιαύτην ζήτησιν, οἷον ὅτι τῶν
ἀμέσων ἐστὶ συλλογισμός. Ἔστω τὸ Α δύο ὀρθαί, [i]τὸ ἐφ'
ᾧ Β τρίγωνον, ἐφ' ᾧ [k]δὲ Γ ἰσοσκελές. Τῷ μὲν οὖν Γ ὑπάρ- 2
χει τὸ Α διὰ τὸ Β, τῷ δὲ Β οὐκέτι δι' ἄλλο· καθ' αὑτὸ γὰρ
τὸ τρίγωνον ἔχει δύο ὀρθάς, ὥστ' οὐκ ἔσται μέσον τοῦ Α Β
[l]ἀποδεικτοῦ ὄντος. Φανερὸν [m]γὰρ ὅτι τὸ μέσον οὐχ οὕτως
ἀεὶ ληπτέον ὡς τόδε τι, ἀλλ' ἐνίοτε λόγον, ὅπερ συμβαίνει
κἀπὶ τοῦ λεχθέντος.

Τὸ δὲ ὑπάρχειν τὸ πρῶτον [n]τῷ μέσῳ καὶ τοῦτο τῷ ἄκρῳ 36
οὐ δεῖ λαμβάνειν ὡς ἀεὶ κατηγορηθησομένων ἀλλήλων ἢ ὁμοίως
τό τε πρῶτον τοῦ μέσου καὶ τοῦτο τοῦ ἐσχάτου. Καὶ ἐπὶ
τοῦ μὴ ὑπάρχειν δ' ὡσαύτως. Ἀλλ' ὁσαχῶς τὸ εἶναι λέγε-
ται καὶ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν αὐτὸ τοῦτο, τοσαυταχῶς οἴεσθαι
χρὴ σημαίνειν καὶ τὸ ὑπάρχειν. Οἷον ὅτι τῶν ἐναντίων ἐστὶ 2
μία ἐπιστήμη. Ἔστω γὰρ τὸ Α τὸ μίαν εἶναι ἐπιστήμην,
[o]τὰ [p]ἐναντία ἀλλήλοις ἐφ' οὗ Β. Τὸ δὴ Α τῷ Β ὑπάρχει
οὐχ ὡς τὰ ἐναντία, τὸ μίαν εἶναι αὐτῶν ἐπιστήμην, ἀλλ' ὅτι
ἀληθὲς εἰπεῖν κατ' αὐτῶν μίαν εἶναι αὐτῶν ἐπιστήμην.

[h] ἂν ὁμολογούμενον B. [i] τὸ δ' ἐφ' C. [k] δὲ τὸ γ A. [l] ἀποδεικτικοῦ A.B.C. [m] γὰρ] οὖν corr. C. [n] τὸ μέσον pr. B. [o] τὰ] τὰ δ' corr. A. [p] ἐναντία τοῖς ἀλλήλοις A.B.

3 Συμβαίνει δ' ὁτὲ μὲν ἐπὶ τοῦ μέσου τὸ πρῶτον λέγεσθαι,
τὸ δὲ μέσον ἐπὶ τοῦ τρίτου μὴ λέγεσθαι, οἷον εἰ ἡ σοφία
[q]ἐστὶν ἐπιστήμη, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἐστὶν ἡ σοφία, συμπέρασμα
ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐπιστήμη· τὸ μὲν δὴ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν
ἐπιστήμη, ἡ δὲ σοφία ἐστὶν ἐπιστήμη. Ὁτὲ δὲ τὸ μὲν μέσον
ἐπὶ τοῦ τρίτου λέγεται, τὸ δὲ πρῶτον ἐπὶ τοῦ μέσου οὐ λέ-
γεται, οἷον εἰ τοῦ ποιοῦ παντός ἐστιν ἐπιστήμη ἢ ἐναντίου,
τὸ δ' ἀγαθὸν καὶ ἐναντίον καὶ ποιόν, συμπέρασμα μὲν ὅτι
τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐπιστήμη, οὐκ ἔστι δὲ τὸ ἀγαθὸν ἐπι-
στήμη οὐδὲ τὸ ποιὸν οὐδὲ τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν
4 ταῦτα. Ἔστι δὲ [r]ὅτε μήτε τὸ πρῶτον κατὰ [s]τοῦ μέσου
μήτε τοῦτο κατὰ τοῦ τρίτου, τοῦ πρώτου κατὰ τοῦ τρίτου
ὁτὲ μὲν λεγομένου ὁτὲ δὲ μὴ λεγομένου. Οἷον εἰ οὗ ἐπι-
στήμη ἐστίν, ἔστι τούτου γένος, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐπι-
στήμη, συμπέρασμα ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶ γένος. Κατηγο-
ρεῖται δ' οὐδὲν κατ' οὐδενός. Εἰ δ' οὗ ἐστὶν ἐπιστήμη, γένος
ἐστὶ τοῦτο, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐπιστήμη, συμπέρασμα ὅτι
τἀγαθόν ἐστι γένος. Κατὰ μὲν δὴ τοῦ ἄκρου κατηγορεῖται
5 τὸ πρῶτον, κατ' ἀλλήλων δ' οὐ λέγεται. Τὸν αὐτὸν δὴ
τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν ληπτέον. Οὐ γὰρ ἀεὶ ση-
μαίνει τὸ μὴ ὑπάρχειν τόδε τῷδε μὴ εἶναι τόδε τόδε, ἀλλ'
ἐνίοτε τὸ μὴ εἶναι τόδε τοῦδε ἢ τόδε τῷδε, οἷον ὅτι οὐκ ἔστι
κινήσεως κίνησις ἢ γενέσεως γένεσις, ἡδονῆς δ' ἔστιν· οὐκ ἄρα
ἡ ἡδονὴ γένεσις. Ἢ πάλιν ὅτι γέλωτος μὲν ἔστι σημεῖον,
σημείου δ' οὐκ ἔστι σημεῖον, ὥστ' οὐ σημεῖον ὁ γέλως.
6 Ὁμοίως δὲ κἀν τοῖς ἄλλοις, ἐν ὅσοις ἀναιρεῖται τὸ πρό-
βλημα τῷ λέγεσθαί πως πρὸς αὐτὸ τὸ γένος. Πάλιν ὅτι
ὁ καιρὸς οὐκ ἔστι χρόνος δέων· θεῷ γὰρ καιρὸς μὲν ἔστι,
χρόνος δ' οὐκ ἔστι δέων διὰ τὸ μηδὲν εἶναι θεῷ ὠφέλιμον.
Ὅρους μὲν γὰρ θετέον καιρὸν καὶ χρόνον δέοντα καὶ θεόν,
τὴν δὲ πρότασιν ληπτέον κατὰ τὴν τοῦ ὀνόματος πτῶσιν.
7 Ἁπλῶς γὰρ τοῦτο λέγομεν κατὰ πάντων, ὅτι τοὺς μὲν

[q] ἐστὶν ἐπ.—ὅτι τοῦ rc. supra lituram A. [r] ὅτε om. A.B. [s] τοῦ om. C.

ὅρους ἀεὶ θετέον κατὰ τὰς [t]κλήσεις τῶν ὀνομάτων, οἷον ἄνθρωπος ἢ ἀγαθὸν ἢ ἐναντία, οὐκ ἀνθρώπου ἢ ἀγαθοῦ ἢ ἐναντίων, τὰς δὲ προτάσεις ληπτέον κατὰ τὰς ἑκάστου πτώσεις· ἢ γὰρ ὅτι τούτῳ, οἷον τὸ ἴσον, ἢ ὅτι τούτου, οἷον τὸ διπλάσιον, ἢ ὅτι τοῦτο, οἷον τὸ τύπτον ἢ ὁρῶν, ἢ ὅτι οὗτος, οἷον ὁ ἄνθρωπος ζῷον, ἢ εἴ πως ἄλλως πίπτει τοὔνομα κατὰ τὴν πρότασιν.

Τὸ δ' ὑπάρχειν τόδε τῷδε καὶ τὸ ἀληθεύεσθαι τόδε κατὰ 37
τοῦδε τοσαυταχῶς ληπτέον ὁσαχῶς αἱ κατηγορίαι διῄρηνται, καὶ ταύτας ἢ πῇ ἢ ἁπλῶς, ἔτι ἁπλᾶς ἢ συμπεπλεγμένας· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν. Ἐπισκεπτέον δὲ ταῦτα καὶ διοριστέον βέλτιον.

Τὸ δ' ἐπαναδιπλούμενον ἐν ταῖς προτάσεσι πρὸς τῷ πρώτῳ 38
ἄκρῳ θετέον, οὐ πρὸς τῷ μέσῳ. Λέγω δ' οἷον εἰ γένοιτο συλλογισμὸς ὅτι τῆς δικαιοσύνης ἐστὶν ἐπιστήμη ὅτι ἀγαθόν, τὸ ὅτι ἀγαθὸν [v]ἢ ᾗ ἀγαθὸν πρὸς τῷ πρώτῳ θετέον. Ἔστω γὰρ τὸ Α ἐπιστήμη ὅτι ἀγαθόν, ἐφ' ᾧ δὲ Β ἀγαθόν, ἐφ' ᾧ δὲ Γ δικαιοσύνη. Τὸ δὴ Α ἀληθὲς τοῦ Β κατηγορῆσαι· τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἐπιστήμη ὅτι ἀγαθόν. Ἀλλὰ καὶ τὸ Β τοῦ Γ· ἡ γὰρ δικαιοσύνη ὅπερ ἀγαθόν. Οὕτω μὲν οὖν γίνεται ἀνάλυσις. Εἰ δὲ πρὸς τῷ Β τεθείη τὸ ὅτι ἀγαθόν, οὐκ ἔσται· τὸ μὲν γὰρ Α κατὰ τοῦ Β ἀληθὲς [w]ἔσται, τὸ δὲ Β κατὰ τοῦ Γ οὐκ ἀληθὲς ἔσται· τὸ γὰρ ἀγαθὸν ὅτι ἀγαθὸν κατηγορεῖν τῆς δικαιοσύνης ψεῦδος καὶ οὐ συνετόν. Ὁμοίως 2
δὲ καὶ εἰ τὸ ὑγιεινὸν δειχθείη ὅτι ἔστιν ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν, ἢ τραγέλαφος [x]δοξαστὸν ᾗ μὴ ὄν, ἢ ὁ ἄνθρωπος φθαρτὸν ᾗ αἰσθητόν· ἐν ἅπασι γὰρ τοῖς ἐπικατηγορουμένοις πρὸς τῷ ἄκρῳ τὴν ἐπαναδίπλωσιν θετέον.

Οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ θέσις τῶν ὅρων, ὅταν ἁπλῶς τι συλλο- 3
γισθῇ καὶ ὅταν τόδε τι ἢ πῇ ἢ πῶς, λέγω δ' οἷον ὅταν τἀγαθὸν ἐπιστητὸν δειχθῇ καὶ ὅταν ἐπιστητόν τι ὅτι [y]ἀγαθόν· ἀλλ' εἰ μὲν ἁπλῶς ἐπιστητὸν δέδεικται, μέσον θετέον τὸ ὄν,

[t] κλίσεις A.B. [v] ἢ om. pr. C. [w] ἔσται om. C. [x] δοξαστὸν om. A.B.C. [y] τὸ ἀγαθὸν C.

εἰ δ' ὅτι ἀγαθόν. τὸ [z] τὶ ὄν. Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Α ἐπιστήμη 4 ὅτι τὶ ὄν, ἐφ' ᾧ δὲ Β ὄν τι, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Γ ἀγαθόν. Ἀληθὲς δὴ τὸ Α τοῦ Β κατηγορεῖν· ἦν γὰρ ἐπιστήμη τοῦ τινὸς ὄντος ὅτι τὶ ὄν. Ἀλλὰ καὶ τὸ Β τοῦ Γ· τὸ γὰρ ἐφ' ᾧ Γ ὄν τι. Ὥστε καὶ τὸ Α τοῦ Γ· ἔσται ἄρα ἐπιστήμη τἀγαθοῦ 5 ὅτι ἀγαθόν· ἦν γὰρ τὸ τὶ ὂν τῆς ἰδίου σημεῖον οὐσίας. Εἰ δὲ τὸ ὂν μέσον ἐτέθη καὶ πρὸς τῷ ἄκρῳ τὸ ὂν ἁπλῶς καὶ μὴ τὸ τὶ ὂν ἐλέχθη, οὐκ ἂν ἦν συλλογισμὸς ὅτι ἔστιν ἐπιστήμη [a] τἀγαθοῦ ὅτι ἀγαθόν, ἀλλ' ὅτι ὄν, [b] οἷον ἐφ' ᾧ τὸ Α ἐπιστήμη ὅτι ὄν, ἐφ' ᾧ Β ὄν, ἐφ' ᾧ Γ ἀγαθόν. Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν τοῖς ἐν μέρει συλλογισμοῖς οὕτως ληπτέον τοὺς ὅρους.

39 Δεῖ δὲ καὶ μεταλαμβάνειν ἃ τὸ αὐτὸ δύναται, ὀνόματα ἀντ' ὀνομάτων καὶ λόγους ἀντὶ λόγων καὶ ὄνομα καὶ λόγον, καὶ ἀεὶ ἀντὶ τοῦ λόγου τοὔνομα λαμβάνειν· ῥᾴων γὰρ ἡ τῶν ὅρων ἔκθεσις. Οἷον εἰ μηδὲν διαφέρει εἰπεῖν τὸ ὑποληπτὸν τοῦ δοξαστοῦ μὴ εἶναι γένος ἢ μὴ εἶναι ὅπερ ὑποληπτόν τι [c] τὸ δοξαστόν ([d] ταὐτὸν γὰρ τὸ σημαινόμενον), ἀντὶ τοῦ λόγου τοῦ λεχθέντος τὸ ὑποληπτὸν καὶ τὸ δοξαστὸν ὅρους θετέον.

40 Ἐπεὶ δ' οὐ ταὐτόν ἐστι τὸ εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν καὶ τὸ εἶναι τὴν ἡδονὴν τὸ ἀγαθόν, οὐχ ὁμοίως θετέον τοὺς ὅρους, ἀλλ' εἰ μέν ἐστιν ὁ συλλογισμὸς ὅτι ἡ ἡδονὴ τἀγαθόν, τἀγαθόν, εἰ δ' ὅτι ἀγαθόν, ἀγαθόν. Οὕτως κἀπὶ τῶν ἄλλων.

41 Οὐκ ἔστι δὲ ταὐτὸν οὔτ' εἶναι οὔτ' εἰπεῖν, ὅτι ᾧ τὸ Β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ Α ὑπάρχει, καὶ τὸ εἰπεῖν τὸ ᾧ παντὶ τὸ Β ὑπάρχει, [e] καὶ τὸ Α παντὶ ὑπάρχει· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Β τῷ Γ ὑπάρχειν, μὴ παντὶ δέ. Οἷον ἔστω τὸ Β καλόν, τὸ δὲ [f] Γ λευκόν. Εἰ δὴ λευκῷ τινὶ ὑπάρχει καλόν, ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τῷ λευκῷ ὑπάρχει καλόν· ἀλλ' οὐ 2 παντὶ ἴσως. Εἰ μὲν οὖν τὸ Α τῷ Β ὑπάρχει, μὴ παντὶ δὲ καθ' οὗ τὸ Β, οὔτ' εἰ παντὶ τῷ Γ τὸ Β, οὔτ' εἰ μόνον ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ Α οὐχ ὅτι οὐ παντί, ἀλλ' οὐδ' ὑπάρχειν. Εἰ

[z] τί B. [a] τοῦ ἀγαθοῦ C. [b] οἷον om. A. [c] τὸ] τόδε pr. B.
[d] ταὐτὸ C. [e] καὶ—ὑπάρχει om. pr. A. [f] γ τὸ λευκόν A.B.

δὲ καθ' οὗ ἂν τὸ Β λέγηται ἀληθῶς, τούτῳ [g] παντὶ ὑπάρχει, συμβήσεται τὸ Α, καθ' οὗ παντὸς τὸ Β λέγεται, κατὰ τούτου παντὸς λέγεσθαι. Εἰ μέντοι τὸ Α λέγεται, καθ' οὗ ἂν τὸ Β λέγηται, κατὰ παντός, οὐδὲν [h] κωλύει τῷ Γ ὑπάρχειν τὸ Β, μὴ παντὶ δὲ τὸ Α [i] ἢ ὅλως μὴ ὑπάρχειν. Ἐν [j] δὴ τοῖς 3
τρισὶν ὅροις δῆλον ὅτι [k] τὸ καθ' οὗ τὸ Β, παντὸς τὸ Α λέγεσθαι, τοῦτ' ἔστι, καθ' ὅσων τὸ Β λέγεται, κατὰ [l] πάντων λέγεσθαι καὶ τὸ Α. Καὶ εἰ μὲν κατὰ παντὸς τὸ Β, καὶ τὸ Α οὕτως· εἰ δὲ μὴ κατὰ παντός, οὐκ ἀνάγκη τὸ Α κατὰ [m] παντός.

Οὐ δεῖ δ' οἴεσθαι παρὰ τὸ ἐκτίθεσθαί τι συμβαίνειν ἄτο- 4
πον· οὐδὲν γὰρ προσχρώμεθα τῷ τόδε τι εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ ὁ γεωμέτρης τὴν ποδιαίαν καὶ εὐθεῖαν τήνδε καὶ ἀπλατῆ [n] εἶναι λέγει οὐκ [o] οὖσαν, ἀλλ' [p] οὐχ οὕτως χρῆται ὡς ἐκ τούτων συλλογιζόμενος. Ὅλως γὰρ ὃ μή ἐστιν ὡς ὅλον πρὸς 5
μέρος καὶ ἄλλο πρὸς τοῦτο ὡς μέρος πρὸς ὅλον, ἐξ οὐδενὸς τῶν τοιούτων δείκνυσιν ὁ δεικνύων, ὥστε οὐδὲ γίνεται συλλογισμός. Τῷ δ' ἐκτίθεσθαι οὕτω χρώμεθα ὥσπερ καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι, τὸν μανθάνοντα λέγοντες· οὐ γὰρ οὕτως ὡς ἄνευ [q] τούτων οὐχ οἷόν τ' ἀποδειχθῆναι, ὥσπερ ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός.

Μὴ λανθανέτω δ' ἡμᾶς ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ συλλογισμῷ οὐχ 42
ἅπαντα τὰ συμπεράσματα δι' ἑνὸς σχήματός εἰσιν, ἀλλὰ τὸ μὲν διὰ τούτου τὸ δὲ δι' ἄλλου. Δῆλον οὖν ὅτι [r] καὶ τὰς ἀναλύσεις οὕτω ποιητέον. Ἐπεὶ δ' οὐ πᾶν πρόβλημα ἐν ἅπαντι σχήματι ἀλλ' ἐν ἑκάστῳ [s] τεταγμένα, φανερὸν ἐκ τοῦ συμπεράσματος ἐν ᾧ σχήματι ζητητέον.

Τούς τε πρὸς [t] ὁρισμὸν τῶν λόγων, ὅσοι πρὸς ἕν τι τυγ- 43
χάνουσι διειλεγμένοι τῶν ἐν τῷ ὅρῳ, πρὸς ὃ διείλεκται, θετέον ὅρον, καὶ οὐ τὸν ἅπαντα λόγον· ἧττον γὰρ συμβήσεται

[g] παντὶ τὸ α ὑπάρχει B. [h] κωλύει εἰ τῷ Γ ὑπάρχει C. [i] ἢ om. pr. C. [j] δὲ C. [k] τὸ ante καθ' om. A. [l] πάντων τούτων λέγεσθαι corr. C. [m] παντὸς Α Β Γ. A.B.C. [n] εἶναι om. C. [o] οὔσας A.B.C. [p] οὐχ om. A.B. et pr. C. [q] τούτου A.C. [r] καὶ om. A.C. [s] τεταγμένον B. [t] ὁρισμοὺς pr. C.

ταράττεσθαι διὰ τὸ μῆκος. οἷον εἰ τὸ ὕδωρ ἔδειξεν ὅτι ὑγρὸν ποτόν, τὸ ποτὸν καὶ τὸ ὕδωρ ὅρους θετέον.

44 Ἔτι δὲ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς οὐ πειρατέον ἀνάγειν· οὐ γὰρ ἔστιν ἐκ τῶν κειμένων ἀνάγειν. Οὐ γὰρ διὰ συλλογισμοῦ δεδειγμένοι εἰσίν, ἀλλὰ διὰ συνθήκης ὡμολογημένοι πάντες. Οἷον εἰ ὑποθέμενος, ἂν δύναμίς τις μία [v] μὴ ᾖ τῶν ἐναντίων, μηδ' ἐπιστήμην μίαν εἶναι, εἶτα [w] διαλεχθείη ὅτι οὐκ ἔστι [x] μία δύναμις τῶν ἐναντίων, οἷον τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ νοσώδους· ἅμα γὰρ ἔσται τὸ αὐτὸ ὑγιεινὸν καὶ νο-
2 σῶδες. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστι μία πάντων τῶν ἐναντίων δύναμις, [y] ἀποδέδεικται, ὅτι δ' ἐπιστήμη οὐκ ἔστιν, οὐ δέδεικται. Καίτοι ὁμολογεῖν ἀναγκαῖον. Ἀλλ' οὐκ ἐκ συλλογισμοῦ, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως. [z] Τοῦτον μὲν οὖν οὐκ ἔστιν [a] ἀναγαγεῖν, ὅτι δ' οὐ μία δύναμις, ἔστιν· οὗτος γὰρ ἴσως καὶ ἦν συλλογισμός, ἐκεῖνο δ' ὑπόθεσις.

3 Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν διὰ τοῦ ἀδυνάτου περαινομένων· οὐδὲ γὰρ τούτους οὐκ ἔστιν ἀναλύειν, ἀλλὰ τὴν μὲν εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγωγὴν ἔστι (συλλογισμῷ γὰρ δείκνυται), θάτερον δ' οὐκ ἔστιν· ἐξ ὑποθέσεως γὰρ περαίνεται. Διαφέρουσι δὲ τῶν προειρημένων ὅτι ἐν ἐκείνοις μὲν δεῖ προδιομολογήσασθαι, εἰ μέλλει συμφήσειν, οἷον ἂν δειχθῇ μία δύναμις τῶν ἐναντίων, καὶ ἐπιστήμην εἶναι τὴν αὐτήν· ἐνταῦθα δὲ καὶ μὴ προδιομολογησάμενοι συγχωροῦσι διὰ τὸ φανερὸν εἶναι τὸ ψεῦδος, [b] οἷον τεθείσης τῆς διαμέτρου συμμέτρου τὸ τὰ περιττὰ ἴσα εἶναι τοῖς ἀρτίοις.

4 Πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι περαίνονται ἐξ ὑποθέσεως, οὓς ἐπισκέψασθαι δεῖ καὶ διασημῆναι καθαρῶς. Τίνες [c] μὲν οὖν αἱ διαφοραὶ τούτων, καὶ ποσαχῶς γίνεται τὸ ἐξ ὑποθέσεως, ὕστερον ἐροῦμεν· νῦν δὲ τοσοῦτον ἡμῖν ἔστω φανερόν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀναλύειν εἰς τὰ σχήματα τοὺς τοιούτους συλλογισμούς. Καὶ δι' ἣν αἰτίαν, εἰρήκαμεν.

[v] μὴ om. pr. C. [w] διαλεχθῇ C. [x] μία rc. A.B.C, πᾶσα pr. B, πάντων corr. A. [y] ἐπιδέδεικται B. et pr. A. [z] τοῦτο C. [a] ἀνάγειν C. [b] οἷον] οἷον ὅτι C. [c] μὲν τούτων αἱ διαφοραὶ C.

Ὅσα δ' ἐν πλείοσι σχήμασι δείκνυται τῶν προβλημάτων, 45
[d]ἢν ἐν θατέρῳ συλλογισθῇ, ἔστιν ἀναγαγεῖν τὸν συλλογισμὸν εἰς θάτερον, οἷον τὸν ἐν τῷ πρώτῳ στερητικὸν εἰς τὸ δεύτερον καὶ τὸν ἐν τῷ μέσῳ εἰς τὸ πρῶτον, οὐχ ἅπαντας δὲ ἀλλ' ἐνίους. Ἔσται δὲ φανερὸν ἐν τοῖς ἑπομένοις. Εἰ γὰρ 2
τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ. Οὕτω μὲν οὖν τὸ πρῶτον σχῆμα, ἐὰν δ' ἀντιστραφῇ τὸ στερητικόν, τὸ μέσον ἔσται· τὸ γὰρ Β τῷ μὲν Α οὐδενί, τῷ δὲ Γ παντὶ ὑπάρχει. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ μὴ καθόλου ἀλλ' ἐν μέρει ὁ συλλογισμός, οἷον εἰ τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ· ἀντιστραφέντος γὰρ τοῦ στερητικοῦ τὸ μέσον ἔσται σχῆμα.

Τῶν δ' ἐν τῷ δευτέρῳ συλλογισμῶν οἱ μὲν καθόλου ἀνα- 3
χθήσονται εἰς τὸ πρῶτον, τῶν δ' ἐν μέρει ἅτερος [e]μόνον. Ἔστω γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ τῷ δὲ Γ παντὶ ὑπάρχον. Ἀντιστραφέντος οὖν τοῦ στερητικοῦ τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα· τὸ μὲν γὰρ Β οὐδενὶ τῷ Α, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρξει. Ἐὰν δὲ τὸ κατηγορικὸν ᾖ πρὸς τῷ Β, τὸ δὲ στερητικὸν πρὸς τῷ Γ, πρῶτον ὅρον θετέον τὸ Γ· τοῦτο γὰρ οὐδενὶ τῷ Α, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β· ὥστ' οὐδενὶ τῷ Β τὸ Γ. Οὐδ' 4
ἄρα τὸ Β τῷ Γ οὐδενί· ἀντιστρέφει γὰρ τὸ στερητικόν. Ἐὰν δ' ἐν μέρει ᾖ ὁ συλλογισμός, ὅταν μὲν ᾖ τὸ στερητικὸν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ, [f]ἀναχθήσεται εἰς τὸ πρῶτον, οἷον εἰ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ τινί· ἀντιστραφέντος γὰρ τοῦ στερητικοῦ τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα· τὸ μὲν γὰρ Β οὐδενὶ τῷ Α, τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Γ. Ὅταν δὲ τὸ κατηγορικόν, οὐκ ἀναλυθήσεται, οἷον εἰ τὸ Α τῷ μὲν Β παντί, τῷ δὲ Γ οὐ παντί· οὔτε γὰρ δέχεται ἀντιστροφὴν τὸ Α Β, οὔτε γενομένης ἔσται συλλογισμός.

Πάλιν οἱ μὲν [g]ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι οὐκ ἀναλυθήσονται 5
πάντες εἰς τὸ πρῶτον, [h]οἱ δ' ἐν τῷ πρώτῳ πάντες εἰς τὸ τρίτον. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ

[d] ἵν' ut videtur B. [e] μόνος B.C. [f] ἀναλυθήσεται corr. B. [g] ἐν om. A. [h] οἱ δ'] οὐδ' οἱ B.

τῷ Γ. Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀντιστρέφει τὸ ἐν μέρει κατηγορικόν, ὑπάρξει τὸ Γ τινὶ τῷ Β· τὸ δὲ Α παντὶ ὑπῆρχεν, ὥστε γίνεται τὸ τρίτον σχῆμα. Καὶ εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός, ὡσαύτως· ἀντιστρέφει γὰρ τὸ ἐν μέρει κατηγορικόν, ὥστε τὸ μὲν Α οὐδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Γ τινὶ ὑπάρξει.

6 Τῶν δ' ἐν τῷ τελευταίῳ σχήματι συλλογισμῶν εἷς μόνος οὐκ ἀναλύεται εἰς τὸ πρῶτον, ὅταν μὴ καθόλου τεθῇ τὸ στερητικόν, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἀναλύονται. Κατηγορείσθω γὰρ παντὸς τοῦ Γ τὸ Α καὶ τὸ Β· οὐκοῦν ἀντιστρέψει τὸ Γ
7 πρὸς ἑκάτερον ἐπὶ μέρους· ὑπάρχει ἄρα τινὶ τῷ Β. Ὥστ' ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα, εἰ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Γ [i]τινὶ τῶν Β. Καὶ εἰ τὸ μὲν Α παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β τινί, ὁ αὐτὸς λόγος· ἀντιστρέφει γὰρ πρὸς [k]τὸ Γ τὸ Β. Ἐὰν δὲ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Γ, [l]πρῶτος ὅρος θετέος τὸ Β· τὸ γὰρ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Γ τινὶ τῷ Α,
8 ὥστε τὸ Β τινὶ τῷ Α. Ἐπεὶ δ' ἀντιστρέφει τὸ ἐν μέρει, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρξει. Καὶ εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός, καθόλου τῶν ὅρων ὄντων, ὁμοίως ληπτέον. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α μηδενί· οὐκοῦν τινὶ τῷ Β ὑπάρξει τὸ Γ, τὸ δὲ Α οὐδενὶ τῷ Γ, ὥστ' ἔσται μέσον τὸ Γ. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν στερητικὸν καθόλου, τὸ δὲ κατηγορικὸν ἐν μέρει· τὸ μὲν γὰρ Α οὐδενὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Γ
9 τινὶ τῶν Β ὑπάρξει. Ἐὰν δ' ἐν μέρει ληφθῇ τὸ στερητικόν, οὐκ [m]ἔσται ἀνάλυσις, οἷον εἰ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α τινὶ μὴ [n]ὑπάρχει· ἀντιστραφέντος γὰρ τοῦ Β Γ ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ἔσονται κατὰ μέρος.

10 Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι πρὸς τὸ ἀναλύειν εἰς ἄλληλα τὰ σχήματα ἡ πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ πρότασις ἀντιστρεπτέα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς σχήμασι· ταύτης γὰρ μετατιθεμένης ἡ μετάβασις [o]ἐγίνετο.

11 Τῶν δ' ἐν τῷ μέσῳ σχήματι ἅτερος μὲν ἀναλύεται, ἅτερος δ' οὐκ ἀναλύεται εἰς τὸ τρίτον. Ὅταν μὲν γὰρ ᾖ τὸ καθόλου

[i] τινὶ τῷ β C. [k] τὸ Β τὸ Γ C. [l] πρῶτον ὅρον θετέον C. [m] ἔστιν pr. A. [n] ὑπάρχῃ B. [o] γίνεται C.

στερητικόν, ἀναλύεται. Εἰ γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ τινί, ἀμφότερα ὁμοίως ἀντιστρέφει πρὸς τὸ Α, ὥστε τὸ μὲν Β οὐδενὶ τῷ Α, τὸ δὲ Γ τινί· μέσον ἄρα τὸ Α. Ὅταν δὲ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχῃ, οὐκ ἔσται ἀνάλυσις· οὐδετέρα γὰρ τῶν προτάσεων ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς καθόλου.

Καὶ οἱ ἐκ τοῦ τρίτου [p] δὲ σχήματος ἀναλυθήσονται εἰς τὸ 12
μέσον, ὅταν ᾖ καθόλου τὸ στερητικόν, οἷον εἰ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β τινὶ ἢ παντί. Καὶ γὰρ τὸ Γ τῷ μὲν Α οὐδενί, τῷ δὲ Β τινὶ ὑπάρξει. Ἐὰν δ' ἐπὶ μέρους ᾖ τὸ στερητικόν, οὐκ ἀναλυθήσεται· οὐ γὰρ δέχεται ἀντιστροφὴν τὸ ἐν μέρει ἀποφατικόν.

Φανερὸν οὖν ὅτι οἱ αὐτοὶ συλλογισμοὶ οὐκ ἀναλύονται ἐν 13
τούτοις τοῖς σχήμασιν οἵπερ οὐδ' εἰς τὸ πρῶτον ἀνελύοντο, καὶ ὅτι εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα τῶν συλλογισμῶν ἀναγομένων οὗτοι μόνοι διὰ τοῦ ἀδυνάτου περαίνονται.

Πῶς μὲν οὖν δεῖ τοὺς συλλογισμοὺς ἀνάγειν, καὶ ὅτι ἀναλύεται τὰ σχήματα εἰς ἄλληλα, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων.
Διαφέρει δέ τι ἐν τῷ κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν τὸ ὑπο- 46
λαμβάνειν ἢ ταὐτὸν ἢ ἕτερον σημαίνειν τὸ μὴ εἶναι τοδὶ καὶ εἶναι μὴ τοῦτο, οἷον τὸ μὴ εἶναι λευκὸν τῷ εἶναι μὴ λευκόν.
Οὐ γὰρ ταὐτὸν σημαίνει, οὐδ' ἔστιν ἀπόφασις τοῦ εἶναι λευ- 2
κὸν τὸ εἶναι μὴ λευκόν, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶναι λευκόν. Λόγος δὲ τούτου ὅδε. Ὁμοίως γὰρ ἔχει τὸ δύναται βαδίζειν πρὸς τὸ δύναται οὐ βαδίζειν τῷ ἔστι λευκόν πρὸς τὸ ἔστιν οὐ λευκόν, καὶ ἐπίσταται τἀγαθόν πρὸς τὸ [q] ἐπίσταται τὸ οὐκ ἀγαθόν.
Τὸ γὰρ ἐπίσταται τἀγαθόν ἢ ἔστιν ἐπιστάμενος τἀγαθόν 3
οὐδὲν διαφέρει, οὐδὲ τὸ δύναται βαδίζειν ἢ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν· ὥστε καὶ τὰ ἀντικείμενα, οὐ δύναται βαδίζειν—οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν. Εἰ οὖν τὸ οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν ταὐτὸ σημαίνει καὶ ἔστι δυνάμενος οὐ βαδίζειν ἢ μὴ βαδίζειν, ταῦτά γε ἅμα ὑπάρξει ταὐτῷ (ὁ γὰρ αὐτὸς δύναται

[p] δὲ om. A.B.   [q] ἐπίστασθαι τὸ οὐκ ἀγ. B.

καὶ βαδίζειν καὶ μὴ βαδίζειν. καὶ [r] ἐπιστήμων τἀγαθοῦ καὶ
τοῦ μὴ ἀγαθοῦ [s] ἐστί)· φάσις δὲ καὶ ἀπόφασις οὐχ ὑπάρ-
4 χουσιν αἱ ἀντικείμεναι [t] ἅμα τῷ αὐτῷ. Ὥσπερ οὖν οὐ [v] ταὐτό
ἐστι τὸ μὴ ἐπίστασθαι τἀγαθὸν καὶ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγα-
θόν, οὐδ᾽ εἶναι μὴ ἀγαθὸν καὶ μὴ εἶναι ἀγαθὸν ταὐτόν. Τῶν
γὰρ ἀνὰ λόγον ἐὰν θάτερα ᾖ ἕτερα, καὶ θάτερα. Οὐδὲ τὸ
εἶναι μὴ ἴσον καὶ τὸ μὴ εἶναι ἴσον· τῷ μὲν γὰρ ὑπόκειταί τι,
τῷ ὄντι μὴ ἴσῳ, καὶ τοῦτ᾽ ἔστι τὸ ἄνισον, τῷ δ᾽ οὐδέν. Δι-
5 όπερ ἴσον μὲν ἢ ἄνισον οὐ πᾶν, ἴσον δ᾽ ἢ οὐκ ἴσον πᾶν. Ἔτι
τὸ ἔστιν οὐ λευκὸν ξύλον καὶ οὐκ ἔστι λευκὸν ξύλον οὐχ ἅμα
ὑπάρχει. Εἰ γάρ ἐστι ξύλον οὐ λευκόν, ἔσται ξύλον· τὸ δὲ
μὴ ὂν λευκὸν ξύλον οὐκ ἀνάγκη ξύλον εἶναι. Ὥστε φανερὸν
ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ ἔστιν ἀγαθόν τὸ ἔστιν οὐκ ἀγαθόν ἀπό-
φασις. Εἰ οὖν κατὰ παντὸς ἑνὸς ἢ φάσις ἢ ἀπόφασις ἀλη-
θής, εἰ μή ἐστιν ἀπόφασις, δῆλον ὡς κατάφασις ἄν πως εἴη.
6 Καταφάσεως δὲ πάσης ἀπόφασίς ἐστι· καὶ ταύτης ἄρα τὸ
οὐκ ἔστιν οὐκ ἀγαθόν. Ἔχει δὲ τάξιν τήνδε πρὸς ἄλληλα.
Ἔστω τὸ εἶναι ἀγαθὸν ἐφ᾽ οὗ Α, τὸ δὲ μὴ εἶναι ἀγαθὸν ἐφ᾽
οὗ Β, τὸ δὲ εἶναι μὴ ἀγαθὸν ἐφ᾽ οὗ Γ, ὑπὸ τὸ Β, τὸ δὲ μὴ
εἶναι μὴ ἀγαθὸν ἐφ᾽ οὗ Δ, ὑπὸ τὸ Α. Παντὶ δὴ ὑπάρξει ἢ
τὸ Α ἢ τὸ Β, καὶ οὐδενὶ τῷ αὐτῷ· καὶ ἢ τὸ Γ ἢ τὸ Δ, καὶ
οὐδενὶ τῷ αὐτῷ. Καὶ ᾧ τὸ Γ, ἀνάγκη τὸ Β παντὶ ὑπάρ-
7 χειν. Εἰ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι οὐ λευκόν, καὶ ὅτι οὐκ ἔστι
λευκὸν ἀληθές· ἀδύνατον γὰρ ἅμα εἶναι λευκὸν καὶ εἶναι μὴ
λευκόν, ἢ εἶναι ξύλον οὐ λευκὸν καὶ εἶναι ξύλον λευκόν, ὥστ᾽
εἰ μὴ [w] ἡ κατάφασις, ἡ ἀπόφασις ὑπάρξει. Τῷ δὲ Β τὸ Γ
οὐκ ἀεί· ὃ γὰρ ὅλως μὴ ξύλον, οὐδὲ ξύλον ἔσται οὐ λευκόν.
8 Ἀνάπαλιν τοίνυν, ᾧ τὸ Α, τὸ Δ παντί. Ἢ γὰρ τὸ Γ ἢ τὸ
Δ. Ἐπεὶ δ᾽ οὐχ οἷόν τε ἅμα εἶναι μὴ λευκὸν καὶ λευκόν, τὸ
Δ ὑπάρξει. Κατὰ γὰρ τοῦ ὄντος λευκοῦ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι
οὐκ ἔστιν οὐ λευκόν. Κατὰ δὲ τοῦ Δ οὐ [x] παντὸς τὸ Α·
κατὰ γὰρ τοῦ ὅλως μὴ ὄντος ξύλου οὐκ ἀληθὲς τὸ Α εἰπεῖν,

[r] ἐπιστήμην C. [s] ἐστί] ἔχειν C. [t] ἅμα om. B. [v] ταὐτόν C.
[w] ἡ ante καταφ. om. B. [x] πάντως pr. B.C.

ὡς ἔστι ξύλον [y] οὐ λευκόν. Ὥστε τὸ Δ ἀληθές, τὸ δ' Α οὐκ ἀληθές, ὅτι ξύλον λευκόν. Δῆλον δ' ὅτι καὶ τὸ Α Γ οὐδενὶ τῷ αὐτῷ καὶ τὸ Β καὶ τὸ Δ ἐνδέχεται τινὶ τῷ αὐτῷ ὑπάρξαι.

Ὁμοίως δ' ἔχουσι καὶ αἱ στερήσεις πρὸς τὰς κατηγορίας 9
ταύτῃ τῇ θέσει. Ἴσον ἐφ' οὗ τὸ Α, οὐκ ἴσον ἐφ' οὗ [z] τὸ Β, ἄνισον ἐφ' οὗ Γ, οὐκ ἄνισον ἐφ' οὗ Δ.

Καὶ ἐπὶ πολλῶν δέ, ὧν τοῖς μὲν ὑπάρχει τοῖς δ' οὐχ 10
ὑπάρχει [a] ταὐτό, ἡ μὲν ἀπόφασις ὁμοίως ἀληθεύοιτ' ἄν, ὅτι οὐκ ἔστι λευκὰ πάντα ἢ ὅτι οὐκ ἔστι λευκὸν ἕκαστον· ὅτι δ' ἐστὶν οὐ λευκὸν ἕκαστον ἢ πάντα ἐστὶν οὐ λευκά, ψεῦδος. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ ἔστι πᾶν ζῷον λευκὸν οὐ τὸ ἔστιν οὐ λευκὸν ἅπαν ζῷον ἀπόφασις (ἄμφω γὰρ ψευδεῖς), ἀλλὰ τὸ οὐκ ἔστι πᾶν ζῷον λευκόν. Ἐπεὶ δὲ δῆλον ὅτι ἕτερον ση- 11
μαίνει τὸ ἔστιν οὐ λευκὸν καὶ οὐκ ἔστι λευκόν, καὶ τὸ μὲν κατάφασις τὸ δ' ἀπόφασις, φανερὸν ὡς οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος τοῦ δεικνύναι ἑκάτερον, οἷον ὅτι ὃ ἂν ᾖ ζῷον, οὐκ ἔστι λευκὸν ἢ ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκόν, καὶ ὅτι ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ λευκόν· τοῦτο γάρ ἐστιν εἶναι μὴ λευκόν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἀληθὲς 12
εἰπεῖν ἔστι λευκὸν εἴτε μὴ λευκὸν ὁ αὐτὸς τρόπος· κατασκευαστικῶς γὰρ ἄμφω διὰ τοῦ πρώτου δείκνυται σχήματος· τὸ γὰρ ἀληθὲς τῷ ἔστιν ὁμοίως [b] τάττεται· τοῦ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν λευκὸν οὐ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ λευκὸν ἀπόφασις, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀληθὲς εἰπεῖν λευκόν. Εἰ δὴ ἔστιν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὃ ἂν 13
ᾖ ἄνθρωπος, μουσικὸν εἶναι ἢ μὴ μουσικὸν εἶναι, ὃ [c] ἂν ᾖ ζῷον, ληπτέον ἢ [d] εἶναι μουσικὸν ἢ εἶναι μὴ μουσικόν, καὶ δέδεικται. Τὸ δὲ μὴ εἶναι μουσικὸν ὃ ἂν ᾖ ἄνθρωπος, ἀνασκευαστικῶς δείκνυται κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους τρεῖς.

Ἁπλῶς δ' [e] ὅταν οὕτως ἔχῃ τὸ Α καὶ τὸ Β ὥσθ' ἅμα 14
μὲν τῷ αὐτῷ μὴ ἐνδέχεσθαι, παντὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης θάτερον, καὶ πάλιν τὸ Γ καὶ τὸ Δ ὡσαύτως, ἕπηται δὲ τῷ Γ τὸ Α καὶ μὴ [f] ἀντιστρέφῃ, καὶ τῷ Β τὸ Δ ἀκολουθήσει καὶ οὐκ

[y] οὐ supra versum B, om. corr. C. [z] τὸ om. B.C. [a] ταὐτὸν B. [b] τάσσεται C. [c] ἂν] ἐὰν B. [d] alterum εἶναι om. B. [e] οὕτως ὅταν C. [f] ἀντιστρέφει B.

ἀντιστρέψει· καὶ τὸ μὲν Α καὶ Δ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ, τὸ δὲ Β [g] καὶ Γ οὐκ ἐνδέχεται. Πρῶτον μὲν οὖν ὅτι τῷ Β ἕπεται
15 τὸ Δ, ἐνθένδε [h] φανερόν. Ἐπεὶ γὰρ παντὶ τῶν Γ Δ θάτερον ἐξ ἀνάγκης, ᾧ δὲ τὸ Β, οὐκ ἐνδέχεται τὸ Γ διὰ τὸ συνεπιφέρειν τὸ Α, τὸ δὲ Α καὶ Β μὴ ἐνδέχεσθαι τῷ αὐτῷ, φανερὸν ὅτι τὸ Δ ἀκολουθήσει. Πάλιν ἐπεὶ [i] τῷ Α τὸ Γ οὐκ ἀντιστρέφει, παντὶ δὲ τὸ Γ ἢ τὸ Δ, ἐνδέχεται τὸ Α καὶ τὸ Δ τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν. Τὸ δέ γε Β καὶ τὸ Γ οὐκ ἐνδέχεται διὰ τὸ συνακολουθεῖν τῷ Γ τὸ Α· συμβαίνει γάρ τι ἀδύνατον. Φανερὸν οὖν ὅτι οὐδὲ τῷ Δ τὸ Β ἀντιστρέφει, ἐπείπερ ἐγχωρεῖ ἅμα τὸ Δ καὶ τὸ Α ὑπάρχειν.

16 Συμβαίνει δ' ἐνίοτε καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει τῶν ὅρων ἀπατᾶσθαι διὰ τὸ μὴ τὰ ἀντικείμενα λαμβάνειν ὀρθῶς, [k] ὧν ἀνάγκη παντὶ θάτερον ὑπάρχειν, οἷον εἰ τὸ Α καὶ τὸ Β μὴ ἐνδέχεται ἅμα τῷ αὐτῷ, ἀνάγκη δ' ὑπάρχειν, ᾧ μὴ θάτερον, θάτερον· καὶ πάλιν τὸ Γ καὶ τὸ Δ ὡσαύτως, ᾧ δὲ τὸ Γ, παντὶ ἕπεται τὸ Α. Συμβήσεται γὰρ ᾧ τὸ Δ, τὸ Β ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης, ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος. Εἰλήφθω γὰρ ἀπόφασις τῶν Α Β ἡ ἐφ' ᾧ Ζ, καὶ πάλιν τῶν Γ Δ ἡ ἐφ' ᾧ Θ.
17 Ἀνάγκη δὴ παντὶ ἢ τὸ Α ἢ τὸ Ζ· ἢ γὰρ τὴν φάσιν ἢ τὴν ἀπόφασιν. Καὶ πάλιν ἢ τὸ Γ ἢ τὸ Θ· φάσις γὰρ καὶ ἀπόφασις. Καὶ ᾧ τὸ Γ, παντὶ τὸ Α ὑπόκειται. Ὥστε ᾧ τὸ Ζ, παντὶ τὸ Θ. Πάλιν ἐπεὶ τῶν Ζ Β παντὶ θάτερον καὶ τῶν Θ Δ ὡσαύτως, ἀκολουθεῖ δὲ τῷ Ζ τὸ Θ, καὶ τῷ Δ ἀκολουθήσει τὸ Β· τοῦτο γὰρ ἴσμεν. Εἰ ἄρα τῷ Γ τὸ Α, καὶ τῷ Δ τὸ Β. Τοῦτο δὲ ψεῦδος· ἀνάπαλιν γὰρ ἦν ἐν τοῖς
18 οὕτως ἔχουσιν ἡ ἀκολούθησις. Οὐ γὰρ ἴσως ἀνάγκη παντὶ τὸ Α ἢ τὸ Ζ, οὐδὲ τὸ Ζ ἢ τὸ Β· οὐ γάρ ἐστιν ἀπόφασις τοῦ Α τὸ Ζ. Τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ τὸ οὐκ ἀγαθὸν ἀπόφασις· οὐ [l] ταὐτὸ δ' ἐστὶ τὸ οὐκ ἀγαθὸν τῷ οὔτ' ἀγαθὸν οὔτ' οὐκ ἀγαθόν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Γ Δ· αἱ γὰρ ἀποφάσεις αἱ εἰλημμέναι δύο εἰσίν.

[g] καὶ τὸ γ C. [h] φανερὸν ἔσται. Ἐπεὶ C. [i] τὸ Α τῶι Β et fortasse pr. A. [k] ὧι pr. A. [l] ταὐτὸν C.

[m] Β.

Ἐν πόσοις μὲν οὖν σχήμασι καὶ διὰ ποίων καὶ πόσων 1
προτάσεων καὶ πότε καὶ πῶς γίνεται συλλογισμός, ἔτι δ' εἰς ποῖα βλεπτέον ἀνασκευάζοντι καὶ κατασκευάζοντι, καὶ πῶς δεῖ ζητεῖν περὶ τοῦ προκειμένου καθ' ὁποιανοῦν μέθοδον, ἔτι δὲ διὰ ποίας ὁδοῦ ληψόμεθα τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, ἤδη διεληλύθαμεν. Ἐπεὶ δ' οἱ μὲν καθόλου τῶν συλλογι- 2
σμῶν εἰσὶν οἱ δὲ κατὰ μέρος, οἱ μὲν καθόλου πάντες ἀεὶ πλείω συλλογίζονται, τῶν δ' ἐν μέρει οἱ μὲν κατηγορικοὶ πλείω, οἱ δ' ἀποφατικοὶ τὸ συμπέρασμα μόνον. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι προτάσεις ἀντιστρέφουσιν, ἡ δὲ στερητικὴ οὐκ ἀντιστρέφει· τὸ δὲ συμπέρασμα τὶ κατά τινός ἐστιν· Ὥσθ' 3
οἱ μὲν ἄλλοι συλλογισμοὶ πλείω συλλογίζονται, οἷον εἰ τὸ Α δέδεικται παντὶ τῷ Β ἢ τινί, καὶ τὸ Β τινὶ [n] τῷ Α ἀναγκαῖον ὑπάρχειν· καὶ εἰ μηδενὶ τῷ Β τὸ Α, οὐδὲ τὸ Β οὐδενὶ τῷ Α. Τοῦτο δ' ἕτερον τοῦ ἔμπροσθεν. Εἰ δὲ τινὶ μὴ ὑπάρχει, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Α μὴ ὑπάρχειν· ἐνδέχεται γὰρ παντὶ ὑπάρχειν.

Αὕτη μὲν οὖν κοινὴ πάντων αἰτία, τῶν τε καθόλου καὶ 4
τῶν κατὰ μέρος· ἔστι δὲ περὶ τῶν καθόλου καὶ ἄλλως εἰπεῖν. Ὅσα γὰρ ἢ ὑπὸ τὸ μέσον ἢ ὑπὸ τὸ συμπέρασμά ἐστιν, ἁπάντων ἔσται ὁ αὐτὸς συλλογισμός, ἐὰν τὰ μὲν ἐν τῷ μέσῳ τὰ δ' ἐν τῷ συμπεράσματι τεθῇ, οἷον εἰ τὸ Α Β συμπέρασμα διὰ τοῦ Γ, ὅσα ὑπὸ τὸ Β ἢ τὸ Γ ἐστίν, ἀνάγκη κατὰ πάντων λέγεσθαι τὸ Α· εἰ γὰρ τὸ Δ ἐν ὅλῳ τῷ Β, τὸ δὲ Β ἐν τῷ Α, καὶ τὸ Δ ἔσται ἐν τῷ Α. Πάλιν εἰ τὸ 5
Ε ἐν ὅλῳ τῷ Γ, τὸ δὲ Γ ἐν τῷ Α, καὶ τὸ Ε [o] ἐν τῷ Α ἔσται. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός. Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου σχήματος τὸ ὑπὸ τὸ συμπέρασμα μόνον [p] ἔσται [q] συλλογίσασθαι, οἷον εἰ τὸ Α τῷ Β μηδενί, τῷ δὲ Γ παντί· συμπέρασμα ὅτι οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Β. Εἰ δὴ τὸ Δ ὑπὸ τὸ Γ 6
ἐστί, φανερὸν ὅτι οὐχ ὑπάρχει αὐτῷ τὸ Β. Τοῖς δ' ὑπὸ τὸ

[m] tit. ἀριστοτέλους ἀναλυτικῶν προτέρων τὸ δεύτερον C. [n] τῶι α τινὶ C. [o] ἐν ὅλωι τῶι B. [p] ἐστι C. [q] συλλογισμὸς A.

Α ὅτι οὐχ ὑπάρχει. οὐ δῆλον διὰ τοῦ συλλογισμοῦ. Καίτοι οὐχ ὑπάρχει τῷ Ε, εἰ ἔστιν ὑπὸ τὸ Α. Ἀλλὰ τὸ μὲν τῷ Γ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ Β διὰ τοῦ συλλογισμοῦ δέδεικται, τὸ δὲ τῷ Α μὴ ὑπάρχειν ἀναπόδεικτον εἴληπται, ὥστ' οὐ διὰ
7 τὸν συλλογισμὸν συμβαίνει τὸ Β τῷ Ε μὴ ὑπάρχειν. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει τῶν μὲν ὑπὸ τὸ συμπέρασμα οὐκ ἔσται τὸ ἀναγκαῖον (οὐ γὰρ γίνεται συλλογισμός, ὅταν [r] αὕτη ληφθῇ ἐν μέρει), τῶν δ' ὑπὸ τὸ μέσον ἔσται πάντων, πλὴν οὐ διὰ τὸν συλλογισμόν, οἷον εἰ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ· τοῦ μὲν γὰρ ὑπὸ τὸ Γ τεθέντος οὐκ ἔσται συλλογισμός, τοῦ δ' ὑπὸ τὸ Β ἔσται, ἀλλ' οὐ διὰ τὸν προγεγενημένον. Ὁμοίως δὲ κἀπὶ τῶν ἄλλων σχημάτων· τοῦ μὲν γὰρ ὑπὸ τὸ συμπέρασμα οὐκ ἔσται, θατέρου δ' ἔσται, πλὴν οὐ διὰ τὸν συλλογισμόν, [s] ᾗ καὶ ἐν τοῖς καθόλου ἐξ ἀναποδείκτου τῆς προτάσεως τὰ ὑπὸ τὸ μέσον ἐδείκνυτο· ὥστ' ἢ οὐδ' ἐκεῖ ἔσται ἢ καὶ ἐπὶ τούτων.

2 Ἔστι μὲν οὖν οὕτως ἔχειν ὥστ' ἀληθεῖς εἶναι τὰς προτάσεις δι' ὧν ὁ συλλογισμός, ἔστι δ' ὥστε ψευδεῖς, ἔστι δ' ὥστε τὴν μὲν ἀληθῆ τὴν δὲ ψευδῆ. Τὸ δὲ συμπέρασμα ἢ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος ἐξ ἀνάγκης. Ἐξ ἀληθῶν μὲν οὖν οὐκ ἔστι ψεῦδος συλλογίσασθαι, ἐκ ψευδῶν δ' ἔστιν ἀληθές, πλὴν [t] οὐ διότι ἀλλ' ὅτι· τοῦ γὰρ διότι οὐκ ἔστιν ἐκ ψευδῶν συλλογισμός· δι' ἣν δ' αἰτίαν, ἐν τοῖς ἑπομένοις λεχθήσεται.

2 Πρῶτον μὲν οὖν ὅτι ἐξ ἀληθῶν οὐχ οἷόν τε ψεῦδος συλλογίσασθαι, ἐντεῦθεν δῆλον. Εἰ γὰρ τοῦ Α ὄντος ἀνάγκη τὸ Β εἶναι, τοῦ Β μὴ ὄντος ἀνάγκη τὸ Α μὴ εἶναι. Εἰ οὖν ἀληθές ἐστι τὸ Α, ἀνάγκη τὸ Β ἀληθὲς εἶναι, ἢ συμβήσεται τὸ αὐτὸ ἅμα εἶναί τε καὶ οὐκ εἶναι· τοῦτο δ' ἀδύνατον. Μὴ ὅτι δὲ κεῖται τὸ Α εἷς ὅρος, [v] ὑποληφθήτω ἐνδέχεσθαι ἑνός τινος ὄντος ἐξ ἀνάγκης τι συμβαίνειν· οὐ γὰρ οἷόν τε· τὸ μὲν γὰρ συμβαῖνον ἐξ ἀνάγκης τὸ συμπέρασμά ἐστι, δι' ὧν δὲ τοῦτο γίνεται [w] ἐλαχίστων, τρεῖς ὅροι, δύο δὲ διαστήματα

[r] αὐτὴ C. [s] ἡ Α, ἢ C. [t] οὐδ' ὅτι pr. A. [v] ὑποληφθῆι τῶι A.B.
[w] ἐλάχιστον C.

[x] καὶ προτάσεις. Εἰ οὖν ἀληθές, ᾧ τὸ Β [y] ὑπάρχει, τὸ Α 3
παντί, ᾧ δὲ τὸ Γ, τὸ Β, ᾧ τὸ Γ, ἀνάγκη τὸ Α ὑπάρχειν
καὶ οὐχ οἷόν τε τοῦτο ψεῦδος εἶναι· ἅμα γὰρ ὑπάρξει ταὐτὸ
καὶ οὐχ ὑπάρξει. Τὸ οὖν Α ὥσπερ [z] ἓν κεῖται, δύο προτάσεις
συλληφθεῖσαι. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν στερητικῶν ἔχει· οὐ
γὰρ ἔστιν ἐξ [a] ἀληθῶν δεῖξαι ψεῦδος.

Ἐκ ψευδῶν δ' [b] ἀληθὲς ἔστι συλλογίσασθαι καὶ ἀμφοτέ- 4
ρων [c] τῶν προτάσεων ψευδῶν οὐσῶν καὶ τῆς μιᾶς, ταύτης δ'
οὐχ ὁποτέρας ἔτυχεν [d] ἀλλὰ τῆς δευτέρας, ἐάνπερ ὅλην λαμ-
βάνῃ ψευδῆ· μὴ ὅλης δὲ λαμβανομένης ἔστιν ὁποτερασοῦν.
Ἔστω γὰρ τὸ Α ὅλῳ τῷ Γ ὑπάρχον, τῶν δὲ Β μηδενί, μηδὲ
τὸ Β τῷ Γ. Ἐνδέχεται δὲ τοῦτο, οἷον λίθῳ οὐδενὶ ζῷον,
οὐδὲ λίθος οὐδενὶ ἀνθρώπῳ. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Α παντὶ 5
τῷ Β καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρξει,
ὥστ' ἐξ ἀμφοῖν ψευδῶν ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα· πᾶς γὰρ
ἄνθρωπος ζῷον. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ στερητικόν. [e] Ἔστι
γὰρ τῷ Γ μήτε τὸ Α ὑπάρχειν μηδενὶ μήτε τὸ Β, τὸ μέν-
τοι Α τῷ Β παντί, οἷον ἐὰν τῶν αὐτῶν ὅρων ληφθέντων
μέσον τεθῇ ὁ ἄνθρωπος· λίθῳ γὰρ οὔτε ζῷον οὔτε ἄνθρω-
πος οὐδενὶ ὑπάρχει, ἀνθρώπῳ δὲ παντὶ ζῷον. Ὥστ' [f] ἐὰν ᾧ 6
μὲν ὑπάρχει, λάβῃ μηδενὶ ὑπάρχειν, ᾧ δὲ μὴ ὑπάρχει, παντὶ
ὑπάρχειν, ἐκ ψευδῶν ἀμφοῖν ἀληθὲς ἔσται τὸ συμπέρασμα.
Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ ἐὰν ἐπί τι ψευδὴς ἑκατέρα ληφθῇ.
Ἐὰν δ' ἡ ἑτέρα τεθῇ ψευδής, τῆς μὲν πρώτης ὅλης ψευδοῦς
οὔσης, οἷον τῆς Α Β, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀληθές, τῆς
δὲ Β Γ ἔσται. Λέγω δ' ὅλην ψευδῆ τὴν ἐναντίαν, οἷον εἰ 7
μηδενὶ ὑπάρχον παντὶ εἴληπται ἢ εἰ παντὶ μηδενὶ ὑπάρχειν.
Ἔστω γὰρ τὸ Α τῷ Β μηδενὶ ὑπάρχον, τὸ δὲ Β τῷ Γ
παντί. Ἂν δὴ τὴν μὲν Β Γ πρότασιν λάβω ἀληθῆ, τὴν δὲ
[g] τὸ Α Β ψευδῆ ὅλην, καὶ παντὶ ὑπάρχειν τῷ Β τὸ Α, ἀδύ-
νατον τὸ συμπέρασμα ἀληθὲς εἶναι· οὐδενὶ γὰρ ὑπῆρχε τῶν

[x] καὶ] αἱ C. [y] ὑπάρχειν C. [z] ἓν κεῖται] ἔκκειται B. [a] ἀληθείας C.
[b] ἀλήθειαν C. [c] τῶν om. A.B.C. [d] ἀλλὰ τῆς δευτέρας om. B.
[e] ἔστω C. [f] ἐὰν μὲν ᾧι ὑπάρχει παντὶ λάβηι μ. C. [g] τὸ om. B.C.

8 Γ, εἴπερ ᾧ τὸ Β, μηδενὶ τὸ Α, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ. Ὁμοίως
δ᾽ οὐδ᾽ εἰ τὸ Α τῷ Β παντὶ ὑπάρχει καὶ τὸ Β τῷ Γ παντί,
[h] ἐλήφθη δ᾽ ἡ μὲν τὸ Β Γ ἀληθὴς πρότασις, ἡ δὲ τὸ Α Β
ψευδὴς ὅλη, καὶ μηδενὶ [i] ᾧ τὸ Β, τὸ Α, τὸ συμπέρασμα
ψεῦδος ἔσται· παντὶ γὰρ ὑπάρξει τῷ Γ τὸ Α, εἴπερ ᾧ τὸ
Β, παντὶ τὸ Α, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ. Φανερὸν οὖν ὅτι τῆς
πρώτης ὅλης λαμβανομένης ψευδοῦς, ἐάν τε καταφατικῆς ἐάν
τε στερητικῆς, τῆς δ᾽ ἑτέρας ἀληθοῦς, οὐ γίνεται ἀληθὲς τὸ
9 συμπέρασμα. Μὴ ὅλης δὲ λαμβανομένης ψευδοῦς ἔσται. Εἰ
γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Γ παντὶ ὑπάρχει τῷ δὲ Β τινί, τὸ δὲ Β
παντὶ τῷ Γ, οἷον ζῷον κύκνῳ μὲν παντὶ λευκῷ δὲ τινί, τὸ δὲ
λευκὸν παντὶ κύκνῳ, ἐὰν ληφθῇ τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β
παντὶ τῷ [k] Γ, [l] τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρξει [m] ἀληθῶς· πᾶς
γὰρ κύκνος ζῷον. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸν εἴη τὸ Α Β·
ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β τινὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ μηδενί,
τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, οἷον ζῷον τινὶ λευκῷ χιόνι δ᾽ οὐδεμιᾷ,
10 λευκὸν δὲ πάσῃ χιόνι. Εἰ οὖν ληφθείη τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ
Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ ὑπάρξει. Ἐὰν
δ᾽ ἡ μὲν Α Β πρότασις ὅλη ληφθῇ ἀληθής, ἡ δὲ Β Γ ὅλη
ψευδής, ἔσται συλλογισμὸς ἀληθής· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α
τῷ Β καὶ τῷ Γ παντὶ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι Β μηδενὶ τῷ Γ,
οἷον ὅσα τοῦ αὐτοῦ γένους εἴδη μὴ ὑπ᾽ ἄλληλα· τὸ γὰρ ζῷον
καὶ ἵππῳ καὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει, ἵππος δ᾽ οὐδενὶ ἀνθρώπῳ.
11 Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ,
ἀληθὲς ἔσται τὸ συμπέρασμα, ψευδοῦς ὅλης οὔσης τῆς Β Γ
προτάσεως. Ὁμοίως δὲ καὶ στερητικῆς οὔσης τῆς Α Β προ-
τάσεως. Ἐνδέχεται γὰρ [n] τὸ Α μήτε τῷ Β μήτε τῷ Γ μη-
δενὶ ὑπάρχειν, [o] μηδὲ τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον τοῖς ἐξ ἄλλου
γένους εἴδεσι τὸ γένος· τὸ γὰρ ζῷον οὔτε μουσικῇ οὔτ᾽
12 ἰατρικῇ ὑπάρχει, οὐδ᾽ ἡ μουσικὴ ἰατρικῇ. Ληφθέντος οὖν
τοῦ μὲν Α μηδενὶ τῷ Β, τοῦ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, ἀληθὲς ἔσται
τὸ συμπέρασμα. Καὶ εἰ μὴ ὅλη ψευδὴς ἡ Β Γ ἀλλ᾽ ἐπί τι,

[h] ληφθῆι B. [i] ὧν A.B. [k] γ καὶ τὸ C. [l] τὸ Α—Γ om. A.
[m] ἀληθὲς A.C. [n] τὸ α om. C. [o] μηδὲ] μήτε codices.

καὶ οὕτως ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Οὐδὲν γὰρ κωλύει
τὸ Α καὶ τῷ Β [p] καὶ τῷ Γ ὅλῳ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι Β τινὶ
τῷ Γ, οἷον τὸ γένος τῷ εἴδει καὶ τῇ διαφορᾷ· τὸ γὰρ ζῷον
παντὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ πεζῷ, [q] ὁ δ' ἄνθρωπος τινὶ πεζῷ
καὶ οὐ παντί. Εἰ οὖν τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β παντὶ 13
τῷ Γ ληφθείη, τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρξει· ὅπερ ἦν ἀληθές.
Ὁμοίως δὲ καὶ στερητικῆς οὔσης τῆς Α Β προτάσεως. Ἐν-
δέχεται γὰρ τὸ Α μήτε τῷ Β μήτε τῷ Γ μηδενὶ ὑπάρχειν,
τὸ μέντοι Β τινὶ τῷ Γ, οἷον τὸ γένος τῷ ἐξ ἄλλου γένους
εἴδει καὶ διαφορᾷ· τὸ γὰρ ζῷον οὔτε φρονήσει οὐδεμιᾷ ὑπάρ-
χει οὔτε θεωρητικῇ, ἡ δὲ φρόνησις τινὶ θεωρητικῇ. Εἰ οὖν
ληφθείη τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, οὐδενὶ
τῷ Γ τὸ Α ὑπάρξει· τοῦτο δ' ἦν ἀληθές.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν ἐνδέχεται καὶ τῆς πρώ- 14
της προτάσεως ὅλης οὔσης ψευδοῦς τῆς δ' ἑτέρας ἀληθοῦς
ἀληθὲς εἶναι τὸ συμπέρασμα, καὶ ἐπί τι ψευδοῦς οὔσης τῆς
πρώτης τῆς δ' ἑτέρας [r] ὅλης ἀληθοῦς, καὶ τῆς [s] μὲν ἀληθοῦς
τῆς δ' ἐν μέρει ψευδοῦς, καὶ ἀμφοτέρων ψευδῶν. Οὐδὲν γὰρ
κωλύει τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ τινί, καὶ τὸ
Β τῷ Γ τινί, οἷον ζῷον οὐδεμιᾷ χιόνι λευκῷ δὲ τινὶ ὑπάρχει,
καὶ ἡ χιὼν λευκῷ τινί. Εἰ οὖ μέσον τεθείη ἡ χιών, πρῶτον 15
δὲ τὸ ζῷον, καὶ ληφθείη τὸ μὲν Α ὅλῳ τῷ Β ὑπάρχειν, τὸ
δὲ Β τινὶ τῷ Γ, ἡ μὲν Α Β ὅλη ψευδής, ἡ δὲ Β Γ ἀληθής,
καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Ὁμοίως δὲ καὶ στερητικῆς [t] οὔ-
σης τῆς Α Β προτάσεως· ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β ὅλῳ
ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι Β τινὶ τῷ Γ
ὑπάρχειν, οἷον τὸ ζῷον ἀνθρώπῳ μὲν παντὶ ὑπάρχει, λευκῷ
δὲ τινὶ οὐχ ἕπεται, ὁ δ' ἄνθρωπος τινὶ λευκῷ ὑπάρχει, ὥστ'
εἰ μέσου τεθέντος τοῦ ἀνθρώπου ληφθείη τὸ Α μηδενὶ τῷ Β
ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, ἀληθὲς ἔσται τὸ
συμπέρασμα ψευδοῦς οὔσης ὅλης τῆς Α Β προτάσεως. Καὶ 16
εἰ ἐπί τι ψευδὴς ἡ Α Β πρότασις, ἔσται [v] τὸ συμπέρασμα

[p] καὶ alterum om. pr. A. [q] ὁ—πεζῷ om. pr. A. [r] ὅλης om. B.C.
[s] μὲν μείζονος ἀληθοῦς C. [t] οὔσης ὅλης τῆς B. [v] τὸ om. A.B.

ἀληθές. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α καὶ τῷ Β καὶ τῷ Γ τινὶ
ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β τῷ Γ τινὶ ὑπάρχειν, οἷον τὸ ζῷον τινὶ
καλῷ καὶ τινὶ μεγάλῳ, καὶ τὸ καλὸν τινὶ μεγάλῳ ὑπάρχειν.
Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, ἡ
μὲν Α Β πρότασις ἐπί τι ψευδὴς ἔσται, ἡ δὲ Β Γ ἀληθής,
καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Ὁμοίως δὲ καὶ στερητικῆς οὔσης
τῆς Α Β προτάσεως· οἱ γὰρ αὐτοὶ ὅροι ἔσονται καὶ ὡσαύ-
τως κείμενοι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. Πάλιν εἰ ἡ μὲν Α Β ἀλη-
17 θὴς ἡ δὲ Β Γ ψευδής, ἀληθὲς ἔσται τὸ συμπέρασμα. Οὐδὲν
γὰρ κωλύει τὸ Α τῷ μὲν Β ὅλῳ ὑπάρχειν [w] τῷ δὲ Γ τινί,
καὶ τὸ Β τῷ Γ μηδενὶ ὑπάρχειν, οἷον ζῷον κύκνῳ μὲν παντὶ
μέλανι δὲ τινί, κύκνος δὲ οὐδενὶ μέλανι. Ὥστ' εἰ ληφθείη
παντὶ τῷ Β τὸ Α καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, ἀληθὲς ἔσται τὸ
συμπέρασμα ψευδοῦς ὄντος τοῦ Β Γ. Ὁμοίως δὲ καὶ στε-
18 ρητικῆς λαμβανομένης τῆς Α Β προτάσεως. Ἐγχωρεῖ γὰρ
τὸ Α τῷ [x] μὲν Β μηδενὶ τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι
Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον τὸ γένος τῷ ἐξ ἄλλου γένους εἴδει καὶ
τῷ συμβεβηκότι τοῖς αὐτοῦ εἴδεσι· τὸ γὰρ ζῷον ἀριθμῷ μὲν
οὐδενὶ ὑπάρχει λευκῷ δὲ τινί, ὁ δ' ἀριθμὸς οὐδενὶ λευκῷ· ἐὰν
[y] οὖν μέσον τεθῇ ὁ ἀριθμός, καὶ ληφθῇ τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ
Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ, [z] τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐχ ὑπάρξει, ὅπερ
ἦν ἀληθές· καὶ ἡ μὲν Α Β πρότασις ἀληθής, ἡ δὲ Β Γ ψευ-
19 δής. Καὶ εἰ ἐπί τι ψευδὴς ἡ Α Β, ψευδὴς δὲ καὶ ἡ Β Γ,
ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α τῷ
Β τινὶ καὶ τῷ Γ τινὶ ὑπάρχειν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ Β μηδενὶ
τῷ Γ, οἷον εἰ ἐναντίον τὸ Β τῷ Γ, ἄμφω δὲ συμβεβηκότα
τῷ αὐτῷ γένει· τὸ γὰρ ζῷον τινὶ λευκῷ καὶ τινὶ μέλανι
ὑπάρχει, λευκὸν δ' οὐδενὶ μέλανι. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Α
παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, ἀληθὲς ἔσται τὸ συμπέ-
20 ρασμα. Καὶ στερητικῆς δὲ λαμβανομένης τῆς Α Β ὡσαύ-
τως· οἱ γὰρ αὐτοὶ ὅροι καὶ ὡσαύτως τεθήσονται πρὸς τὴν
ἀπόδειξιν. Καὶ ἀμφοτέρων δὲ ψευδῶν οὐσῶν ἔσται τὸ συμ-

[w] τῷ δὲ] τὸ δὲ Α. [x] μὲν om. C. [y] οὖν om. B. [z] τὸ Α τινὶ τῷ Γ om. A.

πέρασμα ἀληθές· ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ τῷ
δὲ Γ τινὶ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον τὸ γένος
τῷ ἐξ ἄλλου γένους εἴδει καὶ τῷ συμβεβηκότι τοῖς εἴδεσι
τοῖς αὐτοῦ· ζῷον γὰρ ἀριθμῷ μὲν οὐδενὶ λευκῷ δὲ τινὶ ὑπάρ-
χει, καὶ ὁ ἀριθμὸς οὐδενὶ λευκῷ. Ἐὰν [a] οὖν ληφθῇ τὸ Α 21
παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, τὸ μὲν συμπέρασμα ἀλη-
θές, αἱ δὲ προτάσεις ἄμφω ψευδεῖς. Ὁμοίως δὲ καὶ στερη-
τικῆς οὔσης τῆς Α Β. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α τῷ μὲν Β
ὅλῳ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, μηδὲ τὸ Β μηδενὶ
τῷ Γ, οἷον ζῷον κύκνῳ μὲν παντὶ μέλανι δὲ τινὶ οὐχ ὑπάρ-
χει, κύκνος δ' οὐδενὶ μέλανι. Ὥστ' εἰ ληφθείη τὸ Α μηδενὶ
τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ, τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐχ [b] ὑπάρχει.
Τὸ μὲν οὖν συμπέρασμα ἀληθές, αἱ δὲ προτάσεις ψευδεῖς.

Ἐν δὲ τῷ [c] μέσῳ σχήματι πάντως ἐγχωρεῖ διὰ ψευδῶν 3
ἀληθὲς συλλογίσασθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ὅλων
ψευδῶν λαμβανομένων καὶ ἐπί τι ἑκατέρας, καὶ τῆς μὲν ἀλη-
θοῦς τῆς δὲ ψευδοῦς οὔσης ὅλης, ὁποτερασοῦν ψευδοῦς τιθε-
μένης, καὶ εἰ ἀμφότεραι ἐπί τι ψευδεῖς, καὶ εἰ ἡ μὲν ἁπλῶς
ἀληθὴς ἡ δ' ἐπί τι ψευδής, καὶ εἰ ἡ μὲν ὅλη ψευδὴς ἡ δ' ἐπί
τι ἀληθής, καὶ ἐν τοῖς καθόλου καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλο-
γισμῶν. Εἰ γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ὑπάρχει τῷ δὲ Γ 2
παντί, οἷον ζῷον λίθῳ μὲν οὐδενὶ ἵππῳ δὲ παντί, ἐὰν ἐναντίως
τεθῶσιν αἱ προτάσεις καὶ ληφθῇ τὸ Α τῷ μὲν Β παντὶ τῷ
δὲ Γ μηδενί, ἐκ ψευδῶν ὅλων τῶν προτάσεων ἀληθὲς ἔσται
τὸ συμπέρασμα. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τῷ μὲν Β παντὶ τῷ δὲ
Γ μηδενὶ ὑπάρχει τὸ Α· ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται συλλογισμός.
Πάλιν εἰ ἡ μὲν ἑτέρα ὅλη ψευδὴς ἡ δ' ἑτέρα ὅλη ἀληθής·
οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α καὶ τῷ Β καὶ τῷ Γ παντὶ ὑπάρχειν,
τὸ μέντοι Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον τὸ γένος τοῖς μὴ ὑπ' ἄλληλα
εἴδεσιν. Τὸ γὰρ ζῷον καὶ ἵππῳ παντὶ καὶ ἀνθρώπῳ, καὶ 3
οὐδεὶς ἄνθρωπος ἵππος. Ἐὰν οὖν ληφθῇ [d] τὸ ζῷον τῷ μὲν
παντὶ τῷ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἡ μὲν ὅλη ψευδὴς ἔσται ἡ δ'

[a] οὖν om. C. [b] ὑπάρξει C. [c] μέσῳ] δευτέρῳ C. [d] τὸ ζῷον om. B.C.

ὅλη ἀληθής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθὲς πρὸς ὁποτερῳοῦν τεθέντος τοῦ στερητικοῦ. Καὶ εἰ ἡ ἑτέρα ἐπί τι ψευδής, ἡ δ' ἑτέρα [e] ὅλη ἀληθής. Ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β τινὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ παντί, τὸ μέντοι Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον ζῷον λευκῷ μὲν τινὶ κόρακι δὲ παντί, καὶ τὸ λευκὸν οὐδενὶ
4 κόρακι. Ἐὰν οὖν ληφθῇ [f] τὸ Α τῷ [g] μὲν Β μηδενὶ τῷ δὲ Γ ὅλῳ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Α Β πρότασις ἐπί τι ψευδής, ἡ δ' Α Γ ὅλη ἀληθής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Καὶ μετατιθεμένου δὲ τοῦ στερητικοῦ ὡσαύτως· διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις. Καὶ εἰ ἡ καταφατικὴ πρότασις ἐπί τι ψευδής, ἡ δὲ στερητικὴ ὅλη ἀληθής. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α τῷ μὲν Β τινὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον τὸ ζῷον λευκῷ μὲν τινὶ πίττῃ δ' οὐδεμιᾷ, καὶ τὸ λευ-
5 κὸν οὐδεμιᾷ πίττῃ. Ὥστ' [h] ἐὰν ληφθῇ τὸ Α ὅλῳ τῷ Β ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ μηδενί, ἡ μὲν Α Β ἐπί τι ψευδής, ἡ δ' Α Γ ὅλη ἀληθής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Καὶ εἰ ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ἐπί τι ψευδεῖς, ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α καὶ τῷ Β καὶ τῷ Γ τινὶ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β μηδενὶ τῷ Γ, οἷον ζῷον καὶ λευκῷ τινὶ καὶ μέλανί τινι, τὸ δὲ λευκὸν οὐδενὶ μέλανι. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Α τῷ μὲν Β παντὶ τῷ δὲ Γ μηδενί, ἄμφω μὲν αἱ προτάσεις ἐπί τι ψευδεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀληθές. Ὁμοίως δὲ καὶ μετατεθείσης τῆς στερητικῆς διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων.

6 Φανερὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α τῷ μὲν Β παντὶ τῷ δὲ Γ τινὶ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β τῷ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, οἷον ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ λευκῷ δὲ τινί, ἄνθρωπος δὲ τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρξει. Ἐὰν οὖν τεθῇ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ δὲ Γ τινὶ ὑπάρχειν, ἡ μὲν καθόλου πρότασις ὅλη ψευδής, ἡ δ' ἐν μέρει ἀληθής, καὶ
7 τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Ὡσαύτως δὲ καὶ καταφατικῆς λαμβανομένης τῆς Α Β· ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β τῷ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν,

[e] ὅλη om. C. [f] τὸ Α om. B. [g] μὲν om. C. [h] ἂν A.

οἷον τὸ ζῷον οὐδενὶ ἀψύχῳ, λευκῷ δὲ τινὶ [i] οὐχ ὑπάρχει, καὶ
τὸ ἄψυχον οὐχ ὑπάρξει τινὶ λευκῷ. Ἐὰν οὖν τεθῇ τὸ Α
τῷ μὲν Β παντὶ τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Α Β πρό-
τασις, ἡ καθόλου, ὅλη ψευδής, ἡ δὲ Α Γ ἀληθής, καὶ τὸ συμ-
πέρασμα ἀληθές. Καὶ τῆς μὲν καθόλου ἀληθοῦς τεθείσης, 8
τῆς δ' ἐν μέρει ψευδοῦς. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ Α μήτε τῷ
Β μήτε τῷ Γ οὐδενὶ ἕπεσθαι, τὸ μέντοι Β τινὶ τῷ Γ μὴ
ὑπάρχειν, οἷον ζῷον οὐδενὶ ἀριθμῷ οὐδ' ἀψύχῳ, καὶ ὁ ἀρι-
θμὸς τινὶ ἀψύχῳ οὐχ ἕπεται. Ἐὰν οὖν τεθῇ τὸ Α τῷ μὲν Β 9
μηδενὶ τῷ δὲ Γ τινί, τὸ μὲν συμπέρασμα ἔσται ἀληθὲς καὶ ἡ
καθόλου πρότασις [k] ἀληθής, ἡ δ' ἐν μέρει ψευδής. Καὶ κατα-
φατικῆς δὲ τῆς καθόλου τιθεμένης ὡσαύτως. Ἐγχωρεῖ γὰρ
τὸ Α καὶ τῷ Β καὶ τῷ Γ ὅλῳ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι Β τινὶ
τῷ Γ μὴ ἕπεσθαι, οἷον τὸ γένος τῷ εἴδει καὶ τῇ διαφορᾷ·
τὸ γὰρ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ καὶ ὅλῳ πεζῷ ἕπεται, ἄνθρωπος
δ' οὐ παντὶ πεζῷ. Ὥστ' ἂν ληφθῇ τὸ Α τῷ μὲν Β ὅλῳ
ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν καθόλου πρότασις
ἀληθής, ἡ δ' ἐν μέρει ψευδής, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀληθές.
Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι ἐξ ἀμφοτέρων ψευδῶν ἔσται τὸ συμπέ- 10
ρασμα ἀληθές, εἴπερ ἐνδέχεται τὸ Α καὶ τῷ Β καὶ τῷ Γ
ὅλῳ ὑπάρχειν, τὸ μέντοι Β τινὶ τῷ Γ μὴ ἕπεσθαι. Ληφθέν-
τος γὰρ τοῦ Α τῷ μὲν Β μηδενὶ τῷ δὲ Γ τινὶ ὑπάρχειν, αἱ
μὲν προτάσεις ἀμφότεραι ψευδεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀλη-
θές. Ὁμοίως δὲ καὶ κατηγορικῆς οὔσης τῆς καθόλου προτά- 11
σεως, τῆς δ' ἐν μέρει στερητικῆς. Ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α τῷ
μὲν Β μηδενὶ τῷ δὲ Γ παντὶ ἕπεσθαι, καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ
μὴ ὑπάρχειν, οἷον ζῷον ἐπιστήμῃ μὲν οὐδεμιᾷ ἀνθρώπῳ δὲ
παντὶ ἕπεται, ἡ δ' ἐπιστήμη οὐ παντὶ ἀνθρώπῳ. Ἐὰν οὖν
ληφθῇ τὸ Α τῷ μὲν Β ὅλῳ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ τινὶ μὴ ἕπε-
σθαι, αἱ μὲν προτάσεις ψευδεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀληθές.

Ἔσται δὲ καὶ ἐν τῷ ἐσχάτῳ σχήματι διὰ ψευδῶν [l] ἀληθές, 4
[m] καὶ ἀμφοτέρων ψευδῶν οὐσῶν ὅλων καὶ ἐπί τι ἑκατέρας,

[i] οὐχ ὑπάρχει] οὒ rc. C, om. B. et pr. C. [k] ἀληθής om. B.C. [l] ἀλη-
θές—οὐσῶν om. C. [m] καὶ δι' ἀμφοτέρων A.

καὶ τῆς μὲν ἑτέρας ἀληθοῦς ὅλης τῆς δ' ἑτέρας ψευδοῦς, [n] καὶ
τῆς μὲν ἐπί τι ψευδοῦς τῆς δ' ὅλης ἀληθοῦς, καὶ ἀνάπαλιν,
2 καὶ ὁσαχῶς ἄλλως ἐγχωρεῖ μεταλαβεῖν τὰς προτάσεις. Οὐδὲν
γὰρ κωλύει μήτε τὸ Α μήτε τὸ Β μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ
μέντοι Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν, οἷον οὔτ' ἄνθρωπος οὔτε πεζὸν
οὐδενὶ ἀψύχῳ ἕπεται, ἄνθρωπος μέντοι τινὶ πεζῷ ὑπάρχει.
Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Α καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, αἱ
μὲν προτάσεις ὅλαι ψευδεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀληθές.
Ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς μὲν στερητικῆς τῆς δὲ καταφατικῆς
3 οὔσης. Ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ μὲν Β μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ
δὲ Α παντί, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν, οἷον τὸ μέλαν
οὐδενὶ κύκνῳ, ζῷον δὲ παντί, καὶ τὸ ζῷον οὐ παντὶ μέλανι.
Ὥστ' ἂν ληφθῇ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α μηδενί, τὸ
Α τινὶ τῷ Β οὐχ ὑπάρξει· καὶ τὸ μὲν συμπέρασμα ἀληθές,
αἱ δὲ προτάσεις ψευδεῖς. Καὶ εἰ ἐπί τι ἑκατέρα ψευδής,
4 ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Οὐδὲν γὰρ κωλύει καὶ τὸ Α
καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β, οἷον τὸ
λευκὸν καὶ τὸ καλὸν τινὶ ζῴῳ ὑπάρχει, καὶ τὸ λευκὸν τινὶ
καλῷ. Ἐὰν οὖν τεθῇ τὸ Α καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν,
αἱ μὲν προτάσεις ἐπί τι ψευδεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀληθές.
5 Καὶ στερητικῆς δὲ τῆς Α Γ τιθεμένης ὁμοίως. Οὐδὲν γὰρ
κωλύει τὸ μὲν Α τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τινὶ ὑπάρ-
χειν, καὶ τὸ Α τῷ Β μὴ παντὶ ὑπάρχειν, οἷον τὸ [o] λευκὸν
τινὶ ζῴῳ οὐχ ὑπάρχει, τὸ δὲ [p] καλὸν τινὶ ὑπάρχει, καὶ τὸ
λευκὸν οὐ παντὶ καλῷ. Ὥστ' ἂν ληφθῇ τὸ μὲν Α μηδενὶ
τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντί, ἀμφότεραι μὲν αἱ προτάσεις ἐπί τι
6 ψευδεῖς, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀληθές. Ὡσαύτως δὲ καὶ τῆς
μὲν ὅλης ψευδοῦς τῆς δ' ὅλης ἀληθοῦς λαμβανομένης. Ἐγ-
χωρεῖ γὰρ καὶ τὸ Α καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ἕπεσθαι, τὸ μέν-
τοι Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν, οἷον ζῷον καὶ λευκὸν παντὶ
κύκνῳ ἕπεται, τὸ μέντοι ζῷον οὐ παντὶ ὑπάρχει λευκῷ. Τε-
θέντων [q] οὖν ὅρων τούτων, ἐὰν ληφθῇ τὸ μὲν Β ὅλῳ τῷ Γ

[n] καὶ τῆς μὲν ἐπί τι ψευδοῦς om. B. [o] λευκὸν] καλὸν A.B. [p] καλὸν] λευκὸν A.B. [q] οὖν τῶν ὅρων τοιούτων B.

ὑπάρχειν, τὸ δὲ Α ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Β Γ ὅλη ἔσται
ἀληθής, ἡ δὲ Α Γ ὅλη ψευδής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές.
Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν Β Γ ψεῦδος, τὸ δὲ Α Γ ἀληθές· 7
[r] οἱ γὰρ [s] αὐτοὶ ὅροι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν, μέλαν—κύκνος—
ἄψυχον. Ἀλλὰ καὶ εἰ ἀμφότεραι λαμβάνοιντο καταφατι-
καί. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ἕπεσθαι, τὸ
δὲ Α [t] ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν, οἷον
κύκνῳ [u] μὲν παντὶ ζῷον, μέλαν δ' οὐδενὶ κύκνῳ, καὶ τὸ μέλαν
ὑπάρχει τινὶ ζῴῳ. Ὥστ' ἂν ληφθῇ τὸ Α καὶ τὸ Β παντὶ 8
τῷ Γ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Β Γ ὅλη ἀληθής, ἡ δὲ Α Γ ὅλη ψευ-
δής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές. Ὁμοίως δὲ καὶ τῆς Α Γ
ληφθείσης ἀληθοῦς· διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις.
Πάλιν τῆς μὲν ὅλης ἀληθοῦς οὔσης, τῆς δ' ἐπί τι ψευδοῦς.
Ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Α 9
τινί, καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Β, οἷον δίπουν μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ,
καλὸν δ' οὐ παντί, καὶ τὸ καλὸν [x] τινὶ δίποδι ὑπάρχει. Ἐὰν
οὖν ληφθῇ καὶ τὸ Α καὶ τὸ Β ὅλῳ τῷ Γ ὑπάρχειν, ἡ μὲν
Β Γ ὅλη ἀληθής, ἡ δὲ Α Γ ἐπί τι ψευδής, τὸ δὲ συμπέρασμα
ἀληθές. Ὁμοίως δὲ καὶ τῆς μὲν Α Γ ἀληθοῦς τῆς δὲ Β Γ
ψευδοῦς [y] ἐπί τι λαμβανομένης· μετατεθέντων γὰρ τῶν αὐτῶν
ὅρων ἔσται ἡ ἀπόδειξις. Καὶ τῆς μὲν στερητικῆς τῆς δὲ κα-
ταφατικῆς οὔσης. Ἐπεὶ γὰρ ἐγχωρεῖ τὸ μὲν Β ὅλῳ τῷ Γ 10
ὑπάρχειν, τὸ δὲ Α τινί, καὶ ὅταν οὕτως ἔχωσιν, οὐ παντὶ τῷ
Β τὸ Α, [z] ἐὰν ληφθῇ τὸ μὲν Β ὅλῳ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ
Α μηδενί, ἡ μὲν στερητικὴ ἐπί τι ψευδής, ἡ δ' ἑτέρα ὅλη
ἀληθὴς καὶ τὸ [a] συμπέρασμα. Πάλιν ἐπεὶ δέδεικται ὅτι τοῦ 11
μὲν Α μηδενὶ ὑπάρχοντος [b] τῷ Γ, τοῦ δὲ Β τινί, ἐγχωρεῖ τὸ
Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν, φανερὸν ὅτι καὶ τῆς μὲν Α Γ
ὅλης ἀληθοῦς οὔσης, τῆς δὲ Β Γ ἐπί τι ψευδοῦς, ἐγχωρεῖ τὸ
συμπέρασμα εἶναι ἀληθές. Ἐὰν γὰρ ληφθῇ τὸ μὲν Α μη-
δενὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντί, ἡ μὲν Α Γ ὅλη ἀληθής, ἡ δὲ Β Γ
ἐπί τι ψευδής.

[r] οἱ γὰρ] καὶ οἱ C. [s] αὐτοὶ] τοιοῦτοι corr. C. [t] ὅλως B. [u] μὲν om. B. [x] τινὶ τῶι δίποδι A. [y] ἐπί τι om. pr. C. [z] ἐὰν οὖν ληφθῇ C. [a] συμπέρασμα ἀληθές. Πάλιν C. [b] τῷ Γ] τοῦ γ B.

12 Φανερὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν ὅτι πάντως ἔσται διὰ ψευδῶν ἀληθές. Οἱ γὰρ αὐτοὶ ὅροι ληπτέοι καὶ ὅταν καθόλου ὦσιν αἱ προτάσεις, οἱ μὲν ἐν τοῖς κατηγορικοῖς, κατηγορικοί, οἱ δ' ἐν τοῖς στερητικοῖς στερητικοί. Οὐδὲν γὰρ διαφέρει μηδενὶ ὑπάρχοντος παντὶ λαβεῖν ὑπάρχειν, καὶ τινὶ ὑπάρχοντος καθόλου λαβεῖν ὑπάρχειν πρὸς τὴν τῶν ὅρων ἔκθεσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν στερητικῶν.

13 Φανερὸν οὖν ὅτι ἂν μὲν ᾖ τὸ συμπέρασμα [y] ψεῦδος, ἀνάγκη, ἐξ ὧν ὁ λόγος, ψευδῆ εἶναι ἢ πάντα ἢ ἔνια, ὅταν δ' ἀληθές, οὐκ ἀνάγκη ἀληθὲς εἶναι οὔτε τὶ οὔτε πάντα, ἀλλ' ἔστι μηδενὸς ὄντος ἀληθοῦς τῶν ἐν τῷ συλλογισμῷ τὸ συμπέρασμα
14 ὁμοίως εἶναι ἀληθές, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. Αἴτιον δ' ὅτι ὅταν δύο ἔχῃ οὕτω πρὸς ἄλληλα ὥστε θατέρου ὄντος ἐξ ἀνάγκης εἶναι θάτερον, τούτου μὴ ὄντος μὲν οὐδὲ θάτερον ἔσται, ὄντος δ' οὐκ ἀνάγκη εἶναι θάτερον. Τοῦ δ' αὐτοῦ ὄντος καὶ μὴ ὄντος, ἀδύνατον ἐξ ἀνάγκης εἶναι τὸ αὐτό. Λέγω δ' οἷον τοῦ Α ὄντος λευκοῦ τὸ Β εἶναι [z] μέγα ἐξ ἀνάγκης, καὶ μὴ ὄντος
15 λευκοῦ τοῦ Α τὸ Β εἶναι [z] μέγα ἐξ ἀνάγκης. Ὅταν γὰρ τουδὶ ὄντος [a] λευκοῦ τοῦ Α τοδὶ ἀνάγκη μέγα [b] εἶναι τὸ Β, μεγάλου δὲ τοῦ Β ὄντος τὸ Γ [c] μὴ λευκόν, ἀνάγκη, εἰ τὸ Α λευκόν, τὸ Γ μὴ εἶναι λευκόν. Καὶ ὅταν δύο ὄντων θατέρου ὄντος ἀνάγκη θάτερον εἶναι, τούτου μὴ ὄντος ἀνάγκη τὸ Α μὴ εἶναι. Τοῦ δὴ Β μὴ ὄντος μεγάλου τὸ Α οὐχ οἷόν τε
16 λευκὸν εἶναι. Τοῦ δὲ Α μὴ ὄντος λευκοῦ, εἰ ἀνάγκη τὸ Β [d] μέγα εἶναι, συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης τοῦ Β μεγάλου μὴ ὄντος αὐτὸ τὸ Β εἶναι μέγα. Τοῦτο δ' ἀδύνατον. Εἰ γὰρ τὸ Β μὴ [e] ἔστι μέγα, τὸ Α οὐκ ἔσται λευκὸν ἐξ ἀνάγκης. Εἰ οὖν μὴ ὄντος τούτου λευκοῦ τὸ Β ἔσται μέγα, συμβαίνει, εἰ τὸ Β μή ἐστι μέγα, εἶναι μέγα, ὡς διὰ τριῶν.

5 Τὸ δὲ κύκλῳ καὶ ἐξ ἀλλήλων δείκνυσθαί ἐστι τὸ διὰ τοῦ συμπεράσματος καὶ τοῦ ἀνάπαλιν τῇ κατηγορίᾳ τὴν ἑτέραν λαβόντα πρότασιν συμπεράνασθαι τὴν λοιπήν, ἣν ἐλάμβανεν

[y] ψευδὲς B. [z] μέγα om. A.B. [a] λευκοῦ οἷον τοῦ C. [b] εἶναι οἷον τὸ C. [c] μὴ ἢ λευκὸν C. [d] εἶναι μέγα C. [e] ἔσται C.

ἐν θατέρῳ συλλογισμῷ. Οἷον εἰ ἔδει δεῖξαι ὅτι τὸ Α [f]τῷ Γ παντὶ ὑπάρχει, ἔδειξε δὲ διὰ τοῦ Β, πάλιν εἰ [g]δεικνύοι ὅτι τὸ Α τῷ Β ὑπάρχει, λαβὼν τὸ μὲν Α τῷ Γ ὑπάρχειν τὸ δὲ Γ τῷ Β, καὶ τὸ Α τῷ Β· πρότερον δ' ἀνάπαλιν ἔλαβε τὸ Β τῷ Γ [h]ὑπάρχειν. Ἢ εἰ [i]ὅτι τὸ Β τῷ Γ δεῖ δεῖξαι ὑπάρ- 2
χον, εἰ λάβοι τὸ Α κατὰ τοῦ Γ, ὃ ἦν συμπέρασμα, τὸ δὲ Β κατὰ τοῦ Α ὑπάρχειν· πρότερον δ' ἐλήφθη ἀνάπαλιν τὸ Α κατὰ τοῦ Β. Ἄλλως δ' οὐκ ἔστιν ἐξ ἀλλήλων δεῖξαι. Εἴτε γὰρ ἄλλο μέσον λήψεται, οὐ κύκλῳ· οὐδὲν γὰρ λαμβάνεται τῶν αὐτῶν· εἴτε τούτων τι, ἀνάγκη θάτερον μόνον· εἰ γὰρ ἄμφω, ταὐτὸ ἔσται συμπέρασμα, δεῖ δ' ἕτερον. Ἐν μὲν οὖν 3
τοῖς μὴ ἀντιστρέφουσιν ἐξ ἀναποδείκτου τῆς ἑτέρας προτάσεως γίνεται ὁ συλλογισμός· οὐ γὰρ ἔστιν ἀποδεῖξαι διὰ τούτων τῶν ὅρων ὅτι τῷ μέσῳ τὸ τρίτον ὑπάρχει ἢ τῷ πρώτῳ τὸ μέσον. Ἐν δὲ τοῖς ἀντιστρέφουσιν ἔστι πάντα δεικνύναι δι' ἀλλήλων, οἷον εἰ τὸ Α καὶ τὸ Β καὶ τὸ Γ ἀντιστρέφουσιν ἀλλήλοις. Δεδείχθω γὰρ τὸ Α Γ διὰ μέσου 4
τοῦ Β, καὶ πάλιν τὸ Α Β διά τε τοῦ συμπεράσματος καὶ διὰ τῆς Β Γ προτάσεως ἀντιστραφείσης, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Β Γ διά τε τοῦ συμπεράσματος καὶ τῆς Α Β προτάσεως ἀντεστραμμένης. Δεῖ δὲ τήν τε Γ Β καὶ τὴν Β Α πρότασιν ἀποδεῖξαι· ταύταις γὰρ ἀναποδείκτοις κεχρήμεθα μόναις· Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Α, συλλογισμὸς ἔσται τοῦ Β πρὸς τὸ Α. Πάλιν ἐὰν 5
ληφθῇ τὸ μὲν Γ παντὶ τῷ Α, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β, παντὶ τῷ Β τὸ Γ ἀνάγκη ὑπάρχειν. Ἐν ἀμφοτέροις δὴ τούτοις τοῖς συλλογισμοῖς ἡ Γ Α πρότασις εἴληπται ἀναπόδεικτος· αἱ γὰρ ἕτεραι δεδειγμέναι ἦσαν. Ὥστ' ἂν ταύτην ἀποδείξωμεν, ἅπασαι ἔσονται δεδειγμέναι δι' ἀλλήλων. Ἐὰν οὖν 6
ληφθῇ τὸ Γ παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Α ὑπάρχειν, ἀμφότεραί τε αἱ προτάσεις ἀποδεδειγμέναι λαμβάνονται, καὶ τὸ Γ τῷ Α ἀνάγκη ὑπάρχειν. Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν μόνοις

[f] παντὶ τῷ γ C. [g] δεικνύει C. [h] ὑπάρχον B.C. [i] ὅτι corr. A.

τοῖς ἀντιστρέφουσι κύκλῳ καὶ δι' ἀλλήλων ἐνδέχεται γίνεσθαι
7 τὰς ἀποδείξεις, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ὡς πρότερον εἴπομεν. Συμ-
βαίνει δὲ καὶ ἐν τούτοις αὐτῷ τῷ δεικνυμένῳ χρῆσθαι πρὸς
τὴν ἀπόδειξιν· τὸ μὲν γὰρ Γ κατὰ τοῦ Β καὶ τὸ Β κατὰ
τοῦ Α δείκνυται ληφθέντος τοῦ Γ κατὰ τοῦ Α λέγεσθαι, τὸ
δὲ Γ κατὰ τοῦ Α διὰ τούτων δείκνυται τῶν προτάσεων, ὥστε
τῷ συμπεράσματι χρώμεθα πρὸς τὴν ἀπόδειξιν.

8 Ἐπὶ δὲ τῶν στερητικῶν συλλογισμῶν ὧδε δείκνυται ἐξ
ἀλλήλων. Ἔστω τὸ μὲν Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχον, τὸ δὲ Α
οὐδενὶ [k] τῶν Β· συμπέρασμα ὅτι τὸ Α οὐδενὶ τῶν Γ. Εἰ δὴ
πάλιν δεῖ συμπεράνασθαι ὅτι τὸ Α οὐδενὶ τῶν Β, ὃ πάλαι
ἔλαβεν, ἔσται τὸ μὲν Α μηδενὶ [l] τῷ Γ, τὸ δὲ Γ παντὶ τῷ Β·
9 οὕτω γὰρ ἀνάπαλιν ἡ πρότασις. Εἰ δ' ὅτι τὸ Β τῷ Γ δεῖ
συμπεράνασθαι, οὐκέθ' ὁμοίως ἀντιστρεπτέον τὸ Α Β· ἡ γὰρ
αὐτὴ πρότασις, τὸ Β μηδενὶ τῷ Α καὶ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β
ὑπάρχειν. Ἀλλὰ ληπτέον, ᾧ τὸ Α μηδενὶ ὑπάρχει, τὸ Β
παντὶ ὑπάρχειν. Ἔστω τὸ Α μηδενὶ τῶν Γ ὑπάρχειν, ὅπερ
ἦν τὸ συμπέρασμα· ᾧ δὲ τὸ Α μηδενί, τὸ Β εἰλήφθω παντὶ
10 ὑπάρχειν· ἀνάγκη οὖν τὸ Β [m] παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. Ὥστε
τριῶν ὄντων ἕκαστον συμπέρασμα γέγονε, καὶ τὸ κύκλῳ
ἀποδεικνύναι τοῦτ' ἔστι, τὸ συμπέρασμα λαμβάνοντα καὶ
ἀνάπαλιν τὴν ἑτέραν πρότασιν τὴν λοιπὴν συλλογίζεσθαι.

11 Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν τὴν μὲν καθόλου πρό-
τασιν οὐκ ἔστιν ἀποδεῖξαι διὰ τῶν ἑτέρων, τὴν δὲ κατὰ μέρος
ἔστιν. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἀποδεῖξαι τὴν καθόλου, φανε-
ρόν· τὸ μὲν γὰρ καθόλου δείκνυται διὰ τῶν καθόλου, τὸ δὲ
συμπέρασμα οὐκ ἔστι καθόλου, δεῖ δ' ἐκ τοῦ συμπεράσματος
12 δεῖξαι καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως. Ἔτι [n] ὅλως οὐδὲ γίνεται
συλλογισμὸς ἀντιστραφείσης τῆς προτάσεως· ἐν μέρει γὰρ
ἀμφότεραι γίνονται αἱ προτάσεις. Τὴν δ' ἐπὶ μέρους ἔστιν.
Δεδείχθω γὰρ τὸ Α κατὰ τινὸς τοῦ Γ διὰ τοῦ Β. Ἐὰν οὖν
ληφθῇ τὸ Β παντὶ τῷ Α καὶ τὸ συμπέρασμα μένῃ, τὸ Β

[k] τῶν Β τῷ] β C. [l] τῶν γ Β. [m] τῷ γ παντὶ C. [n] οὐδὲ ὅλως C.

τινὶ τῷ Γ ὑπάρξει· γίνεται γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τὸ Α μέσον. Εἰ δὲ στερητικὸς ὁ συλλογισμός, τὴν μὲν καθόλου 13
πρότασιν οὐκ ἔστι δεῖξαι, διὸ καὶ πρότερον ἐλέχθη· τὴν δ' [o]ἐν μέρει, ἐὰν μὲν ὁμοίως ἀντιστραφῇ τὸ Α Β ὥσπερ κἀπὶ τῶν καθόλου, [p]οὐκ ἔστι, διὰ προσλήψεως δ' ἔστιν, οἷον [q]ᾧ τὸ Α τινὶ [r]μὴ ὑπάρχει, τὸ Β τινὶ ὑπάρχειν· ἄλλως γὰρ οὐ γίνεται συλλογισμὸς διὰ τὸ ἀποφατικὴν εἶναι τὴν ἐν μέρει πρότασιν.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι τὸ μὲν καταφατικὸν οὐκ ἔστι 6
δεῖξαι διὰ τούτου τοῦ τρόπου, τὸ δὲ στερητικὸν ἔστιν. Τὸ μὲν οὖν κατηγορικὸν οὐ δείκνυται διὰ τὸ μὴ ἀμφοτέρας εἶναι τὰς προτάσεις καταφατικάς· τὸ γὰρ συμπέρασμα στερητικόν ἐστι, τὸ δὲ κατηγορικὸν ἐξ ἀμφοτέρων ἐδείκνυτο καταφατικῶν. Τὸ δὲ στερητικὸν ὧδε δείκνυται. Ὑπαρχέτω τὸ 2
Α παντὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ μηδενί· συμπέρασμα τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Β παντὶ τῷ Α ὑπάρχον, [s]τῷ δὲ Γ μηδενί, ἀνάγκη τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν· γίνεται γὰρ τὸ δεύτερον σχῆμα, μέσον τὸ Β. Εἰ δὲ τὸ Α Β στερητικὸν ἐλήφθη, θάτερον δὲ κατηγορικόν, τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα. Τὸ μὲν [t]γὰρ Γ παντὶ τῷ Α, τὸ δὲ Β οὐδενὶ τῷ Γ, ὥστ' οὐ- 3
δενὶ τῷ Α τὸ Β· οὐδ' ἄρα τὸ Α τῷ Β. Διὰ μὲν οὖν τοῦ συμπεράσματος καὶ τῆς μιᾶς προτάσεως οὐ γίνεται συλλογισμός, προσληφθείσης δ' ἑτέρας ἔσται. Ἢν δὲ μὴ καθόλου ὁ συλλογισμὸς ᾖ, ἡ μὲν ἐν ὅλῳ πρότασις οὐ δείκνυται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἥνπερ εἴπομεν καὶ πρότερον, ἡ δ' ἐν μέρει δείκνυται, ὅταν ᾖ [v]τὸ καθόλου κατηγορικόν. Ὑπαρχέτω 4
γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ μὴ παντί· συμπέρασμα Β Γ. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Β παντὶ τῷ Α, τῷ δὲ Γ οὐ παντί, τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐχ [w]ὑπάρξει· μέσον Β. Εἰ δ' ἐστὶν ἡ καθόλου στερητική, οὐ δειχθήσεται ἡ Α Γ πρότασις ἀντιστραφέντος τοῦ Α Β· συμβαίνει γὰρ ἢ ἀμφοτέρας ἢ

[o] μέρει ἐστὶν ἐὰν ὁμοίως A.B. [p] οὐκ ἔστι, διὰ προσλήψεως δ' ἔστιν om. A.B. [q] ᾧ om. A. [r] μὴ ὑπάρχῃ A. [s] τῷ δὲ γ μηδενί om. B. [t] γὰρ om. B. [v] τὸ om. A.B. et pr. C. [w] ὑπάρχει B.C.

τὴν ἑτέραν πρότασιν γίνεσθαι ἀποφατικήν, ὥστ' οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ἀλλ' ὁμοίως δειχθήσεται ὡς καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου, ἐὰν ληφθῇ, ᾧ τὸ Β τινὶ μὴ ὑπάρχει, τὸ Α τινὶ ὑπάρχειν.

7 Ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου σχήματος ὅταν μὲν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις καθόλου ληφθῶσιν, οὐκ ἐνδέχεται δεῖξαι δι' [y] ἀλλήλων· τὸ μὲν γὰρ καθόλου δείκνυται διὰ τῶν καθόλου, τὸ δ' ἐν τούτῳ συμπέρασμα ἀεὶ κατὰ μέρος, ὥστε φανερὸν ὅτι ὅλως οὐκ ἐνδέχεται δεῖξαι διὰ τούτου τοῦ σχήματος τὴν καθόλου πρότασιν. Ἐὰν δ' ἡ μὲν ᾖ καθόλου ἡ δ' ἐν μέρει, ποτὲ μὲν ἔσται ποτὲ δ' οὐκ ἔσται. Ὅταν μὲν οὖν ἀμφότεραι κατηγορικαὶ ληφθῶσι καὶ τὸ καθόλου γένηται πρὸς τῷ ἐλάττονι
2 ἄκρῳ, ἔσται, ὅταν δὲ πρὸς θατέρῳ, οὐκ ἔσται. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β τινί· συμπέρασμα τὸ Α Β. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Γ παντὶ τῷ Α [z] ὑπάρχειν, τὸ μὲν Γ δέδεικται τινὶ τῷ Β ὑπάρχον, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ οὐ δέδεικται. Καίτοι ἀνάγκη, εἰ τὸ Γ τινὶ τῷ Β, καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. Ἀλλ' οὐ ταὐτόν ἐστι τόδε τῷδε καὶ τόδε τῷδε ὑπάρχειν· ἀλλὰ προσληπτέον, εἰ τόδε τινὶ τῷδε, καὶ θάτερον τινὶ τῷδε. Τούτου δὲ ληφθέντος οὐκέτι γίνεται ἐκ τοῦ συμπε-
3 ράσματος καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως ὁ συλλογισμός. Εἰ δὲ τὸ [a] μὲν Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Γ, ἔσται δεῖξαι τὸ Α Γ, ὅταν ληφθῇ τὸ μὲν Γ παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τὸ δὲ Α τινί. Εἰ γὰρ τὸ Γ παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Β, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν· μέσον τὸ Β. Καὶ ὅταν ᾖ ἡ μὲν κατηγορικὴ ἡ δὲ στερητική, καθόλου δ' ἡ κατηγορική, δειχθήσεται ἡ ἑτέρα. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α τινὶ μὴ ὑπαρχέτω· συμπέρασμα ὅτι τὸ Α τινὶ τῷ Β οὐχ
4 ὑπάρχει. Ἐὰν οὖν προσληφθῇ τὸ Γ παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν· μέσον τὸ Β. Ὅταν δ' ἡ στερητικὴ καθόλου γένηται, οὐ δείκνυται ἡ ἑτέρα, εἰ μὴ ὥσπερ ἐπὶ τῶν πρότερον, ἐὰν ληφθῇ, ᾧ τοῦτο τινὶ μὴ [b] ὑπάρ-

[y] ἀλλήλων τὴν καθόλου πρότασιν. Τὸ Α [z] ὑπάρχειν, τὸ δὲ α τινὶ τῷ β, τὸ C. [a] μὲν om. B.C. [b] ὑπάρχῃ C.

χει, θάτερον τινὶ ὑπάρχειν, οἷον εἰ τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β τινί· συμπέρασμα ὅτι τὸ Α τινὶ τῷ Β οὐχ ὑπάρχει. Ἐὰν οὖν ληφθῇ, ᾧ τὸ Α τινὶ [d] *μὴ* [e] *ὑπάρχει, τὸ Γ τινὶ ὑπάρχειν, ἀνάγκη τὸ Γ τινὶ τῶν Β ὑπάρχειν. Ἄλλως δ' οὐκ ἔστιν ἀντιστρέφοντα τὴν καθόλου πρότασιν δεῖξαι τὴν ἑτέραν· οὐδαμῶς γὰρ ἔσται συλλογισμός.*

Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σχήματι ἡ δι' ἀλλήλων 5 *δεῖξις διά τε τοῦ τρίτου καὶ διὰ τοῦ πρώτου γίνεται σχήματος. Κατηγορικοῦ μὲν γὰρ ὄντος τοῦ συμπεράσματος διὰ τοῦ πρώτου, στερητικοῦ δὲ διὰ τοῦ ἐσχάτου· λαμβάνεται γάρ, ᾧ τοῦτο μηδενί, θάτερον παντὶ ὑπάρχειν. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ καθόλου μὲν ὄντος τοῦ συλλογισμοῦ δι' αὐτοῦ τε καὶ διὰ τοῦ πρώτου* [f] *σχήματος, ὅταν δ' ἐν μέρει, δι' αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐσχάτου. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ δι' αὐτοῦ πάντες. Φανε-* 6 *ρὸν δὲ καὶ ὅτι ἐν* [g] *τῷ τρίτῳ καὶ τῷ μέσῳ οἱ μὴ δι' αὐτῶν γινόμενοι συλλογισμοὶ ἢ οὐκ εἰσὶ κατὰ τὴν κύκλῳ δεῖξιν ἢ ἀτελεῖς.*

Τὸ δ' ἀντιστρέφειν ἐστὶ τὸ μετατιθέντα τὸ συμπέρασμα 8 *ποιεῖν τὸν συλλογισμὸν ὅτι ἢ τὸ ἄκρον τῷ μέσῳ οὐχ ὑπάρξει ἢ τοῦτο τῷ τελευταίῳ. Ἀνάγκη γὰρ τοῦ συμπεράσματος* [h] *ἀντιστραφέντος καὶ τῆς ἑτέρας μενούσης προτάσεως ἀναιρεῖσθαι τὴν λοιπήν· εἰ γὰρ ἔσται, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται. Διαφέρει δὲ τὸ ἀντικειμένως ἢ ἐναντίως* [i] *ἀντιστρέφειν τὸ συμπέρασμα· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς γίνεται συλλογισμὸς ἑκατέρως* [k] *ἀντιστραφέντος· δῆλον δὲ τοῦτ' ἔσται διὰ τῶν ἑπομένων. Λέγω δ' ἀντικεῖσθαι μὲν τὸ παντὶ τῷ οὐ παντὶ καὶ* 2 *τὸ τινὶ τῷ οὐδενί, ἐναντίως δὲ τὸ παντὶ τῷ οὐδενὶ καὶ τὸ τινὶ τῷ οὐ τινὶ ὑπάρχειν. Ἔστω γὰρ δεδειγμένον τὸ Α κατὰ τοῦ Γ διὰ μέσου τοῦ Β. Εἰ δὴ τὸ Α ληφθείη μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β παντί, οὐδενὶ τῷ Γ ὑπάρξει τὸ Β. Καὶ εἰ τὸ μὲν Α μηδενὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ Α οὐ*

[d] *μὴ* om. A. [e] *ὑπάρχῃ τούτῳ τὸ* C. [f] *σχήματος καὶ διὰ τοῦ ἐσχάτου, ὅταν* A.B. [g] *τῷ* prius om. C. [h] *ἀντιστρέφοντος* A. [i] *ἀντιστραφεῖν* B. [k] *ἀντιστρέφοντος* C.

παντὶ τῷ Β καὶ οὐχὶ ὅλως οὐδενί· οὐ γὰρ ἐδείκνυτο τὸ κα-
3 θόλου διὰ τοῦ ἐσχάτου σχήματος. Ὅλως δὲ τὴν πρὸς τῷ
μείζονι ἄκρῳ πρότασιν οὐκ ἔστιν ἀνασκευάσαι καθόλου διὰ
τῆς ἀντιστροφῆς· ἀεὶ γὰρ ἀναιρεῖται διὰ τοῦ τρίτου σχή-
ματος· ἀνάγκη γὰρ πρὸς [l] τὸ ἔσχατον ἄκρον ἀμφοτέρας
λαβεῖν τὰς προτάσεις. Καὶ εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός,
ὡσαύτως. Δεδείχθω γὰρ τὸ Α μηδενὶ [m] τῷ Γ ὑπάρχειν διὰ
τοῦ Β. Οὐκοῦν ἐὰν ληφθῇ τὸ Α τῷ Γ παντὶ ὑπάρχειν, τῷ
δὲ Β μηδενί, οὐδενὶ τῶν Γ τὸ Β ὑπάρξει. Καὶ εἰ τὸ Α καὶ
τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ Α τινὶ τῷ Β· ἀλλ' οὐδενὶ ὑπῆρχεν.

4 Ἐὰν δ' ἀντικειμένως ἀντιστραφῇ τὸ συμπέρασμα, καὶ οἱ
συλλογισμοὶ ἀντικείμενοι καὶ οὐ καθόλου ἔσονται. Γίνεται
γὰρ ἡ ἑτέρα πρότασις ἐν μέρει, ὥστε καὶ τὸ συμπέρασμα
ἔσται κατὰ μέρος. Ἔστω γὰρ κατηγορικὸς ὁ συλλογισμός,
καὶ ἀντιστρεφέσθω οὕτως. Οὐκοῦν εἰ τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Γ,
τῷ δὲ Β παντί, τὸ Β οὐ παντὶ τῷ Γ· καὶ εἰ τὸ μὲν Α μὴ
παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Β παντί, τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Β. Ὁμοίως
δὲ καὶ εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός. Εἰ γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ
Γ ὑπάρχει, τῷ δὲ Β μηδενί, τὸ Β τινὶ τῷ Γ οὐχ ὑπάρξει,
οὐχ ἁπλῶς οὐδενί· καὶ εἰ τὸ μὲν Α τῷ Γ τινί, τὸ δὲ Β παντί,
ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ἐλήφθη, τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρξει.

5 Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν ὅταν μὲν ἀντικειμένως
ἀντιστρέφηται τὸ συμπέρασμα, ἀναιροῦνται ἀμφότεραι αἱ
προτάσεις, ὅταν δ' ἐναντίως, οὐδετέρα. Οὐ γὰρ ἔτι συμ-
βαίνει, καθάπερ ἐν τοῖς καθόλου, ἀναιρεῖν ἐλλείποντος τοῦ
συμπεράσματος κατὰ τὴν ἀντιστροφήν, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἀναι-
ρεῖν. Δεδείχθω γὰρ τὸ Α κατά τινος τοῦ Γ. Οὐκοῦν ἂν
ληφθῇ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τινί, τὸ Α
[n] τῷ Β τινὶ οὐχ ὑπάρξει· καὶ εἰ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ, τῷ δὲ
Β παντί, οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Β. Ὥστ' ἀναιροῦνται ἀμφότεραι.
6 Ἐὰν δ' ἐναντίως ἀντιστραφῇ, οὐδετέρα. Εἰ γὰρ τὸ Α τινὶ
τῷ Γ μὴ ὑπάρχει, τῷ δὲ Β παντί, τὸ Β τινὶ τῷ Γ οὐχ

[l] τὸ ἄκρον τὸ ἔσχατον C. [m] τῶν γ ὑπάρχον A.B. [n] τινὶ τῶ β C.

ὑπάρξει. Ἀλλ' οὕτω ἀναιρεῖται τὸ ἐξ ἀρχῆς· ἐνδέχεται γὰρ τινὶ ὑπάρχειν καὶ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. Τῆς δὲ καθόλου, τῆς Α Β, ὅλως [o] οὐδὲ γίνεται συλλογισμός· εἰ γὰρ τὸ μὲν Α τινὶ τῶν Γ μὴ ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τινὶ ὑπάρχει, οὐδετέρα καθόλου τῶν προτάσεων. Ὁμοίως δὲ καὶ [p] εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός· εἰ μὲν γὰρ [q] ληφθείη τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν, ἀναιροῦνται ἀμφότεραι, εἰ δὲ τινί, οὐδετέρα. Ἀπόδειξις δ' ἡ αὐτή.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι τὴν μὲν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ 9
πρότασιν οὐκ ἔστιν ἀνελεῖν ἐναντίως, ὁποτερωσοῦν τῆς ἀντιστροφῆς γινομένης· ἀεὶ γὰρ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι, καθόλου δ' οὐκ ἦν ἐν τούτῳ συλλογισμός. Τὴν δ' ἑτέραν ὁμοίως ἀναιρήσομεν τῇ ἀντιστροφῇ. Λέγω δὲ τὸ ὁμοίως, εἰ μὲν ἐναντίως ἀντιστρέφεται, ἐναντίως, εἰ δ' ἀντικειμένως, ἀντικειμένως. Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ 2
Β, τῷ δὲ Γ μηδενί· συμπέρασμα Β Γ. Ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Β παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν καὶ τὸ Α Β μένῃ, τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρξει· γίνεται γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα. Εἰ δὲ τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α μηδενὶ τῷ Γ, τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Β· σχῆμα τὸ ἔσχατον. Ἐὰν δ' ἀντικειμένως ἀντιστραφῇ τὸ Β Γ, ἡ μὲν Α Β ὁμοίως δειχθήσεται, ἡ δὲ Α Γ ἀντικειμένως. Εἰ γὰρ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α μηδενὶ τῷ Γ, τὸ Α τινὶ 3
τῷ Β οὐχ ὑπάρξει. Πάλιν εἰ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α παντὶ τῷ Β, τὸ Α τινὶ τῷ Γ, ὥστ' [r] ἀντικειμένως γίνεται ὁ συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ εἰ ἀνάπαλιν ἔχοιεν αἱ προτάσεις. Εἰ δ' ἔστιν ἐπὶ μέρους ὁ συλλογισμός, ἐναντίως μὲν ἀντιστρεφομένου τοῦ συμπεράσματος οὐδετέρα τῶν προτάσεων ἀναιρεῖται, καθάπερ οὐδ' ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἀντικειμένως δ' ἀμφότεραι. Κείσθω γὰρ τὸ Α τῷ μὲν Β μη- 4
δενὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ τινί· συμπέρασμα Β Γ. Ἐὰν οὖν τεθῇ τὸ Β τινὶ τῷ Γ ὑπάρχειν καὶ τὸ Α Β μένῃ, συμπέρασμα ἔσται ὅτι τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐχ [s] ὑπάρχει. Ἀλλ' οὐκ

[o] οὐ C. [p] εἰ] ὅτε C. [q] ληφθήσεται B.C. [r] ἀντικείμενος A. et fortasse pr. B. [s] ὑπάρξει C.

ἀνήρηται τὸ ἐξ ἀρχῆς· ἐνδέχεται γὰρ τινὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν. Πάλιν εἰ τὸ Β τινὶ τῷ Γ καὶ τὸ Α τινὶ τῷ Γ, οὐκ ἔσται συλλογισμός· οὐδέτερον γὰρ καθόλου τῶν εἰλημμένων. Ὥστ' οὐκ ἀναιρεῖται τὸ Α Β. Ἐὰν δ' ἀντικειμένως ἀντιστρέφηται, ἀναιροῦνται ἀμφότεραι. Εἰ γὰρ τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α μηδενὶ τῷ Β, οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Α· ἦν δὲ τινί. Πάλιν εἰ τὸ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ δὲ Α τινὶ τῷ Γ, τινὶ τῷ Β τὸ Α. Ἡ αὐτὴ δ' ἀπόδειξις καὶ εἰ τὸ καθόλου [t] κατηγορικόν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου σχήματος ὅταν μὲν ἐναντίως ἀντιστρέφηται τὸ συμπέρασμα, οὐδετέρα τῶν προτάσεων ἀναιρεῖται κατ' οὐδένα τῶν συλλογισμῶν, ὅταν δ' ἀντικειμένως, ἀμφότεραι καὶ ἐν ἅπασιν. Δεδείχθω γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχον, μέσον δ' εἰλήφθω τὸ Γ, ἔστωσαν δὲ καθόλου αἱ προτάσεις. Οὐκοῦν ἐὰν ληφθῇ τὸ Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, οὐ γίνεται συλλογισμὸς τοῦ Α καὶ τοῦ Γ. Οὐδ' εἰ τὸ Α [v] τῷ μὲν Β τινὶ μὴ ὑπάρχει, τῷ δὲ Γ παντί, οὐκ ἔσται τοῦ Β καὶ τοῦ Γ συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται καὶ εἰ μὴ καθόλου αἱ προτάσεις. Ἢ γὰρ [w] ἀμφοτέρας ἀνάγκη κατὰ μέρος εἶναι διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, ἢ τὸ καθόλου πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ γίνεσθαι· οὕτω δ' οὐκ ἦν συλλογισμὸς οὔτ' ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι οὔτ' ἐν τῷ μέσῳ. Ἐὰν δ' ἀντικειμένως ἀντιστρέφωνται αἱ προτάσεις, ἀναιροῦνται ἀμφότεραι. Εἰ γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, τὸ Α οὐδενὶ τῷ Γ· πάλιν εἰ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενί, τῷ δὲ Γ παντί, τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ. Καὶ εἰ ἡ ἑτέρα μὴ καθόλου, ὡσαύτως. Εἰ γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ, [x] τὸ Α τινὶ τῷ Γ οὐχ ὑπάρξει· εἰ δὲ τὸ Α τῷ μὲν Β μηδενί, τῷ δὲ Γ παντί, οὐδενὶ τῷ Γ τὸ Β. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸς ὁ συλλογισμός. Δεδείχθω γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχον, ἔστω δὲ κατηγορικὸν μὲν τὸ Β Γ, ἀποφατικὸν δὲ τὸ Α Γ· οὕτω γὰρ ἐγίνετο ὁ συλλογισμός. Ὅταν μὲν οὖν

[t] κατηγορικὸν εἴη. B. [v] τῶν μὲν A. [w] ἀμφοτέρας post μέρος C.
[x] τὸ α τινὶ τῷ γ om. A.

τὸ ἐναντίον ληφθῇ τῷ συμπεράσματι, οὐκ ἔσται συλλογι-
σμός. Εἰ γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Γ, οὐκ
ἦν συλλογισμὸς τοῦ Α [y] καὶ τοῦ Γ. Οὐδ' εἰ τὸ Α τινὶ τῷ
Β, τῷ δὲ Γ μηδενί, οὐκ ἦν τοῦ Β [y] καὶ τοῦ Γ συλλογισμός.
Ὥστε οὐκ ἀναιροῦνται αἱ προτάσεις. Ὅταν δὲ τὸ ἀντικεί-
μενον, ἀναιροῦνται. Εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β τῷ
Γ, τὸ Α παντὶ τῷ Γ· ἀλλ' οὐδενὶ ὑπῆρχεν. Πάλιν εἰ τὸ Α
παντὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ μηδενί, τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ· ἀλλὰ παντὶ
ὑπῆρχεν. Ὁμοίως δὲ δείκνυται καὶ εἰ μὴ καθόλου εἰσὶν αἱ 5
προτάσεις. Γίνεται γὰρ τὸ Α Γ καθόλου τε καὶ στερητικόν,
θάτερον δ' ἐπὶ μέρους καὶ κατηγορικόν. Εἰ μὲν οὖν τὸ Α
παντὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β τινὶ τῷ Γ, τὸ Α τινὶ τῷ Γ συμβαίνει·
ἀλλ' οὐδενὶ ὑπῆρχεν. Πάλιν εἰ τὸ Α παντὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ
μηδενί, τὸ Β οὐδενὶ τῷ Γ· [z] ἔκειτο δὲ τινί. Εἰ δὲ τὸ Α τινὶ
τῷ Β καὶ τὸ Β τινὶ τῷ Γ, οὐ γίνεται συλλογισμός· οὐδ' εἰ
τὸ Α τινὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ μηδενί, οὐδ' οὕτως. Ὥστ' ἐκείνως
μὲν ἀναιροῦνται, οὕτω δ' οὐκ ἀναιροῦνται αἱ προτάσεις.

Φανερὸν οὖν διὰ τῶν εἰρημένων πῶς ἀντιστρεφομένου τοῦ 6
συμπεράσματος ἐν ἑκάστῳ σχήματι γίνεται συλλογισμός,
καὶ πότ' [a] ἐναντίως τῇ προτάσει καὶ πότ' [b] ἀντικειμένως, καὶ
ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σχήματι διὰ τοῦ μέσου καὶ τοῦ ἐσχάτου
γίνονται οἱ συλλογισμοί, καὶ ἡ μὲν πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ
ἀεὶ διὰ τοῦ μέσου ἀναιρεῖται, ἡ δὲ πρὸς τῷ μείζονι διὰ τοῦ
ἐσχάτου· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διὰ τοῦ πρώτου καὶ τοῦ ἐσχάτου,
καὶ ἡ μὲν πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ ἀεὶ διὰ τοῦ πρώτου σχή-
ματος, ἡ δὲ πρὸς τῷ μείζονι διὰ τοῦ ἐσχάτου· ἐν δὲ τῷ τρίτῳ
διὰ τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ μέσου, [c] καὶ ἡ μὲν πρὸς τῷ μεί-
ζονι διὰ τοῦ πρώτου ἀεί, ἡ δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι διὰ τοῦ
μέσου.

Τί μὲν οὖν ἐστὶ τὸ ἀντιστρέφειν καὶ πῶς ἐν ἑκάστῳ σχή- 11
ματι καὶ τίς γίνεται συλλογισμός, φανερόν. Ὁ δὲ διὰ τοῦ
ἀδυνάτου συλλογισμὸς δείκνυται μέν, ὅταν ἡ ἀντίφασις τεθῇ

[y] καὶ] κατὰ Β. [z] ἔκειτο δὲ τινί om. A.B. [a] ἐναντίος A. [b] ἀντι-κείμενος A. [c] alterum καὶ om. A.C.

τοῦ συμπεράσματος καὶ προσληφθῇ ἄλλη πρότασις, γίνεται
δ' ἐν ἅπασι τοῖς σχήμασιν· ὅμοιον γάρ ἐστι τῇ ἀντιστροφῇ,
πλὴν διαφέρει τοσοῦτον ὅτι ἀντιστρέφεται μὲν γεγενημένου
συλλογισμοῦ καὶ εἰλημμένων ἀμφοῖν τῶν προτάσεων, ἀπά-
γεται δ' εἰς ἀδύνατον οὐ προομολογηθέντος τοῦ ἀντικειμένου
2 πρότερον, ἀλλὰ φανεροῦ ὄντος ὅτι ἀληθές. Οἱ δ' ὅροι ὁμοίως
ἔχουσιν ἐν ἀμφοῖν, καὶ ἡ αὐτὴ λῆψις ἀμφοτέρων. Οἷον εἰ τὸ
Α τῷ Β παντὶ ὑπάρχει, μέσον δὲ τὸ Γ, ἐὰν ὑποτεθῇ τὸ Α
ἢ μὴ παντὶ ἢ μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ παντί, ὅπερ
ἦν ἀληθές, ἀνάγκη τὸ Γ τῷ Β ἢ μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ ὑπάρχειν.
Τοῦτο δ' ἀδύνατον, ὥστε ψεῦδος τὸ ὑποτεθέν· ἀληθὲς ἄρα
τὸ ἀντικείμενον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σχημάτων·
ὅσα γὰρ ἀντιστροφὴν δέχεται, καὶ τὸν διὰ τοῦ ἀδυνάτου
συλλογισμόν.

3 Τὰ μὲν οὖν ἄλλα προβλήματα πάντα δείκνυται διὰ τοῦ
ἀδυνάτου ἐν ἅπασι τοῖς σχήμασι, τὸ δὲ καθόλου κατηγορικὸν
ἐν μὲν τῷ μέσῳ καὶ τῷ τρίτῳ δείκνυται, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ οὐ
δείκνυται. Ὑποκείσθω γὰρ τὸ Α τῷ Β μὴ παντὶ ἢ μηδενὶ
ὑπάρχειν, καὶ προσειλήφθω ἄλλη πρότασις ὁποτερωθενοῦν,
εἴτε τῷ Α παντὶ ὑπάρχειν τὸ Γ εἴτε [d] τὸ Β παντὶ τῷ Δ·
4 οὕτω γὰρ ἂν εἴη τὸ πρῶτον σχῆμα. Εἰ μὲν οὖν ὑπόκειται
μὴ παντὶ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Β, οὐ γίνεται συλλογισμὸς
ὁποτερωθενοῦν τῆς προτάσεως λαμβανομένης, εἰ δὲ μηδενί,
ὅταν μὲν ἡ Β Δ προσληφθῇ, συλλογισμὸς [e] μὲν ἔσται τοῦ
ψεύδους, οὐ δείκνυται δὲ τὸ προκείμενον. Εἰ γὰρ τὸ Α μη-
δενὶ τῷ Β, τὸ δὲ Β παντὶ τῷ Δ, τὸ Α οὐδενὶ τῷ Δ. Τοῦτο
δ' [f] ἔστω ἀδύνατον· ψεῦδος ἄρα τὸ μηδενὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρ-
5 χειν. Ἀλλ' οὐκ εἰ τὸ μηδενὶ ψεῦδος, τὸ παντὶ ἀληθές. Ἐὰν
δ' ἡ Γ Α προσληφθῇ, οὐ γίνεται συλλογισμός, οὐδ' ὅταν
ὑποτεθῇ μὴ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν. Ὥστε φανερὸν
ὅτι τὸ παντὶ ὑπάρχειν οὐ δείκνυται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι
διὰ τοῦ ἀδυνάτου. Τὸ δέ γε τινὶ καὶ τὸ μηδενὶ καὶ μὴ παντὶ
δείκνυται. Ὑποκείσθω γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τὸ

[d] τῶι β παντὶ τὸ Β. [e] alterum μὲν om. C. [f] ἔσται C.

δὲ Β εἰλήφθω παντὶ ἢ τινὶ τῷ Γ. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸ Α μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν. Τοῦτο δ' ἀδύνατον. Ἔστω 6
γὰρ ἀληθές, καὶ φανερὸν ὅτι παντὶ ὑπάρχει τῷ Γ τὸ Α, ὥστ' εἰ τοῦτο ψεῦδος, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν. Ἐὰν δὲ πρὸς [g]τὸ Α ληφθῇ ἡ ἑτέρα πρότασις, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Οὐδ' ὅταν τὸ ἐναντίον τῷ συμπεράσματι ὑποτεθῇ, οἷον τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. Φανερὸν οὖν ὅτι τὸ ἀντικείμενον ὑποθετέον. Πάλιν ὑποκείσθω τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν, εἰλήφθω δὲ τὸ Γ παντὶ τῷ Α. Ἀνάγκη οὖν τὸ Γ τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν. Τοῦτο δ' ἔστω ἀδύνατον, ὥστε ψεῦδος τὸ ὑποτεθέν. Εἰ δ' οὕτως, ἀληθὲς τὸ μηδενὶ ὑπάρ- 7
χειν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸν ἐλήφθη τὸ [h]Γ Α. Εἰ δ' ἡ πρὸς τῷ Β εἴληπται πρότασις, οὐκ ἔσται συλλογισμός. Ἐὰν δὲ τὸ ἐναντίον ὑποτεθῇ, συλλογισμὸς μὲν ἔσται καὶ τὸ ἀδύνατον, οὐ δείκνυται δὲ τὸ προτεθέν. Ὑποκείσθω γὰρ παντὶ τῷ Β τὸ Α [i]ὑπάρχειν, καὶ τὸ Γ [j]τῷ Α εἰλήφθω παντί. Οὐκοῦν ἀνάγκη τὸ Γ παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν. Τοῦτο δ' ἀδύνατον, ὥστε ψεῦδος τὸ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν. Ἀλλ' οὔπω γε ἀναγκαῖον, εἰ μὴ παντί, μηδενὶ ὑπάρχειν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ πρὸς τῷ Β [k]ληφθείη ἡ ἑτέρα πρότασις· 8
συλλογισμὸς μὲν γὰρ ἔσται καὶ τὸ ἀδύνατον, οὐκ ἀναιρεῖται δ' ἡ ὑπόθεσις, ὥστε τὸ ἀντικείμενον ὑποθετέον. Πρὸς δὲ τὸ μὴ παντὶ δεῖξαι ὑπάρχον τῷ Β τὸ Α, ὑποθετέον παντὶ ὑπάρχειν· εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Α, τὸ Γ παντὶ τῷ Β, ὥστ' εἰ τοῦτο ἀδύνατον, ψεῦδος τὸ ὑποτεθέν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ πρὸς τῷ Β ἐλήφθη ἡ ἑτέρα πρότασις. Καὶ εἰ στερητικὸν ἦν τὸ [l]Γ Α, ὡσαύτως· καὶ γὰρ οὕτω γίνεται συλλογισμός. Ἐὰν δὲ πρὸς τῷ Β [m]ᾖ τὸ στερητικόν, οὐδὲν δείκνυται. Ἐὰν δὲ μὴ παντὶ ἀλλὰ τινὶ ὑπάρχειν ὑπο- 9
τεθῇ, οὐ δείκνυται ὅτι οὐ παντὶ ἀλλ' ὅτι οὐδενί. Εἰ γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ Β, τὸ δὲ Γ παντὶ τῷ Α, τινὶ τῷ Β τὸ Γ ὑπάρξει.

[g] τῶι B.C. [h] Γ Α. Ἡ γὰρ μείζων ἔσται οὕτως. Εἰ C. [i] ὑπάρχειν om. B.C. [j] prius τῷ om. A.B.C. [k] ληφθῇ C. [l] α γ C. [m] ᾖ om. C.

Εἰ οὖν τοῦτ' ἀδύνατον, ψεῦδος τὸ τινὶ ὑπάρχειν τῷ Β τὸ Α,
10 ὥστ' ἀληθὲς τὸ μηδενί. Τούτου δὲ δειχθέντος προσαναιρεῖται τὸ ἀληθές· τὸ γὰρ Α τῷ Β τινὶ μὲν ὑπῆρχε, τινὶ δ' οὐχ ὑπῆρχεν. Ἔτι οὐ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν συμβαίνει τὸ ἀδύνατον· ψεῦδος [n] γὰρ ἂν εἴη, εἴπερ ἐξ ἀληθῶν μὴ ἔστι ψεῦδος συλλογίσασθαι· νῦν δ' ἐστὶν ἀληθές· ὑπάρχει γὰρ τὸ Α τινὶ τῷ Β. Ὥστ' οὐχ ὑποθετέον τινὶ ὑπάρχειν, ἀλλὰ παντί. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τινὶ μὴ ὑπάρχον τῷ Β τὸ Α δεικνύοιμεν· εἰ γὰρ ταὐτὸ τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν καὶ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, ἡ αὐτὴ ἀμφοῖν ἀπόδειξις.

11 Φανερὸν οὖν ὅτι οὐ τὸ ἐναντίον ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον ὑποθετέον ἐν ἅπασι τοῖς συλλογισμοῖς. Οὕτω γὰρ τὸ ἀναγκαῖον ἔσται καὶ τὸ ἀξίωμα ἔνδοξον. Εἰ γὰρ κατὰ παντὸς ἡ φάσις [o] ἢ ἀπόφασις, δειχθέντος ὅτι οὐχ ἡ ἀπόφασις, ἀνάγκη τὴν κατάφασιν ἀληθεύεσθαι. Πάλιν εἰ μὴ τίθησιν ἀληθεύεσθαι τὴν κατάφασιν, ἔνδοξον τὸ ἀξιῶσαι τὴν ἀπόφασιν. Τὸ δ' ἐναντίον οὐδετέρως ἁρμόττει ἀξιοῦν· οὔτε γὰρ ἀναγκαῖον, εἰ τὸ μηδενὶ ψεῦδος, τὸ παντὶ ἀληθές, οὔτ' ἔνδοξον ὡς εἰ θάτερον ψεῦδος, ὅτι θάτερον ἀληθές.

12 Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν [p] τῷ πρώτῳ σχήματι τὰ μὲν ἄλλα προβλήματα πάντα [q] δείκνυται διὰ τοῦ ἀδυνάτου, τὸ δὲ καθόλου καταφατικὸν οὐ δείκνυται. Ἐν δὲ τῷ μέσῳ καὶ τῷ ἐσχάτῳ καὶ τοῦτο δείκνυται. Κείσθω γὰρ τὸ Α μὴ παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν, εἰλήφθω δὲ τῷ Γ παντὶ ὑπάρχειν τὸ Α. Οὐκοῦν εἰ τῷ μὲν Β μὴ παντί, τῷ δὲ Γ παντί, οὐ παντὶ τῷ Β τὸ Γ. Τοῦτο δ' ἀδύνατον· ἔστω γὰρ φανερὸν ὅτι παντὶ
2 τῷ Β ὑπάρχει τὸ Γ, ὥστε ψεῦδος τὸ ὑποκείμενον. Ἀληθὲς ἄρα τὸ παντὶ ὑπάρχειν. Ἐὰν δὲ τὸ ἐναντίον ὑποτεθῇ, συλλογισμὸς μὲν ἔσται καὶ τὸ ἀδύνατον, οὐ μὴν δείκνυται τὸ προτεθέν. Εἰ γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, [r] τῷ δὲ Γ παντί, οὐδενὶ τῷ Β τὸ Γ. Τοῦτο δ' ἀδύνατον, ὥστε ψεῦδος τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν. Ἀλλ' οὐκ εἰ τοῦτο ψεῦδος, τὸ παντὶ ἀληθές.

[n] γὰρ om. A.C. et pr. B. [o] ἢ ἡ ἀπόφασις C. [p] τῷ om. C.
[q] δείκνυνται C. [r] τὸ δὲ γ A.

[s] Ὅτε δὲ τινὶ τῷ Β ὑπάρχει τὸ Α, ὑποκείσθω τὸ Α μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ παντὶ ὑπαρχέτω. Ἀνάγκη οὖν τὸ 3
Γ μηδενὶ τῷ Β. Ὥστ' εἰ τοῦτ' ἀδύνατον, ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν. Ἐὰν δ' ὑποτεθῇ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ταῦτ' ἔσται ἅπερ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος. Πάλιν ὑποκείσθω τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ μηδενὶ ὑπαρχέτω. Ἀνάγκη οὖν τὸ Γ τινὶ τῷ Β μὴ ὑπάρχειν. Ἀλλὰ παντὶ ὑπῆρχεν, ὥστε ψεῦδος τὸ ὑποτεθέν· οὐδενὶ ἄρα τῷ Β τὸ Α ὑπάρξει. [t] Ὅτε 4
δ' οὐ παντὶ τὸ Α τῷ Β, ὑποκείσθω παντὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Γ μηδενί. Ἀνάγκη οὖν τὸ Γ μηδενὶ τῷ Β ὑπάρχειν. Τοῦτο δ' ἀδύνατον, ὥστ' ἀληθὲς τὸ μὴ παντὶ ὑπάρχειν. Φανερὸν οὖν ὅτι πάντες οἱ συλλογισμοὶ γίνονται διὰ τοῦ μέσου σχήματος.

Ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐσχάτου. Κείσθω γὰρ τὸ Α τινὶ 13
τῷ Β μὴ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Γ παντί· τὸ ἄρα Α τινὶ τῷ Γ οὐχ ὑπάρχει. Εἰ οὖν τοῦτ' ἀδύνατον, ψεῦδος τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ὥστ' ἀληθὲς τὸ παντί. Ἐὰν δ' ὑποτεθῇ μηδενὶ ὑπάρχειν, συλλογισμὸς μὲν ἔσται καὶ τὸ ἀδύνατον, οὐ δείκνυται δὲ [v] τὸ προτεθέν· ἐὰν γὰρ τὸ ἐναντίον ὑποτεθῇ, ταῦτ' ἔσται ἅπερ ἐπὶ τῶν πρότερον. Ἀλλὰ πρὸς τὸ τινὶ ὑπάρχειν αὕτη ληπτέα ἡ ὑπόθεσις. Εἰ γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῷ Β, [w] τὸ δὲ Γ 2
τινὶ τῷ Β, τὸ Α οὐ παντὶ τῷ Γ. Εἰ οὖν τοῦτο ψεῦδος, ἀληθὲς τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν. [x] Ὅτε δ' οὐδενὶ τῷ Β ὑπάρχει τὸ Α, ὑποκείσθω τινὶ ὑπάρχειν, εἰλήφθω δὲ καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Β ὑπάρχον. Οὐκοῦν ἀνάγκη [y] τῷ Γ τινὶ τὸ Α ὑπάρχειν. Ἀλλ' οὐδενὶ ὑπῆρχεν, ὥστε ψεῦδος τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν τὸ Α. Ἐὰν δ' ὑποτεθῇ παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν τὸ 3
Α, οὐ δείκνυται τὸ προτεθέν, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ παντὶ ὑπάρχειν αὕτη ληπτέα ἡ ὑπόθεσις. Εἰ γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Γ [z] τινὶ τῷ Β, τὸ Α ὑπάρχει τινὶ τῷ Γ. Τοῦτο δὲ οὐκ ἦν, ὥστε ψεῦδος τὸ παντὶ ὑπάρχειν. Εἰ δ' οὕτως, ἀλη-

[s] ὅτι A.B.C. [t] ὅτι B, εἰ C. [v] τὸ παντὶ προτεθέν· C. [w] τῷι δὲ Γ τινὶ τὸ B. [x] ὅτι A.B.C. [y] τὸ γ τινὶ τῶι α A.B. [z] τινὶ] παντὶ A.B. et pr. C. [a] Γ—Α] α—γ C.

θὲς τὸ μὴ παντί. Ἐὰν δ' ὑποτεθῇ τινὶ ὑπάρχειν, ταῦτ' ἔσται ἃ καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων.

4 Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν ἅπασι τοῖς διὰ τοῦ ἀδυνάτου συλλογισμοῖς τὸ ἀντικείμενον ὑποθετέον. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ μέσῳ σχήματι δείκνυταί πως τὸ καταφατικὸν καὶ ἐν τῷ ἐσχάτῳ τὸ καθόλου.

14 Διαφέρει δ' ἡ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπόδειξις τῆς δεικτικῆς τῷ τιθέναι ὃ βούλεται ἀναιρεῖν, ἀπάγουσα εἰς ὁμολογούμενον ψεῦδος· ἡ δὲ δεικτικὴ ἄρχεται ἐξ ὁμολογουμένων θέσεων [b] ἀληθῶν. Λαμβάνουσι μὲν οὖν ἀμφότεραι δύο προτάσεις ὁμολογουμένας· ἀλλ' ἡ μὲν ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ἡ δὲ μίαν μὲν τούτων, μίαν δὲ τὴν ἀντίφασιν τοῦ συμπεράσματος. Καὶ ἔνθα μὲν οὐκ ἀνάγκη γνώριμον εἶναι τὸ συμπέρασμα, οὐδὲ προϋπολαμβάνειν ὡς ἔστιν ἢ οὔ· ἔνθα δὲ ἀνάγκη ὡς οὐκ
2 ἔστιν. Διαφέρει δ' οὐδὲν φάσιν [c] ἢ ἀπόφασιν εἶναι τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' ὁμοίως ἔχει περὶ ἀμφοῖν. Ἅπαν δὲ τὸ δεικτικῶς περαινόμενον καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσεται, καὶ τὸ διὰ τοῦ ἀδυνάτου δεικτικῶς διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, [d] οὐκ ἐν τοῖς αὐτοῖς δὲ σχήμασιν. Ὅταν μὲν γὰρ ὁ συλλογισμὸς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι γένηται, τὸ ἀληθὲς ἔσται ἐν τῷ μέσῳ ἢ τῷ ἐσχάτῳ, τὸ μὲν στερητικὸν ἐν τῷ μέσῳ, τὸ δὲ κατη-
3 γορικὸν ἐν τῷ ἐσχάτῳ. Ὅταν δ' ἐν τῷ μέσῳ [e] ᾖ ὁ συλλογισμός, τὸ ἀληθὲς ἐν τῷ πρώτῳ ἐπὶ πάντων τῶν προβλημάτων. Ὅταν δ' ἐν τῷ ἐσχάτῳ ὁ συλλογισμός, τὸ ἀληθὲς ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τῷ μέσῳ, τὰ μὲν καταφατικὰ ἐν τῷ πρώτῳ, τὰ δὲ στερητικὰ ἐν τῷ μέσῳ. Ἔστω γὰρ δεδειγμένον τὸ Α μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ τῷ Β διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. Οὐκοῦν ἡ μὲν ὑπόθεσις ἦν τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν τὸ Α, τὸ δὲ Γ ἐλαμβάνετο τῷ μὲν Α παντὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β οὐδενί· οὕτω γὰρ
4 ἐγίνετο [f] ὁ συλλογισμὸς καὶ τὸ ἀδύνατον. Τοῦτο δὲ τὸ μέσον σχῆμα, εἰ τὸ Γ τῷ μὲν Α παντὶ τῷ δὲ Β μηδενὶ ὑπάρχει. Καὶ φανερὸν ἐκ τούτων ὅτι οὐδενὶ τῷ Β ὑπάρχει τὸ Α.

[b] ἀληθῶν om. B.C. [c] ἢ ἀπόφασιν supra lituram rc. A. [d] οὐκ— σχήμασιν om. A.B.C. [e] ᾖ om. B.C. [f] ὁ om. C.

ʽΟμοίως δὲ καὶ εἰ μὴ παντὶ δέδεικται [g] ὑπάρχον. ʽΗ μὲν γὰρ ὑπόθεσίς ἐστι παντὶ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Γ ἐλαμβάνετο τῷ μὲν Α παντί, τῷ δὲ Β οὐ παντί. Καὶ εἰ στερητικὸν λαμβάνοιτο τὸ Γ Α, ὡσαύτως· καὶ γὰρ οὕτω γίνεται τὸ μέσον σχῆμα. Πάλιν δεδείχθω τινὶ ὑπάρχον τῷ Β τὸ Α. ʽΗ μὲν 5
οὖν ὑπόθεσις μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β ἐλαμβάνετο παντὶ τῷ Γ ὑπάρχειν καὶ τὸ Α ἢ παντὶ ἢ τινὶ τῷ Γ· οὕτω γὰρ ἔσται τὸ ἀδύνατον. Τοῦτο δὲ τὸ ἔσχατον σχῆμα, εἰ τὸ Α καὶ τὸ Β παντὶ τῷ Γ. Καὶ φανερὸν ἐκ τούτων ὅτι ἀνάγκη τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν. ʽΟμοίως δὲ καὶ εἰ τινὶ τῷ Γ ληφθείη ὑπάρχον τὸ Β ἢ τὸ Α.

Πάλιν ἐν τῷ μέσῳ σχήματι δεδείχθω τὸ Α παντὶ τῷ Β 6
ὑπάρχον. Οὐκοῦν ἡ μὲν ὑπόθεσις ἦν μὴ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Α παντὶ τῷ Γ καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Β· οὕτω γὰρ ἔσται τὸ ἀδύνατον. Τοῦτο δὲ τὸ πρῶτον σχῆμα, τὸ Α παντὶ τῷ Γ καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Β. ʽΟμοίως δὲ καὶ εἰ τινὶ δέδεικται ὑπάρχον· ἡ μὲν γὰρ ὑπόθεσις ἦν μηδενὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Α παντὶ τῷ Γ καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β. Εἰ δὲ στερητικὸς ὁ συλλογισμός, ἡ 7
μὲν ὑπόθεσις τὸ Α τινὶ τῷ Β [h] ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ καὶ τὸ Γ παντὶ τῷ Β, ὥστε γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα. Καὶ εἰ μὴ καθόλου ὁ συλλογισμός, ἀλλὰ τὸ Α τινὶ τῷ Β δέδεικται μὴ ὑπάρχειν, ὡσαύτως. ʽΥπόθεσις μὲν γὰρ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ καὶ τὸ Γ τινὶ τῷ Β· οὕτω γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα.

Πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι δεδείχθω τὸ Α παντὶ τῷ Β 8
ὑπάρχειν. Οὐκοῦν ἡ μὲν ὑπόθεσις ἦν μὴ παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Γ παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Α παντὶ τῷ Γ· οὕτω γὰρ ἔσται τὸ ἀδύνατον. Τοῦτο δὲ τὸ πρῶτον σχῆμα. ʽΩσαύτως δὲ καὶ εἰ ἐπί τινος ἡ ἀπόδειξις· ἡ μὲν γὰρ ὑπόθεσις μηδενὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Γ τινὶ τῷ Β καὶ τὸ Α παντὶ τῷ Γ. Εἰ δὲ στερητικὸς ὁ

[g] ὑπάρχον τὸ α. ʽΗ Α. [h] ὑπάρχειν om. B.C.

συλλογισμός. ὑπόθεσις μὲν τὸ Α τινὶ τῷ Β ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Γ τῷ μὲν Α μηδενί, τῷ δὲ Β παντί· τοῦτο δὲ τὸ μέσον σχῆμα. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ μὴ καθόλου ἡ ἀπόδειξις. Ὑπόθεσις μὲν γὰρ ἔσται παντὶ τῷ Β τὸ Α ὑπάρχειν, εἴληπται δὲ τὸ Γ τῷ μὲν Α μηδενί, τῷ δὲ Β τινί· τοῦτο δὲ τὸ μέσον σχῆμα.

9 Φανερὸν οὖν ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων καὶ δεικτικῶς ἔστι δεικνύναι τῶν προβλημάτων ἕκαστον [i] καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου. Ὁμοίως δ' ἔσται καὶ δεικτικῶν ὄντων τῶν συλλογισμῶν εἰς ἀδύνατον ἀπάγειν ἐν τοῖς εἰλημμένοις ὅροις, ὅταν ἡ ἀντικειμένη πρότασις τῷ συμπεράσματι ληφθῇ. Γίνονται γὰρ οἱ αὐτοὶ συλλογισμοὶ τοῖς διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, ὥστ' εὐθὺς ἔχομεν καὶ τὰ σχήματα δι' ὧν ἕκαστον ἔσται. Δῆλον οὖν ὅτι πᾶν πρόβλημα δείκνυται κατ' ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους, διά τε τοῦ ἀδυνάτου καὶ δεικτικῶς, καὶ οὐκ ἐνδέχεται χωρίζεσθαι τὸν ἕτερον.

15 Ἐν ποίῳ δὲ σχήματι ἔστιν ἐξ ἀντικειμένων [k] προτάσεων συλλογίσασθαι καὶ ἐν ποίῳ οὐκ ἔστιν, ὧδ' ἔσται φανερόν. Λέγω δ' ἀντικειμένας εἶναι προτάσεις κατὰ μὲν τὴν λέξιν τέτταρας, οἷον [l] τὸ παντὶ τῷ οὐδενί, καὶ τὸ παντὶ τῷ οὐ παντί, καὶ τὸ τινὶ τῷ οὐδενί, καὶ τὸ τινὶ τῷ οὐ τινί, κατ' ἀλήθειαν δὲ τρεῖς· τὸ γὰρ τινὶ τῷ οὐ τινὶ κατὰ τὴν λέξιν ἀντίκειται μόνον. Τούτων δ' ἐναντίας [m] μὲν τὰς καθόλου, τὸ παντὶ [n] τῷ μηδενὶ ὑπάρχειν, οἷον τὸ πᾶσαν ἐπιστήμην εἶναι σπουδαίαν τῷ μηδεμίαν εἶναι σπουδαίαν, τὰς δ' ἄλλας ἀντικειμένας.

2 Ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ σχήματι οὐκ ἔστιν ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων συλλογισμός, οὔτε καταφατικὸς οὔτε ἀποφατικός, καταφατικὸς μὲν ὅτι ἀμφοτέρας δεῖ καταφατικὰς εἶναι τὰς προτάσεις, αἱ δ' ἀντικείμεναι φάσις καὶ ἀπόφασις, στερητικὸς δὲ ὅτι αἱ μὲν ἀντικείμεναι τὸ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ κατηγοροῦσι καὶ ἀπαρνοῦνται, τὸ δ' ἐν τῷ πρώτῳ μέσον οὐ λέ-

[i] καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου om. A.C. [k] συλλογίσασθαι προτάσεων C.
[l] τὸ] τῶι B quater. [m] μὲν λέγομεν τὰς A. [n] τῶι B.

γεται κατ' ἀμφοῖν, ἀλλ' ἐκείνου μὲν ἄλλο ἀπαρνεῖται, [o]αὐτὸ
δὲ ἄλλου κατηγορεῖται· αὗται δ' οὐκ ἀντίκεινται.

Ἐν δὲ τῷ μέσῳ σχήματι καὶ ἐκ τῶν ἀντικειμένων καὶ ἐκ 3
τῶν ἐναντίων ἐνδέχεται γίνεσθαι συλλογισμόν. Ἔστω γὰρ
ἀγαθὸν μὲν ἐφ' οὗ Α, ἐπιστήμη δὲ ἐφ' οὗ Β [p]καὶ Γ. Εἰ δὴ
πᾶσαν ἐπιστήμην σπουδαίαν ἔλαβε καὶ μηδεμίαν, τὸ Α τῷ
Β παντὶ ὑπάρχει καὶ τῷ Γ οὐδενί, ὥστε τὸ Β τῷ Γ οὐδενί·
οὐδεμία ἄρα ἐπιστήμη ἐπιστήμη ἐστίν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ
πᾶσαν λαβὼν σπουδαίαν τὴν ἰατρικὴν μὴ σπουδαίαν ἔλαβε·
τῷ μὲν γὰρ Β παντὶ [q]τὸ Α, τῷ δὲ Γ οὐδενί, ὥστε ἡ τὶς ἐπι-
στήμη οὐκ ἔσται ἐπιστήμη. Καὶ εἰ τῷ μὲν Γ παντὶ τὸ Α, 4
τῷ δὲ Β μηδενί, ἔστι δὲ τὸ μὲν Β ἐπιστήμη, τὸ δὲ Γ ἰατρική,
τὸ δὲ Α ὑπόληψις· οὐδεμίαν γὰρ ἐπιστήμην ὑπόληψιν λαβὼν
εἴληφε τινὰ ἐπιστήμην εἶναι ὑπόληψιν. Διαφέρει δὲ τοῦ πά-
λαι τῷ ἐπὶ τῶν ὅρων ἀντιστρέφεσθαι· πρότερον μὲν γὰρ
πρὸς τῷ Β, νῦν δὲ πρὸς τῷ Γ τὸ καταφατικόν. Καὶ ἂν ᾖ
[r]δὲ μὴ καθόλου ἡ ἑτέρα πρότασις, ὡσαύτως· ἀεὶ γὰρ τὸ
μέσον ἐστὶν ὃ ἀπὸ θατέρου μὲν ἀποφατικῶς λέγεται, κατὰ
θατέρου δὲ καταφατικῶς. Ὥστ' ἐνδέχεται [s]τἀντικείμενα πε- 5
ραίνεσθαι, πλὴν οὐκ ἀεὶ οὐδὲ πάντως, ἀλλ' ἐὰν οὕτως ἔχῃ τὰ
ὑπὸ τὸ μέσον ὥστ' ἢ [t]ταὐτὰ εἶναι [v]ἢ ὅλον πρὸς μέρος. Ἄλ-
λως δ' ἀδύνατον· οὐ γὰρ ἔσονται οὐδαμῶς αἱ προτάσεις οὔτ'
ἐναντίαι οὔτ' ἀντικείμεναι.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σχήματι καταφατικὸς μὲν συλλογισμὸς 6
οὐδέποτ' ἔσται ἐξ ἀντικειμένων προτάσεων διὰ τὴν εἰρημένην
αἰτίαν καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος, ἀποφατικὸς δ' ἔσται,
καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου τῶν ὅρων ὄντων. Ἔστω γὰρ
ἐπιστήμη ἐφ' οὗ τὸ Β καὶ Γ, ἰατρικὴ δ' ἐφ' οὗ Α. Εἰ οὖν
λάβοι πᾶσαν ἰατρικὴν ἐπιστήμην καὶ μηδεμίαν ἰατρικὴν ἐπι-
στήμην, τὸ Β παντὶ τῷ Α εἴληφε καὶ [w]τὸ Γ οὐδενί, ὥστ'
ἔσται τις ἐπιστήμη οὐκ ἐπιστήμη. Ὁμοίως δὲ καὶ ἂν μὴ 7

[o] αὐτὸ] τὸ αὐτὸ B. [p] καὶ om. C. [q] τὸ α] τω A. [r] alterum δὲ om. C. [s] τὰ ἀντικείμενα C. [t] ταῦτα B. [v] ἢ τὸ μὲν ὅλον τὸ δὲ μέρος C. [w] τῶι γ B.

καθόλου ληφθῇ ἡ [x] Α Β πρότασις· εἰ γάρ ἐστί τις ἰατρικὴ ἐπιστήμη καὶ πάλιν μηδεμία ἰατρικὴ ἐπιστήμη, συμβαίνει ἐπιστήμην τινὰ μὴ εἶναι ἐπιστήμην. Εἰσὶ δὲ καθόλου μὲν τῶν ὅρων λαμβανομένων ἐναντίαι αἱ προτάσεις, ἐὰν δ' ἐν μέρει ἅτερος, ἀντικείμεναι.

8 Δεῖ δὲ κατανοεῖν ὅτι ἐνδέχεται μὲν οὕτω τὰ ἀντικείμενα λαμβάνειν, ὥσπερ εἴπομεν πᾶσαν ἐπιστήμην σπουδαίαν εἶναι καὶ πάλιν μηδεμίαν, ἢ τινὰ μὴ σπουδαίαν· ὅπερ οὐκ εἴωθε λανθάνειν. Ἔστι δὲ δι' ἄλλων ἐρωτημάτων συλλογίσασθαι
9 θάτερον, ἢ ὡς [y] ἐν Τοπικοῖς ἐλέχθη λαβεῖν. Ἐπεὶ δὲ τῶν καταφάσεων αἱ ἀντιθέσεις τρεῖς, ἑξαχῶς συμβαίνει [z] τἀντικείμενα λαμβάνειν, ἢ παντὶ καὶ μηδενὶ, ἢ παντὶ καὶ μὴ παντί, ἢ τινὶ καὶ μηδενί, καὶ τοῦτο ἀντιστρέψαι ἐπὶ τῶν ὅρων, οἷον τὸ Α παντὶ τῷ Β, τῷ δὲ Γ μηδενί, ἢ τῷ Γ παντί, τῷ δὲ Β μηδενί, ἢ τῷ μὲν παντί, τῷ δὲ μὴ παντί, καὶ πάλιν [a] τοῦτο ἀντιστρέψαι κατὰ τοὺς ὅρους. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος. Ὥστε φανερὸν ὁσαχῶς τε καὶ ἐν ποίοις σχήμασιν ἐνδέχεται διὰ τῶν ἀντικειμένων προτάσεων γενέσθαι συλλογισμόν.

10 Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι ἐκ ψευδῶν μὲν ἔστιν ἀληθὲς συλλογίσασθαι, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ἐκ δὲ τῶν ἀντικειμένων οὐκ ἔστιν· ἀεὶ γὰρ [b] ἐναντίος ὁ συλλογισμὸς γίνεται τῷ πράγματι, οἷον εἰ ἔστιν ἀγαθόν, μὴ εἶναι ἀγαθόν, ἢ εἰ ζῷον, μὴ ζῷον, διὰ τὸ ἐξ ἀντιφάσεως εἶναι τὸν συλλογισμὸν καὶ τοὺς ὑποκειμένους ὅρους ἢ τοὺς αὐτοὺς εἶναι ἢ τὸν μὲν ὅλον
11 τὸν δὲ μέρος. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς παραλογισμοῖς οὐδὲν κωλύει γίνεσθαι τῆς ὑποθέσεως ἀντίφασιν, οἷον εἰ ἔστι περιττόν, μὴ εἶναι περιττόν. Ἐκ γὰρ τῶν ἀντικειμένων προτάσεων ἐναντίος ἦν ὁ συλλογισμός· ἐὰν οὖν λάβῃ τοιαύτας, ἔσται τῆς ὑποθέσεως ἀντίφασις. Δεῖ δὲ κατανοεῖν ὅτι οὕτω μὲν οὐκ ἔστιν ἐναντία [c] συμπεράνασθαι ἐξ ἑνὸς συλλογισμοῦ, ὥστ' εἶναι τὸ συμπέρασμα τὸ μὴ ὂν ἀγαθὸν ἀγαθὸν ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον,

[x] β a C. [y] ἐν τοῖς τοπικοῖς B.C. [z] τὰ ἀντικείμενα C. [a] τοῦτον B.
[b] ὁ ἐναντίος C. [c] συμπεραίνεσθαι C.

ἐὰν μὴ εὐθὺς ἡ πρότασις τοιαύτη ληφθῇ, οἷον πᾶν ζῷον λευκὸν εἶναι καὶ μὴ λευκόν, τὸν δ' ἄνθρωπον ζῷον. Ἀλλ' [d] ἢ 12
προσλαβεῖν δεῖ τὴν ἀντίφασιν, οἷον ὅτι πᾶσα ἐπιστήμη ὑπόληψις [e] καὶ οὐχ ὑπόληψις, εἶτα λαβεῖν ὅτι ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη μέν ἐστιν, οὐδεμία δ' ὑπόληψις, ὥσπερ οἱ ἔλεγχοι γίνονται, ἢ ἐκ δύο συλλογισμῶν. Ὥστε δ' εἶναι ἐναντία [f] κατ' ἀλήθειαν τὰ εἰλημμένα, οὐκ ἔστιν ἄλλον τρόπον ἢ τοῦτον, καθάπερ εἴρηται πρότερον.

Τὸ δ' ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν ἔστι μέν, ὡς ἐν 16
γένει λαβεῖν, ἐν τῷ μὴ ἀποδεικνύναι τὸ προκείμενον, τοῦτο δ' ἐπισυμβαίνει πολλαχῶς· καὶ γὰρ εἰ ὅλως μὴ συλλογίζεται, καὶ εἰ δι' ἀγνωστοτέρων ἢ ὁμοίως ἀγνώστων, καὶ εἰ διὰ τῶν ὑστέρων τὸ πρότερον· ἡ γὰρ ἀπόδειξις ἐκ πιστοτέρων [g] τε καὶ προτέρων ἐστίν. Τούτων μὲν οὖν οὐδέν ἐστι τὸ αἰτεῖσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς· ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὲν δι' αὑτῶν πέφυκε γνωρίζεσθαι τὰ δὲ δι' ἄλλων (αἱ μὲν γὰρ ἀρχαὶ δι' αὑτῶν, τὰ δ' ὑπὸ τὰς ἀρχὰς δι' ἄλλων), ὅταν [h] τὸ μὴ δι' αὑτοῦ γνωστὸν δι' αὑτοῦ τις ἐπιχειρῇ δεικνύναι, τότ' αἰτεῖται τὸ ἐξ ἀρχῆς. Τοῦτο δ' 2
ἔστι μὲν οὕτω ποιεῖν ὥστ' εὐθὺς ἀξιῶσαι τὸ προκείμενον, ἐνδέχεται δὲ καὶ μεταβάντας ἐπ' ἄλλα ἄττα τῶν πεφυκότων δι' [i] ἐκείνου δείκνυσθαι διὰ τούτων ἀποδεικνύναι τὸ ἐξ ἀρχῆς, οἷον εἰ τὸ Α [k] δεικνύοιτο διὰ τοῦ Β, τὸ δὲ Β διὰ τοῦ Γ, τὸ δὲ Γ πεφυκὸς εἴη δείκνυσθαι διὰ τοῦ Α· συμβαίνει γὰρ αὐτὸ δι' αὑτοῦ τὸ Α δεικνύναι τοὺς οὕτω συλλογιζομένους. Ὅπερ ποιοῦσιν οἱ τὰς παραλλήλους οἰόμενοι γράφειν· λανθάνουσι γὰρ αὐτοὶ ἑαυτοὺς τοιαῦτα λαμβάνοντες, ἃ οὐχ οἷόν τε ἀποδεῖξαι μὴ οὐσῶν τῶν παραλλήλων. Ὥστε συμβαίνει τοῖς οὕτω συλλογιζομένοις ἕκαστον εἶναι λέγειν, εἰ ἔστιν ἕκαστον· οὕτω δ' ἅπαν ἔσται δι' αὑτοῦ γνωστόν· ὅπερ ἀδύνατον.

Εἰ οὖν τις ἀδήλου ὄντος ὅτι τὸ Α ὑπάρχει τῷ Γ, ὁμοίως 3

[d] ἢ om. C. [e] καὶ οὐχ ὑπόληψις om. B. [f] τὰ εἰλημμένα κατ' ἀλήθειαν C. [g] τε om. A. [h] μὴ τὸ A.B.C. [i] ἐκείνων A.B. [k] δεικνύοι τὸ C.

δὲ καὶ ὅτι τῷ Β. αἰτοῖτο τῷ Β ὑπάρχειν τὸ Α, οὔπω δῆλον εἰ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται. ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀποδείκνυσι, δῆλον· οὐ γὰρ ἀρχὴ ἀποδείξεως τὸ ὁμοίως ἄδηλον. Εἰ μέντοι τὸ Β πρὸς τὸ Γ οὕτως ἔχει ὥστε ταὐτὸν εἶναι, [l]ἢ δῆλον ὅτι ἀντιστρέφουσιν, ἢ ὑπάρχει θάτερον θατέρῳ, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται. Καὶ γὰρ ἄν, ὅτι τῷ Β τὸ Α ὑπάρχει, δι' ἐκείνων δεικνύοι, εἰ
4 ἀντιστρέφοι. Νῦν δὲ τοῦτο κωλύει, ἀλλ' οὐχ ὁ τρόπος. Εἰ δὲ τοῦτο [m]ποιοῖ, τὸ εἰρημένον ἂν [n]ποιοῖ καὶ ἀντιστρέφοι ὡς διὰ τριῶν. Ὡσαύτως δὲ κἂν εἰ τὸ Β τῷ Γ λαμβάνοι ὑπάρχειν, ὁμοίως [o]ἄδηλον ὂν καὶ εἰ τὸ Α, οὔπω τὸ ἐξ ἀρχῆς [p]αἰτεῖται, ἀλλ' οὐκ ἀποδείκνυσιν. Ἐὰν δὲ ταὐτὸν ᾖ τὸ Α καὶ Β ἢ [q]τῷ ἀντιστρέφειν ἢ τῷ ἕπεσθαι τῷ Β τὸ Α, τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτεῖται διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς τί δύναται, εἴρηται ἡμῖν, ὅτι τὸ δι' αὑτοῦ δεικνύναι τὸ μὴ δι' αὑτοῦ δῆλον.

5 Εἰ οὖν ἐστὶ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι τὸ δι' αὑτοῦ δεικνύναι τὸ μὴ δι' αὑτοῦ δῆλον, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ μὴ δεικνύναι, ὅταν ὁμοίως ἀδήλων ὄντων [r]τοῦ δεικνυμένου καὶ δι' οὗ [s]δείκνυται ἢ τῷ ταὐτὰ τῷ [t]αὐτῷ ἢ [v]τῷ ταὐτὸν τοῖς αὐτοῖς ὑπάρχειν, ἐν μὲν τῷ μέσῳ σχήματι [w]καὶ τρίτῳ ἀμφοτέρως ἂν ἐνδέχοιτο τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι, ἐν δὲ κατηγορικῷ συλλογισμῷ ἔν [x]τε
6 τῷ τρίτῳ καὶ τῷ πρώτῳ. Ὅταν δ' ἀποφατικῶς, ὅταν τὰ αὐτὰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ, [y]καὶ οὐχ ὁμοίως ἀμφότεραι αἱ προτάσεις, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν τῷ μέσῳ διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τοὺς ὅρους κατὰ τοὺς ἀποφατικοὺς συλλογισμούς. Ἔστι δὲ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι ἐν μὲν ταῖς ἀποδείξεσι τὰ κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχοντα, ἐν δὲ τοῖς διαλεκτικοῖς τὰ κατὰ δόξαν.

17 Τὸ δὲ μὴ παρὰ τοῦτο συμβαίνειν τὸ ψεῦδος, ὃ πολλάκις ἐν τοῖς λόγοις εἰώθαμεν λέγειν, πρῶτον μέν ἐστιν ἐν τοῖς εἰς τὸ ἀδύνατον συλλογισμοῖς, ὅταν πρὸς ἀντίφασιν ᾖ τούτου ὃ

[l] ἢ] εἰ corr. A.C. [m] ποιεῖ C. [n] ποιῇ καὶ ἀντιστρέφῃ C. [o] δῆλον B. [p] αἰτεῖται om. B. [q] τῷ ἀντ.] τὸ ἀντ. C. [r] τοῦ τε δεικνυμένου C. [s] δείκνυσιν B.C. [t] αὐτῷ λαμβάνειν ἢ A.C. [v] τῷ om. C. [w] καὶ τῷ τρίτῳ C. [x] τε om. B. [y] καὶ om. C.

ἐδείκνυτο τῇ εἰς τὸ ἀδύνατον. Οὔτε [z] γὰρ μὴ [a] ἀντιφήσας
ἐρεῖ τὸ οὐ παρὰ τοῦτο, ἀλλ' ὅτι ψεῦδός τι ἐτέθη τῶν πρό-
τερον, οὔτ' ἐν τῇ δεικνυούσῃ· οὐ γὰρ τίθησι [b] τὴν ἀντίφασιν.
Ἔτι δ' ὅταν ἀναιρεθῇ τι δεικτικῶς διὰ τῶν Α Β Γ, οὐκ ἔστιν 2
εἰπεῖν ὡς οὐ παρὰ τὸ κείμενον γεγένηται ὁ συλλογισμός.
Τὸ γὰρ μὴ παρὰ τοῦτο γίνεσθαι τότε λέγομεν, ὅταν ἀναι-
ρεθέντος τούτου μηδὲν ἧττον περαίνηται ὁ συλλογισμός,
ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς δεικτικοῖς· ἀναιρεθείσης γὰρ τῆς θέ-
σεως οὐδ' ὁ πρὸς ταύτην ἔσται συλλογισμός. Φανερὸν οὖν
ὅτι ἐν τοῖς εἰς τὸ ἀδύνατον λέγεται τὸ μὴ παρὰ τοῦτο, καὶ
ὅταν οὕτως ἔχῃ πρὸς τὸ ἀδύνατον ἡ ἐξ ἀρχῆς ὑπόθεσις, ὥστε
καὶ οὔσης καὶ μὴ οὔσης ταύτης οὐδὲν ἧττον συμβαίνειν τὸ
ἀδύνατον.

Ὁ μὲν οὖν φανερώτατος τρόπος ἐστὶ τοῦ μὴ παρὰ τὴν 3
θέσιν εἶναι τὸ ψεῦδος, ὅταν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως ἀσύναπτος ᾖ
ἀπὸ τῶν μέσων πρὸς τὸ ἀδύνατον ὁ συλλογισμός, ὅπερ εἴ-
ρηται καὶ [c] ἐν Τοπικοῖς. Τὸ γὰρ [d] τὸ ἀναίτιον ὡς αἴτιον
τιθέναι τοῦτό ἐστιν, οἷον εἰ βουλόμενος δεῖξαι ὅτι ἀσύμμε-
τρος ἡ διάμετρος, ἐπιχειροίη τὸν Ζήνωνος λόγον [e] δεικνύναι,
ὡς οὐκ ἔστι κινεῖσθαι, καὶ εἰς τοῦτο ἀπάγοι τὸ ἀδύνατον·
οὐδαμῶς γὰρ οὐδαμῇ συνεχές ἐστι τὸ ψεῦδος τῇ φάσει τῇ
ἐξ ἀρχῆς. Ἄλλος δὲ τρόπος, εἰ συνεχὲς μὲν εἴη τὸ ἀδύνατον
τῇ ὑποθέσει, μὴ μέντοι δι' ἐκείνην συμβαίνοι. Τοῦτο γὰρ 4
ἐγχωρεῖ γενέσθαι καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ ἐπὶ τὸ κάτω λαμβά-
νοντι τὸ συνεχές, οἷον εἰ τὸ Α τῷ Β κεῖται ὑπάρχον, τὸ δὲ
Β τῷ Γ, τὸ δὲ Γ τῷ Δ, τοῦτο δ' εἴη ψεῦδος, τὸ τὸ Β τῷ Δ
ὑπάρχειν. Εἰ γὰρ ἀφαιρεθέντος τοῦ Α μηδὲν ἧττον ὑπάρχοι
τὸ Β τῷ Γ καὶ τὸ Γ τῷ Δ, οὐκ ἂν εἴη τὸ ψεῦδος διὰ τὴν ἐξ
ἀρχῆς ὑπόθεσιν. Ἢ πάλιν εἴ τις ἐπὶ τὸ ἄνω λαμβάνοι τὸ
συνεχές, οἷον εἰ τὸ μὲν Α τῷ Β, τῷ δὲ Α τὸ Ε καὶ τῷ Ε
τὸ Ζ, ψεῦδος δ' εἴη τὸ ὑπάρχειν τῷ Α τὸ Ζ· καὶ γὰρ οὕτως

[z] γὰρ ὁ μὴ Α. [a] ἀντιφήσας corr. B. [b] τὴν ἀντίφασιν] ὁ ἀντι-φήσων A, ὃ ἀντίφησιν B. et corr. A. [c] ἐν τοῖς τοπικοῖς B. [d] τὸ alterum om. B. [e] δεικνύναι om. B.C.

οὐδὲν ἂν ἧττον εἴη τὸ ἀδύνατον ἀναιρεθείσης τῆς ἐξ ἀρχῆς
5 ὑποθέσεως. Ἀλλὰ δεῖ πρὸς τοὺς ἐξ ἀρχῆς ὅρους συνάπτειν
τὸ ἀδύνατον· οὕτω γὰρ ἔσται διὰ τὴν ὑπόθεσιν, οἷον ἐπὶ μὲν
[f]τὸ κάτω λαμβάνοντι τὸ συνεχὲς πρὸς τὸν κατηγορούμενον
τῶν ὅρων· εἰ γὰρ ἀδύνατον τὸ Α τῷ Δ ὑπάρχειν, ἀφαιρε-
θέντος τοῦ Α οὐκέτι ἔσται τὸ ψεῦδος. Ἐπὶ δὲ τὸ ἄνω, καθ'
οὗ κατηγορεῖται· εἰ γὰρ τῷ Β μὴ ἐγχωρεῖ τὸ Ζ ὑπάρχειν,
ἀφαιρεθέντος τοῦ Β οὐκέτι ἔσται τὸ ἀδύνατον. Ὁμοίως δὲ
καὶ στερητικῶν τῶν συλλογισμῶν ὄντων.

6 Φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ ἀδυνάτου μὴ πρὸς τοὺς ἐξ ἀρχῆς
[g]ὅρους ὄντος οὐ παρὰ τὴν θέσιν [h]συμβαίνει τὸ ψεῦδος. Ἢ
οὐδ' οὕτως ἀεὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἔσται τὸ ψεῦδος. Καὶ γὰρ
εἰ μὴ τῷ Β ἀλλὰ τῷ Κ ἐτέθη τὸ Α ὑπάρχειν, τὸ δὲ Κ τῷ
Γ καὶ [i]τοῦτο τῷ Δ, καὶ οὕτω μένει τὸ ἀδύνατον· ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω λαμβάνοντι τοὺς ὅρους, ὥστ' ἐπεὶ καὶ ὄντος
καὶ μὴ ὄντος [k]τούτου [l]συμβαίνει τὸ ἀδύνατον, οὐκ ἂν εἴη
7 παρὰ τὴν θέσιν. Ἢ τὸ μὴ ὄντος τούτου μηδὲν ἧττον γίνε-
σθαι τὸ ψεῦδος οὐχ οὕτω ληπτέον ὥστ' ἄλλου τιθεμένου
συμβαίνειν τὸ ἀδύνατον, ἀλλ' ὅταν ἀφαιρεθέντος τούτου διὰ
τῶν λοιπῶν προτάσεων ταὐτὸ περαίνηται ἀδύνατον, ἐπεὶ
ταὐτό γε ψεῦδος συμβαίνειν διὰ πλειόνων ὑποθέσεων οὐδὲν
ἴσως ἄτοπον, οἷον τὰς [m]παραλλήλους συμπίπτειν καὶ εἰ
μείζων ἐστὶν ἡ ἐντὸς τῆς ἐκτὸς καὶ εἰ τὸ τρίγωνον [n]ἔχει
πλείους ὀρθὰς δυεῖν.

18 Ὁ δὲ ψευδὴς λόγος γίνεται παρὰ τὸ [o]πρῶτον ψεῦδος. Ἢ γὰρ ἐκ τῶν δύο προτάσεων ἢ ἐκ πλειόνων πᾶς [p]ἐστὶ συλλογισμός. Εἰ μὲν οὖν ἐκ τῶν δύο, τούτων ἀνάγκη τὴν ἑτέραν ἢ καὶ ἀμφοτέρας εἶναι ψευδεῖς· ἐξ ἀληθῶν γὰρ οὐκ ἦν ψευδὴς συλλογισμός. Εἰ δ' ἐκ πλειόνων, οἷον τὸ μὲν Γ διὰ τῶν Α Β, ταῦτα [q]δὲ διὰ τῶν Δ Ε Ζ Η, τούτων τι ἔσται τῶν ἐπάνω ψεῦδος, καὶ παρὰ τοῦτο ὁ λόγος· τὸ γὰρ Α καὶ

[f] τῶι κάτω B. [g] ὅρους om. pr. C. [h] λαμβάνει A. [i] τούτωι B.
[k] τοῦτο pr. C. [l] συμβαίνοι B. [m] παραλλήλους corr. (in ους) A.
[n] ἔχοι A.B. [o] πρῶτον om. B. [p] ἔσται C. [q] δὲ om. B.C.

Β δι' ἐκείνων [r] περαίνονται. Ὥστε παρ' ἐκείνων τι συμβαίνει
τὸ συμπέρασμα καὶ τὸ ψεῦδος.

Πρὸς δὲ τὸ μὴ κατασυλλογίζεσθαι παρατηρητέον, ὅταν 19
ἄνευ τῶν συμπερασμάτων ἐρωτᾷ τὸν λόγον, ὅπως μὴ δοθῇ
δὶς ταὐτὸν ἐν ταῖς προτάσεσιν, ἐπειδήπερ ἴσμεν ὅτι ἄνευ
μέσου συλλογισμὸς οὐ γίνεται, μέσον δ' ἐστὶ τὸ πλεονάκις
λεγόμενον. Ὡς δὲ δεῖ πρὸς ἕκαστον συμπέρασμα τηρεῖν τὸ
μέσον, φανερὸν ἐκ τοῦ εἰδέναι ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχήματι δεί-
κνυται. Τοῦτο δ' ἡμᾶς οὐ λήσεται διὰ τὸ εἰδέναι πῶς ὑπέχο-
μεν τὸν λόγον.

Χρὴ δ' ὅπερ φυλάττεσθαι παραγγέλλομεν ἀποκρινομέ- 2
νους, αὐτοὺς ἐπιχειροῦντας πειρᾶσθαι λανθάνειν. Τοῦτο δ'
ἔσται πρῶτον, ἐὰν τὰ συμπεράσματα μὴ [s] προσυλλογίζων-
ται ἀλλ' εἰλημμένων τῶν ἀναγκαίων ἄδηλα ᾖ, ἔτι δὲ ἂν μὴ
τὰ σύνεγγυς ἐρωτᾷ, ἀλλ' ὅτι μάλιστα [t] τὰ μέσα. Οἷον
ἔστω δέον συμπεραίνεσθαι τὸ Α κατὰ τοῦ Ζ· μέσα Β Γ Δ Ε.
Δεῖ οὖν ἐρωτᾶν εἰ τὸ Α τῷ Β, καὶ πάλιν μὴ εἰ τὸ Β τῷ Γ,
ἀλλ' εἰ τὸ Δ τῷ Ε, κἄπειτα εἰ τὸ Β τῷ Γ, καὶ οὕτω τὰ
λοιπά. Κἂν δι' ἑνὸς μέσου γίνηται ὁ συλλογισμός, ἀπὸ τοῦ
μέσου ἄρχεσθαι· μάλιστα γὰρ ἂν οὕτω λανθάνοι τὸν ἀπο-
κρινόμενον.

Ἐπεὶ δ' ἔχομεν πότε καὶ πῶς ἐχόντων τῶν ὅρων γίνεται 20
συλλογισμός, φανερὸν καὶ πότ' ἔσται καὶ πότ' οὐκ ἔσται
ἔλεγχος. Πάντων μὲν γὰρ συγχωρουμένων, ἢ ἐναλλὰξ τιθε-
μένων τῶν ἀποκρίσεων, οἷον τῆς μὲν ἀποφατικῆς τῆς δὲ [v] κα-
ταφατικῆς, ἐγχωρεῖ γίνεσθαι ἔλεγχον. Ἦν γὰρ συλλογι-
σμὸς καὶ οὕτω καὶ ἐκείνως ἐχόντων τῶν ὅρων, ὥστ' εἰ τὸ κεί-
μενον ᾖ ἐναντίον τῷ συμπεράσματι, ἀνάγκη γίνεσθαι ἔλεγ-
χον· ὁ γὰρ ἔλεγχος ἀντιφάσεως συλλογισμός. Εἰ δὲ μη- 2
δὲν συγχωροῖτο, ἀδύνατον γίνεσθαι ἔλεγχον· οὐ γὰρ ἦν
συλλογισμὸς πάντων τῶν ὅρων στερητικῶν ὄντων, ὥστ' οὐδ'

[r] περαίνεται C. [s] προσσυλλογίζωνται B. [t] τὰ μέσα] ἄμεσα corr. C.
[v] κατηγορικῆς B.C.

ἔλεγχος· εἰ μὲν γὰρ ἔλεγχος, ἀνάγκη συλλογισμὸν εἶναι, συλλογισμοῦ δ' ὄντος οὐκ ἀνάγκη ἔλεγχον. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ μηδὲν τεθείη κατὰ τὴν ἀπόκρισιν ἐν ὅλῳ· ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται διορισμὸς ἐλέγχου καὶ συλλογισμοῦ.

21 Συμβαίνει δ' ἐνίοτε, καθάπερ ἐν τῇ θέσει τῶν ὅρων ἀπατώμεθα, καὶ κατὰ τὴν ὑπόληψιν γίνεσθαι τὴν ἀπάτην, οἷον εἰ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ πλείοσι [w] πρώτως ὑπάρχειν, καὶ τὸ μὲν λεληθέναι τινὰ καὶ οἴεσθαι μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ δὲ εἰδέναι. Ἔστω [x] γὰρ τὸ Α τῷ Β καὶ τῷ Γ καθ' αὑτὰ ὑπάρχον, καὶ ταῦτα παντὶ τῷ Δ ὡσαύτως. Εἰ δὴ τῷ μὲν Β τὸ Α παντὶ οἴεται ὑπάρχειν, καὶ τοῦτο τῷ [y] Δ, [z] τῷ δὲ Γ τὸ Α μηδενί, καὶ τοῦτο τῷ Δ παντί, τοῦ αὐτοῦ [a] κατὰ ταὐτὸν ἕξει ἐπι-
2 στήμην καὶ ἄγνοιαν. Πάλιν εἴ τις ἀπατηθείη περὶ τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας, οἷον εἰ τὸ Α ὑπάρχει τῷ Β, τοῦτο δὲ τῷ Γ καὶ τὸ Γ τῷ Δ, ὑπολαμβάνοι δὲ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν καὶ πάλιν μηδενὶ τῷ Γ· ἅμα γὰρ εἴσεταί τε καὶ οὐχ ὑπολήψεται ὑπάρχειν. Ἆρ' οὖν οὐδὲν ἄλλο ἀξιοῖ ἐκ τούτων ἢ ὃ ἐπίσταται, τοῦτο μὴ ὑπολαμβάνειν; ἐπίσταται γάρ πως ὅτι τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει διὰ τοῦ Β, ὡς τῇ καθόλου τὸ κατὰ μέρος, ὥστε ὅ πως ἐπίσταται, τοῦτο ὅλως ἀξιοῖ μὴ
3 ὑπολαμβάνειν· ὅπερ ἀδύνατον. Ἐπὶ δὲ τοῦ πρότερον λεχθέντος, εἰ μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας τὸ μέσον, καθ' ἑκάτερον μὲν τῶν μέσων ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις οὐκ ἐγχωρεῖ ὑπολαμβάνειν, οἷον τὸ Α τῷ μὲν Β παντί, τῷ δὲ Γ μηδενί, ταῦτα δ' ἀμφότερα παντὶ τῷ Δ. Συμβαίνει γὰρ ἢ ἁπλῶς ἢ
4 ἐπί τι ἐναντίαν λαμβάνεσθαι τὴν πρώτην πρότασιν. Εἰ γὰρ ᾧ τὸ Β ὑπάρχει, παντὶ τὸ Α ὑπολαμβάνει ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τῷ Δ οἶδε, καὶ ὅτι τῷ Δ τὸ Α οἶδεν. Ὥστ' εἰ πάλιν, ᾧ τὸ [b] Γ, μηδενὶ οἴεται τὸ Α ὑπάρχειν, ᾧ τὸ Β τινὶ ὑπάρχει, τούτῳ οὐκ οἴεται τὸ Α ὑπάρχειν. Τὸ δὲ παντὶ οἰόμενον ᾧ τὸ Β, πάλιν τινὶ μὴ οἴεσθαι ᾧ τὸ Β, ἢ ἁπλῶς ἢ ἐπί τι ἐναν-

[w] πρώτοις A.B.C. [x] γὰρ om. A.C. [y] Δ] δ παντὶ C. [z] τῷ—παντὶ om. C. [a] κατ' αὐτὸν B. [b] γ παντὶ μηδενὶ C.

τίον ἐστίν. Οὕτω μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται ὑπολαβεῖν, καθ'
ἑκάτερον δὲ τὴν μίαν ἢ [c] κατὰ θάτερον ἀμφοτέρας οὐδὲν
κωλύει, οἷον τὸ Α παντὶ τῷ Β καὶ τὸ Β τῷ Δ, καὶ πάλιν
τὸ Α μηδενὶ τῷ Γ. Ὁμοία γὰρ ἡ τοιαύτη ἀπάτη καὶ ὡς 5
ἀπατώμεθα περὶ [d] τὰ ἐν μέρει, οἷον εἰ [e] τῷ Β παντὶ τὸ Α
ὑπάρχει, τὸ δὲ Β τῷ Γ παντί, τὸ Α παντὶ τῷ Γ ὑπάρξει.
Εἰ οὖν τις οἶδεν ὅτι τὸ Α, ᾧ [f] τὸ Β, ὑπάρχει παντί, οἶδε καὶ
ὅτι τῷ Γ. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει ἀγνοεῖν τὸ Γ ὅτι ἔστιν, οἷον
εἰ τὸ μὲν Α δύο ὀρθαί, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Β τρίγωνον, τὸ δ' ἐφ'
[g] ᾧ Γ αἰσθητὸν τρίγωνον. Ὑπολάβοι γὰρ ἄν τις μὴ εἶναι 6
τὸ Γ, εἰδὼς ὅτι πᾶν τρίγωνον ἔχει δύο ὀρθάς, ὥσθ' ἅμα εἴ-
σεται καὶ ἀγνοήσει ταὐτόν. Τὸ γὰρ εἰδέναι πᾶν τρίγωνον
ὅτι δύο ὀρθαῖς οὐχ ἁπλοῦν ἐστίν, ἀλλὰ τὸ μὲν [h] τῷ τὴν κα-
θόλου ἔχειν ἐπιστήμην, τὸ δὲ τὴν καθ' ἕκαστον. Οὕτω μὲν
οὖν ὡς τῇ καθόλου οἶδε τὸ Γ ὅτι δύο ὀρθαί, ὡς δὲ τῇ καθ'
ἕκαστον οὐκ οἶδεν, ὥστ' οὐχ ἕξει τὰς ἐναντίας. Ὁμοίως δὲ 7
καὶ ὁ ἐν τῷ Μένωνι λόγος, ὅτι ἡ μάθησις ἀνάμνησις. Οὐ-
δαμοῦ γὰρ συμβαίνει προεπίστασθαι τὸ καθ' ἕκαστον, ἀλλ'
ἅμα τῇ ἐπαγωγῇ λαμβάνειν τὴν τῶν κατὰ μέρος ἐπιστήμην
ὥσπερ ἀναγνωρίζοντας. Ἔνια γὰρ εὐθὺς ἴσμεν, [i] οἷον ὅτι
δύο ὀρθαῖς, ἐὰν [k] εἰδῶμεν ὅτι τρίγωνον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων.

Τῇ μὲν οὖν καθόλου θεωροῦμεν τὰ ἐν μέρει, τῇ δ' οἰκείᾳ 8
οὐκ ἴσμεν, ὥστ' ἐνδέχεται καὶ ἀπατᾶσθαι περὶ αὐτά, πλὴν
οὐκ ἐναντίως, ἀλλ' ἔχειν [l] μὲν τὴν καθόλου, ἀπατᾶσθαι δὲ τῇ
κατὰ μέρος. Ὁμοίως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων· οὐ γὰρ
ἐναντία ἡ κατὰ τὸ μέσον ἀπάτη τῇ κατὰ τὸν συλλογισμὸν
ἐπιστήμῃ, οὐδ' ἡ καθ' [m] ἑκάτερον τῶν μέσων ὑπόληψις. Οὐδὲν
δὲ κωλύει εἰδότα καὶ ὅτι τὸ Α ὅλῳ τῷ Β ὑπάρχει καὶ πάλιν
τοῦτο τῷ Γ, οἰηθῆναι μὴ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Γ, οἷον ὅτι
πᾶσα ἡμίονος ἄτοκος καὶ [n] αὕτη ἡμίονος οἴεσθαι κύειν ταύτην·

[c] κατὰ θάτερον] καθεκάτερον A.B. [d] τὰ] τὰς A.B.C. [e] τῷ] ᾧ τὸ B. [f] τὸ β corr. A. [g] ᾧ] οὗ A.C. [h] τῷ om. A.C. [i] οἷον om. C. [k] ἴδωμεν C. et corr. A. [l] μὲν om. B. [m] ἕτερον A. [n] αὕτη ἡ ἡμίονος A.

οὐ γὰρ ἐπίσταται ὅτι τὸ Α τῷ Γ, μὴ συνθεωρῶν τὸ καθ'
9 [p]ἑκάτερον. Ὥστε δῆλον ὅτι καὶ εἰ τὸ μὲν οἶδε τὸ δὲ μὴ οἶδεν, ἀπατηθήσεται· ὅπερ ἔχουσιν αἱ [q]καθόλου πρὸς τὰς κατὰ μέρος ἐπιστήμας. Οὐδὲν γὰρ τῶν αἰσθητῶν ἔξω τῆς αἰσθήσεως γενόμενον ἴσμεν, οὐδ' ἂν ᾐσθημένοι τυγχάνωμεν, εἰ μὴ ὡς τῷ καθόλου καὶ τῷ ἔχειν τὴν οἰκείαν ἐπιστήμην, ἀλλ' οὐχ [r]ὡς τῷ ἐνεργεῖν. Τὸ γὰρ ἐπίστασθαι λέγεται τριχῶς, ἢ ὡς τῇ καθόλου ἢ ὡς τῇ οἰκείᾳ ἢ ὡς [s]τῷ ἐνεργεῖν,
10 ὥστε καὶ τὸ ἠπατῆσθαι τοσαυταχῶς. Οὐδὲν οὖν κωλύει καὶ εἰδέναι καὶ ἠπατῆσθαι περὶ ταὐτό, πλὴν οὐκ ἐναντίως. Ὅπερ συμβαίνει καὶ τῷ καθ' ἑκατέραν εἰδότι τὴν πρότασιν καὶ μὴ ἐπεσκεμμένῳ πρότερον. Ὑπολαμβάνων γὰρ κύειν τὴν ἡμίονον οὐκ ἔχει τὴν κατὰ τὸ ἐνεργεῖν ἐπιστήμην, οὐδ' αὖ διὰ τὴν ὑπόληψιν ἐναντίαν ἀπάτην τῇ ἐπιστήμῃ· συλλογισμὸς [t]γὰρ ἡ ἐναντία ἀπάτη τῇ καθόλου.

11 Ὁ δ' ὑπολαμβάνων [v]τὸ ἀγαθῷ εἶναι κακῷ εἶναι, τὸ αὐτὸ ὑπολήψεται ἀγαθῷ εἶναι καὶ κακῷ. Ἔστω γὰρ [w]τὸ μὲν ἀγαθῷ εἶναι ἐφ' οὗ Α, τὸ δὲ κακῷ εἶναι ἐφ' οὗ Β, πάλιν δὲ τὸ ἀγαθῷ εἶναι ἐφ' οὗ Γ. Ἐπεὶ οὖν ταὐτὸν ὑπολαμβάνει τὸ Β καὶ τὸ Γ, καὶ εἶναι τὸ Γ τὸ Β ὑπολήψεται, καὶ πάλιν τὸ Β τὸ Α εἶναι ὡσαύτως, ὥστε καὶ τὸ Γ τὸ Α. Ὥσπερ γὰρ εἰ ἦν ἀληθές, καθ' οὗ τὸ Γ, τὸ Β, καὶ καθ' οὗ τὸ Β, τὸ Α, καὶ κατὰ τοῦ Γ τὸ Α ἀληθὲς ἦν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπο-
12 λαμβάνειν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ εἶναι· ταὐτοῦ γὰρ ὄντος τοῦ Γ καὶ Β, καὶ πάλιν τοῦ Β καὶ Α, καὶ τὸ Γ τῷ Α ταὐτὸν ἦν. Ὥστε καὶ ἐπὶ τοῦ δοξάζειν ὁμοίως. Ἆρ' οὖν τοῦτο μὲν ἀναγκαῖον, εἴ τις δώσει τὸ πρῶτον; ἀλλ' ἴσως ἐκεῖνο ψεῦδος, τὸ ὑπολαβεῖν τινὰ κακῷ εἶναι [x]τὸ ἀγαθῷ εἶναι, εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· πολλαχῶς γὰρ ἐγχωρεῖ τοῦθ' ὑπολαμβάνειν. Ἐπισκεπτέον δὲ τοῦτο βέλτιον.

22 Ὅταν δ' ἀντιστρέφῃ τὰ ἄκρα, ἀνάγκη καὶ τὸ μέσον ἀντι-

[p] ἑκάτερον λῆμμα. Ὥστε A. [q] καθόλου προτάσεις πρὸς A. [r] ὡς τὸ A.B. [s] τὸ A. [t] γάρ ἐστιν ἡ C. [v] τὸ prius corr. A.C. [w] τὸ corr. A.C. [x] τὸ ἀγ.] καὶ ἀγ. B.

στρέφειν πρὸς ἄμφω. Εἰ γὰρ τὸ Α κατὰ τοῦ Γ διὰ τοῦ
Β ὑπάρχει, εἰ ἀντιστρέφει καὶ ὑπάρχει, ᾧ τὸ Α, παντὶ τὸ
Γ, καὶ τὸ Β τῷ Α ἀντιστρέφει, καὶ ὑπάρχει, ᾧ τὸ Α, παντὶ
τὸ Β διὰ μέσου τοῦ Γ, καὶ τὸ Γ τῷ Β ἀντιστρέφει διὰ
μέσου τοῦ Α. Καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν ὡσαύτως, οἷον εἰ
τὸ Β τῷ Γ ὑπάρχει, τῷ δὲ Β τὸ Α οὐχ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ Α
τῷ Γ οὐχ ὑπάρξει. Εἰ δὴ τὸ Β τῷ Α ἀντιστρέφει, καὶ τὸ 2
Γ τῷ Α ἀντιστρέψει. Ἔστω γὰρ τὸ Β μὴ ὑπάρχον τῷ
Α· οὐδ' ἄρα τὸ Γ· παντὶ γὰρ τῷ Γ τὸ Β ὑπῆρχεν. Καὶ εἰ
[y] τῷ Β τὸ Γ ἀντιστρέφει, καὶ [z] τῷ Α ἀντιστρέφει· καθ' οὗ
γὰρ ἅπαντος τὸ Β, καὶ τὸ Γ. Καὶ εἰ τὸ Γ πρὸς τὸ Α ἀν-
τιστρέφει, καὶ τὸ Β ἀντιστρέφει πρὸς τὸ Α. Ὧ γὰρ τὸ
Β, τὸ Γ· ᾧ δὲ τὸ Γ, τὸ Α οὐχ ὑπάρχει. Καὶ μόνον τοῦτο
ἀπὸ τοῦ συμπεράσματος ἄρχεται, τὰ δ' ἄλλα οὐχ ὁμοίως
καὶ ἐπὶ τοῦ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ. Πάλιν εἰ τὸ Α καὶ 3
τὸ Β ἀντιστρέφει, καὶ τὸ Γ καὶ τὸ Δ ὡσαύτως, ἅπαντι δ'
ἀνάγκη τὸ Α ἢ τὸ Γ ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β καὶ Δ οὕτως ἕξει
ὥστε παντὶ θάτερον ὑπάρχειν. Ἐπεὶ γὰρ ᾧ τὸ Α, τὸ Β,
καὶ ᾧ τὸ Γ, τὸ Δ, παντὶ δὲ τὸ Α ἢ τὸ Γ καὶ οὐχ ἅμα, φα-
νερὸν ὅτι καὶ τὸ Β ἢ τὸ Δ παντὶ καὶ οὐχ ἅμα. Οἷον εἰ τὸ
[a] ἀγένητον ἄφθαρτον καὶ τὸ ἄφθαρτον ἀγένητον, ἀνάγκη τὸ
γένομενον φθαρτὸν καὶ τὸ φθαρτὸν γεγονέναι· δύο γὰρ συλ-
λογισμοὶ σύγκεινται. Πάλιν εἰ παντὶ μὲν τὸ Α ἢ τὸ Β καὶ 4
τὸ Γ ἢ τὸ Δ, ἅμα δὲ μὴ ὑπάρχει, εἰ ἀντιστρέφει τὸ Α καὶ
τὸ Γ, καὶ τὸ Β καὶ τὸ Δ ἀντιστρέφει. Εἰ γὰρ τινὶ μὴ
ὑπάρχει τὸ Β, ᾧ τὸ Δ, δῆλον ὅτι τὸ Α ὑπάρχει. Εἰ δὲ τὸ
Α, καὶ τὸ Γ· ἀντιστρέφει γάρ. Ὥστε ἅμα τὸ Γ [b] καὶ Δ.
Τοῦτο δ' ἀδύνατον. Ὅταν δὲ τὸ Α ὅλῳ τῷ Β καὶ τῷ Γ 5
ὑπάρχῃ καὶ μηδενὸς ἄλλου κατηγορῆται, ὑπάρχῃ δὲ καὶ τὸ
Β παντὶ τῷ Γ, ἀνάγκη τὸ Α καὶ Β ἀντιστρέφειν· ἐπεὶ γὰρ
κατὰ μόνων τῶν Β Γ λέγεται τὸ Α, κατηγορεῖται δὲ τὸ Β
καὶ αὐτὸ αὐτοῦ καὶ τοῦ Γ, φανερὸν ὅτι καθ' ὧν τὸ Α, καὶ

[y] τὸ β τῶι pr. A.B. et corr. C. [z] τὸ pr. A.B. [a] ἀγέννητον C. bis.
[b] καὶ τὸ δ C.

6 τὸ Β λεχθήσεται πάντων πλὴν αὐτοῦ τοῦ Α. Πάλιν ὅταν τὸ Α καὶ τὸ Β ὅλῳ τῷ Γ ὑπάρχῃ, ἀντιστρέφῃ δὲ τὸ Γ τῷ Β, ἀνάγκη τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχειν· ἐπεὶ γὰρ παντὶ τῷ Γ τὸ Α, τὸ δὲ Γ τῷ Β διὰ τὸ ἀντιστρέφειν, καὶ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρξει. Ὅταν δὲ δυοῖν ὄντοιν τὸ Α τοῦ Β αἱρετώτερον ᾖ, ὄντων ἀντικειμένων, καὶ τὸ Δ τοῦ Γ ὡσαύτως, εἰ αἱρετώτερα τὰ Α Γ τῶν Β Δ, τὸ Α τοῦ Δ αἱρετώτερον.
7 Ὁμοίως γὰρ διωκτὸν τὸ Α καὶ φευκτὸν τὸ Β· ἀντικείμενα γάρ. Καὶ τὸ Γ τῷ Δ· καὶ γὰρ ταῦτα ἀντίκειται. Εἰ οὖν τὸ Α τῷ Δ ὁμοίως αἱρετόν, καὶ τὸ Β τῷ Γ φευκτόν· ἑκάτερον γὰρ ἑκατέρῳ ὁμοίως, φευκτὸν διωκτῷ. Ὥστε καὶ τὰ ἄμφω τὰ Α Γ τοῖς Β Δ. Ἐπεὶ δὲ μᾶλλον, οὐχ οἷόν τε ὁμοίως· καὶ γὰρ ἂν τὰ [c] Β Δ ὁμοίως ἦσαν. Εἰ δὲ τὸ Δ τοῦ Α αἱρετώτερον, καὶ τὸ Β τοῦ Γ ἧττον φευκτόν· τὸ γὰρ
8 ἔλαττον τῷ ἐλάττονι ἀντίκειται. Αἱρετώτερον δὲ τὸ μεῖζον ἀγαθὸν καὶ ἔλαττον κακὸν ἢ τὸ ἔλαττον ἀγαθὸν καὶ μεῖζον κακόν· καὶ τὸ ἅπαν ἄρα, [d] τὸ Β Δ, αἱρετώτερον τοῦ Α Γ. Νῦν δ' οὐκ ἔστιν. Τὸ Α ἄρα αἱρετώτερον τοῦ Δ, καὶ τὸ Γ ἄρα τοῦ Β ἧττον φευκτόν. Εἰ δὴ ἕλοιτο πᾶς ὁ ἐρῶν κατὰ τὸν ἔρωτα τὸ Α τὸ οὕτως ἔχειν ὥστε χαρίζεσθαι, καὶ τὸ μὴ χαρίζεσθαι τὸ ἐφ' οὗ Γ, ἢ τὸ χαρίζεσθαι τὸ ἐφ' οὗ Δ, καὶ τὸ μὴ τοιοῦτον εἶναι οἷον [e] χαρίζεσθαι τὸ ἐφ' οὗ Β, δῆλον ὅτι τὸ Α τὸ τοιοῦτον εἶναι αἱρετώτερόν ἐστιν ἢ τὸ χαρί-
9 ζεσθαι. Τὸ ἄρα φιλεῖσθαι τῆς συνουσίας αἱρετώτερον κατὰ τὸν ἔρωτα. Μᾶλλον ἄρα ὁ ἔρως ἐστὶ τῆς φιλίας ἢ τοῦ συνεῖναι. Εἰ δὲ μάλιστα τούτου, καὶ τέλος τοῦτο. Τὸ ἄρα συνεῖναι ἢ οὐκ ἔστιν ὅλως ἢ τοῦ φιλεῖσθαι ἕνεκεν· καὶ γὰρ αἱ ἄλλαι ἐπιθυμίαι καὶ τέχναι οὕτω [f] γίνονται.

23 Πῶς μὲν οὖν ἔχουσιν οἱ ὅροι κατὰ τὰς ἀντιστροφὰς καὶ τὸ αἱρετώτερον ἢ φευκτότερον εἶναι, φανερόν· ὅτι δ' οὐ μόνον οἱ [g] διαλεκτικοὶ καὶ ἀποδεικτικοὶ συλλογισμοὶ διὰ τῶν προειρημένων γίνονται σχημάτων, ἀλλὰ καὶ οἱ ῥητορικοὶ καὶ

[c] Β Δ] β γ C. [d] τὸ Β Δ om. C. [e] χαρίσασθαι B.C. [f] γίνονται] γίνονται α β γ δ A, om. B.C. [g] διάλεκτοι pr. A.

ἁπλῶς ἡτισοῦν πίστις καὶ [h] ἡ καθ' ὁποιανοῦν μέθοδον, νῦν ἂν εἴη λεκτέον. Ἅπαντα γὰρ [i] πιστεύομεν ἢ διὰ συλλογισμοῦ ἢ ἐξ ἐπαγωγῆς.

Ἐπαγωγὴ μὲν οὖν ἐστὶ καὶ ὁ ἐξ ἐπαγωγῆς συλλογισμὸς 2 τὸ διὰ τοῦ ἑτέρου θάτερον ἄκρον τῷ μέσῳ συλλογίσασθαι, οἷον εἰ τῶν Α Γ μέσον τὸ Β, διὰ τοῦ Γ δεῖξαι τὸ Α τῷ Β [k] ὑπάρχειν· οὕτω γὰρ ποιούμεθα τὰς ἐπαγωγάς. Οἷον ἔστω τὸ Α μακρόβιον, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Β τὸ χολὴν μὴ ἔχον, ἐφ' ᾧ δὲ Γ τὸ καθ' ἕκαστον μακρόβιον, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος καὶ ἡμίονος. Τῷ δὴ Γ ὅλῳ ὑπάρχει τὸ Α· πᾶν γὰρ τὸ ἄχολον μακρόβιον. Ἀλλὰ καὶ τὸ Β, τὸ μὴ ἔχειν χολήν, παντὶ 3 ὑπάρχει τῷ Γ. Εἰ οὖν ἀντιστρέφει τὸ Γ τῷ Β καὶ μὴ ὑπερτείνει τὸ μέσον, ἀνάγκη τὸ Α τῷ Β ὑπάρχειν. Δέδεικται γὰρ πρότερον ὅτι ἂν δύο ἄττα τῷ αὐτῷ ὑπάρχῃ καὶ πρὸς θάτερον αὐτῶν ἀντιστρέφῃ τὸ ἄκρον, ὅτι τῷ ἀντιστρέφοντι καὶ θάτερον ὑπάρξει τῶν κατηγορουμένων. Δεῖ δὲ νοεῖν τὸ Γ τὸ ἐξ ἁπάντων τῶν καθ' ἕκαστον συγκείμενον· ἡ γὰρ ἐπαγωγὴ διὰ πάντων.

Ἔστι δ' ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς τῆς πρώτης καὶ ἀμέσου 4 προτάσεως· ὧν μὲν γὰρ ἔστι μέσον, διὰ τοῦ μέσου ὁ συλλογισμός, ὧν δὲ μή ἐστι, δι' ἐπαγωγῆς. Καὶ τρόπον τινὰ ἀντίκειται ἡ ἐπαγωγὴ τῷ συλλογισμῷ· ὁ μὲν γὰρ διὰ τοῦ μέσου τὸ ἄκρον τῷ τρίτῳ δείκνυσιν, ἡ δὲ διὰ τοῦ τρίτου τὸ ἄκρον τῷ μέσῳ. Φύσει μὲν [l] οὖν πρότερος καὶ γνωριμώτερος ὁ διὰ τοῦ μέσου συλλογισμός, ἡμῖν δ' ἐναργέστερος ὁ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς.

Παράδειγμα δ' ἐστὶν ὅταν τῷ μέσῳ τὸ ἄκρον ὑπάρχον 24 δειχθῇ διὰ τοῦ ὁμοίου τῷ τρίτῳ. [m] Δεῖ δὲ καὶ τὸ μέσον τῷ τρίτῳ καὶ τὸ πρῶτον τῷ ὁμοίῳ γνώριμον εἶναι ὑπάρχον. Οἷον ἔστω τὸ Α κακόν, τὸ δὲ Β πρὸς ὁμόρους ἀναιρεῖσθαι πόλεμον, ἐφ' ᾧ δὲ Γ τὸ Ἀθηναίους πρὸς Θηβαίους, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Δ Θηβαίους πρὸς Φωκεῖς. Ἐὰν οὖν βουλώμεθα δεῖξαι ὅτι

[h] ἡ om. B.C. [i] πιστοῦμεν C. [k] ὑπάρχον B, om. C. [l] οὖν om. C. [m] δεῖ—τρίτῳ om. C.

τὸ Θηβαίοις πολεμεῖν κακόν ἐστι, ληπτέον ὅτι τὸ πρὸς τοὺς ὁμόρους πολεμεῖν κακόν. Τούτου δὲ πίστις ἐκ τῶν ὁμοίων, οἷον ὅτι Θηβαίοις ὁ πρὸς Φωκεῖς. Ἐπεὶ οὖν τὸ πρὸς τοὺς ὁμόρους κακόν, τὸ δὲ πρὸς Θηβαίους πρὸς ὁμόρους ἐστί, φανερὸν ὅτι τὸ πρὸς Θηβαίους πολεμεῖν κακόν. Ὅτι μὲν οὖν τὸ Β τῷ Γ καὶ τῷ Δ ὑπάρχει, φανερόν (ἄμφω γάρ ἐστι πρὸς τοὺς ὁμόρους ἀναιρεῖσθαι πόλεμον), καὶ ὅτι τὸ Α τῷ Δ (Θηβαίοις γὰρ οὐ συνήνεγκεν ὁ πρὸς Φωκεῖς πόλεμος)· ὅτι δὲ [n] τὸ Α τῷ Β ὑπάρχει, διὰ τοῦ Δ δειχθήσεται. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον κἂν εἰ διὰ πλειόνων τῶν ὁμοίων ἡ πίστις [o] γίνοιτο τοῦ μέσου πρὸς τὸ ἄκρον. Φανερὸν [p] οὖν ὅτι τὸ παράδειγμά ἐστιν οὔτε ὡς μέρος πρὸς ὅλον οὔτε ὡς ὅλον πρὸς μέρος, ἀλλ' ὡς μέρος πρὸς μέρος, ὅταν ἄμφω μὲν [q] ᾖ ὑπὸ ταὐτό, γνώριμον δὲ θάτερον. Καὶ διαφέρει τῆς ἐπαγωγῆς, ὅτι ἡ μὲν ἐξ ἁπάντων τῶν ἀτόμων τὸ ἄκρον ἐδείκνυεν ὑπάρχειν τῷ μέσῳ καὶ πρὸς τὸ ἄκρον οὐ συνῆπτε τὸν συλλογισμόν, τὸ δὲ καὶ συνάπτει καὶ οὐκ ἐξ ἁπάντων δείκνυσιν.

Ἀπαγωγὴ δ' ἐστὶν ὅταν τῷ μὲν μέσῳ τὸ πρῶτον δῆλον ᾖ ὑπάρχον, τῷ δ' ἐσχάτῳ τὸ μέσον ἄδηλον μέν, ὁμοίως δὲ πιστὸν ἢ μᾶλλον τοῦ συμπεράσματος, ἔτι ἂν ὀλίγα ᾖ τὰ μέσα τοῦ ἐσχάτου καὶ τοῦ μέσου· πάντως γὰρ ἐγγύτερον εἶναι συμβαίνει τῆς ἐπιστήμης. Οἷον ἔστω τὸ Α τὸ διδακτόν, ἐφ' [r] οὗ Β ἐπιστήμη, [s] τὸ Γ δικαιοσύνη. Ἡ μὲν οὖν ἐπιστήμη ὅτι διδακτόν, φανερόν· ἡ δ' ἀρετὴ εἰ ἐπιστήμη, ἄδηλον. Εἰ οὖν ὁμοίως ἢ μᾶλλον πιστὸν τὸ Β Γ τοῦ Α Γ, ἀπαγωγή ἐστιν· ἐγγύτερον γὰρ τοῦ ἐπίστασθαι διὰ τὸ [t] προσειληφέναι τὴν Α Γ ἐπιστήμην πρότερον οὐκ ἔχοντας. Ἢ πάλιν εἰ ὀλίγα τὰ μέσα τῶν Β Γ· καὶ γὰρ οὕτως ἐγγύτερον τοῦ εἰδέναι. Οἷον εἰ τὸ Δ εἴη τετραγωνίζεσθαι, τὸ [v] δ' ἐφ' ᾧ Ε εὐθύγραμμον, τὸ δ' [w] ἐφ' ᾧ Ζ κύκλος· εἰ τοῦ Ε Ζ ἓν μόνον εἴη μέσον, τὸ μετὰ μηνίσκων ἴσον γίνεσθαι εὐθυγράμμῳ τὸν

[n] τῷ β τὸ α C. [o] γένοιτο C. [p] οὖν om. C. [q] εἴη ὑπὸ τὸ αὐτὸ C. [r] οὗ δὲ β B. [s] τὸ δὲ γ C. [t] προειληφέναι C. [v] δ' prius om. C. [w] ἐφ' ᾧ om. B.

κύκλον, ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ εἰδέναι. Ὅταν δὲ μήτε πιστότερον
[x] ᾖ τὸ Β Γ τοῦ Α Γ μήτ' ὀλίγα τὰ μέσα, οὐ λέγω ἀπαγω-
γήν. Οὐδ' ὅταν ἄμεσον [y] ᾖ τὸ Β Γ· ἐπιστήμη γὰρ τὸ τοι-
οῦτον.

Ἔνστασις δ' ἐστὶ πρότασις προτάσει ἐναντία. Διαφέρει 26
δὲ τῆς προτάσεως, ὅτι τὴν μὲν ἔνστασιν ἐνδέχεται εἶναι ἐπὶ
μέρους, τὴν δὲ πρότασιν ἢ ὅλως οὐκ ἐνδέχεται ἢ οὐκ ἐν τοῖς
καθόλου συλλογισμοῖς. Φέρεται δὲ ἡ ἔνστασις [z] διχῶς καὶ
διὰ δύο σχημάτων, διχῶς μὲν ὅτι ἢ καθόλου ἢ ἐν μέρει πᾶσα
ἔνστασις, [a] ἐκ δύο δὲ σχημάτων ὅτι ἀντικείμεναι φέρονται τῇ
προτάσει, τὰ δ' ἀντικείμενα ἐν τῷ πρώτῳ καὶ τῷ τρίτῳ σχή-
ματι περαίνονται μόνοις. Ὅταν γὰρ ἀξιώσῃ παντὶ ὑπάρ-
χειν, ἐνιστάμεθα [b] ὅτι οὐδενὶ ἢ ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχει· τούτων
δὲ τὸ μὲν μηδενὶ ἐκ τοῦ πρώτου σχήματος, τὸ δὲ τινὶ μὴ ἐκ
τοῦ ἐσχάτου. Οἷον ἔστω τὸ Α μίαν εἶναι ἐπιστήμην, ἐφ' 2
[c] ᾧ [d] τὸ Β ἐναντία. Προτείναντος δὴ μίαν εἶναι [e] τῶν ἐναν-
τίων ἐπιστήμην, ἢ ὅτι ὅλως οὐχ ἡ αὐτὴ τῶν ἀντικειμένων ἐνί-
σταται, τὰ δ' ἐναντία ἀντικείμενα, ὥστε γίνεται τὸ πρῶτον
σχῆμα, ἢ ὅτι τοῦ γνωστοῦ καὶ ἀγνώστου οὐ μία· τοῦτο δὲ
τὸ τρίτον· κατὰ γὰρ τοῦ Γ, τοῦ γνωστοῦ καὶ ἀγνώστου, τὸ
μὲν ἐναντία εἶναι ἀληθές, τὸ δὲ μίαν αὐτῶν ἐπιστήμην εἶναι
ψεῦδος. Πάλιν ἐπὶ τῆς στερητικῆς προτάσεως ὡσαύτως. 3
[f] Ἀξιοῦντος [g] γὰρ μὴ εἶναι μίαν τῶν ἐναντίων, ἢ ὅτι πάντων
τῶν ἀντικειμένων ἢ ὅτι τινῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ [h] λέγομεν, οἷον
ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους· τὸ μὲν οὖν πάντων ἐκ τοῦ πρώτου, τὸ
δὲ τινῶν ἐκ τοῦ τρίτου σχήματος. Ἁπλῶς γὰρ ἐν [i] πᾶσι
καθόλου μὲν [k] ἐνιστάμενον ἀνάγκη πρὸς τὸ καθόλου [l] τῶν
προτεινομένων τὴν ἀντίφασιν εἰπεῖν, οἷον εἰ μὴ τὴν αὐτὴν
ἀξιοῖ τῶν ἐναντίων πάντων, εἰπόντα τῶν ἀντικειμένων μίαν.
Οὕτω δ' ἀνάγκη τὸ πρῶτον εἶναι σχῆμα· μέσον γὰρ γίνεται 4

[x] ᾖ] εἴη C. [y] ᾖ om. C. [z] διχῶς τε καὶ C. [a] ἐκ] διὰ C.
[b] ὅτι—ὑπάρχει] ἢ ὅτι τινὶ ἢ ὅτι οὐδενὶ μὴ ὑπάρχει C. [c] ὧν B, οὗ C.
[d] τὸ om. C. [e] τῶν ἐναντίων μίαν εἶναι C. [f] ἀξιοῦνται A, ἀξιοῦντες B.
[g] γὰρ τοῦ μὴ C. [h] λέγωμεν B. [i] ἅπασι C. [k] ἐνισταμένων B.
[l] τῶι προτεινομένωι A.B.

τὸ καθόλου πρὸς τὸ ἐξ ἀρχῆς. Ἐν μέρει δέ, πρὸς ὅ ἐστι καθόλου καθ' οὗ λέγεται ἡ πρότασις, οἷον γνωστοῦ καὶ ἀγνώστου μὴ τὴν αὐτήν· τὰ γὰρ ἐναντία καθόλου πρὸς ταῦτα. Καὶ γίνεται τὸ τρίτον σχῆμα· μέσον γὰρ τὸ ἐν μέρει λαμβανόμενον. οἷον τὸ γνωστὸν καὶ [m] τὸ ἄγνωστον. Ἐξ ὧν γὰρ ἔστι συλλογίσασθαι [n] τοὐναντίον, ἐκ τούτων καὶ τὰς
5 ἐνστάσεις ἐπιχειροῦμεν λέγειν. Διὸ καὶ ἐκ μόνων τούτων τῶν [o] σχημάτων φέρομεν· ἐν μόνοις γὰρ οἱ ἀντικείμενοι συλλογισμοί· διὰ γὰρ τοῦ μέσου οὐκ ἦν [p] καταφατικῶς. Ἔτι δὲ κἂν λόγου δέοιτο πλείονος [q] ἡ διὰ τοῦ μέσου σχήματος, οἷον εἰ μὴ δοίη τὸ Α τῷ Β ὑπάρχειν διὰ τὸ μὴ ἀκολουθεῖν αὐτῷ τὸ Γ. Τοῦτο γὰρ δι' ἄλλων προτάσεων δῆλον· οὐ δεῖ δὲ εἰς ἄλλα ἐκτρέπεσθαι τὴν ἔνστασιν, ἀλλ' εὐθὺς φανερὰν ἔχειν τὴν ἑτέραν πρότασιν. Διὸ καὶ τὸ σημεῖον ἐκ μόνου τούτου τοῦ σχήματος οὐκ ἔστιν.

6 Ἐπισκεπτέον δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐνστάσεων, [r] οἷον περὶ τῶν ἐκ τοῦ ἐναντίου καὶ τοῦ ὁμοίου καὶ τοῦ κατὰ δόξαν, καὶ εἰ τὴν ἐν μέρει ἐκ τοῦ πρώτου ἢ τὴν στερητικὴν ἐκ τοῦ μέσου δυνατὸν λαβεῖν.

27 Εἰκὸς δὲ καὶ σημεῖον οὐ ταὐτόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ μὲν εἰκός ἐστι πρότασις ἔνδοξος· ὃ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἴσασιν οὕτω γινόμενον ἢ μὴ γινόμενον ἢ ὂν ἢ μὴ ὄν, τοῦτ' ἐστὶν εἰκός, οἷον τὸ μισεῖν τοὺς φθονοῦντας ἢ τὸ φιλεῖν τοὺς ἐρωμένους.
2 Σημεῖον δὲ βούλεται εἶναι πρότασις [s] ἀποδεικτικὴ ἀναγκαία ἢ ἔνδοξος· οὗ γὰρ ὄντος ἔστιν ἢ οὗ γενομένου πρότερον ἢ ὕστερον γέγονε τὸ πρᾶγμα, τοῦτο σημεῖόν ἐστι τοῦ γεγονέναι ἢ εἶναι. Ἐνθύμημα [t] μὲν οὖν ἐστὶ [v] συλλογισμὸς ἐξ εἰκότων [w] ἢ σημείων. λαμβάνεται δὲ τὸ σημεῖον τριχῶς, ὁσαχῶς καὶ τὸ μέσον ἐν τοῖς σχήμασιν· ἢ γὰρ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ ἢ ὡς ἐν τῷ μέσῳ ἢ ὡς ἐν τῷ τρίτῳ, οἷον τὸ μὲν δεῖξαι κύου-

[m] τὸ om. C. [n] τὰ ἐναντία C. [o] σχημάτων, τουτέστι τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τρίτου, φέρομεν C. [p] καταφατικός C. [q] ἡ] εἰ C. [r] οἷον καὶ περὶ τοῦ ἐναντίου C. [s] ἀποδεικτικὴ ἢ ἀναγκαία C. [t] μὲν οὖν] δὲ C. [v] συλλογισμὸς ἀτελὴς ἐξ pr. C. [w] ἢ καὶ σημείων C.

σαν διὰ τὸ γάλα ἔχειν ἐκ τοῦ πρώτου σχήματος· μέσον γὰρ
τὸ γάλα ἔχειν. Ἐφ' ᾧ [x] τὸ Α κύειν, τὸ Β γάλα ἔχειν, 3
[y] γυνὴ ἐφ' ᾧ Γ. Τὸ δ' ὅτι οἱ σοφοὶ σπουδαῖοι, Πιττακὸς
γὰρ σπουδαῖος, διὰ τοῦ ἐσχάτου. [z] Ἐφ' ᾧ Α τὸ σπου-
δαῖον, ἐφ' ᾧ [a] Β οἱ σοφοί, ἐφ' ᾧ [b] Γ Πιττακός. Ἀληθὲς δὴ
καὶ τὸ Α καὶ τὸ Β τοῦ Γ κατηγορῆσαι· πλὴν τὸ μὲν οὐ λέ-
γουσι διὰ τὸ εἰδέναι, τὸ δὲ λαμβάνουσιν. Τὸ δὲ κύειν, ὅτι 4
ὠχρά, διὰ τοῦ μέσου σχήματος βούλεται εἶναι· ἐπεὶ γὰρ
ἕπεται ταῖς κυούσαις τὸ ὠχρόν, ἀκολουθεῖ δὲ καὶ ταύτῃ, δε-
δεῖχθαι οἴονται ὅτι [c] κύει. Τὸ ὠχρὸν ἐφ' οὗ τὸ Α, τὸ κύειν
ἐφ' οὗ [d] Β, γυνὴ ἐφ' οὗ [e] Γ. Ἐὰν μὲν οὖν [f] ἡ μία [g] λεχθῇ
πρότασις, σημεῖον γίνεται μόνον, ἐὰν δὲ καὶ ἡ ἑτέρα προσ-
ληφθῇ, συλλογισμός, οἷον ὅτι [h] Πιττακὸς ἐλευθέριος· οἱ γὰρ
φιλότιμοι ἐλευθέριοι, Πιττακὸς δὲ φιλότιμος. Ἢ πάλιν ὅτι
οἱ σοφοὶ ἀγαθοί· Πιττακὸς γὰρ ἀγαθός, ἀλλὰ καὶ σοφός.
Οὕτω μὲν οὖν γίνονται συλλογισμοί, [i] πλὴν ὁ μὲν διὰ τοῦ 5
πρώτου σχήματος ἄλυτος, ἂν ἀληθὴς ᾖ (καθόλου γάρ ἐστιν),
ὁ δὲ διὰ τοῦ ἐσχάτου λύσιμος, κἂν ἀληθὲς ᾖ τὸ συμπέρασμα,
διὰ τὸ μὴ εἶναι καθόλου μηδὲ πρὸς τὸ πρᾶγμα τὸν συλλο-
γισμόν· οὐ γὰρ εἰ Πιττακὸς σπουδαῖος, διὰ τοῦτο καὶ τοὺς
ἄλλους [k] ἀνάγκη σοφούς. Ὁ δὲ διὰ τοῦ μέσου σχήματος 6
ἀεὶ καὶ πάντως λύσιμος· οὐδέποτε γὰρ γίνεται συλλογισμὸς
οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων· οὐ γὰρ εἰ ἡ κύουσα ὠχρά, ὠχρὰ δὲ
καὶ ἥδε, κύειν ἀνάγκη ταύτην. Ἀληθὲς μὲν οὖν ἐν ἅπασιν
ὑπάρξει τοῖς [l] σημείοις, διαφορὰς δ' ἔχουσι τὰς εἰρημένας.

[m] Ἢ δὴ οὕτω διαιρετέον τὸ σημεῖον, τούτων δὲ τὸ μέσον 7
τεκμήριον ληπτέον (τὸ γὰρ τεκμήριον τὸ εἰδέναι ποιοῦν
φασὶν εἶναι, [n] τοιοῦτο δὲ μάλιστα τὸ μέσον), ἢ τὰ μὲν ἐκ
τῶν ἄκρων [o] σημεῖα λεκτέον, [p] τὸ δ' ἐκ τοῦ μέσου τεκμήριον·

[x] α τὸ κύειν, τὸ β τὸ γάλα C. [y] γυνὴ δὲ ἐφ' ᾧ τὸ γ C. [z] ᾧ τὸ α C. [a] Β] τὸ β A.C. [b] Γ] τὸ γ C. [c] κύει ἡ γυνὴ C. [d] Β] τὸ γ C. [e] Γ] τὸ γ C. [f] ἡ μία] ἡμῖν pr. C. [g] λεχθείη C. [h] ὅτι ὁ πιττακὸς C. [i] πλὴν] πάλιν A. [k] ἀνάγκη ante διὰ C. [l] σημείοις] σχήμασι pr. C. [m] ἤδη A, εἰ δὴ C. [n] τοιοῦτον C. [o] σημεῖον A.B. [p] τὰ A.B.

ἐνδοξότατον γὰρ καὶ μάλιστα ἀληθὲς [q] τὸ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος.

8 Τὸ δὲ φυσιογνωμονεῖν δυνατόν ἐστιν, εἴ τις δίδωσιν ἅμα μεταβάλλειν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, ὅσα [r] φυσικά ἐστι παθήματα· μαθὼν γὰρ [s] ἴσως μουσικὴν μεταβέβληκέ τι τὴν ψυχήν, ἀλλ᾽ οὐ τῶν φύσει ἡμῖν ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος, ἀλλ᾽ οἷον ὀργαὶ καὶ ἐπιθυμίαι τῶν φύσει κινήσεων. Εἰ δὴ τοῦτό τε δοθείη καὶ ἓν ἑνὸς σημεῖον εἶναι, καὶ [t] δυναίμεθα λαμβάνειν τὸ ἴδιον ἑκάστου γένους πάθος καὶ σημεῖον, [v] δυνησόμεθα φυ-
9 σιογνωμονεῖν. Εἰ γάρ ἐστιν ἰδίᾳ τινὶ γένει ὑπάρχον ἀτόμῳ πάθος, οἷον τοῖς λέουσιν [w] ἀνδρεία, ἀνάγκη καὶ σημεῖον εἶναί τι· συμπάσχειν γὰρ ἀλλήλοις ὑπόκειται. Καὶ ἔστω τοῦτο τὸ μεγάλα τὰ ἀκρωτήρια ἔχειν· ὃ καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν γένεσι μὴ ὅλοις ἐνδέχεται. Τὸ γὰρ σημεῖον οὕτως ἴδιόν ἐστιν, ὅτι ὅλου γένους ἴδιόν ἐστι [x] τὸ πάθος, καὶ οὐ μόνου ἴδιον, ὥσπερ εἰώθαμεν λέγειν. Ὑπάρξει δὴ καὶ [y] ἐν ἄλλῳ γένει [z] ταὐτό, καὶ ἔσται ἀνδρεῖος ὁ ἄνθρωπος καὶ ἄλλο τι ζῷον.
10 Ἕξει ἄρα τὸ σημεῖον· ἓν γὰρ ἑνὸς ἦν. Εἰ τοίνυν ταῦτ᾽ ἐστί, καὶ δυνησόμεθα τοιαῦτα σημεῖα συλλέξαι ἐπὶ τούτων τῶν ζῴων [a] ἃ μόνον ἓν πάθος ἔχει τι ἴδιον, ἕκαστον δ᾽ ἔχει σημεῖον, ἐπείπερ ἓν ἔχειν ἀνάγκη, δυνησόμεθα φυσιογνωμονεῖν. Εἰ δὲ δύο ἔχει ἴδια ὅλον τὸ γένος, οἷον ὁ λέων ἀνδρεῖον καὶ μεταδοτικόν, πῶς γνωσόμεθα πότερον ποτέρου σημεῖον τῶν ἰδίᾳ ἀκολουθούντων σημείων; ἢ [b] εἰ ἄλλῳ [c] μὴ ὅλῳ τινὶ ἄμφω, καὶ ἐν οἷς μὴ ὅλοις ἑκάτερον, ὅταν τὸ μὲν ἔχῃ τὸ δὲ μή· [d] εἰ γὰρ ἀνδρεῖος μὲν ἐλευθέριος δὲ μή, ἔχει δὲ τῶν δύο τοδί, δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ λέοντος [e] τοῦτο σημεῖον τῆς ἀν-
11 δρείας. Ἔστι δὴ τὸ φυσιογνωμονεῖν [f] τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τὸ μέσον τῷ μὲν πρώτῳ ἄκρῳ ἀντιστρέφειν, τοῦ δὲ τρίτου ὑπερτείνειν καὶ μὴ ἀντιστρέφειν, οἷον ἀνδρεία τὸ

[q] τὸ om. B. [r] ἐστὶ φυσικὰ C. [s] ἴσως τις μουσικὴν C. [t] δυνάμεθα B. [v] δυνησόμεθα καὶ φυσιογνωμονεῖν C. [w] ἀνδρία C. [x] τὸ om. A B. [y] ἐν om. C. [z] τοῦτο C. [a] ἃ καὶ μόνον C. [b] εἴτε A.B. [c] τινὶ μὴ ὅλῳ C. [d] εἰ—δὲ μή om. B. [e] σημεῖον τοῦτο ἀνδρίας ἐστίν. Ἔστι C. [f] τῶν] τὸ C.

Α, τὰ ἀκρωτήρια μεγάλα ἐφ' οὗ Β, τὸ δὲ Γ λέων. Ὧι δὴ τὸ Γ, τὸ Β παντί, ἀλλὰ καὶ [g] ἄλλοις. Ὧι δὲ τὸ Β, τὸ Α παντὶ καὶ οὐ πλείοσιν, ἀλλ' ἀντιστρέφει· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται ἓν ἑνὸς σημεῖον.

[g] ἄλλοις] ἄλλας Α.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ [a]ΥΣΤΕΡΩΝ Α.

ΠΑΣΑ διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις διανοητικὴ ἐκ προϋπαρχούσης γίνεται γνώσεως. Φανερὸν δὲ τοῦτο θεωροῦσιν ἐπὶ πασῶν· αἵ τε γὰρ μαθηματικαὶ τῶν ἐπιστημῶν διὰ τούτου τοῦ τρόπου παραγίνονται καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστη τεχνῶν.
2 Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς λόγους οἵ τε διὰ συλλογισμῶν καὶ οἱ δι' ἐπαγωγῆς· ἀμφότεροι γὰρ διὰ προγινωσκομένων ποιοῦνται τὴν διδασκαλίαν, οἱ μὲν λαμβάνοντες ὡς παρὰ ξυνιέντων, οἱ δὲ δεικνύντες τὸ καθόλου διὰ τοῦ δῆλον εἶναι τὸ καθ' ἕκαστον. [b]Ὡς δ' αὔτως καὶ οἱ ῥητορικοὶ συμπείθουσιν· ἢ γὰρ διὰ παραδειγμάτων, ὅ ἐστιν ἐπαγωγή, ἢ δι' ἐνθυμημάτων, [c]ὅπερ ἐστὶ συλλογισμός.
3 Διχῶς δ' ἀναγκαῖον προγινώσκειν· τὰ μὲν γάρ, ὅτι ἔστι, προϋπολαμβάνειν ἀναγκαῖον, τὰ δέ, τί τὸ λεγόμενόν ἐστι, [d]ξυνιέναι δεῖ, τὰ δ' ἄμφω, οἷον ὅτι [e]μὲν ἅπαν ἢ φῆσαι ἢ ἀποφῆσαι ἀληθές, ὅτι ἔστι, τὸ δὲ τρίγωνον, ὅτι τοδὶ σημαίνει, τὴν δὲ μονάδα ἄμφω, καὶ τί σημαίνει καὶ ὅτι ἔστιν· οὐ γὰρ ὁμοίως τούτων ἕκαστον δῆλον ἡμῖν.
4 Ἔστι δὲ γνωρίζειν τὰ μὲν [f]πρότερον γνωρίζοντα, τῶν δὲ καὶ ἅμα λαμβάνοντα τὴν γνῶσιν, οἷον ὅσα τυγχάνει ὄντα ὑπὸ τὸ καθόλου, ὧν ἔχει τὴν γνῶσιν. Ὅτι μὲν γὰρ πᾶν τρίγωνον ἔχει δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας, προῄδει· ὅτι δὲ τόδε τὸ ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τρίγωνόν ἐστιν, ἅμα ἐπαγόμενος ἐγνώρισεν. Ἐνίων γὰρ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ μάθησίς ἐστι, καὶ οὐ διὰ τοῦ μέσου τὸ ἔσχατον γνωρίζεται, ὅσα ἤδη τῶν καθ'
5 ἕκαστα τυγχάνει ὄντα καὶ μὴ καθ' ὑποκειμένου τινός. Πρὶν δ' ἐπαχθῆναι ἢ λαβεῖν συλλογισμὸν τρόπον μέν τινα ἴσως

[a] ὑστέρων ἢ δευτέρων α C. [b] ὡσαύτως B, ὡσαύτως δὲ C. [c] ὅπερ] ὃ C. [d] συνιέναι C. [e] ἅπαν μὲν B. [f] πρότερα C.

φατέον ἐπίστασθαι, τρόπον δ' ἄλλον οὔ. Ὃ γὰρ μὴ ᾔδει
εἰ ἔστιν ἁπλῶς, τοῦτο πῶς ᾔδει ὅτι δύο ὀρθὰς ἔχει ἁπλῶς;
ἀλλὰ δῆλον ὡς ὡδὶ μὲν ἐπίσταται, [g] ὅτι καθόλου ἐπίσταται,
ἁπλῶς δ' οὐκ ἐπίσταται. Εἰ δὲ μή, τὸ ἐν τῷ Μένωνι ἀπό-
ρημα συμβήσεται· ἢ γὰρ οὐδὲν μαθήσεται ἢ ἃ οἶδεν. Οὐ 6
γὰρ δή, ὥς γέ τινες ἐγχειροῦσι λύειν, λεκτέον. Ἆρ' οἶδας
ἅπασαν δυάδα ὅτι ἀρτία ἢ οὔ; φήσαντος δὲ προήνεγκάν
τινα δυάδα ἣν οὐκ ᾤετ' εἶναι, ὥστ' οὐδ' ἀρτίαν. Λύουσι γὰρ
οὐ φάσκοντες εἰδέναι πᾶσαν δυάδα ἀρτίαν οὖσαν, ἀλλ' ἣν
ἴσασιν ὅτι δυάς. Καίτοι ἴσασι μὲν οὗπερ τὴν ἀπόδειξιν 7
ἔχουσι καὶ οὗ ἔλαβον, ἔλαβον δ' οὐχὶ παντὸς οὗ ἂν εἰδῶσιν
ὅτι τρίγωνον ἢ ὅτι ἀριθμός, ἀλλ' ἁπλῶς κατὰ παντὸς ἀριθμοῦ καὶ τριγώνου· οὐδεμία γὰρ πρότασις λαμβάνεται τοιαύτη, ὅτι ὃν σὺ οἶδας ἀριθμὸν ἢ ὃ σὺ οἶδας εὐθύγραμμον, ἀλλὰ κατὰ παντός. Ἀλλ' οὐδέν (οἶμαι) κωλύει, ὃ μανθάνει, ἔστιν ὡς ἐπίστασθαι, ἔστι δ' ὡς ἀγνοεῖν· ἄτοπον γὰρ οὐκ εἰ οἶδέ πως ὃ μανθάνει, ἀλλ' εἰ ὡδί, οἷον ᾗ μανθάνει καὶ ὥς.

Ἐπίστασθαι δὲ οἰόμεθ' ἕκαστον ἁπλῶς, ἀλλὰ μὴ τὸν σο- 2
φιστικὸν τρόπον τὸν κατὰ συμβεβηκός, ὅταν τήν τ' αἰτίαν οἰώμεθα γινώσκειν δι' ἣν τὸ πρᾶγμά ἐστιν, ὅτι ἐκείνου αἰτία ἐστί, καὶ μὴ ἐνδέχεσθαι τοῦτ' ἄλλως ἔχειν. Δῆλον τοίνυν ὅτι τοιοῦτόν [h] τι τὸ ἐπίστασθαί ἐστι· καὶ γὰρ οἱ μὴ ἐπιστάμενοι καὶ οἱ ἐπιστάμενοι οἱ μὲν οἴονται [i] αὐτοὶ οὕτως ἔχειν, οἱ δ' ἐπιστάμενοι καὶ ἔχουσιν, ὥστε οὗ ἁπλῶς ἐστὶν
ἐπιστήμη, τοῦτ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν. Εἰ μὲν οὖν καὶ ἕτε- 2
ρός ἐστι τοῦ ἐπίστασθαι τρόπος, ὕστερον ἐροῦμεν, φαμὲν δὲ καὶ δι' ἀποδείξεως εἰδέναι. Ἀπόδειξιν δὲ λέγω συλλογισμὸν ἐπιστημονικόν. Ἐπιστημονικὸν δὲ λέγω καθ' ὃν τῷ ἔχειν αὐτὸν ἐπιστάμεθα. Εἰ τοίνυν ἐστὶ τὸ ἐπίστασθαι οἷον [k] ἔθεμεν, ἀνάγκη καὶ τὴν ἀποδεικτικὴν ἐπιστήμην ἐξ ἀληθῶν τ' εἶναι [l] καὶ πρώτων καὶ ἀμέσων καὶ γνωριμωτέρων καὶ προτέρων καὶ αἰτίων τοῦ συμπεράσματος· οὕτω γὰρ ἔσονται καὶ

[g] ὅτι τὸ καθόλου C. [h] τι om. C. [i] αὐτὸ C. [k] ἐθέμεθα C.
[l] καὶ alterum om. C.

3 αἱ ἀρχαὶ οἰκεῖαι τοῦ δεικνυμένου. Συλλογισμὸς μὲν γὰρ ἔσται καὶ ἄνευ τούτων, ἀπόδειξις δ' οὐκ ἔσται· οὐ [m] γὰρ ποιήσει ἐπιστήμην. Ἀληθῆ μὲν οὖν [n] δεῖ εἶναι, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ μὴ ὂν ἐπίστασθαι, οἷον ὅτι ἡ διάμετρος σύμμετρος. Ἐκ πρώτων δ' ἀναποδείκτων, ὅτι οὐκ ἐπιστήσεται μὴ ἔχων ἀπόδειξιν αὐτῶν· τὸ γὰρ ἐπίστασθαι ὧν ἀπόδειξίς ἐστι μὴ κατὰ
4 συμβεβηκός, τὸ ἔχειν ἀπόδειξίν ἐστιν. Αἴτιά τε καὶ γνωριμώτερα [o] δεῖ εἶναι καὶ πρότερα, αἴτια μὲν ὅτι τότε ἐπιστάμεθα ὅταν τὴν αἰτίαν εἰδῶμεν, καὶ πρότερα, εἴπερ αἴτια, καὶ προγινωσκόμενα οὐ μόνον τὸν ἕτερον τρόπον τῷ ξυνιέναι, ἀλλὰ καὶ τῷ εἰδέναι ὅτι ἔστιν. Πρότερα δ' ἐστὶ καὶ γνωριμώτερα διχῶς· οὐ γὰρ ταὐτὸν πρότερον τῇ φύσει καὶ πρὸς ἡμᾶς πρότερον, οὐδὲ γνωριμώτερον καὶ ἡμῖν γνωριμώτερον.
5 Λέγω δὲ πρὸς ἡμᾶς μὲν πρότερα καὶ γνωριμώτερα τὰ ἐγγύτερον τῆς αἰσθήσεως, ἁπλῶς δὲ πρότερα καὶ γνωριμώτερα τὰ πορρώτερον. Ἔστι δὲ πορρωτάτω μὲν τὰ καθόλου μάλιστα, ἐγγυτάτω δὲ τὰ καθ' ἕκαστα· καὶ ἀντίκειται ταῦτ' ἀλλήλοις. Ἐκ πρώτων δ' ἐστὶ τὸ ἐξ ἀρχῶν οἰκείων· [p] ταὐτὸ γὰρ λέγω πρῶτον καὶ ἀρχήν. Ἀρχὴ δ' ἐστὶν ἀποδείξεως πρότασις ἄμεσος, ἄμεσος δὲ ἧς μή ἐστιν ἄλλη προτέρα.
6 Πρότασις δ' ἐστὶν ἀποφάνσεως τὸ ἕτερον μόριον, ἓν καθ' ἑνός, διαλεκτικὴ μὲν ἡ ὁμοίως λαμβάνουσα ὁποτερονοῦν, ἀποδεικτικὴ δὲ ἡ ὡρισμένως θάτερον, ὅτι ἀληθές. Ἀπόφανσις δὲ ἀντιφάσεως ὁποτερονοῦν μόριον. Ἀντίφασις δὲ ἀντίθεσις ἧς οὐκ [q] ἔστι μεταξὺ καθ' αὑτήν. Μόριον δ' ἀντιφάσεως τὸ μὲν τὶ κατά τινος κατάφασις, τὸ δὲ τὶ ἀπό τινος ἀπόφασις.
7 Ἀμέσου δ' ἀρχῆς συλλογιστικῆς θέσιν μὲν λέγω ἣν μὴ ἔστι δεῖξαι, μηδ' ἀνάγκη ἔχειν [r] τὸν μαθησόμενόν τι· ἣν δ' ἀνάγκη ἔχειν τὸν ὁτιοῦν μαθησόμενον, ἀξίωμα· ἔστι γὰρ ἔνια [s] τοιαῦτα· τοῦτο γὰρ μάλιστ' ἐπὶ τοῖς τοιούτοις εἰώθαμεν [t] ὄνομα

[m] γάρ ἐστι C. [n] δεῖ εἶναι corr. A. [o] δεῖ εἶναι καὶ πρότερα corr. B, ubi locus paucioribus. [p] ταυτὸν δέ ἐστι πρῶτον C. [q] ἔστι τι μεταξὺ καθ' ἑαυτήν. Μόρια C. [r] τὸν ὁτιοῦν μαθησόμενον C. [s] ταῦτα C. [t] ὄνομα om. C.

λέγειν. Θέσεως δ' ἡ μὲν ὁποτερονοῦν τῶν μορίων τῆς ἀποφάνσεως λαμβάνουσα, οἷον λέγω τὸ εἶναί τι ἢ [v] τὸ μὴ εἶναί τι, ὑπόθεσις, ἡ δ' ἄνευ τούτου ὁρισμός. Ὁ γὰρ ὁρισμὸς θέσις [w] μέν ἐστι· τίθεται γὰρ ὁ ἀριθμητικὸς μονάδα τὸ ἀδιαίρετον εἶναι κατὰ τὸ ποσόν· ὑπόθεσις δ' οὐκ ἔστι· τὸ γὰρ τί ἐστι μονὰς καὶ τὸ εἶναι μονάδα οὐ ταὐτόν.

Ἐπεὶ δὲ δεῖ πιστεύειν τε καὶ εἰδέναι τὸ πρᾶγμα τῷ τοι- 8
οῦτον ἔχειν συλλογισμὸν ὃν καλοῦμεν ἀπόδειξιν, ἔστι δ' οὗτος τῷ τάδ' εἶναι ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός, ἀνάγκη μὴ μόνον προγινώσκειν τὰ πρῶτα, ἢ πάντα ἢ ἔνια, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον· ἀεὶ γὰρ δι' ὃ ὑπάρχει ἕκαστον, ἐκεῖνο μᾶλλον ὑπάρχει, οἷον δι' ὃ φιλοῦμεν, ἐκεῖνο φίλον μᾶλλον. Ὥστ' [x] εἴπερ ἴσμεν διὰ τὰ πρῶτα καὶ πιστεύομεν, [y] κἀκεῖνα ἴσμεν τε καὶ πιστεύομεν μᾶλλον, ὅτι δι' ἐκεῖνα καὶ τὰ [z] ὕστερον. Οὐχ οἷόν τε 9
δὲ [a] πιστεύειν μᾶλλον ὧν οἶδεν, ἃ μὴ τυγχάνει μήτε εἰδὼς μήτε βέλτιον διακείμενος ἢ εἰ ἐτύγχανεν εἰδώς. Συμβήσεται δὲ τοῦτο, εἰ μή τις προγνώσεται τῶν [b] δι' ἀπόδειξιν πιστευόντων· μᾶλλον γὰρ ἀνάγκη πιστεύειν ταῖς ἀρχαῖς ἢ πάσαις ἢ τισὶ τοῦ συμπεράσματος. Τὸν δὲ μέλλοντα ἕξειν τὴν ἐπιστήμην τὴν δι' ἀποδείξεως οὐ μόνον δεῖ τὰς ἀρχὰς μᾶλλον γνωρίζειν καὶ μᾶλλον αὐταῖς πιστεύειν ἢ τῷ δεικνυμένῳ, ἀλλὰ μηδ' ἄλλο αὐτῷ πιστότερον εἶναι μηδὲ γνωριμώτερον τῶν ἀντικειμένων ταῖς ἀρχαῖς, ἐξ ὧν ἔσται συλλογισμὸς ὁ τῆς ἐναντίας ἀπάτης, εἴπερ δεῖ τὸν ἐπιστάμενον ἁπλῶς ἀμετάπειστον εἶναι.

Ἐνίοις μὲν οὖν διὰ τὸ δεῖν τὰ πρῶτα [c] ἐπίστασθαι οὐ δοκεῖ 3
ἐπιστήμη εἶναι, τοῖς δ' εἶναι μέν, πάντων μέντοι ἀποδείξεις εἶναι· ὧν οὐδέτερον οὔτ' ἀληθὲς οὔτ' ἀναγκαῖον. Οἱ μὲν γὰρ ὑποθέμενοι μὴ εἶναι [d] ὅλως ἐπίστασθαι, οὗτοι εἰς ἄπειρον ἀξιοῦσιν ἀνάγεσθαι ὡς οὐκ ἂν ἐπισταμένους τὰ ὕστερα διὰ τὰ πρότερα, ὧν μή [e] ἐστι πρῶτα, ὀρθῶς λέγοντες· ἀδύνατον

[v] τὸ post ἢ om. C. [w] μὲν om. C. [x] εἴπερ] εἰπεῖν A. [y] ἐκεῖνα C. [z] ὕστερα C. [a] πιστεύομεν pr. A. [b] δι' om. B. [c] ἐπίστασθαι τὰ πρῶτα C. [d] ἄλλως A.B.C. [e] ἔσται C.

2 γὰρ τὰ ἄπειρα διελθεῖν. [f]Εἴ τε [g]ἵσταται καὶ εἰσὶν ἀρχαί,
ταύτας ἀγνώστους εἶναι ἀποδείξεώς γε μὴ οὔσης αὐτῶν, ὅπερ
φασὶν εἶναι τὸ ἐπίστασθαι μόνον· εἰ δὲ μὴ ἔστι τὰ πρῶτα
εἰδέναι, οὐδὲ τὰ ἐκ τούτων [h]εἶναι ἐπίστασθαι ἁπλῶς οὐδὲ
κυρίως, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως, εἰ ἐκεῖνά ἐστιν. Οἱ δὲ περὶ μὲν
τοῦ ἐπίστασθαι ὁμολογοῦσι· δι' ἀποδείξεως γὰρ εἶναι μόνον·
ἀλλὰ πάντων εἶναι ἀπόδειξιν οὐδὲν κωλύειν· [i]ἐνδέχεσθαι γὰρ
κύκλῳ γίνεσθαι τὴν ἀπόδειξιν καὶ ἐξ ἀλλήλων. Ἡμεῖς δέ
φαμεν [k]οὔτε πᾶσαν ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν εἶναι, ἀλλὰ τὴν
3 τῶν ἀμέσων ἀναπόδεικτον. Καὶ τοῦθ' ὅτι ἀναγκαῖον, φανε-
ρόν· εἰ γὰρ ἀνάγκη μὲν ἐπίστασθαι τὰ πρότερα καὶ ἐξ ὧν ἡ
ἀπόδειξις, ἵσταται δέ ποτε [l]τὰ ἄμεσα, ταῦτ' ἀναπόδεικτα
ἀνάγκη εἶναι. Ταῦτά [m]τ' οὖν οὕτω λέγομεν, καὶ οὐ μόνον
ἐπιστήμην ἀλλὰ καὶ ἀρχὴν ἐπιστήμης εἶναί τινά φαμεν, ᾗ
τοὺς ὅρους γνωρίζομεν. Κύκλῳ [n]δ' ὅτι ἀδύνατον ἀποδείκνυ-
σθαι ἁπλῶς, δῆλον, εἴπερ ἐκ προτέρων δεῖ τὴν ἀπόδειξιν εἶναι
καὶ γνωριμωτέρων· ἀδύνατον γάρ ἐστι τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν
ἅμα πρότερα καὶ ὕστερα εἶναι, εἰ μὴ τὸν ἕτερον τρόπον, οἷον
τὰ μὲν πρὸς ἡμᾶς τὰ δ' ἁπλῶς, ὅνπερ τρόπον ἡ ἐπαγωγὴ
4 ποιεῖ γνώριμον. Εἰ δ' οὕτως, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἁπλῶς εἰδέναι
καλῶς ὡρισμένον, ἀλλὰ διττόν· ἢ οὐχ ἁπλῶς ἡ ἑτέρα ἀπό-
δειξις γινομένη [o]ἐκ τῶν ἡμῖν γνωριμωτέρων. Συμβαίνει δὲ
τοῖς λέγουσι κύκλῳ τὴν ἀπόδειξιν εἶναι οὐ μόνον [p]τὸ νῦν εἰ-
ρημένον, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο λέγειν ἢ ὅτι τοῦτ' ἔστιν εἰ τοῦτ'
ἔστιν· οὕτω δὲ [q]πάντα ῥᾴδιον δεῖξαι. Δῆλον δ' ὅτι τοῦτο
συμβαίνει τριῶν ὅρων τεθέντων· τὸ μὲν γὰρ διὰ πολλῶν ἢ
δι' ὀλίγων ἀνακάμπτειν φάναι οὐδὲν διαφέρει, [r]δι' ὀλίγων δ'
5 ἢ δυοῖν. Ὅταν γὰρ τοῦ Α ὄντος ἐξ ἀνάγκης ᾖ τὸ Β, τούτου
δὲ τὸ Γ, τοῦ Α ὄντος ἔσται τὸ Γ. Εἰ δὴ τοῦ Α ὄντος
ἀνάγκη τὸ Β εἶναι, τούτου δ' ὄντος τὸ Α (τοῦτο γὰρ ἦν τὸ

[f] εἰ δὲ C. [g] ἵστανται C, ἵστατaται A. [h] ἐπίστασθαι εἶναι B.
[i] ἐνδέχεται C. [k] οὐδὲ B. [l] τὰ ἄμεσά ποτε C. [m] τ' om. A.
[n] δ' ὅτι] το τι A.B, τὲ ὅτι C. [o] ἐκ] η ἐκ B.C. [p] τὸν B. [q] ῥάδιον
πάντα C. [r] δι' om. C.

κύκλῳ), κείσθω τὸ Α, ἐφ' οὗ τὸ Γ. Τὸ οὖν [s]τοῦ Β ὄντος τὸ Α εἶναι λέγειν ἐστὶ [t]τὸ Γ [v]εἶναι λέγειν, τοῦτο δ' ὅτι τοῦ Α ὄντος τὸ Γ ἐστί· τὸ δὲ Γ τῷ Α τὸ αὐτό. Ὥστε συμβαίνει [w]λέγειν τοὺς κύκλῳ φάσκοντας εἶναι τὴν ἀπόδειξιν οὐδὲν ἕτερον πλὴν ὅτι τοῦ Α ὄντος τὸ Α ἐστίν. Οὕτω δὲ πάντα δεῖξαι ῥᾴδιον. Οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δυνατόν, πλὴν ἐπὶ 6
τούτων ὅσα ἀλλήλοις ἕπεται, ὥσπερ τὰ ἴδια. Ἑνὸς μὲν οὖν κειμένου δέδεικται ὅτι οὐδέποτ' ἀνάγκη τι εἶναι ἕτερον (λέγω δ' ἑνός, ὅτι οὔτε ὅρου ἑνὸς οὔτε θέσεως μιᾶς τεθείσης), ἐκ δύο δὲ θέσεων πρώτων καὶ ἐλαχίστων ἐνδέχεται, εἴπερ καὶ συλλογίσασθαι. Ἐὰν μὲν οὖν τό τε Α τῷ Β καὶ τῷ Γ ἕπηται, καὶ ταῦτ' ἀλλήλοις [x]καὶ τῷ Α, οὕτω μὲν ἐνδέχεται ἐξ ἀλλήλων δεικνύναι πάντα τὰ αἰτηθέντα ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ὡς δέδεικται ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ. Δέδεικται 7
δὲ καὶ [y]ὅτι ἐν τοῖς ἄλλοις σχήμασιν ἢ οὐ γίνεται συλλογισμὸς ἢ οὐ περὶ τῶν ληφθέντων. Τὰ δὲ μὴ ἀντικατηγορούμενα οὐδαμῶς ἔστι δεῖξαι κύκλῳ. Ὥστ' ἐπειδὴ ὀλίγα [z]τοιαῦτα ἐν ταῖς ἀποδείξεσι, φανερὸν ὅτι κενόν τε καὶ ἀδύνατον τὸ λέγειν ἐξ ἀλλήλων εἶναι τὴν ἀπόδειξιν καὶ διὰ τοῦτο πάντων [a]ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀπόδειξιν.

Ἐπεὶ δ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν οὗ ἐστὶν ἐπιστήμη ἁπλῶς, 4
ἀναγκαῖον ἂν εἴη τὸ ἐπιστητὸν τὸ κατὰ τὴν ἀποδεικτικὴν ἐπιστήμην. Ἀποδεικτικὴ δ' ἐστὶν ἣν ἔχομεν τῷ ἔχειν ἀπόδειξιν· ἐξ ἀναγκαίων ἄρα συλλογισμός ἐστιν ἡ ἀπόδειξις. Ληπτέον ἄρα ἐκ τίνων καὶ ποίων αἱ ἀποδείξεις εἰσίν. Πρῶτον δὲ διορίσωμεν τί λέγομεν τὸ κατὰ παντὸς καὶ τί τὸ καθ' αὑτὸ καὶ τί τὸ καθόλου.

Κατὰ παντὸς μὲν οὖν τοῦτο λέγω ὃ ἂν ᾖ μὴ ἐπὶ τινὸς μὲν 2
τινὸς δὲ μή, μηδὲ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ μή, οἷον εἰ κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ζῷον, εἰ ἀληθὲς τόνδ' εἰπεῖν ἄνθρωπον, ἀληθὲς καὶ ζῷον, καὶ εἰ νῦν θάτερον, καὶ θάτερον, καὶ εἰ ἐν πάσῃ γραμμῇ

[s] τοῦ om. A. [t] τὸ τὸ γ A. et corr. C. [v] εἶναι om. A.B. [w] λέγειν post ἕτερον C. [x] καὶ τῷ A om. pr. C. [y] ὅτι καὶ B. [z] τοιαῦτα ὀλίγα C. [a] ἐνδέχεται B.C.

στιγμή, ὡσαύτως. Σημεῖον δέ· καὶ γὰρ τὰς ἐνστάσεις οὕτω φέρομεν ὡς κατὰ παντὸς [b]ἐρωτώμενοι, ἢ εἰ ἐπί τινι μή, ἢ εἴ
3 ποτε μή. Καθ' αὑτὰ δ' ὅσα ὑπάρχει τε ἐν τῷ τί ἐστιν, οἷον τριγώνῳ γραμμὴ καὶ γραμμῇ στιγμή (ἡ γὰρ οὐσία αὐτῶν ἐκ τούτων ἐστί, καὶ ἐν τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι τί ἐστιν ἐνυπάρχει) καὶ ὅσοις τῶν ἐνυπαρχόντων αὐτοῖς αὐτὰ ἐν τῷ λόγῳ [c]ἐνυπάρχουσι τῷ τί ἐστι δηλοῦντι, οἷον τὸ εὐθὺ ὑπάρχει γραμμῇ καὶ τὸ περιφερές, καὶ τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἀριθμῷ, καὶ τὸ πρῶτον καὶ σύνθετον καὶ ἰσόπλευρον καὶ ἑτερόμηκες· καὶ πᾶσι τούτοις ἐνυπάρχουσιν ἐν τῷ λόγῳ τῷ τί ἐστι λέγοντι ἔνθα μὲν γραμμὴ ἔνθα δ' ἀριθμός. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὰ τοιαῦθ' ἑκάστοις καθ' αὑτὰ λέγω, ὅσα δὲ μηδετέρως ὑπάρχει, συμβεβηκότα, οἷον τὸ μουσικὸν ἢ
4 λευκὸν τῷ ζῴῳ. Ἔτι ὃ μὴ καθ' ὑποκειμένου λέγεται ἄλλου τινός, οἷον [d]τὸ βαδίζον ἕτερόν τι ὂν βαδίζον ἐστὶ καὶ λευκόν, ἡ δ' οὐσία, καὶ ὅσα τόδε τι σημαίνει, οὐχ ἕτερόν τι ὄντα ἐστὶν ὅπερ ἐστίν. Τὰ μὲν δὴ μὴ καθ' ὑποκειμένου καθ' αὑτὰ λέγω, τὰ δὲ καθ' ὑποκειμένου συμβεβηκότα. Ἔτι δ' ἄλλον τρόπον τὸ μὲν δι' αὑτὸ ὑπάρχον ἑκάστῳ καθ' αὑτό, τὸ δὲ μὴ δι' αὑτὸ συμβεβηκός, οἷον εἰ βαδίζοντος ἤστραψε, συμβεβηκός· οὐ γὰρ διὰ τὸ βαδίζειν ἤστραψεν, ἀλλὰ συνέβη, φαμέν,
5 τοῦτο. Εἰ δὲ δι' αὑτό, καθ' αὑτό, οἷον εἴ τι σφαττόμενον ἀπέθανε καὶ κατὰ τὴν σφαγήν, ὅτι διὰ τὸ σφάττεσθαι, ἀλλ' οὐ συνέβη σφαττόμενον ἀποθανεῖν. Τὰ ἄρα λεγόμενα ἐπὶ τῶν ἁπλῶς ἐπιστητῶν καθ' αὑτὰ οὕτως ὡς ἐνυπάρχειν τοῖς κατηγορουμένοις ἢ ἐνυπάρχεσθαι δι' αὑτά τέ ἐστι καὶ ἐξ ἀνάγκης. Οὐ γὰρ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν ἢ ἁπλῶς ἢ τὰ ἀντικείμενα, οἷον γραμμῇ τὸ εὐθὺ ἢ τὸ καμπύλον καὶ ἀριθμῷ τὸ περιττὸν ἢ τὸ ἄρτιον. Ἔστι γὰρ τὸ ἐναντίον ἢ στέρησις ἢ ἀντίφασις ἐν τῷ αὐτῷ γένει, οἷον ἄρτιον τὸ μὴ περιττὸν ἐν ἀριθμοῖς ᾗ ἕπεται. Ὥστ' εἰ ἀνάγκη φάναι ἢ ἀποφάναι, ἀνάγκη καὶ τὰ καθ' αὑτὰ ὑπάρχειν.

[b] ἐρωτωμένου A.B. [c] ὑπάρχουσι C. [d] τὸ βαδίζειν B.

Τὸ μὲν οὖν κατὰ παντὸς καὶ καθ' αὑτὸ διωρίσθω τὸν 6
τρόπον τοῦτον· καθόλου δὲ λέγω ὃ ἂν κατὰ παντός τε
ὑπάρχῃ καὶ καθ' αὑτὸ καὶ ᾗ αὐτό. Φανερὸν ἄρα ὅτι ὅσα
καθόλου, ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τοῖς πράγμασιν. Τὸ καθ'
αὑτὸ δὲ καὶ ᾗ αὐτὸ ταὐτόν, οἷον καθ' [e] αὑτὴν [f] τῇ γραμμῇ
ὑπάρχει στιγμὴ καὶ τὸ εὐθύ· καὶ γὰρ ᾗ γραμμή. Καὶ τῷ
τριγώνῳ ᾗ τρίγωνον δύο ὀρθαί· καὶ γὰρ καθ' αὑτὸ τὸ τρί-
γωνον δύο ὀρθαῖς ἴσον. Τὸ καθόλου δὲ ὑπάρχει τότε, ὅταν 7
ἐπὶ τοῦ τυχόντος καὶ πρώτου δεικνύηται. Οἷον τὸ δύο ὀρθὰς
ἔχειν [g] οὔτε τῷ σχήματί ἐστι καθόλου· καίτοι ἔστι δεῖξαι
κατὰ σχήματος ὅτι δύο ὀρθὰς ἔχει, ἀλλ' οὐ τοῦ τυχόντος
σχήματος· οὐδὲ χρῆται τῷ τυχόντι σχήματι [h] ὁ δεικνύς· τὸ
γὰρ τετράγωνον σχῆμα μέν, οὐκ ἔχει δὲ δύο [i] ὀρθαῖς ἴσας.
Τὸ δ' ἰσοσκελὲς ἔχει μὲν τὸ τυχὸν δύο ὀρθαῖς ἴσας, ἀλλ' οὐ
πρῶτον, ἀλλὰ τὸ τρίγωνον πρότερον. Ὃ τοίνυν τὸ τυχὸν
πρῶτον δείκνυται δύο ὀρθὰς ἔχον ἢ ὁτιοῦν ἄλλο, τούτῳ πρώτῳ
ὑπάρχει καθόλου, καὶ ἡ ἀπόδειξις καθ' αὑτὸ τούτου καθόλου
ἐστί, τῶν δ' ἄλλων τρόπον τινὰ οὐ καθ' αὑτό· οὐδὲ τοῦ ἰσο-
σκελοῦς οὐκ ἔστι καθόλου ἀλλ' ἐπὶ πλέον.

Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι πολλάκις συμβαίνει διαμαρτάνειν 5
καὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ δεικνύμενον πρῶτον καθόλου, ᾗ δοκεῖ
δείκνυσθαι καθόλου πρῶτον. Ἀπατώμεθα δὲ ταύτην τὴν
ἀπάτην, ὅταν ἢ [k] μηδὲν ᾖ λαβεῖν ἀνώτερον παρὰ τὸ καθ'
ἕκαστον [l] ἢ τὰ καθ' ἕκαστα, ἢ ᾖ μέν. Ἀλλ' ἀνώνυμον ᾖ ἐπὶ
διαφόροις εἴδει πράγμασιν, ἢ [m] τυγχάνῃ ὂν ὡς ἐν μέρει ὅλον
ἐφ' ᾧ δείκνυται· τοῖς γὰρ ἐν μέρει ὑπάρξει μὲν ἡ ἀπόδειξις,
καὶ ἔσται κατὰ παντός, ἀλλ' ὅμως οὐκ ἔσται τούτου πρώτου
καθόλου ἡ ἀπόδειξις. Λέγω δὲ τούτου πρώτου, ᾗ τοῦτο,
ἀπόδειξιν, ὅταν ᾖ πρώτου καθόλου. Εἰ οὖν τις δείξειεν ὅτι 2
αἱ ὀρθαὶ οὐ συμπίπτουσι, δόξειεν ἂν τούτου εἶναι ἡ ἀπόδειξις
διὰ τὸ ἐπὶ πασῶν εἶναι τῶν ὀρθῶν. Οὐκ ἔστι δέ, εἴπερ μὴ

[e] αὐτῇ B. et pr. C. [f] τὴν γραμμὴν pr. C. [g] οὔτε] ὅτε A. [h] ὁ om. B.C. [i] ὀρθὰς B. [k] μηθὲν C. [l] ἢ τὰ καθ' ἕκαστα om. C. [m] τυγχάνει B.

ὅτι ὡδὶ ἴσαι [n] γίνεται τοῦτο, ἀλλ' ᾗ ὁπωσοῦν ἴσαι. Καὶ εἰ
τρίγωνον μὴ [o] ἦν ἄλλο ἢ ἰσοσκελές, ᾗ ἰσοσκελὲς ἂν ἐδόκει
3 ὑπάρχειν. Καὶ τὸ ἀνάλογον ὅτι ἐναλλάξ, ᾗ ἀριθμοὶ καὶ ᾗ
γραμμαὶ καὶ ᾗ στερεὰ καὶ ᾗ χρόνοι, [p] ὥσπερ ἐδείκνυτό ποτε
χωρίς, ἐνδεχόμενόν γε κατὰ πάντων μιᾷ ἀποδείξει δειχθῆναι·
ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι ὠνομασμένον τι πάντα [q] ταῦτα ἕν,
ἀριθμοί μήκη χρόνος στερεά, καὶ εἴδει διαφέρειν ἀλλήλων,
4 χωρὶς ἐλαμβάνετο. Νῦν δὲ καθόλου δείκνυται· οὐ γὰρ ᾗ
γραμμαὶ ἢ ᾗ ἀριθμοὶ ὑπῆρχεν, ἀλλ' ᾗ τοδί, ὃ καθόλου ὑπο-
τίθενται ὑπάρχειν. Διὰ τοῦτο οὐδ' ἄν τις δείξῃ καθ' ἕκαστον
τὸ τρίγωνον [r] ἀποδείξει ἢ μιᾷ ἢ ἑτέρᾳ ὅτι δύο ὀρθὰς ἔχει
ἕκαστον, τὸ ἰσόπλευρον χωρὶς καὶ τὸ [s] σκαληνὲς καὶ τὸ ἰσο-
σκελές, οὔπω οἶδε τὸ τρίγωνον ὅτι δύο ὀρθαῖς, εἰ μὴ τὸν σο-
φιστικὸν τρόπον, οὐδὲ καθόλου τρίγωνον, οὐδ' εἰ μηδέν ἐστι
5 παρὰ ταῦτα τρίγωνον ἕτερον. Οὐ γὰρ ᾗ τρίγωνον οἶδεν,
οὐδὲ πᾶν τρίγωνον, ἀλλ' ἢ κατ' ἀριθμόν· κατ' εἶδος δ' οὐ
πᾶν, καὶ εἰ μηδέν ἐστιν ὃ οὐκ οἶδεν. Πότ' οὖν οὐκ οἶδε κα-
θόλου, καὶ πότ' οἶδεν ἁπλῶς; δῆλον δὴ ὅτι εἰ [t] ταὐτὸν ἦν
[v] τριγώνῳ εἶναι καὶ ἰσοπλεύρῳ ἢ ἑκάστῳ ἢ πᾶσιν. Εἰ δὲ μὴ
6 ταὐτὸν ἀλλ' ἕτερον, ὑπάρχει δ' ᾗ τρίγωνον, οὐκ οἶδεν. Πό-
τερον δ' ᾗ τρίγωνον ἢ [w] ᾗ ἰσοσκελές, ὑπάρχει; καὶ πότε
κατὰ τοῦθ' ὑπάρχει πρῶτον; καὶ καθόλου τίνος ἡ ἀπόδειξις;
δῆλον ὅτι ὅταν [x] ἀφαιρουμένων ὑπάρξῃ πρώτῳ. Οἷον τῷ
ἰσοσκελεῖ χαλκῷ τριγώνῳ ὑπάρξουσι δύο ὀρθαί, ἀλλὰ καὶ
τοῦ χαλκοῦν εἶναι ἀφαιρεθέντος καὶ τοῦ ἰσοσκελές. Ἀλλ'
οὐ τοῦ σχήματος ἢ πέρατος. Ἀλλ' οὐ πρώτων. Τίνος οὖν
πρώτου; εἰ δὴ τριγώνου, κατὰ τοῦτο ὑπάρχει καὶ τοῖς ἄλ-
λοις, καὶ [y] τούτου καθόλου ἐστὶν ἡ ἀπόδειξις.

6 Εἰ οὖν ἐστὶν ἡ ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη ἐξ ἀναγκαίων ἀρχῶν
(ὃ γὰρ ἐπίσταται, οὐ δυνατὸν ἄλλως ἔχειν), τὰ δὲ καθ' αὑτὰ
ὑπάρχοντα ἀναγκαῖα τοῖς πράγμασιν (ἃ μὲν γὰρ ἐν τῷ τί

[n] γίνονται pr. C. [o] ἦν] οὖν A. [p] ὥσπερ καὶ ἐδείκνυτο C. [q] ταῦτα πάντα C. [r] ἀποδείξει om. B. [s] σκαληνὸν B.C. [t] ταυτὸ B.C. [v] τρίγωνον B. [w] ᾗ om. B. [x] ἀφαιρουμένῳ C. [y] τούτου] τοῦ A.

ἐστιν ὑπάρχει· τοῖς δ᾽ αὐτὰ ἐν τῷ τί ἐστιν ὑπάρχει κατηγορουμένοις αὐτῶν, ὧν θάτερον τῶν ἀντικειμένων ἀνάγκη [z] ὑπάρχειν), φανερὸν ὅτι ἐκ τοιούτων τινῶν ἂν εἴη ὁ ἀποδεικτικὸς συλλογισμός· ἅπαν γὰρ ἢ οὕτως ὑπάρχει ἢ κατὰ συμβεβηκός, τὰ δὲ συμβεβηκότα οὐκ ἀναγκαῖα.

Ἢ δὴ οὕτω [a] λεκτέον, ἢ ἀρχὴν θεμένοις ὅτι ἡ ἀπόδειξις 2
ἀναγκαῖόν ἐστι, καὶ εἰ ἀποδέδεικται, οὐχ οἷόν τ᾽ ἄλλως ἔχειν· ἐξ ἀναγκαίων ἄρα δεῖ εἶναι τὸν συλλογισμόν. Ἐξ ἀληθῶν μὲν γὰρ ἔστι καὶ μὴ ἀποδεικνύντα συλλογίσασθαι, ἐξ ἀναγκαίων δ᾽ οὐκ ἔστιν ἀλλ᾽ ἢ ἀποδεικνύντα· τοῦτο γὰρ ἤδη ἀποδείξεώς ἐστιν. Σημεῖον δ᾽ ὅτι ἡ ἀπόδειξις ἐξ ἀναγκαίων, ὅτι καὶ τὰς ἐνστάσεις οὕτω φέρομεν πρὸς τοὺς οἰομένους ἀποδεικνύναι, ὅτι οὐκ ἀνάγκη, ἂν οἰώμεθα ἢ ὅλως ἐνδέχεσθαι ἄλλως ἢ ἕνεκά γε τοῦ λόγου. Δῆλον δ᾽ ἐκ τούτων καὶ ὅτι 3
εὐήθεις οἱ λαμβάνειν οἰόμενοι καλῶς τὰς ἀρχάς, ἐὰν ἔνδοξος ᾖ ἡ πρότασις καὶ ἀληθής, οἷον οἱ σοφισταὶ ὅτι τὸ ἐπίστασθαι τὸ ἐπιστήμην ἔχειν. Οὐ γὰρ [b] τὸ ἔνδοξον ἢ μὴ ἀρχή ἐστιν, ἀλλὰ [b] τὸ πρῶτον τοῦ γένους περὶ ὃ δείκνυται· καὶ τἀληθὲς οὐ πᾶν οἰκεῖον. Ὅτι δ᾽ ἐξ ἀναγκαίων εἶναι δεῖ τὸν συλλογισμόν, φανερὸν καὶ ἐκ τῶνδε. Εἰ γὰρ ὁ μὴ ἔχων 4
λόγον τοῦ διὰ τί οὔσης ἀποδείξεως οὐκ ἐπιστήμων, εἴη δ᾽ ἂν ὥστε τὸ Α κατὰ τοῦ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, τὸ δὲ Β τὸ μέσον, δι᾽ οὗ ἀπεδείχθη, μὴ ἐξ ἀνάγκης, οὐκ οἶδε διότι. Οὐ γάρ ἐστι τοῦτο διὰ τὸ μέσον· τὸ μὲν γὰρ ἐνδέχεται μὴ εἶναι, τὸ δὲ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. Ἔτι εἴ τις μὴ οἶδε νῦν ἔχων τὸν λόγον καὶ σωζόμενος, σωζομένου τοῦ πράγματος, μὴ ἐπιλελησμένος, [c] οὐδὲ πρότερον ᾔδει. Φθαρείη δ᾽ ἂν τὸ μέσον, 5
εἰ μὴ ἀναγκαῖον. Ὥστε ἕξει μὲν τὸν λόγον [d] σωζόμενος σωζομένου τοῦ πράγματος, οὐκ οἶδε δέ. Οὐδ᾽ ἄρα πρότερον ᾔδει. Εἰ δὲ μὴ ἔφθαρται, ἐνδέχεται [e] δὲ φθαρῆναι, τὸ συμβαῖνον ἂν [f] εἴη δυνατὸν καὶ ἐνδεχόμενον. Ἀλλ᾽ ἔστιν ἀδύνατον οὕτως ἔχοντα εἰδέναι.

[z] ὑπάρχει A. [a] θετέον corr. C. [b] τῶι B. et pr. C. [c] οὐδὲ ἄρα πρότερον C. [d] σωζόμενον σ. B. [e] δὲ om. B. [f] εἴη καὶ δυνατὸν C.

6 Ὅταν μὲν οὖν τὸ συμπέρασμα ἐξ ἀνάγκης ᾖ, οὐδὲν κωλύει [g] τὸ μέσον μὴ ἀναγκαῖον εἶναι, δι' οὗ ἐδείχθη· ἔστι γὰρ τὸ ἀναγκαῖον καὶ μὴ ἐξ ἀναγκαίου συλλογίσασθαι, ὥσπερ καὶ ἀληθὲς μὴ ἐξ ἀληθῶν. Ὅταν δὲ τὸ μέσον ἐξ ἀνάγκης, [h] καὶ τὸ συμπέρασμα ἐξ ἀνάγκης, ὥσπερ καὶ ἐξ ἀληθῶν ἀληθὲς
7 ἀεί. Ἔστω γὰρ τὸ Α κατὰ τοῦ Β ἐξ ἀνάγκης, καὶ τοῦτο κατὰ τοῦ Γ· ἀναγκαῖον τοίνυν καὶ τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχειν. Ὅταν δὲ μὴ ἀναγκαῖον ᾖ τὸ συμπέρασμα, οὐδὲ τὸ μέσον ἀναγκαῖον οἷόν τ' εἶναι. Ἔστω γὰρ τὸ Α τῷ Γ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β, καὶ τοῦτο τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης· καὶ τὸ Α ἄρα τῷ Γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. Ἀλλ' οὐχ ὑπέ-
8 κειτο. Ἐπεὶ τοίνυν εἰ ἐπίσταται ἀποδεικτικῶς, δεῖ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, δῆλον ὅτι καὶ διὰ μέσου ἀναγκαίου δεῖ ἔχειν τὴν ἀπόδειξιν· ἢ οὐκ ἐπιστήσεται οὔτε διότι οὔτε ὅτι ἀνάγκη ἐκεῖνο εἶναι, ἀλλ' ἢ οἰήσεται οὐκ εἰδώς, ἐὰν ὑπολάβῃ ὡς ἀναγκαῖον τὸ μὴ ἀναγκαῖον, ἢ οὐδ' οἰήσεται ὁμοίως, ἐάν τε τὸ ὅτι εἰδῇ διὰ μέσων ἐάν τε τὸ διότι καὶ δι' ἀμέσων.

9 Τῶν δὲ συμβεβηκότων μὴ καθ' αὑτά, ὃν τρόπον διωρίσθη τὰ καθ' αὑτά, οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη ἀποδεικτική. Οὐ γὰρ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης δεῖξαι τὸ συμπέρασμα· τὸ συμβεβηκὸς γὰρ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν· [i] περὶ τοιούτου γὰρ λέγω συμβεβηκότος. Καίτοι ἀπορήσειεν [k] ἄν τις [l] ἴσως τίνος ἕνεκα ταῦτα δεῖ ἐρωτᾶν περὶ τούτων, εἰ μὴ ἀνάγκη τὸ συμπέρασμα εἶναι· οὐδὲν γὰρ διαφέρει εἴ τις ἐρόμενος τὰ τυ-
10 χόντα εἶτα εἴπειεν τὸ συμπέρασμα. Δεῖ δ' ἐρωτᾶν οὐχ ὡς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τὰ ἠρωτημένα, ἀλλ' ὅτι λέγειν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖνα λέγοντι, καὶ ἀληθῶς λέγειν, ἐὰν ἀληθῶς ᾖ ὑπάρχοντα.

11 Ἐπεὶ δ' ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει περὶ ἕκαστον γένος ὅσα καθ' αὑτὰ ὑπάρχει, καὶ ᾗ ἕκαστον, φανερὸν ὅτι περὶ τῶν καθ' αὑτὰ ὑπαρχόντων αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀποδείξεις καὶ ἐκ τῶν τοιούτων εἰσίν. Τὰ μὲν γὰρ συμβεβηκότα οὐκ ἀναγκαῖα,

[g] τὸν C. [h] καὶ ante τὸ om. A. [i] περὶ τοῦ τοιούτου B.C. [k] ἄν τις om. C. [l] ἴσως ὡς τίνος B.

ὥστ' οὐκ ἀνάγκη τὸ συμπέρασμα εἰδέναι διότι ὑπάρχει, οὐδ' εἰ ἀεὶ εἴη, μὴ καθ' αὑτὸ δέ, οἷον οἱ διὰ σημείων συλλογισμοί. Τὸ γὰρ καθ' αὑτὸ οὐ καθ' αὑτὸ ἐπιστήσεται, οὐδὲ διότι. Τὸ δὲ [m] διότι ἐπίστασθαι ἔστι τὸ διὰ τοῦ αἰτίου ἐπίστασθαι. Δι' αὐτὸ ἄρα δεῖ καὶ τὸ μέσον τῷ τρίτῳ καὶ τὸ πρῶτον τῷ μέσῳ ὑπάρχειν.

Οὐκ ἄρα ἔστιν ἐξ ἄλλου γένους μεταβάντα δεῖξαι, οἷον 7
τὸ γεωμετρικὸν ἀριθμητικῇ. Τρία γάρ ἐστι τὰ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ἓν μὲν τὸ ἀποδεικνύμενον τὸ συμπέρασμα· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ὑπάρχον γένει τινὶ καθ' αὑτό. [r]Ἓν δὲ τὰ ἀξιώματα· ἀξιώματα δ' ἐστὶν ἐξ ὧν. Τρίτον τὸ γένος τὸ ὑποκείμενον, οὗ τὰ πάθη καὶ τὰ καθ' αὑτὰ συμβεβηκότα δηλοῖ ἡ ἀπόδειξις. [s]Ἐξ ὧν μὲν οὖν ἡ ἀπόδειξις, ἐνδέχεται τὰ αὐτὰ 2
εἶναι· ὧν δὲ τὸ γένος ἕτερον, ὥσπερ ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας, οὐκ ἔστι τὴν ἀριθμητικὴν ἀπόδειξιν ἐφαρμόσαι ἐπὶ τὰ τοῖς μεγέθεσι συμβεβηκότα, εἰ μὴ τὰ μεγέθη ἀριθμοί εἰσι· τοῦτο δ' ὡς ἐνδέχεται ἐπί τινων, ὕστερον λεχθήσεται. [t]Ἡ δ' ἀριθμητικὴ ἀπόδειξις ἀεὶ ἔχει τὸ γένος περὶ ὃ ἡ ἀπό- 3
δειξις, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως. [u]Ὥστ' ἢ ἁπλῶς ἀνάγκη τὸ αὐτὸ εἶναι γένος ἢ πῇ, εἰ [n] μέλλει ἡ ἀπόδειξις μεταβαίνειν. [v]Ἄλλως δ' ὅτι ἀδύνατον, δῆλον· ἐκ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀνάγκη τὰ ἄκρα καὶ τὰ μέσα εἶναι. Εἰ γὰρ μὴ καθ' αὑτά, συμβεβη- 4
κότα ἔσται. Διὰ τοῦτο τῇ γεωμετρίᾳ οὐκ ἔστι δεῖξαι ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη, ἀλλ' οὐδ' ὅτι οἱ δύο κύβοι κύβος· οὐδ' ἄλλῃ ἐπιστήμῃ τὸ ἑτέρας, ἀλλ' ἢ ὅσα οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα ὥστ' εἶναι θάτερον ὑπὸ θάτερον, οἷον τὰ ὀπτικὰ πρὸς γεωμετρίαν καὶ τὰ ἁρμονικὰ πρὸς ἀριθμητικήν. Οὐδ' εἴ τι ὑπάρχει ταῖς γραμμαῖς μὴ ᾗ γραμμαὶ καὶ ᾗ ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν ἰδίων, οἷον εἰ καλλίστη τῶν γραμμῶν ἡ εὐθεῖα ἢ εἰ ἐναντίως ἔχει τῇ περιφερείᾳ· οὐ γὰρ ᾗ τὸ ἴδιον γένος αὐτῶν, ὑπάρχει, ἀλλ' ᾗ κοινόν τι.

Φανερὸν δὲ καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἐξ ὧν ὁ 8

[m] διότι ἐπιστήσασθαι Α. [n] μέλλοι Β.

συλλογισμός, ὅτι ἀνάγκη καὶ τὸ συμπέρασμα ἀΐδιον εἶναι τῆς τοιαύτης ἀποδείξεως [o] καὶ τῆς ἁπλῶς εἰπεῖν ἀποδείξεως. οὐκ ἔστιν ἄρα ἀπόδειξις τῶν φθαρτῶν οὐδ' ἐπιστήμη ἁπλῶς, ἀλλ' οὕτως ὥσπερ κατὰ συμβεβηκός, ὅτι οὐ καθόλου αὐτοῦ
2 ἐστὶν ἀλλὰ ποτὲ καὶ πώς. Ὅταν δ' ᾖ, ἀνάγκη τὴν ἑτέραν μὴ καθόλου εἶναι πρότασιν καὶ φθαρτήν, φθαρτὴν μὲν ὅτι καὶ τὸ συμπέρασμα οὔσης, μὴ καθόλου δὲ ὅτι [p] ᾧ μὲν ἔσται ᾧ δ' οὐκ ἔσται ἐφ' ὧν, ὥστ' οὐκ ἔστι συλλογίσασθαι καθό-
3 λου, ἀλλ' ὅτι νῦν. Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ ὁρισμούς, ἐπείπερ ἐστὶν ὁ ὁρισμὸς ἢ ἀρχὴ ἀποδείξεως ἢ ἀπόδειξις θέσει διαφέρουσα ἢ συμπέρασμά τι ἀποδείξεως. Αἱ δὲ τῶν πολλάκις γινομένων ἀποδείξεις καὶ ἐπιστῆμαι, οἷον σελήνης ἐκλείψεως, δῆλον ὅτι ᾗ [q] μὲν τοιαίδ' εἰσίν, ἀεί εἰσιν, ᾗ δ' οὐκ ἀεί, κατὰ μέρος εἰσίν. Ὥσπερ δ' ἡ ἔκλειψις, ὡσαύτως τοῖς ἄλλοις.

9 Ἐπεὶ δὲ φανερὸν ὅτι ἕκαστον ἀποδεῖξαι οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν ἑκάστου ἀρχῶν, ἂν τὸ δεικνύμενον ὑπάρχῃ ᾗ ἐκεῖνο, οὐκ ἔστι τὸ ἐπίστασθαι τοῦτο, ἂν ἐξ ἀληθῶν καὶ ἀναποδείκτων δειχθῇ καὶ ἀμέσων. Ἔστι γὰρ οὕτω δεῖξαι, [r] ὥσπερ Βρύσων τὸν τετραγωνισμόν. Κατὰ κοινόν τε γὰρ δεικνύουσιν οἱ τοιοῦτοι λόγοι, ὃ καὶ ἑτέρῳ ὑπάρξει· διὸ καὶ ἐπ' ἄλλων ἐφαρμόττουσιν οἱ λόγοι οὐ συγγενῶν. Οὐκοῦν οὐχ ᾗ ἐκεῖνο ἐπίσταται, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· οὐ γὰρ ἂν ἐφήρμοττεν ἡ ἀπόδειξις καὶ ἐπ' ἄλλο γένος.

2 Ἕκαστον δ' ἐπιστάμεθα μὴ κατὰ συμβεβηκός, ὅταν κατ' ἐκεῖνο γινώσκωμεν καθ' ὃ ὑπάρχει, ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν ἐκείνου ᾗ ἐκεῖνο, οἷον τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν, ᾧ ὑπάρχει καθ' αὑτὸ τὸ εἰρημένον, ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν τούτου. Ὥστ' εἰ καθ' αὑτὸ [s] κἀκεῖνο ὑπάρχει ᾧ ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ μέσον ἐν τῇ αὐτῇ συγγενείᾳ εἶναι. Εἰ δὲ μή, ἀλλ' ὡς τὰ ἁρμονικὰ δι'
3 ἀριθμητικῆς. Τὰ δὲ τοιαῦτα δείκνυται μὲν ὡσαύτως, διαφέ-

[o] καὶ τῆς—ἀποδείξεως om. pr. C. [p] τῷ—τῷ pr. C, τὸ—τὸ rc. [q] μέντοι οὐδ' A, μὲν τοιοῦδ' B. [r] ὥσπερ ὁ βρύσων C. [s] κακείνωι A.B.C.

ρει δέ· τὸ μὲν γὰρ ὅτι ἑτέρας ἐπιστήμης (τὸ γὰρ ὑποκείμενον γένος ἕτερον), τὸ δὲ διότι τῆς ἄνω, ἧς καθ' αὑτὰ τὰ πάθη ἐστίν. Ὥστε καὶ ἐκ τούτων φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀποδεῖξαι ἕκαστον ἁπλῶς, ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν ἑκάστου ἀρχῶν. Ἀλλὰ τούτων αἱ ἀρχαὶ ἔχουσι τὸ κοινόν.

Εἰ δὲ φανερὸν τοῦτο, φανερὸν καὶ ὅτι οὐκ ἔστι τὰς ἑκά- 4 στου ἰδίας ἀρχὰς ἀποδεῖξαι· ἔσονται γὰρ ἐκεῖναι ἁπάντων ἀρχαί, καὶ ἐπιστήμη ἡ ἐκείνων κυρία πάντων. Καὶ γὰρ ἐπίσταται μᾶλλον ὁ ἐκ τῶν ἀνώτερον αἰτίων εἰδώς· ἐκ τῶν προτέρων γὰρ οἶδεν, ὅταν ἐκ μὴ αἰτιατῶν εἰδῇ αἰτίων. Ὥστ' εἰ μᾶλλον οἶδε καὶ μάλιστα, κἂν ἐπιστήμη ἐκείνη εἴη καὶ μᾶλλον καὶ μάλιστα. Ἡ δ' ἀπόδειξις οὐκ ἐφαρμόττει ἐπ' ἄλλο γένος, ἀλλ' ἢ ὡς εἴρηται αἱ γεωμετρικαὶ ἐπὶ τὰς μηχανικὰς ἢ ὀπτικὰς καὶ αἱ ἀριθμητικαὶ ἐπὶ τὰς ἁρμονικάς.

Χαλεπὸν δ' ἐστὶ τὸ γνῶναι εἰ οἶδεν ἢ μή. [t] Χαλεπὸν γὰρ 5 τὸ γνῶναι εἰ ἐκ τῶν ἑκάστου ἀρχῶν ἴσμεν ἢ μή· ὅπερ ἐστὶ τὸ εἰδέναι. Οἰόμεθα δ', ἂν ἔχωμεν ἐξ ἀληθινῶν τινῶν συλλογισμὸν καὶ πρώτων, ἐπίστασθαι. Τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ συγγενῆ δεῖ εἶναι τοῖς πρώτοις.

Λέγω δ' ἀρχὰς ἐν ἑκάστῳ γένει ταύτας, ἃς ὅτι ἔστι μὴ 10 ἐνδέχεται δεῖξαι. Τί μὲν οὖν σημαίνει καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἐκ τούτων, λαμβάνεται· ὅτι δ' ἔστι, τὰς μὲν ἀρχὰς ἀνάγκη λαμβάνειν, τὰ δ' ἄλλα δεικνύναι, οἷον τί μονὰς ἢ τί τὸ εὐθὺ [v] καὶ τρίγωνον· εἶναι δὲ τὴν μονάδα λαβεῖν καὶ μέγεθος, τὰ δ' ἕτερα δεικνύναι.

Ἔστι δ' [w] ὧν χρῶνται ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἐπιστήμαις 2 τὰ μὲν ἴδια ἑκάστης ἐπιστήμης τὰ δὲ κοινά, κοινὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν, ἐπεὶ χρήσιμόν γε ὅσον ἐν τῷ ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην γένει. Ἴδια μὲν οἷον γραμμὴν εἶναι [x] τοιανδί, καὶ τὸ εὐθύ, κοινὰ δὲ οἷον [y] τὸ ἴσα ἀπὸ ἴσων ἂν ἀφέλῃ, ὅτι ἴσα τὰ λοιπά. Ἱκανὸν δ' ἕκαστον τούτων ὅσον ἐν τῷ γένει· ταὐτὸ γὰρ

[t] χαλεπὸν γὰρ τὸ γνῶναι om. C. [v] καὶ τί τρίγωνον C. [w] οἷς corr. C. [x] τοιάνδε C. [y] τὰ C.

ποιήσει. κἂν μὴ κατὰ πάντων λάβῃ ἀλλ' ἐπὶ μεγεθῶν μόνον,
τῷ δ' ἀριθμητικῷ ἐπ' ἀριθμῶν.
3 Ἔστι δ' ἴδια μὲν καὶ ἃ λαμβάνεται εἶναι, περὶ ἃ ἡ ἐπι-
στήμη θεωρεῖ τὰ ὑπάρχοντα καθ' αὑτά, οἷον μονάδας ἡ ἀρι-
θμητική, ἡ δὲ γεωμετρία σημεῖα καὶ γραμμάς. Ταῦτα γὰρ
λαμβάνουσι τὸ εἶναι καὶ τοδὶ εἶναι. Τὰ δὲ τούτων πάθη
καθ' αὑτά, τί μὲν σημαίνει ἕκαστον, λαμβάνουσιν, οἷον ἡ μὲν
ἀριθμητικὴ τί περιττὸν ἢ ἄρτιον ἢ τετράγωνον ἢ κύβος, ἡ
δὲ γεωμετρία τί τὸ ἄλογον ἢ τὸ κεκλάσθαι ἢ νεύειν, ὅτι δ'
ἔστι, δεικνύουσι διά τε τῶν κοινῶν καὶ ἐκ τῶν ἀποδεδει-
4 γμένων. Καὶ ἡ ἀστρολογία ὡσαύτως. Πᾶσα γὰρ ἀποδει-
κτικὴ ἐπιστήμη περὶ τρία ἐστίν, ὅσα τε εἶναι τίθεται (ταῦτα
δ' ἐστὶ τὸ γένος, οὗ τῶν καθ' αὑτὰ παθημάτων ἐστὶ θεωρη-
τική), καὶ τὰ κοινὰ λεγόμενα ἀξιώματα, ἐξ ὧν πρώτων ἀπο-
δείκνυσι, καὶ τρίτον τὰ πάθη, ὧν τί σημαίνει ἕκαστον λαμ-
5 βάνει. Ἐνίας μέντοι ἐπιστήμας οὐδὲν κωλύει ἔνια τούτων
παροράν, οἷον τὸ γένος μὴ ὑποτίθεσθαι εἶναι, ἂν ᾖ φανερὸν
ὅτι ἔστιν (οὐ γὰρ ὁμοίως δῆλον ὅτι ἀριθμός ἐστι καὶ ὅτι
ψυχρὸν καὶ θερμόν), καὶ τὰ πάθη μὴ λαμβάνειν τί σημαί-
νει, ἂν ᾖ δῆλα· ὥσπερ οὐδὲ τὰ κοινὰ οὐ λαμβάνει τί σημαίνει
τὸ ἴσα ἀπὸ ἴσων ἀφελεῖν, ὅτι γνώριμον. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον
τῇ γε φύσει τρία ταῦτά ἐστι, περὶ ὅ τε δείκνυσι καὶ ἃ δεί-
κνυσι καὶ ἐξ ὧν.

6 Οὐκ ἔστι δ' ὑπόθεσις οὐδ' αἴτημα, ὃ ἀνάγκη εἶναι δι' αὑτὸ
καὶ δοκεῖν ἀνάγκη. Οὐ γὰρ πρὸς τὸν ἔξω λόγον ἡ ἀπόδει-
ξις, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἐν τῇ ψυχῇ, ἐπεὶ οὐδὲ συλλογισμός.
Ἀεὶ γὰρ ἔστιν ἐνστῆναι πρὸς τὸν ἔξω λόγον, ἀλλὰ πρὸς
7 τὸν ἔσω λόγον οὐκ ἀεί. Ὅσα μὲν οὖν δεικτὰ ὄντα λαμβά-
νει αὐτὸς μὴ δείξας, ταῦτ', ἐὰν μὲν δοκοῦντα λαμβάνῃ τῷ
μανθάνοντι, ὑποτίθεται, καὶ ἔστιν οὐχ ἁπλῶς ὑπόθεσις ἀλλὰ
πρὸς ἐκεῖνον μόνον, ἂν δὲ ἢ μηδεμιᾶς ἐνούσης δόξης ἢ καὶ
ἐναντίας [z] ἐνούσης λαμβάνῃ τὸ αὐτὸ αἰτεῖται. Καὶ τούτῳ

[z] ἐνούσης om. B.

διαφέρει ὑπόθεσις καὶ αἴτημα· ἔστι γὰρ αἴτημα τὸ ὑπεναντίον τοῦ μανθάνοντος τῇ δόξῃ, ἢ ὃ ἄν τις ἀποδεικτὸν ὂν λαμβάνῃ καὶ χρῆται μὴ δείξας.

Οἱ μὲν οὖν ὅροι οὐκ εἰσὶν ὑποθέσεις ([a]οὐδὲ γὰρ εἶναι ἢ μὴ 8
λέγονται), ἀλλ' ἐν ταῖς προτάσεσιν αἱ ὑποθέσεις. Τοὺς δ' ὅρους μόνον ξυνίεσθαι δεῖ· τοῦτο δ' οὐχ ὑπόθεσις, εἰ μὴ καὶ τὸ ἀκούειν ὑπόθεσίν τις εἶναι φήσει. Ἀλλ' ὅσων ὄντων τῷ ἐκεῖνα εἶναι γίνεται τὸ συμπέρασμα. Οὐδ' ὁ γεωμέτρης ψευδῆ ὑποτίθεται, ὥσπερ τινὲς ἔφασαν, λέγοντες ὡς οὐ δεῖ τῷ ψεύδει χρῆσθαι, τὸν δὲ γεωμέτρην ψεύδεσθαι λέγοντα ποδιαίαν τὴν οὐ ποδιαίαν ἢ εὐθεῖαν τὴν γεγραμμένην οὐκ εὐθεῖαν οὖσαν. Ὁ δὲ γεωμέτρης οὐδὲν συμπεραίνεται τῷ τήνδε εἶναι γραμμήν, ἣν αὐτὸς ἔφθεγκται, ἀλλὰ τὰ διὰ τούτων δηλούμενα. Ἔτι τὸ αἴτημα καὶ ὑπόθεσις πᾶσα ἢ ὡς ὅλον ἢ ὡς ἐν μέρει, οἱ δ' ὅροι οὐδέτερον τούτων.

Εἴδη μὲν οὖν εἶναι ἢ ἕν τι παρὰ τὰ πολλὰ οὐκ ἀνάγκη, 11
εἰ ἀπόδειξις ἔσται, εἶναι μέντοι ἓν κατὰ πολλῶν ἀληθὲς εἰπεῖν ἀνάγκη· οὐ γὰρ ἔσται τὸ καθόλου, ἂν μὴ τοῦτο ᾖ· ἐὰν δὲ τὸ καθόλου μὴ ᾖ, τὸ μέσον οὐκ ἔσται, ὥστ' οὐδ' ἀπόδειξις. Δεῖ ἄρα τι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ πλειόνων εἶναι μὴ ὁμώνυμον. Τὸ δὲ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα φάναι καὶ ἀποφάναι οὐδεμία λαμβάνει ἀπόδειξις, ἀλλ' ἢ ἐὰν δέῃ δεῖξαι καὶ τὸ συμπέρασμα οὕτως. Δείκνυται δὲ λαβοῦσι τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ 2
μέσου, ὅτι ἀληθές, ἀποφάναι δ' οὐκ ἀληθές. Τὸ δὲ μέσον οὐδὲν διαφέρει εἶναι καὶ μὴ εἶναι λαβεῖν, [b]ὡς δ' αὔτως καὶ τὸ τρίτον. Εἰ γὰρ ἐδόθη, καθ' οὗ ἄνθρωπον ἀληθὲς εἰπεῖν, εἰ καὶ μὴ ἄνθρωπον ἀληθές, ἀλλ' [c]εἰ μόνον ἄνθρωπον ζῷον [d]εἶναι, μὴ ζῷον δὲ μή· ἔσται γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν Καλλίαν, εἰ καὶ μὴ Καλλίαν, [e]ὅμως ζῷον, μὴ ζῷον δ' οὔ. Αἴτιον δ' ὅτι 3
τὸ πρῶτον οὐ μόνον κατὰ τοῦ μέσου λέγεται ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλου διὰ τὸ εἶναι ἐπὶ πλειόνων, ὥστ' οὐδ' εἰ τὸ μέσον καὶ αὐτό ἐστι καὶ μὴ αὐτό, πρὸς τὸ συμπέρασμα οὐδὲν διαφέρει.

[a] οὐδὲν A.B. [b] ὡσαύτως C. [c] εἰ] ἢ B. [d] εἶναι πᾶν μὴ A.C. [e] ὁμοίως B.

τὸ δ' ἅπαν φάναι ἢ ἀποφάναι ἡ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπόδειξις λαμβάνει, καὶ ταῦτα οὐδ' ἀεὶ καθόλου, ἀλλ' ὅσον ἱκανόν, ἱκανὸν δ' ἐπὶ τοῦ γένους. [f] Λέγω δ' ἐπὶ τοῦ γένους οἷον περὶ ὃ γένος τὰς ἀποδείξεις φέρει, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον.

4 Ἐπικοινωνοῦσι δὲ πᾶσαι αἱ ἐπιστῆμαι ἀλλήλαις κατὰ τὰ κοινά. Κοινὰ δὲ λέγω οἷς χρῶνται ὡς ἐκ τούτων ἀποδεικνύντες, ἀλλ' οὐ περὶ ὧν δεικνύουσιν οὐδ' ὃ δεικνύουσιν. Καὶ ἡ διαλεκτικὴ πάσαις. Καὶ εἴ τις καθόλου πειρῷτο δεικνύναι τὰ κοινά, οἷον ὅτι ἅπαν φάναι ἢ ἀποφάναι, ἢ ὅτι ἴσα ἀπὸ ἴσων, ἢ τῶν τοιούτων ἄττα. Ἡ δὲ διαλεκτικὴ οὐκ ἔστιν οὕτως ὡρισμένων τινῶν, οὐδὲ γένους τινὸς ἑνός. Οὐ γὰρ ἂν ἠρώτα· ἀποδεικνύντα γὰρ οὐκ ἔστιν ἐρωτᾶν διὰ τὸ τῶν ἀντικειμένων ὄντων μὴ δείκνυσθαι τὸ αὐτό. Δέδεικται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ.

12 Εἰ δὲ τὸ αὐτό ἐστιν ἐρώτημα συλλογιστικὸν καὶ πρότασις ἀντιφάσεως, προτάσεις δὲ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς ὁ καθ' ἑκάστην, εἴη ἄν τι ἐρώτημα ἐπιστημονικόν, ἐξ ὧν ὁ καθ' ἑκάστην οἰκεῖος γίνεται συλλογισμός. Δῆλον ἄρα ὅτι οὐ πᾶν ἐρώτημα γεωμετρικὸν ἂν εἴη οὐδ' ἰατρικόν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἀλλ' ἐξ ὧν ἢ δείκνυταί τι περὶ ὧν ἡ γεωμετρία ἐστίν, [g] ἢ ἐκ τῶν αὐτῶν
2 δείκνυται τῇ γεωμετρίᾳ, ὥσπερ τὰ ὀπτικά. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Καὶ περὶ μὲν τούτων καὶ λόγον ὑφεκτέον ἐκ τῶν γεωμετρικῶν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων, περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν λόγον οὐχ ὑφεκτέον τῷ γεωμέτρῃ ᾗ γεωμέτρης· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. Οὔτε πᾶν ἄρα [h] ἕκαστον ἐπιστήμονα ἐρώτημα ἐρωτητέον, οὔθ' ἅπαν τὸ ἐρωτώμενον ἀποκριτέον περὶ ἑκάστου, ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν ἐπι-
3 στήμην διορισθέντα. Εἰ δὲ διαλέξεται γεωμέτρῃ ᾗ γεωμέτρης οὕτως, φανερὸν ὅτι καὶ καλῶς, ἐὰν ἐκ τούτων τι δεικνύῃ, εἰ δὲ μή, οὐ καλῶς. Δῆλον δ' ὅτι οὐδ' ἐλέγχει γεωμέτρην ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη ἐν [i] ἀγεωμετρήτοις

[f] λέγω δ' ἐπὶ τοῦ γένους om. C. [g] ἢ ἃ ἐκ pr. C. [h] ἕκαστον ἐπιστήμονα om. pr. C. [i] ἀγεωμετρήτῳ C.

περὶ γεωμετρίας διαλεκτέον· λήσει γὰρ ὁ φαύλως διαλεγό-
μενος. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει ἐπιστημῶν.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶ γεωμετρικὰ ἐρωτήματα, ἆρ' ἐστὶ καὶ ἀγεω- 4
μέτρητα; καὶ παρ' ἑκάστην ἐπιστήμην τὰ κατὰ τὴν ἄγνοιαν
τὴν ποιὰν γεωμετρικά ἐστιν [k] ἢ ἀγεωμέτρητα; καὶ πότερον
ὁ κατὰ τὴν ἄγνοιαν συλλογισμὸς ὁ ἐκ τῶν ἀντικειμένων συλ-
λογισμός, [l] ἢ παραλογισμός, κατὰ γεωμετρίαν δέ, ἢ ἐξ ἄλ-
λης τέχνης, οἷον τὸ μουσικόν ἐστιν ἐρώτημα ἀγεωμέτρητον
περὶ γεωμετρίας, τὸ δὲ τὰς παραλλήλους συμπίπτειν οἴεσθαι
γεωμετρικόν πως καὶ ἀγεωμέτρητον ἄλλον τρόπον; διττὸν 5
γὰρ τοῦτο, ὥσπερ τὸ ἄρρυθμον, καὶ τὸ μὲν ἕτερον ἀγεω-
μέτρητον τῷ μὴ ἔχειν ὥσπερ τὸ ἄρρυθμον, τὸ δ' ἕτερον τῷ
φαύλως ἔχειν· καὶ ἡ ἄγνοια [m] αὕτη, ἡ ἐκ τῶν τοιούτων ἀρ-
χῶν, ἐναντία. Ἐν δὲ τοῖς μαθήμασιν οὐκ ἔστιν ὁμοίως ὁ
[n] παραλογισμός, ὅτι τὸ μέσον ἐστὶν [o] ἀεὶ διττόν· κατά [p] τε
γὰρ τούτου παντός, καὶ [q] τοῦτο πάλιν κατ' ἄλλου λέγεται
παντός. Τὸ δὲ κατηγορούμενον οὐ λέγεται πᾶν. Ταῦτα δ'
ἐστὶν οἷον ὁρᾶν τῇ νοήσει, ἐν δὲ τοῖς λόγοις λανθάνει. Ἆρα
πᾶς κύκλος σχῆμα; ἂν δὲ γράψῃ, δῆλον. Τί [r] δέ; τὰ ἔπη
κύκλος; φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν.

Οὐ δεῖ δ' ἔνστασιν εἰς αὐτὸ φέρειν, ἂν ᾖ ἡ πρότασις 6
ἐπακτική. Ὥσπερ γὰρ οὐδὲ πρότασίς ἐστιν ἣ μή ἐστιν ἐπὶ
πλειόνων (οὐ γὰρ ἔσται ἐπὶ πάντων, ἐκ τῶν καθόλου δ' ὁ
συλλογισμός), δῆλον ὅτι οὐδ' ἔνστασις. Αἱ αὐταὶ γὰρ προ-
τάσεις καὶ ἐνστάσεις· ἣν γὰρ φέρει ἔνστασιν, αὕτη γένοιτ'
ἂν πρότασις ἢ ἀποδεικτικὴ ἢ διαλεκτική.

Συμβαίνει δ' ἐνίους ἀσυλλογίστως λέγειν διὰ τὸ λαμβά- 7
νειν ἀμφοτέροις τὰ ἑπόμενα, οἷον καὶ ὁ Καινεὺς ποιεῖ, ὅτι
τὸ πῦρ ἐν τῇ πολλαπλασίᾳ ἀναλογίᾳ· καὶ γὰρ τὸ πῦρ ταχὺ
γεννᾶται, ὥς φησι, καὶ αὕτη ἡ ἀναλογία. Οὕτω [s] δ' οὐκ

[k] ἢ ἀγεωμέτρητα om. A.B.C. [l] ἢ ὁ παρασυλλογισμός A.B. [m] αὕτη καὶ ἡ A.B.C. [n] παρασυλλογισμὸς A [o] ἀεὶ τὸ διττὸν A.B. et pr. C. [p] γε B. [q] τούτου B. [r] δαί; τὸ ἔπος C. [s] δ' om. pr. C.

ἔστι συλλογισμός· ἀλλ' εἰ τῇ ταχίστῃ ἀναλογίᾳ ἕπεται ἡ πολλαπλάσιος καὶ τῷ πυρὶ ἡ ταχίστη ἐν τῇ κινήσει ἀναλογία. Ἐνίοτε μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται συλλογίσασθαι ἐκ τῶν
8 εἰλημμένων, ὁτὲ δ' ἐνδέχεται, ἀλλ' οὐχ ὁρᾶται. Εἰ δ' ἦν ἀδύνατον ἐκ ψεύδους ἀληθὲς δεῖξαι, ῥᾴδιον ἂν ἦν τὸ ἀναλύειν· ἀντέστρεφε γὰρ ἂν ἐξ ἀνάγκης. Ἔστω γὰρ τὸ Α ὄν· τούτου δ' ὄντος ταδί ἐστιν, ἃ οἶδα ὅτι ἔστιν, οἷον τὸ Β. Ἐκ τούτων ἄρα δείξω ὅτι ἔστιν ἐκεῖνο. Ἀντιστρέφει δὲ μᾶλλον τὰ ἐν τοῖς μαθήμασιν, ὅτι οὐδὲν συμβεβηκὸς λαμβάνουσιν (ἀλλὰ καὶ τούτῳ διαφέρουσι τῶν ἐν τοῖς διαλόγοις) ἀλλ' ὁρισμούς.

9 Αὔξεται δ' οὐ διὰ τῶν μέσων, ἀλλὰ τῷ προσλαμβάνειν, οἷον τὸ Α τοῦ Β, τοῦτο δὲ τοῦ Γ, πάλιν τοῦτο τοῦ Δ, καὶ τοῦτ' εἰς ἄπειρον. Καὶ εἰς τὸ πλάγιον, οἷον τὸ Α καὶ κατὰ τοῦ Γ καὶ κατὰ τοῦ Ε, οἷον ἔστιν ἀριθμὸς ποσὸς ἢ καὶ ἄπειρος τοῦτο ἐφ' [t] ᾧ Α, ὁ περιττὸς ἀριθμὸς ποσὸς ἐφ' οὗ Β, ἀριθμὸς περιττὸς ἐφ' οὗ Γ· ἔστιν ἄρα τὸ Α κατὰ τοῦ Γ. καὶ ἔστιν ὁ ἄρτιος ποσὸς ἀριθμὸς ἐφ' οὗ Δ, ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς ἐφ' οὗ Ε· ἔστιν ἄρα τὸ Α κατὰ τοῦ Ε.

13 Τὸ δ' ὅτι διαφέρει καὶ τὸ διότι ἐπίστασθαι, πρῶτον μὲν ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστήμῃ, καὶ ἐν ταύτῃ διχῶς, ἕνα μὲν τρόπον ἐὰν μὴ δι' ἀμέσων γίνηται ὁ συλλογισμός (οὐ γὰρ λαμβάνεται τὸ πρῶτον αἴτιον, [v] ἡ δὲ τοῦ διότι ἐπιστήμη κατὰ τὸ πρῶτον αἴτιον), ἄλλον δὲ εἰ δι' ἀμέσων μέν, ἀλλὰ μὴ διὰ τοῦ αἰτίου ἀλλὰ τῶν ἀντιστρεφόντων διὰ τοῦ γνωριμωτέρου. κωλύει γὰρ οὐδὲν τῶν ἀντικατηγορουμένων γνωριμώτερον εἶναι ἐνίοτε τὸ μὴ αἴτιον, ὥστ' ἔσται διὰ τούτου ἡ ἀπόδειξις,
2 οἷον ὅτι ἐγγὺς οἱ πλάνητες [w] διὰ [x] τοῦ μὴ στίλβειν. Ἔστω ἐφ' [y] ᾧ Γ πλάνητες, ἐφ' ᾧ Β τὸ μὴ στίλβειν, ἐφ' ᾧ Α τὸ ἐγγὺς εἶναι. Ἀληθὲς δὴ τὸ Β κατὰ τοῦ Γ εἰπεῖν· οἱ γὰρ πλάνητες οὐ στίλβουσιν. Ἀλλὰ καὶ τὸ Α κατὰ τοῦ Β· τὸ γὰρ μὴ στίλβον ἐγγύς ἐστι· τοῦτο δ' εἰλήφθω δι' ἐπαγω-

[t] ᾧ τὸ α C. [v] ἡ—αἴτιον om. C. [w] διὰ—πλάνητες om. A. [x] τὸ C.
[y] οὗ γ—οὗ β C.

γῆς ἢ δι' αἰσθήσεως. Ἀνάγκη οὖν τὸ Α τῷ [z] Γ ὑπάρχειν,
ὥστ' ἀποδέδεικται ὅτι οἱ πλάνητες ἐγγύς εἰσιν. Οὗτος οὖν
ὁ συλλογισμὸς οὐ τοῦ διότι ἀλλὰ τοῦ ὅτι ἐστίν· οὐ γὰρ διὰ
τὸ μὴ στίλβειν ἐγγύς εἰσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι οὐ
στίλβουσιν. Ἐγχωρεῖ δὲ καὶ διὰ θατέρου θάτερον δειχθῆ- 3
ναι, καὶ ἔσται τοῦ διότι ἡ ἀπόδειξις, οἷον ἔστω τὸ Γ πλάνη-
τες, ἐφ' ᾧ Β τὸ ἐγγὺς εἶναι, τὸ Α τὸ μὴ στίλβειν· ὑπάρχει
δὴ καὶ τὸ Β τῷ Γ, [a] καὶ [b] τὸ Α τῷ Β τὸ μὴ στίλβειν, ὥστε
καὶ τῷ Γ τὸ Α. Καὶ ἔστι τοῦ διότι ὁ συλλογισμός· εἴλη-
πται γὰρ τὸ πρῶτον αἴτιον. Πάλιν ὡς τὴν σελήνην δεικνύ-
ουσιν, ὅτι σφαιροειδής, διὰ τῶν αὐξήσεων· εἰ γὰρ τὸ αὐξανό-
μενον οὕτω σφαιροειδές, αὐξάνει δ' ἡ σελήνη, φανερὸν ὅτι
σφαιροειδής. Οὕτω μὲν [c] οὖν τοῦ ὅτι γέγονεν ὁ συλλογι- 4
σμός, ἀνάπαλιν δὲ τεθέντος τοῦ μέσου τοῦ διότι· οὐ γὰρ διὰ
τὰς αὐξήσεις σφαιροειδής ἐστιν, ἀλλὰ διὰ τὸ σφαιροειδὴς εἶ-
ναι λαμβάνει τὰς αὐξήσεις τοιαύτας. Σελήνη ἐφ' ᾧ Γ, σφαι-
ροειδὴς ἐφ' ᾧ Β, αὔξησις ἐφ' ᾧ Α. Ἐφ' ὧν [d] δὲ τὰ μέσα
μὴ ἀντιστρέφει καὶ ἔστι γνωριμώτερον τὸ ἀναίτιον, τὸ ὅτι
μὲν δείκνυται, τὸ διότι δ' οὔ. Ἔτι ἐφ' ὧν τὸ μέσον ἔξω τί-
θεται. Καὶ γὰρ ἐν τούτοις [e] τοῦ ὅτι καὶ οὐ τοῦ διότι ἡ ἀπό-
δειξις· οὐ γὰρ λέγεται τὸ αἴτιον. [f] Οἷον διὰ τί οὐκ ἀναπνέει
ὁ τοῖχος; ὅτι οὐ ζῷον. Εἰ γὰρ τοῦτο τοῦ μὴ [g] ἀναπνέειν 5
αἴτιον, ἔδει τὸ ζῷον εἶναι αἴτιον τοῦ ἀναπνεῖν, οἷον εἰ ἡ ἀπό-
φασις αἰτία τοῦ μὴ ὑπάρχειν, ἡ κατάφασις τοῦ ὑπάρχειν,
ὥσπερ εἰ τὸ ἀσύμμετρα εἶναι τὰ [h] θερμὰ καὶ ψυχρὰ τοῦ μὴ
ὑγιαίνειν, [i] τὸ σύμμετρα εἶναι τοῦ ὑγιαίνειν. Ὁμοίως δὲ καὶ
εἰ ἡ κατάφασις τοῦ ὑπάρχειν, ἡ ἀπόφασις τοῦ μὴ ὑπάρχειν.
[k] Ἐπὶ δὲ τῶν οὕτως ἀποδεδομένων οὐ συμβαίνει τὸ λεχθέν·
οὐ γὰρ ἅπαν ἀναπνεῖ ζῷον. Ὁ δὲ συλλογισμὸς γίνεται τῆς
τοιαύτης αἰτίας ἐν τῷ μέσῳ σχήματι. Οἷον ἔστω τὸ Α

[z] Γ] β A. et pr. B. [a] καὶ τὸ Α τῷ Β τὸ μὴ στίλβειν post 3. A. A.B.C. [b] τὸ α τῶ γ B. [c] οὖν om. B. [d] δὲ om. pr. C. [e] τὸ ὅτι B. [f] οἷον ὅτι διὰ C. [g] ἀναπνεῖν C. [h] ψυχρὰ καὶ θερμὰ C. [i] τὰ A.B.C. [k] ἐπὶ] εἰ B.

6 ζῷον, ἐφ' οὗ τὸ Β [l] τὸ ἀναπνεῖν, ἐφ' ᾧ Γ τοῖχος. Τῷ μὲν οὖν Β παντὶ ὑπάρχει τὸ Α (πᾶν γὰρ τὸ ἀναπνέον ζῷον), [m] τῷ δὲ Γ οὐθενί, ὥστε [n] οὐδὲ τὸ Β τῷ Γ οὐθενί· οὐκ ἄρα ἀναπνεῖ ὁ τοῖχος. Ἐοίκασι δ' αἱ τοιαῦται τῶν αἰτιῶν τοῖς καθ' ὑπερβολὴν εἰρημένοις· τοῦτο δ' ἔστι τὸ πλέον ἀποστήσαντα τὸ μέσον εἰπεῖν, οἷον τὸ τοῦ [o] Ἀναχάρσιος, ὅτι ἐν Σκύθαις οὐκ εἰσὶν αὐληταί, οὐδὲ γὰρ ἄμπελοι.

7 Κατὰ μὲν δὴ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ κατὰ τὴν [p] τῶν [q] μέσων θέσιν αὗται διαφοραί εἰσι τοῦ ὅτι πρὸς τὸν τοῦ διότι συλλογισμόν· ἄλλον δὲ τρόπον διαφέρει τὸ διότι τοῦ ὅτι τὸ δι' ἄλλης ἐπιστήμης ἑκάτερον θεωρεῖν. τοιαῦτα δ' ἐστὶν ὅσα οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα ὥστ' εἶναι θάτερον ὑπὸ θάτερον, οἷον τὰ ὀπτικὰ πρὸς γεωμετρίαν καὶ τὰ μηχανικὰ πρὸς στερεομετρίαν καὶ τὰ ἁρμονικὰ πρὸς ἀριθμητικὴν καὶ
8 τὰ φαινόμενα πρὸς ἀστρολογικήν. Σχεδὸν δὲ συνώνυμοί εἰσιν [r] ἔνιαι τούτων τῶν ἐπιστημῶν, οἷον ἀστρολογία ἥ τε μαθηματικὴ καὶ ἡ ναυτική, καὶ ἁρμονικὴ ἥ τε μαθηματικὴ καὶ ἡ κατὰ τὴν ἀκοήν. Ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν ὅτι τῶν αἰσθητικῶν εἰδέναι, τὸ δὲ διότι τῶν μαθηματικῶν· οὗτοι γὰρ ἔχουσι τῶν [s] αἰτίων τὰς ἀποδείξεις, καὶ πολλάκις οὐκ ἴσασι τὸ ὅτι, καθάπερ οἱ τὸ καθόλου θεωροῦντες πολλάκις ἔνια τῶν καθ' ἕ-
9 καστον οὐκ ἴσασι δι' ἀνεπισκεψίαν. Ἔστι δὲ ταῦτα ὅσα ἕτερόν τι ὄντα τὴν οὐσίαν κέχρηται τοῖς εἴδεσιν. Τὰ γὰρ μαθήματα περὶ εἴδη ἐστίν· οὐ γὰρ καθ' ὑποκειμένου τινός· εἰ γὰρ καὶ καθ' ὑποκειμένου τινὸς τὰ [t] γεωμετρικά ἐστιν, ἀλλ' [v] οὐχ ᾗ γε καθ' ὑποκειμένου. Ἔχει δὲ καὶ πρὸς τὴν ὀπτικήν, ὡς αὕτη πρὸς τὴν γεωμετρίαν, ἄλλη πρὸς ταύτην, οἷον τὸ περὶ τῆς ἴριδος· τὸ μὲν γὰρ ὅτι φυσικοῦ εἰδέναι, τὸ δὲ διότι ὀπτικοῦ, ἢ ἁπλῶς ἢ κατὰ τὸ μάθημα. Πολλαὶ δὲ καὶ τῶν μὴ ὑπ' ἀλλήλας ἐπιστημῶν ἔχουσιν οὕτως, οἷον ἰατρικὴ πρὸς

[l] τὸ alterum om. C. [m] τῷ δὲ Γ] τὸ δὲ β A. [n] οὔτε A.B.
[o] ἀναχάρσιδος C. [p] τῶν om. C. [q] μέσων] αὐτῶν A.B. et pr. C.
[r] ἔνια B. [s] αἰτιῶν C. [t] γεωμετρητὰ A.B, γεωμετριτὰ pr. C. [v] οὐχ ᾗ] οὐχὶ B.

γεωμετρίαν· ὅτι μὲν γὰρ τὰ ἕλκη τὰ περιφερῆ βραδύτερον
ὑγιάζεται, τοῦ ἰατροῦ εἰδέναι, διότι δὲ τοῦ γεωμέτρου.

Τῶν δὲ σχημάτων ἐπιστημονικὸν μάλιστα τὸ πρῶτόν 14
ἐστιν. Αἵ τε γὰρ μαθηματικαὶ τῶν ἐπιστημῶν διὰ τούτου
φέρουσι τὰς ἀποδείξεις, οἷον ἀριθμητικὴ καὶ γεωμετρία καὶ
ὀπτική, καὶ σχεδὸν ὡς εἰπεῖν ὅσαι τοῦ διότι ποιοῦνται τὴν
σκέψιν· ἢ γὰρ ὅλως ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις
διὰ τούτου τοῦ σχήματος ὁ τοῦ διότι συλλογισμός. Ὥστε
κἂν διὰ τοῦτ' εἴη μάλιστα ἐπιστημονικόν· κυριώτατον γὰρ
τοῦ εἰδέναι τὸ διότι θεωρεῖν. Εἶτα τὴν τοῦ τί ἐστιν ἐπιστή- 2
μην διὰ μόνου τούτου θηρεῦσαι δυνατόν. Ἐν μὲν γὰρ τῷ
μέσῳ σχήματι οὐ γίνεται κατηγορικὸς συλλογισμός, ἡ δὲ
τοῦ τί ἐστιν ἐπιστήμη καταφάσεως· ἐν δὲ τῷ ἐσχάτῳ γίνε-
ται μὲν ἀλλ' οὐ καθόλου, τὸ δὲ τί ἐστι τῶν καθόλου ἐστίν·
οὐ γὰρ πῇ ἐστὶ ζῷον δίπουν ὁ ἄνθρωπος. Ἔτι τοῦτο μὲν
ἐκείνων οὐδὲν προσδεῖται, ἐκεῖνα δὲ διὰ τούτου καταπυκνοῦται
καὶ αὔξεται, ἕως ἂν εἰς τὰ ἄμεσα ἔλθῃ. Φανερὸν οὖν ὅτι κυ-
ριώτατον τοῦ ἐπίστασθαι τὸ πρῶτον σχῆμα.

Ὥσπερ δὲ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Β ἐνεδέχετο ἀτόμως, οὕτω 15
καὶ μὴ ὑπάρχειν ἐγχωρεῖ. Λέγω δὲ τὸ ἀτόμως ὑπάρχειν ἢ
μὴ ὑπάρχειν [w] τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν μέσον· οὕτω γὰρ οὐκέτι
ἔσται κατ' ἄλλο τὸ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν. Ὅταν μὲν οὖν
ἢ τὸ Α ἢ τὸ Β ἐν ὅλῳ τινὶ ᾖ, ἢ καὶ ἄμφω, οὐκ ἐνδέχεται τὸ
Α τῷ Β πρώτως μὴ ὑπάρχειν. Ἔστω γὰρ τὸ Α ἐν ὅλῳ 2
τῷ Γ. Οὐκοῦν εἰ τὸ Β μή ἐστιν ἐν ὅλῳ τῷ Γ (ἐγχωρεῖ γὰρ
τὸ μὲν Α εἶναι ἔν τινι ὅλῳ, τὸ δὲ Β μὴ εἶναι ἐν τούτῳ),
συλλογισμὸς ἔσται τοῦ μὴ ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Β· εἰ γὰρ
τῷ μὲν Α παντὶ τὸ Γ, τῷ δὲ Β μηδενί, οὐδενὶ τῶν Β τὸ Α.
Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ Β ἐν ὅλῳ τινί ἐστιν, οἷον ἐν τῷ Δ· τὸ
μὲν γὰρ Δ παντὶ τῷ Β ὑπάρχει, τὸ δὲ Α οὐδενὶ [x] τῶν Δ,
ὥστε τὸ Α οὐδενὶ τῶν Β ὑπάρξει διὰ συλλογισμοῦ. Τὸν
αὐτὸν δὲ τρόπον δειχθήσεται καὶ εἰ ἄμφω ἐν ὅλῳ τινί ἐστιν.

[w] τῷ pr. C. [x] τῶν—οὐδενὶ om. A.B.

Ὅτι δ' ἐνδέχεται τὸ Β μὴ εἶναι ἐν ᾧ ὅλῳ ἐστὶ τὸ Α, ἢ πάλιν τὸ Α ἐν ᾧ τὸ Β, φανερὸν ἐκ τῶν [s] συστοιχιῶν, ὅσαι μὴ
3 ἐπαλλάττουσιν ἀλλήλαις. Εἰ γὰρ μηδὲν τῶν ἐν τῇ Α Γ Δ συστοιχίᾳ [t] κατὰ μηδενὸς κατηγορεῖται τῶν ἐν τῇ Β Ε Ζ, τὸ δ' Α ἐν ὅλῳ ἐστὶ τῷ Θ συστοίχῳ ὄντι, φανερὸν ὅτι τὸ Β οὐκ ἔσται ἐν τῷ [v] Θ· ἐπαλλάξουσι γὰρ αἱ συστοιχίαι. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ Β ἐν ὅλῳ τινί ἐστιν. Ἐὰν δὲ μηδέτερον ᾖ ἐν ὅλῳ μηδενί, μὴ ὑπάρχῃ δὲ τὸ Α τῷ Β, ἀνάγκη ἀτόμως μὴ ὑπάρχειν. Εἰ γὰρ ἔσται τι μέσον, ἀνάγκη θάτερον αὐτῶν ἐν ὅλῳ τινὶ εἶναι. Ἢ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἢ ἐν
4 τῷ μέσῳ ἔσται [w] ὁ συλλογισμός. Εἰ μὲν οὖν ἐν τῷ πρώτῳ, τὸ Β ἔσται ἐν ὅλῳ τινί (καταφατικὴν γὰρ δεῖ τὴν πρὸς τοῦτο γίνεσθαι πρότασιν), εἰ δ' ἐν τῷ μέσῳ, ὁπότερον ἔτυχε· πρὸς ἀμφοτέροις γὰρ ληφθέντος τοῦ στερητικοῦ γίνεται συλλογισμός· ἀμφοτέρων δ' ἀποφατικῶν οὐσῶν οὐκ ἔσται.

Φανερὸν οὖν ὅτι ἐνδέχεταί τε ἄλλῳ μὴ ὑπάρχειν ἀτόμως, καὶ πότ' ἐνδέχεται καὶ πῶς, εἰρήκαμεν.

16 Ἄγνοια δ' ἡ μὴ κατ' ἀπόφασιν ἀλλὰ κατὰ διάθεσιν λεγομένη ἔστι μὲν ἡ διὰ συλλογισμοῦ [x] γινομένη ἀπάτη, αὕτη δ' ἐν μὲν τοῖς πρώτως ὑπάρχουσιν [y] ἢ μὴ ὑπάρχουσι συμβαίνει διχῶς· ἢ γὰρ ὅταν ἁπλῶς ὑπολάβῃ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, ἢ ὅταν διὰ συλλογισμοῦ λάβῃ τὴν ὑπόληψιν. Τῆς μὲν οὖν ἁπλῆς ὑπολήψεως ἁπλῆ ἡ ἀπάτη, τῆς δὲ διὰ συλλογισμοῦ πλείους. Μὴ ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α μηδενὶ τῶν Β ἀτόμως· οὐκοῦν ἐὰν συλλογίζηται ὑπάρχειν τὸ Α τῷ Β, μέσον λα-
2 βὼν τὸ Γ, ἠπατημένος ἔσται διὰ συλλογισμοῦ. Ἐνδέχεται μὲν οὖν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις εἶναι ψευδεῖς, ἐνδέχεται δὲ τὴν ἑτέραν μόνον. Εἰ γὰρ μήτε τὸ Α μηδενὶ τῶν Γ [z] ὑπάρχει μήτε τὸ Γ μηδενὶ τῶν Β, εἴληπται δ' ἑκατέρα ἀνάπαλιν, ἄμφω ψευδεῖς ἔσονται. Ἐγχωρεῖ δ' οὕτως ἔχειν τὸ Γ πρὸς

[s] συστοίχων B. [t] κατὰ] καὶ κατὰ A.B. [v] Θ] ε θ A. [w] ὁ om. C.
[x] γενομένη B. [y] ἢ μὴ ὑπάρχουσι om. pr. C. [z] ὑπάρχειν A, ὑπάρχῃ B.

τὸ Α καὶ Β ὥστε μήτε ὑπὸ τὸ Α εἶναι μήτε καθόλου [k] τῷ Β. τὸ μὲν γὰρ Β ἀδύνατον εἶναι ἐν ὅλῳ τινί· πρώτως γὰρ ἐλέγετο αὐτῷ τὸ Α μὴ ὑπάρχειν· τὸ δὲ Α οὐκ ἀνάγκη πᾶσι τοῖς οὖσιν εἶναι καθόλου, ὥστ' ἀμφότεραι ψευδεῖς. Ἀλλὰ 3
καὶ τὴν ἑτέραν ἐνδέχεται ἀληθῆ λαμβάνειν, οὐ [l] μέντοι ὁποτέραν ἔτυχεν, ἀλλὰ τὴν Α Γ· ἡ γὰρ Γ Β πρότασις ἀεὶ ψευδὴς ἔσται διὰ τὸ ἐν μηδενὶ εἶναι τὸ Β, τὴν δὲ Α Γ ἐγχωρεῖ, οἷον εἰ τὸ Α καὶ [m] τῷ Γ καὶ τῷ Β ὑπάρχει ἀτόμως. Ὅταν [n] γὰρ [o] πρώτως κατηγορῆται ταὐτὸ πλειόνων, οὐδέτερον οὐδετέρῳ ἔσται. [p] Διαφέρει δ' οὐδέν, οὐδ' εἰ μὴ ἀτόμως ὑπάρχει.

Ἡ μὲν οὖν τοῦ ὑπάρχειν ἀπάτη διὰ τούτων τε καὶ οὕτω 4
γίνεται μόνως (οὐ γὰρ ἦν ἐν ἄλλῳ σχήματι τοῦ ὑπάρχειν συλλογισμός), ἡ δὲ τοῦ μὴ ὑπάρχειν ἔν [q] τε τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τῷ μέσῳ σχήματι. Πρῶτον οὖν εἴπωμεν ποσαχῶς ἐν τῷ πρώτῳ γίνεται, καὶ πῶς ἐχουσῶν τῶν προτάσεων. Ἐνδέχεται μὲν οὖν ἀμφοτέρων ψευδῶν οὐσῶν, οἷον εἰ τὸ Α καὶ τῷ Γ καὶ τῷ Β ὑπάρχει ἀτόμως· ἐὰν γὰρ ληφθῇ τὸ μὲν Α τῷ Γ μηδενί, τὸ δὲ Γ παντὶ τῷ Β, ψευδεῖς αἱ προτάσεις. Ἐνδέχεται δὲ καὶ τῆς ἑτέρας ψευδοῦς οὔσης, καὶ ταύτης ὁπο- 5
τέρας ἔτυχεν. Ἐγχωρεῖ γὰρ τὴν μὲν Α Γ ἀληθῆ εἶναι, τὴν δὲ Γ Β ψευδῆ, τὴν μὲν Α Γ ἀληθῆ ὅτι οὐ πᾶσι τοῖς οὖσιν ὑπάρχει τὸ Α, τὴν δὲ [r] Γ Β ψευδῆ ὅτι ἀδύνατον ὑπάρχει τῷ Β τὸ Γ, ᾧ μηδενὶ ὑπάρχει τὸ Α· οὐ γὰρ ἔτι ἀληθὴς [s] ἔσται ἡ Α Γ πρότασις· ἅμα δέ, εἰ καὶ εἰσὶν ἀμφότεραι ἀληθεῖς, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀληθές. Ἀλλὰ καὶ τὴν Γ Β ἐν- 6
δέχεται ἀληθῆ εἶναι τῆς ἑτέρας οὔσης ψευδοῦς, οἷον εἰ τὸ Β καὶ ἐν τῷ Γ καὶ ἐν τῷ Α ἐστίν· ἀνάγκη γὰρ θάτερον ὑπὸ θάτερον εἶναι, ὥστ' ἂν λάβῃ τὸ Α μηδενὶ τῶν Γ ὑπάρχειν, ψευδὴς ἔσται ἡ πρότασις. Φανερὸν οὖν ὅτι καὶ τῆς ἑτέρας ψευδοῦς οὔσης καὶ ἀμφοῖν ἔσται ψευδὴς ὁ συλλογισμός.

[k] τῷ] τοῦ corr. C. [l] μέντοι] μέντοι γε C. [m] τῷ] τὸ B. [n] γὰρ corr. C. [o] πρῶτον A.B. [p] διαφέρει—ὑπάρχει om. B. et pr. A.C. [q] τε om. C. [r] β γ B. [s] ἔστι C.

7 Ἐν δὲ τῷ μέσῳ σχήματι ὅλας μὲν εἶναι τὰς προτάσεις ἀμφοτέρας ψευδεῖς οὐκ ἐνδέχεται· ὅταν γὰρ τὸ Α παντὶ τῷ Β ὑπάρχῃ, οὐδὲν ἔσται λαβεῖν ὃ τῷ μὲν ἑτέρῳ παντὶ θατέρῳ δ' οὐδενὶ ὑπάρξει· δεῖ δ' οὕτω λαμβάνειν τὰς προτάσεις ὥστε τῷ μὲν ὑπάρχειν τῷ δὲ μὴ ὑπάρχειν, εἴπερ ἔσται συλλογισμός. Εἰ οὖν οὕτω λαμβανόμεναι ψευδεῖς, δῆλον ὡς ἐναν-
8 τίως ἀνάπαλιν ἕξουσι· τοῦτο δ' ἀδύνατον. Ἐπί τι δ' [t] ἑκατέραν οὐδὲν κωλύει ψευδῆ εἶναι, οἷον εἰ τὸ Γ καὶ τῷ Α καὶ τῷ Β τινὶ ὑπάρχοι· ἂν γὰρ τῷ μὲν Α παντὶ ληφθῇ ὑπάρχον, τῷ δὲ Β μηδενί, ψευδεῖς μὲν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις, οὐ μέντοι ὅλαι ἀλλ' ἐπί τι. Καὶ ἀνάπαλιν [v] δὲ τεθέντος τοῦ στερητικοῦ ὡσαύτως. Τὴν δ' ἑτέραν εἶναι ψευδῆ καὶ
9 ὁποτερανοῦν ἐνδέχεται. Ὃ γὰρ ὑπάρχει τῷ Α παντί, καὶ τῷ Β [w] ὑπάρξει· ἐὰν οὖν ληφθῇ τῷ μὲν Α ὅλῳ ὑπάρχειν τὸ Γ, τῷ δὲ Β ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Γ Α ἀληθὴς ἔσται, ἡ δὲ Γ Β ψευδής. Πάλιν ὃ τῷ Β μηδενὶ ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ Α παντὶ ὑπάρξει· εἰ γὰρ τῷ Α, καὶ τῷ Β· ἀλλ' οὐχ ὑπῆρχεν. ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Γ τῷ μὲν Α ὅλῳ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β μηδενί, ἡ μὲν [x] Γ Β πρότασις ἀληθής, ἡ δ' ἑτέρα ψευδής. Ὁ-
10 μοίως δὲ καὶ μετατεθέντος τοῦ στερητικοῦ. Ὃ γὰρ μηδενὶ ὑπάρχει τῷ Α, οὐδὲ τῷ Β οὐδενὶ ὑπάρξει· ἐὰν οὖν ληφθῇ τὸ Γ τῷ μὲν Α ὅλῳ μὴ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Β ὅλῳ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Α Γ πρότασις ἀληθὴς ἔσται, ἡ ἑτέρα δὲ ψευδής. Καὶ πάλιν, ὃ παντὶ τῷ Β ὑπάρχει, μηδενὶ λαβεῖν τῷ Α ὑπάρχον ψεῦδος. Ἀνάγκη γάρ, εἰ τῷ Β παντί, καὶ τῷ Α τινὶ ὑπάρχειν· ἐὰν οὖν ληφθῇ τῷ μὲν Β παντὶ ὑπάρχειν τὸ Γ, τῷ δὲ Α μηδενί, ἡ μὲν Γ Β ἀληθὴς ἔσται, ἡ δὲ Γ Α ψευδής. Φανερὸν οὖν ὅτι καὶ ἀμφοτέρων οὐσῶν ψευδῶν καὶ τῆς ἑτέρας μόνον ἔσται συλλογισμὸς ἀπατητικὸς ἐν τοῖς ἀτόμοις.

17 Ἐν δὲ τοῖς μὴ [y] ἀτόμως ὑπάρχουσιν [z] ἢ μὴ ὑπάρχουσιν, ὅταν μὲν διὰ τοῦ οἰκείου μέσου γίνηται τοῦ ψεύδους ὁ συλλογισμός, οὐχ οἷόν τε ἀμφοτέρας ψευδεῖς εἶναι τὰς προτά-

[t] ἑκάτερον A.B. [v] δὲ om. C. [w] ὑπάρχει B.C. [x] β γ B.
[y] ἀτόμοις B. [z] ἢ μὴ ὑπάρχουσιν om. A.B.

σεις, ἀλλὰ μόνον τὴν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ. Λέγω δ' οἰκεῖον μέσον δι' οὗ γίνεται τῆς ἀντιφάσεως ὁ συλλογισμός. ὑπαρχέτω γὰρ τὸ Α τῷ Β διὰ μέσου τοῦ Γ. Ἐπεὶ οὖν ἀνάγκη τὴν [a] Γ Β καταφατικὴν λαμβάνεσθαι συλλογισμοῦ γινομένου, δῆλον ὅτι ἀεὶ αὕτη [b] ἔσται ἀληθής· οὐ γὰρ ἀντιστρέφεται. Ἡ δὲ Α Γ ψευδής· ταύτης γὰρ ἀντιστρεφο- 2
μένης ἐναντίος γίνεται ὁ συλλογισμός. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἐξ ἄλλης συστοιχίας ληφθείη τὸ μέσον, οἷον τὸ Δ εἰ καὶ ἐν τῷ Α ὅλῳ ἐστὶ καὶ κατὰ τοῦ Β κατηγορεῖται παντός· ἀνάγκη γὰρ τὴν μὲν Δ Β πρότασιν μένειν, τὴν δ' ἑτέραν ἀντιστρέφεσθαι, ὥσθ' ἡ μὲν ἀεὶ ἀληθής, ἡ δ' ἀεὶ ψευδής. Καὶ σχεδὸν ἥ γε τοιαύτη ἀπάτη ἡ αὐτή ἐστι τῇ διὰ τοῦ οἰκείου μέσου.
Ἐὰν δὲ μὴ διὰ τοῦ οἰκείου μέσου γίνηται ὁ συλλογισμός, 3
ὅταν μὲν ὑπὸ τὸ Α ᾖ τὸ μέσον, τῷ δὲ Β μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἀνάγκη ψευδεῖς εἶναι ἀμφοτέρας. Ληπτέαι γὰρ ἐναντίως ἢ ὡς ἔχουσιν αἱ προτάσεις, εἰ [c] μέλλει συλλογισμὸς ἔσεσθαι· οὕτω δὲ λαμβανομένων [d] ἀμφότεραι γίνονται ψευδεῖς. Οἷον εἰ τὸ μὲν Α ὅλῳ τῷ Δ ὑπάρχει, τὸ δὲ Δ μηδενὶ τῶν Β· ἀντιστραφέντων γὰρ τούτων συλλογισμός [e] τ' ἔσται καὶ αἱ προτάσεις ἀμφότεραι ψευδεῖς. Ὅταν δὲ μὴ ᾖ ὑπὸ τὸ Α τὸ 4
μέσον, οἷον τὸ Δ, ἡ μὲν Α Δ ἀληθὴς [f] ἔσται, ἡ δὲ [g] Δ Β ψευδής. [h] Ἡ μὲν γὰρ Α Δ ἀληθής, ὅτι οὐκ ἦν ἐν τῷ Α τὸ Δ, ἡ δὲ [i] Δ Β ψευδής, ὅτι, εἰ ἦν ἀληθής, [k] κἂν τὸ συμπέρασμα ἦν ἀληθές· ἀλλ' ἦν ψεῦδος.

Διὰ δὲ τοῦ μέσου σχήματος γινομένης τῆς ἀπάτης, ἀμ- 5
φοτέρας μὲν οὐκ ἐνδέχεται ψευδεῖς εἶναι τὰς προτάσεις ὅλας (ὅταν γὰρ ᾖ τὸ Β ὑπὸ τὸ Α, οὐδὲν ἐνδέχεται τῷ [l] μὲν παντὶ τῷ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον), τὴν [m] ἑτέραν δ' ἐγχωρεῖ, καὶ ὁποτέραν ἔτυχεν. Εἰ γὰρ τὸ Γ 6
καὶ τῷ Α καὶ τῷ Β ὑπάρχει, ἐὰν ληφθῇ τῷ μὲν Α ὑπάρχειν τῷ δὲ Β μὴ ὑπάρχειν, ἡ μὲν Α Γ ἀληθὴς ἔσται, ἡ δ' ἑτέρα

[a] β γ B.C. [b] ἐστὶν C. [c] μέλλῃ C. [d] ἀμφοτέρων B. [e] τ' om. C.
[f] ἔσται om. C. [g] β δ C. [h] ἡ μὲν—ψευδής om. C. [i] β δ A.B.
[k] καὶ A.B. [l] μὲν α παντὶ C. [m] δ' ἑτέραν B.

ψευδής. Πάλιν δ' εἰ τῷ μὲν Β ληφθείη τὸ Γ ὑπάρχον, τῷ δὲ Α μηδενί, ἡ μὲν [n] Γ Β ἀληθὴς ἔσται, ἡ δ' ἑτέρα ψευδής.

7 Ἐὰν μὲν οὖν στερητικὸς ᾖ τῆς ἀπάτης ὁ συλλογισμός, εἴρηται πότε καὶ διὰ τίνων ἔσται ἡ ἀπάτη· ἐὰν δὲ καταφατικός, ὅταν μὲν διὰ τοῦ οἰκείου μέσου, ἀδύνατον ἀμφοτέρας εἶναι ψευδεῖς· ἀνάγκη γὰρ τὴν [o] Γ Β μένειν, εἴπερ ἔσται συλλογισμός, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον. Ὥστε ἡ Γ Α
8 ἀεὶ ἔσται ψευδής· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀντιστρεφομένη. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἐξ ἄλλης συστοιχίας λαμβάνοιτο τὸ μέσον, ὥσπερ ἐλέχθη καὶ ἐπὶ τῆς στερητικῆς ἀπάτης· ἀνάγκη γὰρ τὴν μὲν Δ Β μένειν, τὴν δ' Α Δ ἀντιστρέφεσθαι, καὶ ἡ ἀπάτη ἡ αὐτὴ τῇ πρότερον. Ὅταν δὲ μὴ διὰ τοῦ οἰκείου, ἐὰν μὲν ᾖ τὸ Δ ὑπὸ τὸ Α, αὕτη μὲν ἔσται ἀληθής, ἡ [p] ἑτέρα δὲ ψευδής· ἐγχωρεῖ γὰρ τὸ Α πλείοσιν ὑπάρχειν, ἃ οὐκ
9 ἔστιν ὑπ' ἄλληλα. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τὸ Δ ὑπὸ τὸ Α, αὕτη μὲν ἀεὶ δῆλον ὅτι ἔσται ψευδής (καταφατικὴ γὰρ λαμβάνεται), τὴν δὲ Β Δ ἐνδέχεται καὶ ἀληθῆ εἶναι καὶ ψευδῆ· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ μὲν Α τῷ Δ μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ δὲ Δ τῷ Β παντί, οἷον ζῷον ἐπιστήμῃ, ἐπιστήμη δὲ μουσικῇ. οὐδ' αὖ μήτε τὸ Α μηδενὶ τῶν Δ μήτε τὸ Δ μηδενὶ τῷ Β. Φανερὸν οὖν ὅτι μὴ ὄντος τοῦ μέσου ὑπὸ τὸ Α καὶ ἀμφοτέρας ἐγχωρεῖ ψευδεῖς εἶναι καὶ ὁποτέραν ἔτυχεν.

10 Ποσαχῶς μὲν οὖν καὶ διὰ τίνων ἐγχωρεῖ γίνεσθαι τὰς κατὰ συλλογισμὸν ἀπάτας ἔν [q] τε τοῖς ἀμέσοις καὶ ἐν τοῖς δι' ἀποδείξεως, φανερόν.

18 [r] Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι, εἴ τις αἴσθησις ἐκλέλοιπεν, ἀνάγκη καὶ ἐπιστήμην τινὰ ἐκλελοιπέναι, ἣν ἀδύνατον λαβεῖν, εἴπερ μανθάνομεν ἢ ἐπαγωγῇ ἢ ἀποδείξει. Ἔστι δ' ἡ μὲν ἀπόδειξις ἐκ τῶν καθόλου, ἡ δ' ἐπαγωγὴ ἐκ τῶν κατὰ μέρος· ἀδύνατον δὲ τὰ καθόλου θεωρῆσαι μὴ δι' ἐπαγωγῆς, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως λεγόμενα ἔσται δι' ἐπαγωγῆς γνώριμα ποιεῖν, ὅτι ὑπάρχει ἑκάστῳ γένει ἔνια, καὶ εἰ μὴ χωριστά [s] ἐστιν, ᾗ

[n] β γ B. [o] β γ B. [p] δὲ ἑτέρα C. [q] τε om. C. [r] φανερὸν] δῆλον C. [s] εἰσιν C.

τοιονδὶ ἕκαστον. Ἐπαχθῆναι δὲ μὴ ἔχοντας αἴσθησιν ἀδύνατον. [t]Τῶν γὰρ καθ᾽ ἕκαστον ἡ αἴσθησις· οὐ γὰρ ἐνδέ- 2
χεται λαβεῖν αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν καθόλου ἄνευ ἐπαγωγῆς, οὔτε δι᾽ ἐπαγωγῆς ἄνευ τῆς αἰσθήσεως.

Ἔστι δὲ πᾶς συλλογισμὸς διὰ τριῶν ὅρων, καὶ ὁ μὲν δει- I. 19
κνύναι δυνάμενος ὅτι ὑπάρχει τὸ Α τῷ Γ διὰ τὸ ὑπάρχειν τῷ Β καὶ τοῦτο τῷ Γ, ὁ δὲ στερητικός, τὴν μὲν ἑτέραν πρότασιν ἔχων ὅτι ὑπάρχει τι ἄλλο ἄλλῳ, τὴν δ᾽ ἑτέραν ὅτι οὐχ ὑπάρχει. Φανερὸν οὖν ὅτι αἱ μὲν ἀρχαὶ καὶ αἱ λεγόμεναι ὑποθέσεις αὗταί εἰσι· λαβόντα γὰρ ταῦτα οὕτως ἀνάγκη δεικνύναι, οἷον ὅτι τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει διὰ τοῦ Β, πάλιν δ᾽ ὅτι τὸ Α τῷ Β δι᾽ ἄλλου μέσου, καὶ ὅτι τὸ Β τῷ Γ ὡσαύτως. Κατὰ μὲν οὖν δόξαν συλλογιζομένοις καὶ μόνον δια- 2
λεκτικῶς δῆλον ὅτι τοῦτο μόνον σκεπτέον, εἰ ἐξ ὧν ἐνδέχεται ἐνδοξοτάτων γίνεται ὁ συλλογισμός, ὥστ᾽ εἰ καὶ [v]μὴ ἔστι τι τῇ ἀληθείᾳ τῶν Α Β μέσον, δοκεῖ [w]δὲ εἶναι, ὁ διὰ τούτου συλλογιζόμενος συλλελόγισται διαλεκτικῶς· πρὸς δ᾽ ἀλήθειαν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δεῖ σκοπεῖν. Ἔχει δ᾽ οὕτως. 3
Ἐπειδὴ ἔστιν ὃ αὐτὸ μὲν κατ᾽ ἄλλου κατηγορεῖται μὴ κατὰ συμβεβηκός,—λέγω δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ λευκόν ποτ᾽ ἐκεῖνό φαμεν εἶναι ἄνθρωπον, οὐχ ὁμοίως λέγοντες καὶ τὸν ἄνθρωπον λευκόν· ὁ μὲν γὰρ οὐχ ἕτερόν τι ὢν λευκόν ἐστι, τὸ δὲ λευκόν, ὅτι συμβέβηκε τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι λευκῷ. Ἔστιν οὖν ἔνια τοιαῦτα ὥστε καθ᾽ αὑτὰ κατηγορεῖσθαι. Ἔστω δὴ τὸ Γ τοιοῦτον, [x]ὃ αὐτὸ μὲν μηκέτι ὑπάρχει ἄλλῳ, 4
τούτῳ δὲ [y]τὸ Β πρώτῳ, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο μεταξύ. Καὶ πάλιν [z]τὸ Ε τῷ Ζ ὡσαύτως, καὶ τοῦτο τῷ Β. Ἆρ᾽ οὖν τοῦτο ἀνάγκη στῆναι, ἢ ἐνδέχεται εἰς ἄπειρον ἰέναι; καὶ πάλιν εἰ τοῦ μὲν Α μηδὲν κατηγορεῖται καθ᾽ αὑτό, τὸ δὲ Α τῷ Θ ὑπάρχει πρώτῳ, μεταξὺ δὲ μηδενὶ προτέρῳ, καὶ τὸ Θ τῷ Η, καὶ τοῦτο τῷ Β, ἆρα καὶ τοῦτο ἵστασθαι ἀνάγκη, ἢ καὶ τοῦτ᾽ ἐνδέχεται εἰς ἄπειρον ἰέναι; διαφέρει δὲ τοῦτο τοῦ 5

[t] τῶν om. B, post γὰρ ponit A. [v] μὴ om. C. [w] δὲ μὴ εἶναι corr. C. [x] ὃ τὸ αὐτὸ C. [y] τὸ] τῶι B. [z] τῶ ε τὸ ζ C.

[a]πρότερον τοσοῦτον, ὅτι τὸ μέν ἐστιν, [b]ἆρα ἐνδέχεται [c]ἀρξαμένῳ [d]ἀπὸ τοιούτου ὃ μηδενὶ ὑπάρχει ἑτέρῳ ἀλλ' ἄλλο ἐκείνῳ, ἐπὶ τὸ ἄνω εἰς ἄπειρον ἰέναι, θάτερον δὲ ἀρξάμενον ἀπὸ τοιούτου ὃ αὐτὸ μὲν ἄλλου, ἐκείνου δὲ [e]μηδὲν κατηγορεῖται, ἐπὶ τὸ κάτω σκοπεῖν εἰ ἐνδέχεται εἰς ἄπειρον ἰέναι. Ἔτι τὰ μεταξὺ ἆρ' ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι ὡρισμένων τῶν ἄκρων; λέγω δ' οἷον εἰ τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει, μέσον δ' αὐτῶν τὸ Β, τοῦ δὲ Β καὶ τοῦ Α ἕτερα, τούτων δ' ἄλλα, ἆρα καὶ ταῦτα εἰς ἄπειρον ἐνδέχεται ἰέναι, ἢ ἀδύνατον; ἔστι δὲ τοῦτο σκοπεῖν ταὐτὸ καὶ εἰ [f]αἱ ἀποδείξεις εἰς ἄπειρον ἔρχονται, καὶ εἰ ἔστιν ἀπόδειξις ἅπαντος, ἢ πρὸς ἄλληλα περαίνεται.

6 Ὁμοίως δὲ λέγω καὶ ἐπὶ τῶν στερητικῶν συλλογισμῶν καὶ προτάσεων, οἷον εἰ τὸ Α μὴ ὑπάρχει τῷ Β μηδενί, ἤτοι πρώτῳ, ἢ ἔσται τι μεταξὺ ᾧ προτέρῳ οὐχ ὑπάρχει, οἷον εἰ τὸ Η, ὃ τῷ Β ὑπάρχει παντί, καὶ πάλιν τούτου ἔτι ἄλλῳ προτέρῳ, οἷον εἰ τὸ Θ, [g]ὃ τῷ Η παντὶ ὑπάρχει. Καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἢ ἄπειρα [h]οἷς ὑπάρχει προτέροις, ἢ ἵσταται.

7 Ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιστρεφόντων οὐχ ὁμοίως ἔχει. Οὐ γὰρ [i]ἔστιν ἐν τοῖς [k]κατηγορουμένοις οὗ πρώτου κατηγορεῖται ἢ τελευταίου· [l]πάντα γὰρ πρὸς πάντα ταύτῃ γε ὁμοίως ἔχει, εἴτ' ἐστὶν ἄπειρα τὰ κατ' αὐτοῦ κατηγορούμενα, [m]εἴτ' ἀμφότερά ἐστι τὰ ἀπορηθέντα ἄπειρα· πλὴν εἰ μὴ ὁμοίως ἐνδέχεται ἀντιστρέφειν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς συμβεβηκός, τὸ δ' ὡς κατηγορίαν.

Ὅτι μὲν οὖν τὰ μεταξὺ οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι, εἰ ἐπὶ τὸ κάτω [n]καὶ τὸ ἄνω ἵστανται αἱ κατηγορίαι, δῆλον. Λέγω δ' ἄνω μὲν τὴν ἐπὶ τὸ καθόλου μᾶλλον, κάτω δὲ τὴν ἐπὶ τὸ κατὰ μέρος. Εἰ γὰρ τοῦ Α κατηγορουμένου κατὰ τοῦ Ζ ἄπειρα τὰ μεταξύ, ἐφ' ὧν Β, δῆλον ὅτι ἐνδέχοιτ' ἂν ὥστε καὶ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ [o]τὸ κάτω ἕτερον ἑτέρου κατηγορεῖσθαι

[a] προτέρου C.D. [b] ἆρα ἐνδέχεται om. C. [c] ἀρξάμενον C. [d] ἀπὸ τοῦ τοιούτου D. [e] μηθὲν D. [f] αἱ om. B. [g] θ ἢ ὃ A. [h] οἷς οὐχ ὑπάρχει D. [i] ἔστιν om. A. [k] ἀντικατηγορουμένοις D. [l] πάντα γὰρ] ταῦτα γὰρ B. [m] εἴτ'] ἐπ' D. [n] καὶ ἐπὶ τὸ D. [o] τὰ D.

εἰς ἄπειρον (πρὶν γὰρ ἐπὶ τὸ Ζ ἐλθεῖν, ἄπειρα τὰ μεταξύ)
[p] καὶ ἀπὸ τοῦ Ζ ἐπὶ τὸ ἄνω ἄπειρα, πρὶν ἐπὶ [q] τὸ Α ἐλθεῖν.
Ὥστ' εἰ ταῦτα ἀδύνατα, καὶ τοῦ Α καὶ Ζ ἀδύνατον ἄπειρα 2
εἶναι μεταξύ. Οὐδὲ γὰρ εἴ τις λέγοι ὅτι τὰ μέν ἐστι τῶν
Α Β ἐχόμενα ἀλλήλων ὥστε μὴ εἶναι μεταξύ, τὰ δ' οὐκ ἔστι
λαβεῖν, οὐδὲν διαφέρει. Ὃ γὰρ ἂν λάβω τῶν Β, ἔσται πρὸς
τὸ Α ἢ πρὸς τὸ Ζ ἢ ἄπειρα τὰ μεταξὺ ἢ οὔ. Ἀφ' οὗ δὴ
πρῶτον ἄπειρα, εἴτ' εὐθὺς εἴτε μὴ [r] εὐθύς, οὐδὲν διαφέρει· τὰ
γὰρ μετὰ ταῦτα ἄπειρά ἐστιν.

Φανερὸν δὲ καὶ ἐπὶ τῆς στερητικῆς ἀποδείξεως ὅτι στή- 21
σεται, εἴπερ ἐπὶ τῆς κατηγορικῆς ἵσταται ἐπ' ἀμφότερα.
Ἔστω γὰρ μὴ ἐνδεχόμενον μήτε ἐπὶ τὸ ἄνω ἀπὸ τοῦ ὑστά-
του εἰς ἄπειρον ἰέναι (λέγω δ' ὕστατον ὃ αὐτὸ μὲν ἄλλῳ μη-
δενὶ ὑπάρχει, ἐκείνῳ δὲ ἄλλο, οἷον τὸ Ζ) μήτε [s] ἀπὸ τοῦ
πρώτου ἐπὶ τὸ ὕστατον (λέγω δὲ πρῶτον ὃ αὐτὸ μὲν κατ'
ἄλλου, κατ' ἐκείνου δὲ μηδὲν ἄλλο). Εἰ δὴ ταῦτ' ἐστί, καὶ
ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως στήσεται. Τριχῶς γὰρ δείκνυται μὴ
ὑπάρχον. Ἢ γὰρ ᾧ μὲν τὸ [t] Γ, τὸ Β ὑπάρχει παντί, ᾧ δὲ
τὸ Β, [v] οὐδενὶ τὸ Α. Τοῦ μὲν τοίνυν Β Γ, καὶ ἀεὶ τοῦ ἑτέρου 2
διαστήματος, ἀνάγκη βαδίζειν εἰς ἄμεσα· κατηγορικὸν γὰρ
τοῦτο τὸ διάστημα. Τὸ δ' ἕτερον δῆλον ὅτι εἰ ἄλλῳ οὐχ
ὑπάρχει [w] προτέρῳ, οἷον τῷ Δ, τοῦτο δεήσει τῷ Β παντὶ
ὑπάρχειν. Καὶ εἰ πάλιν ἄλλῳ τοῦ Δ [x] προτέρῳ οὐχ ὑπάρχει,
[y] ἐκεῖνο δεήσει τῷ Δ παντὶ ὑπάρχειν. [z] Ὥστ' ἐπεὶ ἡ ἐπὶ τὸ
κάτω ἵσταται ὁδός, καὶ ἡ ἐπὶ τὸ [a] ἄνω στήσεται, καὶ ἔσται
τι [b] πρῶτον, ᾧ οὐχ ὑπάρχει. Πάλιν εἰ τὸ μὲν [c] Β παντὶ τῷ 3
[d] Α, τῷ δὲ Γ [e] μηδενί, τὸ Α [f] τῷ Γ οὐδενὶ ὑπάρχει. Πάλιν
τοῦτο εἰ δεῖ δεῖξαι, δῆλον ὅτι ἢ διὰ τοῦ ἄνω τρόπου δειχθή-
σεται ἢ διὰ τούτου [g] ἢ τοῦ τρίτου. Ὁ μὲν οὖν πρῶτος εἴ-

[p] τὸ an τὰ habeat B. non liquet. [q] καὶ τοῦ ζ D. [r] οὐθὲν D.
[s] ὑπὸ A.B. [t] γ τῷ β B. [v] οὐθενὶ D. [w] πρότερον B. [x] προτέρω τοῦ δ D. [y] ἐκείνωι A.B. [z] ἄνω A.B. [a] ἄνω] δ A.B, α D.
[b] πρώτωι A.B. [c] B] $\frac{\bar{\alpha}}{\beta}$ D. [d] A] $\frac{\bar{\beta}}{\alpha}$ D. [e] μηθενὶ D. [f] τῶν A.B.
[g] ἢ διὰ τοῦ D.

ρηται, ὁ δὲ δεύτερος δειχθήσεται. Οὕτω δ' ἂν [h] δεικνύοι, οἷον ὅτι τὸ Δ τῷ μὲν [i] Β παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ Γ οὐδενί, εἰ ἀνάγκη ὑπάρχειν τι τῷ Β. Καὶ πάλιν εἰ τοῦτο τῷ Γ μὴ ὑπάρξει,
4 [k] ἄλλο τῷ Δ ὑπάρχει, ὃ τῷ Γ [l] οὐχ ὑπάρχει. Οὐκοῦν ἐπεὶ τὸ ὑπάρχειν ἀεὶ τῷ ἀνωτέρω ἵσταται, στήσεται καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν. Ὁ δὲ τρίτος τρόπος ἦν· εἰ τὸ μὲν Α τῷ Β παντὶ ὑπάρχει, τὸ δὲ Γ μὴ ὑπάρχει, οὐ παντὶ ὑπάρχει τὸ Γ ᾧ τὸ Α. Πάλιν δὲ τοῦτο ἢ διὰ τῶν ἄνω εἰρημένων ἢ ὁμοίως δειχθήσεται. Ἐκείνως μὲν δὴ ἵσταται, εἰ δ' οὕτω, πάλιν λήψεται τὸ Β τῷ Ε ὑπάρχειν, ᾧ τὸ Γ μὴ παντὶ ὑπάρχει. Καὶ τοῦτο πάλιν ὁμοίως. Ἐπεὶ δ' ὑπόκειται ἵστασθαι καὶ ἐπὶ τὸ κάτω, δῆλον ὅτι στήσεται καὶ τὸ Γ οὐχ ὑπάρχον.

5 Φανερὸν δ' ὅτι [m] καὶ ἐὰν μὴ μιᾷ ὁδῷ [n] δεικνύηται ἀλλὰ πάσαις, ὁτὲ μὲν ἐκ τοῦ πρώτου σχήματος, ὁτὲ δὲ ἐκ τοῦ δευτέρου ἢ τρίτου, ὅτι καὶ οὕτω στήσεται· πεπερασμέναι γάρ εἰσιν αἱ ὁδοί, τὰ δὲ πεπερασμένα πεπερασμενάκις ἀνάγκη πεπεράνθαι [o] πάντα.

Ὅτι μὲν οὖν ἐπὶ τῆς στερήσεως, εἴπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχειν, ἵσταται, δῆλον. Ὅτι δ' ἐπ' ἐκείνων, λογικῶς μὲν θεωροῦσιν ὧδε φανερόν.

22 Ἐπὶ μὲν οὖν [p] τῶν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένων δῆλον· εἰ γὰρ ἔστιν ὁρίσασθαι ἢ εἰ γνωστὸν τὸ τί ἦν εἶναι, τὰ δ' ἄπειρα μὴ ἔστι διελθεῖν, ἀνάγκη πεπεράνθαι τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα. Καθόλου δὲ ὧδε λέγομεν. Ἔστι γὰρ εἰπεῖν ἀληθῶς τὸ λευκὸν βαδίζειν καὶ τὸ μέγα ἐκεῖνο ξύλον εἶναι, καὶ πάλιν τὸ ξύλον μέγα εἶναι καὶ τὸν ἄνθρωπον βαδί-
2 ζειν. Ἕτερον δή ἐστι τὸ οὕτως εἰπεῖν καὶ τὸ ἐκείνως. Ὅταν μὲν γὰρ τὸ λευκὸν εἶναι φῶ ξύλον, τότε λέγω ὅτι ᾧ συμβέβηκε λευκῷ εἶναι ξύλον ἐστίν, ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ ὑποκείμενον τῷ ξύλῳ τὸ λευκόν ἐστι· καὶ γὰρ οὔτε λευκὸν ὂν οὔθ' ὅπερ λευκόν τι ἐγίνετο ξύλον, ὥστ' οὐκ ἔστιν ἀλλ' ἢ κατὰ συμβεβηκός. Ὅταν δὲ τὸ ξύλον λευκὸν εἶναι φῶ, οὐχ ὅτι ἕτερόν

[h] δεικνύῃ A.B.D. [i] B] $\frac{\alpha}{\beta}$ D. [k] ἀλλ' ὃ A. [l] οὐχ ὑπάρξει D.
[m] καὶ ἐὰν] κἂν D. [n] δείκνυται D. [o] ἅπαντα D. [p] τῶν om. D.

τί ἐστι λευκόν, ἐκείνῳ δὲ συμβέβηκε ξύλῳ εἶναι, οἷον ὅταν [q]τὸν μουσικὸν [r]λευκὸν εἶναι φῶ· τότε γὰρ ὅτι ὁ ἄνθρωπος λευκός ἐστιν, ᾧ συμβέβηκεν εἶναι μουσικῷ, λέγω· ἀλλὰ τὸ ξύλον [s]ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον, ὅπερ καὶ ἐγένετο, οὐχ ἕτερόν τι ὂν ἢ ὅπερ ξύλον ἢ ξύλον τί. Εἰ δὴ δεῖ [t]νομοθετῆσαι, ἔστω 3 τὸ οὕτω λέγειν κατηγορεῖν, τὸ δ' ἐκείνως ἤτοι μηδαμῶς κατηγορεῖν, ἢ κατηγορεῖν μὲν μὴ ἁπλῶς, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ κατηγορεῖν. Ἔστι δ' ὡς μὲν τὸ λευκὸν τὸ κατηγορούμενον, ὡς δὲ τὸ ξύλον τὸ οὗ κατηγορεῖται. Ὑποκείσθω δὴ τὸ κατηγορούμενον κατηγορεῖσθαι ἀεί, οὗ κατηγορεῖται, ἁπλῶς, ἀλλὰ μὴ κατὰ συμβεβηκός· οὕτω γὰρ αἱ ἀποδείξεις ἀποδεικνύουσιν. Ὥστε [v]ἢ ἐν τῷ τί ἐστιν ἢ ὅτι ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ πρός τι ἢ ποιοῦν ἢ πάσχον ἢ ποῦ ἢ ποτέ, ὅταν ἓν καθ' ἑνὸς κατηγορηθῇ.

Ἔτι τὰ μὲν οὐσίαν σημαίνοντα ὅπερ ἐκεῖνο ἢ ὅπερ ἐκεῖνό 4 τι [w]σημαίνει, καθ' οὗ κατηγορεῖται· ὅσα δὲ μὴ οὐσίαν σημαίνει, ἀλλὰ κατ' ἄλλου ὑποκειμένου λέγεται, ὃ μή ἐστι μήτε ὅπερ ἐκεῖνο [x]μήτε ὅπερ ἐκεῖνό τι, συμβεβηκότα, οἷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τὸ λευκόν. Οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὔτε ὅπερ λευκὸν οὔτε ὅπερ λευκόν τι. Ἀλλὰ ζῷον ἴσως· ὅπερ γὰρ ζῷόν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος. Ὅσα δὲ μὴ οὐσίαν σημαίνει, δεῖ κατά τινος ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι, καὶ μὴ εἶναί τι λευκόν, ὃ οὐχ ἕτερόν τι ὂν λευκόν ἐστιν. Τὰ γὰρ εἴδη χαιρέτω· τερετίσματά τε γάρ ἐστι, καὶ εἰ ἔστιν, [y]οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον ἐστίν· αἱ γὰρ ἀποδείξεις περὶ τῶν τοιούτων εἰσίν.

Ἔτι εἰ μή ἐστι [z]τοῦτο τουδὶ ποιότης κἀκεῖνο τούτου, 5 μηδὲ ποιότητος ποιότης, ἀδύνατον ἀντικατηγορεῖσθαι ἀλλήλων οὕτως. Ἀλλ' ἀληθὲς μὲν ἐνδέχεται εἰπεῖν, ἀντικατηγορῆσαι δ' ἀληθῶς οὐκ ἐνδέχεται. Ἤ γάρ τοι ὡς οὐσία κατηγορηθήσεται, οἷον ἢ γένος ὂν ἢ διαφορὰ τοῦ κατηγορουμένου.

[q] τὸ B.D. [r] λευκὸν om. A. [s] τὸ ὑποκείμενόν ἐστιν D. [t] γρ. ὀνοματοθετῆσαι D. [v] ἢ ἐν corr. B. [w] σημαίνειν A. [x] μήτε ὅπερ ἐκεῖνο om. D. [y] οὐθὲν D. [z] τοῦτο] τόδε D.

Ταῦτα δὲ δέδεικται ὅτι οὐκ [a] ἔσται ἄπειρα, οὔτ' ἐπὶ τὸ κάτω
6 οὔτ' ἐπὶ τὸ ἄνω. Οἷον ἄνθρωπος δίπουν, τοῦτο ζῷον, τοῦτο
δ' ἕτερον· οὐδὲ τὸ ζῷον κατ' ἀνθρώπου, τοῦτο δὲ κατὰ Καλ-
λίου, τοῦτο δὲ κατ' ἄλλου ἐν τῷ τί ἐστιν. Τὴν μὲν γὰρ
οὐσίαν [b] ἅπασαν ἔστιν ὁρίσασθαι τὴν τοιαύτην, τὰ δ' ἄπειρα
οὐκ ἔστι διεξελθεῖν νοοῦντα. Ὥστ' οὔτ' ἐπὶ τὸ ἄνω οὔτ' ἐπὶ
τὸ κάτω ἄπειρα· ἐκείνην γὰρ οὐκ [c] ἔστιν ὁρίσασθαι, ἧς τὰ
ἄπειρα κατηγορεῖται. Ὡς μὲν δὴ γένη ἀλλήλων οὐκ [d] ἀντι-
7 κατηγορηθήσεται· ἔσται γὰρ αὐτὸ ὅπερ αὐτό τι. Οὐδὲ μὴν
τοῦ ποιοῦ ἢ τῶν ἄλλων [e] οὐδέν, ἂν μὴ κατὰ συμβεβηκὸς κατη-
γορηθῇ· πάντα γὰρ ταῦτα συμβέβηκε καὶ κατὰ τῶν οὐσιῶν
κατηγορεῖται. Ἀλλὰ δὴ ὅτι οὐδ' εἰς τὸ ἄνω ἄπειρα ἔσται·
ἑκάστου γὰρ κατηγορεῖται ὃ ἂν σημαίνῃ ἢ ποιόν τι ἢ ποσόν
[f] τι ἤ τι τῶν τοιούτων ἢ τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ· ταῦτα δὲ πεπέ-
ρανται, καὶ τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν πεπέρανται· ἢ γὰρ
ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ πρός τι ἢ ποιοῦν ἢ πάσχον ἢ ποῦ ἢ ποτέ.
8 Ὑπόκειται δὲ ἓν καθ' ἑνὸς κατηγορεῖσθαι, αὐτὰ [g] δὲ αὑτῶν,
ὅσα μὴ τί ἐστι, [h] μὴ κατηγορεῖσθαι. Συμβεβηκότα γάρ
ἐστι πάντα, ἀλλὰ τὰ μὲν καθ' αὑτά, τὰ δὲ καθ' ἕτερον τρό-
πον· ταῦτα δὲ πάντα καθ' ὑποκειμένου τινὸς κατηγορεῖσθαί
φαμεν, τὸ δὲ συμβεβηκὸς οὐκ εἶναι ὑποκείμενόν τι· οὐδὲν γὰρ
τῶν τοιούτων τίθεμεν εἶναι, ὃ οὐχ ἕτερόν τι ὂν λέγεται ὃ λέ-
9 γεται, ἀλλ' αὐτὸ [i] ἄλλου καὶ [k] ἄλλ' ἄττα καθ' ἑτέρου. Οὔτ'
εἰς τὸ ἄνω ἄρα ἓν καθ' ἑνὸς οὔτ' εἰς τὸ κάτω ὑπάρχειν λεχθή-
σεται. Καθ' ὧν μὲν γὰρ λέγεται τὰ συμβεβηκότα, ὅσα ἐν
τῇ οὐσίᾳ [l] ἑκάστου· ταῦτα δὲ οὐκ ἄπειρα. Ἄνω δὲ ταῦτά
τε καὶ τὰ συμβεβηκότα, ἀμφότερα οὐκ ἄπειρα. Ἀνάγκη
ἄρα εἶναί τι οὗ πρῶτόν τι κατηγορεῖται καὶ τούτου ἄλλο,
καὶ τοῦτο ἵστασθαι, καὶ εἶναί τι ὃ οὐκέτι οὔτε κατ' ἄλλου
προτέρου οὔτε κατ' ἐκείνου ἄλλο πρότερον κατηγορεῖται.

[a] ἔστιν D. [b] πᾶσαν A. [c] ἔσται D. [d] ἀντηγορηθήσεται A.
[e] οὐθὲν D. [f] τι alterum om. D, tertium A.B. [g] δ' ἑαυτῶν D.
[h] μὴ alterum om. A. [i] ἄλλοις A.B.D. [k] ἄλλα τὰ καθ' B. [l] ἑκάστωι A.B.

Εἷς μὲν οὖν τρόπος λέγεται ἀποδείξεως οὗτος, ἔτι δ' ἄλ- 10
λος, εἰ ὧν πρότερα ἄττα κατηγορεῖται, [m] ἔστι τούτων ἀπόδειξις· [n] ὧν δ' ἐστὶν ἀπόδειξις, οὔτε βέλτιον ἔχειν ἐγχωρεῖ πρὸς αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὔτ' εἰδέναι ἄνευ ἀποδείξεως. Εἰ δὲ τόδε διὰ τῶνδε γνώριμον, τάδε δὲ μὴ ἴσμεν μηδὲ βέλτιον ἔχομεν πρὸς αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὐδὲ τὸ διὰ τούτων γνώριμον ἐπιστησόμεθα. Εἰ οὖν ἔστι τι εἰδέναι δι' ἀποδείξεως ἁπλῶς 11
καὶ μὴ ἔκ τινων μηδ' ἐξ ὑποθέσεως, ἀνάγκη ἵστασθαι τὰς κατηγορίας τὰς μεταξύ. Εἰ γὰρ μὴ ἵστανται, ἀλλ' ἔστιν ἀεὶ τοῦ ληφθέντος ἐπάνω, ἁπάντων ἔσται ἀπόδειξις· ὥστ' εἰ τὰ ἄπειρα μὴ ἐγχωρεῖ διελθεῖν, ὧν ἐστὶν ἀπόδειξις, ταῦτ' οὐκ εἰσόμεθα δι' ἀποδείξεως. Εἰ οὖν [o] μηδὲ βέλτιον ἔχομεν πρὸς αὐτὰ τοῦ εἰδέναι, οὐκ [p] ἔσται οὐδὲν ἐπίστασθαι δι' ἀποδείξεως ἁπλῶς [q] ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως.

Λογικῶς μὲν οὖν ἐκ τούτων ἄν τις πιστεύσειε περὶ τοῦ 12
λεχθέντος, ἀναλυτικῶς δὲ διὰ τῶνδε φανερὸν συντομώτερον, ὅτι οὔτ' ἐπὶ τὸ ἄνω οὔτ' ἐπὶ τὸ κάτω ἄπειρα τὰ κατηγορούμενα ἐνδέχεται εἶναι ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἐπιστήμαις, περὶ ὧν ἡ σκέψις ἐστίν. Ἡ μὲν γὰρ ἀπόδειξίς ἐστι [r] τῶν ὅσα ὑπάρχει καθ' αὑτὰ τοῖς πράγμασιν. Καθ' αὑτὰ δὲ διττῶς· 13
ὅσα τε γὰρ ἐν ἐκείνοις ἐνυπάρχει ἐν τῷ τί ἐστι, καὶ οἷς αὐτὰ ἐν τῷ τί ἐστιν ὑπάρχουσιν αὐτοῖς, οἷον τῷ ἀριθμῷ τὸ περιττόν, ὃ ὑπάρχει μὲν ἀριθμῷ, ἐνυπάρχει δ' αὐτὸς [s] ὁ ἀριθμὸς ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ πάλιν πλῆθος ἢ τὸ [t] διαιρετὸν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ἀριθμοῦ [v] ἐνυπάρχει. Τούτων δ' οὐδέτερα ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι, οὔθ' ὡς τὸ περιττὸν τοῦ ἀριθμοῦ· πάλιν γὰρ [w] ἂν [x] ἐν τῷ περιττῷ ἄλλο εἴη, ᾧ ἐνυπῆρχεν ὑπάρχοντι· τοῦτο δ' εἰ ἔστι, [y] πρῶτον ὁ ἀριθμὸς ἐνυπάρξει ὑπάρχουσιν αὐτῷ. Εἰ οὖν μὴ ἐνδέχεται ἄπειρα τοιαῦτα ὑπάρχειν ἐν τῷ ἑνί, οὐδ' 14
ἐπὶ τὸ ἄνω ἔσται ἄπειρα. Ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γε πάντα

[m] ἔσται A.B.D. [n] ὧν δ' ἔστιν ἀπόδειξις om. D. [o] μηδὲν B. [p] ἔστιν D. [q] ἀλλ' om. A. [r] τῶν] αὕτη A.B, om. D. [s] ὁ ἀριθμὸς om. D. [t] ἀδιαίρετον pr. D. [v] ἐνυπάρχειν B. [w] ἂν om. A.B, post περιττῷ ponit D. [x] ἐν om. D. [y] πρῶτος D.

ὑπάρχειν τῷ πρώτῳ, οἷον τῷ ἀριθμῷ κἀκείνοις τὸν ἀριθμόν, ὥστ' ἀντιστρέφοντα ἔσται, ἀλλ' οὐχ ὑπερτείνοντα. Οὐδὲ μὴν ὅσα ἐν τῷ τί ἐστιν ἐνυπάρχει, οὐδὲ ταῦτα ἄπειρα· οὐδὲ γὰρ ἂν εἴη ὁρίσασθαι. Ὥστ' εἰ τὰ μὲν κατηγορούμενα καθ' αὑτὰ πάντα λέγεται, ταῦτα δὲ μὴ ἄπειρα, [z] ἵσταιτο ἂν τὰ ἐπὶ τὸ ἄνω, ὥστε καὶ ἐπὶ [a] τὸ κάτω.

15 Εἰ δ' οὕτω, καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ δύο ὅρων ἀεὶ πεπερασμένα. Εἰ δὲ τοῦτο, δῆλον ἤδη καὶ τῶν ἀποδείξεων ὅτι ἀνάγκη ἀρχάς [b] τε εἶναι, καὶ μὴ πάντων εἶναι ἀπόδειξιν, ὅπερ ἔφαμέν τινας λέγειν [c] κατ' ἀρχάς. Εἰ γάρ εἰσιν ἀρχαί, οὔτε πάντ' ἀποδεικτὰ οὔτ' εἰς ἄπειρον οἷόντε βαδίζειν· τὸ γὰρ εἶναι τούτων ὁποτερονοῦν [d] οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ [e] εἶναι μηδὲν διάστημα ἄμεσον καὶ [f] ἀδιαίρετον, ἀλλὰ πάντα διαιρετά.

16 Τῷ γὰρ ἐντὸς ἐμβάλλεσθαι ὅρον, ἀλλ' οὐ τῷ προσλαμβάνεσθαι ἀποδείκνυται τὸ ἀποδεικνύμενον. Ὥστ' εἰ τοῦτ' εἰς ἄπειρον ἐνδέχεται ἰέναι, ἐνδέχοιτ' ἂν δύο ὅρων [g] ἄπειρα μεταξὺ εἶναι μέσα. Ἀλλὰ τοῦτ' ἀδύνατον, εἰ ἵστανται αἱ κατηγορίαι [h] ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω. Ὅτι δὲ ἵστανται, δέδεικται λογικῶς μὲν πρότερον, ἀναλυτικῶς δὲ νῦν.

23 Δεδειγμένων δὲ τούτων φανερὸν ὅτι, ἐάν τι τὸ αὐτὸ δυσὶν ὑπάρχῃ, οἷον τὸ Α τῷ τε Γ καὶ τῷ Δ, μὴ κατηγορουμένου θατέρου κατὰ θατέρου, ἢ μηδαμῶς ἢ μὴ κατὰ παντός, ὅτι οὐκ ἀεὶ κατὰ κοινόν τι ὑπάρξει. Οἷον τῷ ἰσοσκελεῖ καὶ τῷ σκαληνῷ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν κατὰ κοινόν τι ὑπάρχει· ᾗ γὰρ σχῆμά τι, ὑπάρχει, καὶ [i] οὐχ ᾗ ἕτερον. Τοῦτο δ' οὐκ ἀεὶ οὕτως ἔχει. Ἔστω γὰρ τὸ Β καθ' ὃ τὸ Α τῷ Γ Δ ὑπάρ-
2 χει. Δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ τὸ Β τῷ Γ καὶ [k] τῷ Δ κατ' ἄλλο κοινόν, [l] κἀκεῖνο καθ' ἕτερον, ὥστε δύο ὅρων μεταξὺ ἄπειροι ἂν ἐμπίπτοιεν ὅροι. Ἀλλ' ἀδύνατον. Κατὰ μὲν τοίνυν κοινόν τι ὑπάρχειν οὐκ ἀνάγκη ἀεὶ τὸ αὐτὸ πλείοσιν, ἐπείπερ

[z] ἵσταιντο B. [a] τὰ κάτω D. [b] τε om. D. [c] κατ'] καὶ τὰς A.B. [d] οὐθὲν D. [e] εἶναι τούτων μηθὲν D. [f] διαιρετὸν A. [g] ἄπειρα τὰ μεταξὺ D. [h] καὶ ἐπὶ τὸ D. [i] οὐχ ᾗ] οὐχὶ B. [k] τῷ om. A.B. [l] κἀκεῖνο om. pr. D.

ἔσται [m] ἄμεσα διαστήματα. ᾿Εν μέντοι τῷ αὐτῷ γένει καὶ
ἐκ τῶν αὐτῶν ἀτόμων ἀνάγκη τοὺς ὅρους εἶναι, εἴπερ τῶν
καθ' [n] αὑτὰ ὑπαρχόντων ἔσται τὸ κοινόν· οὐ γὰρ ἦν ἐξ ἄλ-
λου γένους εἰς ἄλλο διαβῆναι [o] τὰ δεικνύμενα.

Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι, ὅταν τὸ Α τῷ Β ὑπάρχῃ, εἰ μὲν ἐστί 3
[p] τι μέσον, ἔστι δεῖξαι ὅτι τὸ Α τῷ Β ὑπάρχει. Καὶ στοι-
χεῖα τούτου ἐστὶ ταῦτα καὶ τοσαῦθ' ὅσα μέσα ἐστίν· αἱ γὰρ
ἄμεσοι προτάσεις στοιχεῖα, ἢ πᾶσαι ἢ αἱ καθόλου. Εἰ δὲ
μή ἐστιν, οὐκέτι ἔστιν ἀπόδειξις, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τὰς ἀρχὰς ὁδὸς
αὕτη ἐστίν. ῾Ομοίως δὲ καὶ εἰ τὸ Α τῷ Β μὴ ὑπάρχει, εἰ
μὲν ἔστιν ἢ μέσον ἢ πρότερον ᾧ οὐχ ὑπάρχει, ἔστιν ἀπό-
δειξις, εἰ δὲ μή, οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἀρχὴ καὶ στοιχεῖα τοσαῦτ'
[q] ἐστὶν [r] ὅσοι ὅροι· αἱ γὰρ τούτων προτάσεις ἀρχαὶ τῆς
ἀποδείξεώς εἰσιν. [s] Καὶ ὥσπερ ἔνιαι ἀρχαί εἰσιν ἀναπό- 4
δεικτοι, ὅτι ἔστι τόδε τοδὶ [t] καὶ ὑπάρχει τόδε τῳδί, οὕτω καὶ
ὅτι οὐκ ἔστι τόδε [v] τοδὶ [w] οὐδ' ὑπάρχει τόδε τῳδί, ὥσθ' αἱ
μὲν εἶναί τι, αἱ δὲ μὴ εἶναί τι ἔσονται ἀρχαί. ῞Οταν δὲ δέῃ
δεῖξαι, ληπτέον ὃ τοῦ Β πρῶτον κατηγορεῖται. ῎Εστω τὸ
Γ, καὶ τούτου ὁμοίως τὸ Α. Καὶ οὕτως ἀεὶ [x] βαδίζοντι οὐ-
δέποτ' ἐξωτέρω πρότασις οὐδ' ὑπάρχον λαμβάνεται τοῦ Α
ἐν τῷ δεικνύναι, ἀλλ' ἀεὶ τὸ μέσον πυκνοῦται, ἕως ἀδιαίρετα
γένηται καὶ ἕν. ῎Εστι δ' ἕν, ὅταν ἄμεσον γένηται καὶ μία 5
πρότασις ἁπλῶς ἡ ἄμεσος. Καὶ ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ἡ
ἀρχὴ ἁπλοῦν, τοῦτο δ' οὐ ταὐτὸ πανταχοῦ, ἀλλ' ἐν βάρει
μὲν μνᾶ, ἐν δὲ μέλει δίεσις, ἄλλο δ' ἐν ἄλλῳ, οὕτως ἐν συλ-
λογισμῷ τὸ ἓν πρότασις ἄμεσος, ἐν δ' ἀποδείξει καὶ ἐπιστήμῃ
ὁ νοῦς. ᾿Εν μὲν οὖν τοῖς δεικτικοῖς συλλογισμοῖς τοῦ ὑπάρ- 6
χοντος οὐδὲν ἔξω πίπτει, ἐν δὲ τοῖς στερητικοῖς, ἔνθα μὲν ὃ
δεῖ ὑπάρχειν, [y] οὐδὲν τούτου ἔξω πίπτει, οἷον εἰ τὸ Α τῷ Β
διὰ τοῦ Γ [z] μή. Εἰ γὰρ [a] τῷ μὲν Β παντὶ [b] τὸ Γ, [c] τῷ δὲ

[m] μέσα B, ἄμεσα τὰ D. [n] αὐτὸ A.D. [o] τὰ] κατὰ τὰ B. [p] τι] τὸ D. [q] ἐστὶν om. A. [r] ὅσοι οἱ ὅροι D. [s] καὶ—εἰσιν om. B. [t] καὶ ὑπ.] οὐδ' ὑπ. pr. D. [v] τωιδὶ B. [w] οὐχ B. [x] βαδίζων A.B. [y] οὐθὲν D. [z] μὴ] μὴ ἢ D. [a] τῷ] τὸ A.B. et pr. D. [b] τὸ] τῶι A.B. [c] τῷ] τὸ B.

Γ [d]μηδενὶ [e]τὸ Α. πάλιν ἂν δέῃ ὅτι τῷ Γ τὸ Α οὐδενὶ ὑπάρχει, μέσον ληπτέον τοῦ Α καὶ Γ, καὶ οὕτως ἀεὶ πορεύσεται. [4]Ἐὰν δὲ δέῃ δεῖξαι ὅτι τὸ Δ τῷ Ε οὐχ ὑπάρχει τῷ τὸ Γ τῷ μὲν Δ παντὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ Ε μηδενὶ ἢ μὴ παντί, τοῦ Ε οὐδέποτ' ἔξω πεσεῖται· τοῦτο δ' ἐστὶν ᾧ οὐ δεῖ ὑπάρχειν. [4]Ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου τρόπου, οὔτε ἀφ' οὗ δεῖ οὔτε ὃ δεῖ στερῆσαι οὐδέποτ' ἔξω βαδιεῖται.

24 Οὔσης δ' ἀποδείξεως τῆς μὲν καθόλου τῆς δὲ κατὰ μέρος, καὶ τῆς μὲν κατηγορικῆς τῆς δὲ στερητικῆς, ἀμφισβητεῖται ποτέρα βελτίων· ὡς δ' αὔτως καὶ περὶ τῆς ἀποδεικνύναι λεγομένης καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀγούσης ἀποδείξεως. Πρῶτον μὲν οὖν ἐπισκεψώμεθα περὶ τῆς καθόλου καὶ τῆς κατὰ μέρος· δηλώσαντες δὲ τοῦτο, καὶ περὶ τῆς δεικνύναι λεγομένης καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον εἴπωμεν.

2 Δόξειε μὲν οὖν τάχ' ἂν τισιν ὧδὶ σκοποῦσιν ἡ κατὰ μέρος εἶναι [f]βελτίων. Εἰ γὰρ καθ' ἣν [g]μᾶλλον ἐπιστάμεθα [h]ἀπόδειξιν [i]βελτίων ἀπόδειξις (αὕτη γὰρ ἀρετὴ ἀποδείξεως), μᾶλλον δ' ἐπιστάμεθα ἕκαστον, ὅταν αὐτὸ [k]εἰδῶμεν καθ' αὑτὸ ἢ ὅταν κατ' ἄλλο, οἷον τὸν μουσικὸν Κορίσκον, ὅταν ὅτι ὁ Κορίσκος μουσικὸς ἢ ὅταν ὅτι ἄνθρωπος μουσικός· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· [l]ἡ δὲ καθόλου ὅτι ἄλλο, οὐχ ὅτι αὐτὸ τετύχηκεν ἐπιδείκνυσιν, οἷον ὅτι τὸ ἰσοσκελὲς οὐχ ὅτι ἰσοσκελὲς ἀλλ' ὅτι τρίγωνον, [l]ἡ δὲ κατὰ μέρος ὅτι αὐτό· εἰ δὴ βελτίων μὲν ἡ καθ' αὑτό, τοιαύτη δ' ἡ κατὰ μέρος τῆς καθόλου μᾶλλον, καὶ βελτίων ἂν ἡ κατὰ μέρος ἀπόδειξις εἴη.

3 Ἔτι εἰ τὸ μὲν καθόλου μή ἐστί τι παρὰ τὰ καθ' ἕκαστα, ἡ δ' ἀπόδειξις δόξαν ἐμποιεῖ εἶναί τι τοῦτο καθ' ὃ ἀποδείκνυσι, καί τινα φύσιν ὑπάρχειν ἐν τοῖς οὖσι ταύτην, οἷον τριγώνου παρὰ τὰ τινὰ καὶ σχήματος παρὰ τὰ τινὰ καὶ ἀριθμοῦ παρὰ τοὺς τινὰς ἀριθμούς, βελτίων δ' ἡ περὶ ὄντος ἢ μὴ ὄντος καὶ δι' ἣν μὴ ἀπατηθήσεται ἢ δι' ἥν, ἔστι δ' ἡ μὲν καθόλου τοι-

[d] μηθενὶ D. [c] τὸ] τῶι B. [f] βελτίων ἀπόδειξις. Εἰ D. [g] μάλιστα D. [h] ἀπόδειξιν om. D. [i] ἀπόδειξις βελτίων D. [k] ἴδωμεν A. [l] ἡ] εἰ A.B.

αὐτη (προϊόντες γὰρ δεικνύουσιν, ὥσπερ περὶ τοῦ ἀνὰ λόγον, οἷον ὅτι [m]ὃ ἂν ᾖ τι τοιοῦτον ἔσται ἀνὰ λόγον, ὃ οὔτε γραμμὴ οὔτ' ἀριθμὸς οὔτε στερεὸν οὔτ' ἐπίπεδον, ἀλλὰ παρὰ ταῦτά τι) εἰ οὖν καθόλου μὲν μᾶλλον αὕτη, περὶ ὄντος δ' ἧττον τῆς κατὰ μέρος καὶ ἐμποιεῖ δόξαν ψευδῆ, χείρων ἂν εἴη [n]ἡ καθόλου τῆς κατὰ μέρος.

Ἢ πρῶτον μὲν [o]οὐδὲν μᾶλλον ἐπὶ τοῦ καθόλου ἢ τοῦ 4
κατὰ μέρος ἅτερος λόγος ἐστίν. Εἰ γὰρ τὸ δυσὶν ὀρθαῖς [p]ὑπάρχει μὴ ᾗ ἰσοσκελὲς ἀλλ' ᾗ τρίγωνον, ὁ εἰδὼς ὅτι ἰσοσκελὲς ἧττον οἶδεν [q]ᾗ αὐτὸ ἢ ὁ εἰδὼς ὅτι τρίγωνον. Ὅλως τε, εἰ μὲν μὴ ὄντος ᾗ τρίγωνον εἶτα δείκνυσιν, οὐκ ἂν [r]εἴη ἀπόδειξις, εἰ δὲ ὄντος, ὁ εἰδὼς ἕκαστον ᾗ ἕκαστον ὑπάρχει μᾶλλον οἶδεν. Εἰ δὴ τὸ τρίγωνον ἐπὶ [s]πλέον ἐστί, καὶ ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ μὴ καθ' ὁμωνυμίαν τὸ τρίγωνον, καὶ [t]ὑπάρχει παντὶ τριγώνῳ τὸ [v]δύο, οὐκ ἂν τὸ τρίγωνον [x]ᾗ ἰσοσκελές, ἀλλὰ τὸ ἰσοσκελὲς ᾗ τρίγωνον, ἔχοι τοιαύτας τὰς γωνίας. [y]Ὥστε ὁ 5
καθόλου εἰδὼς μᾶλλον οἶδεν ᾗ ὑπάρχει ἢ ὁ [z]τὸ κατὰ μέρος. Βελτίων ἄρα ἡ καθόλου τῆς κατὰ μέρος. Ἔτι εἰ μὲν εἴη τις λόγος [a]εἷς καὶ μὴ ὁμωνυμία τὸ καθόλου, [b]εἴη ἂν [c]οὐδὲν ἧττον ἐνίων τῶν κατὰ μέρος, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, ὅσῳ τὰ ἄφθαρτα ἐν ἐκείνοις ἐστί, τὰ δὲ κατὰ μέρος φθαρτὰ μᾶλλον. Ἔτι τε οὐδεμία ἀνάγκη ὑπολαμβάνειν τι εἶναι τοῦτο παρὰ ταῦτα, ὅτι ἓν δηλοῖ, [d]οὐδὲν μᾶλλον ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων, [e]ὅσα μὴ τὶ σημαίνει ἀλλ' [f]ἢ ποιὸν ἢ πρός τι ἢ ποιεῖν. Εἰ δὲ ἄρα, οὐχ ἡ ἀπόδειξις αἰτία ἀλλ' ὁ ἀκούων.

Ἔτι [g]εἰ ἡ ἀπόδειξις μέν ἐστι συλλογισμὸς δεικτικὸς αἰ- 6
τίας καὶ τοῦ διὰ τί, [h]τὸ καθόλου δ' αἰτιώτερον· ᾧ γὰρ καθ' αὑτὸ ὑπάρχει τι, τοῦτο αὐτὸ αὑτῷ αἴτιον· τὸ δὲ καθόλου πρῶτον· αἴτιον ἄρα τὸ καθόλου. Ὥστε καὶ ἡ ἀπόδειξις βελτίων· μᾶλλον γὰρ τοῦ αἰτίου καὶ τοῦ διὰ τί ἐστιν. Ἔτι

[m] ὃ om. D. [n] ἡ om. A. [o] οὐθὲν D. [p] ὑπάρχειν A. B.
[q] ᾗ] εἰ D. [r] εἴη ἡ ἀπόδειξις A.B. [s] πλεῖον D. [t] ὑπάρχον D.
[v] διὸ D. [x] ᾗ ἰσ.] εἴη ἰσ. B. [y] ὥστε εἰ ὁ D. [z] τὸ om. B.D.
[a] εἷς om. A.B. [b] εἴη τ' ἂν A.B. [c] οὐθὲν D. [d] οὐθὲν D.
[e] οἷα D. [f] ἢ primum om. A. [g] εἰ om. A. [h] τὸ om. D.

μέχρι τούτου ζητοῦμεν τὸ διὰ τί, καὶ τότε οἰόμεθα εἰδέναι, ὅταν μὴ ᾖ ὅτι τι ἄλλο [i] τοῦτο ἢ γινόμενον ἢ ὄν· τέλος γὰρ
7 καὶ πέρας τὸ ἔσχατον ἤδη οὕτως ἐστίν. Οἷον τίνος ἕνεκα ἦλθεν; ὅπως λάβῃ [k] τἀργύριον, τοῦτο δ', ὅπως [l] ἀποδῷ ὃ ὤφειλε, τοῦτο δ', ὅπως μὴ ἀδικήσῃ· καὶ οὕτως ἰόντες, ὅταν μηκέτι δι' ἄλλο μηδ' ἄλλου ἕνεκα, διὰ τοῦτο ὡς τέλος φαμὲν ἐλθεῖν καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι, καὶ τότε εἰδέναι μάλιστα [m] διὰ τί ἦλθεν. εἰ δὴ ὁμοίως ἔχει ἐπὶ πασῶν τῶν αἰτιῶν καὶ [n] τῶν διὰ τί, ἐπὶ δὲ τῶν ὅσα αἴτια οὕτως [o] ὡς οὗ ἕνεκα οὕτως ἴσμεν μάλιστα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἄρα τότε μάλιστα ἴσμεν, ὅταν
8 μηκέτι ὑπάρχῃ τοῦτο ὅτι ἄλλο. Ὅταν [p] μὲν οὖν γινώσκωμεν ὅτι τέτταρσιν αἱ ἔξω ἴσαι, ὅτι ἰσοσκελές, ἔτι λείπεται διὰ τί [q] τὸ ἰσοσκελές, ὅτι τρίγωνον, καὶ τοῦτο, ὅτι σχῆμα εὐθύγραμμον. Εἰ δὲ τοῦτο μηκέτι διότι ἄλλο, [r] τότε μάλιστα ἴσμεν. Καὶ καθόλου δὲ τότε· ἡ καθόλου ἄρα βελτίων. Ἔτι ὅσῳ ἂν μᾶλλον κατὰ μέρος ᾖ, εἰς [s] τὰ ἄπειρα ἐμπίπτει, ἡ δὲ καθόλου εἰς τὸ ἁπλοῦν καὶ τὸ πέρας. Ἔστι δ', ᾗ μὲν ἄπειρα, οὐκ [t] ἐπιστητά, ᾗ δὲ πεπέρανται, ἐπιστητά· Ἧι ἄρα καθόλου, μᾶλλον ἐπιστητὰ ἢ ᾗ κατὰ μέρος. ἀποδεικτὰ ἄρα
9 μᾶλλον τὰ καθόλου. [v] Τῶν δ' ἀποδεικτῶν μᾶλλον [w] μᾶλλον ἀπόδειξις· ἅμα γὰρ μᾶλλον τὰ πρός τι. Βελτίων ἄρα ἡ καθόλου, ἐπείπερ [x] καὶ [y] μᾶλλον ἀπόδειξις. [z] Ἔτι αἱρετωτέρα καθ' ἣν τοῦτο καὶ ἄλλο ἢ καθ' ἣν τοῦτο μόνον οἶδεν· ὁ δὲ τὴν καθόλου ἔχων οἶδε καὶ τὸ κατὰ μέρος, οὗτος δὲ τὸ καθόλου οὐκ οἶδεν. Ὥστε κἂν οὕτως αἱρετωτέρα εἴη. Ἔτι δὲ ὧδε. Τὸ γὰρ καθόλου μᾶλλον δεικνύναι ἐστὶ τὸ διὰ μέσου
10 δεικνύναι ἐγγυτέρω ὄντος τῆς ἀρχῆς. Ἐγγυτάτω δὲ τὸ ἄμεσον· τοῦτο δ' ἀρχή. Εἰ οὖν ἡ ἐξ ἀρχῆς τῆς μὴ ἐξ ἀρχῆς, ἡ μᾶλλον ἐξ ἀρχῆς τῆς ἧττον ἀκριβεστέρα [a] ἀπόδειξις.

[i] τοῦτο$^{\omega}$ D. [k] τὸ ἀργύριον D. [l] ἀποδῶ ὀφείλων ῶ D. et ῶ etiam A corr. [m] δια$^{\tau}$ ἐλθεῖν D. [n] τῶν alterum om. D. [o] ὡς] ὥσπερ A.D. [p] μὲν om. A. [q] τὸ om. D. [r] τότε om. D. [s] τὰ om. D. [t] ἐπιστητὰ τὰ ἀποδεικτὰ ἢ D. [v] τῶν ἀποδεικτῶν δὲ D. [w] μᾶλλον alterum om. A.B.D. [x] καὶ om. A.B. [y] μᾶλλον ἡ ἀπόδειξις A.B. [z] ἔτι] ἔτι εἰ A.B. [a] ἀπόδειξίς ἐστιν. Ἔστι D.

Ἔστι δὲ τοιαύτη ἡ καθόλου μᾶλλον· κρείττων [b] ἄρ' ἂν εἴη ἡ
καθόλου. Οἷον εἰ [c] ἔδει ἀποδεῖξαι τὸ Α κατὰ τοῦ Δ· μέσα
τὰ ἐφ' ὧν ΒΓ· ἀνωτέρω [d] δὴ τὸ Β, ὥστε [e] ἡ διὰ τούτου
καθόλου μᾶλλον.

Ἀλλὰ τῶν μὲν εἰρημένων ἔνια λογικά ἐστι· μάλιστα δὲ 11
δῆλον ὅτι ἡ καθόλου κυριωτέρα, [f] ὅτι τῶν προτάσεων τὴν
μὲν προτέραν ἔχοντες ἴσμεν πως καὶ τὴν ὑστέραν καὶ ἔχομεν
δυνάμει, οἷον εἴ τις οἶδεν ὅτι πᾶν τρίγωνον [h] δυσὶν ὀρθαῖς,
οἶδέ πως καὶ τὸ ἰσοσκελὲς ὅτι δύο ὀρθαῖς, δυνάμει, καὶ εἰ μὴ
οἶδε τὸ ἰσοσκελὲς ὅτι τρίγωνον· ὁ δὲ ταύτην ἔχων τὴν πρό-
τασιν τὸ καθόλου οὐδαμῶς οἶδεν, οὔτε δυνάμει οὔτ' ἐνεργείᾳ.
Καὶ ἡ μὲν καθόλου νοητή, ἡ δὲ κατὰ μέρος εἰς αἴσθησιν τε-
λευτᾷ.

Ὅτι μὲν οὖν ἡ καθόλου βελτίων τῆς κατὰ μέρος, τοσαῦθ' 25
ἡμῖν εἰρήσθω· ὅτι δ' ἡ δεικτικὴ τῆς στερητικῆς, ἐντεῦθεν δῆ-
λον. [i] Ἔστω γὰρ αὕτη ἡ ἀπόδειξις βελτίων τῶν ἄλλων τῶν
αὐτῶν ὑπαρχόντων, ἡ ἐξ ἐλαττόνων αἰτημάτων ἢ ὑποθέσεων
ἢ προτάσεων. Εἰ γὰρ γνώριμοι ὁμοίως, τὸ θᾶττον γνῶναι
διὰ τούτων ὑπάρξει· τοῦτο δ' αἱρετώτερον. Λόγος δὲ τῆς 2
προτάσεως, ὅτι βελτίων ἡ ἐξ ἐλαττόνων, καθόλου [k] δέ· εἰ γὰρ
ὁμοίως εἴη τὸ γνώριμα εἶναι τὰ μέσα, τὰ δὲ πρότερα γνωρι-
μώτερα, ἔστω ἡ μὲν διὰ μέσων ἀπόδειξις [l] τῶν ΒΓΔ ὅτι τὸ
Α τῷ Ε ὑπάρχει, ἡ δὲ διὰ τῶν ΖΗ ὅτι τὸ Α τῷ Ε. [m] Ὁ-
μοίως δὲ ἔχει τὸ ὅτι τὸ Α τῷ Δ [n] ὑπάρχει καὶ τὸ Α τῷ Ε.
Τὸ δ' ὅτι τὸ Α τῷ Δ πρότερον καὶ γνωριμώτερον ἢ ὅτι τὸ
Α τῷ Ε· διὰ γὰρ τούτου ἐκεῖνο ἀποδείκνυται, πιστότερον
δὲ τὸ δι' οὗ. Καὶ ἡ διὰ τῶν ἐλαττόνων ἄρα ἀπόδειξις βελ- 3
τίων τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρχόντων. Ἀμφότεραι μὲν
οὖν διά τε ὅρων τριῶν καὶ προτάσεων δύο δείκνυνται, ἀλλ' ἡ
μὲν εἶναί τι λαμβάνει, ἡ δὲ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναί τι· διὰ
πλειόνων ἄρα, ὥστε χείρων.

[b] ἄρ' om. A.B.D. [c] δεῖ B. [d] δὴ] δ' ἢ D. [e] ἡ] εἰ A.B. [f] ὅτι τῶν—μὲν] ἐπὶ—μὲν γὰρ D. [h] δύο D. [i] ἔσται D. [k] δὲ] ὅδε D. [l] τῶν] τῆς A.B. [m] ὁμοίως—τῷ Ε] ὑπάρχει D. [n] ὑπάρχει—τῷ Δ om. A.

4 Ἔτι ἐπειδὴ δέδεικται ὅτι ἀδύνατον ἀμφοτέρων οὐσῶν στερητικῶν [o] τῶν προτάσεων γενέσθαι συλλογισμόν, ἀλλὰ τὴν μὲν δεῖ τοιαύτην εἶναι, τὴν δ' ὅτι ὑπάρχει, ἔτι πρὸς τούτῳ δεῖ τόδε λαβεῖν. Τὰς μὲν γὰρ κατηγορικὰς αὐξανομένης τῆς ἀποδείξεως ἀναγκαῖον γίνεσθαι πλείους, τὰς δὲ στερητικὰς
5 ἀδύνατον πλείους εἶναι μιᾶς ἐν ἅπαντι συλλογισμῷ. Ἔστω γὰρ [p] μηδενὶ ὑπάρχον τὸ Α ἐφ' ὅσων τὸ Β, τῷ δὲ Γ ὑπάρχον παντὶ τὸ Β. Ἂν [q] δὴ δέῃ πάλιν αὔξειν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις, μέσον ἐμβλητέον. Τοῦ μὲν Α Β ἔστω τὸ Δ, τοῦ δὲ Β Γ τὸ Ε. Τὸ μὲν δὴ Ε φανερὸν ὅτι κατηγορικόν, τὸ δὲ Δ τοῦ [r] μὲν Β κατηγορικόν, πρὸς δὲ τὸ Α [s] ὡς στερητικὸν κεῖται. Τὸ μὲν γὰρ Δ παντὸς τοῦ Β, τὸ δὲ Α [t] οὐδενὶ δεῖ τῶν Δ ὑπάρχειν. Γίνεται οὖν μία στερητικὴ πρότασις ἡ τὸ Α Δ. Ὁ δ' αὐτὸς τρόπος καὶ ἐπὶ τῶν ἑτέρων συλλογισμῶν.
6 Ἀεὶ γὰρ τὸ μέσον [v] τῶν κατηγορικῶν ὅρων κατηγορικὸν ἐπ' ἀμφότερα· τοῦ δὲ στερητικοῦ ἐπὶ θάτερα στερητικὸν ἀναγκαῖον εἶναι. ὥστε αὕτη μία τοιαύτη γίνεται πρότασις, αἱ δ' ἄλλαι κατηγορικαί. Εἰ δὴ γνωριμώτερον δι' [w] οὗ δείκνυται καὶ πιστότερον, δείκνυται δ' ἡ μὲν στερητικὴ διὰ τῆς κατηγορικῆς, αὕτη δὲ δι' ἐκείνης οὐ δείκνυται, προτέρα καὶ γνωρι-
7 μωτέρα οὖσα καὶ πιστοτέρα βελτίων ἂν εἴη. Ἔτι εἰ ἀρχὴ συλλογισμοῦ ἡ καθόλου πρότασις ἄμεσος, ἔστι δ' ἐν μὲν τῇ δεικτικῇ καταφατικὴ ἐν δὲ τῇ στερητικῇ ἀποφατικὴ ἡ καθόλου πρότασις, ἡ δὲ καταφατικὴ τῆς ἀποφατικῆς προτέρα καὶ γνωριμωτέρα· διὰ γὰρ τὴν κατάφασιν ἡ ἀπόφασις γνώριμος, καὶ προτέρα ἡ κατάφασις, ὥσπερ καὶ τὸ εἶναι τοῦ μὴ εἶναι· ὥστε βελτίων ἡ ἀρχὴ τῆς δεικτικῆς ἢ τῆς στερητικῆς· ἡ δὲ βελτίοσιν ἀρχαῖς χρωμένη βελτίων. Ἔτι ἀρχοειδεστέρα· ἄνευ γὰρ [x] τῆς δεικνυούσης οὐκ ἔστιν ἡ στερητική.

26 Ἐπεὶ δ' ἡ κατηγορικὴ τῆς στερητικῆς βελτίων, δῆλον ὅτι καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀγούσης. Δεῖ δ' εἰδέναι τίς ἡ δια-

[o] τῶν om. D. [p] μηθενὶ D. [q] δὴ] δεῖ A.B. [r] μὲν om. D. [s] ὡς om. D. [t] οὐθενὶ D. [v] τῶν μὲν κατηγορικῶν D. [w] οὗ] codices ὅ. [x] τῆς et ἡ om. D.

φορὰ αὐτῶν. Ἔστω δὴ τὸ Α μηδενὶ ὑπάρχον τῷ Β, τῷ δὲ
Γ τὸ Β παντί· ἀνάγκη δὴ [y] τῷ Γ [z] μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ Α.
Οὕτω μὲν οὖν ληφθέντων δεικτικὴ ἡ στερητικὴ ἂν εἴη ἀπό-
δειξις ὅτι τὸ Α τῷ Γ οὐχ ὑπάρχει. Ἡ δ' εἰς τὸ ἀδύνατον
ὧδ' ἔχει. Εἰ δέοι δεῖξαι ὅτι τὸ Α τῷ Β οὐχ ὑπάρχει, λη-
πτέον ὑπάρχειν, καὶ τὸ Β τῷ Γ, ὥστε συμβαίνει τὸ Α τῷ
Γ ὑπάρχειν. Τοῦτο δ' ἔστω γνώριμον καὶ ὁμολογούμενον 2
ὅτι ἀδύνατον. Οὐκ ἄρα οἷόν τε τὸ Α τῷ Β ὑπάρχειν. Εἰ
οὖν τὸ Β τῷ Γ ὁμολογεῖται ὑπάρχειν, τὸ Α τῷ Β ἀδύνατον
ὑπάρχειν. Οἱ μὲν οὖν ὅροι ὁμοίως τάττονται, διαφέρει δὲ τὸ
ὁποτέρα ἂν ᾖ γνωριμωτέρα ἡ πρότασις ἡ στερητική, πότε-
ρον ὅτι τὸ Α τῷ Β οὐχ ὑπάρχει ἢ ὅτι τὸ Α τῷ Γ. Ὅταν 3
μὲν οὖν ᾖ τὸ συμπέρασμα γνωριμώτερον ὅτι οὐκ ἔστιν, ἡ εἰς
τὸ ἀδύνατον γίνεται ἀπόδειξις, ὅταν δ' ἡ ἐν τῷ συλλογισμῷ,
ἡ ἀποδεικτική. Φύσει δὲ προτέρα ἡ ὅτι τὸ Α τῷ [a] Β ἢ ὅτι
τὸ Α τῷ Γ. [b] Πρότερα γάρ ἐστι τοῦ συμπεράσματος, [c] ἐξ
ὧν τὸ συμπέρασμα· ἔστι δὲ τὸ μὲν Α τῷ Γ μὴ ὑπάρχειν
συμπέρασμα, τὸ δὲ Α τῷ Β ἐξ οὗ τὸ συμπέρασμα. Οὐ γὰρ
εἰ συμβαίνει ἀναιρεῖσθαί τι, τοῦτο συμπέρασμά ἐστιν, ἐκεῖνα
δὲ ἐξ ὧν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξ οὗ, συλλογισμός ἐστιν, [d] ὃ ἂν 4
οὕτως ἔχῃ ὥστε ἢ ὅλον πρὸς μέρος ἢ μέρος πρὸς ὅλον ἔχειν,
[e] αἱ δὲ τὸ Α Γ [f] καὶ Α Β προτάσεις οὐκ ἔχουσιν οὕτω πρὸς
ἀλλήλας. Εἰ οὖν ἡ ἐκ γνωριμωτέρων καὶ προτέρων κρείτ-
των, εἰσὶ δ' ἀμφότεραι ἐκ τοῦ μὴ εἶναί τι πισταί, ἀλλ' ἡ μὲν
ἐκ προτέρου ἡ δ' ἐξ ὑστέρου, βελτίων ἁπλῶς ἂν εἴη τῆς εἰς
τὸ ἀδύνατον ἡ στερητικὴ ἀπόδειξις, ὥστε καὶ ἡ ταύτης βελ-
τίων ἡ κατηγορικὴ δῆλον ὅτι καὶ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατόν ἐστι
βελτίων.

Ἀκριβεστέρα δ' [g] ἐπιστήμη ἐπιστήμης καὶ προτέρα ἥ τε 27
τοῦ ὅτι καὶ διότι ἡ αὐτή, ἀλλὰ μὴ χωρὶς τοῦ ὅτι τῆς τοῦ
διότι, καὶ ἡ μὴ καθ' ὑποκειμένου τῆς καθ' ὑποκειμένου, οἷον

[y] τῶν Α. [z] μηθενὶ D. [a] β οὐχ ὑπάρχει ἢ D. [b] πρότερον A.B.
[c] ἐξ] τὰ ἐξ D. [d] ὃ ἂν] ἐὰν D. [e] αἱ] ἡ A.B. [f] καὶ τὸ α β D.
[g] ἐπιστήμης ἐπιστήμη D.

ἀριθμητικὴ ἁρμονικῆς, καὶ ἡ ἐξ ἐλαττόνων τῆς [h] ἐκ προσθέσεως, οἷον γεωμετρίας ἀριθμητική. Λέγω δ' ἐκ προσθέσεως, οἷον μονὰς οὐσία ἄθετος, στιγμὴ δὲ οὐσία θετός· ταύτην ἐκ προσθέσεως.

28 Μία δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἑνὸς γένους, ὅσα ἐκ τῶν πρώτων σύγκειται καὶ μέρη [i] ἐστὶν ἢ πάθη τούτων καθ' αὑτά. Ἑτέρα δ' ἐπιστήμη ἐστὶν ἑτέρας, [k] ὅσων αἱ ἀρχαὶ μήτ' ἐκ τῶν αὐτῶν μήθ' [l] ἕτεραι ἐκ τῶν ἑτέρων. Τούτου δὲ σημεῖον, ὅταν εἰς τὰ ἀναπόδεικτα ἔλθῃ· δεῖ γὰρ αὐτὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει εἶναι τοῖς [m] ἀποδεδειγμένοις. Σημεῖον δὲ καὶ τούτου, ὅταν τὰ δεικνύμενα δι' αὐτῶν ἐν ταὐτῷ γένει ὦσι καὶ συγγενῆ.

29 Πλείους δ' ἀποδείξεις εἶναι τοῦ αὐτοῦ ἐγχωρεῖ οὐ μόνον ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας λαμβάνοντι μὴ τὸ συνεχὲς μέσον, οἷον τῶν Α Β τὸ Γ καὶ Δ καὶ Ζ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτέρας. Οἷον ἔστω τὸ Α μεταβάλλειν, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Δ κινεῖσθαι, τὸ δὲ Β ἥδεσθαι, καὶ πάλιν τὸ Η ἠρεμίζεσθαι. Ἀληθὲς οὖν καὶ τὸ Δ τοῦ Β καὶ τὸ Α τοῦ Δ κατηγορεῖν· ὁ γὰρ ἡδόμενος κινεῖται
2 καὶ τὸ κινούμενον μεταβάλλει. Πάλιν τὸ Α τοῦ Η καὶ τὸ Η τοῦ Β ἀληθὲς κατηγορεῖν· πᾶς γὰρ ὁ ἡδόμενος ἠρεμίζεται καὶ ὁ ἠρεμιζόμενος μεταβάλλει. Ὥστε δι' ἑτέρων μέσων καὶ οὐκ ἐκ τῆς [n] αὐτῆς συστοιχίας ὁ συλλογισμός. Οὐ μὴν ὥστε μηδέτερον κατὰ μηδετέρου λέγεσθαι τῶν μέσων· ἀνάγκη γὰρ τῷ αὐτῷ τινὶ ἄμφω ὑπάρχειν. Ἐπισκέψασθαι δὲ καὶ διὰ τῶν ἄλλων σχημάτων, ὁσαχῶς ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ γενέσθαι συλλογισμόν.

30 Τοῦ δ' ἀπὸ τύχης οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη δι' ἀποδείξεως. Οὔτε γὰρ ὡς ἀναγκαῖον οὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἀπὸ τύχης ἐστίν, ἀλλὰ τὸ παρὰ ταῦτα γινόμενον· ἡ δ' ἀπόδειξις θατέρου τούτων. Πᾶς γὰρ συλλογισμὸς ἢ δι' ἀναγκαίων ἢ διὰ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προτάσεων· καὶ εἰ μὲν αἱ προτάσεις ἀναγκαῖαι, καὶ τὸ συμπέρασμα [o] ἀναγκαῖον, εἰ δ' ὡς ἐπὶ τὸ

[h] ἐκ om. D. [i] εἰσὶν D. [k] ὅσον A. [l] ἕτερα A, ἑτέρα B. [m] ἀποδεδεγμένοις A.B. [n] αὐτῆς om. D. [o] ἀναγκαῖον] τοιοῦτον D.

πολύ, [p] καὶ τὸ συμπέρασμα [q] τοιοῦτον. Ὥστ' εἰ [r] τὸ ἀπὸ τύχης μήθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ [s] μήτ' ἀναγκαῖον, οὐκ ἂν εἴη αὐτοῦ ἀπόδειξις.

Οὐδὲ δι' αἰσθήσεως ἔστιν ἐπίστασθαι. Εἰ γὰρ καὶ ἔστιν 31
[t] ἡ αἴσθησις τοῦ τοιοῦδε καὶ μὴ τοῦδέ τινος, ἀλλ' αἰσθάνεσθαί γε ἀναγκαῖον τόδε τι καὶ ποῦ καὶ νῦν. Τὸ δὲ καθόλου καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀδύνατον αἰσθάνεσθαι· οὐ γὰρ τόδε οὐδὲ [v] νῦν· οὐ γὰρ [w] ἂν ἦν καθόλου· τὸ γὰρ ἀεὶ καὶ πανταχοῦ καθόλου φαμὲν εἶναι. Ἐπεὶ οὖν αἱ μὲν ἀποδείξεις καθόλου, ταῦτα δ' οὐκ ἔστιν αἰσθάνεσθαι, φανερὸν ὅτι οὐδ' ἐπίστασθαι δι' αἰσθήσεως ἔστιν. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι καὶ εἰ ἦν αἰσθάνεσθαι τὸ 2
τρίγωνον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας, ἐζητοῦμεν ἂν ἀπόδειξιν καὶ οὐχ [x] ὥσπερ φασί τινες [y] ἠπιστάμεθα· αἰσθάνεσθαι μὲν γὰρ ἀνάγκη καθ' ἕκαστον, ἡ δ' ἐπιστήμη [z] τῷ τὸ καθόλου γνωρίζειν ἐστίν. Διὸ καὶ [a] εἰ ἐπὶ τῆς σελήνης ὄντες ἑωρῶμεν ἀντιφράττουσαν τὴν γῆν, οὐκ ἂν ᾔδειμεν τὴν αἰτίαν τῆς ἐκλείψεως. Ἠισθανόμεθα γὰρ ἂν ὅτι [b] νῦν ἐκ- 3
λείπει, καὶ οὐ διότι ὅλως· οὐ γὰρ ἦν τοῦ καθόλου αἴσθησις. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐκ τοῦ θεωρεῖν τοῦτο πολλάκις συμβαῖνον τὸ καθόλου ἂν θηρεύσαντες ἀπόδειξιν [c] εἴχομεν· ἐκ γὰρ τῶν καθ' ἕκαστα πλειόνων τὸ καθόλου δῆλον. Τὸ δὲ καθόλου τίμιον, ὅτι δηλοῖ τὸ αἴτιον· ὥστε περὶ τῶν τοιούτων ἡ καθόλου τιμιωτέρα τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς νοήσεως, [d] ὅσων ἕτερον τὸ αἴτιον· περὶ δὲ τῶν πρώτων ἄλλος λόγος.

Φανερὸν οὖν ὅτι ἀδύνατον [e] τῷ αἰσθάνεσθαι ἐπίστασθαί 4
τι τῶν ἀποδεικτικῶν εἰ μή τις τὸ αἰσθάνεσθαι τοῦτο λέγει, τὸ ἐπιστήμην ἔχειν δι' ἀποδείξεως. Ἔστι μέντοι ἔνια ἀναγόμενα εἰς αἰσθήσεως ἔκλειψιν ἐν τοῖς προβλήμασιν. Ἔνια γὰρ εἰ ἑωρῶμεν οὐκ ἂν ἐζητοῦμεν, οὐχ ὡς εἰδότες τῷ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντες τὸ καθόλου ἐκ τοῦ ὁρᾶν. Οἷον εἰ τὴν ὕελον

[p] τὸ post καὶ om. D. [q] τοιοῦτον] ὡσαύτως D. [r] τὸ om. A. [s] μήθ' ὡς ἀναγκαῖον D. [t] ἡ om. D. [v] νῦν· οὐ] νῦν· οὐδὲ D. [w] ἂν om. A. [x] ὡς pr. D. [y] ἐπιστάμεθα B. [z] τῷ] τὸ B. [a] εἰ om. A. [b] νῦν om. A.B. [c] ἔχωμεν D. [d] ὅσον αἴτιον τὸ αἴτιον A.B. [e] τὸ B.

τετρυπημένην ἑωρῶμεν καὶ τὸ φῶς διιόν, δῆλον ἂν [f] ἦν καὶ διὰ τί [g] καίει, [h] τῷ ὁρᾶν μὲν χωρὶς ἐφ' ἑκάστης, νοῆσαι δ' ἅμα ὅτι ἐπὶ πασῶν οὕτως.

32 Τὰς δ' αὐτὰς ἀρχὰς ἁπάντων εἶναι τῶν συλλογισμῶν ἀδύνατον, πρῶτον μὲν λογικῶς θεωροῦσιν. Οἱ μὲν γὰρ ἀληθεῖς εἰσὶ τῶν [i] συλλογισμῶν, οἱ δὲ ψευδεῖς. Καὶ [k] γὰρ ἔστιν ἀληθὲς ἐκ ψευδῶν συλλογίσασθαι, ἀλλ' ἅπαξ τοῦτο [l] γίνεται, οἷον εἰ τὸ Α κατὰ τοῦ Γ ἀληθές, τὸ δὲ μέσον τὸ Β ψεῦδος· οὔτε γὰρ τὸ Α [m] τῷ Β ὑπάρχει οὔτε τὸ Β τῷ Γ. Ἀλλ' ἐὰν τούτων μέσα λαμβάνηται τῶν προτάσεων, ψευδεῖς [n] ἔσονται διὰ τὸ πᾶν συμπέρασμα ψεῦδος ἐκ ψευδῶν εἶναι, τὰ δ' ἀληθῆ ἐξ ἀληθῶν, ἕτερα δὲ τὰ ψευδῆ καὶ τἀληθῆ.
2 Εἶτα οὐδὲ τὰ ψευδῆ ἐκ τῶν [o] αὐτῶν [p] ἑαυτοῖς· ἔστι γὰρ ψευδῆ [q] ἀλλήλοις καὶ ἐναντία καὶ ἀδύνατα ἅμα εἶναι, οἷον τὸ τὴν δικαιοσύνην εἶναι ἀδικίαν ἢ δειλίαν, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἵππον ἢ βοῦν, ἢ τὸ ἴσον μεῖζον ἢ ἔλαττον. Ἐκ δὲ τῶν κειμένων ὧδε· οὐδὲ γὰρ τῶν ἀληθῶν αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ πάντων. Ἕτεραι γὰρ πολλῶν τῷ γένει αἱ ἀρχαί, καὶ οὐδ' [r] ἐφαρμόττουσαι, οἷον αἱ μονάδες ταῖς στιγμαῖς οὐκ ἐφαρμόττουσιν·
3 αἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔχουσι θέσιν, αἱ δὲ ἔχουσιν. Ἀνάγκη δέ γε ἢ εἰς μέσα ἁρμόττειν ἢ ἄνωθεν ἢ κάτωθεν, ἢ τοὺς μὲν [s] εἴσω ἔχειν τοὺς δ' ἔξω τῶν ὅρων. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν κοινῶν ἀρχῶν οἷόν τ' εἶναί τινας, ἐξ ὧν [t] ἅπαντα δειχθήσεται· λέγω δὲ κοινὰς οἷον τὸ πᾶν φάναι ἢ ἀποφάναι. Τὰ γὰρ γένη τῶν ὄντων ἕτερα, καὶ τὰ μὲν τοῖς ποσοῖς τὰ δὲ τοῖς ποιοῖς ὑπάρχει μόνοις, μεθ' ὧν δείκνυται διὰ τῶν κοινῶν. Ἔτι αἱ ἀρχαὶ οὐ πολλῷ ἐλάττους τῶν συμπερασμάτων· ἀρχαὶ μὲν γὰρ αἱ προτάσεις, αἱ δὲ προτάσεις ἢ προσλαμβανομένου ὅρου ἢ ἐμβαλλομένου εἰσίν. Ἔτι τὰ συμπεράσματα ἄπειρα, οἱ δ'

[f] εἴην A.B. [g] καίει corr. D, καὶ ἀεὶ pr. D, καὶ A.B. [h] τῷ feci ex A. τὸ, D. διὰ τὸ, B. quid habeat, incertum. [i] λογισμῶν A. [k] γὰρ om. D. [l] γινόμενον A.B. [m] τῷ B.] τῶ γ pr. D. [n] συμβήσονται D. [o] ἑαυτῶν A.B. [p] αὐτοῖς D. [q] καὶ ἀλλήλοις D. [r] ἐφαρμόττουσιν D. [s] ἔσω D. [t] ἅπαν D.

ὅροι πεπερασμένοι. Ἔτι αἱ ἀρχαὶ αἱ μὲν ἐξ ἀνάγκης, αἱ δ' ἐνδεχόμεναι.

Οὕτω μὲν οὖν σκοπουμένοις ἀδύνατον τὰς αὐτὰς [a] εἶναι 4 πεπερασμένας, ἀπείρων ὄντων τῶν συμπερασμάτων. Εἰ δ' ἄλλως πως [b] λέγοι τις, οἷον [c] ὅτι [d] αἱδὶ μὲν γεωμετρίας αἱδὶ δὲ λογισμῶν αἱδὶ δὲ ἰατρικῆς, τί ἂν εἴη τὸ λεγόμενον ἄλλο πλὴν ὅτι εἰσὶν ἀρχαὶ τῶν ἐπιστημῶν; τὸ δὲ [e] τὰς αὐτὰς φάναι γελοῖον, ὅτι αὐταὶ [f] αὑταῖς αἱ αὐταί· πάντα γὰρ οὕτω γίνεται ταὐτά. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἐξ ἁπάντων δείκνυσθαι ὁτιοῦν, [g] τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζητεῖν ἁπάντων εἶναι τὰς αὐτὰς ἀρχάς· λίαν γὰρ εὔηθες. Οὔτε γὰρ ἐν τοῖς φανεροῖς μαθή- 5 μασι τοῦτο γίνεται, οὔτ' ἐν τῇ ἀναλύσει δυνατόν· αἱ γὰρ ἄμεσοι προτάσεις ἀρχαί, ἕτερον [h] δὲ συμπέρασμα προσληφθείσης γίνεται προτάσεως ἀμέσου. Εἰ δὲ λέγοι τις τὰς πρώτας [i] ἀμέσους προτάσεις ταύτας εἶναι ἀρχάς, μία ἐν ἑκάστῳ γένει ἐστίν. Εἰ δὲ μήτ' ἐξ ἁπασῶν ὡς δέον δείκνυσθαι ὁτιοῦν [k] μήθ' οὕτως ἑτέρας ὥσθ' ἑκάστης ἐπιστήμης εἶναι ἑτέρας, λείπεται [l] εἰ συγγενεῖς αἱ ἀρχαὶ πάντων, ἀλλ' ἐκ τωνδὶ μὲν ταδί, ἐκ δὲ τωνδὶ ταδί. Φανερὸν δὲ καὶ τοῦθ' ὅτι οὐκ 6 ἐνδέχεται· δέδεικται γὰρ ὅτι [m] ἄλλαι ἀρχαὶ τῷ γένει εἰσὶν [n] αἱ τῶν διαφόρων τῷ γένει. Αἱ γὰρ ἀρχαὶ διτταί, ἐξ ὧν τε καὶ περὶ [o] ὅ· αἱ μὲν οὖν ἐξ ὧν κοιναί, αἱ δὲ περὶ [p] ὃ [q] ἴδιαι, οἷον ἀριθμός, [r] μέγεθος.

Τὸ δ' ἐπιστητὸν καὶ ἐπιστήμη διαφέρει τοῦ δοξαστοῦ καὶ 33 δόξης, ὅτι ἡ μὲν ἐπιστήμη καθόλου καὶ δι' ἀναγκαίων, τὸ δ' ἀναγκαῖον οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν. Ἔστι δέ τινα ἀληθῆ μὲν καὶ ὄντα, ἐνδεχόμενα δὲ [s] καὶ ἄλλως ἔχειν. Δῆλον οὖν ὅτι περὶ [t] μὲν ταῦτα ἐπιστήμη οὐκ ἔστιν· εἴη γὰρ ἂν ἀδύ-

[a] εἶναι ἢ πεπερασμένας D. [b] λέγει A.B. [c] ὅτι om. D. [d] αἵδε D. ter. [e] τὰς αὐτὰς] τοσαύτας A. [f] ἑαυταῖς D. [g] τούτων A.B. [h] δὲ] δέ τι B. [i] προτάσεις ἀμέσους ταύτας εἶναι τὰς ἀρχὰς D. [k] μηδ' οὕτως A.B. [l] εἰ] τι εἰ γὰρ D. [m] ἄλλαι αἱ ἀρχαὶ D. [n] αἱ om. D. [o] ὅ] οὗ A.B. [p] ὃ] οὗ A. [q] ἴδιαι οἷον] ἕτεραι ὡς D. [r] μεγέθους A.B.D. [s] καὶ post δὲ om. D. [t] μὲν om. D.

ιατα ἄλλως ἔχειν τὰ δυνατὰ [v] ἄλλως ἔχειν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ
νοῦς· λέγω γὰρ νοῦν ἀρχὴν ἐπιστήμης. Οὐδ' ἐπιστήμη ἀνα-
πόδεικτος· τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπόληψις τῆς ἀμέσου προτάσεως.
2 [w] Ἀληθὴς δ' ἐστὶ νοῦς καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα καὶ [x] τὸ διὰ
τούτων [y] λεγόμενον· ὥστε [z] λείπεται δόξαν εἶναι περὶ τὸ
ἀληθὲς μὲν ἢ [a] ψεῦδος, ἐνδεχόμενον δὲ καὶ ἄλλως ἔχειν.
Τοῦτο δ' ἐστὶν ὑπόληψις τῆς ἀμέσου προτάσεως καὶ μὴ
ἀναγκαίας. Καὶ ὁμολογούμενον δ' οὕτω τοῖς φαινομένοις·
3 ἥ τε γὰρ δόξα ἀβέβαιον, καὶ ἡ φύσις ἡ τοιαύτη. Πρὸς δὲ
τούτοις [b] οὐδεὶς οἴεται δοξάζειν, ὅταν οἴηται ἀδύνατον ἄλλως
ἔχειν, ἀλλ' ἐπίστασθαι· ἀλλ' ὅταν εἶναι μὲν οὕτως, οὐ μὴν
ἀλλὰ καὶ ἄλλως οὐδὲν [c] κωλύειν, τότε δοξάζειν, ὡς τοῦ μὲν
τοιούτου δόξαν οὖσαν, τοῦ δ' ἀναγκαίου ἐπιστήμην.

4 Πῶς οὖν ἔστι τὸ αὐτὸ δοξάσαι καὶ ἐπίστασθαι, καὶ διὰ
τί οὐκ ἔστιν ἡ δόξα ἐπιστήμη, εἴ τις θήσει ἅπαν ὃ οἶδεν ἐν-
δέχεσθαι δοξάζειν; [d] ἀκολουθήσει γὰρ ὁ μὲν εἰδὼς ὁ δὲ δο-
ξάζων διὰ τῶν μέσων, ἕως εἰς τὰ ἄμεσα ἔλθῃ, ὥστ' εἴπερ
ἐκεῖνος οἶδε, καὶ ὁ δοξάζων οἶδεν. Ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ ὅτι
5 δοξάζειν ἔστι, καὶ τὸ διότι· τοῦτο δὲ τὸ μέσον. Ἢ εἰ μὲν
οὕτως ὑπολήψεται τὰ μὴ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν ὥσπερ
[e] ἔχειν τοὺς ὁρισμοὺς δι' ὧν [f] αἱ ἀποδείξεις, οὐ δοξάσει ἀλλ'
ἐπιστήσεται· εἰ δ' ἀληθῆ μὲν εἶναι, οὐ μέντοι ταῦτά γε
[g] αὐτοῖς ὑπάρχειν κατ' οὐσίαν καὶ κατὰ τὸ εἶδος, δοξάσει
καὶ οὐκ ἐπιστήσεται ἀληθῶς, καὶ τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι, ἐὰν
μὲν διὰ τῶν ἀμέσων [h] δοξάσῃ· ἐὰν δὲ μὴ διὰ τῶν ἀμέσων, τὸ
ὅτι μόνον [i] δοξάσει: τοῦ δ' αὐτοῦ δόξα καὶ ἐπιστήμη οὐ
πάντως ἐστίν, ἀλλ' ὥσπερ καὶ ψευδὴς καὶ ἀληθὴς τοῦ αὐτοῦ
6 τρόπον τινά, οὕτω καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα τοῦ αὐτοῦ. Καὶ
γὰρ δόξαν ἀληθῆ καὶ ψευδῆ ὥς μέν τινες λέγουσι τοῦ αὐτοῦ

[v] ἄλλως ἔχειν post δυνατὰ om. D. [w] ἀληθῆ D. [x] τὸ] τὰ rc. D; pr. enim om. [y] λεγόμενα D. [z] λείπεται] ἔσται D. [a] ψευδὲς D. [b] οὐθεὶς D. [c] κωλύει C. [d] ἀκολουθοῦσι A.B. [e] ἔχει A.B.D. [f] αἱ om. D. [g] ὑπάρχειν αὐτοῖς D. [h] δοξάσει D. [i] δοξάσηι A.

εἶναι, [k] ἄτοπα συμβαίνει αἱρεῖσθαι ἄλλα τε καὶ μὴ δοξάζειν ὃ δοξάζει ψευδῶς· ἐπεὶ δὲ τὸ αὐτὸ πλεοναχῶς λέγεται, ἔστι [l] μὲν ὡς ἐνδέχεται, ἔστι δ' ὡς οὔ. Τὸ μὲν γὰρ [m] σύμμετρον εἶναι τὴν διάμετρον ἀληθῶς δοξάζειν ἄτοπον· ἀλλ' ὅτι ἡ διάμετρος, περὶ ἣν [n] αἱ δόξαι, τὸ αὐτό, οὕτω τοῦ αὐτοῦ, τὸ δὲ τί ἦν εἶναι ἑκατέρῳ κατὰ τὸν λόγον οὐ τὸ αὐτό. Ὁμοίως 7
[o] δὲ καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα τοῦ αὐτοῦ. Ἡ μὲν γὰρ οὕτως τοῦ ζῴου ὥστε μὴ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι ζῷον, ἡ δ' [p] ὥστ' ἐνδέχεσθαι. Οἷον εἰ ἡ μὲν ὅπερ ἀνθρώπου ἐστίν, ἡ δ' ἀνθρώπου μέν, μὴ ὅπερ [q] δ' ἀνθρώπου. Τὸ αὐτὸ γὰρ ὅτι ἄνθρωπος, τὸ δ' ὡς οὐ τὸ αὐτό.

Φανερὸν δ' ἐκ τούτων ὅτι οὐδὲ δοξάζειν ἅμα τὸ αὐτὸ καὶ 8
ἐπίστασθαι ἐνδέχεται. Ἅμα γὰρ ἂν ἔχοι ὑπόληψιν τοῦ ἄλλως ἔχειν καὶ μὴ ἄλλως τὸ αὐτό· ὅπερ οὐκ ἐνδέχεται. Ἐν ἄλλῳ μὲν γὰρ [r] ἑκάτερον εἶναι ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ, [s] ὡς εἴρηται, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ οὐδ' [t] οὕτως οἷόν τε· ἕξει γὰρ ὑπόληψιν ἅμα, οἷον ὅτι [v] ὁ ἄνθρωπος ὅπερ ζῷον (τοῦτο γὰρ ἦν τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι εἶναι μὴ ζῷον) καὶ μὴ ὅπερ ζῷον· τοῦτο γὰρ [w] ἔσται τὸ ἐνδέχεσθαι.

Τὰ δὲ λοιπὰ πῶς δεῖ διανεῖμαι ἐπί τε διανοίας καὶ νοῦ καὶ 9
ἐπιστήμης καὶ τέχνης καὶ φρονήσεως καὶ σοφίας, τὰ μὲν φυσικῆς τὰ δὲ ἠθικῆς θεωρίας μᾶλλον ἐστίν.

Ἡ δ' ἀγχίνοιά ἐστιν εὐστοχία τις ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τοῦ 34
μέσου, οἷον εἴ τις [x] ἰδὼν ὅτι ἡ σελήνη τὸ λαμπρὸν ἀεὶ ἔχει πρὸς τὸν ἥλιον, ταχὺ [y] ἐνενόησε διὰ τί τοῦτο, ὅτι διὰ τὸ λάμπειν ἀπὸ τοῦ ἡλίου· ἢ διαλεγόμενον πλουσίῳ ἔγνω διότι δανείζεται· ἢ διότι [z] φίλοι, ὅτι ἐχθροὶ τοῦ αὐτοῦ. Πάντα γὰρ τὰ αἴτια τὰ μέσα ὁ ἰδὼν [a] τὰ ἄκρα ἐγνώρισεν. Τὸ λαμπρὸν εἶναι τὸ πρὸς τὸν ἥλιον ἐφ' οὗ Α, τὸ λάμπειν ἀπὸ

[k] ἄτοπον A.B.D. [l] μὲν prius om. B. et pr. A. [m] ἀσύμμετρον A.B. [n] ἐδόξαζε (αἱ αι superscr.) D. [o] δὲ om. D. [p] ὥστ'] ὡς D. [q] δ'] δὲ τοῦ D. [r] ἐνδέχεται ἑκάτερον εἶναι D. [s] ὡς] ὥσπερ D. [t] αὐτῷ] οὕτως A.D. [v] ὁ om. D. [w] ἐστι D. [x] ἰδὼν] εἶδεν D. [y] ἐνόησε D. [z] φίλοι ἢ ὅτι D. [a] τὰ alterum om. D.

τοῦ ἡλίου Β, σελήνη τὸ Γ. Ὑπάρχει δὴ τῇ μὲν σελήνῃ τῷ Γ τὸ Β, τὸ λάμπειν ἀπὸ τοῦ ἡλίου· τῷ δὲ Β τὸ Α, τὸ πρὸς τοῦτ' εἶναι τὸ [b] λαμπρόν, ἀφ' οὗ λάμπει· ὥστε καὶ τῷ Γ τὸ Α διὰ τοῦ Β.

Β.

1 Τὰ ζητούμενά ἐστιν ἴσα τὸν ἀριθμὸν ὅσαπερ ἐπιστάμεθα. Ζητοῦμεν δὲ τέτταρα, τὸ ὅτι, τὸ διότι, [c] εἰ ἔστι, [d] τί ἐστιν. Ὅταν μὲν γὰρ [e] πότερον τόδε ἢ τόδε ζητῶμεν, εἰς ἀριθμὸν θέντες, οἷον πότερον ἐκλείπει ὁ ἥλιος ἢ οὔ, τὸ ὅτι ζητοῦμεν. Σημεῖον δὲ τούτου· εὑρόντες γὰρ ὅτι ἐκλείπει πεπαύμεθα· καὶ ἐὰν ἐξ ἀρχῆς [f] εἰδῶμεν ὅτι ἐκλείπει, οὐ ζη-
2 τοῦμεν πότερον. Ὅταν δὲ [f] εἰδῶμεν τὸ [g] ὅτι, τὸ διότι ζητοῦμεν, οἷον εἰδότες ὅτι ἐκλείπει καὶ ὅτι κινεῖται ἡ γῆ, τὸ διότι ἐκλείπει ἢ διότι κινεῖται ζητοῦμεν. Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως. ἔνια δ' ἄλλον τρόπον ζητοῦμεν, οἷον εἰ ἔστιν ἢ μή ἐστι κένταυρος ἢ θεός. Τὸ δ' εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἁπλῶς λέγω, ἀλλ' οὐκ εἰ λευκὸς ἢ μή. Γνόντες δὲ ὅτι ἔστι, τί ἐστι ζητοῦμεν, οἷον τί οὖν ἐστὶ θεός, ἢ τί ἐστιν ἄνθρωπος;

2 Ἃ μὲν οὖν ζητοῦμεν καὶ ἃ εὑρόντες ἴσμεν, ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστιν. Ζητοῦμεν δέ, ὅταν μὲν ζητῶμεν τὸ ὅτι ἢ τὸ εἰ ἔστιν ἁπλῶς, ἆρ' ἔστι μέσον αὐτοῦ ἢ οὐκ ἔστιν· ὅταν δὲ γνόντες ἢ τὸ ὅτι ἢ [h] εἰ ἔστιν ἢ τὸ ἐπὶ μέρους ἢ τὸ ἁπλῶς, πάλιν τὸ διὰ τί [i] ζητῶμεν ἢ τὸ τί ἐστι, τότε ζητοῦμεν τί τὸ
2 μέσον. Λέγω δὲ τὸ ὅτι [k] ἢ εἰ ἔστιν ἐπὶ μέρους καὶ ἁπλῶς, ἐπὶ μέρους μέν, ἆρ' ἐκλείπει ἡ σελήνη ἢ αὔξεται; εἰ γὰρ ἔστι τι ἢ μὴ ἔστι τι, ἐν τοῖς τοιούτοις ζητοῦμεν· ἁπλῶς δ', εἰ ἔστιν ἢ μὴ σελήνη ἢ νύξ. Συμβαίνει ἄρα ἐν ἁπάσαις ταῖς ζητήσεσι ζητεῖν [l] ἢ εἰ ἔστι μέσον ἢ τί ἐστι τὸ μέσον. Τὸ μὲν γὰρ αἴτιον τὸ μέσον, ἐν ἅπασι δὲ τοῦτο ζητεῖται. Ἆρ' ἐκλείπει; ἆρ' ἔστι τι αἴτιον ἢ οὔ; μετὰ ταῦτα [m] γνόντες ὅτι

[b] λάμπον D. [c] εἰ] τὸ εἰ D. [d] τί] τὸ τί D. [e] πρότερον A. [f] ἴδωμεν A. [g] ὅτι τότε τὸ D. [h] εἰ] τὸ εἰ D. [i] codices ζητοῦμεν. [k] ἢ εἰ ἔστιν om. A.B. [l] ἢ prius om. D. [m] γνων A.

ἔστι τι, τί οὖν τοῦτ' ἔστι ζητοῦμεν. Τὸ γὰρ αἴτιον τοῦ
εἶναι μὴ τοδὶ ἢ τοδὶ ἀλλ' ἁπλῶς τὴν οὐσίαν, ἢ τὸ μὴ ἁπλῶς
ἀλλά τι τῶν καθ' αὑτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκός, τὸ μέσον ἐστίν.
Λέγω δὲ τὸ μὲν ἁπλῶς τὸ ὑποκείμενον, οἷον σελήνην ἢ γῆν 3
ἢ ἥλιον ἢ τρίγωνον, τὸ δὲ τὶ ἔκλειψιν ἰσότητα ἀνισότητα,
[n] εἰ ἐν μέσῳ ἢ μή. Ἐν ἅπασι γὰρ τούτοις φανερόν ἐστιν
ὅτι τὸ αὐτό ἐστι τὸ τί ἐστι καὶ διὰ τί ἐστιν. Τί [o] ἐστιν
ἔκλειψις; στέρησις φωτὸς ἀπὸ σελήνης ὑπὸ γῆς ἀντιφρά-
ξεως. Διὰ τί ἔστιν ἔκλειψις, ἢ διὰ τί [p] ἐκλείπει ἡ σελήνη;
διὰ τὸ ἀπολείπειν τὸ φῶς ἀντιφραττούσης τῆς γῆς. Τί ἐστι
συμφωνία; λόγος ἀριθμῶν ἐν ὀξεῖ [q] ἢ βαρεῖ. Διὰ τί συμ-
φωνεῖ τὸ ὀξὺ τῷ βαρεῖ; διὰ τὸ λόγον ἔχειν ἀριθμῶν τὸ ὀξὺ
καὶ τὸ βαρύ. Ἆρ' ἔστι [r] συμφωνεῖν τὸ ὀξὺ καὶ τὸ βαρύ;
ἆρ' ἐστὶν ἐν ἀριθμοῖς ὁ λόγος αὐτῶν; λαβόντες δ' ὅτι ἔστι,
τίς οὖν ἐστὶν ὁ λόγος;

Ὅτι δ' ἐστὶ τοῦ μέσου ἡ ζήτησις, δηλοῖ [s] ὅσων τὸ μέσον 4
αἰσθητόν. Ζητοῦμεν γὰρ μὴ ᾐσθημένοι, οἷον τῆς ἐκλείψεως,
εἰ ἔστιν ἢ μή. Εἰ δ' ἦμεν ἐπὶ τῆς σελήνης, οὐκ ἂν [t] ἐζητοῦ-
μεν οὔτ' εἰ γίνεται [v] οὔτε διὰ τί, ἀλλ' ἅμα δῆλον ἦν [w] ἄν.
Ἐκ γὰρ τοῦ [x] αἴσθεσθαι καὶ τὸ καθόλου [y] ἐγένετο ἂν ἡμῖν
εἰδέναι. Ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις ὅτι νῦν ἀντιφράττει· καὶ
γὰρ δῆλον ὅτι νῦν ἐκλείπει· [z] ἐκ δὲ τούτου τὸ καθόλου ἂν
ἐγένετο.

Ὥσπερ οὖν λέγομεν, τὸ τί ἐστιν εἰδέναι [a] ταὐτό ἐστι καὶ 5
διὰ τί ἐστιν. Τοῦτο δ' ἢ ἁπλῶς καὶ μὴ τῶν ὑπαρχόντων
[b] τι, ἢ τῶν ὑπαρχόντων, οἷον ὅτι δύο ὀρθαί, ἢ ὅτι μεῖζον ἢ
ἔλαττον.

Ὅτι μὲν οὖν [c] πάντα τὰ ζητούμενα μέσου ζήτησίς ἐστι, 3
δῆλον· πῶς δὲ τὸ τί ἐστι δείκνυται, καὶ τίς ὁ τρόπος τῆς
ἀναγωγῆς, καὶ τί ἐστιν ὁρισμὸς καὶ τίνων, εἴπωμεν, διαπο-

[n] εἰ om. A. [o] ἐστιν om. D. [p] ἡ σελήνη ἐκλείπει D. [q] ἢ] καὶ D. [r] σύμφωνον D. [s] ὅσον A.B. [t] ἐπεζητοῦμεν D. [v] οὔτ' εἰ διὰ A.B.D. [w] ἂν om. D. [x] αἰσθέσθαι D. [y] ἐγίνετο B. [z] ἐκ] εἰ A. [a] ταὐτόν D. [b] τι ἢ των ὑπαρχόντων] τισιν D. [c] ἅπαντα D.

ρήσαντες πρῶτον περὶ αὐτῶν. Ἀρχὴ δ' ἔστω τῶν μελλόν-
των, [d] ἥπερ ἐστὶν οἰκειοτάτη τῶν ἐχομένων λόγων. Ἀπορή-
σειε γὰρ ἄν τις, ἆρ' ἔστι τὸ αὐτὸ [e] καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ὁρισμῷ
εἰδέναι καὶ ἀποδείξει, ἢ ἀδύνατον; ὁ μὲν γὰρ ὁρισμὸς τοῦ τί
ἐστιν εἶναι δοκεῖ. τὸ δὲ τί ἐστιν [f] ἅπαν καθόλου καὶ κατηγο-
ρικόν· συλλογισμοὶ δ' εἰσὶν οἱ μὲν στερητικοί, οἱ δ' οὐ κα-
θόλου, οἷον οἱ μὲν ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι στερητικοὶ πάν-
τες, οἱ δ' ἐν τῷ τρίτῳ οὐ καθόλου. Εἶτα οὐδὲ τῶν ἐν τῷ
πρώτῳ σχήματι κατηγορικῶν ἁπάντων ἐστὶν ὁρισμός, [g] οἷον
2 ὅτι πᾶν τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει. Τούτου δὲ λόγος,
ὅτι [h] τὸ ἐπίστασθαί ἐστι [i] τὸ [k] ἀποδεικτικῶς τὸ ἀπόδειξιν
ἔχειν, ὥστ' εἰ ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀπόδειξίς ἐστι, δῆλον ὅτι οὐκ
ἂν εἴη αὐτῶν [l] καὶ ὁρισμός· ἐπίσταιτο γὰρ ἄν [m] τις καὶ κατὰ
τὸν ὁρισμόν, οὐκ ἔχων τὴν ἀπόδειξιν· [n] οὐδὲν γὰρ κωλύει μὴ
ἅμα ἔχειν. Ἱκανὴ δὲ πίστις καὶ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· [n] οὐδὲν
γὰρ πώποτε ὁριζόμενοι ἔγνωμεν, οὔτε τῶν καθ' αὑτὸ ὑπαρ-
χόντων οὔτε τῶν συμβεβηκότων. Ἔτι εἰ [o] ὁ ὁρισμὸς οὐ-
σίας [p] τις [q] γνωρισμός, τά γε τοιαῦτα φανερὸν ὅτι οὐκ
[r] οὐσίαι.

3 Ὅτι μὲν [s] οὖν οὐκ ἔστιν ὁρισμὸς ἅπαντος οὗπερ καὶ ἀπό-
δειξις, δῆλον. Τί [t] δ', [v] οὗ ὁρισμός, ἆρα παντὸς ἀπόδειξίς
ἐστιν ἢ οὔ; εἷς μὲν δὴ λόγος καὶ περὶ τούτου [w] ὁ αὐτός.
Τοῦ γὰρ ἑνός, ᾗ ἕν, μία ἐπιστήμη. Ὥστ' εἴπερ τὸ ἐπίστα-
σθαι τὸ [x] ἀποδεικτὸν ἐστὶ τὸ τὴν ἀπόδειξιν ἔχειν, συμβήσε-
ταί τι ἀδύνατον· ὁ γὰρ τὸν ὁρισμὸν ἔχων ἄνευ τῆς ἀποδεί-
ξεως ἐπιστήσεται. Ἔτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων ὁρισμοί,
ὧν ὅτι οὐκ ἔσονται [y] ἀποδείξεις δέδεικται πρότερον. Ἢ ἔσον-
ται [z] αἱ ἀρχαὶ ἀποδεικταὶ καὶ τῶν ἀρχῶν ἀρχαί, καὶ τοῦτ' εἰς

[d] εἴπερ A.B. [e] καὶ om. D. [f] ἅπαν] ἅπαν καὶ D. [g] οἷον om. D. [h] τὸ om. D. [i] τὸ om. B.D. [k] ἀποδεικτικὸν A. [l] καὶ om. D. [m] τις om. A.B. [n] οὐθὲν D. [o] ὁ om. B. et pr. D. [p] τις] τινος B.D, om. A. [q] γνώριμος A.B.D. [r] οὐσία D. [s] οὖν] τοίνυν D. [t] δ'] δαὶ B. [v] οὗ] οὗ ὁ D. [w] ὁ αὐτός om. A. [x] ἀποδεικτικόν D. [y] ἀπόδειξις A. [z] αἱ om. D.

ἄπειρον βαδιεῖται· ἢ τὰ πρῶτα ὁρισμοὶ ἔσονται ἀναπόδεικτοι.

Ἀλλ' ἆρα, εἰ μὴ παντὸς τοῦ αὐτοῦ, ἀλλά τινος τοῦ αὐ- 4
τοῦ ἐστὶν ὁρισμὸς καὶ ἀπόδειξις; ἢ ἀδύνατον; οὐ γάρ ἐστιν ἀπόδειξις οὗ ὁρισμός. Ὁρισμὸς μὲν γὰρ τοῦ τί ἐστι καὶ οὐσίας· αἱ δ' ἀποδείξεις φαίνονται πᾶσαι ὑποτιθέμεναι καὶ λαμβάνουσαι τὸ τί ἐστιν, οἷον αἱ μαθηματικαὶ τί μονὰς καὶ τί τὸ περιττόν, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως. Ἔτι πᾶσα ἀπόδειξις τὶ κατά τινος δείκνυσιν, οἷον ὅτι ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν· ἐν δὲ τῷ ὁρισμῷ [a] οὐδὲν ἕτερον ἑτέρου κατηγορεῖται, οἷον οὔτε τὸ ζῷον κατὰ τοῦ δίποδος οὔτε τοῦτο κατὰ τοῦ ζῴου, [b] οὐδὲ δὴ κατὰ τοῦ ἐπιπέδου τὸ σχῆμα· οὐ γάρ ἐστι τὸ ἐπίπεδον σχῆμα, οὐδὲ τὸ σχῆμα ἐπίπεδον. Ἔτι ἕτερον τὸ τί ἐστι καὶ
ὅτι ἐστὶ δεῖξαι. Ὁ μὲν οὖν ὁρισμὸς τί ἐστι δηλοῖ, ἡ δὲ ἀπό- 5
δειξις ὅτι ἢ ἔστι τόδε κατὰ τοῦδε ἢ οὐκ ἔστιν. Ἑτέρου δὲ ἑτέρα ἀπόδειξις, ἐὰν [c] μὴ ὡς μέρος ᾖ τι τῆς ὅλης. Τοῦτο δὲ λέγω, ὅτι δέδεικται τὸ ἰσοσκελὲς δύο ὀρθαῖς, εἰ πᾶν τρίγωνον [d] δέδεικται· μέρος γάρ, τὸ δ' ὅλον. Ταῦτα δὲ πρὸς ἄλληλα οὐκ ἔχει οὕτως, τὸ ὅτι ἔστι καὶ τί ἐστιν· οὐ γάρ ἐστι θατέρου θάτερον μέρος.

Φανερὸν ἄρα ὅτι οὔτε οὗ ὁρισμός, τούτου [e] παντὸς ἀπό- 6
δειξις, οὔτε οὗ ἀπόδειξις, τούτου [e] παντὸς ὁρισμός· ὥστε ὅλως τοῦ αὐτοῦ [f] οὐδενὸς ἐνδέχεται ἄμφω ἔχειν. Ὥστε δῆλον ὡς οὐδὲ ὁρισμὸς καὶ ἀπόδειξις οὔτε τὸ αὐτὸ ἂν εἴη οὔτε θάτερον ἐν θατέρῳ· καὶ γὰρ ἂν τὰ ὑποκείμενα ὁμοίως [g] εἶχεν.

Ταῦτα μὲν οὖν μέχρι τούτου διηπορήσθω· τοῦ δὲ τί ἐστι 4
πότερον ἔστι συλλογισμὸς καὶ ἀπόδειξις ἢ οὐκ ἔστι, καθάπερ νῦν ὁ λόγος ὑπέθετο; ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς τὶ κατά τινος δείκνυσι διὰ τοῦ μέσου· τὸ δὲ τί ἐστιν ἴδιόν τε, καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. Ταῦτα δ' ἀνάγκη ἀντιστρέφειν. Εἰ γὰρ τὸ Α τοῦ Γ ἴδιον, δῆλον ὅτι καὶ τοῦ Β καὶ τοῦτο

[a] οὐθὲν D. [b] οὐδὲ δὴ] οὔτε D. [c] ἢ ὥς τι A. [d] δέδεκται D.
[e] πάντως D. [f] οὐθενὸς D. [g] ἔχειν A.

τοῦ Γ. ὥστε πάντα ἀλλήλων. Ἀλλὰ μὴν [h] καὶ εἰ τὸ Α ἐν τῷ τί ἐστιν [i] ὑπάρχει παντὶ τῷ Β, καὶ καθόλου τὸ Β παντὸς τοῦ Γ ἐν τῷ τί ἐστι λέγεται, ἀνάγκη καὶ τὸ Α ἐν τῷ
2 τί ἐστι τοῦ Γ λέγεσθαι. Εἰ δὲ μὴ οὕτω τις λήψεται διπλώσας, οὐκ ἀνάγκη ἔσται τὸ Α τοῦ Γ κατηγορεῖσθαι ἐν τῷ τί ἐστιν, εἰ τὸ μὲν Α τοῦ Β ἐν τῷ τί ἐστι, μὴ καθ' ὅσων δὲ τὸ Β ἐν τῷ τί ἐστιν. Τὸ [k] δὴ τί ἐστιν ἄμφω ταῦτα ἕξει. Ἔσται ἄρα καὶ τὸ Β κατὰ τοῦ Γ, τὸ τί ἐστιν. Εἰ [l] δὴ τὸ τί ἐστι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἄμφω ἔχει, ἐπὶ τοῦ μέσου ἔσται πρότερον τὸ τί ἦν εἶναι. Ὅλως τε, εἰ ἔστι δεῖξαι τί ἐστιν ἄνθρωπος· ἔστω τὸ Γ ἄνθρωπος, τὸ δὲ Α τὸ τί ἐστιν, εἴτε ζῷον δίπουν εἴτ' ἄλλο τι. Εἰ τοίνυν συλλογιεῖται, ἀνάγκη κατὰ τοῦ Β τὸ Α παντὸς κατηγορεῖσθαι. Τούτου δ' ἔσται ἄλλος λόγος μέσος, ὥστε καὶ τοῦτο ἔσται τί ἐστιν ἄνθρωπος. Λαμβάνει οὖν ὃ δεῖ δεῖξαι· καὶ γὰρ τὸ Β ἐστὶ τί ἐστιν ἄνθρωπος.

3 Δεῖ δ' ἐν ταῖς δυσὶ προτάσεσι καὶ τοῖς πρώτοις [m] καὶ ἀμέσοις σκοπεῖν· μάλιστα γὰρ φανερὸν τὸ λεγόμενον γίνεται. Οἱ μὲν [n] οὖν διὰ τοῦ ἀντιστρέφειν δεικνύντες τί ἐστι ψυχὴ ἢ τί ἐστιν ἄνθρωπος ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν ὄντων, τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτοῦνται, οἷον εἴ τις ἀξιώσειε ψυχὴν εἶναι τὸ αὐτὸ αὑτῷ αἴτιον τοῦ ζῆν, τοῦτο δ' ἀριθμὸν αὐτὸν αὑτὸν κινοῦντα· ἀνάγκη γὰρ αἰτῆσαι τὴν ψυχὴν ὅπερ ἀριθμὸν εἶναι αὐτὸν
4 αὑτὸν κινοῦντα, οὕτως ὡς τὸ αὐτὸ ὄν. [o] Οὐ γὰρ εἰ ἀκολουθεῖ τὸ Α τῷ Β καὶ τοῦτο τῷ Γ, ἔσται τῷ Γ τὸ Α τὸ τί ἦν εἶναι, ἀλλ' ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν ἔσται μόνον. Οὐδ' εἰ ἔστι τὸ Α ὅπερ τι καὶ κατὰ τοῦ Β κατηγορεῖται παντός. Καὶ γὰρ τὸ [p] ζῴῳ εἶναι κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ἀνθρώπῳ εἶναι· [q] ἀληθὲς γὰρ [r] πᾶν τὸ ἀνθρώπῳ εἶναι ζῴῳ εἶναι, ὥσπερ καὶ πάντα ἄνθρωπον ζῷον, ἀλλ' οὐχ οὕτως ὥστε [s] ἓν εἶναι. Ἐὰν μὲν

[h] καὶ] κἂν D. [i] ὑπάρχῃ D. [k] δὲ A.B. et pr. D. [l] δὲ pr. D. [m] καὶ ἐν τοῖς D. [n] οὖν] δὴ D. [o] οὐ γὰρ εἰ] εἰ γὰρ A. [p] ζῷον A, omisso εἶναι. [q] ἀληθὲς — ζῴῳ εἶναι in margine ponit D. [r] πᾶν τὸ] παντὶ D. [s] ἓν εἶναι] ἐνεῖναι A.

οὖν μὴ οὕτω λάβῃ, οὐ συλλογιεῖται ὅτι τὸ Α ἐστὶ τῷ Γ τὸ
τί ἦν εἶναι καὶ ἡ οὐσία. Ἐὰν δὲ οὕτω λάβῃ, πρότερον ἔσται
εἰληφὼς τῷ Γ τί ἐστι τὸ τί ἦν εἶναι τὸ Β. Ὥστ' οὐκ ἀπο-
δέδεικται· τὸ γὰρ ἐν ἀρχῇ εἴληφεν.

Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ διὰ τῶν διαιρέσεων ὁδὸς συλλογίζε- 5
ται, καθάπερ ἐν τῇ ἀναλύσει τῇ περὶ τὰ σχήματα εἴρηται.
Οὐδαμοῦ γὰρ ἀνάγκη γίνεται τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εἶναι [t] τωνδὶ
ὄντων, ἀλλ' ὥσπερ οὐδ' [v] ὁ ἐπάγων ἀποδείκνυσιν. Οὐ γὰρ
δεῖ τὸ συμπέρασμα ἐρωτᾶν, οὐδὲ τῷ δοῦναι εἶναι· ἀλλ'
ἀνάγκη εἶναι ἐκείνων ὄντων, κἂν μὴ φῇ ὁ ἀποκρινόμενος.
Ἆρ' ὁ ἄνθρωπος ζῷον ἢ ἄψυχον; [w] εἶτ' ἔλαβε ζῷον, οὐ
συλλελόγισται. Πάλιν ἅπαν ζῷον ἢ πεζὸν ἢ ἔνυδρον· ἔλαβε
πεζόν. Καὶ τὸ εἶναι τὸν ἄνθρωπον, τὸ ὅλον, ζῷον πεζόν,
οὐκ ἀνάγκη ἐκ τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ λαμβάνει καὶ τοῦτο.
Διαφέρει δ' [x] οὐδὲν ἐπὶ πολλῶν ἢ ὀλίγων οὕτω ποιεῖν· τὸ 2
αὐτὸ γάρ ἐστιν. Ἀσυλλόγιστος μὲν οὖν [y] καὶ ἡ χρῆσις
γίνεται τοῖς οὕτω μετιοῦσι καὶ τῶν ἐνδεχομένων συλλογι-
σθῆναι. Τί γὰρ κωλύει τοῦτο ἀληθὲς μὲν τὸ πᾶν εἶναι κατὰ
τοῦ ἀνθρώπου, μὴ μέντοι τὸ τί [z] ἐστι μηδὲ τὸ τί ἦν εἶναι
δηλοῦν; ἔτι τί κωλύει ἢ προσθεῖναί τι [a] ἢ ἀφελεῖν ἢ ὑπερ-
βεβηκέναι τῆς οὐσίας;

Ταῦτα μὲν οὖν [b] παρίεται μέν, ἐνδέχεται δὲ λῦσαι τῷ 3
λαμβάνειν ἐν τῷ τί ἐστι πάντα, καὶ [c] τὸ ἐφεξῆς τῇ διαιρέ-
σει ποιεῖν, αἰτούμενον τὸ πρῶτον, καὶ [d] μηδὲν [e] παραλείπειν.
Τοῦτο δ' ἀναγκαῖον, εἰ ἅπαν εἰς τὴν διαίρεσιν ἐμπίπτει καὶ
[d] μηδὲν ἐλλείπει· τοῦτο δ' ἀναγκαῖον, ἄτομον [f] γὰρ [g] ἤδη
[h] δεῖ εἶναι. Ἀλλὰ συλλογισμὸς ὅμως οὐκ [i] ἔνεστιν, ἀλλ'
εἴπερ, ἄλλον τρόπον γνωρίζειν ποιεῖ. Καὶ τοῦτο μὲν [k] οὐ-
δὲν ἄτοπον· οὐδὲ γὰρ ὁ ἐπάγων ἴσως ἀποδείκνυσιν, ἀλλ'
ὅμως δηλοῖ τι. Συλλογισμὸν δ' οὐ λέγει ὁ ἐκ τῆς διαιρέ- 4

[t] τῶν δειόντων A. [v] ὁ om. A. [w] εἶτ' A.B. [x] οὐθὲν D. [y] καὶ om. D. [z] ἔστι γε μηδὲ D. [a] ἢ ἀφελεῖν τι D. [b] παρεῖται D. [c] τῷ D. [d] μηθὲν D. [e] παραλιπεῖν A.B. [f] γὰρ om. A. [g] εἴδη B. [h] δεῖ om. A, post εἶναι ponit D. [i] ἔστιν D. [k] οὐθὲν D.

σεως λέγων τὸν ὁρισμόν. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς συμπεράσμασι
τοῖς ἄνευ τῶν μέσων, ἐάν τις εἴπῃ ὅτι τούτων ὄντων ἀνάγκη
τοδὶ εἶναι, ἐνδέχεται ἐρωτῆσαι διὰ τί, οὕτως καὶ ἐν τοῖς διαι-
ρετικοῖς ὅροις. Τί ἐστιν ἄνθρωπος; ζῷον θνητόν, ὑπόπουν,
δίπουν, ἄπτερον. Διὰ τί; παρ' ἑκάστην πρόσθεσιν· ἐρεῖ
γάρ, καὶ δείξει τῇ διαιρέσει, ὡς οἴεται, ὅτι πᾶν [k] ἢ θνητὸν ἢ
ἀθάνατον. Ὁ δὲ τοιοῦτος λόγος ἅπας οὐκ [l] ἔστιν ὁρισμός.
Ὥστ' εἰ καὶ ἀπεδείκνυτο τῇ διαιρέσει, ἀλλ' ὅ γ' ὁρισμὸς οὐ
[m] συλλογισμὸς γίνεται.

6 Ἀλλ' ἆρα ἔστι καὶ ἀποδεῖξαι τὸ τί ἐστι κατ' οὐσίαν, ἐξ
ὑποθέσεως δέ, λαβόντα τὸ μὲν τί ἦν εἶναι τὸ ἐκ τῶν ἐν τῷ
τί ἐστιν ἰδίων, ταδὶ δὲ ἐν τῷ τί ἐστι μόνα, καὶ ἴδιον τὸ πᾶν;
τοῦτο γάρ ἐστι τὸ εἶναι ἐκείνῳ. Ἢ πάλιν εἴληφε τὸ τί ἦν
2 εἶναι καὶ ἐν τούτῳ; ἀνάγκη γὰρ διὰ τοῦ μέσου δεῖξαι. Ἔτι
ὥσπερ οὐδ' [n] ἐν συλλογισμῷ λαμβάνεται τί ἐστι τὸ συλλε-
λογίσθαι (ἀεὶ γὰρ ὅλη ἢ μέρος ἡ πρότασις, ἐξ ὧν ὁ συλλο-
γισμός), οὕτως οὐδὲ τὸ τί ἦν [o] εἶναι δεῖ ἐνεῖναι ἐν τῷ συλ-
λογισμῷ, ἀλλὰ χωρὶς τοῦτο τῶν κειμένων εἶναι, καὶ πρὸς
τὸν ἀμφισβητοῦντα εἰ συλλελόγισται ἢ μὴ τοῦτο, ἀπαντᾶν
ὅτι· τοῦτο γὰρ ἦν συλλογισμός. Καὶ πρὸς τὸν ὅτι οὐ τὸ
τί ἦν εἶναι συλλελόγισται, ὅτι ναί· τοῦτο γὰρ ἔκειτο ἡμῖν
τὸ τί ἦν εἶναι. Ὥστε ἀνάγκη καὶ ἄνευ τοῦ [p] τί συλλογισμὸς
ἢ [q] τοῦ τί ἦν εἶναι συλλελογίσθαί τι.
3 Κἂν ἐξ ὑποθέσεως δὲ δεικνύῃ, οἷον εἰ τῷ κακῷ ἐστὶ [r] τὸ
διαιρετῷ εἶναι, τῷ δ' ἐναντίῳ τὸ τῷ ἐναντίῳ εἶναι, ὅσοις ἔστι
[s] τι ἐναντίον· τὸ δ' ἀγαθὸν τῷ κακῷ ἐναντίον καὶ τὸ [t] ἀδιαί-
ρετον τῷ διαιρετῷ· ἔστιν ἄρα [v] τὸ ἀγαθῷ εἶναι [w] τὸ ἀδιαι-
ρέτῳ εἶναι. Καὶ γὰρ ἐνταῦθα λαβὼν τὸ τί ἦν εἶναι δείκνυσι·
4 [x] λαμβάνει δ' εἰς τὸ δεῖξαι τὸ τί ἦν εἶναι. Ἕτερον [y] μέν-
τοι ἔστω· καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, ὅτι ἐστὶ τόδε κατὰ

[k] ἢ prius om. D. [l] ἔστιν] ἔτι A.B. [m] συλλογισμῷ D. [n] ἐν om. A.B. [o] εἶναι D. [p] τί ἐστι συλλογισμὸς D. [q] τοῦ] τὸ A. [r] τὸ B. [s] τι om. D. [t] τῷ διαιρετῷ τὸ ἀδιαίρετον D. [v] τὸ] τῷ D, om. A. [w] τῶι A. [x] λαμβάνειν A.B.D. [y] μέντι A.B.D.

τοῦδε, ἀλλὰ μὴ [z] αὐτό, μηδὲ οὗ ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ ἀντιστρέφει. Πρὸς ἀμφοτέρους δέ, τόν τε κατὰ διαίρεσιν δεικνύντα καὶ πρὸς τὸν οὕτω συλλογισμόν, [a] τὸ αὐτὸ ἀπόρημα· διὰ τί [b] ἔσται ὁ ἄνθρωπος ζῷον δίπουν πεζόν, ἀλλ' οὐ ζῷον καὶ πεζόν; ἐκ γὰρ τῶν λαμβανομένων οὐδεμία ἀνάγκη ἐστὶν [c] ἓν γίνεσθαι τὸ κατηγορούμενον, ἀλλ' ὥσπερ [d] ἂν ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς εἴη μουσικὸς καὶ γραμματικός.

Πῶς οὖν δὴ [e] ὁ ὁριζόμενος δείξει τὴν οὐσίαν ἢ τὸ τί ἐστιν; 7
οὔτε γὰρ [f] ὡς ἀποδεικνὺς ἐξ ὁμολογουμένων εἶναι δῆλον ποιήσει ὅτι ἀνάγκη ἐκείνων ὄντων ἕτερόν τι εἶναι, ἀπόδειξις γὰρ τοῦτο, οὔθ' ὡς ὁ ἐπάγων διὰ τῶν καθ' ἕκαστα δήλων ὄντων, ὅτι [g] πᾶν οὕτως τῷ [h] μηδὲν ἄλλως· οὐ γὰρ τί ἐστι δείκνυσιν, ἀλλ' ὅτι ἢ ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν. Τίς οὖν ἄλλος τρόπος [i] λοιπός; οὐ γὰρ δὴ δείξει γε τῇ αἰσθήσει ἢ τῷ δακτύλῳ.

Ἔτι πῶς δείξει τὸ τί ἐστιν; ἀνάγκη γὰρ τὸν εἰδότα [k] τὸ 2
τί ἐστιν ἄνθρωπος [l] ἢ ἄλλο ὁτιοῦν, εἰδέναι καὶ ὅτι ἔστιν· τὸ γὰρ μὴ ὂν οὐδεὶς οἶδεν ὅ τι ἐστίν, ἀλλὰ τί μὲν σημαίνει ὁ λόγος ἢ τὸ ὄνομα, ὅταν εἴπω τραγέλαφος, τί δ' ἔστι τραγέλαφος, ἀδύνατον εἰδέναι. Ἀλλὰ μὴν εἰ δείξει τί ἐστι καὶ ὅτι ἔστι, [m] πῶς τῷ αὐτῷ λόγῳ δείξει; ὅ τε γὰρ ὁρισμὸς ἕν τι δηλοῖ καὶ ἡ ἀπόδειξις· [n] τὸ δὲ τί ἐστιν ἄνθρωπος καὶ τὸ εἶναι ἄνθρωπον ἄλλο.

Εἶτα καὶ δι' ἀποδείξεώς φαμεν ἀναγκαῖον εἶναι δείκνυσθαι 3
ἅπαν ὅτι ἔστιν, εἰ μὴ οὐσία εἴη. Τὸ δ' εἶναι οὐκ οὐσία [o] οὐδενί· οὐ γὰρ γένος τὸ ὄν. Ἀπόδειξις ἄρ' ἔσται ὅτι ἔστιν. Ὅπερ καὶ νῦν ποιοῦσιν αἱ ἐπιστῆμαι. Τί μὲν γὰρ σημαίνει τὸ τρίγωνον, ἔλαβεν ὁ γεωμέτρης, ὅτι δ' ἔστι, δείκνυσιν. Τί οὖν δείξει ὁ ὁριζόμενος τί ἐστιν; ἢ τὸ τρίγωνον; εἰδὼς ἄρα τις ὁρισμῷ τί ἐστιν, εἰ ἔστιν οὐκ εἴσεται. Ἀλλ' ἀδύνατον.

[z] αὐτῶι A.B, τὸ αὐτὸ D. [a] ταυτὸν D. [b] ἔσται τε ὁ D. [c] ἓν γίνεσθαι] ἐγγίνεσθαι A.B. [d] ἂν om. B, post εἴη ponit D. [e] ὁ om. A.B. [f] ὡς ὁ ἀποδεικνὺς D. [g] πάνθ' D. [h] μηθὲν D. [i] λοιπὸς] λόγων D. [k] τὸ alterum om. A. [l] ἢ] εἰ A.B. [m] πῶς] καὶ πῶς A.B. [n] τόδε D. [o] οὐθενί D.

4 Φανερὸν δὲ καὶ κατὰ τοὺς νῦν τρόπους τῶν ὅρων ὡς οὐ δεικνύουσιν οἱ ὁριζόμενοι ὅτι ἔστιν. Εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐκ τοῦ μέσου [p] τὸ ἴσον, ἀλλὰ διὰ τί ἐστι τὸ ὁρισθέν; καὶ διὰ τί τοῦτ' ἔστι κύκλος; εἴη γὰρ ἂν καὶ ὀρειχάλκου φάναι εἶναι αὐτόν. Οὔτε γὰρ ὅτι δυνατὸν εἶναι τὸ λεγόμενον προσδηλοῦσιν οἱ ὅροι, οὔτε ὅτι ἐκεῖνο οὗ φασὶν εἶναι ὁρισμοί. Ἀλλ' ἀεὶ ἔξεστι λέγειν τὸ διὰ τί.

5 Εἰ ἄρα ὁ ὁριζόμενος [q] δείκνυσιν ἢ τί ἐστιν ἢ τί σημαίνει τοὔνομα, εἰ μή ἐστι μηδαμῶς τοῦ τί ἐστιν, [r] εἴη ἂν ὁ ὁρισμὸς λόγος ὀνόματι τὸ αὐτὸ σημαίνων. Ἀλλ' ἄτοπον. Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μὴ οὐσιῶν ἂν εἴη καὶ τῶν μὴ ὄντων· σημαίνειν γὰρ ἔστι καὶ τὰ μὴ ὄντα. Ἔτι πάντες οἱ λόγοι ὁρισμοὶ ἂν εἶεν· εἴη γὰρ ἂν ὄνομα θέσθαι ὁποιῳοῦν λόγῳ, ὥστε ὅρους ἂν διαλεγοίμεθα πάντες καὶ ἡ Ἰλιὰς ὁρισμὸς ἂν εἴη. [s] Ἔτι οὐδεμία [t] ἐπιστήμη [v] ἀποδείξειεν ἂν ὅτι τοῦτο τοὔνομα τουτὶ δηλοῖ· οὐδ' οἱ ὁρισμοὶ τοίνυν τοῦτο προσδηλοῦσιν.

6 Ἐκ μὲν τοίνυν τούτων οὔτε ὁρισμὸς καὶ συλλογισμὸς φαίνεται ταὐτὸν ὄν, οὔτε ταὐτοῦ συλλογισμὸς καὶ ὁρισμός· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι [w] οὔτε ὁ ὁρισμὸς [x] οὐδὲν οὔτε ἀποδείκνυσιν οὔτε δείκνυσιν, οὔτε τὸ τί ἐστιν οὔθ' ὁρισμῷ οὔτ' ἀποδείξει ἔστι γνῶναι.

8 Πάλιν δὲ σκεπτέον τί τούτων λέγεται καλῶς καὶ τί οὐ καλῶς, καὶ τί ἐστιν ὁ ὁρισμός, καὶ τοῦ τί ἐστιν ἆρά πως ἔστιν ἀπόδειξις [y] καὶ ὁρισμὸς ἢ οὐδαμῶς. Ἐπεὶ δ' ἐστίν, ὡς ἔφαμεν, ταὐτὸν τὸ εἰδέναι τί ἐστι καὶ τὸ εἰδέναι τὸ αἴτιον [z] τοῦ τί ἐστι· λόγος δὲ τούτου, ὅτι ἔστι τι [a] τὸ αἴτιον· καὶ τοῦτο ἢ τὸ αὐτὸ ἢ ἄλλο, κἂν [b] ᾖ ἄλλο, ἢ [c] ἀποδεικτὸν ἢ ἀναπόδεικτον· εἰ τοίνυν ἐστὶν ἄλλο καὶ ἐνδέχεται ἀποδεῖξαι, ἀνάγκη μέσον εἶναι τὸ αἴτιον καὶ ἐν τῷ σχήματι τῷ πρώτῳ δείκνυσθαι· καθόλου τε γὰρ καὶ κατηγορικὸν τὸ δεικνύμενον.

[p] τὸ ἴσον] τι ἴσον A.D. [q] δείκνυσιν ἢ] δείκνυσιν εἰ A. [r] εἴη ἂν ὁ] ἦν ἂν A.B. [s] ἔτι] ἔτι ὅτι D. [t] ἐπιστήμη om. A.B.D. [v] ἀπόδειξις εἴη D. [w] οὐδὲ A.B. [x] οὐθὲν D. [y] καὶ] ἢ D. [z] τοῦ τι] τοῦ εἰ A. et corr. B. [a] τὸ utrumque om. D. [b] ᾖ] εἰ B.D. [c] ἀποδεικτικὸν D.

εἷς μὲν [d] δὴ τρόπος ἂν εἴη ὁ νῦν ἐξητασμένος, τὸ δι' ἄλλου 2
τὸ τί ἐστι δείκνυσθαι. Τῶν τε γὰρ τί ἐστιν ἀνάγκη τὸ μέ-
σον εἶναι τί ἐστι, καὶ τῶν ἰδίων ἴδιον. Ὥστε τὸ μὲν δείξει,
τὸ δ' οὐ δείξει τῶν τί ἦν εἶναι τῷ αὐτῷ πράγματι.

Οὗτος μὲν οὖν ὁ τρόπος ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἀπόδειξις, εἴρηται 3
πρότερον· ἀλλ' ἔστι λογικὸς συλλογισμὸς τοῦ τί ἐστιν.
Ὃν δὲ τρόπον ἐνδέχεται, λέγωμεν, εἰπόντες πάλιν ἐξ ἀρχῆς.
Ὥσπερ [e] γὰρ τὸ διότι ζητοῦμεν ἔχοντες τὸ ὅτι, ἐνίοτε δὲ
καὶ ἅμα δῆλα γίνεται, ἀλλ' οὔτι πρότερόν γε τὸ διότι δυνα-
τὸν γνωρίσαι τοῦ ὅτι, δῆλον ὅτι ὁμοίως καὶ τὸ τί ἦν εἶναι
οὐκ ἄνευ τοῦ ὅτι ἐστίν· ἀδύνατον γὰρ εἰδέναι τί ἐστιν, ἀγνο-
οῦντας εἰ ἔστιν. Τὸ δ' εἰ ἔστιν ὁτὲ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς 4
ἔχομεν, ὁτὲ δ' ἔχοντές τι αὐτοῦ τοῦ πράγματος, οἷον βρον-
τήν, ὅτι ψόφος τις νεφῶν, καὶ ἔκλειψιν, ὅτι στέρησίς τις
φωτός, καὶ ἄνθρωπον, ὅτι ζῷόν τι, καὶ [f] ψυχήν, [g] ὅτι αὐτὸ
αὑτὸ κινοῦν. Ὅσα μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκὸς οἴδαμεν ὅτι
ἔστιν, ἀναγκαῖον μηδαμῶς ἔχειν πρὸς τὸ τί ἐστιν· οὐδὲ γὰρ
ὅτι ἔστιν ἴσμεν· τὸ δὲ ζητεῖν τί ἐστι μὴ ἔχοντας ὅτι ἔστι,
μηδὲν ζητεῖν ἐστίν. Καθ' [h] ὅσων δ' ἔχομέν τι, [i] ῥᾷον. Ὥστε 5
ὡς ἔχομεν ὅτι ἔστιν, οὕτως ἔχομεν καὶ πρὸς τὸ τί ἐστιν. Ὧν
οὖν ἔχομέν τι τοῦ τί ἐστιν, ἔστω πρῶτον μὲν ὧδε· ἔκλειψις
ἐφ' οὗ [k] τὸ Α, σελήνη ἐφ' οὗ [l] Γ, ἀντίφραξις γῆς ἐφ' οὗ Β.
Τὸ μὲν οὖν [m] πότερον ἐκλείπει ἢ οὔ, τὸ Β ζητεῖν ἐστίν, ἆρ'
ἔστιν ἢ οὔ. Τοῦτο δ' [n] οὐδὲν διαφέρει ζητεῖν ἢ [o] εἰ ἔστι λό-
γος αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν ᾖ τοῦτο, κἀκεῖνό φαμεν εἶναι. Ἢ πο- 6
τέρας τῆς ἀντιφάσεώς ἐστιν ὁ λόγος, πότερον τοῦ ἔχειν δύο
ὀρθὰς ἢ [p] τοῦ μὴ ἔχειν. Ὅταν δ' εὕρωμεν, ἅμα τὸ ὅτι καὶ
τὸ διότι ἴσμεν, ἂν διὰ μέσων ᾖ. Εἰ δὲ μή, τὸ ὅτι, τὸ διότι
δ' οὔ. Σελήνη Γ, ἔκλειψις Α, τὸ [q] πασσελήνου σκιὰν μὴ
δύνασθαι ποιεῖν [r] μηδενὸς ἡμῶν μεταξὺ ὄντος φανεροῦ, ἐφ' οὗ

[d] δὴ] τοίνυν D. [e] γὰρ om. B. [f] ψυχὴ B, om. A. [g] ὅτι om. A.D. [h] ὅσον B. [i] ῥάδιον D. [k] τὸ om. D. [l] Γ] τὸ γ B. [m] πρότερον A.B. [n] οὐθὲν D. [o] εἰ om. A. [p] τοῦ] τὸ A.B. [q] πανσελήνου B.D. [r] μηθενὸς D.

B. Εἰ τοίνυν τῷ Γ ὑπάρχει τὸ Β τὸ μὴ δύνασθαι ποιεῖν σκιὰν [s] μηδενὸς μεταξὺ ἡμῶν ὄντος, τούτῳ δὲ τὸ Α τὸ ἐκλελοιπέναι, ὅτι μὲν ἐκλείπει δῆλον, διότι δ' οὔπω, καὶ ὅτι μὲν ἔκλειψίς ἐστιν ἴσμεν, τί δ' ἐστὶν οὐκ ἴσμεν. Δήλου δ' ὄντος ὅτι τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει, ἀλλὰ διὰ τί ὑπάρχει, τὸ ζητεῖν τὸ Β τί ἐστι, πότερον ἀντίφραξις ἢ στροφὴ τῆς σελήνης ἢ ἀπόσβεσις. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ ἑτέρου ἄκρου, οἷον ἐν τούτοις τοῦ Α· ἔστι γὰρ ἡ ἔκλειψις ἀντίφραξις ὑπὸ γῆς. Τί ἐστι βροντή; πυρὸς ἀπόσβεσις ἐν νέφει. Διὰ τί βροντᾷ; διὰ τὸ ἀποσβέννυσθαι τὸ πῦρ ἐν τῷ νέφει. Νέφος Γ, βροντὴ Α, ἀπόσβεσις πυρὸς τὸ Β. Τῷ δὴ Γ τῷ νέφει ὑπάρχει τὸ Β· [t] ἀποσβέννυται γὰρ ἐν αὐτῷ τὸ πῦρ. [v] Τούτῳ δὲ τὸ Α, ψόφος. Καὶ ἔστι γε λόγος τὸ Β τοῦ Α τοῦ πρώτου ἄκρου. Ἂν δὲ πάλιν τούτου ἄλλο μέσον [w] ᾖ, ἐκ τῶν παραλοίπων ἔσται λόγων.

8 Ὡς μὲν τοίνυν λαμβάνεται τὸ τί ἐστι καὶ γίνεται γνώριμον, εἴρηται, ὥστε συλλογισμὸς μὲν τοῦ τί ἐστιν οὐ γίνεται οὐδ' ἀπόδειξις, δῆλον μέντοι διὰ συλλογισμοῦ καὶ δι' ἀποδείξεως· ὥστ' οὔτ' ἄνευ ἀποδείξεως ἔστι γνῶναι τὸ τί ἐστιν, οὗ ἐστιν αἴτιον ἄλλο, οὔτ' ἔστιν ἀπόδειξις αὐτοῦ, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς διαπορήμασιν εἴπομεν.

9 Ἔστι δὲ τῶν μὲν ἕτερόν τι αἴτιον, τῶν δ' [x] οὐκ ἔστιν. Ὥστε δῆλον ὅτι καὶ τῶν τί ἐστι τὰ μὲν ἄμεσα καὶ ἀρχαί εἰσιν, ἃ καὶ εἶναι καὶ τί ἐστιν ὑποθέσθαι δεῖ ἢ ἄλλον [y] τρόπον φανερὰ ποιῆσαι. Ὅπερ ὁ ἀριθμητικὸς ποιεῖ· καὶ γὰρ τί ἐστι τὴν μονάδα ὑποτίθεται, καὶ ὅτι ἔστιν. Τῶν δ' ἐχόντων [z] μέσον, καὶ ὧν ἐστί τι ἕτερον αἴτιον τῆς οὐσίας, ἔστι δι' ἀποδείξεως, [a] ὥσπερ εἴπομεν, δηλῶσαι, μὴ τὸ τί ἐστιν ἀποδεικνύντας.

10 Ὁρισμὸς δ' [b] ἐπειδὴ λέγεται εἶναι λόγος τοῦ τί ἐστι, φανερὸν ὅτι ὁ μέν τις ἔσται λόγος τοῦ τί σημαίνει τὸ ὄνομα ἢ

[s] μηθενὸς D. [t] σβέννυται D. [v] τοῦτο A.B. [w] εἴη B.D. [x] οὐκ ἔστιν] οὐ D. [y] τόπον A.B. [z] μέσων A. [a] ὥσπερ καὶ εἴπομεν D. [b] ἐπεὶ D.

λόγος ἕτερος ὀνοματώδης, οἷον [c] τὸ τί σημαίνει, τί ἐστιν [d] ᾗ
τρίγωνον. Ὅπερ ἔχοντες ὅτι ἔστι, ζητοῦμεν διὰ τί ἐστιν.
Χαλεπὸν δ' [e] οὕτως ἐστὶ λαβεῖν ἃ μὴ ἴσμεν ὅτι ἔστιν. Ἡ
δ' αἰτία εἴρηται πρότερον τῆς χαλεπότητος, ὅτι οὐδ' εἰ ἔστιν
ἢ μὴ ἴσμεν, ἀλλ' ἢ [f] κατὰ συμβεβηκός. Λόγος δ' εἷς ἐστὶ
διχῶς, ὁ μὲν [g] συνδέσμῳ, ὥσπερ ἡ Ἰλιάς, ὁ δὲ [h] τῷ ἓν καθ'
ἑνὸς [i] δηλοῦν μὴ κατὰ συμβεβηκός.

Εἷς μὲν δὴ ὅρος ἐστὶν ὅρου ὁ [k] εἰρημένος, ἄλλος δ' ἐστὶν 2
ὅρος λόγος ὁ δηλῶν διὰ τί ἐστιν. Ὥστε ὁ μὲν πρότερος
σημαίνει μέν, δείκνυσι δ' οὔ, ὁ δ' ὕστερος φανερὸν ὅτι ἔσται
οἷον ἀπόδειξις τοῦ τί ἐστι, τῇ θέσει διαφέρων τῆς ἀποδεί-
ξεως. Διαφέρει γὰρ εἰπεῖν διὰ τί βροντᾷ καὶ τί ἐστι βρον-
τή· [l] ἐρεῖ γὰρ οὕτω μὲν διότι ἀποσβέννυται τὸ πῦρ ἐν τοῖς
νέφεσι· τί δ' ἐστὶ βροντή; ψόφος ἀποσβεννυμένου πυρὸς
ἐν νέφεσιν. Ὥστε ὁ αὐτὸς λόγος ἄλλον τρόπον λέγεται, 3
καὶ ὡδὶ μὲν ἀπόδειξις συνεχής, ὡδὶ δὲ ὁρισμός. [m] Ἔτι ἐστὶν
ὅρος βροντῆς ψόφος ἐν νέφεσι· τοῦτο δ' ἐστὶ τῆς τοῦ τί
ἐστιν ἀποδείξεως συμπέρασμα. Ὁ δὲ τῶν ἀμέσων ὁρισμὸς
θέσις ἐστὶ τοῦ τί ἐστιν [n] ἀναπόδεικτος.

Ἔστιν [o] ἄρα ὁρισμὸς εἷς μὲν λόγος τοῦ τί ἐστιν [p] ἀναπό- 4
δεικτος, εἷς δὲ συλλογισμὸς τοῦ τί ἐστι, πτώσει διαφέρων
τῆς ἀποδείξεως, τρίτος δὲ τῆς τοῦ [q] τί ἐστιν ἀποδείξεως συμ-
πέρασμα. Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ πῶς ἔστι τοῦ
τί ἐστιν ἀπόδειξις καὶ πῶς οὐκ ἔστι, καὶ τίνων ἔστι καὶ τίνων
οὐκ ἔστιν, ἔτι δ' ὁρισμὸς ποσαχῶς τε λέγεται καὶ πῶς τὸ τί
ἐστι δείκνυσι καὶ πῶς οὔ, [r] καὶ τίνων ἐστὶ καὶ τίνων οὔ, ἔτι δὲ
πρὸς ἀπόδειξιν πῶς ἔχει, καὶ πῶς ἐνδέχεται τοῦ αὐτοῦ εἶναι
καὶ πῶς οὐκ ἐνδέχεται.

Ἐπεὶ δὲ ἐπίστασθαι οἰόμεθα ὅταν εἰδῶμεν τὴν αἰτίαν, 11
αἰτίαι δὲ τέτταρες, μία μὲν τὸ τί ἦν εἶναι, μία δὲ τὸ τίνων

[c] τὸ om. D. [d] ᾗ om. B.D. [e] οὗτος A. [f] ἀλλὰ κατὰ B.
[g] συνδεσμῶν D. [h] τὸ D. [i] δηλῶν D. [k] προειρημένος D. [l] ἐρεῖ
μὲν γὰρ A.B. [m] ἔτι εἰ ἔστιν B. [n] ἀποδεικτικός A. [o] ἄρα ὁ ὁρι-
σμὸς A. [p] ἀναποδείκτου A. [q] τί om. B. [r] καὶ τίνων ἐστὶ om. A.

ὄντων ἀνάγκη τοῦτ᾽ εἶναι, ἑτέρα δὲ [s] ἤ τι πρῶτον ἐκίνησε, τε-
τάρτη δὲ τὸ τίνος ἕνεκα, πᾶσαι αὗται διὰ τοῦ μέσου δείκνυν-
ται. Τό τε γὰρ οὗ ὄντος τοδὶ ἀνάγκη εἶναι μιᾶς μὲν προ-
τάσεως ληφθείσης οὐκ ἔστι, [t] δυοῖν δὲ τοὐλάχιστον· τοῦτο δ᾽
2 ἐστίν, ὅταν ἓν μέσον ἔχωσιν. Τούτου [v] οὖν ἑνὸς ληφθέντος
τὸ συμπέρασμα ἀνάγκη εἶναι. Δῆλον δὲ καὶ ὧδε. Διὰ τί
ὀρθὴ ἡ ἐν ἡμικυκλίῳ: [w] ἢ τίνος ὄντος ὀρθή; ἔστω δὴ ὀρθὴ
ἐφ᾽ [x] ἧς Α, ἡμίσεια δυοῖν ὀρθαῖν ἐφ᾽ ἧς Β, ἡ ἐν ἡμικυκλίῳ ἐφ᾽
[y] ἧς Γ. Τοῦ δὴ τὸ Α τὴν ὀρθὴν ὑπάρχειν τῷ Γ τῇ ἐν τῷ
ἡμικυκλίῳ αἴτιον τὸ Β. Αὕτη μὲν γὰρ τῇ Α ἴση, ἡ δὲ [z] τὸ
3 Γ τῇ Β· δύο γὰρ ὀρθῶν ἡμίσεια. Τοῦ Β οὖν ὄντος [a] ἡμί-
σεος δύο ὀρθῶν τὸ Α τῷ Γ ὑπάρχει· τοῦτο δ᾽ ἦν [b] τὸ ἐν ἡμι-
κυκλίῳ ὀρθὴν εἶναι. [c] Τοῦτο δὲ ταὐτόν ἐστι [d] τῷ τί ἦν εἶναι,
τῷ τοῦτο σημαίνειν τὸν λόγον. Ἀλλὰ μὴν καὶ [e] τὸ τί ἦν
εἶναι αἴτιον δέδεικται τὸ μέσον. Τὸ δὲ διὰ τί ὁ Μηδικὸς
πόλεμος ἐγένετο [f] Ἀθηναίοις; τίς αἰτία τοῦ πολεμεῖσθαι
Ἀθηναίους: ὅτι εἰς Σάρδεις μετ᾽ Ἐρετριέων ἐνέβαλον· τοῦτο
4 γὰρ [g] ἐκίνησε πρῶτον. Πόλεμος ἐφ᾽ οὗ Α, προτέρους [h] εἰσ-
βαλεῖν Β, Ἀθηναῖοι τὸ Γ. Ὑπάρχει δὴ τὸ Β τῷ Γ, τὸ
[i] πρότερον [k] ἐμβαλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δὲ Α τῷ Β· πολε-
μοῦσι γὰρ τοῖς πρότερον [l] ἀδικήσασιν. Ὑπάρχει ἄρα τῷ
μὲν Β τὸ Α, τὸ πολεμεῖσθαι τοῖς [m] πρότερον ἄρξασι·
[n] τοῦτο δὲ [o] τὸ Β [p] τῷ Γ τοῖς Ἀθηναίοις· [q] πρότερον γὰρ
ἦρξαν. Μέσον ἄρα καὶ ἐνταῦθα τὸ [r] αἴτιον τὸ πρῶτον κινῆ-
5 σαν. Ὅσων δ᾽ αἴτιον τὸ ἕνεκά τινος, οἷον διὰ τί περιπατεῖ;
ὅπως ὑγιαίνῃ· διὰ τί οἰκία ἐστίν; ὅπως σώζηται τὰ σκεύη·
τὸ μὲν ἕνεκα τοῦ ὑγιαίνειν, τὸ δ᾽ ἕνεκα τοῦ σώζεσθαι. Διὰ
[s] τί δὲ ἀπὸ δείπνου δεῖ περιπατεῖν, καὶ ἕνεκα τίνος δεῖ, [t] οὐ-

[s] ἤ om. D. [t] δυσὶ B. [v] οὖν τοῦ ἑνὸς D. [w] ἢ om. A.B. [x] ἧς Α] οὗ α D. [y] ἧς Γ] οὗ γ D. [z] τὸ om. D. [a] ἡμίσεως A.B. [b] τὸ ἐν] τῶι ἐν A. [c] τούτωι A. [d] τὸ A.B.D. [e] τὸ] τοῦ A.B. [f] ἀθηναίοις B. [g] ἐκινήθη A. [h] εἰσβάλλειν D. [i] προτέροις B.D. [k] ἐμβάλλειν D. [l] ἀδικήμασιν A. [m] προτέροις A.B. [n] τούτω A, τοῦ vel τούτου pr. D. [o] τῶ vel τοῦ pr. D. [p] τῷ Γ om. A.B. et pr. D. [q] πρότεροι D. [r] αἴτιον ἐν οἷς τὸ αἴτιον τὸ B. [s] τί δεῖ ἀπὸ δείπνου D. [t] οὐθεν D.

δὲν διαφέρει. Περίπατος ἀπὸ δείπνου Γ, τὸ μὴ ἐπιπολάζειν
τὰ σιτία ἐφ' οὗ Β, τὸ ὑγιαίνειν ἐφ' οὗ Α. Ἔστω δὴ [x] τῷ
ἀπὸ δείπνου περιπατεῖν ὑπάρχον τὸ ποιεῖν μὴ ἐπιπολάζειν
τὰ σιτία πρὸς τῷ στόματι τῆς κοιλίας, καὶ τοῦτο ὑγιεινόν.
Δοκεῖ γὰρ [y] ὑπάρχειν τῷ περιπατεῖν τῷ Γ τὸ Β τὸ μὴ ἐπι- 6
πολάζειν τὰ σιτία, [z] τούτῳ δὲ [a] τὸ Α τὸ [b] ὑγιεινόν. Τί οὖν
αἴτιον τῷ Γ τοῦ τὸ Α ὑπάρχειν τὸ οὗ ἕνεκα; τὸ Β τὸ μὴ
ἐπιπολάζειν. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὥσπερ ἐκείνου λόγος· τὸ γὰρ
Α οὕτως ἀποδοθήσεται. Διὰ τί τὸ Β τῷ Γ ἐστίν; ὅτι
τοῦτ' ἔστι τὸ ὑγιαίνειν, τὸ οὕτως ἔχειν. Δεῖ δὲ μεταλαμβά- 7
νειν τοὺς λόγους, καὶ οὕτως μᾶλλον ἕκαστα φανεῖται. Αἱ δὲ
γενέσεις ἀνάπαλιν ἐνταῦθα καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ κίνησιν αἰτίων·
ἐκεῖ μὲν γὰρ τὸ μέσον δεῖ γενέσθαι πρῶτον, ἐνταῦθα δὲ τὸ
Γ τὸ ἔσχατον· τελευταῖον δὲ τὸ οὗ ἕνεκα.

Ἐνδέχεται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ἕνεκά τινος εἶναι καὶ ἐξ ἀνάγ- 8
κης, οἷον διὰ τοῦ λαμπτῆρος τὸ φῶς· καὶ γὰρ ἐξ ἀνάγκης
διέρχεται τὸ [c] μικρομερέστερον διὰ τῶν μειζόνων πόρων, εἴ-
περ φῶς γίνεται τῷ [d] διιέναι, καὶ ἕνεκά τινος, ὅπως μὴ πταί-
ωμεν. Ἆρ' οὖν εἰ εἶναι ἐνδέχεται, καὶ γίνεσθαι ἐνδέχεται;
ὥσπερ εἰ βροντᾷ ἀποσβεννυμένου τε τοῦ πυρὸς ἀνάγκη σί-
ζειν καὶ ψοφεῖν, καὶ εἰ ὡς οἱ Πυθαγόρειοί φασιν ἀπειλῆς
ἕνεκα τοῖς ἐν τῷ ταρτάρῳ, ὅπως φοβῶνται. Πλεῖστα δὲ 9
τοιαῦτ' ἐστί, καὶ μάλιστα [f] ἐν τοῖς κατὰ φύσιν συνισταμένοις
καὶ [g] συνεστῶσιν· ἡ μὲν γὰρ ἕνεκά του [h] ποιεῖ φύσις, ἡ δ' ἐξ
ἀνάγκης. Ἡ δ' ἀνάγκη διττή· ἡ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν [i] καὶ
τὴν ὁρμήν, ἡ δὲ βίᾳ ἡ παρὰ τὴν ὁρμήν, [k] ὥσπερ λίθος ἐξ
ἀνάγκης καὶ ἄνω καὶ κάτω φέρεται, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν αὐτὴν
ἀνάγκην. Ἐν δὲ τοῖς ἀπὸ διανοίας τὰ μὲν οὐδέποτε ἀπὸ 10
τοῦ αὐτομάτου ὑπάρχει, οἷον οἰκία [l] ἢ ἀνδριάς, οὐδ' ἐξ ἀνάγ-
κης, ἀλλ' ἕνεκά του, τὰ δὲ καὶ ἀπὸ τύχης, οἷον ὑγίεια καὶ

[x] τὸ B. [y] ὑπάρχει τὸ A, ὑπάρχει δὴ τὸ B, ὑπάρχει δὴ τῷ D.
[z] τοῦτο B. [a] τῶι α A. [b] ὑγιαίνειν D. [c] λεπτομερέστερον D.
[d] διεῖναι A.B. [e] τῆς A. [f] ἐν] ἅμα ἐν A, ἐπὶ D. [g] συνιστῶσιν A.
[h] ποιεῖν B, ποιεῖ ἡ D. [i] καὶ κατὰ τὴν D. [k] ὥσπερ ὁ λίθος D. [l] ἢ]
οὐδ' D.

σωτηρία. Μάλιστα δὲ ἐν ὅσοις ἐνδέχεται καὶ ὧδε καὶ ἄλλως, ὅταν μὴ ἀπὸ τύχης ἡ γένεσις ᾖ, ὥστε [m] τὸ τέλος ἀγαθὸν ἕνεκά του γίνεται καὶ ἢ φύσει ἢ τέχνῃ. Ἀπὸ τύχης δ' [n] οὐδὲν ἕνεκά του γίνεται.

12 Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιόν ἐστι τοῖς γινομένοις καὶ τοῖς γεγενημένοις καὶ τοῖς ἐσομένοις ὅπερ καὶ τοῖς οὖσι· τὸ γὰρ μέσον αἴτιον, πλὴν τοῖς μὲν οὖσιν ὄν, τοῖς δὲ γινομένοις γινόμενον, τοῖς δὲ γεγενημένοις γεγενημένον καὶ ἐσομένοις ἐσόμενον. Οἷον διὰ τί γέγονεν ἔκλειψις; διότι [o] ἐν μέσῳ γέγονεν ἡ γῆ· γίνεται δὲ διότι γίνεται, ἔσται δὲ διότι ἔσται ἐν μέσῳ,
2 καὶ ἔστι [p] δὲ ὅτι ἔστιν. Τί ἐστι κρύσταλλος; εἰλήφθω δὴ ὅτι ὕδωρ πεπηγός. Ὕδωρ ἐφ' οὗ Γ, πεπηγὸς ἐφ' οὗ Α, αἴτιον τὸ μέσον ἐφ' οὗ Β, ἔκλειψις θερμοῦ παντελής. Ὑπάρχει δὴ τῷ Γ τὸ Β, [q] τούτῳ δὲ τὸ πεπηγέναι τὸ ἐφ' οὗ Α. Γίνεται δὲ κρύσταλλος γινομένου τοῦ Β, γεγένηται δὲ γεγενημένου, ἔσται δ' ἐσομένου.

3 Τὸ μὲν οὖν οὕτως αἴτιον καὶ οὗ αἴτιον ἅμα γίνεται, ὅταν γίνηται, καὶ ἔστιν, ὅταν ᾖ· καὶ ἐπὶ [r] τοῦ γεγονέναι καὶ ἔσεσθαι ὡσαύτως. Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ἅμα ἆρ' ἔστιν ἐν τῷ συνεχεῖ χρόνῳ, ὥσπερ δοκεῖ ἡμῖν, ἄλλα ἄλλων αἴτια εἶναι, τοῦ τόδε γενέσθαι ἕτερον γενόμενον, καὶ τοῦ ἔσεσθαι ἕτερον ἐσόμενον, καὶ τοῦ γίνεσθαι δέ, εἴ τι ἔμπροσθεν ἐγένετο; ἔστι δὴ ἀπὸ τοῦ ὕστερον γεγονότος ὁ συλλογισμός. Ἀρχὴ δὲ καὶ τού-
4 των [s] τὰ γεγονότα. [t] Διὸ καὶ ἐπὶ τῶν γινομένων ὡσαύτως. Ἀπὸ δὲ τοῦ προτέρου οὐκ ἔστιν, οἷον ἐπεὶ τόδε γέγονεν, ὅτι τόδ' ὕστερον γέγονεν. Καὶ ἐπὶ τοῦ ἔσεσθαι ὡσαύτως. Οὔτε γὰρ ἀορίστου οὔθ' ὁρισθέντος ἔσται τοῦ χρόνου, ὥστ' ἐπεὶ τοῦτ' ἀληθὲς εἰπεῖν γεγονέναι, [v] τόδ' ἀληθὲς εἰπεῖν γεγονέναι τὸ ὕστερον. Ἐν γὰρ τῷ μεταξὺ ψεῦδος ἔσται τὸ εἰπεῖν τοῦτο, ἤδη θατέρου γεγονότος. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ
5 τοῦ ἐσομένου. Οὐδ' ἐπεὶ τόδε γέγονε, τόδ' ἔσται. Τὸ γὰρ

[m] τὸ τέλος τὸ ἀγαθὸν D. [n] οὐθὲν D. [o] γέγονεν ἐν μέσω D. [p] δὲ ὅτι] διότι D. [q] τούτῳ] οὕτω D. [r] τοῦ corr. B. [s] τὰ om. A. [t] δύο A. [v] τόδ'—γεγονέναι om. A.

μέσον ὁμόγονον δεῖ εἶναι, τῶν γενομένων γενόμενον, τῶν ἐσομένων ἐσόμενον, τῶν γινομένων γινόμενον, τῶν ὄντων ὄν· τοῦ δὲ γέγονε καὶ τοῦ ἔσται οὐκ ἐνδέχεται εἶναι ὁμόγονον. Ἔτι οὔτε ἀόριστον ἐνδέχεται εἶναι τὸν χρόνον τὸν μεταξὺ οὔθ' ὡρισμένον· ψεῦδος γὰρ ἔσται [w] τὸ εἰπεῖν ἐν τῷ μεταξύ. Ἐπισκεπτέον δὲ τί τὸ συνέχον, ὥστε μετὰ τὸ γεγονέναι τὸ γίνεσθαι ὑπάρχειν ἐν τοῖς πράγμασιν. Ἢ δῆλον ὅτι οὐκ ἔστιν ἐχόμενον γεγονότος γινόμενον οὐδὲ γὰρ γενόμενον γενομένου· πέρατα γὰρ καὶ ἄτομα. Ὥσπερ οὖν οὐδὲ στι- 6
γμαί εἰσιν ἀλλήλων ἐχόμεναι, οὐδὲ γενόμενα· ἄμφω γὰρ [x] ἀδιαίρετα. Οὐδὲ δὴ γινόμενον γεγενημένου διὰ τὸ αὐτό· τὸ μὲν γὰρ γινόμενον διαιρετόν, τὸ δὲ γεγονὸς ἀδιαίρετον. Ὥσπερ οὖν γραμμὴ πρὸς στιγμὴν ἔχει, οὕτω τὸ [y] γινόμενον πρὸς τὸ γεγονός· ἐνυπάρχει γὰρ ἄπειρα γεγονότα ἐν τῷ γινομένῳ. Μᾶλλον δὲ φανερῶς ἐν τοῖς καθόλου περὶ κινήσεως δεῖ λεχθῆναι περὶ τούτων.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ πῶς ἂν ἐφεξῆς γινομένης τῆς γενέσεως 7
ἔχοι [z] τὸ μέσον τὸ αἴτιον ἐπὶ τοσοῦτον εἰλήφθω. Ἀνάγκη γὰρ [a] καὶ ἐν τούτοις τὸ μέσον καὶ τὸ πρῶτον ἄμεσα εἶναι. οἷον τὸ Α γέγονεν, ἐπεὶ τὸ Γ γέγονεν. Ὕστερον δὲ τὸ Γ γέγονεν, [b] ἔμπροσθεν δὲ τὸ Α. Ἀρχὴ δὲ τὸ [c] Γ διὰ τὸ ἐγγύτερον τοῦ νῦν εἶναι, ὅ ἐστιν ἀρχὴ τοῦ χρόνου. Τὸ δὲ Γ γέγονεν, εἰ τὸ Δ γέγονεν. Τοῦ [d] δὴ Δ γενομένου ἀνάγκη τὸ Α γεγονέναι. Αἴτιον δὲ τὸ Γ· τοῦ γὰρ Δ γενομένου τὸ 8
Γ ἀνάγκη γεγονέναι, τοῦ δὲ Γ γεγονότος ἀνάγκη πρότερον τὸ Α γεγονέναι. Οὕτω δὲ λαμβάνοντι τὸ μέσον στήσεταί που εἰς ἄμεσον, ἢ ἀεὶ παρεμπεσεῖται διὰ τὸ ἄπειρον; οὐ γάρ ἐστιν ἐχόμενον γεγονὸς γεγονότος, ὥσπερ ἐλέχθη. Ἀλλ' ἄρξασθαί γε ὅμως ἀνάγκη [e] ἀπὸ μέσου καὶ ἀπὸ τοῦ [f] νῦν πρώτου. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἔσται. Εἰ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ἔσται τὸ [g] Δ, ἀνάγκη πρότερον ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι τὸ

[w] τῶι A. [x] διαιρετά A.B. [y] γενόμενον A.B. [z] μέσον τὸ] μὲν A. [a] καὶ prius om. D. [b] ἔμπροσθεν] πρῶτον D. [c] Γ] α pr. A. [d] δὴ Δ] δὴ α A. [e] ἀπὸ τοῦ μέσου D. [f] νῦν om. A. [g] Δ] α A.

Α ἔσται. Τούτου δ' αἴτιον τὸ Γ· εἰ μὲν γὰρ τὸ Δ ἔσται, πρότερον τὸ Γ ἔσται· εἰ δὲ τὸ Γ ἔσται, πρότερον τὸ Α
9 ἔσται. Ὁμοίως δ' ἄπειρος ἡ τομὴ καὶ ἐν τούτοις· [h] οὐ γάρ ἐστιν ἐσόμενα ἐχόμενα ἀλλήλων. Ἀρχὴ [i] δὲ καὶ ἐν τούτοις ἄμεσος ληπτέα. Ἔχει δὲ οὕτως ἐπὶ τῶν ἔργων. Εἰ γέγονεν οἰκία, ἀνάγκη τετμῆσθαι λίθους καὶ γεγονέναι. Τοῦτο διὰ τί; ὅτι ἀνάγκη θεμέλιον γεγονέναι, [k] εἴπερ καὶ οἰκίαν γεγονέναι. Εἰ δὲ θεμέλιον, πρότερον λίθους γεγονέναι ἀνάγκη. Πάλιν εἰ ἔσται οἰκία, ὡσαύτως πρότερον ἔσονται λίθοι. Δείκνυται δὲ διὰ τοῦ μέσου ὁμοίως· ἔσται γὰρ [l] θεμέλιον πρότερον.

10 Ἐπεὶ δ' ὁρῶμεν ἐν τοῖς γινομένοις κύκλῳ τινὰ [m] γένεσιν οὖσαν, ἐνδέχεται τοῦτο εἶναι, εἴπερ ἕποιντο ἀλλήλοις τὸ μέσον καὶ οἱ [n] ἄκροι· ἐν γὰρ τούτοις τὸ ἀντιστρέφειν ἐστίν. Δέδεικται δὲ τοῦτο ἐν τοῖς πρώτοις, ὅτι ἀντιστρέφει τὰ συμπεράσματα· τὸ δὲ κύκλῳ τοῦτό ἐστιν. Ἐπὶ δὲ τῶν ἔργων φαίνεται ὧδε. Βεβρεγμένης τῆς γῆς ἀνάγκη ἀτμίδα [o] γίνεσθαι, τούτου δὲ γενομένου νέφος, τούτου δὲ γενομένου ὕδωρ· τούτου δὲ γενομένου ἀνάγκη βεβρέχθαι τὴν γῆν· τοῦτο δ' ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς, ὥστε κύκλῳ περιελήλυθεν· ἑνὸς γὰρ αὐτῶν ὁτουοῦν ὄντος ἕτερόν ἐστι, κἀκείνου ἄλλο, καὶ τούτου τὸ πρῶτον.

11 Ἔστι δ' ἔνια μὲν γινόμενα καθόλου (ἀεί τε γὰρ καὶ ἐπὶ παντὸς [p] οὕτως ἢ ἔχει ἢ γίνεται), τὰ δὲ ἀεὶ μὲν οὔ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δέ, οἷον οὐ πᾶς ἄνθρωπος ἄρρην τὸ γένειον τριχοῦται, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Τῶν δὴ τοιούτων ἀνάγκη καὶ τὸ μέσον
12 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι. Εἰ γὰρ τὸ Α κατὰ τοῦ Β καθόλου κατηγορεῖται, καὶ τοῦτο κατὰ τοῦ Γ καθόλου, ἀνάγκη καὶ τὸ Α κατὰ τοῦ Γ ἀεὶ [q] καὶ ἐπὶ παντὸς κατηγορεῖσθαι· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ καθόλου, καὶ ἐπὶ παντὶ καὶ ἀεί. Ἀλλ' ὑπέκειτο ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ἀνάγκη ἄρα καὶ τὸ μέσον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ

[h] οὔτε D. [i] δὲ καὶ] γὰρ καὶ D. [k] εἴπερ—γεγονέναι om. D.
[l] θεμέλιος D. [m] γένησιν A.B. [n] ἄκροι] ὅροι A. [o] γενέσθαι B.D.
[p] οὕτως om. A, ἢ om. B. [q] καὶ ἐπὶ] τὸ ἐπὶ D.

εἶναι τὸ ἐφ' οὗ [r] τὸ Β. Ἔσονται τοίνυν καὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀρχαὶ ἄμεσοι, ὅσα [s] ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως ἔστιν ἢ γίνεται.

Πῶς μὲν οὖν τὸ τί ἐστιν εἰς τοὺς ὅρους ἀποδίδοται, καὶ 13
τίνα τρόπον ἀπόδειξις ἢ ὁρισμὸς ἔστιν αὐτοῦ ἢ οὐκ ἔστιν, εἴρηται πρότερον· πῶς δὲ [t] δεῖ θηρεύειν τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, νῦν [v] λέγωμεν.

Τῶν δὴ ὑπαρχόντων ἀεὶ ἑκάστῳ ἔνια ἐπεκτείνει ἐπὶ 2
[w] πλέον, οὐ μέντοι ἔξω τοῦ γένους. Λέγω δὲ ἐπὶ πλέον ὑπάρχειν, ὅσα ὑπάρχει μὲν ἑκάστῳ καθόλου οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλῳ. Οἷον ἔστι τι ὃ πάσῃ τριάδι ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ μὴ τριάδι, ὥσπερ τὸ ὂν ὑπάρχει τῇ τριάδι, ἀλλὰ [x] καὶ μὴ ἀριθμῷ. Ἀλλὰ καὶ τὸ περιττὸν ὑπάρχει τε πάσῃ τριάδι καὶ ἐπὶ πλέον ὑπάρχει· καὶ γὰρ τῇ πεντάδι ὑπάρχει. Ἀλλ' οὐκ ἔξω τοῦ γένους· ἡ μὲν γὰρ πεντὰς ἀριθμός, οὐδὲν δὲ ἔξω ἀριθμοῦ περιττόν. Τὰ δὴ τοιαῦτα ληπτέον μέχρι τούτου, 3
ἕως τοσαῦτα [y] ληφθῇ πρῶτον, ὧν ἕκαστον μὲν ἐπὶ πλεῖον ὑπάρξει, ἅπαντα δὲ μὴ ἐπὶ [w] πλέον· ταύτην γὰρ ἀνάγκη οὐσίαν εἶναι τοῦ πράγματος. Οἷον τριάδι [z] ὑπάρχει πάσῃ ἀριθμός, τὸ περιττόν, τὸ πρῶτον ἀμφοτέρως, καὶ ὡς μὴ μετρεῖσθαι ἀριθμῷ καὶ ὡς μὴ συγκεῖσθαι ἐξ ἀριθμῶν. Τοῦτο τοίνυν ἤδη ἐστὶν ἡ τριάς, ἀριθμὸς περιττὸς πρῶτος καὶ ὡδὶ πρῶτος. Τούτων γὰρ ἕκαστον, τὰ μὲν καὶ τοῖς περιττοῖς 4
πᾶσιν ὑπάρχει, τὸ δὲ τελευταῖον καὶ τῇ δυάδι, πάντα δὲ [a] οὐδενί. Ἐπεὶ δὲ δεδήλωται ἡμῖν ἐν τοῖς ἄνω [b] ὅτι ἀναγκαῖα μέν ἐστι τὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, τὰ καθόλου δὲ ἀναγκαῖα, τῇ δὲ τριάδι καὶ ἐφ' οὗ ἄλλου οὕτω λαμβάνεται ἐν τῷ τί ἐστι τὰ λαμβανόμενα, οὕτως ἐξ ἀνάγκης μὲν ἂν εἴη τριὰς ταῦτα. Ὅτι δ' οὐσία, ἐκ τῶνδε δῆλον. Ἀνάγκη γάρ, 5
εἰ μὴ τοῦτο ἦν τριάδι εἶναι, οἷον γένος τι εἶναι τοῦτο, ἢ ὠνομασμένον ἢ ἀνώνυμον. Ἔσται τοίνυν ἐπὶ [c] πλεῖον ἢ τῇ τρι-

[r] τὸ tertium et τῶν om. D. [s] ὡς om. D. [t] δεῖ] δὴ A.B. [v] λέγομεν D. [w] πλεῖον D. [x] καὶ om. A. [y] ληφθείη A.B. [z] πάσῃ ὑπάρχει D. [a] οὐθενί D. [b] ὅτι om. A. [c] πλέον D.

ἀεὶ ὑπάρχον. Ὑποκείσθω γὰρ τοιοῦτον εἶναι τὸ γένος,
ὥστε ὑπάρχειν κατὰ δύναμιν ἐπὶ [d] πλεῖον. Εἰ τοίνυν μηδενὶ
ὑπάρχει ἄλλῳ ἢ ταῖς ἀτόμοις τριάσι, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ τριάδι
εἶναι. Ὑποκείσθω γὰρ καὶ τοῦτο, ἡ οὐσία ἡ ἑκάστου εἶναι
ἡ ἐπὶ ταῖς ἀτόμοις ἔσχατος τοιαύτη κατηγορία. Ὥστε
ὁμοίως καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν τῶν οὕτω δειχθέντων τὸ αὐτῷ εἶναι
ἔσται.

6 Χρὴ δέ, ὅταν ὅλον τι πραγματεύηταί τις, διελεῖν τὸ γέ-
νος εἰς τὰ ἄτομα τῷ εἴδει τὰ πρῶτα, οἷον ἀριθμὸν εἰς τριάδα
[e] καὶ δυάδα, εἶθ' οὕτως ἐκείνων ὁρισμοὺς πειρᾶσθαι λαμβά-
νειν, οἷον εὐθείας γραμμῆς [f] καὶ κύκλου καὶ ὀρθῆς γωνίας,
μετὰ δὲ τοῦτο λαβόντα τί τὸ γένος, οἷον πότερον τῶν πο-
σῶν ἢ τῶν ποιῶν, τὰ ἴδια πάθη θεωρεῖν διὰ τῶν κοινῶν πρώ-
7 των. Τοῖς γὰρ συντιθεμένοις ἐκ τῶν ἀτόμων τὰ συμβαίνοντα
ἐκ τῶν ὁρισμῶν ἔσται δῆλα, διὰ τὸ ἀρχὴν εἶναι πάντων [g] τὸν
[h] ὁρισμὸν καὶ τὸ ἁπλοῦν καὶ τοῖς ἁπλοῖς καθ' αὑτὰ ὑπάρχειν
τὰ συμβαίνοντα μόνοις, τοῖς δ' ἄλλοις κατ' ἐκεῖνα. Αἱ δὲ
διαιρέσεις αἱ κατὰ τὰς διαφορὰς χρήσιμαί εἰσιν εἰς τὸ οὕτω
μετιέναι. Ὡς μέντοι δεικνύουσιν, εἴρηται ἐν τοῖς πρότερον.
Χρήσιμοι δ' ἂν εἶεν ὧδε μόνον πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι τὸ τί
ἐστιν. Καίτοι δόξειέν [i] γ' ἂν [k] οὐδέν, ἀλλ' εὐθὺς λαμβάνειν
ἅπαντα, ὥσπερ ἂν εἰ ἐξ ἀρχῆς [l] ἐλάμβανέ τις ἄνευ τῆς διαι-
8 ρέσεως. Διαφέρει δέ τι [m] τὸ πρῶτον καὶ ὕστερον τῶν κατη-
γορουμένων κατηγορεῖσθαι, οἷον εἰπεῖν ζῷον ἥμερον δίπουν ἢ
δίπουν ζῷον ἥμερον. Εἰ γὰρ ἅπαν ἐκ δύο ἐστί, καὶ ἕν τι τὸ
ζῷον ἥμερον, καὶ πάλιν ἐκ τούτου [n] καὶ τῆς διαφορᾶς [o] ὁ ἄν-
θρωπος ἢ ὅ τι δήποτ' ἐστὶ τὸ ἓν γινόμενον, ἀναγκαῖον διελό-
μενον αἰτεῖσθαι. Ἔτι πρὸς τὸ μηδὲν [p] παραλιπεῖν ἐν τῷ τί
9 ἐστιν οὕτω μόνως ἐνδέχεται. Ὅταν γὰρ τὸ πρῶτον ληφθῇ
γένος, ἂν μὲν τῶν κάτωθέν τινα διαιρέσεων λαμβάνῃ, οὐκ ἐμ-

[d] πλέον A.B. [e] καὶ δυάδα om. A. [f] καὶ prius om. D. [g] τῶν B, om. A. [h] ὁρισμῶν A.B. [i] δ' B, om. D. [k] οὐθὲν D. [l] ἐλαμβάνετο ἄνευ D. [m] τὸν A. [n] καὶ ἐκ τῆς D. [o] ὁ om. A. [p] παραλείπειν D.

πεσεῖται ἅπαν εἰς τοῦτο, οἷον οὐ πᾶν ζῷον ἢ ὁλόπτερον ἢ σχιζόπτερον, [q] ἀλλὰ πτηνὸν ζῷον ἅπαν· τούτου γὰρ διαφορὰ αὕτη. Πρώτη δὲ διαφορά ἐστι ζῴου, εἰς ἣν ἅπαν ζῷον ἐμπίπτει. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου, καὶ τῶν ἔξω γενῶν καὶ τῶν [r] ὑπ' αὐτό, οἷον ὄρνιθος, εἰς ἣν [s] ἅπας ὄρνις, καὶ ἰχθύος, εἰς ἣν ἅπας ἰχθύς. Οὕτω μὲν οὖν βαδίζοντι ἔστιν 10
εἰδέναι ὅτι [t] οὐδὲν παραλέλειπται· ἄλλως δὲ καὶ [v] παραλιπεῖν ἀναγκαῖον καὶ μὴ εἰδέναι. Οὐδὲν [w] δὲ δεῖ τὸν ὁριζόμενον καὶ διαιρούμενον ἅπαντα εἰδέναι τὰ ὄντα. Καί τοι ἀδύνατόν φασί τινες εἶναι τὰς διαφορὰς εἰδέναι τὰς πρὸς ἕκαστον μὴ εἰδότα ἕκαστον· ἄνευ δὲ τῶν διαφορῶν οὐκ εἶναι ἕκαστον εἰδέναι· [x] οὗ γὰρ μὴ διαφέρει, ταὐτὸν εἶναι [y] τούτῳ, [z] οὗ δὲ διαφέρει, ἕτερον τούτου. Πρῶτον μὲν οὖν τοῦτο ψεῦδος· οὐ 11
γὰρ κατὰ πᾶσαν διαφορὰν ἕτερον· πολλαὶ γὰρ διαφοραὶ ὑπάρχουσι τοῖς αὐτοῖς τῷ εἴδει, ἀλλ' οὐ κατ' οὐσίαν οὐδὲ καθ' αὑτά. [a] Εἶτα ὅταν λάβῃ [b] τἀντικείμενα καὶ τὴν διαφορὰν καὶ ὅτι πᾶν [c] ἐμπίπτει ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα, καὶ λάβῃ ἐν θατέρῳ τὸ ζητούμενον εἶναι, καὶ τοῦτο γινώσκῃ, [t] οὐδὲν διαφέρει εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι ἐφ' ὅσων κατηγοροῦνται ἄλλων αἱ διαφοραί. Φανερὸν γὰρ ὅτι ἂν οὕτω βαδίζων ἔλθῃ εἰς ταῦτα ὧν 12
μηκέτι [d] ἐστὶ διαφορά, ἕξει τὸν λόγον τῆς οὐσίας. Τὸ δ' ἅπαν ἐμπίπτειν εἰς τὴν διαίρεσιν, ἂν ᾖ ἀντικείμενα ὧν μή ἐστι μεταξύ, οὐκ αἴτημα· ἀνάγκη γὰρ ἅπαν ἐν θατέρῳ αὐτῶν εἶναι, εἴπερ ἐκείνου διαφορὰ ἔσται.

Εἰς δὲ τὸ κατασκευάζειν ὅρον διὰ τῶν διαιρέσεων τριῶν 13
δεῖ στοχάζεσθαι, τοῦ λαβεῖν τὰ κατηγορούμενα ἐν τῷ τί ἐστι, καὶ ταῦτα τάξαι τί πρῶτον [e] ἢ δεύτερον, καὶ [f] ὅτι ταῦτα πάντα. Ἔστι δὲ τούτων ἓν πρῶτον διὰ τοῦ δύνασθαι, ὥσπερ πρὸς συμβεβηκὸς συλλογίσασθαι ὅτι ὑπάρχει, καὶ διὰ τοῦ γένους κατασκευάσαι. Τὸ δὲ τάξαι ὡς δεῖ ἔσται, ἐὰν τὸ

[q] ἀλλ' οὐ πτηνὸν A. [r] ὑφ' αὐτὸ D. [s] πᾶς D. utrobique. [t] οὐθὲν D. [v] παραλείπειν D. [w] δὲ om. B. [x] οὐ γὰρ μὴ διαφέρῃ A. [y] τοῦτο B. [z] οὐ A.B. [a] εἶτα om. A. [b] τὰ ἀντικείμενα D. [c] ἐμπίπτει ἢ ἐνταῦθα ἢ D. [d] ἔσται B. [e] ἢ] ἢ τί D. [f] ὅτι πάντα ταῦτα ἓν D.

14 πρῶτον λάβῃ. Τοῦτο δ' ἔσται, ἐὰν ληφθῇ ὃ [g] πᾶσιν ἀκο-
λουθεῖ, ἐκείνῳ δὲ μὴ πάντα· ἀνάγκη γὰρ εἶναί τι τοιοῦτον.
Ληφθέντος δὲ τούτου ἤδη ἐπὶ τῶν κάτω ὁ αὐτὸς τρόπος·
δεύτερον γὰρ τὸ τῶν ἄλλων πρῶτον ἔσται, καὶ τρίτον τὸ
τῶν ἐχομένων· ἀφαιρεθέντος γὰρ τοῦ ἄνωθεν τὸ ἐχόμενον
τῶν ἄλλων πρῶτον ἔσται. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
15 Ὅτι [h] δ' ἅπαντα ταῦτα, φανερὸν ἐκ τοῦ λαβεῖν τό τε πρῶ-
τον [i] κατὰ διαίρεσιν, ὅτι ἅπαν ἢ τόδε ἢ τόδε ζῷον, ὑπάρχει
δὲ τόδε, καὶ πάλιν τούτου ὅλου τὴν διαφοράν· τοῦ δὲ τελευ-
ταίου μηκέτι εἶναι διαφοράν, ἢ καὶ εὐθὺς μετὰ τῆς τελευταίας
16 διαφορᾶς τοῦ συνόλου μὴ διαφέρειν [k] εἴδει τοῦτο. Δῆλον
γὰρ ὅτι οὔτε [l] πλεῖον πρόσκειται· πάντα γὰρ ἐν τῷ τί ἐστιν
εἴληπται τούτων· [m] οὔτε ἀπολείπει [n] οὐδέν· ἢ γὰρ γένος ἢ
διαφορὰ ἂν εἴη. Γένος μὲν οὖν τό τε πρῶτον, καὶ μετὰ τῶν
διαφορῶν τοῦτο προσλαμβανόμενον. Αἱ διαφοραὶ δὲ πᾶσαι
ἔχονται· οὐ γὰρ ἔτι ἐστὶν ὑστέρα· εἴδει γὰρ ἂν διέφερε τὸ
τελευταῖον, τοῦτο δ' εἴρηται μὴ διαφέρειν.

17 Ζητεῖν δὲ δεῖ ἐπιβλέποντα ἐπὶ τὰ ὅμοια καὶ [o] ἀδιάφορα,
πρῶτον τί [p] ἅπαντα ταὐτὸν ἔχουσιν, εἶτα πάλιν ἐφ' ἑτέροις,
[q] ἃ ἐν ταὐτῷ μὲν γένει ἐκείνοις, εἰσὶ δὲ αὐτοῖς μὲν ταὐτὰ τῷ
εἴδει, ἐκείνων δ' ἕτερα. Ὅταν δ' ἐπὶ τούτων ληφθῇ τι [r] πάντα
ταὐτόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, [s] ἐπὶ τῶν εἰλημμένων πά-
λιν σκοπεῖν [t] εἰ ταὐτόν, ἕως ἂν εἰς ἕνα ἔλθῃ λόγον· οὗτος
γὰρ [v] ἔσται τοῦ πράγματος ὁρισμός. Ἐὰν δὲ μὴ βαδίζῃ
εἰς [w] ἕνα ἀλλ' εἰς δύο ἢ πλείω, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἕν τι
18 εἶναι τὸ ζητούμενον, ἀλλὰ πλείω. [x] Οἷον λέγω, εἰ τί ἐστι
μεγαλοψυχία ζητοῖμεν, σκεπτέον ἐπί τινων μεγαλοψύχων,
οὓς ἴσμεν, τί ἔχουσιν ἓν πάντες ᾗ τοιοῦτοι. Οἷον εἰ Ἀλκι-
βιάδης μεγαλόψυχος ἢ [y] ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὁ Αἴας, τί ἓν ἅπαν-
τες; τὸ μὴ ἀνέχεσθαι ὑβριζόμενοι· ὁ μὲν γὰρ ἐπολέμησεν,

[g] ἅπασιν D. [h] δὲ πάντα D. [i] κατὰ] καὶ τὸ A. [k] εἴδει] εἴ τι A, εἴδει ἔτι D. [l] πλείω D. [m] οὔτε] δὲ D. [n] οὐθὲν D. [o] διάφορα οἷον πρῶτον D. [p] πάντα D. [q] ἃ om. A. [r] πάντῃ D. [s] ἐπὶ alteram om. D. [t] εἰ] ἢ B. [v] ἐστι D. [w] ἓν D. [x] λέγω δὲ οἷον D. [y] ὁ utrumque om. D.

ὁ δ' ἐμήνισεν, ὁ δ' ἀπέκτεινεν ἑαυτόν. Πάλιν ἐφ' ἑτέρων, [z] οἷον Λυσάνδρου ἢ Σωκράτους. Εἰ δὴ τὸ ἀδιάφοροι εἶναι εὐτυχοῦντες καὶ ἀτυχοῦντες, ταῦτα δύο λαβὼν σκοπῶ τί τὸ αὐτὸ ἔχουσιν ἥ τε ἀπάθεια ἡ περὶ τὰς τύχας καὶ ἡ μὴ ὑπομονὴ ἀτιμαζομένων. Εἰ δὲ [a] μηδέν, δύο εἴδη ἂν εἴη τῆς μεγαλοψυχίας.

Αἰεὶ δ' ἐστὶ πᾶς ὅρος καθόλου· οὐ γάρ τινι ὀφθαλμῷ 19
λέγει τὸ ὑγιεινὸν ὁ ἰατρός, ἀλλ' ἢ παντὶ ἢ εἴδει ἀφορίσας. Ῥᾷόν [b] τε τὸ καθ' ἕκαστον ὁρίσασθαι ἢ τὸ καθόλου, διὸ δεῖ ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα ἐπὶ τὰ καθόλου μεταβαίνειν· καὶ γὰρ αἱ ὁμωνυμίαι λανθάνουσι μᾶλλον ἐν τοῖς καθόλου ἢ ἐν τοῖς [c] ἀδιαφόροις. Ὥσπερ δὲ ἐν ταῖς ἀποδείξεσι δεῖ τό γε [d] συλλογίσασθαι ὑπάρχειν, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ὅροις τὸ σαφές.
Τοῦτο δ' ἔσται, ἐὰν διὰ τῶν καθ' ἕκαστον εἰρημένων ᾖ τὸ ἐν 20
ἑκάστῳ γένει ὁρίζεσθαι χωρίς, οἷον τὸ ὅμοιον μὴ πᾶν ἀλλὰ τὸ ἐν [e] χρώμασι καὶ σχήμασι, καὶ ὀξὺ τὸ ἐν φωνῇ, καὶ οὕτως ἐπὶ τὸ κοινὸν βαδίζειν, εὐλαβούμενον μὴ ὁμωνυμίᾳ ἐντύχῃ. Εἰ δὲ [f] μὴ διαλέγεσθαι δεῖ μεταφοραῖς, δῆλον ὅτι οὐδ' ὁρίζεσθαι οὔτε μεταφοραῖς οὔτε ὅσα λέγεται μεταφοραῖς· διαλέγεσθαι γὰρ ἀνάγκη ἔσται μεταφοραῖς.

Πρὸς δὲ τὸ ἔχειν [g] τὰ προβλήματα [h] ἐκλέγειν δεῖ τάς τε 14
ἀνατομὰς καὶ τὰς διαιρέσεις, οὕτω [i] δὲ [k] ἐκλέγειν, ὑποθέμενον τὸ γένος τὸ κοινὸν ἁπάντων, οἷον εἰ ζῷα εἴη τὰ τεθεωρημένα, ποῖα παντὶ ζῴῳ ὑπάρχει. Ληφθέντων δὲ τούτων, πάλιν τῶν λοιπῶν τῷ πρώτῳ [l] ποῖα παντὶ ἕπεται, οἷον εἰ τοῦτο ὄρνις, ποῖα παντὶ ἕπεται ὄρνιθι. Καὶ οὕτως ἀεὶ τῷ [m] ἐγγύτατα· 2
δῆλον γὰρ ὅτι ἕξομεν ἤδη λέγειν τὸ διὰ τί ὑπάρχει τὰ ἑπόμενα τοῖς ὑπὸ τὸ κοινόν, οἷον διὰ τί ἀνθρώπῳ ἢ ἵππῳ ὑπάρχει. Ἔστω δὲ ζῷον ἐφ' οὗ Α, τὸ δὲ Β τὰ ἑπόμενα παντὶ ζῴῳ, ἐφ' ὧν δὲ Γ Δ Ε τὰ τινὰ ζῷα. Δῆλον δὴ διὰ τί τὸ Β

[z] οἷον] ἢ D. [a] μηθὲν D. [b] δὲ D. [c] διαφόροις pr. B. [d] συλλελυγίσθαι B. [e] χρώμασιν ἢ σχ. D. [f] μὴ] μηδὲ A. [g] τὰ] τὸ τὰ D. [h] λέγειν A.B. et pr. D. [i] δὲ om. A. et pr. B.D. [k] διαλέγειν A. et pr. B. [l] ποίῳι B. [m] ἐγγυτάτω D.

ὑπάρχει τῷ [n]Δ· διὰ γὰρ [o]τοῦ Α. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις. Καὶ ἀεὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁ αὐτὸς λόγος.

3 Νῦν μὲν οὖν κατὰ τὰ παραδεδομένα κοινὰ ὀνόματα λέγομεν, δεῖ δὲ μὴ μόνον ἐπὶ τούτων σκοπεῖν, ἀλλὰ καὶ [p]ἂν ἄλλο τι ὀφθῇ ὑπάρχον κοινόν, ἐκλαμβάνοντα, εἶτα τίσι τοῦτ' ἀκολουθεῖ καὶ ποῖα τούτῳ ἕπεται, οἷον τοῖς κέρατα ἔχουσι τὸ ἔχειν ἐχῖνον, τὸ μὴ ἀμφώδοντ' εἶναι. Πάλιν τὸ κέρατ' ἔχειν τίσιν ἕπεται; δῆλον γὰρ διὰ τί ἐκείνοις [q]ὑπάρξει τὸ εἰρημένον· διὰ γὰρ τὸ κέρατ' ἔχειν ὑπάρξει.

4 Ἔτι δ' ἄλλος τρόπος ἐστὶ κατὰ τὸ ἀνάλογον ἐκλέγειν. Ἓν γὰρ λαβεῖν οὐκ ἔστι τὸ αὐτό, ὃ δεῖ καλέσαι [r]σήπειον καὶ ἄκανθαν καὶ ὀστοῦν· [s]ἔστι δ' ἑπόμενα καὶ τούτοις ὥσπερ μιᾶς τινὸς φύσεως τῆς τοιαύτης οὔσης.

15 Τὰ δ' αὐτὰ προβλήματά ἐστι τὰ μὲν τῷ τὸ αὐτὸ μέσον ἔχειν, οἷον ὅτι πάντα ἀντιπερίστασις. Τούτων δ' [t]ἔνια [v]τῷ γένει ταὐτά, ὅσα ἔχει διαφορὰς τῷ ἄλλων ἢ ἄλλως εἶναι, οἷον διὰ τί ἠχεῖ, ἢ διὰ τί ἐμφαίνεται, καὶ διὰ τί ἶρις· ἅπαντα γὰρ ταῦτα τὸ αὐτὸ πρόβλημά ἐστι γένει (πάντα γὰρ ἀνά-
2 κλασις), ἀλλ' εἴδει ἕτερα. Τὰ δὲ τῷ τὸ μέσον ὑπὸ τὸ ἕτερον μέσον εἶναι διαφέρει τῶν προβλημάτων, οἷον διὰ τί ὁ Νεῖλος φθίνοντος τοῦ μηνὸς μᾶλλον ῥεῖ; διότι χειμεριώτερος φθίνων [w]ὁ μήν. Διὰ τί δὲ χειμεριώτερος φθίνων; διότι ἡ σελήνη ἀπολείπει. Ταῦτα γὰρ οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα.

16 Περὶ δ' αἰτίου καὶ οὗ αἴτιον ἀπορήσειε μὲν ἄν τις, ἆρα ὅτε ὑπάρχει τὸ αἰτιατόν, καὶ τὸ αἴτιον ὑπάρχει, ὥσπερ εἰ [x]φυλλορροεῖ ἢ ἐκλείπει, καὶ τὸ αἴτιον τοῦ ἐκλείπειν ἢ φυλλορροεῖν ἔσται. Οἷον εἰ τοῦτ' [y]ἔστι τὸ πλατέα ἔχειν [z]τὰ φύλλα, τοῦ δ' ἐκλείπειν τὸ τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι. Εἰ γὰρ μὴ ὑπάρχει, ἄλλο τι ἔσται τὸ αἴτιον αὐτῶν. Εἴτε τὸ αἴτιον ὑπάρχει, ἅμα καὶ τὸ αἰτιατόν, οἷον εἰ ἐν μέσῳ ἡ γῆ, ἐκλείπει,

[n] Δ] γ̄δ̄ε̄ D. [o] τὸ D. [p] ἂν] εἰ D. [q] ὑπάρχει D. [r] σηπεῖον B, σήπιον D. [s] ἔσται D. [t] ἔνια om. A. [v] τῶν A.B. [w] ὁ μήν—φθίνων om. A.B. [x] φυλλοροεῖ B, qui ita solet. [y] ἐστιν D. [z] τὰ om. A.

ἢ εἰ πλατύφυλλον, φυλλορροεῖ. Εἰ δ' οὕτως, ἅμ' ἂν εἴη καὶ 2
δεικνύοιτο δι' ἀλλήλων. Ἔστω γὰρ τὸ φυλλορροεῖν ἐφ' οὗ
Α, τὸ δὲ πλατύφυλλον ἐφ' οὗ Β, [a] ἄμπελος δὲ ἐφ' οὗ Γ.
Εἰ δὴ τῷ Β ὑπάρχει τὸ Α (πᾶν γὰρ πλατύφυλλον φυλ-
λορροεῖ), τῷ δὲ Γ ὑπάρχει τὸ Β (πᾶσα γὰρ ἄμπελος [b] πλα-
τύφυλλος), τῷ Γ ὑπάρχει τὸ Α, καὶ πᾶσα ἄμπελος φυλ-
λορροεῖ. Αἴτιον δὲ τὸ Β τὸ μέσον. Ἀλλὰ καὶ ὅτι πλατύ- 3
φυλλον ἡ ἄμπελος, [c] ἔστι διὰ τοῦ φυλλορροεῖν ἀποδεῖξαι.
Ἔστω γὰρ τὸ μὲν Δ πλατύφυλλον, τὸ δὲ [d] Ε [e] τὸ φυλλορ-
ροεῖν, ἄμπελος [f] δὲ ἐφ' οὗ Ζ. Τῷ δὴ Ζ ὑπάρχει τὸ Ε (φυλ-
λορροεῖ γὰρ πᾶσα ἄμπελος), τῷ δὲ Ε τὸ Δ (ἅπαν γὰρ τὸ
φυλλορροοῦν πλατύφυλλον)· πᾶσα ἄρα ἄμπελος πλατύ-
φυλλον. Αἴτιον δὲ τὸ φυλλορροεῖν. Εἰ δὲ μὴ ἐνδέχεται 4
αἴτια εἶναι ἀλλήλων (τὸ γὰρ αἴτιον πρότερον οὗ αἴτιον),
καὶ τοῦ μὲν ἐκλείπειν αἴτιον τὸ ἐν μέσῳ τὴν γῆν εἶναι, τοῦ
δ' ἐν μέσῳ τὴν γῆν εἶναι οὐκ αἴτιον τὸ ἐκλείπειν. Εἰ οὖν ἡ
μὲν διὰ τοῦ αἰτίου ἀπόδειξις τοῦ διὰ τί, ἡ δὲ μὴ [g] διὰ τοῦ
αἰτίου τοῦ [h] ὅτι, ὅτι μὲν ἐν μέσῳ, οἶδε, διότι δ' οὔ. Ὅτι δ'
οὐ τὸ ἐκλείπειν [i] αἴτιον τοῦ ἐν μέσῳ, ἀλλὰ τοῦτο τοῦ ἐκλεί-
πειν, φανερόν· ἐν γὰρ τῷ λόγῳ τῷ τοῦ ἐκλείπειν ἐνυπάρχει
[k] τὸ ἐν μέσῳ, ὥστε δῆλον ὅτι διὰ τούτου [l] ἐκεῖνο γνωρίζεται,
ἀλλ' οὐ τοῦτο δι' ἐκείνου.

Ἢ ἐνδέχεται ἑνὸς πλείω αἴτια εἶναι; καὶ γὰρ εἰ ἔστι τὸ 5
αὐτὸ πλειόνων [m] πρώτων κατηγορεῖσθαι, ἔστω τὸ Α τῷ Β
πρώτῳ ὑπάρχον, καὶ τῷ Γ ἄλλῳ πρώτῳ, καὶ ταῦτα τοῖς
Δ Ε. [n] Ὑπάρξει ἄρα τὸ Α τοῖς Δ Ε· αἴτιον δὲ τῷ μὲν Δ
τὸ Β, τῷ δὲ Ε τὸ Γ· ὥστε τοῦ μὲν αἰτίου ὑπάρχοντος ἀνάγ-
κη τὸ πρᾶγμα ὑπάρχειν, τοῦ δὲ πράγματος ὑπάρχοντος οὐκ
ἀνάγκη πᾶν ὃ ἂν ᾖ αἴτιον, ἀλλ' αἴτιον μέν, οὐ μέντοι πᾶν.
Ἢ εἰ ἀεὶ καθόλου τὸ πρόβλημά ἐστι, καὶ τὸ αἴτιον ὅλον τι, 6

[a] ἄμπελοι A.B. [b] πλατύφυλλον D. [c] ἔσται D. [d] E] β A. [e] τὸ om. D. [f] δὲ D. [g] διὰ τοῦ] δι' D. [h] ὅτι ὁ ὅτι A. [i] αἴτιον— ἐκλείπειν om. A. [k] τῶι A.B. [l] ἐκεῖνο A. [m] πρῶτον A.B. [n] ὑπάρχει D.

καὶ οὗ αἴτιον, καθόλου. Οἷον τὸ φυλλορροεῖν ὅλῳ τινὶ ἀφωρισμένον, κἂν εἴδη αὐτοῦ ᾖ, καὶ [p] τοισδὶ καθόλου, ἢ φυτοῖς ἢ [q] τοιοῖσδε [r] φυτοῖς. Ὥστε καὶ τὸ μέσον ἴσον δεῖ εἶναι ἐπὶ τούτων, καὶ οὗ αἴτιον, καὶ ἀντιστρέφειν. Οἷον διὰ τί τὰ δένδρα φυλλορροεῖ; εἰ δὴ διὰ πῆξιν τοῦ ὑγροῦ, εἴτε φυλλορροεῖ δένδρον, [s] δεῖ ὑπάρχειν πῆξιν, εἴτε πῆξις ὑπάρχει μὴ [t] ὁτῳοῦν ἀλλὰ δένδρῳ, φυλλορροεῖν.

17 Πότερον δ' ἐνδέχεται μὴ τὸ αὐτὸ [v] αἴτιον εἶναι τοῦ αὐτοῦ πᾶσιν ἀλλ' ἕτερον, ἢ οὔ; ἢ εἰ μὲν καθ' αὑτὸ ἀποδέδεικται καὶ μὴ κατὰ σημεῖον ἢ συμβεβηκός, οὐχ οἷόν τε· ὁ γὰρ λόγος [w] τοῦ ἄκρου τὸ μέσον ἐστίν· εἰ δὲ μὴ οὕτως, ἐνδέχεται. Ἔστι δὲ καὶ οὗ αἴτιον καὶ [x] ᾧ σκοπεῖν κατὰ συμβεβηκός· οὐ μὴν δοκεῖ προβλήματα εἶναι. Εἰ δὲ μή, ὁμοίως ἕξει τὸ μέσον· εἰ μὲν ὁμώνυμα, ὁμώνυμον τὸ μέσον, εἰ δ' ὡς
2 [y] ἐν γένει, ὁμοίως ἕξει. Οἷον διὰ τί καὶ ἐναλλὰξ ἀνάλογον; ἄλλο γὰρ αἴτιον ἐν γραμμαῖς καὶ ἀριθμοῖς· καὶ τὸ αὐτό γε, ᾗ μὲν γραμμαί, ἄλλο, ᾗ δ' ἔχον αὔξησιν τοιανδί, τὸ αὐτό. Οὕτως ἐπὶ πάντων. Τοῦ δ' ὅμοιον εἶναι [z] χρῶμα χρώματι καὶ σχῆμα σχήματι ἄλλο ἄλλῳ. Ὁμώνυμον γὰρ τὸ ὅμοιον ἐπὶ τούτων· ἔνθα μὲν γὰρ ἴσως τὸ ἀνάλογον ἔχειν τὰς πλευρὰς καὶ ἴσας τὰς γωνίας, ἐπὶ δὲ χρωμάτων τὸ τὴν αἴσθησιν μίαν εἶναι ἤ τι ἄλλο [a] τοιοῦτον. Τὰ δὲ κατ' ἀναλογίαν τὰ
3 αὐτὰ καὶ τὸ μέσον ἕξει κατ' ἀναλογίαν. Ἔχει δ' οὕτω [b] τὸ παρακολουθεῖν τὸ αἴτιον ἀλλήλοις καὶ οὗ αἴτιον καὶ ᾧ αἴτιον. Καθ' ἕκαστον [c] μὲν λαμβάνοντι τὸ οὗ αἴτιον ἐπὶ πλέον, οἷον τὸ τέτταρσιν [d] ἴσας τὰς ἔξω ἐπὶ πλέον ἢ τρίγωνον ἢ τετράγωνον, ἅπασι δὲ [e] ἐπ' ἴσον· ὅσα γὰρ τέτταρσιν ὀρθαῖς ἴσας [f] τὰς ἔξω, καὶ τὸ μέσον ὁμοίως. Ἔστι δὲ τὸ μέσον λόγος τοῦ πρώτου ἄκρου, διὸ πᾶσαι αἱ ἐπιστῆμαι δι' ὁρισμοῦ γί-
4 γνονται. Οἷον τὸ φυλλορροεῖν ἅμα ἀκολουθεῖ τῇ ἀμπέλῳ

[p] τοῖσδι B, τοῖς δ' εἰ A. [q] τοιοισδὶ D. [r] φοιτοῖς A. [s] δὴ ὑπάρχει B. [t] ὁτιοῦν B. [v] αἴτιον om. pr. D. [w] τοῦ om. A. [x] ὃ A.B. [y] ἐν om. A. [z] χρῶμα om. A. [a] τοιοῦτο D. [b] τῷ παρ. corr. D. [c] μὲν] μὲν γὰρ D. [d] ἴσως D. [e] ἐπίσων A.B. [f] τὰς] τὰ A.B.

καὶ ὑπερέχει, καὶ συκῇ, καὶ ὑπερέχει· ἀλλ' οὐ πάντων, ἀλλ'
[g] ἴσον. Εἰ δὴ λάβοις τὸ πρῶτον μέσον, λόγος τοῦ φυλ-
λορροεῖν ἐστίν. Ἔσται γὰρ πρῶτον μὲν ἐπὶ θάτερα μέσον,
ὅτι τοιαδὶ ἅπαντα· εἶτα τούτου μέσον, ὅτι ὀπὸς πήγνυται ἤ
τι ἄλλο τοιοῦτον. Τί δ' ἐστὶ τὸ φυλλορροεῖν; τὸ πήγνυ-
σθαι τὸν ἐν τῇ συνάψει τοῦ σπέρματος ὀπόν.

Ἐπὶ δὲ τῶν σχημάτων ὧδε [h] ἀποδώσει ζητοῦσι τὴν παρα- 5
κολούθησιν τοῦ αἰτίου καὶ οὗ αἴτιον. Ἔστω τὸ Α τῷ Β ὑπάρ-
χειν παντί, τὸ δὲ Β ἑκάστῳ τῶν Δ, ἐπὶ [i] πλεῖον δέ. Τὸ μὲν
δὴ Β καθόλου ἂν εἴη τοῖς Δ· τοῦτο γὰρ λέγω καθόλου ὃ μὴ
ἀντιστρέφει, πρῶτον δὲ καθόλου [k] ᾧ ἕκαστον μὲν μὴ [l] ἀν-
τιστρέφει, ἅπαντα δὲ ἀντιστρέφει καὶ παρεκτείνει. Τοῖς δὴ 6
Δ αἴτιον τοῦ Α τὸ Β. Δεῖ ἄρα τὸ Α ἐπὶ πλέον τοῦ Β πα-
ρεκτείνειν· εἰ δὲ μή, τί μᾶλλον αἴτιον ἔσται τοῦτο ἐκείνου;
εἰ δὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς Ε τὸ Α, ἔσται τι ἐκεῖνα ἓν ἅπαντα
ἄλλο τοῦ Β. Εἰ γὰρ μή, πῶς ἔσται εἰπεῖν ὅτι ᾧ τὸ Ε, τὸ
Α παντί, ᾧ δὲ τὸ Α, οὐ παντὶ τὸ Ε; διὰ τί γὰρ οὐκ ἔσται
τι αἴτιον, οἷον τὸ Α [m] ὑπάρχει πᾶσι τοῖς Δ; ἀλλ' ἆρα καὶ
[n] τὰ [o] Ε ἔσται τι ἕν; ἐπισκέψασθαι [p] δεῖ τοῦτο, καὶ ἔστω 7
τὸ Γ. Ἐνδέχεται δὴ τοῦ αὐτοῦ πλείω αἴτια εἶναι, ἀλλ' οὐ
τοῖς αὐτοῖς τῷ εἴδει, οἷον τοῦ μακρόβια εἶναι τὰ μὲν τετρά-
ποδα [q] τὸ μὴ ἔχειν χολήν, τὰ δὲ πτηνὰ τὸ ξηρὰ εἶναι ἢ ἕτε-
ρόν τι. [r] Εἰ δὲ εἰς τὸ ἄτομον μὴ εὐθὺς ἔρχονται, καὶ μὴ μόνον
ἓν τὸ μέσον ἀλλὰ πλείω, καὶ τὰ αἴτια πλείω.

Πότερον δ' αἴτιον τῶν μέσων τὸ πρὸς τὸ καθόλου πρῶτον 18
ἢ τὸ πρὸς τὸ καθ' ἕκαστον [s] τοῖς καθ' ἕκαστον; δῆλον δὴ
ὅτι [t] τὰ ἐγγύτατα ἑκάστῳ ᾧ αἴτιον. Τοῦ γὰρ τὸ πρῶτον
ὑπὸ [v] τὸ καθόλου ὑπάρχειν, τοῦτο αἴτιον, οἷον τῷ Δ τὸ Γ
τοῦ τὸ Β ὑπάρχειν αἴτιον. Τῷ μὲν οὖν Δ τὸ Γ αἴτιον τοῦ
Α, τῷ δὲ Γ τὸ Β, τούτῳ δὲ αὐτό.

[g] ἴσων A.B. [h] ἀποδοσει A. [i] πλέον D. [k] ὃ A. [l] ἀντιστρέφειν A. [m] ὑπάρχει] τῷ δ. ὑπάρχει γὰρ D. [n] τὸ A. [o] Ε] ε εἴπερ corr. D. [p] δὴ A.B.D. [q] τὸ—τὸ] τῶι—τῶι B. [r] εἰ D. [s] τοῖς καθ' ἕκαστον om. A.D. [t] τὰ om. A. [v] τοῦ καθ. A.B.

19 Περὶ μὲν οὖν συλλογισμοῦ καὶ ἀποδείξεως, [w] τί τε ἑκάτερόν ἐστι καὶ πῶς γίνεται, [x] φανερόν, ἅμα δὲ καὶ περὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς· ταὐτὸν γάρ ἐστιν. Περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν, πῶς τε γίνονται γνώριμοι καὶ τίς ἡ γνωρίζουσα ἕξις, ἐντεῦθέν ἐστι δῆλον προαπορήσασι πρῶτον.

Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται ἐπίστασθαι δι' ἀποδείξεως μὴ γινώσκοντι τὰς πρώτας ἀρχὰς τὰς ἀμέσους, εἴρηται πρότερον. [y] Τῶν δ' ἀμέσων τὴν γνῶσιν, καὶ πότερον ἡ αὐτή ἐστιν ἢ οὐχ ἡ αὐτή, διαπορήσειεν [z] ἄν τις, καὶ πότερον ἐπιστήμη ἑκατέρου ἢ οὔ, ἢ τοῦ μὲν ἐπιστήμη τοῦ δ' ἕτερόν τι γένος, καὶ πότερον οὐκ ἐνοῦσαι αἱ ἕξεις [a] ἐγγίνονται ἢ [b] ἐν-
2 οῦσαι λελήθασιν. Εἰ μὲν δὴ ἔχομεν αὐτάς, ἄτοπον· συμβαίνει γὰρ ἀκριβεστέρας ἔχοντας γνώσεις ἀποδείξεως λανθάνειν. Εἰ δὲ λαμβάνομεν μὴ ἔχοντες πρότερον, πῶς ἂν γνωρίζοιμεν καὶ μανθάνοιμεν ἐκ μὴ προϋπαρχούσης γνώσεως; ἀδύνατον γάρ, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως [c] ἐλέγομεν. Φανερὸν τοίνυν ὅτι οὔτ' ἔχειν οἷόν τε, [d] οὔτ' ἀγνοοῦσι καὶ
3 μηδεμίαν ἔχουσιν ἕξιν ἐγγίνεσθαι. Ἀνάγκη ἄρα ἔχειν μέν τινα δύναμιν, μὴ τοιαύτην δ' ἔχειν ἣ ἔσται τούτων τιμιωτέρα κατ' ἀκρίβειαν. Φαίνεται δὲ τοῦτό γε πᾶσιν [e] ὑπάρχον τοῖς ζῴοις. Ἔχει γὰρ δύναμιν σύμφυτον κριτικήν, ἣν καλοῦσιν αἴσθησιν· ἐνούσης δ' αἰσθήσεως τοῖς μὲν τῶν ζῴων ἐγγίνεται μονὴ τοῦ αἰσθήματος, τοῖς δ' οὐκ ἐγγίνεται. Ὅσοις μὲν οὖν μὴ ἐγγίνεται, ἢ ὅλως ἢ περὶ ἃ μὴ ἐγγίνεται, οὐκ ἔστι τούτοις γνῶσις ἔξω τοῦ αἰσθάνεσθαι· ἐν οἷς δ', [f] ἔνεστιν αἰσθα-
4 νομένοις ἔχειν [g] ἔτι ἐν τῇ ψυχῇ. Πολλῶν δὲ τοιούτων [h] γινομένων ἤδη διαφορά τις γίνεται, ὥστε τοῖς μὲν γίνεσθαι λόγον ἐκ τῆς τῶν τοιούτων μονῆς, τοῖς δὲ μή. Ἐκ μὲν οὖν αἰσθήσεως γίνεται μνήμη, ὥσπερ λέγομεν, ἐκ δὲ μνήμης πολλάκις τοῦ αὐτοῦ γινομένης ἐμπειρία· αἱ γὰρ πολλαὶ μνῆμαι

[w] ὅτι D. [x] φανερόν ἐστιν ἅμα D. [y] τῶν διαμέσων A. [z] ἄν om. A. [a] γίνονται D. [b] ἐνουσία A. [c] λέγομεν A. [d] οὔτ' ἀγνοοῦσι— ἐγγίνεσθαι] οὐ γὰρ ἂν ἠγνοοῦμεν· οὔτε ἐγγίνεσθαι μὴ δὲ μίαν ἔχουσιν ἕξιν D. [e] ὑπάρχειν D. [f] ἔνεστιν ἢ μὴ αἰσθ. D. [g] ἔτι] τι D. [h] γενομένων D.

τῷ ἀριθμῷ [i]ἐμπειρία μία ἐστίν. Ἐκ δ' ἐμπειρίας ἢ ἐκ παντὸς ἠρεμήσαντος τοῦ καθόλου ἐν τῇ ψυχῇ, τοῦ ἑνὸς παρὰ τὰ πολλά, ὃ ἂν ἐν ἅπασιν ἓν ἐνῇ ἐκείνοις τὸ αὐτό, τέχνης ἀρχὴ καὶ ἐπιστήμης, ἐὰν μὲν περὶ γένεσιν, τέχνης, ἐὰν δὲ περὶ τὸ ὄν, ἐπιστήμης. Οὔτε δὴ ἐνυπάρχουσιν ἀφωρισμέναι αἱ ἕξεις, 5
οὔτ' ἀπ' ἄλλων ἕξεων γίνονται γνωστικωτέρων, [k]ἀλλ' ἀπὸ αἰσθήσεως, οἷον ἐν μάχῃ τροπῆς γενομένης ἑνὸς στάντος ἕτερος ἔστη, εἶθ' ἕτερος, ἕως ἐπὶ ἀρχὴν ἦλθεν. Ἡ δὲ ψυχὴ ὑπάρχει τοιαύτη οὖσα οἵα δύνασθαι πάσχειν τοῦτο. Ὃ δ' ἐλέχθη μὲν πάλαι, οὐ σαφῶς δὲ ἐλέχθη, πάλιν εἴπωμεν.
Στάντος γὰρ τῶν [l]ἀδιαφόρων ἑνός, πρῶτον μὲν ἐν τῇ ψυχῇ 6
καθόλου (καὶ γὰρ αἰσθάνεται μὲν τὸ καθ' ἕκαστον, ἡ δ' αἴσθησις τοῦ καθόλου ἐστίν, οἷον ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐ Καλλίου ἀνθρώπου) πάλιν ἐν τούτοις ἵσταται, ἕως ἂν τὰ ἀμερῆ στῇ καὶ τὰ καθόλου, οἷον τοιονδὶ ζῷον, ἕως ζῷον· καὶ ἐν τούτῳ ὡσαύτως. Δῆλον δὴ ὅτι [m]ἡμῖν τὰ πρῶτα ἐπαγωγῇ γνωρίζειν ἀναγκαῖον· καὶ γὰρ [n]καὶ αἴσθησις οὕτω [o]τὸ καθόλου ἐμποιεῖ. Ἐπεὶ δὲ τῶν περὶ τὴν διάνοιαν ἕξεων, αἷς ἀληθεύ- 7
ομεν, αἱ μὲν ἀεὶ ἀληθεῖς εἰσίν, αἱ δὲ [p]ἐπιδέχονται τὸ ψεῦδος, οἷον δόξα καὶ λογισμός, [q]ἀληθῆ δ' ἀεὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς, καὶ [r]οὐδὲν ἐπιστήμης ἀκριβέστερον ἄλλο γένος ἢ νοῦς, αἱ δ' ἀρχαὶ τῶν ἀποδείξεων γνωριμώτεραι, ἐπιστήμη δ' ἅπασα μετὰ λόγου ἐστί, τῶν ἀρχῶν ἐπιστήμη μὲν οὐκ ἂν εἴη, ἐπεὶ δ' [r]οὐδὲν ἀληθέστερον ἐνδέχεται εἶναι ἐπιστήμης ἢ νοῦν, νοῦς ἂν εἴη τῶν ἀρχῶν, ἔκ τε τούτων σκοποῦσι καὶ ὅτι ἀποδείξεως ἀρχὴ οὐκ ἀπόδειξις, ὥστ' οὐδ' ἐπιστήμης ἐπιστήμη. Εἰ οὖν [s]μηδὲν ἄλλο παρ' ἐπιστήμην γένος ἔχομεν ἀληθές, νοῦς ἂν εἴη ἐπιστήμης ἀρχή. Καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς εἴη ἄν, ἡ δὲ [t]πᾶσα ὁμοίως ἔχει πρὸς τὸ ἅπαν πρᾶγμα.

[i] ἐμπειρίαι D, omisso μία. [k] ἀλλ' om. D. [l] διαφορῶν A. [m] ἡ μὲν pr. A.B. [n] καὶ om. D. [o] τὰ D. [p] δὲ δέχονται καὶ τὸ D. [q] ἀληθὴς D. [r] οὐθὲν D. [s] οὐθὲν D. [t] ἅπασα D.

ΤΟΠΙΚΩΝ [a]Α.

Ἡ ΜΕΝ πρόθεσις τῆς πραγματείας μέθοδον εὑρεῖν, ἀφ' ἧς δυνησόμεθα συλλογίζεσθαι περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος προβλήματος ἐξ ἐνδόξων, καὶ αὐτοὶ λόγον ὑπέχοντες μηθὲν ἐροῦμεν ὑπεναντίον. Πρῶτον [b]οὖν ῥητέον τί ἐστι συλλογισμὸς καὶ τίνες αὐτοῦ διαφοραί, ὅπως ληφθῇ ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμός· τοῦτον γὰρ ζητοῦμεν κατὰ τὴν προκειμένην πραγματείαν.

2 Ἔστι δὴ συλλογισμὸς λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει διὰ τῶν κειμένων. Ἀπόδειξις μὲν οὖν ἐστίν, ὅταν ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων ὁ συλλογισμὸς [c]ᾖ, ἢ ἐκ τοιούτων ἃ διά τινων πρώτων καὶ ἀληθῶν τῆς περὶ αὐτὰ γνώσεως τὴν ἀρχὴν εἴληφεν· διαλεκτικὸς δὲ συλλογισμὸς ὁ ἐξ ἐνδόξων συλλογιζόμενος. Ἔστι δὲ ἀληθῆ μὲν καὶ πρῶτα τὰ μὴ δι' ἑτέρων ἀλλὰ δι' αὑτῶν ἔχοντα τὴν πίστιν· οὐ δεῖ γὰρ ἐν ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἀρχαῖς ἐπιζητεῖσθαι τὸ διὰ τί, ἀλλ' ἑκάστην τῶν ἀρχῶν αὐτὴν
3 καθ' [d]ἑαυτὴν εἶναι πιστήν. Ἔνδοξα δὲ τὰ δοκοῦντα πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ τούτοις ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις καὶ ἐνδόξοις. Ἐριστικὸς δ' ἐστὶ συλλογισμὸς ὁ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, μὴ ὄντων δέ, καὶ ὁ ἐξ ἐνδόξων ἢ φαινομένων ἐνδόξων φαινόμενος. Οὐ γὰρ πᾶν τὸ φαινόμενον ἔνδοξον καὶ ἔστιν ἔνδοξον. [e]Οὐθὲν γὰρ τῶν λεγομένων ἐνδόξων ἐπιπόλαιον ἔχει παντελῶς τὴν φαντασίαν, [f]καθὰ περὶ [g]τὰς τῶν ἐριστικῶν λόγων ἀρχὰς συμβέβηκεν ἔχειν· παραχρῆμα γὰρ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς καὶ

[a] Ᾱ A, ἄλφα B, Ᾱ ͅ C. [b] οὖν] μὲν οὖν C. [c] ᾖ post ἀληθῶν ponit C. [d] αὑτὴν C. [e] οὐθὲν C. [f] καθάπερ B.C. [g] τῆς— ἀρχῆς A.

[h] μικρὰ συνορᾶν δυναμένοις κατάδηλος ἐν αὐτοῖς ἡ τοῦ ψεύ-
δους ἐστὶ φύσις. Ὁ μὲν οὖν πρότερος τῶν ῥηθέντων ἐριστι- 4
κῶν συλλογισμῶν καὶ συλλογισμὸς λεγέσθω, ὁ δὲ λοιπὸς
ἐριστικὸς μὲν συλλογισμός, συλλογισμὸς δ' οὔ, ἐπειδὴ φαί-
νεται μὲν συλλογίζεσθαι, συλλογίζεται δ' οὔ.

Ἔτι [i] δὲ παρὰ τοὺς εἰρημένους ἅπαντας συλλογισμοὺς οἱ 5
ἐκ τῶν περί τινας ἐπιστήμας οἰκείων γινόμενοι παραλογι-
σμοί, καθάπερ ἐπὶ τῆς γεωμετρίας καὶ τῶν [k] ταύτῃ συγγε-
νῶν συμβέβηκεν ἔχειν. Ἔοικε γὰρ ὁ τρόπος οὗτος διαφέρειν
τῶν εἰρημένων συλλογισμῶν· οὔτε γὰρ ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώ-
των συλλογίζεται ὁ ψευδογραφῶν, οὔτ' ἐξ ἐνδόξων. Εἰς 6
γὰρ τὸν ὅρον οὐκ ἐμπίπτει· οὔτε γὰρ τὰ πᾶσι δοκοῦντα
λαμβάνει οὔτε τὰ τοῖς πλείστοις οὔτε τὰ τοῖς σοφοῖς, καὶ
τούτοις οὔτε τὰ πᾶσιν οὔτε τοῖς πλείστοις οὔτε τοῖς ἐνδοξο-
τάτοις, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων μὲν τῇ ἐπιστήμῃ λημμάτων, οὐκ
ἀληθῶν δὲ τὸν συλλογισμὸν ποιεῖται. Τῷ γὰρ ἢ τὰ ἡμι-
κύκλια περιγράφειν μὴ ὡς δεῖ, ἢ γραμμάς τινας ἄγειν μὴ ὡς
ἂν ἀχθείησαν, τὸν παραλογισμὸν [l] ποιεῖται.

Εἴδη μὲν οὖν [m] τῶν συλλογισμῶν, [n] ὡς τύπῳ περιλαβεῖν, 7
ἔστω τὰ εἰρημένα. Καθόλου δ' εἰπεῖν περὶ πάντων τῶν εἰρη-
μένων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθησομένων, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν
διωρίσθω, διότι περὶ οὐδενὸς αὐτῶν τὸν ἀκριβῆ λόγον ἀπο-
δοῦναι προαιρούμεθα, ἀλλ' ὅσον [o] τύπῳ περὶ αὐτῶν βουλό-
μεθα διελθεῖν, παντελῶς ἱκανὸν ἡγούμενοι κατὰ τὴν προκει-
μένην μέθοδον τὸ δύνασθαι γνωρίζειν ὁπωσοῦν ἕκαστον αὐ-
τῶν.

Ἑπόμενον δ' ἂν εἴη τοῖς εἰρημένοις εἰπεῖν πρὸς πόσα τε 2
καὶ τίνα χρήσιμος ἡ πραγματεία. Ἔστι δὴ πρὸς τρία, πρὸς
γυμνασίαν, πρὸς τὰς ἐντεύξεις, πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν
ἐπιστήμας. Ὅτι μὲν οὖν πρὸς γυμνασίαν χρήσιμος, ἐξ αὐ-
τῶν καταφανές ἐστι· μέθοδον γὰρ ἔχοντες ῥᾷον [p] περὶ τοῦ

[h] σμικρὰ B. [i] δὲ om. C. [k] ταύτῃ A, ταύτης B. [l] ποιεῖται ὁ ψευδογραφῶν. Εἴδη C. [m] τῶν om. C. [n] ὡς τύπῳ περιλαβεῖν om. A. [o] τύπῳ εἰπεῖν περὶ C. [p] ὑπὲρ C.

προτεθέντος ἐπιχειρεῖν δυνησόμεθα. Πρὸς δὲ τὰς ἐντεύξεις, διότι τὰς τῶν πολλῶν κατηριθμημένοι δόξας οὐκ ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων δογμάτων ὁμιλήσομεν πρὸς αὐτούς, μεταβιβάζοντες ὅ τι ἂν μὴ καλῶς [q] φαίνωνται λέγειν
2 ἡμῖν. Πρὸς δὲ τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας, ὅτι δυνάμενοι πρὸς ἀμφότερα διαπορῆσαι ῥᾷον ἐν ἑκάστοις κατοψόμεθα τἀληθές τε καὶ [r] τὸ ψεῦδος. Ἔτι δὲ πρὸς τὰ πρῶτα τῶν περὶ ἑκάστην ἐπιστήμην ἀρχῶν. Ἐκ μὲν γὰρ τῶν οἰκείων τῶν κατὰ τὴν προτεθεῖσαν ἐπιστήμην ἀρχῶν [s] ἀδύνατον εἰπεῖν τι περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴ πρῶται αἱ ἀρχαὶ [t] ἁπάντων εἰσί, διὰ δὲ τῶν περὶ ἕκαστα ἐνδόξων [v] ἀνάγκη περὶ αὐτῶν [w] διελθεῖν. Τοῦτο δ' ἴδιον ἢ μάλιστα οἰκεῖον τῆς διαλεκτικῆς ἐστίν· ἐξεταστικὴ γὰρ οὖσα πρὸς τὰς ἁπασῶν τῶν μεθόδων ἀρχὰς ὁδὸν [x] ἔχει.

3 Ἕξομεν δὲ τελέως τὴν μέθοδον, ὅταν ὁμοίως ἔχωμεν ὥσπερ ἐπὶ ῥητορικῆς καὶ ἰατρικῆς καὶ τῶν τοιούτων δυνάμεων. Τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν ἐνδεχομένων ποιεῖν [y] ἃ προαιρούμεθα. Οὔτε γὰρ ὁ ῥητορικὸς ἐκ παντὸς τρόπου πείσει, οὔθ' ὁ ἰατρικὸς ὑγιάσει· ἀλλ' ἐὰν τῶν ἐνδεχομένων μηδὲν [z] παραλείπῃ, ἱκανῶς αὐτὸν ἔχειν τὴν ἐπιστήμην φήσομεν.

4 Πρῶτον οὖν θεωρητέον ἐκ τίνων ἡ μέθοδος. Εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι, καὶ πῶς τούτων [a] εὐπορήσομεν, ἔχοιμεν ἂν ἱκανῶς τὸ προκείμενον. Ἔστι δ' ἀριθμῷ ἴσα καὶ [b] ταὐτά, ἐξ ὧν τε οἱ λόγοι καὶ περὶ ὧν οἱ συλλογισμοί. Γίνονται μὲν γὰρ οἱ λόγοι ἐκ τῶν προτάσεων· περὶ ὧν [c] δὲ οἱ συλλογισμοί, τὰ προβλήματά ἐστι. Πᾶσα δὲ πρότασις καὶ πᾶν πρόβλημα ἢ [d] γένος ἢ ἴδιον ἢ συμβεβηκὸς δηλοῖ· καὶ γὰρ τὴν διαφορὰν ὡς οὖσαν γενικὴν
2 ὁμοῦ τῷ γένει τακτέον. Ἐπεὶ δὲ τοῦ ἰδίου [e] τὸ μὲν τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει, [f] τὸ δ' οὐ σημαίνει, διῃρήσθω τὸ ἴδιον εἰς

[q] φαίνονται A. et pr. C. [r] τὸ om. C. [s] οὐ δυνατὸν C. [t] πάντων C. [v] ἀνάγκη τι περὶ A. [w] διελθεῖν περὶ αὐτῶν C. [x] ἕξει C. [y] ὃ C. [z] παραλίπῃ A.C. [a] ἐκπορήσομεν pr. A. [b] τὰ αὐτὰ A.B. [c] δὲ γίνονται οἱ C. [d] ἴδιον ἢ γένος C. [e] τὸ μὲν om. B. [f] τὸ δ' οὐ σημαίνει om. pr. C.

ἄμφω τὰ [g] προειρημένα μέρη, καὶ καλείσθω τὸ μὲν τὸ τί ἦν
εἶναι σημαῖνον ὅρος, τὸ δὲ λοιπὸν κατὰ τὴν κοινὴν περὶ αὐ-
τῶν ἀποδοθεῖσαν ὀνομασίαν προσαγορευέσθω ἴδιον. Δῆλον
οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων [h] ὅτι κατὰ τὴν νῦν διαίρεσιν τέτταρα
τὰ πάντα συμβαίνει γίνεσθαι, ἢ [i] ἴδιον ἢ ὅρον ἢ γένος ἢ συμ-
βεβηκός. Μηδεὶς δ' ἡμᾶς ὑπολάβῃ λέγειν ὡς ἕκαστον τού-
των καθ' αὑτὸ λεγόμενον [k] πρότασις ἢ πρόβλημά ἐστιν, ἀλλ'
ὅτι ἀπὸ τούτων καὶ τὰ προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις γί-
νονται. Διαφέρει δὲ τὸ πρόβλημα καὶ ἡ πρότασις τῷ τρό- 3
πῳ. Οὕτω μὲν γὰρ ῥηθέντος, ἆρά γε τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν
ὁρισμός ἐστιν ἀνθρώπου; καὶ ἆρά γε τὸ ζῷον γένος [l] ἐστὶ
τοῦ ἀνθρώπου; πρότασις γίνεται. Ἐὰν δέ, πότερον τὸ
ζῷον πεζὸν δίπουν ὁρισμός ἐστιν ἀνθρώπου ἢ οὔ; [m] καὶ πό-
τερον τὸ ζῷον γένος ἐστίν; πρόβλημα γίνεται. Ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ὥστ' εἰκότως ἴσα τῷ ἀριθμῷ [n] τὰ
προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις εἰσίν. Ἀπὸ πάσης γὰρ προ-
τάσεως πρόβλημα ποιήσεις [o] μεταβάλλων τῷ τρόπῳ.

Λεκτέον δὲ τί ὅρος, τί ἴδιον, τί γένος, τί συμβεβηκός. 5
Ἔστι δ' ὅρος μὲν λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων. Ἀπο-
δίδοται δὲ ἢ λόγος ἀντ' ὀνόματος ἢ λόγος ἀντὶ λόγου· δυ-
νατὸν γὰρ καὶ τῶν ὑπὸ λόγου τινὰ σημαινομένων ὁρίσασθαι.
Ὅσοι δ' ὁπωσοῦν ὀνόματι τὴν ἀπόδοσιν ποιοῦνται, δῆλον ὡς
οὐκ ἀποδιδόασιν οὗτοι τὸν τοῦ πράγματος ὁρισμόν, ἐπειδὴ
πᾶς ὁρισμὸς λόγος τίς ἐστιν. Ὁρικὸν μέντοι καὶ τὸ τοιοῦ-
τον θετέον, οἷον ὅτι καλόν ἐστι τὸ πρέπον. Ὁμοίως δὲ καὶ 2
τὸ πότερον [p] ταὐτὸν αἴσθησις καὶ ἐπιστήμη ἢ ἕτερον· καὶ
γὰρ περὶ τοὺς ὁρισμούς, πότερον ταὐτὸν ἢ ἕτερον, ἡ πλείστη
γίνεται διατριβή. Ἁπλῶς δὲ ὁρικὰ πάντα λεγέσθω τὰ ὑπὸ
τὴν αὐτὴν [q] ὄντα μέθοδον τοῖς ὁρισμοῖς. Ὅτι δὲ πάντα τὰ
νῦν ῥηθέντα τοιαῦτ' ἐστί, δῆλον ἐξ αὐτῶν. Δυνάμενοι γὰρ 3

[g] εἰρημένα C. [h] διότι A.B. et pr. C. [i] ὅρον ἢ ἴδιον C. [k] πρόβλημα ἢ πρότασις C. [l] ἐστὶ om. C. [m] καὶ—ἐστίν om. A.B. [n] τὰ] καὶ τὰ C. [o] μεταβαλὼν C, μεταλαμβάνων A. [p] ταὐτόν ἐστιν αἴσθησις C. [q] μέθοδον ὄντα C.

ὅτι ταὐτὸν καὶ ὅτι ἕτερον διαλέγεσθαι, τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἐπιχειρεῖν εὐπορήσομεν· δείξαντες γὰρ ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστιν ἀνῃρηκότες ἐσόμεθα τὸν ὁρισμόν. Οὐ μὴν ἀντιστρέφει γε τὸ νῦν ῥηθέν· οὐ γὰρ ἱκανὸν πρὸς τὸ κατασκευάσαι τὸν ὁρισμὸν τὸ δεῖξαι ταὐτὸν ὄν. Πρὸς μέντοι τὸ ἀνασκευάσαι αὔταρκες τὸ δεῖξαι ὅτι οὐ ταὐτόν.

4 *Ἴδιον δ' ἐστὶν ὃ μὴ δηλοῖ μὲν τὸ τί ἦν εἶναι, μόνῳ δ' ὑπάρχει καὶ ἀντικατηγορεῖται τοῦ πράγματος, οἷον ἴδιον ἀνθρώπου τὸ γραμματικῆς* [r] *εἶναι δεκτικόν· εἰ γὰρ ἄνθρωπός ἐστι, γραμματικῆς δεκτικός ἐστι, καὶ εἰ γραμματικῆς δεκτικός ἐστιν, ἄνθρωπός ἐστιν.* [s] *Οὐθεὶς γὰρ ἴδιον λέγει τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλῳ ὑπάρχειν, οἷον τὸ καθεύδειν ἀνθρώπῳ, οὐδ' ἂν*
5 *τύχῃ κατά τινα χρόνον μόνῳ ὑπάρχον. Εἰ δ' ἄρα τι καὶ λέγοιτο τῶν τοιούτων ἴδιον, οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ ποτὲ ἢ πρός τι ἴδιον ῥηθήσεται· τὸ μὲν γὰρ ἐκ* [t] *δεξιῶν εἶναι ποτὲ ἴδιόν ἐστι, τὸ δὲ δίπουν πρός τι ἴδιον τυγχάνει λεγόμενον, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς ἵππον καὶ κύνα. Ὅτι δὲ τῶν ἐνδεχομένων* [v] *ἄλλῳ ὑπάρχειν οὐθὲν ἀντικατηγορεῖται, δῆλον· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον, εἴ τι καθεύδει, ἄνθρωπον εἶναι.*

6 *Γένος δ' ἐστὶ τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. Ἐν τῷ τί ἐστι δὲ κατηγορεῖσθαι τὰ τοιαῦτα λεγέσθω, ὅσα ἁρμόττει ἀποδοῦναι* [w] *ἐρωτηθέντας τί ἐστι τὸ προκείμενον, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἁρμόττει,* [x] *ἐρωτηθέντα τί ἐστι* [y] *τὸ προκείμενον, εἰπεῖν ὅτι*
7 *ζῷον. Γενικὸν δὲ καὶ* [z] *τὸ πότερον ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἄλλο ἄλλῳ ἢ ἐν ἑτέρῳ. Καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τὴν αὐτὴν μέθοδον* [a] *πίπτει τῷ γένει· διαλεχθέντες γὰρ ὅτι* [b] *τὸ ζῷον γένος τοῦ ἀνθρώπου, ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ βοός, διειλεγμένοι ἐσόμεθα* [c] *ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ γένει. Ἐὰν δὲ τοῦ μὲν ἑτέρου*

[r] *δεκτικὸν εἶναι* C. [s] *οὐδεὶς γὰρ λέγει ἴδιον* C. [t] *δεξιᾶς* C. [v] *ἄλλῳ*] *καὶ ἄλλω* C. [w] *ἐρωτηθέντα* B. [x] *ἐρωτηθέντας* C. [y] *τὸ προκείμενον* om. C. [z] *τὸ* om. A.B. [a] *τῷ γένει πίπτει* C. [b] *τὸ* om. pr. C. [c] *ὅτι ταῦτα ἐν* C.

δείξωμεν ὅτι γένος ἐστί, τοῦ δὲ ἑτέρου ὅτι οὐκ ἔστι, διειλεγμένοι ἐσόμεθα ὅτι οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ταῦτ᾽ ἐστίν.

Συμβεβηκὸς δέ ἐστιν ὃ μηδὲν μὲν τούτων ἐστί, μήτε ὅρος 8
μήτε ἴδιον μήτε γένος, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι, καὶ ὃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ὁτῳοῦν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν, οἷον τὸ καθῆσθαι ἐνδέχεται ὑπάρχειν [d] τινὶ τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκόν· τὸ γὰρ αὐτὸ οὐθὲν κωλύει
ὁτὲ μὲν λευκὸν ὁτὲ δὲ μὴ λευκὸν εἶναι. Ἔστι δὲ τῶν τοῦ 9
συμβεβηκότος ὁρισμῶν ὁ δεύτερος βελτίων· τοῦ μὲν γὰρ πρώτου ῥηθέντος ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει [e] τις συνήσειν, προειδέναι τί ἐστιν ὅρος καὶ [f] γένος καὶ ἴδιον, ὁ δὲ δεύτερος αὐτοτελής ἐστι πρὸς τὸ γνωρίζειν τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ λεγόμενον καθ᾽ αὑτό. Προσκείσθωσαν δὲ τῷ συμβεβηκότι καὶ αἱ πρὸς ἄλληλα συγκρίσεις, ὁπωσοῦν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος λεγόμεναι, οἷον πότερον τὸ καλὸν ἢ τὸ συμφέρον αἱρετώτερον, καὶ πότερον ὁ κατ᾽ ἀρετὴν ἢ ὁ κατ᾽ ἀπόλαυσιν ἡδίων βίος, καὶ εἴ τι ἄλλο παραπλησίως [g] τυγχάνει τούτοις λεγόμενον· ἐπὶ πάντων γὰρ τῶν τοιούτων, ποτέρῳ μᾶλλον τὸ κατηγορούμενον
συμβέβηκεν, ἡ ζήτησις γίνεται. Δῆλον δ᾽ ἐξ αὐτῶν ὅτι τὸ 10
συμβεβηκὸς οὐθὲν κωλύει ποτὲ καὶ πρός τι ἴδιον γίνεσθαι, οἷον τὸ καθῆσθαι συμβεβηκὸς ὄν, ὅταν τις μόνος κάθηται, τότε ἴδιον ἔσται, [h] μὴ μόνου δὲ καθημένου πρὸς τοὺς μὴ καθημένους ἴδιον. Ὥστε καὶ πρός τι καὶ ποτὲ [i] οὐθὲν κωλύει τὸ συμβεβηκὸς ἴδιον γίνεσθαι. Ἁπλῶς δ᾽ ἴδιον οὐκ ἔσται.

Μὴ λανθανέτω δ᾽ ἡμᾶς ὅτι τὰ πρὸς [k] τὸ ἴδιον καὶ τὸ 6
γένος καὶ τὸ [l] συμβεβηκὸς πάντα καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἁρμόσει λέγεσθαι. Δείξαντες γὰρ ὅτι οὐ μόνῳ ὑπάρχει τῷ ὑπὸ τὸν ὁρισμόν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου, ἢ ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθὲν ἐν τῷ ὁρισμῷ, ἢ ὅτι οὐχ ὑπάρχει τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ ῥηθέντων, ὅπερ καὶ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ἂν ῥηθείη,

[d] τινὶ] ὁτῳοῦν ἑνὶ καὶ B.C. [e] τι B. [f] ἴδιον καὶ γένος C. [g] τούτοις τυγχάνει C. [h] μὴ supra versum C. [i] οὐδὲν C. [k] γένος καὶ τὸ ἴδιον C. [l] συμβεβηκὸς λεγόμενα πάντα C.

ἀνηρηκότες ἐσόμεθα τὸν ὁρισμόν· [m] ὥστε κατὰ τὸν ἔμπροσθεν ἀποδοθέντα λόγον ἅπαντ' ἂν εἴη τρόπον τινὰ ὁρικὰ τὰ κα-
2 τηριθμημένα. Ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο μίαν ἐπὶ πάντων καθόλου μέθοδον ζητητέον· οὔτε γὰρ ῥᾴδιον εὑρεῖν τοῦτ' ἐστίν, εἴ θ' εὑρεθείη, παντελῶς ἀσαφὴς καὶ δύσχρηστος ἂν εἴη πρὸς τὴν προκειμένην πραγματείαν. Ἰδίας δὲ καθ' ἕκαστον τῶν διορισθέντων γενῶν ἀποδοθείσης μεθόδου ῥᾷον ἐκ τῶν περὶ ἕκαστον οἰκείων ἡ διέξοδος τοῦ προκειμένου [n] γένοιτ' ἄν. Ὥστε τύπῳ μέν, καθάπερ εἴρηται πρότερον, διαιρετέον, τῶν δὲ λοιπῶν τὰ μάλισθ' ἑκάστοις οἰκεῖα προσαπτέον, ὁρικά τε καὶ γενικὰ [o] προσαγορεύοντας αὐτά. Σχεδὸν δὲ προσῆπται τὰ ῥηθέντα πρὸς ἑκάστοις.

7 Πρῶτον δὲ πάντων περὶ ταὐτοῦ διοριστέον, ποσαχῶς λέγεται. Δόξειε δ' ἂν τὸ ταὐτὸν ὡς τύπῳ [p] λαβεῖν τριχῇ διαιρεῖσθαι. [q] Ἀριθμῷ γὰρ ἢ εἴδει ἢ γένει [r] τὸ ταὐτὸν εἰώθαμεν προσαγορεύειν, ἀριθμῷ μὲν ὧν ὀνόματα πλείω τὸ δὲ πρᾶγμα ἕν, οἷον λώπιον καὶ ἱμάτιον, εἴδει δὲ ὅσα πλείω ὄντα ἀδιάφορα κατὰ τὸ εἶδός ἐστι, καθάπερ ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ καὶ ἵππος ἵππῳ· τὰ γὰρ τοιαῦτα τῷ εἴδει λέγεται ταὐτά,
2 ὅσα ὑπὸ ταὐτὸ εἶδος. Ὁμοίως δὲ καὶ γένει ταὐτά, ὅσα ὑπὸ ταὐτὸ γένος [s] ἐστίν, οἷον ἵππος ἀνθρώπῳ. Δόξειε δ' ἂν τὸ ἀπὸ τῆς [t] αὐτῆς κρήνης ὕδωρ ταὐτὸν λεγόμενον ἔχειν [v] τινὰ διαφορὰν παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ τοιοῦτόν [w] γε ἐν τῷ αὐτῷ τετάχθω τοῖς καθ' ἓν εἶδος ὁπωσοῦν λεγομένοις. Ἅπαντα γὰρ τὰ τοιαῦτα συγγενῆ
3 καὶ παραπλήσια ἀλλήλοις ἔοικεν εἶναι. Πᾶν μὲν γὰρ ὕδωρ παντὶ ταὐτὸν τῷ εἴδει λέγεται διὰ τὸ ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα, τὸ δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς κρήνης ὕδωρ οὐδενὶ ἄλλῳ διαφέρει ἀλλ' ἢ τῷ σφοδροτέραν εἶναι τὴν ὁμοιότητα· διὸ οὐ χωρίζομεν αὐτὸ [x] τῶν καθ' ἓν εἶδος ὁπωσοῦν λεγομένων. Μάλιστα δ' ὁμο-

[m] ὥστε] καὶ ὥστε A, ὥστε καὶ B.C. [n] γίνοιτ' A.B. [o] προσαγορεύοντες A. [p] διαλαβεῖν C. [q] ἢ γὰρ ἀριθμῷ C. [r] τὸ om. C. [s] εἰσίν A. [t] αὐτῆς om. pr. A. [v] διαφοράν τινα C. [w] γε om. C. [x] τοῦ—λεγομένου C.

λογουμένως τὸ ἓν ἀριθμῷ ταὐτὸν παρὰ πᾶσι δοκεῖ λέγεσθαι. Εἴωθε δὲ καὶ τοῦτο ἀποδίδοσθαι [y] πλεοναχῶς, κυριώτατα μὲν 4 καὶ πρώτως ὅταν ὀνόματι ἢ ὅρῳ τὸ ταὐτὸν [z] ἀποδοθῇ, καθάπερ ἱμάτιον λωπίῳ καὶ ζῷον πεζὸν δίπουν ἀνθρώπῳ, δεύτερον δ' ὅταν τῷ ἰδίῳ, καθάπερ τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν ἀνθρώπῳ καὶ τὸ τῇ φύσει ἄνω φερόμενον πυρί, τρίτον δ' ὅταν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, οἷον τὸ καθήμενον ἢ τὸ μουσικὸν Σωκράτει. Πάντα γὰρ ταῦτα τὸ ἓν ἀριθμῷ βούλεται σημαίνειν. Ὅτι δ' ἀληθὲς τὸ νῦν ῥηθέν ἐστιν, ἐκ τῶν μεταβαλλόντων 5 τὰς προσηγορίας μάλιστ' ἄν τις καταμάθοι. Πολλάκις γὰρ [a] ἐπιτάσσοντες ὀνόματι καλέσαι τινὰ τῶν καθημένων μεταβάλλομεν, ὅταν τύχῃ μὴ συνιεὶς ᾧ τὴν πρόσταξιν ποιούμεθα, ὡς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος [b] αὐτοῦ μᾶλλον συνήσοντος, καὶ κελεύομεν τὸν καθήμενον ἢ διαλεγόμενον καλέσαι πρὸς ἡμᾶς, δῆλον ὡς ταὐτὸν ὑπολαμβάνοντες κατά τε τοὔνομα καὶ κατὰ τὸ συμβεβηκὸς σημαίνειν.

8 Τὸ μὲν οὖν ταὐτόν, καθάπερ εἴρηται, τριχῇ διῃρήσθω. ὅτι δ' ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων οἱ λόγοι καὶ διὰ τούτων καὶ πρὸς ταῦτα, μία μὲν πίστις ἡ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς· εἰ γάρ τις ἐπισκοποίη ἑκάστην τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλημάτων, φαίνοιτ' ἂν ἢ ἀπὸ τοῦ ὅρου ἢ ἀπὸ τοῦ ἰδίου ἢ ἀπὸ τοῦ γένους ἢ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος γεγενημένη. Ἄλλη δὲ πίστις ἡ διὰ συλλογισμοῦ. Ἀνάγκη γὰρ πᾶν τὸ περί τινος 2 κατηγορούμενον ἤτοι ἀντικατηγορεῖσθαι τοῦ πράγματος ἢ μή. Καὶ εἰ μὲν [c] ἀντικατηγορεῖται, ὅρος ἢ ἴδιον ἂν εἴη· εἰ μὲν γὰρ σημαίνει τὸ τί ἦν εἶναι, ὅρος, εἰ δὲ μὴ σημαίνει, ἴδιον· [d] τοῦτο γὰρ ἦν ἴδιον, τὸ ἀντικατηγορούμενον μέν, μὴ σημαῖνον δὲ τὸ τί ἦν εἶναι. Εἰ δὲ μὴ ἀντικατηγορεῖται τοῦ πράγματος, ἤτοι τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦ ὑποκειμένου λεγομένων ἐστὶν ἢ οὔ. Καὶ εἰ μὲν τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ [e] λεγομένων, 3 γένος ἢ διαφορὰ ἂν εἴη, ἐπειδὴ ὁ ὁρισμὸς ἐκ γένους καὶ δια-

[y] πλειοναχῶς C. [z] ἀνταποδοθῇ C. [a] ἐπιτάττοντες C. [b] μᾶλλον αὐτοῦ C. [c] ἀντικ. τοῦ πράγματος ὅρος C. [d] τοῦτο γὰρ ἦν ἴδιον om. C. [e] λεγομένων] εἴη C.

φορῶν [f] ἐστίν· εἰ δὲ μὴ τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ λεγομένων ἐστί,
δῆλον ὅτι συμβεβηκὸς ἂν εἴη· τὸ γὰρ συμβεβηκὸς ἐλέγετο
ὃ μήτε ὅρος [g] μήτε γένος μήτε ἴδιόν ἐστιν, ὑπάρχει δὲ τῷ
πράγματι.

9 Μετὰ τοίνυν [h] ταῦτα δεῖ διορίσασθαι τὰ γένη τῶν κατη-
γοριῶν, ἐν οἷς ὑπάρχουσιν αἱ ῥηθεῖσαι τέτταρες. Ἔστι δὲ
ταῦτα τὸν ἀριθμὸν δέκα, τί ἐστι, ποσόν, ποιόν, πρός τι,
ποῦ, ποτέ, κεῖσθαι, ἔχειν, ποιεῖν, πάσχειν. Ἀεὶ γὰρ τὸ
συμβεβηκὸς καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον καὶ ὁ ὁρισμὸς ἐν μιᾷ
τούτων [i] τῶν κατηγοριῶν ἔσται· πᾶσαι γὰρ αἱ [k] διὰ τούτων
προτάσεις ἢ τί ἐστιν ἢ ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ τῶν ἄλλων τινὰ
2 κατηγοριῶν σημαίνουσιν. Δῆλον δ' ἐξ αὐτῶν ὅτι ὁ τὸ τί
ἐστι σημαίνων ὁτὲ μὲν οὐσίαν [l] σημαίνει, [m] ὁτὲ δὲ ποιόν, ὁτὲ
δὲ τῶν ἄλλων τινὰ κατηγοριῶν. Ὅταν μὲν γὰρ ἐκκειμένου
ἀνθρώπου φῇ τὸ ἐκκείμενον ἄνθρωπον εἶναι ἢ ζῷον, τί ἐστι
λέγει καὶ οὐσίαν σημαίνει· ὅταν δὲ χρώματος λευκοῦ ἐκκει-
μένου φῇ τὸ ἐκκείμενον λευκὸν εἶναι ἢ χρῶμα, τί ἐστι λέγει
3 καὶ ποιὸν σημαίνει. Ὁμοίως δὲ [n] καὶ ἐὰν πηχυαίου μεγέθους
ἐκκειμένου φῇ τὸ ἐκκείμενον πηχυαῖον εἶναι μέγεθος, τί ἐστιν
ἐρεῖ καὶ ποσὸν σημαίνει. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων·
ἕκαστον γὰρ τῶν τοιούτων, ἐάν τε αὐτὸ περὶ αὐτοῦ λέγηται
ἐάν τε τὸ γένος περὶ τούτου, [o] τί ἐστι σημαίνει. Ὅταν δὲ
περὶ ἑτέρου, οὐ [o] τί ἐστι σημαίνει, ἀλλὰ ποσὸν ἢ ποιὸν ἤ τινα
4 τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. Ὥστε περὶ ὧν μὲν οἱ λόγοι καὶ ἐξ
ὧν, ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστι· πῶς δὲ ληψόμεθα καὶ δι' ὧν
εὐπορήσομεν, μετὰ ταῦτα λεκτέον.

10 Πρῶτον τοίνυν διωρίσθω, τί ἐστι πρότασις διαλεκτικὴ
καὶ τί πρόβλημα διαλεκτικόν. Οὐ γὰρ πᾶσαν πρότασιν
οὐδὲ πᾶν πρόβλημα διαλεκτικὸν θετέον· οὐδεὶς γὰρ ἂν προ-
τείνειε νοῦν ἔχων τὸ μηδενὶ δοκοῦν, οὐδὲ [p] προβάλοι τὸ πᾶσι

[f] ἐστίν om. C. [g] ἴδιον μήτε γένος, ὑπάρχει C. [h] ταῦτα διοριστέον C. [i] ἔσται τῶν κατηγοριῶν. ἅπασαι γὰρ αἱ ἀπὸ C. [k] διὰ] ἀπὸ C. [l] σημαίνει, ὁτὲ δὲ ποσόν, ὁτὲ B. [m] ὁτὲ δὲ ποιόν om. C. [n] καὶ ἐὰν om. C. [o] τί] τὸ τί C. [p] προβάλοιτο πᾶσι A.

φανερὸν ἢ τοῖς πλείστοις· τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν, τὰ
δ' οὐδεὶς ἂν θείη. Ἔστι δὲ πρότασις διαλεκτικὴ ἐρώτησις 2
ἔνδοξος ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς, καὶ τούτοις
ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις, μὴ πα-
ράδοξος· θείη γὰρ ἄν τις τὸ δοκοῦν τοῖς σοφοῖς, ἐὰν μὴ
ἐναντίον ταῖς τῶν πολλῶν δόξαις ᾖ. Εἰσὶ δὲ προτάσεις δια-
λεκτικαὶ καὶ [q] τὰ τοῖς ἐνδόξοις ὅμοια, καὶ τἀναντία [r] κατ'
ἀντίφασιν τοῖς δοκοῦσιν ἐνδόξοις εἶναι προτεινόμενα, καὶ ὅσαι
δόξαι κατὰ τέχνας εἰσὶ τὰς [s] εὑρημένας. Εἰ γὰρ ἔνδοξον τὸ 3
τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν ἐναντίων ἐπιστήμην καὶ [t] τὸ αἴσθησιν
τὴν αὐτὴν [v] εἶναι τῶν ἐναντίων, ἔνδοξον ἂν φανείη καὶ εἰ μίαν
ἀριθμῷ γραμματικὴν εἶναι, καὶ αὐλητικὴν μίαν, εἰ δὲ πλείους
[w] γραμματικάς, καὶ [x] αὐλητικὰς πλείους· πάντα γὰρ ὅμοια
καὶ συγγενῆ ταῦτ' ἔοικεν εἶναι. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τοῖς ἐν- 4
δόξοις ἐναντία κατ' ἀντίφασιν προτεινόμενα ἔνδοξα [y] φανεῖ-
ται· εἰ γὰρ ἔνδοξον ὅτι δεῖ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, καὶ ὅτι οὐ
δεῖ κακῶς ποιεῖν ἔνδοξον. Ἔστι δ' ἐναντίον μὲν ὅτι δεῖ κα-
κῶς ποιεῖν τοὺς φίλους, κατ' ἀντίφασιν δὲ ὅτι οὐ δεῖ κακῶς
ποιεῖν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ δεῖ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, τοὺς
ἐχθροὺς οὐ δεῖ. Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο [z] κατ' ἀντίφασιν τῶν
ἐναντίων· τὸ γὰρ ἐναντίον ἐστὶν ὅτι δεῖ τοὺς ἐχθροὺς εὖ
ποιεῖν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἔνδοξόν [a] δ' ἐν 5
παραβολῇ φανεῖται καὶ τὸ ἐναντίον περὶ τοῦ ἐναντίου, οἷον
εἰ τοὺς φίλους δεῖ εὖ ποιεῖν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς δεῖ κακῶς.
Φανείη δ' ἂν [b] καὶ ἐναντίον τὸ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν [c] τῷ
τοὺς [d] ἐχθροὺς κακῶς· πότερον δὲ καὶ κατ' ἀλήθειαν οὕτως
ἔχει ἢ οὔ, ἐν τοῖς ὑπὲρ τῶν ἐναντίων λεγομένοις ῥηθήσεται.
Δῆλον δ' ὅτι καὶ [e] ὅσαι δόξαι κατὰ τέχνας εἰσί, διαλεκτικαὶ 6
προτάσεις εἰσί· θείη γὰρ ἄν τις τὰ δοκοῦντα τοῖς ὑπὲρ τού-

[q] τὰ] κατὰ B. [r] κατ' ἀντίφασιν post εἶναι C. [s] ηὑρημένας B. [t] τὸ] εἴη τὸ C. [v] τῶν ἐναντίων εἶναι C. [w] γραμματικαὶ A. [x] αὐλητικαὶ A. et pr. C. [y] φαίνεται εἶναι εἰ C. [z] τῶν κατ' ἀντίφασιν ἐναντίων C. [a] δ'] δὲ καὶ A. [b] καὶ τὸ ἐναντίον B. [c] τὸ B. [d] ἐχθροὺς δεῖ κακῶς A. [e] κατὰ τὰς τέχνας δόξαι C.

των ἐπεσκεμμένοις, οἷον περὶ μὲν τῶν ἐν ἰατρικῇ ὡς [f] ὁ ἰατρός, περὶ δὲ τῶν ἐν γεωμετρίᾳ ὡς ὁ [g] γεωμέτρης· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

11 Πρόβλημα δ' ἐστὶ διαλεκτικὸν θεώρημα τὸ συντεῖνον ἢ πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν, ἢ αὐτὸ ἢ ὡς συνεργὸν πρός τι ἕτερον τῶν τοιούτων· περὶ οὗ ἢ [h] οὐδετέρως δοξάζουσιν ἢ ἐναντίως οἱ [i] πολλοὶ τοῖς σοφοῖς ἢ
2 οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς ἢ ἑκατέροι αὐτοὶ [k] ἑαυτοῖς. Ἔνια μὲν γὰρ τῶν προβλημάτων χρήσιμον [l] εἰδέναι πρὸς τὸ ἑλέσθαι ἢ φυγεῖν, οἷον πότερον ἡ ἡδονὴ αἱρετὸν ἢ οὔ, ἔνια δὲ πρὸς τὸ εἰδέναι μόνον, οἷον πότερον ὁ κόσμος ἀΐδιος ἢ οὔ, ἔνια δὲ αὐτὰ μὲν [m] καθ' αὑτὰ πρὸς [n] οὐδέτερον τούτων, συνεργὰ δέ ἐστι πρός τινα τῶν τοιούτων· πολλὰ γὰρ αὐτὰ μὲν καθ' αὑτὰ οὐ βουλόμεθα γνωρίζειν, [o] ἑτέρων δ' ἕνεκα, ὅπως διὰ
3 τούτων ἄλλο τι γνωρίσωμεν. Ἔστι δὲ προβλήματα καὶ ὧν [p] ἐναντίοι εἰσὶ συλλογισμοί (ἀπορίαν γὰρ ἔχει πότερον οὕτως ἔχει ἢ οὐχ οὕτως διὰ τὸ περὶ [q] ἀμφοτέρων εἶναι λόγους πιθανούς) καὶ περὶ ὧν λόγον μὴ ἔχομεν ὄντων μεγάλων, χαλεπὸν οἰόμενοι εἶναι τὸ διὰ τί ἀποδοῦναι, οἷον πότερον ὁ κόσμος ἀΐδιος ἢ οὔ· καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα ζητήσειεν ἄν τις.

4 Τὰ μὲν οὖν προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις, καθάπερ εἴρηται, διωρίσθω· θέσις δέ ἐστιν ὑπόληψις παράδοξος τῶν γνωρίμων τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν, οἷον ὅτι οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν, καθάπερ ἔφη Ἀντισθένης, ἢ ὅτι πάντα κινεῖται καθ' Ἡράκλειτον, ἢ ὅτι ἓν τὸ [r] ὄν, [s] καθάπερ Μέλισσός φησιν· τὸ γὰρ τοῦ τυχόντος [t] ἐναντία ταῖς δόξαις ἀποφηναμένου φρον-
5 τίζειν [v] εὔηθες. Ἢ περὶ ὧν λόγον ἔχομεν ἐναντίον ταῖς δόξαις, οἷον ὅτι οὐ πᾶν τὸ ὂν ἤτοι γενόμενόν ἐστιν ἢ ἀΐδιον, καθάπερ οἱ σοφισταί φασιν· [w] μουσικὸν γὰρ ὄντα γραμμα-

[f] ὁ om. A.B. [g] γεωμετρικὸς A.B. [h] μηδετέρως C. [i] πολλοὶ—οἱ om. C. [k] αὐτοῖς C. [l] εἰδέναι μόνον πρὸς A.B. [m] καθ' αὑτὰ om. A. [n] οὐδέτερα A.B. [o] ἑτέρου δ' ἕνεκεν C. [p] εἰσὶν ἐναντίοι C. [q] ἀμφότερα A.B. [r] ὂν] πᾶν pr. C. [s] ὥσπερ C. [t] ἐναντία ταῖς δόξαις om. C. [v] εὔηθές ἐστιν. ἢ A. [w] μουσικὸν γὰρ] τὸν μουσικὸν C.

τικὸν εἶναι οὔτε γενόμενον οὔτε ἀΐδιον ὄντα. Τοῦτο γάρ, εἰ καί τινι μὴ [x] δοκεῖ, δόξειεν ἂν διὰ [y] τὸ λόγον ἔχειν.

Ἔστι μὲν οὖν καὶ ἡ θέσις πρόβλημα· οὐ πᾶν δὲ πρόβλη- 6
μα θέσις, ἐπειδὴ ἔνια τῶν προβλημάτων τοιαῦτ' ἐστὶ περὶ ὧν οὐδετέρως δοξάζομεν. Ὅτι δέ [z] ἐστι καὶ ἡ θέσις πρόβλημα, δῆλον· ἀνάγκη γὰρ ἐκ τῶν εἰρημένων ἢ τοὺς πολλοὺς τοῖς σοφοῖς περὶ τὴν θέσιν ἀμφισβητεῖν ἢ ὁποτερουσοῦν ἑαυτοῖς, ἐπειδὴ ὑπόληψίς τις παράδοξος ἡ θέσις ἐστίν. Σχεδὸν δὲ νῦν πάντα τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα θέσεις καλοῦνται. Διαφερέτω δὲ μηδὲν ὁπωσοῦν λεγόμενον· οὐ γὰρ 7
ὀνοματοποιῆσαι βουλόμενοι διείλομεν οὕτως αὐτά, ἀλλ' ἵνα μὴ λανθάνωσιν ἡμᾶς τίνες αὐτῶν τυγχάνουσιν [a] οὖσαι διαφοραί.

Οὐ δεῖ δὲ πᾶν πρόβλημα οὐδὲ πᾶσαν θέσιν ἐπισκοπεῖν, 8
ἀλλ' ἣν ἀπορήσειεν ἄν τις τῶν λόγου δεομένων καὶ μὴ κολάσεως ἢ αἰσθήσεως· οἱ μὲν γὰρ ἀποροῦντες πότερον δεῖ τοὺς θεοὺς τιμᾶν καὶ τοὺς [b] γονέας ἀγαπᾶν ἢ οὒ κολάσεως δέονται, οἱ δὲ πότερον ἡ χιὼν λευκὴ ἢ οὒ αἰσθήσεως. Οὐδὲ δὴ ὧν σύνεγγυς ἡ ἀπόδειξις, [c] οὐδ' ὧν λίαν πόρρω· τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν, τὰ δὲ [d] πλείω ἢ κατὰ γυμναστικήν.

Διωρισμένων δὲ τούτων χρὴ διελέσθαι πόσα τῶν λόγων 12
εἴδη τῶν διαλεκτικῶν. Ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐπαγωγή, τὸ δὲ συλλογισμός. Καὶ συλλογισμὸς μὲν [e] τί ἐστιν, εἴρηται πρότερον, ἐπαγωγὴ δὲ [f] ἡ ἀπὸ τῶν [g] καθ' ἕκαστον ἐπὶ [h] τὰ καθόλου ἔφοδος, οἷον [i] εἰ ἔστι κυβερνήτης ὁ ἐπιστάμενος κράτιστος καὶ ἡνίοχος, καὶ ὅλως [k] ἐστὶν ὁ ἐπιστάμενος περὶ ἕκαστον ἄριστος. Ἔστι δ' ἡ μὲν ἐπαγωγὴ πιθανώτερον καὶ σαφέστερον καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν γνωριμώτερον καὶ τοῖς πολλοῖς κοινόν, ὁ δὲ συλλογισμὸς βιαστικώτερον καὶ πρὸς τοὺς ἀντιλογικοὺς [l] ἐνεργέστερον.

[x] δοκῇ A.B.C. [y] τὸν A. [z] ἔστι τι πρόβλημα καὶ ἡ θέσις C. [a] οὖσαι] αἱ C. [b] γονεῖς A.B. [c] οὐθ' C. [d] πλεῖον B. [e] τίς C. [f] ἡ ἀπὸ] διὰ C. [g] καθέκαστα C. [h] τὸ C. [i] εἰ om. A. [k] ἔσται περὶ ἕκαστον ὁ ἐπιστάμενος C. [l] ἐναργέστερον C.

13 Τὰ μὲν οὖν γένη περὶ ὧν τε οἱ λόγοι καὶ ἐξ ὧν, καθάπερ
ἔμπροσθεν εἴρηται, διωρίσθω· τὰ δ' ὄργανα, δι' ὧν [m] εὐπο-
ρήσομεν τῶν συλλογισμῶν [n] καὶ τῶν ἐπαγωγῶν, ἐστὶ τέτ-
ταρα, ἓν μὲν τὸ προτάσεις λαβεῖν, δεύτερον [o] δὲ ποσαχῶς
[p] ἕκαστον λέγεται δύνασθαι διελεῖν, τρίτον [q] τὰς διαφορὰς
2 εὑρεῖν, τέταρτον δὲ ἡ τοῦ ὁμοίου σκέψις. Ἔστι δὲ τρόπον
τινὰ καὶ τὰ τρία τούτων προτάσεις· ἔστι γὰρ καθ' ἕκαστον
αὐτῶν [r] ποιῆσαι πρότασιν, οἷον ὅτι αἱρετόν ἐστι τὸ καλὸν ἢ
τὸ ἡδὺ ἢ τὸ συμφέρον, καὶ ὅτι διαφέρει αἴσθησις ἐπιστήμης
τῷ τὴν μὲν [s] ἀποβαλόντι δυνατὸν εἶναι [t] πάλιν λαβεῖν, τὴν
δ' ἀδύνατον, καὶ ὅτι ὁμοίως ἔχει τὸ ὑγιεινὸν πρὸς ὑγίειαν καὶ
τὸ εὐεκτικὸν πρὸς εὐεξίαν. Ἔστι δ' ἡ μὲν πρώτη πρότασις
ἀπὸ τοῦ πολλαχῶς λεγομένου, ἡ δὲ δευτέρα ἀπὸ τῶν διαφο-
ρῶν, ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ τῶν ὁμοίων.

14 Τὰς μὲν οὖν προτάσεις ἐκλεκτέον ὁσαχῶς διωρίσθη περὶ
προτάσεως, ἢ τὰς πάντων δόξας προχειριζόμενον ἢ τὰς τῶν
πλείστων ἢ τὰς τῶν σοφῶν, καὶ τούτων ἢ πάντων ἢ τῶν
πλείστων ἢ τῶν γνωριμωτάτων, [v] ἢ τὰς ἐναντίας ταῖς φαι-
νομέναις, καὶ ὅσαι δόξαι κατὰ τέχνας εἰσίν. Δεῖ δὲ προτεί-
νειν καὶ τὰς ἐναντίας ταῖς φαινομέναις ἐνδόξοις κατ' ἀντίφα-
2 σιν, καθάπερ εἴρηται πρότερον. Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ποιεῖν
αὐτὰς ἐν τῷ ἐκλέγειν μὴ μόνον τὰς οὔσας ἐνδόξους, ἀλλὰ καὶ
τὰς ὁμοίας ταύταις, οἷον ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ αἴσθησις
(καὶ γὰρ [w] ἡ ἐπιστήμη) καὶ ὅτι ὁρῶμεν εἰσδεχόμενοί [x] τι,
οὐκ ἐκπέμποντες· καὶ γὰρ [y] καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων
οὕτως· ἀκούομέν τε γὰρ εἰσδεχόμενοί [x] τι, οὐκ ἐκπέμποντες,
καὶ [z] γευόμεθα ὡσαύτως. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.
3 Ἔτι ὅσα ἐπὶ πάντων ἢ τῶν πλείστων φαίνεται, ληπτέον ὡς
ἀρχὴν καὶ δοκοῦσαν θέσιν· τιθέασι γὰρ οἱ μὴ συνορῶντες

[m] εὐπορήσωμεν C. [n] καὶ τῶν ἐπαγωγῶν om. A.B. [o] δὲ] δὲ τὸ C. [p] λέγεται ἕκαστον C. [q] τὰς] τὸ τὰς C. [r] πρότασιν ποιῆσαι C. [s] ἀποβαλόντα C. [t] πάλιν om. C. [v] ἢ καὶ τὰς C. [w] ἡ om. pr. C. [x] τι] τι καὶ C. [y] καὶ post γὰρ om. C. [z] γευόμεθα καὶ ὀσμώμεθα ὡσαύτως C.

ἐπί τινος οὐχ' [a] οὕτως. Ἐκλέγειν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων λόγων, τὰς δὲ διαγραφὰς ποιεῖσθαι περὶ ἑκάστου γένους [b] ὑποτιθέντας χωρίς, οἷον περὶ ἀγαθοῦ ἢ [c] περὶ ζῴου καὶ περὶ [d] ἀγαθοῦ παντός, ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ τί ἐστιν. Παρασημαίνεσθαι δὲ καὶ τὰς ἑκάστων δόξας, οἷον ὅτι Ἐμπεδοκλῆς [e] τέτταρα ἔφησε τῶν σωμάτων στοιχεῖα εἶναι· θείη γὰρ ἄν τις τὸ ὑπό τινος [f] εἰρημένον ἐνδόξου.

Ἔστι δ' ὡς τύπῳ περιλαβεῖν τῶν προτάσεων καὶ τῶν 4
προβλημάτων μέρη τρία. Αἱ μὲν γὰρ ἠθικαὶ προτάσεις εἰσίν, αἱ δὲ φυσικαί, αἱ δὲ λογικαί. Ἠθικαὶ μὲν οὖν αἱ τοιαῦται, οἷον πότερον δεῖ τοῖς γονεῦσι μᾶλλον ἢ τοῖς νόμοις [g] πειθαρχεῖν, ἐὰν διαφωνῶσιν· λογικαὶ δὲ [h] οἷον πότερον τῶν ἐναντίων [i] ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἢ οὔ, φυσικαὶ δὲ [k] οἷον πότερον ὁ κόσμος ἀΐδιος ἢ οὔ. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ προβλήματα. [l] Ποῖαι δ' ἕκασται τῶν [m] προειρημένων, ὁρισμῷ μὲν οὐκ εὐπετὲς ἀποδοῦναι περὶ αὐτῶν, τῇ δὲ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς συνηθείᾳ πειρατέον [n] γνωρίζειν ἑκάστην αὐτῶν, κατὰ τὰ προειρημένα παραδείγματα ἐπισκοποῦντα.

Πρὸς μὲν οὖν φιλοσοφίαν κατ' ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν 5
πραγματευτέον, διαλεκτικῶς δὲ [o] πρὸς δόξαν. Ληπτέον δ' ὅτι μάλιστα καθόλου πάσας τὰς προτάσεις, καὶ τὴν μίαν πολλὰς ποιητέον, οἷον ὅτι τῶν ἀντικειμένων ἡ [p] αὐτὴ ἐπιστήμη, εἶθ' ὅτι τῶν ἐναντίων καὶ ὅτι τῶν πρός τι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ταύτας πάλιν διαιρετέον, ἕως ἂν ἐνδέχηται διαιρεῖν, οἷον ὅτι ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος, [q] καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

[r] Περὶ μὲν οὖν προτάσεως ἱκανὰ τὰ [s] προειρημένα· τὸ δὲ 15
ποσαχῶς, πραγματευτέον μὴ μόνον ὅσα λέγεται καθ' ἕτερον

[a] οὕτως] οὕτως ἔχειν C. [b] ὑποτιθέντα C. [c] alterum περὶ om. C. [d] παντὸς ἀγαθοῦ C. [e] φησὶ τέτταρα C. [f] ἐνδόξου εἰρημένον C. [g] πείθεσθαι C. [h] οἷον om. C. [i] ἡ αὐτὴ] μία C. [k] οἷον om. A.B. [l] ὁποῖαι C. [m] εἰρημένων C. [n] ἑκάστην γνωρίξειν C. [o] πρὸς om. A. [p] αὐτὴ καὶ μία ἐπιστήμη C. [q] καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ om. C. [r] ὑπὲρ C. [s] εἰρημένα C.

τρόπον. ἀλλὰ καὶ τοὺς λόγους αὐτῶν πειρατέον ἀποδιδόναι, οἷον μὴ μόνον ὅτι ἀγαθὸν καθ' [t] ἕτερον μὲν τρόπον λέγεται δικαιοσύνη καὶ ἀνδρία, εὐεκτικὸν δὲ καὶ ὑγιεινὸν καθ' [v] ἕτερον, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ μὲν τῷ [w] αὐτὰ ποιά τινα εἶναι, τὰ δὲ τῷ ποιητικά τινος καὶ οὐ τῷ ποιὰ αὐτά τινα εἶναι. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

2 Πότερον δὲ [x] πολλαχῶς ἢ μοναχῶς τῷ εἴδει λέγεται, διὰ τῶνδε θεωρητέον. Πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ ἐναντίου σκοπεῖν εἰ πολλαχῶς λέγεται, ἐάν τε τῷ εἴδει ἐάν τε τῷ ὀνόματι διαφωνῇ. Ἔνια γὰρ εὐθὺς καὶ τοῖς ὀνόμασιν ἕτερά ἐστιν, οἷον τῷ ὀξεῖ ἐν φωνῇ μὲν ἐναντίον τὸ βαρύ, ἐν ὄγκῳ δὲ τὸ ἀμβλύ.
3 Δῆλον οὖν ὅτι τὸ ἐναντίον τῷ ὀξεῖ πολλαχῶς λέγεται. Εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ ὀξύ· καθ' ἑκάτερον γὰρ ἐκείνων ἕτερον ἔσται τὸ ἐναντίον. Οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ ὀξὺ [y] ἔσται τῷ ἀμβλεῖ καὶ τῷ βαρεῖ ἐναντίον, ἑκατέρῳ δὲ τὸ [z] ὀξὺ ἐναντίον. Πάλιν τῷ βαρεῖ ἐν φωνῇ μὲν τὸ ὀξὺ ἐναντίον, ἐν ὄγκῳ δὲ τὸ κοῦφον, ὥστε πολλαχῶς τὸ βαρὺ λέγεται, ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐναντίον. Ὁμοίως δὲ καὶ τῷ καλῷ τῷ μὲν ἐπὶ τοῦ ζῴου τὸ αἰσχρόν, τῷ δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας τὸ μοχθηρόν, ὥστε ὁμώνυμον τὸ καλόν.

4 Ἐπ' ἐνίων δὲ τοῖς μὲν ὀνόμασιν οὐδαμῶς διαφωνεῖ, τῷ δ' εἴδει κατάδηλος ἐν αὐτοῖς εὐθέως ἡ διαφορά [a] ἐστιν, οἷον ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος. Φωνὴ γὰρ λευκὴ καὶ μέλαινα λέγεται, ὁμοίως δὲ καὶ χρῶμα. Τοῖς μὲν οὖν ὀνόμασιν οὐδὲν διαφωνεῖ, τῷ δ' εἴδει κατάδηλος ἐν αὐτοῖς εὐθέως ἡ διαφορά· οὐ γὰρ ὁμοίως τό τε χρῶμα λευκὸν λέγεται καὶ ἡ φωνή.
5 Δῆλον δὲ τοῦτο καὶ διὰ τῆς αἰσθήσεως· τῶν γὰρ αὐτῶν τῷ εἴδει ἡ αὐτὴ αἴσθησις, τὸ δὲ λευκὸν τὸ ἐπὶ τῆς φωνῆς [b] καὶ τοῦ χρώματος οὐ τῇ αὐτῇ αἰσθήσει κρίνομεν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὄψει, τὸ δ' ἀκοῇ. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὀξὺ καὶ τὸ ἀμβλὺ ἐν

[t] ἕτερον λέγεται τρόπον δικαιοσύνη μὲν καὶ C. [v] ἕτερον τρόπον ἀλλ' C. [w] αὐτὰ ποιά C. [x] μοναχῶς ἢ πολλαχῶς C. [y] ἔσται post βαρεῖ C. [z] ὀξὺ ἔσται ἐναντίον C. [a] ἐστιν om. C. [b] καὶ ἐπὶ τοῦ C.

χυμοῖς καὶ ἐν ὄγκοις· ἀλλὰ τὸ [c] μὲν ἁφῇ, τὸ δὲ γεύσει. Οὐδὲ
γὰρ ταῦτα διαφωνεῖ τοῖς ὀνόμασιν, οὔτ' ἐπ' αὐτῶν οὔτ' ἐπὶ
τῶν ἐναντίων· ἀμβλὺ γὰρ καὶ τὸ ἐναντίον ἑκατέρῳ.

Ἔτι εἰ τῷ μέν ἐστί τι ἐναντίον τῷ δ' ἁπλῶς μηδέν, οἷον 6
τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ πίνειν ἡδονῇ ἡ ἀπὸ τοῦ διψῆν λύπη ἐναντίον,
τῇ δ' ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν ὅτι ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾷ ἀσύμ-
μετρος οὐδέν, ὥστε πλεοναχῶς ἡ ἡδονὴ λέγεται. Καὶ τῷ
μὲν κατὰ τὴν διάνοιαν φιλεῖν τὸ μισεῖν ἐναντίον, τῷ δὲ κατὰ
τὴν σωματικὴν ἐνέργειαν οὐδέν· δῆλον οὖν ὅτι τὸ φιλεῖν
ὁμώνυμον. [d] Ἔτι ἐπὶ [e] τῶν ἀνὰ μέσον, εἰ τῶν μέν ἐστί τι 7
ἀνὰ μέσον, τῶν δὲ μηδέν, ἢ εἰ ἀμφοῖν μέν ἐστι, μὴ ταὐτὸν
δέ, οἷον λευκοῦ καὶ μέλανος ἐν [f] χρώμασι μὲν τὸ φαιόν, ἐν
φωνῇ δ' [g] οὐδέν, ἢ [h] εἰ ἄρα, τὸ σομφόν, καθάπερ [i] τινές φασι
σομφὴν φωνὴν ἀνὰ μέσον εἶναι, ὥσθ' ὁμώνυμον τὸ λευκόν,
ὁμοίως δὲ καὶ τὸ μέλαν. Ἔτι εἰ τῶν μὲν πλείω τὰ ἀνὰ μέ-
σον, τῶν δὲ ἕν, καθάπερ ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος· ἐπὶ μὲν
γὰρ τῶν χρωμάτων πολλὰ τὰ ἀνὰ μέσον, ἐπὶ δὲ τῆς φωνῆς
ἓν τὸ σομφόν.

Πάλιν ἐπὶ τοῦ κατ' ἀντίφασιν ἀντικειμένου σκοπεῖν εἰ 8
πλεοναχῶς λέγεται. Εἰ γὰρ τοῦτο πλεοναχῶς λέγεται,
καὶ τὸ τούτῳ ἀντικείμενον πλεοναχῶς ῥηθήσεται, οἷον τὸ μὴ
βλέπειν πλεοναχῶς λέγεται, ἓν μὲν τὸ μὴ ἔχειν ὄψιν, [k] ἓν
δὲ τὸ μὴ ἐνεργεῖν τῇ ὄψει. Εἰ δὲ τοῦτο [l] πλεοναχῶς, ἀναγ-
καῖον καὶ τὸ βλέπειν πλεοναχῶς λέγεσθαι· ἑκατέρῳ γὰρ τῷ
μὴ βλέπειν ἀντικείσεταί [m] τι, οἷον τῷ μὲν μὴ ἔχειν ὄψιν τὸ
ἔχειν, τῷ δὲ μὴ ἐνεργεῖν τῇ ὄψει τὸ ἐνεργεῖν.

Ἔτι ἐπὶ τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν λεγομένων ἐπισκο- 9
πεῖν· εἰ γὰρ θάτερον πλεοναχῶς λέγεται, καὶ τὸ λοιπόν,
οἷον εἰ τὸ αἰσθάνεσθαι πλεοναχῶς λέγεται κατά τε τὴν ψυ-
χὴν [n] καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὸ ἀναίσθητον εἶναι πλεοναχῶς ῥηθή-

[c] μὲν ἐν ἁφῇ τὸ δὲ ἐν γεύσει C. [d] ἔτι καὶ ἐπὶ C. [e] τῶν—τῶν] τῶι—τωῖ A.B. [f] χρώματι C. [g] οὐθὲν C. [h] εἰ om. A. [i] φασί τινες C. [k] ἓν δὲ] ἕτερον δὲ C. [l] πλεοναχῶς λέγεται ἀναγκαῖον C. [m] τι om. B. [n] καὶ κατὰ τὸ σ. C.

σεται κατά [o] τε τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα. Ὅτι δὲ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν [p] ἀντίκειται τὰ νῦν λεγόμενα, δῆλον, ἐπειδὴ πέφυκεν ἑκατέραν τῶν αἰσθήσεων ἔχειν [q] τὰ ζῷα καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα.

10 Ἔτι [r] δ' ἐπὶ τῶν πτώσεων ἐπισκεπτέον. Εἰ γὰρ τὸ δικαίως πλεοναχῶς λέγεται, καὶ τὸ δίκαιον πλεοναχῶς ῥηθήσεται· καθ' ἑκάτερον γὰρ τῶν [s] δικαίως ἐστὶ δίκαιον, οἷον [t] εἰ τὸ δικαίως λέγεται τό τε κατὰ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην κρῖναι καὶ τὸ ὡς δεῖ, [v] ὁμοίως καὶ τὸ δίκαιον. Ὡσαύτως δὲ [w] καὶ εἰ τὸ ὑγιεινὸν πλεοναχῶς, καὶ τὸ ὑγιεινῶς πλεοναχῶς [x] ῥηθήσεται, οἷον εἰ [y] ὑγιεινὸν τὸ μὲν ὑγιείας ποιητικὸν τὸ δὲ φυλακτικὸν τὸ δὲ σημαντικόν, καὶ τὸ ὑγιεινῶς ἢ ποιητικῶς ἢ φυ-
11 λακτικῶς ἢ σημαντικῶς ῥηθήσεται. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅταν [z] αὐτὸ πλεοναχῶς λέγηται, καὶ ἡ πτῶσις ἡ [a] ἀπ' αὐτοῦ πλεοναχῶς ῥηθήσεται, καὶ εἰ ἡ πτῶσις, καὶ αὐτό.

12 Σκοπεῖν [b] δὲ καὶ τὰ γένη τῶν [c] κατὰ τοὔνομα κατηγοριῶν, εἰ ταὐτά [d] ἐστιν ἐπὶ πάντων. Εἰ γὰρ μὴ ταὐτά, δῆλον ὅτι ὁμώνυμον τὸ λεγόμενον, οἷον τὸ ἀγαθὸν ἐν ἐδέσματι μὲν τὸ ποιητικὸν ἡδονῆς, ἐν ἰατρικῇ δὲ τὸ ποιητικὸν ὑγιείας, ἐπὶ δὲ ψυχῆς τὸ ποιὰν εἶναι, οἷον σώφρονα ἢ ἀνδρείαν ἢ δικαίαν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἀνθρώπου. Ἐνιαχοῦ δὲ τὸ ποτέ, οἷον τὸ ἐν τῷ καιρῷ ἀγαθόν· ἀγαθὸν γὰρ λέγεται τὸ ἐν τῷ καιρῷ.
13 Πολλάκις δὲ τὸ ποσόν, [e] οἷον ἐπὶ τοῦ μετρίου· λέγεται γὰρ καὶ τὸ μέτριον ἀγαθόν. Ὥστε ὁμώνυμον τὸ ἀγαθόν. Ὡσαύτως δὲ [f] καὶ τὸ λευκὸν ἐπὶ σώματος μὲν χρῶμα, ἐπὶ δὲ φωνῆς τὸ εὐήκοον. Παραπλησίως δὲ καὶ τὸ ὀξύ· οὐ γὰρ ὡσαύτως ἐπὶ πάντων τὸ αὐτὸ [g] λέγεται· φωνὴ μὲν γὰρ ὀξεῖα ἡ ταχεῖα, καθάπερ φασὶν οἱ κατὰ τοὺς ἀριθμοὺς ἁρμονικοί, γωνία δ' ὀξεῖα ἡ ἐλάσσων ὀρθῆς, μάχαιρα δὲ ἡ ὀξυγώνιος.

[o] τε om. A. [p] ἀντίκεινται A.B. [q] τὸ ζῷον κατά τε τὴν ψυχὴν καὶ τὸ C. [r] δ' om. C. [s] δικαίως] δικαίων A.B. [t] εἰ τὸ om. C. [v] ὁμοίως δὲ καὶ C. [w] εἰ καὶ C. [x] ῥηθήσεται om. C. [y] ὑγιεινὸν λέγεται τὸ C. [z] αὐτὸ om. A. [a] ἀπὸ τούτου C. [b] δὲ δεῖ καὶ C. [c] κατοὔνομα A. [d] ἐπὶ πάντων ἐστίν C. [e] οἷον τὸ ἐπὶ C. [f] τὸ post καὶ om. C. [g] λέγεται οἷον φωνὴ μὲν ὀξεῖα C.

Σκοπεῖν δὲ καὶ τὰ γένη τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα, εἰ ἕτερα 14
καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα, οἷον [h] ὄνος τό τε ζῷον καὶ τὸ σκεῦος. Ἕτερος γὰρ ὁ κατὰ τοὔνομα λόγος αὐτῶν· τὸ μὲν γὰρ [i] ζῷον ποιόν τι ῥηθήσεται, τὸ δὲ σκεῦος ποιόν τι. Ἐὰν δὲ ὑπ' ἄλληλα τὰ γένη ᾖ, οὐκ ἀναγκαῖον ἑτέρους τοὺς λόγους εἶναι. Οἷον τοῦ κόρακος τὸ ζῷον καὶ τὸ ὄρνεον γένος ἐστίν.
Ὅταν οὖν λέγωμεν τὸν κόρακα ὄρνεον εἶναι, [k] καὶ ζῷον ποιόν 15
τί φαμεν αὐτὸν εἶναι, ὥστ' ἀμφότερα τὰ γένη περὶ αὐτοῦ κατηγορεῖται. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ζῷον πτηνὸν δίπουν τὸν κόρακα [l] λέγωμεν, ὄρνεόν φαμεν αὐτὸν εἶναι· καὶ οὕτως οὖν ἀμφότερα τὰ γένη κατηγορεῖται κατὰ τοῦ κόρακος, καὶ ὁ λόγος αὐτῶν. Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ ὑπ' ἄλληλα γενῶν οὐ συμβαίνει τοῦτο· οὔτε γὰρ ὅταν σκεῦος λέγωμεν, ζῷον λέγομεν, οὔθ' ὅταν ζῷον, σκεῦος.

Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον [m] εἰ τοῦ προκειμένου [n] ἕτερα τὰ 16
γένη καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου· εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον πολλαχῶς λέγεται, δῆλον ὅτι καὶ τὸ προκείμενον.

Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τὸν ὁρισμὸν ἐπιβλέπειν τὸν ἐκ 17
τοῦ συντιθεμένου γινόμενον, οἷον λευκοῦ σώματος καὶ λευκῆς φωνῆς· ἀφαιρουμένου γὰρ τοῦ ἰδίου τὸν αὐτὸν λόγον δεῖ λείπεσθαι. Τοῦτο δ' οὐ συμβαίνει ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, οἷον ἐπὶ τῶν νῦν εἰρημένων. Τὸ μὲν γὰρ ἔσται σῶμα τοιόνδε χρῶμα ἔχον, τὸ δὲ φωνὴ εὐήκοος· ἀφαιρεθέντος οὖν τοῦ σώματος καὶ τῆς φωνῆς οὐ ταὐτὸν ἐν ἑκατέρῳ τὸ λειπόμενον. Ἔδει δέ [o] γε, εἴπερ συνώνυμον ἦν τὸ λευκὸν τὸ ἐφ' ἑκατέρου λεγόμενον.

Πολλάκις δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις λανθάνει παρακο- 18
λουθοῦν τὸ ὁμώνυμον· διὸ καὶ ἐπὶ τῶν λόγων σκεπτέον. Οἷον [p] ἄν τις τὸ σημαντικὸν [q] καὶ ποιητικὸν ὑγιείας τὸ συμ-

[h] ὄνος τὸ μὲν γὰρ σκεῦος τὸ δὲ ζῷον C. [i] ζ. ὁποῖον C. [k] καὶ om. C. [l] λέγωμεν εἶναι ὄρνεον C. [m] εἰ] ἐπὶ C. [n] ἕτερα] εἰ ἕτερα rc. C. [o] γε om. C. [p] ἐάν C. [q] καὶ τὸ ποιητικὸν C.

μέτρως ἔχον πρὸς ὑγίειαν [r] φῇ εἶναι, οὐκ ἀποστατέον ἀλλ' ἐπισκεπτέον τί τὸ συμμέτρως καθ' ἑκάτερον εἴρηκεν, οἷον εἰ τὸ [s] μὲν τὸ [t] τοιοῦτον εἶναι ὥστε ποιεῖν ὑγίειαν, τὸ δὲ [v] τὸ τοιοῦτον οἷον σημαίνειν ποία τις ἡ ἕξις.

19 "Ετι εἰ μὴ συμβλητὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ὁμοίως, οἷον λευκὴ φωνὴ καὶ λευκὸν ἱμάτιον καὶ ὀξὺς χυμὸς καὶ ὀξεῖα φωνή· ταῦτα γὰρ οὔθ' ὁμοίως λέγεται λευκὰ ἢ ὀξέα, οὔτε μᾶλλον θάτερον. "Ωσθ' ὁμώνυμον τὸ λευκὸν καὶ τὸ ὀξύ. τὸ γὰρ συνώνυμον πᾶν συμβλητόν· ἢ γὰρ ὁμοίως ῥηθήσεται, ἢ μᾶλλον θάτερον.

20 Ἐπεὶ δὲ τῶν [w] ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα ἕτεραι τῷ εἴδει καὶ αἱ διαφοραί, οἷον ζῴου καὶ ἐπιστήμης (ἕτεραι γὰρ [x] τούτων αἱ διαφοραί), σκοπεῖν εἰ τὰ ὑπὸ [y] τὸ αὐτὸ ὄνομα ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλα διαφοραί εἰσιν, οἷον τὸ ὀξὺ φωνῆς καὶ ὄγκου· διαφέρει γὰρ φωνὴ φωνῆς τῷ ὀξεῖα εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ ὄγκος ὄγκου. "Ωστε ὁμώνυμον τὸ ὀξύ· ἑτέρων γὰρ γενῶν καὶ οὐχ ὑπ' ἄλληλα διαφοραί εἰσιν.

21 Πάλιν εἰ αὐτῶν τῶν ὑπὸ [y] τὸ αὐτὸ ὄνομα ἕτεραι αἱ διαφοραί, οἷον χρώματος τοῦ τε ἐπὶ τῶν σωμάτων καὶ τοῦ ἐν τοῖς μέλεσιν· τοῦ μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν σωμάτων διακριτικὸν καὶ συγκριτικὸν ὄψεως, τοῦ δ' ἐπὶ τῶν μελῶν οὐχ αἱ αὐταὶ διαφοραί. "Ωστε ὁμώνυμον τὸ χρῶμα· τῶν γὰρ αὐτῶν αἱ αὐταὶ διαφοραί.

22 "Ετι ἐπεὶ τὸ εἶδος οὐδενός ἐστι [z] διαφορά [a] σκοπεῖν τῶν ὑπὸ [y] τὸ αὐτὸ ὄνομα εἰ τὸ μὲν εἶδός ἐστι τὸ δὲ διαφορά, οἷον τὸ λευκὸν τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ σώματος εἶδος χρώματος, τὸ δ' ἐπὶ τῆς φωνῆς διαφορά· διαφέρει γὰρ φωνὴ φωνῆς τῷ λευκὴ εἶναι.

16 Περὶ μὲν οὖν τοῦ πολλαχῶς διὰ τούτων καὶ τῶν τοιούτων σκεπτέον· τὰς δὲ διαφορὰς ἐν αὐτοῖς τε τοῖς γένεσι

[r] εἶναι φῇ C. [s] μὲν τὸ] μὲν τῷ C. [t] τοσοῦτον A.B. [v] τῷ τοιοῦτον εἶναι οἷον C. [w] ἑτερογενῶν C. [x] τούτων καὶ αἱ C. [y] ταυτὸν C. [z] post διαφορά editi ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ βοῦς οὐκ ἔστι διαφορά, ἀλλ' εἶδος ἕκαστον αὐτῶν. [a] σκοπεῖν χρὴ τῶν C.

[b] πρὸς ἄλληλα θεωρητέον, οἷον τίνι διαφέρει δικαιοσύνη ἀν-
δρίας καὶ φρόνησις σωφροσύνης ([c] ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐκ
τοῦ αὐτοῦ γένους [d] ἐστίν), καὶ ἐξ ἄλλου πρὸς ἄλλο τῶν
μὴ πολὺ λίαν διεστηκότων, οἷον τίνι αἴσθησις ἐπιστήμης·
ἐπὶ [e] μὲν γὰρ τῶν πολὺ διεστηκότων [f] κατάδηλοι παντελῶς
αἱ διαφοραί.

Τὴν δὲ ὁμοιότητα [g] σκεπτέον ἐπί τε τῶν ἐν ἑτέροις γένε- 17
σιν, ὡς ἕτερον πρὸς ἕτερόν τι, οὕτως ἄλλο πρὸς ἄλλο, οἷον
[h] ὡς ἐπιστήμη πρὸς ἐπιστητόν, οὕτως αἴσθησις πρὸς αἰσθη-
τόν· καὶ ὡς ἕτερον ἐν ἑτέρῳ τινί, οὕτως ἄλλο ἐν ἄλλῳ, οἷον
ὡς ὄψις ἐν ὀφθαλμῷ, νοῦς [i] ἐν ψυχῇ, καὶ ὡς γαλήνη ἐν θα-
λάσσῃ, νηνεμία ἐν ἀέρι. Μάλιστα δ' ἐν τοῖς πολὺ διεστῶσι 2
γυμνάζεσθαι δεῖ· ῥᾷον γὰρ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δυνησόμεθα τὰ
ὅμοια συνορᾶν. Σκεπτέον δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ὄντα,
εἴ τι ἅπασιν ὑπάρχει ταὐτόν, οἷον ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ καὶ
κυνί· ᾗ γὰρ ὑπάρχει τι αὐτοῖς ταὐτόν, ταύτῃ ὅμοιά ἐστιν.

Χρήσιμον δὲ τὸ μὲν ποσαχῶς λέγεται ἐπεσκέφθαι πρός 18
[k] τε τὸ σαφές (μᾶλλον γὰρ ἄν τις εἰδείη [l] τί τίθησιν, ἐμφα-
νισθέντος ποσαχῶς λέγεται) καὶ πρὸς τὸ γίνεσθαι κατ' αὐτὸ
τὸ πρᾶγμα καὶ μὴ πρὸς τοὔνομα τοὺς συλλογισμούς. Ἀδή-
λου γὰρ ὄντος ποσαχῶς λέγεται, ἐνδέχεται μὴ ἐπὶ ταὐτὸν
τόν τε ἀποκρινόμενον καὶ τὸν [m] ἐρωτῶντα φέρειν τὴν διά-
νοιαν· ἐμφανισθέντος δὲ ποσαχῶς λέγεται καὶ ἐπὶ τί φέρων
τίθησι, γελοῖος ἂν φαίνοιτο ὁ ἐρωτῶν, εἰ μὴ πρὸς τοῦτο τὸν
λόγον ποιοῖτο. Χρήσιμον δὲ καὶ πρὸς τὸ μὴ παραλογι- 2
σθῆναι καὶ πρὸς τὸ παραλογίσασθαι. Εἰδότες γὰρ ποσα-
χῶς λέγεται οὐ μὴ παραλογισθῶμεν, ἀλλ' εἰδήσομεν [n] ἐὰν
μὴ πρὸς [o] ταὐτὸ τὸν λόγον ποιῆται ὁ ἐρωτῶν· αὐτοί τε
ἐρωτῶντες δυνησόμεθα [p] παραλογίσασθαι, ἐὰν μὴ τυγχάνῃ

[b] πρὸς] τοῖς πρὸς A.B. [c] πάντα γὰρ ταῦτα C. [d] ἐστὶ τῆς ἀρε-
τῆς ἐστι καὶ C. [e] μὲν om. C. [f] κατάλληλοι C. [g] ληπτέον C.
[h] ὡς om. A. [i] ἐν τῆι ψυχῆι A. [k] τε om. A.B. [l] τί] ὃ C.
[m] ἐρωτῶντα καὶ τὸν ἀποκρινόμενον C. [n] ἂν C. [o] τοῦτο C. [p] πα-
ραλογίζεσθαι C.

3 εἰδὼς ὁ ἀποκρινόμενος ποσαχῶς λέγεται. Τοῦτο δ᾽ οὐκ ἐπὶ πάντων δυνατόν, ἀλλ᾽ ὅταν ᾖ τῶν πολλαχῶς λεγομένων τὰ μὲν ἀληθῆ τὰ δὲ ψευδῆ. Ἔστι δὲ οὐκ οἰκεῖος ὁ τρόπος οὗτος τῆς διαλεκτικῆς· διὸ παντελῶς εὐλαβητέον τοῖς διαλεκτικοῖς τὸ τοιοῦτον, τὸ πρὸς τοὔνομα διαλέγεσθαι, ἐὰν μή τις ἄλλως ἐξαδυνατῇ περὶ τοῦ προκειμένου διαλέγεσθαι.

4 Τὸ δὲ τὰς διαφορὰς εὑρεῖν χρήσιμον πρός τε τοὺς συλλογισμοὺς τοὺς περὶ ταὐτοῦ καὶ ἑτέρου καὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν τί [q] ἕκαστόν ἐστιν. Ὅτι μὲν οὖν πρὸς τοὺς συλλογισμοὺς τοὺς περὶ ταὐτοῦ καὶ ἑτέρου χρήσιμον, δῆλον· εὑρόντες [r] γὰρ διαφορὰν τῶν προκειμένων ὁποιανοῦν δεδειχότες ἐσόμεθα ὅτι οὐ ταὐτόν· πρὸς δὲ τὸ γνωρίζειν τί ἐστι, διότι τὸν ἴδιον τῆς οὐσίας ἑκάστου λόγον ταῖς περὶ ἕκαστον οἰκείαις διαφοραῖς χωρίζειν εἰώθαμεν.

5 Ἡ δὲ τοῦ ὁμοίου θεωρία χρήσιμος πρός τε τοὺς ἐπακτικοὺς λόγους καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς καὶ πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὁρισμῶν. Πρὸς μὲν οὖν τοὺς ἐπακτικοὺς λόγους, διότι τῇ καθ᾽ ἕκαστα ἐπὶ τῶν ὁμοίων ἐπαγωγῇ τὸ καθόλου ἀξιοῦμεν ἐπάγειν· οὐ γὰρ ῥᾴδιόν ἐστιν ἐπάγειν μὴ εἰδότας τὰ ὅμοια. Πρὸς δὲ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς, διότι ἔνδοξόν ἐστιν, ὥς ποτε ἐφ᾽ ἑνὸς τῶν
6 ὁμοίων ἔχει, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Ὥστε πρὸς ὅ τι ἂν αὐτῶν εὐπορῶμεν διαλέγεσθαι, προδιομολογησόμεθα, ὥς ποτε ἐπὶ τούτων ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔχειν. Δείξαντες [s] δὲ ἐκεῖνο καὶ τὸ προκείμενον ἐξ ὑποθέσεως δεδειχότες ἐσόμεθα· ὑποθέμενοι γάρ, ὥς ποτε ἐπὶ τούτων [t] ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔχειν, τὴν ἀπόδειξιν [v] πεποιή-
7 μεθα. Πρὸς δὲ τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀπόδοσιν, διότι δυνάμενοι συνορᾶν τί ἐν ἑκάστῳ ταὐτόν, οὐκ ἀπορήσομεν εἰς τί δεῖ γένος ὁριζομένους [w] τὸ προκείμενον τιθέναι· τῶν γὰρ κοινῶν τὸ μάλιστα ἐν τῷ τί ἐστι [x] κατηγορούμενον γένος ἂν εἴη.

[q] ἐστιν ἕκαστον C. [r] γὰρ τὴν διαφορὰν C. [s] δὲ] γὰρ C. [t] ἔχει om. C. [v] πεποιημένοι ἐσόμεθα C. [w] τιθέναι τὸ προκείμενον C. [x] κατηγ. τὸ γένος C.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς πολὺ διεστῶσι χρήσιμος πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἡ τοῦ ὁμοίου θεωρία, οἷον ὅτι ταὐτὸν γαλήνη μὲν ἐν θαλάσσῃ, νηνεμία δ' ἐν ἀέρι (ἑκάτερον γὰρ ἡσυχία), καὶ [y] ὅτι στιγμὴ ἐν γραμμῇ καὶ μονὰς ἐν ἀριθμῷ. ἑκάτερον γὰρ ἀρχή. Ὥστε τὸ κοινὸν ἐπὶ πάντων γένος ἀποδιδόντες [z] δό- 8
ξομεν οὐκ ἀλλοτρίως ὁρίζεσθαι. Σχεδὸν δὲ καὶ [a] οἱ ὁριζόμενοι οὕτως εἰώθασιν ἀποδιδόναι· τήν τε γὰρ μονάδα ἀρχὴν ἀριθμοῦ φασὶν εἶναι καὶ τὴν στιγμὴν ἀρχὴν γραμμῆς. Δῆλον οὖν ὅτι εἰς τὸ κοινὸν ἀμφοτέρων γένος τιθέασιν.

Τὰ μὲν οὖν ὄργανα δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ ταῦτ' ἐστίν· οἱ δὲ τόποι πρὸς οὓς χρήσιμα τὰ [b] λεχθέντα οἵδε εἰσίν.

[c] Β.

Ἔστι δὲ τῶν προβλημάτων τὰ μὲν καθόλου τὰ δ' ἐπὶ 1
μέρους. Καθόλου μὲν οὖν οἷον ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ ὅτι οὐδεμία ἡδονὴ ἀγαθόν, ἐπὶ μέρους δὲ οἷον ὅτι ἔστι τις ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ [d] ὅτι ἔστι τις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν. Ἔστι δὲ πρὸς ἀμφότερα τὰ γένη τῶν προβλημάτων κοινὰ τὰ καθόλου [e] κατασκευαστικὰ καὶ ἀνασκευαστικά· δείξαντες γὰρ ὅτι παντὶ ὑπάρχει, καὶ ὅτι τινὶ ὑπάρχει δεδειχότες ἐσόμεθα. Ὁμοίως δὲ κἂν ὅτι οὐδενὶ [f] ὑπάρχει δείξωμεν, καὶ [g] ὅτι οὐ παντὶ ὑπάρχει δεδειχότες ἐσόμεθα. [h] Πρῶτον οὖν περὶ τῶν 2
καθόλου ἀνασκευαστικῶν ῥητέον διά τε τὸ κοινὰ εἶναι τὰ τοιαῦτα πρὸς τὰ καθόλου καὶ τὰ ἐπὶ μέρους, καὶ διὰ τὸ μᾶλλον τὰς θέσεις κομίζειν ἐν τῷ ὑπάρχειν ἢ μή, τοὺς δὲ διαλεγομένους ἀνασκευάζειν. Ἔστι δὲ χαλεπώτατον τὸ ἀντιστρέφειν τὴν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος οἰκείαν ὀνομασίαν· τὸ γὰρ πῇ καὶ μὴ καθόλου ἐπὶ μόνων ἐνδέχεται τῶν συμβεβηκότων. Ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ ὅρου καὶ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ 3

[y] ὅτι ὡς στιγμὴ ἐν γραμμῇ μονὰς C. [z] οὐκ ἀλλοτρίως δόξομεν C. [a] οἱ om. A. [b] λεγόμενα B. [c] Β A, βῆτα B, Β^τ C. neque aliter libris 3, 4, 5. [d] ὅτι om. B. [e] ἀνασκευαστικὰ καὶ κατασκευαστικὰ C. [f] ὑπάρχῃ B, ὑπάρχειν C. [g] ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχειν C. [h] πρῶτον μὲν οὖν C.

γένους ἀναγκαῖον ἀντιστρέφειν, οἷον εἰ ὑπάρχει τινὶ ζῴῳ
[i] πεζῷ δίποδι εἶναι, ἀντιστρέψαντι ἀληθὲς ἔσται λέγειν ὅτι
ζῷον πεζὸν δίπουν ἐστίν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ γένους·
εἰ γὰρ ζῴῳ ὑπάρχει τινὶ εἶναι, ζῷόν ἐστιν. Τὰ δ' αὐτὰ καὶ
ἐπὶ τοῦ ἰδίου· εἰ γὰρ ὑπάρχει [k] τινὶ γραμματικῆς δεκτικῷ
4 εἶναι, γραμματικῆς δεκτικὸν [l] ἔσται. Οὐδὲν γὰρ τούτων ἐν-
δέχεται κατά τι ὑπάρχειν [m] ἢ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλ' ἁπλῶς [n] ἢ
ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν. Ἐπὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων [o] οὐδὲν
κωλύει κατά τι ὑπάρχειν, οἷον λευκότητα ἢ δικαιοσύνην, ὥστε
οὐκ ἀπόχρη τὸ δεῖξαι ὅτι ὑπάρχει λευκότης ἢ δικαιοσύνη πρὸς
τὸ δεῖξαι ὅτι λευκὸς ἢ δίκαιός ἐστιν· ἔχει γὰρ ἀμφισβήτησιν
ὅτι κατά τι λευκὸς ἢ δίκαιός ἐστιν. Ὥστ' οὐκ ἀναγκαῖον ἐπὶ
τῶν συμβεβηκότων τὸ ἀντιστρέφειν.

5 Διορίσασθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς ἁμαρτίας τὰς ἐν τοῖς προβλή-
μασιν, ὅτι εἰσὶ διτταί, ἢ τῷ ψεύδεσθαι ἢ τῷ παραβαίνειν
τὴν κειμένην λέξιν. Οἵ τε γὰρ ψευδόμενοι καὶ τὸ μὴ ὑπάρ-
χον ὑπάρχειν τινὶ λέγοντες ἁμαρτάνουσι· καὶ οἱ τοῖς ἀλ-
λοτρίοις ὀνόμασι τὰ πράγματα [p] προσαγορεύοντες, οἷον
τὴν πλάτανον ἄνθρωπον, παραβαίνουσι τὴν κειμένην ὀνομα-
σίαν.

2 Εἷς μὲν δὴ τόπος τὸ ἐπιβλέπειν εἰ τὸ κατ' ἄλλον τινὰ
τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκὸς ἀποδέδωκεν. Ἁμαρτάνεται
δὲ [q] μάλιστα τοῦτο περὶ τὰ γένη, οἷον εἴ [r] τις [s] τῷ λευκῷ
φαίη συμβεβηκέναι χρώματι εἶναι· οὐ γὰρ συμβέβηκε τῷ
λευκῷ χρώματι εἶναι, ἀλλὰ γένος αὐτοῦ τὸ χρῶμά ἐστιν.
ἐνδέχεται μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ὀνομασίαν διορίσαι τὸν τιθέ-
μενον, οἷον ὅτι συμβέβηκε τῇ δικαιοσύνῃ ἀρετῇ εἶναι· πολ-
λάκις δὲ καὶ μὴ διορίσαντι κατάδηλον ὅτι τὸ γένος ὡς συμ-
βεβηκὸς ἀποδέδωκεν, οἷον εἴ τις τὴν λευκότητα κεχρῶσθαι
2 φήσειεν ἢ τὴν βάδισιν κινεῖσθαι. Ἀπ' οὐδενὸς γὰρ γένους

[i] πεζῷ om. C. [k] τινὶ om. C. [l] ἐστιν. οὐθὲν C. [m] ἢ μὴ ὑπάρχειν om. C. [n] ἢ post ἁπλῶς om. B.C. [o] οὐθὲν C. [p] φάσκοντες C. [q] τοῦτο μάλιστα C. [r] τις om. C. [s] τὸ λευκὸν B.

παρωνύμως ἡ κατηγορία κατὰ τοῦ εἴδους λέγεται, ἀλλὰ πάντα συνωνύμως τὰ γένη τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται· καὶ γὰρ τοὔνομα καὶ τὸν λόγον ἐπιδέχεται [t] τῶν γενῶν τὰ εἴδη. Ὁ οὖν κεχρωσμένον [v] εἴπας τὸ λευκὸν οὔτε ὡς γένος ἀποδέδωκεν, ἐπειδὴ παρωνύμως εἴρηκεν, οὔθ' ὡς ἴδιον ἢ ὡς ὁρισμόν· ὁ γὰρ ὁρισμὸς καὶ τὸ ἴδιον οὐδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχει, κέχρωσται δὲ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων, οἷον [w] ξύλον λίθος ἄνθρωπος ἵππος. Δῆλον οὖν ὅτι ὡς συμβεβηκὸς [x] ἀποδίδωσιν.

[y] Ἄλλος τὸ ἐπιβλέπειν οἷς ὑπάρχειν ἢ πᾶσιν ἢ μηδενὶ 3
εἴρηται. Σκοπεῖν δὲ κατ' εἴδη καὶ μὴ ἐν τοῖς ἀπείροις· [z] ὁδῷ
γὰρ μᾶλλον καὶ ἐν ἐλάττοσιν ἡ σκέψις. Δεῖ δὲ σκοπεῖν
καὶ ἄρχεσθαι ἀπὸ τῶν πρώτων, εἶτ' ἐφεξῆς ἕως τῶν ἀτόμων,
οἷον εἰ τῶν ἀντικειμένων τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην ἔφησεν εἶναι,
σκεπτέον εἰ τῶν πρός τι καὶ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν κατὰ στέ-
ρησιν καὶ ἕξιν καὶ τῶν κατ' ἀντίφασιν λεγομένων ἡ αὐτὴ
ἐπιστήμη· κἂν ἐπὶ τούτων μήπω φανερὸν ᾖ, πάλιν [a] ταῦτα
διαιρετέον μέχρι τῶν ἀτόμων, οἷον εἰ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων,
ἢ τοῦ διπλασίου [b] καὶ [c] ἡμίσεος, ἢ τυφλότητος καὶ ὄψεως, ἢ
τοῦ εἶναι [d] καὶ μὴ εἶναι. Ἐὰν γὰρ ἐπί τινος δειχθῇ ὅτι οὐχ 4
ἡ αὐτή, ἀνῃρηκότες ἐσόμεθα τὸ πρόβλημα· ὁμοίως δὲ [e] καὶ
ἐὰν μηδενὶ ὑπάρχῃ. Οὗτος δ' ὁ τόπος ἀντιστρέφει πρὸς τὸ
[f] ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευάζειν. Ἐὰν γὰρ ἐπὶ πάντων
φαίνηται διαίρεσιν προενέγκασιν ἢ ἐπὶ πολλῶν, ἀξιωτέον καὶ
καθόλου τιθέναι ἢ ἔνστασιν φέρειν ἐπὶ τίνος οὐχ οὕτως· ἐὰν
γὰρ μηδέτερον τούτων ποιῇ, ἄτοπος [g] φανεῖται μὴ τιθείς.

[h] Ἄλλος τὸ λόγους ποιεῖν τοῦ τε συμβεβηκότος καὶ ᾧ 5
συμβέβηκεν, ἢ ἀμφοτέρων καθ' ἑκάτερον ἢ τοῦ ἑτέρου, εἶτα
σκοπεῖν εἴ τι μὴ ἀληθὲς ἐν τοῖς λόγοις ὡς ἀληθὲς εἴληπται.
Οἷον εἰ ἔστι θεὸν ἀδικεῖν, τί τὸ ἀδικεῖν; εἰ γὰρ τὸ βλάπτειν
ἑκουσίως, δῆλον ὡς οὐκ ἔστι θεὸν ἀδικεῖσθαι· οὐ γὰρ ἐνδέχε-

[t] τῶν] τὸν τῶν B.C. [v] εἰπὼν C. [w] λίθος ξύλον C. [x] ἀποδέδωκεν C. [y] ἄλλος τόπος τὸ C. [z] ὁδῷ τε γὰρ C. [a] ταυτὰ C. [b] καὶ] καὶ τοῦ C. [c] ἡμίσεως B. [d] καὶ ἡ C. [e] καὶ ἐὰν] κἂν C. [f] ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευάζειν C. [g] φαίνεται C. [h] ἄλλος τόπος τὸ C.

ται βλάπτεσθαι τὸν θεόν. Καὶ εἰ φθονερὸς ὁ σπουδαῖος, τίς ὁ φθονερὸς καὶ τίς ὁ φθόνος; εἰ γὰρ ὁ φθόνος ἐστὶ λύπη ἐπὶ φαινομένῃ εὐπραγίᾳ τῶν ἐπιεικῶν τινός, δῆλον ὅτι ὁ σπουδαῖος οὐ φθονερός· φαῦλος γὰρ ἂν εἴη. Καὶ εἰ ὁ νεμεσητικὸς φθονερός, τίς ἑκάτερος αὐτῶν; οὕτω γὰρ καταφανὲς ἔσται πότερον ἀληθὲς ἢ ψεῦδος τὸ ῥηθέν, οἷον εἰ φθονερὸς μὲν ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν εὐπραγίαις, νεμεσητικὸς δ' ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν κακῶν εὐπραγίαις, δῆλον ὅτι οὐκ
7 ἂν εἴη φθονερὸς ὁ νεμεσητικός. Λαμβάνειν δὲ καὶ ἀντὶ τῶν ἐν τοῖς λόγοις ὀνομάτων λόγους, καὶ μὴ [i] ἀφίστασθαι ἕως ἂν [k] εἰς γνώριμον ἔλθῃ· πολλάκις γὰρ ὅλου μὲν τοῦ λόγου ἀποδοθέντος [l] οὔπω δῆλον τὸ ζητούμενον, ἀντὶ δέ τινος τῶν ἐν τῷ λόγῳ ὀνομάτων λόγου ῥηθέντος κατάδηλον γίνεται.

8 Ἔτι τὸ πρόβλημα πρότασιν ἑαυτῷ ποιούμενον ἐνίστασθαι· ἡ γὰρ ἔνστασις ἔσται ἐπιχείρημα πρὸς τὴν θέσιν. Ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος σχεδὸν ὁ αὐτὸς τῷ ἐπιβλέπειν οἷς ὑπάρχειν ἢ πᾶσιν ἢ μηδενὶ εἴρηται· διαφέρει δὲ τῷ τρόπῳ.

9 [m] Ἔτι διορίζεσθαι ποῖα δεῖ καλεῖν ὡς οἱ πολλοὶ καὶ ποῖα οὔ. Χρήσιμον γὰρ καὶ πρὸς τὸ κατασκευάζειν καὶ [n] πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν, οἷον ὅτι ταῖς μὲν ὀνομασίαις τὰ πράγματα προσαγορευτέον καθάπερ οἱ πολλοί, ποῖα δὲ τῶν πραγμάτων ἐστὶ τοιαῦτα ἢ οὐ τοιαῦτα, οὐκέτι προσεκτέον τοῖς πολλοῖς. Οἷον ὑγιεινὸν μὲν ῥητέον τὸ ποιητικὸν ὑγιείας, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν· πότερον δὲ τὸ προκείμενον ποιητικὸν ὑγιείας ἢ οὔ, οὐκέτι ὡς οἱ πολλοὶ κλητέον ἀλλ' ὡς ὁ ἰατρός.

3 Ἔτι ἐὰν πολλαχῶς λέγηται, κείμενον δὲ ᾖ ὡς ὑπάρχει ἢ ὡς οὐχ ὑπάρχει, θάτερον δεικνύναι τῶν πλεοναχῶς λεγομένων, ἐὰν μὴ ἄμφω ἐνδέχηται. Χρηστέον δ' ἐπὶ τῶν λανθανόντων· ἐὰν γὰρ μὴ λανθάνῃ πολλαχῶς λεγόμενον, ἐνστήσεται ὅτι οὐ διείλεκται ὅπερ αὐτὸς ἠπόρει, ἀλλὰ θάτερον. Οὗτος δ' ὁ τόπος ἀντιστρέφει καὶ πρὸς τὸ [o] κατασκευάσαι καὶ ἀνα-

[i] προαφίστασθαι C. [k] εἴς τι γνώριμον C. [l] οὔπω] οὐ C. [m] ἔτι δεῖ διορίζεσθαι C. [n] πρὸς τὸ om. C. [o] ἀνασκευάσαι καὶ κατασκευάσαι C. at A. om. καὶ ἀνασκευάσαι.

σκευάσαι. Κατασκευάζειν μὲν γὰρ βουλόμενοι δείξομεν ὅτι 2
θάτερον ὑπάρχει, ἐὰν μὴ ἄμφω δυνώμεθα· ἀνασκευάζοντες δὲ
ὅτι οὐχ ὑπάρχει θάτερον δείξομεν, ἐὰν μὴ ἄμφω δυνώμεθα.
Πλὴν ἀνασκευάζοντι μὲν οὐδὲν δεῖ ἐξ ὁμολογίας διαλέγεσθαι,
οὔτ' εἰ παντὶ οὔτ' εἰ μηδενὶ ὑπάρχειν εἴρηται· ἐὰν γὰρ δείξω-
μεν [p] ὅτι οὐχ ὑπάρχει ὁτῳοῦν, ἀνῃρηκότες ἐσόμεθα τὸ παντὶ
ὑπάρχειν, ὁμοίως δὲ κἂν ἑνὶ δείξωμεν ὑπάρχον, ἀναιρήσομεν
τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν. Κατασκευάζουσι δὲ προδιομολογητέον
ὅτι εἰ ὁτῳοῦν ὑπάρχει παντὶ ὑπάρχει, ἂν πιθανὸν ᾖ τὸ ἀξί-
ωμα. Οὐ γὰρ ἀπόχρη πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι παντὶ ὑπάρχει τὸ 3
ἐφ' ἑνὸς [q] διαλεχθῆναι, οἷον εἰ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνα-
τος, διότι [r] ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος, ὥστε [s] προομολογητέον
ὅτι εἰ [t] ἡτισοῦν ψυχὴ ἀθάνατος, [v] πᾶσα ἀθάνατος. Τοῦτο δ'
οὐκ ἀεὶ ποιητέον, ἀλλ' ὅταν μὴ εὐπορῶμεν κοινὸν ἐπὶ πάντων
ἕνα λόγον εἰπεῖν, καθάπερ ὁ γεωμέτρης ὅτι τὸ τρίγωνον
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας [w] ἔχει.

Ἐὰν δὲ μὴ λανθάνῃ πολλαχῶς λεγόμενον, διελόμενον 4
ὁσαχῶς λέγεται, καὶ ἀναιρεῖν καὶ κατασκευάζειν. Οἷον εἰ τὸ
δέον ἐστὶ τὸ συμφέρον ἢ τὸ καλόν, πειρατέον ἄμφω κατα-
σκευάζειν ἢ ἀναιρεῖν περὶ τοῦ προκειμένου, οἷον ὅτι καλὸν
καὶ συμφέρον, ἢ [x] ὅτι οὔτε καλὸν οὔτε συμφέρον. Ἐὰν δὲ
μὴ [y] ἐνδέχηται ἀμφότερα, θάτερον δεικτέον, ἐπισημαινόμενον
ὅτι τὸ μὲν τὸ δ' οὔ. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος κἂν πλείω ᾖ εἰς ἃ
διαιρεῖται.

Πάλιν ὅσα μὴ καθ' ὁμωνυμίαν [z] λέγεται πολλαχῶς, ἀλλὰ 5
κατ' ἄλλον τρόπον, οἷον ἐπιστήμη μία πλειόνων ἢ ὡς τοῦ
τέλους [a] καὶ τοῦ πρὸς τὸ τέλος, [b] οἷον ἰατρικὴ τοῦ ὑγίειαν
ποιῆσαι καὶ τοῦ διαιτῆσαι, ἢ ὡς ἀμφοτέρων τελῶν, καθάπερ
τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ λέγεται ἐπιστήμη (οὐδὲν γὰρ μᾶλλον
[c] τέλος τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου), ἢ ὡς τοῦ καθ' αὑτὸ καὶ τοῦ

[p] ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχει ὁπωσοῦν C. [q] διαλεγῆναι C. [r] πᾶσα ψυχὴ C. [s] προσδιομολογητέον διότι C. [t] εἴ τις οὖν B. [v] πᾶσα] καὶ πᾶσα C. [w] ἔχει] ἔχει τὰς γωνίας C. [x] ὅτι οὔτε] ὅτι οὐ A. [y] ἐνδέχεται C. [z] λέγηται B. [a] καὶ τοῦ] καὶ τῶν B.C. [b] οἷον ἡ ἰατρικὴ C. [c] τελος τέλους τὸ B.

κατὰ συμβεβηκός, οἷον καθ' αὑτὸ μὲν ὅτι [d] τὸ [e] τρίγωνον
δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὅτι τὸ ἰσόπλευ-
ρον· ὅτι γὰρ συμβέβηκε τῷ [f] τριγώνῳ ἰσοπλεύρῳ τριγώνῳ
εἶναι [g] κατὰ τοῦτο γνωρίζομεν ὅτι [h] δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας [i] ἔχει.
6 Εἰ οὖν μηδαμῶς ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν εἶναι [k] πλειόνων ἐπιστή-
μην, δῆλον ὅτι ὅλως οὐκ ἐνδέχεται [l] εἶναι, ἢ εἴ πως ἐνδέχεται,
δῆλον ὅτι ἐνδέχεται. Διαιρεῖσθαι δὲ ὁσαχῶς χρήσιμον. Οἷον
[m] ἐὰν βουλώμεθα κατασκευάσαι, τὰ τοιαῦτα προοιστέον [n] ὅσα
ἐνδέχεται, καὶ διαιρετέον εἰς ταῦτα [o] μόνον ὅσα καὶ χρήσιμα
πρὸς τὸ κατασκευάσαι· [p] ἂν δ' ἀνασκευάσαι, ὅσα μὴ ἐνδέ-
7 χεται, τὰ δὲ λοιπὰ [q] παραλειπτέον. Ποιητέον δὲ καὶ ἐπὶ
τούτων, ὅταν λανθάνῃ ποσαχῶς λέγεται. Καὶ εἶναι δὲ τόδε
τοῦδε ἢ μὴ εἶναι ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων κατασκευαστέον, οἷον
ἐπιστήμην τήνδε τοῦδε ἢ ὡς τέλους ἢ ὡς τῶν πρὸς τὸ τέλος
ἢ ὡς τῶν κατὰ συμβεβηκός, ἢ πάλιν μὴ εἶναί [r] τι κατὰ μηδένα
τῶν ῥηθέντων τρόπων. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ ἐπιθυ-
8 μίας, καὶ ὅσα ἄλλα λέγεται πλειόνων. Ἔστι γὰρ ἡ ἐπι-
θυμία τούτου ἢ ὡς τέλους, οἷον ὑγιείας, ἢ ὡς τῶν πρὸς τὸ
τέλος, οἷον τοῦ φαρμακευθῆναι, ἢ ὡς [s] τοῦ κατὰ συμβεβηκός,
καθάπερ ἐπὶ τοῦ οἴνου ὁ φιλόγλυκυς οὐχ ὅτι οἶνος ἀλλ' ὅτι
γλυκύς [t] ἐστιν. Καθ' αὑτὸ μὲν γὰρ τοῦ γλυκέος ἐπιθυμεῖ,
τοῦ δ' οἴνου κατὰ συμβεβηκός· ἐὰν γὰρ αὐστηρὸς ᾖ, οὐκέτι
ἐπιθυμεῖ. Κατὰ συμβεβηκὸς οὖν ἐπιθυμεῖ. Χρήσιμος δ' ὁ
τόπος οὗτος ἐν [v] τοῖς πρός τι· σχεδὸν γὰρ τὰ τοιαῦτα [w] τῶν
πρός τί ἐστιν.

4 Ἔτι τὸ μεταλαμβάνειν εἰς τὸ γνωριμώτερον ὄνομα, οἷον
ἀντὶ τοῦ [x] ἀκριβοῦς ἐν ὑπολήψει τὸ σαφὲς καὶ ἀντὶ τῆς πο-
λυπραγμοσύνης [y] τὴν φιλοπραγμοσύνην· γνωριμωτέρου γὰρ

[d] τὸ om. B. [e] τρίγωνον τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν C. [f] τριγώνω τριγώνω ἰσοπλεύρω C. [g] κατὰ—ὅτι om. pr. C. [h] δύο C. [i] ἔχει τὰς ἐντὸς εἰ C. [k] πλεόνων C. [l] εἶναι om. C. [m] ἐὰν μὲν βουλ. C. [n] ὅσα] εἰς ὅσα C. [o] μόνα C. [p] ἐὰν C. [q] παραληπτέον A.B. [r] τι om. C. [s] τοῦ alterum om. C. [t] ἐστιν om. C. [v] τοῖς] τῶι A. [w] τῶν ἐν τοῖς πρὸς C. [x] ἀκριβῶς A. [y] ἡ φιλοπραγμοσύνη A.B.

[z] γινομένου τοῦ ῥηθέντος εὐεπιχειρητοτέρα ἡ [a] θέσις. Ἔστι δὲ καὶ οὗτος ὁ τόπος πρὸς ἄμφω κοινός, καὶ πρὸς τὸ κατασκευάζειν καὶ ἀνασκευάζειν.

Πρὸς δὲ τὸ δεῖξαι τἀναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχοντα σκοπεῖν 2 ἐπὶ τοῦ γένους, οἷον ἐὰν βουλώμεθα δεῖξαι ὅτι ἔστι περὶ αἴσθησιν ὀρθότης καὶ ἁμαρτία, τὸ δ' αἰσθάνεσθαι κρίνειν ἐστί, κρίνειν δ' ἔστιν ὀρθῶς καὶ μὴ ὀρθῶς, καὶ περὶ αἴσθησιν ἂν εἴη ὀρθότης καὶ ἁμαρτία. Νῦν μὲν οὖν ἐκ τοῦ γένους περὶ τὸ εἶδος ἡ ἀπόδειξις· τὸ γὰρ κρίνειν γένος τοῦ αἰσθάνεσθαι· ὁ γὰρ αἰσθανόμενος [b] κρίνει πως. Πάλιν [c] δ' ἐκ τοῦ εἴδους τῷ γένει· ὅσα γὰρ τῷ εἴδει ὑπάρχει, καὶ τῷ γένει, οἷον εἰ ἔστιν ἐπιστήμη φαύλη καὶ σπουδαία, καὶ [d] διάθεσις φαύλη καὶ σπουδαία· ἡ γὰρ διάθεσις τῆς ἐπιστήμης γένος. Ὁ μὲν οὖν 3 πρότερος τόπος ψευδής ἐστι πρὸς τὸ κατασκευάσαι, ὁ δὲ δεύτερος ἀληθής. Οὐ γὰρ ἀναγκαῖον, ὅσα τῷ γένει ὑπάρχει, καὶ τῷ εἴδει ὑπάρχειν· ζῷον μὲν γάρ ἐστι πτηνὸν καὶ τετράπουν, ἄνθρωπος δ' οὔ. Ὅσα δὲ τῷ εἴδει ὑπάρχει, ἀναγκαῖον καὶ τῷ γένει· εἰ γάρ ἐστιν ἄνθρωπος σπουδαῖος, καὶ ζῷόν ἐστι σπουδαῖον. Πρὸς δὲ τὸ ἀνασκευάζειν ὁ μὲν πρότερος ἀληθής, ὁ δὲ [e] ὕστερος ψευδής· ὅσα γὰρ τῷ γένει οὐχ ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ εἴδει· ὅσα δὲ τῷ εἴδει [f] μὴ ὑπάρχει, οὐκ [g] ἀναγκαῖον τῷ γένει μὴ ὑπάρχειν.

Ἐπεὶ δ' ἀναγκαῖον, ὧν τὸ γένος κατηγορεῖται, καὶ τῶν 4 εἰδῶν [h] τι κατηγορεῖσθαι, καὶ ὅσα ἔχει τὸ γένος ἢ παρωνύμως ἀπὸ τοῦ γένους λέγεται, καὶ τῶν εἰδῶν τι ἀναγκαῖον [i] ἔχειν ἢ παρωνύμως ἀπό τινος τῶν εἰδῶν λέγεσθαι, οἷον εἴ τινος ἐπιστήμη κατηγορεῖται, καὶ γραμματικὴ [k] ἢ μουσικὴ ἢ τῶν ἄλλων τις ἐπιστημῶν κατηγορηθήσεται, καὶ εἴ τις ἔχει ἐπιστήμην ἢ παρωνύμως ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης λέγεται, καὶ γραμματικὴν ἕξει ἢ μουσικὴν ἤ [l] τινα τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν ἢ παρωνύμως ἀπό τινος αὐτῶν ῥηθήσεται, οἷον γραμματικὸς ἢ

[z] γενομένου C. [a] θέσις ἐστίν. Ἔστι C. [b] κρινεῖ C. [c] δ' om. A. [d] διάθεσίς ἐστιν ἄρα φαύλη C. [e] δεύτερος C. [f] οὐχ C. [g] ἀνάγκη B.C. [h] τι] δεῖ B. [i] ἔχει B. [k] ἢ μ.] καὶ μ. A.B. [l] τῶν ἄλλων τινὰ C.

μουσικός. Ἐὰν οὖν τι τεθῇ λεγόμενον ἀπὸ τοῦ γένους ὁπωσοῦν, [m] οἷον τὴν ψυχὴν κινεῖσθαι, σκοπεῖν εἰ κατά τι τῶν εἰδῶν τῶν τῆς κινήσεως ἐνδέχεται τὴν ψυχὴν κινεῖσθαι, οἷον αὔξεσθαι ἢ φθείρεσθαι ἢ γίνεσθαι ἢ ὅσα ἄλλα κινήσεως εἴδη. Εἰ γὰρ κατὰ μηδέν, δῆλον [n] ὅτι οὐ κινεῖται. Οὗτος [o] δ' ὁ τόπος κοινὸς πρὸς ἄμφω, πρός τε τὸ ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευάζειν· εἰ γὰρ κατά τι τῶν εἰδῶν κινεῖται, δῆλον ὅτι κινεῖται, καὶ εἰ κατὰ μηδὲν τῶν εἰδῶν κινεῖται, δῆλον ὅτι οὐ κινεῖται.

6 Μὴ εὐποροῦντι δὲ ἐπιχειρήματος πρὸς τὴν θέσιν, σκοπεῖν ἐκ τῶν ὁρισμῶν ἢ τῶν ὄντων τοῦ προκειμένου πράγματος ἢ τῶν δοκούντων, [p] καὶ μὴ ἀφ' ἑνὸς ἀλλ' [q] ἀπὸ πλειόνων. Ῥᾷον γὰρ [r] ὁρισαμένοις ἐπιχειρεῖν ἔσται· πρὸς γὰρ τοὺς ὁρισμοὺς ῥᾷον ἡ ἐπιχείρησις.

7 Σκοπεῖν δὲ [s] ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τίνος ὄντος τὸ προκείμενόν ἐστιν, ἢ τί ἐστιν ἐξ ἀνάγκης εἰ τὸ [t] προκείμενόν ἐστι, κατασκευάζειν μὲν βουλομένῳ, τίνος ὄντος τὸ προκείμενον [v] ἔσται (ἐὰν γὰρ ἐκεῖνο δειχθῇ ὑπάρχον, καὶ τὸ προκείμενον δεδειγμένον ἔσται), ἀνασκευάζειν δὲ βουλομένῳ, τί ἐστιν εἰ τὸ προκείμενόν ἐστιν· ἐὰν γὰρ δείξωμεν τὸ ἀκόλουθον τῷ προκειμένῳ μὴ ὄν, ἀνῃρηκότες ἐσόμεθα τὸ προκείμενον.

8 Ἔτι ἐπὶ τὸν χρόνον ἐπιβλέπειν, εἴ που διαφωνεῖ, οἷον εἰ τὸ τρεφόμενον [w] ἔφησεν ἐξ ἀνάγκης αὔξεσθαι· τρέφεται μὲν γὰρ ἀεὶ τὰ ζῷα, αὔξεται δ' οὐκ ἀεί. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ ἐπίστασθαι [x] ἔφησε μεμνῆσθαι· τὸ μὲν γὰρ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου ἐστί, τὸ δὲ καὶ τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Ἐπίστασθαι μὲν γὰρ λεγόμεθα τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα, οἷον ὅτι [y] ἔσται ἔκλειψις, μνημονεύειν δ' οὐκ ἐνδέχεται [z] ἀλλ' ἢ τὸ παρεληλυθός.

5 Ἔτι ὁ σοφιστικὸς [a] τρόπος, τὸ ἄγειν εἰς [b] τοιοῦτον πρὸς

[m] οἷον τὸ τὴν C. [n] ὅτι] ὅτι καὶ C. [o] δ' om. C. [p] καὶ] καὶ εἰ B, καὶ ἂν C. [q] ἀπὸ om. A. [r] ὁρισαμένους C. [s] περὶ C. [t] προκ. ἀνάγκη εἶναι κατ. C. [v] ἔσται ἐξ ἀνάγκης ἂν C. [w] ἐφ' ἧς ἐξ A. [x] ἔφησέ τις μεμνῆσθαι C. [y] ἔσται ἡλίου ἔκλειψις C. [z] ἄλλο A.B. [a] τόπος C. [b] τοιοῦτο C.

ὃ εὐπορήσομεν ἐπιχειρημάτων. Τοῦτο δ' ἔσται ὁτὲ μὲν
ἀναγκαῖον, ὁτὲ δὲ φαινόμενον ἀναγκαῖον, ὁτὲ δ' οὔτε φαι-
νόμενον οὔτ' ἀναγκαῖον. Ἀναγκαῖον μὲν οὖν, ὅταν ἀρνησα-
μένου τοῦ ἀποκριναμένου τῶν πρὸς τὴν θέσιν τι χρησίμων
πρὸς τοῦτο τοὺς λόγους ποιῆται, [c] τυγχάνῃ δὲ τοῦτο τῶν
τοιούτων ὂν πρὸς ὃ [d] εὐπορεῖν ἔστιν ἐπιχειρημάτων. Ὁμοίως 2
δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρός τι διὰ τοῦ κειμένου [e] ποιησάμενος
ἀναιρεῖν ἐπιχειρῇ· τούτου γὰρ ἀναιρεθέντος καὶ τὸ προκεί-
μενον ἀναιρεῖται. Φαινόμενον δ' ἀναγκαῖον, ὅταν φαίνηται
μὲν χρήσιμον καὶ οἰκεῖον τῆς θέσεως, μὴ ᾖ δέ, πρὸς ὃ γίγνον-
ται οἱ λόγοι, εἴτε ἀρνησαμένου τοῦ τὸν λόγον ὑπέχοντος,
εἴτε ἐπαγωγῆς ἐνδόξου διὰ τῆς θέσεως πρὸς [f] αὐτὸ [g] γινο-
μένης ἀναιρεῖν ἐπιχειροίη αὐτό. Τὸ δὲ λοιπόν, [h] ὅταν μήτ' 3
ἀναγκαῖον [i] ᾖ μήτε φαινόμενον πρὸς ὃ γίνονται οἱ λόγοι,
ἄλλως δὲ παρεξελέγχεσθαι [k] συμβαίνῃ τῷ [l] ἀποκρινομένῳ.
Δεῖ δ' εὐλαβεῖσθαι τὸν ἔσχατον τῶν ῥηθέντων [m] τρόπων·
παντελῶς γὰρ ἀπηρτημένος καὶ ἀλλότριος ἔοικεν εἶναι τῆς
διαλεκτικῆς. Διὸ δεῖ καὶ τὸν ἀποκρινόμενον μὴ δυσκολαίνειν,
ἀλλὰ τιθέναι τὰ μὴ χρήσιμα πρὸς τὴν θέσιν, ἐπισημαινό-
μενον [n] ὅσα μὴ δοκεῖ, τίθησι δέ. Μᾶλλον γὰρ ἀπορεῖν ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαίνει τοῖς [o] ἐρωτῶσι πάντων τιθεμένων αὐ-
τοῖς τῶν τοιούτων, ἐὰν μὴ περαίνωσιν.

Ἔτι πᾶς ὁ εἰρηκὼς ὁτιοῦν τρόπον τινὰ πολλὰ εἴρηκεν, 4
ἐπειδὴ πλείω ἑκάστῳ ἐξ ἀνάγκης ἀκόλουθά ἐστιν, οἷον ὁ εἰ-
ρηκὼς ἄνθρωπον εἶναι καὶ ὅτι ζῷόν ἐστιν εἴρηκε καὶ ὅτι ἔμ-
ψυχον καὶ ὅτι δίπουν καὶ ὅτι νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν,
ὥστε [p] ὁποιουοῦν ἑνὸς τῶν ἀκολούθων ἀναιρεθέντος [q] ἀναιρεῖ-
ται καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ. Εὐλαβεῖσθαι δὲ [r] χρὴ [s] καὶ τὸ χαλεπω-

[c] τυγχάνει B.C. [d] εὐπορεῖ ἐπιχειρημάτων C. [e] ποιησαμένους A.B, ποιησαμένου corr. fortasse C. [f] αὐτὸν B. [g] γενομένης C. [h] ὅτε C. [i] ᾖ om. C. [k] συμβαίνει B.C. [l] ἀποκριναμένω C. [m] τρόπον B.C. [n] ὅσα] ὡς ἅμα C. [o] ἐρωτῶσιν ὅταν πάντων αὐτοῖς τιθεμένων τῶν τοιούτων μηδὲν περαίνωσιν C. [p] ἑνὸς ὁποιουοῦν C. [q] ἀνήρηται C. [r] χρὴ] χρὴ τα τοιαῦτα A. [s] καὶ τὸ] εἰς τὸ corr. B.

τέρου τὴν μετάληψιν ποιεῖσθαι· ἐνίοτε μὲν γὰρ [t] ῥᾷον τὸ ἀκόλουθον ἀνελεῖν, ἐνίοτε δ' αὐτὸ τὸ προκείμενον.

6 Ὅσοις δ' ἀνάγκη θάτερον μόνον ὑπάρχειν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ [w] τὴν νόσον ἢ τὴν ὑγίειαν, ἐὰν πρὸς θάτερον εὐπορῶμεν διαλέγεσθαι ὅτι ὑπάρχει ἢ οὐχ ὑπάρχει, καὶ πρὸς τὸ λοιπὸν εὐπορήσομεν. Τοῦτο δ' ἀντιστρέφει πρὸς ἄμφω· δείξαντες μὲν γὰρ ὅτι ὑπάρχει θάτερον, ὅτι οὐχ ὑπάρχει τὸ λοιπὸν δεδειχότες ἐσόμεθα· ἐὰν δ' ὅτι οὐχ ὑπάρχει δείξωμεν, τὸ λοιπὸν ὅτι ὑπάρχει δεδειχότες ἐσόμεθα. Δῆλον οὖν ὅτι πρὸς ἄμφω χρήσιμος ὁ τόπος.

2 Ἔτι τὸ ἐπιχειρεῖν μεταφέροντα τοὔνομα [x] ἐπὶ τὸν λόγον, ὡς [y] μάλιστα [y] προσῆκον [z] ἐκλαμβάνειν ἢ ὡς κεῖται τοὔνομα. οἷον εὔψυχον μὴ τὸν ἀνδρεῖον, καθάπερ νῦν κεῖται, ἀλλὰ τὸν εὖ τὴν ψυχὴν ἔχοντα, καθάπερ καὶ εὔελπιν τὸν ἀγαθὰ ἐλπίζοντα· ὁμοίως δὲ καὶ εὐδαίμονα, οὗ [a] ἂν ὁ δαίμων ᾖ σπουδαῖος, καθάπερ Ξενοκράτης φησὶν εὐδαίμονα εἶναι τὸν τὴν ψυχὴν ἔχοντα σπουδαίαν· ταύτην γὰρ ἑκάστου εἶναι δαίμονα.

3 Ἐπεὶ δὲ τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐστί, τὰ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὰ δ' ὁπότερ' ἔτυχεν, ἐὰν τὸ ἐξ ἀνάγκης ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τεθῇ ἢ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀνάγκης, [b] ἢ αὐτὸ ἢ [c] τὸ ἐναντίον τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἀεὶ δίδωσι τόπον ἐπιχειρήματος. [d] Ἐὰν γὰρ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τεθῇ, δῆλον ὅτι οὐ παντί φησιν ὑπάρχειν, ὑπάρχοντος παντί, ὥστε ἡμάρτηκεν· εἴ τε τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγόμενον ἐξ ἀνάγκης ἔφησε· παντὶ γάρ φησιν ὑπάρχειν, οὐχ ὑπάρχοντος παντί.

4 Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀνάγκης [e] εἴρηκεν· ἀεὶ γὰρ ἐπ' ἔλαττον λέγεται τὸ ἐναντίον τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, οἷον εἰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φαῦλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαθοὶ ἐπ' ἔλαττον, ὥστ' ἔτι μᾶλλον ἡμάρτηκεν, εἰ ἀγαθοὺς ἐξ ἀνάγκης [f] εἴρηκεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν

[t] ῥαδιαίτερον τὸ ἀκολουθοῦν C, χαλεπώτερον B. [w] τὴν utrumque om. C. [x] κατὰ B.C. [y] μᾶλλον C. [y] προσῆκεν A. [z] ἐκλαμβάνειν om. B.C. [a] ἂν et ᾖ om. C. [b] ἤτοι αὐτὸ C. [c] τὸ B. [d] ἐάν τε γὰρ C. [e] εἴρηκεν. Τὸ γὰρ ἔλαττον C. [f] εἴρηκεν εἶναι. Ὡσαύτως C.

ἐξ ἀνάγκης ἔφησεν ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· οὔτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν οὔθ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Ἐνδέχεται δέ, κἂν 5
μὴ διορίσας εἴπῃ πότερον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἢ ἐξ ἀνάγκης εἴρηκεν, ᾖ δὲ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, διαλέγεσθαι ὡς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκότος αὐτοῦ, οἷον εἰ φαύλους τοὺς ἀποκλήρους ἔφησεν εἶναι μὴ διορίσας, ὡς ἐξ ἀνάγκης εἰρηκότος αὐτοῦ διαλέγεσθαι.

Ἔτι καὶ εἰ αὐτὸ αὑτῷ συμβεβηκὸς ἔθηκεν ὡς ἕτερον διὰ 6
τὸ ἕτερον εἶναι ὄνομα, καθάπερ Πρόδικος διῃρεῖτο τὰς ἡδονὰς εἰς χαρὰν καὶ τέρψιν καὶ εὐφροσύνην· ταῦτα γὰρ πάντα τοῦ αὐτοῦ τῆς ἡδονῆς ὀνόματά ἐστιν. Εἰ οὖν τις [g] τὸ χαίρειν τῷ εὐφραίνεσθαι φήσει συμβεβηκέναι, αὐτὸ ἂν αὑτῷ φαίη συμβεβηκέναι.

Ἐπεὶ δὲ [h] τὰ ἐναντία [i] συμπλέκεται μὲν ἀλλήλοις [k] ἑξαχῶς, ἐναντίωσιν δὲ ποιεῖ τετραχῶς [l] συμπλεκόμενα, [m] δεῖ 7
λαμβάνειν τὰ ἐναντία, ὅπως ἂν [n] χρήσιμον ᾖ καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι. Ὅτι μὲν οὖν ἑξαχῶς [o] συμπλέκεται, δῆλον· ἢ γὰρ ἑκάτερον τῶν ἐναντίων ἑκατέρῳ συμπλακήσεται· τοῦτο δὲ διχῶς, οἷον τὸ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τὸ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς, ἢ ἀνάπαλιν τὸ τοὺς φίλους [p] κακῶς καὶ τοὺς ἐχθροὺς εὖ. Ἢ [q] ὅταν ἄμφω περὶ τοῦ ἑνός· διχῶς δὲ καὶ τοῦτο, οἷον τὸ τοὺς φίλους εὖ καὶ τὸ τοὺς φίλους κακῶς, ἢ τὸ τοὺς ἐχθροὺς [r] εὖ καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς. Ἢ τὸ ἓν περὶ ἀμφοτέρων· διχῶς δὲ [s] καὶ τοῦτο, οἷον τὸ τοὺς φίλους [r] εὖ καὶ τὸ τοὺς ἐχθροὺς εὖ, ἢ τοὺς φίλους κακῶς καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς.

Αἱ μὲν [t] οὖν [v] πρῶται δύο ῥηθεῖσαι συμπλοκαὶ οὐ ποιοῦσιν 2
ἐναντίωσιν· τὸ γὰρ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν τῷ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς οὐκ ἔστιν ἐναντίον· ἀμφότερα γὰρ αἱρετὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ ἤθους. [w] Οὐδὲ τὸ τοὺς φίλους κακῶς τῷ τοὺς ἐχθροὺς

[g] τῷ χαίρειν τὸ εὐφραίνεσθαι φαίη C. [h] τἀναντία C. [i] συμπέπλεκται A.B. [k] ἑξαχῶς ἀλλήλοις C. [l] συμπεπλεγμένα A. [m] λαμβάνειν δεῖ C. [n] ᾖ χρήσιμον C. [o] συμπέπλεκται A. [p] κακῶς ποιεῖν καὶ τὸ τοὺς C. [q] ὅταν ἄμφω] ἀμφότερα C. [r] εὖ] εὖ ποιεῖν C. [s] καὶ] καὶ τὸ C. [t] οὖν om. A. [v] δύο πρῶται C. [w] οὔτε C.

εὖ· καὶ γὰρ ταῦτα ἀμφότερα φευκτὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ [x] ἤθους. Οὐ δοκεῖ δὲ φευκτὸν φευκτῷ ἐναντίον εἶναι, ἐὰν [y] μὴ τὸ μὲν καθ' ὑπερβολὴν τὸ δὲ κατ' ἔνδειαν λεγόμενον ᾖ· ἥ τε γὰρ ὑπερβολὴ τῶν φευκτῶν δοκεῖ εἶναι, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἔνδεια. Τὰ δὲ λοιπὰ [z] πάντα τέτταρα ποιεῖ ἐναντίωσιν. [a] Τὸ γὰρ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν τῷ τοὺς φίλους κακῶς ἐναντίον· ἀπό τε [b] γὰρ ἐναντίου ἤθους ἐστί, καὶ τὸ μὲν αἱρετὸν τὸ δὲ φευκτόν.

3 Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· καθ' ἑκάστην γὰρ συζυγίαν τὸ μὲν αἱρετὸν τὸ δὲ φευκτόν, καὶ τὸ μὲν ἐπιεικοῦς ἤθους τὸ δὲ φαύλου. Δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τῷ αὐτῷ [c] πλείονα ἐναντία συμβαίνει γίνεσθαι. [d] Τῷ γὰρ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν καὶ [e] τὸ τοὺς ἐχθροὺς εὖ ποιεῖν ἐναντίον καὶ τὸ τοὺς φίλους κακῶς. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων [f] ἑκάστῳ τὸν αὐτὸν τρόπον [g] ἐπισκοποῦσι δύο [h] τὰ ἐναντία φανήσεται. Λαμβάνειν οὖν τῶν ἐναντίων ὁπότερον ἂν ᾖ πρὸς τὴν θέσιν χρήσιμον.

4 Ἔτι εἰ ἔστι τι ἐναντίον τῷ συμβεβηκότι, σκοπεῖν εἰ ὑπάρχει ᾧπερ τὸ συμβεβηκὸς εἴρηται [i] ὑπάρχειν· εἰ γὰρ τοῦτο ὑπάρχει, ἐκεῖνο οὐκ ἂν ὑπάρχοι· ἀδύνατον [k] γὰρ τἀναντία ἅμα τῷ αὐτῷ [l] ὑπάρχειν.

5 Ἢ εἴ τι τοιοῦτον εἴρηται κατά τινος, οὗ ὄντος ἀνάγκη [m] τὰ ἐναντία ὑπάρχειν. Οἷον εἰ τὰς ἰδέας ἐν ἡμῖν ἔφησεν εἶναι· κινεῖσθαί τε γὰρ [n] καὶ ἠρεμεῖν [o] αὐτὰς συμβήσεται, ἔτι δὲ αἰσθητὰς καὶ νοητὰς εἶναι. Δοκοῦσι γὰρ αἱ ἰδέαι [p] ἠρεμεῖν καὶ νοηταὶ εἶναι τοῖς τιθεμένοις ἰδέας εἶναι, ἐν ἡμῖν δὲ οὔσας ἀδύνατον ἀκινήτους εἶναι· κινουμένων γὰρ ἡμῶν ἀναγκαῖον

[x] ἤθους. Ἀπὸ κακίας γάρ. Οὐ B. [y] μὴ ᾖ C. [z] τέτταρα πάντα C. [a] τό τε γὰρ C. [b] γὰρ] γὰρ τοῦ C. [c] πλείω C. [d] τὸ B. [e] τὸ τοὺς—καὶ τὸ om. C. [f] ἑκάστῳ κατὰ τὸν C. [g] ἐπισκοποῦντι C. [h] τἀναντία C. [i] ὑπάρχειν om. C. [k] γὰρ ἀμφότερα τἀναντία τῷ C. [l] ὑπάρχειν. Ἄλλος εἴ τι συμβεβηκέναι τινί φησιν, ἐφορᾶν εἰ τῷ συμβεβηκότι ἐναντίον ἐστί τι. Εἰ οὖν τὸ ἐναντίον ὑπάρχῃ τοῦ συμβεβηκότος ᾧ φησὶ συμβεβηκέναι, ἐκεῖνο οὐκ ἂν ὑπάρχοι ὃ ἐξ ἀρχῆς ἔφη συμβεβηκέναι. Ἀδύνατον γὰρ τὰ ἐναντία ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν. Ἢ C. [m] τἀναντία C. [n] αὐτὰς καὶ ἠρεμεῖν C. [o] αὐτὰ A. [p] ἠρεμεῖν καὶ ἀκίνητοι καὶ C.

καὶ τὰ ἐν ἡμῖν [q] πάντα συγκινεῖσθαι. Δῆλον δ᾽ ὅτι καὶ αἰσθηταί, εἴπερ ἐν ἡμῖν εἰσί· διὰ γὰρ τῆς περὶ τὴν ὄψιν αἰσθήσεως τὴν ἐν ἑκάστῳ μορφὴν γνωρίζομεν.

Πάλιν εἰ κεῖται συμβεβηκὸς ᾧ ἐστί τι ἐναντίον, σκοπεῖν 6
εἰ καὶ τοῦ ἐναντίου δεκτικόν, ὅπερ καὶ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ αὐτὸ τῶν ἐναντίων δεκτικόν, οἷον εἰ τὸ μῖσος ἕπεσθαι ὀργῇ ἔφησεν, εἴη ἂν τὸ μῖσος ἐν τῷ θυμοειδεῖ· ἐκεῖ γὰρ ἡ ὀργή. Σκεπτέον οὖν εἰ καὶ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ θυμοειδεῖ, [r] ἡ φιλία· εἰ γὰρ μή, ἀλλ᾽ ἐν τῷ [s] ἐπιθυμητικῷ [t] ἐστὶν ἡ φιλία, οὐκ ἂν [v] ἕποιτο μῖσος ὀργῇ. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ ἐπιθυμητικὸν ἀγνοεῖν ἔφησεν. Εἴη γὰρ ἂν καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν, εἴπερ καὶ ἀγνοίας· ὅπερ οὐ δοκεῖ, τὸ ἐπιθυμητικὸν δεκτικὸν εἶναι ἐπιστήμης. Ἀνασκευάζοντι μὲν οὖν, καθάπερ εἴρηται, 7
χρηστέον· κατασκευάζοντι δέ, ὅτι μὲν ὑπάρχει τὸ συμβεβηκός, οὐ χρήσιμος ὁ τόπος, [w] ὅτι δ᾽ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, χρήσιμος. Δείξαντες μὲν γὰρ ὅτι οὐ δεκτικὸν τοῦ ἐναντίου, δεδειχότες ἐσόμεθα ὅτι οὔτε ὑπάρχει τὸ συμβεβηκὸς οὔτ᾽ ἐνδέχεται ὑπάρξαι· ἐὰν δὲ δείξωμεν ὅτι ὑπάρχει τὸ ἐναντίον ἢ ὅτι δεκτικὸν τοῦ ἐναντίου ἐστίν, οὐδέπω δεδειχότες ἐσόμεθα ὅτι καὶ τὸ συμβεβηκὸς ὑπάρχει, ἀλλ᾽ ὅτι ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ἐπὶ τοσοῦτον μόνον δεδειγμένον ἔσται.

Ἐπεὶ δ᾽ αἱ [x] ἀντιθέσεις τέτταρες, σκοπεῖν ἐκ μὲν τῶν ἀν- 8
τιφάσεων ἀνάπαλιν ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως καὶ [y] ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι, λαμβάνειν δ᾽ ἐξ ἐπαγωγῆς, οἷον εἰ ὁ ἄνθρωπος ζῷον, τὸ μὴ ζῷον οὐκ ἄνθρωπος. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἐνταῦθα γὰρ ἀνάπαλιν ἡ ἀκολούθησις· τῷ μὲν γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον ἕπεται, τῷ δὲ μὴ ἀνθρώπῳ τὸ μὴ ζῷον οὔ, ἀλλ᾽ ἀνάπαλιν τῷ μὴ ζῴῳ τὸ οὐκ ἄνθρωπος. Ἐπὶ πάντων οὖν τὸ τοιοῦτον ἀξιωτέον, οἷον εἰ τὸ καλὸν ἡδύ, z
καὶ τὸ μὴ ἡδὺ οὐ καλόν· εἰ δὲ [z] μὴ τοῦτο, οὐδ᾽ ἐκεῖνο. Ὁ-

[q] *πάντα*] *ὄντα* C. [r] *ἡ φιλία* om. A. [s] *θυμητικῶι* A. [t] *ἐστιν* om. C. [v] *ἕποιτο τὸ μῖσος* B.C. [w] *ὅτι δ᾽—χρήσιμος* om. C. [x] *ἀντιθέσεις εἰσὶ τέσσαρες* C. [y] *ἀναιροῦντα καὶ κατασκευάζοντα* C. [z] *τοῦτο μὴ* C.

μοίως δὲ καὶ εἰ [a] τὸ μὴ ἡδὺ οὐ καλόν, τὸ καλὸν ἡδύ. Δῆλον οὖν ὅτι πρὸς ἄμφω ἀντιστρέφει ἡ κατὰ τὴν ἀντίφασιν ἀκολούθησις ἀνάπαλιν [b] γινομένη.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων σκοπεῖν εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον ἕπεται, ἢ ἐπὶ ταὐτὰ ἢ ἀνάπαλιν, [c] καὶ ἀναιροῦντι [d] καὶ κατασκευάζοντι· λαμβάνειν δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐξ ἐπαγωγῆς, [e] ἐφ' ὅσον χρήσιμον. Ἐπὶ ταὐτὰ μὲν οὖν ἡ ἀκολούθησις, οἷον τῇ ἀνδρίᾳ καὶ τῇ δειλίᾳ· τῇ μὲν γὰρ ἀρετὴ ἀκολουθεῖ, τῇ δὲ κακία. καὶ τῇ μὲν ἀκολουθεῖ τὸ αἱρετόν, τῇ δὲ τὸ φευκτόν. Ἐπὶ ταὐτὰ οὖν [f] καὶ ἡ τούτων ἀκολούθησις· ἐναντίον γὰρ [g] τὸ αἱρετὸν τῷ φευκτῷ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

3 Ἀνάπαλιν δὲ ἡ ἀκολούθησις, [h] οἷον εὐεξίᾳ μὲν [i] ἡ ὑγίεια ἀκολουθεῖ. καχεξίᾳ δὲ νόσος οὔ, ἀλλὰ νόσῳ καχεξία. Δῆλον οὖν ὅτι ἀνάπαλιν ἐπὶ τούτων ἡ ἀκολούθησις. Σπάνιον δὲ τὸ ἀνάπαλιν ἐπὶ τῶν ἐναντίων συμβαίνει, ἀλλὰ τοῖς πλείστοις ἐπὶ [k] ταὐτὰ ἡ ἀκολούθησις. Εἰ οὖν μήτ' ἐπὶ ταὐτὰ [l] τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον ἀκολουθεῖ μήτε ἀνάπαλιν, δῆλον ὅτι οὐδ' [m] ἐπὶ τῶν ῥηθέντων ἀκολουθεῖ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. Εἰ δ' ἐπὶ τῶν ἐναντίων, καὶ ἐπὶ τῶν ῥηθέντων ἀναγκαῖον τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἀκολουθεῖν.

4 Ὁμοίως δὲ τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐπὶ τῶν στερήσεων [n] καὶ ἕξεων σκεπτέον. Πλὴν οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῶν στερήσεων τὸ ἀνάπαλιν, ἀλλ' ἐπὶ ταὐτὰ τὴν ἀκολούθησιν ἀναγκαῖον ἀεὶ γίνεσθαι, καθάπερ ὄψει μὲν αἴσθησιν, τυφλότητι δ' ἀναισθησίαν. Ἀντίκειται [o] γὰρ ἡ αἴσθησις τῇ ἀναισθησίᾳ ὡς ἕξις καὶ στέρησις· τὸ μὲν γὰρ ἕξις αὐτῶν, τὸ δὲ στέρησίς ἐστιν.

5 Ὁμοίως δὲ τῇ ἕξει καὶ τῇ στερήσει καὶ ἐπὶ τῶν πρός τι χρηστέον· ἐπὶ ταὐτὰ γὰρ καὶ τούτων ἡ ἀκολούθησις. Οἷον εἰ τὸ τριπλάσιον [p] πολλαπλάσιον, καὶ τὸ τριτημόριον πολ-

[a] μὴ τὸ A.B. [b] γενομένη C. [c] καὶ om. C. [d] καὶ] ἢ C. [e] ἐφ' ὅσον χρήσιμον om. A.B. [f] καὶ οὕτως ἡ ἀκολούθησις A. [g] τῶι αἱρετῶι τὸ φευκτόν A. [h] οἷον εἰ εὐεξία C. [i] ἡ om. C. [k] τὸ αὐτὸ A.B. [l] τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ C. [m] ἐπὶ om. A. [n] καὶ ἐπὶ τῶν ἕξεων C. [o] γὰρ καὶ ἡ A.B. [p] πολλαπλάσιον om. A.

λοστημόριον· λέγεται γὰρ τὸ μὲν τριπλάσιον πρὸς τὸ τρι-
τημόριον, τὸ δὲ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ πολλοστημόριον.
πάλιν εἰ ἡ ἐπιστήμη ὑπόληψις, καὶ τὸ ἐπιστητὸν ὑπολη-
πτόν· καὶ εἰ ἡ [q] ὅρασις αἴσθησις, καὶ τὸ ὁρατὸν αἰσθητόν.
Ἔνστασις ὅτι οὐκ [r] ἀνάγκη ἐπὶ τῶν πρός τι τὴν ἀκολούθη- 6
σιν γίνεσθαι, καθάπερ εἴρηται· τὸ γὰρ αἰσθητὸν ἐπιστητόν
ἐστιν, ἡ δ' αἴσθησις οὐκ ἐπιστήμη. Οὐ μὴν ἀληθής [s] γε ἡ ἔν-
στασις δοκεῖ εἶναι· πολλοὶ γάρ οὔ φασι τῶν αἰσθητῶν ἐπι-
στήμην εἶναι. Ἔτι πρὸς τοὐναντίον οὐχ ἧττον χρήσιμον τὸ
ῥηθέν, οἷον ὅτι τὸ αἰσθητὸν οὐκ ἔστιν ἐπιστητόν· οὐδὲ γὰρ
ἡ αἴσθησις ἐπιστήμη.

Πάλιν ἐπὶ τῶν συστοίχων καὶ ἐπὶ τῶν πτώσεων, καὶ ἀναι- 9
ροῦντα καὶ κατασκευάζοντα. Λέγεται δὲ σύστοιχα μὲν τὰ
τοιάδε οἷον τὰ δίκαια καὶ ὁ δίκαιος τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τὰ ἀν-
δρεῖα καὶ ὁ ἀνδρεῖος τῇ ἀνδρίᾳ. Ὁμοίως δὲ [t] καὶ τὰ ποιητικὰ
ἢ φυλακτικὰ σύστοιχα [v] ἐκείνου οὗ ἐστὶ ποιητικὰ ἢ φυλα-
κτικά, οἷον τὰ ὑγιεινὰ ὑγιείας καὶ τὰ εὐεκτικὰ εὐεξίας. Τὸν
αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Σύστοιχα μὲν οὖν 2
τὰ τοιαῦτα εἴωθε λέγεσθαι, πτώσεις δὲ οἷον τὸ δικαίως [w] καὶ
ἀνδρείως καὶ [x] ὑγιεινῶς καὶ ὅσα τοῦτον τὸν τρόπον λέγεται.
Δοκεῖ δὲ καὶ τὰ κατὰ τὰς πτώσεις σύστοιχα εἶναι, οἷον τὸ
μὲν δικαίως τῇ δικαιοσύνῃ, τὸ δὲ ἀνδρείως τῇ ἀνδρίᾳ. Σύ-
στοιχα δὲ λέγεται τὰ κατὰ τὴν αὐτὴν συστοιχίαν ἅπαντα,
οἷον δικαιοσύνη, δίκαιος, δίκαιον, δικαίως. Δῆλον οὖν ὅτι ἑνὸς 3
ὁποιουοῦν δειχθέντος τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν συστοιχίαν ἀγα-
θοῦ ἢ ἐπαινετοῦ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα δεδειγμένα [y] ἔσται,
οἷον εἰ ἡ δικαιοσύνη τῶν ἐπαινετῶν, καὶ [z] ὁ δίκαιος καὶ τὸ δί-
καιον καὶ τὸ δικαίως τῶν ἐπαινετῶν. Ῥηθήσεται δὲ τὸ δι-
καίως καὶ ἐπαινετῶς κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν ἀπὸ τοῦ ἐπαινε-
τοῦ, καθάπερ τὸ δικαίως ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης.

Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου, ἀλλὰ καὶ 4

[q] ὄψις C. [r] ἀναγκαῖον C. [s] γε om. C. [t] ἢ] καὶ τὰ C.
[v] ἐκείνων ἐστὶν ὧν ἐστὶν C. [w] καὶ τὸ ἀνδρείως C. [x] ὑγιεινῶς καὶ
εὐεκτικῶς καὶ C. [y] γίνεται C. [z] τὸ δίκαιον καὶ ὁ δίκαιος C.

ἐπὶ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον, οἷον ὅτι τὸ ἀγαθὸν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἡδύ· οὐδὲ γὰρ τὸ κακὸν λυπηρόν· ἢ εἰ τοῦτο, κἀκεῖνο. Καὶ εἰ ἡ δικαιοσύνη ἐπιστήμη, καὶ ἡ ἀδικία ἄγνοια· καὶ εἰ τὸ δικαίως ἐπιστημονικῶς καὶ ἐμπείρως, τὸ ἀδίκως
5 ἀγνοούντως καὶ ἀπείρως. Εἰ δὲ ταῦτα μή, οὐδ' ἐκεῖνα, καθάπερ ἐπὶ τοῦ νῦν ῥηθέντος· μᾶλλον γὰρ ἂν φανείη τὸ ἀδίκως ἐμπείρως ἢ ἀπείρως. Οὗτος δ' ὁ τόπος εἴρηται πρότερον ἐν ταῖς τῶν ἐναντίων ἀκολουθήσεσιν· [a] οὐδὲν γὰρ ἄλλο νῦν ἀξιοῦμεν ἢ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ἀκολουθεῖν.

6 Ἔτι ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν καὶ ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν, καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι. Ὧν γὰρ αἱ γενέσεις τῶν ἀγαθῶν, [b] καὶ αὐτὰ ἀγαθά, καὶ εἰ αὐτὰ ἀγαθά, καὶ αἱ γενέσεις· [c] εἰ δὲ αἱ γενέσεις τῶν κακῶν, καὶ αὐτὰ τῶν κακῶν. Ἐπὶ δὲ τῶν φθορῶν ἀνάπαλιν· εἰ γὰρ αἱ φθοραὶ τῶν ἀγαθῶν, αὐτὰ τῶν κακῶν, εἰ δ' αἱ φθοραὶ τῶν κακῶν αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν· ὧν μὲν γὰρ τὰ ποιητικὰ ἀγαθά, καὶ αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν, ὧν δὲ τὰ φθαρτικὰ ἀγαθά, αὐτὰ τῶν κακῶν.

10 Πάλιν ἐπὶ τῶν ὁμοίων, εἰ ὁμοίως ἔχει, οἷον εἰ ἐπιστήμη μία πλειόνων, καὶ δόξα, καὶ εἰ τὸ ὄψιν ἔχειν ὁρᾶν, καὶ τὸ ἀκοὴν ἔχειν ἀκούειν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν δοκούντων. Χρήσιμος δ' ὁ τόπος πρὸς ἄμφω· εἰ μὲν γὰρ ἐπί τινος τῶν ὁμοίων οὕτως [d] ἔχει, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων, εἰ δὲ ἐπί τινος μή, οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλ-
2 λων. [e] Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἐφ' ἑνὸς καὶ εἰ ἐπὶ πολλῶν ὁμοίως ἔχει· ἐνιαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ. Οἷον εἰ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι, καὶ τὸ πολλὰ ἐπίστασθαι πολλὰ διανοεῖσθαι. Τοῦτο δ' οὐκ ἀληθές· ἐπίστασθαι μὲν γὰρ [f] ἐνδέχεται πολλά, διανοεῖσθαι δ' οὔ. Εἰ οὖν τοῦτο μή, οὐδ' ἐκεῖνο τὸ ἐφ' ἑνός, ὅτι τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαί ἐστιν.

3 Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον [g] καὶ ἧττον. Εἰσὶ δὲ τοῦ μᾶλλον καὶ

[a] οὐθὲν C. [b] καὶ εἰ αὐτὰ ἀγαθά om. C. [c] εἰ δὲ] καὶ ὧν C. [d] ἔχει om. C. [e] σκοπεῖν] τῶν ὁμοίων. Σκοπεῖν C. [f] πολλὰ ἐνδέχεται C. [g] καὶ ἧττον om. B.

ἧττον [h] τόποι [i] τέσσαρες. εἷς μὲν εἰ ἀκολουθεῖ τὸ μᾶλλον τῷ μᾶλλον, οἷον εἰ ἡδονὴ [k] ἀγαθόν, καὶ ἡ μᾶλλον ἡδονὴ μᾶλλον ἀγαθόν, καὶ εἰ τὸ ἀδικεῖν κακόν, καὶ τὸ μᾶλλον ἀδικεῖν μᾶλλον κακόν. Χρήσιμος [l] δ' οὖν πρὸς ἄμφω ὁ τόπος· εἰ μὲν γὰρ ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ ὑποκειμένου ἐπιδόσει ἡ τοῦ συμβεβηκότος ἐπίδοσις, καθάπερ εἴρηται, δῆλον ὅτι συμβέβηκεν, εἰ δὲ μὴ ἀκολουθεῖ, οὐ συμβέβηκεν. Τοῦτο δ' ἐπαγωγῇ ληπτέον. 4
Ἄλλος· ἑνὸς περὶ [m] δύο λεγομένου, εἰ ᾧ μᾶλλον εἰκὸς ὑπάρχειν [n] μὴ ὑπάρχει, οὐδ' ᾧ ἧττον, καὶ εἰ ᾧ ἧττον εἰκὸς ὑπάρχειν ὑπάρχει, καὶ ᾧ μᾶλλον. Πάλιν δυοῖν περὶ ἑνὸς λεγομένων εἰ [o] τὸ μᾶλλον ὑπάρχειν δοκοῦν μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ ἧττον, [p] ἢ εἰ [q] τὸ ἧττον δοκοῦν ὑπάρχειν ὑπάρχει, καὶ τὸ μᾶλλον. Ἔτι [r] δυοῖν περὶ δύο λεγομένων εἰ τὸ θατέρῳ 5
μᾶλλον ὑπάρχειν δοκοῦν μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ, [s] ἢ εἰ τὸ ἧττον δοκοῦν [t] τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχειν ὑπάρχει, καὶ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ.

Ἔτι ἐκ τοῦ ὁμοίως ὑπάρχειν ἢ δοκεῖν ὑπάρχειν τριχῶς, 6
καθάπερ ἐπὶ τοῦ μᾶλλον ἐπὶ τῶν ὕστερον ῥηθέντων τριῶν τόπων ἐλέγετο. Εἴτε γὰρ ἕν τι δυσὶν ὁμοίως ὑπάρχει [v] ἢ δοκεῖ ὑπάρχειν, εἰ τῷ ἑτέρῳ μὴ ὑπάρχει, [w] οὐδὲ τῷ ἑτέρῳ, εἰ δὲ θατέρῳ ὑπάρχει, καὶ τῷ λοιπῷ· εἴτε δύο τῷ αὐτῷ ὁμοίως, εἰ τὸ ἕτερον μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ λοιπόν, εἰ δὲ θάτερον, καὶ τὸ λοιπόν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ εἰ δύο [x] δυσὶν ὁμοίως 7
ὑπάρχει· εἰ γὰρ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ, εἰ δὲ ὑπάρχει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ, καὶ τὸ λοιπὸν τῷ λοιπῷ.

Ἐκ μὲν οὖν τοῦ μᾶλλον [y] καὶ ἧττον καὶ τοῦ ὁμοίως το- 11
σαυταχῶς ἐνδέχεται ἐπιχειρεῖν· ἔτι [z] δ' ἐκ τῆς προσθέσεως.

[h] τόποι ante τοῦ B.C. [i] τέτταρες C. [k] ἀγαθὸν—ἡδονὴ om. pr. C. [l] δ' οὖν] δὲ C. [m] δυοῖν C. [n] μὴ] οὐχ C. [o] τὸ θατέρωι μᾶλλον B. [p] ἢ εἰ] εἰ δὲ C, om. A. [q] τὸ ἧττον om. A. [r] δυοῖν C. [s] ἢ εἰ] εἰ δὲ C. ἢ εἰ—λοιπῷ om. A. [t] ὑπάρχειν τῶ ἑτέρω C. [v] ἢ εἰ δοκεῖ C. [w] οὐδὲ θατέρω, καὶ εἰ θατέρω ὑπάρξει C. [x] δυσί τισιν ὁμοίως C. [y] καὶ τοῦ ἧττον C. [z] δ' om. C.

ἐὰν ἕτερον πρὸς ἕτερον προστεθὲν ποιῇ [a] ἀγαθὸν ἢ λευκόν,
μὴ ὂν πρότερον λευκὸν ἢ ἀγαθόν, [b] τὸ προστεθὲν ἔσται λευ-
κὸν ἢ ἀγαθόν, [c] οἷόν περ καὶ τὸ ὅλον ποιεῖ. Ἔτι εἰ πρὸς
τὸ ὑπάρχον προστεθέν τι μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτον οἷον
2 ὑπῆρχε, καὶ αὐτὸ ἔσται τοιοῦτον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων. Χρήσιμος δὲ οὐκ ἐν ἅπασιν ὁ τόπος, ἀλλ' ἐν οἷς
τὴν τοῦ μᾶλλον ὑπεροχὴν συμβαίνει γίνεσθαι. Οὗτος δὲ ὁ
τόπος οὐκ ἀντιστρέφει πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν. Εἰ γὰρ μὴ
ποιεῖ τὸ προστιθέμενον ἀγαθόν, οὐδέπω δῆλον εἰ αὐτὸ μὴ
ἀγαθόν· τὸ γὰρ ἀγαθὸν κακῷ προστιθέμενον οὐκ ἐξ
ἀνάγκης ἀγαθὸν τὸ ὅλον ποιεῖ, [d] οὐδὲ λευκὸν μέλανι.

3 Πάλιν εἴ τι μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται, καὶ ἁπλῶς ὑπάρ-
χει· τὸ γὰρ μὴ ὂν ἀγαθὸν ἢ λευκὸν [e] οὐδὲ μᾶλλον ἢ ἧττον
ἀγαθὸν ἢ λευκὸν ῥηθήσεται· τὸ γὰρ κακὸν οὐδενὸς μᾶλλον ἢ
ἧττον ἀγαθόν, ἀλλὰ μᾶλλον κακὸν ἢ ἧττον ῥηθήσεται. Οὐκ
ἀντιστρέφει δ' οὐδ' οὗτος ὁ τόπος πρὸς τὸ ἀνασκευάσαι·
Πολλὰ γὰρ τῶν [f] οὐ λεγομένων [g] μᾶλλον ἁπλῶς ὑπάρχει·
ἄνθρωπος γὰρ οὐ λέγεται μᾶλλον καὶ ἧττον, ἀλλ' οὐ διὰ
τοῦτο οὐκ [h] ἔστιν ἄνθρωπος.

4 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκεπτέον καὶ ἐπὶ τοῦ κατά τι καὶ
ποτὲ καὶ ποῦ· [i] εἰ γὰρ κατά τι ἐνδέχεται, καὶ ἁπλῶς ἐνδέχε-
ται. Ὁμοίως δὲ [k] καὶ τὸ ποτὲ ἢ ποῦ· τὸ γὰρ ἁπλῶς ἀδύνα-
τον οὔτε κατά τι οὔτε ποῦ οὔτε ποτὲ ἐνδέχεται. Ἔνστασις
ὅτι κατά τι μέν [l] εἰσι φύσει σπουδαῖοι, οἷον ἐλευθέριοι ἢ σω-
φρονικοί, ἁπλῶς δὲ οὐκ εἰσὶ φύσει σπουδαῖοι· [m] οὐδεὶς γὰρ
5 φύσει φρόνιμος. Ὁμοίως δὲ καὶ ποτὲ μὲν ἐνδέχεται τῶν
φθαρτῶν τι μὴ φθαρῆναι, ἁπλῶς δ' οὐκ ἐνδέχεται μὴ φθα-
ρῆναι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ποῦ μὲν συμφέρει τοιαύτῃ
διαίτῃ χρῆσθαι, οἷον ἐν τοῖς νοσώδεσι τόποις, ἁπλῶς δ' οὐ

[a] ἀγαθὸν ἢ λευκὸν C. [b] τὸ — ἀγαθόν om. B. [c] οἷόν περ] καὶ τοιοῦτον οἷόν περ C. [d] οὐδὲ τὸ λευκὸν C. [e] οὐδὲν B.C. [f] οὐ] μὴ C. [g] μᾶλλον καὶ ἧττον ἁπλῶς C. [h] ἔσται C. [i] εἰ] ὃ C. [k] καὶ ποτὲ καὶ ποῦ C. [l] ἔστιν A. [m] οὐδεὶς — φρόνιμος om. A.

συμφέρει. Ἔτι δὲ ποῦ μὲν ἕνα [n] μόνον δυνατὸν εἶναι, ἁπλῶς
δὲ οὐ δυνατὸν ἕνα μόνον εἶναι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ποῦ
μὲν καλὸν τὸν πατέρα θύειν, οἷον ἐν [o] Τριβαλλοῖς, ἁπλῶς δ'
οὐ καλόν. Ἢ τοῦτο μὲν οὐ ποῦ σημαίνει ἀλλὰ τισίν· οὐδὲν 6
γὰρ διαφέρει ὅπου ἂν ὦσιν· πανταχοῦ γὰρ αὐτοῖς [p] ἔσται
καλὸν [q] οὖσι [o] Τριβαλλοῖς. Πάλιν ποτὲ μὲν συμφέρει φαρ-
μακεύεσθαι, οἷον ὅταν νοσῇ, ἁπλῶς δ' οὔ. Ἢ οὐδὲ τοῦτο
ποτὲ σημαίνει, ἀλλὰ τῷ διακειμένῳ πως· οὐδὲν γὰρ διαφέρει
ὁποτεοῦν, [r] ἐὰν οὕτω μόνον διακείμενος ᾖ. Τὸ δ' ἁπλῶς ἐστὶν 7
ὃ μηδενὸς προστεθέντος ἐρεῖς ὅτι καλόν ἐστιν ἢ [s] τὸ ἐναν-
τίον. Οἷον τὸ τὸν πατέρα θύειν οὐκ ἐρεῖς καλὸν εἶναι, ἀλλὰ
τισὶ καλὸν [t] εἶναι· οὐκ ἄρα ἁπλῶς καλόν. Ἀλλὰ τὸ τοὺς
θεοὺς τιμᾶν ἐρεῖς καλὸν οὐδὲν [v] προστιθείς· ἁπλῶς γὰρ κα-
λόν ἐστιν. Ὥστε ὃ ἂν μηδενὸς προστιθεμένου δοκῇ εἶναι
καλὸν ἢ αἰσχρὸν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἁπλῶς ῥηθήσεται.

Γ.

Πότερον δ' αἱρετώτερον ἢ βέλτιον δυεῖν ἢ πλειόνων, ἐκ 1
τῶνδε σκεπτέον. Πρῶτον δὲ διωρίσθω ὅτι τὴν σκέψιν ποι-
ούμεθα οὐχ ὑπὲρ τῶν πολὺ διεστώτων καὶ μεγάλην πρὸς
[a] ἄλληλα διαφορὰν ἐχόντων (οὐδεὶς γὰρ ἀπορεῖ πότερον ἡ
εὐδαιμονία ἢ ὁ πλοῦτος αἱρετώτερον) ἀλλ' ὑπὲρ τῶν σύνεγ-
γυς, καὶ περὶ ὧν [b] ἀμφισβητοῦμεν ποτέρῳ δεῖ προσθέσθαι
μᾶλλον, διὰ τὸ μηδεμίαν ὁρᾶν τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ ἕτερον
ὑπεροχήν. Δῆλον οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων ὅτι δειχθείσης
ὑπεροχῆς ἢ μιᾶς ἢ πλειόνων συγκαταθήσεται ἡ διάνοια ὅτι
τοῦτ' ἐστὶν αἱρετώτερον, ὁπότερον τυγχάνει αὐτῶν ὑπερέ-
χον.

Πρῶτον μὲν οὖν τὸ πολυχρονιώτερον ἢ βεβαιότερον αἱ- 2
ρετώτερον τοῦ ἧττον τοιούτου. Καὶ ὃ μᾶλλον ἂν ἕλοιτο ὁ

[n] μόνον om. C. [o] τριβαλοῖς C. [p] ἔστι C. [q] οὖσι] τοῖς A.
[r] ἂν C. [s] τοὐναντίον C. [t] εἶναι om. C. [v] προσθεὶς A.B.
[a] ἄλληλα τὴν διαφορὰν C. [b] διαμφισβητοῦμεν C.

φρόνιμος ἢ [c] ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ, ἢ ὁ νόμος ὁ ὀρθός, ἢ [d] οἱ σπουδαῖοι περὶ ἕκαστα αἱρούμενοι ᾗ τοιοῦτοί εἰσιν, ἢ [e] οἱ ἐν ἑκάστῳ γένει ἐπιστήμονες, ἢ [ee] ὅσα οἱ πλείους ἢ πάντες, οἷον ἐν ἰατρικῇ ἢ [f] τεκτονικῇ ἃ οἱ πλείους τῶν ἰατρῶν ἢ [g] πάντες, ἢ ὅσα ὅλως οἱ πλείους ἢ πάντες ἢ πάντα, οἷον τἀγαθόν· πάντα γὰρ τἀγαθοῦ ἐφίεται. Δεῖ δ' ἄγειν πρὸς ὅ τι ἂν ᾖ χρήσιμον τὸ ῥηθησόμενον. Ἔστι δ' ἁπλῶς μὲν βέλτιον καὶ αἱρετώτερον τὸ κατὰ τὴν βελτίω ἐπιστήμην, τινὶ δὲ τὸ κατὰ τὴν οἰκείαν.

3 Ἔπειτα δὲ τὸ ὅπερ τόδε [h] τι τοῦ μὴ ἐν γένει, οἷον ἡ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου· τὸ μὲν γὰρ ἐν γένει τῷ ἀγαθῷ, τὸ δ' οὔ, καὶ τὸ μὲν ὅπερ ἀγαθόν, τὸ δ' οὔ· οὐδὲν γὰρ λέγεται ὅπερ τὸ γένος, ὃ μὴ τυγχάνει ἐν τῷ γένει ὄν, οἷον ὁ λευκὸς ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ὅπερ χρῶμα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

4 Καὶ τὸ δι' αὑτὸ αἱρετὸν τοῦ δι' ἕτερον αἱρετοῦ αἱρετώτερον, οἷον τὸ ὑγιαίνειν τοῦ γυμνάζεσθαι· τὸ μὲν γὰρ δι' αὑτὸ αἱρετόν, τὸ δὲ δι' ἕτερον. Καὶ τὸ καθ' αὑτὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκός, οἷον τὸ τοὺς φίλους δικαίους εἶναι [i] τοῦ τοὺς ἐχθρούς. Τὸ μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ αἱρετόν, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός· τὸ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς δικαίους εἶναι κατὰ συμβεβηκὸς αἱρούμεθα, ὅπως [k] μηδὲν ἡμᾶς βλάπτωσιν. Ἔστι δὲ τοῦτο [l] ταὐτὸ τῷ πρὸ τούτου, διαφέρει δὲ τῷ τρόπῳ· τὸ μὲν γὰρ τοὺς φίλους δικαίους εἶναι δι' αὑτὸ αἱρούμεθα, καὶ εἰ μηδὲν ἡμῖν μέλλει ἔσεσθαι, κἂν ἐν Ἰνδοῖς ὦσιν· τὸ δὲ τοὺς ἐχθροὺς δι' ἕτερον, ὅπως [m] μηθὲν ἡμᾶς βλάπτωσιν.

5 Καὶ τὸ αἴτιον [n] ἀγαθοῦ καθ' αὑτὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίου, καθάπερ ἡ ἀρετὴ τῆς τύχης· ἡ μὲν γὰρ καθ' αὑτὴν ἡ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς αἰτία τῶν ἀγαθῶν, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου· τὸ γὰρ καθ' αὑτὸ κακοῦ αἴτιον φευκτότερον τοῦ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἡ κακία

[c] ὁ ante ἀγαθὸς om. C. [d] οἱ σπουδαῖαι οἱ περὶ C. [e] οἱ om. A.B. [ee] ὅσα om. C. [f] τεκτονικῆι ἢ ἃ B. [g] ἢ ἃ οἱ πάντες C. [h] τι ὂν τοῦ C. [i] τοῦ] ἢ τὸ C. [k] μηθὲν C. [l] ταὐτὸν τῷ πρὸ αὐτοῦ C. [m] μηδὲν C. [n] ἀγαθοῦ et αἰτίου om. C.

καὶ ἡ τύχη· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ κακόν, [o] ἡ δὲ τύχη κατὰ συμβεβηκός.

Καὶ τὸ ἁπλῶς ἀγαθὸν τοῦ τινὶ αἱρετώτερον, οἷον τὸ 6
[p] ὑγιάζεσθαι τοῦ τέμνεσθαι· τὸ μὲν γὰρ ἁπλῶς ἀγαθόν, τὸ δὲ τινὶ τῷ δεομένῳ τομῆς. Καὶ τὸ φύσει τοῦ μὴ φύσει, οἷον ἡ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου· τὸ μὲν γὰρ φύσει, τὸ δ' ἐπίκτητον. Καὶ τὸ τῷ βελτίονι καὶ τιμιωτέρῳ ὑπάρχον αἱρετώτερον, οἷον θεῷ ἢ ἀνθρώπῳ καὶ ψυχῇ ἢ σώματι. Καὶ τὸ τοῦ βελτίονος ἴδιον βέλτιον ἢ τὸ τοῦ χείρονος, οἷον τὸ τοῦ θεοῦ ἢ τὸ τοῦ ἀνθρώπου· κατὰ μὲν γὰρ τὰ κοινὰ ἐν ἀμφοτέροις [q] οὐδὲν διαφέρει ἀλλήλων, τοῖς δ' ἰδίοις τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου [r] ὑπερέχει. Καὶ τὸ ἐν βελτίοσιν ἢ προτέροις ἢ τιμιωτέροις βέλτιον, οἷον ὑγίεια ἰσχύος καὶ κάλλους. Ἡ μὲν γὰρ ἐν 7
ὑγροῖς καὶ ξηροῖς [s] καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς, ἁπλῶς δ' εἰπεῖν ἐξ ὧν [t] πρώτων συνέστηκε [v] τὸ ζῷον, τὰ δ' ἐν τοῖς ὑστέροις· ἡ μὲν γὰρ ἰσχὺς ἐν τοῖς νεύροις καὶ [w] ὀστοῖς, τὸ δὲ κάλλος τῶν μελῶν τις συμμετρία δοκεῖ εἶναι. Καὶ τὸ τέλος τῶν πρὸς τὸ τέλος αἱρετώτερον [x] δοκεῖ εἶναι, καὶ δυοῖν τὸ ἔγγιον τοῦ τέλους. Καὶ ὅλως τὸ πρὸς τὸ τοῦ βίου τέλος αἱρετώτερον μᾶλλον ἢ τὸ πρὸς ἄλλο τι, οἷον τὸ πρὸς εὐδαιμονίαν συντεῖνον [y] ἢ τὸ πρὸς φρόνησιν. Καὶ τὸ δυνατὸν τοῦ ἀδυνάτου. Ἔτι δύο [z] ποιητικῶν, οὗ τὸ τέλος [a] βέλτιον. Ποιη- 8
τικοῦ δὲ καὶ τέλους ἐκ τοῦ ἀνάλογον, ὅταν πλείονι ὑπερέχῃ τὸ τέλος τοῦ τέλους ἢ ἐκεῖνο τοῦ οἰκείου ποιητικοῦ, οἷον εἰ ἡ εὐδαιμονία πλείονι ὑπερέχει ὑγιείας ἢ ὑγίεια ὑγιεινοῦ, τὸ ποιητικὸν εὐδαιμονίας βέλτιον ὑγιείας. Ὅσῳ γὰρ ἡ εὐδαιμονία ὑγιείας ὑπερέχει, τοσούτῳ καὶ τὸ ποιητικὸν [b] τὸ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ὑγιεινοῦ ὑπερέχει. Ἡ δὲ ὑγίεια τοῦ ὑγιεινοῦ [c] ἐλάττονι ὑπερεῖχεν, ὥστε πλείονι ὑπερέχει τὸ ποιητικὸν

[o] ἡ δὲ τύχη] τὸ δὲ C. [p] γυμνάζεσθαι B.C. [q] οὐδενὶ C. [r] ὑπάρχει A, διαφέρον ὑπάρχει C. [s] καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς om. A.B. [t] πρῶτον A.B. [v] τὸ] καὶ τὸ C. [w] ὀστέοις C. [x] δοκεῖ εἶναι om. C. [y] τὸ post ἢ om. A. [z] ποιητικῶν ὄντων οὗ C. [a] βέλτιον, καὶ αὐτὸ βέλτιον C. [b] τὸ om. C. [c] ἐλ. ὑπερέχει ἢ ἡ εὐδαιμονία τῆς ὑγιείας, ὥστε C.

εὐδαιμονίας τοῦ ὑγιεινοῦ ἢ ἡ ὑγίεια τοῦ ὑγιεινοῦ. Δῆλον [d] ἄρα ὅτι αἱρετώτερον τὸ ποιητικὸν εὐδαιμονίας τῆς ὑγιείας· τοῦ γὰρ αὐτοῦ πλείονι ὑπερέχει.

9 Ἔτι τὸ κάλλιον καθ' αὑτὸ καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον, οἷον φιλία πλούτου καὶ δικαιοσύνη ἰσχύος. Τὰ μὲν γὰρ καθ' αὑτὰ τῶν τιμίων καὶ ἐπαινετῶν, τὰ δ' οὐ καθ' αὑτὰ ἀλλὰ δι' ἕτερον· οὐδεὶς γὰρ τιμᾷ τὸν πλοῦτον δι' [e] ἑαυτὸν ἀλλὰ δι' ἕτερον, τὴν δὲ φιλίαν καθ' αὑτό, καὶ εἰ μηδὲν μέλλει ἡμῖν ἕτερον ἀπ' αὐτῆς ἔσεσθαι.

2 Ἔτι ὅταν δύο τινὰ ᾖ σφόδρα [f] ἀλλήλοις παραπλήσια καὶ μὴ δυνώμεθα ὑπεροχὴν μηδεμίαν συνιδεῖν τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ ἕτερον, ὁρᾶν ἀπὸ τῶν παρεπομένων· ᾧ γὰρ ἕπεται μεῖζον ἀγαθόν, τοῦθ' αἱρετώτερον. [g] Ἂν δ' ᾖ τὰ ἑπόμενα κακά, ᾧ τὸ ἔλαττον ἀκολουθεῖ κακόν, τοῦθ' αἱρετώτερον. Ὄντων γὰρ ἀμφοτέρων αἱρετῶν [h] οὐδὲν κωλύει δυσχερές τι παρέπεσθαι. Διχῶς δ' ἀπὸ τοῦ ἕπεσθαι ἡ σκέψις· καὶ γὰρ πρότερον καὶ ὕστερον ἕπεται, οἷον τῷ μανθάνοντι τὸ μὲν ἀγνοεῖν πρότερον, τὸ δ' ἐπίστασθαι ὕστερον. Βέλτιον δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ὕστερον ἑπόμενον. Λαμβάνειν [i] οὖν τῶν ἑπομένων ὁπότερον ἂν ᾖ χρήσιμον.

2 Ἔτι τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἐλαττόνων, ἢ ἁπλῶς, ἢ ὅταν τὰ ἕτερα [k] ἐν τοῖς ἑτέροις [l] ὑπάρχῃ, τὰ ἐλάττω ἐν τοῖς πλείοσιν. Ἔνστασις, εἴ που θάτερον [m] θατέρου χάριν· [h] οὐδὲν γὰρ αἱρετώτερα τὰ ἄμφω τοῦ ἑνός, οἷον τὸ ὑγιάζεσθαι καὶ ἡ ὑγίεια τῆς ὑγιείας, ἐπειδὴ τὸ ὑγιάζεσθαι τῆς ὑγιείας ἕνεκεν αἱρούμεθα. Καὶ μὴ ἀγαθὰ δὲ ἀγαθῶν οὐδὲν κωλύει εἶναι αἱρετώτερα, οἷον εὐδαιμονίαν καὶ ἄλλο τι ὃ μή ἐστιν ἀγαθὸν δικαιοσύνης καὶ ἀνδρίας. Καὶ [n] ταὐτὰ μεθ' ἡδονῆς μᾶλλον ἢ ἄνευ ἡδονῆς. Καὶ ταὐτὰ μετ' ἀλυπίας [o] μᾶλλον ἢ μετὰ λύπης.

3 Καὶ ἕκαστον ἐν ᾧ καιρῷ μεῖζον δύναται, ἐν τούτῳ καὶ

[d] οὖν C. [e] αὐτὸν C. [f] αὐτοῖς B.C. [g] ἂν δ'—αἱρετώτερον om. B. [h] οὐθὲν C. [i] οὖν om. C. [k] ἐν om. A. [l] ἐνυπάρχῃ A.C. [m] τοῦ ἑτέρου C. [n] ταῦτα A.B. [o] μᾶλλον om. B.

αἱρετώτερον, οἷον τὸ ἀλύπως ἐν τῷ γήρᾳ μᾶλλον ἢ ἐν τῇ νεότητι· μεῖζον γὰρ ἐν τῷ γήρᾳ δύναται. Κατὰ [p] ταῦτα δὲ καὶ ἡ φρόνησις ἐν τῷ γήρᾳ αἱρετώτερον· οὐδεὶς γὰρ τοὺς νέους αἱρεῖται ἡγεμόνας διὰ τὸ μὴ ἀξιοῦν φρονίμους εἶναι. Ἡ δ' ἀνδρία ἀνάπαλιν· ἐν τῇ νεότητι γὰρ ἀναγκαιοτέρα ἡ κατὰ τὴν ἀνδρίαν ἐνέργεια. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ σωφροσύνη· μᾶλλον γὰρ οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων ὑπὸ τῶν ἐπιθυμιῶν ἐνοχλοῦνται.

Καὶ ὃ ἐν παντὶ καιρῷ ἢ ἐν τοῖς πλείστοις χρησιμώτερον, 4
οἷον δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη ἀνδρίας· αἱ μὲν γὰρ ἀεὶ ἡ δὲ ποτὲ [q] χρησίμη. Καὶ ὃ πάντων ἐχόντων μηδὲν θατέρου δεόμεθα, ἢ [r] ὃ [s] ἐχόντων προσδεόμεθα τοῦ λοιποῦ, καθάπερ ἐπὶ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρίας· δικαίων μὲν γὰρ πάντων ὄντων οὐδὲν χρήσιμος ἡ ἀνδρία, ἀνδρείων δὲ πάντων ὄντων χρήσιμος ἡ δικαιοσύνη.

Ἔτι ἐκ τῶν φθορῶν καὶ τῶν ἀποβολῶν καὶ τῶν γενέσεων 5
καὶ τῶν λήψεων καὶ τῶν ἐναντίων· ὧν γὰρ αἱ φθοραὶ φευκτότεραι, αὐτὰ αἱρετώτερα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποβολῶν καὶ τῶν ἐναντίων· [t] οὗ γὰρ ἡ ἀποβολὴ ἢ τὸ ἐναντίον [v] φευκτότερον, αὐτὸ αἱρετώτερον. Ἐπὶ δὲ τῶν γενέσεων καὶ τῶν λήψεων ἀνάπαλιν· ὧν γὰρ [w] αἱ λήψεις καὶ αἱ γενέσεις αἱρετώτεραι, καὶ αὐτὰ αἱρετώτερα.

Ἄλλος τόπος, τὸ ἐγγύτερον τἀγαθοῦ βέλτιον καὶ αἱρε- 6
τώτερον. Καὶ τὸ ὁμοιότερον τἀγαθῷ, οἷον ἡ [x] δικαιοσύνη δικαίου. Καὶ τὸ τῷ βελτίονι [y] αὐτοῦ ὁμοιότερον, καθάπερ τὸν Αἴαντα τοῦ Ὀδυσσέως φασὶ βελτίω τινὲς εἶναι, διότι ὁμοιότερος [a] τῷ Ἀχιλλεῖ. Ἔνστασις τούτου ὅτι οὐκ ἀληθές· οὐδὲν γὰρ κωλύει, μὴ ᾗ βέλτιστος ὁ Ἀχιλλεύς, ταύτῃ ὁμοιότερον εἶναι τὸν Αἴαντα, τοῦ ἑτέρου ὄντος μὲν ἀγαθοῦ μὴ ὁμοίου δέ. Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἐπὶ [b] τὸ γελοιότερον εἴη

[p] ταυτὰ C. [q] χρήσιμος C. [r] ὃ om. C. [s] ἔχοντες A.B. [t] οὗ] εἴτε A.B. [v] φευκτότερα A.B. [w] αἱ om. C. [x] δικαιοσύνη τοῦ δικαίου C. [y] αὐτῷ corr. C. [a] τῷ] ἦν τῷ C. [b] τὰ γελοιότερα C.

[c] ὅμοιον, καθάπερ ὁ πίθηκος [d] τῷ ἀνθρώπῳ, τοῦ ἵππου μὴ ὄντος ὁμοίου· οὐ γὰρ [e] κάλλιον ὁ πίθηκος, ὁμοιότερον δὲ τῷ
7 ἀνθρώπῳ. Πάλιν ἐπὶ δυοῖν εἰ τὸ μὲν τῷ βελτίονι τὸ δὲ τῷ χείρονι ὁμοιότερον, εἴη [f] ἂν βέλτιον τὸ τῷ βελτίονι ὁμοιότερον. Ἔχει δὲ καὶ τοῦτο ἔνστασιν· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ μὲν τῷ βελτίονι ἠρέμα ὅμοιον εἶναι, τὸ δὲ τῷ χείρονι σφόδρα, οἷον εἰ ὁ μὲν Αἴας τῷ Ἀχιλλεῖ ἠρέμα, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς τῷ Νέστορι σφόδρα. Καὶ εἰ τὸ μὲν τῷ βελτίονι [g] ὅμοιον ἐπὶ τὰ χείρω ὅμοιον εἴη, τὸ δὲ τῷ χείρονι ἐπὶ τὰ βελτίω, καθάπερ ἵππος ὄνῳ καὶ πίθηκος ἀνθρώπῳ.

8 Ἄλλος, τὸ ἐπιφανέστερον τοῦ ἧττον τοιούτου, καὶ τὸ χαλεπώτερον· μᾶλλον γὰρ ἀγαπῶμεν ἔχοντες ἃ μὴ ἔστι ῥᾳδίως [h] λαβεῖν. Καὶ τὸ ἰδιαίτερον τοῦ κοινοτέρου. Καὶ τὸ τοῖς κακοῖς ἀκοινωνητότερον· αἱρετώτερον γὰρ [i] ᾧ μηδεμία δυσχέρεια ἀκολουθεῖ ἢ [i] ᾧ ἀκολουθεῖ.

9 Ἔτι εἰ ἁπλῶς τοῦτο τούτου βέλτιον, καὶ τὸ βέλτιστον τῶν ἐν τούτῳ βέλτιον τοῦ ἐν τῷ ἑτέρῳ βελτίστου, οἷον εἰ βέλτιον ἄνθρωπος ἵππου, καὶ ὁ βέλτιστος ἄνθρωπος τοῦ βελτίστου ἵππου βελτίων. Καὶ εἰ τὸ βέλτιστον τοῦ βελτίστου βέλτιον, καὶ ἁπλῶς τοῦτο τούτου βέλτιον, οἷον [k] εἰ ὁ βέλτιστος ἄνθρωπος τοῦ βελτίστου ἵππου βελτίων, καὶ ἁπλῶς ἄνθρωπος ἵππου βελτίων.

10 Ἔτι ὧν ἔστι τοὺς φίλους μετασχεῖν, αἱρετώτερα ἢ ὧν μή. Καὶ ἃ πρὸς τὸν φίλον [l] πρᾶξαι μᾶλλον βουλόμεθα ἢ ἃ πρὸς τὸν τυχόντα, ταῦτα αἱρετώτερα, οἷον τὸ δικαιοπραγεῖν καὶ εὖ ποιεῖν μᾶλλον ἢ τὸ δοκεῖν· τοὺς γὰρ φίλους εὖ ποιεῖν βουλόμεθα μᾶλλον ἢ δοκεῖν, τοὺς δὲ τυχόντας ἀνάπαλιν.

11 Καὶ τὰ ἐκ περιουσίας τῶν ἀναγκαίων βελτίω, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱρετώτερα· βέλτιον γὰρ τοῦ ζῆν τὸ εὖ ζῆν, τὸ δὲ εὖ ζῆν ἐστὶν ἐκ περιουσίας, αὐτὸ δὲ τὸ ζῆν ἀναγκαῖον. Ἐνίοτε δὲ τὰ βελτίω οὐχὶ καὶ αἱρετώτερα· οὐ γὰρ εἰ βελτίω, ἀναγ-

[c] ὅμοιος A.B. [d] τῷ om. C. [e] καλλίων C. [f] ἂν om. C. [g] ὅμοιον om. B.C. [h] λαβεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ C. [i] ὃ B. [k] εἰ om. A. [l] μᾶλλον πρᾶξαι C.

καῖον καὶ αἱρετώτερα· τὸ [m] γοῦν φιλοσοφεῖν βέλτιον τοῦ χρηματίζεσθαι, ἀλλ' οὐχ αἱρετώτερον τῷ ἐνδεεῖ τῶν ἀναγκαίων. Τὸ δ' ἐκ περιουσίας ἐστίν, ὅταν ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων ἄλλα τινὰ προσκατασκευάζηταί τις τῶν καλῶν. Σχεδὸν δὲ ἴσως [n] αἱρετώτερον τὸ ἀναγκαῖόν ἐστι, βέλτιον δὲ τὸ ἐκ περιουσίας.

Καὶ ὃ μὴ ἔστι παρ' ἄλλου πορίσασθαι ἢ ὃ ἔστι καὶ παρ' 12
ἄλλου, οἷον πέπονθεν ἡ δικαιοσύνη πρὸς τὴν ἀνδρίαν. Καὶ εἰ τόδε μὲν ἄνευ τοῦδε αἱρετόν, τόδε δὲ ἄνευ τοῦδε μή, οἷον δύναμις ἄνευ φρονήσεως οὐχ αἱρετόν, φρόνησις δ' ἄνευ δυνάμεως αἱρετόν. Καὶ δυοῖν εἰ θάτερον ἀρνούμεθα, ἵνα τὸ λοιπὸν δόξῃ ἡμῖν ὑπάρχειν, ἐκεῖνο αἱρετώτερον ὃ βουλόμεθα δοκεῖν ὑπάρχειν, οἷον φιλοπονεῖν ἀρνούμεθα, ἵν' εὐφυεῖς εἶναι δόξωμεν.

Ἔτι οὗ τῇ ἀπουσίᾳ ἧττον ἐπιτιμητέον [o] δυσφοροῦσι, τοῦτο 13
αἱρετώτερον. Καὶ οὗ τῇ ἀπουσίᾳ μὴ δυσφοροῦντι μᾶλλον ἐπιτιμητέον, τοῦτο αἱρετώτερον.

Ἔτι τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος τὸ ἔχον τὴν οἰκείαν ἀρετὴν 3
τοῦ μὴ [p] ἔχοντος. Ἄμφω δ' ἐχόντων τὸ μᾶλλον ἔχον.

Ἔτι εἰ τὸ μὲν ποιεῖ ἀγαθὸν ἐκεῖνο ᾧ ἂν παρῇ, τὸ δὲ μὴ 2
ποιεῖ, [q] τὸ ποιοῦν αἱρετώτερον, καθάπερ καὶ [r] θερμότερον τὸ θερμαῖνον τοῦ μή. Εἰ δ' ἄμφω ποιεῖ, τὸ μᾶλλον ποιοῦν· ἢ εἰ τὸ βέλτιον καὶ κυριώτερον ποιεῖ ἀγαθόν, οἷον εἰ τὸ μὲν τὴν ψυχὴν τὸ δὲ τὸ σῶμα.

[s] Ἔτι ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ τῶν χρήσεων καὶ τῶν πρά- 3
ξεων καὶ τῶν ἔργων, καὶ ταῦτα δὲ ἀπ' ἐκείνων· ἀκολουθεῖ γὰρ ἀλλήλοις, οἷον εἰ τὸ δικαίως αἱρετώτερον τοῦ ἀνδρείως, καὶ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρίας [t] αἱρετώτερον· [v] καὶ εἰ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρίας αἱρετώτερον, καὶ τὸ δικαίως τοῦ ἀνδρείως. Παραπλησίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Ἔτι εἴ τινος τοῦ αὐτοῦ τὸ μὲν μεῖζον ἀγαθόν ἐστι τὸ δὲ 4

[m] γὰρ C. [n] αἱρετώτερον μὲν τὸ C. [o] δυσφοροῦσι C. [p] ἔχοντος αἱρετώτερον, ἄμφω C. [q] τῶι ποιοῦντι B. [r] θερμὸν C. [s] ἔτι δὲ ἀπὸ C. [t] αἱρετώτερον om. C. [v] καὶ εἰ—αἱρετώτερον om. A.

ἔλαττον, αἱρετώτερον τὸ μεῖζον. [w]Ἢ εἰ μείζονος [x]μεῖζον θάτερον. Ἀλλὰ καὶ εἰ δύο τινὰ τινὸς εἴη αἱρετώτερα, τὸ μᾶλλον αἱρετώτερον τοῦ ἧττον αἱρετωτέρου αἱρετώτερον. Ἔτι οὗ ἡ ὑπερβολὴ τῆς ὑπερβολῆς αἱρετωτέρα, καὶ αὐτὸ αἱρετώτερον. οἷον φιλία χρημάτων· αἱρετωτέρα γὰρ ἡ τῆς φιλίας ὑπερβολὴ τῆς τῶν χρημάτων. Καὶ οὗ μᾶλλον ἂν ἕλοιτο αὐτὸς αὑτῷ αἴτιος εἶναι ἢ οὗ [y]ἕτερον, οἷον τοὺς φίλους τῶν χρημάτων.

5 Ἔτι ἐκ τῆς [z]προσθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ προστιθέμενόν [a]τι τὸ ὅλον αἱρετώτερον ποιεῖ. Εὐλαβεῖσθαι δὲ δεῖ προτείνειν ἐφ' ὧν τῷ μὲν ἑτέρῳ τῶν προστιθεμένων [b]χρῆται τὸ κοινὸν ἢ ἄλλως πως συνεργόν ἐστι, [c]τῷ δὲ λοιπῷ μὴ χρῆται μηδὲ συνεργόν ἐστιν, οἷον πρίονα καὶ δρέπανον μετὰ τεκτονικῆς· αἱρετώτερον γὰρ ὁ πρίων [d]συνδυαζόμενος, ἁπλῶς δὲ οὐχ αἱρετώτερον. Πάλιν εἰ ἐλάττονι προστεθέν τι τὸ ὅλον μεῖζον ποιεῖ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως· οὗ γὰρ ἀφαιρεθέντος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ λειπόμενον [e]ἔλαττον, ἐκεῖνο μεῖζον ἂν εἴη, ὁπότε ἀφαιρεθὲν τὸ λειπόμενον ἔλαττον ποιεῖ.

6 Καὶ εἰ τὸ μὲν δι' αὑτὸ τὸ δὲ διὰ τὴν δόξαν αἱρετόν, οἷον ὑγίεια κάλλους. Ὅρος δὲ τοῦ πρὸς δόξαν τὸ [f]μηδενὸς συνειδότος μὴ ἂν σπουδάσαι ὑπάρχειν. Καὶ εἰ τὸ μὲν δι' αὑτὸ καὶ διὰ τὴν δόξαν αἱρετόν, τὸ δὲ διὰ θάτερον μόνον. Καὶ ὁπότερον μᾶλλον δι' αὑτὸ τίμιον, τοῦτο καὶ βέλτιον καὶ αἱρετώτερον. Τιμιώτερον δ' ἂν εἴη καθ' αὑτό, ὃ μηδενὸς ἄλλου μέλλοντος ὑπάρξειν δι' αὑτὸ αἱρούμεθα μᾶλλον.

7 Ἔτι διελέσθαι ποσαχῶς τὸ αἱρετὸν λέγεται καὶ τίνων χάριν, οἷον τοῦ συμφέροντος ἢ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ ἡδέος· τὸ γὰρ πρὸς ἅπαντα ἢ [g]πρὸς τὰ πλείω χρήσιμον αἱρετώτερον ἂν [h]ὑπάρχοι τοῦ μὴ ὁμοίως. Τῶν δ' αὐτῶν ἀμφοτέροις

[w] ἢ om. C. [x] μεῖζον ἢ θάτερον C. [y] ἕτερος B.C. [z] προθέθεως C. [a] τι om. A. [b] προσχρῆται C. [c] τῷ δὲ—ἐστιν om. A. [d] συνδυαζόμενον A.B.C. [e] ἐλαττοῖ A.B. [f] μηδενὸς ὄντος τοῦ συνειδότος C. [g] πρὸς om. C. [h] ὑπάρχῃ A.

ὑπαρχόντων, ὁποτέρῳ μᾶλλον ὑπάρχει σκεπτέον. πότερον [i]ἥδιον ἢ κάλλιον ἢ συμφερώτερον. Πάλιν τὸ τοῦ βελτίονος ἕνεκεν αἱρετώτερον, οἷον τὸ ἀρετῆς ἕνεκεν ἢ ἡδονῆς. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φευκτῶν· φευκτότερον γὰρ τὸ μᾶλλον ἐμποδιστικὸν τῶν [k]αἱρετῶν, οἷον νόσος αἴσχους· καὶ γὰρ ἡδονῆς καὶ τοῦ σπουδαῖον εἶναι κωλυτικώτερον ἡ νόσος.

Ἔτι ἐκ τοῦ ὁμοίως δεικνύναι φευκτὸν καὶ αἱρετὸν τὸ προ- 8
κείμενον· ἧττον γὰρ αἱρετὸν τὸ [l]τοιοῦτον, ὃ καὶ ἕλοιτ' ἂν τις ὁμοίως καὶ φύγοι, τοῦ ἑτέρου ὄντος αἱρετοῦ μόνον.

Τὰς μὲν οὖν πρὸς [m]ἄλληλα συγκρίσεις, καθάπερ εἴρηται, 4
ποιητέον. Οἱ αὐτοὶ δὲ τόποι χρήσιμοι καὶ πρὸς τὸ δεικνύναι ὁτιοῦν αἱρετὸν ἢ φευκτόν· ἀφαιρεῖν γὰρ μόνον δεῖ τὴν πρὸς ἕτερον ὑπεροχήν. Εἰ γὰρ τὸ τιμιώτερον αἱρετώτερον, καὶ τὸ τίμιον αἱρετόν, καὶ εἰ τὸ χρησιμώτερον αἱρετώτερον, καὶ
τὸ χρήσιμον αἱρετόν. Ὁμοίως δὲ [n]καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὅσα 2
τοιαύτην ἔχει τὴν σύγκρισιν. Ἐπ' ἐνίων γὰρ εὐθέως κατὰ τὴν πρὸς ἕτερον σύγκρισιν καὶ ὅτι αἱρετὸν ἑκάτερον ἢ τὸ ἕτερον [o]λέγομεν, οἷον ὅταν τὸ μὲν φύσει ἀγαθὸν τὸ δὲ μὴ φύσει λέγωμεν· τὸ γὰρ φύσει ἀγαθὸν δῆλον ὅτι αἱρετόν ἐστιν.

Ληπτέον δ' ὅτι μάλιστα καθόλου [p]τοὺς τόπους περὶ τοῦ 5
μᾶλλον καὶ τοῦ μείζονος· ληφθέντες γὰρ οὕτως πρὸς πλείω χρήσιμοι ἂν εἴησαν. Ἔστι δ' αὐτῶν τῶν εἰρημένων ἐνίους [q]καθόλου μᾶλλον ποιεῖν μικρὸν [r]παραλλάσσοντα τῇ προσηγορίᾳ, οἷον τὸ φύσει [s]τοιοῦτο τοῦ μὴ φύσει τοιούτου μᾶλλον τοιοῦτο. Καὶ εἰ τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ μὴ ποιεῖ τὸ ἔχον τοιόνδε [t]ἢ ᾧ ἂν ὑπάρχῃ, μᾶλλον τοιοῦτο ὃ ποτε ποιεῖ ἢ ὃ μὴ ποιεῖ. Εἰ δ' ἄμφω ποιεῖ, τὸ μᾶλλον ποιοῦν [s]τοιοῦτο.

Ἔτι εἰ τοῦ αὐτοῦ τινὸς τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δὲ ἧττον [s]τοι- 2

[i] ἴδιον B. [k] ἀρετῶν A.B. [l] τοιοῦτο C. [m] ἀλλήλας B. [n] καὶ om. C. [o] λέγομεν—γὰρ φύσει ἀγαθόν rc. supra lituram A. [p] τοὺς om. A. [q] μᾶλλον καθόλου C. [r] παραλλάττοντας C. [s] τοιουτον C. [t] ἢ om. A. et corr. C.

οῦτο· καὶ εἰ τὸ μὲν τοιούτου μᾶλλον τοιοῦτο, τὸ δὲ μὴ τοιούτου τοιοῦτον, δῆλον ὅτι τὸ πρῶτον μᾶλλον [s] τοιοῦτο. ἔτι ἐκ τῆς προσθέσεως, εἰ [v] τῷ αὐτῷ προστιθέμενον τὸ ὅλον μᾶλλον ποιεῖ [s] τοιοῦτο, ἢ εἰ τῷ ἧττον τοιούτῳ προστιθέμενον τὸ ὅλον μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτο. [t] Ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως· οὗ γὰρ ἀφαιρεθέντος τὸ λειπόμενον ἧττον τοιοῦτο, αὐτὸ μᾶλλον τοιοῦτο. Καὶ τὰ τοῖς ἐναντίοις ἀμιγέστερα μᾶλλον τοιαῦτα, οἷον λευκότερον τὸ τῷ μέλανι ἀμιγέστερον. [u] Ἔτι παρὰ τὰ εἰρημένα πρότερον, τὸ μᾶλλον ἐπιδεχόμενον τὸν οἰκεῖον τοῦ προκειμένου λόγον, οἷον εἰ τοῦ λευκοῦ ἐστὶ λόγος χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, λευκότερον [w] ὅ ἐστι μᾶλλον χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως.

6 [x] Ἂν δ' ἐπὶ μέρους καὶ μὴ καθόλου τὸ πρόβλημα τεθῇ, [y] πρῶτον μὲν οἱ εἰρημένοι καθόλου κατασκευαστικοὶ ἢ ἀνασκευαστικοὶ τόποι πάντες χρήσιμοι. Καθόλου γὰρ ἀναιροῦντες ἢ κατασκευάζοντες [z] καὶ ἐπὶ μέρους δείκνυμεν· εἰ γὰρ παντὶ ὑπάρχει, καὶ τινί, καὶ εἰ μηδενί, οὐδὲ τινί. Μάλιστα δ' ἐπίκαιροι καὶ κοινοὶ τῶν τόπων οἵ τ' ἐκ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν συστοίχων καὶ τῶν πτώσεων· ὁμοίως γὰρ ἔνδοξον τὸ ἀξιῶσαι, εἰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ λύπην πᾶσαν εἶναι κακόν, τῷ εἴ τις ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ λύπην εἶναί τινα κακόν.
2 Ἔτι εἴ τις αἴσθησις μή ἐστι δύναμις, καὶ ἀναισθησία τις οὐκ ἔστιν ἀδυναμία. Καὶ εἴ τι ὑποληπτὸν ἐπιστητόν, καὶ ὑπόληψίς [a] τις ἐπιστήμη. Πάλιν εἴ τι τῶν ἀδίκων ἀγαθόν, καὶ τῶν δικαίων τι κακόν· [b] καὶ [c] εἴ τι τῶν [d] δικαίως κακόν, καὶ τῶν ἀδίκως τι [e] ἀγαθόν. Καὶ εἴ τι τῶν [f] ἡδέων φευκτόν, ἡδονή τις [g] φευκτόν. [h] Κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ εἴ τι τῶν ἡδέων ὠφέλιμον, ἡδονή τις [i] ὠφέλιμον. Καὶ ἐπὶ τῶν φθαρτικῶν δὲ
3 καὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν ὡσαύτως. Εἰ γάρ τι φθαρ-

[s] τοιοῦτον C. [v] τὸ αὐτὸ B. [w] ὅ ἐστι] ἐστὶ τὸ C. [x] ἐὰν C. [y] πρῶτοι B. [z] καὶ τὰ ἐπὶ C. [a] τις om. A. [b] καὶ] πάλιν B.C. [c] εἴ—ἀδίκως om. A. [d] δικαίως] ἀδίκων C. [e] ἀγαθὸν] κακόν C. [f] ἡδέως φευκτῶν A.B. [g] φευκτή C. [h] καταυτὰ A.B. [i] ὠφέλιμος καὶ ἀγαθὸν καὶ C.

τικὸν ἡδονῆς ἢ ἐπιστήμης ὂν ἀγαθόν ἐστιν, εἴη ἄν τις ἡδονὴ ἢ ἐπιστήμη τῶν κακῶν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ φθορά τις ἐπιστήμης τῶν ἀγαθῶν ἢ [k] ἡ γένεσις τῶν κακῶν, ἔσται τις ἐπιστήμη τῶν κακῶν, οἷον εἰ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι ἅ τις αἰσχρὰ ἔπραξε τῶν ἀγαθῶν ἢ τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι τῶν κακῶν, εἴη [l] ἂν τὸ ἐπίστασθαι ἅ τις αἰσχρὰ ἔπραξε τῶν κακῶν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ἐν ἅπασι γὰρ ὁμοίως τὸ ἔνδοξον.

Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ ὁμοίως. Εἰ γὰρ μᾶλ- 4
λον μὲν τῶν ἐξ ἄλλου γένους τι [m] τοιοῦτο ἐκείνων δὲ μηδέν ἐστιν, οὐδ' ἂν τὸ εἰρημένον εἴη τοιοῦτον, οἷον εἰ μᾶλλον μὲν [n] ἐπιστήμη τις ἀγαθὸν ἢ ἡδονή, μηδεμία δ' ἐπιστήμη ἀγαθόν, οὐδ' [o] ἂν ἡδονὴ εἴη. Καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίως δὲ καὶ ἧττον ὡσαύτως· ἔσται γὰρ καὶ ἀναιρεῖν καὶ κατασκευάζειν, πλὴν ἐκ μὲν τοῦ ὁμοίως ἀμφότερα, ἐκ δὲ τοῦ ἧττον κατασκευάζειν μόνον, ἀνασκευάζειν δὲ οὔ. Εἰ γὰρ ὁμοίως δύναμίς τις ἀγαθὸν καὶ 5
ἐπιστήμη, ἔστι δέ τις δύναμις ἀγαθόν, καὶ ἐπιστήμη ἐστίν. Εἰ δὲ μηδεμία δύναμις, οὐδ' ἐπιστήμη. Εἰ δ' ἧττον δύναμίς τις ἀγαθὸν ἢ ἐπιστήμη, ἔστι δέ τις δύναμις ἀγαθόν, καὶ ἐπιστήμη. Εἰ δὲ μηδεμία δύναμις ἀγαθόν, οὐκ ἀνάγκη καὶ ἐπιστήμην μηδεμίαν εἶναι ἀγαθόν. Δῆλον οὖν ὅτι κατασκευάζειν μόνον ἐκ τοῦ ἧττον ἔστιν.

Οὐ μόνον δ' ἐξ ἄλλου γένους ἔστιν ἀνασκευάζειν, ἀλλὰ 6
καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ [p] λαμβάνοντι τὸ μάλιστα τοιοῦτον, [q] οἷον εἰ κεῖται ἐπιστήμη τις ἀγαθόν, δειχθείη δ' [r] ὅτι φρόνησις οὐκ ἀγαθόν, οὐδ' ἄλλη οὐδεμία ἔσται, [s] ἐπεὶ οὐδ' ἡ μάλιστα δοκοῦσα. Ἔτι ἐξ ὑποθέσεως, ὁμοίως ἀξιώσαντα, εἰ ἑνί, καὶ πᾶσιν ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν, οἷον εἰ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος, καὶ τὰς ἄλλας, εἰ δ' αὕτη μή, μηδὲ τὰς ἄλλας. Εἰ 7
μὲν οὖν ὑπάρχειν τινὶ κεῖται, δεικτέον ὅτι οὐχ ὑπάρχει τινί· ἀκολουθήσει γὰρ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν. Εἰ

[k] ἡ om. C. [l] ἂν καὶ τὸ C. [m] τοιοῦτον C. [n] τις ἐπιστήμη C. [o] ἂν ἡ ἡδονὴ C. [p] λαμβάνοντα C. [q] ὁποῖον A. [r] ὅτι ἡ φρόνησις C. [s] ἐπειδὴ C.

δέ τινι μὴ [t] ὑπάρχον κεῖται, δεικτέον ὅτι ὑπάρχει τινί· καὶ
γὰρ οὕτως ἀκολουθήσει τὸ πᾶσιν ὑπάρχειν. Δῆλον δ' ἐστὶν
ὅτι ὁ ὑποτιθέμενος ποιεῖ τὸ πρόβλημα καθόλου ἐπὶ μέρους
[v] τεθέν· τὸν γὰρ ἐπὶ μέρους [w] ὁμολογοῦντα καθόλου ἀξιοῖ
ὁμολογεῖν, ἐπειδή, εἰ ἑνί, καὶ πᾶσιν ὁμοίως ἀξιοῖ ὑπάρχειν.
8 Ἀδιορίστου μὲν οὖν ὄντος τοῦ προβλήματος μοναχῶς
ἀνασκευάζειν ἐνδέχεται, οἷον εἰ ἔφησεν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι
ἢ μὴ ἀγαθόν, καὶ μηδὲν ἄλλο προσδιώρισεν. Εἰ μὲν γάρ
τινα ἔφησεν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι, δεικτέον [x] καθόλου ὅτι οὐ-
δεμία, εἰ [y] μέλλει ἀναιρεῖσθαι τὸ προκείμενον. Ὁμοίως δὲ
καὶ εἴ τινα ἔφησεν ἡδονὴν μὴ εἶναι ἀγαθόν, δεικτέον καθόλου
ὅτι πᾶσα· ἄλλως δ' οὐκ ἐνδέχεται ἀναιρεῖν. Ἐὰν γὰρ δείξω-
μεν ὅτι ἐστί τις ἡδονὴ [z] οὐκ ἀγαθὸν ἢ ἀγαθόν, οὔπω ἀναιρεῖται
9 τὸ προκείμενον. Δῆλον οὖν ὅτι ἀναιρεῖν μὲν μοναχῶς ἐνδέ-
χεται, κατασκευάζειν δὲ διχῶς· ἄν τε γὰρ καθόλου δείξωμεν
ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, [a] ἄν τε ὅτι ἐστί τις ἡδονὴ ἀγαθόν,
δεδειγμένον ἔσται τὸ προκείμενον. Ὁμοίως δὲ κἂν δέῃ δια-
λεχθῆναι ὅτι ἐστί τις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν, [b] ἐὰν δείξωμεν ὅτι
οὐδεμία ἀγαθὸν ἢ ὅτι τις [c] οὐκ ἀγαθόν, διειλεγμένοι ἐσόμεθα
ἀμφοτέρως, καὶ καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους, ὅτι ἐστί τις ἡδονὴ
10 οὐκ ἀγαθόν. Διωρισμένης δὲ τῆς θέσεως οὔσης, διχῶς ἀναι-
ρεῖν ἔσται, οἷον εἰ τεθείη τινὶ μὲν ὑπάρχειν [d] ἡδονῇ ἀγαθῷ
εἶναι, τινὶ δ' οὐχ ὑπάρχειν· εἴτε γὰρ πᾶσα δειχθείη ἡδονὴ
[e] ἀγαθὸν εἴτε μηδεμία, ἀνῃρημένον ἔσται τὸ προκείμενον. Εἰ
δὲ μίαν ἡδονὴν μόνην ἀγαθὸν ἔθηκεν εἶναι, τριχῶς ἐνδέχεται
ἀναιρεῖν· δείξαντες γὰρ ὅτι [f] πᾶσα ἢ ὅτι οὐδεμία ἢ ὅτι πλεί-
11 ους μιᾶς ἀγαθόν, ἀνῃρηκότες ἐσόμεθα τὸ προκείμενον. Ἐπὶ
πλεῖον δὲ τῆς θέσεως διορισθείσης, οἷον ὅτι ἡ φρόνησις [g] μόνη
τῶν ἀρετῶν ἐπιστήμη, τετραχῶς ἔστιν ἀναιρεῖν· δειχθέντος

[t] ὑπάρχειν C. [v] τεθέντος C. [w] ὁμολογοῦντα] τιθέντα C. [x] ὅτι καθόλου C. [y] μέλλοι A. [z] οὐκ ἀγαθὸν ἢ om. C. [a] ἐάντε C. [b] ἐὰν—ἀγαθόν om. C. [c] οὐκ om. pr. C. [d] ἡδονὴ ἀγαθόν, omisso εἶναι, C. [e] ἀγαθὸν εἶναι εἴτε C. [f] πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν ἢ C. [g] μόνη om. C.

γὰρ ὅτι πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη ἢ ὅτι οὐδεμία ἢ ὅτι καὶ ἄλλη τις, οἷον ἡ δικαιοσύνη, ἢ [h] ὅτι αὐτὴ ἡ φρόνησις οὐκ ἐπιστήμη, ἀνῃρημένον ἔσται τὸ προκείμενον.

Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἐπιβλέπειν ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ἐν οἷς 12
ὑπάρχειν τι ἢ μὴ εἴρηται, καθάπερ ἐν τοῖς καθόλου προβλήμασιν. Ἔτι δ' ἐν τοῖς γένεσιν ἐπιβλεπτέον, [i] διαιροῦντα κατ' εἴδη μέχρι τῶν ἀτόμων, [k] καθὰ προείρηται· ἄν τε γὰρ παντὶ φαίνηται ὑπάρχον ἄν τε μηδενί, πολλὰ [l] προενέγκαντι ἀξιωτέον καθόλου ὁμολογεῖν ἢ φέρειν ἔνστασιν ἐπὶ τίνος οὐχ
[m] οὕτως. Ἔτι ἐφ' ὧν ἔστιν ἢ εἴδει ἢ ἀριθμῷ διορίσαι τὸ 13
συμβεβηκός, σκεπτέον εἰ μηδὲν τούτων ὑπάρχει, οἷον ὅτι ὁ χρόνος οὐ κινεῖται οὐδ' ἐστὶ κίνησις, καταριθμησάμενον πόσα εἴδη κινήσεως· εἰ γὰρ μηδὲν τούτων [n] ὑπάρχει τῷ χρόνῳ, δῆλον ὅτι οὐ κινεῖται οὐδ' ἐστὶ κίνησις. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ οὐκ ἀριθμός, διελόμενον ὅτι πᾶς ἀριθμὸς ἢ περιττὸς ἢ ἄρτιος· εἰ γὰρ ἡ ψυχὴ μήτε περιττὸν μήτε ἄρτιον, δῆλον ὅτι οὐκ ἀριθμός.

Πρὸς μὲν οὖν τὸ συμβεβηκὸς διὰ τῶν τοιούτων καὶ οὕτως [o] ἐπιχειρητέον.

Δ.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον ἐπι- 1
σκεπτέον. Ἔστι δὲ ταῦτα στοιχεῖα τῶν πρὸς τοὺς ὅρους· περὶ αὐτῶν δὲ τούτων ὀλιγάκις αἱ σκέψεις γίνονται τοῖς διαλεγομένοις. Ἂν δὴ τεθῇ γένος τινὸς τῶν ὄντων, πρῶτον μὲν ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάντα τὰ συγγενῆ τῷ λεχθέντι, εἴ τινος μὴ κατηγορεῖται, καθάπερ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος, οἷον εἰ τῆς ἡδονῆς [p] τἀγαθὸν γένος κεῖται, εἴ τις ἡδονὴ μὴ ἀγαθόν· εἰ γὰρ τοῦτο, δῆλον ὅτι οὐ γένος [p] τἀγαθὸν τῆς ἡδονῆς· τὸ γὰρ γένος κατὰ πάντων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος κατηγορεῖ-

[h] ὅτι οὐδ' αὐτὴ ἡ φρόνησις ἀνῃρημένον C. [i] διαιροῦντας C. [k] καθάπερ εἴρηται πρότερον B.C. [l] προσενέγκαντι C. [m] οὕτως ἔχειν. ἔτι C. [n] ὑπάρχοι C. [o] ἐπιχειρητέον, μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τῶν πρὸς τὸ γένος A. [p] τὸ ἀγαθὸν C.

2 ται. Εἶτα εἰ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, ἀλλ' ὡς συμβεβηκός, καθάπερ τὸ λευκὸν τῆς χιόνος, ἢ ψυχῆς τὸ κινούμενον ὑφ' αὑτοῦ. Οὔτε γὰρ ἡ χιὼν ὅπερ λευκόν, διόπερ οὐ γένος τὸ λευκὸν τῆς χιόνος, [q] οὔθ' ἡ ψυχὴ ὅπερ κινούμενον· συμβέβηκε δ' αὐτῇ κινεῖσθαι, καθάπερ καὶ τῷ ζῴῳ πολλάκις βαδίζειν τε καὶ βαδίζοντι εἶναι. Ἔτι τὸ κινούμενον οὐ τί ἐστιν, ἀλλά τι ποιοῦν ἢ πάσχον σημαίνειν ἔοικεν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ λευκόν· οὐ γὰρ τί ἐστιν ἡ χιών, ἀλλὰ ποιόν τι δηλοῖ. Ὥστ' οὐδέτερον αὐτῶν ἐν τῷ τί ἐστι [r] κατηγορεῖται.

3 Μάλιστα δ' ἐπὶ τὸν τοῦ συμβεβηκότος ὁρισμὸν ἐπιβλέπειν, εἰ ἐφαρμόττει ἐπὶ τὸ ῥηθὲν γένος, [s] οἷον καὶ τὰ νῦν εἰρημένα. Ἐνδέχεται γὰρ [t] κινεῖν τι αὐτὸ ἑαυτὸ καὶ μή, ὁμοίως δὲ καὶ λευκὸν εἶναι καὶ μή. Ὥστ' οὐδέτερον αὐτῶν γένος ἀλλὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ συμβεβηκὸς ἐλέγομεν ὃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν τινὶ καὶ μή.

4 Ἔτι εἰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ διαιρέσει τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ τὸ μὲν οὐσία τὸ δὲ ποιόν, ἢ τὸ μὲν πρός τι τὸ δὲ ποιόν, οἷον ἡ μὲν χιὼν καὶ ὁ κύκνος οὐσία, [v] τὸ δὲ λευκὸν οὐκ οὐσία ἀλλὰ ποιόν, ὥστ' οὐ γένος τὸ λευκὸν τῆς χιόνος οὐδὲ τοῦ κύκνου. [w] Πάλιν ἡ μὲν ἐπιστήμη τῶν πρός τι, τὸ δ' ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν [x] ποιόν, ὥστ' οὐ γένος τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ καλὸν τῆς ἐπιστήμης· τὰ γὰρ τῶν πρός τι γένη καὶ αὐτὰ τῶν πρός τι δεῖ εἶναι, [y] καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλασίου· καὶ γὰρ τὸ πολλαπλάσιον, ὂν [z] γένος τοῦ διπλασίου, καὶ αὐτὸ τῶν πρός τί ἐστιν. Καθόλου δ' εἰπεῖν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν δεῖ τὸ γένος τῷ εἴδει εἶναι· [a] εἰ γὰρ τὸ εἶδος οὐσία, καὶ τὸ γένος, [b] καὶ εἰ [c] ποιὸν τὸ εἶδος, καὶ τὸ γένος ποιόν τι, οἷον εἰ τὸ λευκὸν ποιόν τι, καὶ τὸ χρῶμα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

5 Πάλιν [d] εἰ ἀνάγκη ἢ ἐνδέχεται τοῦ τεθέντος ἐν τῷ γένει

[q] οὐδ' C. [r] κατηγορεῖται, τὸ δὲ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. μάλιστα B.C. [s] οἷα C. [t] τι κινεῖν C. [v] τὸ δὲ—οὐσία om. A. [w] πάλιν ὁμοίως ἡ C. [x] ποιόν τι ὥστ' C. [y] καθάπερ] οἷον C. [z] γένος ὂν C. [a] εἴτε γὰρ C. [b] καὶ ante εἰ om. C. [c] ποιόν τι τὸ C. [d] εἰ κατ' ἀνάγκην ἐνδέχεται C.

μετέχειν τὸ γένος. Ὅρος δὲ τοῦ μετέχειν τὸ ἐπιδέχεσθαι τὸν τοῦ μετεχομένου λόγον. Δῆλον οὖν ὅτι τὰ μὲν εἴδη μετέχει τῶν γενῶν, τὰ δὲ γένη τῶν εἰδῶν οὔ· τὸ μὲν γὰρ εἶδος ἐπιδέχεται τὸν τοῦ γένους λόγον, τὸ δὲ γένος τὸν τοῦ εἴδους οὔ. Σκεπτέον οὖν εἰ μετέχει ἢ ἐνδέχεται μετέχειν τοῦ εἴδους τὸ ἀποδοθὲν γένος, οἷον εἴ τις [e] τοῦ ὄντος ἢ τοῦ ἑνὸς γένος τι ἀποδοίη· συμβήσεται γὰρ μετέχειν τὸ γένος τοῦ εἴδους· κατὰ πάντων γὰρ τῶν ὄντων τὸ ὂν καὶ τὸ ἓν κατηγορεῖται, ὥστε καὶ ὁ λόγος αὐτῶν.

Ἔτι εἰ κατά τινος τὸ ἀποδοθὲν εἶδος ἀληθεύεται, τὸ δὲ 6 γένος μή, οἷον εἰ τὸ ὂν ἢ τὸ ἐπιστητὸν τοῦ δοξαστοῦ γένος τεθείη. Κατὰ γὰρ τοῦ μὴ ὄντος τὸ δοξαστὸν κατηγορηθήσεται· πολλὰ γὰρ τῶν μὴ ὄντων δοξαστά. [f] Ὅτι δὲ τὸ ὂν ἢ τὸ ἐπιστητὸν οὐ κατηγορεῖται κατὰ τοῦ μὴ ὄντος, [g] δῆλον. Ὥστ' οὐ γένος τὸ ὂν οὐδὲ τὸ ἐπιστητὸν τοῦ δοξαστοῦ· καθ' ὧν γὰρ τὸ εἶδος κατηγορεῖται, καὶ τὸ γένος δεῖ κατηγορεῖσθαι.

Πάλιν εἰ μηδενὸς τῶν εἰδῶν [h] ἐνδέχεται μετέχειν τὸ τεθὲν 7 ἐν τῷ γένει· ἀδύνατον γὰρ τοῦ γένους μετέχειν μηδενὸς τῶν εἰδῶν μετέχον, ἂν μή τι τῶν κατὰ τὴν πρώτην διαίρεσιν εἰδῶν ᾖ· ταῦτα δὲ τοῦ γένους μόνον μετέχει. Ἂν οὖν ἡ κίνησις γένος τῆς ἡδονῆς τεθῇ, σκεπτέον εἰ μήτε [i] φορὰ μήτ' ἀλλοίωσις ἡ ἡδονὴ μήτε τῶν λοιπῶν τῶν ἀποδοθεισῶν κινήσεων μηδεμία· δῆλον γὰρ ὅτι οὐδενὸς ἂν τῶν εἰδῶν μετέχοι· ὥστ' οὐδὲ τοῦ γένους, ἐπειδὴ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ τοῦ γένους μετέχον καὶ τῶν εἰδῶν τινὸς μετέχειν· ὥστ' οὐκ ἂν εἴη εἶδος ἡ [k] ἡδονὴ κινήσεως, οὐδὲ τῶν ἀτόμων [οὐδὲ] τῶν ὑπὸ τὸ εἶδος [l] τὸ τῆς κινήσεως ὄντων. Καὶ γὰρ τὰ ἄτομα [m] μετέχει τοῦ γένους καὶ τοῦ εἴδους, οἷον ὁ τὶς ἄνθρωπος καὶ ἀνθρώπου μετέχει καὶ ζῴου.

[e] τοῦ ὄντος τὸ ἓν ἢ τοῦ ἑνὸς τὸ ὂν γένος ἀποδοίη C. [f] ὅτι δὲ τὸ ὂν ἢ τὸ] τὸ δὲ ὂν ἢ C. [g] δῆλον om. C. [h] δέχεται A. [i] φθορὰ C. [k] ἡδονὴ τῆς κινήσεως C. [l] τὸ τῆς] τῶν τῆς codices. [m] μετέχει καὶ τοῦ C.

8 Ἔτι εἰ ἐπὶ [n] πλέον λέγεται τοῦ γένους [o] τὸ ἐν τῷ γένει τεθέν, οἷον τὸ δοξαστὸν τοῦ ὄντος· καὶ γὰρ τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν δοξαστόν, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τὸ δοξαστὸν εἶδος τοῦ ὄντος· ἐπὶ [n] πλέον γὰρ ἀεὶ τὸ γένος τοῦ εἴδους λέγεται. Πάλιν εἰ ἐπ' ἴσων τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεται, οἷον εἰ τῶν πᾶσιν ἑπομένων τὸ μὲν εἶδος τὸ δὲ γένος τεθείη, καθάπερ τὸ ὂν καὶ τὸ ἕν· [p] παντὶ γὰρ τὸ ὂν καὶ τὸ ἕν, ὥστ' οὐδέτερον οὐδετέρου
9 γένος, ἐπειδὴ ἐπ' ἴσων λέγεται. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὸ πρῶτον καὶ ἡ ἀρχὴ [q] ἐπ' ἄλληλα τεθείη· ἥ τε γὰρ ἀρχὴ πρῶτον καὶ τὸ πρῶτον ἀρχή, ὥστ' ἢ ἀμφότερα τὰ εἰρημένα ταὐτόν ἐστιν ἢ οὐδέτερον οὐδετέρου γένος. Στοιχεῖον δὲ πρὸς ἅπαντα τὰ τοιαῦτα τὸ ἐπὶ [n] πλέον τὸ γένος ἢ τὸ εἶδος καὶ τὴν διαφορὰν λέγεσθαι· ἐπ' ἔλαττον γὰρ καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ γένους λέγεται.

10 Ὁρᾶν δὲ καὶ εἴ τινος τῶν ἀδιαφόρων [r] εἴδει μή ἐστι τὸ εἰρημένον γένος [s] ἢ μὴ [t] δόξειεν ἄν, κατασκευάζοντι δέ, εἰ ἔστι τινός. Ταὐτὸν γὰρ πάντων τῶν ἀδιαφόρων [r] εἴδει γένος. [v] Ἂν οὖν ἑνὸς δειχθῇ, δῆλον ὅτι πάντων, [w] κἂν ἑνὸς μή, [x] δῆλον ὅτι οὐδενός, οἷον εἴ τις ἀτόμους τιθέμενος γραμμὰς τὸ ἀδιαίρετον γένος αὐτῶν φήσειεν εἶναι. Τῶν γὰρ διαίρεσιν ἐχουσῶν γραμμῶν οὐκ [y] ἔστι τὸ εἰρημένον [z] γένος, ἀδιαφόρων οὐσῶν κατὰ τὸ εἶδος· ἀδιάφοροι γὰρ ἀλλήλαις κατὰ τὸ εἶδος αἱ εὐθεῖαι γραμμαὶ πᾶσαι.

2 Σκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο γένος ἐστὶ τοῦ ἀποδοθέντος εἴδους, ὃ μήτε περιέχει τὸ ἀποδοθὲν γένος μήθ' ὑπ' ἐκεῖνό ἐστιν, οἷον εἴ τις τῆς δικαιοσύνης τὴν ἐπιστήμην θείη γένος. Ἔστι γὰρ καὶ ἡ ἀρετὴ γένος, καὶ οὐδέτερον τῶν γενῶν τὸ λοιπὸν περιέχει, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη ἡ ἐπιστήμη γένος τῆς δικαιοσύνης· δοκεῖ γάρ, ὅταν ἓν εἶδος ὑπὸ δύο γένη [a] ᾖ, τὸ ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου περιέχεσθαι. Ἔχει δ' ἀπορίαν ἐπ' ἐνίων τὸ

[n] πλεῖον C. [o] τὸ εἶδος τὸ ἐν C. [p] πᾶν γὰρ τὸ ὂν ἓν καὶ τὸ ἓν ὂν ὥστ' C. [q] εἰς C. [r] εἴδει] τῷ εἴδει C. [s] ἢ] ἢ εἰ C. [t] δόξαι A.B. [v] ἐὰν C. [w] καὶ A. [x] μὴ δειχθῇ δῆλον C. [y] ἔσται C. [z] γένος] ἑνὸς C. [a] εἴη A.

*τοιοῦτο. Δοκεῖ γὰρ ἐνίοις ἡ φρόνησις ἀρετή τε καὶ ἐπιστήμη
εἶναι, καὶ οὐδέτερον τῶν γενῶν ὑπ' οὐδετέρου [b] περιέχεσθαι·
οὐ μὴν ὑπὸ πάντων γε συγχωρεῖται τὴν φρόνησιν ἐπιστήμην
εἶναι. Εἰ δ' οὖν τις συγχωροίη τὸ λεγόμενον ἀληθὲς εἶναι,
ἀλλὰ [c] τό γε ὑπ' ἄλληλα ἢ ὑπὸ [d] ταὐτὸ ἄμφω γίγνεσθαι τὰ
τοῦ αὐτοῦ γένη τῶν ἀναγκαίων δόξειεν ἂν εἶναι, καθάπερ καὶ
ἐπὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης συμβαίνει· ἄμφω γὰρ ὑπὸ
[d] τὸ αὐτὸ γένος ἐστίν· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ἕξις καὶ διάθεσίς
ἐστιν. Σκεπτέον οὖν εἰ μηδέτερον ὑπάρχει τῷ ἀποδοθέντι* 3
*γένει. Εἰ γὰρ [e] μήθ' ὑπ' ἄλληλά ἐστι τὰ γένη μήθ' ὑπὸ
ταὐτὸν ἄμφω, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἀποδοθὲν γένος.*

Σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τὸ γένος τοῦ ἀποδοθέντος γένους, καὶ 4
*οὕτως ἀεὶ τὸ ἐπάνω γένος, εἰ πάντα κατηγορεῖται τοῦ εἴδους
καὶ εἰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· πάντα γὰρ τὰ ἐπάνω
γένη κατηγορεῖσθαι δεῖ τοῦ εἴδους ἐν τῷ τί ἐστιν. Εἰ οὖν
που διαφωνεῖ, δῆλον ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν. Πάλιν εἰ
μετέχει τὸ γένος τοῦ εἴδους, ἢ αὐτὸ ἢ τῶν ἐπάνω τι γενῶν·
οὐδενὸς γὰρ τῶν ὑποκάτω τὸ ἐπάνω μετέχει. †Ἀνασκευά-* 5
*ζοντι μὲν οὖν καθάπερ εἴρηται χρηστέον· κατασκευάζοντι δέ,
ὁμολογουμένου μὲν ὑπάρχειν τῷ εἴδει τοῦ ῥηθέντος γένους,
ὅτι δ' ὡς [f] γένος ὑπάρχει ἀμφισβητουμένου, ἀπόχρη τὸ δεῖξαί
τι [g] τῶν ἐπάνω γενῶν ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ εἴδους κατηγορού-
μενον. †Ἑνὸς γὰρ ἐν τῷ τί [h] ἐστι κατηγορουμένου, πάντα
καὶ τὰ ἐπάνω τούτου καὶ τὰ [i] ὑποκάτω, ἄν περ κατηγορῆται
τοῦ εἴδους, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορηθήσεται· ὥστε καὶ τὸ
ἀποδοθὲν γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. †Ὅτι δ' ἑνὸς ἐν* 6
*τῷ τί ἐστι κατηγορουμένου πάντα τὰ λοιπά, ἄν περ κατη-
γορῆται, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορηθήσεται, δι' ἐπαγωγῆς
[k] ληπτέον. Εἰ δ' ἁπλῶς ὑπάρχειν ἀμφισβητεῖται τὸ ἀπο-
δοθὲν γένος, οὐκ ἀπόχρη τὸ δεῖξαι τῶν ἐπάνω τι γενῶν ἐν
τῷ τί ἐστι τοῦ εἴδους κατηγορούμενον. Οἷον εἴ τις τῆς βα-* 7

[b] *περιέχεται* C. [c] *γε τὸ* B. [d] *ταυτὸν* C. [e] codices *μηδ'—μηδ'*.
[f] *γένους* C. [g] *τῶν ἐπάνω τι* C. [h] *ἐστι τοῦ εἴδους κατηγορούμενον* C.
[i] *ὑποκάτω γένη ἂν* C. [k] *ληπτέον*] *ῥηθήσεται* C.

δίσεως γένος [l] *ἀπέδωκε τὴν* [m] *φοράν, οὐκ ἀπόχρη τὸ δεῖξαι διότι κίνησίς ἐστιν ἡ βάδισις πρὸς τὸ δεῖξαι* [n] *ὅτι φορά ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ ἄλλαι κινήσεις εἰσίν, ἀλλὰ προσδεικτέον ὅτι οὐδενὸς μετέχει ἡ βάδισις τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν* [o] *εἰ μὴ τῆς φορᾶς. Ἀνάγκη γὰρ τὸ τοῦ γένους μετέχον καὶ τῶν εἰδῶν τινὸς μετέχειν τῶν κατὰ τὴν πρώτην διαίρεσιν. Εἰ οὖν ἡ βάδισις μήτ᾽ αὐξήσεως μήτε μειώσεως μήτε τῶν ἄλλων κινήσεων μετέχει, δῆλον ὅτι τῆς φορᾶς ἂν μετέχοι, ὥστ᾽ εἴη ἂν γένος ἡ φορὰ τῆς βαδίσεως.*

8 *Πάλιν ἐφ᾽ ὧν τὸ εἶδος τὸ τεθὲν ὡς γένος κατηγορεῖται, σκοπεῖν εἰ καὶ τὸ ἀποδοθὲν γένος ἐν τῷ τί* [p] *ἐστιν αὐτῶν τούτων κατηγορεῖται ὧνπερ* [q] *τὸ εἶδος, ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὰ ἐπάνω τοῦ γένους πάντα. Εἰ γάρ που διαφωνεῖ, δῆλον ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν· εἰ γὰρ ἦν γένος,* [r] *ἅπαντ᾽ ἂν καὶ τὰ ἐπάνω τούτου καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐν τῷ τί ἐστι* [s] *κατηγορεῖτο,*
9 *ὧνπερ καὶ τὸ εἶδος ἐν τῷ τί ἐστι* [t] *κατηγορεῖται. Ἀνασκευάζοντι μὲν οὖν χρήσιμον, εἰ μὴ κατηγορεῖται τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστιν ὧνπερ καὶ τὸ εἶδος κατηγορεῖται· κατασκευάζοντι δ᾽, εἰ κατηγορεῖται ἐν τῷ τί ἐστι, χρήσιμον. Συμβήσεται γὰρ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι, ὥστε τὸ αὐτὸ ὑπὸ δύο γένη γίνεται. Ἀναγκαῖον οὖν ὑπ᾽ ἄλληλα τὰ γένη εἶναι. Ἂν οὖν δειχθῇ, ὃ βουλόμεθα γένος κατασκευάσαι, μὴ ὂν ὑπὸ τὸ εἶδος, δῆλον ὅτι τὸ εἶδος ὑπὸ τοῦτ᾽ ἂν εἴη, ὥστε δεδειγμένον ἂν εἴη* [v] *ὅτι γένος τοῦτο.*

10 *Σκοπεῖν δὲ καὶ τοὺς λόγους τῶν γενῶν, εἰ ἐφαρμόττουσιν ἐπί τε τὸ ἀποδοθὲν εἶδος* [w] *καὶ τὰ μετέχοντα τοῦ εἴδους. Ἀνάγκη γὰρ τοὺς τῶν γενῶν λόγους κατηγορεῖσθαι τοῦ εἴδους καὶ τῶν μετεχόντων τοῦ εἴδους· εἰ οὖν που διαφωνεῖ, δῆλον* [x] *ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν.*

11 *Πάλιν εἰ τὴν διαφορὰν ὡς γένος* [y] *ἀπέδωκεν, οἷον εἰ τὸ*

[l] *ἀποδέδωκε* B.C. [m] *διαφορὰν* A. [n] *διότι* A.B. [o] *εἰ μὴ* om. B, *εἰ μὴ τῆς* rc. supra lituram A. [p] *ἐστι τῶν αὐτῶν* C. [q] *τὸ*] *καὶ τὸ* C. [r] *πάντα* C. [s] *κατηγορῆται* pr. C. [t] *κατηγορεῖται* ante *ἐν* C. [v] *ὅτι τὸ γένος* C. [w] *καὶ ἐπὶ τὰ* C. [x] *ὅτι* om. A. [y] *ἀποδέδωκεν* B.C.

ἀθάνατον [z] γένος θεοῦ. Διαφορὰ γάρ ἐστι ζῴου τὸ ἀθάνα-
τον, ἐπειδὴ τῶν ζῴων τὰ μὲν θνητὰ τὰ δ' ἀθάνατα. Δῆλον
οὖν ὅτι [a] διημάρτηται· οὐδενὸς γὰρ ἡ διαφορὰ γένος ἐστίν.
Ὅτι δὲ τοῦτ' ἀληθές, δῆλον. οὐδεμία γὰρ διαφορὰ σημαίνει
τί ἐστιν, ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν τι, καθάπερ [b] τὸ πεζὸν καὶ [c] τὸ
δίπουν.

Καὶ εἰ τὴν [d] διαφορὰν εἰς τὸ γένος ἔθηκεν, οἷον τὸ περιτ- 12
τὸν ὅπερ ἀριθμόν. Διαφορὰ γὰρ ἀριθμοῦ τὸ περιττόν,
οὐκ εἶδός ἐστιν. Οὐδὲ δοκεῖ μετέχειν ἡ διαφορὰ τοῦ γένους·
πᾶν γὰρ τὸ μετέχον τοῦ γένους ἢ εἶδος ἢ ἄτομόν ἐστιν, [e] ἡ
δὲ διαφορὰ οὔτε εἶδος οὔτε ἄτομόν ἐστιν. Δῆλον οὖν ὅτι οὐ
μετέχει τοῦ γένους ἡ διαφορά, ὥστ' οὐδὲ τὸ περιττὸν εἶδος
ἂν εἴη ἀλλὰ διαφορά, ἐπειδὴ οὐ μετέχει τοῦ γένους.

Ἔτι εἰ τὸ γένος εἰς τὸ εἶδος ἔθηκεν, οἷον τὴν [f] ἅψιν ὅπερ 13
συνοχὴν ἢ τὴν μίξιν ὅπερ κρᾶσιν, ἢ ὡς Πλάτων ὁρίζεται
φορὰν τὴν κατὰ τόπον κίνησιν. Οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὴν
ἅψιν συνοχὴν εἶναι, ἀλλ' ἀνάπαλιν τὴν συνοχὴν [f] ἅψιν· οὐ
γὰρ [g] πᾶν τὸ ἁπτόμενον συνέχεται, ἀλλὰ τὸ συνεχόμενον
ἅπτεται. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν [h] λοιπῶν· οὔτε γὰρ ἡ 14
μίξις ἅπασα κρᾶσις (ἡ γὰρ τῶν ξηρῶν μίξις οὐκ ἔστι κρᾶσις)
[i] οὔθ' ἡ κατὰ τόπον μεταβολὴ πᾶσα φορά· ἡ γὰρ βάδισις
οὐ δοκεῖ φορὰ εἶναι· σχεδὸν γὰρ [k] ἡ φορὰ ἐπὶ τῶν ἀκουσίως
τόπον ἐκ τόπου μεταβαλλόντων λέγεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν
ἀψύχων συμβαίνει. Δῆλον δ' ὅτι καὶ ἐπὶ [l] πλέον λέγεται
τὸ εἶδος τοῦ γένους ἐν τοῖς ἀποδοθεῖσι, δέον ἀνάπαλιν γίνε-
σθαι.

Πάλιν εἰ τὴν διαφορὰν εἰς τὸ εἶδος ἔθηκεν, οἷον τὸ ἀθά- 15
νατον ὅπερ θεόν. Συμβήσεται γὰρ ἐπ' ἴσης ἢ ἐπὶ πλεῖον
τὸ εἶδος λέγεσθαι· ἀεὶ γὰρ ἡ διαφορὰ [m] ἐπ' ἴσης ἢ ἐπὶ πλεῖον
τοῦ εἴδους λέγεται. Ἔτι εἰ τὸ γένος εἰς τὴν [n] διαφοράν,

[z] θεοῦ γένος C. [a] ἡμάρτηται C. [b] τὸ] καὶ τὸ C. [c] τὸ om. B.
[d] διαφορὰν ὡς εἶδος εἰς τὸ γένος τέθεικεν C. [e] ἡ δὲ—ἐστίν. om. C.
[f] σύναψιν C. [g] ἅπαν C. [h] ἄλλων C. [i] οὔθ'] codices οὐδ'.
[k] ἡ φορὰ om. A. [l] πλεῖον C. [m] ἐπὶ ἴσον C. [n] διαφορὰν ἔθηκεν
οἷον C.

οἷον τὸ χρῶμα ὅπερ συγκριτικὸν ἢ τὸν ἀριθμὸν ὅπερ περιττόν. Καὶ εἰ τὸ γένος ὡς διαφορὰν εἶπεν· ἐγχωρεῖ γάρ τινα καὶ τοιαύτην [o] κομίσαι θέσιν, [p] οἷον κράσεως τὴν μίξιν διαφορὰν ἢ [q] φορᾶς τὴν κατὰ τόπον μεταβολήν.
16 Σκεπτέον δὲ [r] πάντα τὰ τοιαῦτα διὰ τῶν αὐτῶν· ἐπικοινωνοῦσι γὰρ οἱ τόποι· ἐπὶ [s] πλέον τε γὰρ τὸ γένος τῆς διαφορᾶς δεῖ λέγεσθαι, καὶ μὴ μετέχειν τῆς διαφορᾶς. Οὕτω δ' ἀποδοθέντος οὐδέτερον τῶν εἰρημένων δυνατὸν συμβαίνειν· ἐπ' ἔλαττόν τε γὰρ ῥηθήσεται, καὶ μεθέξει τὸ γένος τῆς διαφορᾶς.

17 Πάλιν εἰ μηδεμία διαφορὰ κατηγορεῖται τῶν τοῦ γένους κατὰ τοῦ ἀποδοθέντος εἴδους, οὐδὲ τὸ γένος κατηγορηθήσεται, οἷον ψυχῆς οὔτε τὸ περιττὸν οὔτε τὸ ἄρτιον κατηγορεῖται, ὥστ' [t] οὐδ' ἀριθμός. Ἔτι εἰ πρότερον φύσει τὸ εἶδος καὶ συναναιρεῖ τὸ γένος· δοκεῖ γὰρ [v] τὸ ἐναντίον. Ἔτι εἰ ἐνδέχεται [w] ἀπολιπεῖν τὸ εἰρημένον γένος ἢ τὴν διαφοράν, οἷον ψυχὴν τὸ κινεῖσθαι ἢ δόξαν [x] τὸ ἀληθὲς καὶ ψεῦδος, οὐκ ἂν εἴη τῶν εἰρημένων οὐδέτερον γένος οὐδὲ διαφορά· δοκεῖ γὰρ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορὰ παρακολουθεῖν, ἕως ἂν ᾖ τὸ εἶδος.

3 Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ ἐν τῷ γένει κείμενον μετέχει τινὸς ἐναντίου τῷ γένει ἢ εἰ ἐνδέχεται μετέχειν· τὸ γὰρ αὐτὸ τῶν ἐναντίων ἅμα μεθέξει, ἐπειδὴ τὸ μὲν γένος οὐδέποτ' ἀπολείπει, μετέχει δὲ καὶ τοὐναντίου ἢ ἐνδέχεται μετέχειν. Ἔτι εἴ τινος κοινωνεῖ τὸ εἶδος, ὃ ἀδύνατον ὅλως ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ τὸ γένος. Οἷον εἰ ἡ ψυχὴ [y] τῆς ζωῆς κοινωνεῖ, τῶν δ' ἀριθμῶν μηδένα δυνατὸν ζῆν, οὐκ ἂν εἴη [z] εἶδος ἀριθμοῦ ἡ ψυχή.

2 Σκεπτέον δὲ καὶ εἰ ὁμώνυμον τὸ εἶδος τῷ γένει, στοιχείοις χρώμενον τοῖς εἰρημένοις πρὸς [a] τὸ ὁμώνυμον· συνώνυμον γὰρ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος.

3 Ἐπεὶ δὲ παντὸς γένους εἴδη πλείω, σκοπεῖν εἰ μὴ ἐνδέ-

[o] κομίσασθαι C. [p] οἷον τῆς κράσεως C. [q] διαφορᾶς A. [r] τὰ τοιαῦτα πάντα C. [s] πλεῖόν C. [t] οὐδ' ὁ ἀριθμός C. [v] τοὐναντίον, οὐκ ἂν εἴη γένος. Ἔτι C. [w] ἀπολείπειν C. [x] τὸ ante ἀλ. om. A. [y] τῆς om. C. [z] ἀριθμοῦ εἶδος C. [a] τὴν ὁμωνυμίαν C.

χεται ἕτερον [b] εἶδος εἶναι τοῦ εἰρημένου γένους· εἰ γὰρ μή
ἐστι, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ὅλως γένος τὸ εἰρημένον.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ [c] μεταφορᾷ λεγόμενον ὡς γένος ἀπο- 4
δέδωκεν, οἷον τὴν σωφροσύνην συμφωνίαν· πᾶν [d] γὰρ γένος
κυρίως κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται, ἡ δὲ συμφωνία κατὰ
τῆς σωφροσύνης οὐ κυρίως [e] ἀλλὰ μεταφορᾷ· πᾶσα γὰρ
συμφωνία ἐν φθόγγοις.

Ἔτι ἂν [f] ᾖ ἐναντίον [g] τι τῷ εἴδει, σκοπεῖν. Ἔστι δὲ πλεο- 5
ναχῶς ἡ σκέψις, πρῶτον μὲν εἰ ἐν τῷ αὐτῷ γένει καὶ τὸ ἐναν-
τίον, μὴ ὄντος ἐναντίου τῷ γένει· δεῖ γὰρ τὰ ἐναντία ἐν τῷ
αὐτῷ [h] γένει εἶναι, ἂν μηδὲν ἐναντίον τῷ γένει ᾖ. Ὄντος δ'
ἐναντίου τῷ γένει, σκοπεῖν εἰ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ [i] ἐναντίῳ·
ἀνάγκη γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ εἶναι, ἄνπερ ᾖ [k] ἐναν-
τίον τι τῷ γένει. Φανερὸν δὲ τούτων [l] ἕκαστον διὰ τῆς ἐπα- 6
γωγῆς. Πάλιν εἰ ὅλως ἐν μηδενὶ γένει τὸ τῷ εἴδει ἐναντίον,
ἀλλ' αὐτὸ γένος, οἷον τἀγαθόν· εἰ γὰρ τοῦτο μὴ ἐν [m] γένει,
οὐδὲ τὸ ἐναντίον [n] τούτου ἐν γένει ἔσται, ἀλλ' αὐτὸ γένος,
καθάπερ ἐπὶ [o] τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ συμβαίνει· οὐδέτερον
γὰρ τούτων ἐν γένει, ἀλλ' ἑκάτερον αὐτῶν γένος. Ἔτι εἰ
ἐναντίον [p] τινὶ καὶ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, καὶ τῶν μὲν ἔστι
τι μεταξύ, τῶν δὲ μή. Εἰ γὰρ τῶν γενῶν ἔστι τι μεταξύ, 7
καὶ τῶν εἰδῶν, καὶ εἰ τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν γενῶν, καθάπερ ἐπ'
ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας· ἑκατέρων γὰρ
ἔστι τι μεταξύ. Ἔνστασις τούτου ὅτι ὑγιείας καὶ νόσου
οὐδὲν μεταξύ, κακοῦ δὲ καὶ ἀγαθοῦ. Ἢ εἰ ἔστι μέν [q] τι ἀμ-
φοῖν ἀνὰ μέσον, καὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν, μὴ ὁμοίως δέ,
ἀλλὰ τῶν μὲν κατὰ ἀπόφασιν τῶν δ' ὡς ὑποκείμενον. Ἔν- 8
δοξον γὰρ τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν, καθάπερ ἐπ' ἀρετῆς καὶ κακίας
καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας· ἀμφοῖν γὰρ κατὰ ἀπόφασιν τὰ

[b] εἶδος om. A. [c] τὸ κατὰ μεταφορὰν C. [d] γὰρ τὸ γένος A.B. [e] ἀλλὰ κατὰ μεταφοράν C. [f] εἴη τὸ εἶδος ἐναντίον τινὶ σκ. C. [g] τι om. A. [h] εἶναι γένει, ἐὰν μηδὲν ᾖ ἐναντίον τῷ γένει C. [i] ἐναντίῳ ἐστίν. Ἀνάγκη C. [k] τι ἐναντίον C. [l] ἕκαστόν ἐστι διὰ C. [m] γένει κεῖται οὐδὲ C. [n] τούτῳ C. [o] τοῦ κακοῦ καὶ ἀγαθοῦ C. [p] τινὶ om. C. [q] τοι B.C.

ἀνὰ μέσον. ‖Ἔτι ὅταν μὴ [r] ᾖ ἐναντίον τῷ γένει, σκοπεῖν μὴ μόνον εἰ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ αὐτῷ γένει, ἀλλὰ [s] καὶ τὸ ἀνὰ μέσον· ἐν ᾧ γὰρ τὰ ἄκρα, καὶ [t] τὰ ἀνὰ μέσον, οἷον ἐπὶ λευκοῦ καὶ μέλανος· τὸ γὰρ χρῶμα γένος τούτων τε καὶ τῶν
9 ἀνὰ μέσον χρωμάτων ἁπάντων. [v] ‖Ἔνστασις ὅτι ἡ μὲν ἔνδεια [w] καὶ ὑπερβολὴ ἐν τῷ αὐτῷ γένει (ἐν τῷ κακῷ γὰρ ἄμφω), τὸ δὲ μέτριον ἀνὰ μέσον ὂν τούτων οὐκ ἐν τῷ [x] κακῷ ἀλλ' ἐν τῷ ἀγαθῷ. Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν γένος ἐναντίον τινί, τὸ δὲ εἶδος μηδενί. Εἰ γὰρ τὸ γένος ἐναντίον τινί, καὶ τὸ [y] εἶδος, καθάπερ [z] ἀρετὴ κακίᾳ καὶ δικαιοσύνη ἀδικίᾳ. ‖Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σκοποῦντι φανερὸν ἂν δόξειεν εἶναι τὸ τοιοῦτον. ‖Ἔνστασις ἐπὶ τῆς ὑγιείας καὶ νόσου· ἁπλῶς μὲν γὰρ [a] πᾶσα ὑγίεια νόσῳ ἐναντίον, [b] ἡ δέ τις νόσος εἶδος [c] ὂν νόσου οὐδενὶ ἐναντίον, οἷον ὁ πυρετὸς καὶ [d] ἡ ὀφθαλμία καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον.

10 ‖Ἀναιροῦντι μὲν οὖν τοσαυταχῶς ἐπισκεπτέον· εἰ γὰρ μὴ ὑπάρχει τὰ εἰρημένα, [e] δῆλον ὅτι οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν· κατασκευάζοντι δὲ τριχῶς, πρῶτον μὲν εἰ τὸ ἐναντίον τῷ εἴδει ἐν τῷ εἰρημένῳ γένει, μὴ ὄντος ἐναντίου τῷ γένει· εἰ γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τούτῳ, δῆλον ὅτι καὶ τὸ προκείμενον. ‖Ἔτι εἰ τὸ ἀνὰ μέσον ἐν τῷ εἰρημένῳ γένει· ἐν ᾧ [f] γὰρ τὸ ἀνὰ μέσον, καὶ τὰ ἄκρα. Πάλιν ἂν ᾖ ἐναντίον τι τῷ γένει, σκοπεῖν εἰ καὶ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ· ἂν γὰρ ᾖ, δῆλον ὅτι καὶ τὸ προκείμενον ἐν τῷ προκειμένῳ.

11 Πάλιν ἐπὶ τῶν πτώσεων καὶ [g] ἐπὶ τῶν συστοίχων, εἰ ὁμοίως ἀκολουθοῦσι, καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι. ‖Ἅμα γὰρ ἑνὶ καὶ πᾶσιν ὑπάρχει ἢ οὐχ ὑπάρχει, οἷον εἰ ἡ δικαιοσύνη ἐπιστήμη τις, καὶ τὸ δικαίως ἐπιστημόνως καὶ ὁ δίκαιος ἐπιστήμων· [h] εἰ δὲ τούτων τι [i] μή, οὐδὲ τῶν λοιπῶν οὐδέν.

[r] ᾖ] ἤ τι C. [s] καὶ] εἰ καὶ C. [t] τὸ ἀνὰ C. [v] ἔνστασις τούτου ὅτι C. [w] καὶ] καὶ ἡ C. [x] κακῷ] αὐτῷ C. [y] εἶδός ἐστι καθάπερ C. [z] ἀρετῆς καὶ κακίας καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας C. [a] πᾶσα om. C. [b] ἡ] εἰ B. [c] ὂν] οὖσα C. [d] ἡ om. C. [e] δῆλον δ' ὅτι A. [f] γὰρ τὸ] γὰρ τὰ C. [g] ἐπὶ post καὶ om. C. [h] ἐὰν C. [i] μὴ ᾖ οὐδὲ C.

Πάλιν ἐπὶ τῶν ὁμοίως ἐχόντων πρὸς ἄλληλα, οἷον τὸ ἡδὺ 4
ὁμοίως ἔχει πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ τὸ ὠφέλιμον πρὸς τἀγαθόν·
ἑκάτερον γὰρ ἑκατέρου ποιητικόν. Εἰ οὖν ἐστὶν ἡ ἡδονὴ
ὅπερ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἡδὺ ὅπερ ὠφέλιμον ἔσται· δῆλον γὰρ
ὅτι ἀγαθοῦ ἂν εἴη ποιητικόν, ἐπειδὴ ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν. Ὡσαύ- 2
τως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν, οἷον εἰ τὸ οἰκοδο-
μεῖν ἐνεργεῖν, τὸ ᾠκοδομηκέναι ἐνηργηκέναι, καὶ εἰ τὸ μανθά-
νειν ἀναμιμνήσκεσθαι, [k] καὶ τὸ μεμαθηκέναι ἀναμεμνῆσθαι,
καὶ εἰ τὸ διαλύεσθαι [l] φθείρεσθαι, τὸ διαλελύσθαι ἐφθάρθαι
καὶ ἡ διάλυσις φθορά τις. Καὶ ἐπὶ τῶν [m] γενητικῶν δὲ καὶ
φθαρτικῶν ὡσαύτως, καὶ ἐπὶ τῶν δυνάμεων καὶ χρήσεων, καὶ
ὅλως καθ' ὁποιανοῦν ὁμοιότητα καὶ ἀναιροῦντι καὶ κατασκευ-
άζοντι σκεπτέον, καθάπερ ἐπὶ τῆς γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐλέ-
γομεν. Εἰ γὰρ τὸ φθαρτικὸν διαλυτικόν, καὶ τὸ φθείρεσθαι 3
διαλύεσθαι· καὶ εἰ τὸ [n] γενητικὸν ποιητικόν, [o] τὸ γίνεσθαι
ποιεῖσθαι καὶ ἡ [p] γένεσις ποίησις. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
δυνάμεων [q] καὶ χρήσεων· εἰ γὰρ ἡ δύναμις διάθεσις, καὶ τὸ
δύνασθαι διακεῖσθαι, καὶ εἴ τινος [r] ἡ χρῆσις ἐνέργεια, τὸ
[s] χρῆσθαι ἐνεργεῖν καὶ τὸ κεχρῆσθαι ἐνηργηκέναι.

[t] Ἂν δὲ στέρησις ᾖ τὸ ἀντικείμενον τῷ εἴδει, διχῶς ἔστιν 4
ἀνελεῖν, πρῶτον μὲν εἰ ἐν τῷ ἀποδοθέντι γένει τὸ ἀντικεί-
μενον· [v] ἢ γὰρ ἁπλῶς ἐν οὐδενὶ γένει τῷ αὐτῷ ἡ στέρησις, ἢ
οὐκ ἐν τῷ ἐσχάτῳ, οἷον εἰ ἡ ὄψις ἐν ἐσχάτῳ γένει τῇ αἰσθή-
σει, ἡ τυφλότης οὐκ ἔσται αἴσθησις. Δεύτερον δ' εἰ καὶ τῷ
γένει καὶ τῷ εἴδει ἀντίκειται στέρησις, μή ἐστι δὲ τὸ ἀντικεί-
μενον ἐν τῷ ἀντικειμένῳ, οὐδ' ἂν τὸ ἀποδοθὲν ἐν τῷ ἀποδοθέντι
εἴη. Ἀναιροῦντι μὲν οὖν καθάπερ εἴρηται χρηστέον, κατασκευ-
άζοντι δὲ μοναχῶς· εἰ γὰρ τὸ ἀντικείμενον ἐν τῷ ἀντικειμένῳ,
καὶ τὸ προκείμενον ἐν τῷ προκειμένῳ ἂν εἴη, οἷον [w] εἰ ἡ τυ-
φλότης ἀναισθησία τις, ἡ ὄψις αἴσθησίς τις.

[k] καὶ om. C. [l] φθ. καὶ τὸ C. [m] γεννητικῶν C. [n] γεννητικὸν A.C. [o] τὸ] καὶ τὸ C. [p] γένησις B. [q] καὶ τῶν χρήσεων C. [r] ἡ om. A. [s] χρᾶσθαι A.B. [t] ἐὰν C. [v] ἢ γὰρ] εἰ γὰρ B. [w] εἰ om. A.

5 Πάλιν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων σκοπεῖν ἀνάπαλιν, καθάπερ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ἐλέγετο. οἷον εἰ τὸ ἡδὺ ὅπερ [x] ἀγαθόν, τὸ μὴ ἀγαθὸν οὐχ ἡδύ. Εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἔχοι, εἴη ἄν τι καὶ οὐκ ἀγαθὸν ἡδύ. Ἀδύνατον [y] δέ, εἴπερ τὸ ἀγαθὸν γένος τοῦ ἡδέος, εἶναί τι μὴ ἀγαθὸν ἡδύ· ὧν γὰρ τὸ γένος μὴ κατηγορεῖται, οὐδὲ τῶν εἰδῶν οὐδέν. Καὶ κατασκευάζοντι δὲ ὡσαύτως σκεπτέον· εἰ γὰρ [z] τὸ μὴ ἀγαθὸν οὐχ ἡδύ, τὸ ἡδὺ ἀγαθόν, ὥστε γένος τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἡδέος.

6 Ἐὰν δ᾽ ᾖ πρός τι τὸ εἶδος, σκοπεῖν εἰ καὶ τὸ γένος πρός τι· εἰ γὰρ τὸ εἶδος τῶν πρός τι, καὶ τὸ γένος, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλασίου καὶ πολλαπλασίου· ἑκάτερον γὰρ τῶν πρός τι. Εἰ δὲ τὸ γένος τῶν πρός τι, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ εἶδος· ἡ μὲν γὰρ ἐπιστήμη τῶν πρός τι, ἡ δὲ γραμματικὴ οὔ. Ἢ οὐδὲ τὸ πρότερον ῥηθὲν ἀληθὲς ἂν [a] δόξειεν· ἡ γὰρ ἀρετὴ [b] ὅπερ καλὸν καὶ ὅπερ ἀγαθόν, καὶ ἡ μὲν ἀρετὴ τῶν πρός τι, τὸ δ᾽ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλὸν οὐ τῶν πρός τι ἀλλὰ ποιά.

7 Πάλιν εἰ μὴ πρὸς ταὐτὸ λέγεται τὸ εἶδος καθ᾽ αὑτό τε καὶ κατὰ τὸ γένος, οἷον εἰ τὸ διπλάσιον ἡμίσεος λέγεται διπλάσιον, καὶ τὸ πολλαπλάσιον ἡμίσεος δεῖ λέγεσθαι. Εἰ δὲ μή, οὐκ ἂν εἴη τὸ πολλαπλάσιον γένος τοῦ διπλασίου.

8 Ἔτι εἰ μὴ πρὸς ταὐτὸ κατά τε τὸ γένος λέγεται καὶ κατὰ πάντα τὰ τοῦ γένους γένη. Εἰ γὰρ [c] τὸ διπλάσιον [d] ἡμίσεος πολλαπλάσιόν ἐστι, καὶ [c] τὸ ὑπερέχον ἡμίσεος ῥηθήσεται, καὶ ἁπλῶς κατὰ πάντα τὰ ἐπάνω γένη πρὸς τὸ ἥμισυ ῥηθήσεται. Ἔνστασις ὅτι οὐκ ἀνάγκη καθ᾽ αὑτὸ καὶ κατὰ τὸ γένος πρὸς [e] ταὐτὸ λέγεσθαι· ἡ γὰρ ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ λέγεται, ἕξις δὲ καὶ διάθεσις οὐκ ἐπιστητοῦ ἀλλὰ ψυχῆς.

9 Πάλιν εἰ ὡσαύτως λέγεται τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος κατὰ τὰς πτώσεις, οἷον εἰ τινὶ ἢ τινὸς ἢ ὁσαχῶς ἄλλως. Ὡς γὰρ τὸ εἶδος, καὶ τὸ γένος, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλασίου καὶ τῶν ἐπάνω· τινὸς γὰρ καὶ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ πολλαπλάσιον.

[x] ἀγαθόν ἐστι καὶ τὸ C. [y] δέ] γὰρ A.B. [z] τὸ μὴ corr. A.
[a] δόξειεν εἶναι ἡ C. [b] ἀγαθὸν καὶ ὅπερ καλόν C. [c] τὸ om. A.B.
[d] ἡμίσεος καὶ π. C. [e] ταυτὸν B.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης· τινὸς γὰρ καὶ αὐτὴ καὶ τὰ γένη, οἷον ἥ τε διάθεσις καὶ ἡ ἕξις. Ἔνστασις ὅτι [f] ἐνιαχοῦ οὐχ οὕτως· τὸ μὲν γὰρ [g] διάφορον καὶ τὸ ἐναντίον τινί, τὸ δ' ἕτερον, γένος ὂν τούτων, οὐ τινὶ ἀλλὰ τινός· ἕτερον γάρ τινος λέγεται.

Πάλιν εἰ ὁμοίως τὰ πρός τι κατὰ τὰς πτώσεις λεγόμενα 10
μὴ ὁμοίως ἀντιστρέφει, καθάπερ ἐπὶ τοῦ διπλασίου καὶ τοῦ πολλαπλασίου. Ἑκάτερον γὰρ τούτων τινὸς καὶ αὐτὸ [h] καὶ κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν λέγεται· τινὸς γὰρ καὶ τὸ ἥμισυ καὶ τὸ πολλοστημόριον. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης [i] καὶ τῆς ὑπολήψεως· αὗται γάρ τινος, καὶ ἀντιστρέφει ὁμοίως· τό τε ἐπιστητὸν καὶ τὸ ὑποληπτὸν τινί. Εἰ οὖν ἐπί τινων μὴ ὁμοίως ἀντιστρέφει, δῆλον ὅτι οὐ γένος θάτερον θατέρου.

Πάλιν εἰ μὴ πρὸς [k] ἴσα τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεται· 11
ὁμοίως γὰρ καὶ ἰσαχῶς ἑκάτερον δοκεῖ λέγεσθαι, καθάπερ ἐπὶ τῆς δωρεᾶς καὶ τῆς δόσεως. Ἥ τε γὰρ δωρεὰ τινὸς [l] ἢ τινὶ λέγεται, καὶ ἡ δόσις τινὸς καὶ τινί. Ἔστι δὲ ἡ δόσις γένος τῆς δωρεᾶς· ἡ γὰρ δωρεὰ δόσις ἐστὶν ἀναπόδοτος. Ἐπ' ἐνίων δ' οὐ συμβαίνει πρὸς ἴσα λέγεσθαι· τὸ μὲν γὰρ διπλάσιον τινὸς διπλάσιον, τὸ δ' ὑπερέχον καὶ τὸ [m] μεῖζον τινὸς καὶ τινί· πᾶν γὰρ τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ μεῖζον τινὶ ὑπερέχει καὶ τινὸς ὑπερέχει. Ὥστ' οὐ γένη τὰ εἰρημένα τοῦ διπλασίου, ἐπειδὴ οὐ πρὸς ἴσα τῷ εἴδει λέγεται. Ἢ οὐ καθόλου ἀληθὲς τὸ πρὸς ἴσα τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λέγεσθαι.

Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ τοῦ ἀντικειμένου τὸ ἀντικείμενον γένος, 12
οἷον εἰ τοῦ διπλασίου τὸ πολλαπλάσιον καὶ τοῦ ἡμίσεος τὸ πολλοστημόριον· δεῖ γὰρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀντικειμένου γένος εἶναι. Εἰ οὖν τις θείη τὴν ἐπιστήμην ὅπερ αἴσθησιν, δεήσει καὶ τὸ ἐπιστητὸν ὅπερ αἰσθητὸν εἶναι. Οὐκ ἔστι δέ· οὐ γὰρ [n] πᾶν τὸ ἐπιστητὸν αἰσθητόν· καὶ γὰρ τῶν νοητῶν

[f] ἔνια C. [g] διαφέρον C. [h] καὶ ante κατὰ om. C. [i] καὶ ἐπὶ τῆς ὑπ. αὗταί τε γάρ C. [k] ἴσα καὶ τὸ C. [l] ἢ καὶ τινὶ C. [m] μεῖζον καὶ τινὸς B. [n] πᾶν om. A.

ἔνια ἐπιστητά. Ὥστ' οὐ γένος τὸ αἰσθητὸν τοῦ ἐπιστητοῦ. Εἰ δὲ τοῦτο μή, [o] οὐδ' αἴσθησις ἐπιστήμης.

13 Ἐπεὶ δὲ τῶν πρός τι λεγομένων τὰ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἐν ἐκείνοις ἢ περὶ ἐκεῖνά ἐστι πρὸς ἅ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον ἡ διάθεσις καὶ ἡ ἕξις καὶ ἡ συμμετρία (ἐν ἄλλῳ γὰρ οὐδενὶ δυνατὸν ὑπάρχειν τὰ εἰρημένα ἢ ἐν ἐκείνοις πρὸς ἃ λέγεται), τὰ δ' οὐκ ἀνάγκη μὲν ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ἅ ποτε λέγεται, ἐνδέχεται δέ (οἷον εἰ ἐπιστητὸν ἡ [p] ψυχή· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὴν αὑτῆς ἐπιστήμην ἔχειν τὴν ψυχήν, οὐκ ἀναγκαῖον δέ· δυνατὸν γὰρ καὶ ἐν ἄλλῳ ὑπάρχειν τὴν αὐτὴν ταύτην), τὰ δ' ἁπλῶς οὐκ ἐνδέχεται ἐν ἐκείνοις ὑπάρχειν πρὸς ἅ ποτε τυγχάνει λεγόμενα, οἷον τὸ ἐναντίον [q] ἐν τῷ ἐναντίῳ οὐδὲ τὴν ἐπιστήμην ἐν τῷ ἐπιστητῷ, [r] ἐὰν μὴ τυγχάνῃ τὸ ἐπιστητὸν ψυχὴ ἢ ἄνθρωπος ὄν, σκοπεῖν οὖν χρὴ ἐάν τις εἰς γένος θῇ τὸ τοιοῦτον εἰς τὸ μὴ τοιοῦτον, οἷον εἰ τὴν μνήμην μονὴν ἐπι-
14 στήμης [s] εἶπεν. Πᾶσα γὰρ μονὴ ἐν τῷ μένοντι καὶ περὶ ἐκεῖνο, ὥστε καὶ ἡ τῆς ἐπιστήμης μονὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Ἡ μνήμη ἄρα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐπειδὴ μονὴ τῆς ἐπιστήμης ἐστίν· τοῦτο δ' οὐκ ἐνδέχεται· [t] μνήμη γὰρ πᾶσα ἐν ψυχῇ. Ἔστι δ' ὁ εἰρημένος τόπος καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς κοινός· οὐδὲν γὰρ διαφέρει τῆς μνήμης γένος τὴν μονὴν εἰπεῖν ἢ συμβεβηκέναι φάσκειν αὐτῇ τοῦτο· εἰ γὰρ ὁπωσοῦν ἐστὶν ἡ μνήμη μονὴ ἐπιστήμης, ὁ αὐτὸς ἁρμόσει περὶ αὐτῆς λόγος.

5 Πάλιν εἰ τὴν ἕξιν εἰς τὴν ἐνέργειαν ἔθηκεν ἢ τὴν ἐνέργειαν εἰς τὴν ἕξιν, οἷον τὴν αἴσθησιν κίνησιν διὰ σώματος· ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις ἕξις, ἡ δὲ κίνησις ἐνέργεια. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὴν μνήμην ἕξιν καθεκτικὴν ὑπολήψεως εἶπεν· οὐδεμία γὰρ μνήμη ἕξις, ἀλλὰ μᾶλλον ἐνέργεια.

2 Διαμαρτάνουσι δὲ καὶ οἱ τὴν ἕξιν εἰς τὴν ἀκολουθοῦσαν δύναμιν τάττοντες, οἷον τὴν πραότητα ἐγκράτειαν ὀργῆς καὶ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν δικαιοσύνην φόβων καὶ κερδῶν· ἀνδρεῖος

[o] οὐδ' ἡ αἴσθησις τῆς ἐπιστήμης C. [p] ψυχὴ εἴη. οὐδὲν C. [q] ἐν post ἐναντίον om. A. [r] ἂν C. [s] εἴποι C. [t] ἡ γὰρ μνήμη C.

μὲν γὰρ καὶ πρᾶος ὁ ἀπαθὴς λέγεται, ἐγκρατὴς δ' ὁ πάσχων καὶ μὴ ἀγόμενος. Ἴσως μὲν οὖν ἀκολουθεῖ δύναμις ἑκατέρῳ τοιαύτη, ὥστ' εἰ πάθοι, μὴ ἄγεσθαι ἀλλὰ κρατεῖν· οὐ μὴν [v] τοῦτό γ' ἐστὶ τῷ μὲν ἀνδρείῳ τῷ δὲ πράῳ εἶναι, ἀλλὰ τὸ ὅλως μὴ πάσχειν ὑπὸ τῶν τοιούτων μηδέν.

Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ παρακολουθοῦν ὁπωσοῦν ὡς γένος τιθέ- 3
ασιν, οἷον τὴν λύπην τῆς ὀργῆς καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς
πίστεως. Ἄμφω γὰρ τὰ εἰρημένα παρακολουθεῖ μὲν τρόπον
τινὰ τοῖς ἀποδοθεῖσιν εἴδεσιν, οὐδέτερον δ' αὐτῶν γένος ἐστίν·
ὁ μὲν γὰρ ὀργιζόμενος λυπεῖται [w] προτέρας ἐν αὐτῷ τῆς λύ-
πης γενομένης· οὐ γὰρ ἡ ὀργὴ τῆς λύπης, ἀλλ' ἡ λύπη τῆς
ὀργῆς αἰτία, ὥσθ' ἁπλῶς ἡ ὀργὴ οὐκ ἔστι λύπη. Κατὰ
[x] ταῦτα δ' οὐδ' ἡ πίστις ὑπόληψις· ἐνδέχεται γὰρ τὴν αὐτὴν
ὑπόληψιν καὶ μὴ πιστεύοντα ἔχειν. Οὐκ ἐνδέχεται [y] δ', εἴπερ 4
εἶδος ἡ πίστις ὑπολήψεως· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἔτι δια-
μένειν, ἄνπερ ἐκ τοῦ εἴδους ὅλως μεταβάλῃ, καθάπερ οὐδὲ τὸ
αὐτὸ ζῷον [z] ὁτὲ μὲν ἄνθρωπον εἶναι ὁτὲ δὲ μή. Ἂν δέ τις
φῇ ἐξ ἀνάγκης τὸν ὑπολαμβάνοντα καὶ πιστεύειν, ἐπ' ἴσον ἡ
ὑπόληψις καὶ ἡ πίστις ῥηθήσεται, ὥστ' οὐδ' ἂν οὕτως εἴη
γένος· ἐπὶ [a] πλέον γὰρ δεῖ λέγεσθαι τὸ γένος.

Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ ἔν τινι [b] τῷ αὐτῷ πέφυκεν ἄμφω γίνεσθαι· 5
ἐν ᾧ γὰρ τὸ εἶδος, καὶ τὸ γένος, οἷον ἐν ᾧ τὸ λευκόν, καὶ τὸ
χρῶμα, καὶ ἐν ᾧ γραμματική, καὶ ἐπιστήμη. Ἐὰν οὖν τις
τὴν αἰσχύνην φόβον εἴπῃ ἢ τὴν ὀργὴν λύπην, οὐ συμβήσεται
ἐν τῷ αὐτῷ [c] τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος ὑπάρχειν· ἡ μὲν γὰρ αἰ-
σχύνη ἐν τῷ λογιστικῷ, ὁ δὲ φόβος ἐν τῷ θυμοειδεῖ, καὶ ἡ
μὲν λύπη ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ (ἐν τούτῳ γὰρ καὶ ἡ ἡδονή), ἡ
δὲ ὀργὴ ἐν τῷ θυμοειδεῖ, ὥστ' οὐ γένη τὰ ἀποδοθέντα, ἐπειδὴ
οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ τοῖς εἴδεσι πέφυκε γίνεσθαι. Ὁμοίως δὲ καὶ 6
εἰ ἡ φιλία ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ, οὐκ ἂν εἴη βούλησίς [d] τις·

[v] ταὐτὸ C. [w] πρότερον C. [x] ταυτὰ C. [y] δ'] δὲ τὴν αὐτὴν C.
[z] ὅτι—ὅτι B. [a] πλεῖον C. [b] τὸ αὐτὸ B. [c] τό τε εἶδος C.
[d] τις om. A.

πᾶσα γὰρ βούλησις ἐν τῷ λογιστικῷ. Χρήσιμος δ' ὁ τόπος καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός· [e] ἐν τῷ αὐτῷ γὰρ τὸ συμβεβηκὸς καὶ ᾧ συμβέβηκεν, ὥστ' ἂν μὴ ἐν τῷ αὐτῷ φαίνηται, δῆλον ὅτι οὐ συμβέβηκεν.

7 Πάλιν εἰ κατά τι τὸ εἶδος τοῦ εἰρημένου γένους μετέχει· οὐ δοκεῖ γὰρ κατά τι μετέχεσθαι τὸ γένος· οὐ [f] γάρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος κατά τι ζῷον, οὐδ' ἡ γραμματικὴ κατά τι ἐπιστήμη· Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Σκοπεῖν οὖν εἰ ἐπί τινων κατά τι μετέχεται τὸ γένος, οἷον εἰ τὸ ζῷον ὅπερ αἰσθητὸν ἢ ὁρατὸν εἴρηται. Κατά τι γὰρ αἰσθητὸν ἢ ὁρατὸν τὸ ζῷον· κατὰ τὸ σῶμα γὰρ αἰσθητὸν καὶ ὁρατόν, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν οὔ, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη [g] γένος τὸ ὁρατὸν καὶ τὸ αἰσθητὸν τοῦ ζῴου.

8 Λανθάνουσι δ' ἐνίοτε καὶ τὸ ὅλον εἰς τὸ μέρος τιθέντες, οἷον τὸ ζῷον σῶμα ἔμψυχον. Οὐδαμῶς δὲ τὸ μέρος τοῦ ὅλου κατηγορεῖται, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τὸ σῶμα γένος τοῦ ζῴου, ἐπειδὴ μέρος ἐστίν.

9 Ὁρᾶν δὲ καὶ εἴ τι τῶν ψεκτῶν ἢ φευκτῶν εἰς δύναμιν ἢ τὸ δυνατὸν ἔθηκεν, οἷον τὸν σοφιστὴν [h] ἢ διάβολον ἢ κλέπτην τὸν δυνάμενον τὰ ἀλλότρια [i] ὑφαιρεῖσθαι ἢ δυνάμενον διαβάλλειν ἢ σοφίζεσθαι. Οὐδεὶς γὰρ τῶν εἰρημένων τῷ δυνατὸς εἶναί τι τούτων τοιοῦτος λέγεται· δύναται μὲν γὰρ καὶ ὁ θεὸς καὶ ὁ σπουδαῖος τὰ φαῦλα δρᾶν, ἀλλ' οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι· πάντες γὰρ οἱ φαῦλοι κατὰ προαίρεσιν λέγονται. Ἔτι πᾶσα δύναμις τῶν αἱρετῶν· καὶ γὰρ αἱ τῶν φαύλων δυνάμεις αἱρεταί, διὸ καὶ τὸν θεὸν καὶ τὸν σπουδαῖον ἔχειν φαμὲν αὐτάς· δυνατοὺς γὰρ εἶναι τὰ φαῦλα [k] πράσσειν. Ὥστ' οὐδενὸς ἂν εἴη ψεκτοῦ [l] γένος ἡ δύναμις. Εἰ δὲ μή, συμβήσεται τῶν ψεκτῶν τι αἱρετὸν εἶναι· ἔσται γάρ τις δύναμις ψεκτή.

[e] ἐν—συμβεβηκὸς om. A. [f] γὰρ] γὰρ καὶ C. [g] γένη C. [h] ἢ post σοφιστὴν om. A. [i] ὑφαιρεῖσθαι—σοφίζεσθαι] λάθρα ἀλλότρια κλέπτειν A.B. [k] πράττειν C. [l] γένους B.

Καὶ εἴ τι τῶν δι' αὑτὸ τιμίων ἢ αἱρετῶν εἰς δύναμιν ἢ τὸ 10
δυνατὸν ἢ τὸ ποιητικὸν ἔθηκεν. Πᾶσα γὰρ δύναμις καὶ πᾶν
τὸ δυνατὸν ἢ τὸ ποιητικὸν δι' ἄλλο αἱρετόν.

Ἢ εἴ τι τῶν ἐν [m] δύο γένεσιν ἢ πλείοσιν εἰς θάτερον ἔθη- 11
κεν. Ἔνια γὰρ οὐκ ἔστιν εἰς ἓν γένος θεῖναι, οἷον τὸν φέ-
νακα καὶ τὸν διάβολον· οὔτε γὰρ ὁ προαιρούμενος ἀδυνατῶν
δέ, οὔθ' ὁ δυνάμενος μὴ προαιρούμενος δὲ διάβολος ἢ φέναξ,
ἀλλ' ὁ ἄμφω ταῦτα ἔχων. [n] Ὥστ' οὐ θετέον εἰς ἓν γένος
ἀλλ' εἰς ἀμφότερα τὰ [o] εἰρημένα.

Ἔτι ἐνίοτε ἀνάπαλιν τὸ μὲν γένος ὡς διαφορὰν τὴν δὲ 12
διαφορὰν ὡς γένος [p] ἀποδιδόασιν, οἷον τὴν ἔκπληξιν ὑπερβο-
λὴν θαυμασιότητος καὶ τὴν πίστιν σφοδρότητα ὑπολήψεως.
Οὔτε γὰρ ἡ ὑπερβολὴ οὔθ' ἡ σφοδρότης γένος, ἀλλὰ δια-
φορά· δοκεῖ γὰρ ἡ ἔκπληξις θαυμασιότης εἶναι ὑπερβάλ-
λουσα καὶ ἡ πίστις ὑπόληψις σφοδρά, ὥστε γένος ἡ [q] θαυ-
μασιότης καὶ ἡ ὑπόληψις, ἡ δ' ὑπερβολὴ καὶ ἡ σφοδρότης
διαφορά. Ἔτι εἴ τις τὴν ὑπερβολὴν καὶ [r] σφοδρότητα ὡς
γένος ἀποδώσει, τὰ ἄψυχα πιστεύσει καὶ ἐκπλαγήσεται.
Ἡ γὰρ ἑκάστου σφοδρότης [s] καὶ ὑπερβολὴ πάρεστιν ἐκείνῳ 13
οὗ ἐστὶ σφοδρότης καὶ ὑπερβολή. Εἰ οὖν ἡ ἔκπληξις ὑπερ-
βολή ἐστι θαυμασιότητος, παρέσται τῇ θαυμασιότητι [t] ἡ
ἔκπληξις, ὥσθ' ἡ θαυμασιότης ἐκπλαγήσεται. Ὁμοίως δὲ
καὶ ἡ πίστις παρέσται τῇ ὑπολήψει, εἴπερ σφοδρότης ὑπο-
λήψεώς ἐστιν, ὥστε ἡ ὑπόληψις πιστεύσει. Ἔτι συμβήσε-
ται τῷ οὕτως ἀποδιδόντι σφοδρότητα σφοδρὰν λέγειν καὶ
ὑπερβολὴν ὑπερβάλλουσαν. Ἔστι [v] γὰρ πίστις [w] σφοδρά· 14
εἰ οὖν ἡ πίστις σφοδρότης ἐστί, σφοδρότης ἂν εἴη σφοδρά.
Ὁμοίως δὲ καὶ [x] ἔκπληξίς ἐστιν ὑπερβάλλουσα· εἰ οὖν ἡ ἔκ-
πληξις ὑπερβολή ἐστιν, ὑπερβολὴ ἂν εἴη ὑπερβάλλουσα. Οὐ

[m] δυσὶ C. [n] ὥστ' οὐδέτερον εἰς τὸ ἓν C. [o] εἰρημένα θετέον. ἔτι C. [p] ἀποδίδωσι C, idque ante τὴν δέ. [q] θ. καὶ ὑπόληψίς ἐστιν, ἡ C. [r] καὶ τὴν σφ. C. [s] καὶ] καὶ ἡ C. [t] ἡ ante ἔκπληξις om. C. [v] γάρ τις πίστις C. [w] σφοδρὰ καὶ ἔκπληξις ὑπερβάλλουσα. εἰ A.B.C. [x] ἔκπληξίς τις ἐστιν C.

δοκεῖ δ' οὐδέτερον τούτων. ὥσπερ [y] οὐδ' ἐπιστήμη ἐπιστητὸν οὐδὲ κίνησις κινούμενον.

15 Ἐνίοτε δὲ διαμαρτάνουσι [z] καὶ τὸ πάθος εἰς γένος τὸ πεπονθὸς τιθέντες, οἷον ὅσοι τὴν ἀθανασίαν ζωὴν ἀΐδιόν φασιν εἶναι· πάθος γάρ τι ζωῆς ἢ σύμπτωμα ἡ ἀθανασία ἔοικεν εἶναι. Ὅτι δ' ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, δῆλον ἂν γένοιτο, εἴ τις [a] συγχωρήσειεν ἐκ θνητοῦ [b] τινὰ ἀθάνατον [c] γίνεσθαι· οὐδεὶς γὰρ φήσει ἑτέραν [d] αὐτὸν ζωὴν λαμβάνειν, ἀλλὰ σύμπτωμά τι ἢ πάθος αὐτῇ ταύτῃ [e] παραγενέσθαι. Ὥστ' οὐ γένος ἡ ζωὴ τῆς ἀθανασίας.

16 Πάλιν εἰ τοῦ πάθους, οὗ ἐστὶ [f] πάθος, [g] ἐκεῖνο γένος φασὶν εἶναι, οἷον τὸ πνεῦμα ἀέρα κινούμενον. Μᾶλλον γὰρ κίνησις ἀέρος τὸ πνεῦμα· ὁ γὰρ αὐτὸς ἀὴρ διαμένει, ὅταν τε κινῆται καὶ ὅταν μένῃ. Ὥστ' οὐκ [h] ἔστιν ὅλως ἀὴρ τὸ πνεῦμα· ἦν γὰρ ἂν καὶ μὴ κινουμένου [i] τοῦ ἀέρος πνεῦμα, εἴπερ ὁ αὐτὸς ἀὴρ διαμένει [k] ὅσπερ ἦν πνεῦμα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ

17 τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Εἰ δ' ἄρα καὶ ἐπὶ τούτου δεῖ συγχωρῆσαι ὅτι [l] ἀήρ ἐστι κινούμενος τὸ πνεῦμα, ἀλλ' [m] οὔτι κατὰ πάντων τὸ τοιοῦτον ἀποδεκτέον καθ' ὧν μὴ ἀληθεύεται τὸ γένος, ἀλλ' ἐφ' ὅσων ἀληθῶς κατηγορεῖται τὸ ἀποδοθὲν γένος. Ἐπ' ἐνίων γὰρ οὐ δοκεῖ ἀληθεύεσθαι, οἷον [n] ἐπὶ τοῦ πηλοῦ καὶ [o] τῆς χιόνος. Τὴν μὲν γὰρ χιόνα φασὶν ὕδωρ εἶναι πεπηγός, τὸν δὲ πηλὸν γῆν ὑγρῷ πεφυραμένην· ἔστι δ' οὔθ' ἡ χιὼν ὕδωρ οὔθ' ὁ πηλὸς γῆ, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη [p] γένος οὐδέτερον τῶν ἀποδοθέντων· δεῖ γὰρ τὸ γένος ἀληθεύεσθαι ἀεὶ κατὰ τῶν εἰδῶν. Ὁμοίως δ' οὐδ' ὁ οἶνός ἐστιν ὕδωρ σεσηπός, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ σαπὲν ἐν ξύλῳ ὕδωρ· ἁπλῶς γὰρ οὐκ ἔστιν ὕδωρ.

6 Ἔτι εἰ ὅλως τὸ ἀποδοθὲν μηδενός ἐστι γένος· δῆλον γὰρ

[y] οὐδὲ ἡ ἐπιστήμη ἐπιστῆμον οὐδ' ἡ κίνησις C. [z] καὶ οἱ τὸ rc. C. [a] συγχωρήσοι A.B. [b] τι C. [c] γενέσθαι A.B. [d] αὐτὸ C. [e] παραγεγενῆσθαι C. [f] τὸ πάθος A.B.C. [g] ἐκείνου B. [h] ἔσται A. [i] τοῦ] τὸ A. [k] ὥσπερ ὅτε ἦν τὸ πνεῦμα C. [l] ἐστὶν ἀὴρ C. [m] οὔτε γε κατὰ π. τῶν τοιούτων C. [n] τῆς χιόνος καὶ τοῦ πηλοῦ C. [o] καὶ ἐπὶ τῆς A. [p] οὐδέτερον γένος C.

ὡς οὐδὲ τοῦ λεχθέντος. Σκοπεῖν δ' ἐκ τοῦ [q] μηδὲν διαφέρειν εἴδει τὰ μετέχοντα τοῦ ἀποδοθέντος γένους, οἷον τὰ λευκά· [r] οὐδὲν γὰρ διαφέρει [s] τῷ εἴδει ταῦτ' ἀλλήλων. Παντὸς [t] δὲ γένους ἐστὶ [v] τὰ εἴδη διάφορα, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τὸ λευκὸν γένος [w] οὐδενός.

Πάλιν εἰ τὸ πᾶσιν ἀκολουθοῦν γένος ἢ διαφορὰν εἶπεν. 2 Πλείω γὰρ τὰ πᾶσιν ἑπόμενα, οἷον τὸ ὂν καὶ τὸ ἓν τῶν πᾶσιν ἑπομένων ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ ὂν γένος [x] ἀπέδωκε, δῆλον ὅτι πάντων ἂν εἴη γένος, ἐπειδὴ κατηγορεῖται αὐτῶν· κατ' οὐδενὸς γὰρ τὸ γένος ἀλλ' ἢ κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. Ὥστε καὶ τὸ ἓν εἶδος ἂν εἴη τοῦ ὄντος. Συμβαίνει οὖν κατὰ 3 πάντων, ὧν τὸ γένος κατηγορεῖται, καὶ τὸ [y] εἶδος κατηγορεῖσθαι, [z] ἐπειδὴ τὸ ὂν καὶ τὸ ἓν κατὰ πάντων ἁπλῶς κατηγορεῖται, δέον ἐπ' ἔλαττον τὸ εἶδος κατηγορεῖσθαι. Εἰ δὲ τὸ πᾶσιν ἑπόμενον διαφορὰν εἶπε, δῆλον ὅτι ἐπ' ἴσον ἢ ἐπὶ [a] πλέον ἡ διαφορὰ τοῦ γένους ῥηθήσεται. Εἰ μὲν γὰρ καὶ τὸ γένος τῶν πᾶσιν ἑπομένων, ἐπ' ἴσον, εἰ δὲ μὴ πᾶσιν ἕπεται τὸ γένος, ἐπὶ [a] πλέον ἡ διαφορὰ [b] λέγοιτ' ἂν αὐτοῦ.

Ἔτι εἰ ἐν ὑποκειμένῳ τῷ εἴδει τὸ ἀποδοθὲν γένος λέγεται, 4 καθάπερ τὸ λευκὸν ἐπὶ τῆς χιόνος, ὥστε δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη γένος· καθ' ὑποκειμένου γὰρ τοῦ εἴδους μόνον τὸ γένος λέγεται.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ μὴ συνώνυμον τὸ γένος τῷ εἴδει· κατὰ 5 πάντων γὰρ τῶν εἰδῶν συνωνύμως τὸ γένος κατηγορεῖται.

Ἔτι ὅταν ὄντος καὶ τῷ εἴδει καὶ τῷ γένει ἐναντίου [c] τὸ 6 βέλτιον τῶν ἐναντίων εἰς τὸ χεῖρον γένος θῇ· συμβήσεται γὰρ τὸ λοιπὸν ἐν τῷ λοιπῷ εἶναι, ἐπειδὴ τἀναντία ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν, ὥστε τὸ βέλτιον ἐν τῷ χείρονι ἔσται καὶ τὸ χεῖρον ἐν τῷ βελτίονι· δοκεῖ δὲ τοῦ βελτίονος [d] καὶ τὸ γένος βέλτιον εἶναι. Καὶ εἰ τοῦ αὐτοῦ εἴδους ὁμοίως πρὸς

[q] μηθὲν C. [r] οὐθὲν C. [s] ταῦτα τῷ εἴδει C. [t] δὲ] γὰρ C.
[v] τὰ om. C. [w] οὐθενός C. [x] ἀποδέδωκε C. [y] εἶδος] γένος C.
[z] ἐπειδὴ καὶ τὸ C. [a] πλεῖον C. [b] γένοιτ' B. [c] τὸ] καὶ τὸ C.
[d] καὶ τὸ] τὸ δὲ C.

ἄμφω ἔχοντος εἰς τὸ χεῖρον καὶ μὴ εἰς τὸ βέλτιον γένος ἔθηκεν, οἷον τὴν ψυχὴν ὅπερ κίνησιν ἢ κινούμενον. Ὁμοίως γὰρ ἡ αὐτὴ στατικὴ καὶ κινητικὴ δοκεῖ εἶναι, ὥστ' εἰ βέλτιον ἡ στάσις, εἰς τοῦτο ἔδει τὸ γένος θεῖναι.

7 Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἀνασκευάζοντι μέν, εἰ τὸ γένος δέχεται τὸ μᾶλλον, τὸ δ' εἶδος μὴ δέχεται μήτ' αὐτὸ μήτε τὸ κατ' ἐκεῖνο λεγόμενον. Οἷον εἰ ἡ ἀρετὴ δέχεται τὸ μᾶλλον, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ δίκαιος· λέγεται γὰρ [c] δικαιότερος ἕτερος ἑτέρου. Εἰ οὖν τὸ μὲν ἀποδοθὲν γένος [f] τὸ μᾶλλον δέχεται, τὸ δ' εἶδος μὴ δέχεται [g] μήτ' αὐτὸ μήτε τὸ κατ' ἐκεῖνο λεγόμενον, οὐκ ἂν εἴη γένος τὸ ἀποδοθέν.

8 Πάλιν εἰ τὸ μᾶλλον δοκοῦν ἢ ὁμοίως μή ἐστι γένος, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸ ἀποδοθέν. Χρήσιμος δ' ὁ [h] τόπος ἐπὶ τῶν τοιούτων μάλιστα [i] ἐφ' ὧν πλείω φαίνεται τοῦ εἴδους ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, καὶ μὴ διώρισται, μηδ' ἔχομεν εἰπεῖν ποῖον αὐτῶν γένος, οἷον τῆς ὀργῆς καὶ ἡ λύπη καὶ ἡ ὑπόληψις ὀλιγωρίας ἐν τῷ τί ἐστι [k] κατηγορεῖσθαι δοκεῖ· λυπεῖταί [l] τε γὰρ ὁ ὀργιζόμενος καὶ ὑπολαμβάνει ὀλιγωρεῖσθαι. Ἡ αὐτὴ δὲ σκέψις καὶ ἐπὶ τοῦ εἴδους πρὸς ἄλλο τι συγκρίνοντι· εἰ γὰρ τὸ μᾶλλον ἢ τὸ ὁμοίως δοκοῦν εἶναι ἐν τῷ ἀποδοθέντι γένει μή ἐστιν ἐν τῷ γένει, δῆλον ὅτι οὐδὲ τὸ ἀποδοθὲν [m] εἶδος εἴη ἂν ἐν τῷ γένει.

9 Ἀναιροῦντι μὲν οὖν καθάπερ εἴρηται χρηστέον· κατασκευάζοντι δέ, εἰ μὲν ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον τό τε ἀποδοθὲν γένος καὶ τὸ εἶδος, οὐ χρήσιμος ὁ τόπος· οὐδὲν γὰρ κωλύει ἀμφοτέρων ἐπιδεχομένων μὴ εἶναι θάτερον θατέρου γένος. Τό τε γὰρ καλὸν καὶ τὸ λευκὸν ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον, καὶ οὐδέτερον οὐδετέρου γένος. Ἡ δὲ τῶν [n] γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν πρὸς ἄλληλα σύγκρισις χρήσιμος, οἷον εἰ ὁμοίως τόδε καὶ

[c] μᾶλλον δίκαιος C. [f] δέχεται τὸ μᾶλλον C. [g] μήτε τοῦτο C. [h] τόπος οὗτος ἐπὶ C. [i] ἐφ' ὅσων φαίνεται πλείω C. [k] δοκεῖ κατηγορεῖσθαι C. [l] τε om. A.C. [m] εἶδος ὅλως εἴη C. [n] εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν C.

τόδε γένος, εἰ θάτερον γένος, καὶ θάτερον. [n]Ὁμοίως δὲ καὶ 10
εἰ τὸ ἧττον καὶ τὸ μᾶλλον, οἷον εἰ τῆς ἐγκρατείας μᾶλλον ἡ δύναμις ἢ ἡ ἀρετὴ γένος, [o]ἡ δ' ἀρετὴ γένος, καὶ ἡ δύναμις. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ εἴδους ἁρμόσει λέγεσθαι. Εἰ γὰρ ὁμοίως τόδε καὶ τόδε τοῦ προκειμένου εἶδος, εἰ θάτερον εἶδος, καὶ τὸ λοιπόν· καὶ εἰ τὸ ἧττον δοκοῦν εἶδός ἐστι, καὶ τὸ μᾶλλον.

[v]Ἔτι πρὸς τὸ κατασκευάζειν σκεπτέον εἰ καθ' ὧν ἀπεδόθη 11
τὸ γένος, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, μὴ ὄντος [p]ἑνὸς τοῦ ἀποδοθέντος εἴδους, ἀλλὰ πλειόνων καὶ διαφόρων· δῆλον γὰρ ὅτι γένος ἔσται. Εἰ δ' ἓν τὸ ἀποδοθὲν εἶδός ἐστι, σκοπεῖν εἰ καὶ [q]κατ' ἄλλων εἰδῶν τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· πάλιν γὰρ συμβήσεται κατὰ πλειόνων καὶ διαφόρων αὐτὸ κατηγορεῖσθαι.

[t]Ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τισὶ καὶ ἡ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστι τῶν εἰ- 12
δῶν κατηγορεῖσθαι, χωριστέον τὸ γένος ἀπὸ τῆς διαφορᾶς χρώμενον τοῖς εἰρημένοις στοιχείοις, πρῶτον [r]μὲν ὅτι τὸ γένος ἐπὶ [s]πλέον λέγεται τῆς διαφορᾶς, εἶθ' ὅτι κατὰ τὴν τοῦ τί ἐστιν ἀπόδοσιν μᾶλλον ἁρμόττει τὸ γένος ἢ τὴν διαφορὰν εἰπεῖν· ὁ γὰρ ζῷον [t]εἴπας τὸν ἄνθρωπον μᾶλλον δηλοῖ τί ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ἢ ὁ πεζόν. Καὶ ὅτι ἡ μὲν [v]διαφορὰ ποιότητα τοῦ γένους ἀεὶ σημαίνει, τὸ δὲ γένος τῆς διαφορᾶς οὔ· ὁ μὲν [w]γὰρ [x]εἴπας πεζὸν ποιόν τι ζῷον λέγει, ὁ δὲ ζῷον [y]εἴπας οὐ λέγει ποιόν τι πεζόν.

Τὴν μὲν οὖν διαφορὰν ἀπὸ τοῦ γένους οὕτω χωριστέον. 13
[t]Ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τὸ μουσικόν, ᾗ μουσικόν ἐστιν, ἐπιστῆμόν [z]τ' εἶναι καὶ ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη τις [a]εἶναι, καὶ εἰ τὸ βαδίζον τῷ βαδίζειν κινεῖται, ἡ βάδισις κίνησίς τις εἶναι, σκοπεῖν ἐν ᾧ ἂν [b]γένει βούλῃ τι κατασκευάσαι, τὸν εἰρημένον τρόπον.

[o] ἡ δ'] εἰ δ' A.B.C. [p] ἑνός τινος τοῦ C. [q] κατὰ τῶν ἄλλων C. [r] μὲν om. B. [s] πλεῖον C. [t] εἰπὼν C. [v] διαφορὰ τὴν ποιότητα A.B. [w] γὰρ om. A. [x] εἰπὼν corr. C. [y] εἰπὼν ποιόν τι οὐ λέγει πεζόν C. [z] τ'] τι C, om. A. [a] εἶναι ἐστιν καὶ A. [b] βούλῃ γένει B.

οἷον εἰ τὴν ἐπιστήμην ὅπερ πίστιν, εἰ ὁ ἐπιστάμενος ᾗ ἐπίσταται πιστεύει· δῆλον γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστήμη πίστις ἄν τις εἴη. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων.

14 Ἔτι ἐπεὶ τὸ παρεπόμενόν τινι ἀεὶ καὶ μὴ ἀντιστρέφον χαλεπὸν χωρίσαι τοῦ μὴ γένος εἶναι, ἂν τόδε μὲν τῷδ' ἕπηται παντί, τόδε δὲ τῷδε μὴ παντί, οἷον τῇ νηνεμίᾳ ἡ ἠρεμία καὶ τῷ ἀριθμῷ τὸ διαιρετόν, ἀνάπαλιν δ' οὔ (τὸ γὰρ διαιρετὸν οὐ πᾶν ἀριθμός, οὐδ' ἡ ἠρεμία νηνεμία), αὐτὸν [c] μὲν χρῆσθαι ὡς γένους ὄντος τοῦ ἀεὶ ἀκολουθοῦντος, ὅταν μὴ ἀντιστρέφῃ θάτερον, ἄλλου δὲ [d] προτείνοντος μὴ ἐπὶ πάντων ὑπακούειν. Ἔνστασις δ' αὐτοῦ ὅτι τὸ μὴ ὂν ἕπεται παντὶ τῷ γινομένῳ (τὸ γὰρ γινόμενον οὐκ ἔστι) καὶ οὐκ ἀντιστρέφει (οὐ γὰρ πᾶν τὸ μὴ ὂν γίνεται), ἀλλ' ὅμως οὐκ ἔστι γένος τὸ μὴ ὂν τοῦ γινομένου· ἁπλῶς γὰρ οὐκ ἔστι τοῦ μὴ ὄντος εἴδη.

Περὶ μὲν οὖν τοῦ γένους, καθάπερ εἴρηται, μετιτέον.

Ε.

1 Πότερον δ' ἴδιον ἢ οὐκ ἴδιόν ἐστι τὸ εἰρημένον, διὰ τῶνδε σκεπτέον.

2 Ἀποδίδοται δὲ τὸ ἴδιον [e] ἢ καθ' αὑτὸ καὶ ἀεὶ ἢ πρὸς ἕτερον καὶ ποτέ, οἷον καθ' αὑτὸ μὲν ἀνθρώπου τὸ ζῷον ἥμερον φύσει, πρὸς ἕτερον δὲ οἷον ψυχῆς πρὸς σῶμα, ὅτι τὸ μὲν προστακτικὸν τὸ δ' ὑπηρετικόν ἐστιν, ἀεὶ δὲ οἷον θεοῦ τὸ ζῷον ἀθάνατον, ποτὲ δ' οἷον τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ περιπατεῖν ἐν τῷ γυμνασίῳ.

3 Ἔστι δὲ τὸ πρὸς ἕτερον ἴδιον ἀποδιδόμενον ἢ δύο προβλήματα ἢ τέτταρα. [f] Ἐὰν μὲν γὰρ τοῦ μὲν ἀποδῷ τοῦ δ' [g] ἀρνήσηται ταὐτὸ τοῦτο, [h] δύο μόνον προβλήματα γίνονται, καθάπερ [i] τὸ ἀνθρώπου πρὸς ἵππον ἴδιον ὅτι δίπουν ἐστίν.

[c] μὲν οὖν χρῆσθαι C. [d] προτείναντος C. [e] ἤτοι κ. C. [f] ἂν C. μὲν post ἐὰν om. B.C. [g] ἀπαρνήσηται C. [h] μόνον δύο προβλήματα γίνεται C. [i] τοῦ C.

Καὶ γὰρ ὅτι ἄνθρωπος οὐ δίπουν ἐστὶν ἐπιχειροίη τις ἄν, καὶ ὅτι ὁ ἵππος δίπουν· ἀμφοτέρως δ' ἂν [k] κινοῖ τὸ ἴδιον. [l] Ἐὰν δ' ἑκατέρου ἑκάτερον [m] ἀποδῷ καὶ ἑκατέρου ἀπαρνηθῇ, 4
τέτταρα προβλήματα ἔσται, καθάπερ τὸ ἀνθρώπου ἴδιον πρὸς ἵππον, ὅτι τὸ μὲν δίπουν τὸ δὲ τετράπουν ἐστίν. Καὶ γὰρ [n] ὅτι ἄνθρωπος οὐ δίπουν καὶ ὅτι τετράπουν [o] πέφυκεν ἔστιν ἐπιχειρεῖν, καὶ διότι ὁ ἵππος δίπουν καὶ διότι οὐ τετράπουν οἷόν τ' ἐπιχειρεῖν. Ὅπως δ' οὖν δειχθέντος ἀναιρεῖται τὸ [p] προκείμενον.

Ἔστι δὲ τὸ μὲν καθ' αὑτὸ ἴδιον ὃ πρὸς ἅπαντα ἀποδίδο- 5
ται καὶ παντὸς χωρίζει, καθάπερ ἀνθρώπου τὸ ζῷον θνητὸν ἐπιστήμης δεκτικόν. Τὸ δὲ πρὸς ἕτερον ὃ μὴ ἀπὸ παντὸς ἀλλ' ἀπό τινος τακτοῦ διορίζει, καθάπερ ἀρετῆς πρὸς ἐπιστήμην, ὅτι τὸ μὲν ἐν πλείοσι, τὸ δ' [q] ἐν λογιστικῷ μόνον καὶ τοῖς ἔχουσι λογιστικὸν πέφυκε γίνεσθαι. Τὸ δ' ἀεὶ ὃ κατὰ πάντα χρόνον ἀληθεύεται καὶ μηδέποτ' ἀπολείπεται, καθάπερ [r] τοῦ ζῴου τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκείμενον. Τὸ δὲ ποτὲ ὃ κατά τινα χρόνον ἀληθεύεται καὶ μὴ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ παρέπεται, καθάπερ τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τὸ περιπατεῖν ἐν ἀγορᾷ.

Ἔστι δὲ τὸ πρὸς ἄλλο ἴδιον ἀποδοῦναι τὸ διαφορὰν εἰ- 6
πεῖν ἢ ἐν ἅπασι καὶ ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις, οἷον ἐν ἅπασι μὲν καὶ ἀεί, καθάπερ τὸ ἀνθρώπου ἴδιον πρὸς ἵππον ὅτι δίπουν· ἄνθρωπος μὲν γὰρ καὶ ἀεὶ καὶ πᾶς ἐστὶ δίπους, ἵππος δ' [s] οὐδείς ἐστι δίπους οὐδέποτε. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ καὶ ἐν τοῖς πλείστοις, καθάπερ [t] τὸ λογιστικοῦ [v] ἴδιον πρὸς ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμικὸν τῷ τὸ μὲν προστάττειν τὸ δ' ὑπηρετεῖν· οὔτε γὰρ τὸ λογιστικὸν πάντοτε προστάττει, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ προστάττεται, οὔτε [w] τὸ ἐπι-

[k] κινοῖτο B.C. [l] ἂν C. [m] ἀποδιδῷ C. [n] ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐ δίπουν ἐστὶ καὶ C. [o] ἐστι πέφυκεν C. [p] κείμενον B. [q] ἐν τῷ λ. C. [r] τοῦ om. C. [s] οὐθεὶς δίπους ἐστὶν C. [t] τοῦ C. [v] ἴδιον τὸ ἄρχειν πρὸς ἐπιθ. καὶ θυμητικὸν C. [w] καὶ τὸ θυμητικὸν C.

θυμητικὸν καὶ θυμικὸν ἀεὶ προστάττεται, [x] ἀλλὰ καὶ προσ-
τάττει ποτέ, ὅταν [y] ἡ μοχθηρὰ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου.
7 Τῶν δ' ἰδίων ἐστὶ λογικὰ μάλιστα τά τε καθ' αὑτὰ καὶ
ἀεὶ καὶ τὰ πρὸς [z] ἕτερον. Τὸ μὲν γὰρ πρὸς ἕτερον ἴδιον
πλείω προβλήματά ἐστι, καθάπερ εἴπομεν καὶ πρότερον· ἢ
γὰρ δύο ἢ τέτταρα ἐξ ἀνάγκης [a] γίνονται τὰ προβλήματα·
πλείους οὖν οἱ λόγοι γίνονται πρὸς [b] ταῦτα. Τὸ δὲ καθ'
αὑτὸ καὶ τὸ ἀεὶ πρὸς πολλά ἐστιν ἐπιχειρεῖν ἢ πρὸς πλείους
χρόνους παρατηρεῖν, τὸ μὲν καθ' αὑτὸ πρὸς πολλά· πρὸς ἕκα-
στον γὰρ τῶν ὄντων δεῖ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ἴδιον, ὥστ' εἰ μὴ
πρὸς [c] ἅπαντα χωρίζεται, οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδεδομένον τὸ
8 ἴδιον. Τὸ δ' ἀεὶ πρὸς [d] πολλοὺς χρόνους τηρεῖν· κἂν [e] γὰρ εἰ
μὴ [f] ὑπάρχει κἂν εἰ μὴ [g] ὑπῆρξε κἂν εἰ μὴ [h] ὑπάρξει, οὐκ ἔσται
ἴδιον. Τὸ δὲ ποτὲ [i] οὐκ ἐν ἄλλοις ἢ πρὸς τὸν νῦν λεγόμενον
χρόνον [k] ἐπισκοποῦμεν· οὔκουν εἰσὶ λόγοι πρὸς αὐτὸ πολλοί.
λογικὸν δὲ τοῦτ' ἐστὶ πρόβλημα πρὸς ὃ λόγοι [l] γένοιντ' ἂν
καὶ συχνοὶ καὶ [m] καλοί.
9 Τὸ μὲν οὖν πρὸς ἕτερον ἴδιον ῥηθὲν ἐκ τῶν περὶ τὸ συμ-
βεβηκὸς [n] τόπων ἐπισκεπτέον ἐστίν, εἰ τῷ μὲν συμβέβηκε τῷ
[o] δὲ μὴ συμβέβηκεν· περὶ δὲ τῶν ἀεὶ καὶ τῶν καθ' αὑτὸ διὰ
τῶνδε θεωρητέον.
2 Πρῶτον μὲν εἰ μὴ καλῶς ἀποδέδοται τὸ ἴδιον [p] ἢ καλῶς.
Τοῦ δὲ μὴ καλῶς [p] ἢ καλῶς ἐστὶν ἓν μέν, εἰ μὴ διὰ γνωριμω-
τέρων [q] ἢ [r] γνωριμωτέρων κεῖται τὸ ἴδιον, ἀνασκευάζοντα μὲν
εἰ μὴ διὰ γνωριμωτέρων, κατασκευάζοντα δὲ εἰ διὰ γνωρι-
2 μωτέρων. Τοῦ δὲ μὴ διὰ γνωριμωτέρων ἐστὶ τὸ μέν, εἰ ὅλως
ἀγνωστότερόν [s] ἐστι τὸ ἴδιον ὃ ἀποδίδωσι τούτου οὗ τὸ ἴδιον

[x] ἀλλ' ἐνίοτε καὶ προστάττει, ὅταν C. [y] ἡ om. A. [z] ἕτερα A.B.
[a] γίνεται C. [b] αὐτά C. [c] ἅπαν C. [d] πλείους χρ. παρατηρεῖν
C. [e] γὰρ om. C. [f] ὑπάρχει] ὑπάρχηι A.B, ὑπῆρξε C. [g] ὑπῆρξε]
ὑπάρχει C. [h] ὑπάρξηι A.B. [i] οὐκ ἐν ἄλλοις ἢ om. A. [k] ἐπι-
σκοποῦμεν om. C. [l] γίνονται καὶ C. [m] καλοί, κατασκευάζονται δὲ
ἢ διὰ γνωριμωτέρων τὸ B. [n] ἐστὶ τόπων ἐπισκεπτέον C. [o] δ' οὔ.
περὶ C. [p] μὴ post ἢ C. [q] ἢ] ἢ διὰ C. [r] γνωριμώτερον B.
[s] ἐστι δι' οὗ τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι C.

εἴρηκεν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. [t] Γνώσεως
γὰρ ἕνεκα τὸ ἴδιον ποιούμεθα· διὰ γνωριμωτέρων οὖν [v] ἀπο-
δοτέον· οὕτω γὰρ ἔσται κατανοεῖν ἱκανῶς μᾶλλον. Οἷον
ἐπεὶ ὁ θεὶς πυρὸς ἴδιον εἶναι τὸ ὁμοιότατον ψυχῇ ἀγνωστο-
τέρῳ κέχρηται τοῦ πυρὸς τῇ ψυχῇ (μᾶλλον γὰρ ἴσμεν τί
ἐστι πῦρ ἢ ψυχή), οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον ἴδιον πυρὸς τὸ
[w] ὁμοιότατον ψυχῇ. [x] Τὸ δ', εἰ μὴ γνωριμώτερόν ἐστι τόδε
τῷδ' ὑπάρχον. Δεῖ γὰρ [y] μὴ μόνον εἶναι γνωριμώτερον τοῦ
πράγματος, ἀλλὰ καὶ [z] ὅτι [a] τῷδ' ὑπάρχον γνωριμώτερον
[b] ὑπάρχει. Ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς εἰ τῷδ' ὑπάρχει, οὐδ' εἰ τῷδ' 3
ὑπάρχει μόνῳ γνωριεῖ, ὥσθ' ὁποτέρου τούτων συμβάντος
ἀσαφὲς γίνεται τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς πυρὸς ἴδιον τὸ ἐν
ᾧ πρώτῳ [c] ψυχὴ πέφυκεν εἶναι ἀγνωστοτέρῳ κέχρηται τοῦ
πυρὸς τῷ εἰ ἐν τούτῳ ὑπάρχει ψυχὴ καὶ εἰ ἐν πρώτῳ ὑπάρχει,
οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον ἴδιον πυρὸς τὸ ἐν ᾧ πρώτῳ ψυχὴ
πέφυκεν εἶναι. Κατασκευάζοντα δὲ [d] εἰ διὰ γνωριμωτέρων
κεῖται τὸ ἴδιον, καὶ εἰ διὰ γνωριμωτέρων καθ' ἑκάτερον τῶν
τρόπων. Ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο κείμενον τὸ ἴδιον· 4
τῶν γὰρ κατασκευαστικῶν τόπων τοῦ καλῶς οἱ μὲν κατὰ
τοῦτο μόνον οἱ δ' ἁπλῶς δείξουσιν ὅτι καλῶς. Οἷον ἐπεὶ ὁ
εἴπας ζῴου ἴδιον τὸ αἴσθησιν ἔχειν διὰ γνωριμωτέρων [e] καὶ
γνωριμώτερον ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον καθ' ἑκάτερον τῶν τρόπων,
εἴη ἂν καλῶς ἀποδεδομένον κατὰ τοῦτο [f] τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ
αἴσθησιν ἔχειν.

[g] Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἴ τι τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν 5
τῷ ἰδίῳ ἀποδεδομένων πλεοναχῶς λέγεται ἢ καὶ [h] ὅλος ὁ
λόγος πλείω σημαίνει· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον.
Οἷον ἐπεὶ τὸ αἰσθάνεσθαι πλείω σημαίνει, ἓν μὲν τὸ αἴσθη-
σιν ἔχειν ἓν δὲ τὸ αἰσθήσει χρῆσθαι, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ζῴου

[t] γνώσεως—ποιούμεθα] τοῦ γὰρ μαθεῖν ἕνεκεν, καθάπερ τὸν ὅρον, καὶ τὸ ἴδιον ποιοῦμεν C. [v] χωριστέον B, χρηστέον A. [w] ὁμοιότατον τῇ ψυχῇ C. [x] ἐστὶ τὸ ἀποδοθὲν τὸ δ' C. [y] οὐ μόνον γνωριμώτερον εἶναι C. [z] ὅτι om. C. [a] τόδ' B. [b] ὑπάρχει om. C. [c] ψυχηι B. [d] εἰ] τὸ A.B. [e] καὶ γνωριμώτερον om. C. [f] ἴδιον τοῦ ζώου C. [g] ἔπειτα δὲ ἀνασκ. C. [h] ὅλως A.

ἴδιον καλῶς κείμενον τὸ αἰσθάνεσθαι πεφυκός. Διὰ τοῦτο
δ' οὐ χρηστέον ἐστὶν οὔτ' [i] ὀνόματι πλεοναχῶς λεγομένῳ
οὔτε λόγῳ τῷ τὸ ἴδιον σημαίνοντι, διότι [k] τὸ πλεοναχῶς
λεγόμενον ἀσαφὲς ποιεῖ τὸ ῥηθέν, ἀποροῦντος τοῦ μέλλον-
τος ἐπιχειρεῖν [l] πότερον λέγει τῶν πλεοναχῶς λεγομένων·
6 τὸ γὰρ ἴδιον τοῦ μαθεῖν χάριν ἀποδίδοται. Ἔτι δὲ πρὸς
τούτοις ἀναγκαῖόν ἐστιν ἔλεγχόν [m] τινα γίνεσθαι τοῖς οὕτως
ἀποδιδοῦσι τὸ ἴδιον, ὅταν ἐπὶ τοῦ διαφωνοῦντός [n] τις ποιῇ
τὸν συλλογισμὸν τοῦ πλεοναχῶς λεγομένου. Κατασκευά-
ζοντα δὲ εἰ μὴ πλείω σημαίνει μήτε τῶν ὀνομάτων [o] μηδὲν
[p] μήθ' [q] ὅλος ὁ λόγος· ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο κεί-
μενον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ οὔτε τὸ σῶμα πολλὰ δηλοῖ οὔτε
τὸ εὐκινητότατον εἰς τὸν ἄνω τόπον οὔτε τὸ σύνολον τὸ ἐκ
τούτων συντιθέμενον, εἴη ἂν καλῶς κείμενον κατὰ τοῦτο πυρὸς
ἴδιον σῶμα τὸ εὐκινητότατον εἰς τὸν ἄνω τόπον.
7 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ πλεοναχῶς λέγεται τοῦτο
οὗ τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι, μὴ διώρισται δὲ τὸ τίνος αὐτῶν ἴδιον
τίθησιν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Δι' ἃς
δ' αἰτίας, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων· τὰ
γὰρ αὐτὰ συμβαίνειν ἀναγκαῖόν ἐστιν. Οἷον ἐπεὶ τὸ ἐπί-
στασθαι τοῦτο πολλὰ σημαίνει (τὸ μὲν γὰρ ἐπιστήμην
ἔχειν αὐτό, τὸ δ' ἐπιστήμῃ χρῆσθαι αὐτό, τὸ δ' ἐπιστήμην
εἶναι αὐτοῦ, τὸ δ' ἐπιστήμῃ χρῆσθαι αὐτοῦ), οὐκ ἂν [r] εἴη τοῦ
ἐπίστασθαι τοῦτο καλῶς ἴδιον [s] ἀποδεδομένον μὴ διορισθέν-
τος τοῦ τίνος τίθησιν αὐτῶν τὸ ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ
εἰ μὴ λέγεται πολλαχῶς τοῦτο οὗ τὸ ἴδιον τίθησιν, ἀλλ'
ἔστιν ἓν καὶ ἁπλοῦν· ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο κείμενον
τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ ἄνθρωπος [t] λέγεται ἕν, εἴη ἂν καλῶς
κείμενον [v] κατὰ τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῷον ἥμερον φύσει.

[i] ὀνόμασι πλ. λεγομένοις οὔτε λόγοις τοῖς τὸ ἴδιον σημαίνουσι C. [k] τὸ alterum om. A. [l] πότερόν ποτε λέγει C. [m] τι A, om. C. [n] ποιῇ τις C. [o] μηθὲν C. [p] μηδ' A.B. [q] ὅλος om. C. [r] εἴη ἐπὶ τοῦ C. [s] ἀποδιδόμενον A.B. [t] λέγεται ἕν] ἁπλῶς λέγεται C. [v] κατὰ τὸ τοῦ C.

¶Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ πλεονάκις [w] εἴρηται τὸ αὐτὸ 8
ἐν τῷ ἰδίῳ. Πολλάκις γὰρ λανθάνουσι τοῦτο ποιοῦντες καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ὅροις. Οὐκ ἔσται [x] δὲ καλῶς κείμενον τὸ τοῦτο πεπονθὸς ἴδιον· ταράττει γὰρ τὸν [y] ἀκούοντα πλεονάκις λεχθέν· ἀσαφὲς οὖν ἀναγκαῖόν ἐστι γίνεσθαι, καὶ πρὸς τούτοις ἀδολεσχεῖν δοκοῦσιν. ¶Ἔσται δὲ 9
συμπίπτον τὸ πλεονάκις εἰπεῖν τὸ αὐτὸ κατὰ δύο τρόπους, καθ' ἕνα μὲν ὅταν ὀνομάσῃ πλεονάκις τὸ αὐτό, καθάπερ εἴ τις ἴδιον [z] ἀποδοίη πυρὸς σῶμα τὸ λεπτότατον τῶν σωμάτων (οὗτος γὰρ πλεονάκις εἴρηκε τὸ σῶμα), δεύτερον δ' [a] ἂν τις μεταλαμβάνῃ τοὺς λόγους ἀντὶ τῶν ὀνομάτων, καθάπερ εἴ τις [b] ἀποδοίη γῆς ἴδιον οὐσία ἡ μάλιστα κατὰ φύσιν φερομένη τῶν σωμάτων εἰς τὸν κάτω τόπον, ἔπειτα μεταλάβοι ἀντὶ τῶν σωμάτων τὸ οὐσιῶν τοιωνδί· ἓν γὰρ καὶ ταὐτόν ἐστι σῶμα καὶ οὐσία [c] τοιαδί. ¶Ἔσται γὰρ οὗτος τὸ οὐσία 10
πλεονάκις εἰρηκώς, ὥστ' οὐδέτερον ἂν εἴη καλῶς κείμενον τῶν ἰδίων. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μηδενὶ χρῆται πλεονάκις ὀνόματι τῷ αὐτῷ· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἀνθρώπου ἴδιον ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν οὐ [d] κέχρηται τῷ αὐτῷ [e] πολλάκις ὀνόματι, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἴδιον.

¶Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τοιοῦτόν τι ἀποδέδωκεν ἐν 11
τῷ ἰδίῳ ὄνομα, ὃ πᾶσιν ὑπάρχει. ¶Ἀχρεῖον γὰρ ἔσται τὸ μὴ χωρίζον ἀπό τινων, τὸ [f] δ' ἐν τοῖς ἰδίοις λεγόμενον χωρίζειν δεῖ, καθάπερ καὶ [g] τὰ ἐν τοῖς ὅροις· οὔκουν ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ἐπιστήμης ἴδιον ὑπόληψιν [h] ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου, ἓν ὄν, τοιούτῳ τινὶ κέχρηται ἐν τῷ ἰδίῳ τῷ ἑνὶ ὃ πᾶσιν ὑπάρχει, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ τῆς ἐπιστήμης ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μηδενὶ κέχρηται κοινῷ, ἀλλ' ἀπό τινος χωρίζοντι· ἔσται γὰρ

[w] εἴρηκε C. [x] δὴ C. [y] ἀκούοντα τὸ πλεονάκις C. [z] ἀποδιδοίη C. [a] ἐάν C. [b] ἀποδιδοίη—οὐσίαν τὴν—φερομένην C. [c] τοιάδε. ἔσται γὰρ καὶ οὕτω C. [d] χρῆται C. [e] πλεονάκις B.C. [f] δ'] γὰρ C. [g] τὸ C. [h] ἀμετάπιστον B.C.

καλῶς κείμενον κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ζῴου ἴδιον τὸ ψυχὴν ἔχειν οὐδενὶ κέχρηται κοινῷ, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς [i] κείμενον ζῴου ἴδιον τὸ ψυχὴν ἔχειν.

12 Ἔπειτ᾽ ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ πλείω ἴδια ἀποδίδωσι τοῦ αὐτοῦ, μὴ διορίσας ὅτι πλείω τίθησιν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Καθάπερ γὰρ οὐδ᾽ ἐν τοῖς ὅροις δεῖ παρὰ τὸν δηλοῦντα λόγον τὴν οὐσίαν προσκεῖσθαί τι [k] πλέον, οὕτως οὐδ᾽ ἐν τοῖς ἰδίοις παρὰ τὸν ποιοῦντα λόγον ἴδιον τὸ ῥηθὲν οὐδὲν προσαποδοτέον· ἀχρεῖον γὰρ γίνεται τὸ τοιοῦ-
13 τον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἴδιον πυρὸς σῶμα τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον πλείω ἀποδέδωκεν ἴδια (ἑκάτερον γὰρ κατὰ μόνου τοῦ πυρὸς ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν), οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον ἴδιον πυρὸς σῶμα τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον. Κατασκευάζοντα δ᾽ εἰ μὴ πλείω τοῦ αὐτοῦ τὰ ἴδια ἀποδέδωκεν, ἀλλ᾽ ἕν· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ὑγροῦ ἴδιον σῶμα τὸ εἰς ἅπαν σχῆμα ἀγόμενον ἓν ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον ἀλλ᾽ οὐ πλείω, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ τοῦ ὑγροῦ ἴδιον.

3 Ἔπειτ᾽ ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ αὐτῷ προσκέχρηται οὗ τὸ ἴδιον ἀποδίδωσιν, ἢ τῶν αὐτοῦ τινί· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Τοῦ γὰρ μαθεῖν χάριν ἀποδίδοται τὸ ἴδιον· αὐτὸ μὲν οὖν αὐτῷ ὁμοίως [l] ἄγνωστόν ἐστι, τὸ δέ τι τῶν αὐτοῦ ὕστερον· οὔκουν ἐστὶ γνωριμώτερον. Ὥστ᾽ οὐ [m] γί-
2 νεται διὰ τούτων μᾶλλόν τι μαθεῖν. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ζῴου ἴδιον [n] οὐσίαν ἧς εἶδός [o] ἐστιν ἄνθρωπος τινὶ προσκέχρηται τῶν τούτου, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μήτε αὐτῷ μήτε τῶν αὐτοῦ μηδενὶ [p] χρῆται. Ἔσται γὰρ καλῶς κατὰ τοῦτο κείμενον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ζῴου ἴδιον τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκείμενον οὔτε αὐτῷ οὔτε τῶν αὐτοῦ [q] οὐδενὶ προσκέχρηται, εἴη ἂν [r] καλῶς κατὰ τοῦτο ἀποδεδομένον τὸ τοῦ ζῴου ἴδιον.

[i] κείμενον τὸ ζῴου C. [k] πλεῖον C. [l] ἐστὶν ἄγνωστον, τὸ δὲ αὐτοῦ τι ὕστ. C. [m] γίνονται B. [n] οὐσία C. [o] ἐστιν ὁ ἄνθρωπος C. [p] κέχρηται C. [q] οὐδὲν A. [r] κατὰ τοῦτο καλῶς C.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σκεπτέον ἐστὶ 3 τῶν μὴ ποιούντων ἢ ποιούντων γνωριμώτερον, ἀνασκευάζοντα μὲν εἴ τινι προσκέχρηται ἢ ἀντικειμένῳ ἢ ὅλως ἅμα τῇ φύσει ἢ ὑστέρῳ τινί· οὐ γὰρ [s] ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Τὸ μὲν γὰρ ἀντικείμενον ἅμα τῇ φύσει, τὸ δ' ἅμα τῇ φύσει καὶ τὸ ὕστερον οὐ ποιεῖ γνωριμώτερον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἀγαθοῦ ἴδιον ὃ κακῷ μάλιστ' ἀντίκειται, τῷ ἀντικειμένῳ προσκέχρηται [t] τοῦ ἀγαθοῦ, οὐκ ἂν εἴη [u] τοῦ ἀγαθοῦ καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μηδενὶ 4 προσκέχρηται μήτ' ἀντικειμένῳ μήτε ὅλως ἅμα τῇ φύσει μήθ' ὑστέρῳ· ἔσται γὰρ [w] κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ἐπιστήμης ἴδιον ὑπόληψιν τὴν πιστοτάτην οὐδενὶ προσκέχρηται οὔτ' ἀντικειμένῳ οὔθ' ἅμα τῇ φύσει οὔθ' ὑστέρῳ, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ τῆς ἐπιστήμης ἴδιον.

Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ μὴ ἀεὶ παρεπόμενον ἴδιον 5 ἀποδέδωκεν, ἀλλὰ τοῦτο ὃ γίνεταί ποτε μὴ ἴδιον· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς εἰρημένον τὸ ἴδιον. Οὔτε γὰρ [x] ἐφ' ᾧ καταλαμβάνομεν ὑπάρχον αὐτό, κατὰ τούτου καὶ τοὔνομα ἐξ ἀνάγκης ἀληθεύεται· οὔτ' [y] ἐφ' ᾧ καταλαμβάνεται μὴ ὑπάρχον, κατὰ τούτου ἐξ ἀνάγκης οὐ ῥηθήσεται [z] τοὔνομα. Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις οὐδ' ὅτε ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ἔσται φανερὸν εἰ ὑπάρχει, εἴπερ τοιοῦτόν ἐστιν οἷον ἀπολείπειν. Οὔκουν 6 ἔσται σαφὲς τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ζῴου ἴδιον τὸ κινεῖσθαί ποτε [a] καὶ ἑστάναι τοιοῦτον ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον ὃ οὐ γίνεταί ποτε ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ ὂν ἴδιον ἀποδέδωκεν· ἔσται γὰρ [b] καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον κατὰ τοῦτο. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ἀρετῆς ἴδιον ὃ τὸν ἔχοντα ποιεῖ σπουδαῖον τὸ ἀεὶ

[s] ἐστι A.B. [t] τοῦ ἀγαθοῦ οὐκ ἂν εἴη rc. supra lituram A. [u] τοῦ ἀγαθοῦ om. A. [w] καλῶς κατὰ τοῦτο C. [x] ἐν ὧ καταλαμβάνεται C. [y] ἐν ὧ μὴ κατ. ὑπάρχον τοὔνομα, κατὰ—ῥηθήσεται. ἔτι C. [z] τοὔνομα, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. ἔτι B. [a] καὶ] ἢ C. [b] κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον C.

παρεπόμενον ἴδιον ἀποδέδωκεν, εἴη ἂν [c] κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ τῆς ἀρετῆς ἴδιον.

7 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ νῦν ἴδιον ἀποδιδοὺς μὴ διωρίσατο [d] ὅτι τὸ νῦν ἴδιον ἀποδίδωσιν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Πρῶτον μὲν γὰρ τὸ παρὰ τὸ ἔθος γινόμενον ἅπαν διορισμοῦ προσδεῖται· εἰώθασι δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πάντες τὸ ἀεὶ παρακολουθοῦν ἴδιον ἀποδιδόναι. Δεύτερον δὲ ἄδηλός ἐστιν ὁ μὴ διορισάμενος εἰ τὸ νῦν ἴδιον [e] ἐβούλετο
8 θεῖναι· οὔκουν δοτέον ἐστὶν ἐπιτιμήσεως σκῆψιν. Οἷον ἐπεὶ ὁ θέμενος τοῦ τινὸς ἀνθρώπου ἴδιον τὸ καθῆσθαι μετά τινος τὸ νῦν ἴδιον τίθησιν, οὐκ ἂν εἴη καλῶς τὸ ἴδιον ἀποδεδωκώς, εἴπερ μὴ διορισάμενος εἶπεν. Κατασκευάζοντα δ' εἰ τὸ νῦν ἴδιον ἀποδιδοὺς διορισάμενος ἔθηκεν [f] ὅτι τὸ νῦν ἴδιον τίθησιν· ἔσται γὰρ [g] καλῶς κείμενον κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας τοῦ τινὸς ἀνθρώπου ἴδιον τὸ περιπατεῖν νῦν διαστειλάμενος ἔθηκε τοῦτο, καλῶς ἂν εἴη κείμενον τὸ ἴδιον.

9 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τοιοῦτο ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ὃ φανερὸν μή ἐστιν ἄλλως ὑπάρχον ἢ αἰσθήσει· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Ἅπαν [h] γὰρ τὸ αἰσθητὸν ἔξω γινόμενον τῆς αἰσθήσεως ἄδηλον γίνεται· ἀφανὲς γάρ ἐστιν εἰ ἔτι ὑπάρχει, διὰ τὸ [i] τῇ αἰσθήσει [k] μόνον γνωρίζεσθαι. Ἔσται δ' ἀληθὲς τοῦτο ἐπὶ τῶν μὴ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ παρακολουθούν-
10 των. Οἷον ἐπεὶ ὁ θέμενος ἡλίου ἴδιον ἄστρον [l] φερόμενον ὑπὲρ γῆς τὸ λαμπρότατον τοιούτῳ κέχρηται [m] ἐν τῷ ἰδίῳ τῷ [n] ὑπὲρ γῆς φέρεσθαι, ὃ τῇ αἰσθήσει γνωρίζεται, οὐκ ἂν εἴη καλῶς τὸ τοῦ ἡλίου ἀποδεδομένον ἴδιον· ἄδηλον γὰρ ἔσται, ὅταν δύῃ ὁ ἥλιος, εἰ φέρεται ὑπὲρ γῆς, διὰ τὸ τὴν αἴσθησιν τότε ἀπολείπειν ἡμᾶς. Κατασκευάζοντα δ' εἰ τοιοῦτον ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, ὃ μὴ τῇ αἰσθήσει φανερόν ἐστιν ἢ ὃ αἰσθητὸν ὂν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον δῆλόν ἐστιν· ἔσται γὰρ

[c] καλῶς κατὰ τοῦτο C. [d] διότι A.B. [e] ἠβούλετο C. [f] διότι A.C. [g] κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον C. [h] τὸ post γὰρ om. A.B.C. [i] τῇ] τῇ ἰδίᾳ C, om. A. [k] μόνῃ C. [l] τὸ ante φερόμενον C. [m] ἐν τῷ om. C. [n] φέρεσθαι ὑπὲρ γῆς C.

[o]κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θέμενος ἐπιφανείας ἴδιον [p]ὃ πρῶτον κέχρωσται αἰσθητῷ μέν τινι προσκέχρηται τῷ κεχρῶσθαι, τοιούτῳ δ' ὃ φανερόν ἐστιν ὑπάρχον ἀεί, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ τῆς ἐπιφανείας ἴδιον.

Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸν ὅρον ὡς ἴδιον ἀποδέδωκεν· οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον. οὐ γὰρ δεῖ δηλοῦν τὸ τί ἦν εἶναι τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἀνθρώπου ἴδιον ζῷον πεζὸν δίπουν τὸ τί ἦν εἶναι σημαῖνον ἀποδέδωκε τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὸ τοῦ [q]ἀνθρώπου ἴδιον καλῶς ἀποδεδομένον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἀντικατηγορούμενον μὲν [r]ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, μὴ τὸ τί [s]ἦν εἶναι δὲ δηλοῦν. Ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ἀνθρώπου ἴδιον ζῷον ἥμερον φύσει ἀντικατηγορούμενον μὲν ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, οὐ τὸ τί ἦν εἶναι δὲ δηλοῦν, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου. 11

Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ μὴ εἰς τὸ τί [t]ἐστιν ὁ θεὶς ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον. Δεῖ γὰρ τῶν ἰδίων, καθάπερ καὶ τῶν ὅρων, τὸ πρῶτον [v]ἀποδίδοσθαι γένος, ἔπειθ' οὕτως ἤδη [w]προσάπτεσθαι τὰ λοιπά, καὶ χωρίζειν. Ὥστε τὸ μὴ τοῦτον τὸν τρόπον κείμενον ἴδιον οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδεδομένον. Οἷον ἐπεὶ ὁ [x]εἴπας ζῴου ἴδιον τὸ ψυχὴν ἔχειν οὐκ ἔθηκεν εἰς τὸ τί ἐστι τὸ ζῷον, οὐκ ἂν εἴη καλῶς κείμενον τὸ τοῦ ζῴου ἴδιον. 12

Κατασκευάζοντα δὲ εἴ τις εἰς τὸ τί ἐστι 13
θεὶς οὗ τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι, τὰ λοιπὰ προσάπτει· ἔσται γὰρ κατὰ τοῦτο καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ἀνθρώπου ἴδιον ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν εἰς τὸ τί ἐστι θεὶς [y]ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ [z]ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου.

[o] καλῶς κατὰ τοῦτο C. [p] τὸ πρῶτον κεχρῶσθαι C. [q] ἀνθρώπου τὸ ἴδιον C. [r] ἀπέδωκε A.B. [s] ἦν om. C. [t] ἐστὶ τιθεὶς C. [v] ἀποδεδόσθαι C. [w] προσάπτειν C. [x] εἴπας τοῦ ζῴου ἴδιον ψυχὴν C. [y] ἀποδέδωκε D. [z] τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον D.

4 Πότερον μὲν οὖν καλῶς [a] ἢ οὐ καλῶς ἀποδέδοται τὸ ἴδιον, [b] διὰ τῶνδε σκεπτέον. Πότερον δ' ἴδιόν ἐστιν ὅλως τὸ εἰρημένον ἢ οὐκ ἴδιον, ἐκ τῶνδε θεωρητέον. Οἱ γὰρ ἁπλῶς κατασκευάζοντες τὸ ἴδιον ὅτι καλῶς κεῖται τόποι οἱ αὐτοὶ ἔσονται [c] τοῖς ἴδιον ὅλως ποιοῦσιν· ἐν ἐκείνοις οὖν ῥηθήσονται.

2 Πρῶτον μὲν οὖν [d] ἀνασκευάζοντα ἐπιβλέπειν ἐφ' ἕκαστον οὗ τὸ ἴδιον ἀποδέδωκεν, [[e] οἷον] εἰ μηδενὶ ὑπάρχει, ἢ εἰ μὴ κατὰ τοῦτο ἀληθεύεται, ἢ εἰ μή ἐστιν ἴδιον ἑκάστου αὐτῶν κατ' ἐκεῖνο οὗ τὸ ἴδιον [f] ἀποδέδωκεν· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον [g] εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ κατὰ τοῦ γεωμετρικοῦ οὐκ ἀληθεύεται τὸ ἀνεξαπάτητον εἶναι ὑπὸ λόγου (ἀπατᾶται γὰρ ὁ [h] γεωμετρικὸς ἐν τῷ ψευδογραφεῖσθαι), οὐκ ἂν εἴη
3 [i] τοῦ ἐπιστήμονος ἴδιον τὸ μὴ ἀπατᾶσθαι ὑπὸ λόγου. Κατασκευάζοντα δ' εἰ κατὰ παντὸς ἀληθεύεται καὶ κατὰ τοῦτ' ἀληθεύεται· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον [k] εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ἀληθεύεται καὶ [l] ᾗ ἄνθρωπος, εἴη [m] ἂν ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικόν. Ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος ἀνασκευάζοντι μέν, εἰ μὴ καθ' οὗ τοὔνομα, καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται, καὶ εἰ μὴ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα ἀληθεύεται· κατασκευάζοντι δέ, εἰ καθ' οὗ τοὔνομα, καὶ ὁ λόγος, καὶ εἰ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα κατηγορεῖται.

4 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν [n] εἰ μὴ καθ' οὗ τοὔνομα, καὶ ὁ λόγος, καὶ εἰ μὴ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα λέγεται· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον ἴδιον εἶναι. Οἷον ἐπεὶ τὸ μὲν ζῷον ἐπιστήμης [o] μετέχον ἀληθεύεται κατὰ τοῦ θεοῦ, ὁ δ' ἄνθρωπος οὐ κατηγορεῖται, οὐκ ἂν εἴη τοῦ [p] ἀνθρώπου ἴδιον [q] ζῷον ἐπιστήμης [o] μετέχον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ καθ'

[a] ἢ οὐ καλῶς om. A. [b] διὰ] ἐκ D. [c] τοῖς τὸ ἴδιον D. [d] ἀνασκευάζοντας D. [e] οἷον] ἢ A.B. [f] ἀπέδωκεν A.B. [g] ἴδιον εἶναι D. [h] γεωμέτρης D. [i] τοῦ] τοῦτο D. [k] εἶναι] μὴ εἶναι A.B. [l] ᾗ] καθὸ D. [m] ἂν om. A.B. [n] οὗ ὁ λόγος καὶ τοὔνομα ἀληθεύεται, καὶ εἰ μὴ καθ' οὗ τοὔνομα καὶ ὁ λόγος. οὐ D. [o] μετέχον] δεκτικὸν D. [p] ἀνθρώπου] θεοῦ D. [q] ζῷον] τὸ ζῷον D.

οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα κατηγορεῖται, [r]καὶ καθ' οὗ τοὔνομα,
καὶ ὁ λόγος [s]κατηγορεῖται· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ
εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ καθ' οὗ [t]τὸ ψυχὴν ἔχειν, τὸ ζῷον
ἀληθεύεται, καὶ καθ' οὗ τὸ ζῷον, [t]τὸ ψυχὴν ἔχειν, εἴη ἂν τὸ
ψυχὴν ἔχειν τοῦ ζῴου ἴδιον.
[u]Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ὑποκείμενον ἴδιον [v]ἀπέ- 5
δωκε τοῦ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ λεγομένου· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον
τὸ [w]κείμενον ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ ἀποδοὺς ἴδιον τοῦ λεπτο-
μερεστάτου σώματος τὸ πῦρ τὸ ὑποκείμενον ἀποδέδωκε [x]τοῦ
κατηγορουμένου ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὸ πῦρ σώματος τοῦ λεπτο-
μερεστάτου ἴδιον. Διὰ τοῦτο δ' οὐκ ἔσται τὸ ὑποκείμενον
τοῦ ἐν τῷ [y]ὑποκειμένῳ ἴδιον, ὅτι τὸ αὐτὸ πλειόνων ἔσται
καὶ διαφόρων τῷ εἴδει ἴδιον. Τῷ γὰρ αὐτῷ [z]πλείω τινὰ
διάφορα τῷ εἴδει ὑπάρχει κατὰ [a]μόνου λεγόμενα, ὧν ἔσται
πάντων ἴδιον τὸ ὑποκείμενον, ἐάν τις οὕτω τιθῆται τὸ ἴδιον.
Κατασκευάζοντα δ' εἰ τὸ ἐν τῷ ὑποκειμένῳ [v]ἀπέδωκεν ἴδιον 6
τοῦ ὑποκειμένου. [u]Ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι
ἴδιον, ἐάνπερ κατὰ μόνων κατηγορῆται, [b]ὧν εἴρηται τὸ ἴδιον.
Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας γῆς ἴδιον σῶμα τὸ βαρύτατον τῷ εἴδει τοῦ
ὑποκειμένου [v]ἀπέδωκε τὸ ἴδιον κατὰ μόνου [c]λεγόμενον τοῦ
πράγματος, καὶ ὡς τὸ ἴδιον κατηγορεῖται, εἴη ἂν τὸ τῆς γῆς
ἴδιον ὀρθῶς κείμενον.
[u]Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ κατὰ μέθεξιν [v]ἀπέδωκε [d]τὸ 7
ἴδιον· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. Τὸ γὰρ
κατὰ μέθεξιν ὑπάρχον εἰς τὸ [e]τί ἦν εἶναι συμβάλλεται· εἴη
δ' ἂν τὸ [f]τοιοῦτο διαφορά τις κατά τινος [g]ἑνὸς εἴδους λεγο-
μένη. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἀνθρώπου ἴδιον τὸ πεζὸν δίπουν
κατὰ μέθεξιν [h]ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη [i]τἀνθρώπου ἴδιον
τὸ πεζὸν δίπουν. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ κατὰ μέθεξιν 8

[r] καὶ εἰ καθ' D. [s] κατηγορεῖται om. D. [t] τὸ ante ψ. om. D.
[v] ἀποδέδωκεν D. [w] κείμενον εἶναι ἴδιον. Οἷον εἴ τις ἀποδοίη D. [x] τῶι
κατηγορουμένωι A.B. [y] ὑπ. λέγομεν ἴδιον διότι D. [z] πλείονά D.
[a] μόνου τοῦ πυρὸς λεγόμενα D. [b] ὧν] ὡς D. [c] λεγομένου D. [d] τὸ
ἴδιον] ὡς ἴδιον D. [e] τί ἦν om. A.B. [f] τοιοῦτον D. [g] ἑνὸς om. D.
[h] ἀποδέδωκε D. [i] τὸ ἀνθρώπου D.

ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, [i] μηδὲ τὸ τί ἦν εἶναι δηλοῦν, ἀντικατηγο-
ρουμένου τοῦ πράγματος· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον [k] μὴ
εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ζῴου ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι πε-
φυκὸς οὔτε κατὰ μέθεξιν [l] ἀπέδωκεν [m] ἴδιον οὔτε τὸ [n] τί ἦν
εἶναι δηλοῦν, ἀντικατηγορουμένου τοῦ πράγματος, εἴη ἂν
ζῴου ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι πεφυκός.

9 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ μὴ ἐνδέχεται ἅμα ὑπάρχειν
τὸ ἴδιον, ἀλλ' ἢ ὕστερον ἢ πρότερον ἢ οὗ τοὔνομα· οὐ γὰρ
ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον, ἢ οὐδέποτε ἢ [o] οὐκ ἀεί.
Οἷον ἐπεὶ ἐνδέχεται καὶ πρότερόν τινι ὑπάρξαι καὶ ὕστερον
τὸ βαδίζειν διὰ τῆς [p] ἀγορᾶς ἢ τὸ ἄνθρωπος, οὐκ ἂν εἴη τὸ
βαδίζειν διὰ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον, ἢ οὐδέποτ' ἢ
10 οὐκ ἀεί. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἅμα ἐξ ἀνάγκης [q] ἀεὶ ὑπάρ-
χει, μήτε ὅρος ὂν μήτε διαφορά· ἔσται γὰρ ἴδιον [r] τὸ κεί-
μενον μὴ εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν
ἅμα ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ ὑπάρχει καὶ τὸ ἄνθρωπος, οὔτε διαφορὰ
ὂν οὔθ' ὅρος, εἴη ἂν τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν τοῦ ἀνθρώ-
που [s] ἴδιον.

11 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῶν αὐτῶν, ᾗ ταὐτά ἐστι,
μή ἐστι τὸ αὐτὸ ἴδιον· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι
ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι διωκτοῦ τὸ φαίνεσθαί τισιν ἀγα-
θὸν ἴδιον, [t] οὐδ' ἂν αἱρετοῦ εἴη ἴδιον τὸ φαίνεσθαί τισιν ἀγα-
12 θόν· ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ διωκτὸν καὶ [v] τὸ αἱρετόν. Κατα-
σκευάζοντα δ' εἰ τοῦ αὐτοῦ, ᾗ [w] ταὐτό ἐστι, ταὐτὸ ἴδιον·
ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ἀν-
θρώπου, ᾗ ἄνθρωπός ἐστι, λέγεται ἴδιον τὸ τριμερῆ ψυχὴν
ἔχειν, καὶ βροτοῦ, ᾗ βροτός ἐστιν, εἴη ἂν ἴδιον τὸ τριμερῆ
ψυχὴν ἔχειν. Χρήσιμος δ' ὁ τόπος οὗτος καὶ ἐπὶ τοῦ συμ-
βεβηκότος· τοῖς γὰρ αὐτοῖς, ᾗ ταὐτά ἐστι, ταὐτὰ [x] δεῖ ὑπάρ-
χειν ἢ μὴ ὑπάρχειν.

[i] μήτε D. [k] εἶναι μὴ D. [l] ἀποδέδωκε D. [m] ἀπ. τὸ ἴδιον B.D. [n] τί om. A.B. [o] οὐκ] οὐ τῶν αὐτῶν A.B, οὔτε D. [p] ἀγορᾶς τὸν ἄνθρωπον D. [q] ἀεὶ om. A. [r] τὸ—ἴδιον om. A. [s] ἴδιον] τὸ ἴδιον D. [t] οὐκ ἂν εἴη αἱρετοῦ τὸ φαίνεσθαί τισιν ἀγαθὸν ἴδιον D. [v] alterum τὸ om. D. [w] ταυτόν ἐστι τὸ αὐτὸ D. [x] δὴ B.

Ἔπειτ᾽ ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῶν αὐτῶν τῷ εἴδει μὴ ταὐ- 13
τὸν ἀεὶ τῷ [y] εἴδει τὸ ἴδιόν ἐστιν· οὐδὲ γὰρ τοῦ εἰρημένου
ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ταὐτόν ἐστι
τῷ εἴδει ἄνθρωπος καὶ ἵππος, οὐκ ἀεὶ δὲ τοῦ ἵππου ἐστὶν
ἴδιον τὸ ἑστάναι ὑφ᾽ [z] αὑτοῦ, [a] οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἀνθρώπου [b] ἴδιον
τὸ κινεῖσθαι ὑφ᾽ [z] αὑτοῦ· ταὐτὸν γάρ ἐστι τῷ εἴδει τὸ κινεῖ-
σθαι [c] καὶ ἑστάναι ὑφ᾽ [z] αὑτοῦ, ᾗ ζῷόν ἐστιν ἑκατέρῳ αὐτῶν
τῷ συμβεβηκέναι. Κατασκευάζοντα δ᾽ εἰ τῶν αὐτῶν τῷ 14
εἴδει ταὐτὸν [d] ἀεὶ τὸ ἴδιον· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ
εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ἀνθρώπου ἐστὶν ἴδιον τὸ εἶναι πεζὸν
δίπουν, καὶ ὄρνιθος [e] ἂν εἴη ἴδιον τὸ εἶναι πτηνὸν δίπουν·
ἑκάτερον γὰρ τούτων ἐστὶ ταὐτὸν τῷ εἴδει, [f] ᾗ τὰ μὲν ὡς
ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἐστὶν εἴδη, ὑπὸ τὸ ζῷον ὄντα, τὰ δὲ ὡς
γένους [g] διαφοραί, τοῦ ζῴου. Οὗτος [h] δ᾽ ὁ τόπος ψευδής
ἐστιν, ὅταν τὸ μὲν ἕτερον τῶν λεχθέντων ἑνί τινι μόνῳ
ὑπάρχῃ εἴδει, τὸ δ᾽ ἕτερον πολλοῖς, καθάπερ τὸ πεζὸν τε-
τράπουν.

Ἐπεὶ δὲ τὸ ταὐτὸν καὶ τὸ ἕτερον πολλαχῶς λέγεται, 15
ἔργον ἐστὶ σοφιστικῶς λαμβάνοντι ἑνὸς ἀποδοῦναι καὶ μόνου
τινὸς τὸ ἴδιον. Τὸ γὰρ ὑπάρχον τινὶ [i] ᾧ συμβέβηκέ τι, καὶ
τῷ συμβεβηκότι ὑπάρξει [k] λαμβανομένῳ μετὰ τοῦ ᾧ συμβέ-
βηκεν, οἷον τὸ ὑπάρχον ἀνθρώπῳ καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ ὑπάρ-
ξει, ἂν ᾖ λευκὸς ἄνθρωπος, καὶ τὸ λευκῷ [l] δὲ ἀνθρώπῳ ὑπάρ-
χον [m] καὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρξει. [n] Διαβάλλοι δ᾽ ἄν τις τὰ 16
[o] πολλὰ τῶν ἰδίων, [p] τὸ ὑποκείμενον ἄλλο μὲν καθ᾽ αὑτὸ
ποιῶν ἄλλο δὲ μετὰ τοῦ συμβεβηκότος, οἷον ἄλλο μὲν ἄν-
θρωπον εἶναι λέγων ἄλλο δὲ λευκὸν ἄνθρωπον, ἔτι δὲ ἕτερον
ποιῶν τὴν ἕξιν καὶ τὸ κατὰ τὴν ἕξιν λεγόμενον. Τὸ γὰρ τῇ
ἕξει ὑπάρχον καὶ τῷ κατὰ τὴν ἕξιν λεγομένῳ [q] ὑπάρξει, καὶ

[y] εἴδει ἤγουν τῷ γένει τὸ D. [z] ἑαυτοῦ D. [a] οὐδ᾽ D. [b] ἴδιον ἀεὶ τὸ D. [c] καὶ] καὶ τὸ D. [d] ἀεὶ om. D. [e] ἂν om. A. [f] ᾗ] καθὸ D. [g] διαφορά A. [h] δ᾽ om. A. [i] ὧν D. [k] λαμβανομένου B. [l] δὴ A.B. [m] ὑπάρξει καὶ ἀνθρώπω D. [n] διαβάλοι D. [o] πολλὰ] τοιαῦτα D. [p] τὸ—ἔτι δὲ om. A.B. [q] ὑπάρξει—ὑπάρξει rc. supra lituram A.

τὸ τῷ κατὰ τὴν ἕξιν λεγομένῳ ὑπάρχον καὶ τῇ ἕξει ὑπάρξει. Οἷον ἐπεὶ ὁ ἐπιστήμων κατὰ τὴν ἐπιστήμην λέγεται διακεῖσθαι, οὐκ ἂν εἴη τῆς ἐπιστήμης ἴδιον τὸ [r] ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου· καὶ γὰρ ὁ ἐπιστήμων ἔσται ἀμετάπειστος ὑπὸ λό-
17 γου. Κατασκευάζοντα δὲ ῥητέον ὅτι οὐκ ἔστιν [s] ἕτεροι [t] ἁπλῶς τὸ ᾧ [u] συμβέβηκε καὶ τὸ συμβεβηκὸς μετὰ τοῦ ᾧ συμβέβηκε λαμβανόμενον, ἀλλ' ἄλλο λέγεται τῷ ἕτερον εἶναι αὐτοῖς τὸ εἶναι· οὐ ταὐτὸν γάρ ἐστιν ἀνθρώπῳ τε τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ καὶ λευκῷ ἀνθρώπῳ τὸ εἶναι ἀνθρώπῳ λευκῷ. Ἔτι δὲ θεωρητέον ἐστὶ παρὰ τὰς πτώσεις, λέγοντα διότι [v] οὔθ' ὁ ἐπιστήμων [w] ἔσται τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου ἀλλ' ὁ [x] ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου, [y] οὔθ' ἡ ἐπιστήμη τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου ἀλλ' ἡ ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου· πρὸς γὰρ τὸν πάντως ἐνιστάμενον [z] πάντως ἀντιτακτέον ἐστίν.

5 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ φύσει ὑπάρχον βουλόμενος ἀποδοῦναι τοῦτον τὸν τρόπον τίθησι τῇ λέξει, ὥστε τὸ ἀεὶ ὑπάρχον σημαίνειν· δόξειε γὰρ ἂν κινεῖσθαι τὸ κείμενον [a] εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἀνθρώπου ἴδιον τὸ δίπουν βούλεται μὲν τὸ φύσει ὑπάρχον [b] ἀποδιδόναι, σημαίνει δὲ τῇ λέξει τὸ ἀεὶ ὑπάρχον, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ δίπουν· οὐ γὰρ πᾶς [c] ἄνθρωπός ἐστι δύο πόδας ἔχων.
2 Κατασκευάζοντα δ' εἰ βούλεται τὸ φύσει ὑπάρχον ἴδιον [b] ἀποδιδόναι καὶ τῇ λέξει τοῦτον τὸν τρόπον σημαίνει· οὐ γὰρ κινήσεται κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ ἀνθρώπου ἴδιον ἀποδιδοὺς τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν [d] καὶ βούλεται καὶ τῇ λέξει [e] σημαίνει τὸ φύσει ὑπάρχον ἴδιον, οὐκ ἂν κινοῖτο κατὰ τοῦτο, ὡς οὐκ ἔστιν [f] ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικόν.

3 Ἔτι ὅσα λέγεται ὡς κατ' ἄλλο [g] τι πρῶτον ἢ ὡς πρῶτον

[r] ἀμετάπιστον B. [s] ἕτερον om. B.D. [t] ἁπλῶς ταυτὸν τὸ B, ἁπλῶς καὶ ταυτὸ τὸ D. [u] συμβέβηκε λαμβανόμενον καὶ B. [v] οὐδ' D. [w] ἐστι D. [x] ἀμετάπιστος A.B. [y] οὐδ' A.B. [z] πάντα A.D. [a] εἶναι om. D. [b] ἀποδοῦναι D. [c] ἄνθρωπος om. D. [d] καὶ ante β. om. D. [e] σημαίνειν D. [f] ἴδιον ἀνθρώπου D. [g] τι om. A.

αὐτό, ἔργον ἐστὶν ἀποδοῦναι τῶν τοιούτων [h] τὸ ἴδιον· ἐὰν μὲν γὰρ τοῦ κατ' ἄλλο τι ἴδιον [i] ἀποδῷς, καὶ κατὰ τοῦ πρώτου [k] ἀληθεύσεται, ἐὰν δὲ τοῦ πρώτου θῇς, καὶ τοῦ κατ' ἄλλο κατηγορηθήσεται. Οἷον ἐὰν μέν τις ἐπιφανείας ἴδιον [l] ἀποδῷ τὸ κεχρῶσθαι, καὶ κατὰ σώματος [k] ἀληθεύσεται τὸ κεχρῶσθαι, ἐὰν δὲ σώματος, καὶ κατ' ἐπιφανείας κατηγορηθήσεται. Ὥστε οὐ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα [k] ἀληθεύσεται.

Συμβαίνει δ' [m] ἐν ἐνίοις τῶν ἰδίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεσθαί + τινα ἁμαρτίαν παρὰ [n] τὸ μὴ διορίζεσθαι πῶς καὶ τίνων τίθησι τὸ ἴδιον. Ἅπαντες γὰρ ἐπιχειροῦσιν ἀποδιδόναι τὸ ἴδιον ἢ [o] τὸ φύσει ὑπάρχον, καθάπερ ἀνθρώπου τὸ δίπουν, ἢ τὸ ὑπάρχον, καθάπερ ἀνθρώπου τινὸς τὸ τέτταρας δακτύλους ἔχειν, ἢ εἴδει, καθάπερ πυρὸς τὸ λεπτομερέστατον, ἢ ἁπλῶς, καθάπερ ζῴου τὸ ζῆν, ἢ κατ' ἄλλο, καθάπερ ψυχῆς τὸ φρόνιμον, ἢ ὡς τὸ πρῶτον, καθάπερ λογιστικοῦ τὸ φρόνιμον, ἢ ὡς [p] τῷ ἔχειν, καθάπερ ἐπιστήμονος τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου (οὐδὲν γὰρ ἕτερον ἢ τῷ ἔχειν τι ἔσται [q] ἀμετάπειστος ὑπὸ λόγου), ἢ τῷ ἔχεσθαι, [r] καθάπερ ἐπιστήμης τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου, ἢ τῷ μετέχεσθαι, καθάπερ ζῴου τὸ αἰσθάνεσθαι (αἰσθάνεται μὲν γὰρ καὶ ἄλλο τι, οἷον ἄνθρωπος, ἀλλὰ [s] μετέχον ἤδη τοῦτο αἰσθάνεται), ἢ τῷ μετέχειν, καθάπερ τοῦ τινὸς ζῴου τὸ ζῆν. Μὴ προσθεὶς μὲν οὖν τὸ φύσει ἁμαρτάνει, διότι ἐνδέχεται τὸ φύσει ὑπάρχον μὴ ὑπάρχειν ἐκείνῳ [t] ᾧ φύσει ὑπάρχει, καθάπερ ἀνθρώπῳ τὸ δύο πόδας ἔχειν. Μὴ διορίσας [v] δ' ὅτι τὸ ὑπάρχον ἀποδίδωσιν, ὅτι οὐκ ἔσται τοιοῦτον οἷον [w] νῦν [x] ὑπάρχει [y] ἐκεῖνο, καθάπερ τὸ τέτταρας δακτύλους ἔχειν τὸν ἄνθρωπον. Μὴ δηλώσας δὲ διότι ὡς πρῶτον ἢ ὡς κατ' ἄλλο τίθησιν, ὅτι οὐ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα [k] ἀληθεύσεται, καθάπερ τὸ κεχρῶσθαι, εἴτε τῆς ἐπιφανείας εἴτε τοῦ σώματος [a] ἀποδοθὲν ἴδιον. Μὴ προείπας

[h] τὸ om. D. [i] ἀποδιδῶς D. [k] ἀληθεύεται D. [l] ἀποδέδωκε D.
[m] ἐν om. A.B. [n] τοῦ A.B. [o] τὸ τῇ φύσει D. [p] τὸ B.D.
[q] ἀμετάπειστον A.B. [r] καθάπερ—μετέχεσθαι om. A. [s] μετέχων D.
[t] ᾧ φύσει τι ὑπάρχει A. [v] δὲ διότι D. [w] νῦν om. A.B. [x] ὑπάρχειν A. [y] ἐκείνωι B. [a] ἀποδοθείη D.

δὲ [b] διότι ἢ τῷ ἔχειν ἢ τῷ ἔχεσθαι τὸ ἴδιον ἀποδέδωκε, διότι
οὐκ [c] ἔσται ἴδιον· [d] ὑπάρξει γάρ, ἐὰν μὲν τῷ ἔχεσθαι ἀποδιδῷ
τὸ [e] ἴδιον, τῷ ἔχοντι, [f] ἐὰν δὲ τῷ ἔχοντι, τῷ ἐχομένῳ, καθά-
περ τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου τῆς ἐπιστήμης ἢ τοῦ ἐπι-
6 στήμονος τεθὲν ἴδιον. Μὴ [g] προσσημήνας δὲ τῷ μετέχειν
ἢ τῷ μετέχεσθαι, [h] ὅτι καὶ ἄλλοις τισὶν ὑπάρξει τὸ ἴδιον·
ἐὰν μὲν [i] γὰρ τῷ μετέχεσθαι ἀποδῷ, τοῖς μετέχουσιν, ἐὰν δὲ
τῷ μετέχειν, τοῖς μετεχομένοις, καθάπερ [k] εἰ τοῦ τινὸς ζῴου
ἢ τοῦ ζῴου [l] τιθείη τὸ ζῆν [m] ἴδιον. Μὴ διαστείλας δὲ τὸ τῷ
εἴδει, ὅτι ἑνὶ μόνῳ ὑπάρξει τῶν ὑπὸ τοῦτο ὄντων οὗ τὸ ἴδιον
τίθησι· τὸ γὰρ καθ' ὑπερβολὴν ἑνὶ μόνῳ [n] ὑπάρχει, καθάπερ
τοῦ πυρὸς τὸ κουφότατον. Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ τῷ εἴδει προσ-
θεὶς διήμαρτεν. Δεήσει γὰρ ἓν εἶδος εἶναι τῶν λεχθέντων,
ὅταν τὸ τῷ εἴδει προστεθῇ· τοῦτο δ' ἐπ' ἐνίων οὐ συμπίπτει,
καθάπερ οὐδ' ἐπὶ τοῦ πυρός. Οὐ γάρ ἐστιν ἓν εἶδος τοῦ
πυρός· ἕτερον γάρ ἐστι [o] τῷ εἴδει ἄνθραξ καὶ φλὸξ καὶ φῶς,
7 [p] ἕκαστον αὐτῶν πῦρ ὄν. Διὰ τοῦτο δ' οὐ δεῖ, [q] ὅταν [r] τῷ
εἴδει προστεθῇ, ἕτερον [s] εἶναι εἶδος τοῦ λεχθέντος, ὅτι τοῖς
μὲν μᾶλλον τοῖς δ' ἧττον ὑπάρξει τὸ λεχθὲν ἴδιον, καθάπερ
ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὸ λεπτομερέστατον· [t] λεπτομερέστερον γάρ
ἐστι τὸ φῶς τοῦ ἄνθρακος καὶ τῆς φλογός. Τοῦτο δ' οὐ
δεῖ γίνεσθαι, ὅταν μὴ καὶ τὸ ὄνομα μᾶλλον κατηγορῆται,
καθ' οὗ ὁ λόγος μᾶλλον [v] ἀληθεύεται· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται,
καθ' οὗ ὁ λόγος μᾶλλον, καὶ τοὔνομα μᾶλλον. Ἔτι δὲ
πρὸς τούτοις ταὐτὸν εἶναι συμβήσεται τὸ ἴδιον τοῦ [x] τε
ἁπλῶς καὶ τοῦ μάλιστα ὄντος ἐν τῷ ἁπλῶς [y] τοιούτῳ, κα-
θάπερ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἔχει τὸ λεπτομερέστατον· καὶ γὰρ
τοῦ φωτὸς ἔσται [z] ταὐτὸ τοῦτο ἴδιον· λεπτομερέστατον

[b] καθότι D. [c] ἔστιν D. [d] ὑπάρχει A. [e] ἴδιον καὶ τῷ D.
[f] εἰ δὲ τῷ ἔχοντι καὶ τῷ D. [g] προσημήνας B, προσημανας D. [h] διότι D.
[i] γὰρ om. D. [k] εἰ] ἢ A. [l] τεθείη B.D. [m] ἴδιόν ἐστι. Μὴ D.
[n] ὑπάρξει D. [o] τῶ εἴδει post φῶς D. [p] ἕκαστον δ' αὐτῶν πῦρ. Διὰ D. [q] ὅταν om. A.B. [r] τῷ] τὸ τῶ D. [s] εἶναι τὸ εἶδος D.
[t] λεπτομερέστατον A. [v] ἀληθεύεται—λόγος μᾶλλον om. A. et pr. D.
[x] τε om. D. [y] τοιούτου A.B. [z] ταὐτὸ τοῦτο] τε τὸ τοιοῦτον D.

γάρ ἐστι τὸ φῶς. Ἄλλου [a] μὲν οὖν οὕτως ἀποδιδόντος τὸ ἴδιον ἐπιχειρητέον, αὐτῷ δ' οὐ δοτέον ἐστὶ ταύτην τὴν ἔνστασιν, ἀλλ' εὐθὺς τιθέμενον τὸ ἴδιον διοριστέον ὃν τρόπον τίθησι τὸ ἴδιον.

Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ αὐτὸ [b] αὐτοῦ ἴδιον ἔθηκεν· 8
οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. Αὐτὸ γὰρ [c] αὐτῷ πᾶν [d] τὸ εἶναι δηλοῖ, τὸ δὲ τὸ εἶναι δηλοῦν οὐκ ἴδιον ἀλλ' ὅρος ἐστίν. Οἷον ἐπεὶ ὁ [e] εἴπας καλοῦ τὸ πρέπον ἴδιον εἶναι αὐτὸ [f] ἑαυτοῦ ἴδιον [g] ἀπέδωκε (ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ καλὸν [h] καὶ πρέπον), οὐκ [i] ἂν εἴη τὸ πρέπον τοῦ καλοῦ ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ [k] αὐτὸ μὲν αὐτοῦ ἴδιον ἀπέδωκεν, ἀντικατηγορούμενον δ' ἔθηκεν· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ζῴου ἴδιον τὸ οὐσία ἔμψυχος οὐκ αὐτὸ μὲν αὐτοῦ ἴδιον ἔθηκεν, ἀντικατηγορούμενον δ' ἀποδέδωκεν, εἴη ἂν [l] ἴδιον τοῦ ζῴου τὸ οὐσία ἔμψυχος.

Ἔπειτ' ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν σκεπτέον ἐστὶν ἀνασκευάζοντα 9
μὲν εἰ τὸ τοῦ [m] συνόλου ἴδιον [n] μὴ ἀληθεύεται κατὰ τοῦ μέρους, ἢ [o] εἰ τὸ τοῦ μέρους μὴ λέγεται κατὰ τοῦ σύμπαντος· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον ἴδιον εἶναι. Συμβαίνει δ' ἐπ' ἐνίων τοῦτο γίνεσθαι· ἀποδοίη γὰρ ἄν τις ἐπὶ τῶν ὁμοιομερῶν ἴδιον ἐνίοτε μὲν ἐπὶ τὸ σύμπαν βλέψας, ἐνίοτε δ' ἐπὶ τὸ κατὰ μέρος λεγόμενον αὐτὸς [p] αὑτὸν ἐπιστήσας· ἔσται δ' οὐδέτερον ὀρθῶς ἀποδεδομένον. Οἷον ἐπὶ μὲν τοῦ σύμπαντος, [q] ἐπεὶ ὁ εἴπας θαλάττης ἴδιον τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἁλμυρὸν ὁμοιομεροῦς μέν τινος ἔθηκε τὸ ἴδιον, τοιοῦτον δ' [r] ἀπέδωκεν ὃ οὐκ ἀληθεύεται κατὰ τοῦ μέρους (οὐ γάρ ἐστιν ἡ τὶς [s] θάλαττα τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἁλμυρόν), [t] οὐκ ἂν εἴη τῆς θαλάττης ἴδιον τὸ πλεῖστον ὕδωρ ἁλμυρόν. Ἐπὶ δὲ τοῦ μέρους, οἷον 10
ἐπεὶ ὁ θεὶς ἀέρος ἴδιον τὸ ἀναπνευστὸν ὁμοιομεροῦς μέν τινος

[a] μὲν οὕτως ἀποδόντος A. [b] ἑαυτοῦ D. [c] ἑαυτῷ D. [d] τὸ om. D. [e] εἴπας τοῦ καλοῦ D. [f] αὑτοῦ D. [g] ἀποδέδωκε D. [h] καὶ τὸ πρέπον D. [i] ἂν οὖν εἴη D. [k] αὐτὸ ἑαυτοῦ ἴδιον ἀποδέδωκεν D. [l] ἴδιον post ἔμψυχος D. [m] ὅλου D. [n] μὴ om. pr. D. [o] εἰ om. D. [p] ἑαυτὸν D. [q] ἐπεὶ om. D. [r] ἀποδέδωκεν D. [s] θάλασσα D. [t] οὐκ—ἁλμυρόν om. D.

[t] εἴρηκε τὸ ἴδιον, τοιοῦτον δ' [v] ἀπέδωκεν ὃ κατὰ τοῦ τινὸς ἀέρος ἀληθεύεται, κατὰ δὲ τοῦ σύμπαντος οὐ λέγεται (οὐ γάρ ἐστιν ὁ σύμπας ἀναπνευστός), οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἀέρος ἴδιον τὸ ἀναπνευστόν. [w] Κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἀληθεύεται [x] μὲν καθ' ἑκάστου τῶν ὁμοιομερῶν, [y] ἔστι δ' ἴδιον αὐτῶν κατὰ τὸ σύμπαν· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. Οἶον ἐπεὶ ἀληθεύεται κατὰ πάσης τῆς γῆς τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν, ἔστι δὲ τοῦτο ἴδιον [z] καὶ τῆς τινὸς γῆς [a] κατὰ τὴν γῆν, εἴη ἂν τῆς γῆς ἴδιον τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν.

6 Ἔπειτ' ἐκ τῶν ἀντικειμένων σκεπτέον ἐστὶ πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἐναντίων ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τοῦ ἐναντίου μή ἐστι τὸ ἐναντίον ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τοῦ ἐναντίου [b] ἔσται τὸ ἐναντίον ἴδιον. Οἶον ἐπεὶ ἐναντίον ἐστὶ δικαιοσύνη μὲν ἀδικία, [c] τῷ βελτίστῳ δὲ τὸ χείριστον, οὐκ ἔστι δὲ τῆς δικαιοσύνης ἴδιον [d] τὸ βέλτιστον, οὐκ ἂν εἴη τῆς ἀδικίας ἴδιον τὸ χείριστον. [e] Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἴδιόν ἐστιν· καὶ [f] γὰρ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἴδιον ἔσται. Οἶον ἐπεὶ ἐναντίον ἐστὶν ἀγαθῷ μὲν κακόν, αἱρετῷ δὲ φευκτόν, ἔστι δὲ τοῦ ἀγαθοῦ ἴδιον τὸ αἱρετόν, εἴη ἂν κακοῦ ἴδιον τὸ φευκτόν.

2 Δεύτερον δ' ἐκ τῶν πρός τι ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ πρός τι τοῦ πρός τι μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ [g] γὰρ τὸ πρός τι τοῦ πρός τι ἔσται ἴδιον. Οἶον ἐπεὶ λέγεται διπλάσιον μὲν πρὸς ἥμισυ, ὑπερέχον δὲ πρὸς ὑπερεχόμενον, οὐκ ἔστι δὲ τοῦ διπλασίου τὸ ὑπερέχον ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ἡμίσεος τὸ ὑπερεχόμενον ἴδιον. [h] Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τοῦ πρός τι τὸ πρός τί [i] ἐστιν ἴδιον· καὶ [k] γὰρ τοῦ πρός τι τὸ πρός τι [l] ἔσται ἴδιον. Οἶον ἐπεὶ λέγεται τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς τὸ [m] ἥμισυ, τὰ δὲ δύο πρὸς ἕν, ἔστι δὲ τοῦ διπλασίου ἴδιον

[t] εἴρηκε] ἔθηκε D. [v] ἀποδέδωκεν D. [w] κατασκευάζοντι B.D. [x] μὲν om. D. [y] ἔστι δ'] ὅ ἐστιν D. [z] καὶ om. A.B. [a] κατὰ τὴν γῆν] κατὰ τὴν γῆν. Κατὰ γὰρ τὴν γῆν καὶ τὸ γῆν εἶναι B, κατὰ τὸ σύμπαν. Κατὰ γὰρ τὴν γῆν. D. [b] ἔσται ἴδιον τὸ ἐναντίον D. [c] τὸ βέλτιστον δὲ τῷ χειρίστω D. [d] τὸ βελτιστον ἴδιον D. [e] κατασκευάζοντι A.B. [f] γὰρ om. D. [g] γὰρ om. A.B. [h] κατασκευάζοντι A.B. [i] ἔσται D. [k] γὰρ om. D. [l] ἐστιν A. [m] ἥμισυ, τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο, τὰ A.B.

τὸ ὡς δύο πρὸς ἕν, εἴη ἂν τοῦ ἡμίσεος ἴδιον τὸ ὡς ἓν πρὸς δύο.

[n] Τρίτον ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τῆς ἕξεως τὸ καθ' ἕξιν λε- 3
γόμενον μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τῆς στερήσεως τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον ἔσται ἴδιον. [o] Κἂν εἰ δὲ τῆς στερήσεως τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον μή ἐστιν ἴδιον, [p] οὐδὲ τῆς ἕξεως τὸ [q] κατὰ τὴν ἕξιν λεγόμενον ἴδιον ἔσται. Οἷον ἐπεὶ οὐ λέγεται τῆς [r] κωφότητος ἴδιον τὸ ἀναισθησίαν εἶναι, οὐδ' ἂν τῆς [s] ἀκούσεως εἴη ἴδιον τὸ αἴσθησιν εἶναι. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ καθ' ἕξιν λεγόμενόν ἐστι τῆς ἕξεως ἴδιον· [t] καὶ γὰρ τῆς στερήσεως τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον ἔσται ἴδιον.
[v] Κἂν εἰ τῆς στερήσεως τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον ἔστιν 4
ἴδιον, καὶ τῆς ἕξεως τὸ καθ' ἕξιν λεγόμενον ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τῆς ὄψεώς ἐστιν ἴδιον τὸ [w] βλέπειν, καθὸ ἔχομεν ὄψιν, εἴη ἂν τῆς τυφλότητος ἴδιον τὸ μὴ βλέπειν, καθὸ οὐκ ἔχομεν ὄψιν πεφυκότες ἔχειν.

[u] Ἔπειτα ἐκ τῶν φάσεων καὶ τῶν ἀποφάσεων, πρῶτον μὲν 5
ἐξ αὐτῶν τῶν κατηγορουμένων. [u] Ἔστι δ' ὁ τόπος οὗτος χρήσιμος ἀνασκευάζοντι μόνον. Οἷον εἰ ἡ φάσις [x] ἢ τὸ κατὰ τὴν φάσιν [y] λεγόμενον αὐτοῦ [z] ἴδιόν ἐστιν· οὐ γὰρ ἔσται αὐτοῦ ἡ ἀπόφασις οὐδὲ τὸ κατὰ τὴν ἀπόφασιν λεγόμενον ἴδιον. Κἂν [a] εἰ δ' ἡ ἀπόφασις ἢ τὸ κατὰ τὴν ἀπόφασιν λεγόμενόν [b] ἐστιν [c] αὐτοῦ ἴδιον, οὐκ ἔσται ἡ φάσις οὐδὲ τὸ κατὰ τὴν φάσιν λεγόμενον ἴδιον· οἷον ἐπεὶ τοῦ ζῴου [d] ἐστὶν ἴδιον τὸ ἔμψυχον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ [e] οὐκ ἔμψυχον.

Δεύτερον δ' ἐκ τῶν κατηγορουμένων [f] ἢ μὴ κατηγορου- 6
μένων, καὶ [g] καθ' ὧν κατηγορεῖται ἢ μὴ κατηγορεῖται, ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ ἡ φάσις τῆς φάσεως μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ

[n] τρίτον δ' ἀνασκ. D. [o] κἂν εἰ δὲ] καὶ εἰ D. [p] οὐδὲ γὰρ τῆς A. [q] καθ' ἕξιν λ. ἔσται ἴδιον D. [r] κουφότητος D. [s] ἀκοῆς D. [t] γὰρ] γὰρ καὶ D. [v] κἂν εἰ—ἴδιον om. D. [w] βλέπειν] ὁρᾶν D. [x] ἢ] καὶ D. [y] αὐτοῦ λεγόμενον A.D. [z] ἐστιν ἴδιον D. [a] εἰ] εἴη D. [b] ἐστιν om. D. [c] ἴδιον αὐτοῦ B. [d] ἴδιόν ἐστι D. [e] οὐκ] μὴ D. [f] ἢ] ἢ καὶ D. ἢ μὴ κατηγορουμένων om. A. [g] καθ' corr. A, ἐξ B.

γὰρ ἡ ἀπόφασις τῆς ἀποφάσεως ἔσται ἴδιον. [h] Κἂν [i] εἰ δ'
ἡ ἀπόφασις τῆς ἀποφάσεως μή ἐστιν ἴδιον, οὐδ' ἡ φάσις τῆς
φάσεως [k] ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ ἀνθρώπου
ἴδιον τὸ ζῷον, οὐδ' ἂν τοῦ μὴ ἀνθρώπου [l] εἴη ἴδιον τὸ μὴ
ζῷον. Κἂν εἰ δὲ [m] τοῦ μὴ ἀνθρώπου [n] φαίνηται μὴ ἴδιον τὸ
μὴ ζῷον, οὐδὲ τοῦ ἀνθρώπου ἔσται ἴδιον τὸ ζῷον. Κατα-
σκευάζοντα δ' εἰ τῆς φάσεως ἡ φάσις ἐστὶν ἴδιον· καὶ γὰρ
7 τῆς ἀποφάσεως ἡ ἀπόφασις [o] ἔσται ἴδιον. Κἂν [p] εἰ δὲ τῆς
ἀποφάσεως ἡ ἀπόφασίς [q] ἐστιν ἴδιον, καὶ ἡ φάσις τῆς φά-
σεως ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τοῦ μὴ ζῴου [r] ἴδιόν ἐστι τὸ μὴ
ζῆν, εἴη ἂν τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ ζῆν· κἂν [s] εἰ δὲ τοῦ ζῴου [t] φαί-
νηται ἴδιον τὸ ζῆν, καὶ τοῦ μὴ ζῴου [v] φανεῖται ἴδιον τὸ μὴ
ζῆν.

8 Τρίτον δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων ἀνασκευάζοντα μὲν
εἰ τὸ ἀποδεδομένον ἴδιον τῆς φάσεώς ἐστιν ἴδιον· οὐ γὰρ
ἔσται τὸ αὐτὸ καὶ τῆς ἀποφάσεως ἴδιον. Κἂν [w] εἰ δὲ τῆς
ἀποφάσεως ἴδιον τὸ ἀποδοθέν, οὐκ [x] ἔσται τῆς φάσεως ἴδιον.
Οἷον ἐπεὶ τοῦ ζῴου [y] ἴδιον τὸ ἔμψυχον, [z] οὐκ ἂν εἴη τοῦ μὴ
ζῴου ἴδιον τὸ ἔμψυχον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἀποδο-
9 θὲν [a] μὴ τῆς φάσεως [b] ἴδιον, εἴη ἂν τῆς ἀποφάσεως. Οὗτος
δ' ὁ τόπος ψευδής ἐστιν· φάσις γὰρ ἀποφάσεως καὶ ἀπό-
φασις φάσεως οὐκ ἔστιν ἴδιον. Φάσις μὲν γὰρ ἀποφάσει
οὐδ' [c] ὅλως ὑπάρχει, ἀπόφασις δὲ φάσει ὑπάρχει μέν, οὐχ ὡς
ἴδιον δὲ ὑπάρχει.

10 Ἔπειτα [d] δ' ἐκ τῶν ἀντιδιῃρημένων ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ
τῶν ἀντιδιῃρημένων [e] μηδὲν μηδενὸς τῶν λοιπῶν ἀντιδιῃρη-
μένων ἐστὶν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ κείμενον ἔσται ἴδιον τούτου
οὗ [f] κεῖται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ζῷον αἰσθητὸν οὐδενὸς τῶν ἄλ-

[h] καὶ A. [i] εἰ δ' om. D. [k] ἐστιν D. [l] ἴδιον εἴη D. [m] τοῦ μὴ corr. A, μὴ τοῦ D. [n] φαίνεται D. [o] ἐστιν D. [p] εἰ om. D. [q] ἔσται A.B. [r] ἐστὶν ἴδιον D. [s] εἰ om. D. [t] ἴδιον φαίνηται D. [v] ἴδιον φανεῖται D. [w] εἰ om. D. [x] ἀποφάσεώς ἐστιν ἴδιον A.D. [y] ἴδιόν ἐστι τὸ A. [z] οὐκ—ζῴου] τοῦ μὴ ζώου οὐκ ἔσται D. [a] μὴ] ἴδιον μὴ D, μή ἐστιν A. [b] ἴδιον] ἐστιν ἴδιον D. [c] ὅλως οὐχ D. [d] δ' om. D. [e] μηδὲν] τι D. [f] κεῖται εἶναι ἴδιον D.

λων [g] θνητῶν ζῴων ἐστὶν ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τὸ ζῷον νοητὸν τοῦ θεοῦ ἴδιον. Κατασκευάζοντα δ' εἰ τῶν λοιπῶν τῶν ἀντιδιῃρημένων ὁτιοῦν [h] ἐστὶν ἴδιον τούτων ἑκάστου τῶν ἀντιδιῃρημένων· καὶ γὰρ τὸ λοιπὸν ἔσται τούτου ἴδιον, οὗ κεῖται μὴ εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ φρονήσεώς ἐστιν ἴδιον τὸ καθ' αὑτὸ πεφυκέναι λογιστικοῦ ἀρετὴν [i] εἶναι, καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν οὕτως ἑκάστης λαμβανομένης, εἴη ἂν σωφροσύνης ἴδιον τὸ καθ' αὑτὸ πεφυκέναι ἐπιθυμητικοῦ ἀρετὴν εἶναι.

Ἔπειτ' ἐκ τῶν πτώσεων, ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ ἡ πτῶσις 7
τῆς πτώσεως μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ ἡ πτῶσις τῆς πτώσεως [k] ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ δικαίως [l] ἴδιον τὸ καλῶς, οὐδ' ἂν τοῦ δικαίου εἴη ἴδιον τὸ καλόν. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἡ πτῶσις τῆς πτώσεώς ἐστιν ἴδιον· καὶ γὰρ ἡ πτῶσις τῆς πτώσεως ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ἴδιον τὸ πεζὸν δίπουν, καὶ τῷ ἀνθρώπῳ [m] εἴη ἂν ἴδιον [n] τὸ πεζῷ δίποδι λέγεσθαι. Οὐ μόνον δ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ εἰρη- 2
μένου κατὰ τὰς πτώσεις ἐστὶ σκεπτέον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον τόπων εἴρηται, ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτῶσις μή ἐστιν ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως· οὐδὲ γὰρ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτῶσις ἔσται ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως. Οἷον [o] ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ δικαίως ἴδιον τὸ ἀγαθῶς, οὐδ' ἂν τοῦ ἀδίκως εἴη ἴδιον τὸ κακῶς. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτῶσίς ἐστιν ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως· καὶ γὰρ ἡ τοῦ ἀντικειμένου πτῶσις ἔσται ἴδιον τῆς τοῦ ἀντικειμένου πτώσεως. Οἷον ἐπεὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἐστὶν ἴδιον τὸ βέλτιστον, καὶ τοῦ κακοῦ ἂν εἴη ἴδιον τὸ χείριστον.

Ἔπειτ' ἐκ τῶν ὁμοίως ἐχόντων, ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ 3
ὁμοίως ἔχον [p] τοῦ ὁμοίως ἔχοντος μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ [q] γὰρ τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ ὁμοίως ἔχοντος ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ

[g] θνητῶν om. A.B. [h] ἐστὶ τὸ ληφθὲν ἴδιον D. [i] εἶναι om. A.B.
[k] ἔσται] μή ἐστιν A. [l] ἴδιον εἴη D. [m] ἂν εἴη D. [n] τῶι A.D.
[o] ἐπειδὴ D. [p] τοῦ ὁμοίως] τοῦ ὁμοῦ D. [q] γὰρ om. D.

ὁμοίως ἔχει [r] ὁ οἰκοδόμος πρὸς τὸ ποιεῖν οἰκίαν καὶ ὁ ἰατρὸς πρὸς τὸ ποιεῖν ὑγίειαν, οὐκ ἔστι δὲ ἰατροῦ ἴδιον τὸ ποιεῖν ὑγίειαν, [s] οὐκ ἂν εἴη οἰκοδόμου ἴδιον τὸ ποιεῖν οἰκίαν. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ [t] ὁμοίως ἔχοντός ἐστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ ὁμοίως ἔχον τοῦ ὁμοίως ἔχοντος ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἔχει ἰατρός [v] τε πρὸς τὸ ποιητικὸς ὑγιείας εἶναι καὶ γυμναστὴς πρὸς τὸ ποιητικὸς [w] εὐεξίας, ἔστι δ' ἴδιον γυμναστοῦ τὸ ποιητικὸν [x] εἶναι εὐεξίας, [y] εἴη ἂν ἴδιον ἰατροῦ τὸ ποιητικὸν [z] εἶναι ὑγιείας.

4 Ἔπειτ' ἐκ τῶν ὡσαύτως ἐχόντων, ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ὡσαύτως ἔχον τοῦ ὡσαύτως ἔχοντος μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ὡσαύτως ἔχον τοῦ ὡσαύτως ἔχοντος ἔσται ἴδιον. Εἰ δ' ἔστι τοῦ ὡσαύτως ἔχοντος τὸ ὡσαύτως ἔχον ἴδιον, [a] τούτου οὐκ ἔσται ἴδιον οὗ κεῖται εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὡσαύτως ἔχει φρόνησις πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν τῷ [b] ἐπιστήμη ἑκατέρου αὐτῶν εἶναι, οὐκ ἔστι δ' ἴδιον φρονήσεως τὸ ἐπιστήμην εἶναι [c] καλοῦ, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον [d] φρονήσεως τὸ ἐπιστήμην εἶναι αἰσχροῦ. Εἰ δ' ἔστιν ἴδιον φρονήσεως τὸ ἐπιστήμην εἶναι καλοῦ, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον αὐτῆς τὸ ἐπιστήμην εἶναι αἰσχροῦ· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τὸ αὐτὸ πλειόνων ἴδιον. Κατασκευάζοντι δὲ οὐδὲν οὗτος [e] ὁ τόπος ἐστὶ χρήσιμος· τὸ γὰρ ὡσαύτως ἔχον ἓν πρὸς πλείω συγκρίνεται.

5 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ κατὰ τὸ εἶναι λεγόμενον μή ἐστι τοῦ κατὰ τὸ εἶναι λεγομένου ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ φθείρεσθαι τοῦ κατὰ τὸ φθείρεσθαι, οὐδὲ το γίνεσθαι τοῦ κατὰ τὸ γίνεσθαι λεγομένου ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ οὐκ [f] ἔστιν ἀνθρώπου ἴδιον τὸ εἶναι ζῷον, οὐδ' ἂν τοῦ ἄνθρωπον γίνεσθαι εἴη ἴδιον [g] τὸ γίνεσθαι ζῷον· οὐδ' ἂν τοῦ ἄνθρωπον

[r] ὁ οἰκοδόμος post οἰκίαν D. [s] οὐδ' ἂν εἴη τοῦ οἰκ. D. [t] ὁμοῦ D. utrobique. [v] τε om. D. [w] εὐεξίας εἶναι ἔστι D. [x] εἶναι om. D. [y] ἴδιον ἂν εἴη καὶ ἰατροῦ D. [z] εἶναι om. D. [a] τούτου οὐκ om. A.B. [b] ἐπιστήμην D. [c] καλοῦ—εἶναι om. A. [d] φρονήσεως] αὐτῆς D. [e] ὁ τόπος οὗτος χρήσιμος D. [f] ἔστι τοῦ ἀνθρώπου D. [g] τὸ A.

φθείρεσθαι εἴη ἴδιον τὸ φθείρεσθαι ζῷον. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ληπτέον ἐστὶ καὶ ἐκ τοῦ γίνεσθαι πρὸς τὸ εἶναι καὶ φθείρεσθαι καὶ ἐκ τοῦ φθείρεσθαι πρὸς τὸ εἶναι καὶ [h] πρὸς τὸ γίνεσθαι, καθάπερ εἴρηται νῦν ἐκ τοῦ εἶναι πρὸς τὸ γίνεσθαι καὶ [i] φθείρεσθαι. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τοῦ κατὰ τὸ 6
εἶναι [k] τεταγμένου ἐστὶ τὸ κατ' αὐτὸ τεταγμένον ἴδιον· καὶ γὰρ τοῦ κατὰ τὸ γίνεσθαι λεγομένου ἔσται τὸ κατὰ τὸ γίνεσθαι λεγόμενον ἴδιον καὶ τοῦ κατὰ τὸ φθείρεσθαι τὸ κατὰ [l] τοῦτο ἀποδιδόμενον. Οἷον ἐπεὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ἴδιον τὸ εἶναι βροτόν, καὶ τοῦ γίνεσθαι ἄνθρωπον εἴη ἂν ἴδιον τὸ γίνεσθαι βροτὸν καὶ τοῦ φθείρεσθαι ἄνθρωπον τὸ φθείρεσθαι βροτόν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ληπτέον ἐστὶ καὶ ἐκ τοῦ γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι πρός [m] τε τὸ εἶναι καὶ πρὸς [n] τὰ ἐξ αὐτῶν, καθάπερ καὶ ἀνασκευάζοντι εἴρηται.

Ἔπειτ' ἐπιβλέπειν ἐπὶ τὴν ἰδέαν τοῦ κειμένου, [o] ἀνασκευ- 7
άζοντα μὲν εἰ τῇ ἰδέᾳ μὴ ὑπάρχει, ἢ εἰ μὴ κατὰ τοῦτο καθ' ὃ λέγεται τοῦτο οὗ τὸ ἴδιον ἀπεδόθη· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ [p] αὐτοανθρώπῳ οὐχ ὑπάρχει τὸ ἠρεμεῖν, ᾗ ἄνθρωπός ἐστιν, ἀλλ' ᾗ ἰδέα, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἠρεμεῖν. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τῇ ἰδέᾳ ὑπάρχει, καὶ κατὰ τοῦτο ὑπάρχει, ᾗ λέγεται κατ' αὐτοῦ ἐκείνου οὗ κεῖται [q] μὴ εἶναι ἴδιον· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὑπάρχει τῷ αὐτοζῴῳ τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκεῖσθαι, καὶ ᾗ [r] ζῷον αὐτῷ ὑπάρχει τοῦτο, εἴη ἂν ζῴου ἴδιον τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκεῖσθαι.

Ἔπειτα ἐκ τοῦ μᾶλλον [s] καὶ ἧττον, πρῶτον μὲν ἀνασκευ- 8
άζοντα εἰ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ἧττον τοῦ ἧττον ἔσται ἴδιον, οὐδὲ τὸ ἥκιστα τοῦ ἥκιστα, οὐδὲ τὸ μάλιστα τοῦ μάλιστα, οὐδὲ τὸ ἁπλῶς τοῦ ἁπλῶς.

[h] πρὸς post καὶ om. D. [i] καὶ τὸ φθ. D. [k] τεταγμένου ἴδιον κατὰ τὸ εἶναι τεταγμένον καὶ D. [l] τοῦτο] τὸ φθείρεσθαι D. [m] τε et πρὸς om. D. [n] τὰ] τὸ γίνεσθαι αὐτὰ B. [o] ἀνασκευάζοντι D. [p] αὐτανθρώπῳ D. [q] μὴ om. D. [r] ζῴῳ D. [s] καὶ τοῦ ἧττον D.

Οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τὸ μᾶλλον κεχρῶσθαι τοῦ μᾶλλον σώματος ἴδιον, οὐδὲ τὸ ἧττον κεχρῶσθαι τοῦ ἧττον σώματος εἴη ἂν ἴδιον, οὐδὲ τὸ κεχρῶσθαι σώματος ὅλως. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλόν ἐστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ ἧττον τοῦ ἧττον ἔσται ἴδιον, καὶ τὸ ἥκιστα τοῦ ἥκιστα, καὶ τὸ μάλιστα τοῦ μάλιστα, καὶ τὸ ἁπλῶς τοῦ ἁπλῶς. Οἷον ἐπεὶ τοῦ μᾶλλον ζῶντος τὸ μᾶλλον αἰσθάνεσθαί ἐστιν ἴδιον, καὶ τοῦ ἧττον ζῶντος τὸ ἧττον αἰσθάνεσθαι [t] εἴη ἂν ἴδιον, καὶ τοῦ μάλιστα [v] δὲ τὸ μάλιστα, καὶ τοῦ ἥκιστα τὸ ἥκιστα, καὶ τοῦ ἁπλῶς τὸ ἁπλῶς.

2 Καὶ ἐκ τοῦ ἁπλῶς [w] δὲ πρὸς ταὐτὰ σκεπτέον ἐστὶν ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ἁπλῶς τοῦ ἁπλῶς μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον, οὐδὲ τὸ ἧττον τοῦ ἧττον, οὐδὲ τὸ μάλιστα τοῦ μάλιστα, [x] οὐδὲ τὸ ἥκιστα τοῦ ἥκιστα ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ ἀνθρώπου τὸ σπουδαῖον ἴδιον, οὐδ᾽ ἂν τοῦ μᾶλλον ἀνθρώπου τὸ μᾶλλον σπουδαῖον [z] ἴδιον εἴη. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἁπλῶς τοῦ ἁπλῶς [a] ἐστὶν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τοῦ ἧττον καὶ τὸ ἥκιστα τοῦ ἥκιστα καὶ τὸ μάλιστα τοῦ μά-
3 λιστα ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τοῦ πυρός ἐστιν ἴδιον τὸ ἄνω φέρεσθαι κατὰ φύσιν, καὶ τοῦ μᾶλλον πυρὸς [b] εἴη ἂν ἴδιον τὸ μᾶλλον ἄνω φέρεσθαι κατὰ φύσιν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκεπτέον ἐστὶ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πρὸς ἅπαντα ταῦτα.

4 Δεύτερον δ᾽ ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ μᾶλλον [c] τοῦ μᾶλλον μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ἧττον τοῦ ἧττον ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ μᾶλλόν ἐστιν ἴδιον ζῴου τὸ αἰσθάνεσθαι [d] ἢ ἀνθρώπου τὸ ἐπίστασθαι, οὐκ ἔστι δὲ [e] ζῴου ἴδιον τὸ αἰσθάνεσθαι, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἐπίστασθαι. Κατασκευάζοντα δ᾽ εἰ τὸ ἧττον τοῦ ἧττόν ἐστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον τοῦ μᾶλλον ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ἧττόν ἐστιν

[t] εἴη ἂν] ἐστὶν B. [v] δὴ A.B, om. D. [w] δὴ A.B. [x] οὐδὲ—τοῦ ἧττον om. A.B. [z] εἴη ἴδιον D. [a] ἐστὶν ante τοῦ D. [b] ἂν εἴη D. [c] μή ἐστι τοῦ μᾶλλον D. [d] ἤπερ D. [e] ἴδιον ζώου D.

ἴδιον ἀνθρώπου τὸ ἥμερον φύσει [d] ἢ ζῴου τὸ ζῆν, ἔστι δ' [f] ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἥμερον φύσει, εἴη αν [g] ζῴου ἴδιον τὸ ζῆν.

Τρίτον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ οὗ μᾶλλόν [h] ἐστιν ἴδιον, 5
μή ἐστιν [i] ἴδιον· οὐδὲ γὰρ οὗ ἧττόν ἐστιν ἴδιον, ἔσται τούτου ἴδιον. Εἰ δ' ἐκείνου ἐστὶν ἴδιον, οὐκ ἔσται τούτου ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ τὸ κεχρῶσθαι μᾶλλον τῆς ἐπιφανείας [d] ἢ τοῦ σώματός ἐστιν ἴδιον, οὐκ ἔστι δὲ τῆς ἐπιφανείας ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ σώματος ἴδιον τὸ κεχρῶσθαι. Εἰ δ' ἐστὶ τῆς ἐπιφανείας ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ σώματος ἴδιον. [k] Κατασκευάζοντι δὲ ὁ τόπος οὗτος οὐκ ἔστι χρήσιμος· ἀδύνατον γάρ ἐστι ταὐτὸ πλειόνων ἴδιον εἶναι.

Τέταρτον [l] δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ μᾶλλον αὐτοῦ ἴδιον 6
[m] μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ἧττον αὐτοῦ ἴδιον ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ μᾶλλόν ἐστι [n] τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ αἰσθητὸν [d] ἢ τὸ μεριστόν, οὐκ ἔστι δὲ τοῦ ζῴου τὸ αἰσθητὸν ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη τοῦ ζῴου τὸ μεριστὸν ἴδιον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ἧττον αὐτοῦ ὂν ἴδιον ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ μᾶλλον αὐτοῦ ὂν ἴδιον ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ἧττόν [o] ἐστιν ἴδιον ζῴου τὸ αἰσθάνεσθαι [d] ἢ τὸ ζῆν, ἔστι δὲ τοῦ ζῴου τὸ αἰσθάνεσθαι ἴδιον, εἴη ἂν τοῦ ζῴου τὸ ζῆν ἴδιον.

Ἔπειτ' ἐκ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων πρῶτον μὲν ἀνασκευ- 7
άζοντα εἰ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιον μή ἐστιν ἴδιον τούτου οὗ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιον ἔσται [p] ἴδιον τούτου οὗ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον ἐπιθυμητικοῦ τὸ ἐπιθυμεῖν καὶ λογιστικοῦ τὸ λογίζεσθαι, οὐκ ἔστι [q] δ' ἴδιον ἐπιθυμητικοῦ τὸ ἐπιθυμεῖν, οὐκ ἂν εἴη [r] ἴδιον λογιστικοῦ τὸ λογίζεσθαι. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιον [s] ἔστι τούτου ἴδιον οὗ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον· ἔσται γὰρ

[d] ἤπερ D. [f] ἴδιον ἀνθρώπου D. [g] ἴδιον τοῦ ζώου D. [h] ἴδιόν ἐστι D. [i] ἴδιον ante οὐδὲ om. D. [k] κατασκευάζοντα δὲ οὐδενὶ ὁ τόπος χρήσιμος D. [l] δ' om. D. [m] μή] οὐκ D. [n] ἴδιον τοῦ ζώου D. [o] ἐστιν om. D. [p] ἴδιον ante τούτου om. D. [q] δ' om. A. [r] ἴδιον τοῦ λογιστικοῦ D. [s] τούτου ἐστὶν D.

[t] καὶ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιον τούτου ἴδιον οὗ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁμοίως [v] ἐστὶν ἴδιον λογιστικοῦ τὸ πρῶτον φρόνιμον καὶ ἐπιθυμητικοῦ τὸ πρῶτον σῶφρον, ἔστι δὲ τοῦ λογιστικοῦ [v] ἴδιον τὸ πρῶτον φρόνιμον, εἴη ἂν [w] τοῦ ἐπιθυμητικοῦ [v] ἴδιον τὸ πρῶτον σῶφρον.

8 Δεύτερον [x] δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιον [y] μή ἐστιν ἴδιον αὐτοῦ· οὐδὲ γὰρ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιον ἔσται ἴδιον αὐτοῦ. Οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον ἀνθρώπου τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ἀκούειν, οὐκ ἔστι δ' ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ὁρᾶν, οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἀκούειν. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τὸ ὁμοίως [z] αὐτοῦ ὂν ἴδιον [a] ἔστιν ἴδιον· καὶ γὰρ τὸ ὁμοίως [b] αὐτοῦ ὂν ἴδιον ἔσται ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον ψυχῆς τὸ [c] μέρος αὐτῆς ἐπιθυμητικὸν εἶναι καὶ λογιστικὸν πρώτου, ἔστι δὲ [d] ψυχῆς ἴδιον τὸ [e] μέρος αὐτῆς εἶναι ἐπιθυμητικὸν πρώτου, εἴη ἂν ἴδιον ψυχῆς τὸ [f] μέρος αὐτῆς εἶναι λογιστικὸν πρώτου.

9 Τρίτον δ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ οὗ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον, μή ἐστιν ἴδιον· οὐδὲ γὰρ οὗ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον, ἔσται ἴδιον. Εἰ δ' ἐκείνου ἐστὶν ἴδιον, οὐκ ἔσται θατέρου ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁμοίως ἐστὶν ἴδιον τὸ καίειν φλογὸς καὶ ἄνθρακος, οὐκ ἔστι δ' ἴδιον φλογὸς τὸ καίειν, οὐκ ἂν εἴη [g] ἴδιον ἄνθρακος τὸ καίειν. [h] Εἰ δ' ἐστὶ φλογὸς ἴδιον, οὐκ ἂν εἴη ἄνθρακος ἴδιον. Κατασκευάζοντι [i] δὲ οὐδὲν οὗτος ὁ τόπος ἐστὶ χρήσιμος.

10 Διαφέρει δ' ὁ ἐκ τῶν ὁμοίως ἐχόντων τοῦ ἐκ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων, ὅτι τὸ μὲν κατ' ἀναλογίαν λαμβάνεται, οὐκ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχειν [k] τι θεωρούμενον, τὸ δ' ἐκ τοῦ ὑπάρχειν [l] τι συγκρίνεται.

9 Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ δυνάμει τὸ ἴδιον ἀποδιδοὺς καὶ πρὸς μὴ ὂν ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον τῇ δυνάμει, μὴ ἐνδεχο-

[t] καὶ γὰρ τὸ ὁμοίως ὂν ἴδιόν ἐστιν ἴδιον τούτου D. [v] ἴδιον om. D. [w] τοῦ om. A.B. [x] δ' om. B. [y] μή] αὐτοῦ μη B. [z] ὂν αὐτοῦ D. [a] ἔσται A.B. [b] ὂν αὐτοῦ D. [c] μέρους B. [d] ἴδιον ψυχῆς D. [e] μέρους A.B.D. [f] μέρους D. [g] ἄνθρακος ἴδιον D. [h] εἰ—ἄνθρακος ἴδιον om. D. [i] δὲ οὗτος ὁ τόπος χρήσιμος οὐκ ἔστιν D. [k] τι] τι μόνον D. [l] τινὶ D.

μένης τῆς δυνάμεως ὑπάρχειν [m] τῷ μὴ ὄντι· οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ εἴπας ἀέρος ἴδιον τὸ ἀναπνευστὸν τῇ δυνάμει μὲν [n] ἀπέδωκε τὸ ἴδιον (τὸ γὰρ [o] τοιοῦτον οἷον ἀναπνεῖσθαι ἀναπνευστόν ἐστιν), ἀποδέδωκε δὲ καὶ πρὸς [p] τὸ μὴ ὂν τὸ ἴδιον· καὶ γὰρ μὴ ὄντος ζῴου, [q] οἷον ἀναπνεῖν πέφυκε τὸν ἀέρα, ἐνδέχεται ἀέρα εἶναι· οὐ μέντοι μὴ ὄντος ζῴου δυνατόν ἐστιν ἀναπνεῖν· [r] ὥστ' οὐδ' ἀέρος ἔσται ἴδιον τὸ τοιοῦτον [s] οἷον ἀναπνεῖσθαι, [t] τότε ὅτε ζῷον οὐκ ἔσται τοιοῦτον οἷον ἀναπνεῖν. Οὐκ ἂν [v] οὖν εἴη ἀέρος ἴδιον τὸ ἀναπνευστόν.

[w] Κατασκευάζοντα δὲ εἰ τῇ δυνάμει ἀποδιδοὺς τὸ ἴδιον ἢ 2
πρὸς ὂν ἀποδίδωσι τὸ ἴδιον ἢ πρὸς μὴ ὄν, ἐνδεχομένης τῆς δυνάμεως τῷ μὴ ὄντι ὑπάρχειν· ἔσται γὰρ ἴδιον τὸ κείμενον μὴ εἶναι ἴδιον. Οἷον ἐπεὶ ὁ [x] ἀποδιδοὺς ἴδιον τοῦ ὄντος τὸ δυνατὸν παθεῖν ἢ ποιῆσαι, δυνάμει ἀποδιδοὺς τὸ ἴδιον, πρὸς ὂν [y] ἀπέδωκε τὸ ἴδιον· ὅτε γὰρ ὄν ἐστι, καὶ δυνατὸν [z] παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι [a] ἔσται· ὥστε εἴη ἂν ἴδιον τοῦ ὄντος τὸ δυνατὸν παθεῖν [b] ἢ ποιῆσαι.

Ἔπειτ' ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ [c] ὑπερβολῇ τέθεικε τὸ ἴδιον· 3
οὐ γὰρ ἔσται ἴδιον τὸ κείμενον εἶναι ἴδιον. Συμβαίνει γὰρ τοῖς οὕτως ἀποδιδοῦσι τὸ ἴδιον οὐ καθ' οὗ τὸν λόγον, τοὔνομα ἀληθεύεσθαι· φθαρέντος γὰρ τοῦ πράγματος οὐδὲν ἧττον ἔσται ὁ λόγος· τῶν γὰρ ὄντων τινὶ μάλιστα [d] ὑπάρχει. Οἷον εἴ τις ἀποδοίη τοῦ πυρὸς ἴδιον σῶμα τὸ κουφότατον· φθαρέντος γὰρ τοῦ πυρὸς ἔσται τι τῶν σωμάτων ὃ κουφότατον ἔσται, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη τοῦ πυρὸς ἴδιον σῶμα τὸ [e] κουφότατον. Κατασκευάζοντα δὲ εἰ μὴ [f] ὑπερβολῇ τέθεικε τὸ ἴδιον· ἔσται γὰρ [g] κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον.

[m] τῶ μὴ ὄντι ὑπάρχειν D. [n] ἀποδέδωκε D. [o] τοιοῦτον ἴδιον οἷον A.B. [p] τὸ ante μὴ om. D. [q] οἷον] ὃ D. [r] ὡς δ' ὁ ἀὴρ ἔσται τοιοῦτος οἷος C. [s] οἷον τὸ ἀναπν. A. [t] τότε om. D. [v] εἴη οὖν D. [w] κατασκευάζοντι D. [x] ἀποδοὺς C. [y] ἀποδέδωκε B.D. [z] παθεῖν ἢ ποιεῖν C. [a] ἔσται] ἐστιν C, om. D. [b] ἢ] τι ἢ D. [c] ὑπερβολῶν D. [d] ὑπάρξει C.D. [e] κουφότατον εἶναι. κατασκ. C. [f] ὑπερβολῶν D. [g] κατὰ τοῦτο om. D.

Οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ἀνθρώπου [h] ἴδιον ζῷον ἥμερον φύσει οὐχ ὑπερβολῇ ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον, εἴη ἂν κατὰ τοῦτο καλῶς κείμενον τὸ ἴδιον.

[i] Ζ.

1 Τῆς δὲ περὶ τοὺς ὅρους πραγματείας μέρη [k] πέντε ἐστίν. Ἢ γὰρ ὅτι ὅλως οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, καθ' οὗ τοὔνομα, καὶ τὸν λόγον (δεῖ γὰρ τὸν [l] τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ἀληθεύεσθαι), ἢ ὅτι ὄντος γένους οὐκ ἔθηκεν εἰς τὸ γένος [m] ἢ οὐκ εἰς τὸ οἰκεῖον γένος ἔθηκεν (δεῖ γὰρ τὸν ὁριζόμενον εἰς τὸ γένος θέντα τὰς διαφορὰς προσάπτειν· μάλιστα γὰρ τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ τὸ γένος δοκεῖ τὴν τοῦ ὁριζομένου οὐσίαν σημαίνειν), ἢ ὅτι οὐκ ἴδιος ὁ λόγος (δεῖ γὰρ τὸν ὁρισμὸν ἴδιον εἶναι, καθάπερ καὶ πρότερον εἴρηται, ἢ εἰ πάντα τὰ εἰρημένα πεποιηκὼς μὴ [n] ὥρισται μηδ' εἴρηκε τὸ τί ἦν εἶναι τῷ [o] ὁριζομένῳ. Λοιπὸν δὲ παρὰ τὰ εἰρημένα, εἰ ὥρισται μέν, μὴ καλῶς δ' ὥρισται.

2 Εἰ μὲν οὖν μὴ ἀληθεύεται, καθ' οὗ τοὔνομα, καὶ ὁ λόγος, ἐκ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπων ἐπισκεπτέον. Καὶ γὰρ ἐκεῖ, πότερον ἀληθὲς ἢ οὐκ ἀληθές, πᾶσα ἡ σκέψις γίνεται· ὅταν μὲν γὰρ ὅτι ὑπάρχει τὸ συμβεβηκὸς διαλεγώμεθα, ὅτι ἀληθὲς [p] λέγομεν, ὅταν δ' ὅτι οὐχ ὑπάρχει, ὅτι οὐκ ἀληθές. Εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ οἰκείῳ γένει ἔθηκεν, ἢ εἰ μὴ ἴδιος ὁ ἀποδοθεὶς λόγος, ἐκ τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον ῥηθέντων τόπων ἐπισκεπτέον.

3 Λοιπὸν δ', εἰ μὴ ὥρισται ἢ [q] εἰ μὴ καλῶς ὥρισται, πῶς μετιτέον, [r] εἰπεῖν. Πρῶτον μὲν οὖν ἐπισκεπτέον εἰ μὴ καλῶς ὥρισται. Ῥᾷον γὰρ ὁτιοῦν ποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι. Δῆλον οὖν ὅτι ἡ ἁμαρτία περὶ τοῦτο πλείων, ἐπειδὴ ἐργωδέστερον, ὥσθ' ἡ ἐπιχείρησις [s] ῥᾴων ἡ περὶ τοῦτο ἢ [t] ἡ περὶ ἐκεῖνο γίνεται.

[h] ἴδιων τὸ ζῷον D. Ζ A, ζῆτα B, ϛ$^{τ'}$ C. [k] ἐστὶ πέντε C. [l] τοῦ om. A. [m] ἢ ὅτι οὐκ C. [n] διώρισται C. [o] ὡρισμένω C. [p] λέγομεν] διαλεγόμεθα C. [q] εἰ post ἢ om. C. [r] εἰπεῖν ἐστιν. πρῶτον οὖν C. [s] ῥᾶιον B. [t] ἡ om. C.

Ἔστι δὲ τοῦ μὴ καλῶς μέρη δύο, ἓν μὲν τὸ ἀσαφεῖ τῇ 4
ἑρμηνείᾳ κεχρῆσθαι (δεῖ γὰρ τὸν ὁριζόμενον ὡς ἐνδέχεται σαφεστάτῃ [v] τῇ ἑρμηνείᾳ κεχρῆσθαι, ἐπειδὴ τοῦ γνωρίσαι χάριν ἀποδίδοται ὁ ὁρισμός), δεύτερον δ', εἰ ἐπὶ πλεῖον εἴρηκε τὸν λόγον τοῦ δέοντος· [w] πᾶν γὰρ τὸ προσκείμενον ἐν τῷ ὁρισμῷ περίεργον. Πάλιν δ' ἑκάτερον τῶν εἰρημένων εἰς πλείω μέρη διείληπται.

Εἷς μὲν οὖν τόπος τοῦ [x] ἀσαφῶς, εἰ ὁμώνυμόν [y] ἐστί τινι 2
τὸ [z] εἰρημένον, οἷον ὅτι ἡ γένεσις ἀγωγὴ εἰς οὐσίαν [a] ἢ ὅτι ἡ ὑγίεια συμμετρία θερμῶν καὶ ψυχρῶν. Ὁμώνυμος γὰρ ἡ ἀγωγὴ καὶ ἡ συμμετρία· ἄδηλον οὖν ὁπότερον βούλεται λέγειν τῶν δηλουμένων ὑπὸ τοῦ πλεοναχῶς λεγομένου. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τοῦ ὁριζομένου πλεοναχῶς λεγομένου [b] μὴ διελὼν εἶπεν· ἄδηλον γὰρ ὁποτέρου [c] τὸν ὅρον [d] ἀποδέδωκεν, ἐνδέχεταί τε συκοφαντεῖν ὡς οὐκ ἐφαρμόττοντος τοῦ λόγου ἐπὶ πάντα ὧν τὸν ὁρισμὸν ἀποδέδωκεν. Μάλιστα δ' ἐνδέχεται 2
τὸ τοιοῦτον ποιεῖν λανθανούσης τῆς ὁμωνυμίας. Ἐνδέχεται δὲ καὶ διελόμενον αὐτόν, [e] ποσαχῶς λέγεται τὸ ἐν τῷ ὁρισμῷ ἀποδοθέν, συλλογισμὸν ποιῆσαι· εἰ γὰρ κατὰ [f] μηδένα τῶν τρόπων ἱκανῶς εἴρηται, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν ὡρισμένος εἴη κατὰ τρόπον.

Ἄλλος, εἰ κατὰ μεταφορὰν εἴρηκεν, οἷον εἰ τὴν ἐπιστήμην 3
ἀμετάπτωτον ἢ τὴν [g] γῆν [h] τιθήνην ἢ τὴν σωφροσύνην συμφωνίαν. Πᾶν γὰρ ἀσαφὲς τὸ κατὰ μεταφορὰν λεγόμενον. Ἐνδέχεται δὲ καὶ τὴν μεταφορὰν εἰπόντα συκοφαντεῖν ὡς κυρίως εἰρηκότα· οὐ γὰρ ἐφαρμόσει ὁ λεχθεὶς ὅρος, οἷον ἐπὶ τῆς σωφροσύνης· πᾶσα γὰρ συμφωνία ἐν φθόγγοις. Ἔτι εἰ γένος ἡ συμφωνία τῆς σωφροσύνης, ἐν δύο γένεσιν ἔσται ταὐτὸν οὐ περιέχουσιν ἄλληλα· οὔτε γὰρ ἡ συμφωνία τὴν ἀρετὴν οὔθ' ἡ ἀρετὴ τὴν συμφωνίαν περιέχει.

[v] τῇ om. C. [w] ἅπαν C. [x] ἀσαφοῦς C. [y] ἐστί om. C.
[z] ῥηθὲν C. [a] ἢ] καὶ B. [b] μὴ] εἰ μὴ A.B. [c] τῶν ὅρων A.
[d] ἀπέδωκεν C. [e] ὁσαχῶς C. [f] μηθένα C. [g] γῆν] ὕλην C.
[h] τιθηνητικὸν A.B.

4 Ἔτι εἰ μὴ κειμένοις ὀνόμασι χρῆται, [i] οἷον Πλάτων ὀφρυόσκιον τὸν ὀφθαλμόν, ἢ τὸ φαλάγγιον σηψιδακές, ἢ τὸν μυελὸν [k] ὀστεογενές· πᾶν γὰρ ἀσαφὲς τὸ μὴ εἰωθός.

5 Ἔνια δ' οὔτε καθ' ὁμωνυμίαν οὔτε κατὰ μεταφορὰν [l] οὔτε κυρίως εἴρηται, οἷον ὁ νόμος μέτρον ἢ εἰκὼν τῶν φύσει δικαίων. Ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα χείρω τῆς μεταφορᾶς· ἡ μὲν γὰρ μεταφορὰ ποιεῖ πως γνώριμον τὸ σημαινόμενον διὰ τὴν ὁμοιότητα· πάντες γὰρ οἱ μεταφέροντες κατά τινα ὁμοιότητα μεταφέρουσιν· τὸ δὲ τοιοῦτον οὐ ποιεῖ γνώριμον· οὔτε γὰρ ἡ ὁμοιότης ὑπάρχει, καθ' ἣν μέτρον ἢ εἰκὼν ὁ νόμος
6 ἐστίν, οὔτε [m] κυρίως εἴωθε λέγεσθαι. Ὥστε εἰ μὲν κυρίως μέτρον ἢ εἰκόνα τὸν νόμον φησὶν εἶναι, ψεύδεται· εἰκὼν γάρ ἐστιν οὗ ἡ γένεσις διὰ μιμήσεως, τοῦτο δ' οὐχ ὑπάρχει τῷ νόμῳ· εἰ δὲ μὴ κυρίως, δῆλον ὅτι ἀσαφῶς εἴρηκε καὶ χεῖρον [n] ὁποιουοῦν τῶν κατὰ μεταφορὰν λεγομένων.

7 Ἔτι εἰ μὴ δῆλος ὁ τοῦ ἐναντίου [o] λόγος ἐκ τοῦ λεχθέντος· οἱ γὰρ καλῶς [p] ἀποδεδομένοι καὶ τοὺς ἐναντίους προσσημαίνουσιν. Ἢ εἰ καθ' [q] αὑτὸν λεχθεὶς μὴ φανερὸς εἴη τίνος ἐστὶν ὁρισμός, ἀλλὰ καθάπερ τὰ τῶν ἀρχαίων γραφέων, εἰ μή τις ἐπιγράψαι, οὐκ ἐγνωρίζετο τί ἐστιν ἕκαστον.

3 Εἰ μὲν οὖν μὴ σαφῶς, ἐκ τῶν τοιούτων [r] ἐστὶν ἐπισκεπτέον. Εἰ δ' ἐπὶ πλεῖον εἴρηκε τὸν [s] ὅρον, πρῶτον μὲν σκοπεῖν εἴ τινι κέχρηται ὃ πᾶσιν ὑπάρχει, ἢ ὅλως τοῖς οὖσιν ἢ [t] τοῖς ὑπὸ ταὐτὸ γένος [v] τῷ ὁριζομένῳ· ἐπὶ πλεῖον γὰρ εἰρῆσθαι ἀναγκαῖον [w] τοῦτο. Δεῖ γὰρ τὸ μὲν γένος ἀπὸ τῶν ἄλλων χωρίζειν, τὴν δὲ διαφορὰν ἀπό τινος τῶν ἐν [x] τῷ αὐτῷ γένει. Τὸ μὲν οὖν πᾶσιν ὑπάρχον ἁπλῶς ἀπ' [y] οὐδενὸς χωρίζει, τὸ δὲ τοῖς ὑπὸ ταὐτὸ γένος πᾶσιν ὑπάρχον οὐ χωρίζει [z] ἀπὸ τῶν ἐν ταὐτῷ γένει, ὥστε μάταιον τὸ τοιοῦτον προσκείμενον.

[i] οἷον ὁ πλάτων C. [k] ὀστογενές A. [l] οὔτε κυρίως om. A. [m] κυρίως post οὔτε om. C. [n] ὁτουοῦν C. [o] ὅρος C. [p] ἀποδιδόμενοι A.B. [q] αὐτὸ B. [r] ἐστὶν om. C. [s] ὁρισμὸν C. [t] τοῖς om. C. [v] τῶν ὁριζομένων B. [w] τούτῳ C. [x] ταυτῷ C. [y] οὐθενὸς C. [z] ἀπὸ om. A.B.

Ἢ εἰ ἔστι μὲν ἴδιον τὸ προσκείμενον, ἀφαιρεθέντος δὲ 2
τούτου καὶ ὁ λοιπὸς λόγος ἴδιός ἐστι καὶ δηλοῖ τὴν οὐσίαν.
Οἷον [a] ἐν τῷ τοῦ ἀνθρώπου λόγῳ τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν
προστεθὲν περίεργον· καὶ γὰρ ἀφαιρεθέντος τούτου ὁ λοι-
πὸς λόγος ἴδιος καὶ δηλοῖ τὴν οὐσίαν. Ἁπλῶς δ' εἰπεῖν,
ἅπαν περίεργον οὗ ἀφαιρεθέντος τὸ λοιπὸν [b] δῆλον ποιεῖ τὸ
ὁριζόμενον. Τοιοῦτος [c] δὲ καὶ ὁ τῆς ψυχῆς ὅρος, [d] εἰ ἀριθμὸς
αὐτὸς αὑτὸν κινῶν ἐστίν· καὶ γὰρ τὸ [e] αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν ψυ-
χή, καθάπερ Πλάτων ὥρισται. Ἢ ἴδιον μέν [f] ἐστι τὸ εἰρη-
μένον, οὐ δηλοῖ δὲ τὴν οὐσίαν ἀφαιρεθέντος τοῦ ἀριθμοῦ.
[g] Ποτέρως μὲν οὖν ἔχει, χαλεπὸν διασαφῆσαι· χρηστέον δ' 3
ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων πρὸς τὸ συμφέρον. Οἷον ὅτι ὁ
τοῦ φλέγματος ὅρος ὑγρὸν πρῶτον ἀπὸ τροφῆς ἄπεπτον.
Ἓν γὰρ τὸ πρῶτον, οὐ πολλά, ὥστε περίεργον τὸ ἄπε-
πτον προσκείμενον· καὶ γὰρ τούτου ἀφαιρεθέντος ὁ λοιπὸς
ἔσται ἴδιος λόγος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται [h] ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ
τοῦτο [i] καὶ ἄλλο τι πρῶτον εἶναι. Ἢ οὐχ ἁπλῶς πρῶτον
ἀπὸ τροφῆς τὸ φλέγμα, ἀλλὰ τῶν ἀπέπτων πρῶτον, ὥστε
προσθετέον τὸ [k] ἄπεπτον· [l] ἐκείνως μὲν γὰρ ῥηθέντος οὐκ
ἀληθὴς ὁ λόγος, εἴπερ μὴ πάντων πρῶτόν ἐστιν.

Ἔτι εἴ τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὑπὸ 4
[m] ταὐτὸ εἶδος· ὁ γὰρ τοιοῦτος χεῖρον ὥρισται τῶν χρωμένων
ὃ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς οὖσιν. [n] Ἐκείνως μὲν γὰρ [o] ἂν ὁ λοι-
πὸς ἴδιος ᾖ λόγος, καὶ ὁ πᾶς ἴδιος ἔσται· ἁπλῶς γὰρ πρὸς
τὸ ἴδιον ὁτουοῦν προστεθέντος ἀληθοῦς [p] ὅλος ἴδιος γίνεται.
[q] Εἰ δέ τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὑπὸ
[m] ταὐτὸ εἶδος, ἀδύνατον [r] ὅλον τὸν λόγον ἴδιον εἶναι· οὐ γὰρ
ἀντικατηγορηθήσεται τοῦ πράγματος. Οἷον [s] τὸ ζῷον πε-
ζὸν δίπουν τετράπηχυ· ὁ γὰρ τοιοῦτος λόγος [t] οὐκ ἀντικα-

[a] ἐν om. C. [b] δηλοῖ τί ἐστι τὸ C. [c] δέ ἐστι καὶ C. [d] εἴπερ C. [e] αὐτὸ om. A.B. [f] ἐστι τοῦτο τὸ C. [g] ὁποτέρως C. [h] ἀπὸ τροφῆς (omisso τῆς) post πρῶτον C. [i] τι καὶ ἄλλο B. [k] πεπτόν A. [l] κείνως B. [m] ταυτὸν C. [n] κείνως A.B. [o] ἐὰν C. [p] ὅλος ὁ λόγος ἴδιος C. [q] ἐὰν C. [r] τὸν ὅλον C. [s] τὸ om. A.B. [t] οὐ κατηγορηθήσεται C.

τηγορεῖται τοῦ πράγματος διὰ τὸ μὴ πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ [v] ταὐτὸν εἶδος τὸ τετράπηχυ.

5 Πάλιν εἰ ταὐτὸν πλεονάκις εἴρηκεν, [w] οἷον τὴν ἐπιθυμίαν ὄρεξιν ἡδέος εἰπών· πᾶσα γὰρ ἐπιθυμία ἡδέος ἐστίν, ὥστε καὶ τὸ ταὐτὸν τῇ ἐπιθυμίᾳ ἡδέος [x] ἔσται. Γίνεται [y] οὖν [z] ὅρος τῆς ἐπιθυμίας ὄρεξις ἡδέος [a] ἡδέος· οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐπιθυμίαν εἰπεῖν ἢ ὄρεξιν ἡδέος, ὥσθ' ἑκάτερον αὐτῶν ἡδέος [b] ἔσται. Ἢ τοῦτο μὲν οὐδὲν ἄτοπον· καὶ γὰρ [c] ὁ ἄνθρωπος δίπουν ἐστίν, ὥστε καὶ τὸ ταὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ δίπουν ἔσται. Ἔστι δὲ ταὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ ζῷον πεζὸν δίπουν, ὥστε ζῷον πεζὸν δίπουν δίπουν ἐστίν. Ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἄτοπόν τι συμβαίνει· οὐ γὰρ κατὰ ζῴου πεζοῦ τὸ δίπουν κατηγορεῖται (οὕτω μὲν γὰρ ἂν δὶς περὶ τοῦ αὐτοῦ τὸ δίπουν [d] ἂν κατηγοροῖτο), ἀλλὰ περὶ ζῴου πεζοῦ δίποδος τὸ δίπουν λέγεται, ὥστε ἅπαξ μόνον τὸ δίπουν κατηγορεῖται. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθυμίας· οὐ γὰρ κατὰ τῆς ὀρέξεως τὸ ἡδέος εἶναι κατηγορεῖται, ἀλλὰ κατὰ τοῦ σύμπαντος, ὥστε ἅπαξ

6 [e] καὶ ἐνταῦθα ἡ κατηγορία γίνεται. Οὐκ ἔστι δὲ τὸ δὶς φθέγξασθαι ταὐτὸν ὄνομα τῶν ἀτόπων, ἀλλὰ τὸ πλεονάκις περί [f] τινος τὸ αὐτὸ [g] κατηγορῆσαι, [h] οἷον ὡς Ξενοκράτης τὴν φρόνησιν ὁριστικὴν καὶ θεωρητικὴν τῶν ὄντων φησὶν εἶναι. Ἡ γὰρ ὁριστικὴ θεωρητική [i] τίς ἐστιν, ὥστε δὶς [k] τὸ αὐτὸ λέγει προσθεὶς πάλιν καὶ θεωρητικήν. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι τὴν κατάψυξιν στέρησιν τοῦ κατὰ φύσιν θερμοῦ φασὶν εἶναι· πᾶσα γὰρ στέρησίς [l] ἐστι τοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχοντος, ὥστε περίεργον τὸ προσθεῖναι τοῦ κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἱκανὸν [m] ἦν εἰπεῖν στέρησιν θερμοῦ, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ στέρησις γνώριμον ποιεῖ ὅτι τοῦ κατὰ φύσιν λέγεται.

[v] ταυτὸ C. [w] οἷον ὁ τὴν C. [x] ἐστίν B. [y] οὖν—ἐπιθυμίας rc. supra lituram A. [z] ὅρος τῆς ἐπιθυμίας] ἡ ὄρεξις B. [a] ἡδέος alterum supra versum habet C, om. A.B. [b] ἐστίν A.B. [c] ὁ om. A.B. [d] ἂν om. C. [e] κἀνταῦθα C. [f] τινων C. [g] κατηγορεῖν C. [h] οἷον εἰ ὡς A.B. [i] τις om. A. [k] ταυτὸν C. [l] ἐστὶ ante ὥστε C. [m] ἦν om. C.

Πάλιν εἰ [n] τοῦ καθόλου εἰρημένου προσθείη καὶ ἐπὶ μέρους, οἷον εἰ τὴν ἐπιείκειαν ἐλάττωσιν τῶν συμφερόντων καὶ δικαίων· τὸ γὰρ δίκαιον συμφέρον τι, ὥστε [o] περιέχεται ἐν τῷ συμφέροντι. Περιττὸν οὖν τὸ δίκαιον, [p] ὥστε καθόλου εἴπας ἐπὶ μέρους προσέθηκεν. Καὶ εἰ τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην τῶν ὑγιεινῶν [q] ζῴῳ καὶ ἀνθρώπῳ, ἢ τὸν νόμον εἰκόνα τῶν φύσει καλῶν καὶ δικαίων· τὸ γὰρ δίκαιον καλόν τι, ὥστε πλεονάκις [r] τὸ αὐτὸ λέγει. 7

Πότερον μὲν οὖν καλῶς ἢ οὐ [s] καλῶς, διὰ τούτων καὶ τῶν τοιούτων ἐπισκεπτέον· πότερον δ' [t] εἴρηκε καὶ ὥρισται τὸ τί ἦν εἶναι ἢ οὐχί, ἐκ τῶνδε. 4

Πρῶτον [v] μὲν εἰ μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων πεποίηται τὸν ὁρισμόν. [w] Ἐπεὶ γὰρ ὁ ὅρος ἀποδίδοται τοῦ γνωρίσαι χάριν τὸ λεχθέν, γνωρίζομεν δ' οὐκ ἐκ τῶν τυχόντων ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων καὶ γνωριμωτέρων, καθάπερ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν (οὕτω γὰρ πᾶσα διδασκαλία καὶ μάθησις ἔχει), φανερὸν ὅτι ὁ μὴ διὰ [x] τοιούτων ὁριζόμενος οὐχ ὥρισται. Εἰ [y] δὲ μή, πλείους ἔσονται τοῦ αὐτοῦ ὁρισμοί. Δῆλον γὰρ ὅτι καὶ ὁ διὰ προτέρων καὶ [z] γνωριμωτέρων βέλτιον ὥρισται, ὥστε ἀμφότεροι ἂν εἴησαν ὅροι τοῦ αὐτοῦ. Τὸ δὲ τοιοῦτον οὐ δοκεῖ· [a] ἑκάστῳ γὰρ τῶν ὄντων ἕν ἐστι τὸ εἶναι ὅπερ ἐστίν· ὥστ' εἰ πλείους ἔσονται τοῦ αὐτοῦ ὁρισμοί, ταὐτὸν ἔσται τῷ ὁριζομένῳ τὸ εἶναι ὅπερ καθ' ἑκάτερον τῶν ὁρισμῶν δηλοῦται. [b] Ταῦτα δ' οὐ ταὐτά ἐστιν, ἐπειδὴ οἱ ὁρισμοὶ ἕτεροι. Δῆλον οὖν ὅτι οὐχ ὥρισται ὁ μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων ὁρισάμενος. 2 3

Τὸ μὲν οὖν μὴ διὰ γνωριμωτέρων εἰρῆσθαι τὸν ὅρον διχῶς ἔστιν ἐκλαβεῖν· ἢ γὰρ [c] εἰ ἁπλῶς ἐξ ἀγνωστοτέρων ἢ εἰ ἡμῖν ἀγνωστοτέρων· ἐνδέχεται γὰρ ἀμφοτέρως. Ἁπλῶς μὲν οὖν 4

[n] τοῦ om. C. [o] περιέχεται—ὥστε om. A.B. [p] ὥστε καθόλου] καθόλου γὰρ C. [q] ζώων καὶ ἀνθρώπων C. [r] ταυτὸ C. [s] καλῶς ὥρισται διὰ τῶνδ' ἐπισκεπτέον C. [t] ὥρισται καὶ εἴρηκε C. [v] μὲν οὖν εἰ C. [w] ἐπειδὴ C. [x] τούτων C. [y] δὲ μή] γὰρ ὥρισται C. [z] γνωριμωτέρων ἔτι βέλτιον C. [a] ἕκαστον B. [b] ταῦτα δ' οὐ om. pr. C. [c] εἰ utrumque om. C. idem post ἁπλῶς hiat.

γνωριμώτερον τὸ πρότερον τοῦ ὑστέρου, οἷον στιγμὴ γραμμῆς [d] καὶ γραμμὴ ἐπιπέδου καὶ ἐπίπεδον στερεοῦ, καθάπερ καὶ μονὰς ἀριθμοῦ· πρότερον γὰρ καὶ ἀρχὴ παντὸς ἀριθμοῦ.
5 Ὁμοίως δὲ καὶ στοιχεῖον συλλαβῆς. Ἡμῖν δ' ἀνάπαλιν ἐνίοτε συμβαίνει· μάλιστα γὰρ τὸ στερεὸν ὑπὸ τὴν αἴσθησιν [e] πίπτει, τὸ δ' ἐπίπεδον μᾶλλον τῆς γραμμῆς, [f] γραμμὴ δὲ σημείου μᾶλλον. Οἱ πολλοὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα προγνωρίζουσιν· τὰ μὲν γὰρ τῆς τυχούσης τὰ δ' ἀκριβοῦς καὶ περιττῆς διανοίας καταμαθεῖν ἐστίν.

6 Ἁπλῶς μὲν οὖν βέλτιον [g] τὸ διὰ τῶν [h] πρότερον τὰ ὕστερα πειρᾶσθαι γνωρίζειν· ἐπιστημονικώτερον γὰρ τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. Οὐ μὴν ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἀδυνατοῦντας γνωρίζειν διὰ τῶν τοιούτων ἀναγκαῖον ἴσως διὰ τῶν ἐκείνοις γνωρίμων ποιεῖσθαι τὸν λόγον. Εἰσὶ δὲ τῶν τοιούτων ὁρισμῶν ὅ τε τῆς στιγμῆς καὶ ὁ τῆς γραμμῆς καὶ ὁ τοῦ ἐπιπέδου· πάντες γὰρ διὰ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα δηλοῦσιν· τὸ μὲν γὰρ γραμμῆς,
7 τὸ δ' ἐπιπέδου, τὸ δὲ στερεοῦ [i] φασὶ πέρας εἶναι. Οὐ δεῖ δὲ λανθάνειν ὅτι τοὺς οὕτως ὁριζομένους οὐκ ἐνδέχεται τὸ τί ἦν εἶναι τῷ ὁριζομένῳ δηλοῦν, [k] ἐὰν μὴ τυγχάνῃ ταὐτὸν ἡμῖν τε γνωριμώτερον καὶ [l] ἁπλῶς γνωριμώτερον, εἴπερ δεῖ μὲν [m] διὰ τοῦ γένους καὶ τῶν διαφορῶν ὁρίζεσθαι τὸν καλῶς ὁριζόμενον, ταῦτα δὲ τῶν ἁπλῶς γνωριμωτέρων καὶ προτέρων τοῦ εἴδους ἐστίν. Συναναιρεῖ [n] γὰρ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορὰ τὸ
8 εἶδος, ὥστε πρότερα ταῦτα τοῦ εἴδους. Ἔστι δὲ καὶ γνωριμώτερα· τοῦ μὲν γὰρ εἴδους γνωριζομένου ἀνάγκη καὶ τὸ γένος καὶ τὴν διαφορὰν γνωρίζεσθαι (ὁ γὰρ ἄνθρωπον γνωρίζων καὶ ζῷον [o] καὶ πεζὸν γνωρίζει), τοῦ δὲ γένους ἢ τῆς διαφορᾶς γνωριζομένης οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ εἶδος γνωρίζεσθαι, ὥστε ἀγνωστότερον τὸ εἶδος. Ἔτι τοῖς κατ' ἀλήθειαν τοὺς τοιούτους ὁρισμοὺς φάσκουσιν εἶναι, τοὺς ἐκ τῶν [p] ἑκάστῳ

[d] καὶ γραμμὴ ἐπιπέδου om. C. [e] πίπτει] πίπτει ἐπιπέδου A.B, om. C. [f] ἡ δὲ γραμμὴ τῆς στιγμῆς. Διὸ μᾶλλον οἱ πολλοὶ τὰ τοιαῦτα γνωρίζουσι C. [g] τὸ om. C. [h] προτέρων C. [i] πέρας φασὶν C. [k] ἂν C. [l] ἁπλῶς γνωριμώτατον C. [m] διὰ τοῦ γένους μὲν C. [n] γὰρ καὶ τὸ C. [o] καὶ alterum om. C. [p] ἑκάστοις C.

γνωρίμων, πολλοὺς τοῦ αὐτοῦ συμβήσεται λέγειν ὁρισμοὺς
εἶναι· ἕτερα γὰρ ἑτέροις καὶ οὐ ταὐτὰ πᾶσι τυγχάνει γνω-
ριμώτερα ὄντα, ὥστε πρὸς ἕκαστον ἕτερος ἂν εἴη ὁρισμὸς
ἀποδοτέος, εἴπερ ἐκ τῶν ἑκάστοις [q] γνωριμωτέρων τὸν ὁρι-
σμὸν ποιεῖσθαι χρή. Ἔτι τοῖς αὐτοῖς ἄλλοτ' ἄλλα [r] μᾶλ- 9
λον γνώριμα, ἐξ ἀρχῆς [s] μὲν τὰ αἰσθητά, ἀκριβεστέροις δὲ
γινομένοις ἀνάπαλιν, ὥστ' οὐδὲ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀεὶ ὁ αὐτὸς
ὁρισμὸς [t] ἀποδοτέος τοῖς διὰ τῶν ἑκάστοις [v] γνωριμωτέρων
τὸν ὁρισμὸν φάσκουσιν ἀποδοτέον εἶναι. [w] Δῆλον οὖν ὅτι
οὐχ ὁριστέον διὰ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἁπλῶς γνωρι-
μωτέρων· μόνως γὰρ ἂν οὕτως εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς ἀεὶ
γίνοιτο. Ἴσως δὲ καὶ τὸ ἁπλῶς γνώριμον οὐ τὸ πᾶσι γνώ- 10
ριμόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ τοῖς εὖ διακειμένοις τὴν διάνοιαν, καθά-
περ καὶ τὸ ἁπλῶς ὑγιεινὸν τὸ τοῖς εὖ ἔχουσι τὸ σῶμα. Δεῖ
μὲν οὖν [x] ἕκαστα τῶν τοιούτων ἐξακριβοῦν, χρῆσθαι δὲ δια-
λεγομένους πρὸς τὸ συμφέρον. Μάλιστα δ' ὁμολογουμένως
ἀναιρεῖν ἐνδέχεται τὸν ὁρισμόν, ἐὰν μήτ' ἐκ τῶν ἁπλῶς γνω-
ριμωτέρων μήτ' ἐκ τῶν ἡμῖν τυγχάνῃ τὸν λόγον πεποιη-
μένος.

Εἷς μὲν οὖν [y] τρόπος τοῦ μὴ διὰ γνωριμωτέρων ἐστὶ τὸ 11
διὰ τῶν ὑστέρων τὰ πρότερα δηλοῦν, καθάπερ πρότερον [z] εἴ-
παμεν· ἄλλος, εἰ τοῦ ἐν ἠρεμίᾳ καὶ τοῦ ὡρισμένου διὰ τοῦ
ἀορίστου καὶ τοῦ ἐν [a] κινήσει ἀποδέδοται ὁ λόγος· πρότερον
γὰρ τὸ μένον καὶ τὸ ὡρισμένον τοῦ ἀορίστου καὶ ἐν κινήσει
ὄντος.

Τοῦ δὲ μὴ ἐκ προτέρων [b] τρεῖς εἰσὶ τρόποι, [c] πρῶτος μὲν 12
εἰ διὰ τοῦ ἀντικειμένου τὸ ἀντικείμενον ὥρισται, [d] οἷον διὰ
τοῦ κακοῦ τὸ ἀγαθόν· ἅμα γὰρ τῇ φύσει τὰ ἀντικείμενα.
Ἐνίοις δὲ καὶ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἀμφοτέρων δοκεῖ εἶναι, ὥστ'

[q] γνωριμωτάτων δεῖ τὸν ὁρισμὸν ποιεῖσθαι. Ἔτι C. [r] γνώριμα μᾶλλον C. [s] μὲν γὰρ τὰ C. [t] ἀποδίδοται C. [v] γνωριμωτάτων C. [w] δῆλον οὖν] δηλοῦν A. [x] τῶν τοιούτων ἕκαστα C. [y] τόπος C. [z] εἴπομεν C. [a] κινήσει ὄντος ἀπ. ὁ λόγος. Γνωριμώτερον γὰρ καὶ πρότερον τὸ C. [b] εἰσὶ τρόποι τρεῖς C. [c] πρῶτον A.B. [d] οἷον εἰ διὰ C.

13 [e] οὐδὲ γνωριμώτερον τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου. Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι ἔνια ἴσως [f] οὐκ ἔστιν ὁρίσασθαι ἄλλως, οἷον τὸ διπλάσιον ἄνευ τοῦ ἡμίσεος. καὶ [g] ὅσα καθ' [h] αὑτὰ πρός τι λέγεται· πᾶσι γὰρ τοῖς τοιούτοις ταὐτὸν [i] τὸ εἶναι τῷ πρός τί πως ἔχειν, ὥστ' ἀδύνατον ἄνευ [k] θατέρου θάτερον γνωρίζειν. διόπερ ἀναγκαῖον ἐν τῷ [l] τοῦ ἑτέρου λόγῳ συμπεριειλῆφθαι καὶ θάτερον. Γνωρίζειν μὲν οὖν δεῖ τὰ τοιαῦτα πάντα, χρῆσθαι δ' [m] αὐτοῖς ὡς ἂν δοκῇ συμφέρειν.

14 Ἄλλος. εἰ αὐτῷ κέχρηται τῷ ὁριζομένῳ. Λανθάνει δ', ὅταν μὴ αὐτῷ τῷ τοῦ ὁριζομένου ὀνόματι χρήσηται, οἷον εἰ τὸν ἥλιον ἄστρον ἡμεροφανὲς ὡρίσατο· ὁ γὰρ ἡμέρᾳ [n] χρώμενος ἡλίῳ χρῆται. Δεῖ [o] δ' ὅπως φωραθῇ τὰ τοιαῦτα μεταλαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τὸν λόγον, οἷον [p] ὅτι ἡμέρα ἡλίου φορὰ [q] ὑπὲρ γῆς ἐστίν· δῆλον γὰρ ὅτι [r] ὁ τὴν φορὰν ἡλίου ὑπὲρ γῆς εἰρηκὼς τὸν ἥλιον εἴρηκεν, ὥστε [s] κέχρηται τῷ ἡλίῳ ὁ τῇ ἡμέρᾳ χρησάμενος.

15 Πάλιν εἰ τῷ ἀντιδιῃρημένῳ [t] τὸ ἀντιδιῃρημένον ὥρισται, οἷον περιττὸν τὸ μονάδι μεῖζον ἀρτίου. Ἅμα γὰρ τῇ φύσει τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀντιδιῃρημένα, τὸ δὲ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἀντιδιῄρηται· ἄμφω γὰρ ἀριθμοῦ διαφοραί.

16 Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ διὰ τῶν ὑποκάτω τὸ ἐπάνω ὥρισται, οἷον ἄρτιον ἀριθμὸν τὸν δίχα διαιρούμενον ἢ τὸ ἀγαθὸν ἕξιν ἀρετῆς· τό τε γὰρ δίχα ἀπὸ τῶν δύο εἴληπται, ἀρτίων ὄντων, καὶ ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν τί ἐστιν, ὥσθ' ὑποκάτω ταῦτα ἐκείνων ἐστίν. Ἔτι δ' ἀνάγκη τὸν τῷ ὑποκάτω χρώμενον καὶ αὐτῷ χρῆσθαι. Ὅ τε γὰρ τῇ ἀρετῇ χρώμενος χρῆται τῷ ἀγαθῷ, ἐπειδὴ ἀγαθόν τι [v] ἡ ἀρετή· ὁμοίως δὲ καὶ [w] ὁ τῷ δίχα χρώμενος τῷ ἀρτίῳ χρῆται, ἐπειδὴ εἰς δύο [x] διῃρῆσθαι σημαίνει τὸ δίχα, τὰ δὲ δύο ἄρτιά ἐστιν.

[e] οὐθὲν C. [f] οὐκ ἔστιν ἴσως C. [g] ὅσα μὴ καθ' C. [h] αὐτὰ ἀλλὰ πρός B.C. [i] τὸ εἶναι τῷ] εἶναι τὸ A, ἐστι τὸ εἶναι τῶ C. [k] θάτερον ἄνευ θατέρου C. [l] τοῦ om. B. [m] αὐτοῖς καὶ ἐπὶ τούτων ὡς C. [n] χρώμενος καὶ ἡλίω C. [o] δὲ πρὸς τὸ φωρᾶσθαι C. [p] ὅτι ἡ ἡμέρα C. [q] ὑπερ γῆς om. C. [r] ὁ om. A.B. [s] χρῆται A.B. [t] τὸν A. [v] ἡ om. C. [w] ὁ om. B. [x] διαιρεῖσθαι συμβαίνει C.

Καθόλου μὲν οὖν εἰπεῖν εἷς ἐστὶ [y] τόπος τὸ μὴ διὰ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων [z] ποιήσασθαι τὸν λόγον, μέρη δ' αὐτοῦ τὰ εἰρημένα. [a] Δεύτερος, εἰ ἐν γένει τοῦ πράγματος ὄντος μὴ κεῖται ἐν γένει. Ἐν ἅπασι δὲ τὸ τοιοῦτον ἁμάρτημά ἐστιν, ἐν οἷς οὐ πρόκειται [b] τοῦ λόγου τὸ τί [c] ἐστιν, οἷον ὁ τοῦ σώματος ὁρισμός, τὸ ἔχον τρεῖς διαστάσεις, [d] ἢ εἴ τις τὸν ἄνθρωπον ὁρίσαιτο [e] τὸ ἐπιστάμενον ἀριθμεῖν. Οὐ γὰρ εἴρηται τί ὂν τρεῖς ἔχει διαστάσεις ἢ τί ὂν ἐπίσταται ἀριθμεῖν· τὸ δὲ γένος βούλεται τὸ τί ἐστι σημαίνειν, καὶ πρῶτον ὑποτίθεται τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ λεγομένων.

Ἔτι [f] εἰ πρὸς πλείω λεγομένου τοῦ ὁριζομένου μὴ πρὸς πάντα ἀποδέδωκεν, οἷον εἰ τὴν γραμματικὴν ἐπιστήμην τοῦ γράψαι τὸ ὑπαγορευθέν· προσδεῖται γὰρ ὅτι καὶ τοῦ ἀναγνῶναι· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τοῦ γράψαι ἢ τοῦ ἀναγνῶναι [g] ἀποδοὺς ὥρισται, ὥστ' οὐδέτερος, ἀλλ' ὁ ἄμφω ταῦτ' εἰπών, ἐπειδὴ πλείους οὐκ ἐνδέχεται [h] ταὐτοῦ ὁρισμοὺς εἶναι. Ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν κατ' ἀλήθειαν ἔχει καθάπερ εἴρηται, ἐπ' ἐνίων δ' οὔ, οἷον ἐφ' ὅσων μὴ καθ' [k] αὑτὸ πρὸς ἄμφω λέγεται, [i] καθάπερ ἰατρικὴ τοῦ νόσον καὶ ὑγίειαν ποιῆσαι· τοῦ μὲν [l] γὰρ καθ' αὑτὴν λέγεται, τοῦ δὲ κατὰ συμβεβηκός· ἁπλῶς γὰρ ἀλλότριον τῆς ἰατρικῆς τὸ [m] νόσον ποιεῖν. Ὥστ' οὐδὲν μᾶλλον ὥρισται ὁ πρὸς ἄμφω ἀποδοὺς τοῦ πρὸς θάτερον, ἀλλ' ἴσως καὶ χεῖρον, ἐπειδὴ καὶ τῶν λοιπῶν ὁστισοῦν δυνατός ἐστι νόσον ποιῆσαι. 2

Ἔτι εἰ μὴ πρὸς τὸ βέλτιον ἀλλὰ πρὸς τὸ χεῖρον ἀποδέδωκε, πλειόνων ὄντων πρὸς ἃ λέγεται τὸ ὁριζόμενον· [n] πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη καὶ δύναμις τοῦ βελτίστου δοκεῖ εἶναι. 3

Πάλιν εἰ μὴ κεῖται ἐν τῷ [o] οἰκείῳ γένει τὸ λεχθέν, σκοπεῖν ἐκ τῶν περὶ τὰ γένη στοιχείων, καθάπερ πρότερον εἴρηται. 4

[y] τρόπος A.B. [z] πεποιῆσθαι C. [a] δεύτερος δὲ εἰ C. [b] τοῦ om. C. [c] ἐστιν om. A.B. [d] ἢ] καὶ C. [e] τὸ om. C. [f] εἰ om. A. [g] ἀποδιδοὺς C, ὁ ἀποδοὺς B. [h] τοῦ αὐτοῦ C. [i] καθάπερ ἡ ἰατρικὴ τοῦ ὑγίειαν καὶ νόσον ἐμποιῆσαι C. [k] αὐτὸ C. [l] γὰρ καθ' αὑτὴν λέγεται ἀλλ. C. [m] νοσοποιεῖν C. [n] ἅπασα C. [o] οἰκείῳ αὐτοῦ γένει C.

5 Ἔτι εἰ ὑπερβαίνειν λέγει τὰ γένη, οἷον [p] ὁ τὴν δικαιοσύνην ἕξιν ἰσότητος ποιητικὴν ἢ διανεμητικὴν τοῦ ἴσου. Ὑπερβαίνει [q] γὰρ οὕτως ὁριζόμενος τὴν ἀρετήν. Ἀπολιπὼν [r] οὖν τὸ τῆς δικαιοσύνης γένος οὐ λέγει τὸ τί ἦν εἶναι· ἡ γὰρ οὐσία ἑκάστῳ μετὰ τοῦ γένους. Ἔστι δὲ τοῦτο ταὐτὸν τῷ μὴ εἰς τὸ ἐγγυτάτω γένος θεῖναι· ὁ γὰρ εἰς τὸ ἐγγυτάτω θεὶς πάντα τὰ [s] ἐπάνω εἴρηκεν, ἐπειδὴ πάντα τὰ ἐπάνω γένη τῶν
6 ὑποκάτω κατηγορεῖται. Ὥστ' ἢ εἰς τὸ ἐγγυτάτω γένος θετέον, ἢ πάσας τὰς διαφορὰς τῷ ἐπάνω γένει προσαπτέον, δι' ὧν ὁρίζεται τὸ ἐγγυτάτω γένος. Οὕτω γὰρ [t] οὐδὲν ἂν εἴη [v] παραλελοιπώς, ἀλλ' ἀντ' ὀνόματος λόγῳ εἰρηκὼς [w] ἂν εἴη τὸ ὑποκάτω γένος. Ὁ δ' αὐτὸ μόνον τὸ ἐπάνω γένος εἴπας οὐ λέγει καὶ τὸ ὑποκάτω γένος· ὁ γὰρ φυτὸν εἴπας οὐ λέγει δένδρον.

6 Πάλιν ἐπὶ τῶν διαφορῶν ὁμοίως [x] σκεπτέον εἰ καὶ τὰς διαφορὰς εἶπε τὰς τοῦ γένους. Εἰ γὰρ μὴ ταῖς τοῦ πράγματος [y] ἰδίαις ὥρισται διαφοραῖς, ἢ καὶ [z] παντελῶς τοιοῦτον εἴρηκεν ὃ μηδενὸς ἐνδέχεται διαφορὰν εἶναι, οἷον τὸ ζῷον ἢ τὴν οὐσίαν, δῆλον ὅτι οὐχ ὥρισται· οὐδενὸς γὰρ [a] διαφοραὶ τὰ εἰρημένα. Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ ἔστιν ἀντιδιῃρημένον τι τῇ [b] εἰρημένῃ διαφορᾷ. Εἰ γὰρ μή ἐστι, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἡ εἰρημένη τοῦ γένους διαφορά· πᾶν γὰρ γένος ταῖς ἀντιδιῃρημέναις διαφοραῖς διαιρεῖται, καθάπερ τὸ ζῷον τῷ πεζῷ καὶ τῷ πτηνῷ [c] καὶ τῷ ἐνύδρῳ καὶ τῷ δίποδι. Ἢ [d] εἰ ἔστι μὲν [e] ἡ ἀντιδιῃρημένη διαφορά, μὴ ἀληθεύεται δὲ κατὰ τοῦ
2 γένους. Δῆλον [f] γὰρ ὅτι [g] οὐδετέρα ἂν εἴη τοῦ γένους διαφορά· πᾶσαι γὰρ αἱ ἀντιδιῃρημέναι διαφοραὶ ἀληθεύονται κατὰ τοῦ οἰκείου γένους. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀληθεύεται μέν, μὴ ποιεῖ δὲ προστιθεμένη τῷ γένει εἶδος. Δῆλον γὰρ ὅτι

[p] ὁ om. C. [q] γὰρ ὁ οὕτως B.C. [r] οὖν] γὰρ C. [s] ἐπάνω γένη εἴρηκεν C. [t] οὐθὲν ἂν ἔτι εἴη C. [v] παραλελοιπώς—ἂν εἴη om. A. [w] ἂν εἴη om. C. [x] ἐπισκεπτέον C. [y] ἰδίαις om. C. [z] παντελῶς τι τοιοῦτον C. [a] διαφορὰ C. [b] εἰρημένη τοῦ γένους διαφορᾶ C. [c] καὶ τῷ ἐνύδρῳ om. B.C. [d] εἰ om. A. [e] ἡ post ἀντιδιῃρημένη C. [f] γὰρ om. A.B. [g] οὐδ' ἡ ἑτέρα C.

οὐκ ἂν εἴη αὕτη [h] εἰδοποιὸς διαφορὰ τοῦ γένους· πᾶσα γὰρ [i] εἰδοποιὸς διαφορὰ μετὰ τοῦ γένους εἶδος ποιεῖ. Εἰ δ' αὕτη μή ἐστι διαφορά, οὐδ' ἡ λεχθεῖσα, ἐπεὶ ταύτῃ ἀντιδιῄρηται.

Ἔτι [k] ἐὰν ἀποφάσει διαιρῇ τὸ γένος, καθάπερ οἱ τὴν 3
γραμμὴν ὁριζόμενοι μῆκος ἀπλατὲς εἶναι. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι οὐκ ἔχει πλάτος. Συμβήσεται οὖν τὸ γένος μετέχειν τοῦ εἴδους· πᾶν γὰρ [l] μῆκος ἢ ἀπλατὲς ἢ πλάτος ἔχον [m] ἐστίν, ἐπεὶ κατὰ παντὸς ἢ ἡ κατάφασις ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύεται, ὥστε καὶ τὸ γένος τῆς γραμμῆς μῆκος ὂν ἢ ἀπλατὲς ἢ πλάτος ἔχον ἔσται. Μῆκος δ' ἀπλατὲς εἴδους ἐστὶ λόγος, ὁμοίως δὲ καὶ μῆκος πλάτος ἔχον· τὸ γὰρ ἀπλατὲς καὶ πλάτος ἔχον διαφοραί εἰσιν, ἐκ δὲ τῆς διαφορᾶς καὶ τοῦ γένους ὁ τοῦ εἴδους [n] ἐστὶ λόγος, ὥστε τὸ γένος ἐπιδέχοιτ' ἂν τὸν τοῦ εἴδους λόγον. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸν τῆς 4
διαφορᾶς, ἐπειδὴ ἡ ἑτέρα τῶν εἰρημένων διαφορῶν ἐξ ἀνάγκης κατηγορεῖται τοῦ γένους. Ἔστι δ' ὁ εἰρημένος τόπος χρήσιμος πρὸς τοὺς τιθεμένους ἰδέας εἶναι. Εἰ γάρ ἐστιν αὐτὸ μῆκος, πῶς κατηγορηθήσεται κατὰ τοῦ γένους ὅτι πλάτος [o] ἔχον ἐστὶν ἢ ἀπλατές ἐστιν; δεῖ γὰρ κατὰ παντὸς [p] μήκους [q] τὸ ἕτερον αὐτῶν ἀληθεύεσθαι, εἴπερ κατὰ [r] τοῦ γένους ἀληθεύεσθαι μέλλει. Τοῦτο δ' οὐ συμβαίνει· ἔστι [s] γὰρ ἀπλατῆ καὶ πλάτος ἔχοντα μήκη. Ὥστε πρὸς ἐκείνους [t] μόνους χρήσιμος ὁ τόπος, [v] οἳ [w] τὸ γένος ἓν ἀριθμῷ φασὶν εἶναι. Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν οἱ τὰς [x] ἰδέας τιθέμενοι· αὐτὸ γὰρ μῆκος καὶ αὐτὸ ζῷον γένος φασὶν εἶναι.

Ἴσως δ' ἐπ' ἐνίων ἀναγκαῖον [y] καὶ ἀποφάσει [z] χρῆσθαι 5
τὸν ὁριζόμενον, οἷον ἐπὶ τῶν στερήσεων· τυφλὸν γάρ ἐστι τὸ μὴ ἔχον ὄψιν, ὅτε πέφυκεν ἔχειν. Διαφέρει δ' οὐδὲν

[h] εἰδοποιὸς ἡ διαφορὰ C. [i] εἰδοποιὸς om. C. [k] ἂν C. [l] μῆκος corr. A, om. B. et pr. C. [m] ἐστί. Κατὰ π. γὰρ ἡ κατ. ἢ ἀπ. C. [n] λόγος ἐστὶν C. [o] ἔχον ἐστὶν] ἔχει C. [p] μήκους—δ' οὐ rc. supra lituram A. [q] θάτερον C. et rc. A. [r] τοῦ om. C. [s] γὰρ] γὰρ καὶ C. [t] μόνον C. [v] ὅσοι C, ὃ B. [w] τὸ] πᾶν A.B. [x] ἰδέας μόνον τιθέμενοι C. [y] καὶ om. C. [z] χρήσασθαι C.

ἀποφάσει διελεῖν [a] τὸ γένος. ἢ τοιαύτῃ καταφάσει [b] ᾗ ἀπόφασιν [c] ἀναγκαῖον ἀντιδιαιρεῖσθαι. οἷον εἰ μῆκος πλάτος ἔχον [d] ὥρισται· τῷ γὰρ πλάτος ἔχοντι τὸ μὴ ἔχον πλάτος [e] ἀντιδιήρηται, ἄλλο δ' οὐδέν. ὥστε ἀποφάσει πάλιν διαιρεῖται τὸ γένος.

6 Πάλιν εἰ τὸ εἶδος ὡς διαφορὰν [f] ἀπέδωκε, καθάπερ οἱ τὸν προπηλακισμὸν ὕβριν μετὰ χλευασίας ὁριζόμενοι· ἡ γὰρ χλευασία ὕβρις τις, ὥστ' οὐ διαφορὰ ἀλλ' εἶδος ἡ χλευασία.

7 Ἔτι εἰ τὸ γένος ὡς διαφορὰν εἴρηκεν, οἷον τὴν ἀρετὴν ἕξιν ἀγαθὴν ἢ σπουδαίαν· γένος γὰρ τἀγαθὸν τῆς ἀρετῆς [g] ἐστίν. Ἢ οὐ γένος τἀγαθόν, ἀλλὰ [h] διαφορά, εἴπερ ἀληθὲς ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ταὐτὸν ἐν δύο γένεσιν εἶναι μὴ περιέχουσιν ἄλληλα. Οὔτε γὰρ τἀγαθὸν τὴν ἕξιν περιέχει οὔθ' ἡ ἕξις τἀγαθόν· [i] οὐ γὰρ πᾶσα ἕξις ἀγαθόν, οὐδὲ πᾶν ἀγαθὸν ἕξις, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη γένη ἀμφότερα. Εἰ οὖν ἡ ἕξις [k] τῆς ἀρετῆς γένος, δῆλον ὅτι τἀγαθὸν οὐ γένος, ἀλλὰ μᾶλλον [l] διαφορά. Ἔτι ἡ μὲν ἕξις τί ἐστι σημαίνει ἡ ἀρετή, τὸ δ' ἀγαθὸν οὐ τί ἐστιν ἀλλὰ ποιόν· δοκεῖ δ' ἡ διαφορὰ ποιόν τι σημαίνειν.

8 Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ μὴ ποιόν τι ἀλλὰ [m] τόδε σημαίνει ἡ ἀποδοθεῖσα διαφορά· δοκεῖ γὰρ ποιόν τι πᾶσα διαφορὰ δηλοῦν.

9 Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει τῷ ὁριζομένῳ ἡ διαφορά. Οὐδεμία γὰρ διαφορὰ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπαρχόντων ἐστί, καθάπερ οὐδὲ τὸ γένος· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὴν διαφορὰν ὑπάρχειν τινὶ καὶ μὴ ὑπάρχειν.

10 Ἔτι εἰ κατηγορεῖται τοῦ γένους ἡ διαφορὰ ἢ τὸ εἶδος ἢ τῶν κάτωθέν τι τοῦ εἴδους, οὐκ ἂν εἴη [n] ὡρισμένος· οὐδὲν γὰρ [o] τῶν εἰρημένων ἐνδέχεται τοῦ γένους κατηγορεῖσθαι, ἐπειδὴ τὸ γένος ἐπὶ πλεῖστον πάντων λέγεται. Πάλιν εἰ κατη-

[a] τὸ om. C. [b] ᾗ ἀπόφασιν om. pr. C. [c] ἀνάγκη ἀντιδιηρῆσθαι C. [d] ὡρίσατο C. [e] ἀντιδιαιρεῖται C. [f] ἀποδέδωκε C. [g] ἐστίν, οὐ διαφορά. ἢ A.C. [h] διαφορὰ τῆς ἀρετῆς ἐστίν. Εἴπερ C. [i] οὐ γὰρ πᾶσα ἕξις ἀγαθόν om. A. [k] τῆς om. C. [l] διαφορά ἐστιν. Ἔτι C. [m] τόδε τι σημαίνει C. [n] ὡρισμένον A.B. [o] τῶν ὡρισμένως εἰρημένων C.

γορεῖται τὸ γένος τῆς διαφορᾶς· οὐ γὰρ κατὰ τῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ καθ' ὧν ἡ διαφορά, τὸ γένος δοκεῖ κατηγορεῖσθαι, οἷον τὸ ζῷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ βοὸς καὶ τῶν ἄλλων πεζῶν ζῴων, [p] οὐκ αὐτῆς τῆς διαφορᾶς τῆς κατὰ τοῦ εἴδους λεγομένης. Εἰ γὰρ καθ' [q] ἑκάστης τῶν διαφορῶν [r] τὸ ζῷον κατηγορηθήσεται, πολλὰ ζῷα τοῦ εἴδους [s] ἂν κατηγοροῖτο· αἱ γὰρ διαφοραὶ τοῦ εἴδους κατηγοροῦνται. [t] Ἔτι διαφοραὶ πᾶσαι ἢ εἴδη ἢ ἄτομα [v] ἔσται, εἴπερ ζῷα· ἕκαστον γὰρ τῶν ζῴων [w] ἢ εἶδός [x] ἐστιν ἢ ἄτομον.

Ὁμοίως δὲ σκεπτέον καὶ εἰ τὸ εἶδος ἢ τῶν ὑποκάτω τι τοῦ εἴδους τῆς διαφορᾶς κατηγορεῖται· ἀδύνατον γάρ, ἐπειδὴ ἐπὶ [y] πλέον ἡ διαφορὰ τῶν εἰδῶν λέγεται. Ἔτι συμβήσεται τὴν διαφορὰν εἶδος εἶναι, εἴπερ κατηγορεῖταί τι αὐτῆς τῶν εἰδῶν· εἰ γὰρ [z] κατηγορεῖται ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι ἡ διαφορὰ ἄνθρωπός ἐστιν. Πάλιν εἰ μὴ πρότερον ἡ διαφορὰ τοῦ εἴδους· τοῦ μὲν γὰρ γένους ὕστερον, τοῦ δ' εἴδους πρότερον τὴν διαφορὰν δεῖ [a] εἶναι. 11

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἑτέρου γένους ἡ ῥηθεῖσα διαφορὰ μὴ περιεχομένου μηδὲ περιέχοντος. Οὐ δοκεῖ γὰρ ἡ αὐτὴ διαφορὰ δύο γενῶν εἶναι μὴ περιεχόντων ἄλληλα. Εἰ δὲ μή, συμβήσεται καὶ εἶδος τὸ αὐτὸ ἐν δύο γένεσιν εἶναι μὴ περιέχουσιν ἄλληλα· ἐπιφέρει γὰρ ἑκάστη τῶν διαφορῶν τὸ οἰκεῖον γένος, καθάπερ τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν [b] τὸ ζῷον συνεπιφέρει. Ὥστε [c] εἰ καθ' οὗ ἡ διαφορά, καὶ τῶν γενῶν ἑκάτερον. 12

Δῆλον οὖν ὅτι τὸ εἶδος ἐν δύο γένεσιν οὐ περιέχουσιν ἄλληλα. Ἢ οὐκ ἀδύνατον τὴν αὐτὴν διαφορὰν δύο γενῶν εἶναι [d] μὴ περιεχόντων ἄλληλα, ἀλλὰ προσθετέον μηδ' ἄμφω ὑπὸ ταὐτὸν ὄντων. Τὸ γὰρ πεζὸν ζῷον καὶ τὸ πτηνὸν [e] ζῷον γένη [f] ἐστὶν οὐ περιέχοντα ἄλληλα, καὶ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐστὶ τὸ δίπουν διαφορά. Ὥστε προσθετέον ὅτι μηδ' 13

[p] οὐ κατ' αὐτῆς C. [q] ἑκάστην A.B. [r] τὸ om. A.B. [s] ἂν om. A.
[t] ἔτι αἱ διαφοραὶ C. [v] ἔσονται, εἴπερ εἴη ζῷα C. [w] ἢ om. A.B.
[x] ἐστιν post ἄτομον C. [y] πλεῖον C. [z] κατηγορηθήσεται A.B.
[a] εἰδέναι A. [b] τὸ ante ζῷον om. B. [c] εἰ] ἡ A, om. C. [d] μὴ A.
[e] ζῷον om. A. [f] εἰσὶν A.

ὑπὸ [e] ταὐτὸ ὄντων ἄμφω· ταῦτα γὰρ ἄμφω ὑπὸ τὸ ζῷόν
14 ἐστιν. Δῆλον δὲ καὶ [f] ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὴν διαφορὰν πᾶν τὸ οἰκεῖον ἐπιφέρειν γένος, ἐπειδὴ ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν δύο γενῶν εἶναι μὴ περιεχόντων ἄλληλα· ἀλλὰ τὸ ἕτερον μόνον ἀνάγκη συνεπιφέρειν καὶ τὰ ἐπάνω [g] τούτου, καθάπερ τὸ δίπουν τὸ πτηνὸν ἢ τὸ πεζὸν συνεπιφέρει [h] ζῷον.

15 Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ τὸ ἔν [i] τινι διαφορὰν ἀποδέδωκεν οὐσίας· οὐ δοκεῖ γὰρ διαφέρειν οὐσία οὐσίας τῷ ποῦ εἶναι. Διὸ καὶ τοῖς τῷ πεζῷ καὶ τῷ ἐνύδρῳ διαιροῦσι τὸ ζῷον ἐπιτιμῶσιν ὡς τὸ πεζὸν καὶ τὸ [k] ἔνυδρον ποῦ σημαῖνον. Ἢ ἐπὶ μὲν τούτων οὐκ ὀρθῶς ἐπιτιμῶσιν· οὐ γὰρ ἔν τινι οὐδὲ ποῦ σημαίνει τὸ ἔνυδρον, ἀλλὰ ποιόν τι· καὶ γὰρ ἂν [l] ᾖ ἐν τῷ ξηρῷ, ὁμοίως ἔνυδρον· ὁμοίως δὲ τὸ χερσαῖον, κἂν ἐν ὑγρῷ, χερσαῖον ἀλλ' οὐκ ἔνυδρον ἔσται. Ἀλλ' ὅμως [m] ἐάν ποτε σημαίνῃ τὸ ἔν τινι ἡ διαφορά, δῆλον ὅτι διημαρτηκὼς ἔσται.

16 Πάλιν εἰ τὸ πάθος [n] διαφορὰν ἀποδέδωκεν. Πᾶν γὰρ πάθος μᾶλλον γινόμενον ἐξίστησι τῆς οὐσίας, ἡ δὲ διαφορὰ οὐ τοιοῦτον· μᾶλλον γὰρ σώζειν δοκεῖ ἡ [o] διαφορὰ οὗ ἐστὶ διαφορά, καὶ ἁπλῶς ἀδύνατον εἶναι ἄνευ τῆς οἰκείας διαφορᾶς ἕκαστον· πεζοῦ γὰρ μὴ ὄντος οὐκ ἔσται ἄνθρωπος. Ἁπλῶς δ' εἰπεῖν, καθ' ὅσα ἀλλοιοῦται τὸ ἔχον, [p] οὐδὲν τούτων διαφορὰ ἐκείνου· Ἅπαντα γὰρ τὰ τοιαῦτα μᾶλλον γινόμενα ἐξίστησι τῆς οὐσίας. Ὥστ' εἴ τινα τοιαύτην διαφορὰν [q] ἀπέδωκεν, ἡμάρτηκεν· ἁπλῶς γὰρ οὐκ ἀλλοιούμεθα κατὰ τὰς διαφοράς.

17 Καὶ εἴ τινος τῶν πρός τι μὴ πρὸς ἄλλο τὴν διαφορὰν ἀποδέδωκεν· τῶν γὰρ πρός τι καὶ αἱ διαφοραὶ πρός τι, καθάπερ [r] καὶ τῆς ἐπιστήμης· θεωρητικὴ γὰρ καὶ πρακτικὴ

[e] ταυτὸν ὄντων ἀμφοῖν C. [f] διότι A.B. [g] τούτου πάντα καθάπερ καὶ τὸ δίπουν, τὸ πεζὸν ἢ τὸ πτηνὸν C. [h] ζῷον] τὸ ζῶιον B.C. [i] τινὶ ὡς διαφ. C. [k] ἔνυδρον] χερσαῖον C. [l] ᾖ ἐν—οὐκ ἔνυδρον ἔσται] ἐν τῷ ὑγρῷ ᾖ, ὁμοίως χερσαῖον C. [m] ἄν C. [n] διαφορᾶ C. [o] οὗ ἐστὶ διαφορά om. C. [p] οὐθὲν C. [q] ἀποδέδωκεν διημάρτηκεν C. [r] καὶ ἐπὶ τῆς C.

καὶ ποιητικὴ λέγεται, ἕκαστον δὲ τούτων πρός τι σημαίνει· θεωρητικὴ γάρ τινος καὶ ποιητική τινος καὶ πρακτική.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ πρὸς ὃ πέφυκεν ἕκαστον τῶν πρός τι 18
ἀποδίδωσιν ὁ ὁριζόμενος. Ἐνίοις μὲν γὰρ πρὸς ὃ πέφυκεν [s]ἕκαστον τῶν πρός τι [t]μόνον ἔστι [v]χρῆσθαι, πρὸς ἄλλο δ' οὐδέν, ἐνίοις δὲ καὶ πρὸς ἄλλο, [w]οἷον τῇ ὄψει πρὸς τὸ ἰδεῖν μόνον, τῇ δὲ στλεγγίδι κἂν ἀρύσαιτό τις· ἀλλ' ὅμως εἴ τις ὁρίσαιτο τὴν στλεγγίδα ὄργανον πρὸς τὸ ἀρύειν, ἡμάρτηκεν· οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο πέφυκεν. Ὅρος δὲ τοῦ πρὸς ὃ πέφυκεν, ἐφ' ὃ ἂν χρήσαιτο ὁ φρόνιμος ᾗ φρόνιμος, καὶ ἡ περὶ ἕκαστον οἰκεία ἐπιστήμη.

[x]Ἢ εἰ μὴ τοῦ πρώτου [y]ἀπέδωκεν, ὅταν τυγχάνῃ πρὸς 19
πλείω λεγόμενον, οἷον τὴν φρόνησιν ἀρετὴν ἀνθρώπου ἢ ψυχῆς καὶ μὴ τοῦ λογιστικοῦ· πρώτου γὰρ τοῦ λογιστικοῦ ἀρετὴ ἡ φρόνησις· κατὰ γὰρ τοῦτο καὶ ἡ ψυχὴ καὶ ὁ ἄνθρωπος φρονεῖν λέγεται.

Ἔτι εἰ μὴ [z]δεκτικόν ἐστιν οὗ εἴρηται τὸ ὡρισμένον πάθος 20
ἢ [a]ἡ διάθεσις ἢ ὁτιοῦν ἄλλο, ἡμάρτηκεν. Πᾶσα γὰρ διάθεσις καὶ πᾶν πάθος ἐν ἐκείνῳ πέφυκε γίνεσθαι οὗ ἐστὶ διάθεσις ἢ πάθος, καθάπερ καὶ ἡ ἐπιστήμη ἐν ψυχῇ διάθεσις οὖσα ψυχῆς. Ἐνίοτε δὲ διαμαρτάνουσιν ἐν τοῖς τοιούτοις, οἷον ὅσοι λέγουσιν [b]ὅτι ὕπνος ἐστὶν ἀδυναμία [c]αἰσθήσεως, [d]καὶ ἡ ἀπορία ἰσότης ἐναντίων λογισμῶν, καὶ ἡ ἀλγηδὼν διάστασις τῶν συμφύτων μερῶν μετὰ βίας· οὔτε γὰρ ὁ ὕπνος ὑπάρχει τῇ αἰσθήσει, ἔδει δ', εἴπερ ἀδυναμία αἰσθήσεώς ἐστιν. Ὁμοίως 21
δ' οὐδ' ἡ ἀπορία ὑπάρχει τοῖς [e]ἐναντίοις λογισμοῖς, οὐδ' ἡ ἀλγηδὼν τοῖς συμφύτοις μέρεσιν· ἀλγήσει γὰρ τὰ ἄψυχα, εἴπερ ἀλγηδὼν αὐτοῖς παρέσται. Τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῆς

[s] ἕκαστον τῶν πρός τι om. C. [t] μόνον om. B. et pr. A. [v] χρῆσθαι, οἷον τῇ ὄψει πρὸς τὸ ἰδεῖν, ἐνίοις δὲ καὶ πρὸς ἄλλο, οἷον τῇ στλεγγίδι C. [w] οἷον τῇ] τῇ δὲ A.B. [x] ἢ] ἔτι β, om. pr. C. [y] ἀποδέδωκεν C. [z] δεκτικόν—ὡρισμένον corr. A, τὸ δεκτικὸν εἴρηκεν ὁριζόμενος πάθος ἢ τὴν διάθεσιν B, cujus margo ἐν ἄλλῳ οὕτω (ut supra). [a] τὴν διάθεσιν etiam pr. A. [b] ὅτι om. A.B. [c] αἰσθήσεως οὐ γὰρ αἰσθήσεως ἀλλὰ ζῴου margo C. [d] καὶ] ὁμοίως καὶ C. [e] ἐναντίοις] ἴσοις C, om. A.

ὑγιείας ὁρισμός, εἴπερ [f] συμμετρία θερμῶν καὶ ψυχρῶν ἐστίν· ἀνάγκη γὰρ [g] ὑγιαίνειν τὰ θερμὰ καὶ ψυχρά· ἡ γὰρ [h] ἑκάστου συμμετρία ἐν ἐκείνοις ὑπάρχει ὧν ἐστὶ συμμετρία, ὥσθ' ἡ ὑγίεια ὑπάρχοι ἂν αὐτοῖς. Ἔτι τὸ ποιούμενον εἰς τὸ ποιητικὸν ἢ ἀνάπαλιν συμβαίνει τιθέναι τοῖς οὕτως ὁριζομένοις.
22 Οὐ γάρ ἐστιν ἀλγηδὼν ἡ διάστασις τῶν συμφύτων μερῶν, [i] ἀλλὰ ποιητικὸν ἀλγηδόνος· οὐδ' ἡ ἀδυναμία τῆς αἰσθήσεως ὕπνος, ἀλλὰ ποιητικὸν θάτερον θατέρου· ἤτοι γὰρ διὰ τὴν ἀδυναμίαν [k] ὑπνοῦμεν, ἢ διὰ τὸν ὕπνον ἀδυνατοῦμεν. Ὁμοίως δὲ καὶ τῆς ἀπορίας δόξειεν ἂν ποιητικὸν εἶναι ἡ τῶν ἐναντίων ἰσότης λογισμῶν· ὅταν γὰρ ἐπ' ἀμφότερα λογιζομένοις ἡμῖν ὁμοίως [l] ἅπαντα φαίνηται καθ' [m] ἑκάτερον γίνεσθαι, ἀποροῦμεν ὁπότερον πράξωμεν.

23 Ἔτι κατὰ τοὺς χρόνους πάντας ἐπισκοπεῖν εἴ που διαφωνεῖ, οἷον εἰ τὸ ἀθάνατον ὡρίσατο ζῷον ἄφθαρτον νῦν εἶναι· τὸ γὰρ νῦν [n] ἄφθαρτον ζῷον [o] νῦν ἀθάνατον ἔσται. ἢ ἐπὶ μὲν τούτου οὐ συμβαίνει· ἀμφίβολον γὰρ τὸ νῦν ἄφθαρτον εἶναι· ἢ γὰρ ὅτι οὐκ ἔφθαρται νῦν σημαίνει, ἢ ὅτι οὐ δυνατὸν φθαρῆναι νῦν, ἢ ὅτι τοιοῦτόν ἐστι νῦν οἷον μηδέποτε
24 φθαρῆναι. Ὅταν οὖν λέγωμεν ὅτι ἄφθαρτον νῦν ἐστὶ [p] ζῷον, τοῦτο λέγομεν ὅτι νῦν τοιοῦτόν ἐστι [q] ζῷον οἷον μηδέποτε φθαρῆναι. Τοῦτο δὲ τῷ ἀθανάτῳ [r] τὸ αὐτὸ ἦν, ὥστ' οὐ συμβαίνει νῦν αὐτὸ ἀθάνατον εἶναι. Ἀλλ' ὅμως [s] ἂν συμβαίνῃ τὸ μὲν κατὰ τὸν λόγον ἀποδοθὲν ὑπάρχειν νῦν ἢ πρότερον, τὸ δὲ κατὰ τοὔνομα μὴ ὑπάρχειν, οὐκ ἂν εἴη ταὐτόν. Χρηστέον οὖν τῷ τόπῳ καθάπερ εἴρηται.

7 Σκεπτέον δὲ καὶ εἰ καθ' ἕτερόν τι μᾶλλον λέγεται τὸ ὁρισθὲν ἢ κατὰ τὸν ἀποδοθέντα λόγον, οἷον εἰ ἡ δικαιοσύνη δύναμις τοῦ ἴσου διανεμητική. Δίκαιος γὰρ μᾶλλον ὁ προαιρούμενος τὸ ἴσον διανεῖμαι τοῦ δυναμένου, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη

[f] συμμετρία καὶ θερμῶν C. [g] ὑγ. καὶ τὰ θ. καὶ τὰ ψ. C. [h] ἑκάστων C. [i] ἀλλὰ τὸ π. C. [k] ὑπνώσομεν A.B. [l] πάντα C. [m] ἕτερον B. [n] ἄφθαρτον ζῷον om. pr. C. [o] ἀθάνατον νῦν, νῦν in litura sito, C. [p] ζῷον οὐ τοῦτο B.C. [q] ζῷον ἀλλ' οἷον C. [r] ταὐτὸν C. [s] ἂν] ἐάν που C.

[t]ἡ δικαιοσύνη δύναμις τοῦ ἴσου διανεμητική· καὶ γὰρ δίκαιος
[v]εἴη ἂν μάλιστα ὁ δυνάμενος [w]μάλιστα τὸ ἴσον διανεῖμαι.

Ἔτι εἰ τὸ μὲν πρᾶγμα [x]δέχεται τὸ μᾶλλον, τὸ δὲ κατὰ 2
τὸν λόγον ἀποδοθὲν μὴ δέχεται, ἢ ἀνάπαλιν τὸ μὲν κατὰ
τὸν λόγον ἀποδοθὲν δέχεται, τὸ δὲ πρᾶγμα [y]μή. Δεῖ [z]γὰρ
ἀμφότερα δέχεσθαι ἢ μηδέτερον, εἴπερ [a]δὴ ταὐτόν ἐστι τὸ
κατὰ τὸν λόγον ἀποδοθὲν τῷ πράγματι. Ἔτι εἰ δέχεται 3
μὲν ἀμφότερα τὸ μᾶλλον, μὴ ἅμα δὲ τὴν ἐπίδοσιν ἀμφότερα
λαμβάνει, οἷον εἰ ὁ ἔρως ἐπιθυμία συνουσίας ἐστίν· ὁ γὰρ
μᾶλλον ἐρῶν οὐ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ τῆς συνουσίας, ὥστ' οὐχ ἅμα
ἀμφότερα τὸ μᾶλλον ἐπιδέχεται· ἔδει δέ γε, εἴπερ ταὐτὸν ἦν.

Ἔτι εἰ δύο τινῶν προτεθέντων, καθ' οὗ τὸ πρᾶγμα μᾶλ- 4
λον λέγεται, τὸ κατὰ τὸν λόγον ἧττον λέγεται, οἷον εἰ τὸ
πῦρ ἐστὶ σῶμα τὸ λεπτομερέστατον· πῦρ μὲν γὰρ μᾶλλον
[b]ἡ φλόξ ἐστι τοῦ φωτός, σῶμα δὲ τὸ λεπτομερέστατον
ἧττον φλὸξ τοῦ φωτός· ἔδει δ' ἀμφότερα μᾶλλον [c]τῷ αὐτῷ
ὑπάρχειν, εἴπερ ταὐτὰ ἦν. Πάλιν εἰ τὸ μὲν ὁμοίως ἀμφο-
τέροις ὑπάρχει τοῖς προτεθεῖσι, τὸ δ' ἕτερον μὴ ὁμοίως
ἀμφοτέροις, ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ μᾶλλον.

Ἔτι [d]ἐὰν [e]πρὸς δύο τὸν ὁρισμὸν ἀποδῷ καθ' ἑκάτερον, 5
οἷον τὸ καλὸν τὸ δι' ὄψεως ἢ [f]τὸ δι' ἀκοῆς ἡδύ, καὶ τὸ ὂν
[g]τὸ δυνατὸν παθεῖν ἢ ποιῆσαι· ἅμα γὰρ ταὐτὸν καλόν τε
καὶ οὐ καλὸν [h]ἔσται, ὁμοίως δὲ [i]καὶ ὄν τε καὶ οὐκ ὄν. Τὸ
γὰρ δι' ἀκοῆς ἡδὺ ταὐτὸν τῷ καλῷ ἔσται, ὥστε τὸ μὴ ἡδὺ
δι' ἀκοῆς τῷ μὴ καλῷ ταὐτόν· τοῖς γὰρ αὐτοῖς καὶ τὰ ἀντι-
κείμενα [k]ταὐτά, ἀντίκειται δὲ τῷ μὲν καλῷ τὸ οὐ καλόν, τῷ
δὲ δι' ἀκοῆς ἡδεῖ τὸ οὐχ ἡδὺ δι' ἀκοῆς. Δῆλον οὖν ὅτι ταὐ-
τὸν [l]τὸ οὐχ ἡδὺ δι' ἀκοῆς τῷ οὐ καλῷ. Εἰ οὖν τι ἐστὶ 6
δι' ὄψεως μὲν ἡδὺ δι' ἀκοῆς δὲ μή, καλόν τε καὶ οὐ καλὸν

[t] ἡ om. C. [v] ἂν εἴη C. [w] μάλιστα alterum om. C. [x] ἐνδέχεται A. [y] μή] μὴ δέχεται τὸ μᾶλλον C. [z] γὰρ ἢ ἀμφ. C. [a] δὴ om. C. [b] ἢ φλὸξ τοῦ φωτός ἐστι C. [c] τῷ om. C. [d] ἐὰν] δ' ἂν C. [e] πρὸς—ἀποδῷ om. pr. C. [f] τὸ post ἢ om. C. [g] τὸ om. A.B. [h] ἔστιν A.B. [i] καὶ post δὲ om. C. [k] ταυτά ἐστιν, ἀντ. C. [l] τὸ] τῷ C, om. A.B.

ἔσται. Ὁμοίως δὲ δείξομεν καὶ [m] διότι ταὐτὸν ὄν τε καὶ οὐκ ὄν ἐστιν.

7 Ἔτι [n] καὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν διαφορῶν καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ἀποδιδομένων λόγους ἀντὶ τῶν ὀνομάτων [o] ποιοῦντα σκοπεῖν εἴ [p] τι διαφωνεῖ.

8 Ἐὰν δ' ᾖ πρός τι τὸ ὁριζόμενον ἢ καθ' [q] αὑτὸ ἢ κατὰ τὸ γένος, σκοπεῖν εἰ μὴ εἴρηται ἐν τῷ ὁρισμῷ πρὸς ὃ λέγεται ἢ αὐτὸ ἢ κατὰ τὸ γένος, οἷον εἰ τὴν ἐπιστήμην ὡρίσατο ὑπόληψιν ἀμετάπειστον ἢ τὴν βούλησιν ὄρεξιν ἄλυπον. Παντὸς γὰρ τοῦ πρός τι ἡ οὐσία πρὸς ἕτερον, ἐπειδὴ ταὐτὸν ἦν ἑκάστῳ τῶν πρός τι τὸ εἶναι [r] ὅπερ [s] τὸ πρός τί πως ἔχειν. Ἔδει οὖν τὴν ἐπιστήμην εἰπεῖν ὑπόληψιν ἐπιστητοῦ
2 καὶ τὴν βούλησιν ὄρεξιν ἀγαθοῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὴν γραμματικὴν ὡρίσατο ἐπιστήμην γραμμάτων· [t] ἔδει γὰρ ἢ πρὸς ὃ αὐτὸ λέγεται ἢ πρὸς ὅ [v] ποτε τὸ γένος ἐν τῷ [w] διορισμῷ ἀποδίδοσθαι. Ἢ εἰ πρός τι εἰρημένον μὴ πρὸς τὸ τέλος ἀποδέδοται. Τέλος δ' ἐν ἑκάστῳ τὸ βέλτιστον ἢ οὗ χάριν τἆλλα. Ῥητέον [x] δὴ [y] ἢ τὸ βέλτιστον ἢ τὸ ἔσχατον, οἷον τὴν ἐπιθυμίαν οὐχ ἡδέος ἀλλ' ἡδονῆς· ταύτης γὰρ χάριν καὶ τὸ ἡδὺ αἱρούμεθα.

3 Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ γένεσίς ἐστι πρὸς ὃ [z] ἀποδέδωκεν ἢ ἐνέργεια· [a] οὐδὲν γὰρ τῶν τοιούτων τέλος· μᾶλλον γὰρ τὸ ἐνηργηκέναι καὶ γεγενῆσθαι τέλος ἢ τὸ γίνεσθαι [b] καὶ ἐνεργεῖν. Ἢ οὐκ ἐπὶ πάντων ἀληθὲς τὸ τοιοῦτον· σχεδὸν γὰρ οἱ [c] πλεῖστοι ἥδεσθαι μᾶλλον βούλονται ἢ πεπαῦσθαι ἡδόμενοι, ὥστε τὸ ἐνεργεῖν μᾶλλον τέλος ἂν ποιοῖντο τοῦ ἐνηργηκέναι.

4 Πάλιν ἐπ' ἐνίων εἰ μὴ διώρικε τοῦ [d] πόσου ἢ ποίου ἢ ποῦ ἢ κατὰ τὰς ἄλλας διαφοράς, οἷον φιλότιμος ὁ ποίας καὶ [e] ὁ πόσης ὀρεγόμενος τιμῆς· [f] πάντες γὰρ ὀρέγονται τιμῆς, ὥστ'

[m] ὅτι C. [n] καὶ post ἔτι om. A.C. [o] ποιοῦντας C. [p] τι] πη C. [q] ἑαυτὸ C. [r] ὅπερ] ὅπερ ἐστὶ C. [s] τὸ] τῷ A.C. [t] δεῖ C. [v] ποτε om. C. [w] ὁρισμῷ C. [x] δὴ] οὖν C. [y] ἢ post δὴ om. A.B. [z] ἀπέδωκεν A. [a] οὐθὲν C. [b] καὶ τὸ ἐνεργεῖν C. [c] πλεῖστοι τὸ ἥδεσθαι C. [d] ποιοῦ ἢ ποσοῦ C. [e] ὁ om. C. [f] πάντες—τιμῆς om. A.C.

οὐκ ἀπόχρη [g]φιλότιμον εἰπεῖν [h]τὸν ὀρεγόμενον τιμῆς, ἀλλὰ
προσθετέον τὰς εἰρημένας διαφοράς. Ὁμοίως δὲ [i]καὶ φιλο-
χρήματος ὁ πόσων ὀρεγόμενος χρημάτων ἢ ἀκρατὴς ὁ περὶ
ποίας ἡδονάς· [k]οὐ γὰρ ὁ ὑφ' οἱασποτοῦν ἡδονῆς κρατούμενος
ἀκρατὴς λέγεται, ἀλλ' ὁ ὑπό τινος. Ἢ πάλιν, ὡς ὁρίζον- 5
ται τὴν νύκτα σκιὰν [l]γῆς, [m]ἢ τὸν σεισμὸν κίνησιν [n]γῆς, ἢ
τὸ νέφος πύκνωσιν ἀέρος, ἢ τὸ πνεῦμα κίνησιν ἀέρος· προσ-
θετέον γὰρ πόσου καὶ ποίου καὶ ὑπὸ τίνος. Ὁμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων· [o]ἀπολείπων γὰρ διαφορὰν
ἡντινοῦν οὐ λέγει τὸ τί ἦν εἶναι. Δεῖ δ' ἀεὶ πρὸς τὸ ἐνδεὲς
ἐπιχειρεῖν· οὐ γὰρ ὁπωσοῦν γῆς κινηθείσης οὐδ' ὁποσησοῦν
σεισμὸς ἔσται, ὁμοίως δ' [p]οὐδ' ἀέρος ὁπωσοῦν οὐδ' ὁποσουοῦν
κινηθέντος [q]πνεῦμα.

Ἔτι ἐπὶ τῶν ὀρέξεων εἰ μὴ πρόσκειται τὸ φαινόμενον, 6
καὶ ἐφ' ὅσων ἄλλων ἁρμόττει, οἷον ὅτι ἡ βούλησις ὄρεξις
ἀγαθοῦ, ἡ δ' ἐπιθυμία ὄρεξις ἡδέος, ἀλλὰ μὴ φαινομένου
ἀγαθοῦ [r]ἢ ἡδέος. Πολλάκις [s]γὰρ λανθάνει τοὺς ὀρεγο-
μένους ὅ τι ἀγαθὸν ἢ ἡδύ [t]ἐστιν, ὥστ' οὐκ ἀναγκαῖον ἀγαθὸν
[v]ἢ ἡδὺ εἶναι, ἀλλὰ φαινόμενον μόνον. Ἔδει οὖν οὕτω καὶ 7
τὴν ἀπόδοσιν ποιήσασθαι. Ἐὰν [w]δὲ καὶ ἀποδῷ τὸ εἰρημέ-
νον, ἐπὶ τὰ εἴδη ἀκτέον τὸν τιθέμενον ἰδέας εἶναι· οὐ γάρ
ἐστιν ἰδέα φαινομένου οὐδενός, τὸ δ' εἶδος πρὸς τὸ εἶδος
δοκεῖ λέγεσθαι, οἷον [x]αὐτὴ ἐπιθυμία αὐτοῦ ἡδέος καὶ αὐτὴ
βούλησις αὐτοῦ ἀγαθοῦ. [y]Οὐκ [z]ἔστιν οὖν φαινομένου ἀγα-
θοῦ οὐδὲ φαινομένου ἡδέος· ἄτοπον γὰρ τὸ εἶναι αὐτὸ φαινό-
μενον ἀγαθὸν ἢ ἡδύ.

Ἔτι ἐὰν μὲν ᾖ τῆς ἕξεως ὁ ὁρισμός, σκοπεῖν ἐπὶ τοῦ 9

[g] εἰπεῖν φιλότιμον C. [h] τὸν om. C. [i] καὶ] καὶ ὁ C. [k] οὐδὲ γὰρ ὁ ὑφ' ὁποιασοῦν C. [l] γῆς] γῆς τοῦ ἡλίου ὑπὸ γῆν ὄντος ἢ rc. C. [m] ἢ τὸν σεισμὸν κίνησιν γῆς rc. C. [n] γῆς ἢ τὸ νέφος πύκνωσιν om. A. [o] ἀπολιπὼν C. [p] οὐδὲ τοῦ ἀέρος C. [q] πνεῦμα] τὸ πνεῦμα ἐστίν C. [r] ἢ om. B. [s] γὰρ om. A. [t] ἐστιν om. C. [v] ἢ om. A. [w] δὲ προσαποδῷ C. [x] αὐτοεπιθυμία αὐτοηδέος καὶ αὐτοβούλησις αὐτοαγαθοῦ C. [y] οὐκ—ἡδέος] φαινομένου δ' ἀγαθοῦ οὐκ ἔσται αὐτοβούλησις, οὐδὲ φαινομένου ἡδέος αὐτοεπιθυμία C. [z] ἔσται B.

ἔχοντος. [a]ἐὰν δὲ τοῦ ἔχοντος, ἐπὶ τῆς ἕξεως· ὁμοίως δὲ [b]καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. Οἷον εἰ τὸ ἡδὺ ὅπερ ὠφέλιμον, καὶ ὁ ἡδόμενος ὠφελούμενος. Καθόλου δ' εἰπεῖν, ἐν τοῖς τοιούτοις ὁρισμοῖς τρόπον τινὰ πλείω ἑνὸς συμβαίνει τὸν ὁριζόμενον ὁρίζεσθαι· ὁ γὰρ τὴν ἐπιστήμην ὁριζόμενος τρόπον τινὰ καὶ τὴν ἄγνοιαν ὁρίζεται, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπιστῆμον [c]καὶ τὸ ἀνεπιστῆμον καὶ τὸ ἐπίστασθαι καὶ τὸ ἀγνοεῖν· τοῦ [d]γὰρ πρώτου δήλου [e]γενομένου τρόπον τινὰ καὶ τὰ λοιπὰ δῆλα γίνονται. Σκεπτέον οὖν ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων μή τι [f]διαφωνῇ, στοιχείοις χρώμενον τοῖς ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν συστοίχων.

2 Ἔτι ἐπὶ τῶν πρός τι σκοπεῖν εἰ πρὸς ὃ τὸ γένος ἀποδίδοται, τὸ εἶδος πρὸς [g]ἐκεῖνό τι ἀποδίδοται, οἷον εἰ ἡ ὑπόληψις πρὸς ὑποληπτόν, [h]ἡ τὶς ὑπόληψις πρός τι ὑποληπτόν, καὶ εἰ τὸ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ πολλοστημόριον, τὸ τὶ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ τὶ πολλοστημόριον· εἰ γὰρ μὴ οὕτως [i]ἀποδίδοται, δῆλον ὅτι ἡμάρτηται.

3 Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ τοῦ ἀντικειμένου ὁ ἀντικείμενος λόγος, [k]οἷον τοῦ ἡμίσεος ὁ ἀντικείμενος τῷ τοῦ διπλασίου· εἰ γὰρ διπλάσιον τὸ ἴσῳ ὑπερέχον, [l]ἥμισυ τὸ ἴσῳ ὑπερεχόμενον. Καὶ ἐπὶ τῶν [m]ἐναντίων δ' ὡσαύτως. Ὁ γὰρ ἐναντίος τοῦ ἐναντίου λόγος ἔσται κατὰ μίαν τινὰ συμπλοκὴν τῶν ἐναντίων, οἷον εἰ ὠφέλιμον τὸ ποιητικὸν ἀγαθοῦ, βλαβερὸν τὸ ποιητικὸν κακοῦ ἢ τὸ φθαρτικὸν ἀγαθοῦ· θάτερον γὰρ τού-
4 των ἀναγκαῖον ἐναντίον εἶναι τῷ ἐξ ἀρχῆς [n]ῥηθέντι. Εἰ οὖν μηδέτερον [o]ἐναντίον τῷ ἐξ ἀρχῆς ῥηθέντι, δῆλον ὅτι [p]οὐδέτερος ἂν εἴη τῶν ὕστερον ἀποδοθέντων τοῦ ἐναντίου λόγος, ὥστ' οὐδ' ὁ ἐξ ἀρχῆς ἀποδοθεὶς ὀρθῶς ἀποδέδοται. Ἐπεὶ δ' ἔνια τῶν ἐναντίων στερήσει [q]θατέρου λέγεται, οἷον ἡ ἀνι-

[a] ἂν C. [b] καὶ om. A. [c] καὶ τὸ ἀνεπιστῆμον om. A. [d] πρώτου γὰρ A. [e] γινομένου καὶ τὰ λοιπὰ τρόπον τινὰ δῆλα γίνεται C. [f] διαφωνεῖ pr. C. [g] ἐκείνου C. [h] ἡ] καὶ ἡ C. [i] ἀποδέδοται C. [k] οἷον εἰ τοῦ C. [l] ἥμισυ τὸ ἐν ἴσῳ C. [m] ἐναντίων] ἄλλων A. [n] ῥηθέντι—ὅτι corr. A. [o] ἐναντίον ἐστὶ τῷ C. [p] οὐδέτερον A. [q] θατέρου λέγονται B, λέγεται θατέρου C.

σότης στέρησις ἰσότητος δοκεῖ εἶναι (ἄνισα γὰρ τὰ μὴ ἴσα
λέγεται), [r] δῆλον [s] ὅτι τὸ μὲν κατὰ στέρησιν λεγόμενον
[t] ἐναντίον ἀναγκαῖον ὁρίζεσθαι [v] διὰ θατέρου, τὸ δὲ λοιπὸν
οὐκέτι διὰ τοῦ κατὰ στέρησιν [w] λεγομένου· συμβαίνοι γὰρ
ἂν ἑκάτερον δι' ἑκατέρου γνωρίζεσθαι. Ἐπισκεπτέον [x] οὖν 5
ἐν τοῖς ἐναντίοις τὴν τοιαύτην ἁμαρτίαν, οἷον εἴ τις ὁρίσαιτο
τὴν ἰσότητα [y] εἶναι τὸ ἐναντίον ἀνισότητι· διὰ γὰρ τοῦ κατὰ
στέρησιν λεγομένου ὁρίζεται. Ἔτι τὸν οὕτως ὁριζόμενον
[z] ἀναγκαῖον αὐτῷ τῷ ὁριζομένῳ χρῆσθαι. Δῆλον δὲ τοῦτο,
ἐὰν μεταληφθῇ ἀντὶ τοῦ ὀνόματος ὁ λόγος· [a] εἰπεῖν γὰρ ἢ
ἀνισότητα οὐδὲν διαφέρει ἢ στέρησιν ἰσότητος, ἔσται οὖν ἡ
ἰσότης τὸ ἐναντίον στερήσει ἰσότητος, ὥστ' αὐτῷ ἂν [b] εἴη
κεχρημένος. Ἂν [c] δὲ μηδέτερον τῶν ἐναντίων κατὰ στέρησιν 6
λέγηται, ἀποδοθῇ δ' ὁ λόγος ὁμοίως, οἷον ἀγαθὸν τὸ ἐναν-
τίον κακῷ, [e] δῆλον ὅτι κακὸν τὸ ἐναντίον ἀγαθῷ ἔσται· τῶν
γὰρ οὕτως ἐναντίων ὁμοίως ὁ λόγος ἀποδοτέος. Ὥστε πά-
λιν αὐτῷ τῷ ὁριζομένῳ [f] συμβαίνει χρῆσθαι· ἐνυπάρχει γὰρ
ἐν τῷ τοῦ κακοῦ λόγῳ τὸ ἀγαθόν. Ὥστ' [g] εἰ ἀγαθόν ἐστι
[h] τὸ [i] κακῷ ἐναντίον, τὸ δὲ κακὸν οὐδὲν διαφέρει ἢ τὸ τῷ
ἀγαθῷ ἐναντίον, ἔσται ἀγαθὸν τὸ ἐναντίον τῷ τοῦ ἀγαθοῦ
ἐναντίῳ. Δῆλον οὖν ὅτι αὐτῷ κέχρηται.

Ἔτι εἰ τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον [k] ἀποδιδοὺς μὴ ἀπο- 7
δέδωκεν οὗ [l] ἐστὶ στέρησις, οἷον τῆς ἕξεως ἢ τοῦ ἐναντίου ἢ
[m] ὁτουοῦν ἐστὶν ἡ στέρησις· καὶ εἰ μὴ ἐν ᾧ πέφυκε γίνεσθαι
προσέθηκεν, ἢ ἁπλῶς ἢ ἐν ᾧ [n] πρώτῳ πέφυκε γίνεσθαι, οἷον
[o] εἰ τὴν ἄγνοιαν [p] εἰπὼν στέρησιν μὴ ἐπιστήμης στέρησιν
εἶπεν, ἢ μὴ προσέθηκεν ἐν ᾧ πέφυκε γίνεσθαι, ἢ προσθεὶς μὴ

[r] δῆλον] δῆλον οὖν A.B. [s] ὅτι] ὡς C. [t] ἐναντίον om. C.
[v] διὰ] δεῖ διὰ C. [w] λεγομένου ὁρίζεσθαι. οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἑκάτερον δι' C. [x] οὖν] δ' B, om. A. [y] εἶναι om. C. [z] ἀνάγκη C.
[a] εἰπεῖν—στέρησιν] ἐπειδὴ γὰρ ἡ ἀνισότης οὐδενὶ διαφέρει καὶ ἡ στέρησις C. [b] εἴη] ᾖ C. [c] δὲ om. B. [e] δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κακὸν C.
[f] χρῆσθαι συμβαίνει C. [g] εἰ] ἐπεὶ C. [h] τὸ] τὸ τῷ C. [i] κακὸν B.
[k] ἀποδιδοὺς om. A. [l] ἐστὶν ἡ στέρησις C. [m] ὁτουοῦν] εἰ τούτων C.
[n] πέφυκε πρώτῳ C. [o] εἰ om. A.B. [p] στέρησιν εἰπὼν C.

ἐν ᾧ πρώτῳ [q]ἀπέδωκεν, οἷον ὅτι οὐκ ἐν τῷ λογιστικῷ ἀλλ' ἐν ἀνθρώπῳ ἢ ψυχῇ· [r]ἐὰν γὰρ ὁτιοῦν [s]τούτων μὴ ποιήση,
8 ἡμάρτηκεν. Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τὴν τυφλότητα μὴ ὄψεως στέρησιν ἐν ὀφθαλμῷ εἶπεν· δεῖ γὰρ τὸν καλῶς ἀποδιδόντα τὸ τί ἐστι, καὶ τίνος ἐστὶν ἡ στέρησις [t]ἀποδοῦναι καὶ τί ἐστι τὸ ἐστερημένον.

9 Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ μὴ λεγομένου κατὰ στέρησιν στερήσει ὡρίσατο, οἷον καὶ ἐπὶ τῆς ἀγνοίας δόξειεν ἂν ὑπάρχειν ἡ τοιαύτη ἁμαρτία τοῖς μὴ κατ' ἀπόφασιν τὴν ἄγνοιαν λέγουσιν. Τὸ γὰρ μὴ ἔχον ἐπιστήμην οὐ δοκεῖ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ διηπατημένον, διὸ οὔτε τὰ ἄψυχα οὔτε τὰ παιδία φαμὲν ἀγνοεῖν, ὥστ' οὐ κατὰ στέρησιν ἐπιστήμης ἡ ἄγνοια λέγεται.

10 Ἔτι εἰ τῶν ὁμοίων τοῦ ὀνόματος πτώσεων αἱ [v]ὅμοιαι τοῦ λόγου πτώσεις ἐφαρμόττουσιν, οἷον εἰ ὠφέλιμον τὸ ποιητικὸν ὑγιείας, [w]ὠφελίμως τὸ ποιητικῶς ὑγιείας καὶ ὠφεληκὸς τὸ πεποιηκὸς ὑγίειαν.

2 Σκοπεῖν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν ἰδέαν εἰ ἐφαρμόσει ὁ λεχθεὶς ὅρος. Ἐπ' ἐνίων γὰρ οὐ συμβαίνει, οἷον ὡς Πλάτων ὁρίζεται τὸ θνητὸν προσάπτων ἐν τοῖς τῶν ζῴων ὁρισμοῖς· ἡ γὰρ ἰδέα οὐκ ἔσται θνητή, οἷον αὐτοάνθρωπος, ὥστ' οὐκ ἐφαρμόσει ὁ λόγος [x]ἐπὶ τὴν ἰδέαν. Ἁπλῶς δ' οἷς πρόσκειται τὸ ποιητικὸν [y]ἢ παθητικόν, ἀνάγκη διαφωνεῖν ἐπὶ τῆς ἰδέας τὸν ὅρον· ἀπαθεῖς γὰρ καὶ ἀκίνητοι [z]δοκοῦσιν αἱ ἰδέαι τοῖς λέγουσιν [a]ἰδέας εἶναι. Πρὸς δὲ τούτους καὶ οἱ τοιοῦτοι λόγοι χρήσιμοι.

3 Ἔτι [b]εἰ τῶν καθ' ὁμωνυμίαν λεγομένων ἕνα λόγον [c]ἁπάντων κοινὸν [d]ἀπέδωκεν. Συνώνυμα γὰρ ὧν εἷς ὁ κατὰ τοὔνομα λόγος, ὥστ' οὐδενὸς τῶν ὑπὸ τοὔνομα ὁ [e]ἀποδοθεὶς

[q] ἀποδέδωκεν C. [r] ἂν C. [s] τῶν τοιούτων C. [t] ἀποδιδόναι C. [v] ὅμοιοι C. [w] ὠφελίμως τὸ π. ὑγ. om. C. [x] ἐπὶ τὴν ἰδέαν ὁ λόγος. ἁπλῶς δ' ἐν οἷς C. [y] ἢ παθητικὸν om. C. [z] δοκοῦσιν εἶναι αἱ C. [a] ἰδέας. πρὸς δὲ τοὺς τοιούτους C. [b] εἰ] ἐπὶ corr. B. [c] πάντων C. [d] ἀποδέδωκε C. [e] ἀποθεὶς C.

ὅρος. [x] εἰ δὴ ὁμοίως ἐπὶ πᾶν τὸ ὁμώνυμον ἐφαρμόττει. Πέπονθε δὲ τοῦτο καὶ ὁ Διονυσίου τῆς ζωῆς ὅρος, εἴπερ ἐστὶ κίνησις γένους θρεπτοῦ σύμφυτος παρακολουθοῦσα· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τοῦτο τοῖς ζῴοις ἢ τοῖς φυτοῖς ὑπάρχει· ἡ δὲ ζωὴ οὐ καθ' ἓν εἶδος δοκεῖ λέγεσθαι, ἀλλ' ἑτέρα μὲν τοῖς [y] ζῴοις ἑτέρα δὲ τοῖς φυτοῖς [z] ὑπάρχειν. Ἐνδέχεται μὲν οὖν καὶ κατὰ προαίρεσιν οὕτως ἀποδοῦναι τὸν ὅρον ὡς συνωνύμου καὶ καθ' ἓν εἶδος πάσης τῆς ζωῆς λεγομένης· οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ συνορῶντα τὴν [a] ὁμωνυμίαν, καὶ θατέρου βουλόμενον τὸν ὁρισμὸν ἀποδοῦναι, λαθεῖν μὴ ἴδιον ἀλλὰ κοινὸν ἀμφοῖν λόγον ἀποδόντα. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον, [b] εἰ ὁποτερωσοῦν πεποίηκεν, ἡμάρτηκεν. 4 Ἐπεὶ δ' ἔνια λανθάνει τῶν ὁμωνύμων, ἐρωτῶντι μὲν ὡς συνωνύμοις χρηστέον (οὐ γὰρ ἐφαρμόσει ὁ θατέρου [c] ὅρος ἐπὶ θάτερον, ὥστε δόξει οὐχ ὡρίσθαι κατὰ τρόπον· δεῖ γὰρ ἐπὶ [d] πᾶν τὸ συνώνυμον ἐφαρμόττειν), αὐτῷ δ' ἀποκρινομένῳ διαιρετέον. Ἐπεὶ δ' ἔνιοι τῶν ἀποκρινομένων τὸ μὲν συνώνυμον ὁμώνυμόν φασιν εἶναι, ὅταν μὴ ἐφαρμόττῃ ἐπὶ πᾶν ὁ ἀποδοθεὶς λόγος, τὸ δ' ὁμώνυμον συνώνυμον, ἐὰν ἐπ' [e] ἄμφω ἐφαρμόττῃ, προδιομολογητέον ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἢ προσυλλογιστέον ὅτι ὁμώνυμον ἢ συνώνυμον, ὁπότερον ἂν ᾖ· μᾶλλον γὰρ συγχωροῦσιν οὐ προορῶντες τὸ συμβησόμενον. Ἂν δὲ μὴ γενομένης ὁμολογίας 5 φῇ τις τὸ συνώνυμον ὁμώνυμον εἶναι διὰ τὸ μὴ ἐφαρμόττειν καὶ ἐπὶ [f] τοῦτο τὸν ἀποδοθέντα λόγον, σκοπεῖν εἰ ὁ τούτου λόγος ἐφαρμόττει καὶ ἐπὶ τὰ λοιπά· [g] δῆλον γὰρ ὅτι συνώνυμον [h] ἂν εἴη τοῖς λοιποῖς. Εἰ δὲ μή, πλείους ἔσονται ὁρισμοὶ τῶν λοιπῶν· δύο γὰρ οἱ κατὰ τοὔνομα λόγοι ἐφαρμόττουσιν ἐπ' αὐτά, ὅ τε [i] πρότερον ἀποδοθεὶς καὶ ὁ ὕστερον. Πάλιν εἴ τις ὁρισάμενος [k] τῶν πολλαχῶς τι λεγομένων, καὶ τοῦ λόγου μὴ ἐφαρμόττοντος ἐπὶ πάντα, ὅτι μὲν [l] ὁμώνυμον

[x] ἐπειδὴ C. [y] ζῴοις—φυτοῖς om. pr. C. [z] ὑπάρχει C. [a] ὁμ. καθ' ἑτέρου C. [b] εἰ om. C. [c] ὅρος] λόγος C. [d] παντὸς συνωνύμου A, παντὸς συνώνυμον B. [e] ἀμφοῖν C. [f] τούτου C. [g] δῆλον—λοιποῖς om. A. [h] ἂν om. C. [i] πρότερος—ὕστερος C. [k] τι τῶν πολλαχῶς C. [l] ὁμώνυμα C.

μὴ λέγοι, τὸ δ' ὄνομα [m]μὴ φαίη [n]ἐπὶ πάντα ἐφαρμόττειν, ὅτι οὐδ' ὁ λόγος, ῥητέον πρὸς τὸν τοιοῦτον ὅτι τῇ μὲν ὀνομασίᾳ δεῖ χρῆσθαι τῇ παραδεδομένῃ [o]καὶ παρεπομένῃ καὶ μὴ κινεῖν τὰ τοιαῦτα, ἔνια δ' οὐ λεκτέον ὁμοίως τοῖς πολλοῖς.

11 Ἐὰν δὲ τῶν συμπεπλεγμένων τινὸς ἀποδοθῇ [p]ὅρος, σκοπεῖν ἀφαιροῦντα τὸν θατέρου τῶν συμπεπλεγμένων λόγον, εἰ καὶ ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ· εἰ γὰρ μή, δῆλον ὅτι οὐδ' ὁ ὅλος τοῦ ὅλου. Οἷον εἰ [q]ὡρίσατο γραμμὴν πεπερασμένην εὐθεῖαν πέρας ἐπιπέδου [r]ἔχοντος πέρατα, οὗ τὸ μέσον ἐπιπροσθεῖ τοῖς πέρασιν, εἰ τῆς πεπερασμένης [s]γραμμῆς ὁ λόγος ἐστὶ πέρας ἐπιπέδου [t]ἔχοντος πέρατα, τοῦ εὐθέος [v]δεῖ εἶναι τὸ λοιπόν, οὗ τὸ μέσον ἐπιπροσθεῖ τοῖς πέρασιν. Ἀλλ' ἡ ἄπειρος οὔτε μέσον οὔτε πέρατα ἔχει, εὐθεῖα δ' ἐστίν, ὥστ' οὐκ ἔστιν ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ λόγος.

2 Ἔτι εἰ συνθέτου ὄντος τοῦ ὁριζομένου ἰσόκωλος ὁ λόγος ἀπεδόθη τῷ ὁριζομένῳ. Ἰσόκωλος [w]δὲ λέγεται ὁ λόγος εἶναι, ὅταν ὅσαπερ [x]ἂν ᾖ τὰ συγκείμενα, τοσαῦτα [y]καὶ ἐν τῷ λόγῳ ὀνόματα καὶ ῥήματα ᾖ. Ἀνάγκη [z]γὰρ τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς τοιούτοις μεταλλαγὴν γίνεσθαι, [a]ἢ πάντων ἢ τινῶν, [b]ἐπειδὴ [c]οὐδὲν πλείω νῦν ἢ πρότερον ὀνόματα εἴρηται· δεῖ δὲ τὸν ὁριζόμενον λόγον ἀντὶ τῶν ὀνομάτων ἀποδοῦναι, μάλιστα μὲν πάντων, εἰ δὲ μή, τῶν πλείστων. [d]Οὕτω γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἁπλῶν ὁ τοὔνομα [e]μεταλαβὼν [f]ὡρισμένος ἂν εἴη, οἷον ἀντὶ λωπίου ἱμάτιον.

3 Ἔτι δὲ μείζων ἁμαρτία, εἰ καὶ ἀγνωστοτέρων ὀνομάτων τὴν μετάληψιν ἐποιήσατο, οἷον [g]ἀντὶ ἀνθρώπου λευκοῦ βροτὸν ἀργόν· οὔτε γὰρ ὥρισται ἧττόν τε [h]σαφὲς οὕτω ῥηθέν.

[m] φαίη μὴ C. [n] ἐπὶ πάντα om. A. [o] καὶ παρεπομένῃ om. C. [p] ὁ λόγος C. [q] ὁρίσαιτο A.B. [r] ἔχον A.B. et pr. C. [s] ὁ λόγος γραμμῆς A.B. [t] ἔχον pr. C. [v] τὸ λοιπὸν δεῖ εἶναι C. [w] δ' ὁ λόγος λέγεται C. [x] ἂν om. A.B. [y] καὶ τὰ ἐν C. [z] γὰρ αὐτῶν τῶν B.C. [a] ἢ prius om. C. [b] ἐπεὶ A. [c] οὐθὲν C. [d] οὕτω μὲν γὰρ C. [e] μεταβαλὼν A. [f] οὐχ ὡρισμένος C. [g] ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου C. [h] ἀσαφὲς οὕτω τὸ ῥηθέν C.

Σκοπεῖν δὲ καὶ ἐν τῇ μεταλλαγῇ τῶν ὀνομάτων εἰ οὐ ταὐτὸν ἔτι σημαίνει, οἷον ὁ τὴν θεωρητικὴν ἐπιστήμην ὑπόληψιν θεωρητικὴν εἰπών. Ἡ γὰρ ὑπόληψις τῇ ἐπιστήμῃ οὐ ταὐτόν, [i]δεῖ δέ γε, εἴπερ μέλλει καὶ τὸ ὅλον ταὐτὸν εἶναι· τὸ μὲν γὰρ θεωρητικὸν κοινὸν ἐν [k]ἀμφοτέροιν τοῖν λόγοιν ἐστί, τὸ δὲ λοιπὸν διάφορον. 4

Ἔτι εἰ θατέρου τῶν ὀνομάτων τὴν μετάληψιν ποιούμενος 5
μὴ τῆς διαφορᾶς ἀλλὰ τοῦ γένους τὴν μεταλλαγὴν ἐποιήσατο, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ἀρτίως ῥηθέντος. Ἀγνωστότερον γὰρ ἡ θεωρητικὴ τῆς ἐπιστήμης· τὸ μὲν γὰρ γένος, τὸ δὲ διαφορά, πάντων δὲ γνωριμώτατον τὸ γένος· ὥστ' οὐ τοῦ γένους ἀλλὰ τῆς διαφορᾶς ἔδει τὴν μετάληψιν ποιήσασθαι, ἐπειδὴ ἀγνωστότερόν ἐστιν. Ἢ τοῦτο μὲν γελοῖον [l]τὸ ἐπιτίμημα· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὴν μὲν διαφορὰν τῷ γνωριμωτάτῳ ὀνόματι εἰρῆσθαι, τὸ δὲ γένος μή· οὕτω δ' ἐχόντων δῆλον ὅτι τοῦ γένους καὶ οὐ τῆς διαφορᾶς κατὰ τοὔνομα [m]καὶ τὴν μετάληψιν ποιητέον. Εἰ δὲ μὴ ὄνομα ἀντ' ὀνόματος ἀλλὰ λόγον ἀντ' ὀνόματος [n]μεταλαμβάνει, δῆλον ὅτι τῆς διαφορᾶς μᾶλλον ἢ τοῦ γένους ὁρισμὸν ἀποδοτέον, ἐπειδὴ τοῦ γνωρίσαι χάριν ὁ ὁρισμὸς ἀποδίδοται· ἧττον γὰρ ἡ διαφορὰ τοῦ γένους γνώριμον.

Εἰ δὲ τῆς διαφορᾶς τὸν ὅρον ἀποδέδωκε, σκοπεῖν εἰ καὶ 12
ἄλλου τινὸς κοινὸς ὁ ἀποδοθεὶς [o]ὅρος, οἷον ὅταν περιττὸν ἀριθμὸν [p]ἀριθμὸν μέσον ἔχοντα εἴπῃ, [q]ἐπιδιοριστέον τὸ πῶς μέσον ἔχοντα. Ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς κοινὸς ἐν ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις ὑπάρχει, τοῦ δὲ περιττοῦ μετείληπται ὁ λόγος. Ἔχει δὲ καὶ γραμμὴ καὶ σῶμα μέσον, οὐ περιττὰ ὄντα. Ὥστ' οὐκ ἂν [r]εἴη ὁρισμὸς οὗτος τοῦ περιττοῦ. Εἰ δὲ πολλαχῶς λέγεται τὸ μέσον ἔχον, διοριστέον τὸ πῶς μέσον ἔχον. Ὥστ' ἢ ἐπιτίμησις ἔσται, ἢ συλλογισμὸς ὅτι οὐχ ὥρισται.

[i] ἔδει B. et corr. C. [k] ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις B.C. [l] τὸ om. C. [m] καὶ ante τὴν om. B. [n] ἀντιμεταλαμβάνει A.B. [o] ὁρισμὸς B.C. [p] ἀριθμὸν alterum om. pr. C. [q] ἐπιδιοριστέον—ἔχοντα om. C. [r] εἴη ὁ ὁρισμὸς C.

2 Πάλιν εἰ οὗ μὲν τὸν λόγον ἀποδίδωσι τῶν ὄντων ἐστί, τὸ δ' ὑπὸ τὸν λόγον μὴ τῶν ὄντων, οἷον εἰ τὸ λευκὸν ὡρίσατο χρῶμα [s]πυρὶ μεμιγμένον· ἀδύνατον γὰρ τὸ ἀσώματον μεμῖχθαι σώματι, ὥστ' οὐκ ἂν εἴη χρῶμα πυρὶ μεμιγμένον· λευκὸν δ' ἔστιν.

3 Ἔτι ὅσοι μὴ διαιροῦσιν ἐν τοῖς πρός τι πρὸς ὃ λέγεται, ἀλλ' ἐν πλείοσι περιλαβόντες [t]εἶπαν, ἢ ὅλως ἢ ἐπί τι ψεύδονται, οἷον εἴ τις τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ὄντος εἶπεν. Εἰ μὲν γὰρ μηδενὸς τῶν ὄντων [v]ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη, δῆλον ὅτι ὅλως ἔψευσται, εἰ δὲ τινὸς μὲν τινὸς δὲ μή, ἐπί τι ἔψευσται· δεῖ γὰρ παντός, εἴπερ καθ' αὑτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς [w]ὄντος [x]εἶναι λέγεται, καθάπερ [y]ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει τῶν πρός τι· πᾶν γὰρ ἐπιστητὸν πρὸς ἐπιστήμην λέγεται. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐπειδὴ ἀντιστρέφει πάντα τὰ

4 πρός τι. Ἔτι εἴπερ [z]ὁ μὴ καθ' αὑτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς τὴν ἀπόδοσιν ποιούμενος ὀρθῶς ἀποδίδωσιν, οὐ πρὸς ἓν ἀλλὰ πρὸς πλείω ἕκαστον ἂν τῶν πρός τι λέγοιτο. Οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸ αὐτὸ καὶ ὂν καὶ λευκὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι, ὥστε πρὸς ὁποιονοῦν τούτων [a]ἀποδιδοὺς ὀρθῶς ἂν εἴη ἀποδιδούς, εἴπερ ὁ κατὰ συμβεβηκὸς ἀποδιδοὺς ὀρθῶς ἀποδίδωσιν. Ἔτι δ' ἀδύνατον τὸν τοιοῦτον λόγον ἴδιον τοῦ ἀποδοθέντος εἶναι· οὐ γὰρ μόνον ἡ ἰατρικὴ ἀλλὰ καὶ τῶν [b]ἄλλων ἐπιστημῶν αἱ πολλαὶ πρὸς ὂν λέγονται, ὥσθ' ἑκάστη ὄντος ἐπιστήμη ἔσται. Δῆλον οὖν ὅτι ὁ τοιοῦτος οὐδεμιᾶς [c]ἐστὶν ἐπιστήμης ὁρισμός· ἴδιον γὰρ καὶ οὐ κοινὸν δεῖ τὸν ὁρισμὸν εἶναι.

5 Ἐνίοτε δ' ὁρίζονται οὐ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα εὖ ἔχον ἢ τετελεσμένον. Τοιοῦτος δ' ὁ τοῦ ῥήτορος καὶ ὁ τοῦ κλέπτου ὅρος, εἴπερ ἐστὶ ῥήτωρ μὲν ὁ δυνάμενος τὸ ἐν ἑκάστῳ πιθανὸν θεωρεῖν καὶ μηδὲν [d]παραλείπειν, κλέπτης δ'

[s] πῦρ pr. C. [t] εἶπον C. [v] ἡ om. A.B. [w] ὄντος om. A. [x] εἶναι om. C. [y] ἐπὶ] καὶ ἐπὶ C. [z] ὁ om. A. [a] ἀποδοὺς A.C. [b] ἄλλων δ' ἐπιστημῶν pr. C. [c] ἐπιστήμης ἐστὶν C. [d] παραλιπεῖν B, παραλείπων C.

ὁ λάθρᾳ λαμβάνων· δῆλον γὰρ ὅτι τοιοῦτος ὢν ἑκάτερος ὁ μὲν ἀγαθὸς ῥήτωρ ὁ δ' ἀγαθὸς κλέπτης ἔσται· οὐ γὰρ ὁ λάθρᾳ λαμβάνων ἀλλ' ὁ βουλόμενος λάθρᾳ λαμβάνειν κλέπτης ἐστίν.

Πάλιν εἰ τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν ὡς ποιητικὸν ἢ πρακτικὸν ἢ 6
[c]ὁπωσοῦν δι' ἄλλο αἱρετὸν ἀποδέδωκεν, οἷον τὴν δικαιοσύνην νόμων σωστικὴν εἰπὼν ἢ τὴν σοφίαν ποιητικὴν εὐδαιμονίας· τὸ γὰρ ποιητικὸν ἢ [d]σωστικὸν τῶν δι' ἄλλο αἱρετῶν. Ἢ οὐδὲν μὲν κωλύει τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν καὶ δι' ἄλλο εἶναι αἱρετόν, οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἡμάρτηκεν ὁ οὕτως ὁρισάμενος τὸ δι' αὐτὸ αἱρετόν· ἑκάστου γὰρ τὸ βέλτιστον ἐν τῇ οὐσίᾳ μάλιστα, βέλτιον δὲ τὸ δι' αὐτὸ [e]αἱρετὸν εἶναι τοῦ δι' ἕτερον, ὥστε τοῦτο καὶ τὸν ὁρισμὸν ἔδει μᾶλλον σημαίνειν.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τινος ὁρισμὸν ἀποδιδοὺς τάδε ἢ τὸ ἐκ 13
τούτων ἢ τόδε μετὰ τοῦδε ὡρίσατο. Εἰ μὲν γὰρ τάδε, συμβήσεται ἀμφοῖν καὶ μηδετέρῳ ὑπάρχειν, οἷον εἰ τὴν δικαιοσύνην σωφροσύνην καὶ ἀνδρίαν ὡρίσατο· δύο γὰρ ὄντων [f]ἐὰν ἑκάτερος θάτερον [g]ἔχῃ, ἀμφότεροι δίκαιοι ἔσονται καὶ οὐδέτερος, [h]ἐπειδὴ ἀμφότεροι μὲν ἔχουσι δικαιοσύνην, ἑκάτερος δ' οὐκ ἔχει. Εἰ δὲ μήπω τὸ εἰρημένον σφόδρα ἄτοπον διὰ τὸ καὶ ἐπ' ἄλλων συμβαίνειν τὸ τοιοῦτον (οὐδὲν γὰρ κωλύει ἀμφοτέρους ἔχειν μνᾶν μηδετέρου ἔχοντος), ἀλλ' οὖν [i]τό γε τἀναντία ὑπάρχειν αὐτοῖς παντελῶς ἄτοπον ἂν δόξειεν εἶναι. Συμβήσεται δὲ τοῦτο, ἐὰν ὁ μὲν αὐτῶν σωφροσύνην καὶ δειλίαν ἔχῃ, ὁ δὲ ἀνδρίαν καὶ ἀκολασίαν· [k]ἄμφω γὰρ δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ἕξουσιν. Εἰ γὰρ ἡ δικαιοσύνη σωφροσύνη καὶ ἀνδρία ἐστίν, ἡ ἀδικία δειλία καὶ ἀκολασία [l]ἔσται. Ὅλως τε ὅσα ἔστιν ἐπιχειρεῖν ὅτι οὐ ταὐτόν ἐστι τὰ μέρη καὶ τὸ ὅλον, πάντα χρήσιμα πρὸς τὸ νῦν εἰρημένον· ἔοικε γὰρ ὁ οὕτως ὁριζόμενος τὰ μέρη τῷ ὅλῳ ταὐτὰ φάσκειν εἶναι. Μάλιστα δ' οἰκεῖοι γίνονται οἱ λόγοι, ἐφ' ὅσων κατά-

[c] ὅλως οὖν B. [d] διασωστικὸν C. [e] εἶναι αἱρετὸν C. [f] εἰ C. [g] ἔχοι C. [h] ἐπεὶ C. [i] τό om. B. [k] ἀμφότεροι C. [l] ἐστίν C.

δῆλός ἐστιν [m] ἡ τῶν μερῶν σύνθεσις, καθάπερ ἐπ᾽ οἰκίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων· δῆλον γὰρ ὅτι τῶν μερῶν ὄντων οὐδὲν κωλύει τὸ ὅλον μὴ εἶναι, ὥστ᾽ οὐ ταὐτὸν τὰ μέρη τῷ ὅλῳ.

3 Εἰ δὲ μὴ ταῦτα ἀλλὰ [n] τὸ ἐκ τούτων ἔφησεν εἶναι τὸ ὁριζόμενον, πρῶτον μὲν ἐπισκοπεῖν εἰ μὴ πέφυκεν ἓν γίνεσθαι ἐκ τῶν εἰρημένων· ἔνια γὰρ οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα ὥστε [o] μηδὲν ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι, οἷον γραμμὴ καὶ ἀριθμός. Ἔτι εἰ τὸ μὲν ὡρισμένον ἐν ἑνί τινι πέφυκε τῷ πρώτῳ γίνεσθαι, ἐξ ὧν δ᾽ ἔφησεν αὐτὸ εἶναι, μὴ ἐν ἑνὶ τῷ πρώτῳ, ἀλλ᾽ ἑκάτερον ἐν ἑκατέρῳ· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἂν [p] εἴη ἐκ τούτων ἐκεῖνο· ἐν οἷς γὰρ τὰ μέρη, καὶ τὸ ὅλον ἀνάγκη ὑπάρχειν,

4 ὥστ᾽ οὐκ ἐν ἑνὶ τὸ ὅλον πρώτῳ, ἀλλ᾽ ἐν πλείοσιν. Εἰ δὲ καὶ τὰ μέρη καὶ τὸ ὅλον ἐν ἑνί [q] τινι πρώτῳ, σκοπεῖν εἰ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἀλλ᾽ ἐν ἑτέρῳ τὸ ὅλον καὶ ἐν ἑτέρῳ τὰ μέρη. Πάλιν εἰ τῷ ὅλῳ συμφθείρεται τὰ μέρη· ἀνάπαλιν γὰρ δεῖ συμβαίνειν, τῶν μερῶν φθαρέντων φθείρεσθαι τὸ ὅλον· τοῦ δ᾽ ὅλου φθαρέντος οὐκ [r] ἀναγκαῖον καὶ τὰ μέρη ἐφθάρθαι. Ἢ εἰ τὸ μὲν ὅλον ἀγαθὸν ἢ κακόν, τὰ [s] δὲ μηδέτερα, ἢ ἀνάπαλιν τὰ μὲν ἀγαθὰ ἢ κακά, τὸ δ᾽ ὅλον μηδέτερον· οὔτε γὰρ ἐκ [t] μηδετέρου [v] δυνατὸν ἢ ἀγαθόν τι ἢ κακὸν γενέσθαι, οὔτ᾽

5 ἐκ κακῶν ἢ ἀγαθῶν μηδέτερον. Ἢ εἰ μᾶλλον μὲν θάτερον ἀγαθὸν ἢ θάτερον κακόν, τὸ δ᾽ ἐκ τούτων μὴ μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ κακόν, οἷον εἰ ἡ ἀναίδεια ἐξ ἀνδρίας καὶ ψευδοῦς δόξης. Μᾶλλον γὰρ ἀγαθὸν ἡ ἀνδρία ἢ κακὸν ἡ ψευδὴς δόξα· ἔδει οὖν καὶ [w] τὸ ἐκ τούτων ἀκολουθεῖν τῷ μᾶλλον, καὶ εἶναι ἢ ἁπλῶς ἀγαθὸν ἢ μᾶλλον ἀγαθὸν ἢ κακόν. Ἢ τοῦτο μὲν οὐκ ἀναγκαῖον, ἐὰν μὴ ἑκάτερον ᾖ καθ᾽ αὑτὸ ἀγαθὸν ἢ κακόν· πολλὰ γὰρ τῶν ποιητικῶν καθ᾽ αὑτὰ μὲν οὐκ ἔστιν ἀγαθά, μιχθέντα δέ, ἢ ἀνάπαλιν, ἑκάτερον μὲν ἀγαθόν, μιχθέντα

[m] ἡ τῶν μερῶν ἐστι C. [n] τὸ prius om. C. [o] μηθὲν C. [p] εἴη τὸ ἐκ C. [q] τινι τῷ πρώτῳ C. [r] ἀνάγκη C. [s] δὲ] δὲ μέρη C. [t] μηδετέρων C. [v] δυνατὸν post γίγνεσθαι (ita enim) C. [w] τὸ B.

δὲ [y] κακὸν ἢ οὐδέτερον. Μάλιστα δὲ καταφανὲς τὸ νῦν ῥηθὲν ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶν [z] καὶ νοσωδῶν· ἔνια γὰρ τῶν φαρμάκων οὕτως ἔχει ὥσθ' ἑκάτερον μὲν εἶναι ἀγαθόν, [a] ἐὰν δ' ἄμφω δοθῇ [b] μιχθέντα, κακόν.

Πάλιν εἰ ἐκ βελτίονος καὶ χείρονος ὂν μή ἐστι τὸ ὅλον 6 τοῦ [c] μὲν βελτίονος χεῖρον, τοῦ δὲ χείρονος βέλτιον. Ἢ οὐδὲ τοῦτ' ἀναγκαῖον, [d] ἐὰν μὴ καθ' αὑτὰ ᾖ [e] τὰ ἐξ ὧν σύγκειται ἀγαθά, [f] ἀλλ' οὐδὲν κωλύει τὸ ὅλον μὴ γίνεσθαι ἀγαθόν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἀρτίως ῥηθέντων.

Ἔτι εἰ συνώνυμον τὸ ὅλον θατέρῳ· οὐ δεῖ γάρ, καθάπερ 7 οὐδ' ἐπὶ τῶν συλλαβῶν· οὐδενὶ γὰρ τῶν στοιχείων ἐξ ὧν σύγκειται ἡ συλλαβὴ [g] συνώνυμός ἐστιν.

Ἔτι εἰ μὴ εἴρηκε τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως. Οὐ γὰρ 8 αὔταρκες πρὸς τὸ γνωρίσαι τὸ εἰπεῖν ἐκ τούτων· οὐ γὰρ τὸ ἐκ τούτων, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἐκ τούτων [h] ἑκάστου τῶν συνθέτων [i] ἡ οὐσία, καθάπερ ἐπ' οἰκίας· οὐ γὰρ ἂν ὁπωσοῦν συντεθῇ ταῦτα, οἰκία [k] ἐστίν.

Εἰ δὲ τόδε μετὰ τοῦδε ἀποδέδωκε, πρῶτον μὲν ῥητέον ὅτι 9 τόδε μετὰ τοῦδε [l] ἢ τοῖσδε ταὐτὸν ἢ [m] τῷ ἐκ τῶνδε· ὁ γὰρ λέγων μέλι μεθ' ὕδατος ἤτοι μέλι καὶ ὕδωρ λέγει ἢ τὸ ἐκ μέλιτος καὶ ὕδατος, ὥστ' [n] ἐὰν ὁποτερῳοῦν τῶν εἰρημένων ταὐτὸν ὁμολογήσῃ εἶναι [o] τὸ τόδε [p] μετὰ τοῦδε, [q] ταὐτὰ ἁρμόσει λέγειν ἅπερ πρὸς ἑκάτερον τούτων ἔμπροσθεν εἴρηται. Ἔτι διελόμενον [r] ὁσαχῶς λέγεται ἕτερον μεθ' ἑτέρου, σκοπεῖν εἰ μηδαμῶς τόδε μετὰ τοῦδε. Οἷον εἰ λέγεται ἕτερον 10 μεθ' ἑτέρου ἢ ὡς ἔν τινι ταὐτῷ δεκτικῷ, καθάπερ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία ἐν ψυχῇ, ἢ ἐν τόπῳ [s] τῷ αὐτῷ ἢ ἐν χρόνῳ τῷ αὐτῷ, μηδαμῶς δ' ἀληθὲς τὸ [t] εἰρημένον ἐπὶ τούτων, δῆλον ὅτι οὐδενὸς ἂν εἴη ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμός, [v] ἐπειδὴ οὐδαμῶς τόδε

[y] κακὰ B.C. [z] καὶ] καὶ τῶν C. [a] ἂν C. [b] μιχθέντα δοθῇ C. [c] μὲν om. D. [d] ἂν C. [e] τὰ om. C. [f] ἀλλ'] ἐπὶ γὰρ τῶν μὴ καθ' αὑτὰ ἀγαθῶν rc. C. [g] συνώνυμόν C. [h] ἑκάστωι C. [i] ἡ om. C. [k] ἔσται C. [l] ἢ τὸ τοῖσδε C. [m] τῷ] τὸ A. [n] ἂν C. [o] τὸ om. corr. C. [p] μετὰ τοῦδε om. pr. C. [q] ταῦτα ἁρμόττει C. [r] ποσαχῶς C. [s] τῷ αὐτῷ om. C. [t] ἐπὶ τούτων εἰρημένον C. [v] ἐπεὶ C.

μετὰ τοῦδέ ἐστιν. Εἰ δὲ τῶν [w] διαιρεθέντων ἀληθὲς τὸ ἐν
[x] ταὐτῷ χρόνῳ ἑκάτερον ὑπάρχειν, σκοπεῖν εἰ ἐνδέχεται μὴ
πρὸς ταὐτὸν [y] λέγεσθαι ἑκάτερον. Οἷον εἰ τὴν ἀνδρίαν ὡρί-
σατο τόλμαν μετὰ διανοίας ὀρθῆς· ἐνδέχεται γὰρ τόλμαν
μὲν ἔχειν τοῦ ἀποστερεῖν, ὀρθὴν δὲ διάνοιαν περὶ τὰ ὑγιεινά·
ἀλλ' [z] οὐδέπω ἀνδρεῖος ὁ ἐν [a] τῷ αὐτῷ χρόνῳ τόδε μετὰ τοῦδε
11 ἔχων. Ἔτι εἰ καὶ πρὸς ταὐτὸν ἄμφω λέγεται, οἷον πρὸς
τὰ ἰατρικά· οὐδὲν γὰρ κωλύει καὶ τόλμαν καὶ ὀρθὴν διάνοιαν
ἔχειν πρὸς τὰ ἰατρικά· ἀλλ' ὅμως [b] οὐδ' οὗτος ἀνδρεῖος ὁ τόδε
μετὰ τοῦδε ἔχων. Οὔτε γὰρ πρὸς ἕτερον [c] αὐτῶν ἑκάτερον
δεῖ λέγεσθαι οὔτε πρὸς ταὐτὸν τὸ τυχόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τῆς
ἀνδρίας τέλος, οἷον [d] πρὸς τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους ἢ εἴ τι
μᾶλλον τούτου τέλος.
12 Ἔνια δὲ τῶν οὕτως ἀποδιδομένων οὐδαμῶς ὑπὸ τὴν εἰρη-
μένην πίπτει διαίρεσιν, οἷον εἰ ἡ ὀργὴ [e] λύπη μεθ' ὑπολή-
ψεως τοῦ ὀλιγωρεῖσθαι. Ὅτι γὰρ διὰ τὴν ὑπόληψιν τὴν
τοιαύτην ἡ λύπη γίνεται, τοῦτο βούλεται δηλοῦν· τὸ δὲ διὰ
[f] τόδε γίνεσθαί τι οὐκ ἔστι [g] ταὐτὸν τῷ μετὰ τούτου τόδ'
εἶναι κατ' οὐδένα τῶν εἰρημένων τρόπων.
14 Πάλιν εἰ τὴν τούτων σύνθεσιν εἴρηκε τὸ ὅλον, οἷον τῆς
ψυχῆς καὶ [h] τοῦ σώματος σύνθεσιν ζῷον, πρῶτον μὲν σκο-
πεῖν εἰ μὴ εἴρηκε ποία σύνθεσις, καθάπερ εἰ σάρκα ὁριζόμενος
ἢ ὀστοῦν τὴν πυρὸς καὶ γῆς καὶ ἀέρος [i] εἶπε σύνθεσιν. Οὐ
γὰρ ἀπόχρη [k] τὸ σύνθεσιν εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ ποία τις προσ-
διοριστέον· οὐ γὰρ ὁπωσοῦν συντεθέντων τούτων σὰρξ γίνε-
ται, ἀλλ' οὑτωσὶ μὲν συντεθέντων σάρξ, οὑτωσὶ δ' ὀστοῦν.
2 Ἔοικε δ' οὐδ' εἶναι τὸ παράπαν συνθέσει ταὐτὸν οὐδέτερον
τῶν εἰρημένων· συνθέσει μὲν γὰρ πάσῃ διάλυσις ἐναντίον, τῶν
δ' εἰρημένων [l] οὐδετέρῳ οὐδέν. [m] Ἔτι εἰ ὁμοίως πιθανὸν πᾶν

[w] διαιρεθέντων ὁσαχῶς λέγεται ἕτερον μεθ' ἑτέρου ἀληθὲς corr. A.C. [x] αὐτῶι A, τῶ αὐτῶ C. [y] ἑκάτερον λέγεσθαι C. [z] οὔπω C. [a] ταὐτῶ C. [b] οὐδ' οὕτως, idque supra versum, C. [c] ἑκάτερον αὐτῶν C. [d] πρὸς om. C. [e] λύπη ἀποδοθῇ μεθ' C. [f] τόδε] τοῦτο C. [g] ταυτὸ B. [h] τοῦ om. C. [i] σύνθεσιν εἶπεν C. [k] τὸ om. C. [l] οὐδέτερον B. [m] ἔτι δ' εἰ C.

τὸ σύνθετον σύνθεσιν εἶναι ἢ μηδέν, τῶν δὲ ζῴων ἕκαστον
σύνθετον ὂν μή ἐστι σύνθεσις, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδὲν τῶν συν-
θέτων σύνθεσις ἂν εἴη.

Πάλιν εἰ ὁμοίως ἔν τινι πέφυκεν ὑπάρχειν τἀναντία, ὥρι- 3
σται δὲ διὰ θατέρου, δῆλον ὅτι [n] οὐχ ὥρισται. Εἰ δὲ μή,
πλείους τοῦ αὐτοῦ συμβήσεται ὁρισμοὺς εἶναι· τί γὰρ μᾶλ-
λον ὁ διὰ τούτου ἢ [o] ὁ διὰ τοῦ ἑτέρου ὁρισάμενος εἴρηκεν,
[p] ἐπειδὴ ὁμοίως ἀμφότερα πέφυκε γίνεσθαι [q] ἐν αὐτῷ; τοι-
οῦτος δ' ὁ τῆς ψυχῆς ὅρος, εἰ ἔστιν οὐσία ἐπιστήμης δεκτική·
Ὁμοίως γὰρ καὶ ἀγνοίας ἐστὶ δεκτική.

Δεῖ δὲ [r] καὶ ἐὰν μὴ πρὸς ὅλον ἔχῃ τις ἐπιχειρεῖν τὸν 4
ὁρισμὸν διὰ τὸ μὴ γνώριμον εἶναι τὸ ὅλον, πρὸς τῶν μερῶν
τι ἐπιχειρεῖν, [s] ἐὰν ᾖ γνώριμον καὶ μὴ καλῶς [t] ἀποδεδομένον
φαίνηται· τοῦ γὰρ μέρους ἀναιρεθέντος καὶ ὁ πᾶς ὁρισμὸς
ἀναιρεῖται. Ὅσοι [v] τ' ἀσαφεῖς τῶν ὁρισμῶν, [w] συνδιορθώ-
σαντα καὶ [x] συσχηματίσαντα πρὸς τὸ δηλοῦν τι καὶ ἔχειν
ἐπιχείρημα, οὕτως ἐπισκοπεῖν· ἀναγκαῖον γὰρ τῷ ἀποκρινο-
μένῳ ἢ δέχεσθαι τὸ ἐκλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος, ἢ
αὐτὸν διασαφῆσαι τί ποτε τυγχάνει τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ
λόγου. Ἔτι καθάπερ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις νόμον [y] εἰώθασιν 5
ἐπεισφέρειν, κἂν ᾖ βελτίων ὁ [z] ἐπεισφερόμενος, ἀναιροῦσι
τὸν ἔμπροσθεν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν ποιητέον [a] καὶ αὐ-
τὸν [b] ὁρισμὸν ἕτερον οἰστέον· ἐὰν γὰρ φαίνηται βελτίων καὶ
μᾶλλον δηλῶν τὸ ὁριζόμενον, δῆλον ὅτι ἀνῃρημένος ἔσται ὁ
κείμενος, ἐπειδὴ οὐκ εἰσὶ [c] πλείους τοῦ αὐτοῦ ὁρισμοί.

Πρὸς ἅπαντας δὲ τοὺς [d] ὁρισμοὺς οὐκ ἐλάχιστον στοιχεῖον 6
τὸ πρὸς ἑαυτὸν εὐστόχως ὁρίσασθαι τὸ προκείμενον [e] ἢ κα-
λῶς εἰρημένον ὅρον ἀναλαβεῖν· ἀνάγκη γάρ, ὥσπερ πρὸς
παράδειγμα θεώμενον, τό τ' ἐλλεῖπον ὧν προσῆκεν ἔχειν τὸν

[n] οὐχ ὥρισται] οὐκ ἔσται C. [o] ὁ διὰ post ἢ om. C. [p] ἐπειδὴ C. [q] ἐν om. C. [r] καὶ ἐὰν] κἂν C. [s] ἂν C. [t] φαίνηται ἀποδεδομένον C. [v] δ' C. [w] συνδιαρθρώσαντα corr. C. [x] σχηματίσαντα C. [y] εἰώθασι νόμον C. [z] εἰσφερόμενος C. [a] καὶ post π. om. C. [b] ἕτερον ὁρισμὸν C. [c] ταυτοῦ πλείονες C. [d] ὅρους C. [e] ἢ καὶ καλῶς C.

ὁρισμὸν καὶ τὸ προσκείμενον περιέργως καθορᾶν, ὥστε μᾶλλον ἐπιχειρημάτων εὐπορεῖν.

Τὰ μὲν οὖν περὶ τοὺς ὁρισμοὺς ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

[f] Η.

1 Πότερον [g] δὲ ταὐτὸν ἢ ἕτερον κατὰ τὸν κυριώτατον τῶν ῥηθέντων περὶ ταὐτοῦ [h] τρόπων (ἐλέγετο δὲ κυριώτατα ταὐτὸν [i] τὸ τῷ ἀριθμῷ ἕν) σκοπεῖν ἔκ τε τῶν πτώσεων καὶ τῶν συστοίχων καὶ τῶν ἀντικειμένων. Εἰ γὰρ ἡ δικαιοσύνη ταὐτὸν τῇ ἀνδρίᾳ, καὶ ὁ δίκαιος τῷ ἀνδρείῳ καὶ [k] τὸ δικαίως τῷ ἀνδρείως. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων· εἰ γὰρ τάδε ταὐτά, [l] καὶ τὰ ἀντικείμενα τούτοις ταὐτὰ καθ' ὁποιανοῦν τῶν λεγομένων ἀντιθέσεων. Οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ τούτῳ [m] ἢ τούτῳ ἀντικείμενον λαβεῖν, ἐπειδὴ [n] ταὐτόν ἐστιν. Πάλιν ἐκ τῶν ποιητικῶν [o] καὶ φθαρτικῶν καὶ γενέσεων καὶ φθορῶν καὶ ὅλως τῶν ὁμοίως ἐχόντων πρὸς ἑκάτερον· ὅσα γὰρ ἁπλῶς ταὐτά, καὶ αἱ γενέσεις [p] αὐτῶν καὶ [q] αἱ φθοραὶ αἱ αὐταί, καὶ τὰ ποιητικὰ καὶ φθαρτικά.

2 Σκοπεῖν δὲ καὶ ὧν θάτερον μάλιστα λέγεται ὁτιοῦν, εἰ καὶ θάτερον [r] τῶν αὐτῶν τούτων κατὰ τὸ αὐτὸ μάλιστα λέγεται, καθάπερ Ξενοκράτης τὸν εὐδαίμονα βίον καὶ τὸν σπουδαῖον ἀποδείκνυσι τὸν αὐτόν, ἐπειδὴ πάντων τῶν βίων αἱρετώτατος ὁ σπουδαῖος καὶ [s] ὁ εὐδαίμων· ἓν γὰρ τὸ αἱρετώτατον καὶ μέγιστον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν

3 τοιούτων. Δεῖ δ' ἑκάτερον ἓν ἀριθμῷ εἶναι τὸ λεγόμενον μέγιστον ἢ αἱρετώτατον. Εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται δεδειγμένον ὅτι ταὐτόν· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον, [t] εἰ ἀνδρειότατοι τῶν Ἑλλήνων Πελοποννήσιοι καὶ Λακεδαιμόνιοι, τοὺς αὐτοὺς εἶναι [w] Πελοποννησίους Λακεδαιμονίοις, ἐπειδὴ οὐχ εἷς ἀριθμῷ

[f] Ἠ Α, ἦτα Β, ζ^τ C. [g] δὲ om. A. [h] τρόπων] τρόπων ῥητέον A, τρόπον ῥητέον C. [i] τὸ om. C. [k] τὸ] τῶι B. [l] καὶ—ταυτὰ om. A. [m] ἢ] ἢ τὸ C. [n] ταυτά C. [o] καὶ τῶν φθαρτ. C. [p] αὐτῶν om. A. [q] αἱ ante φθοραὶ om. C. [r] τῶν αὐτῶν om. C. [s] ὁ post καὶ om. C. [t] εἰ] εἰ οἱ C. [w] πελ. τοῖς λακ. C.

Πελοποννήσιος [x] οὐδὲ Λακεδαιμόνιος. Ἀλλὰ περιέχεσθαι μὲν τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ἀναγκαῖον, καθάπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων. Εἰ δὲ μή, συμβήσεται ἀλλήλων εἶναι βελτίους, ἐὰν μὴ περιέχωνται οἱ ἕτεροι ὑπὸ τῶν ἑτέρων. Ἀναγκαῖον γὰρ τοὺς Πελοποννησίους βελ- 4
τίους εἶναι τῶν Λακεδαιμονίων, εἴπερ μὴ περιέχονται [y] οἱ ἕτεροι ὑπὸ τῶν ἑτέρων· πάντων γὰρ τῶν λοιπῶν εἰσὶ βελτίους. Ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀνάγκη βελτίους εἶναι τῶν Πελοποννησίων· καὶ γὰρ [z] καὶ οὗτοι πάντων τῶν λοιπῶν εἰσὶ βελτίους. Ὥστε ἀλλήλων βελτίους γίνονται. Δῆλον οὖν ὅτι ἓν ἀριθμῷ δεῖ εἶναι [a] τὸ βέλτιστον καὶ μέγιστον λεγόμενον, εἰ [b] μέλλει ὅτι ταὐτὸν ἀποδείκνυσθαι. Διὸ 5
καὶ Ξενοκράτης οὐκ ἀποδείκνυσιν· οὐ γὰρ εἷς ἀριθμῷ ὁ εὐδαίμων [c] οὐδ' ὁ σπουδαῖος βίος, ὥστ' οὐκ ἀναγκαῖον τὸν αὐτὸν εἶναι, [d] διότι ἄμφω αἱρετώτατοι, ἀλλὰ τὸν ἕτερον ὑπὸ τὸν ἕτερον.

Πάλιν σκοπεῖν εἰ ᾧ θάτερον ταὐτόν, καὶ θάτερον· εἰ γὰρ 6
μὴ ἀμφότερα τῷ αὐτῷ ταὐτά, δῆλον ὅτι οὐδ' ἀλλήλοις.

Ἔτι ἐκ τῶν τούτοις συμβεβηκότων, καὶ οἷς ταῦτα συμ- 7
βέβηκεν, ἐπισκοπεῖν· ὅσα γὰρ θατέρῳ συμβέβηκε, καὶ θατέρῳ δεῖ συμβεβηκέναι, καὶ οἷς θάτερον αὐτῶν συμβέβηκε, καὶ θάτερον δεῖ συμβεβηκέναι. Εἰ δέ τι τούτων διαφωνεῖ, δῆλον ὅτι οὐ ταὐτά.

Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ μὴ ἐν ἑνὶ γένει κατηγορίας ἀμφότερα, 8
ἀλλὰ τὸ μὲν ποιὸν τὸ δὲ ποσὸν ἢ πρός τι δηλοῖ. Πάλιν εἰ τὸ γένος ἑκατέρου μὴ ταὐτόν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν τὸ δὲ κακόν, ἢ τὸ μὲν ἀρετὴ τὸ δ' ἐπιστήμη. Ἢ εἰ τὸ μὲν γένος ταὐτόν, αἱ [e] διαφοραὶ δὲ μὴ αἱ αὐταὶ ἑκατέρου κατηγοροῦνται, ἀλλὰ τοῦ μὲν ὅτι θεωρητικὴ ἐπιστήμη, τοῦ δ' ὅτι πρακτική. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον, εἰ τὸ μὲν [f] δέχεται τὸ μᾶλλον τὸ δὲ 9

[x] οὐδὲ] καὶ C. [y] οἱ ἕτεροι om. pr. C. [z] καὶ post γὰρ om. C. [a] τὸν A.B. [b] μέλλοι A.B. [c] οὐδ'] καὶ C. [d] διότι ἄμφω αἱρετώτατοι om. C. [e] δὲ διαφοραὶ C. [f] ἐπιδέχεται C.

μή. ἢ εἰ ἄμφω μὲν δέχεται, μὴ ἅμα δέ, καθάπερ ὁ μᾶλλον ἐρῶν οὐ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ τῆς συνουσίας, ὥστ᾽ οὐ ταὐτὸν ἔρως καὶ ἐπιθυμία συνουσίας.

10 Ἔτι ἐκ τῆς προσθέσεως, εἰ τῷ αὐτῷ ἑκάτερον προστιθέμενον μὴ ποιεῖ τὸ ὅλον [g] ταὐτόν. Ἢ εἰ τοῦ αὐτοῦ ἀφ᾽ ἑκατέρου ἀφαιρεθέντος τὸ λοιπὸν ἕτερον, οἷον εἰ διπλάσιον ἡμίσεος καὶ πολλαπλάσιον ἡμίσεος ταὐτὸν ἔφησεν εἶναι. Ἀφαιρεθέντος γὰρ ἀφ᾽ ἑκατέρου τοῦ ἡμίσεος τὰ λοιπὰ ταὐτὸν ἔδει δηλοῦν, οὐ δηλοῖ δέ· τὸ γὰρ διπλάσιον καὶ πολλαπλάσιον οὐ ταὐτὸν δηλοῖ.

11 [h] Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον εἰ ἤδη τι συμβαίνει ἀδύνατον διὰ τῆς θέσεως, ἀλλὰ καὶ εἰ δυνατὸν ἐξ ὑποθέσεως ὑπάρξαι, καθάπερ τοῖς τὸ κενὸν καὶ τὸ πλῆρες ἀέρος ταὐτὸν [i] φάσκουσιν. Δῆλον γὰρ ὅτι [k] ἐὰν ἐξέλθῃ ὁ ἀήρ, κενὸν μὲν οὐχ [l] ἧσσον ἀλλὰ μᾶλλον ἔσται, πλῆρες δ᾽ ἀέρος οὐκέτι ἔσται. Ὥστε ὑποτεθέντος τινὸς εἴτε ψευδοῦς εἴτ᾽ ἀληθοῦς (οὐδὲν [m] γὰρ διαφέρει) τὸ μὲν ἕτερον ἀναιρεῖται αὐτῶν, τὸ δ᾽ ἕτερον οὔ. Ὥστ᾽ οὐ ταὐτόν.

12 Καθόλου δ᾽ εἰπεῖν, ἐκ τῶν ὁπωσοῦν ἑκατέρου κατηγορουμένων, καὶ ὧν ταῦτα κατηγορεῖται, σκοπεῖν εἴ που διαφωνεῖ· ὅσα γὰρ θατέρου κατηγορεῖται, καὶ θατέρου κατηγορεῖσθαι δεῖ, καὶ ὧν θάτερον κατηγορεῖται, καὶ θάτερον κατηγορεῖσθαι δεῖ.

13 Ἔτι ἐπεὶ [n] πολλαχῶς ταὐτὸν λέγεται, σκοπεῖν εἰ [o] καὶ καθ᾽ ἕτερόν τινα τρόπον ταὐτά ἐστιν· τὰ γὰρ εἴδει ἢ γένει ταὐτὰ [p] ἢ οὐκ ἀνάγκη [q] ἢ οὐκ [r] ἐνδέχεται ἀριθμῷ ταὐτὰ εἶναι, ἐπισκοποῦμεν δὲ πότερον οὕτω ταὐτὰ ἢ οὐχ οὕτως.

Ἔτι εἰ δυνατὸν θάτερον ἄνευ θατέρου εἶναι· οὐ γὰρ ἂν εἴη ταὐτόν.

2 Οἱ μὲν οὖν πρὸς ταὐτὸν τόποι τοσοῦτοι λέγονται. Δῆ-

[g] ταυτοῦ C. [h] σκεπτέον C. [i] φάσκουσιν εἶναι. δῆλον C. [k] ἂν C. [l] ἧττον C. [m] γὰρ om. corr. C. [n] πολλαχῶς τὸ ταυτὸν B.C. [o] καὶ om. C. [p] ἢ οὐκ ἀνάγκη om. C. [q] ἢ alterum om. codices. [r] ἐνδέχεται καὶ ἀριθμῷ C.

λον δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ἅπαντες οἱ πρὸς ταὐτὸν ἀνασκευαστικοὶ τόποι καὶ πρὸς ὅρον χρήσιμοι, καθάπερ ἔμπροσθεν εἴρηται· εἰ γὰρ μὴ ταὐτὸν δηλοῖ τό τ' ὄνομα καὶ ὁ λόγος, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν εἴη ὁρισμὸς ὁ ἀποδοθεὶς λόγος. Τῶν δὲ κατασκευαστικῶν τόπων οὐδεὶς χρήσιμος πρὸς ὅρον· οὐ γὰρ ἀπόχρη δεῖξαι ταὐτὸν τὸ ὑπὸ τὸν λόγον καὶ τοὔνομα πρὸς τὸ κατασκευάσαι ὅτι ὁρισμός, ἀλλὰ καὶ τὰ [s] ἄλλα πάντα δεῖ ἔχειν τὰ παρηγγελμένα τὸν ὁρισμόν.

᾿Αναιρεῖν μὲν οὖν ὅρον οὕτως καὶ διὰ τούτων ἀεὶ πειρα- 3
τέον· ἐὰν δὲ κατασκευάζειν βουλώμεθα, πρῶτον μὲν εἰδέναι
δεῖ [t] ὅτι οὐδεὶς ἢ ὀλίγοι τῶν διαλεγομένων [v] ὅρον συλλογί-
ζονται, ἀλλὰ πάντες ἀρχὴν τὸ τοιοῦτον λαμβάνουσιν, οἷον
οἵ τε περὶ γεωμετρίαν καὶ ἀριθμοὺς καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύ-
τας μαθήσεις· εἶθ' ὅτι δι' ἀκριβείας μὲν ἄλλης ἐστὶ πραγμα-
τείας ἀποδοῦναι καὶ τί ἐστιν ὅρος καὶ πῶς ὁρίζεσθαι δεῖ, νῦν δ'
ὅσον ἱκανὸν πρὸς τὴν παροῦσαν χρείαν, ὥστε τοσοῦτον μόνον
λεκτέον ὅτι δυνατὸν γενέσθαι ὁρισμοῦ καὶ [w] τοῦ τί ἦν εἶναι
συλλογισμόν. Εἰ γάρ ἐστιν ὅρος λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι 2
τῷ πράγματι δηλῶν, καὶ δεῖ τὰ ἐν τῷ ὅρῳ κατηγορούμενα
[x] καὶ ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ πράγματος μόνα κατηγορεῖσθαι,
κατηγορεῖται δ' ἐν τῷ τί ἐστι τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί,
φανερὸν ὡς εἴ τις λάβοι [y] ταῦτα μόνον ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ
πράγματος [z] κατηγορεῖσθαι, ὅτι ὁ ταῦτα ἔχων λόγος ὅρος
ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη· οὐ γὰρ ἐνδέχεται ἕτερον εἶναι ὅρον, ἐπειδὴ
οὐδὲν ἕτερον ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ πράγματος κατηγορεῖται.

῞Οτι μὲν οὖν ἐγχωρεῖ συλλογισμὸν ὅρου [a] γενέσθαι, φα- 3
νερόν· ἐκ τίνων δὲ δεῖ κατασκευάζειν, διώρισται μὲν ἐν ἑτέ-
ροις ἀκριβέστερον, πρὸς δὲ τὴν [b] προκειμένην μέθοδον οἱ αὐ-
τοὶ τόποι χρήσιμοι. Σκεπτέον γὰρ ἐπὶ τῶν ἐναντίων καὶ
τῶν ἄλλων τῶν ἀντικειμένων, καὶ ὅλους τοὺς λόγους καὶ κατὰ

[s] *ἀλλὰ—ὁρισμόν* om. C. [t] *διότι* A.B. [v] *ὅρων* A. [w] *τοῦ*] *τὸ* A. [x] *καὶ* ante *ἐν* om. B.C. [y] *ταῦτα*] *ἃ* C, deletis post *μόνον* litteris quinque. [z] *κατηγορεῖσθαι δεῖ ὅτι* C. [a] *γίνεσθαι* C. [b] *κειμένην* A.

μέρος ἐπισκοποῦντα· [c] εἰ [d] γὰρ ὁ ἀντικείμενος τοῦ ἀντικειμένου, [e] καὶ τὸν εἰρημένον τοῦ προκειμένου ἀνάγκη [f] εἶναι. [g] Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐναντίων πλείους συμπλοκαί, ληπτέον τῶν ἐναντίων, [h] ὁποίου [i] ἂν μάλιστα [k] φανῇ ὁ ἐναντίος ὁρισμός. ‖Ὅλους μὲν οὖν τοὺς λόγους καθάπερ εἴρηται σκεπτέον, κατὰ
4 μέρος δ' ὧδε. Πρῶτον μὲν οὖν ὅτι τὸ ἀποδοθὲν γένος ὀρθῶς [l] ἀποδέδοται. Εἰ γὰρ [m] τὸ ἐναντίον ἐν τῷ ἐναντίῳ, τὸ δὲ προκείμενον μή ἐστιν ἐν τῷ αὐτῷ, δῆλον ὅτι [n] ἐν τῷ ἐναντίῳ ἂν εἴη, ἐπειδὴ ἀνάγκη τὰ ἐναντία ἐν τῷ αὐτῷ ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν εἶναι. Καὶ τὰς διαφορὰς δὲ τὰς ἐναντίας τῶν ἐναντίων ἀξιοῦμεν κατηγορεῖσθαι, καθάπερ λευκοῦ καὶ μέλανος· [o] τὸ μὲν γὰρ διακριτικὸν τὸ δὲ συγκριτικὸν ὄψεως. ‖Ὥστ' εἰ τοῦ ἐναντίου αἱ ἐναντίαι κατηγοροῦνται,
5 τοῦ προκειμένου αἱ ἀποδοθεῖσαι κατηγοροῖντ' ἄν. ‖Ὥστ' ἐπεὶ καὶ τὸ γένος καὶ αἱ διαφοραὶ ὀρθῶς ἀποδέδονται, δῆλον ὅτι ὁρισμὸς ἂν εἴη ὁ [p] ἀποδοθείς. ‖Ἢ οὐκ ἀναγκαῖον τῶν ἐναντίων τὰς ἐναντίας διαφορὰς κατηγορεῖσθαι, [q] ἂν μὴ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ᾖ τὰ ἐναντία· ὧν δὲ τὰ γένη ἐναντία, οὐδὲν κωλύει τὴν αὐτὴν διαφορὰν κατ' ἀμφοῖν λέγεσθαι, οἷον κατὰ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας· τὸ μὲν γὰρ ἀρετὴ τὸ δὲ κακία ψυχῆς, ὥστε τὸ ψυχῆς διαφορὰ ἐν ἀμφοῖν λέγεται, ἐπειδὴ καὶ σώματός ἐστιν ἀρετὴ καὶ κακία. ‖Ἀλλ' [r] οὖν τοῦτό γ' ἀληθές, ὅτι τῶν ἐναντίων ἢ ἐναντίαι ἢ [s] αἱ αὐταὶ διαφοραί εἰσιν.
6 Εἰ οὖν τοῦ ἐναντίου ἡ ἐναντία κατηγορεῖται, τούτου δὲ μή, δῆλον ὅτι ἡ εἰρημένη τούτου ἂν κατηγοροῖτο. Καθόλου δ' εἰπεῖν, [t] ἐπεὶ ὁ ὁρισμός ἐστιν ἐκ γένους καὶ διαφορῶν, ἂν ὁ τοῦ ἐναντίου ὁρισμὸς φανερὸς ᾖ, καὶ ὁ τοῦ προκειμένου ὁρισμὸς φανερὸς ἔσται. ‖Ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἢ ἐν τῷ ἐναντίῳ, ὁμοίως δὲ καὶ αἱ [v] διαφοραὶ ἢ ἐναντίαι

[c] εἴτε B. [d] γὰρ ὁ corr. A. [e] καὶ ὁ εἰρημένος τοῦ εἰρημένου ἐξ ἀνάγκης ἔσται C. [f] εἶναι om. A. [g] ἐπὶ A.C. [h] ὁποῖος pr. C. [i] ἂν om. C. [k] φανείη C. et corr. A, φανερὸν ᾖι B. [l] ἀποδίδοται A.B. [m] τὸ ἐναντίον ἐν om. pr. C. [n] ἐν τῷ om. pr. C. [o] τὸ—τὸ] τοῦ—τοῦ C. [p] ἀποδοθεὶς λόγος ᾖ B. [q] ἐὰν B. [r] οὖν om. B. [s] αἱ om. B. [t] ἐπειδὴ C. [v] δ. ἢ] δ. αἱ C.

τῶν ἐναντίων ἢ αἱ αὐταὶ κατηγοροῦνται, δῆλον ὅτι τοῦ προ-
κειμένου ἤτοι τὸ αὐτὸ γένος ἂν κατηγοροῖτο ὅπερ καὶ τοῦ
ἐναντίου, αἱ δὲ διαφοραὶ ἐναντίαι, ἢ [w] ἅπασαι ἢ τινές, αἱ δὲ
λοιπαὶ αἱ αὐταί· ἢ ἀνάπαλιν αἱ μὲν διαφοραὶ αἱ αὐταὶ τὰ δὲ
γένη ἐναντία· ἢ ἄμφω ἐναντία, καὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί.
Ἀμφότερα [x] γὰρ [y] ταὐτὰ [z] εἶναι οὐκ ἐνδέχεται· εἰ δὲ μή, ὁ
αὐτὸς ὁρισμὸς τῶν ἐναντίων ἔσται.

Ἔτι ἐκ τῶν πτώσεων [a] καὶ τῶν συστοίχων· ἀνάγκη γὰρ 7
ἀκολουθεῖν τὰ γένη τοῖς γένεσι καὶ τοὺς ὅρους τοῖς ὅροις.
Οἷον εἰ ἡ λήθη ἐστὶν ἀποβολὴ ἐπιστήμης, καὶ τὸ ἐπιλανθά-
νεσθαι ἀποβάλλειν ἐπιστήμην ἔσται καὶ τὸ ἐπιλελῆσθαι ἀπο-
βεβληκέναι ἐπιστήμην. Ἑνὸς οὖν ὁποιουοῦν τῶν εἰρημένων
ὁμολογηθέντος ἀνάγκη καὶ τὰ λοιπὰ ὁμολογεῖσθαι. Ὁμοίως
δὲ καὶ εἰ ἡ [b] φθορὰ διάλυσις οὐσίας, καὶ τὸ φθείρεσθαι δια-
λύεσθαι οὐσίαν καὶ τὸ [c] φθαρτικῶς διαλυτικῶς, εἴ [d] τε τὸ
φθαρτικὸν [e] διαλυτικὸν οὐσίας, [f] καὶ ἡ φθορὰ διάλυσις οὐσίας.
Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ὥσθ' ἑνὸς ὁποιουοῦν ληφθέν-
τος καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὁμολογεῖται.

[g] Καὶ ἐκ τῶν ὁμοίως δ' ἐχόντων πρὸς ἄλληλα. Εἰ γὰρ 8
τὸ ὑγιεινὸν ποιητικὸν ὑγιείας, καὶ τὸ εὐεκτικὸν ποιητικὸν
εὐεξίας ἔσται καὶ τὸ ὠφέλιμον ποιητικὸν ἀγαθοῦ. Ὁμοίως
γὰρ ἕκαστον τῶν εἰρημένων πρὸς τὸ οἰκεῖον τέλος ἔχει, ὥστ'
εἰ ἑνὸς αὐτῶν [h] ὁ ὁρισμός ἐστι τὸ ποιητικὸν εἶναι τοῦ τέλους,
καὶ τῶν λοιπῶν ἑκάστου [i] οὗτος ἂν εἴη ὁρισμός.

[k] Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ ὁμοίως, [l] ὁσαχῶς [m] ἐνδέχε- 9
ται κατασκευάσαι δύο πρὸς δύο συγκρίνοντα, οἷον εἰ μᾶλλον
ὅδε τοῦδε [n] ἢ ὅδε τοῦδε ὁρισμός, ὁ δὲ ἧττον ὁρισμός, καὶ ὁ
μᾶλλον. Καὶ εἰ ὁμοίως ὅδε τοῦδε καὶ ὅδε τοῦδε, εἰ ὁ ἕτερος
τοῦ ἑτέρου, καὶ ὁ λοιπὸς τοῦ λοιποῦ. Ἑνὸς δ' ὁρισμοῦ πρὸς

[w] πᾶσαι C. [x] γὰρ] μὲν γὰρ pr. C. [y] ταῦτα B.C. [z] εἶναι om. A.B. et pr. C. [a] καὶ ἐκ τῶν C. [b] διαφθορὰ A.B. [c] φθαρτικὸν διαλυτικὸν C. [d] γε C. et pr. A. [e] διαλυτικὸν—φθορὰ om. B. [f] καὶ ἡ—οὐσίας om. A. [g] καὶ om. C. [h] ὁ om. C. [i] αὐτὸς B. [k] ἔτι δ' ἐκ C. [l] ποσαχῶς C. [m] ἐκδέχεται A. [n] ὁρισμὸς ante ἢ C.

δύο συγκρινομένου, ἢ δύο ὁρισμῶν πρὸς [o] ἕνα, οὐδὲν χρήσιμος ἡ ἐκ τοῦ μᾶλλον ἐπίσκεψις· οὔτε γὰρ ἕνα [p] δυοῖν οὔτε δύο τοῦ αὐτοῦ ὅρους δυνατόν ἐστιν εἶναι.

4 Εἰσὶ δὲ καὶ ἐπικαιρότατοι τῶν τόπων οἵ τε νῦν εἰρημένοι καὶ [q] οἱ ἐκ τῶν συστοίχων καὶ [r] οἱ ἐκ τῶν πτώσεων. Διὸ καὶ δεῖ μάλιστα κατέχειν καὶ προχείρους ἔχειν τούτους· χρησιμώτατοι γὰρ πρὸς πλεῖστα. Καὶ τῶν ἄλλων δὲ τοὺς μάλιστα κοινούς· οὗτοι γὰρ ἐνεργότατοι τῶν λοιπῶν, οἷον τό τ' ἐπιβλέπειν ἐπὶ τὸ καθ' ἕκαστα, καὶ ἐπὶ τῶν εἰδῶν σκοπεῖν εἰ ἐφαρμόττει ὁ λόγος, ἐπειδὴ [s] συνώνυμον τὸ [t] εἶδος. Ἔστι δὲ [v] χρήσιμον τὸ [w] τοιοῦτον πρὸς τοὺς τιθεμένους ἰδέας εἶναι, καθάπερ πρότερον εἴρηται. Ἔτι εἰ μεταφέρων εἴρηκε τοὔνομα, ἢ αὐτὸ αὑτοῦ κατηγόρηκεν ὡς ἕτερον. Καὶ εἴ τις ἄλλος κοινὸς καὶ ἐνεργὸς τῶν τόπων ἐστί, [x] τούτῳ χρηστέον.

5 Ὅτι δὲ χαλεπώτερον κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν ὅρον, ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθησομένων φανερόν. Καὶ γὰρ ἰδεῖν αὐτὸν καὶ λαβεῖν παρὰ τῶν ἐρωτωμένων τὰς τοιαύτας προτάσεις οὐκ εὐπετές, οἷον ὅτι τῶν ἐν τῷ ἀποδοθέντι λόγῳ τὸ μὲν γένος τὸ δὲ διαφορά, καὶ [y] ὅτι ἐν τῷ τί ἐστι τὸ [z] γένος καὶ αἱ διαφοραὶ κατηγοροῦνται. Ἄνευ δὲ τούτων ἀδύνατον ὁρισμοῦ γένεσθαι συλλογισμόν· εἰ γάρ τινα καὶ ἄλλα ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ πράγματος κατηγορεῖται, ἄδηλον πότερον ὁ ῥηθεὶς ἢ ἕτερος αὐτοῦ ὁρισμός ἐστιν, ἐπειδὴ ὁρισμός ἐστι λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων. Δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶνδε.
2 Ῥᾷον γὰρ ἓν [a] συμπεράνασθαι ἢ πολλά. Ἀναιροῦντι μὲν οὖν ἀπόχρη πρὸς ἕνα διαλεχθῆναι ([b] ἓν γὰρ ὁποιονοῦν [c] ἀνασκευάσαντες ἀνῃρηκότες ἐσόμεθα τὸν ὅρον), κατασκευάζοντι δὲ πάντα ἀνάγκη συμβιβάζειν ὅτι ὑπάρχει τὰ ἐν τῷ ὅρῳ. Ἔτι [d] κατασκευάζοντι μὲν καθόλου οἰστέον συλλογισμόν· δεῖ γὰρ κατὰ παντὸς οὗ τοὔνομα [e] κατηγορεῖσθαι τὸν ὅρον,

[o] ἓν C. [p] δυεῖν B. [q] οἱ om. B. [r] οἱ om. C. [s] συνώνυμος A. [t] εἰδός ἐστιν. ἔστι C. [v] χρήσιμος ὁ τόπος πρὸς C. [w] τοιοῦτο B. [x] τούτῳ χρηστέον om. C. [y] διότι A.B. [z] γένος μόνον καὶ C. [a] συμπεραίνεσθαι C. [b] ἓν C. [c] ἀνασκ.] ἀναιροῦντες C. [d] κατασκευάζοντα C. [e] κατηγορῆσθαι C.

καὶ ἔτι πρὸς τούτοις [f] ἀντιστρέφειν, εἰ μέλλει ἴδιος εἶναι ὁ
ἀποδοθεὶς ὅρος. ‖ Ἀνασκευάζοντα [g] δ' οὐκέτι ἀνάγκη δεῖξαι
τὸ καθόλου· ἀπόχρη γὰρ τὸ δεῖξαι ὅτι οὐκ ἀληθεύεται περὶ
τινὸς τῶν ὑπὸ τοὔνομα ὁ λόγος. [h] Εἴ τε καὶ καθόλου δέοι 3
ἀνασκευάσαι, οὐδ' ὡς τὸ ἀντιστρέφειν ἀναγκαῖον ἐπὶ τοῦ
ἀνασκευάζειν· ἀπόχρη γὰρ ἀνασκευάζοντι καθόλου τὸ δεῖξαι
ὅτι [i] κατά τινὸς ὧν τοὔνομα κατηγορεῖται ὁ λόγος οὐ κατη-
γορεῖται. Τὸ δ' ἀνάπαλιν οὐκ ἀναγκαῖον πρὸς τὸ δεῖξαι,
ὅτι καθ' ὧν ὁ λόγος μὴ κατηγορεῖται [k] τοὔνομα κατηγορεῖ-
ται. ‖ Ἔτι εἰ καὶ παντὶ ὑπάρχει τῷ ὑπὸ τοὔνομα, μὴ μόνῳ
δέ, ἀνῃρημένος γίνεται ὁ ὁρισμός.

‖ Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ γένος ἔχει· ἐν ἀμφο- 4
τέροις γὰρ ἀνασκευάζειν ἢ κατασκευάζειν ῥᾷον. Περὶ μὲν
οὖν τοῦ ἰδίου φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· ὡς γὰρ ἐπὶ τὸ πολὺ
ἐν συμπλοκῇ τὸ ἴδιον ἀποδίδοται, ὥστ' ἀνασκευάζειν μὲν
ἔστιν ἓν ἀνελόντα, κατασκευάζοντι δὲ ἀνάγκη πάντα συλλο-
γίζεσθαι. Σχεδὸν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ὅσα πρὸς τὸν
ὁρισμόν, καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἁρμόσει λέγεσθαι· παντί τε γὰρ
δεῖ τῷ ὑπὸ τοὔνομα τὸν κατασκευάζοντα δεικνύναι ὅτι ὑπάρ-
χει, ἀνασκευάζοντι δ' ἀπόχρη [l] ἑνὶ δεῖξαι μὴ ὑπάρχον· εἴ τε
καὶ παντὶ ὑπάρχει, μὴ μόνῳ δέ, καὶ οὕτως ἀνεσκευασμένον
γίνεται, καθάπερ ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ [m] λέγεται. Περὶ δὲ τοῦ 5
γένους, ὅτι [n] κατασκευάζειν μὲν ἀνάγκη μοναχῶς παντὶ [o] δεί-
ξαντα ὑπάρχειν, ἀνασκευάζοντι δὲ διχῶς· καὶ γὰρ εἰ μηδενὶ
καὶ εἴ τινι δέδεικται μὴ ὑπάρχον, ἀνῄρηται τὸ ἐν ἀρχῇ. ‖ Ἔτι
κατασκευάζοντι μὲν οὐκ ἀπόχρη ὅτι ὑπάρχει δεῖξαι, ἀλλὰ
καὶ [p] διότι ὡς γένος ὑπάρχει δεικτέον· ἀνασκευάζοντι δ' ἱκα-
νὸν τὸ δεῖξαι μὴ ὑπάρχον ἢ τινὶ ἢ μὴ παντί. ‖ Ἔοικε δ',
ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ διαφθεῖραι τοῦ ποιῆσαι ῥᾷον,
οὕτω καὶ ἐπὶ τούτων τὸ ἀνασκευάσαι τοῦ κατασκευάσαι.

[f] ἀντιστρέφειν, καθ' οὗ τὸν λόγον καὶ τοὔνομα, εἰ C. [g] δ' οὐκ ἀνάγκη καθόλου C. [h] ἔτι εἰ A.B. [i] κατ' οὐδενὸς ὧν τοὔνομα κατ. καὶ ὁ λόγος κατ'. C. [k] τοὔνομα] οὐδὲ τοὔνομα C. [l] ἐν B. [m] ἐλέγετο C. [n] κατασκευάζοντι C. [o] δεῖξαι ὑπάρχον C. [p] ὅτι C.

6 Ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος τὸ μὲν καθόλου ῥᾷον ἀνασκευάζειν ἢ [q] κατασκευάζειν· κατασκευάζοντι μὲν γὰρ δεικτέον ὅτι παντί, ἀνασκευάζοντι δ' ἀπόχρη ἑνὶ δεῖξαι μὴ ὑπάρχον. Τὸ δ' ἐπὶ μέρους [r] ἀνάπαλιν [s] ῥᾷον κατασκευάσαι ἢ ἀνασκευάσαι· κατασκευάζοντι μὲν γὰρ [t] ἀπόχρη δεῖξαι τινὶ ὑπάρχον, ἀνασκευάζοντι δὲ δεικτέον ὅτι οὐδενὶ ὑπάρχει.

7 Φανερὸν δὲ καὶ διότι πάντων ῥᾷστον ὅρον ἀνασκευάσαι· πλεῖστα γὰρ ἐν αὐτῷ τὰ δεδομένα πολλῶν εἰρημένων, ἐκ δὲ τῶν πλειόνων θᾶττον γίνεται συλλογισμός· εἰκὸς γὰρ ἐν τοῖς πολλοῖς μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς ὀλίγοις ἁμάρτημα γίνεσθαι. Ἔτι πρὸς μὲν ὅρον ἐνδέχεται καὶ [v] διὰ τῶν ἄλλων [w] ἐπιχειρεῖν· εἴτε γὰρ μὴ ἴδιος [x] ὁ λόγος, εἴτε μὴ γένος τὸ ἀποδοθέν, εἴτε μὴ ὑπάρχει τι τῶν ἐν τῷ λόγῳ, ἀνῃρημένος γίνεται ὁ ὁρισμός· πρὸς δὲ τἆλλα οὔτε τὰ ἐκ τῶν [y] ὅρων οὔτε τἆλλα ἐνδέχεται πάντ' ἐπιχειρεῖν· μόνα γὰρ τὰ πρὸς τὸ συμβεβη-
8 κὸς κοινὰ πάντων τῶν εἰρημένων ἐστίν. Ὑπάρχειν μὲν γὰρ δεῖ ἕκαστον τῶν εἰρημένων· εἰ δὲ μὴ ὡς ἴδιον ὑπάρχει τὸ γένος, οὐδέπω ἀνῄρηται τὸ γένος. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἴδιον οὐκ ἀναγκαῖον ὡς γένος, οὐδὲ τὸ συμβεβηκὸς ὡς γένος ἢ ἴδιον, ἀλλ' ὑπάρχειν μόνον. Ὥστ' οὐ δυνατὸν ἐκ τῶν ἑτέρων πρὸς
9 τὰ ἕτερα ἐπιχειρεῖν ἀλλ' ἢ ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ. Δῆλον οὖν ὅτι ῥᾷστον πάντων ὅρον ἀναιρεῖν, κατασκευάζειν δὲ χαλεπώτατον· [z] ἐκεῖνά τε γὰρ [a] δεῖ πάντα συλλογίσασθαι (καὶ γὰρ ὅτι ὑπάρχει τὰ [b] εἰρημένα καὶ ὅτι γένος τὸ ἀποδοθὲν καὶ ὅτι ἴδιος ὁ λόγος), καὶ ἔτι παρὰ ταῦτα, ὅτι δηλοῖ τὸ τί ἦν εἶναι ὁ λόγος, καὶ τοῦτο καλῶς δεῖ πεποιηκέναι.

10 Τῶν δ' ἄλλων τὸ ἴδιον μάλιστα τοιοῦτον· ἀναιρεῖν μὲν γὰρ ῥᾷον διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ὡς ἐπὶ τὸ [c] πολύ, κατασκευάζειν δὲ χαλεπώτατον, ὅτι τε πολλὰ δεῖ συμβιβάσαι, καὶ πρὸς

[q] κατασκευάζειν. Καὶ δι' ἑνὸς γὰρ ἀνασκευάζεται τὸ καθόλου ἢ κατασκευάζεται. κατασκευάζοντι C. [r] πάλιν B. [s] ῥᾷον γὰρ κατασκ. C. [t] ἀπόχρη τὸ δεῖξαι C. [v] διὰ corr. A, τὰ B. [w] ἐγχειρεῖν A.B. [x] ὁ om. A. [y] ὅρων τέτακται οὔτε C. [z] κεῖνά A.B. [a] πάντα δεῖ συλλογίζεσθαι C. [b] εἰρημένα πάντα καὶ C. [c] πολὺ συνίστασθαι κατασκ. C.

τούτῳ ὅτι μόνῳ ὑπάρχει καὶ ἀντικατηγορεῖται τοῦ πράγματος.

Ῥᾶστον δὲ πάντων κατασκευάσαι τὸ συμβεβηκός· ἐν μὲν 11
γὰρ τοῖς ἄλλοις οὐ μόνον ὑπάρχον, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὕτως ὑπάρχει, δεικτέον· ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος, ὅτι ὑπάρχει μόνον, ἱκανὸν δεῖξαι. Ἀνασκευάζειν δὲ χαλεπώτατον τὸ συμβεβηκός, ὅτι ἐλάχιστα ἐν αὐτῷ δέδοται· οὐ γὰρ προσσημαίνει ἐν τῷ συμβεβηκότι πῶς ὑπάρχει, ὥστ' ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων διχῶς ἔστιν ἀνελεῖν, ἢ δείξαντα ὅτι οὐχ ὑπάρχει ἢ ὅτι οὐχ οὕτως ὑπάρχει, ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος οὐκ ἔστιν [d] ἀνελεῖν ἀλλ' ἢ δείξαντα ὅτι οὐχ ὑπάρχει.

Οἱ μὲν οὖν τόποι δι' ὧν εὐπορήσομεν πρὸς ἕκαστα τῶν 12
προβλημάτων ἐπιχειρεῖν, σχεδὸν ἱκανῶς ἐξηρίθμηνται.

[e] Θ.

Μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τάξεως, καὶ πῶς δεῖ ἐρωτᾶν, λεκτέον. 1
Δεῖ δὲ πρῶτον μὲν [f] ἐρωτηματίζειν μέλλοντα τὸν τόπον εὑρεῖν ὅθεν ἐπιχειρητέον, δεύτερον δὲ ἐρωτηματίσαι καὶ τάξαι καθ' [g] ἕκαστα πρὸς ἑαυτόν, τὸ δὲ λοιπὸν καὶ τρίτον εἰπεῖν [h] ταῦτα ἤδη πρὸς ἕτερον. Μέχρι μὲν οὖν τοῦ εὑρεῖν [i] τὸν 2
τόπον ὁμοίως τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ διαλεκτικοῦ ἡ σκέψις, τὸ δ' [k] ἤδη ταῦτα τάττειν καὶ ἐρωτηματίζειν ἴδιον τοῦ διαλεκτικοῦ· πρὸς ἕτερον γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον, τῷ δὲ φιλοσόφῳ καὶ ζητοῦντι καθ' ἑαυτὸν οὐδὲν μέλει, ἐὰν ἀληθῆ μὲν ᾖ καὶ γνώριμα δι' ὧν ὁ συλλογισμός, μὴ θῇ δ' αὐτὰ [l] ὁ ἀποκρινόμενος διὰ τὸ σύνεγγυς εἶναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς καὶ προορᾶν τὸ συμβησόμενον· ἀλλ' ἴσως [m] κἂν σπουδάσειεν ὅτι μάλιστα γνώριμα καὶ σύνεγγυς εἶναι τὰ ἀξιώματα· ἐκ τούτων γὰρ οἱ ἐπιστημονικοὶ συλλογισμοί.

Τοὺς μὲν οὖν τόπους ὅθεν δεῖ λαμβάνειν, εἴρηται πρότε- 3
ρον· περὶ τάξεως δὲ καὶ τοῦ ἐρωτηματίσαι λεκτέον διελό-

ελεῖν   τ
[d] ἀναιρεῖν C. [e] Θ A, θῆτα B, η C. [f] ἐρωτιματίζειν A, ἐρωτᾶν C. [g] ἕκαστον C. [h] ἤδη ταῦτα C. [i] τὸν om. C. [k] ἤδη om. C. [l] ὁ post αὐτὰ om. B. [m] κἂν] ἂν καὶ C.

μενον τὰς προτάσεις, ὅσαι ληπτέαι παρὰ τὰς ἀναγκαίας. Ἀναγκαῖαι δὲ λέγονται δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς γίνεται. Αἱ δὲ παρὰ ταύτας λαμβανόμεναι τέτταρές εἰσιν· ἢ γὰρ ἐπαγωγῆς χάριν τοῦ δοθῆναι τὸ καθόλου, ἢ εἰς ὄγκον τοῦ λόγου, ἢ πρὸς κρύψιν τοῦ συμπεράσματος, ἢ πρὸς τὸ σαφέστερον εἶναι τὸν λόγον. Παρὰ δὲ ταύτας οὐδεμίαν ληπτέον πρότασιν, [n] ἀλλὰ διὰ τούτων αὔξειν καὶ ἐρωτηματίζειν πειρατέον. Εἰσὶ δ' αἱ πρὸς κρύψιν ἀγῶνος χάριν· ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα ἡ τοιαύτη πραγματεία πρὸς ἕτερόν ἐστιν, ἀνάγκη καὶ ταύταις χρῆσθαι.

4 Τὰς μὲν οὖν ἀναγκαίας, δι' ὧν ὁ συλλογισμός, οὐκ [o] εὐθὺς
προτατέον, ἀλλ' ἀποστατέον ὅτι ἀνωτάτω, οἷον μὴ τῶν ἐναν-
τίων ἀξιοῦντα τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ἂν τοῦτο βούληται λα-
βεῖν, ἀλλὰ τῶν ἀντικειμένων· τεθέντος γὰρ τούτου, καὶ ὅτι
τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ συλλογιεῖται, ἐπειδὴ ἀντικείμενα τὰ
ἐναντία. [p] Ἂν δὲ μὴ τιθῇ, δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον, προτεί-
5 νοντα ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος ἐναντίων. Ἢ γὰρ διὰ συλλογι-
σμοῦ ἢ δι' ἐπαγωγῆς τὰς ἀναγκαίας ληπτέον, ἢ τὰς μὲν ἐπα-
γωγῇ τὰς δὲ συλλογισμῷ, ὅσαι δὲ λίαν προφανεῖς εἰσί, καὶ
[q] αὐτὰς προτείνοντα· ἀδηλότερόν τε γὰρ [r] ἀεὶ ἐν τῇ [s] ἀπο-
στάσει καὶ τῇ ἐπαγωγῇ τὸ συμβησόμενον, καὶ ἅμα [t] τὸ
αὐτὰς τὰς χρησίμους προτεῖναι [v] καὶ μὴ δυνάμενον [w] ἐκείνως
6 λαβεῖν [x] ἕτοιμον. Τὰς δὲ παρὰ ταύτας εἰρημένας ληπτέον
μὲν τούτων χάριν, ἑκάστῃ δ' ὧδε χρηστέον, ἐπάγοντα μὲν
ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστον ἐπὶ τὸ καθόλου καὶ τῶν γνωρίμων
ἐπὶ τὰ ἄγνωστα· γνώριμα δὲ μᾶλλον τὰ κατὰ τὴν αἴσθησιν,
ἢ ἁπλῶς ἢ τοῖς πολλοῖς. Κρύπτοντα δὲ προσυλλογίζεσθαι
δι' ὧν ὁ συλλογισμὸς τοῦ ἐξ ἀρχῆς μέλλει γίνεσθαι, καὶ
7 ταῦτα ὡς πλεῖστα. Εἴη δ' ἂν τοῦτο, εἴ τις μὴ μόνον τὰς
ἀναγκαίας ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸς ταύτας χρησίμων τινὰ συλ-
λογίζοιτο. Ἔτι τὰ συμπεράσματα μὴ λέγειν, ἀλλ' ὕστερον

[n] ἀλλ' ἢ C. [o] εὐθὺς αὐτὰς προτ. A.B. [p] ἐὰν C. [q] ταύτας A. [r] ἀεὶ om. C. [s] ἀποτάσει B. [t] τὸ καὶ αὐτὰς C. [v] καὶ om. C. [w] ἐκείνως corr. A. [x] ἕτοιμον corr. A, ἑτοίμως B.

ἀθρόα συλλογίζεσθαι· οὕτω γὰρ ἂν πορρωτάτω ἀποστήσειε τῆς ἐξ ἀρχῆς θέσεως. Καθόλου δ' εἰπεῖν, οὕτω δεῖ ἐρωτᾶν τὸν [y] κρυπτικῶς πυνθανόμενον, ὥστ' ἠρωτημένου τοῦ παντὸς λόγου καὶ εἰπόντος τὸ συμπέρασμα ζητεῖσθαι τὸ διὰ τί.
Τοῦτο δ' ἔσται μάλιστα διὰ τοῦ λεχθέντος ἔμπροσθεν τρό- 8
που· μόνου γὰρ τοῦ ἐσχάτου ῥηθέντος συμπεράσματος ἄδηλον πῶς συμβαίνει, διὰ τὸ μὴ προορᾶν τὸν ἀποκρινόμενον ἐκ τίνων συμβαίνει, μὴ διαρθρωθέντων τῶν [z] πρότερον συλλογισμῶν. Ἥκιστα δ' ἂν [a] διαρθροῖτο ὁ συλλογισμὸς τοῦ συμπεράσματος μὴ τὰ τούτου λήμματα ἡμῶν τιθέντων, ἀλλ' ἐκεῖνα ὑφ' ὧν ὁ συλλογισμὸς γίνεται.

Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ μὴ συνεχῆ τὰ ἀξιώματα λαμβάνειν ἐξ 9
[b] ὧν οἱ συλλογισμοί, ἀλλ' ἐναλλὰξ τὸ πρὸς ἕτερον καὶ ἕτερον συμπέρασμα· τιθεμένων γὰρ τῶν οἰκείων [c] παρ' ἄλληλα μᾶλλον τὸ συμβησόμενον ἐξ αὐτῶν προφανές.

Χρὴ δὲ καὶ ὁρισμῷ λαμβάνειν, ἐφ' ὧν ἐνδέχεται, τὴν κα- 10
θόλου πρότασιν, μὴ ἐπ' αὐτῶν ἀλλ' ἐπὶ τῶν συστοίχων· παραλογίζονται γὰρ [d] ἑαυτούς, ὅταν ἐπὶ συστοίχου ληφθῇ [e] ὁ ὁρισμός, ὡς οὐ τὸ καθόλου συγχωροῦντες, οἷον εἰ δέοι λαβεῖν ὅτι ὁ ὀργιζόμενος ὀρέγεται τιμωρίας [f] διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν, ληφθείη δ' [g] ἡ ὀργὴ ὄρεξις εἶναι τιμωρίας διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν· δῆλον γὰρ ὅτι τούτου ληφθέντος ἔχοιμεν ἂν καθόλου ὃ προαιρούμεθα. Τοῖς δ' ἐπ' αὐτῶν προτείνουσι 11
πολλάκις ἀνανεύειν συμβαίνει τὸν ἀποκρινόμενον διὰ τὸ μᾶλλον ἔχειν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἔνστασιν, οἷον ὅτι ὁ ὀργιζόμενος [h] οὐκ ὀρέγεται τιμωρίας· τοῖς γὰρ γονεῦσιν ὀργιζόμεθα μέν, οὐκ ὀρεγόμεθα δὲ τιμωρίας. Ἴσως μὲν οὖν [i] οὐκ ἀληθὴς ἡ [k] ἔνστασις· παρ' ἐνίων γὰρ ἱκανὴ τιμωρία τὸ λυπῆσαι μόνον καὶ ποιῆσαι [l] μεταμέλεσθαι· οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει τι πιθανὸν πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν ἀλόγως ἀρνεῖσθαι τὸ προτεινόμενον. Ἐπὶ

[y] κρυπτῶς A. [z] προτέρων C. [a] διαρθρωθείη C. [b] ὧν εἰσὶν οἱ C. [c] παράλληλον C. [d] αὑτοὺς C. [e] ὁ om. B. [f] διὰ φαινομένην ὀλιγωρίαν margo rc. C. [g] ἡ om. C. [h] οὐκ] οὐ πᾶς corr. C. [i] οὐχ ἱκανὴ A.B. [k] ἔνστασις ὑπάρχει· παρ' ἐνίων μὲν γὰρ C. [l] μεταμελεῖσθαι C.

δὲ τοῦ τῆς ὀργῆς ὁρισμοῦ οὐχ ὁμοίως ῥᾴδιόν [k] ἐστιν εὑρεῖν ἔνστασιν.

12 Ἔτι τὸ προτείνειν μὴ ὡς δι' αὐτὸ ἀλλ' ἄλλου χάριν προτείνοντα· εὐλαβοῦνται γὰρ τὰ πρὸς τὴν θέσιν χρήσιμα. Ἁπλῶς δ' εἰπεῖν, ὅτι μάλιστα ποιεῖν ἄδηλον πότερον τὸ προτεινόμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον βούλεται λαβεῖν· ἀδήλου γὰρ ὄντος τοῦ πρὸς τὸν λόγον χρησίμου μᾶλλον τὸ δοκοῦν αὐτοῖς τιθέασιν.

13 Ἔτι διὰ τῆς ὁμοιότητος πυνθάνεσθαι· καὶ γὰρ πιθανὸν καὶ λανθάνει μᾶλλον τὸ καθόλου. Οἷον [l] ὅτι ὥσπερ ἐπιστήμη καὶ ἄγνοια τῶν ἐναντίων ἡ αὐτή, οὕτω [m] καὶ αἴσθησις τῶν ἐναντίων ἡ αὐτή, ἢ ἀνάπαλιν, [n] ἐπειδὴ αἴσθησις ἡ [o] αὐτή, καὶ ἐπιστήμη. Τοῦτο δ' ἐστὶν ὅμοιον ἐπαγωγῇ, οὐ μὴν ταὐτόν γε· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα τὸ καθόλου λαμβάνεται, ἐπὶ δὲ τῶν ὁμοίων οὐκ ἔστι τὸ λαμβανόμενον τὸ καθόλου, ὑφ' [p] ὃ [q] πάντα τὰ ὅμοιά ἐστιν.

14 Δεῖ δὲ καὶ αὐτόν ποτε [r] αὑτῷ ἔνστασιν φέρειν· ἀνυπόπτως γὰρ ἔχουσιν οἱ ἀποκρινόμενοι πρὸς τοὺς δοκοῦντας δικαίως ἐπιχειρεῖν. Χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἐπιλέγειν ὅτι σύνηθες καὶ λεγόμενον τὸ τοιοῦτον· ὀκνοῦσι γὰρ κινεῖν τὸ εἰωθὸς ἔνστασιν μὴ ἔχοντες. Ἅμα δὲ καὶ [s] τῷ χρῆσθαι καὶ [t] αὐτοὶ τοῖς τοι-
15 ούτοις φυλάττονται κινεῖν αὐτά. Ἔτι τὸ μὴ σπουδάζειν, κἂν ὅλως χρήσιμον ᾖ· πρὸς γὰρ τοὺς σπουδάζοντας μᾶλλον ἀντιτείνουσιν. Καὶ τὸ ὡς ἐν παραβολῇ προτείνειν· τὸ γὰρ δι' ἄλλο προτεινόμενον καὶ μὴ δι' αὐτὸ χρήσιμον τιθέασι μᾶλλον. Ἔτι μὴ αὐτὸ προτείνειν ὃ δεῖ ληφθῆναι, ἀλλ' ᾧ τοῦτο ἕπεται ἐξ ἀνάγκης· μᾶλλόν τε γὰρ συγχωροῦσι διὰ τὸ μὴ ὁμοίως ἐκ τούτου φανερὸν εἶναι τὸ συμβησόμενον, καὶ
16 ληφθέντος τούτου εἴληπται [v] κἀκεῖνο. Καὶ τὸ ἐπ' ἐσχάτῳ ἐρωτᾶν ὃ μάλιστα βούλεται λαβεῖν· μάλιστα γὰρ τὰ [w] πρῶτα

[k] ἐστιν om. C. [l] ὅτι om. A.B. [m] καὶ ἡ αἴσθησις C. [n] ἐπειδὴ ἡ αἴσθ. C. [o] αὐτὴ τῶν ἐναντίων καὶ corr. C. [p] ᾧ A.B. [q] ἅπαντα ὅμοια C. [r] ἑαυτῷ C. [s] τῷ] διὰ τὸ B.C. [t] αὐτοὺς C. [v] ἐκεῖνο. Καὶ οὐ τὸ C. [w] πρῶτα τῶν ἐρωτημάτων ἀνανεύουσι B.C.

ἀνανεύουσι διὰ τὸ τοὺς πλείστους τῶν ἐρωτώντων πρῶτα λέγειν περὶ ἃ μάλιστα σπουδάζουσιν. Πρὸς ἐνίους δὲ πρῶτα τὰ τοιαῦτα προτείνειν· οἱ γὰρ δύσκολοι τὰ πρῶτα μάλιστα συγχωροῦσιν, [x] ἂν μὴ παντελῶς φανερὸν ᾖ τὸ συμβησόμενον, ἐπὶ τελευτῆς δὲ δυσκολαίνουσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι οἴονται 17
δριμεῖς εἶναι ἐν τῷ ἀποκρίνεσθαι· θέντες [y] γὰρ τὰ πλεῖστα ἐπὶ τέλους τερθρεύονται ὡς οὐ συμβαίνοντος ἐκ τῶν κειμένων· τιθέασι δὲ [z] προχείρως, πιστεύοντες τῇ ἕξει καὶ ὑπολαμβάνοντες οὐδὲν [a] πείσεσθαι. Ἔτι τὸ μηκύνειν καὶ παρεμβάλλειν τὰ [b] μηδὲν χρήσιμα πρὸς τὸν λόγον, καθάπερ οἱ ψευδογραφοῦντες· πολλῶν γὰρ ὄντων [c] ἄδηλον ἐν ὁποίῳ τὸ ψεῦδος. Διὸ καὶ λανθάνουσιν ἐνίοτε οἱ ἐρωτῶντες ἐν παραβύστῳ [d] προστιθέντες ἃ καθ' αὑτὰ προτεινόμενα οὐκ ἂν τεθείη.

Εἰς μὲν οὖν κρύψιν τοῖς εἰρημένοις χρηστέον, εἰς δὲ κόσμον 18
ἐπαγωγῇ καὶ διαιρέσει τῶν συγγενῶν. Ἡ μὲν οὖν ἐπαγωγὴ ὁποῖόν τί ἐστι δῆλον, τὸ δὲ διαιρεῖσθαι τοιοῦτον οἷον ὅτι ἐπιστήμη ἐπιστήμης βελτίων ἢ τῷ ἀκριβεστέρα εἶναι ἢ τῷ βελτιόνων, καὶ ὅτι τῶν ἐπιστημῶν αἱ μὲν θεωρητικαὶ [e] αἱ δὲ πρακτικαὶ αἱ δὲ ποιητικαί. Τῶν γὰρ τοιούτων ἕκαστον συνεπικοσμεῖ μὲν τὸν λόγον, οὐκ ἀναγκαῖα δὲ ῥηθῆναι [f] πρὸς τὸ συμπέρασμα.

Εἰς δὲ σαφήνειαν παραδείγματα καὶ παραβολὰς οἰστέον, 19
παραδείγματα δὲ οἰκεῖα καὶ ἐξ ὧν ἴσμεν, οἷα Ὅμηρος, μὴ οἷα Χοιρίλος· οὕτω γὰρ [g] ἂν σαφέστερον εἴη τὸ προτεινόμενον.

Χρηστέον δ' ἐν τῷ διαλέγεσθαι τῷ μὲν συλλογισμῷ πρὸς 2
τοὺς διαλεκτικοὺς μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς πολλούς, τῇ δ' ἐπαγωγῇ τοὐναντίον πρὸς τοὺς πολλοὺς μᾶλλον· εἴρηται δ' ὑπὲρ [h] τούτων καὶ πρότερον. Ἔστι δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν ἐπάγοντα δυνατὸν ἐρωτῆσαι τὸ καθόλου, ἐπ' ἐνίων δ' οὐ ῥᾴδιον διὰ [i] τὸ μὴ κεῖσθαι ταῖς ὁμοιότησιν ὄνομα πάσαις κοινόν· ἀλλ' ὅταν

[x] ἐὰν C. [y] γὰρ πρὸς τὰ πρῶτα τὰ B. [z] προχείρως om. C. [a] πήσεσθαι A.B. [b] μηθὲν C. [c] ἀδηλότερον τὸ ψ. C. [d] τιθέντες C. [e] αἱ δὲ πρακτικαὶ om. C. [f] εἰς C. [g] σαφέστερον ἂν C. [h] τούτου B.C. [i] τὸ μὴ om. C.

δέῃ [k] τὸ καθόλου λαβεῖν. οὕτως ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων
φασίν· τοῦτο δὲ διορίσαι τῶν χαλεπωτάτων, ὁποῖα τῶν προ-
2 φερομένων τοιαῦτα καὶ ποῖα οὔ. Καὶ παρὰ τοῦτο πολλάκις
ἀλλήλους παρακρούονται κατὰ τοὺς λόγους, οἱ μὲν φάσκοντες
ὅμοια εἶναι τὰ μὴ ὄντα ὅμοια, οἱ δ' ἀμφισβητοῦντες τὰ ὅμοια
μὴ εἶναι ὅμοια. Διὸ πειρατέον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων
ὀνοματοποιεῖν αὐτόν, ὅπως μήτε τῷ ἀποκρινομένῳ ἐξῇ ἀμφι-
σβητεῖν ὡς οὐχ ὁμοίως τὸ ἐπιφερόμενον λέγεται, μήτε τῷ
ἐρωτῶντι συκοφαντεῖν ὡς ὁμοίως λεγομένου, ἐπειδὴ πολλὰ
τῶν οὐχ ὁμοίως λεγομένων ὁμοίως φαίνεται λέγεσθαι.
3 Ὅταν δ' ἐπάγοντος ἐπὶ πολλῶν μὴ διδῷ τὸ καθόλου, τότε
δίκαιον ἀπαιτεῖν ἔνστασιν. Μὴ εἰπόντα δ' αὐτὸν ἐπὶ τίνων
οὕτως, οὐ δίκαιον ἀπαιτεῖν ἐπὶ τίνων οὐχ οὕτως· δεῖ γὰρ
ἐπάγοντα πρότερον οὕτω τὴν ἔνστασιν ἀπαιτεῖν. Ἀξιω-
τέον [l] τε τὰς ἐνστάσεις μὴ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προτεινομένου φέ-
ρειν, ἐὰν [m] μὴ ἓν μόνον ᾖ τὸ τοιοῦτον, καθάπερ ἡ δυὰς τῶν
ἀρτίων μόνος [n] ἀριθμὸς πρῶτος· δεῖ γὰρ τὸν ἐνιστάμενον ἐφ'
ἑτέρου τὴν ἔνστασιν φέρειν, ἢ λέγειν ὅτι [o] τοῦτο μόνον τοι-
4 οῦτο. Πρὸς δὲ τοὺς ἐνισταμένους τῷ καθόλου, μὴ ἐν αὐτῷ
δὲ τὴν ἔνστασιν φέροντας ἀλλ' ἐν τῷ ὁμωνύμῳ, οἷον ὅτι ἔχοι
ἄν τις τὸ μὴ [p] αὐτοῦ χρῶμα ἢ πόδα ἢ χεῖρα (ἔχοι γὰρ ἂν ὁ
ζωγράφος χρῶμα καὶ ὁ μάγειρος πόδα τὸν μὴ αὑτοῦ) διελό-
μενον οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐρωτητέον· λανθανούσης γὰρ
5 τῆς ὁμωνυμίας εὖ δόξει ἐνστῆναι τῇ προτάσει. Ἐὰν δὲ μὴ
ἐν τῷ ὁμωνύμῳ ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἐνιστάμενος κωλύῃ τὴν ἐρώτησιν,
ἀφαιροῦντα δεῖ ἐν ᾧ ἡ ἔνστασις προτείνειν τὸ λοιπὸν καθόλου
ποιοῦντα, ἕως ἂν [q] λάβῃ τὸ χρήσιμον. Οἷον ἐπὶ τῆς λήθης
καὶ τοῦ ἐπιλελῆσθαι· οὐ γὰρ συγχωροῦσι τὸν ἀποβεβληκότα
ἐπιστήμην ἐπιλελῆσθαι, [r] διότι μεταπεσόντος τοῦ πράγματος
6 ἀποβέβληκε [s] μὲν τὴν ἐπιστήμην, [t] ἐπιλέλησται δ' οὔ. Ῥη-
τέον οὖν ἀφελόντα ἐν ᾧ ἡ ἔνστασις τὸ λοιπόν, οἷον εἰ δια-

[k] τὸ om. A. [l] δὲ C. [m] ἂν μὴ μόνον ἓν C. [n] ἀριθμὸς om. pr. C. [o] τοιοῦτο μόνον τοῦτο C. [p] ἑαυτοῦ C. [q] λάβῃς C. [r] διὰ τὸ μ. τ. πρ. ἀποβεβληκέναι C. [s] μὲν om. A.B. [t] ἐπιλελῆσθαι C.

μένοντος τοῦ πράγματος ἀποβέβληκε τὴν ἐπιστήμην, διότι ἐπιλέλησται. Ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐνισταμένους διότι τῷ μείζονι ἀγαθῷ μεῖζον ἀντίκειται κακόν· προφέρουσι γὰρ ὅτι τῇ ὑγιείᾳ, ἐλάττονι ὄντι ἀγαθῷ τῆς εὐεξίας, μεῖζον κακὸν ἀντίκειται· τὴν γὰρ νόσον μεῖζον κακὸν [v] εἶναι τῆς καχεξίας.
Ἀφαιρετέον οὖν καὶ ἐπὶ [w] τούτου ἐν ᾧ ἡ ἔνστασις· ἀφαιρε- 7
θέντος γὰρ μᾶλλον ἂν θείη, οἷον ὅτι τῷ μείζονι ἀγαθῷ μεῖζον κακὸν ἀντίκειται, ἐὰν μὴ συνεπιφέρῃ [x] θάτερον θάτερον, καθάπερ ἡ εὐεξία τὴν ὑγίειαν. Οὐ μόνον δ' ἐνισταμένου [y] τοῦτο ποιητέον, ἀλλὰ κἂν ἄνευ ἐνστάσεως ἀρνῆται διὰ τὸ προορᾶν τι τῶν τοιούτων· ἀφαιρεθέντος γὰρ ἐν ᾧ ἡ ἔνστασις, ἀναγκασθήσεται τιθέναι διὰ τὸ μὴ προορᾶν ἐν τῷ λοιπῷ ἐπὶ τίνος [z] οὐχ οὕτως· ἐὰν δὲ μὴ τιθῇ, ἀπαιτούμενος ἔνστασιν [a] οὐ μὴ
ἔχῃ ἀποδοῦναι. Εἰσὶ δὲ τοιαῦται τῶν προτάσεων αἱ ἐπὶ τὶ 8
μὲν ψευδεῖς ἐπὶ τὶ δ' ἀληθεῖς· ἐπὶ τούτων γὰρ ἔστιν ἀφελόντα τὸ λοιπὸν ἀληθὲς καταλιπεῖν. Ἐὰν δ' ἐπὶ πολλῶν προτείνοντος μὴ [b] φέρῃ ἔνστασιν, ἀξιωτέον τιθέναι· διαλεκτικὴ γάρ ἐστι πρότασις πρὸς ἣν οὕτως ἐπὶ πολλῶν ἔχουσαν μὴ ἔστιν ἔνστασις.

Ὅταν δ' [c] ἐνδέχηται τὸ αὐτὸ ἄνευ τε τοῦ ἀδυνάτου καὶ διὰ 9
τοῦ ἀδυνάτου [d] συλλογίσασθαι, ἀποδεικνύντι μὲν [e] καὶ μὴ διαλεγομένῳ οὐδὲν διαφέρει οὕτως ἢ ἐκείνως συλλογίσασθαι, διαλεγομένῳ δὲ πρὸς ἄλλον οὐ χρηστέον τῷ διὰ τοῦ ἀδυνάτου συλλογισμῷ. Ἄνευ μὲν γὰρ τοῦ ἀδυνάτου [f] συλλογισαμένῳ οὐκ ἔστιν ἀμφισβητεῖν· ὅταν δὲ τὸ ἀδύνατον [g] συλλογίσηται, [h] ἂν μὴ λίαν ᾖ [i] περιφανὲς ψεῦδος ὄν, οὐκ ἀδύνατόν φασιν εἶναι, ὥστ' οὐ [k] γίνεται τοῖς ἐρωτῶσιν [l] ὃ βούλονται.

Δεῖ δὲ προτείνειν ὅσα ἐπὶ πολλῶν μὲν οὕτως ἔχει, ἔνστασις 10

[v] εἶναι om. pr. C. [w] τούτων C. [x] θάτερον θατέρου B, θάτερον C. [y] τούτου C. [z] οὐχὶ C. [a] οὐχ ἕξει C. [b] φέρῃ τὴν ἔνστασιν C. [c] ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ καὶ ἄνευ τοῦ C. [d] συλλογίζεσθαι C. [e] καὶ μὴ διαλεγομένῳ om. C. [f] συλλογισαμένου C. [g] συλλογίζωνται C. [h] ἐὰν C. [i] περιφανὲς τὸ ψ. C. [k] γίνονται A. [l] ἃ C.

δὲ ἢ ὅλως μὴ ἔστιν ἢ μὴ ἐπιπολῆς [m] τὸ συνιδεῖν· μὴ δυνάμενοι γὰρ συνορᾶν ἐφ' ὧν οὐχ οὕτως, ὡς ἀληθὲς ὂν τιθέασιν.

11 Οὐ δεῖ δὲ τὸ συμπέρασμα ἐρώτημα ποιεῖν· εἰ δὲ μή, ἀνανεύσαντος οὐ δοκεῖ γεγονέναι συλλογισμός. Πολλάκις γὰρ καὶ μὴ ἐρωτῶντος ἀλλ' ὡς συμβαῖνον ἐπιφέροντος ἀρνοῦνται, καὶ τοῦτο ποιοῦντες οὐ δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς μὴ συνορῶσιν ὅ τι συμβαίνει ἐκ τῶν τεθέντων. Ὅταν οὖν μηδὲ φήσας συμβαίνειν ἐρωτήσῃ, ὁ δ' ἀρνηθῇ, παντελῶς οὐ δοκεῖ γεγονέναι συλλογισμός.

12 Οὐ δοκεῖ δὲ πᾶν τὸ καθόλου διαλεκτικὴ πρότασις εἶναι οἷον τί ἐστιν ἄνθρωπος, ἢ ποσαχῶς λέγεται τἀγαθόν; ἔστι γὰρ πρότασις διαλεκτικὴ πρὸς ἣν ἔστιν [n] ἀποκρίνασθαι ναί ἢ οὔ· πρὸς δὲ τὰς εἰρημένας οὐκ ἔστιν. Διὸ οὐ διαλεκτικά ἐστι τὰ τοιαῦτα τῶν ἐρωτημάτων, [o] ἂν μὴ αὐτὸς διορίσας ἢ διελόμενος εἴπῃ, οἷον ἆρά γε τἀγαθὸν οὕτως ἢ οὕτως λέγεται; πρὸς γὰρ τὰ τοιαῦτα ῥᾳδία ἡ ἀπόκρισις ἢ καταφήσαντι ἢ ἀποφήσαντι. Διὸ πειρατέον οὕτω προτείνειν τὰς τοιαύτας τῶν προτάσεων. Ἅμα δὲ καὶ δίκαιον ἴσως παρ' ἐκείνου ζητεῖν ποσαχῶς λέγεται τἀγαθόν, ὅταν αὐτοῦ διαιρουμένου καὶ προτείνοντος μηδαμῶς [p] συγχωρῇ.

13 Ὅστις δ' ἕνα λόγον πολὺν χρόνον ἐρωτᾷ, κακῶς πυνθάνεται. Εἰ μὲν γὰρ ἀποκρινομένου [q] τοῦ ἐρωτωμένου τὸ ἐρωτώμενον, δῆλον ὅτι πολλὰ ἐρωτήματα ἐρωτᾷ ἢ πολλάκις ταὐτά, ὥστε [r] ἢ ἀδολεσχεῖ ἢ οὐκ ἔχει συλλογισμόν· ἐξ ὀλίγων γὰρ πᾶς συλλογισμός· εἰ δὲ μὴ ἀποκρινομένου, ὅτι οὐκ ἐπιτιμᾷ ἢ ἀφίσταται.

3 Ἔστι δ' ἐπιχειρεῖν τε χαλεπὸν καὶ ὑπέχειν ῥᾴδιον τὰς αὐτὰς ὑποθέσεις. Ἔστι δὲ τοιαῦτα τά τε φύσει πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα. Τὰ μὲν γὰρ πρῶτα ὅρου δεῖται, τὰ δ' ἔσχατα διὰ πολλῶν περαίνεται βουλομένῳ τὸ συνεχὲς λαμβάνειν ἀπὸ τῶν πρώτων, ἢ σοφισματώδη φαίνεται τὰ ἐπιχειρήματα·

[m] τὸ] ἡ (vel ἢ) τὸ A.B.C. [n] ἀποκρίνεσθαι B. [o] ἐὰν C. [p] συγχωρήσῃ C. [q] τοῦ ἐρωτωμένου om. C. [r] ἢ ante ἀδ. om. C.

ἀδύνατον γὰρ ἀποδεῖξαί τι μὴ ἀρξάμενον ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀρχῶν καὶ [s] συνείραντα μέχρι τῶν ἐσχάτων. Ὁρίζεσθαι μὲν οὖν [t] οὔτ' ἀξιοῦσιν οἱ ἀποκρινόμενοι, οὔτ' ἂν ὁ ἐρωτῶν ὁρίζηται προσέχουσιν· μὴ γενομένου δὲ φανεροῦ [v] τί ποτ' ἐστὶ τὸ προκείμενον, οὐ ῥᾴδιον ἐπιχειρεῖν. Μάλιστα δὲ τὸ [w] τοιοῦτον περὶ τὰς ἀρχὰς συμβαίνει· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα διὰ τούτων δείκνυται, ταῦτα δ' οὐκ ἐνδέχεται δι' ἑτέρων, ἀλλ' ἀναγκαῖον ὁρισμῷ τῶν τοιούτων ἕκαστον γνωρίζειν.

Ἔστι δὲ δυσεπιχείρητα καὶ τὰ λίαν ἐγγὺς [x] τῆς ἀρχῆς· 2
οὐ γὰρ ἐνδέχεται πολλοὺς πρὸς αὐτὰ [y] λόγους πορίσασθαι, ὀλίγων ὄντων τῶν ἀνὰ μέσον [z] αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἀρχῆς, δι' ὧν ἀνάγκη δείκνυσθαι τὰ [a] μετὰ ταῦτα. Τῶν δὲ ὅρων δυσεπιχειρητότατοι [b] πάντων εἰσὶν ὅσοι κέχρηνται τοιούτοις ὀνόμασιν, ἃ πρῶτον μὲν ἄδηλά ἐστιν εἴτε ἁπλῶς εἴτε πολλαχῶς λέγεται, πρὸς δὲ τούτοις μηδὲ γνώριμα [c] πότερον κυρίως ἢ κατὰ μεταφορὰν ὑπὸ τοῦ ὁρισαμένου λέγεται. Διὰ μὲν γὰρ τὸ ἀσαφῆ εἶναι οὐκ ἔχει ἐπιχειρήματα, διὰ δὲ τὸ ἀγνοεῖσθαι εἰ παρὰ τὸ κατὰ μεταφορὰν λέγεσθαι [d] τοιαῦτ' ἐστίν, οὐκ ἔχει ἐπιτίμησιν.

Ὅλως δὲ πᾶν πρόβλημα, ὅταν ᾖ δυσεπιχείρητον, ἢ ὅρου 3
δεῖσθαι ὑποληπτέον, ἢ τῶν πολλαχῶς ἢ τῶν κατὰ μεταφορὰν εἶναι λεγομένων, ἢ οὐ πόρρω τῶν ἀρχῶν, [e] ἢ διὰ τὸ μὴ φανερὸν εἶναι πρῶτον ἡμῖν τοῦτ' αὐτό, κατὰ τίνα ποτὲ τῶν εἰρημένων τρόπον ἐστὶν ὃ τὴν ἀπορίαν παρέχεται· φανεροῦ γὰρ ὄντος τοῦ τρόπου δῆλον ὅτι ἢ ὁρίζεσθαι ἂν δέοι ἢ διαιρεῖσθαι ἢ τὰς ἀνὰ μέσον προτάσεις πορίζεσθαι· διὰ τούτων γὰρ δείκνυται τὰ ἔσχατα.

Πολλαῖς τε τῶν θέσεων μὴ καλῶς ἀποδιδομένου τοῦ ὁρι- 4
σμοῦ οὐ ῥᾴδιον διαλέγεσθαι καὶ ἐπιχειρεῖν, οἷον πότερον ἓν ἑνὶ ἐναντίον ἢ πλείω· ὁρισθέντων δὲ τῶν ἐναντίων κατὰ τρό-

[s] συνείροντα C. [t] οὔτ'—οὔτ'] οὐκ—οὐδ' C. [v] τί] τοῦ τί C. [w] τοιοῦτο B.C. [x] τῆς om. C. [y] πορίσασθαι λόγους C. [z] αὐτῶν C. [a] μετ' αὐτὰ B. [b] πάντων] μάλιστα C. [c] πότερα A. [d] τοιοῦτό B. [e] ἢ alterum om. C.

που ῥᾴδιον συμβιβάσαι πότερον ἐνδέχεται πλείω τῷ αὐτῷ εἶναι ἐναντία ἢ οὔ. Τὸν αὐτὸν [f] δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁρισμοῦ δεομένων. Ἔοικε δὲ καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν ἔνια δι' ὁρισμοῦ ἔλλειψιν οὐ ῥᾳδίως γράφεσθαι, οἷον καὶ ὅτι ἡ παρὰ τὴν πλευρὰν τέμνουσα τὸ [g] ἐπίπεδον ὁμοίως διαιρεῖ
5 τήν τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον. Τοῦ δὲ ὁρισμοῦ ῥηθέντος εὐθέως φανερὸν τὸ λεγόμενον· τὴν γὰρ αὐτὴν ἀνταναίρεσιν ἔχει τὰ χωρία καὶ αἱ γραμμαί· ἔστι δ' ὁρισμὸς τοῦ αὐτοῦ λόγου οὗτος. Ἁπλῶς δὲ τὰ πρῶτα τῶν στοιχείων τιθεμένων μὲν τῶν ὁρισμῶν, οἷον τί γραμμὴ καὶ τί κύκλος, ῥᾷστα δεῖξαι, πλὴν οὐ πολλά γε πρὸς ἕκαστον ἔστι [h] τούτων [i] ἐπιχειρεῖν διὰ τὸ [k] μὴ πολλὰ τὰ ἀνὰ μέσον εἶναι· [l] ἂν δὲ μὴ τιθῶνται οἱ τῶν ἀρχῶν ὁρισμοί, χαλεπόν, τάχα δ' ὅλως ἀδύνατον. Ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς λόγους ἔχει.

6 Οὔκουν [m] δεῖ λανθάνειν, ὅταν δυσεπιχείρητος [n] ᾖ ἡ θέσις, ὅτι πέπονθέ τι τῶν εἰρημένων. Ὅταν δ' ᾖ [o] πρὸς τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν πρότασιν μεῖζον ἔργον διαλεχθῆναι ἢ τὴν θέσιν, διαπορήσειεν ἄν τις πότερον θετέον τὰ τοιαῦτα ἢ οὔ. [p] Εἰ γὰρ μὴ θήσει ἀλλ' [q] ἀξιώσει καὶ πρὸς τοῦτο διαλέγεσθαι, μεῖζον προστάξει τοῦ ἐν ἀρχῇ κειμένου· εἰ δὲ θήσει, πιστεύσει ἐξ ἧττον πιστῶν. Εἰ μὲν οὖν δεῖ μὴ χαλεπώτερον τὸ πρόβλημα ποιεῖν, θετέον, εἰ δὲ διὰ γνωριμωτέρων συλλογίζεσθαι, οὐ θετέον· ἢ τῷ μὲν μανθάνοντι οὐ θετέον, ἂν μὴ γνωριμώτερον ᾖ, τῷ δὲ γυμναζομένῳ θετέον, ἂν ἀληθὲς μόνον φαίνηται. Ὥστε φανερὸν ὅτι οὐχ ὁμοίως ἐρωτῶντί τε καὶ διδάσκοντι ἀξιωτέον τιθέναι.

4 Πῶς μὲν οὖν ἐρωτηματίζειν καὶ τάττειν δεῖ, σχεδὸν ἱκανὰ τὰ εἰρημένα· περὶ δ' ἀποκρίσεως πρῶτον μὲν διοριστέον τί ἐστιν ἔργον τοῦ καλῶς ἀποκρινομένου, καθάπερ τοῦ καλῶς

[f] δὲ τρόπον et mox τῶν ὁρισμοῦ δεομένων om. pr. C. [g] ἐπίπεδον γραμμὴ ὁμοίως corr. C. [h] αὐτῶν C. [i] ἐγχειρεῖν A.B. [k] οὐ C. [l] ἐὰν C. [m] δεῖ om. B. [n] ᾖ om. C. [o] πρὸς om. A.B. [p] εἰ μὲν γὰρ τιθῇ C. [q] ἀξιώσοι B.

ἐρωτῶντος. Ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἐρωτῶντος τὸ οὕτως ἐπαγαγεῖν τὸν λόγον ὥστε ποιῆσαι τὸν ἀποκρινόμενον τὰ ἀδοξότατα λέγειν τῶν διὰ τὴν θέσιν ἀναγκαίων, τοῦ δ' ἀποκρινομένου τὸ μὴ δι' αὐτὸν φαίνεσθαι συμβαίνειν τὸ ἀδύνατον ἢ [r] τὸ παράδοξον, ἀλλὰ διὰ τὴν θέσιν· ἑτέρα γὰρ ἴσως ἁμαρτία τὸ θέσθαι πρῶτον ὃ μὴ δεῖ καὶ τὸ θέμενον μὴ φυλάξαι κατὰ τρόπον.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἀδιόριστα τοῖς γυμνασίας [s] καὶ πείρας ἕνεκα 5
τοὺς λόγους ποιουμένοις· οὐ γὰρ οἱ αὐτοὶ σκοποὶ τοῖς διδάσκουσιν [t] ἢ μανθάνουσι [v] καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις, οὐδὲ τούτοις τε καὶ τοῖς διατρίβουσι μετ' ἀλλήλων σκέψεως χάριν. Τῷ μὲν γὰρ μανθάνοντι θετέον ἀεὶ τὰ δοκοῦντα· καὶ γὰρ οὐδ' ἐπιχειρεῖ ψεῦδος οὐδεὶς διδάσκειν· τῶν δ' ἀγωνιζομένων τὸν μὲν ἐρωτῶντα φαίνεσθαί τι δεῖ ποιεῖν πάντως, τὸν δ' ἀποκρινόμενον μηδὲν φαίνεσθαι πάσχειν. Ἐν δὲ ταῖς διαλεκτικαῖς συνόδοις τοῖς μὴ ἀγῶνος χάριν ἀλλὰ πείρας καὶ σκέψεως τοὺς λόγους ποιουμένοις οὐ διήρθρωταί [w] πω τίνος δεῖ στοχάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον καὶ ὁποῖα διδόναι καὶ [x] ποῖα μὴ πρὸς τὸ καλῶς ἢ μὴ καλῶς φυλάττειν τὴν θέσιν. Ἐπεὶ οὖν οὐδὲν ἔχομεν παραδεδομένον ὑπ' ἄλλων, αὐτοί [y] τι πειραθῶμεν εἰπεῖν.

Ἀνάγκη δὴ τὸν ἀποκρινόμενον ὑπέχειν λόγον θέμενον ἤτοι 2
ἔνδοξον ἢ ἄδοξον θέσιν [z] ἢ [a] μηδέτερον, καὶ ἤτοι ἁπλῶς [b] ἔνδοξον ἢ ἄδοξον ἢ ὡρισμένως, οἷον [c] τῷδέ τινι ἢ [d] αὐτῷ ἢ ἄλλῳ. Διαφέρει δ' οὐδὲν ὁπωσοῦν ἐνδόξου ἢ ἀδόξου οὔσης· ὁ γὰρ αὐτὸς τρόπος ἔσται τοῦ καλῶς [e] ἀποκρίνεσθαι, καὶ δοῦναι ἢ [f] μὴ δοῦναι τὸ ἐρωτηθέν. Ἀδόξου μὲν [g] οὖν οὔσης τῆς θέσεως ἔνδοξον ἀνάγκη τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι, ἐνδόξου δ' ἄδοξον· τὸ γὰρ ἀντικείμενον ἀεὶ τῇ θέσει ὁ ἐρωτῶν συμπεραίνεται. Εἰ δὲ [h] μήτ' ἄδοξον μήτ' ἔνδοξον τὸ κείμενον, καὶ

[r] τὸ om. C. [s] ἕνεκεν καὶ πείρας C. [t] ἢ] καὶ C. [v] καὶ prius om. A.B. [w] πως C. [x] ποῖα C. [y] τι om. C. [z] ἢ μηδέτερον om. B. et pr. A. [a] μηδετέραν C. [b] ἄδοξον ἢ ἔνδοξον C. [c] τῶδέ C. [d] ἑαυτῶ C. [e] ἀποκρίνασθαι C. [f] μὴ διδόναι A.B. [g] οὖν om. B. [h] ἔνδοξον μήτ' ἄδοξον C.

3 τὸ συμπέρασμα ἔσται τοιοῦτον. Ἐπεὶ δ' ὁ καλῶς συλλογιζόμενος ἐξ ἐνδοξοτέρων καὶ γνωριμωτέρων τὸ προβληθὲν ἀποδείκνυσι, φανερὸν ὡς ἀδόξου μὲν ὄντος ἁπλῶς τοῦ κειμένου οὐ δοτέον τῷ ἀποκρινομένῳ οὔθ' ὃ μὴ δοκεῖ ἁπλῶς, οὔθ' ὃ δοκεῖ μὲν ἧττον δὲ τοῦ συμπεράσματος δοκεῖ. Ἀδόξου γὰρ οὔσης τῆς θέσεως ἔνδοξον τὸ συμπέρασμα, ὥστε δεῖ τὰ λαμβανόμενα [i] ἔνδοξα πάντ' εἶναι καὶ μᾶλλον ἔνδοξα τοῦ [k] προκειμένου, εἰ μέλλει διὰ τῶν γνωριμωτέρων τὸ ἧττον γνώριμον περαίνεσθαι. Ὥστ' εἴ τι μὴ τοιοῦτόν ἐστι τῶν ἐρωτωμένων, οὐ θετέον τῷ ἀποκρινομένῳ. Εἰ δ' ἔνδοξος ἁπλῶς ἡ θέσις, δῆλον ὅτι τὸ συμπέρασμα [l] ἁπλῶς ἄδοξον.
4 Θετέον οὖν τά τε δοκοῦντα [m] πάντα, καὶ τῶν μὴ δοκούντων ὅσα ἧττόν ἐστιν ἄδοξα τοῦ συμπεράσματος· ἱκανῶς γὰρ ἂν δόξειε διειλέχθαι. Ὁμοίως [n] δὲ εἰ μήτ' ἄδοξος μήτ' ἔνδοξός ἐστιν ἡ θέσις· καὶ γὰρ οὕτως τά τε [o] φαινόμενα ἅπαντα δοτέον, καὶ τῶν μὴ δοκούντων ὅσα μᾶλλον ἔνδοξα τοῦ συμπεράσματος· οὕτω γὰρ ἐνδοξοτέρους συμβήσεται τοὺς λόγους
5 γίνεσθαι. Εἰ μὲν οὖν ἁπλῶς ἔνδοξον [p] ἢ ἄδοξον τὸ κείμενον, πρὸς τὰ δοκοῦντα ἁπλῶς τὴν σύγκρισιν ποιητέον· εἰ δὲ μὴ ἁπλῶς ἔνδοξον ἢ ἄδοξον τὸ κείμενον ἀλλὰ τῷ ἀποκρινομένῳ, πρὸς αὐτὸν τὸ δοκοῦν [q] καὶ μὴ δοκοῦν κρίνοντα θετέον ἢ οὐ θετέον. [r] Ἂν δ' ἑτέρου δόξαν διαφυλάττῃ ὁ ἀποκρινόμενος, δῆλον ὅτι πρὸς τὴν ἐκείνου διάνοιαν ἀποβλέποντα θετέον
6 ἕκαστα καὶ ἀρνητέον. Διὸ [s] καὶ οἱ κομίζοντες ἀλλοτρίας δόξας, οἷον ἀγαθὸν καὶ κακὸν εἶναι ταὐτόν, καθάπερ Ἡράκλειτός φησιν, οὐ διδόασι μὴ παρεῖναι ἅμα τῷ αὐτῷ τἀναντία, οὐχ ὡς οὐ δοκοῦν αὐτοῖς τοῦτο, ἀλλ' ὅτι καθ' Ἡράκλειτον οὕτω [t] λεκτέον. Ποιοῦσι δὲ τοῦτο καὶ οἱ παρ' ἀλλήλων δεχόμενοι τὰς θέσεις· στοχάζονται γὰρ ὡς ἂν [v] εἴπειεν [w] ὁ θέμενος.

6 Φανερὸν οὖν τίνων στοχαστέον τῷ ἀποκρινομένῳ, εἴτε

[i] πάντ' ἔνδοξα C. [k] κειμένου C. [l] ἁπλῶς om. C. [m] ἅπαντα C. [n] δὲ καὶ εἰ C. [o] τὰ φαινόμενα πάντα C. [p] ἢ ἄδοξον om. A. [q] καὶ μὴ δοκοῦν om. A. et pr. C. καὶ τὸ μὴ δ. rc. C. [r] ἐὰν C. [s] καὶ οἱ κομ. corr. A. [t] δεκτέον C. [v] εἴποιεν B.C. [w] οἱ θέμενοι C.

ἁπλῶς ἔνδοξον εἴτε τινὶ τὸ κείμενόν ἐστιν. Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη πᾶν τὸ ἐρωτώμενον ἢ ἔνδοξον εἶναι ἢ ἄδοξον ἢ μηδέτερον, καὶ [x] ἢ πρὸς τὸν λόγον ἢ μὴ πρὸς τὸν λόγον εἶναι τὸ ἐρωτώμενον, [y] ἐὰν [z] μὲν ᾖ δοκοῦν καὶ μὴ πρὸς τὸν λόγον, δοτέον φήσαντα δοκεῖν, [y] ἐὰν δὲ μὴ δοκοῦν καὶ μὴ πρὸς τὸν λόγον, δοτέον μέν, ἐπισημαντέον δὲ τὸ μὴ δοκοῦν πρὸς εὐλάβειαν εὐηθείας. Ὄντος δὲ πρὸς τὸν λόγον καὶ δοκοῦντος λεκτέον 2
ὅτι δοκεῖ μέν, ἀλλὰ λίαν σύνεγγυς τοῦ ἐν ἀρχῇ [a] ἐστὶ καὶ ἀναιρεῖται τούτου τεθέντος τὸ κείμενον. Εἰ δὲ πρὸς τὸν λόγον, λίαν δ' ἄδοξον τὸ ἀξίωμα, [b] συμβαίνειν [c] μὲν φατέον τούτου τεθέντος, ἀλλὰ λίαν εὔηθες εἶναι τὸ προτεινόμενον. Εἰ δὲ μήτ' ἄδοξον μήτ' ἔνδοξον, εἰ μὲν μηδὲν πρὸς τὸν λόγον, δοτέον μηδὲν διορίσαντι, εἰ δὲ πρὸς τὸν λόγον, ἐπισημαντέον ὅτι ἀναιρεῖται τεθέντος τὸ ἐν ἀρχῇ. Οὕτω γὰρ ὅ 3
τ' ἀποκρινόμενος οὐδὲν δόξει δι' αὐτὸν πάσχειν, [d] ἐὰν προορῶν ἕκαστα τιθῇ, ὅ τ' ἐρωτῶν τεύξεται συλλογισμοῦ τιθεμένων αὐτῷ πάντων τῶν ἐνδοξοτέρων τοῦ συμπεράσματος. Ὅσοι δ' ἐξ ἀδοξοτέρων τοῦ συμπεράσματος ἐπιχειροῦσι συλλογίζεσθαι, δῆλον ὡς οὐ καλῶς συλλογίζονται· διὸ τοῖς ἐρωτῶσιν οὐ θετέον.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν [e] ἀσαφῶς καὶ πλεοναχῶς λεγο- 7
μένων ἀπαντητέον. Ἐπεὶ γὰρ δέδοται τῷ ἀποκρινομένῳ μὴ μανθάνοντι εἰπεῖν ὅτι οὐ μανθάνω, καὶ πλεοναχῶς λεγομένου μὴ ἐξ ἀνάγκης ὁμολογῆσαι ἢ ἀρνήσασθαι, δῆλον ὡς πρῶτον μέν, ἂν μὴ σαφὲς ᾖ τὸ ῥηθέν, οὐκ ἀποκνητέον τὸ [f] φάναι μὴ συνιέναι· πολλάκις γὰρ ἐκ τοῦ μὴ σαφῶς ἐρωτηθέντας διδόναι ἀπαντᾷ τι δυσχερές. [y] Ἂν δὲ γνώριμον μὲν ᾖ πλεοναχῶς 2
[g] δὲ λεγόμενον, [y] ἐὰν μὲν ἐπὶ πάντων ἀληθὲς ἢ ψεῦδος ᾖ τὸ λεγόμενον, δοτέον ἁπλῶς ἢ ἀρνητέον, [y] ἐὰν δ' ἐπὶ τὶ μὲν ψεῦδος ᾖ ἐπὶ τὶ δ' ἀληθές, ἐπισημαντέον ὅτι πλεοναχῶς λέγεται καὶ διότι τὸ μὲν ψεῦδος τὸ δ' ἀληθές· ὕστερον γὰρ

[x] ἢ prius om. C. [y] ἂν C. [z] μὲν οὖν ᾖ B. [a] ἐστὶ om. C.
[b] συμβαίνει A. [c] μὲν om. C. [d] ἐάνπερ C. [e] ἀσαφῶν pr. A.
[f] μὴ φάναι C. [g] δὲ om. B.

διαιρουμένου ἄδηλον εἰ καὶ ἐν ἀρχῇ συνεώρα τὸ ἀμφίβολον.
3 Ἐὰν δὲ μὴ προΐδῃ τὸ ἀμφίβολον ἀλλ' εἰς θάτερον [h] βλέψας [i] θῇ, ῥητέον πρὸς τὸν ἐπὶ θάτερον ἄγοντα ὅτι οὐκ εἰς τοῦτο βλέπων ἔδωκα ἀλλ' εἰς θάτερον αὐτῶν. Πλειόνων γὰρ ὄντων τῶν ὑπὸ [k] ταὐτὸν ὄνομα ἢ λόγον ῥᾳδία ἡ ἀμφισβήτησις. Ἐὰν δὲ καὶ σαφὲς ᾖ καὶ ἁπλοῦν τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ναί ἢ οὔ ἀποκριτέον.

8 Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πρότασις συλλογιστικὴ ἢ τούτων τίς ἐστιν ἐξ ὧν [l] ὁ συλλογισμὸς ἤ τινος τούτων ἕνεκα, δῆλον δ' ὅταν ἑτέρου χάριν λαμβάνηται τῷ πλείω τὰ ὅμοια ἐρωτᾶν (ἢ γὰρ δι' ἐπαγωγῆς ἢ δι' ὁμοιότητος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ καθόλου λαμβάνουσιν), τὰ μὲν οὖν καθ' ἕκαστα πάντα θετέον, [m] ἂν ᾖ ἀληθῆ καὶ ἔνδοξα, πρὸς δὲ τὸ καθόλου πειρατέον ἔνστασιν φέρειν· τὸ γὰρ ἄνευ ἐνστάσεως, ἢ οὔσης ἢ δοκούσης, κωλύειν
2 τὸν λόγον δυσκολαίνειν ἐστίν. Εἰ οὖν ἐπὶ πολλῶν [n] φαινομένων μὴ δίδωσι τὸ καθόλου μὴ ἔχων ἔνστασιν, φανερὸν ὅτι δυσκολαίνει. [o] Ἔτι εἰ μηδ' ἀντεπιχειρεῖν [p] ἔχει ὅτι οὐκ ἀληθές, πολλῷ μᾶλλον ἂν δόξειε δυσκολαίνειν. Καίτοι οὐδὲ τοῦθ' ἱκανόν· πολλοὺς γὰρ λόγους ἔχομεν ἐναντίους ταῖς δόξαις, οὓς χαλεπὸν λύειν, καθάπερ Ζήνωνος ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι οὐδὲ τὸ στάδιον διελθεῖν· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο [q] τἀντικείμενα τούτοις οὐ θετέον. Εἰ οὖν μήτ' [r] ἐνίστασθαι μήτ' [s] ἀντεπιχειρεῖν ἔχων μὴ τίθησι, δῆλον ὅτι δυσκολαίνει· ἔστι γὰρ ἡ ἐν λόγοις δυσκολία ἀπόκρισις παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους, συλλογισμοῦ φθαρτική.

9 Ὑπέχειν δὲ καὶ θέσιν καὶ ὁρισμὸν αὐτὸν αὑτῷ δεῖ [t] προεγχειρήσαντα· ἐξ ὧν γὰρ ἀναιροῦσιν οἱ πυνθανόμενοι τὸ κείμενον, δῆλον ὅτι τούτοις ἐναντιωτέον.

2 Ἄδοξον δ' ὑπόθεσιν εὐλαβητέον ὑπέχειν. Εἴη δ' ἂν ἄδο-

[h] βλέψας θῇ] βιασθῇ C. [i] θῇ] θῆι ἢ μή A.B. [k] ταυτὸ C. [l] ὁ om. pr. C. [m] ἐὰν B. [n] φαινομένου B.C. [o] ἔτι δ' εἰ C. [p] ἔχοι C, qui pr. om. [q] τὰ ἀντικείμενα C. [r] ἐνίστασθαι] ἔνστασιν B. et pr. A. [s] ἀντεπιχειρεῖν ἔχων μήτ' ἐνίστασθαι C. [t] προσεγχειρήσαντα A, προεπιχειρήσαντα C.

ξος [v] διχῶς· καὶ γὰρ ἐξ ἧς ἄτοπα συμβαίνει λέγειν, οἷον εἰ πάντα φαίη τις κινεῖσθαι ἢ μηδέν, καὶ ὅσα χείρονος ἤθους ἑλέσθαι καὶ ὑπεναντία ταῖς βουλήσεσιν, οἷον ὅτι ἡδονὴ [w] τἀγαθὸν καὶ τὸ ἀδικεῖν βέλτιον τοῦ ἀδικεῖσθαι. Οὐ γὰρ ὡς λόγου χάριν [x] ὑπέχοντα ἀλλ' ὡς τὰ δοκοῦντα λέγοντα μισοῦσιν.

Ὅσοι δὲ τῶν λόγων ψεῦδος συλλογίζονται, λυτέον ἀναι- 10
ροῦντα παρ' ὃ γίνεται [y] τὸ ψεῦδος. Οὐ [z] γὰρ ὁτιοῦν ἀνελὼν
λέλυκεν, οὐδ' εἰ ψεῦδός ἐστι τὸ ἀναιρούμενον. Ἔχοι γὰρ
ἂν πλείω ψεύδη ὁ λόγος, οἷον [a] ἐάν τις λάβῃ τὸν καθήμενον
γράφειν, Σωκράτη δὲ καθῆσθαι· συμβαίνει γὰρ ἐκ τούτων
Σωκράτη γράφειν. Ἀναιρεθέντος οὖν τοῦ Σωκράτη καθῆ- 2
σθαι οὐδὲν μᾶλλον λέλυται ὁ λόγος· καίτοι ψεῦδος τὸ ἀξί-
ωμα. Ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο ὁ λόγος ψευδής· [b] ἂν γάρ τις
τύχῃ καθήμενος μὲν μὴ γράφων δέ, οὐκέτι ἐπὶ τοῦ τοιούτου
ἡ αὐτὴ λύσις ἁρμόσει. Ὥστε οὐ τοῦτο ἀναιρετέον, ἀλλὰ τὸ
τὸν καθήμενον γράφειν· οὐ γὰρ πᾶς ὁ καθήμενος γράφει.
Λέλυκε μὲν οὖν πάντως ὁ ἀνελὼν παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος, 3
οἶδε δὲ τὴν λύσιν ὁ εἰδὼς ὅτι παρὰ τοῦτο ὁ λόγος, καθάπερ
ἐπὶ τῶν ψευδογραφουμένων· οὐ γὰρ ἀπόχρη τὸ ἐνστῆναι,
οὐδ' ἂν ψεῦδος ᾖ τὸ ἀναιρούμενον, ἀλλὰ καὶ διότι ψεῦδος
ἀποδεικτέον· οὕτω γὰρ ἂν εἴη φανερὸν πότερον προορῶν τι
ἢ οὔ ποιεῖται τὴν ἔνστασιν.

Ἔστι δὲ λόγον κωλῦσαι συμπεράνασθαι τετραχῶς. Ἢ 4
γὰρ ἀνελόντα παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος, ἢ πρὸς τὸν ἐρω-
τῶντα ἔνστασιν εἰπόντα· πολλάκις γὰρ [c] οὐδὲ λέλυκεν, ὁ
μέντοι πυνθανόμενος οὐ δύναται πορρωτέρω [d] προαγαγεῖν.
Τρίτον δὲ πρὸς τὰ ἠρωτημένα· συμβαίη γὰρ ἂν ἐκ μὲν τῶν
ἠρωτημένων μὴ γίνεσθαι ὃ βούλεται διὰ τὸ κακῶς ἠρωτῆσθαι,
προστεθέντος δέ τινος γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. Εἰ μὲν 5
οὖν μηκέτι δύναται προάγειν ὁ ἐρωτῶν, [e] πρὸς τὸν ἐρωτῶντα

[v] πλεοναχῶς C. [w] ἀγαθὸν C. [x] ὑπεχόμενον A.B. [y] τὸ om. C.
[z] γὰρ] γὰρ ὁ A.B.C. [a] εἴ τις λάβοι C. [b] ἐὰν C. [c] οὐ λέλυκε μέν, ὁ C. [d] προάγειν C. [e] πρὸς] εἰς C, εἰ πρὸς A.

εἴη ἂν ἔνστασις. εἰ δὲ δύναται, πρὸς τὰ ἠρωτημένα. Τετάρτη δὲ καὶ χειρίστη τῶν ἐνστάσεων ἡ πρὸς τὸν χρόνον· ἔνιοι γὰρ τοιαῦτα ἐνίστανται πρὸς ἃ διαλεχθῆναι πλειονός ἐστι χρόνου ἢ τῆς παρούσης διατριβῆς.

6 Αἱ μὲν οὖν ἐνστάσεις, καθάπερ [f] εἴπαμεν, τετραχῶς γίνονται· λύσις δ' ἐστὶ τῶν εἰρημένων ἡ πρώτη μόνον, αἱ δὲ λοιπαὶ κωλύσεις τινὲς καὶ ἐμποδισμοὶ τῶν συμπερασμάτων.

11 Ἐπιτίμησις δὲ [g] λόγου κατ' αὐτόν τε τὸν λόγον, καὶ ὅταν ἐρωτᾶται, οὐχ ἡ αὐτή· πολλάκις γὰρ τοῦ μὴ καλῶς διειλέχθαι τὸν λόγον ὁ ἐρωτώμενος αἴτιος διὰ τὸ μὴ συγχωρεῖν ἐξ ὧν ἦν διαλεχθῆναι καλῶς πρὸς τὴν θέσιν· οὐ γὰρ ἔστιν ἐπὶ θατέρῳ μόνον τὸ καλῶς ἐπιτελεσθῆναι τὸ κοινὸν ἔργον. Ἀναγκαῖον οὖν ἐνίοτε πρὸς τὸν λέγοντα καὶ μὴ πρὸς τὴν θέσιν ἐπιχειρεῖν, ὅταν ὁ ἀποκρινόμενος τἀναντία
2 τῷ ἐρωτῶντι παρατηρῇ προσεπηρεάζων. Δυσκολαίνοντες οὖν ἀγωνιστικὰς καὶ οὐ διαλεκτικὰς ποιοῦνται τὰς διατριβάς. Ἔτι δ' ἐπεὶ γυμνασίας καὶ πείρας χάριν ἀλλ' οὐ διδασκαλίας [h] οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων, δῆλον ὡς οὐ μόνον τἀληθῆ συλλογιστέον ἀλλὰ καὶ ψεῦδος, οὐδὲ δι' ἀληθῶν ἀεὶ ἀλλ' ἐνίοτε καὶ ψευδῶν. Πολλάκις γὰρ ἀληθοῦς τεθέντος ἀναιρεῖν ἀνάγκη
3 τὸν διαλεγόμενον, ὥστε προτατέον τὰ ψευδῆ. Ἐνίοτε δὲ καὶ ψεύδους τεθέντος ἀναιρετέον διὰ ψευδῶν· οὐδὲν [i] γὰρ κωλύει τινὶ δοκεῖν τὰ μὴ ὄντα μᾶλλον τῶν ἀληθῶν, ὥστ' ἐκ τῶν ἐκείνῳ δοκούντων τοῦ λόγου γινομένου μᾶλλον ἔσται πεπεισμένος ἢ ὠφελημένος. Δεῖ δὲ τὸν καλῶς μεταβιβάζοντα διαλεκτικῶς καὶ μὴ ἐριστικῶς μεταβιβάζειν, καθάπερ τὸν [k] γεωμέτρην γεωμετρικῶς, ἄν τε ψεῦδος ἄν τ' ἀληθὲς ᾖ τὸ συμπεραινόμενον· [l] ποῖοι δὲ διαλεκτικοὶ συλλογισμοί, πρότερον [m] εἴρηται. Ἐπεὶ δὲ φαῦλος κοινωνὸς ὁ ἐμποδί-
4 ζων τὸ κοινὸν ἔργον, δῆλον ὅτι καὶ ἐν λόγῳ. Κοινὸν γάρ τι καὶ ἐν [n] τούτοις προκείμενόν ἐστι, πλὴν τῶν ἀγωνιζομένων.

[f] εἴπομεν C. [g] λόγῳ καθ' αὑτόν C. [h] οἱ] χάριν οἱ C. [i] γὰρ om. A. [k] γεωμετρικὸν A.B. [l] ὁποῖοι C. [m] εἴρηνται A.B. [n] τούτοις τὸ προκείμενον A.

Τούτοις δ' οὐκ ἔστιν ἀμφοτέροις τυχεῖν τοῦ αὐτοῦ τέλους·
πλείους γὰρ ἑνὸς ἀδύνατον νικᾶν. Διαφέρει δ' [o] οὐδὲν ἄν τε
διὰ τοῦ [p] ἀποκρίνεσθαι ἄν τε διὰ τοῦ ἐρωτᾶν ποιῇ τοῦτο· ὅ
τε γὰρ ἐριστικῶς ἐρωτῶν φαύλως διαλέγεται, ὅ τ' ἐν τῷ
[p] ἀποκρίνεσθαι μὴ διδοὺς τὸ φαινόμενον μηδ' ἐκδεχόμενος ὅ
τί ποτε βούλεται ὁ ἐρωτῶν πυθέσθαι. Δῆλον οὖν ἐκ τῶν 5
εἰρημένων ὅτι οὐχ ὁμοίως ἐπιτιμητέον καθ' αὑτόν τε τῷ λό-
γῳ καὶ τῷ ἐρωτῶντι· οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸν μὲν λόγον φαῦ-
λον εἶναι, τὸν δ' ἐρωτῶντα ὡς ἐνδέχεται βέλτιστα πρὸς τὸν
ἀποκρινόμενον διειλέχθαι. Πρὸς γὰρ τοὺς δυσκολαίνοντας
οὐ δυνατὸν ἴσως εὐθὺς οἵους τις βούλεται ἀλλ' οἵους ἐνδέχεται
ποιεῖσθαι τοὺς συλλογισμούς.

Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἀδιόριστον πότε τἀναντία καὶ πότε τὰ ἐν 6
ἀρχῇ λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι (πολλάκις γὰρ καθ' αὑτοὺς
λέγοντες [q] τὰ ἐναντία λέγουσι, καὶ ἀνανεύσαντες πρότερον
διδόασιν ὕστερον· διόπερ ἐρωτώμενοι [r] τἀναντία καὶ τὸ ἐν
ἀρχῇ πολλάκις ὑπακούουσιν), ἀνάγκη φαύλους γίνεσθαι τοὺς
λόγους. Αἴτιος δ' ὁ ἀποκρινόμενος, τὰ μὲν οὐ διδούς, τὰ δὲ
τοιαῦτα διδούς. Φανερὸν οὖν ὡς οὐχ ὁμοίως ἐπιτιμητέον τοῖς
ἐρωτῶσι καὶ τοῖς λόγοις.

Καθ' αὑτὸν δὲ [s] τῷ [t] λόγῳ πέντ' εἰσὶν ἐπιτιμήσεις, πρώτη 7
μὲν ὅταν ἐκ τῶν [v] ἐρωτωμένων μὴ συμπεραίνηται [w] μήτε τὸ
προτεθὲν μήτε ὅλως μηδὲν ὄντων ψευδῶν ἢ ἀδόξων, ἢ [x] ἁπάν-
των ἢ τῶν πλείστων, ἐν οἷς τὸ συμπέρασμα, καὶ μήτ' ἀφαι-
ρεθέντων τινῶν μήτε προστεθέντων [y] μηδὲ τῶν μὲν ἀφαιρε-
θέντων τῶν δὲ προστεθέντων γίνηται τὸ συμπέρασμα. Δευ-
τέρα δὲ εἰ πρὸς τὴν θέσιν μὴ γίνοιτο ὁ συλλογισμὸς ἐκ
τοιούτων τε καὶ οὕτως ὡς εἴρηται πρότερον. Τρίτη δ' εἰ 8
προστεθέντων τινῶν γίνοιτο συλλογισμός, ταῦτα δ' εἴη χεί-
ρω τῶν ἐρωτηθέντων καὶ ἧττον ἔνδοξα τοῦ συμπεράσματος.
Πάλιν εἰ ἀφαιρεθέντων τινῶν· ἐνίοτε γὰρ πλείω λαμβάνουσι

[o] οὐθὲν C. [p] ἀποκρίνασθαι C. [q] τὰ om. C. [r] τὰ ἐναντία C. [s] τῷ om. B.C. [t] λόγων B. [v] ἠρωτημένων C. [w] μήτε πρὸς τὸ τεθὲν C. [x] πάντων C. [y] μήτε A.B.

τῶν ἀναγκαίων, ὥστε οὐ τῷ ταῦτ' εἶναι γίνεται ὁ συλλογι-
σμός. Ἔτι εἰ ἐξ ἀδοξοτέρων καὶ ἧττον πιστῶν τοῦ συμπε-
ράσματος. ἢ εἰ ἐξ ἀληθῶν ἀλλὰ πλείονος ἔργου δεομένων
ἀποδεῖξαι τοῦ προβλήματος.

9 Οὐ δεῖ δὲ πάντων τῶν προβλημάτων ὁμοίως ἀξιοῦν τοὺς
συλλογισμοὺς ἐνδόξους εἶναι καὶ πιθανούς· φύσει γὰρ εὐθὺς
ὑπάρχει τὰ μὲν ῥᾴω τὰ δὲ χαλεπώτερα τῶν ζητουμένων,
ὥστε ἂν ἐξ ὧν ἐνδέχεται μάλιστα ἐνδόξων συμβιβάσῃ, διεί-
λεκται καλῶς. Φανερὸν οὖν ὅτι οὐδὲ λόγῳ ἡ αὐτὴ ἐπιτίμη-
10 σις πρός τε τὸ προβληθὲν καὶ καθ' αὑτόν. Οὐδὲν γὰρ κω-
λύει καθ' αὑτὸν μὲν εἶναι τὸν λόγον ψεκτόν, πρὸς δὲ τὸ πρό-
βλημα ἐπαινετόν, καὶ πάλιν ἀντεστραμμένως καθ' αὑτὸν μὲν
ἐπαινετόν, πρὸς δὲ τὸ πρόβλημα ψεκτόν, [z] ὅταν ἐκ πολλῶν
11 [a] ᾖ ῥᾳδιον ἐνδόξων συμπεράνασθαι καὶ ἀληθῶν. Εἴη δ' ἂν
ποτε λόγος καὶ συμπεπερασμένος μὴ συμπεπερασμένου χεί-
ρων, ὅταν ὁ μὲν ἐξ εὐηθῶν συμπεραίνηται μὴ τοιούτου τοῦ
προβλήματος ὄντος, ὁ δὲ προσδέηται τοιούτων ἅ ἐστιν
ἔνδοξα καὶ ἀληθῆ, καὶ μὴ ἐν τοῖς προσλαμβανομένοις ᾖ ὁ
λόγος. Τοῖς δὲ διὰ ψευδῶν ἀληθὲς [b] συμπεραινομένοις οὐ
δίκαιον ἐπιτιμᾶν· ψεῦδος μὲν [c] γὰρ ἀεὶ ἀνάγκη διὰ [d] ψεύ-
δους συλλογίζεσθαι, τὸ δ' ἀληθὲς ἔστι καὶ διὰ ψευδῶν ποτὲ
[e] συλλογίζεσθαι. Φανερὸν δ' ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν.

12 Ὅταν δ' ἀπόδειξις ᾖ τινὸς ὁ εἰρημένος λόγος, εἴ τί ἐστιν
ἄλλο πρὸς τὸ συμπέρασμα μηδαμῶς ἔχον, οὐκ ἔσται παρὰ
[f] ἐκείνου συλλογισμός· [g] ἂν δὲ φαίνηται, σόφισμα ἔσται, οὐκ
ἀπόδειξις. Ἔστι δὲ φιλοσόφημα μὲν συλλογισμὸς [h] ἀπο-
δεικτικός. ἐπιχείρημα δὲ συλλογισμὸς διαλεκτικός, σόφισμα
δὲ συλλογισμὸς ἐριστικός, ἀπόρημα δὲ συλλογισμὸς διαλε-
κτικὸς ἀντιφάσεως.

13 Εἰ δ' ἐξ ἀμφοτέρων τι δοκούντων δειχθείη, μὴ ὁμοίως δὲ
δοκούντων, οὐδὲν κωλύει τὸ δειχθὲν μᾶλλον ἑκατέρου δοκεῖν.

[z] ὅτι C. [a] ᾖ om. C. [b] συμπεραίνουσιν corr. A. [c] γὰρ ἀεὶ om. C. [d] ψευδῶν C. [e] συλλογίσασθαι C. [f] ἐκείνους B. [g] ἐὰν C. [h] ἀποδεικτικός, ἐπιχ. δὲ συλλ. om. pr. C.

Ἀλλ' εἰ τὸ μὲν δοκοίη τὸ δὲ μηδετέρως, ἢ εἰ τὸ μὲν δοκοίη τὸ δὲ μὴ δοκοίη, εἰ μὲν ὁμοίως, ὁμοίως ἂν εἴη καὶ μή, εἰ δὲ μᾶλλον θάτερον, ἀκολουθήσει τῷ μᾶλλον.

Ἔστι δέ τις [i] ἁμαρτία καὶ αὕτη [k] περὶ τοὺς συλλογισμούς, 14
ὅταν δείξῃ διὰ μακροτέρων, ἐνὸν δι' ἐλαττόνων καὶ ἐν τῷ λόγῳ ὑπαρχόντων, οἷον ὅτι ἐστὶ δόξα μᾶλλον ἑτέρα ἑτέρας, εἴ τις [l] αἰτήσαιτο αὐτοέκαστον μάλιστ' εἶναι, εἶναι δὲ δοξαστὸν [m] ἀληθῶς αὐτό, ὥστε τῶν τινῶν μᾶλλον εἶναι αὐτό· πρὸς δὲ τὸ μᾶλλον μᾶλλον τὸ λεγόμενον εἶναι· εἶναι δὲ καὶ αὐτοδόξαν ἀληθῆ, ἢ ἔσται μᾶλλον ἀκριβὴς τῶν τινῶν· ᾔτηται δὲ καὶ αὐτοδόξαν ἀληθῆ εἶναι καὶ αὐτοέκαστον μάλιστ' εἶναι· ὥστε αὕτη ἡ δόξα ἡ μάλιστα ἀληθὴς ἀκριβεστέρα ἐστίν. Τίς δὲ ἡ μοχθηρία; [n] ἢ ὅτι ποιεῖ, παρ' ὃ ὁ λόγος, [o] λανθάνειν τὸ αἴτιον.

Λόγος δ' ἐστὶ δῆλος ἕνα μὲν τρόπον καὶ δημοσιώτατον, 12
ἐὰν ᾖ συμπεπερασμένος οὕτως ὥστε [p] μηδὲν δεῖν ἐπερωτῆσαι· ἕνα δέ, καὶ [q] ὃς μάλιστα λέγεται, ὅταν εἰλημμένα μὲν ᾖ ἐξ ὧν [r] ἀναγκαῖον εἶναι, ᾖ δὲ διὰ συμπερασμάτων [s] συμπεραινόμενα· ἔτι εἰ ἐλλείπει σφόδρα [t] ἐνδόξων.

Ψευδὴς δὲ λόγος καλεῖται τετραχῶς, ἕνα μὲν τρόπον ὅταν 2
φαίνηται συμπεραίνεσθαι μὴ συμπεραινόμενος, ὃς καλεῖται [v] ἐριστικὸς συλλογισμός· ἄλλον δὲ ὅταν συμπεραίνηται μὲν μὴ μέντοι πρὸς τὸ [x] προκείμενον, ὅπερ συμβαίνει μάλιστα τοῖς εἰς [y] τὸ ἀδύνατον ἄγουσιν· ἢ πρὸς τὸ [z] προκείμενον μὲν συμπεραίνηται, μὴ μέντοι κατὰ τὴν οἰκείαν μέθοδον. Τοῦτο 3
δ' ἐστίν, [a] ὅταν μὴ ὢν ἰατρικὸς δοκῇ ἰατρικὸς εἶναι ἢ γεωμετρικὸς μὴ ὢν γεωμετρικὸς ἢ διαλεκτικὸς μὴ ὢν διαλεκτικός, ἄν τε ψεῦδος ἄν τ' ἀληθὲς ᾖ τὸ συμβαῖνον. Ἄλλον δὲ τρόπον [b] ἐὰν διὰ ψευδῶν συμπεραίνηται. Τούτου δ' ἔσται [c] ποτὲ

[i] καὶ αὕτη ἁμαρτία C. [k] κατὰ B.C. [l] αἰτῆσαι τὸ B. [m] αὐτὸ ἀληθῶς C. [n] ἢ om. C. [o] λανθάνει A. [p] μηθὲν C. [q] ὡς B.C. [r] ἀναγκαίων B. [s] συμπεραινόμενος A.B. et pr. C. [t] ἔνδοξον corr. C. [v] συλλογισμὸς ἐριστικός C. [x] κείμενον C. [y] τὸ post εἰς om. C. [z] κείμενον A.C. [a] ἐὰν ὁ μὴ C. [b] ἂν C. [c] τὸ συμπέρασμα ποτὲ μὲν C.

μὲν τὸ συμπέρασμα ψεῦδος, ποτὲ δ' ἀληθές· τὸ μὲν γὰρ ψεῦδος ἀεὶ διὰ ψευδῶν περαίνεται, τὸ δ' ἀληθὲς ἐγχωρεῖ καὶ μὴ [d] ἐξ ἀληθῶν, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον.

4 Τὸ μὲν οὖν ψευδῆ [e] τὸν λόγον εἶναι τοῦ λέγοντος ἁμάρτημα μᾶλλον ἢ τοῦ λόγου, καὶ οὐδὲ τοῦ λέγοντος [f] ἀεί, ἀλλ' ὅταν λανθάνῃ [g] αὐτόν, ἐπεὶ καθ' αὑτόν γε πολλῶν ἀληθῶν [h] ἀποδεχόμεθα μᾶλλον, ἂν ἐξ ὅτι μάλιστα δοκούντων ἀναιρῇ τι τῶν ἀληθῶν. Τοιοῦτος γὰρ ὢν ἑτέρων ἀληθῶν ἀπόδειξίς ἐστιν· δεῖ γὰρ τῶν κειμένων τι μὴ εἶναι παντελῶς, ὥστ'
5 ἔσται τούτου ἀπόδειξις. Εἰ δ' ἀληθὲς συμπεραίνοιτο διὰ ψευδῶν καὶ λίαν εὐηθῶν, πολλῶν ἂν εἴη χείρων ψεῦδος [i] συλλογιζομένων· εἴη δ' [k] ἂν τοιοῦτος καὶ ψεῦδος συμπεραινόμενος. Ὥστε δῆλον ὅτι πρώτη μὲν ἐπίσκεψις λόγου καθ' αὑτὸν εἰ συμπεραίνεται, δευτέρα δὲ πότερον ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, τρίτη δ' ἐκ ποίων τινῶν. Εἰ μὲν γὰρ ἐκ ψευδῶν ἐνδόξων δέ, λογικός, εἰ δ' ἐξ ὄντων μὲν ἀδόξων δέ, φαῦλος. Εἰ δὲ καὶ ψευδῆ [l] καὶ λίαν ἄδοξα, δῆλον ὅτι φαῦλος, ἢ ἁπλῶς ἢ τοῦ πράγματος.

13 Τὸ δ' ἐν ἀρχῇ καὶ τὰ ἐναντία πῶς αἰτεῖται ὁ ἐρωτῶν, κατ' ἀλήθειαν μὲν ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἴρηται, κατὰ δόξαν δὲ νῦν λεκτέον.

2 Αἰτεῖσθαι δὲ φαίνονται τὸ ἐν ἀρχῇ πενταχῶς, φανερώτατα μὲν καὶ πρῶτον εἴ τις αὐτὸ τὸ δείκνυσθαι δέον [m] αἰτήσει. Τοῦτο δ' ἐπ' αὐτοῦ μὲν οὐ [n] ῥᾴδιον λανθάνειν, ἐν δὲ τοῖς συνωνύμοις, καὶ ἐν ὅσοις τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος [o] τὸ αὐτὸ σημαίνει, μᾶλλον. Δεύτερον δὲ ὅταν κατὰ μέρος δέον ἀποδεῖξαι καθόλου τις αἰτήσῃ, οἷον ἐπιχειρῶν ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη, ὅλως τῶν ἀντικειμένων ἀξιώσειε μίαν εἶναι· δοκεῖ γὰρ ὃ ἔδει καθ' αὑτὸ δεῖξαι [p] μετ' ἄλλων αἰτεῖσθαι

[d] δι' C. [e] τὸν om. B. [f] ἀεὶ τὸ ἁμάρτημα ἀλλ' A.B. [g] αὐτὸν ὅτι ψευδῆ λόγον εἰπέ τινα. Ἐπεὶ C. [h] ἀποδεχόμεθα corr. A, ἀντεχόμεθα B. [i] συλλογιζομένῳ B. [k] ἂν] ἂν ὁ C. [l] καὶ ἀνάδοξα B. [m] αἰτήσειεν C. [n] ῥᾶον λαθεῖν C. [o] ταυτὸν C. [p] μετὰ καὶ ἄλλων C.

πλειόνων. Τρίτον εἴ [q] τις καθόλου δεῖξαι [r] προκειμένου κατὰ μέρος αἰτήσειεν, οἷον εἰ πάντων τῶν ἐναντίων προκειμένου τῶνδέ τινων ἀξιώσειε· δοκεῖ γὰρ καὶ οὗτος, ὃ μετὰ πλειόνων [s] ἔδει δεῖξαι, [t] καθ' αὑτὸ χωρὶς αἰτεῖσθαι. Πάλιν εἴ τις διε- 3
λὼν αἰτεῖται τὸ [v] προβληθέν, οἷον εἰ δέον δεῖξαι τὴν ἰατρικὴν ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους, χωρὶς ἑκάτερον ἀξιώσειεν. Ἢ εἴ τις τῶν ἑπομένων ἀλλήλοις ἐξ ἀνάγκης θάτερον αἰτήσειεν, οἷον τὴν πλευρὰν ἀσύμμετρον [w] τῇ διαμέτρῳ, δέον ἀποδεῖξαι ὅτι ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾷ.

Ἰσαχῶς δὲ καὶ τἀναντία αἰτοῦνται τῷ ἐξ ἀρχῆς. Πρῶ- 4
τον μὲν γὰρ εἴ τις [x] τὰς ἀντικειμένας αἰτήσαιτο φάσιν καὶ ἀπόφασιν. δεύτερον δὲ τἀναντία κατὰ τὴν ἀντίθεσιν, οἷον ἀγαθὸν καὶ κακὸν ταὐτόν. Τρίτον εἴ τις τὸ καθόλου ἀξιώσας ἐπὶ μέρους αἰτοῖτο τὴν ἀντίφασιν, οἷον εἰ λαβὼν τῶν ἐναντίων μίαν ἐπιστήμην, ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους ἑτέραν ἀξιώσειεν, ἢ τοῦτο αἰτησάμενος ἐπὶ τοῦ καθόλου τὴν ἀντίθεσιν [y] πειρῷτο λαμβάνειν. Πάλιν ἐάν τις αἰτήσῃ τὸ ἐναντίον τῷ 5
ἐξ ἀνάγκης συμβαίνοντι διὰ τῶν κειμένων, [z] κἂν εἴ τις αὐτὰ μὲν μὴ [a] λάβοι τἀντικείμενα, τοιαῦτα δ' αἰτήσαιτο δύο ἐξ ὧν ἔσται ἡ ἀντικειμένη ἀντίφασις. Διαφέρει δὲ τὸ τἀναντία λαμβάνειν τοῦ ἐν [b] ἀρχῇ ὅτι τοῦ μέν ἐστιν ἡ ἁμαρτία πρὸς τὸ συμπέρασμα (πρὸς γὰρ ἐκεῖνο βλέποντες τὸ ἐν ἀρχῇ λέγομεν αἰτεῖσθαι), τὰ δ' ἐναντία ἐστὶν ἐν ταῖς προτάσεσι [c] τῷ ἔχειν πως ταύτας πρὸς ἀλλήλας.

Πρὸς δὲ γυμνασίαν καὶ μελέτην τῶν τοιούτων λόγων πρῶ- 14
τον μὲν ἀντιστρέφειν ἐθίζεσθαι χρὴ τοὺς λόγους. Οὕτως γὰρ πρός [d] τε τὸ λεγόμενον εὐπορώτερον ἕξομεν, καὶ ἐν ὀλίγοις πολλοὺς ἐξεπιστησόμεθα λόγους. Τὸ γὰρ ἀντιστρέφειν ἐστὶ τὸ μεταλαβόντα τὸ συμπέρασμα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐρωτημάτων ἀνελεῖν ἓν τῶν δοθέντων· ἀνάγκη γάρ, εἰ τὸ

[q] τις τὸ καθόλου B. [r] προσκειμένου C. [s] δεῖ pr. C. [t] καὶ καθ' αὑτὸ καὶ χωρὶς C. [v] πρόβλημα A.B. [w] τῇ] εἶναι τῇ C. [x] τὰ ἀντικείμενα C. [y] πειρῷτο τὴν ἀντίφασιν C. [z] καὶ C. [a] λάβῃ A. [b] ἀρχῇ τοσοῦτον ὅτι C. [c] τῷ γὰρ ἔχειν C. [d] τε om. C.

συμπέρασμα μή ἐστι, μίαν τινὰ ἀναιρεῖσθαι τῶν προτάσεων,
εἴπερ πασῶν τεθεισῶν ἀνάγκη ἦν τὸ συμπέρασμα εἶναι.
2 Πρὸς [e] ἅπασάν τε θέσιν, καὶ ὅτι οὕτως καὶ [f] ὅτι οὐχ οὕτως,
τὸ ἐπιχείρημα σκεπτέον, καὶ εὑρόντα τὴν λύσιν εὐθὺς ζητη-
τέον· οὕτω γὰρ ἅμα συμβήσεται πρός τε τὸ ἐρωτᾶν καὶ
πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι γεγυμνάσθαι. Κἂν πρὸς μηδένα ἄλ-
λον ἔχωμεν, [g] πρὸς αὑτούς. Παράλληλά τε [h] παραβάλλειν,
[i] ἐκλέγοντας πρὸς [k] τὴν ἀντίθεσιν ἐπιχειρήματα· τοῦτο γὰρ
πρός τε τὸ βιάζεσθαι πολλὴν εὐπορίαν ποιεῖ καὶ πρὸς τὸ
[l] ἐλέγχειν μεγάλην ἔχει βοήθειαν, ὅταν εὐπορῇ τις καὶ [m] ὅτι
οὕτως καὶ ὅτι οὐχ οὕτως· πρὸς τὰ ἐναντία [n] γὰρ συμβαίνει
3 ποιεῖσθαι τὴν φυλακήν. Πρός τε γνῶσιν καὶ τὴν κατὰ φι-
λοσοφίαν φρόνησιν τὸ δύνασθαι συνορᾶν [o] καὶ συνεωρακέναι
τὰ ἀφ᾽ ἑκατέρας συμβαίνοντα τῆς ὑποθέσεως οὐ μικρὸν ὄρ-
γανον· λοιπὸν γὰρ τούτων ὀρθῶς ἑλέσθαι θάτερον. Δεῖ δὲ
πρὸς τὸ [p] τοιοῦτο ὑπάρχειν εὐφυᾶ· καὶ τοῦτ᾽ ἔστιν ἡ κατ᾽
ἀλήθειαν εὐφυΐα, τὸ δύνασθαι καλῶς ἑλέσθαι τἀληθὲς καὶ
φυγεῖν τὸ ψεῦδος· ὅπερ οἱ πεφυκότες εὖ δύνανται ποιεῖν·
[q] εὖ γὰρ φιλοῦντες καὶ μισοῦντες τὸ προσφερόμενον εὖ κρί-
νουσι τὸ βέλτιστον.

4 Πρός τε τὰ πλειστάκις ἐμπίπτοντα τῶν προβλημάτων
ἐξεπίστασθαι δεῖ λόγους, καὶ μάλιστα περὶ τῶν πρώτων θέ-
σεων· ἐν τούτοις γὰρ ἀποδυσπετοῦσιν οἱ ἀποκρινόμενοι πολ-
λάκις. Ἔτι [r] τε ὅρων εὐπορεῖν δεῖ, καὶ τῶν ἐνδόξων τε καὶ
τῶν πρώτων ἔχειν προχείρους· διὰ γὰρ τούτων οἱ συλλογι-
σμοὶ [s] γίνονται. Πειρατέον [t] δὲ καὶ εἰς ἃ πλειστάκις ἐμπί-
5 πτουσιν οἱ ἄλλοι [v] λόγοι κατέχειν. Ὥσπερ γὰρ ἐν γεωμετρίᾳ
πρὸ ἔργου τὸ περὶ τὰ στοιχεῖα γεγυμνάσθαι, καὶ ἐν ἀριθμοῖς
τὸ περὶ τοὺς κεφαλισμοὺς προχείρως [w] ἔχειν μέγα διαφέρει

[e] πᾶσάν C. [f] ὅτι ante οὐχ om. C. [g] πρὸς] καθ᾽ C. [h] προ-βάλλειν A, om. C. [i] ἐκλεκτέον τὰ πρὸς C. [k] τὴν αὐτὴν θέσιν A.B.C. [l] ἐλέγχειν καὶ μεγάλην C. [m] ὅτι] τὸ A. [n] γὰρ ἂν συμβαίνοι C. [o] καὶ τὸ συνεωρακέναι τὰ ἐφ᾽ ἑκάτερα C. [p] τοιοῦτον ὑπάρχειν εὐφυῆ C. [q] εὖ] οἱ C. [r] τε om. A. [s] γίνονται om. C. [t] τε C. [v] διά-λογοι C. [w] ἔχειν καὶ μέγα A.B.

πρὸς τὸ [x] *καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν γινώσκειν πολλαπλασιού-*
μενον, ὁμοίως καὶ [y] *ἐν τοῖς λόγοις τὸ πρόχειρον εἶναι περὶ*
τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς προτάσεις ἀπὸ στόματος ἐξεπίστασθαι·
καθάπερ γὰρ ἐν τῷ μνημονικῷ μόνον οἱ τόποι τεθέντες εὐθὺς
ποιοῦσιν αὐτὰ μνημονεύειν, καὶ ταῦτα ποιήσει συλλογιστι-
κώτερον διὰ τὸ πρὸς [z] *ὡρισμένας αὐτὰς βλέπειν* [a] *κατ᾽ ἀρι-*
θμόν. Πρότασίν τε κοινὴν μᾶλλον [b] *ἢ λόγον εἰς μνήμην*
θετέον· ἀρχῆς γὰρ καὶ ὑποθέσεως εὐπορῆσαι μετρίως χα-
λεπόν.

Ἔτι τὸν ἕνα λόγον πολλοὺς ποιεῖν ἐθιστέον, ὡς ἀδηλό- 6
τατα κρύπτοντας. Εἴη δ᾽ ἂν τὸ τοιοῦτον, εἴ τις ὅτι πλεῖ-
στον [c] *ἀφισταίη τῆς συγγενείας περὶ ὧν ὁ λόγος. Ἔσον-*
ται δὲ δυνατοὶ τῶν λόγων οἱ μάλιστα καθόλου [d] *τοῦτο* [e] *πά-*
σχειν, οἷον ὅτι οὐκ ἔστι μία πλειόνων ἐπιστήμη· οὕτω γὰρ
καὶ ἐπὶ τῶν πρός τι καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων καὶ συστοίχων
[f] *ἐστίν.*

Δεῖ δὲ καὶ τὰς ἀπομνημονεύσεις καθόλου ποιεῖσθαι τῶν 7
λόγων, κἂν ᾖ διειλεγμένος ἐπὶ μέρους· οὕτω γὰρ καὶ πολ-
λοὺς ἐξέσται τὸν ἕνα ποιεῖν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ῥητορικοῖς
ἐπὶ τῶν ἐνθυμημάτων. Αὐτὸν δ᾽ ὅτι μάλιστα φεύγειν
[g] *ἐπὶ τὸ καθόλου φέρειν τοὺς συλλογισμούς. Ἀεί τε δεῖ*
σκοπεῖν τοὺς λόγους, εἰ ἐπὶ [h] *κοινῶν διαλέγονται· πάντες*
γὰρ οἱ ἐν μέρει καὶ καθόλου διειλεγμένοι εἰσί, καὶ [i] *ἔνεστιν ἐν*
τῇ κατὰ μέρος ἡ τοῦ καθόλου ἀπόδειξις διὰ τὸ μὴ εἶναι συλ-
λογίσασθαι [k] *μηδὲν ἄνευ* [l] *τοῦ καθόλου.*

Τὴν δὲ γυμνασίαν ἀποδοτέον τῶν μὲν ἐπακτικῶν πρὸς 8
νέον, τῶν δὲ συλλογιστικῶν πρὸς ἔμπειρον. Πειρατέον δὲ
[m] *λαμβάνειν παρὰ μὲν τῶν συλλογιστικῶν τὰς προτάσεις,*
παρὰ δὲ τῶν ἐπακτικῶν τὰς παραβολάς· εν [n] *τούτοις γὰρ*

[x] *καὶ*] *δὲ καὶ* C. [y] *ἐν τοῖς—ἀρχὰς*] *τοὺς λόγους* C. [z] *ὡρισμένα αὐτὰ* C. [a] *κατ᾽*] *καὶ* pr. C. [b] *εἰς λόγον ἢ* A.B. [c] *ἀφίσταιτο* corr. C. [d] *τοῦτο*] *τὸ* pr. C. [e] *πάσχειν δύνανται οἷον* A.B. [f] *εἰσι* C. [g] *ἐπὶ* post *φεύγειν* om. pr. C. [h] *κοινῶν*] *πλειόνων* A, *πλειόνων κοινῶν* B. [i] *ἔστιν* C. [k] *μηθὲν* C. [l] *τῶν* A.B.C. [m] *ἐκλαμβάνειν* C. [n] *τούτω* A.B.C.

ἑκάτεροι γεγυμνασμένοι εἰσίν. Ὅλως δ' ἐκ τοῦ γυμνάζεσθαι διαλεγόμενον πειρατέον ἀποφέρεσθαι ἢ συλλογισμὸν περί τινος ἢ λύσιν ἢ πρότασιν [o] ἢ ἔνστασιν, ἢ εἰ ὀρθῶς τις ἤρετο

9 ἢ εἰ μὴ ὀρθῶς, ἢ αὐτὸς ἢ ἕτερος, καὶ παρὰ τί ἑκάτερον. Ἐκ τούτων γὰρ ἡ δύναμις, τὸ δὲ γυμνάζεσθαι δυνάμεως χάριν. καὶ μάλιστα [p] περὶ τὰς προτάσεις καὶ [q] ἐνστάσεις· ἔστι γὰρ ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν διαλεκτικὸς [r] ὁ προτατικὸς καὶ ἐνστατικός. Ἔστι δὲ τὸ μὲν προτείνεσθαι ἓν ποιεῖν τὰ πλείω (δεῖ γὰρ [s] ἐν ὅλῳ ληφθῆναι πρὸς ὃ ὁ λόγος), τὸ δ' ἐνίστασθαι τὸ ἓν πολλά· ἢ γὰρ διαιρεῖ ἢ ἀναιρεῖ, τὸ μὲν [t] διδοὺς τὸ δ' οὔ τῶν προτεινομένων.

10 Οὐχ ἅπαντι δὲ διαλεκτέον, οὐδὲ πρὸς τὸν τυχόντα γυμναστέον. Ἀνάγκη γὰρ πρὸς ἐνίους φαύλους γίνεσθαι τοὺς λόγους· πρὸς γὰρ τὸν πάντως πειρώμενον φαίνεσθαι διαφεύγειν δίκαιον μὲν πάντως πειρᾶσθαι [v] συλλογίσασθαι, οὐκ εὔσχημον δέ. Διόπερ οὐ δεῖ συνεστάναι εὐχερῶς πρὸς τοὺς τυχόντας· ἀνάγκη γὰρ πονηρολογίαν συμβαίνειν· καὶ γὰρ οἱ γυμναζόμενοι ἀδυνατοῦσιν ἀπέχεσθαι τοῦ διαλέγεσθαι [w] μὴ ἀγωνιστικῶς.

11 Δεῖ δὲ καὶ πεποιημένους ἔχειν λόγους πρὸς τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων, ἐν οἷς ἐλαχίστων εὐπορήσαντες [x] πρὸς πλεῖστα χρησίμους ἕξομεν. Οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καθόλου, καὶ πρὸς οὓς πορίζεσθαι χαλεπώτερον ἐκ τῶν παρὰ πόδας.

[o] ἢ ἔνστασιν om. C. [p] περὶ] καὶ περὶ C. [q] καὶ τὰς ἐνστάσεις C. [r] ὁ—τὸ rc. supra lituram A. [s] ἓν ὅλως A.B.C. [t] οὐ διδοὺς τῶν C. [v] συλλογίζεσθαι, idque rc, C. [w] μὴ om. corr. C. [x] πρὸς τὰ πλεῖστα C.

[a]ΠΕΡΙ ΣΟΦΙΣΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ.

ΠΕΡΙ δὲ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων καὶ τῶν φαινομένων μὲν ἐλέγχων ὄντων δὲ παραλογισμῶν ἀλλ' οὐκ ἐλέγχων λέγωμεν, ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν ἀπὸ τῶν πρώτων.

Ὅτι μὲν οὖν οἱ μέν εἰσι συλλογισμοί, οἱ δ' οὐκ ὄντες 2
δοκοῦσι, φανερόν. Ὥσπερ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοῦτο
γίνεται διά τινος ὁμοιότητος, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων ὡσαύτως
ἔχει. Καὶ γὰρ τὴν ἕξιν οἱ μὲν ἔχουσιν εὖ, οἱ δὲ [b]φαίνονται,
φυλετικῶς φυσήσαντες καὶ ἐπισκευάσαντες αὐτούς, καὶ καλοὶ
οἱ μὲν διὰ κάλλος, οἱ δὲ φαίνονται, [c]κομμώσαντες [d]αὐτούς.
Ἐπί τε τῶν [e]ἀψύχων ὡσαύτως· καὶ γὰρ τούτων τὰ μὲν
ἄργυρος τὰ δὲ χρυσός ἐστιν ἀληθῶς, τὰ δ' ἔστι μὲν οὔ,
φαίνεται δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν, οἷον τὰ μὲν λιθαργύρινα καὶ
τὰ [f]καττιτέρινα ἀργυρᾶ, τὰ δὲ χολοβάφινα χρυσᾶ. Τὸν 3
αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ συλλογισμὸς καὶ ἔλεγχος ὁ μὲν ἔστιν,
ὁ δ' οὐκ ἔστι μέν, φαίνεται δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν· οἱ γὰρ
ἄπειροι ὥσπερ ἂν ἀπέχοντες πόρρωθεν θεωροῦσιν. Ὁ μὲν
γὰρ συλλογισμὸς ἔκ τινῶν ἐστὶ τεθέντων ὥστε [g]λέγειν ἕτε-
ρόν τι ἐξ ἀνάγκης τῶν κειμένων [h]διὰ τῶν κειμένων, ἔλεγχος
δὲ συλλογισμὸς μετ' ἀντιφάσεως τοῦ συμπεράσματος. Οἱ 4
δὲ τοῦτο ποιοῦσι μὲν οὔ, δοκοῦσι δὲ διὰ πολλὰς αἰτίας, ὧν
εἷς τόπος εὐφυέστατός ἐστι καὶ δημοσιώτατος ὁ διὰ τῶν
ὀνομάτων. Ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτὰ τὰ πράγματα διαλέ-
γεσθαι φέροντας, ἀλλὰ τοῖς ὀνόμασιν ἀντὶ τῶν πραγμάτων
χρώμεθα συμβόλοις, τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν ὀνομάτων [i]καὶ

[a] σοφιστικοὶ ἔλεγχοι C, περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων A.B. [b] φαίνονται εὐεκτικοὶ φυλ. C. [c] κομώσαντες A. [d] ἑαυτούς C. [e] ἀψύχων] μετάλλων C. [f] καὶ κασσιτέρινα C. [g] λέγειν] συνάγειν B. [h] διὰ τῶν κειμένων om. A.C. [i] καὶ om. C.

ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἡγούμεθα συμβαίνειν, καθάπερ ἐπὶ τῶν
5 ψήφων τοῖς λογιζομένοις. Τὸ δ᾽ οὐκ ἔστιν ὅμοιον. Τὰ
μὲν γὰρ ὀνόματα πεπέρανται καὶ τὸ τῶν λόγων πλῆθος, τὰ
δὲ πράγματα τὸν ἀριθμὸν ἄπειρά ἐστιν. Ἀναγκαῖον οὖν
πλείω τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοὔνομα [k] τὸ ἓν σημαίνειν.
Ὥσπερ οὖν κἀκεῖ οἱ μὴ δεινοὶ τὰς ψήφους φέρειν ὑπὸ τῶν
[l] ἐπιστημόνων παρακρούονται, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν
λόγων οἱ τῶν ὀνομάτων τῆς δυνάμεως ἄπειροι παραλογίζον-
ται καὶ αὐτοὶ διαλεγόμενοι καὶ ἄλλων ἀκούοντες. Διὰ μὲν
οὖν [m] ταύτην τὴν αἰτίαν καὶ τὰς λεχθησομένας ἔστι καὶ συλ-
6 λογισμὸς καὶ ἔλεγχος φαινόμενος μὲν οὐκ ὢν δέ. Ἐπεὶ δ᾽
ἐστί τισι μᾶλλον πρὸ ἔργου τὸ δοκεῖν εἶναι σοφοῖς ἢ τὸ
εἶναι καὶ μὴ δοκεῖν (ἔστι γὰρ [n] ἡ σοφιστικὴ φαινομένη σοφία
οὖσα δ᾽ οὔ, καὶ ὁ σοφιστὴς χρηματιστὴς ἀπὸ φαινομένης
σοφίας ἀλλ᾽ οὐκ οὔσης), δῆλον ὅτι ἀναγκαῖον τούτοις καὶ τὸ
τοῦ σοφοῦ ἔργον δοκεῖν ποιεῖν μᾶλλον ἢ ποιεῖν καὶ μὴ δο-
7 κεῖν. Ἔστι δ᾽ ὡς ἓν πρὸς ἓν εἰπεῖν ἔργον περὶ [o] ἕκαστον τοῦ
εἰδότος ἀψευδεῖν μὲν αὐτὸν περὶ ὧν οἶδε, τὸν [p] δὲ [q] ψευδό-
μενον ἐμφανίζειν δύνασθαι. Ταῦτα δ᾽ ἐστὶ τὸ μὲν ἐν τῷ
δύνασθαι δοῦναι λόγον, τὸ δ᾽ ἐν τῷ [r] λαβεῖν. Ἀνάγκη οὖν
τοὺς βουλομένους σοφιστεύειν τὸ τῶν εἰρημένων λόγων γέ-
νος ζητεῖν· πρὸ ἔργου γάρ ἐστιν· [s] ἡ γὰρ τοιαύτη δύναμις
ποιήσει φαίνεσθαι σοφόν, οὗ τυγχάνουσι τὴν προαίρεσιν
ἔχοντες.

8 Ὅτι μὲν οὖν ἔστι [t] τι [v] τοιοῦτον λόγων γένος, καὶ ὅτι
τοιαύτης ἐφίενται δυνάμεως οὓς καλοῦμεν σοφιστάς, δῆλον.
Πόσα δ᾽ ἐστὶν εἴδη τῶν λόγων τῶν σοφιστικῶν, καὶ ἐκ
πόσων τὸν ἀριθμὸν ἡ δύναμις [w] αὕτη συνέστηκε, καὶ πόσα
μέρη τυγχάνει τῆς πραγματείας ὄντα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων
τῶν συντελούντων εἰς τὴν τέχνην ταύτην ἤδη λέγωμεν.

[k] τὸ ἓν om. C. [l] ἐπισταμένων C. [m] ταύτην τε τὴν C. [n] ἡ om. C. [o] ἑκάστου A. [p] δὲ om. A. [q] ψευδ.] φαινόμενον C. [r] λαμβάνειν. Ἀναγκαῖον οὖν τοῖς βουλομένοις C. [s] ἡ γὰρ om. pr. C. [t] τι om. C. [v] τοιούτων B. [w] αὐτὴ A, αὐτῆι C.

Ἔστι δὴ τῶν ἐν τῷ διαλέγεσθαι λόγων τέτταρα γένη, 2
διδασκαλικοὶ καὶ διαλεκτικοὶ καὶ πειραστικοὶ καὶ ἐριστικοί, διδασκαλικοὶ [x] μὲν οἱ ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἑκάστου μαθήματος καὶ [y] οὐκ ἐκ τῶν τοῦ ἀποκρινομένου δοξῶν συλλογιζόμενοι (δεῖ γὰρ πιστεύειν τὸν μανθάνοντα), διαλεκτικοὶ δ' οἱ ἐκ τῶν ἐνδόξων συλλογιστικοὶ ἀντιφάσεως, πειραστικοὶ δ' οἱ ἐκ τῶν δοκούντων τῷ ἀποκρινομένῳ καὶ [z] ἀναγκαίων εἰδέναι τῷ προσποιουμένῳ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην (ὃν [a] τρόπον δέ, διώρισται ἐν ἑτέροις), ἐριστικοὶ δ' οἱ ἐκ τῶν φαινομένων ἐνδόξων [b] μὴ ὄντων δὲ συλλογιστικοὶ ἢ φαινόμενοι συλλογιστικοί. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἀποδεικτικῶν ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς εἴρηται, περὶ δὲ τῶν διαλεκτικῶν καὶ πειραστικῶν ἐν τοῖς ἄλλοις. Περὶ δὲ τῶν ἀγωνιστικῶν καὶ ἐριστικῶν νῦν λέγωμεν.

Πρῶτον δὴ ληπτέον πόσων στοχάζονται οἱ ἐν τοῖς λό- 3
γοις ἀγωνιζόμενοι καὶ διαφιλονεικοῦντες. Ἔστι δὲ πέντε ταῦτα τὸν ἀριθμόν, ἔλεγχος καὶ ψεῦδος καὶ παράδοξον καὶ σολοικισμὸς καὶ πέμπτον τὸ ποιῆσαι ἀδολεσχῆσαι τὸν προσδιαλεγόμενον· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ πολλάκις ἀναγκάζεσθαι ταὐτὸ λέγειν· ἢ τὸ μὴ ὄν, ἀλλὰ τὸ φαινόμενον ἕκαστον εἶναι τούτων. Μάλιστα μὲν γὰρ προαιροῦνται φαίνεσθαι 2
ἐλέγχοντες, δεύτερον δὲ ψευδόμενόν τι δεικνύναι, τρίτον εἰς παράδοξον ἄγειν, [c] τέταρτον δὲ σολοικίζειν [d] ποιεῖν· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ποιῆσαι τῇ λέξει βαρβαρίζειν ἐκ τοῦ λόγου τὸν ἀποκρινόμενον· [e] τελευταῖον δὲ τὸ πλεονάκις ταὐτὸ λέγειν.

Τρόποι δ' εἰσὶ [f] τοῦ μὲν ἐλέγχειν δύο· οἱ μὲν γάρ εἰσι 4
παρὰ τὴν λέξιν, οἱ δ' ἔξω τῆς λέξεως. Ἔστι δὲ τὰ μὲν παρὰ τὴν λέξιν ἐμποιοῦντα τὴν φαντασίαν ἓξ τὸν ἀριθμόν· ταῦτα δ' ἐστὶν ὁμωνυμία, ἀμφιβολία, σύνθεσις, διαίρεσις, προσῳδία, σχῆμα λέξεως. Τούτου δὲ πίστις [g] ἥ τε διὰ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ συλλογισμός, ἄν τε ληφθῇ τις ἄλλος, καὶ

[x] μὲν οὖν οἱ C. [y] οὐκ om. B. [z] ἀναγκαῖον B.C. [a] δὲ τρόπον C. [b] μὴ—ἢ om. A.C. [c] τέταρτον] τελευταῖον C. [d] ποῖειν καὶ πλεονάκις ταυτὸ λέγειν. Σολοικισμὸς δ' C. [e] τελευταῖον—λέγειν om. C. [f] μὲν post τοῦ om. C. [g] ἢ om. C.

ὅτι τοσαυταχῶς ἂν τοῖς αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις μὴ ταὐτὸ
δηλώσαιμεν. Εἰσὶ δὲ παρὰ [h]μὲν τὴν ὁμωνυμίαν οἱ τοιοίδε
τῶν λόγων, οἷον ὅτι μανθάνουσιν οἱ ἐπιστάμενοι· τὰ γὰρ
2 ἀποστοματιζόμενα μανθάνουσιν οἱ γραμματικοί. Τὸ γὰρ
μανθάνειν ὁμώνυμον, τό τε ξυνιέναι χρώμενον τῇ ἐπιστήμῃ
καὶ τὸ λαμβάνειν ἐπιστήμην. Καὶ πάλιν ὅτι τὰ κακὰ ἀγαθά·
τὰ γὰρ δέοντα ἀγαθά, τὰ δὲ κακὰ δέοντα. Διττὸν γὰρ τὸ
δέον, τό τ' ἀναγκαῖον, ὃ συμβαίνει πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν
κακῶν (ἔστι γὰρ κακόν τι ἀναγκαῖον), καὶ τἀγαθὰ δὲ δέον-
τά φαμεν εἶναι. Ἔτι τὸν αὐτὸν καθῆσθαι καὶ ἑστάναι, καὶ
3 κάμνειν καὶ ὑγιαίνειν. [i]Ὅσπερ γὰρ ἀνίστατο, ἕστηκεν, καὶ
ὅσπερ ὑγιάζετο, ὑγιαίνει· ἀνίστατο δ' ὁ καθήμενος καὶ ὑγιά-
ζετο ὁ κάμνων. Τὸ γὰρ τὸν κάμνοντα ὁτιοῦν ποιεῖν ἢ πά-
σχειν οὐχ ἓν σημαίνει, ἀλλ' ὁτὲ μὲν ὅτι [k]ὁ νῦν κάμνων ἢ
καθήμενος, ὁτὲ δ' ὃς ἔκαμνε πρότερον. Πλὴν ὑγιάζετο μὲν
καὶ [l]κάμνων καὶ ὁ κάμνων· ὑγιαίνει δ' οὐ κάμνων, ἀλλ' ὁ
4 κάμνων, οὐ νῦν, ἀλλ' ὁ πρότερον. Παρὰ δὲ τὴν ἀμφιβο-
λίαν οἱ τοιοίδε, τὸ βούλεσθαι λαβεῖν με τοὺς πολεμίους.
Καὶ [m]ἆρ' ὅ τις γινώσκει, τοῦτο γινώσκει; καὶ γὰρ τὸν
γινώσκοντα καὶ τὸ γινωσκόμενον ἐνδέχεται ὡς γινώσκοντα
[n]σημῆναι [o]τούτῳ τῷ λόγῳ. Καὶ ἆρα ὃ ὁρᾷ τις, τοῦτο
ὁρᾷ; ὁρᾷ δὲ τὸν κίονα, ὥστε ὁρᾷ ὁ κίων. Καὶ [p]ἆρα ὃ σὺ
φὴς εἶναι, τοῦτο σὺ φὴς εἶναι; φὴς δὲ λίθον εἶναι, σὺ ἄρα
φὴς λίθος εἶναι. Καὶ ἆρ' ἔστι σιγῶντα λέγειν; [q]διττὸν
γὰρ [r]καὶ [s]τὸ σιγῶντα λέγειν, τό τε τὸν λέγοντα σιγᾶν
5 καὶ τὸ τὰ λεγόμενα. Εἰσὶ δὲ τρεῖς τρόποι τῶν παρὰ τὴν
ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν, εἷς μὲν ὅταν [t]ἢ ὁ λόγος ἢ
τοὔνομα κυρίως σημαίνῃ [v]πλείω, οἷον ἀετὸς καὶ κύων· εἷς δὲ
ὅταν εἰωθότες ὦμεν οὕτω λέγειν· τρίτος δὲ ὅταν τὸ συν-
τεθὲν πλείω σημαίνῃ, κεχωρισμένον δὲ ἁπλῶς, οἷον τὸ

[h] μὲν om. A.B. [i] ὅσπερ—ὅσπερ] ὅπερ—ὅπερ C. [k] ὁ om. A. [l] κάμνων καὶ om. C. [m] ἆρ' om. C. [n] σημᾶναι C. [o] τούτῳ om. C. [p] ἆρα om. C. [q] διττὸν—λέγειν om. pr. C. [r] καὶ om. rc. C. [s] τὸ om. C. [t] ἢι B. [v] πλείω om. C.

[w] ἐπίσταται γράμματα. Ἑκάτερον μὲν γάρ, εἰ ἔτυχεν, ἕν τι σημαίνει, τὸ [x] ἐπίσταται καὶ τὰ γράμματα· ἄμφω δὲ πλείω, ἢ τὸ τὰ γράμματα [y] αὐτὰ ἐπιστήμην ἔχειν ἢ τῶν γραμμάτων ἄλλον.

Ἡ μὲν οὖν ἀμφιβολία καὶ ὁμωνυμία παρὰ τούτους τοὺς 6
τρόπους ἐστίν, παρὰ δὲ τὴν σύνθεσιν τὰ τοιάδε, οἷον τὸ δύνασθαι καθήμενον βαδίζειν καὶ μὴ γράφοντα γράφειν. Οὐ γὰρ ταὐτὸ σημαίνει, [z] ἂν διελών τις εἴπῃ καὶ συνθείς, ὡς [a] δυνατὸν [b] τὸν καθήμενον βαδίζειν [c] καὶ μὴ γράφοντα γράφειν· καὶ τοῦθ' ὡσαύτως ἄν τις [d] συνθῇ, [e] τὸν μὴ γράφοντα γράφειν· [f] σημαίνει γὰρ ὡς [g] ἔχει δύναμιν [h] τοῦ μὴ [i] γράφοντα γράφειν. Ἐὰν δὲ μὴ συνθῇ, ὅτι ἔχει δύναμιν, ὅτε οὐ γράφει, τοῦ γράφειν. Καὶ [k] μανθάνει νῦν γράμματα, εἴπερ ἐμάνθανεν ἃ ἐπίσταται. Ἔτι τὸ ἓν μόνον δυνάμενον φέρειν πολλὰ δύνασθαι φέρειν.

Παρὰ δὲ τὴν διαίρεσιν, ὅτι τὰ πέντ' ἐστὶ δύο καὶ τρία, 7
καὶ περιττὰ καὶ ἄρτια, καὶ τὸ μεῖζον ἴσον· τοσοῦτον [l] γὰρ καὶ ἔτι πρός. Ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος διῃρημένος καὶ συγκείμενος οὐκ ἀεὶ [m] ταὐτὸ σημαίνειν ἂν δόξειεν, οἷον

Ἐγώ σ' ἔθηκα δοῦλον ὄντ' ἐλεύθερον

καὶ τὸ

Πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς.

Παρὰ δὲ τὴν προσῳδίαν ἐν μὲν τοῖς ἄνευ γραφῆς διαλε- 8
κτικοῖς οὐ ῥᾴδιον ποιῆσαι λόγον, ἐν δὲ τοῖς γεγραμμένοις καὶ ποιήμασι μᾶλλον, οἷον καὶ τὸν Ὅμηρον ἔνιοι διορθοῦνται πρὸς τοὺς ἐλέγχοντας ὡς [n] ἀτόπως [o] εἰρηκότα

Τὸ μὲν [p] οὗ καταπύθεται ὄμβρῳ.

Λύουσι γὰρ [q] αὐτὸ τῇ προσῳδίᾳ, λέγοντες τὸ [r] οὔ ὀξύτερον.

[w] ἐπίσταται τὰ γράμματα C. [x] ἐπίστασθαι C. [y] ἑαυτὰ C. [z] ἐὰν C. [a] δύναται C. [b] τὸ A.B.C. [c] καὶ τὸ μὴ γράφον C. [d] θῇι A. [e] τὸ A.B.C. [f] σημαίνοι A.B. [g] ἔχοι B. [h] τοῦ—δύναμιν om. A. [i] γράφων B, γράφον C. [k] μανθάνειν A.B. [l] γὰρ τὸ μεῖζον καὶ B. [m] ταυτὸν C. [n] ἄτοπον B.C. [o] εἰρηκότος A.B. [p] οὐ A.B.C. [q] αὐτὸ om. C. [r] οὗ A.B.

Καὶ τὸ περὶ τὸ ἐνύπνιον τοῦ Ἀγαμέμνονος, ὅτι οὐκ αὐτὸς ὁ Ζεὺς εἶπεν

Δίδομεν δέ οἱ εὖχος ἀρέσθαι,

ἀλλὰ τῷ ἐνυπνίῳ ἐνετέλλετο διδόναι. Τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα παρὰ τὴν προσῳδίαν ἐστίν.

9 Οἱ δὲ παρὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως συμβαίνουσιν, ὅταν τὸ μὴ [s] ταὐτὸ ὡσαύτως ἑρμηνεύηται, οἷον τὸ ἄρρεν θῆλυ ἢ τὸ θῆλυ ἄρρεν, ἢ τὸ μεταξὺ θάτερον τούτων, ἢ πάλιν τὸ ποιὸν ποσὸν ἢ τὸ ποσὸν ποιόν, ἢ τὸ ποιοῦν πάσχον ἢ τὸ διακείμενον ποιεῖν, καὶ τἆλλα δ', ὡς [t] διῄρηται πρότερον. Ἔστι γὰρ [v] τὸ μὴ τῶν ποιεῖν ὂν ὡς τῶν ποιεῖν τι τῇ λέξει σημαίνειν. Οἷον τὸ ὑγιαίνειν ὁμοίως τῷ σχήματι τῆς λέξεως λέγεται τῷ τέμνειν ἢ οἰκοδομεῖν· καίτοι τὸ μὲν ποιόν τι καὶ διακείμενόν πως δηλοῖ, τὸ δὲ ποιεῖν τι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

10 Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὴν λέξιν ἔλεγχοι ἐκ τούτων τῶν τόπων εἰσίν. τῶν δ' ἔξω τῆς λέξεως παραλογισμῶν εἴδη ἐστὶν ἑπτά, ἓν μὲν παρὰ τὸ συμβεβηκός, δεύτερον δὲ τὸ ἁπλῶς ἢ μὴ ἁπλῶς [w] ἀλλὰ πῇ ἢ ποῦ ἢ ποτὲ ἢ πρός τι λέγεσθαι, τρίτον δὲ τὸ παρὰ τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν, τέταρτον δὲ τὸ παρὰ τὸ ἑπόμενον, πέμπτον δὲ τὸ παρὰ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν, ἕκτον δὲ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον τιθέναι, ἕβδομον δὲ τὸ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἓν ποιεῖν.

5 Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὸ συμβεβηκὸς παραλογισμοί εἰσιν, ὅταν ὁμοίως ὁτιοῦν ἀξιωθῇ τῷ [x] πράγματι καὶ τῷ συμβεβηκότι ὑπάρχειν. Ἐπεὶ γὰρ τῷ αὐτῷ πολλὰ συμβέβηκεν, οὐκ ἀνάγκη πᾶσι τοῖς κατηγορουμένοις, καὶ καθ' οὗ κατηγορεῖται, ταῦτα πάντα ὑπάρχειν. [y] Οἷον εἰ ὁ Κορίσκος ἕτερον ἀνθρώπου, αὐτὸς αὑτοῦ ἕτερος· ἔστι γὰρ ἄνθρωπος. Ἢ εἰ Σωκράτους ἕτερος, ὁ δὲ Σωκράτης ἄνθρωπος, ἕτερον [z] ἀνθρώ-

[s] τὸ αὐτὸ C. [t] εἴρηται A. [v] τῶν μὴ τὸ B. [w] ἀλλὰ ἢ πῇ C. [x] πράγματι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ C. [y] οἷον εἰ] πάντα γὰρ οὕτως ἔσται ταὐτά, οἷόν φασιν οἱ σοφισταί, εἰ C. [z] ἄνθρωπον A.

που φασὶν ὡμολογηκέναι διὰ τὸ συμβεβηκέναι, οὗ ἔφησεν ἕτερον εἶναι, τοῦτον εἶναι ἄνθρωπον.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ ἁπλῶς τόδε ἢ πῇ λέγεσθαι καὶ μὴ κυρίως, 2 ὅταν τὸ ἐν μέρει λεγόμενον ὡς ἁπλῶς εἰρημένον ληφθῇ, οἷον εἰ τὸ μὴ ὄν ἐστι δοξαστόν, ὅτι τὸ μὴ ὂν ἔστιν· οὐ γὰρ ταὐτὸν εἶναί τέ τι καὶ εἶναι ἁπλῶς. Ἢ πάλιν ὅτι τὸ ὂν οὐκ ἔστιν ὄν, εἰ τῶν ὄντων τι μή ἐστιν, οἷον εἰ μὴ ἄνθρωπος. Οὐ γὰρ [a]ταὐτὸ μὴ [b]εἶναί τι καὶ ἁπλῶς μὴ εἶναι· φαίνεται δὲ διὰ τὸ πάρεγγυς τῆς λέξεως, καὶ μικρὸν διαφέρειν τὸ εἶναί τι τοῦ εἶναι καὶ [c]τὸ μὴ εἶναί τι τοῦ μὴ εἶναι. Ὁμοίως 3 δὲ καὶ τὸ παρὰ τὸ πῇ καὶ [d]τὸ ἁπλῶς. Οἷον [e]εἰ ὁ Ἰνδὸς ὅλος μέλας ὢν λευκός ἐστι τοὺς ὀδόντας· λευκὸς ἄρα καὶ οὐ λευκός [f]ἐστιν. Ἢ εἰ ἄμφω πῇ, ὅτι ἅμα [g]τὰ ἐναντία ὑπάρχει. Τὸ δὲ τοιοῦτον ἐπ' ἐνίων μὲν παντὶ θεωρῆσαι ῥᾴδιον, οἷον εἰ λαβὼν τὸν Αἰθίοπα εἶναι μέλανα τοὺς ὀδόντας ἔροιτ' εἰ λευκός· εἰ οὖν ταύτῃ λευκός, ὅτι μέλας καὶ οὐ μέλας, οἴοιτο διειλέχθαι συλλογιστικῶς τελειώσας τὴν ἐρώτησιν. Ἐπ' ἐνίων δὲ λανθάνει πολλάκις, ἐφ' ὅσων, ὅταν πῇ λέγηται, 4 [h]κἂν τὸ ἁπλῶς δόξειεν ἀκολουθεῖν, καὶ ἐν ὅσοις μὴ ῥᾴδιον θεωρῆσαι πότερον αὐτῶν κυρίως ἀποδοτέον. Γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν οἷς ὁμοίως ὑπάρχει τὰ ἀντικείμενα· δοκεῖ γὰρ ἢ ἄμφω ἢ μηδέτερον δοτέον ἁπλῶς εἶναι κατηγορεῖν, οἷον εἰ τὸ μὲν ἥμισυ λευκὸν τὸ δ' ἥμισυ μέλαν, πότερον λευκὸν ἢ μέλαν;

Οἱ δὲ παρὰ τὸ μὴ διωρίσθαι τί ἐστι συλλογισμὸς ἢ τί 5 ἔλεγχος, ἀλλὰ παρὰ τὴν ἔλλειψιν γίνονται τοῦ λόγου· ἔλεγχος μὲν [i]γὰρ ἀντίφασις τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνός, μὴ ὀνόματος ἀλλὰ πράγματος, καὶ ὀνόματος μὴ συνωνύμου ἀλλὰ τοῦ αὐτοῦ, ἐκ τῶν δοθέντων, ἐξ ἀνάγκης, μὴ συναριθμουμένου τοῦ ἐν ἀρχῇ, [k]κατὰ ταὐτὸ καὶ πρὸς ταὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν

[a] ταυτὸν C, ταυτὸ τὸ A.B. [b] εἶναί τε τι C. [c] καὶ τοῦ μὴ εἶναί τι τὸ A.B.C. [d] τὸ ante ἁπλῶς om. C. [e] εἰ om. A. [f] ἐστιν om. C. [g] τἀναντία C. [h] καὶ A. [i] γάρ ἐστιν ἀντ. C. [k] κατὰ] καὶ κατὰ C.

6 τῷ αὐτῷ χρόνῳ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ ψεύσασθαι
περί τινος. [l]Ἔνιοι δὲ [l]ἀπολιπόντες τι τῶν λεχθέντων φαί-
νονται ἐλέγχειν, οἷον ὅτι [m]ταὐτὸ διπλάσιον καὶ οὐ διπλά-
σιον· τὰ γὰρ δύο τοῦ μὲν ἑνὸς διπλάσια, τῶν δὲ τριῶν οὐ
διπλάσια. [m]Ἢ εἰ τὸ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ διπλάσιον καὶ οὐ διπλά-
σιον, ἀλλ' οὐ κατὰ ταὐτό· κατὰ μὲν γὰρ τὸ μῆκος διπλά-
σιον, κατὰ δὲ τὸ πλάτος οὐ διπλάσιον. [n]Ἢ εἰ τοῦ αὐτοῦ
καὶ κατὰ [m]ταὐτὸ καὶ ὡσαύτως, ἀλλ' οὐχ ἅμα· διόπερ ἐστὶ
φαινόμενος ἔλεγχος. [n]Ἕλκοι δ' ἄν τις τοῦτον καὶ εἰς τοὺς
παρὰ τὴν λέξιν.
7 [o]Οἱ δὲ παρὰ [p]τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν γίνονται μὲν οὕτως
καὶ τοσαυταχῶς ὁσαχῶς ἐνδέχεται τὸ ἐξ ἀρχῆς [q]αἰτεῖσθαι,
φαίνονται δ' ἐλέγχειν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι συνορᾶν τὸ ταὐτὸν
καὶ τὸ ἕτερον.
8 [r]Ὁ δὲ παρὰ τὸ ἑπόμενον [r]ἔλεγχος διὰ τὸ οἴεσθαι ἀν-
τιστρέφειν τὴν ἀκολούθησιν. [r]Ὅταν γὰρ τοῦδε ὄντος ἐξ
ἀνάγκης τοδὶ ᾖ, καὶ τοῦδε ὄντος [s]οἴονται καὶ θάτερον εἶναι
ἐξ ἀνάγκης. [r]Ὅθεν καὶ αἱ περὶ τὴν δόξαν ἐκ τῆς αἰσθήσεως
ἀπάται γίνονται. Πολλάκις γὰρ τὴν χολὴν μέλι ὑπέλαβον
διὰ τὸ ἕπεσθαι τὸ ξανθὸν χρῶμα τῷ μέλιτι· καὶ ἐπεὶ συμ-
βαίνει τὴν γῆν ὕσαντος γίνεσθαι διάβροχον, κἂν ᾖ διάβρο-
9 χος, ὑπολαμβάνομεν ὗσαι. Τὸ δ' οὐκ ἀναγκαῖον. [r]Ἔν τε
τοῖς ῥητορικοῖς αἱ κατὰ τὸ σημεῖον ἀποδείξεις ἐκ τῶν ἑπο-
μένων εἰσίν. Βουλόμενοι γὰρ δεῖξαι ὅτι μοιχός, τὸ ἑπό-
μενον ἔλαβον, ὅτι καλλωπιστὴς ἢ ὅτι νύκτωρ ὁρᾶται πλανώ-
μενος. Πολλοῖς δὲ ταῦτα μὲν ὑπάρχει, τὸ δὲ κατηγορού-
μενον οὐχ ὑπάρχει. [r]Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς συλλογιστικοῖς,
οἷον ὁ Μελίσσου λόγος ὅτι ἄπειρον τὸ ἅπαν, λαβὼν τὸ μὲν
ἅπαν ἀγένητον (ἐκ γὰρ μὴ ὄντος οὐδὲν ἂν γενέσθαι), τὸ δὲ
10 γενόμενον ἐξ ἀρχῆς γενέσθαι. Εἰ [t]μὴ οὖν γέγονεν, ἀρχὴν

[l] ἀπολείποντες C. [m] τὸ αὐτὸ C. [n] ἕλκοιτο pr. A. [o] οἱ μὲν οὖν παρὰ rc. C; pr. om. [p] τὸ] τὸ τὸ B. [q] αἰτήσασθαι C. [r] ἔλεγχος δοκεῖ ἐλέγχειν διὰ C. [s] οἰόμεθα C. [t] οὖν μὴ C.

οὐκ ἔχει τὸ πᾶν, ὥστ' ἄπειρον. Οὐκ ἀνάγκη δὲ τοῦτο συμβαίνειν· οὐ γὰρ εἰ τὸ γενόμενον ἅπαν ἀρχὴν ἔχει, καὶ εἴ τι ἀρχὴν ἔχει, γέγονεν, ὥσπερ οὐδ' εἰ ὁ πυρέττων θερμός, καὶ τὸν θερμὸν ἀνάγκη πυρέττειν.

Ὁ δὲ [v] παρὰ τὸ μὴ αἴτιον ὡς αἴτιον, ὅταν προσληφθῇ τὸ 11
ἀναίτιον ὡς παρ' ἐκεῖνο γινομένου τοῦ ἐλέγχου. Συμβαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν τοῖς εἰς τὸ ἀδύνατον συλλογισμοῖς· ἐν τούτοις γὰρ ἀναγκαῖον ἀναιρεῖν τι τῶν κειμένων. Ἐὰν οὖν ἐγκαταριθμηθῇ [w] ἐν τοῖς ἀναγκαίοις ἐρωτήμασι [x] πρὸς τὸ συμβαῖνον ἀδύνατον, δόξει παρὰ τοῦτο γίνεσθαι πολλάκις ὁ ἔλεγχος, οἷον ὅτι οὐκ ἔστι ψυχὴ καὶ ζωὴ ταὐτόν· εἰ [y] γὰρ φθορᾷ γένεσις [z] ἐναντίον, καὶ τῇ τινὶ φθορᾷ ἔσται τις γένεσις ἐναντίον· ὁ δὲ θάνατος φθορά τις καὶ ἐναντίον ζωῇ, ὥστε γένεσις ἡ ζωὴ καὶ τὸ ζῆν γίνεσθαι· τοῦτο δ' ἀδύνατον· οὐκ ἄρα ταὐτὸν [a] ἡ ψυχὴ καὶ ἡ ζωή. Οὐ δὴ συλλελόγισται· 12
συμβαίνει γάρ, κἂν μή τις ταὐτὸ φῇ τὴν ζωὴν τῇ ψυχῇ, τὸ ἀδύνατον, ἀλλὰ [b] μόνον ἐναντίον ζωὴν μὲν θανάτῳ ὄντι φθορᾷ, φθορᾷ δὲ γένεσιν. Ἀσυλλόγιστοι μὲν οὖν ἁπλῶς οὐκ εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι λόγοι, πρὸς δὲ τὸ προκείμενον ἀσυλλόγιστοι. Καὶ λανθάνει πολλάκις οὐχ ἧττον αὐτοὺς τοὺς ἐρωτῶντας τὸ τοιοῦτον.

Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὸ ἑπόμενον [c] καὶ παρὰ τὸ μὴ αἴτιον 13
λόγοι τοιοῦτοί εἰσιν· οἱ δὲ παρὰ τὸ τὰ δύο ἐρωτήματα ἓν ποιεῖν, ὅταν λανθάνῃ πλείω ὄντα καὶ ὡς ἑνὸς ὄντος ἀποδοθῇ ἀπόκρισις μία. Ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν ῥᾴδιον ἰδεῖν ὅτι πλείω καὶ ὅτι οὐ δοτέον ἀπόκρισιν, οἷον πότερον ἡ γῆ θάλαττά ἐστιν ἢ ὁ οὐρανός; ἐπ' ἐνίων δ' ἧττον, καὶ ὡς ἑνὸς ὄντος ἢ ὁμολογοῦσι τῷ μὴ [d] ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ἢ ἐλέγχεσθαι φαίνονται, οἷον ἆρ' οὗτος καὶ οὗτός ἐστιν ἄνθρωπος; ὥστ' [e] ἄν τις τύπτῃ τοῦτον καὶ τοῦτον, ἄνθρωπον ἀλλ' οὐκ

[v] παρὰ τὸ μὴ αἴτιον ὡς corr. A. [w] ἐν om. C. [x] πρὸς om. corr. C. [y] γὰρ τῇ φθ. C. [z] ἐναντίον om. A.B. [a] ἡ ζωὴ καὶ ἡ ψυχή C. [b] μόνον] μόνον τὸ C. [c] καὶ τῶν παρὰ B. [d] τὸ ἀποκρίνεσθαι pr. C. [e] ὅταν B.C.

14 ἀνθρώπους τυπτήσει. Ἢ πάλιν, ὧν τὰ μέν ἐστιν ἀγαθὰ τὰ δ' οὐκ ἀγαθά, [f] πάντα ἀγαθὰ ἢ οὐκ ἀγαθά; ὁπότερον γὰρ ἂν φῇ, ἔστι μὲν ὡς [g] ἔλεγχον ἢ ψεῦδος φαινόμενον δόξειεν ἂν ποιεῖν· τὸ γὰρ φάναι τῶν μὴ ἀγαθῶν τι εἶναι ἀγαθὸν ἢ τῶν ἀγαθῶν μὴ ἀγαθὸν ψεῦδος. Ὁτὲ δὲ προσληφθέντων τινῶν κἂν ἔλεγχος γίνοιτο ἀληθινός, οἷον εἴ τις δοίη ὁμοίως ἓν καὶ πολλὰ λέγεσθαι λευκὰ καὶ γυμνὰ καὶ τυφλά. Εἰ γὰρ τυφλὸν τὸ μὴ ἔχον ὄψιν πεφυκὸς δ' ἔχειν, καὶ τυφλὰ ἔσται τὰ μὴ ἔχοντα ὄψιν πεφυκότα δ' ἔχειν. Ὅταν οὖν τὸ μὲν ἔχῃ τὸ δὲ μὴ ἔχῃ, τὰ ἄμφω ἔσται ἢ ὁρῶντα ἢ τυφλά· ὅπερ ἀδύνατον.

6 Ἢ δὴ οὕτως διαιρετέον τοὺς φαινομένους συλλογισμοὺς καὶ ἐλέγχους, ἢ πάντας ἀνακτέον εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν, ἀρχὴν ταύτην ποιησαμένους· ἔστι γὰρ ἅπαντας ἀναλῦσαι τοὺς λεχθέντας τρόπους εἰς τὸν τοῦ ἐλέγχου διορισμόν. Πρῶτον μὲν εἰ ἀσυλλόγιστοι· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν κειμένων συμβαίνειν τὸ συμπέρασμα, ὥστε λέγειν ἐξ ἀνάγκης
2 ἀλλὰ μὴ φαίνεσθαι. Ἔπειτα καὶ κατὰ τὰ μέρη τοῦ διορισμοῦ. Τῶν μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει οἱ μέν εἰσι παρὰ τὸ διττόν, οἷον ἥ τε ὁμωνυμία καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ ὁμοιοσχημοσύνη (σύνηθες γὰρ τὸ πάντα ὡς τόδε τι σημαίνειν), ἡ δὲ σύνθεσις [h] καὶ διαίρεσις καὶ προσῳδία τῷ μὴ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν λό-
3 γον ἢ τοὔνομα διαφέρον. Ἔδει δὲ καὶ τοῦτο, καθάπερ καὶ τὸ πρᾶγμα ταὐτόν, εἰ μέλλει ἔλεγχος ἢ συλλογισμὸς ἔσεσθαι, οἷον εἰ λώπιον, μὴ ἱμάτιον συλλογίσασθαι ἀλλὰ λώπιον. Ἀληθὲς μὲν γὰρ κἀκεῖνο, ἀλλ' οὐ συλλελόγισται, ἀλλ' ἔτι ἐρωτήματος δεῖ, ὅτι ταὐτὸν σημαίνει, πρὸς τὸν ζητοῦντα τὸ διὰ τί.

4 Οἱ δὲ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ὁρισθέντος τοῦ συλλογισμοῦ φανεροὶ γίνονται. Τὸν [i] αὐτὸν γὰρ ὁρισμὸν δεῖ καὶ τοῦ ἐλέγχου γίνεσθαι, πλὴν προσκεῖσθαι τὴν ἀντίφασιν· ὁ γὰρ

[f] πάντα ταῦτα ἀγαθὰ C. [g] ἔλεγχος C. [h] καὶ] καὶ ἡ C. [i] γὰρ αὐτὸν C.

ἔλεγχος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. Εἰ οὖν μή ἐστι συλλογισμὸς τοῦ συμβεβηκότος, οὐ γίνεται ἔλεγχος. Οὐ γὰρ εἰ τούτων ὄντων ἀνάγκη τόδ' εἶναι, τοῦτο δ' ἐστὶ λευκόν, ἀνάγκη λευκὸν εἶναι διὰ τὸν συλλογισμόν. Οὐδ' εἰ τὸ τρίγωνον 5
δυοῖν ὀρθαῖν ἴσας ἔχει, συμβέβηκε δ' αὐτῷ σχήματι εἶναι ἢ πρώτῳ ἢ ἀρχῇ, ὅτι σχῆμα ἢ ἀρχὴ ἢ πρῶτον τοῦτο. Οὐ γὰρ ᾗ σχῆμα οὐδ' ᾗ πρῶτον, ἀλλ' ᾗ τρίγωνον, ἡ ἀπόδειξις. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ὥστ' εἰ ὁ ἔλεγχος συλλο- 6
γισμός τις, οὐκ ἂν εἴη ὁ κατὰ συμβεβηκὸς ἔλεγχος. Ἀλλὰ παρὰ τοῦτο καὶ οἱ τεχνῖται καὶ ὅλως οἱ ἐπιστήμονες ὑπὸ τῶν ἀνεπιστημόνων ἐλέγχονται· [k]κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ ποιοῦνται τοὺς συλλογισμοὺς πρὸς τοὺς εἰδότας. [l]Οἱ δ' οὐ δυνάμενοι διαιρεῖν ἢ ἐρωτώμενοι διδόασιν ἢ οὐ δόντες οἴονται δεδωκέναι.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ πῇ καὶ ἁπλῶς, ὅτι οὐ τοῦ αὐτοῦ ἡ κα- 7
τάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις. Τοῦ γὰρ πῇ λευκοῦ τὸ πῇ οὐ λευκόν, τοῦ δ' ἁπλῶς λευκοῦ τὸ ἁπλῶς οὐ λευκὸν ἀπόφασις. Εἰ οὖν δόντος πῇ εἶναι λευκὸν ὡς ἁπλῶς εἰρημένου λαμβάνει, οὐ ποιεῖ ἔλεγχον, φαίνεται δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ τί ἐστιν ἔλεγχος.

Φανερώτατοι δὲ πάντων οἱ πρότερον λεχθέντες παρὰ τὸν 8
τοῦ ἐλέγχου διορισμόν· διὸ καὶ προσηγορεύθησαν οὕτως· παρὰ γὰρ τοῦ λόγου τὴν ἔλλειψιν ἡ φαντασία γίνεται, καὶ διαιρουμένοις οὕτως κοινὸν ἐπὶ πᾶσι τούτοις θετέον τὴν τοῦ λόγου ἔλλειψιν.

[m]Οἵ τε παρὰ τὸ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ καὶ τὸ ἀναίτιον 9
ὡς αἴτιον τιθέναι δῆλοι διὰ τοῦ ὁρισμοῦ. Δεῖ γὰρ τὸ συμπέρασμα τῷ ταῦτ' εἶναι αἴτια τοῦ συμβαίνειν, ὅπερ οὐκ ἦν ἐν τοῖς ἀναιτίοις· καὶ πάλιν μὴ [n]ἀριθμουμένου τοῦ ἐξ ἀρχῆς, ὅπερ οὐκ ἔχουσιν οἱ παρὰ τὴν αἴτησιν τοῦ ἐν ἀρχῇ.

Οἱ δὲ παρὰ τὸ ἑπόμενον μέρος εἰσὶ τοῦ συμβεβηκότος· 10

[k] κατὰ τὸ συμβ. C. [l] οἱ] εἰ A. [m] οἱ δὲ C. [n] ἐναριθμουμένου B.C.

τὸ γὰρ ἑπόμενον συμβέβηκε. διαφέρει δὲ τοῦ συμβεβηκότος, ὅτι τὸ μὲν συμβεβηκὸς ἔστιν ἐφ' ἑνὸς μόνου λαβεῖν, οἷον ταὐτὸ εἶναι τὸ ξανθὸν καὶ μέλι καὶ τὸ λευκὸν καὶ κύκνον, τὸ δὲ [o] παρεπόμενον ἀεὶ ἐν πλείοσιν· τὰ γὰρ [p] ἑνὶ ταὐτῷ ταὐτὰ καὶ ἀλλήλοις ἀξιοῦμεν εἶναι ταὐτά· διὸ [q] γίνεται παρὰ τὸ
11 ἑπόμενον ἔλεγχος. Ἔστι δ' οὐ πάντως ἀληθές, οἷον [r] ἂν ᾖ [s] λευκὸν κατὰ συμβεβηκός· καὶ γὰρ ἡ χιὼν καὶ ὁ κύκνος τῷ λευκῷ ταὐτόν. Ἢ πάλιν, ὡς ἐν [t] τῷ Μελίσσου λόγῳ, τὸ αὐτὸ εἶναι λαμβάνει τὸ γεγονέναι καὶ ἀρχὴν ἔχειν, ἢ τὸ ἴσοις γίνεσθαι καὶ ταὐτὸ μέγεθος λαμβάνειν. Ὅτι γὰρ τὸ γεγονὸς ἔχει ἀρχήν, καὶ τὸ ἔχον ἀρχὴν γεγονέναι ἀξιοῖ, ὡς ἄμφω ταὐτὰ ὄντα τῷ ἀρχὴν ἔχειν, τό τε γεγονὸς καὶ τὸ
12 πεπερασμένον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἴσων γινομένων εἰ τὰ τὸ αὐτὸ μέγεθος καὶ ἓν λαμβάνοντα ἴσα γίνεται, καὶ τὰ ἴσα γινόμενα ἓν μέγεθος λαμβάνει. Ὥστε τὸ ἑπόμενον λαμβάνει. Ἐπεὶ οὖν ὁ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἔλεγχος ἐν τῇ ἀγνοίᾳ τοῦ ἐλέγχου, φανερὸν ὅτι καὶ ὁ παρὰ τὸ ἑπόμενον. Ἐπισκεπτέον δὲ τοῦτο καὶ ἄλλως.

13 Οἱ δὲ παρὰ τὸ τὰ πλείω ἐρωτήματα ἓν ποιεῖν ἐν τῷ μὴ διαρθροῦν [v] ἡμᾶς ἢ [w] μὴ διαιρεῖν [x] τὸν τῆς προτάσεως λόγον. Ἡ γὰρ πρότασίς ἐστιν [y] ἓν καθ' ἑνός. Ὁ γὰρ αὐτὸς ὅρος ἑνὸς μόνου καὶ ἁπλῶς τοῦ πράγματος, οἷον ἀνθρώπου καὶ ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Εἰ οὖν [z] μία πρότασις ἡ ἓν καθ' ἑνὸς ἀξιοῦσα, καὶ ἁπλῶς ἔσται πρό-
14 τασις ἡ τοιαύτη ἐρώτησις. Ἐπεὶ δ' ὁ συλλογισμὸς ἐκ προτάσεων, ὁ δ' ἔλεγχος συλλογισμός, καὶ ὁ ἔλεγχος ἔσται ἐκ προτάσεων. Εἰ οὖν ἡ πρότασις ἓν καθ' ἑνός, φανερὸν ὅτι καὶ οὗτος ἐν τῇ τοῦ ἐλέγχου ἀγνοίᾳ· φαίνεται γὰρ εἶναι πρότασις ἡ οὐκ οὖσα πρότασις. Εἰ μὲν οὖν δέδωκεν ἀπόκρισιν ὡς πρὸς μίαν ἐρώτησιν, ἔσται ἔλεγχος, εἰ δὲ μὴ δέ-

[o] παρὰ τὸ ἑπόμενον corr. C. [p] ἑνὶ] ἕνια C. [q] γίνεται ὁ παρὰ C. [r] ἐὰν C. [s] λευκὸν om. A.B. [t] τῷ post ἐν om. C. [v] ἡμᾶς om. B. [w] ἢ μὴ διαιρεῖν om. A. [x] τὸν] ἥμαρτον B. [y] ἓν καὶ καθ' C. [z] μία μόνη πρ. C.

δωκεν ἀλλὰ φαίνεται, φαινόμενος ἔλεγχος. Ὥστε πάντες οἱ τόποι πίπτουσιν εἰς τὴν τοῦ ἐλέγχου ἄγνοιαν, οἱ μὲν οὖν παρὰ τὴν λέξιν, ὅτι φαινομένη ἀντίφασις, ὅπερ ἦν ἴδιον τοῦ ἐλέγχου, οἱ δ' ἄλλοι παρὰ τὸν τοῦ συλλογισμοῦ ὅρον.

Ἡ δ' ἀπάτη γίνεται τῶν μὲν παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὸν 7
λόγον τῷ μὴ δύνασθαι διαιρεῖν τὸ πολλαχῶς λεγόμενον (ἔνια
γὰρ οὐκ εὔπορον διελεῖν, οἷον τὸ ἓν [a]καὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ταὐ-
τόν), τῶν δὲ παρὰ σύνθεσιν καὶ διαίρεσιν τῷ [b]μηδὲν οἴεσθαι
διαφέρειν συντιθέμενον ἢ διαιρούμενον τὸν λόγον, καθάπερ
ἐπὶ τῶν πλείστων. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν παρὰ τὴν προσῳ- 2
δίαν· οὐ γὰρ ἄλλο δοκεῖ σημαίνειν ἀνιέμενος καὶ ἐπιτεινόμενος
ὁ λόγος, ἐπ' οὐδενὸς ἢ οὐκ ἐπὶ πολλῶν. Τῶν δὲ παρὰ τὸ
σχῆμα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς λέξεως. Χαλεπὸν γὰρ διελεῖν
ποῖα ὡσαύτως καὶ ποῖα ὡς ἑτέρως λέγεται· σχεδὸν γὰρ ὁ
τοῦτο δυνάμενος ποιεῖν ἐγγύς ἐστι τοῦ θεωρεῖν τἀληθές, μά-
λιστα δ' [c]ἐπίσταται συνεπινεύειν, ὅτι πᾶν τὸ κατηγορού-
μενόν τινος ὑπολαμβάνομεν τόδε τι καὶ ὡς ἓν ὑπακούομεν·
τῷ γὰρ ἑνὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ μάλιστα δοκεῖ παρέπεσθαι τὸ τόδε
τι καὶ τὸ [d]ὄν. Διὸ καὶ τῶν παρὰ τὴν λέξιν οὗτος ὁ τρόπος 3
θετέος, πρῶτον μὲν ὅτι μᾶλλον ἡ ἀπάτη γίνεται μετ' ἄλλων
σκοπουμένοις ἢ καθ' αὑτούς (ἡ μὲν γὰρ μετ' ἄλλου σκέψις
διὰ λόγων, ἡ δὲ καθ' αὑτὸν οὐχ ἧττον δι' αὐτοῦ τοῦ πρά-
γματος), εἶτα καὶ καθ' [e]αὑτὸν ἀπατᾶσθαι συμβαίνει, ὅταν ἐπὶ
τοῦ λόγου ποιῆται τὴν σκέψιν· ἔτι ἡ μὲν [f]ἀπάτη ἐκ τῆς
ὁμοιότητος, ἡ δ' ὁμοιότης ἐκ τῆς λέξεως. Τῶν δὲ παρὰ τὸ
συμβεβηκὸς διὰ τὸ μὴ δύνασθαι διακρίνειν τὸ [g]ταὐτὸν καὶ τὸ
ἕτερον καὶ ἓν καὶ πολλά, μηδὲ τοῖς ποίοις τῶν κατηγορημά-
των [h]πάντα ταὐτὰ καὶ τῷ πράγματι συμβέβηκεν. Ὁμοίως 4
δὲ καὶ τῶν παρὰ τὸ ἑπόμενον· [i]μέρος γάρ τι τοῦ συμβεβη-
κότος τὸ ἑπόμενον. [k]Ἔτι καὶ ἐπὶ πολλῶν φαίνεται καὶ
ἀξιοῦται οὕτως, εἰ τόδε ἀπὸ τοῦδε μὴ χωρίζεται, μηδ' ἀπὸ

[a] καὶ om. C, καὶ τὸ ὂν om. B. [b] μηθὲν C. [c] ἐπίστανται pr. C. [d] ὧν A, ἓν C. [e] ἑαυτὸν C. [f] ἀπ. ἐκ] ἀπ. διὰ C. [g] ταυτὸ C. [h] ταῦτα πάντα C. [i] μέρος—ἑπόμενον om. A. [k] ἔτι δὲ καὶ C.

θατέρου χωρίζεσθαι θάτερον. Τῶν δὲ παρὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ λόγου καὶ τῶν παρὰ τὸ πῇ καὶ ἁπλῶς ἐν τῷ παρὰ μικρὸν ἡ ἀπάτη· ὡς γὰρ οὐδὲν [l] προσσημαῖνον τὸ τὶ ἢ [m] πῇ ἢ πῶς
5 ἢ τὸ νῦν καθόλου συγχωροῦμεν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβανόντων καὶ τῶν ἀναιτίων, καὶ ὅσοι τὰ πλείω ἐρωτήματα ὡς ἓν ποιοῦσιν· ἐν ἅπασι γὰρ ἡ ἀπάτη διὰ τὸ παρὰ μικρόν· οὐ γὰρ [n] διακριβοῦμεν οὔτε τῆς προτάσεως οὔτε τοῦ συλλογισμοῦ τὸν ὅρον διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν.

8 Ἐπεὶ δ' ἔχομεν παρ' ὅσα γίνονται οἱ φαινόμενοι συλλογισμοί, ἔχομεν καὶ παρ' ὁπόσα οἱ σοφιστικοὶ γένοιντ' ἂν συλλογισμοὶ καὶ ἔλεγχοι. Λέγω δὲ σοφιστικὸν ἔλεγχον καὶ συλλογισμὸν οὐ μόνον τὸν φαινόμενον συλλογισμὸν ἢ ἔλεγχον, μὴ ὄντα δέ, ἀλλὰ καὶ τὸν ὄντα μέν, φαινόμενον δὲ
2 οἰκεῖον τοῦ πράγματος. Εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ μὴ κατὰ τὸ πρᾶγμα ἐλέγχοντες καὶ δεικνύντες ἀγνοοῦντας, ὅπερ ἦν τῆς πειραστικῆς. Ἔστι δ' ἡ πειραστικὴ μέρος τῆς διαλεκτικῆς· αὕτη δὲ δύναται συλλογίζεσθαι ψεῦδος δι' ἄγνοιαν τοῦ διδόντος τὸν λόγον. Οἱ δὲ σοφιστικοὶ ἔλεγχοι, ἂν καὶ συλλογίζωνται τὴν ἀντίφασιν, οὐ ποιοῦσι δῆλον εἰ ἀγνοεῖ· καὶ γὰρ τὸν εἰδότα ἐμποδίζουσι τούτοις τοῖς λόγοις.
3 Ὅτι δ' ἔχομεν αὐτοὺς τῇ αὐτῇ μεθόδῳ, δῆλον· παρ' ὅσα γὰρ φαίνεται τοῖς ἀκούουσιν ὡς ἠρωτημένα συλλελογίσθαι, παρὰ ταῦτα κἂν τῷ ἀποκρινομένῳ [o] δόξειεν, ὥστ' ἔσονται συλλογισμοὶ ψευδεῖς διὰ τούτων ἢ πάντων ἢ ἐνίων· ὃ γὰρ μὴ ἐρωτηθεὶς οἴεται δεδωκέναι, κἂν ἐρωτηθεὶς θείη. Πλὴν ἐπί γέ τινων ἅμα συμβαίνει προσερωτᾶν τὸ ἐνδεὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐμφανίζειν, οἷον ἐν τοῖς παρὰ τὴν λέξιν καὶ τὸν σο-
4 λοικισμόν. Εἰ οὖν οἱ παραλογισμοὶ τῆς ἀντιφάσεως παρὰ τὸν φαινόμενον ἔλεγχόν εἰσι, δῆλον ὅτι παρὰ τοσαῦτα ἂν καὶ τῶν ψευδῶν εἴησαν συλλογισμοὶ παρ' ὅσα καὶ ὁ φαινόμενος ἔλεγχος. Ὁ δὲ [p] φαινόμενος παρὰ τὰ μόρια τοῦ ἀληθινοῦ· ἑκάστου γὰρ ἐκλείποντος φανείη ἂν ἔλεγχος, οἷον ὁ

[l] προσημαῖνον B. [m] πῇ ἢ τὸ ἁπλῶς ἢ τὸ πῶς B. [n] ἀκριβοῦμεν C.
[o] δόξῃ C. [p] φαιν. ἔλεγχος παρὰ C.

παρὰ τὸ μὴ συμβαῖνον διὰ τὸν λόγον, [q] ὁ εἰς τὸ ἀδύνατον καὶ ὁ τὰς δύο ἐρωτήσεις μίαν ποιῶν παρὰ τὴν πρότασιν, καὶ ἀντὶ τοῦ καθ' [r] αὑτὸ ὁ παρὰ τὸ συμβεβηκός, καὶ τὸ τούτου μόριον, ὁ παρὰ τὸ ἑπόμενον· ἔτι τὸ μὴ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἀλλ' ἐπὶ τοῦ λόγου συμβαίνειν· εἶτ' ἀντὶ τοῦ καθόλου τὴν ἀντίφασιν καὶ κατὰ ταὐτὸ καὶ πρὸς ταὐτὸ καὶ ὡσαύτως παρά τε τὸ ἐπί τι ἢ παρ' ἕκαστον τούτων· ἔτι παρὰ τὸ μὴ ἐναριθμουμένου τοῦ ἐν ἀρχῇ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν. Ὥστ' ἔχοιμεν ἂν [s] παρ' ὅσα γίνονται οἱ παραλογισμοί· παρὰ πλείω μὲν [t] γὰρ οὐκ ἂν εἶεν, παρὰ δὲ τὰ εἰρημένα ἔσονται πάντες.

Ἔστι δ' ὁ σοφιστικὸς ἔλεγχος οὐχ ἁπλῶς ἔλεγχος, ἀλλὰ 5
πρός τινα· καὶ ὁ συλλογισμὸς ὡσαύτως. Ἂν μὲν γὰρ μὴ λάβῃ ὅ τε παρὰ τὸ ὁμώνυμον ἓν σημαίνειν καὶ ὁ παρὰ τὴν ὁμοιοσχημοσύνην τὸ μόνον τόδε καὶ οἱ ἄλλοι ὡσαύτως, οὔτ' ἔλεγχοι οὔτε συλλογισμοὶ ἔσονται, οὔθ' ἁπλῶς οὔτε [v] πρὸς τὸν ἐρωτώμενον· ἐὰν δὲ λάβωσι, πρὸς μὲν τὸν ἐρωτώμενον ἔσονται, ἁπλῶς δ' οὐκ ἔσονται· οὐ γὰρ ἓν σημαῖνον εἰλήφασιν, ἀλλὰ φαινόμενον, καὶ παρὰ τοῦδε.

Παρὰ πόσα δ' ἐλέγχονται οἱ ἐλεγχόμενοι, οὐ δεῖ πειρᾶ- 9
σθαι λαμβάνειν ἄνευ τῆς τῶν ὄντων ἐπιστήμης ἁπάντων. Τοῦτο δ' οὐδεμιᾶς ἐστὶ τέχνης· [w] ἄπειροι γὰρ ἴσως αἱ ἐπιστῆμαι, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ αἱ ἀποδείξεις. Ἔλεγχοι δ' εἰσὶ καὶ ἀληθεῖς· ὅσα γὰρ ἔστιν ἀποδεῖξαι, ἔστι καὶ ἐλέγξαι τὸν θέμενον τὴν ἀντίφασιν τοῦ ἀληθοῦς, οἷον εἰ [x] σύμμετρον τὴν διάμετρον ἔθηκεν, ἐλέγξειεν ἄν τις τῇ ἀποδείξει ὅτι ἀσύμ-
μετρος. Ὥστε πάντων δεήσει ἐπιστήμονας εἶναι· οἱ μὲν γὰρ 2
ἔσονται παρὰ τὰς ἐν γεωμετρίᾳ ἀρχὰς καὶ τὰ τούτων συμπεράσματα, οἱ δὲ παρὰ τὰς ἐν ἰατρικῇ, οἱ δὲ παρὰ τὰς τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. Ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ ψευδεῖς ἔλεγχοι [y] ὁμοίως ἐν ἀπείροις· καθ' ἑκάστην γὰρ τέχνην ἐστὶ ψευδὴς

[q] ὁ om. pr. C. [r] ἑαυτὸ C. [s] πρὸς ἃ B. [t] γὰρ] γὰρ ἂν C. [v] πρὸς τὸν] πρὸς τὸ C. [w] πολλαὶ γὰρ καὶ ἄπειροι ἴσως C. [x] σύμμετρον ἔφησε τὴν πλευρὰν τῇ διαμέτρῳ, ἐξελέγξειεν C. [y] ὁμοίως ἂν εἶεν ἐν C.

συλλογισμός. οἷον κατὰ γεωμετρίαν ὁ γεωμετρικὸς καὶ κατὰ ἰατρικὴν ὁ ἰατρικός. Λέγω δὲ τὸ κατὰ τὴν τέχνην τὸ κατὰ
3 τὰς ἐκείνης ἀρχάς. Δῆλον οὖν ὅτι οὐ πάντων τῶν ἐλέγχων ἀλλὰ τῶν παρὰ τὴν διαλεκτικὴν ληπτέον τοὺς τόπους· οὗτοι γὰρ κοινοὶ πρὸς ἅπασαν τέχνην καὶ δύναμιν. Καὶ τὸν μὲν καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἔλεγχον τοῦ ἐπιστήμονός ἐστι θεωρεῖν, εἴτε μὴ ὢν φαίνεται εἴ τ' ἔστι, διὰ τί ἔστι· τὸν δ' ἐκ τῶν κοινῶν καὶ ὑπὸ μηδεμίαν τέχνην τῶν διαλεκτικῶν. Εἰ γὰρ ἔχομεν ἐξ ὧν οἱ ἔνδοξοι συλλογισμοὶ περὶ ὁτιοῦν, ἔχομεν ἐξ ὧν οἱ ἔλεγχοι· ὁ γὰρ ἔλεγχός ἐστιν ἀντιφάσεως συλλογισμός, ὥστ' [z] ἢ εἷς ἢ δύο συλλογισμοὶ ἀντιφάσεως
4 ἔλεγχός ἐστιν. Ἔχομεν ἄρα παρ' ὁπόσα πάντες εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι. Εἰ δὲ τοῦτ' ἔχομεν, καὶ τὰς λύσεις ἔχομεν· αἱ γὰρ τούτων ἐνστάσεις λύσεις εἰσίν. Ἔχομεν δέ, παρ' ὁπόσα γίνονται, καὶ τοὺς φαινομένους, φαινομένους δὲ οὐχ ὁτῳοῦν ἀλλὰ τοῖς τοιοῖσδε· ἀόριστα γάρ ἐστιν, ἐάν τις σκοπῇ παρ' ὁπόσα φαίνονται τοῖς τυχοῦσιν. Ὥστε φανερὸν ὅτι τοῦ διαλεκτικοῦ ἐστὶ τὸ δύνασθαι λαβεῖν παρ' ὅσα γίνεται διὰ τῶν κοινῶν ἢ ὢν ἔλεγχος ἢ φαινόμενος ἔλεγχος, καὶ ἢ διαλεκτικὸς ἢ φαινόμενος διαλεκτικὸς [a] ἢ πειραστικός.

10 Οὐκ ἔστι δὲ διαφορὰ τῶν λόγων ἥν λέγουσί τινες, τὸ εἶναι τοὺς μὲν πρὸς τοὔνομα λόγους, ἑτέρους δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν· ἄτοπον γὰρ τὸ ὑπολαμβάνειν ἄλλους μὲν εἶναι πρὸς τοὔνομα λόγους, ἑτέρους δὲ πρὸς τὴν διάνοιαν, ἀλλ' οὐ τοὺς αὐτούς. Τί γάρ ἐστι τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν [b] ἀλλ' ἢ ὅταν μὴ χρῆται τῷ ὀνόματι, οἰόμενος ἐρωτᾶσθαι, ἐφ' [c] ᾧ ὁ ἐρωτώμενος ἔδωκεν; τὸ δ' αὐτὸ τοῦτό ἐστι καὶ πρὸς τοὔνομα. Τὸ δὲ
2 πρὸς τὴν διάνοιαν, ὅταν ἐφ' [d] ᾧ ἔδωκεν διανοηθείς. Εἰ δή τις πλείω σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος οἴοιτο ἓν σημαίνειν καὶ ὁ ἐρωτῶν καὶ ὁ ἐρωτώμενος, οἷον ἴσως τὸ ὂν [e] ἢ τὸ ἓν πολλὰ σημαίνει. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποκρινόμενος καὶ ὁ ἐρωτῶν Ζήνων ἓν οἰόμενος εἶναι ἠρώτησε, καὶ ἔστιν ὁ λόγος ὅτι ἓν πάντα, οὐ-

[z] ἢ post ὥστ' om. C. [a] ἢ πειραστικός om. C. [b] ἀλλ' om. corr. C.
[c] ὁ B. [d] ὁ A.B. et pr. C. [e] ἢ] καὶ C.

τος πρὸς τοὔνομα ἔσται ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν τοῦ ἐρωτωμένου
διειλεγμένος. Εἰ δέ γέ τις πολλὰ οἴεται σημαίνειν, δῆλον
ὅτι οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν. Πρῶτον μὲν γὰρ περὶ τοὺς τοι- 3
ούτους ἐστὶ λόγους τὸ πρὸς τοὔνομα καὶ πρὸς τὴν διάνοιαν
ὅσοι πλείω σημαίνουσιν, εἶτα περὶ ὁντινοῦν ἐστίν· οὐ γὰρ ἐν
τῷ λόγῳ ἐστὶ τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ τὸν
ἀποκρινόμενον ἔχειν πως πρὸς τὰ δεδομένα. Εἶτα πρὸς τοὔ-
νομα πάντας ἐνδέχεται αὐτοὺς εἶναι. Τὸ γὰρ πρὸς τοὔνομα
τὸ μὴ πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναί ἐστιν ἐνταῦθα. Εἰ γὰρ μὴ 4
πάντες, ἔσονταί τινες ἕτεροι οὔτε πρὸς τοὔνομα οὔτε πρὸς
τὴν διάνοιαν· οἱ δέ φασι πάντας, καὶ διαιροῦνται ἢ πρὸς τοὔ-
νομα ἢ πρὸς τὴν διάνοιαν εἶναι πάντας, ἄλλους δ' οὔ. Ἀλλὰ
μὴν ὅσοι συλλογισμοί εἰσι παρὰ τὸ πλεοναχῶς, τούτων εἰσί
τινες οἱ παρὰ τοὔνομα. Ἀτόπως μὲν γὰρ καὶ εἴρηται τὸ
παρὰ τοὔνομα φάναι [f] πάντας τοὺς παρὰ τὴν λέξιν· ἀλλ'
οὖν [g] εἰσί τινες παραλογισμοὶ οὐ τῷ τὸν ἀποκρινόμενον πρὸς
[h] τούτους ἔχειν πως, ἀλλὰ τῷ τοιονδὶ ἐρώτημα τὸν λόγον
αὐτὸν ἔχειν, ὃ πλείω σημαίνει.

Ὅλως τε ἄτοπον τὸ περὶ ἐλέγχου διαλέγεσθαι, ἀλλὰ μὴ 5
πρότερον περὶ συλλογισμοῦ· ὁ γὰρ ἔλεγχος συλλογισμός
ἐστιν, ὥστε χρὴ [i] καὶ περὶ [k] συλλογισμοῦ πρότερον ἢ περὶ
ψευδοῦς ἐλέγχου· ἔστι γὰρ ὁ τοιοῦτος ἔλεγχος φαινόμενος
συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. Διὸ ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ [l] ἔσται
τὸ αἴτιον ἢ ἐν τῇ ἀντιφάσει (προσκεῖσθαι γὰρ δεῖ [m] τὴν ἀν-
τίφασιν), ὁτὲ δ' ἐν ἀμφοῖν, ἂν ᾖ φαινόμενος ἔλεγχος. Ἔστι 6
δὲ ὁ μὲν τοῦ σιγῶντα λέγειν ἐν τῇ ἀντιφάσει, οὐκ ἐν τῷ συλ-
λογισμῷ, ὁ δέ, ἃ μὴ [n] ἔχοι τις, [o] δοῦναι, ἐν ἀμφοῖν, ὁ δὲ ὅτι
ἡ Ὁμήρου ποίησις σχῆμα διὰ τοῦ κύκλου ἐν τῷ συλλογισμῷ.
Ὁ δ' ἐν μηδετέρῳ ἀληθὴς συλλογισμός.

Ἀλλὰ δὴ ὅθεν ὁ λόγος ἦλθε, πότερον οἱ ἐν τοῖς μαθήμασι 7
λόγοι πρὸς τὴν διάνοιάν εἰσιν ἢ οὔ; καὶ εἴ τινι δοκεῖ πολλὰ

[f] πάντας εἶναι τοὺς C. [g] τινές εἰσι C. [h] αὐτοὺς C. [i] καὶ om. C. [k] συλλογισμοῦ corr. A.C, παραλογισμοῦ B. [l] ἐστὶ C. [m] τὴν ἀντίφασιν om. A. [n] ἔχει C. [o] δοίη corr. C.

σημαίνειν τὸ τρίγωνον, καὶ ἔδωκε μὴ ὡς τοῦτο τὸ σχῆμα ἐφ' οὗ συνεπεράνατο ὅτι δύο ὀρθαί, πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν οὗτος διείλεκται τὴν ἐκείνου ἢ οὔ;

8 Ἔτι εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τοὔνομα, ὁ δὲ μὴ νοεῖ μηδ' οἴεται, πῶς οὗτος οὐ πρὸς τὴν διάνοιαν [p] διείλεκται; ἢ πῶς δεῖ ἐρωτᾶν πλὴν [q] διδόναι διαίρεσιν, εἴτ' ἐρωτήσειέ τις εἰ ἔστι σιγῶντα λέγειν ἢ οὔ, ἢ ἔστι μὲν [r] ὡς οὔ, ἔστι δ' ὡς ναί; εἰ δή τις δοίη μηδαμῶς, ὁ δὲ διαλεχθείη, ἆρ' οὐ πρὸς τὴν διά-
9 νοιαν διείλεκται; καίτοι ὁ λόγος δοκεῖ τῶν παρὰ τοὔνομα εἶναι. Οὐκ ἄρα ἐστὶ γένος τι λόγων τὸ πρὸς τὴν διάνοιαν. Ἀλλ' οἱ μὲν πρὸς τοὔνομά εἰσι· [s] καὶ τοιοῦτοι οὐ πάντες, οὐχ ὅτι οἱ ἔλεγχοι, [t] ἀλλ' οὐδ' οἱ φαινόμενοι ἔλεγχοι. Εἰσὶ γὰρ καὶ [v] μὴ παρὰ τὴν λέξιν φαινόμενοι ἔλεγχοι, οἷον οἱ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς καὶ ἕτεροι.

10 Εἰ δέ τις ἀξιοῖ διαιρεῖν, ὅτι λέγω δὲ σιγῶντα λέγειν τὰ μὲν ὡδὶ τὰ δ' ὡδί· ἀλλὰ τοῦτό γ' ἐστὶ πρῶτον μὲν ἄτοπον, τὸ ἀξιοῦν (ἐνίοτε γὰρ οὐ δοκεῖ τὸ ἐρωτώμενον [w] πολλαχῶς ἔχειν, ἀδύνατον δὲ διαιρεῖν ὃ μὴ οἴεται)· ἔπειτα τὸ διδάσκειν τί ἄλλο ἔσται; φανερὸν γὰρ ποιήσει ὡς ἔχει τῷ μήτ' ἐσκεμμένῳ μήτ' εἰδότι μήθ' ὑπολαμβάνοντι ὅτι ἄλλως λέγεται.
11 Ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς τί κωλύει τοῦτο παθεῖν; ἆρα ἴσαι αἱ μονάδες [x] ταῖς δυάσιν ἐν τοῖς [y] τέτταρσιν; εἰσὶ δὲ δυάδες αἱ μὲν ὡδὶ ἐνοῦσαι αἱ δὲ ὡδί. Καὶ ἆρα τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη ἢ οὔ; ἔστι δ' ἐναντία τὰ μὲν γνωστὰ τὰ δ' ἄγνωστα. Ὥστ' ἔοικεν ἀγνοεῖν ὁ τοῦτο ἀξιῶν ὅτι ἕτερον τὸ διδάσκειν τοῦ διαλέγεσθαι, καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν διδάσκοντα μὴ ἐρωτᾶν ἀλλ' αὐτὸν δῆλα ποιεῖν, τὸν δ' ἐρωτᾶν.

11 Ἔτι τὸ φάναι ἢ ἀποφάναι ἀξιοῦν οὐ δεικνύντος ἐστίν, ἀλλὰ πεῖραν λαμβάνοντος. Ἡ γὰρ πειραστική ἐστι διαλεκτική [z] τις καὶ θεωρεῖ οὐ τὸν εἰδότα ἀλλὰ τὸν ἀγνοοῦντα

[p] διείλεκται; καίτοι ὁ λόγος δοκεῖ τῶν παρὰ τὸ ὄνομα. Ἢ C. [q] διδόντα C. [r] ὡς οὔ] ὡς οὐκ A. [s] καίτοι οὗτοι A. et pr. C. [t] ἀλλ'—ἔλεγχοι om. C. [v] μὴ om. C. [w] ποσαχῶς C. [x] ταῖς δυσὶν δυσὶν pr. C. [y] τέσσαρσιν C. [z] τις. Διὸ περὶ πάντων ἐπισκοπεῖ καὶ C.

καὶ προσποιούμενον. Ὁ μὲν οὖν κατὰ τὸ πρᾶγμα θεωρῶν
τὰ κοινὰ διαλεκτικός, ὁ δὲ τοῦτο φαινομένως ποιῶν σοφιστι-
κός. Καὶ συλλογισμὸς ἐριστικὸς καὶ σοφιστικός ἐστιν εἷς 2
μὲν ὁ φαινόμενος [a] συλλογισμός, περὶ ὧν ἡ διαλεκτικὴ πει-
ραστική ἐστι, κἂν ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα ᾖ· τοῦ γὰρ διὰ τί
ἀπατητικός ἐστι· καὶ ὅσοι μὴ ὄντες κατὰ τὴν [b] ἑκάστου μέ-
θοδον παραλογισμοὶ δοκοῦσιν εἶναι κατὰ τὴν τέχνην. Τὰ 3
γὰρ ψευδογραφήματα οὐκ ἐριστικά (κατὰ γὰρ τὰ ὑπὸ τὴν
τέχνην οἱ παραλογισμοί), οὐδέ γ' εἴ τί ἐστι ψευδογράφημα
περὶ ἀληθές, οἷον τὸ Ἱπποκράτους ἢ ὁ τετραγωνισμὸς ὁ διὰ
τῶν μηνίσκων. Ἀλλ' [c] ὡς Βρύσων ἐτετραγώνιζε τὸν κύκλον,
εἰ καὶ τετραγωνίζεται ὁ κύκλος, ἀλλ' ὅτι οὐ κατὰ τὸ πρᾶ-
γμα, διὰ τοῦτο σοφιστικός. Ὥστε ὅ τε περὶ τῶνδε φαινό- 4
μενος συλλογισμὸς ἐριστικὸς λόγος, καὶ ὁ κατὰ τὸ πρᾶγμα
φαινόμενος συλλογισμός, [d] κἂν ᾖ συλλογισμός, ἐριστικὸς λό-
γος· φαινόμενος γάρ ἐστι κατὰ τὸ πρᾶγμα, ὥστ' ἀπατη-
τικὸς καὶ ἄδικος. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἐν ἀγῶνι ἀδικία εἶδός τι
ἔχει καὶ ἔστιν ἀδικομαχία τις, οὕτως [e] ἐν ἀντιλογίᾳ ἀδικομα-
χία [f] ἡ ἐριστική ἐστιν· ἐκεῖ τε γὰρ οἱ πάντως νικᾶν προαι-
ρούμενοι πάντων ἅπτονται καὶ ἐνταῦθα οἱ ἐριστικοί. Οἱ μὲν 5
οὖν τῆς νίκης αὐτῆς χάριν τοιοῦτοι ἐριστικοὶ ἄνθρωποι καὶ
φιλέριδες δοκοῦσιν εἶναι, οἱ δὲ δόξης χάριν τῆς εἰς χρημα-
τισμὸν σοφιστικοί· ἡ γὰρ σοφιστική ἐστιν, ὥσπερ εἴπομεν,
χρηματιστική τις ἀπὸ σοφίας φαινομένης, διὸ φαινομένης
ἀποδείξεως ἐφίενται. Καὶ τῶν λόγων τῶν αὐτῶν μέν εἰσιν
οἱ φιλέριδες καὶ σοφισταί, ἀλλ' οὐ τῶν αὐτῶν [g] ἕνεκεν. Καὶ 6
λόγος ὁ αὐτὸς μὲν ἔσται σοφιστικὸς καὶ ἐριστικός, ἀλλ' οὐ
[h] κατὰ ταὐτόν, ἀλλ' ᾗ μὲν νίκης φαινομένης, ἐριστικός, ᾗ δὲ
σοφίας, σοφιστικός· καὶ γὰρ ἡ σοφιστική [i] ἐστι φαινομένη
σοφία τις ἀλλ' οὐκ οὖσα. Ὁ δ' ἐριστικός ἐστί πως οὕτως
ἔχων πρὸς τὸν διαλεκτικὸν ὡς ὁ ψευδογράφος πρὸς τὸν γεω-

[a] συλλογιστικὸς A.B.C. [b] ἑκάστων A.C, ἑκάστῳ B. [c] ὡς] ὡς ὁ C. [d] καὶ A. [e] ἐν ἀντιλογίᾳ] ἐναντιολογία A.C. [f] ἡ om. C. [g] ἕνεκα C. [h] κατ' αὐτὸν A. [i] ἔσται A.

μετρικόν· ἐκ γὰρ τῶν αὐτῶν τῇ διαλεκτικῇ [k] παραλογίζεται
7 καὶ ὁ ψευδογράφος τὸν [l] γεωμέτρην. Ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐρι-
στικός, ὅτι ἐκ τῶν ἀρχῶν καὶ συμπερασμάτων τῶν ὑπὸ τὴν
τέχνην ψευδογραφεῖ· ὁ δ' ὑπὸ τὴν διαλεκτικὴν περὶ μὲν
[m] τἆλλα ὅτι ἐριστικός ἐσται δῆλον. Οἷον ὁ τετραγωνισμὸς
ὁ μὲν διὰ τῶν μηνίσκων οὐκ ἐριστικός, ὁ δὲ Βρύσωνος ἐριστι-
κός· καὶ τὸν μὲν οὐκ ἔστι μετενεγκεῖν ἀλλ' ἢ πρὸς γεωμετρίαν
μόνον διὰ τὸ ἐκ τῶν ἰδίων εἶναι ἀρχῶν, τὸν δὲ πρὸς πολλούς,
ὅσοι μὴ ἴσασι τὸ δυνατὸν ἐν ἑκάστῳ καὶ τὸ ἀδύνατον· ἁρ-
8 μόσει γάρ. Ἢ ὡς Ἀντιφῶν ἐτετραγώνιζεν. Ἢ εἴ τις μὴ
φαίη βέλτιον εἶναι ἀπὸ δείπνου περιπατεῖν διὰ τὸν Ζήνωνος
λόγον, οὐκ ἰατρικός· κοινὸς γάρ. Εἰ μὲν οὖν πάντῃ ὁμοίως
εἶχεν ὁ ἐριστικὸς πρὸς τὸν διαλεκτικὸν τῷ ψευδογράφῳ πρὸς
τὸν γεωμέτρην, οὐκ ἂν ἦν περὶ ἐκείνων ἐριστικός. Νῦν δ' οὐκ
ἔστιν ὁ διαλεκτικὸς περὶ γένος τι ὡρισμένον, οὐδὲ δεικτικὸς
οὐδενός, οὐδὲ τοιοῦτος οἷος ὁ καθόλου. Οὔτε γάρ ἐστιν
ἅπαντα ἐν ἑνί τινι γένει, οὔτε εἰ εἴη, οἷόν τε ὑπὸ τὰς αὐτὰς
9 ἀρχὰς εἶναι τὰ ὄντα. Ὥστ' οὐδεμία τέχνη τῶν δεικνυουσῶν
τινὰ φύσιν [n] ἐρωτητική ἐστιν· οὐ γὰρ ἔξεστιν ὁποτερονοῦν
τῶν μορίων δοῦναι· συλλογισμὸς γὰρ οὐ γίνεται ἐξ ἀμφοῖν.
Ἡ δὲ διαλεκτικὴ ἐρωτητική ἐστιν. Εἰ δ' ἐδείκνυεν, εἰ καὶ μὴ
πάντα, ἀλλὰ τά γε πρῶτα καὶ τὰς οἰκείας ἀρχὰς οὐκ ἂν
ἠρώτα. Μὴ διδόντας γὰρ οὐκ ἂν ἔτι εἶχεν ἐξ ὧν ἔτι διαλέ-
10 ξεται πρὸς τὴν ἔνστασιν. Ἡ δ' αὐτὴ καὶ πειραστική. Οὐδὲ
γὰρ ἡ πειραστικὴ τοιαύτη ἐστὶν οἵα ἡ γεωμετρία, ἀλλ' ἣν
ἂν ἔχοι καὶ μὴ εἰδώς τις. [o] Ἔξεστι γὰρ πεῖραν λαβεῖν καὶ
τὸν μὴ εἰδότα τὸ πρᾶγμα τοῦ [p] μὴ εἰδότος, εἴπερ καὶ δίδωσιν
οὐκ ἐξ ὧν οἶδεν οὐδ' ἐκ τῶν ἰδίων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἑπομένων, ὅσα
τοιαῦτά ἐστιν ἃ εἰδότα μὲν οὐδὲν κωλύει [q] μὴ εἰδέναι τὴν
τέχνην, μὴ εἰδότα δ' ἀνάγκη ἀγνοεῖν. Ὥστε φανερὸν ὅτι
11 οὐδενὸς ὡρισμένου ἡ πειραστικὴ ἐπιστήμη ἐστίν. Διὸ καὶ

[k] παραλογίζεται καθάπερ παραλογίζεται καὶ C. [l] γεωμετρικόν C. [m] τὰ ἄλλα C. [n] ἐρωτηματικὴ A. [o] ἔνεστι C. [p] μὴ post τοῦ om. C. [q] τὴν τέχνην μὴ εἰδέναι C.

περὶ πάντων ἐστί· πᾶσαι γὰρ [r] αἱ τέχναι χρῶνται καὶ κοινοῖς τισίν. Διὸ πάντες καὶ οἱ ἰδιῶται τρόπον τινὰ χρῶνται τῇ διαλεκτικῇ καὶ πειραστικῇ· πάντες γὰρ μέχρι τινὸς ἐγχειροῦσιν ἀνακρίνειν τοὺς ἐπαγγελλομένους. Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κοινά· ταῦτα γὰρ οὐδὲν ἧττον ἴσασιν αὐτοί, κἂν δοκῶσι λίαν ἔξω λέγειν. Ἐλέγχουσιν οὖν ἅπαντες· ἀτέχνως γὰρ 12
μετέχουσι τούτου οὗ ἐντέχνως ἡ διαλεκτική ἐστι, καὶ ὁ τέχνῃ συλλογιστικῇ πειραστικὸς διαλεκτικός. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ πολλὰ μὲν [s] ταῦτα [t] καὶ κατὰ πάντων, οὐ τοιαῦτα δ' ὥστε φύσιν τινὰ εἶναι καὶ γένος, ἀλλ' οἷον αἱ ἀποφάσεις, τὰ δ' οὐ τοιαῦτα ἀλλὰ ἴδια, ἔστιν ἐκ τούτων περὶ ἁπάντων πεῖραν λαμβάνειν, καὶ εἶναι τέχνην τινά, καὶ μὴ τοιαύτην εἶναι [v] οἷαι αἱ δεικνύουσαι. Διόπερ ὁ ἐριστικὸς οὐκ ἔστιν οὕτως ἔχων πάντῃ ὡς ὁ ψευδογράφος· οὐ γὰρ [w] ἔσται παραλογιστικὸς ἐξ ὡρισμένου τινὸς γένους ἀρχῶν, ἀλλὰ περὶ πᾶν γένος ἔσται [x] ὁ ἐριστικός.

Τρόποι μὲν οὖν εἰσὶν οὗτοι τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων· ὅτι 13
δ' ἐστὶ τοῦ διαλεκτικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ τούτων [y] καὶ δύνασθαι ταῦτα ποιεῖν, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν· ἡ γὰρ περὶ τὰς προτάσεις μέθοδος ἅπασαν ἔχει ταύτην τὴν θεωρίαν.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐλέγχων εἴρηται τῶν φαινομένων· περὶ I 2
δὲ τοῦ ψευδόμενόν τι δεῖξαι καὶ τὸν λόγον εἰς [z] ἄδοξον ἀγαγεῖν (τοῦτο γὰρ ἦν δεύτερον τῆς σοφιστικῆς προαιρέσεως) πρῶτον μὲν οὖν ἐκ τοῦ πυνθάνεσθαί πως καὶ διὰ τῆς ἐρωτήσεως συμβαίνει μάλιστα. Τὸ γὰρ πρὸς μηδὲν ὁρίσαντα κείμενον ἐρωτᾶν θηρευτικόν ἐστι τούτων· εἰκῇ γὰρ λέγοντες ἁμαρτάνουσι μᾶλλον· εἰκῇ δὲ λέγουσιν, ὅταν μηδὲν ἔχωσι προκείμενον. Τό τε ἐρωτᾶν πολλά, κἂν ὡρισμένον ᾖ πρὸς ὃ 2
διαλέγεται, καὶ τὸ τὰ δοκοῦντα λέγειν ἀξιοῦν ποιεῖ [a] τιν' εὐπορίαν τοῦ εἰς ἄδοξον ἀγαγεῖν [b] ἢ ψεῦδος· ἐάν τε ἐρωτώμενος φῇ ἢ ἀποφῇ τούτων τι, ἄγειν πρὸς ἃ ἐπιχειρήματος

[r] αἱ om. C. [s] ταυτὰ C. [t] καὶ om. A.B. [v] οἵαν A.B.C. [w] ἔστι C. [x] ὁ om. C. [y] καὶ δ. τ. ποιεῖν om. C. [z] ἄδοξόν τι ἀγαγεῖν C. [a] τὴν A. [b] ἢ εἰς ψ. C.

εὐπορεῖ. Δυνατὸν δὲ νῦν ἧττον κακουργεῖν διὰ τούτων ἢ πρότερον· ἀπαιτοῦνται γὰρ τί τοῦτο πρὸς τὸ ἐν ἀρχῇ. Στοιχεῖον δὲ τοῦ τυχεῖν ἢ ψεύδους [c] τινὸς ἢ ἀδόξου τὸ μηδεμίαν εὐθὺς ἐρωτᾶν θέσιν, ἀλλὰ φάσκειν ἐρωτᾶν [d] μαθεῖν βουλόμενον· χώραν γὰρ [e] ἐπιχειρήματος [f] ἡ [g] σκέψις ποιεῖ.

3 Πρὸς δὲ τὸ ψευδόμενον δεῖξαι ἴδιος τόπος [h] ὁ σοφιστικός, τὸ ἄγειν [i] πρὸς τοιαῦτα πρὸς ἃ εὐπορεῖ λόγων· [k] ἔσται δὲ καὶ καλῶς καὶ μὴ καλῶς τοῦτο ποιεῖν, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον.

4 Πάλιν πρὸς τὸ παράδοξα λέγειν σκοπεῖν ἐκ τίνος γένους ὁ διαλεγόμενος, εἶτ᾽ ἐπερωτᾶν ὃ τοῖς πολλοῖς οὗτοι λέγουσι [l] παράδοξον· ἔστι γὰρ ἑκάστοις τι τοιοῦτον. Στοιχεῖον δὲ τούτων τὸ τὰς ἑκάστων εἰληφέναι θέσεις ἐν ταῖς προτάσεσιν. Λύσις δὲ καὶ τούτων ἡ προσήκουσα φέρεται τὸ ἐμφανίζειν ὅτι οὐ διὰ τὸν λόγον συμβαίνει τὸ ἄδοξον· ἀεὶ δὲ τοῦτο καὶ βούλεται ὁ ἀγωνιζόμενος.

5 Ἔτι δ᾽ ἐκ τῶν βουλήσεων καὶ τῶν φανερῶν δοξῶν. Οὐ γὰρ ταὐτὰ βούλονταί τε καὶ φασίν, ἀλλὰ λέγουσι μὲν τοὺς εὐσχημονεστάτους τῶν λόγων, βούλονται δὲ τὰ φαινόμενα λυσιτελεῖν, [m] οἷον τεθνάναι καλῶς μᾶλλον ἢ ζῆν ἡδέως φασὶ δεῖν καὶ πένεσθαι δικαίως μᾶλλον ἢ πλουτεῖν αἰσχρῶς, βούλονται δὲ τἀναντία. Τὸν μὲν οὖν λέγοντα κατὰ τὰς βουλήσεις εἰς τὰς φανερὰς δόξας ἀκτέον, τὸν δὲ κατὰ ταύτας εἰς τὰς ἀποκεκρυμμένας· ἀμφοτέρως γὰρ ἀναγκαῖον παράδοξα λέγειν· ἢ γὰρ πρὸς τὰς φανερὰς ἢ πρὸς τὰς ἀφανεῖς δόξας ἐροῦσιν [n] ἐναντία.

6 Πλεῖστος δὲ τόπος ἐστὶ τοῦ ποιεῖν παράδοξα λέγειν, ὥσπερ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἐν τῷ Γοργίᾳ γέγραπται λέγων, καὶ οἱ ἀρχαῖοι δὲ πάντες ᾤοντο συμβαίνειν, παρὰ τὸ κατὰ φύσιν καὶ κατὰ τὸν νόμον· ἐναντία γὰρ εἶναι φύσιν καὶ νόμον, καὶ

[c] ἥ τινος C. [d] μανθάνειν C. [e] ἐγχειρήματος A.B. [f] ἡ] εὐθὺς ἡ C. [g] σκῆψις corr. C. [h] ὁ om. C. [i] πρὸς τ.] εἰς τ. C. [k] ἔστι B.C. [l] ἄδοξον C. [m] οἷον τὸ τ. C. [n] ἐναντίον C.

τὴν δικαιοσύνην κατὰ νόμον μὲν εἶναι καλὸν κατὰ φύσιν δ' οὐ καλόν. [o] Δεῖν οὖν πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα κατὰ φύσιν κατὰ 7
νόμον ἀπαντᾶν, πρὸς δὲ τὸν κατὰ νόμον ἐπὶ τὴν φύσιν ἄγειν· ἀμφοτέρως γὰρ [p] εἶναι λέγειν παράδοξα. Ἦν δὲ τὸ μὲν κατὰ φύσιν αὐτοῖς τὸ ἀληθές, τὸ δὲ κατὰ νόμον τὸ τοῖς πολλοῖς δοκοῦν. Ὥστε δῆλον ὅτι κἀκεῖνοι, καθάπερ καὶ οἱ νῦν, ἢ ἐλέγξαι ἢ παράδοξα λέγειν τὸν ἀποκρινόμενον ἐπεχείρουν ποιεῖν.

Ἔνια δὲ τῶν ἐρωτημάτων ἔχει ἀμφοτέρως ἄδοξον εἶναι 8
τὴν ἀπόκρισιν, οἷον πότερον τοῖς σοφοῖς ἢ τῷ πατρὶ [q] δεῖ πείθεσθαι, καὶ τὰ συμφέροντα πράττειν ἢ τὰ δίκαια, καὶ ἀδικεῖσθαι αἱρετώτερον [r] ἢ βλάπτειν. Δεῖ δ' ἄγειν εἰς τὰ τοῖς πολλοῖς καὶ τοῖς σοφοῖς ἐναντία, ἐὰν μὲν λέγῃ τις ὡς οἱ περὶ τοὺς λόγους, εἰς τὰ τοῖς πολλοῖς, ἐὰν δ' ὡς οἱ πολλοί, ἐπὶ τὰ τοῖς [s] ἐν λόγῳ. Φασὶ γὰρ οἱ μὲν ἐξ ἀνάγκης 9
τὸν εὐδαίμονα δίκαιον εἶναι· τοῖς δὲ πολλοῖς ἄδοξον τὸ βασιλέα μὴ εὐδαιμονεῖν. Ἔστι δὲ τὸ εἰς τὰ οὕτως ἄδοξα συνάγειν τὸ αὐτὸ τῷ εἰς τὴν κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νόμον ὑπεναντίωσιν ἄγειν· ὁ μὲν γὰρ νόμος δόξα τῶν πολλῶν, οἱ δὲ σοφοὶ κατὰ φύσιν καὶ κατ' ἀλήθειαν λέγουσιν.

Καὶ τὰ μὲν παράδοξα ἐκ τούτων δεῖ ζητεῖν τῶν τόπων· 13
περὶ δὲ τοῦ ποιῆσαι ἀδολεσχεῖν, ὃ μὲν λέγομεν τὸ ἀδολεσχεῖν, εἰρήκαμεν ἤδη. Πάντες δὲ οἱ τοιοίδε λόγοι τοῦτο βούλονται ποιεῖν· εἰ μηδὲν διαφέρει τὸ ὄνομα ἢ τὸν λόγον εἰπεῖν, διπλάσιον δὲ καὶ διπλάσιον ἡμίσεος ταυτό, εἰ ἄρα [t] ἐστὶν ἡμίσεος διπλάσιον, ἔσται ἡμίσεος ἡμίσεος διπλάσιον. [v] Καὶ πάλιν ἂν ἀντὶ τοῦ διπλάσιον [w] διπλάσιον ἡμίσεος τεθῇ, τρὶς ἔσται εἰρημένον, ἡμίσεος ἡμίσεος ἡμίσεος διπλάσιον. Καὶ ἆρά ἐστιν ἡ ἐπιθυμία ἡδέος; τοῦτο δ' ἐστὶν ὄρεξις ἡδέος· ἔστιν [x] ἄρα ἡ ἐπιθυμία ὄρεξις ἡδέος ἡδέος.

Εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ἔν τε τοῖς πρός τι, 2

[o] codices δεῖ. [p] λέγειν εἶναι C. [q] δεῖ om. C. [r] ἢ] ἢ τὸ C.
[s] ἐν λόγῳ] σοφοῖς C. [t] ἐστὶν] ἐστὶ διπλάσιον C. [v] κἂν πάλιν ἀντὶ C.
[w] διπλάσιον alterum om. C. [x] ἄρα καὶ ἡ C.

ὅσα μὴ μόνον τὰ γένη ἀλλὰ καὶ αὐτὰ πρός τι λέγεται, καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ἀποδίδοται. Οἷον ἥ τε ὄρεξις τινὸς ὄρεξις καὶ ἡ ἐπιθυμία τινὸς ἐπιθυμία, καὶ τὸ διπλάσιον τινὸς διπλάσιον καὶ διπλάσιον ἡμίσεος. Καὶ ὅσων ἡ οὐσία οὐκ ὄντων πρός τι [y] ὅλως, ὧν [z] εἰσὶν ἕξεις ἢ πάθη ἤ τι τοιοῦτον, ἐν τῷ λόγῳ αὐτῶν προσδηλοῦται κατηγορουμένων ἐπὶ τούτοις. Οἷον τὸ περιττὸν ἀριθμὸς μέσον ἔχων· ἔστι δ' ἀριθμὸς περιττός· ἔστιν ἄρα ἀριθμὸς [a] μέσον ἔχων ἀριθμός. Καὶ εἰ τὸ σιμὸν κοιλότης ῥινός ἐστιν, ἔστι δὲ ῥὶς σιμή, ἔστιν ἄρα ῥὶς ῥὶς κοίλη.

3 Φαίνονται δὲ ποιεῖν οὐ ποιοῦντες ἐνίοτε διὰ τὸ μὴ προσπυνθάνεσθαι εἰ σημαίνει τι καθ' αὑτὸ λεχθὲν τὸ διπλάσιον ἢ οὐδέν, καὶ εἴ τι σημαίνει, πότερον [b] τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον, ἀλλὰ τὸ συμπέρασμα λέγειν εὐθύς. Ἀλλὰ φαίνεται διὰ τὸ τὸ ὄνομα ταὐτὸ εἶναι ταὐτὸ καὶ σημαίνειν.

14 Σολοικισμὸς δ' οἷον μέν ἐστιν εἴρηται πρότερον. Ἔστι δὲ τοῦτο καὶ ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντα φαίνεσθαι καὶ ποιοῦντα μὴ δοκεῖν, καθάπερ ὁ Πρωταγόρας ἔλεγεν, εἰ ὁ μῆνις καὶ ὁ πήληξ ἄρρεν ἐστίν· ὁ μὲν γὰρ λέγων οὐλομένην σολοικίζει μὲν κατ' ἐκεῖνον, οὐ φαίνεται δὲ τοῖς ἄλλοις, ὁ δὲ οὐλόμενον φαίνεται μὲν ἀλλ' οὐ σολοικίζει. Δῆλον οὖν ὅτι κἂν τέχνῃ τις τοῦτο δύναιτο ποιεῖν· διὸ πολλοὶ τῶν λόγων οὐ συλλογιζόμενοι σολοικισμὸν φαίνονται συλλογίζεσθαι, καθάπερ ἐν τοῖς ἐλέγχοις.

2 Εἰσὶ δὲ πάντες σχεδὸν οἱ φαινόμενοι σολοικισμοὶ παρὰ [c] τὸ τόδε, καὶ ὅταν ἡ πτῶσις μήτε ἄρρεν μήτε θῆλυ δηλοῖ ἀλλὰ τὸ μεταξύ. Τὸ μὲν οὗτος ἄρρεν σημαίνει, τὸ δ' αὕτη θῆλυ· τὸ δὲ τοῦτο θέλει μὲν τὸ μεταξὺ σημαίνειν, πολλάκις δὲ σημαίνει κἀκείνων ἑκάτερον, οἷον τί τοῦτο; Καλλιόπη, 3 ξύλον, Κορίσκος. Τοῦ μὲν [d] οὖν ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος διαφέρουσιν αἱ πτώσεις ἅπασαι, τοῦ δὲ μεταξὺ αἱ μὲν αἱ δ' οὔ. Δοθέντος δὴ πολλάκις τοῦτο, συλλογίζονται ὡς [e] εἰρημένου

[y] ὅλως ὧν] καὶ ὅλων corr. C. [z] εἰσὶν] εἰσὶν ἢ C. [a] ἀριθμὸς μέσον ἔχων C. [b] ταυτὸν C. [c] τὸ om. C. [d] οὖν om. A. [e] εἰρημένον C.

τοῦτον· ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλην πτῶσιν ἀντ' ἄλλης. Ὁ δὲ πα-
ραλογισμὸς γίνεται διὰ τὸ κοινὸν εἶναι τὸ [f] τοῦτο πλειόνων
πτώσεων· τὸ γὰρ τοῦτο σημαίνει ὁτὲ μὲν οὗτος ὁτὲ δὲ
τοῦτον. Δεῖ δ' ἐναλλὰξ σημαίνειν, μετὰ μὲν τοῦ ἔστι τὸ 4
οὗτος, μετὰ δὲ τοῦ εἶναι τὸ τοῦτον, οἷον ἔστι Κορίσκος,
εἶναι Κορίσκον. Καὶ ἐπὶ τῶν θηλέων ὀνομάτων ὡσαύτως,
καὶ ἐπὶ τῶν λεγομένων μὲν σκευῶν, ἐχόντων δὲ θηλείας ἢ ἄρ-
ρενος κλῆσιν. Ὅσα γὰρ εἰς τὸ ο καὶ τὸ ν τελευτᾷ, ταῦτα
μόνα σκεύους ἔχει κλῆσιν, οἷον ξύλον, σχοινίον, τὰ δὲ μὴ οὕ-
τως ἄρρενος ἢ θήλεος, ὧν ἔνια φέρομεν ἐπὶ τὰ σκεύη, οἷον
ἀσκὸς μὲν ἄρρεν τοὔνομα, κλίνη δὲ θῆλυ. Διόπερ καὶ ἐπὶ 5
τῶν τοιούτων ὡσαύτως τὸ ἔστι καὶ τὸ εἶναι διοίσει. Καὶ
τρόπον τινὰ ὅμοιός ἐστιν ὁ σολοικισμὸς τοῖς παρὰ [g] τὸ τὰ
μὴ ὅμοια ὁμοίως λεγομένοις ἐλέγχοις. Ὥσπερ γὰρ ἐκείνοις
ἐπὶ τῶν πραγμάτων, τούτοις ἐπὶ τῶν ὀνομάτων συμπίπτει
σολοικίζειν· ἄνθρωπος γὰρ καὶ λευκὸν καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομά
ἐστιν.

Φανερὸν οὖν ὅτι τὸν σολοικισμὸν πειρατέον ἐκ τῶν εἰρη- 6
μένων πτώσεων συλλογίζεσθαι.

Εἴδη μὲν οὖν ταῦτα τῶν ἀγωνιστικῶν λόγων καὶ μέρη 7
τῶν εἰδῶν καὶ τρόποι οἱ εἰρημένοι. Διαφέρει δ' οὐ μικρόν,
ἐὰν ταχθῇ πως τὰ περὶ τὴν ἐρώτησιν πρὸς τὸ λανθάνειν,
ὥσπερ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς. Ἐφεξῆς οὖν τοῖς εἰρημένοις ταῦ-
τα πρῶτον λεκτέον.

Ἔστι [h] δὴ πρὸς τὸ ἐλέγχειν ἓν μὲν μῆκος· χαλεπὸν γὰρ 15
ἅμα πολλὰ συνορᾶν. Εἰς δὲ τὸ μῆκος τοῖς προειρημένοις
στοιχείοις χρηστέον. Ἓν δὲ τάχος· ὑστερίζοντες γὰρ ἧτ-
τον προορῶσιν. Ἔτι δ' ὀργὴ καὶ φιλονεικία· ταραττόμενοι
γὰρ ἧττον δύνανται φυλάττεσθαι πάντες. Στοιχεῖα δὲ τῆς
ὀργῆς τό τε φανερὸν ἑαυτὸν ποιεῖν βουλόμενον ἀδικεῖν καὶ
τὸ [i] παράπαν ἀναισχυντεῖν. Ἔτι τὸ ἐναλλὰξ τὰ ἐρωτή- 2
ματα τιθέναι, ἐάν τε πρὸς [k] ταὐτὸ πλείους τις ἔχῃ λόγους,

[f] τοῦτο] τόδε A.B, τοῦτο ταυτὸ C. [g] τὸ om. pr. C. [h] δὲ C.
[i] παρὰ πάντας C. [k] αὐτὸ B.

ἐάν τε καὶ ὅτι οὕτως καὶ ὅτι οὐχ οὕτως· ἅμα γὰρ συμβαίνει
ἢ πρὸς πλείω ἢ πρὸς τἀναντία [l] ποιεῖσθαι τὴν φυλακήν.
Ὅλως δὲ πάντα τὰ πρὸς τὴν κρύψιν λεχθέντα πρότερον
χρήσιμα καὶ πρὸς τοὺς ἀγωνιστικοὺς λόγους· ἡ γὰρ κρύψις
ἐστὶ τοῦ λαθεῖν χάριν, τὸ δὲ λαθεῖν τῆς ἀπάτης.

3 Πρὸς δὲ τοὺς ἀνανεύοντας ἅττ' ἂν οἰηθῶσιν εἶναι πρὸς τὸν
λόγον, ἐξ ἀποφάσεως ἐρωτητέον, ὡς τοὐναντίον βουλόμενον,
ἢ [m] καὶ ἐξ ἴσου ποιοῦντα τὴν ἐρώτησιν· ἀδήλου γὰρ ὄντος
τοῦ τί βούλεται λαβεῖν ἧττον δυσκολαίνουσιν. Ὅταν [n] τ'
ἐπὶ τῶν μερῶν διδῷ τις τὸ καθ' ἕκαστον, [o] ἐπάγοντα τὸ κα-
θόλου πολλάκις οὐκ ἐρωτητέον, ἀλλ' ὡς δεδομένῳ χρηστέον·
ἐνίοτε γὰρ οἴονται καὶ αὐτοὶ δεδωκέναι καὶ τοῖς ἀκούουσι
φαίνονται διὰ τὴν τῆς ἐπαγωγῆς μνείαν, ὡς οὐκ ἂν ἠρωτημένα
4 μάτην. Ἔν οἷς τε μὴ ὀνόματι σημαίνεται τὸ καθόλου, ἀλλὰ
τῇ ὁμοιότητι χρηστέον πρὸς τὸ συμφέρον· λανθάνει γὰρ ἡ
ὁμοιότης πολλάκις. Πρός τε τὸ λαβεῖν τὴν πρότασιν τοὐ-
ναντίον [p] παραβάλλοντα χρὴ πυνθάνεσθαι. Οἷον εἰ δέοι λα-
βεῖν ὅτι δεῖ πάντα τῷ πατρὶ πείθεσθαι, πότερον [q] ἅπαντα
δεῖ πείθεσθαι τοῖς γονεῦσιν ἢ πάντ' ἀπειθεῖν; καὶ τὸ πολλά-
κις πολλά, πότερον πολλὰ συγχωρητέον ἢ ὀλίγα; μᾶλλον
γάρ, εἴπερ ἀνάγκη, δόξειεν ἂν εἶναι πολλά· παρατιθεμένων
γὰρ ἐγγὺς τῶν ἐναντίων, καὶ μείζω καὶ μεγάλα φαίνεται καὶ
χείρω καὶ βελτίω τοῖς ἀνθρώποις.

5 Σφόδρα δὲ καὶ πολλάκις ποιεῖ δοκεῖν ἐληλέγχθαι τὸ μά-
λιστα σοφιστικὸν συκοφάντημα τῶν ἐρωτώντων, τὸ [r] μηδὲν
συλλογισαμένους μὴ ἐρώτημα ποιεῖν τὸ τελευταῖον, ἀλλὰ
συμπερανατικῶς εἰπεῖν, ὡς συλλελογισμένους, οὐκ ἄρα τὸ καὶ
τό.

6 Σοφιστικὸν δὲ καὶ τὸ κειμένου παραδόξου τὸ φαινόμενον
ἀξιοῦν ἀποκρίνεσθαι προκειμένου τοῦ δοκοῦντος ἐξ ἀρχῆς, καὶ
τὴν ἐρώτησιν τῶν τοιούτων οὕτω ποιεῖσθαι, πότερόν σοι δο-

[l] ποιήσασθαι C. [m] καὶ om. C. [n] δ' corr. C, om. pr. [o] ἐπα-
γαγόντα A.B. [p] χρὴ παραβαλόντα C. [q] πάντα C. [r] μη-
θὲν C.

κεῖ; [s] ἀνάγκη γάρ, ἂν ᾖ τὸ ἐρώτημα ἐξ ὧν ὁ συλλογισμός,
ἢ ἔλεγχον ἢ παράδοξον γίνεσθαι, δόντος μὲν ἔλεγχον, μὴ
δόντος δὲ μηδὲ δοκεῖν φάσκοντος ἄδοξον, μὴ [t] δόντος δὲ δο-
κεῖν δ' ὁμολογοῦντος ἐλεγχοειδές.

Ἔτι καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς, καὶ ἐν τοῖς ἐλεγκτι- 7
κοῖς ὁμοίως τὰ ἐναντιώματα θεωρητέον ἢ πρὸς τὰ ὑφ' ἑαυτοῦ
λεγόμενα, ἢ πρὸς οὓς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν ἢ πράττειν,
ἔτι πρὸς τοὺς δοκοῦντας τοιούτους ἢ πρὸς τοὺς ὁμοίους ἢ
πρὸς τοὺς πλείστους ἢ πρὸς πάντας. Ὥσπερ [v] τε καὶ ἀπο-
κρινόμενοι πολλάκις, ὅταν ἐλέγχωνται, ποιοῦσι διττόν, [w] ἂν
μέλλῃ συμβαίνειν [x] ἐλεγχθήσεσθαι, καὶ ἐρωτῶντας χρη-
στέον ποτὲ τούτῳ πρὸς τοὺς ἐνισταμένους, ἂν ὡδὶ μὲν συμ-
βαίνῃ ὡδὶ δὲ μή, ὅτι οὕτως εἴληφεν, οἷον ὁ Κλεοφῶν ποιεῖ
ἐν τῷ Μανδροβούλῳ. Δεῖ δὲ καὶ ἀφισταμένους τοῦ λό- 8
γου τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπιτέμνειν, καὶ τὸν ἀπο-
κρινόμενον, ἂν προαισθάνηται, [y] προενίστασθαι καὶ προαγο-
ρεύειν. Ἐπιχειρητέον δ' ἐνίοτε καὶ πρὸς ἄλλα τοῦ εἰρημένου,
ἐκεῖνο ἐκλαβόντας, ἐὰν μὴ πρὸς τὸ κείμενον ἔχῃ τις ἐπιχει-
ρεῖν· ὅπερ ὁ Λυκόφρων ἐποίησε προβληθέντος λύραν ἐγκω-
μιάζειν. Πρὸς δὲ τοὺς ἀπαιτοῦντας πρός τι ἐπιχειρεῖν, 9
ἐπειδὴ δοκεῖ δεῖν ἀποδιδόναι τὴν αἰτίαν, λεχθέντων δ' ἐνίων
εὐφυλακτότερον τὸ καθόλου συμβαῖνον ἐν τοῖς ἐλέγχοις,
λέγειν τὴν ἀντίφασιν, [z] ὅ τι ἔφησεν ἀποφῆσαι, ἢ ὃ ἀπέ-
φησε φῆσαι, ἀλλὰ μὴ ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη
ἢ οὐχ ἡ αὐτή. Οὐ δεῖ δὲ τὸ συμπέρασμα [a] προτατικῶς
ἐρωτᾶν· ἔνια δ' οὐδ' ἐρωτητέον, ἀλλ' ὡς ὁμολογουμένῳ χρη-
στέον.

Ἐξ ὧν μὲν οὖν αἱ ἐρωτήσεις, καὶ πῶς ἐρωτητέον ἐν ταῖς 16
ἀγωνιστικαῖς διατριβαῖς, εἴρηται· περὶ δὲ ἀποκρίσεως, καὶ
πῶς χρὴ λύειν καὶ τί, καὶ πρὸς τίνα χρῆσιν οἱ τοιοῦτοι τῶν
λόγων ὠφέλιμοι, μετὰ ταῦτα λεκτέον.

[s] ἀναγκαῖον A. [t] δόντος δὲ] διδόντος δέ C. [v] γε B. [w] ἐὰν C. [x] ἐλέγχεσθαι C. [y] προανίστασθαι B. [z] ὅ τι] ὅτι ὃ A.B.C. [a] προ-τακτικῶς C.

2 Χρήσιμοι μὲν οὖν εἰσὶ πρὸς μὲν φιλοσοφίαν διὰ δύο.
Πρῶτον μὲν γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινόμενοι παρὰ τὴν λέξιν
ἄμεινον ἔχειν ποιοῦσι πρὸς τὸ ποσαχῶς ἕκαστον λέγεται,
καὶ ποῖα ὁμοίως καὶ ποῖα ἑτέρως [b] ἐπί τε τῶν πραγμάτων
3 συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῶν ὀνομάτων. Δεύτερον δὲ πρὸς τὰς
καθ' [c] αὑτὸν ζητήσεις· ὁ γὰρ ὑφ' ἑτέρου [d] ῥᾳδίως παραλογι-
ζόμενος καὶ τοῦτο μὴ [e] αἰσθανόμενος κἂν αὐτὸς ὑφ' αὑτοῦ
τοῦτο πάθοι πολλάκις. Τρίτον δὲ καὶ τὸ λοιπὸν ἔτι πρὸς
δόξαν, τὸ περὶ πάντα γεγυμνάσθαι δοκεῖν καὶ μηδενὸς ἀπεί-
ρως ἔχειν· τὸ γὰρ κοινωνοῦντα [f] λόγων ψέγειν λόγους,
μηδὲν ἔχοντα διορίζειν περὶ τῆς φαυλότητος αὐτῶν, ὑπο-
ψίαν δίδωσι τοῦ δοκεῖν δυσχεραίνειν οὐ διὰ τἀληθὲς ἀλλὰ δι'
ἀπειρίαν.

4 Ἀποκρινομένοις δὲ πῶς ἀπαντητέον πρὸς τοὺς τοιούτους
λόγους, φανερόν, εἴπερ ὀρθῶς εἰρήκαμεν πρότερον ἐξ ὧν εἰ-
σὶν οἱ παραλογισμοί, καὶ τὰς ἐν τῷ πυνθάνεσθαι πλεονεξίας
ἱκανῶς διείλομεν. Οὐ [g] ταὐτὸν δ' ἐστὶ λαβόντα τε τὸν λό-
γον ἰδεῖν καὶ λῦσαι τὴν μοχθηρίαν, καὶ ἐρωτώμενον ἀπαντᾶν
δύνασθαι ταχέως. Ὃ γὰρ ἴσμεν, πολλάκις μετατιθέμενον
5 ἀγνοοῦμεν. Ἔτι δ', ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ θᾶττον καὶ τὸ
βραδύτερον ἐκ τοῦ γεγυμνάσθαι γίνεται μᾶλλον, οὕτω καὶ
ἐπὶ τῶν λόγων ἔχει, ὥστε, ἂν δῆλον μὲν ἡμῖν ᾖ, ἀμελέτητοι
δ' ὦμεν, ὑστεροῦμεν τῶν καιρῶν πολλάκις. Συμβαίνει δέ
ποτε, καθάπερ ἐν τοῖς διαγράμμασιν· καὶ γὰρ ἐκεῖ ἀναλύ-
σαντες ἐνίοτε συνθεῖναι πάλιν ἀδυνατοῦμεν· οὕτω καὶ ἐν τοῖς
ἐλέγχοις εἰδότες παρ' ὃ ὁ λόγος συμβαίνει συνεῖραι διαλῦσαι
τὸν λόγον ἀποροῦμεν.

17 Πρῶτον μὲν οὖν, ὥσπερ συλλογίζεσθαί φαμεν ἐνδόξως ποτὲ μᾶλλον ἢ ἀληθῶς προαιρεῖσθαι δεῖν, οὕτω καὶ λυτέον ποτὲ μᾶλλον ἐνδόξως ἢ κατὰ τἀληθές. Ὅλως γὰρ πρὸς τοὺς ἐριστικοὺς [h] μαχετέον οὐχ ὡς ἐλέγχοντας ἀλλ' ὡς φαι-

[b] ἐπί om. C. [c] ἑαυτὸν C. [d] παραλογιζόμενος ῥαιδίως C. [e] διαισθανόμενος C. [f] λόγῳ C. [g] ταυτὸ B.C. [h] μαχητέον B.C.

νομένους· οὐ γάρ φαμεν συλλογίζεσθαί γε αὐτούς, ὥστε
πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν διορθωτέον. Εἰ γάρ ἐστιν ὁ ἔλεγχος 2
ἀντίφασις μὴ ὁμώνυμος ἔκ τινων, οὐδὲν ἂν δέοι διαιρεῖσθαι
πρὸς τἀμφίβολα καὶ τὴν ὁμωνυμίαν· οὐ γὰρ ποιεῖ συλλο-
γισμόν. Ἀλλ' οὐδενὸς ἄλλου χάριν προσδιαιρετέον ἀλλ'
ἢ ὅτι τὸ συμπέρασμα φαίνεται ἐλεγχοειδές. Οὔκουν τὸ
ἐλεγχθῆναι ἀλλὰ τὸ δοκεῖν εὐλαβητέον, ἐπεὶ τό γ' ἐρωτᾶν
ἀμφίβολα καὶ τὰ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ὅσαι τ' ἄλλαι τοι-
αῦται παρακρούσεις, καὶ τὸν ἀληθινὸν ἔλεγχον ἀφανίζει καὶ
τὸν ἐλεγχόμενον καὶ μὴ ἐλεγχόμενον ἄδηλον ποιεῖ. Ἐπεὶ 3
γὰρ ἔξεστιν ἐπὶ τέλει συμπεραναμένου μὴ ὅπερ ἔφησεν
ἀποφῆσαι [i] λέγειν, ἀλλ' ὁμωνύμως, εἰ καὶ ὅτι μάλιστ' ἔτυ-
χεν ἐπὶ [k] ταὐτὸν φέρων, ἄδηλον εἰ ἐλήλεγκται· ἄδηλον γὰρ
εἰ ἀληθῆ λέγει νῦν. Εἰ δὲ διελὼν [l] ἤρετο τὸ ὁμώνυμον ἢ τὸ
ἀμφίβολον, οὐκ ἂν ἄδηλος ἦν ὁ ἔλεγχος. Ὅ τ' ἐπιζητοῦσι 4
νῦν μὲν ἧττον πρότερον δὲ μᾶλλον οἱ ἐριστικοί, τὸ ἢ ναί ἢ οὔ
ἀποκρίνεσθαι τὸν ἐρωτώμενον, ἐγίνετ' ἄν. Νῦν δὲ [m] διὰ τὸ
μὴ καλῶς ἐρωτᾶν τοὺς πυνθανομένους ἀνάγκη προσαποκρίνε-
σθαί τι τὸν ἐρωτώμενον, διορθοῦντα τὴν μοχθηρίαν τῆς προ-
τάσεως, ἐπεὶ διελομένου γε ἱκανῶς ἢ ναί ἢ οὔ ἀνάγκη λέγειν
τὸν ἀποκρινόμενον.

Εἰ δέ τις ὑπολήψεται τὸν κατὰ ὁμωνυμίαν ἔλεγχον εἶναι, 5
τρόπον τινὰ οὐκ ἔσται διαφυγεῖν τὸ ἐλέγχεσθαι τὸν ἀπο-
κρινόμενον· ἐπὶ γὰρ τῶν ὁρατῶν ἀναγκαῖον ὃ ἔφησεν ἀπο-
φῆσαι ὄνομα, καὶ ὃ ἀπέφησε φῆσαι. Ὡς γὰρ διορθοῦνταί
τινες, οὐδὲν ὄφελος. Οὐ γὰρ Κορίσκον φασὶν εἶναι μουσι-
κὸν καὶ ἄμουσον, ἀλλὰ τοῦτον τὸν Κορίσκον μουσικὸν καὶ
τοῦτον τὸν Κορίσκον ἄμουσον. Ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται λόγος 6
[n] τὸ τὸν Κορίσκον τῷ τοῦτον [o] τὸν Κορίσκον ἄμουσον εἶναι
ἢ μουσικόν· ὅπερ ἅμα φησί τε καὶ ἀπόφησιν. Ἀλλ' ἴσως
οὐ ταὐτὸ σημαίνει· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ τοὔνομα. Ὥστε τι δια-
φέρει. Εἰ δὲ τῷ μὲν τὸ ἁπλῶς λέγειν Κορίσκον ἀποδώσει,

[i] λέγων A. [k] ταυτὸ B.C. [l] εἴρετο A. [m] διὰ om. A.
[n] τὸ] τοῦ A.B. [o] τὸν om. A.B.

τῷ δὲ προσθήσει τὸ τινὰ ἢ τόνδε, ἄτοπον· οὐδὲν γὰρ μαλ-
λον θατέρῳ· ὁποτέρῳ γὰρ ἂν οὐδὲν διαφέρει.
7 Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ ἄδηλος μέν ἐστιν ὁ μὴ διορισάμενος
τὴν ἀμφιβολίαν πότερον ἐλήλεγκται ἢ οὐκ ἐλήλεγκται, δέ-
δοται δ' ἐν τοῖς λόγοις τὸ διελεῖν, φανερὸν ὅτι τὸ μὴ διο-
ρίσαντα δοῦναι τὴν ἐρώτησιν ἀλλ' ἁπλῶς ἁμάρτημά ἐστιν.
ὥστε κἂν εἰ μὴ αὐτός, ἀλλ' ὅ γε λόγος ἐληλεγμένῳ ὅμοιός
8 ἐστιν. Συμβαίνει μέντοι πολλάκις ὁρῶντας τὴν ἀμφιβολίαν
ὀκνεῖν διαιρεῖσθαι διὰ τὴν πυκνότητα τῶν τὰ τοιαῦτα προ-
τεινόντων, ὅπως μὴ πρὸς ἅπαν δοκῶσι δυσκολαίνειν· εἶτ' οὐκ
ἂν οἰηθέντων παρὰ τοῦτο γενέσθαι τὸν λόγον, πολλάκις
ἀπήντησε παράδοξον. Ὥστ' ἐπειδὴ δέδοται διαιρεῖν, οὐκ
ὀκνητέον, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον.
9 Εἰ δὲ τὰ δύο ἐρωτήματα μὴ ἓν ποιεῖ τις ἐρώτημα, οὐδ' ἂν
ὁ παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ τὴν ἀμφιβολίαν ἐγίνετο παραλο-
γισμός, ἀλλ' ἢ ἔλεγχος ἢ οὔ. Τί γὰρ διαφέρει ἐρωτῆσαι
εἰ Καλλίας καὶ [p] Θεμιστοκλῆς μουσικοί εἰσιν ἢ εἰ ἀμφοτέ-
ροις ἓν ὄνομα ἦν ἑτέροις οὖσιν; εἰ γὰρ πλείω δηλοῖ ἑνός,
10 πλείω ἠρώτησεν. Εἰ οὖν μὴ ὀρθὸν πρὸς δύο ἐρωτήσεις μίαν
ἀπόκρισιν ἀξιοῦν λαμβάνειν ἁπλῶς, φανερὸν ὅτι οὐδενὶ προσ-
ήκει τῶν ὁμωνύμων ἀποκρίνεσθαι ἁπλῶς, οὐδ' εἰ κατὰ πάντων
ἀληθές, ὥσπερ ἀξιοῦσί τινες. Οὐδὲν γὰρ τοῦτο διαφέρει ἢ
[q] εἰ [r] ἤρετο, Κορίσκος καὶ Καλλίας πότερον οἴκοι εἰσὶν ἢ οὐκ
οἴκοι, εἴτε παρόντων ἀμφοῖν εἴτε μὴ παρόντων· ἀμφοτέρως
γὰρ πλείους αἱ προτάσεις· οὐ γὰρ εἰ ἀληθὲς εἰπεῖν, διὰ τοῦ-
11 το μία ἡ ἐρώτησις. Ἐγχωρεῖ γὰρ καὶ μυρία ἕτερα ἐρωτη-
θέντα ἐρωτήματα ἅπαντα ἢ ναὶ ἢ οὒ ἀληθὲς εἶναι λέγειν·
ἀλλ' ὅμως οὐκ ἀποκριτέον μιᾷ ἀποκρίσει· ἀναιρεῖται γὰρ τὸ
διαλέγεσθαι. Τοῦτο δ' ὅμοιον ὡς εἰ καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα τε-
θείη τοῖς ἑτέροις. Εἰ οὖν μὴ δεῖ πρὸς δύο ἐρωτήσεις μίαν
ἀπόκρισιν διδόναι, φανερὸν ὅτι οὐδ' ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων τὸ
ναί [s] ἢ οὒ λεκτέον. Οὐδὲ γὰρ ὁ εἰπὼν ἀποκέκριται ἀλλ' εἴ-

[p] μεζιστοκλῆς A. [q] εἰ om. B. et pr. C. [r] εἴρετο A.B. [s] ἢ τὸ οὒ C.

ρηκεν. Ἀλλ' ἀξιοῦνταί πως ἐν τοῖς διαλεγομένοις διὰ τὸ λανθάνειν τὸ συμβαῖνον.

Ὥσπερ οὖν εἴπομεν, ἐπειδήπερ οὐδ' ἔλεγχοί τινες ὄντες 12
δοκοῦσιν εἶναι, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ λύσεις δόξουσιν
εἶναί τινες οὐκ οὖσαι λύσεις· ἃς δή φαμεν ἐνίοτε μᾶλλον δεῖν
φέρειν ἢ τὰς ἀληθεῖς ἐν τοῖς ἀγωνιστικοῖς λόγοις καὶ τῇ
πρὸς τὸ διττὸν ἀπαντήσει. Ἀποκριτέον δ' ἐπὶ μὲν τῶν δο-
κούντων τὸ ἔστω λέγοντα· καὶ γὰρ οὕτως ἥκιστα γίνοιτ' ἂν
παρεξέλεγχος· [t] ἂν δέ τι παράδοξον ἀναγκάζηται λέγειν, ἐν-
ταῦθα μάλιστα προσθετέον τὸ δοκεῖν· οὕτω γὰρ ἂν οὔτ'
ἔλεγχος οὔτε [v] παράδοξον γίνεσθαι δόξειεν. Ἐπεὶ δὲ πῶς 13
αἰτεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ δῆλον, οἴονται δὲ [w] πάντες, ἂν ᾖ σύνεγ-
γυς, ἀναιρετέον καὶ μὴ συγχωρητέον εἶναι ἔνια ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ
αἰτοῦντος, ὅταν τε τοιοῦτον ἀξιοῖ τις ὃ ἀναγκαῖον μὲν συμ-
βαίνειν ἐκ τῆς θέσεως, [x] ᾖ δὲ ψεῦδος ἢ ἄδοξον, ταὐτὸ λεκτέον·
τὰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης συμβαίνοντα τῆς αὐτῆς εἶναι δοκεῖ θέ-
σεως. Ἔτι ὅταν τὸ καθόλου μὴ ὀνόματι ληφθῇ ἀλλὰ πα-
ραβολῇ, λεκτέον ὅτι οὐχ ὡς ἐδόθη οὐδ' ὡς προὔτεινε λαμβά-
νει· καὶ γὰρ παρὰ τοῦτο γίνεται πολλάκις ἔλεγχος.

[y] Ἐξειργόμενον δὲ τούτων ἐπὶ τὸ μὴ καλῶς δεδεῖχθαι πο- 14
ρευτέον, ἀπαντῶντα κατὰ τὸν εἰρημένον διορισμόν.

Ἐν μὲν οὖν τοῖς κυρίως λεγομένοις ὀνόμασιν ἀνάγκη 15
[z] ἀποκρίνεσθαι ἢ ἁπλῶς ἢ διαιρούμενον. Ἃ δὲ συνυπονοοῦντες τίθεμεν, οἷον ὅσα μὴ σαφῶς ἀλλὰ κολοβῶς ἐρωτᾶται, παρὰ τοῦτο συμβαίνει ὁ ἔλεγχος, οἷον ἆρ' ὃ ἂν ᾖ Ἀθηναίων, κτῆμά [a] ἐστιν Ἀθηναίων; Ναί. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ μὴν ὁ ἄνθρωπός ἐστι τῶν ζῴων; Ναί. Κτῆμα ἄρα ὁ ἄνθρωπος τῶν ζῴων. Τὸν γὰρ ἄνθρωπον τῶν ζῴων λέγομεν, ὅτι ζῷόν ἐστι, καὶ Λύσανδρον τῶν Λακώνων, ὅτι Λάκων. Δῆλον οὖν ὡς ἐν οἷς ἀσαφὲς τὸ προτεινόμενον οὐ συγχωρητέον ἁπλῶς.

[t] ἐὰν C. [v] παρ. ἂν γίν. B.C. [w] πάντως A.C. [x] ᾖ δὲ] ἢ B. et pr. C. [y] ἐξειργόμενος A.B.C. [z] ἀποκρίνασθαι B.C. [a] ἐστιν om. C.

16 Ὅταν δὲ δυοῖν ὄντοιν θατέρου μὲν ὄντος ἐξ ἀνάγκης θά-
τερον εἶναι δοκῇ, θατέρου δὲ τοῦτο μὴ ἐξ ἀνάγκης, ἐρωτώ-
μενον [b] πρότερον δεῖ τὸ ἔλαττον διδόναι· χαλεπώτερον γὰρ
συλλογίσασθαι ἐκ πλειόνων. Ἐὰν δ' ἐπιχειρῇ ὅτι τῷ μέν
ἐστιν ἐναντίον τῷ δ' οὐκ ἔστιν, [c] ἂν ὁ λόγος ἀληθὴς ᾖ, ἐναν-
τίον φάναι, ὄνομα δὲ μὴ κεῖσθαι τοῦ ἑτέρου.

17 Ἐπεὶ δ' ἔνια μὲν ὧν λέγουσιν οἱ πολλοὶ τὸν μὴ συγχω-
ροῦντα ψεύδεσθαι ἂν φαῖεν ἔνια δ' οὔ, οἷον ὅσα ἀμφιδοξοῦ-
σιν (πότερον γὰρ φθαρτὴ ἢ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ τῶν ζῴων,
οὐ διώρισται τοῖς πολλοῖς) ἐν οἷς οὖν ἄδηλον ποτέρως εἴωθε
λέγεσθαι τὸ προτεινόμενον, πότερον ὡς αἱ γνῶμαι (καλοῦσι
γὰρ [d] γνώμας καὶ τὰς ἀληθεῖς δόξας καὶ τὰς ὅλας ἀποφά-
18 σεις), [e] ἢ ὡς ἡ διάμετρος ἀσύμμετρος. Ἔτι οὗ τἀληθὲς
ἀμφιδοξεῖται, μάλιστα μεταφέρων ἄν τις λανθάνοι τὰ ὀνό-
ματα περὶ τούτων. Διὰ μὲν γὰρ τὸ ἄδηλον εἶναι ποτέρως
ἔχει τἀληθές, οὐ δόξει σοφίζεσθαι, διὰ [f] δὲ τὸ ἀμφιδοξεῖν οὐ
δόξει ψεύδεσθαι· ἡ [g] δὲ μεταφορὰ ποιήσει τὸν λόγον ἀνεξ-
έλεγκτον.

19 Ἔτι ὅσα ἄν τις προαισθάνηται τῶν ἐρωτημάτων, [h] προεν-
στατέον καὶ προαγορευτέον· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα τὸν πυν-
θανόμενον κωλύσειεν.

18 Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἡ μὲν ὀρθὴ λύσις ἐμφάνισις ψευδοῦς συλ-
λογισμοῦ, [i] παρ' ὁποίαν ἐρώτησιν συμβαίνει τὸ ψεῦδος, ὁ δὲ
ψευδὴς συλλογισμὸς [k] λέγεται διχῶς (ἢ γὰρ εἰ συλλελόγι-
σται ψεῦδος, ἢ εἰ μὴ ὢν συλλογισμὸς δοκεῖ εἶναι συλλο-
γισμός), εἴη ἂν ἥ τε εἰρημένη νῦν λύσις καὶ ἡ τοῦ φαινομένου
συλλογισμοῦ παρὰ τί φαίνεται τῶν ἐρωτημάτων διόρθωσις.
Ὥστε συμβαίνει τῶν λόγων τοὺς μὲν συλλελογισμένους ἀνε-
2 λόντα, τοὺς δὲ φαινομένους διελόντα λύειν. Πάλιν [l] δ' ἐπεὶ
τῶν συλλελογισμένων λόγων οἱ μὲν ἀληθὲς οἱ δὲ ψεῦδος
ἔχουσι τὸ συμπέρασμα, τοὺς μὲν κατὰ τὸ συμπέρασμα ψευ-

[b] πότερον corr. C. [c] ἐὰν C. [d] γνώμην D. [e] ἢ om. A.D. [f] δὲ om. D. [g] δὲ] γὰρ A.B. [h] προαναστατέον pr. A.B. [i] παρὰ ποίαν B.C. [k] γίγνεται D. [l] δ' om. D.

δεῖς διχῶς ἐνδέχεται λύειν· καὶ γὰρ [m] τῷ ἀνελεῖν τι τῶν ἠρω-
τημένων, καὶ [m] τῷ δεῖξαι τὸ συμπέρασμα ἔχον οὐχ οὕτως·
τοὺς δὲ κατὰ τὰς προτάσεις τῷ ἀνελεῖν τι μόνον· τὸ [n] γὰρ
συμπέρασμα ἀληθές. Ὥστε τοῖς βουλομένοις λύειν λόγον 3
πρῶτον μὲν [o] σκεπτέον εἰ συλλελόγισται ἢ ἀσυλλόγιστος,
εἶτα πότερον ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα ἢ ψεῦδος, ὅπως ἢ διαι-
ροῦντες ἢ ἀναιροῦντες λύωμεν, καὶ ἀναιροῦντες ἢ ὧδε ἢ ὧδε,
καθάπερ ἐλέχθη πρότερον. Διαφέρει δὲ πλεῖστον ἐρωτώ-
μενόν τε καὶ μὴ λύειν λόγον· τὸ μὲν γὰρ προϊδεῖν χαλεπόν,
τὸ δὲ κατὰ σχολὴν ἰδεῖν ῥᾷον.

Τῶν μὲν οὖν παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν καὶ [p] τὴν ἀμφιβολίαν 19
ἐλέγχων οἱ μὲν ἔχουσι τῶν ἐρωτημάτων τι πλείω σημαῖνον,
οἱ δὲ τὸ συμπέρασμα πολλαχῶς λεγόμενον, οἷον ἐν μὲν τῷ
σιγῶντα λέγειν τὸ συμπέρασμα διττόν, ἐν δὲ τῷ συνεπίστα-
σθαι τὸν ἐπιστάμενον ἓν τῶν ἐρωτημάτων ἀμφίβολον. Καὶ
τὸ διττὸν ὁτὲ μὲν ἔστιν, ὁτὲ δ' οὐκ ἔστιν ἀλλὰ σημαίνει τὸ
διττὸν τὸ μὲν ὂν τὸ δ' οὐκ ὄν.

Ὅσοις μὲν οὖν ἐν τῷ τέλει τὸ πολλαχῶς, ἂν μὴ [q] προσ- 2
λάβῃ [r] τὴν ἀντίφασιν, οὐ γίνεται ἔλεγχος, οἷον ἐν τῷ [s] τὸν
τυφλὸν ὁρᾶν· ἄνευ γὰρ ἀντιφάσεως οὐκ ἦν ἔλεγχος. Ὅσοις
δ' ἐν τοῖς ἐρωτήμασιν, οὐκ ἀνάγκη προαποφῆσαι τὸ διττόν·
οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο ἀλλὰ διὰ τοῦτο ὁ λόγος. Ἐν ἀρχῇ μὲν
οὖν τὸ διπλοῦν καὶ ὄνομα καὶ λόγον οὕτως ἀποκριτέον, ὅτι
ἔστιν ὥς, ἔστι δ' ὡς οὔ, ὥσπερ τὸ σιγῶντα λέγειν, ὅτι ἔστιν
ὥς, ἔστι δ' ὡς οὔ. Καὶ τὰ δέοντα πρακτέον ἔστιν ἅ, ἔστι δ' 3
ἃ οὔ· τὰ γὰρ δέοντα λέγεται πολλαχῶς. Ἐὰν δὲ λάθῃ,
ἐπὶ τέλει προστιθέντα τῇ ἐρωτήσει διορθωτέον· ἆρ' ἔστι
σιγῶντα λέγειν; Οὔ, ἀλλὰ τόνδε σιγῶντα. Καὶ ἐν τοῖς
ἔχουσι δὲ τὸ πλεοναχῶς ἐν ταῖς προτάσεσιν ὁμοίως. Οὐκ
ἄρα συνεπίστανται ὅτι ἐπίστανται; Ναί, ἀλλ' οὐχ οἱ οὕτως
ἐπιστάμενοι· οὐ γὰρ ταὐτόν ἐστιν ὅτι οὐκ ἔστι συνεπίστα-

[m] τὸ B. [n] γὰρ om. D. [o] συσκεπτέον D. [p] τὴν post καὶ om. D. [q] προλάβηι B. [r] ἡ ἀντίφασις D. [s] τὸν om. B.

σθαι καὶ ὅτι τοὺς ὧδὶ ἐπισταμένους οὐκ [t] ἔστιν. Ὅλως τε [v] μαχετέον, ἂν καὶ ἁπλῶς συλλογίζηται, ὅτι οὐχ ὃ ἔφησεν ἀπέφησε πρᾶγμα, ἀλλ' ὄνομα· ὥστ' οὐκ ἔλεγχος.

20 Φανερὸν δὲ καὶ τοὺς παρὰ τὴν διαίρεσιν καὶ σύνθεσιν πῶς λυτέον· ἂν γὰρ διαιρούμενος καὶ συντιθέμενος [w] ὁ λόγος ἕτερον σημαίνῃ, συμπεραινομένου τοὐναντίον λεκτέον. Εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι παρὰ τὴν σύνθεσιν [x] ἢ διαίρεσιν. Ἆρ' ᾧ εἶδες σὺ τοῦτον τυπτόμενον, τούτῳ ἐτύπτετο οὗτος; καὶ ᾧ ἐτύπτετο, [y] τούτῳ σὺ εἶδες; Ἔχει μὲν οὖν τι [z] κἀκ τῶν
2 ἀμφιβόλων ἐρωτημάτων, ἀλλ' ἔστι παρὰ σύνθεσιν. Οὐ γάρ ἐστι διττὸν τὸ παρὰ τὴν διαίρεσιν· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς λόγος γίνεται διαιρούμενος, εἴπερ μὴ [a] καὶ τὸ ὄρος καὶ ὅρος τῇ προσῳδίᾳ [b] λεχθὲν σημαίνει ἕτερον. Ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς γεγραμμένοις ταὐτὸν ὄνομα, ὅταν ἐκ τῶν αὐτῶν στοιχείων [c] γεγραμμένον ᾖ καὶ ὡσαύτως, κἀκεῖ [d] δ' ἤδη παράσημα ποιοῦνται, τὰ δὲ φθεγγόμενα οὐ ταὐτά. Ὥστ' οὐ διττὸν τὸ παρὰ διαίρεσιν. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι οὐ πάντες οἱ ἔλεγχοι παρὰ τὸ διττόν, καθάπερ τινές φασιν.

3 Διαιρετέον οὖν τῷ ἀποκρινομένῳ· οὐ γὰρ [e] ταὐτὸν ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον [f] καὶ τὸ φάναι ἰδεῖν τοῖς ὀφθαλμοῖς τυπτόμενον. Καὶ ὁ Εὐθυδήμου [g] δὲ λόγος, ἆρ' οἶδας σὺ νῦν [h] οὔσας ἐν Πειραιεῖ τριήρεις ἐν Σικελίᾳ ὤν; Καὶ πάλιν, ἆρ' ἔστιν ἀγαθὸν ὄντα σκυτέα μοχθηρὸν εἶναι; εἴη δ' ἄν τις ἀγαθὸς ὢν σκυτεὺς μοχθηρός· ὥστ' ἔσται ἀγαθὸς σκυτεὺς μοχθηρός. Ἆρ' ὧν αἱ ἐπιστῆμαι σπουδαῖαι, σπουδαῖα τὰ μαθήματα; Τοῦ δὲ κακοῦ σπουδαῖον τὸ μάθημα· σπου-
4 δαῖον [i] ἄρα μάθημα τὸ κακόν. Ἀλλὰ μὴν καὶ κακὸν καὶ μάθημα τὸ κακόν, ὥστε κακὸν μάθημα τὸ κακόν. [k] Ἀλλ' ἐστὶ κακῶν σπουδαία ἐπιστήμη. Ἆρ' ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι

[t] ἔστιν] ἔστι συνεπίστασθαι B. [v] μαχητέον D. [w] ὁ om. D. [x] ἢ διαίρεσιν om. D. [y] τοῦτο B, οὗτος D. [z] καὶ D. [a] καὶ ὁ ὅρος D. [b] λεγχθὲν D. [c] γεγραμμένων D. [d] δ' ἤδη] δὴ τὰ D. [e] ταυτὸ B. [f] καὶ—τυπτόμενον om. D. [g] δὲ om. D. [h] ὅσας D. [i] ἄρα] ἄρα τὸ D. [k] ἀλλ'—ἐπιστήμη om. pr. D.

σὺ γέγονας; Γέγονας ἄρα νῦν. Ἢ ἄλλο σημαίνει διαιρεθέν· ἀληθὲς γὰρ εἰπεῖν [l] νῦν ὅτι σὺ γέγονας, [m] ἀλλ' οὐ νῦν γέγονας. Ἀρ' ὡς δύνασαι καὶ ἃ δύνασαι, [n] οὕτως καὶ ταῦτα ποιήσαις ἄν; Οὐ κιθαρίζων δ' ἔχεις δύναμιν τοῦ κιθαρίζειν· κιθαρίσαις ἂν ἄρα οὐ κιθαρίζων. Ἢ [o] οὐ τούτου ἔχει τὴν δύναμιν τοῦ οὐ κιθαρίζων [p] κιθαρίζειν, ἀλλ' ὅτε οὐ ποιεῖ, [q] τοῦ ποιεῖν.

Λύουσι δέ [r] τινες τοῦτον καὶ ἄλλως. Εἰ γὰρ ἔδωκεν ὡς δύναται ποιεῖν, οὔ φασι συμβαίνειν μὴ κιθαρίζοντα κιθαρίζειν· οὐ γὰρ πάντως ὡς δύναται ποιεῖν, δεδόσθαι ποιήσειν· οὐ [s] ταὐτὸν δ' εἶναι ὡς δύναται καὶ πάντως ὡς δύναται ποιεῖν. Ἀλλὰ φανερὸν ὅτι οὐ καλῶς λύουσιν· τῶν γὰρ παρὰ ταὐτὸν λόγων ἡ αὐτὴ λύσις, αὕτη δ' οὐχ ἁρμόσει ἐπὶ πάντας οὐδὲ πάντως ἐρωτωμένους, ἀλλ' ἔστι πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, οὐ πρὸς τὸν λόγον.

21 Παρὰ δὲ τὴν προσῳδίαν λόγοι [t] μὲν οὐκ εἰσίν, οὔτε τῶν γεγραμμένων οὔτε τῶν λεγομένων, πλὴν εἴ τινες ὀλίγοι γένοιντ' ἄν, οἷον [u] οὗτος ὁ λόγος. Ἀρά γ' ἐστὶ τὸ [v] οὗ καταλύεις οἰκία; [w] Ναί. Οὐκοῦν τὸ οὐ καταλύεις τοῦ καταλύεις ἀπόφασις; Ναί. Ἔφησας δ' εἶναι τὸ οὗ καταλύεις οἰκίαν· ἡ οἰκία ἄρα ἀπόφασις. Ὡς δὴ λυτέον, δῆλον· οὐ γὰρ ταὐτὸ σημαίνει ὀξύτερον τὸ δὲ [x] βαρύτερον ῥηθέν.

22 Δῆλον δὲ καὶ [y] τοῖς παρὰ τὸ ὡσαύτως λέγεσθαι τὰ μὴ ταὐτὰ πῶς ἀπαντητέον, ἐπείπερ ἔχομεν τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν. Ὁ μὲν γὰρ ἔδωκεν ἐρωτηθεὶς μὴ ὑπάρχειν τι τούτων ὅσα τί ἐστι σημαίνει· ὁ δ' ἔδειξεν ὑπάρχον τι τῶν πρός τι ἢ [z] ποσῶν, δοκούντων δὲ τί ἐστι σημαίνειν διὰ τὴν λέξιν,
οἷον ἐν τῷδε τῷ λόγῳ. Ἀρ' ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ ἅμα ποιεῖν 2
τε καὶ πεποιηκέναι; [a] Οὔ. Ἀλλὰ μὴν ὁρᾶν γέ τι ἅμα καὶ ἑωρακέναι τὸ αὐτὸ [b] καὶ κατὰ ταὐτὸ ἐνδέχεται. Ἀρ' ἐστί τι

[l] νῦν om D. [m] ἀλλ'—γέγονας om. D. [n] καὶ οὕτως D. [o] οὐ post ἢ om. D. [p] κιθαρίζει D. [q] τοῦ] τοῦτο D. [r] τοῦτόν τινες D. [s] ταυτὸ B. [t] μὲν οὖν οὐκ D. [u] οὗτος ὁ] ὁ αὐτὸς A. [v] οὐ καταλύσεις A. [w] ναί om. D. [x] βραδύτερον A.B. [y] τοῖς om. B. [z] ποσόν B. [a] οὔ om. A. [b] καὶ om. D.

τῶν πάσχειν ποιεῖν τι; [c] Οὔ. Οὐκοῦν τὸ τέμνεται καίεται αἰσθάνεται ὁμοίως λέγεται, καὶ πάντα πάσχειν τι σημαίνει· πάλιν δὲ τὸ λέγειν τρέχειν ὁρᾶν ὁμοίως ἀλλήλοις λέγεται· ἀλλὰ μὴν τό γ' ὁρᾶν αἰσθάνεσθαί τί ἐστιν, ὥστε καὶ πά-
3 σχειν τι ἅμα [d] καὶ ποιεῖν. Εἰ [e] δέ τις ἐκεῖ δοὺς μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα [f] ταὐτὸ ποιεῖν καὶ πεποιηκέναι, τὸ ὁρᾶν καὶ ἑωρακέναι φαίη ἐγχωρεῖν, οὔπω ἐλήλεγκται, εἰ μὴ [g] λέγοι τὸ ὁρᾶν ποιεῖν τι ἀλλὰ πάσχειν· [h] προσδεῖ γὰρ τούτου τοῦ ἐρωτήματος· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἀκούοντος ὑπολαμβάνεται δεδωκέναι, ὅτε τὸ τέμνειν ποιεῖν τι καὶ τὸ τετμηκέναι πεποιηκέναι ἔδωκε,
4 καὶ ὅσα ἄλλα ὁμοίως λέγεται. Τὸ γὰρ λοιπὸν αὐτὸς [i] προστίθησιν ὁ ἀκούων ὡς ὁμοίως λεγόμενον· τὸ δὲ λέγεται μὲν οὐχ ὁμοίως, φαίνεται δὲ διὰ τὴν λέξιν. Τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει ὅπερ ἐν ταῖς ὁμωνυμίαις· οἴεται γὰρ ἐν τοῖς ὁμωνύμοις ὁ ἀγνὼς τῶν λόγων ὃ ἔφησεν ἀποφῆσαι πρᾶγμα, [k] οὐκ ὄνομα· [l] τὸ δὲ ἔτι προσδεῖ ἐρωτήματος, εἰ ἐφ' ἓν βλέπων λέγει τὸ ὁμώνυμον· οὕτως γὰρ δόντος ἔσται ἔλεγχος.
5 Ὅμοιοι [m] δὲ καὶ οἵδε οἱ λόγοι τούτοις, εἰ ὅ τις ἔχων ὕστερον μὴ ἔχει ἀπέβαλεν· ὁ γὰρ ἕνα μόνον ἀποβαλὼν ἀστράγαλον οὐχ ἕξει δέκα ἀστραγάλους. Ἢ ὃ μὲν μὴ ἔχει πρότερον ἔχων, ἀποβέβληκεν, ὅσον δὲ μὴ ἔχει ἢ ὅσα, οὐκ ἀνάγκη τοσαῦτα ἀποβαλεῖν. Ἐρωτήσας οὖν ὃ ἔχει, συνάγει
6 ἐπὶ τοῦ ὅσα· τὰ γὰρ δέκα ποσά. Εἰ οὖν ἤρετο ἐξ ἀρχῆς εἰ ὅσα τις μὴ ἔχει πρότερον ἔχων, ἆρά γε ἀποβέβληκε τοσαῦτα, οὐδεὶς ἂν ἔδωκεν, ἀλλ' ἢ τοσαῦτα ἢ τούτων τι. Καὶ ὅτι δοίη ἄν τις ὃ μὴ ἔχει. Οὐ γὰρ ἔχει ἕνα μόνον ἀστράγαλον.
7 Ἢ οὐ δέδωκεν ὃ οὐκ εἶχεν, ἀλλ' ὡς οὐκ εἶχε, τὸν ἕνα. Τὸ γὰρ μόνον οὐ τόδε σημαίνει [n] οὐδὲ τοιόνδε οὐδὲ τοσόνδε, ἀλλ' ὡς ἔχει πρός τι, οἷον ὅτι οὐ μετ' ἄλλου. Ὥσπερ οὖν εἰ ἤρετο ἆρ' ὃ μή τις [o] ἔχει δοίη ἄν, μὴ φάντος δὲ ἔροιτο εἰ δοίη ἄν

[c] οὔ om. A.B.D. [d] καὶ] δὲ καὶ A.B.D. [e] δή B.D. [f] ταυτὸ om. D. [g] λέγει D. [h] προσδεῖται B.D. [i] προτίθησιν A.B. [k] οὐχὶ D. [l] τῷ A.B. [m] δὲ—λόγοι corr. A. [n] οὐδὲ τὸ τοιόνδε, omissis οὐδὲ τοσόνδε D. [o] ἔχει ἢ δοίη D.

τίς [p] τι ταχέως μὴ ἔχων ταχέως, φήσαντος δὲ συλλογίζοιτο ὅτι δοίη ἄν τις ὃ μὴ ἔχει. Καὶ φανερὸν ὅτι οὐ συλλελόγισται· τὸ γὰρ ταχέως οὐ τόδε διδόναι ἀλλ' ὧδε διδόναι ἐστίν· ὡς δὲ μὴ ἔχει τις, δοίη ἄν, [q] οἷον ἡδέως ἔχων δοίη ἂν λυπηρῶς.

Ὅμοιοι δὲ καὶ οἱ τοιοίδε πάντες. Ἆρ' ᾗ μὴ ἔχει χειρὶ 8
τύπτοι ἄν; ἢ ᾧ μὴ ἔχει ὀφθαλμῷ ἴδοι ἄν; Οὐ γὰρ ἔχει ἕνα μόνον. Λύουσι [r] μὲν οὖν τινὲς λέγοντες καὶ ὡς ἔχει ἕνα μόνον καὶ ὀφθαλμὸν καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν [s] ὁ πλείω ἔχων. Οἱ δὲ καὶ ὡς ὃ ἔχει ἔλαβεν· ἐδίδου γὰρ μίαν μόνον [t] οὗτος ψῆφον· καὶ [t] οὗτός [v] γ' ἔχει, φασί, μίαν [w] μόνην παρὰ [x] τούτου [z] ψῆφον. Οἱ δ' εὐθὺς τὴν ἐρώτησιν ἀναιροῦντες, ὅτι ἐνδέχεται ὃ 9
μὴ ἔλαβεν ἔχειν, οἷον οἶνον λαβόντα ἡδύν, διαφθαρέντος ἐν τῇ λήψει, ἔχειν ὀξύν. Ἀλλ' ὅπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον, οὗτοι πάντες οὐ πρὸς τὸν λόγον ἀλλὰ πρὸς τὸν ἄνθρωπον λύουσιν. Εἰ γὰρ ἦν αὕτη λύσις, δόντα τὸ ἀντικείμενον οὐχ οἷόν τε λύειν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οἷον εἰ ἔστι μὲν ὃ ἔστι δ' ὃ οὔ, ἡ λύσις, ἂν ἁπλῶς δῷ λέγεσθαι, συμπεραίνεται· ἐὰν δὲ μὴ συμπεραίνηται, οὐκ ἂν [a] εἴη λύσις· ἐν δὲ τοῖς προειρημένοις πάντων διδομένων οὐδέ φαμεν γίνεσθαι συλλογισμόν.

Ἔτι δὲ καὶ οἵδ' εἰσὶ τούτων τῶν λόγων. Ἆρ' ὃ γέγρα- 10
πται, ἔγραφέ τις; [b] Γέγραπται δὲ νῦν ὅτι σὺ κάθησαι, ψευδὴς λόγος· ἦν δ' ἀληθής, ὅτ' ἐγράφετο· [c] ἅμα ἄρα ἐγράφετο ψευδὴς καὶ ἀληθής. Τὸ γὰρ ψευδῆ ἢ ἀληθῆ λόγον ἢ δόξαν εἶναι οὐ τόδε ἀλλὰ τοιόνδε σημαίνει· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς δόξης. Καὶ ἆρ' ὃ μανθάνει ὁ μανθάνων, τοῦτ' ἐστὶν [d] ὃ μανθάνει; Μανθάνει δέ τις τὸ [e] βραδὺ ταχύ. Οὐ τοίνυν ὃ μανθάνει ἀλλ' ὡς μανθάνει εἴρηκεν. Καὶ ἆρ' ὃ 11
βαδίζει τις πατεῖ; Βαδίζει δὲ τὴν ἡμέραν ὅλην. Ἢ οὐχ ὃ βαδίζει ἀλλ' ὅτε βαδίζει εἴρηκεν· οὐδ' ὅταν τὴν κύλικα

[p] τι om. A. [q] οἷον—ἂν om. D. [r] μὲν οὖν] δέ D. [s] ὁ om. D. [t] οὕτως D. [v] γ' om. D. [w] μόνον B. [x] τούτω D. [z] ψῆφον ἔλαβεν γὰρ παρὰ τούτου. Oἱ A.B. et qui τούτω, D. [a] εἴη] ἢ ἡ D. [b] γέγραφέ D. [c] ἆρ' ἅμα D. [d] ὃ μανθάνει om. D. [e] βραχὺ B.

[f] πίνειν, ὃ πίνει ἀλλ' ἐξ οὗ. Καὶ ἆρ' ὅ τις οἶδεν ἢ μαθὼν ἢ εὑρὼν οἶδεν; Ὧν δὲ τὸ μὲν εὗρε τὸ δ' ἔμαθε, τὰ ἄμφω οὐδέτερον. Ἢ [g] ὃ μὲν ἅπαν, τὸ [h] δ' ἅπαντα. Καὶ ὅτι ἔστι τις
12 τρίτος ἄνθρωπος παρ' αὐτὸν καὶ τοὺς καθ' ἕκαστον. Τὸ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ἅπαν τὸ κοινὸν οὐ τόδε τι, ἀλλὰ τοιόνδε τι ἢ πρός τι ἢ πῶς ἢ τῶν τοιούτων τι σημαίνει. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ Κορίσκος καὶ Κορίσκος μουσικός· πότερον ταὐτὸν ἢ ἕτερον; Τὸ μὲν γὰρ τόδε τι τὸ δὲ τοιόνδε σημαίνει, ὥστ' οὐκ ἔστιν αὐτὸ ἐκθέσθαι· οὐ τὸ ἐκτίθεσθαι δὲ ποιεῖ τὸν τρίτον
13 ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ὅπερ τόδε τι εἶναι συγχωρεῖν. Οὐ γὰρ ἔσται τόδε τι εἶναι, ὅπερ Καλλίας καὶ ὅπερ ἄνθρωπός ἐστιν. Οὐδ' εἴ τις τὸ ἐκτιθέμενον μὴ ὅπερ τόδε τι εἶναι λέγοι ἀλλ' ὅπερ ποιόν, οὐδὲν διοίσει· ἔσται γὰρ τὸ παρὰ τοὺς πολλοὺς ἕν τι, οἷον [i] ὁ ἄνθρωπος. Φανερὸν οὖν ὅτι οὐ δοτέον τόδε τι εἶναι τὸ κοινῇ κατηγορούμενον ἐπὶ πᾶσιν, ἀλλ' [k] ἤτοι ποιὸν ἢ πρός τι ἢ ποσὸν ἢ τῶν τοιούτων τι σημαίνειν.

23 Ὅλως δ' ἐν τοῖς παρὰ τὴν λέξιν λόγοις ἀεὶ κατὰ τὸ ἀντικείμενον ἔσται ἡ λύσις ἢ παρ' ὅ ἐστιν ὁ λόγος. Οἷον εἰ παρὰ σύνθεσιν ὁ λόγος, ἡ λύσις διελόντι, εἰ δὲ παρὰ διαίρεσιν, συνθέντι. Πάλιν εἰ παρὰ προσῳδίαν ὀξεῖαν, ἡ βαρεῖα προσῳδία λύσις, εἰ δὲ παρὰ βαρεῖαν, ἡ ὀξεῖα. Εἰ δὲ παρ' ὁμωνυμίαν, ἔστι τὸ ἀντικείμενον ὄνομα εἰπόντα λύειν, οἷον εἰ ἔμψυχον συμβαίνει λέγειν, ἀποφήσαντα μὴ εἶναι, δηλοῦν [l] ὡς [m] ἔστιν ἔμψυχον· εἰ δ' ἄψυχον ἔφησεν, ὁ δ' ἔμψυχον
2 συνελογίσατο, λέγειν [n] ὡς ἔστιν [o] ἄψυχον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας. Εἰ δὲ παρ' ὁμοιότητα λέξεως, τὸ ἀντικείμενον ἔσται λύσις. Ἆρ' ὃ μὴ [p] ἔχει, δοίη ἄν τις; ἢ οὐχ ὃ μὴ ἔχει, ἀλλ' ὡς οὐκ ἔχει, οἷον ἕνα μόνον ἀστράγαλον. Ἆρ' ὃ ἐπίσταται, μαθὼν ἢ εὑρὼν ἐπίσταται; ἀλλ' [q] οὐχ ἃ ἐπίσταται. Καὶ εἰ ὃ βαδίζει πατεῖ, ἀλλ' οὐχ ὅτε. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

24 Πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τὸ συμβεβηκὸς μία μὲν ἡ αὐτὴ λύσις

[f] πίνῃ D. [g] ὃς D. [h] δ'] δ' οὐχ D. [i] ὁ] τὸ A.D. [k] ἤτοι] ἤ τι D. [l] ὃς A, ὅτι D. [m] ἔστιν ἔμψυχον] ἄψυχον D. [n] ὃς A. [o] ἄψυχος A.D. [p] ἔχοι A. [q] οὐχ ἃ] οὐχὶ D.

πρὸς ἅπαντας. Ἐπεὶ γὰρ ἀδιόριστόν ἐστι τὸ πότε λεκτέον ἐπὶ τοῦ πράγματος, ὅταν ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ὑπάρχῃ, καὶ ἐπ' ἐνίων μὲν [r] δοκεῖ καὶ φασίν, ἐπ' ἐνίων δ' οὔ φασιν ἀναγκαῖον εἶναι, ῥητέον οὖν [s] συμβιβασθέντας ὁμοίως πρὸς ἅπαντας ὅτι οὐκ ἀναγκαῖον. Ἔχειν δὲ δεῖ προφέρειν τὸ οἷον. Εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοίδε τῶν λόγων παρὰ τὸ συμ- 2
βεβηκός. Ἆρ' οἶδας ὃ μέλλω σε ἐρωτᾶν; Ἆρ' οἶδας τὸν προσιόντα ἢ τὸν ἐγκεκαλυμμένον; Ἆρ' ὁ ἀνδριὰς σόν ἐστιν ἔργον, ἢ σὸς ὁ κύων πατήρ; Ἆρα τὰ ὀλιγάκις ὀλίγα ὀλίγα; Φανερὸν γὰρ ἐν ἅπασι τούτοις ὅτι οὐκ ἀνάγκη τὸ κατὰ τοῦ συμβεβηκότος καὶ κατὰ τοῦ πράγματος [t] ἀληθεύεσθαι· μόνοις γὰρ τοῖς κατὰ τὴν οὐσίαν ἀδιαφόροις καὶ ἓν οὖσιν ἅπαντα δοκεῖ ταὐτὰ ὑπάρχειν· τῷ δ' ἀγαθῷ οὐ ταὐτόν ἐστιν ἀγαθῷ τ' εἶναι καὶ μέλλοντι ἐρωτᾶσθαι, οὐδὲ τῷ προσιόντι ἢ ἐγκεκαλυμμένῳ προσιόντι τε εἶναι καὶ Κορίσκῳ· ὥστ' οὐκ εἰ οἶδα τὸν Κορίσκον, ἀγνοῶ δὲ τὸν προσιόντα, τὸν αὐτὸν οἶδα καὶ ἀγνοῶ· οὐδ' εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἐμόν, ἔστι δ' ἔργον, ἐμόν ἐστιν ἔργον, ἀλλ' ἢ κτῆμα ἢ πρᾶγμα ἢ ἄλλο τι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Λύουσι δέ [v] τινες ἀναιροῦντες τὴν ἐρώτησιν· φασὶ γὰρ 3
ἐνδέχεσθαι ταὐτὸ πρᾶγμα εἰδέναι καὶ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μὴ κατὰ ταὐτό· τὸν οὖν προσιόντα [w] οὐκ εἰδότες, τὸν δὲ Κορίσκον εἰδότες, ταὐτὸ μὲν εἰδέναι καὶ ἀγνοεῖν φασίν, ἀλλ' οὐ κατὰ ταὐτό. Καίτοι πρῶτον μέν, καθάπερ ἤδη εἴπομεν, δεῖ τῶν 4
παρὰ ταὐτὸ λόγων τὴν αὐτὴν εἶναι διόρθωσιν· αὕτη δ' οὐκ ἔσται, ἄν τις μὴ ἐπὶ τοῦ εἰδέναι ἀλλ' ἐπὶ τοῦ εἶναι ἢ πῶς ἔχειν τὸ αὐτὸ ἀξίωμα λαμβάνῃ, οἷον εἰ ὅδε ἐστὶ πατήρ, ἔστι δὲ σός· εἰ γὰρ ἐπ' ἐνίων τοῦτ' ἐστὶν ἀληθὲς καὶ ἐνδέχεται ταὐτὸ εἰδέναι καὶ ἀγνοεῖν, ἀλλ' ἐνταῦθα οὐδὲν κοινωνεῖ τὸ λεχθέν. Οὐδὲν δὲ κωλύει τὸν αὐτὸν λόγον πλείους μοχθη- 5
ρίας ἔχειν. Ἀλλ' οὐχ ἡ πάσης [x] ἁμαρτίας ἐμφάνισις λύσις ἐστίν· ἐγχωρεῖ γὰρ ὅτι μὲν ψεῦδος συλλελόγισται δεῖξαί τινα, παρ' ὃ δὲ μὴ δεῖξαι, οἷον τὸν Ζήνωνος λόγον, ὅτι οὐκ

[r] δοκῇ B. [s] συμβιβασθέντος A. [t] ἀληθεύεσθαι om. D. [v] τινὲς οὐ διαιροῦντες D. [w] μὴ D. [x] ἁμαρτίας] μοχθηρίας B.D.

ἔστι κινηθῆναι. Ὥστε καὶ εἴ τις ἐπιχειροίη συνάγειν ὡς [y]ἀδύνατον, ἁμαρτάνει. [z]κἂν εἰ μυριάκις ᾖ [a]συλλελογισμένος· οὐ γάρ ἐστιν αὕτη λύσις. Ἦν γὰρ ἡ λύσις ἐμφάνισις ψευδοῦς συλλογισμοῦ, παρ' ὃ ψευδής· εἰ οὖν μὴ συλλελόγισται ἢ καὶ ἀληθὲς [b]ἢ ψεῦδος ἐπιχειρεῖ συνάγειν, ἡ ἐκείνου δήλωσις
6 λύσις ἐστίν. Ἴσως δὲ καὶ τοῦτ' ἐπ' ἐνίων οὐδὲν κωλύει συμβαίνειν· πλὴν ἐπί γε τούτων οὐδὲ τοῦτο [c]δόξειεν ἄν· καὶ γὰρ τὸν Κορίσκον ὅτι Κορίσκος οἶδε, καὶ τὸ προσιὸν ὅτι προσιόν. Ἐνδέχεσθαι [d]δὲ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἰδέναι καὶ μή, οἷον ὅτι μὲν λευκὸν εἰδέναι, ὅτι δὲ μουσικὸν μὴ γνωρίζειν· [e]οὕτω γὰρ τὸ αὐτὸ οἶδε καὶ οὐκ οἶδεν, ἀλλ' οὐ κατὰ ταὐτόν. Τὸ δὲ προσιὸν καὶ Κορίσκον, καὶ ὅτι προσιὸν καὶ ὅτι Κορίσκος, οἶδεν.
7 Ὁμοίως δ' ἁμαρτάνουσι καὶ οἱ λύοντες, ὅτι ἅπας ἀριθμὸς ὀλίγος, ὥσπερ οὓς εἴπομεν· εἰ γὰρ μὴ [f]συμπεραινομένου, τοῦτο παραλιπόντες, [g]ἀληθὲς συμπεπεράνθαι φασί, πάντα γὰρ εἶναι καὶ πολὺν καὶ ὀλίγον, ἁμαρτάνουσιν.
8 Ἔνιοι δὲ καὶ τῷ διττῷ λύουσι τοὺς συλλογισμούς, οἷον ὅτι σός ἐστι πατὴρ ἢ υἱὸς ἢ δοῦλος. Καίτοι φανερὸν ὡς εἰ παρὰ τὸ πολλαχῶς λέγεσθαι φαίνεται ὁ ἔλεγχος, δεῖ τοὔνομα ἢ τὸν λόγον [h]κυρίως εἶναι πλειόνων· τὸ δὲ τόνδ' εἶναι τοῦδε τέκνον οὐδεὶς λέγει κυρίως, εἰ δεσπότης ἐστὶ τέκνου· ἀλλὰ παρὰ τὸ συμβεβηκὸς ἡ σύνθεσίς ἐστιν. Ἆρ' ἐστὶ τοῦτο σόν; Ναί. Ἔστι δὲ [i]τοῦτο τέκνον· σὸν ἄρα τοῦτο τέκνον· ὅτι συμβέβηκεν εἶναι καὶ σὸν καὶ τέκνον, ἀλλ' οὐ σὸν τέκνον.
9 Καὶ τὸ εἶναι τῶν κακῶν τι ἀγαθόν· ἡ γὰρ φρόνησίς ἐστιν ἐπιστήμη τῶν κακῶν. Τὸ δὲ τοῦτο τούτων εἶναι οὐ λέγεται πολλαχῶς, ἀλλὰ κτῆμα. Εἰ δ' ἄρα πολλαχῶς ([k]καὶ γὰρ τὸν ἄνθρωπον τῶν ζῴων φαμὲν εἶναι, ἀλλ' [l]οὔ τι κτῆμα) καὶ ἐάν τι πρὸς τὰ κακὰ λέγηται ὡς τινός, διὰ τοῦτο τῶν κακῶν ἐστίν, ἀλλ' οὐ τοῦτο τῶν κακῶν. Παρὰ τὸ πῇ οὖν καὶ
10 ἁπλῶς φαίνεται. Καίτοι ἐνδέχεται ἴσως ἀγαθὸν εἶναί τι

[y] ἀδύνατον] εἰς ἀδύνατον D, ἀδύνατον συνάγων εἰς ἀδύνατον A.B. [z] καὶ A. [a] συλλελογισμένον A. [b] ἢ] ὡς D. [c] δόξειεν] οὐ δόξειεν D. [d] δὲ om. D. [e] οὗτος D. [f] συμπεραναμένου B. [g] ἀληθῶς A. [h] κύριον D. [i] τοῦτο τὸ τέκνον D. [k] καὶ γὰρ καὶ τῶν ζώων φ. εἶναι τὸν ἄνθρωπον D. [l] οὔτι] οὔτε D.

τῶν κακῶν διττῶς, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου, ἀλλ' εἴ τι δοῦλον εἴη [m]ἀγαθὸν μοχθηροῦ, μᾶλλον. Ἴσως δ' οὐδ' οὕτως· οὐ γὰρ εἰ ἀγαθὸν καὶ τούτου, ἀγαθὸν τούτου [n]ἅμα. Οὐδὲ τὸ τὸν ἄνθρωπον φάναι τῶν ζῴων εἶναι οὐ λέγεται πολλαχῶς· οὐ γὰρ εἴ ποτέ τι [o]σημαίνομεν ἀφελόντες, τοῦτο λέγεται πολλαχῶς· καὶ γὰρ τὸ ἥμισυ εἰπόντες τοῦ ἔπους δός μοι Ἰλιάδα σημαίνομεν, οἷον τὸ

Μῆνιν ἄειδε θεά.

Τοὺς δὲ παρὰ τὸ κυρίως τόδε ἢ πῇ ἢ ποῦ ἢ πῶς ἢ πρός 25
τι λέγεσθαι καὶ μὴ ἁπλῶς, λυτέον σκοποῦντι τὸ συμπέρασμα πρὸς [p]τὴν ἀντίφασιν, εἰ ἐνδέχεται τούτων τι πεπονθέναι. Τὰ γὰρ ἐναντία καὶ τὰ ἀντικείμενα καὶ φάσιν καὶ ἀπόφασιν ἁπλῶς μὲν ἀδύνατον ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ, πῇ μέντοι ἑκάτερον ἢ πρός τι ἢ πῶς, ἢ τὸ μὲν πῇ τὸ δ' ἁπλῶς, οὐδὲν κωλύει. Ὥστ' εἰ τόδε μὲν ἁπλῶς τόδε δὲ πῇ, οὔπω ἔλεγχος. Τοῦτο δ' ἐν τῷ συμπεράσματι θεωρητέον πρὸς τὴν ἀντίφασιν.

Εἰσὶ δὲ πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι τοῦτ' ἔχοντες. Ἆρ' 2
ἐνδέχεται τὸ μὴ ὂν εἶναι; Ἀλλὰ μὴν ἔστι γέ [q]τι μὴ ὄν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὂν οὐκ ἔσται· οὐ γὰρ ἔσται τι τῶν ὄντων. Ἆρ' ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν ἅμα εὐορκεῖν καὶ ἐπιορκεῖν; Ἆρ' ἐγχωρεῖ τὸν αὐτὸν ἅμα τῷ αὐτῷ πείθεσθαι καὶ ἀπειθεῖν; Ἢ οὔτε τὸ εἶναί [r]τι καὶ εἶναι ταὐτόν; Τὸ δὲ μὴ ὄν, οὐκ εἰ ἔστι τι, καὶ ἔστιν ἁπλῶς· οὔτ' εἰ εὐορκεῖ [s]τόδε ἢ τῇδε, ἀνάγκη καὶ εὐορκεῖν, ὁ δ' ὀμόσας ἐπιορκήσειν εὐορκεῖ ἐπιορκῶν [t]τοῦτο μόνον, εὐορκεῖ δὲ οὔ· οὐδ' ὁ ἀπειθῶν πείθεται, ἀλλά τι πείθεται. Ὅμοιος δ' ὁ λόγος καὶ περὶ τοῦ ψεύδεσθαι τὸν 3
αὐτὸν ἅμα καὶ ἀληθεύειν· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ εἶναι εὐθεώρητον, ποτέρως ἂν τις ἀποδοίη τὸ ἁπλῶς ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι, [v]δύσκολον φαίνεται. Κωλύει δ' αὐτὸν οὐδὲν ἁπλῶς μὲν εἶναι ψευδῆ, πῇ δ' ἀληθῆ ἤ τινός, καὶ εἶναι ἀληθῆ τινά, ἀληθῆ δὲ μή. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν πρός τι καὶ [w]ποῦ καὶ πότε· πάντες γὰρ οἱ τοιοῦτοι λόγοι παρὰ τοῦτο συμβαί-

[m] ἀγαθὸν ὂν μοχθ. D. [n] ἅμα δ' οὐδὲ D. [o] σημαινόμενον A. [p] τὴν om. D. [q] τι om. D. [r] τι καὶ εἶναι om. A. [s] τόδε] τῶδε D. [t] τοῦτο] πλὴν τοῦτο D. [v] δυσκόλως A.D. [w] ποῦ] πῶς D.

νουσιν. Ἆρ' ἡ ὑγίεια ἢ ὁ πλοῦτος ἀγαθόν; Ἀλλὰ τῷ
ἄφρονι καὶ μὴ ὀρθῶς χρωμένῳ οὐκ ἀγαθόν· ἀγαθὸν ἄρα καὶ
4 οὐκ ἀγαθόν. Ἆρα τὸ ὑγιαίνειν ἢ δύνασθαι ἐν πόλει ἀγα-
θόν; Ἀλλ' [x] ἔστιν ὅτε οὐ βέλτιον· [y] ταὐτὸν ἄρα τῷ αὐτῷ
ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἀγαθόν. Ἢ οὐδὲν κωλύει ἁπλῶς ὂν ἀγαθὸν
τῷδε μὴ εἶναι ἀγαθόν, ἢ τῷδε μὲν ἀγαθόν, ἀλλ' οὐ νῦν ἢ οὐκ
ἐνταῦθ' ἀγαθόν. Ἆρ' ὃ μὴ βούλοιτ' ἂν ὁ φρόνιμος, κακόν;
Ἀποβαλεῖν δ' οὐ βούλεται τἀγαθόν· κακὸν ἄρα τἀγαθόν. Οὐ
γὰρ ταὐτὸν εἰπεῖν τἀγαθὸν εἶναι κακὸν καὶ τὸ ἀποβαλεῖν
5 τἀγαθόν. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τοῦ κλέπτου λόγος. Οὐ γὰρ
εἰ κακόν ἐστιν ὁ κλέπτης, καὶ τὸ λαβεῖν ἐστὶ κακόν· οὔκουν
τὸ κακὸν βούλεται, ἀλλὰ τἀγαθόν· τὸ γὰρ λαβεῖν ἀγαθὸν
[z] ἀγαθόν. Καὶ ἡ νόσος κακόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ τὸ [a] ἀποβα-
6 λεῖν νόσον. Ἆρα τὸ δίκαιον τοῦ ἀδίκου καὶ τὸ δικαίως τοῦ
ἀδίκως αἱρετώτερον; Ἀλλ' ἀποθανεῖν ἀδίκως αἱρετώτερον.
Ἆρα δίκαιόν ἐστιν τὰ αὑτοῦ ἔχειν ἕκαστον; Ἃ δ' ἄν τις
κρίνῃ κατὰ δόξαν τὴν αὑτοῦ, κἂν ᾖ ψευδῆ, κύριά ἐστιν ἐκ τοῦ
νόμου· τὸ αὐτὸ ἄρα δίκαιον καὶ οὐ δίκαιον. [b] Καὶ πότερα
δεῖ κρίνειν τὸν τὰ δίκαια λέγοντα ἢ [c] τὸν τὰ ἄδικα; Ἀλλὰ
μὴν καὶ τὸν ἀδικούμενον δίκαιόν ἐστιν [d] ἱκανῶς λέγειν ἃ
7 ἔπαθεν· ταῦτα δ' ἦν ἄδικα. Οὐ γὰρ εἰ παθεῖν [e] τι ἀδίκως
αἱρετόν, τὸ ἀδίκως αἱρετώτερον τοῦ δικαίως· ἀλλ' ἁπλῶς
μὲν [f] τὸ δικαίως, τοδὶ μέντοι οὐδὲν κωλύει ἀδίκως ἢ δικαίως.
Καὶ τὸ ἔχειν τὰ αὑτοῦ δίκαιον, τὸ δὲ [g] τἀλλότρια οὐ δίκαιον·
κρίσιν μέντοι ταύτην δικαίαν εἶναι οὐδὲν κωλύει, οἷον ἂν ᾖ
κατὰ δόξαν τοῦ κρίναντος· οὐ γὰρ εἰ δίκαιον τοδὶ ἢ ὡδί, καὶ
8 ἁπλῶς δίκαιον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἄδικα ὄντα οὐδὲν κωλύει λέ-
γειν γε αὐτὰ δίκαιον εἶναι· οὐ γὰρ εἰ λέγειν δίκαιον, ἀνάγκη
δίκαια εἶναι, ὥσπερ οὐδ' εἰ ὠφέλιμον λέγειν, ὠφέλιμα. Ὁμοί-
ως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν δικαίων. Ὥστ' οὐκ εἰ τὰ λεγόμενα ἄδικα,
ὁ λέγων ἄδικα νικᾷ· λέγει γὰρ ἃ λέγειν ἐστὶ δίκαια,
ἁπλῶς δὲ καὶ παθεῖν ἄδικα.

[x] ἔστιν ἄρα ὅτε D. [y] ταυτὸ B.D. [z] ἀγαθὸν alterum om. D.
[a] ἀποβάλλειν D. [b] καὶ om. D. [c] τὸν ante τὰ om. D. [d] ἱκανὸς A.
[e] τινα D. [f] τοῦ D. [g] τὰ ἀλλότρια D.

Τοῖς δὲ παρὰ τὸν ὁρισμὸν [h] γινομένοις τοῦ ἐλέγχου, καθάπερ ὑπεγράφη πρότερον, ἀπαντητέον σκοποῦσι τὸ συμπέρασμα [i] πρὸς τὴν ἀντίφασιν, ὅπως ἔσται τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. Ἐὰν δ' ἐν ἀρχῇ προσέρηται, οὐχ ὁμολογητέον ὡς ἀδύνατον τὸ αὐτὸ εἶναι διπλάσιον καὶ μὴ διπλάσιον, ἀλλὰ φατέον, μὴ μέντοι ὡδί, ὥς ποτ' ἦν τὸ ἐλέγχεσθαι διωμολογημένον. Εἰσὶ [k] δὲ πάντες οἵδ' οἱ λόγοι παρὰ τὸ [l] τοιοῦτο. Ἆρ' ὁ εἰδὼς ἕκαστον ὅτι ἕκαστον, οἶδε τὸ πρᾶγμα; Καὶ ὁ ἀγνοῶν ὡσαύτως; Εἰδὼς δέ τις τὸν Κορίσκον ὅτι Κορίσκος, [m] ἀγνοοίη ἂν ὅτι μουσικός, ὥστε ταὐτὸ ἐπίσταται καὶ ἀγνοεῖ. Ἆρα τὸ τετράπηχυ τοῦ τριπήχεος μεῖζον; Γένοιτο [n] δ' ἂν ἐκ τριπήχους τετράπηχυ κατὰ [o] τὸ μῆκος· τὸ δὲ μεῖζον ἐλάττονος μεῖζον· αὐτὸ ἄρα αὐτοῦ μεῖζον καὶ ἔλαττον. 26 2

Τοὺς δὲ παρὰ τὸ αἰτεῖσθαι καὶ λαμβάνειν τὸ ἐν ἀρχῇ [p] πυνθανομένῳ μέν, ἂν ᾖ δῆλον, οὐ δοτέον, οὐδ' ἂν ἔνδοξον ᾖ, λέγοντα τἀληθές. Ἂν δὲ λάθῃ, τὴν ἄγνοιαν διὰ τὴν μοχθηρίαν τῶν τοιούτων λόγων εἰς τὸν ἐρωτῶντα [q] μεταστρεπτέον ὡς οὐ διειλεγμένον· ὁ γὰρ ἔλεγχος ἄνευ τοῦ ἐξ ἀρχῆς. Εἶθ' ὅτι ἐδόθη οὐχ ὡς [r] τούτῳ χρησομένου, ἀλλ' ὡς πρὸς τοῦτο συλλογιουμένου τοὐναντίον, ἢ ἐπὶ τῶν παρεξελέγχων. 27

Καὶ τοὺς διὰ τοῦ παρεπομένου [s] συμβιβάζοντας ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λόγου δεικτέον. Ἔστι δὲ διττὴ ἡ τῶν ἑπομένων ἀκολούθησις. Ἢ γὰρ ὡς τῷ ἐν μέρει [t] τὸ καθόλου, οἷον ἀνθρώπῳ ζῷον· ἀξιοῦται γάρ, εἰ τόδε μετὰ τοῦδε, καὶ τόδ' εἶναι μετὰ τοῦδε. Ἢ κατὰ τὰς ἀντιθέσεις· εἰ γὰρ τόδε τῷδε ἀκολουθεῖ, τῷ ἀντικειμένῳ τὸ ἀντικείμενον. Παρ' ὃ καὶ ὁ τοῦ Μελίσσου λόγος· εἰ γὰρ τὸ γεγονὸς ἔχει ἀρχήν, τὸ [v] ἀγένητον ἀξιοῖ μὴ ἔχειν, ὥστ' εἰ [w] ἀγένητος ὁ οὐρανός, καὶ ἄπειρος. Τὸ δ' οὐκ ἔστιν· ἀνάπαλιν γὰρ ἡ ἀκολούθησις. 28

Ὅσοι τε παρὰ τὸ προστιθέναι τι συλλογίζονται, σκο- 29

[h] γενομένοις D. [i] πρὸς] τὸ πρὸς A.B. [k] δὲ] δ' οἱ D. [l] τοιοῦτον D. [m] ἀγνοεῖ D. [n] δ' om. D. [o] τὸ prius om. D. [p] πυνθανομένων ἂν D. [q] μετατρεπτέον D. [r] τούτῳ] οὕτω D. [s] συμβιάζοντας D. [t] τὸ A.B. [v] ἀγέννητον D. [w] ἀγέννητος D.

πεῖν εἰ ἀφαιρουμένου συμβαίνει μηδὲν ἧττον τὸ ἀδύνατον. Κἄπειτα τοῦτο ἐμφανιστέον, καὶ λεκτέον ὡς ἔδωκεν οὐχ ὡς δοκοῦν ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν λόγον, [x] ὁ δὲ κέχρηται οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον.

30 Πρὸς δὲ τοὺς τὰ πλείω ἐρωτήματα ἓν ποιοῦντας εὐθὺς ἐν
ἀρχῇ διοριστέον. Ἐρώτησις γὰρ μία πρὸς ἣν μία ἀπόκρι-
σίς ἐστιν, ὥστ' οὔτε πλείω καθ' ἑνὸς οὔτε ἓν κατὰ πολλῶν,
ἀλλ' ἓν καθ' ἑνὸς φατέον ἢ ἀποφατέον. Ὥσπερ δὲ ἐπὶ τῶν
ὁμωνύμων ὁτὲ μὲν ἀμφοῖν ὁτὲ δ' οὐδετέρῳ ὑπάρχει, ὥστε μὴ
ἁπλοῦ ὄντος τοῦ ἐρωτήματος ἁπλῶς ἀποκρινομένοις οὐδὲν
2 συμβαίνει πάσχειν, ὁμοίως [y] καὶ ἐπὶ τούτων. Ὅταν μὲν οὖν
τὰ [z] πλείω τῷ ἑνὶ ἢ τὸ ἓν τοῖς πολλοῖς ὑπάρχῃ, τῷ ἁπλῶς
δόντι καὶ [a] ἁμαρτόντι ταύτην τὴν ἁμαρτίαν οὐδὲν ὑπεναν-
τίωμα συμβαίνει· ὅταν δὲ τῷ [b] μὲν τῷ δὲ μή, ἢ πλείω κατὰ
πλειόνων, καὶ ἔστιν ὡς ὑπάρχει ἀμφότερα ἀμφοτέροις, ἔστι
δ' ὡς [c] οὐχ ὑπάρχει πάλιν, ὥστε τοῦτ' εὐλαβητέον. Οἷον
3 ἐν τοῖσδε τοῖς λόγοις. Εἰ τὸ μέν ἐστιν ἀγαθὸν τὸ δὲ κα-
κόν, ὅτι ταῦτα ἀληθὲς εἰπεῖν ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ πάλιν
μήτ' ἀγαθὸν μήτε κακόν· οὐκ ἔστι γὰρ ἑκάτερον ἑκάτερον,
ὥστε [d] ταὐτὸ ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ οὔτ' ἀγαθὸν οὔτε κακόν.
Καὶ εἰ ἕκαστον αὐτὸ αὑτῷ [e] ταὐτόν, καὶ ἄλλου ἕτερον, ἐπεὶ
δ' οὐκ ἄλλοις ταὐτὰ ἀλλ' αὑτοῖς, καὶ ἕτερα αὑτῶν, ταὐτὰ ἑαυ-
τοῖς ἕτερα καὶ ταὐτά. Ἔτι εἰ τὸ μὲν ἀγαθὸν κακὸν γίνεται, τὸ
δὲ κακὸν ἀγαθόν ἐστιν, δύο [f] γένοιτ' ἄν. Δυοῖν τε καὶ ἀνίσων
ἑκάτερον αὐτὸ αὑτῷ ἴσον, ὥστε ἴσα καὶ ἄνισα αὐτὰ αὑτοῖς.

4 Ἐμπίπτουσι μὲν [g] οὖν οὗτοι καὶ εἰς ἄλλας λύσεις· καὶ γὰρ [h] τὸ ἄμφω καὶ [i] τὸ [k] ἅπαντα πλείω σημαίνει· οὔκουν ταὐτόν, πλὴν ὄνομα, συμβαίνει φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι· τοῦτο δ' οὐκ ἦν ἔλεγχος. Ἀλλὰ φανερὸν ὅτι μὴ μιᾶς ἐρωτήσεως τῶν πλειόνων γινομένων, ἀλλ' ἓν καθ' ἑνὸς φάντος ἢ ἀποφάντος, οὐκ ἔσται τὸ ἀδύνατον.

31 Περὶ δὲ τῶν ἀπαγόντων εἰς ταὐτὸ πολλάκις εἰπεῖν, φανε-

[x] ὧ D. [y] καὶ] δὲ καὶ A.D. [z] πλείονα D. [a] ἁμαρτάνοντι A. [b] μὲν] μὲν ἢ D. [c] οὐχ om. D. [d] ταὐτὸ] ταυτὸ τὸ D. [e] ταυτὸ B. [f] γένοιντ' B.D. [g] οὖν om. D. [h] τὰ B. [i] τὰ A.B.D. [k] πάντα D.

ρὸν ὡς οὐ δοτέον τῶν πρός τι λεγομένων σημαίνειν τι χωρι-
ζομένας καθ' αὑτὰς τὰς κατηγορίας, οἷον διπλάσιον ἄνευ τοῦ
διπλάσιον ἡμίσεος, ὅτι ἐμφαίνεται. Καὶ γὰρ τὰ δέκα ἐν
τοῖς ἑνὸς δέουσι δέκα καὶ τὸ ποιῆσαι ἐν τῷ μὴ ποιῆσαι, καὶ
ὅλως ἐν τῇ ἀποφάσει ἡ φάσις· ἀλλ' ὅμως οὐκ εἴ τις [l]λέγοι
τοδὶ μὴ εἶναι λευκόν, λέγει αὐτὸ λευκὸν εἶναι. Τὸ δὲ διπλά- 2
σιον οὐδὲ σημαίνει οὐδὲν [m]ἴσως, ὥσπερ οὐδὲ [n]τὸ ἐν τῷ ἡμί-
σει· εἰ δ' ἄρα καὶ σημαίνει, ἀλλ' οὐ ταὐτὸ καὶ συνῃρημένον.
Οὐδ' ἡ ἐπιστήμη ἐν τῷ εἴδει, οἷον εἰ ἔστιν [o]ἡ ἰατρικὴ ἐπι-
στήμη, ὅπερ τὸ κοινόν· ἐκεῖνο δ' ἦν ἐπιστήμη ἐπιστητοῦ.
Ἐν δὲ τοῖς δι' ὧν [p]δηλοῦται κατηγορουμένοις τοῦτο λεκτέον,
ὡς οὐ τὸ αὐτὸ χωρὶς καὶ ἐν τῷ λόγῳ τὸ δηλούμενον. Τὸ 3
γὰρ κοῖλον κοινῇ μὲν τὸ αὐτὸ δηλοῖ ἐπὶ τοῦ σιμοῦ καὶ τοῦ
[q]ῥοικοῦ, προστιθέμενον δὲ οὐδὲν κωλύει, ἀλλὰ τὸ μὲν τῇ ῥινὶ
τὸ δὲ τῷ σκέλει [r]συμβαίνει· [s]ἔνθα μὲν γὰρ τὸ σιμόν, ἔνθα
δὲ τὸ ῥαιβὸν σημαίνει· καὶ οὐδὲν διαφέρει εἰπεῖν ῥὶς σιμὴ ἢ
ῥὶς κοίλη. Ἔτι οὐ δοτέον τὴν λέξιν κατ' εὐθύ· ψεῦδος γάρ
ἐστιν. Οὐ γάρ ἐστι τὸ σιμὸν ῥὶς κοίλη ἀλλὰ ῥινὸς τοδί,
οἷον πάθος, ὥστ' οὐδὲν ἄτοπον, εἰ ἡ ῥὶς [t]ἡ σιμὴ ῥίς ἐστιν
ἔχουσα κοιλότητα ῥινός.

Περὶ δὲ τῶν σολοικισμῶν παρ' ὅ τι μὲν [v]φαίνονται 32
συμβαίνειν, εἴπομεν πρότερον, ὡς δὲ λυτέον, ἐπ' αὐτῶν τῶν
λόγων ἔσται φανερόν. Ἅπαντες γὰρ οἱ τοιοίδε τοῦτο βού-
λονται κατασκευάζειν. Ἆρ' ὃ λέγεις ἀληθῶς, καὶ ἔστι τοῦτο
ἀληθῶς; Φῂς δ' εἶναί τι λίθον· ἔστιν ἄρα τι λίθον. Ἢ τὸ
λέγειν λίθον οὐκ ἔστι λέγειν ὃ ἀλλ' ὅν, οὐδὲ τοῦτο ἀλλὰ
τοῦτον· εἰ οὖν ἔροιτό τις, ἆρ' ὃν ἀληθῶς [w]λέγεις, ἔστι τοῦ-
τον, οὐκ ἂν δοκοίη ἑλληνίζειν, ὥσπερ οὐδ' εἰ ἔροιτο, ἆρ' ἣν
λέγεις εἶναι, ἔστιν [x]οὗτος; Ξύλον δ' [y]εἶπεν οὗτος, ἢ ὅσα
μήτε θῆλυ μήτ' ἄρρεν σημαίνει, οὐδὲν διαφέρει. Διὸ καὶ οὐ 2
γίνεται σολοικισμός, εἰ ὃ λέγεις εἶναι, ἔστι τοῦτο; ξύλον
δὲ λέγεις εἶναι· ἔστιν ἄρα ξύλον. Ὁ δὲ λίθος καὶ τὸ οὗτος

[l] λέγει A. [m] ἴσως μόνον ὥσπερ D. [n] τὸ om. A. [o] ἡ post ἔστιν om. D. [p] δηλοῦνται D. [q] ῥοιπου. D. [r] σημαίνει A.B.D. [s] ἔνθα μὲν—σημαίνει om. A.D. [t] ἡ post ῥὶς om. A.B.D. [v] φαίνεται D. [w] λέγειν D. [x] οὕτως D. [y] εἰπεῖν D.

ἄρρενος ἔχει [z] κλῆσιν. Εἰ δή τις ἔροιτο, ἆρ' [a] οὗτός ἐστιν
αὕτη; εἶτα πάλιν, τί δ'; οὐχ οὗτός ἐστι Κορίσκος; εἶτ'
[b] εἴπειεν. ἔστιν ἄρα οὗτος αὕτη. οὐ συλλελόγισται τὸν σολοι-
κισμόν. οὐδ' εἰ τὸ Κορίσκος σημαίνει ὅπερ αὕτη, μὴ δίδωσι
δὲ ἀποκρινόμενος. ἀλλὰ δεῖ τοῦτο προσερωτηθῆναι. Εἰ δὲ
μήτ' ἔστιν μήτε δίδωσιν, οὐ [c] συλλελόγισται οὔτε τῷ ὄντι
3 οὔτε πρὸς τὸν ἠρωτημένον. Ὁμοίως οὖν δεῖ κἀκεῖ τὸν λίθον
σημαίνειν οὗτος. Εἰ δὲ μήτε ἔστι μήτε [d] δίδοται, οὐ λε-
κτέον τὸ συμπέρασμα· φαίνεται δὲ παρὰ τὸ τὴν ἀνόμοιον
πτῶσιν τοῦ ὀνόματος ὁμοίαν φαίνεσθαι. Ἆρ' ἀληθές ἐστιν
εἰπεῖν ὅτι ἔστιν αὕτη, ὅπερ εἶναι φῂς αὐτήν; εἶναι δὲ φῂς
ἀσπίδα· ἔστιν ἄρα αὕτη ἀσπίδα. Ἢ οὐκ ἀνάγκη, εἰ μὴ τὸ
αὕτη ἀσπίδα [e] σημαίνει ἀλλ' ἀσπίς, τὸ δ' ἀσπίδα ταύτην.
4 Οὐδ' εἰ ὃ φῂς εἶναι τοῦτον, ἐστὶν οὗτος, φῂς δ' εἶναι Κλέωνα,
ἔστιν ἄρα οὗτος Κλέωνα· οὐ γὰρ ἔστιν οὗτος Κλέωνα· εἴρη-
ται γὰρ [f] ὅτι [g] ὃ φημι εἶναι τοῦτον, ἔστιν οὗτος, οὐ τοῦτον·
οὐδὲ γὰρ ἂν ἑλληνίζοι οὕτως τὸ ἐρώτημα λεχθέν. Ἆρ' ἐπί-
στασαι τοῦτο; τοῦτο δ' ἐστὶ λίθος· ἐπίστασαι ἄρα λίθος.
5 Ἢ οὐ ταὐτὸ σημαίνει τὸ τοῦτο ἐν τῷ ἆρ' ἐπίστασαι τοῦτο
καὶ ἐν τῷ τοῦτο [h] δὲ λίθος, ἀλλ' ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τοῦτον,
ἐν δὲ τῷ [i] ὑστέρῳ οὗτος. Ἆρ' οὗ ἐπιστήμην ἔχεις, ἐπίστα-
σαι τοῦτο; ἐπιστήμην δ' ἔχεις λίθου· ἐπίστασαι ἄρα [k] λίθου.
Ἢ τὸ μὲν τούτου λίθου λέγεις, τὸ δὲ τοῦτον λίθον· ἐδόθη
δ', οὗ ἐπιστήμην ἔχεις, ἐπίστασθαι, οὐ τούτου, ἀλλὰ τοῦτο,
ὥστ' [l] οὐ λίθου ἀλλὰ τὸν λίθον.
6 Ὅτι μὲν οὖν οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων οὐ συλλογίζονται
σολοικισμὸν ἀλλὰ φαίνονται, [m] καὶ διὰ τί τε φαίνονται καὶ
πῶς ἀπαντητέον [n] πρὸς αὐτούς, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων.

33 Δεῖ δὲ καὶ κατανοεῖν ὅτι πάντων τῶν λόγων οἱ μέν εἰσι
ῥᾴους κατιδεῖν οἱ δὲ χαλεπώτεροι, παρὰ τί καὶ ἐν τίνι [o] παρα-
λογίζονται τὸν ἀκούοντα, πολλάκις οἱ αὐτοὶ [p] ἐκείνοις ὄντες.

[z] κλίσιν D. [a] οὕτως ἐστὶν αὐτὴ D. [b] εἴποιεν D. [c] συλλελογίσθαι A. [d] δέδοται D. [e] σημαίνη D. [f] ὅτι om. A. [g] ὃν D. [h] δὲ ante λίθος om. D. [i] ὕστερον D. [k] λίθου. ἤ] λίθος. ἢ D. [l] οὐ τοῦ λίθου B. [m] καὶ διὰ τί τε φαίνονται om. A. [n] πρὸς] ὡς D. [o] παραλογίζεται D. [p] ἐκεῖνοι A.

[q] Τὸν αὐτὸν γὰρ λόγον δεῖ καλεῖν τὸν παρὰ ταὐτὸ γινό-
μενον· ὁ αὐτὸς δὲ λόγος τοῖς μὲν παρὰ τὴν λέξιν τοῖς δὲ
παρὰ τὸ συμβεβηκὸς τοῖς δὲ παρ' ἕτερον δόξειεν ἂν εἶναι
διὰ τὸ μεταφερόμενον ἕκαστον μὴ ὁμοίως εἶναι δῆλον.
Ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς παρὰ τὴν ὁμωνυμίαν, [r] ὅσπερ δοκεῖ τρό- 2
πος εὐηθέστατος εἶναι τῶν παραλογισμῶν, τὰ [s] μὲν καὶ τοῖς
τυχοῦσίν ἐστι δῆλα (καὶ γὰρ οἱ λόγοι σχεδὸν οἱ γελοῖοι
πάντες εἰσὶ παρὰ τὴν λέξιν, οἷον ἀνὴρ ἐφέρετο κατὰ κλίμα-
κος δίφρον, καὶ ὅπου [t] στέλλεσθε; Πρὸς τὴν [v] κεραίαν. Καὶ
ποτέρα τῶν βοῶν ἔμπροσθεν τέξεται; Οὐδετέρα, ἀλλ' ὄπι-
σθεν ἄμφω. Καὶ καθαρὸς ὁ βορέας; Οὐ δῆτα· ἀπεκτόνηκε 3
γὰρ τὸν πτωχὸν καὶ τὸν [w] ὠνούμενον. Ἆρ' Εὔαρχος; Οὐ
δῆτα, ἀλλ' Ἀπολλωνίδης. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν
ἄλλων σχεδὸν οἱ πλεῖστοι. Τὰ δὲ καὶ τοὺς ἐμπειροτάτους
φαίνεται λανθάνειν· σημεῖον δὲ τούτων ὅτι μάχονται πολ-
λάκις περὶ τῶν ὀνομάτων, οἷον πότερον [x] ταὐτὸν σημαίνει
κατὰ πάντων τὸ ὂν καὶ τὸ ἓν ἢ ἕτερον. Τοῖς μὲν γὰρ δοκεῖ 4
[y] ταὐτὸν σημαίνειν [z] τὸ ὂν καὶ τὸ ἕν· οἱ δὲ τὸν Ζήνωνος λό-
γον καὶ Παρμενίδου λύουσι διὰ τὸ πολλαχῶς φάναι τὸ ἓν
λέγεσθαι καὶ τὸ ὄν. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοῦ συμβεβηκότος
καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον οἱ μὲν ἔσονται ῥᾴους ἰδεῖν οἱ δὲ
χαλεπώτεροι τῶν λόγων· καὶ λαβεῖν ἐν τίνι γένει, καὶ πότε-
ρον ἔλεγχος ἢ οὐκ ἔλεγχος, οὐ ῥᾴδιον ὁμοίως περὶ πάντων.

Ἔστι δὲ δριμὺς λόγος ὅστις ἀπορεῖν ποιεῖ μάλιστα· 5
δάκνει γὰρ οὗτος μάλιστα. Ἀπορία δ' ἐστὶ διττή, ἡ μὲν ἐν
τοῖς συλλελογισμένοις, ὅ τι ἀνέλῃ τις τῶν ἐρωτημάτων, ἡ
δ' ἐν τοῖς ἐριστικοῖς, πῶς εἴπῃ τις τὸ προταθέν. Διόπερ ἐν
τοῖς συλλογιστικοῖς οἱ δριμύτεροι λόγοι ζητεῖν μᾶλλον ποι-
οῦσιν. Ἔστι δὲ συλλογιστικὸς [a] μὲν λόγος δριμύτατος, ἂν
ἐξ ὅτι μάλιστα δοκούντων ὅτι μάλιστα ἔνδοξον ἀναιρῇ. Εἷς 6
γὰρ ὢν [b] ὁ λόγος μετατιθεμένης τῆς ἀντιφάσεως ἅπαντας
ὁμοίους ἕξει τοὺς συλλογισμούς· ἀεὶ γὰρ ἐξ ἐνδόξων ὁμοίως

[q] τὸν post ὄντες om. A. [r] ὅπερ D. [s] μὲν] μέντοι D. [t] στέλλεσθαι B.D. [v] καρτερίαν A. [w] ὀνούμενον D. [x] ταυτὸ B, ταῦτα D. [y] ταυτὸ B. [z] τὸ ὂν—δὲ] καὶ ἔνιοι δὲ D. [a] λόγος μὲν B. [b] ὁ om. D.

ἔνδοξον ἀναιρήσει ἢ κατασκευάσει, διόπερ ἀπορεῖν ἀναγκαῖον.
Μάλιστα μὲν οὖν ὁ τοιοῦτος δριμύς, ὁ ἐξ ἴσου τὸ συμπέρα-
σμα ποιῶν τοῖς ἐρωτήμασι, δεύτερος δ' ὁ ἐξ ἁπάντων ὁμοίων·
οὗτος γὰρ ὁμοίως ποιήσει ἀπορεῖν ὁποῖον τῶν ἐρωτημάτων
7 ἀναιρετέον. Τοῦτο δὲ χαλεπόν· ἀναιρετέον μὲν γάρ, ὅ τι
δ' ἀναιρετέον, ἄδηλον. Τῶν δ' ἐριστικῶν δριμύτατος μὲν ὁ
πρῶτον εὐθὺς ἄδηλος πότερον συλλελόγισται ἢ οὔ, καὶ πό-
τερον παρὰ ψεῦδος ἢ διαίρεσίν [c] ἐστιν ἡ λύσις, δεύτερος δὲ
τῶν ἄλλων ὁ δῆλος μὲν ὅτι παρὰ διαίρεσιν ἢ ἀναίρεσίν ἐστι,
μὴ φανερὸς δ' ὢν διὰ τίνος τῶν ἠρωτημένων ἀναίρεσιν ἢ διαί-
ρεσιν [d] λυτέος ἐστίν, ἀλλὰ πότερον αὕτη παρὰ τὸ συμπέ-
ρασμα ἢ παρά τι τῶν ἐρωτημάτων ἐστίν.

8 Ἐνίοτε μὲν οὖν ὁ μὴ συλλογισθεὶς λόγος εὐήθης ἐστίν,
ἐὰν ᾖ λίαν ἄδοξα ἢ ψευδῆ τὰ λήμματα· ἐνίοτε δ' οὐκ ἄξιος
καταφρονεῖσθαι. Ὅταν μὲν γὰρ [e] ἐλλείπῃ τι τῶν τοιού-
των ἐρωτημάτων, περὶ οὗ ὁ λόγος καὶ δι' [f] ὅ, καὶ μὴ προσ-
λαβὼν τοῦτο καὶ μὴ συλλογισάμενος εὐήθης ὁ συλλογισμός,
ὅταν δὲ τῶν ἔξωθεν, οὐκ εὐκαταφρόνητος οὐδαμῶς, ἀλλ' ὁ
μὲν λόγος ἐπιεικής, ὁ δ' ἐρωτῶν [g] ἠρώτηκεν οὐ καλῶς.

9 Ἔστι [h] τε, ὥσπερ [i] λύειν ὁτὲ μὲν πρὸς τὸν λόγον ὁτὲ δὲ
πρὸς τὸν ἐρωτῶντα καὶ τὴν ἐρώτησιν ὁτὲ δὲ πρὸς οὐδέτερον
τούτων, ὁμοίως καὶ ἐρωτᾶν ἔστι καὶ συλλογίζεσθαι καὶ πρὸς
τὴν θέσιν καὶ πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον καὶ πρὸς τὸν χρόνον,
ὅταν ᾖ πλείονος χρόνου δεομένη ἡ λύσις ἢ τοῦ παρόντος και-
ροῦ τὸ διαλεχθῆναι πρὸς τὴν λύσιν.

10 Ἐκ πόσων μὲν οὖν καὶ ποίων γίνονται τοῖς διαλεγομένοις
οἱ παραλογισμοί, καὶ πῶς δείξομέν τε ψευδόμενον καὶ παρά-
δοξα λέγειν ποιήσομεν, ἔτι δ' ἐκ τίνων συμβαίνει ὁ συλλο-
γισμός, καὶ πῶς ἐρωτητέον καὶ τίς ἡ τάξις τῶν ἐρωτημά-
των, [k] ἔτι πρὸς τί χρήσιμοι πάντες εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι λόγοι,
καὶ περὶ ἀποκρίσεως ἁπλῶς τε πάσης καὶ πῶς λυτέον τοὺς
λόγους καὶ τοὺς συλλογισμούς, εἰρήσθω περὶ ἁπάντων ἡμῖν
ταῦτα. Λοιπὸν δὲ περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς προθέσεως ἀναμνή-

[c] ἔστιν om. D. [d] λυτέον D. [e] ἐλλίπηι A, ambiguo B. [f] ὅ] οὗ D.
[g] ἠρώτησεν B.D. [h] τε] δὲ D. [i] λύει D. [k] ἔτι δὲ πρός D.

σασιν εἰπεῖν τι βραχὺ περὶ αὐτῆς καὶ τέλος ἐπιθεῖναι τοῖς
εἰρημένοις.

Προειλόμεθα μὲν οὖν εὑρεῖν δύναμίν τινα συλλογιστικὴν 11
περὶ τοῦ [l] προβληθέντος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐνδοξοτά-
των· τοῦτο γὰρ ἔργον ἐστὶ τῆς διαλεκτικῆς καθ' αὑτὴν καὶ
τῆς πειραστικῆς. Ἐπεὶ δὲ προσκατασκευάζεται πρὸς αὐτὴν
διὰ τὴν τῆς σοφιστικῆς γειτνίασιν, ὡς οὐ μόνον πεῖραν δύ-
ναται λαβεῖν διαλεκτικῶς ἀλλὰ καὶ ὡς εἰδώς, διὰ τοῦτο οὐ
μόνον [m] τὸ λεχθὲν ἔργον ὑπεθέμεθα τῆς πραγματείας, τὸ
λόγον δύνασθαι λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅπως λόγον ὑπέχοντες
[n] φυλάξομεν τὴν θέσιν ὡς δι' ἐνδοξοτάτων ὁμοτρόπως. Τὴν 12
δ' αἰτίαν εἰρήκαμεν [o] τούτου, ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦτο Σωκράτης
ἠρώτα, ἀλλ' οὐκ ἀπεκρίνετο· ὡμολόγει γὰρ οὐκ εἰδέναι. Δε-
δήλωται δ' ἐν τοῖς πρότερον καὶ πρὸς [p] πόσα καὶ ἐκ πόσων
τοῦτο ἔσται, καὶ [q] ὅθεν [r] εὐπορήσομεν τούτων, ἔτι δὲ [s] πῶς
ἐρωτητέον ἢ τακτέον τὴν ἐρώτησιν πᾶσαν, καὶ περί τε [t] ἀπο-
κρίσεων καὶ λύσεων τῶν πρὸς τοὺς συλλογισμούς. Δεδή-
λωται δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τῆς αὐτῆς μεθόδου τῶν
λόγων ἐστίν. Πρὸς δὲ τούτοις περὶ τῶν παραλογισμῶν 13
διεληλύθαμεν, ὥσπερ εἰρήκαμεν ἤδη πρότερον. Ὅτι μὲν οὖν
ἔχει τέλος ἱκανῶς ἃ προειλόμεθα, φανερόν· δεῖ δ' ἡμᾶς μὴ
λεληθέναι τὸ συμβεβηκὸς περὶ ταύτην τὴν πραγματείαν.
Τῶν γὰρ εὑρισκομένων ἁπάντων τὰ μὲν παρ' ἑτέρων λη-
φθέντα πρότερον πεπονημένα κατὰ μέρος ἐπιδέδωκεν ὑπὸ τῶν
[v] παραλαβόντων ὕστερον· τὰ δ' ἐξ ὑπαρχῆς εὑρισκόμενα μι-
κρὰν τὸ πρῶτον ἐπίδοσιν λαμβάνειν εἴωθε, χρησιμωτέραν
μέντοι πολλῷ τῆς ὕστερον ἐκ τούτων αὐξήσεως. Μέγιστον 14
γὰρ ἴσως ἀρχὴ παντός, ὥσπερ λέγεται· διὸ καὶ χαλεπώτα-
τον· ὅσῳ γὰρ κράτιστον τῇ δυνάμει, τοσούτῳ μικρότατον
ὂν τῷ μεγέθει χαλεπώτατόν ἐστιν [w] ὀφθῆναι. Ταύτης δ'
εὑρημένης ῥᾷον [x] τὸ προστιθέναι καὶ συναύξειν τὸ λοιπόν

[l] προληφθέντος D. [m] τὸν A. [n] φυλάξωμεν A, φυλάξαιμεν B.
[o] τούτων, ἐπεὶ διὰ D. [p] πόσων καὶ ἐκ ποίων τοῦτο B. [q] πόθεν B.D.
[r] εὐπορήσαμεν A.D. [s] πῶς γε ἐρωτ. D. [t] ἀποκρίσεως D. [v] παραλαμ-
βανόντων D. [w] ληφθῆναι γρ. A. [x] τὸ om. B.D.

ἐστιν· ὅπερ καὶ περὶ τοὺς [y] ῥητορικοὺς λόγους συμβέβηκε,
15 σχεδὸν δὲ καὶ περὶ τὰς ἄλλας [z] πάσας τέχνας. Οἱ μὲν γὰρ τὰς ἀρχὰς [a] εὑρόντες παντελῶς ἐπὶ μικρόν τι προήγαγον· οἱ δὲ νῦν εὐδοκιμοῦντες παραλαβόντες παρὰ πολλῶν οἷον ἐκ διαδοχῆς κατὰ μέρος [b] προαγαγόντων οὕτως ηὐξήκασι, Τισίας μὲν μετὰ τοὺς πρώτους, Θρασύμαχος δὲ μετὰ Τισίαν, Θεόδωρος δὲ μετὰ τοῦτον, καὶ πολλοὶ πολλὰ συνενηνόχασι μέρη· διόπερ οὐδὲν θαυμαστὸν ἔχειν τι πλῆθος τὴν τέχνην. Ταύτης δὲ [c] τῆς πραγματείας οὐ τὸ μὲν ἦν τὸ δ' οὐκ ἦν
16 προεξειργασμένον, ἀλλ' οὐδὲν παντελῶς ὑπῆρχεν. Καὶ γὰρ τῶν περὶ τοὺς ἐριστικοὺς λόγους μισθαρνούντων ὁμοία τις ἦν ἡ παίδευσις τῇ Γοργίου πραγματείᾳ. Λόγους γὰρ οἱ μὲν ῥητορικοὺς οἱ δὲ [d] ἐρωτητικοὺς ἐδίδοσαν ἐκμανθάνειν, εἰς οὓς πλειστάκις ἐμπίπτειν ᾠήθησαν ἑκάτεροι τοὺς ἀλλήλων
17 λόγους. Διόπερ ταχεῖα μὲν ἄτεχνος δ' ἦν ἡ διδασκαλία τοῖς μανθάνουσι παρ' αὐτῶν· οὐ γὰρ τέχνην ἀλλὰ τὰ ἀπὸ [e] τῆς τέχνης διδόντες παιδεύειν ὑπελάμβανον, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐπιστήμην φάσκων παραδώσειν ἐπὶ τὸ μηδὲν πονεῖν τοὺς πόδας, εἶτα σκυτοτομικὴν μὲν μὴ διδάσκοι, μηδ' ὅθεν [f] δυνήσεται πορίζεσθαι τὰ τοιαῦτα, δοίη δὲ πολλὰ γένη παντοδαπῶν ὑποδημάτων· οὗτος γὰρ βεβοήθηκε μὲν πρὸς τὴν χρείαν,
18 τέχνην δ' οὐ παρέδωκεν. Καὶ περὶ μὲν τῶν ῥητορικῶν ὑπῆρχε πολλὰ καὶ παλαιὰ τὰ λεγόμενα, περὶ δὲ τοῦ συλλογίζεσθαι παντελῶς οὐδὲν εἴχομεν πρότερον ἄλλο λέγειν, ἀλλ' ἢ τριβῇ ζητοῦντες πολὺν χρόνον ἐπονοῦμεν. Εἰ δὲ φαίνεται θεασαμένοις [g] ὑμῖν ὡς ἐκ τοιούτων ἐξ ἀρχῆς ὑπαρχόντων ἔχειν ἡ μέθοδος ἱκανῶς παρὰ τὰς ἄλλας πραγματείας τὰς ἐκ παραδόσεως ηὐξημένας, λοιπὸν ἂν εἴη πάντων [h] ὑμῶν ἢ τῶν ἠκροαμένων ἔργον τοῖς μὲν παραλελειμμένοις τῆς μεθόδου συγγνώμην τοῖς δ' εὑρημένοις πολλὴν ἔχειν χάριν.

[y] πολιτικοὺς γρ. A. [z] ἁπάσας B, om. D. [a] ἑλόντες D. [b] παραγαγόντων A, προσταγόντων D. [c] τῆς πραγματείας om. D. [d] ἐρωτικοὺς D. [e] τῆς om. D. [f] δυνήσηται B.D. [g] ἡμῖν A.B.D. [h] ἡμῶν A.B.D.

INDEX VERBORUM

QUÆ IN ORGANO EXPLICANTUR,

AUT ALIOQUI NOTATU DIGNA SUNT.

N. B. *Literæ*, C. *Categorias*—I. *Tractatum de Interpretatione*—A. a. *Analytica Priora*—A. b. *Analytica Posteriora*—T. *Topica*—S. *Tractatum de Sophisticis Elenchis, designant. Numerus Romanus librum ; Arabicus prior caput, alter sectionem indicat.*

E.

INDEX RERUM

QUÆ IN ORGANO VISÆ SUNT MEMORABILIORES.

ARISTOTELIS

OPERA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

INDICES SYLBURGIANI.

TOMUS II.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

ARISTOTELIS

NATURALIS AUSCULTATIONIS LIBRI VIII

DE CŒLO LIBRI IV

DE GENERATIONE ET CORRUPTIONE LIBRI II

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

E. Parisiensis Regius 1853.
F. Laurentianus 87 7.
H. Vaticanus 1027.
I. Vaticanus 241.
L. Vaticanus 253.
M. Urbinas 37.
k. Vaticanus 499.

ΦΥΣΙΚΗΣ [a]ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ Α.

1 ΕΠΕΙΔΗ τὸ εἰδέναι καὶ τὸ ἐπίστασθαι συμβαίνει περὶ
πάσας τὰς μεθόδους, ὧν εἰσὶν ἀρχαὶ ἢ αἴτια ἢ στοιχεῖα, ἐκ
τοῦ ταῦτα γνωρίζειν (τότε γὰρ οἰόμεθα γινώσκειν ἕκαστον,
ὅταν τὰ αἴτια γνωρίσωμεν τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς
πρώτας καὶ μέχρι τῶν στοιχείων), δῆλον ὅτι καὶ τῆς περὶ
φύσεως ἐπιστήμης πειρατέον [b]διορίσασθαι πρῶτον τὰ περὶ
τὰς ἀρχάς. Πέφυκε δὲ ἐκ τῶν γνωριμωτέρων ἡμῖν [c]ἡ ὁδὸς
καὶ σαφεστέρων ἐπὶ τὰ σαφέστερα τῇ φύσει καὶ γνωριμώ-
τερα· οὐ γὰρ [d]ταὐτὰ ἡμῖν τε γνώριμα καὶ ἁπλῶς. Διόπερ 2
ἀνάγκη [e]τὸν τρόπον τοῦτον προάγειν ἐκ τῶν ἀσαφεστέρων
[f]μὲν [g]τῇ φύσει ἡμῖν δὲ σαφεστέρων ἐπὶ τὰ σαφέστερα [h]τῇ
φύσει καὶ γνωριμώτερα. Ἔστι δ' ἡμῖν [i]πρῶτον δῆλα καὶ
σαφῆ τὰ [k]συγκεχυμένα μᾶλλον· ὕστερον δ' ἐκ τούτων [l]γί-
νεται γνώριμα τὰ στοιχεῖα καὶ αἱ ἀρχαὶ διαιροῦσι ταῦτα.
Διὸ ἐκ τῶν καθόλου [m]ἐπὶ τὰ καθ' ἕκαστα δεῖ προϊέναι. Τὸ
γὰρ ὅλον κατὰ τὴν αἴσθησιν γνωριμώτερον, τὸ δὲ καθόλου
ὅλον τί ἐστιν· πολλὰ γὰρ περιλαμβάνει [n]ὡς μέρη τὸ καθό-
λου. Πέπονθε δὲ ταὐτὸ τοῦτο τρόπον τινὰ καὶ τὰ ὀνόματα 3
πρὸς τὸν λόγον· ὅλον γάρ τι καὶ [o]ἀδιορίστως σημαίνει,
οἷον ὁ κύκλος· ὁ δὲ ὁρισμὸς αὐτοῦ διαιρεῖ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα.
Καὶ τὰ παιδία [p]τὸ [q]μὲν πρῶτον [r]προσαγορεύει πάντας
τοὺς ἄνδρας πατέρας καὶ μητέρας τὰς γυναῖκας, ὕστερον [s]δὲ
διορίζει τούτων ἑκάτερον.

Codices E.F.I. [a] Tit. ἀκροάσεως] ἀκροάσεως ἢ περὶ ἀρχῶν F. om. titulum I. [b] πρῶτον διορίσασθαι F. [c] ἡ om. I. [d] τὰ αὐτὰ F. [e] τοῦτον τὸν τρόπον F. [f] μὲν om. F.I. [g] τῇ om. I. [h] τῇ φύσει om. pr. E. [i] πρῶτον] τὸ πρῶτον F.I. [k] συγκρίμενα F. [l] γίνεται post γνώριμα I, om. F. [m] ἐπὶ] εἰς E. [n] ὡς] ὥσπερ E. [o] ἀδιόριστον I. et corr. E. [p] τὸ] δὲ τὸ I. [q] μὲν om. F. [r] ὑπολαμβάνει I, ὑπολαμβάνει προσαγορεύει πατέρας E. [s] δὲ om. F.

2 Ἀνάγκη δ’ ἤτοι μίαν εἶναι τὴν ἀρχὴν ἢ πλείους, καὶ εἰ
μίαν, ἤτοι ἀκίνητον, [t] ὥς [v] φησι Παρμενίδης καὶ Μέλισσος, ἢ
κινουμένην, ὥσπερ οἱ φυσικοί, οἱ μὲν ἀέρα φάσκοντες εἶναι οἱ
δ’ ὕδωρ τὴν πρώτην ἀρχήν· εἰ δὲ πλείους, ἢ πεπερασμένας ἢ
ἀπείρους, καὶ εἰ πεπερασμένας πλείους δὲ μιᾶς, ἢ δύο ἢ τρεῖς
ἢ τέτταρας ἢ ἄλλον τινὰ ἀριθμόν, καὶ εἰ ἀπείρους, ἢ οὕτως
ὥσπερ Δημόκριτος, τὸ γένος ἕν, σχήματι [w] δὲ ἢ εἴδει διαφε-
2 ρούσας, ἢ [x] καὶ ἐναντίας. Ὁμοίως δὲ ζητοῦσι καὶ οἱ τὰ ὄντα
ζητοῦντες πόσα· ἐξ ὧν γὰρ τὰ ὄντα ἐστί, [y] πρῶτον ζητοῦσι
ταῦτα πότερον ἓν ἢ πολλά, καὶ εἰ πολλά, πεπερασμένα ἢ
ἄπειρα, ὥστε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ στοιχεῖον ζητοῦσι πότερον
ἓν ἢ πολλά. Τὸ μὲν οὖν εἰ ἓν καὶ ἀκίνητον τὸ [z] ὂν σκοπεῖν
οὐ περὶ φύσεώς ἐστι σκοπεῖν· ὥσπερ γὰρ καὶ τῷ γεωμέτρῃ
οὐκέτι λόγος [a] ἐστὶ πρὸς τὸν ἀνελόντα τὰς ἀρχάς, ἀλλ’ ἤτοι
ἑτέρας ἐπιστήμης ἢ πασῶν κοινῆς, οὕτως οὐδὲ [b] τῷ περὶ ἀρ-
χῶν· οὐ γὰρ ἔτι ἀρχή ἐστιν, εἰ ἓν μόνον καὶ οὕτως ἕν ἐστιν.
3 Ἡ γὰρ ἀρχὴ τινὸς ἢ τινῶν. Ὅμοιον δὴ τὸ σκοπεῖν [c] εἰ οὕ-
τως ἓν καὶ πρὸς ἄλλην θέσιν ὁποιανοῦν διαλέγεσθαι τῶν
λόγου ἕνεκα λεγομένων, οἷον τὴν Ἡρακλείτειον, ἢ εἴ τις
φαίη ἄνθρωπον ἕνα τὸ ὂν εἶναι, ἢ λύειν λόγον ἐριστικόν
[[d] ὅπερ ἀμφότεροι μὲν ἔχουσιν οἱ λόγοι, καὶ ὁ Μελίσσου
καὶ ὁ Παρμενίδου· καὶ γὰρ ψευδῆ λαμβάνουσι καὶ ἀσυλλό-
γιστοί εἰσιν· [e] μᾶλλον δ’ ὁ Μελίσσου φορτικὸς καὶ οὐκ ἔχων
ἀπορίαν, ἀλλ’ ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος τὰ ἄλλα συμβαίνει·
4 τοῦτο δὲ οὐδὲν χαλεπόν]. Ἡμῖν δ’ ὑποκείσθω τὰ φύσει ἢ
πάντα ἢ ἔνια κινούμενα εἶναι· δῆλον δ’ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς.
Ἅμα δ’ οὐδὲ λύειν ἅπαντα προσήκει, ἀλλ’ ἢ ὅσα ἐκ τῶν ἀρ-
χῶν τις ἐπιδεικνὺς ψεύδεται, ὅσα δὲ μή, οὔ, οἷον τὸν [f] τετρα-
γωνισμὸν τὸν μὲν διὰ τῶν τμημάτων γεωμετρικοῦ διαλῦσαι,
5 τὸν δ’ Ἀντιφῶντος οὐ γεωμετρικοῦ. [g] Οὐ μὴν ἀλλ’ ἐπειδὴ

[t] ὥσπερ F.I. [v] φασὶ I. [w] δὲ om. F. [x] καὶ om. I. [y] ζητοῦσι πρῶτον F.I. [z] ὂν] ἓν I. [a] ἔσται I. [b] τῶν I. [c] εἰ ἔστιν οὕτως F. [d] ὅπερ—χαλεπόν] hæc delenda esse censeo collato c. 3, 1. [e] μάλιστα I. [f] τετραγωνισμὸν τοῦ κύκλου τὸν μὲν τῶν τμ. γεωμέτρου I. [g] οὐ μὴν om. pr. E.

περὶ φύσεως μὲν οὔ, φυσικὰς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν
[h] αὐτοῖς, ἴσως [i] ἔχει καλῶς ἐπὶ μικρὸν διαλεχθῆναι περὶ αὐ-
τῶν· ἔχει γὰρ φιλοσοφίαν ἡ σκέψις. ʼΑρχὴ δὲ οἰκειοτάτη
πασῶν, [k] ἐπειδὴ πολλαχῶς λέγεται τὸ ὄν, [l] ἰδεῖν πῶς λέ-
γουσιν οἱ λέγοντες [m] εἶναι ἓν τὰ πάντα, [n] πότερον οὐσίαν
[o] τὰ πάντα ἢ ποσὰ ἢ ποιά, καὶ πάλιν πότερον οὐσίαν μίαν
[p] τὰ πάντα, οἷον ἄνθρωπον ἕνα ἢ ἵππον ἕνα ἢ ψυχὴν μίαν, ἢ
ποιὸν ἓν [q] δὲ τοῦτο, οἷον λευκὸν ἢ θερμὸν ἢ [r] τῶν ἄλλων τι
τῶν τοιούτων. Ταῦτα γὰρ πάντα διαφέρει τε πολὺ καὶ ἀδύ- 6
νατα λέγειν. Εἰ μὲν γὰρ ἔσται καὶ οὐσία καὶ [s] ποσὸν καὶ
ποιόν, καὶ ταῦτα εἴτ' ἀπολελυμένα ἀπ' ἀλλήλων εἴτε μή,
πολλὰ τὰ ὄντα. Εἰ δὲ [t] πάντα ποιὸν ἢ ποσόν, εἴτ' οὔσης
οὐσίας εἴτε μὴ οὔσης, ἄτοπον, εἰ δεῖ ἄτοπον λέγειν τὸ ἀδύ-
νατον. [v] Οὐθὲν γὰρ τῶν ἄλλων χωριστόν ἐστι παρὰ τὴν
οὐσίαν· πάντα γὰρ καθ' ὑποκειμένου [w] τῆς οὐσίας λέγεται.
[x] Μέλισσος δὲ τὸ ὂν ἄπειρόν [y] φησιν εἶναι. Ποσὸν ἄρα τι 7
τὸ ὄν· τὸ γὰρ ἄπειρον ἐν τῷ ποσῷ, οὐσίαν δὲ ἄπειρον [z] εἶναι
ἢ ποιότητα ἢ πάθος οὐκ ἐνδέχεται εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός,
εἰ ἅμα καὶ ποσὰ ἄττα εἶεν· ὁ [a] γὰρ τοῦ ἀπείρου λόγος τῷ
ποσῷ προσχρῆται, ἀλλ' οὐκ οὐσίᾳ οὐδὲ τῷ ποιῷ. Εἰ μὲν
τοίνυν καὶ οὐσία ἐστὶ καὶ ποσόν, δύο καὶ οὐχ ἓν τὸ ὄν· εἰ δ'
οὐσία μόνον, οὐκ [b] ἄπειρον, οὐδὲ μέγεθος ἕξει οὐδέν· ποσὸν
γάρ τι ἔσται. Ἔτι ἐπεὶ καὶ [c] αὐτὸ τὸ ἓν πολλαχῶς λέγε- 8
ται ὥσπερ καὶ τὸ ὄν, σκεπτέον τίνα τρόπον λέγουσιν [d] εἶναι
ἓν τὸ πᾶν. Λέγεται δ' [e] ἓν ἢ τὸ συνεχὲς ἢ τὸ ἀδιαίρετον ἢ
ὧν ὁ λόγος ὁ αὐτὸς καὶ εἷς ὁ τοῦ τί [f] ἦν εἶναι, ὥσπερ μέθυ
καὶ οἶνος. Εἰ μὲν [g] τοίνυν συνεχές, πολλὰ τὸ [h] ἕν· εἰς [i] ἄπει-
ρον γὰρ διαιρετὸν τὸ συνεχές. Ἔχει δ' ἀπορίαν περὶ τοῦ 9

[h] αὐτοὺς I. [i] ἔχειν I. [k] ἐπεὶ E. [l] ἰδεῖν om. F.I. [m] εἶναι om. F. [n] πότερον] πότερον ὡς F. et corr. I. [o] τὰ πάντα] ἅπαντα E. [p] τὰ] δὲ τὰ I, δὲ E. [q] δὲ] καὶ F. [r] τῶν ἄλλων] ἄλλο F. [s] ποιὸν καὶ ποσὸν E. [t] ἅπαντα F.I. [v] οὐδὲν F.I, qui raro aliter. [w] λέγεται τῆς οὐσίας F.I. [x] ὁ μελισσος I. [y] εἶναι φησίν E. [z] εἶναι post πάθος I. [a] γὰρ] δὲ F.I. [b] ἄπειρον τὸ ὂν οὐδὲ I. [c] τὸ αὐτὸ F. [d] ἓν εἶναι F.I. [e] ἓν om. I. [f] ἦν om. pr. E. [g] τοίνυν] οὖν F. [h] ὄν F. et corr. E. [i] ἄπειρα E.

μέρους καὶ [k] *τοῦ ὅλου, ἴσως δὲ οὐ πρὸς τὸν λόγον ἀλλ' αὐτὴν καθ' αὑτήν, πότερον ἓν ἢ πλείω τὸ μέρος καὶ τὸ ὅλον, καὶ πῶς ἓν ἢ πλείω, καὶ εἰ πλείω, πῶς πλείω, καὶ περὶ τῶν μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν· καὶ εἰ τῷ ὅλῳ ἓν ἑκάτερον ὡς ἀδιαίρετον, ὅτι καὶ αὐτὰ αὑτοῖς. Ἀλλὰ μὴν εἰ ὡς ἀδιαίρετον,* [l] *οὐθὲν ἔσται ποσὸν* [m] *οὐδὲ ποιόν, οὐδὲ δὴ ἄπειρον τὸ ὄν, ὥσπερ Μέλισσός φησιν, οὐδὲ πεπερασμένον, ὥσπερ Παρμενίδης· τὸ*
10 *γὰρ πέρας* [n] *ἀδιαίρετον, οὐ τὸ πεπερασμένον. Ἀλλὰ μὴν εἰ τῷ λόγῳ ἓν* [o] *τὰ ὄντα πάντα ὡς λώπιον καὶ ἱμάτιον, τὸν Ἡρακλείτου λόγον συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς·* [p] *ταὐτὸν γὰρ ἔσται ἀγαθῷ καὶ κακῷ* [q] *εἶναι καὶ* [r] *μὴ ἀγαθῷ καὶ ἀγαθῷ, ὥστε* [s] *ταὐτὸν* [t] *ἔσται ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἀγαθὸν καὶ ἄνθρωπος καὶ ἵππος, καὶ οὐ περὶ τοῦ ἓν εἶναι τὰ ὄντα ὁ λόγος ἔσται* [v] *αὐτοῖς ἀλλὰ περὶ τοῦ μηδέν, καὶ τὸ τοιῳδὶ εἶναι* [w] *καὶ*
11 *τοσῳδὶ ταὐτόν. Ἐθορυβοῦντο δὲ καὶ οἱ* [x] *ὕστεροι τῶν ἀρχαίων ὅπως μὴ ἅμα γένηται αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ἓν καὶ πολλά. Διὸ οἱ μὲν τὸ ἔστιν ἀφεῖλον,* [y] *ὥσπερ Λυκόφρων, οἱ δὲ τὴν λέξιν μετερρύθμιζον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐ λευκός ἐστιν ἀλλὰ* [z] *λελεύκωται, οὐδὲ βαδίζων ἐστὶν ἀλλὰ βαδίζει, ἵνα μή* [a] *ποτε τὸ ἔστι προσάπτοντες πολλὰ εἶναι ποιῶσι* [b] *τὸ ἕν, ὡς μονα-*
12 *χῶς λεγομένου τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ὄντος. Πολλὰ δὲ τὰ ὄντα ἢ λόγῳ (οἷον ἄλλο τὸ λευκῷ εἶναι καὶ μουσικῷ,* [c] *τῷ δ' αὐτῷ ἄμφω· πολλὰ ἄρα τὸ ἕν) ἢ διαιρέσει, ὥσπερ τὸ ὅλον καὶ τὰ μέρη. Ἐνταῦθα δὲ ἤδη ἠπόρουν, καὶ ὡμολόγουν τὸ ἓν πολλὰ εἶναι, ὥσπερ οὐκ ἐνδεχόμενον* [d] *ταὐτὸν ἕν τε καὶ πολλὰ εἶναι, μὴ* [e] *τἀντικείμενα δέ· ἔστι γὰρ τὸ* [f] *ἓν καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ.*

3 *Τόν τε δὴ τρόπον τοῦτον ἐπιοῦσιν ἀδύνατον φαίνεται τὰ*

[k] *τοῦ* post *καὶ* om. E.F. [l] *οὐδέν ἐστι* F. [m] *οὐδὲν* F. [n] *ἀδιαίρετον πέρας* I. [o] *πάντα τὰ ὄντα* I. [p] *ταυτὸ* I. [q] *εἶναι* post *μὴ ἀγαθῷ* F. [r] *μὴ ἀγαθῷ καὶ ἀγαθῷ*] *ἀγαθῷ καὶ μὴ ἀγαθῶι εἶναι* E. [s] *τὸ αὐτὸ* F.I. [t] *ἔσται*] *ἔσται καὶ* I. [v] *αὐτοῖς* om. F.I. [w] *καὶ τὸ τοσωδὶ* I. [x] *ὕστεροι—αὐτοῖς*] *ὕστερον, καθάπερ οἱ ἀρχαῖοι, μή ποτε συμβαίνῃ* (*συμβαίνει* I.) *αὐτοῖς ἅμα* F.I. [y] *ὡς ὁ λυκόφρων* F. [z] *λελεύκωται*] *λελευκωμένος* E.F.I. [a] *ποτε* om. F.I. [b] *τὸ ἓν* om. pr. E. [c] *τὸ δὲ αὐτὸ* E. [d] *τὸ αὐτὸ ἓν καὶ* F.I. [e] *τὰ ἀντικείμενα* F.I. [f] *ὂν* F.

ὄντα ἓν εἶναι, καὶ ἐξ ὧν ἐπιδεικνύουσι, λύειν οὐ χαλεπόν.
Ἀμφότεροι γὰρ ἐριστικῶς συλλογίζονται, καὶ Μέλισσος
καὶ Παρμενίδης· καὶ γὰρ ψευδῆ λαμβάνουσι καὶ ἀσυλλόγι-
στοί εἰσιν [g] αὐτῶν οἱ λόγοι· μᾶλλον δ' ὁ Μελίσσου φορτικὸς
καὶ οὐκ ἔχων ἀπορίαν, ἀλλ' ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος τἆλλα συμ-
βαίνει· τοῦτο δ' οὐθὲν χαλεπόν. Ὅτι μὲν οὖν παραλογί- 2
ζεται Μέλισσος, δῆλον· οἴεται γὰρ εἰληφέναι, εἰ τὸ γενό-
μενον ἔχει ἀρχὴν ἅπαν, ὅτι καὶ τὸ μὴ γενόμενον οὐκ ἔχει.
Εἶτα καὶ τοῦτο ἄτοπον, τὸ παντὸς [h] οἴεσθαι εἶναι ἀρχὴν
τοῦ πράγματος καὶ μὴ τοῦ χρόνου, καὶ γενέσεως μὴ τῆς
ἁπλῆς ἀλλὰ καὶ ἀλλοιώσεως, ὥσπερ οὐκ [i] ἀθρόας γινομένης
μεταβολῆς. [k] Ἔπειτα διὰ τί ἀκίνητον, εἰ ἕν; Ὥσπερ γὰρ 3
καὶ τὸ μέρος ἓν ὄν, τοδὶ τὸ ὕδωρ, κινεῖται ἐν ἑαυτῷ, διὰ τί
[l] οὐ καὶ πᾶν; Ἔπειτα ἀλλοίωσις διὰ τί οὐκ ἂν εἴη; Ἀλλὰ μὴν
οὐδὲ τῷ εἴδει οἷόν τε ἓν εἶναι, πλὴν τῷ ἐξ οὗ. Οὕτως δὲ ἓν
καὶ τῶν φυσικῶν τινὲς λέγουσιν, ἐκείνως δ' οὔ· ἄνθρωπος γὰρ
ἵππου ἕτερον [m] τῷ εἴδει καὶ τἀναντία ἀλλήλων. Καὶ πρὸς 4
Παρμενίδην δὲ ὁ αὐτὸς τρόπος τῶν λόγων, καὶ εἴ τινες ἄλλοι
[n] εἰσὶν ἴδιοι· καὶ ἡ λύσις [o] τῇ μὲν ὅτι ψευδὴς [o] τῇ δὲ ὅτι οὐ
συμπεραίνεται, ψευδὴς μὲν [p] ᾗ ἁπλῶς λαμβάνει τὸ ὂν λέγε-
σθαι, λεγομένου πολλαχῶς, [q] ἀσυμπέραντος δὲ ὅτι, εἰ μόνα
τὰ λευκὰ ληφθείη, σημαίνοντος ἓν τοῦ λευκοῦ, οὐθὲν ἧττον
πολλὰ τὰ λευκὰ καὶ οὐχ ἕν· οὔτε [r] γὰρ τῇ συνεχείᾳ ἓν ἔσται
τὸ λευκὸν οὔτε τῷ λόγῳ. [s] Ἄλλο γὰρ ἔσται [t] τὸ εἶναι
λευκῷ καὶ τὸ δεδεγμένῳ, καὶ οὐκ ἔσται παρὰ τὸ λευκὸν οὐθὲν
χωριστόν· οὐ γὰρ ᾗ χωριστόν, ἀλλὰ [v] τῷ εἶναι ἕτερον [w] τὸ
λευκὸν καὶ ᾧ ὑπάρχει. Ἀλλὰ τοῦτο Παρμενίδης οὔπω [x] ἑώρα.
Ἀνάγκη δὴ [y] λαβεῖν μὴ μόνον ἓν σημαίνειν τὸ ὄν, καθ' οὗ ἂν 5
κατηγορηθῇ, ἀλλὰ καὶ ὅπερ ὂν καὶ ὅπερ ἕν· τὸ γὰρ συμβε-

[g] αὐτῶν οἱ λόγοι om. F.I. [h] οἴεσθαι om. F. [i] ἀθρόως γενομένης I. [k] ἔπειτα καὶ διὰ F.I. [l] οὐχὶ καὶ I. [m] τῷ om. pr. E. [n] ἴδιοί εἰσι F.I. [o] τῇ—τῇ] πῇ—πῇ I. [p] ᾗ] ᾗ καὶ F. [q] ἀσυμπέραστος F. [r] γὰρ om. pr. E. [s] ἄλλο—δεδεγμένω om. pr. E. [t] τῶ F.I. [v] τὸ F. [w] τῶ λευκῶ F. [x] συνεώρα F.I. [y] λαβεῖν τοῖς λέγουσιν ἓν τὸ ὂν εἶναι μὴ I.

βηκὸς καθ' ὑποκειμένου τινὸς λέγεται. Ὥστε ᾧ συμβέβηκε
τὸ ὄν, οὐκ ἔσται· ἕτερον γὰρ τοῦ ὄντος· ἔσται τι ἄρα οὐκ
ὄν· [z] οὐ δὴ [a] ἔσται ἄλλῳ ὑπάρχον τὸ ὅπερ ὄν. Οὐ γὰρ
ἔσται ὄν τι [b] αὐτῷ εἶναι, εἰ μὴ πολλὰ τὸ ὂν [c] σημαίνει οὕτως
ὥστε εἶναί τι ἕκαστον. Ἀλλ' ὑπόκειται τὸ ὂν σημαίνειν ἕν.
6 Εἰ οὖν τὸ ὅπερ ὂν μηδενὶ συμβέβηκεν ἀλλ' ἐκείνῳ, τί μᾶλλον
τὸ ὅπερ ὂν σημαίνει τὸ ὂν ἢ μὴ ὄν; Εἰ γὰρ ἔσται τὸ ὅπερ
ὂν [d] ταὐτὸ καὶ λευκόν, τὸ λευκῷ δ' εἶναι μή ἐστιν ὅπερ ὄν·
οὐδὲ [e] γὰρ συμβεβηκέναι αὐτῷ οἷόν τε τὸ [f] ὄν· [g] οὐθὲν [h] γὰρ
ὂν ὃ οὐχ ὅπερ ὄν. Οὐκ ἄρα ὂν τὸ λευκόν· οὐχ οὕτω δὲ ὥσπερ
[i] τι μὴ ὄν, ἀλλ' ὅλως μὴ ὄν. [k] Τὸ ἄρα ὅπερ ὂν οὐκ ὄν· ἀλη-
θὲς γὰρ εἰπεῖν [l] ὅτι λευκόν, τοῦτο δὲ οὐκ ὂν ἐσήμαινεν· ὥστ'
[m] εἰ καὶ τὸ λευκὸν [n] σημαίνει ὅπερ ὄν, πλείω ἄρα σημαίνει τὸ
7 ὄν. Οὐ τοίνυν [o] οὐδὲ μέγεθος ἕξει τὸ ὄν, εἴπερ ὅπερ ὂν [p] τὸ
ὄν· ἑκατέρῳ γὰρ ἕτερον τὸ εἶναι τῶν μορίων. Ὅτι δὲ διαι-
ρεῖται τὸ ὅπερ ὂν εἰς ὅπερ ὄν τι ἄλλο, καὶ τῷ λόγῳ φανε-
ρόν, οἷον ὁ ἄνθρωπος εἰ ἔστιν ὅπερ ὄν [q] τι, ἀνάγκη καὶ τὸ
ζῷον ὅπερ ὄν τι εἶναι καὶ τὸ δίπουν. Εἰ γὰρ μὴ ὅπερ [r] ὄν
8 τι, συμβεβηκότα ἔσται. Ἢ οὖν τῷ ἀνθρώπῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ
ὑποκειμένῳ. Ἀλλ' ἀδύνατον· συμβεβηκός τε [s] γὰρ λέγεται
τοῦτο, ἢ ὃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἢ οὗ [t] ἐν τῷ
λόγῳ ὑπάρχει [v] τὸ ᾧ συμβέβηκεν, [w] ἢ ἐν ᾧ ὁ λόγος ὑπάρχει
ᾧ συμβέβηκεν, οἷον τὸ μὲν καθῆσθαι ὡς χωριζόμενον, ἐν δὲ
τῷ σιμῷ [x] ὑπάρχει ὁ λόγος ὁ τῆς ῥινὸς ᾗ φαμὲν συμβεβη-
9 κέναι τὸ σιμόν. Ἔτι ὅσα ἐν τῷ ὁριστικῷ λόγῳ ἔνεστιν ἢ
ἐξ ὧν ἐστίν, ἐν τῷ λόγῳ τῷ τούτων οὐκ ἐνυπάρχει ὁ λόγος
ὁ τοῦ ὅλου, οἷον ἐν τῷ δίποδι ὁ τοῦ ἀνθρώπου ἢ ἐν τῷ λευκῷ
ὁ τοῦ λευκοῦ ἀνθρώπου. Εἰ τοίνυν ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν

[z] οὐ δὴ—σημαίνειν ἓν post μὴ ὂν E. [a] ἔσται τι ἄλλω F. [b] αὐτὸ I. [c] σημαίνοι ὥστε καὶ τὸ ὅπερ ὂν καὶ τὸ τούτω συμβεβηκὸς οὕτως E. [d] τὸ αὐτὸ F.I. [e] γὰρ] γὰρ οὐδὲ F.I. [f] ὂν om. pr. E. [g] οὐδὲν I, οὐδὲ F. [h] γὰρ om. pr. E. [i] μὴ ὄν τι E. [k] τὸ ἄρα] ἔσται ἄρα τὸ I. [l] ὅτι] ὅτι τὸ ὂν I. [m] εἰ om. pr. E. [n] ἐσήμαινεν I. [o] οὐδὲ τὸ μέγεθος F. [p] τὸ ὂν post ὂν om. E. [q] τι prius om. E. [r] ὄντα F. [s] γὰρ ἔσται καὶ λέγεται I. [t] ὑπάρχει ἐν τῷ λόγῳ F.I. [v] τὸ] τοῦτο I. [w] ἢ ἐν—συμβέβηκεν om. F.I. [x] ἐνυπάρχει E.

τρόπον καὶ τῷ ἀνθρώπῳ συμβέβηκε τὸ δίπουν, ἀνάγκη χωρι-
στὸν εἶναι αὐτό, ὥστε ἐνδέχοιτο ἂν μὴ δίπουν εἶναι τὸν ἄν-
θρωπον, ἢ ἐν τῷ λόγῳ τῷ τοῦ δίποδος ἐνέσται ὁ τοῦ ἀνθρώ-
που λόγος. Ἀλλ' ἀδύνατον· ἐκεῖνο γὰρ ἐν τῷ ἐκείνου λόγῳ
ἔνεστιν. Εἰ δ' ἄλλῳ συμβέβηκε τὸ δίπουν καὶ τὸ ζῷον, καὶ 10
μή ἐστιν ἑκάτερον ὅπερ [y] ὄν τι, καὶ [z] ὁ ἄνθρωπος ἂν εἴη τῶν
συμβεβηκότων ἑτέρῳ. Ἀλλὰ τὸ ὅπερ [a] ὂν [b] τι ἔστω [c] μηδενὶ
συμβεβηκός, καὶ καθ' οὗ ἄμφω, [d] καὶ ἑκάτερον καὶ τὸ ἐκ τού-
των λεγέσθω· ἐξ ἀδιαιρέτων ἄρα τὸ πᾶν. Ἔνιοι δ' ἐνέδοσαν
τοῖς λόγοις ἀμφοτέροις, τῷ μὲν ὅτι πάντα ἕν, εἰ τὸ ὂν ἓν
σημαίνει, ὅτι ἔστι τὸ μὴ ὄν, τῷ δὲ [e] ἐκ τῆς διχοτομίας, ἄτομα
ποιήσαντες μεγέθη. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀληθές, ὡς εἰ 11
ἓν σημαίνει τὸ ὂν καὶ μὴ οἷόν τε ἅμα τὴν ἀντίφασιν, [f] οὐκ
ἔσται οὐθὲν μὴ ὄν· οὐθὲν γὰρ κωλύει μὴ ἁπλῶς [g] εἶναι ἀλλὰ
μὴ ὄν τι [h] εἶναι τὸ μὴ ὄν. Τὸ δὲ δὴ φάναι παρ' αὐτὸ τὸ ὄν,
ὡς εἰ μή τι ἔσται ἄλλο, ἓν πάντα ἔσεσθαι, ἄτοπον. Τίς
γὰρ [i] μανθάνει αὐτὸ τὸ ὂν εἰ μὴ τὸ ὅπερ ὄν τι εἶναι; Εἰ δὲ
τοῦτο, οὐδὲν [k] ὅμως κωλύει πολλὰ εἶναι [l] τὰ ὄντα, ὥσπερ εἴ-
ρηται. Ὅτι μὲν οὖν οὕτως ἓν εἶναι τὸ ὂν ἀδύνατον, δῆλον.

Ὡς δ' οἱ φυσικοὶ λέγουσι, δύο τρόποι εἰσίν. Οἱ μὲν γὰρ 4
ἓν ποιήσαντες τὸ ὂν σῶμα τὸ ὑποκείμενον, ἢ τῶν τριῶν τι ἢ
ἄλλο, ὅ ἐστι πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον,
τἆλλα γεννῶσι πυκνότητι καὶ μανότητι πολλὰ ποιοῦντες.
Ταῦτα δ' ἐστὶν ἐναντία, καθόλου δ' ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις,
ὥσπερ τὸ μέγα φησὶ Πλάτων καὶ τὸ μικρόν, πλὴν ὅτι ὁ
μὲν ταῦτα ποιεῖ ὕλην τὸ δὲ ἓν τὸ εἶδος, οἱ δὲ τὸ μὲν ἓν τὸ
ὑποκείμενον ὕλην, τὰ δ' ἐναντία διαφορὰς καὶ εἴδη. Οἱ δ' 2
ἐκ τοῦ ἑνὸς ἐνούσας τὰς ἐναντιότητας ἐκκρίνεσθαι, ὥσπερ
Ἀναξίμανδρός φησι καὶ ὅσοι δ' ἓν καὶ πολλά φασιν [m] εἶναι,
ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας· ἐκ τοῦ [n] μίγματος

[y] ὂν om. E. [z] ὁ om. F. [a] ὂν om. F. et rc. E. [b] τι om. I. et pr. E. [c] συμβεβηκὸς μηδενὶ F. [d] καὶ ἑκάτερον om. E. [e] ἐκ om. F.I. [f] οὐκ] εἶναι οὐκ F. [g] εἶναι] μὴ εἶναι F. [h] εἶναι om. pr. E. [i] μανθάνοι E. [k] ὅμως] οὕτως I. [l] τὰ ὅταν εἶναι F.I. [m] εἶναι τὰ ὄντα ὥσπερ E. [n] μιμάγματος E.

γὰρ [o] καὶ οὗτοι ἐκκρίνουσι [p] τἆλλα. Διαφέρουσι δ' ἀλλή-
λων τῷ τὸν μὲν περίοδον ποιεῖν τούτων, τὸν δ' ἅπαξ, καὶ
τὸν μὲν [q] ἄπειρα τά τε ὁμοιομερῆ καὶ τἀναντία, τὸν δὲ τὰ
3 καλούμενα στοιχεῖα μόνον. Ἔοικε δὲ Ἀναξαγόρας ἄπειρα
[r] οὕτως [s] οἰηθῆναι διὰ τὸ [t] ὑπολαμβάνειν τὴν κοινὴν δόξαν τῶν
φυσικῶν εἶναι ἀληθῆ, ὡς οὐ γινομένου οὐδενὸς ἐκ τοῦ μὴ
[v] ὄντος· διὰ τοῦτο γὰρ οὕτω λέγουσιν, ἦν ὁμοῦ [w] τὰ πάντα,
καὶ τὸ γίνεσθαι τοιόνδε καθέστηκεν ἀλλοιοῦσθαι. Οἱ δὲ
4 σύγκρισιν καὶ διάκρισιν. Ἔτι δ' ἐκ τοῦ γίνεσθαι ἐξ ἀλλή-
λων τἀναντία· ἐνυπῆρχεν ἄρα· εἰ γὰρ πᾶν μὲν τὸ γινόμενον
ἀνάγκη γίνεσθαι ἢ ἐξ ὄντων ἢ ἐκ μὴ ὄντων, τούτων δὲ τὸ
μὲν ἐκ μὴ ὄντων γίνεσθαι ἀδύνατον (περὶ γὰρ ταύτης ὁμο-
γνωμονοῦσι τῆς δόξης ἅπαντες οἱ περὶ φύσεως), τὸ λοιπὸν
ἤδη συμβαίνειν ἐξ ἀνάγκης ἐνόμισαν ἐξ ὄντων μὲν καὶ ἐνυ-
παρχόντων γίνεσθαι, διὰ [x] μικρότητα δὲ τῶν ὄγκων ἐξ ἀναι-
5 σθήτων ἡμῖν. Διό φασι [y] πᾶν ἐν παντὶ μεμῖχθαι, διότι
πᾶν ἐκ παντὸς ἑώρων γινόμενον· φαίνεσθαι δὲ διαφέροντα
καὶ προσαγορεύεσθαι ἕτερα ἀλλήλων ἐκ τοῦ μάλισθ' [z] ὑπερ-
έχοντος [a] διὰ πλῆθος ἐν τῇ μίξει τῶν ἀπείρων· εἰλικρινῶς
μὲν γὰρ ὅλον λευκὸν ἢ μέλαν ἢ γλυκὺ ἢ σάρκα ἢ ὀστοῦν οὐκ
εἶναι, ὅτου δὲ πλεῖστον [b] ἕκαστον ἔχει, τοῦτο [c] δοκεῖν εἶναι
6 τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. Εἰ δὴ τὸ μὲν ἄπειρον ᾗ ἄπει-
ρον ἄγνωστον, τὸ μὲν [d] κατὰ πλῆθος ἢ κατὰ μέγεθος ἄπει-
ρον ἄγνωστον πόσον τι, τὸ δὲ κατ' εἶδος ἄπειρον ἄγνωστον
ποῖόν τι. Τῶν δ' ἀρχῶν ἀπείρων οὐσῶν καὶ [e] κατὰ πλῆθος
καὶ κατ' εἶδος, ἀδύνατον εἰδέναι τὰ ἐκ τούτων· οὕτω [f] γὰρ
εἰδέναι τὸ σύνθετον ὑπολαμβάνομεν, ὅταν [g] εἰδῶμεν ἐκ τίνων
7 καὶ πόσων ἐστίν. Ἔτι δ' εἰ ἀνάγκη, οὗ τὸ μόριον ἐνδέχε-
ται ὁπηλικονοῦν εἶναι κατὰ μέγεθος, καὶ [h] μικρότητα, καὶ

[o] καὶ οὗτοι om. F. [p] τὰ ἄλλα F.I. [q] ἄπειρα ποιεῖν τά E. [r] οὕτως ἄπειρα F.I. [s] οἰηθῆναι τὰ στοιχεῖα διὰ I. [t] ὑπολαβεῖν F. [v] ὄντος ἀλλ' ἐξ ὄντος διὰ F. [w] τὰ om. pr. E. [x] δὲ σμικρότητα F.I. [y] πᾶν om. pr. E. [z] ὑπάρχοντος E. [a] διὰ τὸ πλῆθος F.I. [b] ἕκαστον om. E. [c] δοκεῖ I. [d] κατὰ τὸ πλῆθος ἢ μέγεθος F.I. [e] κατὰ τὸ πλῆθος E. [f] γὰρ ἅπαν εἰδέναι E. [g] ἴδωμεν E. [h] σμικρότητα F.I.

αὐτὸ ἐνδέχεσθαι (λέγω δὲ τῶν τοιούτων τι μορίων, εἰς ὃ ἐνυ-
πάρχον διαιρεῖται τὸ ὅλον). Εἰ δὲ ἀδύνατον ζῷον ἢ φυτὸν
ὁπηλικονοῦν εἶναι κατὰ μέγεθος καὶ [h] μικρότητα, φανερὸν
ὅτι οὐδὲ τῶν μορίων [i] ὁτιοῦν· ἔσται γὰρ καὶ τὸ ὅλον ὁμοίως.
Σὰρξ δὲ καὶ ὀστοῦν καὶ τὰ τοιαῦτα [k] μόρια ζῴου, καὶ οἱ 8
καρποὶ τῶν φυτῶν. Δῆλον τοίνυν ὅτι ἀδύνατον [l] σάρκα ἢ
ὀστοῦν ἢ ἄλλο τι [m] ὁπηλικονοῦν εἶναι τὸ [n] μέγεθος, ἐπὶ τὸ
μεῖζον ἢ ἐπὶ τὸ ἔλαττον. Ἔτι εἰ [o] πάντα μὲν ἐνυπάρχει 9
τὰ τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις, καὶ μὴ γίνεται ἀλλ' ἐκκρίνεται
ἐνόντα, λέγεται δὲ ἀπὸ τοῦ πλείονος, γίνεται δὲ ἐξ ὁτουοῦν
ὁτιοῦν, οἷον ἐκ σαρκὸς ὕδωρ ἐκκρινόμενον καὶ σὰρξ ἐξ ὕδατος,
ἅπαν δὲ σῶμα πεπερασμένον ἀναιρεῖται ὑπὸ σώματος πεπε-
ρασμένου, φανερὸν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἐν ἑκάστῳ ἕκαστον
ὑπάρχειν. Ἀφαιρεθείσης γὰρ ἐκ τοῦ ὕδατος σαρκός, καὶ 10
πάλιν ἄλλης [p] γινομένης ἐκ τοῦ λοιποῦ ἀποκρίσει, εἰ καὶ ἀεὶ
ἐλάττων [q] ἔσται ἡ ἐκκρινομένη, ἀλλ' ὅμως οὐχ [r] ὑπερβαλεῖ
μέγεθός τι τῇ σμικρότητι. Ὥστ' εἰ μὲν στήσεται ἡ ἔκκρι-
σις, οὐχ ἅπαν ἐν παντὶ ἐνέσται (ἐν γὰρ τῷ λοιπῷ ὕδατι οὐκ
ἐνυπάρξει σάρξ), εἰ δὲ μὴ [s] στήσεται ἀλλ' ἀεὶ ἕξει ἀφαίρε-
σιν, ἐν [t] πεπερασμένῳ μεγέθει ἴσα πεπερασμένα ἐνέσται
ἄπειρα τὸ πλῆθος· τοῦτο δ' ἀδύνατον. Πρὸς δὲ τούτοις, 11
εἰ ἅπαν μὲν σῶμα ἀφαιρεθέντος τινὸς ἔλαττον ἀνάγκη γί-
νεσθαι, τῆς δὲ σαρκὸς ὥρισται τὸ ποσὸν καὶ μεγέθει καὶ
[v] μικρότητι, φανερὸν ὅτι ἐκ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς οὐθὲν
ἐκκριθήσεται σῶμα· ἔσται γὰρ ἔλαττον τῆς ἐλαχίστης.
Ἔτι δ' ἐν τοῖς ἀπείροις σώμασιν ἐνυπάρχοι ἂν ἤδη σὰρξ
ἄπειρος καὶ αἷμα καὶ ἐγκέφαλος, κεχωρισμένα μέντοι ἀπ'
ἀλλήλων, οὐθὲν δ' ἧττον ὄντα, καὶ ἄπειρον ἕκαστον· τοῦτο
δ' ἄλογον. Τὸ δὲ μηδέποτε διακριθήσεσθαι οὐκ εἰδότως 12
[w] μὲν λέγεται, ὀρθῶς δὲ λέγεται· τὰ γὰρ πάθη ἀχώριστα.

[h] σμικρότητα F.I. [i] ὁποιονοῦν F. [k] μόρια τοῦ ζῴου F. [l] σ. ἢ] σ. καὶ F. [m] οὖν ὁπηλίκον E. [n] μέγεθος ἢ ἐπὶ F.I. [o] ἅπαντα F.I. [p] γενομένης E.I. [q] ἔσται om. I. [r] ὑπερβάλλει I. [s] σταθήσεται E. [t] πεπερασμένῳ—ἴσα om. E. [v] σμικρότητι F.I. [w] μὲν λέγει E.

Εἰ οὖν [x] ἐμέμικτο τὰ χρώματα καὶ αἱ ἕξεις, ἐὰν διακριθῶσιν, ἔσται τι λευκὸν [y] ἢ [z] ὑγιεινὸν οὐχ ἕτερόν τι ὂν οὐδὲ καθ' ὑποκειμένου. Ὥστε ἄτοπος τὰ ἀδύνατα ζητῶν ὁ νοῦς, εἴπερ βούλεται [a] μὲν διακρῖναι, τοῦτο δὲ ποιῆσαι [b] ἀδύνατον καὶ κατὰ [c] τὸ ποσὸν καὶ κατὰ τὸ ποιόν, κατὰ μὲν τὸ ποσὸν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐλάχιστον μέγεθος, κατὰ δὲ τὸ ποιὸν ὅτι ἀχώριστα τὰ πάθη. Οὐκ ὀρθῶς δὲ οὐδὲ τὴν γένεσιν λαμβάνει τῶν ὁμοιοειδῶν. Ἔστι [d] μὲν γὰρ ὡς ὁ πηλὸς εἰς πηλοὺς διαιρεῖται, ἔστι δ' ὡς οὔ. Καὶ οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος, ὡς [e] πλίνθοι ἐξ οἰκίας καὶ οἰκία ἐκ πλίνθων, οὕτω δὲ καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ ἐξ ἀλλήλων [f] καὶ εἰσὶ καὶ γίνονται. Βέλτιον [g] δ' ἐλάττω καὶ πεπερασμένα λαβεῖν, ὅπερ ποιεῖ Ἐμπεδοκλῆς.

5 Πάντες δὴ τἀναντία ἀρχὰς ποιοῦσιν οἵ τε λέγοντες ὅτι ἓν τὸ πᾶν καὶ μὴ κινούμενον (καὶ γὰρ Παρμενίδης θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀρχὰς ποιεῖ, ταῦτα δὲ προσαγορεύει πῦρ καὶ γῆν) καὶ οἱ μανὸν καὶ πυκνόν, καὶ Δημόκριτος [h] τὸ [i] στερεὸν καὶ κενόν, ὧν τὸ μὲν ὡς ὂν τὸ δ' ὡς οὐκ ὂν εἶναί φησιν· ἔτι θέσει, σχήματι, τάξει. Ταῦτα δὲ γένη ἐναντίων· [k] θέσεως ἄνω κάτω, πρόσθεν ὄπισθεν, [l] σχήματος [m] γωνία [n] εὐθὺ περιφερές. Ὅτι μὲν οὖν τἀναντία πως πάντες ποιοῦσι τὰς ἀρχάς, δῆλον. Καὶ τοῦτο εὐλόγως· δεῖ γὰρ τὰς ἀρχὰς μήτε ἐξ ἀλλήλων εἶναι μήτε ἐξ ἄλλων, καὶ ἐκ τούτων πάντα· τοῖς δ' ἐναντίοις τοῖς πρώτοις ὑπάρχει ταῦτα, διὰ μὲν τὸ πρῶτα εἶναι μὴ ἐξ ἄλλων, διὰ δὲ τὸ ἐναντία μὴ ἐξ ἀλλήλων. Ἀλλὰ δεῖ τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ λόγου σκέψασθαι πῶς συμβαίνει. [o] Ληπτέον δὴ πρῶτον ὅτι [p] πάντων τῶν ὄντων οὐθὲν οὔτε ποιεῖν πέφυκεν οὔτε πάσχειν τὸ τυχὸν [q] ὑπὸ τοῦ τυχόντος, οὐδὲ γίνεται ὁτιοῦν ἐξ ὁτουοῦν, [r] ἂν μή τις λαμβάνῃ κατὰ

[x] μέμικται F.I. [y] ἢ] καὶ E. [z] ὑγιαῖνον E.I. [a] μὲν αὐτὰ δ. E. [b] ἀδυνατεῖ I. [c] τὸ primum et secundum om. E. [d] μὲν om. F.I. [e] πλίνθος E. [f] καὶ om. F. [g] δ'] τε E. [h] τὸ om. I. [i] στερεὸν corr. E, πλῆρες (γρ. στερεὸν) I. [k] θέσειώς I. [l] σχήματι I. [m] γεγωνιωμένον F.I. [n] τὸ εὐθὺ τὸ π. F. [o] σκεπτέον F, supra posito λη. [p] ἁπάντων F.I. [q] ἀπὸ I. [r] ἐὰν F.I.

συμβεβηκός· πῶς γὰρ ἂν γένοιτο [s] τὸ λευκὸν ἐκ [t] μουσικοῦ, πλὴν εἰ [v] μὴ συμβεβηκὸς εἴη [w] τῷ λευκῷ ἢ τῷ μέλανι τὸ μουσικόν; Ἀλλὰ λευκὸν μὲν γίνεται [x] ἐξ οὐ λευκοῦ, καὶ τούτου οὐκ ἐκ παντὸς ἀλλ' ἐκ μέλανος ἢ τῶν μεταξύ, καὶ μουσικὸν οὐκ ἐκ μουσικοῦ, πλὴν οὐκ ἐκ παντὸς ἀλλ' ἐξ ἀμούσου ἢ εἴ τι αὐτῶν ἐστὶ μεταξύ. Οὐδὲ δὴ φθείρεται εἰς τὸ τυχὸν 4
πρῶτον, οἷον τὸ λευκὸν οὐκ εἰς [y] τὸ μουσικόν, πλὴν [z] εἰ μή ποτε κατὰ συμβεβηκός, ἀλλ' εἰς τὸ [a] μὴ λευκόν, [b] καὶ οὐκ εἰς τὸ τυχὸν ἀλλ' [c] εἰς τὸ μέλαν ἢ τὸ μεταξύ· ὡς [d] δ' αὕτως καὶ τὸ μουσικὸν [e] εἰς τὸ μὴ μουσικόν, καὶ τοῦτο οὐκ εἰς τὸ τυχὸν ἀλλ' εἰς τὸ ἄμουσον ἢ εἴ [f] τι αὐτῶν ἐστὶ μεταξύ. Ὁμοίως δὲ [g] τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, [h] ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ ἁπλᾶ τῶν ὄντων ἀλλὰ σύνθετα κατὰ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον· ἀλλὰ διὰ τὸ μὴ τὰς ἀντικειμένας [k] διαθέσεις ὠνομάσθαι [l] λανθάνειν τοῦτο συμβαίνει. Ἀνάγκη γὰρ πᾶν τὸ ἡρμοσμένον ἐξ 5
ἀναρμόστου γίνεσθαι καὶ τὸ ἀνάρμοστον ἐξ ἡρμοσμένου, καὶ φθείρεσθαι τὸ ἡρμοσμένον εἰς ἀναρμοστίαν, καὶ ταύτην [m] οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀλλὰ τὴν ἀντικειμένην. Διαφέρει οὐθὲν ἐπὶ ἁρμονίας εἰπεῖν ἢ τάξεως ἢ συνθέσεως· φανερὸν γὰρ ὅτι ὁ αὐτὸς [n] λόγος. Ἀλλὰ [o] μὴν καὶ οἰκία καὶ ἀνδριὰς καὶ ὁτιοῦν ἄλλο γίνεται ὁμοίως· ἥ τε γὰρ οἰκία γίνεται ἐκ τοῦ μὴ συγκεῖσθαι ἀλλὰ [p] διῃρῆσθαι [q] ταδὶ ὡδί, καὶ ὁ ἀνδριὰς καὶ τῶν ἐσχηματισμένων τι ἐξ ἀσχημοσύνης· καὶ ἕκαστον τούτων τὰ μὲν τάξις, τὰ δὲ σύνθεσίς τις ἐστίν. Εἰ [r] τοίνυν 6
τοῦτ' ἐστὶν ἀληθές, ἅπαν ἂν γίγνοιτο τὸ γιγνόμενον καὶ φθείροιτο τὸ φθειρόμενον ἢ ἐξ ἐναντίων ἢ [s] εἰς ἐναντία καὶ τὰ τούτων μεταξύ. Τὰ δὲ μεταξὺ ἐκ τῶν ἐναντίων ἐστίν,

[s] τὸ om. F. [t] μουσικῆς F. [v] μὴ κατὰ συμβ. I. [w] τῶι μὴ λευκῶι E. [x] οὐκ ἐκ I. [y] τὸ om. F.I. [z] εἰ μή] εἰκῆ F, εἴ I. [a] μὴ om. F. [b] καὶ] καὶ εἰς μὴ λευκὸν F.I. [c] ἢ εἰς τὸ E. [d] δ' om. F. [e] εἰς τὸ μὴ μουσικὸν om. E. [f] τι om. pr. F. [g] τούτω F. [h] ἐπεὶ] ἔπιτα pr. E. [k] ἀντιθέσεις F. [l] λανθάνει τοῦτο συμβαῖνον F.I. [m] οὐχὶ F.I. [n] λόγος ἐστίν. Ἀλλὰ I. [o] μὴν ὅτι καὶ F. [p] διαιρεῖσθαι F. [q] τάδε I. [r] τοίνυν] δὴ F. [s] εἰς] εἰς τὰ F.

οἷον [t] χρώματα ἐκ λευκοῦ καὶ μέλανος· ὥστε πάντ' ἂν εἴη τὰ φύσει γινόμενα ἢ ἐναντία ἢ ἐξ ἐναντίων. Μέχρι μὲν οὖν [v] τούτου σχεδὸν συνηκολουθήκασι καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι, καθάπερ εἴπομεν πρότερον· πάντες γὰρ τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν καλουμένας ἀρχάς, καί περ ἄνευ λόγου τιθέντες, ὅμως τἀναντία λέγουσιν, ὥσπερ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας
7 ἀναγκασθέντες. Διαφέρουσι δ' ἀλλήλων τῷ τοὺς μὲν πρότερα τοὺς δ' ὕστερα λαμβάνειν, καὶ τοὺς μὲν γνωριμώτερα κατὰ τὸν λόγον τοὺς δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν· οἱ μὲν γὰρ θερμὸν καὶ ψυχρόν, οἱ δ' ὑγρὸν καὶ ξηρόν, ἕτεροι δὲ περιττὸν καὶ ἄρτιον, οἱ δὲ νεῖκος καὶ [w] φιλίαν αἰτίας τίθενται τῆς γενέσεως· ταῦτα [x] δ' ἀλλήλων διαφέρει κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον. Ὥστε ταὐτὰ λέγειν πως καὶ ἕτερα ἀλλήλων, ἕτερα μὲν ὥσπερ [y] καὶ δοκεῖ τοῖς πλείστοις, ταὐτὰ δὲ ᾗ ἀνάλογον· λαμβάνουσι γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας· τὰ μὲν [z] γὰρ περιέχει, τὰ
8 δὲ περιέχεται τῶν ἐναντίων. Ταύτῃ [a] δὲ δὴ ὡσαύτως λέγουσι καὶ ἑτέρως, καὶ χεῖρον καὶ βέλτιον, καὶ οἱ μὲν γνωριμώτερα κατὰ τὸν λόγον, ὥσπερ εἴρηται πρότερον, οἱ δὲ κατὰ τὴν αἴσθησιν· τὸ μὲν γὰρ καθόλου κατὰ τὸν λόγον γνώριμον, τὸ δὲ καθ' ἕκαστον κατὰ τὴν αἴσθησιν· ὁ μὲν γὰρ λόγος τοῦ καθόλου, ἡ δ' αἴσθησις τοῦ κατὰ μέρος, οἷον τὸ [b] μὲν μέγα καὶ τὸ [c] μικρὸν κατὰ [d] τὸν λόγον, τὸ δὲ [e] πυκνὸν καὶ μανὸν κατὰ τὴν αἴσθησιν. Ὅτι μὲν οὖν ἐναντίας δεῖ τὰς ἀρχὰς εἶναι, φανερόν.

6 Ἐχόμενον δ' ἂν εἴη λέγειν πότερον δύο ἢ τρεῖς ἢ πλείους εἰσίν. [f] Μίαν μὲν γὰρ οὐχ οἷόν τε, ὅτι οὐχ ἓν [g] τὸ ἐναντίον, ἀπείρους δ', [h] ὅτι οὐκ ἐπιστητὸν τὸ [i] ὂν ἔσται. Μία τε ἐναντίωσις ἐν παντὶ γένει ἑνί, ἡ δ' οὐσία ἕν τι γένος. Καὶ ὅτι ἐνδέχεται ἐκ πεπερασμένων. Βέλτιον δ' ἐκ πεπερασμέ-

[t] χρῶμα F. [v] τούτου] ἐπὶ τοσοῦτον pr. E. [w] φιλίας I. [x] δ' om. I. [y] καὶ om. F. [z] γὰρ om. F. [a] δὲ] τε E. [b] μὲν om. F.I. [c] σμικρὸν I. [d] τὸν om. pr. E. [e] μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν F.I. [f] μία I. [g] τὰ ἐναντία I. [h] ὅτι οὐκ] ὅτι οὐδὲ F, om. E. [i] ὂν ἔσται corr. I.

νων, [k] ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, ἢ ἐξ ἀπείρων· πάντα γὰρ ἀπο-
διδόναι οἴεται, [l] ὅσα περ Ἀναξαγόρας ἐκ τῶν ἀπείρων. Ἔτι 2
[m] δὲ ἐστὶν [n] ἄλλα ἄλλων πρότερα ἐναντία, καὶ γίνεται ἕτερα
ἐξ [o] ἄλλων, [p] οἷον γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ λευκὸν καὶ μέλαν,
τὰς δ' ἀρχὰς ἀεὶ δεῖ μένειν. Ὅτι μὲν οὖν [q] οὔτε μία οὔτε
ἄπειροι, δῆλον ἐκ τούτων· ἐπεὶ δὲ πεπερασμέναι, τὸ μὴ
ποιεῖν δύο μόνον ἔχει τινὰ λόγον· ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις
πῶς [r] ἢ ἡ πυκνότης τὴν μανότητα ποιεῖν [s] τι πέφυκεν ἢ αὕτη
τὴν πυκνότητα. [t] Ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλη ὁποιαοῦν ἐναντιότης· 3
[v] οὐ γὰρ ἡ φιλία τὸ νεῖκος συνάγει καὶ ποιεῖ τι ἐξ αὐτοῦ,
οὐδὲ τὸ νεῖκος ἐξ ἐκείνης, ἀλλ' ἄμφω ἕτερόν τι τρίτον.
Ἔνιοι δὲ καὶ πλείω λαμβάνουσιν ἐξ ὧν κατασκευάζουσι τὴν
τῶν ὄντων φύσιν. Πρὸς δὲ τούτοις ἔτι κἂν τόδε τις ἀπο-
ρήσειεν, εἰ μή τις ἑτέραν [w] ὑποτίθησι τοῖς ἐναντίοις φύσιν·
οὐθενὸς γὰρ ὁρῶμεν τῶν ὄντων οὐσίαν τἀναντία. Τὴν δ' 4
ἀρχὴν [x] οὐ καθ' ὑποκειμένου δεῖ λέγεσθαί τινος. Ἔσται
γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς· τὸ γὰρ [y] ὑποκείμενον ἀρχή, καὶ πρό-
τερον δοκεῖ τοῦ κατηγορουμένου εἶναι. Ἔτι οὐκ εἶναί φα-
μεν [z] οὐσίαν ἐναντίαν οὐσίᾳ· πῶς οὖν ἐκ μὴ οὐσιῶν οὐσία ἂν
εἴη; Ἢ πῶς ἂν πρότερον μὴ οὐσία οὐσίας εἴη; Διόπερ εἴ τις
τόν [a] τε πρότερον ἀληθῆ νομίσειεν εἶναι λόγον καὶ τοῦτον,
ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει [b] διασώσειν ἀμφοτέρους αὐτούς, ὑποτι-
θέναι τι τρίτον, ὥσπερ φασὶν οἱ μίαν τινὰ φύσιν εἶναι λέ-
γοντες τὸ πᾶν, οἷον ὕδωρ ἢ πῦρ ἢ τὸ μεταξὺ τούτων. Δοκεῖ 5
δὲ τὸ μεταξὺ μᾶλλον· πῦρ γὰρ [c] δὴ καὶ γῆ καὶ ἀὴρ καὶ ὕδωρ
μετ' [d] ἐναντιοτήτων συμπεπλεγμένα ἐστίν. Διὸ [e] καὶ οὐκ
ἀλόγως ποιοῦσιν οἱ τὸ [f] ὑποκείμενον ἕτερον τούτων ποιοῦν-
τες, τῶν δ' ἄλλων οἱ ἀέρα· καὶ γὰρ ὁ ἀὴρ ἥκιστα ἔχει τῶν

[k] ὥσπερ] ὡς ὁ F. [l] ὥσπερ F.I. [m] δὲ om. F. [n] ἄλλα ἀλλήλων πότερα E. [o] ἀλλήλων F.I. [p] οἷον] οἷον τὸ I, οἷον καὶ E. [q] οὐδεμία οὐδὲ I. [r] ἢ om. F.I. [s] τι om. I. [t] ὅμως pr. E. [v] οὔτε E. [w] ὑποθήσεται F. [x] οὐ om. I. [y] ὑποκενον pr. E. [z] οὐσία ἐναντίαν πῶς ἂν οὖν I. [a] τε om. pr. E. [b] διασώζων (ω altero corr.) I. [c] ἤδη E. [d] ἐναντιότητος F. [e] καὶ om. F.I. [f] ὑποκείμενον] περιέχον pr. E.

ἄλλων διαφορὰς αἰσθητάς· ἐχόμενον δὲ τὸ ὕδωρ. ⁴Ἀλλὰ πάντες γε τὸ ἓν τοῦτο τοῖς ἐναντίοις σχηματίζουσιν, [g] οἷον
6 πυκνότητι καὶ μανότητι καὶ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον. Ταῦτα δ' ἐστὶν ὅλως [h] ὑπεροχὴ δηλονότι καὶ ἔλλειψις, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. Καὶ ἔοικε παλαιὰ εἶναι καὶ αὕτη ἡ δόξα, ὅτι τὸ ἓν καὶ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις ἀρχαὶ τῶν ὄντων εἰσί, πλὴν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἀλλ' οἱ μὲν ἀρχαῖοι τὰ δύο μὲν ποιεῖν τὸ δὲ ἓν πάσχειν, τῶν δ' [i] ὕστερόν τινες [k] τοὐναντίον τὸ μὲν
7 ἓν ποιεῖν τὰ δὲ δύο πάσχειν φασὶ μᾶλλον. Τὸ μὲν οὖν τρία [l] φάναι τὰ στοιχεῖα εἶναι ἔκ τε τούτων καὶ ἐκ τοιούτων ἄλλων ἐπισκοποῦσι δόξειεν ἂν ἔχειν τινὰ λόγον, ὥσπερ εἴπομεν, τὸ δὲ πλείω τριῶν οὐκέτι· πρὸς [m] μὲν γὰρ τὸ πάσχειν ἱκανὸν τὸ ἕν, εἰ δὲ τεττάρων ὄντων δύο ἔσονται ἐναντιώσεις, δεήσει χωρὶς ἑκατέρας ὑπάρχειν ἑτέραν τινὰ μεταξὺ φύσιν· εἰ δ' ἐξ ἀλλήλων [n] δύνανται γεννᾶν [o] δύο οὖσαι, περίεργος ἂν ἡ ἑτέρα τῶν ἐναντιώσεων εἴη. ᵛἍμα δὲ καὶ ἀδύνατον πλείους
8 εἶναι ἐναντιώσεις τὰς πρώτας. ʳἩ γὰρ οὐσία ἕν τι γένος ἐστὶ [p] τοῦ ὄντος, ὥστε [q] τῷ πρότερον καὶ ὕστερον διοίσουσιν ἀλλήλων αἱ ἀρχαὶ μόνον, ἀλλ' οὐ τῷ γένει· ἀεὶ γὰρ ἐν ἑνὶ γένει μία ἐναντίωσίς [r] ἐστιν, πᾶσαί [s] τε [t] αἱ ἐναντιώσεις ἀνάγεσθαι δοκοῦσιν εἰς μίαν. ᵛὍτι μὲν οὖν οὔτε [v] ἓν τὸ στοιχεῖον οὔτε πλείω δυοῖν ἢ τριῶν, φανερόν· τούτων δὲ [w] πότερον, καθάπερ εἴπομεν, ἀπορίαν ἔχει πολλήν.

7 ᶠὯδ' οὖν [x] ἡμεῖς [y] λέγομεν πρῶτον περὶ πάσης γενέσεως ἐπελθόντες· ἔστι γὰρ κατὰ φύσιν τὰ κοινὰ πρῶτον εἰπόντας οὕτω τὰ περὶ ἕκαστον [z] ἴδια θεωρεῖν. Φαμὲν γὰρ γίνεσθαι ἐξ ἄλλου ἄλλο καὶ ἐξ ἑτέρου ἕτερον ἢ τὰ ἁπλᾶ λέγοντες ἢ τὰ συγκείμενα. Λέγω δὲ τοῦτο ὡδί. ᵈἜστι [a] γὰρ γίνεσθαι ἄνθρωπον μουσικόν, ἔστι δὲ τὸ μὴ μουσικὸν [b] τι

[g] οἷον om. pr. E. [h] ὑπεροχή τε καὶ ἔλλειψις δηλονότι F. [i] ὑστέρων F.I. [k] τὸ ἐναντίον F. [l] φάσκειν E. [m] μὲν om. E. [n] δύναται F. [o] δύο οὖσαι om. F. [p] τοῦ ὄντος] ταυτὸ pr. E. [q] τὸ I. [r] ἔστιν ἔτι πᾶσαι I. [s] δὲ F, om. I. [t] αἱ om. F.I. [v] ἓν στοιχεῖον F, ἓν τῶν στοιχείων I. [w] ὁπότερον I. [x] ἡμεῖς] ἡμεῖς γε F.I. [y] λέγωμεν E. [z] ἰδία F. [a] γὰρ] γάρ που I. [b] τι om. E.

γίνεσθαι μουσικὸν ἢ τὸν μὴ μουσικὸν ἄνθρωπον ἄνθρωπον
μουσικόν. [c] Ἁπλοῦν μὲν οὖν λέγω τὸ γιγνόμενον τὸν ἄνθρω- 2
πον καὶ τὸ μὴ μουσικὸν καὶ ὃ γίγνεται ἁπλοῦν, τὸ μουσικόν·
συγκείμενον δὲ καὶ ὃ γίγνεται καὶ τὸ γιγνόμενον, ὅταν τὸν
μὴ μουσικὸν ἄνθρωπον φῶμεν [d] γίγνεσθαι μουσικὸν [e] ἄνθρω-
πον. Τούτων δὲ τὸ μὲν οὐ μόνον λέγεται τόδε [f] τι γίγνε-
σθαι ἀλλὰ καὶ ἐκ [g] τοῦδε, οἷον ἐκ μὴ μουσικοῦ μουσικός, τὸ
δ' οὐ λέγεται ἐπὶ πάντων· [h] οὐ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου ἐγένετο
μουσικός, ἀλλ' [i] ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο μουσικός. Τῶν δὲ γι- 3
νομένων ὡς τὰ ἁπλᾶ λέγομεν γίγνεσθαι, τὸ μὲν ὑπομένον
γίγνεται τὸ δ' οὐχ ὑπομένον· ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος ὑπομένει
μουσικὸς γινόμενος ἄνθρωπος καὶ ἔστι, τὸ δὲ [k] μὴ μουσικὸν
καὶ τὸ ἄμουσον οὔτε ἁπλῶς οὔτε [l] συντιθέμενον ὑπομένει.
Διωρισμένων δὲ τούτων, ἐξ ἁπάντων τῶν γιγνομένων τοῦτο
ἔστι λαβεῖν, [m] ἐάν τις ἐπιβλέψῃ, ὥσπερ λέγομεν, ὅτι δεῖ τι
ἀεὶ ὑποκεῖσθαι τὸ γινόμενον, καὶ τοῦτο εἰ [n] καὶ ἀριθμῷ ἐστὶν
ἕν, [o] ἀλλ' εἴδει γε οὐχ ἕν· [p] τὸ γὰρ εἴδει λέγω καὶ λόγῳ
ταὐτόν· οὐ γὰρ ταὐτὸν [q] τὸ ἀνθρώπῳ καὶ [r] τὸ ἀμούσῳ εἶναι.
Καὶ τὸ μὲν ὑπομένει, τὸ δ' οὐχ ὑπομένει· τὸ μὲν μὴ [s] ἀντι- 4
κείμενον ὑπομένει (ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὑπομένει), τὸ [t] μουσικὸν
δὲ καὶ τὸ ἄμουσον οὐχ ὑπομένει, οὐδὲ τὸ ἐξ ἀμφοῖν συγκεί-
μενον, οἷον [v] ὁ ἄμουσος ἄνθρωπος. Τὸ δ' ἔκ τινος γίγνεσθαί
[w] τι καὶ [x] μὴ τόδε γίγνεσθαί τι μᾶλλον μὲν λέγεται ἐπὶ τῶν
μὴ ὑπομενόντων, οἷον ἐξ ἀμούσου μουσικὸν γίνεσθαι, ἐξ ἀν-
θρώπου δὲ οὔ· [y] οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὑπομενόντων ἐνίοτε
λέγεται ὡσαύτως· ἐκ γὰρ χαλκοῦ ἀνδριάντα γίγνεσθαί φα-
μεν, οὐ τὸν χαλκὸν ἀνδριάντα. Τὸ μέντοι ἐκ τοῦ ἀντικει- 5
μένου καὶ μὴ ὑπομένοντος ἀμφοτέρως λέγεται, καὶ ἐκ τοῦδε

[c] ἁπλοῦν μὲν οὖν om. E. [d] γίγνεσθαι ἢ μουσικὸν E. [e] ἄνθρωπον om. F. [f] τι om. E. [g] τούτου E. [h] οὐ γὰρ] οἷον E.F. [i] ὁ om. E. [k] μὴ] δὴ I, om. pr. E. [l] συντεθειμένον F.I. [m] ἂν F.I. [n] καὶ post εἰ om. F. [o] ἀλλ' οὐκ εἴδει ἕν I. [p] τῷ F. [q] τὸ primum om. F.I. [r] τῷ I. [s] ἀντικείμενον αὐτῷ ὑπ. E. [t] μουσικὸν δὲ] μὴ μουσικὸν F.I. [v] ὁ om. E. [w] τι—γίγνεσθαι om. pr. E. [x] μὴ] τὸ μὴ rc. E. [y] οὐ μὴν ἀλλὰ] ἀλλὰ μὴν I, et rc. E.

τόδε καὶ τόδε τόδε· καὶ γὰρ ἐξ ἀμούσου καὶ ὁ ἄμουσος γίνεται μουσικός. Διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ συγκειμένου ὡσαύτως· καὶ γὰρ ἐξ ἀμούσου ἀνθρώπου καὶ [z] ὁ ἄμουσος ἄνθρωπος [a] γί-
6 γνεσθαι λέγεται μουσικός. Πολλαχῶς [b] δὲ λεγομένου τοῦ γίγνεσθαι, καὶ τῶν μὲν οὐ γίγνεσθαι ἀλλὰ τόδε τι γίγνεσθαι, ἁπλῶς δὲ γίγνεσθαι τῶν οὐσιῶν [c] μόνον, κατὰ μὲν τἆλλα φανερὸν ὅτι ἀνάγκη ὑποκεῖσθαί τι τὸ γιγνόμενον· καὶ γὰρ ποσὸν καὶ ποιὸν καὶ πρὸς ἕτερον καὶ ποτὲ καὶ ποῦ γίνεται ὑποκειμένου τινὸς διὰ τὸ μόνην τὴν οὐσίαν μηθενὸς κατ' ἄλλου λέγεσθαι ὑποκειμένου, τὰ δ' ἄλλα πάντα κατὰ τῆς οὐσίας· ὅτι δὲ [d] καὶ αἱ οὐσίαι καὶ ὅσα ἄλλα ἁπλῶς ὄντα [e] ἐξ ὑποκειμένου τινὸς γίνεται, ἐπισκοποῦντι γένοιτ' ἂν φα-
7 νερόν. [f] Ἀεὶ γὰρ ἔστι τι ὃ ὑπόκειται, ἐξ οὗ [g] γίνεται τὸ γιγνόμενον, οἷον τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῷα ἐκ σπέρματος. Γίγνεται δὲ τὰ [h] γιγνόμενα ἁπλῶς τὰ μὲν μετασχηματίσει, οἷον ἀνδριὰς [i] ἐκ χαλκοῦ, τὰ δὲ προσθέσει, οἷον τὰ αὐξανόμενα, τὰ δ' ἀφαιρέσει, οἷον ἐκ τοῦ λίθου [k] ὁ Ἑρμῆς, τὰ δὲ συνθέσει, οἷον οἰκία, τὰ δ' ἀλλοιώσει, οἷον τὰ τρεπόμενα [l] κατὰ
8 τὴν ὕλην. Πάντα δὲ τὰ οὕτω γινόμενα φανερὸν ὅτι ἐξ ὑποκειμένων γίνεται. Ὥστε δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τὸ γινόμενον [m] ἅπαν ἀεὶ σύνθετόν ἐστι, καὶ ἔστι [n] μέν τι γινόμενον, ἔστι δέ τι ὃ τοῦτο γίνεται, καὶ τοῦτο διττόν· ἢ γὰρ τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ἀντικείμενον. Λέγω δὲ ἀντικεῖσθαι μὲν τὸ ἄμουσον, ὑποκεῖσθαι δὲ τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὴν μὲν ἀσχημοσύνην καὶ τὴν ἀμορφίαν [o] ἢ [p] τὴν ἀταξίαν τὸ ἀντικείμενον, τὸν δὲ χαλκὸν ἢ τὸν λίθον ἢ τὸν χρυσὸν τὸ ὑποκείμενον.
9 Φανερὸν οὖν ὡς, εἴπερ εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀρχαὶ τῶν φύσει ὄντων, ἐξ ὧν πρώτων εἰσί, [q] καὶ γεγόνασι μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ἀλλ' ἕκαστον ὃ λέγεται κατὰ τὴν οὐσίαν, ὅτι γίγνεται [r] πᾶν ἔκ τε τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς μορφῆς· σύγκειται γὰρ

[z] ὁ om. A. [a] λέγεται γίγνεσθαι I. [b] δὴ F. [c] μόνων I. [d] καὶ οὐσία I. [e] ἐξ ὑποκειμένου τινὸς in litura E. [f] ἀεὶ I. [g] γίνεται om. E. [h] τὰ om. pr. E. [i] ἐκ χαλκοῦ om. E.F. [k] ὁ om. E. [l] κατὰ] καὶ κατὰ E. [m] ἅπαν om. F. [n] μέν τι] μέντοι I. [o] ἢ] καὶ E. [p] τὴν om. F.I. [q] καὶ] ἢ E. [r] ἅπαν I.

ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου καὶ μουσικοῦ τρόπον
τινά· διαλύσεις γὰρ τοὺς [s] λόγους εἰς τοὺς λόγους τοὺς
[t] ἐκείνων. Δῆλον οὖν ὡς γίνοιτ' ἂν τὰ γιγνόμενα ἐκ τούτων.
Ἔστι δὲ [v] τὸ ὑποκείμενον ἀριθμῷ μὲν ἕν, εἴδει δὲ δύο. Ὁ 10
μὲν γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ χρυσὸς καὶ ὅλως [w] ἡ ὕλη ἀριθμητή·
τόδε [x] γάρ τι μᾶλλον, καὶ οὐ κατὰ συμβεβηκὸς ἐξ αὐτοῦ
γίνεται τὸ γιγνόμενον· [y] ἡ δὲ στέρησις καὶ ἡ ἐναντίωσις
συμβεβηκός· ἓν δὲ τὸ εἶδος, οἷον ἡ τάξις ἢ ἡ μουσικὴ ἢ τῶν
ἄλλων τι τῶν οὕτω κατηγορουμένων. Διὸ ἔστι μὲν ὡς δύο 11
λεκτέον εἶναι [z] τὰς ἀρχάς, ἔστι δ' ὡς τρεῖς· καὶ ἔστι μὲν ὡς
τἀναντία, οἷον εἴ τις λέγοι τὸ μουσικὸν καὶ τὸ ἄμουσον ἢ τὸ
θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ ἡρμοσμένον καὶ [a] τὸ ἀνάρμοστον,
ἔστι δ' ὡς οὔ· ὑπ' ἀλλήλων γὰρ πάσχειν τἀναντία ἀδύνα-
τον. Λύεται δὲ καὶ τοῦτο διὰ τὸ ἄλλο εἶναι τὸ ὑποκείμενον·
τοῦτο γὰρ οὐκ ἐναντίον. Ὥστε οὔτε πλείους τῶν ἐναντίων 12
αἱ ἀρχαὶ τρόπον τινά, ἀλλὰ δύο ὡς εἰπεῖν τῷ ἀριθμῷ, οὔτ'
αὖ παντελῶς δύο διὰ τὸ ἕτερον ὑπάρχειν τὸ εἶναι αὐτοῖς,
ἀλλὰ τρεῖς· ἕτερον [b] γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ ἀμούσῳ [c] τὸ
εἶναι, καὶ [d] τῷ ἀσχηματίστῳ καὶ χαλκῷ. Πόσαι μὲν [e] οὖν
[f] αἱ ἀρχαὶ τῶν περὶ γένεσιν φυσικῶν, καὶ πῶς πόσαι, [g] εἴρη-
ται· καὶ δῆλόν [h] ἐστιν ὅτι δεῖ [i] ὑποκεῖσθαί τι τοῖς ἐναντίοις
καὶ τἀναντία δύο εἶναι. Τρόπον δέ τινα ἄλλον οὐκ ἀναγ- 13
καῖον· ἱκανὸν γὰρ ἔσται τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ποιεῖν τῇ
ἀπουσίᾳ καὶ παρουσίᾳ τὴν μεταβολήν. Ἡ δ' ὑποκειμένη
φύσις ἐπιστητὴ κατ' ἀναλογίαν. [k] Ὡς γὰρ πρὸς ἀνδριάντα
χαλκὸς ἢ πρὸς κλίνην ξύλον ἢ πρὸς [l] τῶν ἄλλων τι τῶν ἐχόν-
των μορφὴν ἡ ὕλη καὶ τὸ ἄμορφον ἔχει πρὶν λαβεῖν τὴν
μορφήν, οὕτως αὕτη πρὸς οὐσίαν ἔχει καὶ τὸ τόδε τι καὶ τὸ
ὄν. Μία μὲν οὖν ἀρχὴ αὕτη, οὐχ οὕτω μία οὖσα οὐδὲ οὕτως 14
[m] ἓν ὡς τὸ τόδε τι, μία δὲ ᾗ ὁ λόγος, ἔτι δὲ τὸ ἐναντίον

[s] λόγους εἰς] ὅρους εἰς E. [t] ἐκείνου I. [v] τὸ μὲν ὑπ. E. [w] ἡ om. E. [x] τι γὰρ F. [y] ἡ δὲ—συμβεβηκός om. I. [z] τὰς ἀρχὰς om. E. [a] τὸ tertium om E. [b] γὰρ τῷ] γὰρ τὸ E. [c] τὸ om. pr. E. [d] τὸ E. [e] οὖν εἰσὶν αἱ E. [f] αἱ om. I. [g] εἴρηνται E. [h] ἔσται F. [i] τι ὑποκεῖσθαι F. [k] ὥσπερ E. [l] τῶν om. F. [m] ἓν] ὂν E.

τούτῳ ἡ στέρησις. Ταῦτα [n] δὲ πῶς δύο καὶ πῶς πλείω, εἴρηται ἐν τοῖς [o] ἄνω. Πρῶτον μὲν οὖν ἐλέχθη [p] ὅτι ἀρχαὶ τἀναντία μόνον, ὕστερον δ' ὅτι ἀνάγκη καὶ ἄλλο τι ὑποκεῖσθαι καὶ εἶναι τρία· ἐκ δὲ τῶν νῦν φανερὸν τίς ἡ διαφορὰ τῶν ἐναντίων, καὶ πῶς ἔχουσιν αἱ ἀρχαὶ πρὸς ἀλλήλας, καὶ τί τὸ ὑποκείμενον. Πότερον δὲ οὐσία τὸ εἶδος ἢ τὸ ὑποκείμενον, οὔπω δῆλον. Ἀλλ' ὅτι αἱ ἀρχαὶ τρεῖς καὶ πῶς [q] τρεῖς, καὶ [r] τίς ὁ τρόπος αὐτῶν, δῆλον. Πόσαι μὲν οὖν καὶ τίνες εἰσὶν αἱ ἀρχαί, ἐκ τούτων [s] θεωρείσθωσαν.

8 Ὅτι δὲ μοναχῶς οὕτω λύεται καὶ ἡ τῶν ἀρχαίων ἀπορία, [t] λέγομεν μετὰ ταῦτα. Ζητοῦντες γὰρ οἱ κατὰ φιλοσοφίαν πρῶτοι τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν φύσιν [v] τὴν τῶν ὄντων ἐξετράπησαν οἷον ὁδόν τινα ἄλλην ἀπωσθέντες ὑπὸ [w] ἀπειρίας, καὶ φασὶν οὔτε γίνεσθαι τῶν ὄντων οὐδὲν οὔτε φθείρεσθαι διὰ τὸ ἀναγκαῖον μὲν εἶναι γίγνεσθαι τὸ γιγνόμενον ἢ ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος, ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων ἀδύνατον εἶναι· οὔτε γὰρ τὸ ὂν [x] γίνεσθαι (εἶναι γὰρ ἤδη) ἔκ τε μὴ ὄντος οὐδὲν
2 ἂν γενέσθαι· ὑποκεῖσθαι γάρ τι δεῖ. Καὶ οὕτω δὴ τὸ ἐφεξῆς συμβαῖνον αὔξοντες οὐδ' εἶναι πολλά φασιν ἀλλὰ μόνον αὐτὸ τὸ ὄν. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν ταύτην ἔλαβον τὴν δόξαν διὰ τὰ εἰρημένα· ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι τὸ ἐξ ὄντος ἢ [y] ἐκ μὴ ὄντος γίνεσθαι, ἢ [z] τὸ μὴ ὂν ἢ τὸ ὂν ποιεῖν [a] τι [b] ἢ πάσχειν ἢ ὁτιοῦν τόδε γίνεσθαι, ἕνα μὲν τρόπον οὐδὲν διαφέρει ἢ τὸ τὸν ἰατρὸν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν ἢ [c] τὸ ἐξ ἰατροῦ εἶναί τι ἢ γίγνεσθαι, ὥστ' ἐπειδὴ τοῦτο [d] διχῶς λέγεται, δῆλον ὅτι καὶ
3 τὸ ἐξ ὄντος καὶ τὸ [e] ὂν ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν. Οἰκοδομεῖ μὲν [f] οὖν ὁ ἰατρὸς οὐχ ᾗ ἰατρὸς ἀλλ' ᾗ οἰκοδόμος, καὶ λευκὸς γίνεται οὐχ ᾗ ἰατρὸς ἀλλ' ᾗ μέλας· ἰατρεύει δὲ καὶ ἀνίατρος γίνεται ᾗ ἰατρός. Ἐπεὶ δὲ μάλιστα λέγομεν κυρίως τὸν

[n] δὲ alterum om. pr. E. [o] ἄνωθεν E. [p] ὅτι αἱ ἀρχαὶ E. [q] τρεῖς om. F. [r] ὁ τρόπος τίς E. [s] θεωρήσθωσαν I, θεωρείσθω F. [t] λέγωμεν E.I. [v] τὴν ante τῶν om. E. [w] ἀπορίας E. [x] γίγνεσθαι pr. E. [y] ἐκ om. E. [z] τὸ ὂν ἢ τὸ μὴ ὂν F. [a] τι om. pr. E. [b] ἢ om. E. [c] τὸ ante ἐξ om. E. [d] διχῶς ἢ πλεοναχῶς λέγεται E. [e] ὂν ποιεῖν τι ἢ F. [f] οὖν om. F.

ἰατρὸν ποιεῖν τι ἢ πάσχειν ἢ γίγνεσθαι ἐξ ἰατροῦ, ἐὰν ᾗ ἰατρὸς ταῦτα πάσχῃ ἢ ποιῇ [g] ἢ γίνηται, δῆλον ὅτι καὶ τὸ [h] μὴ ἐξ ὄντος γίγνεσθαι [i] τοῦτο σημαίνει τὸ ᾗ μὴ ὄν. Ὅπερ 4
ἐκεῖνοι [k] μὲν οὐ διελόντες ἀπέστησαν, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἄγνοιαν τοσοῦτον προσηγνόησαν, ὥστε μηθὲν οἴεσθαι γίγνεσθαι μηδὲ εἶναι τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἀνελεῖν πᾶσαν [l] τὴν γένεσιν. Ἡμεῖς δὲ καὶ αὐτοί φαμεν γίγνεσθαι μὲν [m] οὐδὲν ἁπλῶς ἐκ μὴ ὄντος, [n] ὅμως μέντοι γίγνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, οἷον κατὰ συμβεβηκός· ἐκ γὰρ τῆς στερήσεως, ὅ ἐστι καθ' αὑτὸ μὴ ὄν, οὐκ ἐνυπάρχοντος γίγνεταί [o] τι. Θαυμάζεται δὲ τοῦτο καὶ ἀδύνατον [p] οὕτω δοκεῖ, γίγνεσθαί τι ἐκ μὴ ὄντος. Ὡσαύτως δὲ οὐδ' ἐξ ὄντος οὐδὲ τὸ ὂν γίγνεσθαι, 5
πλὴν κατὰ συμβεβηκός· οὕτω δὲ καὶ τοῦτο γίγνεσθαι [q] τὸν αὐτὸν τρόπον, οἷον εἰ ἐκ ζῴου [r] ζῷον γίγνοιτο [s] καὶ ἐκ τινὸς ζῴου τι ζῷον, οἷον εἰ κύων ἐξ [t] ἵππου γίγνοιτο. Γίγνοιτο [v] μὲν γὰρ ἂν οὐ μόνον ἐκ τινὸς ζῴου ὁ κύων, ἀλλὰ καὶ ἐκ ζῴου, ἀλλ' οὐχ ᾗ ζῷον· ὑπάρχει γὰρ ἤδη τοῦτο· εἰ δέ τι μέλλει γίγνεσθαι ζῷον μὴ κατὰ συμβεβηκός, οὐκ ἐκ ζῴου ἔσται, καὶ εἴ τι ὄν, οὐκ ἐξ ὄντος, οὐδ' ἐκ μὴ ὄντος· τὸ γὰρ ἐκ μὴ ὄντος εἴρηται [w] ἡμῖν τί σημαίνει, ὅτι ᾗ μὴ ὄν. Ἔτι 6
δὲ καὶ τὸ εἶναι ἅπαν ἢ [x] τὸ μὴ εἶναι οὐκ ἀναιροῦμεν. Εἷς μὲν δὴ τρόπος οὗτος, ἄλλος δ' ὅτι ἐνδέχεται [y] ταὐτὰ λέγειν [z] κατὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνέργειαν· τοῦτο δ' ἐν ἄλλοις διώρισται δι' ἀκριβείας μᾶλλον. Ὥσθ' (ὅπερ [a] ἐλέγομεν) αἱ ἀπορίαι λύονται δι' ἃς ἀναγκαζόμενοι ἀναιροῦσι τῶν εἰρημένων ἔνια· διὰ [b] γὰρ τοῦτο τοσοῦτον καὶ οἱ πρότερον ἐξετράπησαν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ [c] τὴν γένεσιν καὶ φθορὰν καὶ ὅλως μεταβολήν· αὕτη γὰρ ἂν ὀφθεῖσα ἡ φύσις [d] ἔλυσεν αὐτῶν πᾶσαν τὴν ἄγνοιαν.

[g] ἢ γίνηται om. F.I. [h] ἐκ μὴ E. [i] τοῦτο] καὶ τοῦτο F. [k] μὲν om. F. [l] τὴν om. E. [m] μηθὲν E. [n] ὅπως E. [o] τι om. F. [p] δοκεῖ οὕτω F. [q] τὸν] κατὰ τὸν E. [r] ζῷον ἂν γ. F.I. et rc. E. [s] καὶ] καὶ εἰ I. [t] ἵππου γίγνοιτο] ἵππου γένοιτο E. [v] μὲν om. F. [w] ἡμῖν corr. I. [x] τὸ post ἢ om. E. [y] ταὐτὰ] ταῦτα ταυτὰ E, ταῦτα F. [z] κατὰ] καὶ κατὰ I. [a] λέγομεν I. [b] γὰρ] γάρ τοι I. [c] τὴν om. E. [d] ἅπασαν ἔλυσεν αὐτῶν ταύτην τὴν F.I.

9 Ἠμμένοι μὲν οὖν καὶ ἕτεροί τινές εἰσιν αὐτῆς, ἀλλ' οὐχ
ἱκανῶς. Πρῶτον μὲν γὰρ ὁμολογοῦσιν ἁπλῶς γίνεσθαι
[c] ἐκ μὴ ὄντος, ᾗ Παρμενίδην ὀρθῶς λέγειν· εἶτα φαίνεται αὐ-
τοῖς, εἴπερ ἐστὶν ἀριθμῷ μία, καὶ δυνάμει [f] μία [g] μόνον εἶναι.
Τοῦτο δὲ διαφέρει πλεῖστον. Ἡμεῖς μὲν γὰρ ὕλην καὶ
στέρησιν ἕτερόν [h] φαμεν εἶναι, καὶ τούτων [i] τὸ μὲν [k] οὐκ ὂν
εἶναι κατὰ συμβεβηκός, τὴν ὕλην, τὴν δὲ στέρησιν καθ' αὐ-
τήν, καὶ τὴν μὲν ἐγγὺς [l] καὶ οὐσίαν πως, τὴν ὕλην, τὴν δὲ
2 [m] στέρησιν οὐδαμῶς. Οἱ δὲ τὸ μὴ ὂν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν
ὁμοίως, ἢ τὸ συναμφότερον ἢ τὸ χωρὶς ἑκάτερον. Ὥστε
παντελῶς ἕτερος ὁ τρόπος οὗτος τῆς τριάδος κἀκεῖνος. Μέ-
χρι μὲν γὰρ δεῦρο προῆλθον, ὅτι δεῖ τινὰ ὑποκεῖσθαι φύσιν,
ταύτην μέντοι μίαν ποιοῦσιν· καὶ γὰρ εἴ τις δυάδα ποιεῖ, λέ-
γων μέγα καὶ [n] μικρὸν [o] αὐτήν, οὐθὲν ἧττον [p] ταὐτὸ ποιεῖ·
3 τὴν γὰρ ἑτέραν [q] παρεῖδεν. Ἡ μὲν γὰρ ὑπομένουσα συναι-
τία τῇ μορφῇ τῶν γινομένων ἐστίν, ὥσπερ μήτηρ· ἡ δ' ἑτέρα
μοῖρα τῆς ἐναντιώσεως πολλάκις ἂν φαντασθείη τῷ πρὸς τὸ
κακοποιὸν αὐτῆς ἀτενίζοντι τὴν διάνοιαν οὐδ' εἶναι τὸ παρά-
παν· ὄντος γάρ τινος θείου καὶ ἀγαθοῦ καὶ ἐφετοῦ, τὸ μὲν
ἐναντίον αὐτῷ φαμὲν εἶναι, τὸ δὲ [r] ὃ πέφυκεν ἐφίεσθαι καὶ
4 ὀρέγεσθαι αὐτοῦ κατὰ τὴν [s] ἑαυτοῦ φύσιν. Τοῖς δὲ συμ-
βαίνει τὸ ἐναντίον ὀρέγεσθαι τῆς [t] ἑαυτοῦ φθορᾶς. Καίτοι
οὔτε αὐτὸ [v] ἑαυτοῦ οἷόν τε ἐφίεσθαι τὸ εἶδος διὰ τὸ μὴ εἶναι
ἐνδεές, οὔτε τὸ ἐναντίον· φθαρτικὰ γὰρ ἀλλήλων τὰ ἐναντία.
Ἀλλὰ τοῦτ' ἔστιν ἡ ὕλη, ὥσπερ ἂν εἰ [w] θῆλυ ἄρρενος καὶ
αἰσχρὸν καλοῦ· πλὴν οὐ καθ' αὑτὸ αἰσχρόν, ἀλλὰ κατὰ συμ-
5 βεβηκός, [x] οὐδὲ θῆλυ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. Φθείρεται δὲ
καὶ γίνεται ἔστι μὲν ὥς, ἔστι δ' ὡς οὔ. Ὡς μὲν γὰρ τὸ
ἐν ᾧ, καθ' αὑτὸ φθείρεται· τὸ [y] γὰρ φθειρόμενον ἐν τούτῳ

[c] ἐκ] τι ἐκ I. [f] μόνον μίαν F. [g] μόνον corr. E. [h] εἶναί φαμεν F.I. [i] τὸ] τὴν F. [k] οὐκ ὂν οὐκ εἶναι E in litura. [l] καὶ om. I. [m] στέρησιν om. pr. E. [n] σμικρὸν I. [o] αὐτὸ F. [p] ταυτὸν F.I. [q] παρεῖδε τὴν στέρησιν ἡ I. [r] ὃ om. F. [s] αὑτοῦ F.I. [t] αὑτοῦ E.F. [v] αὑτοῦ E. [w] θῆλυ] θῆλυ καὶ F. [x] οὐδὲ—συμβεβηκός om. F. [y] φθειρόμενον γὰρ I.

ἐστὶν ἡ στέρησις· ὡς δὲ [z] κατὰ δύναμιν, οὐ καθ' αὑτό, ἀλλ' ἄφθαρτον καὶ [a] ἀγένητον ἀνάγκη αὐτὴν εἶναι. Εἴτε γὰρ ἐγίγνετο, ὑποκεῖσθαί τι δεῖ πρῶτον, [b] τὸ ἐξ οὗ ἐνυπάρχοντος· τοῦτο δ' ἐστὶν [c] αὐτὴ ἡ φύσις, ὥστ' ἔσται πρὶν γενέσθαι. Λέγω γὰρ ὕλην τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἑκάστῳ, ἐξ οὗ γίνε- 6
ταί τι ἐνυπάρχοντος μὴ κατὰ συμβεβηκός. Εἴτε φθείρεται, [d] εἰς τοῦτο ἀφίξεται ἔσχατον, ὥστε ἐφθαρμένη ἔσται πρὶν φθαρῆναι. Περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς, πότερον μία ἢ πολλαὶ καὶ τίς ἢ τίνες εἰσί, δι' ἀκριβείας τῆς πρώτης φιλοσοφίας [e] ἔργον ἐστὶ διορίσαι, [f] ὥστε εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν [g] ἀποκείσθω. Περὶ δὲ τῶν φυσικῶν καὶ [h] τῶν φθαρτῶν εἰδῶν ἐν τοῖς ὕστερον δεικνυμένοις ἐροῦμεν. Ὅτι μὲν οὖν εἰσὶν ἀρχαί, καὶ τίνες, καὶ πόσαι τὸν ἀριθμόν, διωρίσθω [i] ἡμῖν οὕτως· πάλιν δὲ [k] ἄλλην ἀρχὴν ἀρξάμενοι [l] λέγωμεν.

Β.

Τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστι φύσει, τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας, 1
φύσει [m] μὲν τά τε ζῷα καὶ τὰ μέρη αὐτῶν καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ἁπλᾶ τῶν σωμάτων, οἷον [n] γῆ καὶ πῦρ καὶ ἀὴρ καὶ ὕδωρ· ταῦτα γὰρ εἶναι καὶ τὰ τοιαῦτα φύσει φαμέν. Πάντα δὲ τὰ [o] ῥηθέντα φαίνεται διαφέροντα πρὸς τὰ μὴ φύσει συνεστῶτα. [p] Τὰ μὲν γὰρ φύσει ὄντα πάντα φαίνεται ἔχοντα 2
ἐν ἑαυτοῖς ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως, τὰ μὲν κατὰ τόπον, τὰ δὲ κατ' αὔξησιν καὶ φθίσιν, τὰ δὲ κατ' ἀλλοίωσιν· κλίνη δὲ καὶ ἱμάτιον, [q] καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος ἐστίν, ᾗ μὲν τετύχηκε τῆς κατηγορίας ἑκάστης καὶ καθ' ὅσον ἐστὶν ἀπὸ τέχνης, οὐδεμίαν ὁρμὴν ἔχει μεταβολῆς ἔμφυτον, ᾗ δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς [r] εἶναι λιθίνοις ἢ γηΐνοις ἢ μικτοῖς ἐκ τούτων,

[z] κατὰ τὴν δ. I. [a] ἀγέννητον I. [b] τὸ om. E. [c] αὐτῆς I. [d] εἰς] τι εἰς F. [e] ἐστὶν ἔργον F. [f] ὡς E. [g] ἀποσοβείσθω I. [h] τῶν post καὶ om. E. [i] ἡμῶν F. [k] ἄλλην om. pr. E. [l] λέγομεν. Τῶν γὰρ ὄντων τὰ μέν ἐστι φύσει, τὰ δὲ δι' ἄλλας αἰτίας E. [m] μὲν] δέ φαμεν εἶναι E. [n] γῆν καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἀέρα E. [o] ῥηθέντα corr. E. [p] τὰ μὲν—ἀρχὴν] τούτων μὲν γὰρ ἕκαστον ἐν ἑαυτῷ ἀρχὴν ἔχει E. [q] καὶ εἴ] ἤ E. [r] εἶναι post γηΐνοις F.I.

ἔχει. [s] καὶ κατὰ [t] τοσοῦτον, ὡς οὔσης τῆς φύσεως ἀρχῆς τινὸς
καὶ αἰτίας [v] τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἠρεμεῖν ἐν ᾧ ὑπάρχει πρώτως
3 καθ' [w] αὑτὸ καὶ μὴ [x] κατὰ συμβεβηκός. Λέγω δὲ τὸ μὴ
κατὰ συμβεβηκός, ὅτι γένοιτ' ἂν αὐτὸς [y] αὑτῷ [z] τις αἴτιος
ὑγιείας ὢν ἰατρός· ἀλλ' ὅμως οὐ [a] καθὸ ὑγιάζεται τὴν ἰατρι-
κὴν ἔχει, ἀλλὰ συμβέβηκε τὸν αὐτὸν ἰατρὸν εἶναι καὶ ὑγια-
ζόμενον· διὸ καὶ χωρίζεταί ποτ' [b] ἀπ' ἀλλήλων. Ὁμοίως
δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τῶν ποιουμένων· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν
ἔχει τὴν ἀρχὴν [c] ἐν ἑαυτῷ τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ἄλ-
λοις καὶ ἔξωθεν, οἷον οἰκία καὶ τῶν ἄλλων τῶν χειροκμήτων
ἕκαστον, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς μὲν ἀλλ' οὐ καθ' [d] αὑτά, ὅσα κατὰ
4 συμβεβηκὸς αἴτια γένοιτ' ἂν αὑτοῖς. Φύσις μὲν οὖν ἐστὶ τὸ
ῥηθέν· φύσιν δὲ ἔχει [e] ὅσα τοιαύτην ἔχει ἀρχήν. Καὶ ἔστι
[f] πάντα ταῦτα οὐσία· ὑποκείμενον γάρ τι καὶ ἐν ὑποκειμένῳ
ἐστὶν ἡ φύσις ἀεί. Κατὰ φύσιν δὲ ταῦτά τε καὶ ὅσα τού-
τοις ὑπάρχει καθ' αὑτά, οἷον τῷ [g] πυρὶ φέρεσθαι ἄνω· τοῦτο
γὰρ φύσις μὲν οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἔχει φύσιν, φύσει δὲ [h] καὶ
κατὰ φύσιν ἐστίν. Τί μὲν οὖν [i] ἐστὶν ἡ φύσις, εἴρηται, καὶ
τί τὸ φύσει [k] καὶ κατὰ φύσιν. Ὡς δ' ἔστιν ἡ φύσις, πειρᾶ-
σθαι δεικνύναι γελοῖον· φανερὸν γὰρ ὅτι τοιαῦτα τῶν ὄντων
5 ἐστὶ πολλά. Τὸ δὲ δεικνύναι τὰ φανερὰ διὰ τῶν ἀφανῶν
οὐ δυναμένου κρίνειν ἐστὶ τὸ δι' αὑτὸ καὶ μὴ δι' αὑτὸ γνώρι-
μον. Ὅτι δ' ἐνδέχεται τοῦτο πάσχειν, οὐκ ἄδηλον· συλλο-
γίσαιτο γὰρ ἄν τις ἐκ γενετῆς [l] ὢν τυφλὸς περὶ χρωμάτων,
ὥστε ἀνάγκη τοῖς τοιούτοις περὶ τῶν ὀνομάτων εἶναι τὸν
λόγον, νοεῖν δὲ μηδέν. Δοκεῖ δ' ἡ φύσις καὶ [m] ἡ οὐσία [n] τῶν
φύσει ὄντων [o] ἐνίοις εἶναι τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον ἑκάστῳ ἀρ-

[s] καὶ om. F.I. [t] τοσοῦτον ἀρχὴν κινήσεως καὶ στάσεως ὡς I. [v] τοῦ om. E. [w] ἑαυτὸ F.I. [x] κατὰ om. E. [y] ἑαυτῷ F.I. [z] τις om. F. [a] καθότι E. [b] ἀπ' om. I. [c] τῆς ποιήσεως ἐν αὐτῷ F. [d] ἑαυτὰ F.I. [e] ὅσα τὴν τ. I. [f] ταῦτα πάντα F.I. [g] πυρὶ τὸ φ. F.I. [h] καὶ om. E. [i] ἡ φύσις ἐστὶν I, φύσις ἐστιν F. [k] καὶ ante κατὰ om. pr. E. [l] τυφλὸς ὢν F. [m] ἡ post καὶ om. F. [n] τῶν] ἡ τῶν fortasse E, qui τῶν φύσει ὄντων ἐστὶ τὸ πρῶτον ἐνυπάρχον rc. in litura. [o] ἐνίοις εἶναι om. F.

ρύθμιστον καθ' ἑαυτό, οἷον κλίνης φύσις τὸ ξύλον, ἀνδριάντος δ' ὁ χαλκός. Σημεῖον δέ φησιν Ἀντιφῶν ὅτι, εἴ τις κατο- 6
ρύξειε κλίνην καὶ λάβοι δύναμιν ἡ σηπεδὼν ὥστε ἀνεῖναι βλαστόν, οὐκ ἂν γενέσθαι κλίνην ἀλλὰ ξύλον, ὡς τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχον, τὴν [p] κατὰ νόμον διάθεσιν καὶ τὴν τέχνην, τὴν δ' οὐσίαν οὖσαν ἐκείνην ἣ καὶ διαμένει ταῦτα πάσχουσα συνεχῶς. Εἰ δὲ καὶ τούτων ἕκαστον πρὸς ἕτερόν 7
τι ταὐτὸ τοῦτο πέπονθεν, οἷον ὁ μὲν χαλκὸς καὶ ὁ χρυσὸς πρὸς ὕδωρ, τὰ δ' ὀστᾶ καὶ ξύλα πρὸς γῆν, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὁτιοῦν, [q] ἐκεῖνα τὴν φύσιν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν. Διόπερ οἱ μὲν [r] γῆν, οἱ δὲ πῦρ, οἱ δ' ἀέρα φασίν, οἱ δὲ ὕδωρ, οἱ δ' ἔνια τούτων, οἱ δὲ πάντα ταῦτα τὴν φύσιν εἶναι τὴν τῶν ὄντων. Ὃ γάρ τις αὐτῶν ὑπέλαβε τοιοῦτον, 8
εἴτε ἓν εἴτε πλείω, τοῦτο καὶ τοσαῦτά [s] φησιν εἶναι τὴν ἅπασαν οὐσίαν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα πάθη τούτων [t] καὶ ἕξεις καὶ διαθέσεις. Καὶ τούτων μὲν ὁτιοῦν εἶναι ἀΐδιον (οὐ γὰρ εἶναι μεταβολὴν αὐτοῖς ἐξ [v] αὑτῶν), τὰ δ' ἄλλα γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι ἀπειράκις. Ἕνα μὲν οὖν τρόπον οὕτως [w] ἡ φύσις λέγεται, ἡ πρώτη ἑκάστῳ ὑποκειμένη ὕλη τῶν ἐχόντων ἐν [x] αὑτοῖς [y] ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς, ἄλλον δὲ τρόπον ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος τὸ κατὰ τὸν λόγον. Ὥσπερ γὰρ 9
τέχνη λέγεται τὸ κατὰ τέχνην καὶ τὸ τεχνικόν, οὕτω καὶ φύσις τὸ [z] κατὰ φύσιν λέγεται καὶ τὸ φυσικόν. Οὔτε δὲ [a] ἐκεῖ [b] πω [c] φαῖμεν ἂν ἔχειν κατὰ τὴν τέχνην οὐδέν, εἰ δυνάμει μόνον ἐστὶ κλίνη, μήπω δ' ἔχει τὸ εἶδος τῆς κλίνης, οὐδ' εἶναι τέχνην, οὔτ' ἐν τοῖς φύσει συνισταμένοις· τὸ γὰρ δυνάμει σὰρξ ἢ ὀστοῦν [d] οὔτ' ἔχει [e] πω τὴν ἑαυτοῦ φύσιν, πρὶν [f] ἂν λάβῃ τὸ εἶδος τὸ κατὰ τὸν λόγον, [g] ὃ ὁριζόμενοι λέγομεν τί ἐστι σὰρξ ἢ ὀστοῦν, οὔτε φύσει ἐστίν. Ὥστε ἀλ- 10

[p] κατὰ τὸν νόμον pr. E. [q] ἐκεῖνο E. [r] γῆν, οἱ δὲ πῦρ] πῦρ, οἱ δὲ γῆν E. [s] φασιν F.I. [t] καὶ ante ἕξεις om. F. [v] ἑαυτῶν I. [w] ἡ φύσις οὕτω F.I. [x] ἑαυτοῖς F. [y] κινήσεως ἀρχὴν F.I. [z] κατὰ τὴν τ. E. [a] ἐκεῖνό F.I. et rc. E. [b] πως F.I. [c] φαμεν E. [d] οὐκ E. [e] που F. [f] ἂν λάβοι F.I, ἀναλάβῃ E. [g] ᾧ p. E.

λον τρόπον ἡ φύσις ἂν εἴη τῶν ἐχόντων ἐν [h] αὑτοῖς κινήσεως
ἀρχὴν ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος, οὐ χωριστὸν ὂν ἀλλ' ἢ κατὰ
τὸν λόγον. Τὸ δ' ἐκ τούτων φύσις μὲν οὐκ ἔστι, φύσει δέ,
οἷον ἄνθρωπος. Καὶ μᾶλλον [i] αὕτη φύσις τῆς ὕλης· ἕκαστον
γὰρ τότε λέγεται ὅταν ἐντελεχείᾳ ᾖ, μᾶλλον ἢ ὅταν δυνά-
11 μει. Ἔτι γίνεται ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου, ἀλλ' οὐ κλίνη ἐκ
κλίνης· [k] διὸ καί φασιν οὐ τὸ σχῆμα εἶναι τὴν φύσιν ἀλλὰ
τὸ ξύλον, [l] ὅτι γένοιτ' ἄν, εἰ βλαστάνοι, οὐ κλίνη ἀλλὰ
ξύλον. Εἰ δ' ἄρα τοῦτο τέχνη, καὶ ἡ μορφὴ φύσις· γίνεται
[m] γὰρ ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπος. Ἔτι δ' ἡ φύσις ἡ λεγομένη
12 ὡς γένεσις ὁδός ἐστιν εἰς φύσιν. Οὐ γὰρ ὥσπερ ἡ ἰάτρευσις
λέγεται οὐκ εἰς ἰατρικὴν ὁδὸς ἀλλ' εἰς ὑγίειαν· ἀνάγκη μὲν
γὰρ ἀπὸ ἰατρικῆς οὐκ εἰς ἰατρικὴν εἶναι τὴν ἰάτρευσιν, οὐχ
οὕτω δ' ἡ φύσις ἔχει πρὸς τὴν φύσιν, ἀλλὰ τὸ φυόμενον ἐκ
τινὸς εἰς τὶ ἔρχεται [n] ᾗ φύεται. [o] Εἰς τί οὖν φύεται; [p] Οὐχὶ
ἐξ οὗ, ἀλλ' εἰς ὅ. Ἡ ἄρα μορφὴ φύσις. Ἡ δέ [q] γε μορφὴ
καὶ ἡ φύσις διχῶς λέγεται· καὶ γὰρ ἡ στέρησις εἶδός πώς
ἐστιν. Εἰ δ' ἐστὶν [r] ἡ στέρησις καὶ ἐναντίον [s] τι περὶ τὴν
ἁπλῆν γένεσιν ἢ μή ἐστιν, ὕστερον ἐπισκεπτέον.

2 Ἐπεὶ δὲ διώρισται ποσαχῶς ἡ φύσις [t] λέγεται, μετὰ
τοῦτο θεωρητέον τίνι διαφέρει ὁ μαθηματικὸς τοῦ φυσικοῦ.
Καὶ γὰρ ἐπίπεδα καὶ στερεὰ ἔχει τὰ [v] φυσικὰ σώματα καὶ
μήκη καὶ στιγμάς, περὶ ὧν σκοπεῖ ὁ [w] μαθηματικός. Ἔτι
ἡ ἀστρολογία ἑτέρα ἢ μέρος τῆς φυσικῆς· εἰ γὰρ τοῦ φυσι-
κοῦ τὸ τί ἐστιν ἥλιος [x] ἢ σελήνη εἰδέναι, τῶν δὲ συμβεβηκό-
των καθ' αὑτὰ μηδέν, ἄτοπον, ἄλλως τε καὶ ὅτι φαίνονται
λέγοντες οἱ περὶ φύσεως καὶ περὶ σχήματος [y] σελήνης καὶ
ἡλίου, [z] καὶ πότερον σφαιροειδὴς [a] ἡ γῆ καὶ ὁ κόσμος ἢ οὔ.

[h] ἑαυτοῖς I. [i] φύσις αὕτη F.I. [k] διό φασι τὸ σχῆμα οὐκ E. [l] ὅτι —ξύλον om. E. [m] γὰρ] γ' E. [n] ᾗ fortasse E. [o] εἰς τί οὖν φύεται om. pr. E. [p] οὐχὶ εἰς τὸ ἐξ οὗ ἀλλ' εἰς τὸ εἰς ὅ I. [q] γε om. pr. E. [r] ἡ om. I. [s] τι] ὅτι E, om. I. [t] λέγεται om. pr. E. [v] φυσικὰ καὶ σ. καὶ E. [w] μαθητικός E. [x] ἢ] καὶ E. [y] ἡλίου καὶ σελήνης F. [z] καὶ π.] καὶ δὴ π. I. et rc. E, καὶ δὴ καὶ π. F. [a] ὁ κόσμος καὶ ἡ γῆ E.

Περὶ [a] τούτων μὲν οὖν πραγματεύεται καὶ ὁ [b] μαθηματικός, 2
ἀλλ' οὐχ ᾗ φυσικοῦ σώματος πέρας ἕκαστον· οὐδὲ τὰ συμ-
βεβηκότα θεωρεῖ ᾗ τοιούτοις οὖσι συμβέβηκεν. Διὸ καὶ
χωρίζει· χωριστὰ γὰρ τῇ νοήσει κινήσεώς ἐστι, καὶ οὐδὲν
διαφέρει, οὐδὲ γίνεται ψεῦδος χωριζόντων. Λανθάνουσι δὲ
τοῦτο ποιοῦντες καὶ [c] οἱ τὰς ἰδέας λέγοντες· τὰ γὰρ φυσικὰ
χωρίζουσιν ἧττον ὄντα χωριστὰ τῶν [d] μαθηματικῶν. Γί- 3
γνοιτο δ' ἂν τοῦτο δῆλον, εἴ τις ἑκατέρων πειρῷτο λέγειν
τοὺς ὅρους, καὶ αὐτῶν καὶ τῶν συμβεβηκότων. Τὸ μὲν γὰρ
περιττὸν [e] ἔσται καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὸ εὐθὺ καὶ τὸ καμπύλον,
[f] ἔτι δὲ ἀριθμὸς καὶ γραμμὴ καὶ σχῆμα ἄνευ κινήσεως, σὰρξ
δὲ καὶ ὀστοῦν καὶ ἄνθρωπος [g] οὐκέτι, [h] ἀλλὰ ταῦτα ὥσπερ
ῥὶς σιμὴ ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ καμπύλον λέγεται. Δηλοῖ δὲ καὶ 4
τὰ φυσικώτερα τῶν [i] μαθημάτων, οἷον ὀπτικὴ καὶ ἁρμονικὴ
καὶ ἀστρολογία· ἀνάπαλιν γὰρ [k] τρόπον τιν' ἔχουσι τῇ
γεωμετρίᾳ. [l] Ἀλλ' ἡ μὲν γεωμετρία περὶ γραμμῆς φυσικῆς
σκοπεῖ, ἀλλ' οὐχ ᾗ φυσική, ἡ δ' ὀπτικὴ [d] μαθηματικὴν μὲν
γραμμήν, ἀλλ' οὐχ ᾗ μαθηματικὴ ἀλλ' ᾗ φυσική. [m] Ἐπεὶ 5
[n] δ' ἡ φύσις διχῶς, τό τε εἶδος καὶ ἡ ὕλη, ὡς ἂν εἰ περὶ
[o] σιμότητος [p] σκοποῖμεν τί ἐστιν, οὕτω θεωρητέον. Ὥστ'
οὔτ' ἄνευ ὕλης τὰ τοιαῦτα οὔτε κατὰ τὴν ὕλην. Καὶ γὰρ
δὴ καὶ περὶ τούτου [q] διχῶς ἀπορήσειεν ἄν τις, [r] ἐπεὶ δύο αἱ
φύσεις, περὶ ποτέρας τοῦ φυσικοῦ, ἢ περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοῖν.
Ἀλλ' [s] εἰ περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοῖν, καὶ περὶ ἑκατέρας. Πότερον 6
οὖν τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης ἑκατέραν γνωρίζειν; Εἰς μὲν γὰρ τοὺς
ἀρχαίους [t] ἀποβλέψαντι δόξειεν [v] ἂν εἶναι τῆς ὕλης· ἐπὶ
μικρὸν γάρ τι μέρος Ἐμπεδοκλῆς καὶ Δημόκριτος τοῦ εἴδους
καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι ἥψαντο. Εἰ δὲ ἡ τέχνη μιμεῖται τὴν 7

[a] μὲν οὖν τούτων I. [b] μαθητικός E. [c] οἱ περὶ τὰς F. [d] μαθητικῶν et sec. 4. μαθητικὴν E. [e] ἐστι F. [f] ἔτι δὲ] αἴτια corr. E. [g] οὐκέτι] οὐκ αἴτια in litura E. [h] ἀλλ' αὐτὰ E. [i] μαθητῶν pr. E, μαθηματικῶν F. [k] ἔχουσι τρόπον τινὰ F. [l] ἀλλ' ἡ μὲν γ.] ἡ μὲν γὰρ γ. F. et rc. E : pr. enim om. [m] ἐπειδὴ F.I. [n] δὲ καὶ ἡ F. [o] σιμοῦ E. [p] τί ἐστι σκοποῖμεν F.I. [q] διχῶς om. pr. E. [r] ἐπειδὴ F. [s] εἰ] ἀεὶ E. [t] βλέψαντι E. [v] ἂν om. F.

φύσιν, τῆς δὲ αὐτῆς ἐπιστήμης εἰδέναι τὸ εἶδος καὶ τὴν ὕλην
μέχρι του (οἷον ἰατροῦ ὑγίειαν καὶ χολὴν καὶ φλέγμα, ἐν
οἷς ἡ [w] ὑγίεια, ὁμοίως δὲ καὶ οἰκοδόμου τό τε εἶδος τῆς οἰκίας
καὶ τὴν ὕλην, ὅτι πλίνθοι καὶ ξύλα· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων), καὶ τῆς φυσικῆς ἂν εἴη τὸ γνωρίζειν [x] ἀμφοτέρας
8 τὰς φύσεις. Ἔτι τὸ οὗ ἕνεκα καὶ τὸ τέλος τῆς αὐτῆς, καὶ
ὅσα τούτων ἕνεκα. Ἡ δὲ [y] φύσις τέλος καὶ οὗ ἕνεκα· ὧν
γὰρ συνεχοῦς τῆς κινήσεως οὔσης [z] ἔστι τι τέλος [a] τῆς κινή-
σεως, τοῦτο ἔσχατον καὶ τὸ οὗ ἕνεκα. Διὸ καὶ [b] ὁ ποιητὴς
γελοίως προήχθη εἰπεῖν

Ἔχει τελευτήν, ἧσπερ οὕνεκ' ἐγένετο.

9 Βούλεται γὰρ οὐ πᾶν εἶναι τὸ ἔσχατον τέλος, ἀλλὰ τὸ βέλ-
τιστον, ἐπεὶ καὶ ποιοῦσιν αἱ τέχναι τὴν ὕλην αἱ μὲν ἁπλῶς
αἱ δὲ εὐεργόν, καὶ χρώμεθα ὡς ἡμῶν ἕνεκα πάντων ὑπαρχόν-
των. Ἐσμὲν γάρ πως καὶ ἡμεῖς τέλος· διχῶς γὰρ τὸ οὗ
[c] ἕνεκα· εἴρηται δ' ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας. Δύο [d] δὴ [e] αἱ
ἄρχουσαι τῆς ὕλης καὶ αἱ γνωρίζουσαι τέχναι, ἥ τε χρωμένη
10 καὶ τῆς ποιητικῆς ἡ ἀρχιτεκτονική. Διὸ καὶ ἡ χρωμένη ἀρχι-
τεκτονική πως, διαφέρει δὲ ᾗ [f] ἡ μὲν τοῦ εἴδους γνωριστική,
ἡ ἀρχιτεκτονική, ἡ δὲ ὡς ποιητικὴ τῆς ὕλης· ὁ μὲν γὰρ κυ-
βερνήτης ποιόν τι τὸ εἶδος τοῦ πηδαλίου γνωρίζει καὶ ἐπι-
11 τάττει, ὁ δ' ἐκ ποίου ξύλου [g] καὶ ποίων κινήσεων ἔσται. Ἐν
μὲν οὖν τοῖς [h] κατὰ τέχνην ἡμεῖς ποιοῦμεν τὴν ὕλην τοῦ
ἔργου ἕνεκα, ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς ὑπάρχει οὖσα. Ἔτι τῶν
πρός [i] τι ἡ ὕλη· [k] ἄλλῳ γὰρ εἴδει ἄλλη ὕλη. Μέχρι δὴ
πόσου [l] τὸν φυσικὸν δεῖ εἰδέναι τὸ εἶδος καὶ τὸ τί ἐστιν; Ἢ
[m] ὥσπερ ἰατρὸν νεῦρον [n] ἢ χαλκέα χαλκόν, μέχρι [o] του.
Τινὸς γὰρ ἕνεκα ἕκαστον, καὶ περὶ ταῦτα [p] ἅ ἐστι χωριστὰ

[w] ὑγίεια ἅπερ ὡς ὕλη ὁμοίως E. [x] ἀμφοτέρας om. F. [y] φύσις τὸ τέλος οὗ F. [z] τι ἐστι I. [a] τῆς κινήσεως om. pr. E. [b] καὶ Εὐριπίδης ὁ F. [c] εἵνεκα I. [d] δὲ E, δὴ καὶ F. [e] αἱ om. F. [f] ἡ om. E.F. [g] καὶ ἐκ ποίων F.I. [h] κατὰ τὴν τ. E. [i] τι ἡ] τῇ pr. E. [k] ἄλλῳ—ὕλη post ἐστιν F. [l] τὸν om. F. [m] ὥσπερ τὸν ἰ. I. [n] ἢ] καὶ F.I. [o] του] τοῦ εἰδέναι F. [p] ἃ om. pr. E.

μὲν εἴδει, ἐν ὕλῃ δέ. Ἄνθρωπος γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ [q]καὶ ἥλιος. Πῶς δ' ἔχει τὸ χωριστὸν καὶ τί ἐστι, φιλοσοφίας [r]τῆς πρώτης διορίσαι ἔργον.

3 Διωρισμένων δὲ τούτων ἐπισκεπτέον περὶ τῶν αἰτίων, ποῖά τε καὶ πόσα τὸν ἀριθμόν ἐστιν. Ἐπεὶ γὰρ τοῦ εἰδέναι [s]χάριν ἡ πραγματεία, εἰδέναι δ' οὐ πρότερον οἰόμεθα ἕκαστον πρὶν ἂν λάβωμεν τὸ διὰ τί περὶ ἕκαστον (τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ λαβεῖν τὴν πρώτην αἰτίαν), δῆλον ὅτι καὶ ἡμῖν τοῦτο ποιητέον καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς [t]καὶ πάσης τῆς φυσικῆς μεταβολῆς, ὅπως εἰδότες [v]αὐτῶν τὰς ἀρχὰς ἀνάγειν εἰς αὐτὰς πειρώμεθα τῶν ζητουμένων ἕκαστον. Ἕνα μὲν οὖν 2
τρόπον αἴτιον λέγεται τὸ ἐξ οὗ γίνεταί τι ἐνυπάρχοντος, οἷον ὁ χαλκὸς τοῦ ἀνδριάντος καὶ ὁ ἄργυρος τῆς φιάλης καὶ τὰ τούτων γένη, [w]ἄλλον δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ παράδειγμα· τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ λόγος [x]ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι καὶ τὰ τούτου γένη, οἷον [y]τοῦ διὰ πασῶν τὰ δύο πρὸς ἕν, καὶ ὅλως ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ μέρη τὰ ἐν τῷ λόγῳ. Ἔτι ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς 3
μεταβολῆς ἡ πρώτη ἢ τῆς ἠρεμήσεως, οἷον ὁ βουλεύσας αἴτιος, καὶ ὁ πατὴρ [z]τοῦ τέκνου, καὶ ὅλως τὸ ποιοῦν τοῦ ποιουμένου καὶ τὸ μεταβάλλον τοῦ μεταβαλλομένου. Ἔτι ὡς τὸ τέλος· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ οὗ ἕνεκα, οἷον τοῦ περιπατεῖν ἡ ὑγίεια· διὰ τί γὰρ περιπατεῖ; φαμὲν ἵνα [a]ὑγιαίνῃ, καὶ εἰπόντες οὕτως οἰόμεθα ἀποδεδωκέναι τὸ αἴτιον. Καὶ ὅσα 4
δὴ κινήσαντος ἄλλου μεταξὺ [b]γίγνεται τοῦ τέλους, οἷον τῆς ὑγιείας ἡ [c]ἰσχνασία ἢ ἡ κάθαρσις [d]ἢ τὰ φάρμακα ἢ τὰ ὄργανα· πάντα γὰρ ταῦτα τοῦ τέλους ἕνεκά ἐστι, διαφέρει δ' ἀλλήλων ὡς ὄντα τὰ μὲν ἔργα τὰ δ' ὄργανα. Τὰ μὲν οὖν 5
αἴτια σχεδὸν τοσαυταχῶς [e]λέγεται, συμβαίνει δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων καὶ πολλὰ τοῦ αὐτοῦ αἴτια εἶναι, οὐ

[q] καὶ ὁ ἥλιος F. [r] ἔργον διορίσαι τῆς πρώτης I, τῆς πρώτης ἐστίν E. [s] χάριν τὰ φυσικὰ ἡ I. [t] καὶ περὶ πάσης F.I. [v] τὰς ἀρχὰς αὐτῶν E. [w] ἄλλο I. [x] ὁ post λόγος om. F. [y] τοῦ δ.] τὸν δ. E. [z] τοῦ ante τέκνου om. I. [a] ὑγιάνῃ F.I. [b] γένηται E. [c] ἰσχνανσία I. [d] ἢ τὰ φάρμακα om. E. [e] λέγεται om. F.

κατὰ συμβεβηκός, οἷον τοῦ ἀνδριάντος [f] καὶ ἡ [g] ἀνδριαντο-
ποιικὴ καὶ ὁ χαλκός, [h] οὐ καθ' ἕτερόν τι ἀλλ' ᾗ ἀνδριάς, ἀλλ'
οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς ὕλη τὸ δ' ὡς ὅθεν ἡ
6 [i] κίνησις. Ἔστι δέ τινα καὶ ἀλλήλων αἴτια, οἷον τὸ [k] πο-
νεῖν τῆς εὐεξίας καὶ αὕτη τοῦ πονεῖν· ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρό-
πον, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς τέλος τὸ δ' ὡς ἀρχὴ κινήσεως. Ἔτι
δὲ τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων ἐστὶν [l] αἴτιον· ὃ γὰρ παρὸν αἴτιον
τοῦδε, τοῦτο καὶ ἀπὸν αἰτιώμεθα ἐνίοτε τοῦ ἐναντίου, οἷον
τὴν ἀπουσίαν τοῦ κυβερνήτου [m] τῆς τοῦ πλοίου ἀνατροπῆς,
7 οὗ ἦν ἡ παρουσία αἰτία τῆς σωτηρίας. Ἅπαντα δὲ τὰ νῦν
εἰρημένα αἴτια εἰς [n] τέτταρας [o] πίπτει τόπους τοὺς φανερω-
τάτους. Τὰ μὲν γὰρ στοιχεῖα τῶν συλλαβῶν καὶ [p] ἡ ὕλη
τῶν [q] σκευαστῶν καὶ τὸ πῦρ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν σωμάτων
καὶ τὰ μέρη τοῦ ὅλου καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ συμπεράσματος
ὡς τὸ ἐξ οὗ αἴτιά ἐστιν· τούτων δὲ τὰ μὲν ὡς τὸ ὑποκείμενον,
οἷον τὰ μέρη, τὰ δὲ ὡς τὸ τί ἦν εἶναι, τό τε ὅλον καὶ ἡ σύν-
8 θεσις καὶ τὸ εἶδος. Τὸ δὲ σπέρμα καὶ ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ βου-
λεύσας καὶ ὅλως τὸ ποιοῦν, πάντα ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς μετα-
βολῆς ἢ στάσεως [r] ἢ κινήσεως. Τὰ [s] δ' ὡς τὸ τέλος καὶ
τἀγαθὸν τῶν ἄλλων· [t] τὸ γὰρ οὗ ἕνεκα βέλτιστον καὶ τέλος
τῶν ἄλλων ἐθέλει εἶναι· διαφερέτω δὲ [v] μηδὲν εἰπεῖν αὐτὸ
9 ἀγαθὸν ἢ φαινόμενον ἀγαθόν. Τὰ μὲν οὖν αἴτια [w] ταῦτα
καὶ τοσαῦτά ἐστι τῷ εἴδει· τρόποι δὲ τῶν αἰτίων ἀριθμῷ μέν
εἰσι πολλοί, κεφαλαιούμενοι δὲ καὶ οὗτοι ἐλάττους. Λέγεται
[x] γὰρ αἴτια πολλαχῶς, καὶ αὐτῶν τῶν ὁμοειδῶν προτέρως
καὶ ὑστέρως [y] ἄλλο ἄλλου, οἷον ὑγιείας [z] ἰατρὸς καὶ [a] τεχνί-
της, καὶ τοῦ διὰ πασῶν τὸ διπλάσιον καὶ [b] ὁ ἀριθμός, καὶ
10 ἀεὶ τὰ [c] περιέχοντα πρὸς [d] τὸ καθ' ἕκαστα. Ἔτι δ' ὡς τὸ

[f] καὶ om. F.I. [g] ἀνδριαντοποιητικὴ F.I. [h] οὐ] ταῦτα δὲ οὐ E. [i] κίνησις ἐστιν. Ἔστιν E. [k] πονεῖν αἴτιον τῆς F.I. [l] αἴτιον ante ὃ om. E.F. [m] τῆς τοῦ om. E. [n] τέσσαρας I. [o] τρόπους πίπτει F.I. [p] ἡ om. E. [q] κατασκευαστῶν E. [r] ἢ κινήσεως om. E. [s] δ' ἄλλα ὡς E. [t] τὸ—ἄλλων om. E. [v] αὐτὸ μηδὲν εἰπεῖν F.I. [w] ταῦτα] τοιαῦτα I. [x] γὰρ τὰ αἴτια F. [y] ἄλλου ἄλλο F. [z] ὁ ἰατρὸς F.I. [a] καὶ ὁ τεχν. I. [b] ὁ om. E. [c] περιέχοντα om. E. [d] τῷ καθέκαστον F.

συμβεβηκὸς καὶ τὰ τούτων γένη, οἷον ἀνδριάντος [e] ἄλλως
Πολύκλειτος καὶ [e] ἄλλως ἀνδριαντοποιός, ὅτι συμβέβηκε τῷ
ἀνδριαντοποιῷ τὸ Πολυκλείτῳ εἶναι. Καὶ τὰ περιέχοντα δὲ
τὸ συμβεβηκός, οἷον εἰ ὁ ἄνθρωπος αἴτιος [f] εἴη ἀνδριάντος ἢ
[g] ὅλως ζῷον. Ἔστι δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων ἄλλα ἄλλων 11
πορρώτερον καὶ ἐγγύτερον, οἷον εἰ ὁ λευκὸς [h] καὶ ὁ μουσικὸς
αἴτιος λέγοιτο τοῦ ἀνδριάντος. [i] Πάντα δὲ καὶ τὰ οἰκείως
λεγόμενα καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς τὰ μὲν ὡς δυνάμενα λέ-
γεται τὰ δ' ὡς ἐνεργοῦντα, οἷον τοῦ οἰκοδομεῖσθαι [k] οἰκίαν
[l] οἰκοδόμος ἢ οἰκοδομῶν οἰκοδόμος. Ὁμοίως δὲ [m] λεχθήσεται 12
καὶ ἐφ' ὧν αἴτια τὰ αἴτια τοῖς εἰρημένοις, οἷον [n] τουδὶ [o] τοῦ
ἀνδριάντος [p] ἢ ἀνδριάντος [q] ἢ καὶ ὅλως εἰκόνος, καὶ χαλκοῦ
τοῦδε ἢ χαλκοῦ [r] ἢ ὅλως ὕλης· καὶ ἐπὶ τῶν συμβεβηκότων
ὡσαύτως. Ἔτι δὲ συμπλεκόμενα καὶ ταῦτα [s] κἀκεῖνα λεχθή-
σεται, οἷον οὐ Πολύκλειτος [t] οὐδὲ ἀνδριαντοποιός, ἀλλὰ Πο-
λύκλειτος ἀνδριαντοποιός. Ἀλλ' ὅμως ἅπαντα ταῦτά ἐστι 13
τὸ μὲν πλῆθος ἕξ, λεγόμενα δὲ διχῶς· ἢ γὰρ ὡς τὸ καθ' ἕκα-
στον, ἢ ὡς τὸ γένος, ἢ ὡς τὸ συμβεβηκός, ἢ ὡς τὸ γένος τοῦ
συμβεβηκότος, ἢ ὡς συμπλεκόμενα ταῦτα, ἢ ὡς ἁπλῶς λεγό-
μενα· πάντα δὲ ἢ ἐνεργοῦντα ἢ κατὰ δύναμιν. Διαφέρει δὲ
τοσοῦτον, ὅτι τὰ μὲν ἐνεργοῦντα καὶ τὰ καθ' ἕκαστον ἅμα
ἔστι καὶ οὐκ ἔστι καὶ ὧν [v] αἴτια, οἷον ὅδ' [w] ὁ ἰατρεύων τῷδε
τῷ ὑγιαζομένῳ καὶ ὅδε [w] ὁ οἰκοδομῶν τῷδε τῷ οἰκοδομουμένῳ,
[x] τὰ δὲ κατὰ δύναμιν οὐκ ἀεί· φθείρεται γὰρ οὐχ ἅμα ἡ οἰκία
καὶ ὁ οἰκοδόμος. Δεῖ δ' ἀεὶ τὸ αἴτιον ἑκάστου τὸ ἀκρότατον 14
ζητεῖν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷον ἄνθρωπος οἰκοδομεῖ
ὅτι οἰκοδόμος, ὁ δ' οἰκοδόμος [y] κατὰ τὴν οἰκοδομικήν· τοῦτο
τοίνυν πρότερον τὸ αἴτιον. Καὶ οὕτως ἐπὶ πάντων. Ἔτι
τὰ μὲν γένη τῶν γενῶν, τὰ δὲ καθ' [z] ἕκαστον τῶν καθ' ἕκα-

[e] *ἄλλος* I. [f] *ἀνδριάντος εἴη* E. [g] *ὅλως τὸ ζῷον* I. [h] *καὶ ὁ μουσικὸς* om. E. [i] *πάντα*] *παρὰ πάντα* I. [k] *οἰκίαν* om. E. [l] *ὁ οἰκ. ἢ ὁ οἰκ.* F.I. [m] *δειχθήσεται* F. [n] *τοῦδε* F.I. [o] *τοῦ* om. E. [p] *ἢ ἀνδριάντος* om. E. [q] *καὶ* post *ἢ* om. E. [r] *ἢ καὶ ὅλως* F. [s] *καὶ ἐκεῖνα* F. [t] *οὐδὲ—Πολύκλειτος* om. I. [v] *αἴτια* corr. E. [w] *ὁ* om. E. [x] *τὸ* E. [y] *κατὰ*] *ὅτι κατὰ* E. [z] *ἕκαστα—ἕκαστα* F.I.

στον, οἷον ἀνδριαντοποιὸς μὲν ἀνδριάντος, ὁδὶ δὲ τουδί. Καὶ τὰς μὲν δυνάμεις τῶν δυνατῶν, τὰ δ' ἐνεργοῦντα πρὸς τὰ ἐνεργούμενα. Ὅσα μὲν οὖν τὰ αἴτια καὶ ὃν τρόπον αἴτια, ἔστω ἡμῖν διωρισμένα ἱκανῶς.

4 Λέγεται δὲ καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον τῶν αἰτίων, καὶ πολλὰ καὶ εἶναι καὶ γίνεσθαι [a] διὰ τύχην καὶ [b] διὰ τὸ αὐτόματον· τίνα οὖν τρόπον ἐν τούτοις ἐστὶ τοῖς αἰτίοις ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, καὶ πότερον τὸ αὐτὸ [c] ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἢ ἕτερον, καὶ ὅλως τί [d] ἐστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ἐπισκεπτέον.
2 Ἔνιοι γὰρ [e] καὶ εἰ ἔστιν ἢ μὴ ἀποροῦσιν· οὐδὲν [f] γὰρ γίνεσθαι ἀπὸ τύχης φασίν, ἀλλὰ πάντων εἶναί [g] τι αἴτιον ὡρισμένον, ὅσα [h] λέγομεν [i] ἀπ' αὐτομάτου γίγνεσθαι [k] ἢ τύχης, οἷον τοῦ ἐλθεῖν ἀπὸ τύχης εἰς τὴν ἀγοράν, [l] καὶ καταλαβεῖν ὃν ἐβούλετο μὲν οὐκ ᾤετο δέ, αἴτιον τὸ βούλεσθαι [m] ἀγοράσαι ἐλθόντα· ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀπὸ τύχης [n] λεγομένων ἀεί τι εἶναι λαβεῖν τὸ αἴτιον, ἀλλ' οὐ τύχην, ἐπεὶ εἴ γέ τι ἦν ἡ τύχη, ἄτοπον ἂν φανείη ὡς ἀληθῶς, καὶ ἀπορήσειεν ἄν τις διὰ τί ποτ' οὐδεὶς τῶν ἀρχαίων σοφῶν τὰ αἴτια περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς λέγων περὶ τύχης οὐδὲν διώρισεν, ἀλλ' ὡς ἔοικεν, οὐδὲν ᾤοντο οὐδ' ἐκεῖνοι εἶναι
3 ἀπὸ τύχης. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο θαυμαστόν· πολλὰ γὰρ καὶ γίνεται καὶ ἔστιν ἀπὸ τύχης καὶ ἀπὸ [o] ταὐτομάτου, ἃ οὐκ ἀγνοοῦντες ὅτι ἔστιν [p] ἐπανενεγκεῖν ἕκαστον ἐπί τι αἴτιον τῶν γινομένων, καθάπερ ὁ παλαιὸς λόγος εἶπεν ὁ ἀναιρῶν τὴν τύχην, [q] ὅμως τούτων τὰ μὲν εἶναί φασι πάντες ἀπὸ τύχης τὰ δ' οὐκ ἀπὸ τύχης· διὸ καὶ ἀμῶς γέ πως ἦν ποιητέον
4 αὐτοῖς μνείαν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκείνων γέ τι ᾤοντο εἶναι τὴν τύχην, οἷον φιλίαν ἢ νεῖκος ἢ [r] νοῦν ἢ πῦρ ἢ ἄλλο γέ τι τῶν τοιούτων. Ἄτοπον οὖν εἴτε μὴ ὑπελάμβανον εἶναι εἴτε

[a] διὰ] διὰ τὴν E, καὶ διὰ F. [b] διὰ om. I. [c] ἡ om. I. [d] ἐστιν αὐτόματον καὶ ἡ τύχη E. [e] εἰ καὶ I. [f] γὰρ] γὰρ δὴ E. [g] τι om. F. [h] λεγόμενα I. [i] ἀπὸ ταυτομάτου F.I. [k] ἢ] καὶ F. [l] καὶ καταλαβεῖν εἰς τὴν ἀγορὰν I. [m] ἐλθόντα ἀγοράσαι F.I. [n] λεγομένων om. E. [o] τοῦ αὐτομάτου E. [p] ἐπενεγκεῖν F. [q] ὁμοίως E. [r] πῦρ ἢ νοῦν F.I.

οἰόμενοι [s] παρέλειπον, καὶ ταῦτ' ἐνίοτε χρώμενοι, ὥσπερ Ἐμ-
πεδοκλῆς οὐκ ἀεὶ τὸν ἀέρα [t] ἀνωτάτω ἀποκρίνεσθαί φησιν,
ἀλλ' ὅπως ἂν τύχῃ. Λέγει [v] γοῦν ἐν τῇ κοσμοποιΐᾳ 5

Ὡς οὕτω συνέκυρσε θέων τότε, πολλάκι δ' ἄλλως·

καὶ τὰ μόρια τῶν ζῴων ἀπὸ τύχης γενέσθαι τὰ πλεῖστα
[w] φησίν. Εἰσὶ δέ τινες οἳ καὶ [x] τοὐρανοῦ τοῦδε καὶ τῶν
[y] κοσμικῶν πάντων αἰτιῶνται τὸ αὐτόματον· ἀπὸ ταὐτο-
μάτου γὰρ [z] γίγνεσθαι τὴν δίνην καὶ τὴν κίνησιν τὴν δια-
κρίνασαν καὶ καταστήσασαν εἰς ταύτην τὴν τάξιν τὸ πᾶν.
Καὶ μάλα [a] τοῦτο θαυμάσαι ἄξιον· [b] λέγοντες γὰρ τὰ μὲν 6
ζῷα καὶ τὰ φυτὰ ἀπὸ τύχης μήτε εἶναι μήτε γίγνεσθαι,
ἀλλ' ἤτοι φύσιν ἢ νοῦν ἤ [c] τι τοιοῦτον ἕτερον εἶναι τὸ
αἴτιον (οὐ γὰρ ὅ τι ἔτυχεν ἐκ τοῦ σπέρματος ἑκάστου
γίγνεται, ἀλλ' ἐκ μὲν τοῦ τοιουδὶ [d] ἐλαία ἐκ δὲ τοῦ τοι-
ουδὶ [e] ἄνθρωπος), τὸν δ' οὐρανὸν καὶ τὰ [f] θειότατα τῶν
φανερῶν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου [g] γενέσθαι, τοιαύτην [h] δ' αἰτίαν
μηδεμίαν εἶναι οἵαν τῶν ζῴων καὶ τῶν φυτῶν. Καίτοι [i] εἰ 7
οὕτως ἔχει, [k] τοῦτ' αὐτὸ ἄξιον ἐπιστάσεως, καὶ καλῶς ἔχει
λεχθῆναί τι περὶ [l] αὐτοῦ. Πρὸς γὰρ τῷ καὶ ἄλλως [m] ἄτο-
πον εἶναι τὸ λεγόμενον, ἔτι ἀτοπώτερον τὸ λέγειν ταῦτα
ὁρῶντας ἐν μὲν τῷ οὐρανῷ οὐδὲν ἀπὸ ταὐτομάτου γιγνόμενον,
ἐν δὲ τοῖς οὐκ ἀπὸ [n] τύχης πολλὰ συμβαίνοντα ἀπὸ τύχης·
καίτοι εἰκός [o] γε ἦν τοὐναντίον [p] γίγνεσθαι. Εἰσὶ δέ τινες 8
οἷς δοκεῖ εἶναι [q] αἰτία μὲν ἡ τύχη, ἄδηλος δὲ ἀνθρωπίνῃ δια-
νοίᾳ ὡς θεῖόν τι οὖσα καὶ δαιμονιώτερον. Ὥστε σκεπτέον
καὶ τί ἑκάτερον, καὶ εἰ ταὐτὸν ἢ ἕτερον τό [r] τε αὐτόματον
καὶ ἡ τύχη, καὶ πῶς εἰς τὰ διωρισμένα αἴτια ἐμπίπτουσιν.

Πρῶτον μὲν οὖν, ἐπειδὴ ὁρῶμεν τὰ μὲν ἀεὶ ὡσαύτως γινό- 5
μενα τὰ δὲ ὡς [s] ἐπὶ πολύ, φανερὸν [t] ὅτι οὐδετέρου τούτων

[s] παρέλιπον I. [t] ἀποκρίνεσθαι ἀνωτάτω F.I. [v] γοῦν] οὖν F. [w] φησὶν οὗτος. Εἰσὶ E. [x] τοῦ οὐρανοῦ F.I. [y] κόσμων E. [z] γίνεσθαί φασι τὴν I. [a] τοῦτό γε αὐτὸ θαυμάσαι F.I. [b] λέγοντας τὰ F. [c] τι om. F. [d] ἐλαίαν I. [e] ἄνθρωπον I. [f] θειότερα F.I. [g] γίγνεσθαι E. [h] δ' om. E. [i] εἰ] γε εἰ I. [k] τοῦτό γε αὐτὸ F.I. [l] αὐτοῦ τούτου. Πρὸς E. [m] ἄλογον E. [n] τύχης εἶναι πολλὰ E. [o] γε om. E. [p] γενέσθαι I. [q] μὲν αἰτία F.I. [r] τε om. F. [s] ἐπὶ τὸ πολὺ F.I. [t] ὅτι] ὡς F.

αἰτία ἡ τύχη λέγεται οὐδὲ τὸ ἀπὸ τύχης, οὔτε τοῦ ἐξ ἀνάγ-
κης [v] καὶ ἀεὶ οὔτε [w] τοῦ ὡς [x] ἐπὶ πολύ. Ἀλλ' ἐπειδὴ [y] ἔστιν
ἃ γίγνεται καὶ [z] παρὰ ταῦτα, καὶ [a] ταῦτα πάντες φασὶν εἶναι
ἀπὸ τύχης, φανερὸν ὅτι ἔστι τι ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον·
τά τε γὰρ τοιαῦτα ἀπὸ τύχης [b] καὶ τὰ ἀπὸ τύχης τοιαῦτα
2 ὄντα ἴσμεν. Τῶν δὲ γινομένων τὰ μὲν ἕνεκά [c] του γίγνεται,
τὰ δ' οὔ· τούτων δὲ τὰ μὲν [d] κατὰ προαίρεσιν, τὰ δ' οὐ κατὰ
προαίρεσιν, ἄμφω δ' ἐν τοῖς ἕνεκά του, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ
ἐν τοῖς [e] παρὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὡς [f] ἐπὶ πολὺ ἔστιν ἔνια
περὶ ἃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν τὸ ἕνεκά του. Ἔστι δ' ἕνεκά του
ὅσα [g] τε ἀπὸ διανοίας ἂν πραχθείη καὶ ὅσα ἀπὸ φύσεως.
3 Τὰ δὴ τοιαῦτα ὅταν κατὰ συμβεβηκὸς γένηται, ἀπὸ τύχης
φαμὲν εἶναι· ὥσπερ γὰρ καὶ [h] ὄν ἐστι τὸ μὲν καθ' αὑτὸ τὸ
δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὕτω καὶ αἴτιον ἐνδέχεται εἶναι, οἷον
οἰκίας καθ' αὑτὸ μὲν αἴτιον τὸ οἰκοδομικόν, κατὰ συμβεβηκὸς
δὲ τὸ λευκὸν ἢ τὸ μουσικόν. Τὸ μὲν οὖν καθ' αὑτὸ αἴτιον
ὡρισμένον, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἀόριστον· ἄπειρα γὰρ
4 [i] ἂν τῷ ἑνὶ συμβαίη. Καθάπερ οὖν ἐλέχθη, ὅταν ἐν τοῖς
ἕνεκά [k] του γιγνομένοις τοῦτο γένηται, τότε λέγεται ἀπὸ
ταὐτομάτου καὶ ἀπὸ τύχης. [l] Αὐτῶν δὲ πρὸς ἄλληλα τὴν
διαφορὰν τούτων ὕστερον διοριστέον. Νῦν δὲ τοῦτο ἔστω
φανερόν, ὅτι ἄμφω ἐν τοῖς ἕνεκά τού ἐστιν, οἷον ἕνεκα τοῦ
ἀπολαβεῖν τὸ ἀργύριον ἦλθεν ἄν, [m] κομισόμενος τὸν ἔρανον,
εἰ ᾔδει· ἦλθε δ' οὐ τούτου ἕνεκα, ἀλλὰ συνέβη [n] αὐτῷ ἐλθεῖν
καὶ ποιῆσαι τοῦτο τοῦ κομίσασθαι ἕνεκα· τοῦτο δὲ οὔθ' ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ φοιτῶν εἰς τὸ χωρίον οὔτ' ἐξ ἀνάγκης· ἔστι δὲ
τὸ τέλος, ἡ κομιδή, οὐ τῶν ἐν αὐτῷ αἰτίων, ἀλλὰ τῶν [o] προ-
αιρετῶν καὶ ἀπὸ διανοίας· καὶ λέγεταί [p] γε τότε ἀπὸ τύχης
5 ἐλθεῖν. Εἰ δὲ προελόμενος [q] καὶ τούτου ἕνεκα, ἢ ἀεὶ φοιτῶν

[v] καὶ om. F. [w] τοῦ] τὸ F. [x] ἐπὶ τὸ πολὺ I. [y] ἔστι τινὰ ἃ I, τινα F. [z] περὶ F. [a] πάντες ταῦτα F.I. [b] καὶ τὰ ἀπὸ τύχης om. F. [c] του om. E. [d] κατὰ προαίρεσιν om. F. [e] περὶ F. [f] ἐπὶ τὸ πολὺ F.I. [g] τε om. F. [h] ὄν] ο E. [i] ἂν ἐν τῷ F. [k] του γιγνομένοις om. E. [l] αὐτὴν F. [m] κομισάμενος E. [n] αὐτῷ om. F.I. [o] ἀπροαιρέτων καὶ οὐκ ἀπὸ γρ. I. [p] γε τότε] το E. [q] καὶ om. E.

ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κομιζόμενος, οὐκ ἀπὸ τύχης. Δῆλον ἄρα ὅτι ἡ τύχη αἰτία κατὰ συμβεβηκὸς ἐν τοῖς κατὰ προαίρεσιν τῶν ἕνεκά του. Διὸ περὶ τὸ αὐτὸ διάνοια καὶ τύχη· ἡ γὰρ προαίρεσις οὐκ ἄνευ διανοίας. ¶Ἀόριστα μὲν οὖν τὰ αἴτια ἀνάγκη εἶναι, ἀφ᾽ ὧν ἂν γένοιτο τὸ [r] ἀπὸ τύχης. ¶Ὅθεν 6
[s] καὶ ἡ τύχη τοῦ [t] ἀορίστου εἶναι [v] δοκεῖ καὶ ἄδηλος ἀνθρώπῳ, καὶ ἔστιν ὡς [w] οὐδὲν ἀπὸ τύχης δόξειεν ἂν γίγνεσθαι. Πάντα γὰρ ταῦτα ὀρθῶς λέγεται, [x] ὅτι εὐλόγως. ¶Ἔστι μὲν γὰρ ὡς γίνεται ἀπὸ τύχης· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ γίνεται, καὶ ἔστιν αἴτιον ὡς συμβεβηκὸς ἡ τύχη, ὡς δ᾽ ἁπλῶς οὐδενός, οἷον οἰκίας οἰκοδόμος μὲν αἴτιος, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ αὐλητής, καὶ τοῦ ἐλθόντα κομίσασθαι τὸ ἀργύριον, μὴ τούτου ἕνεκα ἐλθόντα, ἄπειρα τὸ πλῆθος· καὶ γὰρ ἰδεῖν τινὰ βουλόμενος καὶ διώκων [y] καὶ φεύγων. Καὶ τὸ [z] φάναι εἶναί τι παράλογον 7
τὴν τύχην ὀρθῶς· ὁ γὰρ λόγος ἢ τῶν ἀεὶ ὄντων ἢ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἡ δὲ τύχη ἐν τοῖς γιγνομένοις παρὰ ταῦτα. ¶Ὥστ᾽ [a] ἐπειδὴ ἀόριστα τὰ οὕτως αἴτια, καὶ ἡ τύχη ἀόριστον. [b] ¶Ὅμως δ᾽ ἐπ᾽ ἐνίων ἀπορήσειεν ἄν τις, ἆρ᾽ οὖν τὰ τυχόντα αἴτι᾽ ἂν γένοιτο τῆς τύχης, οἷον ὑγιείας ἢ πνεῦμα ἢ [c] εἵλησις, ἀλλ᾽ οὐ τὸ [d] ἀποκεκάρθαι· ἔστι γὰρ ἄλλα ἄλλων ἐγγύτερα τῶν κατὰ συμβεβηκὸς [e] αἰτίων. Τύχη δὲ ἀγαθὴ μὲν λέγεται, 8
ὅταν ἀγαθόν τι ἀποβῇ, φαύλη δέ, ὅταν φαῦλόν τι, εὐτυχία δὲ καὶ δυστυχία, ὅταν μέγεθος ἔχοντα ταῦτα· διὸ καὶ τὸ [f] παρὰ μικρὸν κακὸν ἢ ἀγαθὸν [g] μέγα λαβεῖν ἢ [h] δυστυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν ἐστίν, ὅτι ὡς ὑπάρχον λέγει ἡ διάνοια· τὸ γὰρ [f] παρὰ μικρὸν ὥσπερ οὐδὲν ἀπέχειν δοκεῖ. ¶Ἔτι ἀβέβαιον ἡ εὐτυχία εὐλόγως· ἡ γὰρ τύχη ἀβέβαιος· οὔτε γὰρ ἀεὶ οὔθ᾽ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἷόν τ᾽ εἶναι τῶν ἀπὸ τύχης οὐθέν. ¶Ἔστι 9
μὲν οὖν [i] ἄμφω αἴτια, καθάπερ εἴρηται, κατὰ συμβεβηκός,

[r] ἀπὸ τῆς τύχης E. [s] καὶ om. F.I. [t] ἀρίστου I. [v] δοκεῖ ante ἡ F.I. [w] ἀπὸ τύχης οὐδὲν I. [x] ὅτι om. E. [y] καὶ θεασόμενος καὶ φ. F.I. [z] εἶναι φάναι τι I, εἶναί τι φάναι F. [a] ἐπεὶ F. [b] ὁμοίως E. [c] εἵλισις F. [d] ἀποκεκαθάρθαι I. [e] αἰτίων εὐτυχία δέ ἐστιν ὅταν ὡς προείλετο ἀποβῆι, ἀτυχία δ᾽ ὅταν παρὰ τὴν προαίρεσιν. Τύχη E. [f] περὶ F. [g] λαβεῖν μέγα F.I. [h] εὐτυχεῖν ἢ ἀτυχεῖν E.F. [i] ἄμφω om. E.

καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, ἐν τοῖς ἐνδεχομένοις γίγνεσθαι μὴ ἁπλῶς μηδ' ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ τούτων ὅσ' ἂν [k] γένοιτο ἕνεκά του.

6 Διαφέρει δ' ὅτι τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλεῖόν ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τύχης πᾶν ἀπὸ ταὐτομάτου, τοῦτο δ' οὐ [l] πᾶν ἀπὸ τύχης. Ἡ μὲν γὰρ τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης [m] ἐστὶν ὅσοις καὶ τὸ εὐτυχῆσαι ἂν ὑπάρξειεν καὶ ὅλως πρᾶξις. Διὸ καὶ ἀνάγκη περὶ τὰ πρακτὰ εἶναι [n] τὴν τύχην· σημεῖον δ' ὅτι δοκεῖ ἤτοι ταὐτὸν εἶναι τῇ εὐδαιμονίᾳ [o] ἡ εὐτυχία ἢ ἐγγύς, ἡ δ' εὐδαιμονία πρᾶξίς τις· εὐπραξία γάρ. Ὥσθ' [p] ὁπόσοις
2 μὴ ἐνδέχεται πρᾶξαι, οὐδὲ τὸ ἀπὸ τύχης τι ποιῆσαι. Καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἄψυχον οὐδὲν οὔτε θηρίον οὔτε παιδίον οὐδὲν ποιεῖ ἀπὸ τύχης, ὅτι οὐκ ἔχει προαίρεσιν· οὐδ' εὐτυχία οὐδ' ἀτυχία ὑπάρχει τούτοις, εἰ μὴ καθ' ὁμοιότητα, ὥσπερ ἔφη Πρώταρχος εὐτυχεῖς εἶναι τοὺς λίθους ἐξ ὧν οἱ βωμοί, ὅτι τιμῶνται, οἱ δὲ ὁμόζυγες αὐτῶν καταπατοῦνται. Τὸ δὲ πάσχειν ἀπὸ τύχης [q] ὑπάρξει πως καὶ τούτοις, ὅταν ὁ πράττων τι περὶ αὐτὰ [r] πράξῃ ἀπὸ τύχης· ἄλλως δὲ οὐκ ἔστιν.
3 Τὸ δ' αὐτόματον καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις [s] καὶ [t] πολλοῖς [v] τῶν ἀψύχων, οἷον ὁ ἵππος αὐτόματος, φαμέν, ἦλθεν, ὅτι ἐσώθη μὲν ἐλθών, οὐ τοῦ σωθῆναι δὲ [w] ἕνεκα ἦλθεν. Καὶ ὁ τρίπους αὐτόματος κατέπεσεν· [x] ἔστη μὲν γὰρ τοῦ καθῆσθαι [w] ἕνεκα,
4 ἀλλ' οὐ τοῦ καθῆσθαι [w] ἕνεκα κατέπεσεν. Ὥστε φανερὸν ὅτι ἐν τοῖς ἁπλῶς [y] ἕνεκά του γινομένοις, ὅταν μὴ τοῦ συμβάντος ἕνεκα γένηται [z] οὗ ἔξω τὸ αἴτιον, τότε ἀπὸ [a] ταὐτομάτου λέγομεν· ἀπὸ τύχης δέ, τούτων ὅσα ἀπὸ ταὐτομάτου
5 γίνεται τῶν προαιρετῶν τοῖς ἔχουσι προαίρεσιν. Σημεῖον δὲ τὸ μάτην, ὅτι λέγεται ὅταν μὴ γένηται τὸ ἕνεκα ἄλλου ἐκείνου ἕνεκα, οἷον τὸ [b] βαδίσαι λαπάξεως ἕνεκά ἐστιν· εἰ δὲ μὴ ἐγένετο βαδίσαντι, μάτην [c] φαμὲν βαδίσαι καὶ ἡ βάδισις

[k] γένοιτο ἐν τοῖς ἕνεκά I. [l] πᾶν om. F.I. [m] ἐστὶν ἐν ὅσοις I. [n] τὴν om. E. [o] ἡ εὐτυχία om. F. [p] ὅσοις F.I. [q] ὑπάρχει F. [r] πράξηι τι ἀπὸ E. [s] καὶ ante π. om. I. [t] πολλοῖς om. F. [v] τοῖς ἀψύχοις F. [w] ἕνεκεν F.I. [x] ἐστι E. [y] ἕνεκα γ. F. [z] οὗ] ὧν F. [a] τοῦ αὐτομάτου F. [b] βαδίσαι εἰ λαπ. F.I. [c] ἔφαμεν F.I.

ματαία, ὡς τοῦτο ὂν τὸ μάτην, τὸ πεφυκὸς ἄλλου ἕνεκα,
ὅταν μὴ περαίνῃ ἐκεῖνο οὗ ἕνεκα [d] ἐπεφύκει, ἐπεὶ εἴ τις λού-
σασθαι φαίη μάτην ὅτι οὐκ [e] ἐξέλιπεν ὁ ἥλιος, γελοῖος ἂν
εἴη· οὐ γὰρ ἦν τοῦτο ἐκείνου ἕνεκα. Οὕτω δὴ τὸ αὐτόματον 6
[f] καὶ κατὰ τὸ ὄνομα, ὅταν αὐτὸ μάτην γένηται· κατέπεσε
γὰρ [g] οὐ τοῦ πατάξαι [h] ἕνεκα [i] ὁ λίθος· ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου
ἄρα κατέπεσεν ὁ λίθος, ὅτι πέσοι ἂν ὑπὸ τινὸς καὶ τοῦ πα-
τάξαι ἕνεκα. Μάλιστα δ' ἐστὶ χωριζόμενον [k] τὸ ἀπὸ τύχης
ἐν τοῖς φύσει γινομένοις· ὅταν γὰρ γένηταί [l] τι παρὰ φύσιν,
τότε οὐκ ἀπὸ τύχης ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ ταὐτομάτου γεγονέναι
φαμέν. Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο ἕτερον· τοῦ μὲν γὰρ ἔξω τὸ
αἴτιον, τοῦ δ' ἐντός.

Τί μὲν οὖν ἐστὶ τὸ αὐτόματον καὶ [m] τί ἡ τύχη, εἴρηται, 7
καὶ τί [n] διαφέρουσιν ἀλλήλων. Τὸν δὲ τρόπον [o] τῆς αἰτίας
ἐν τοῖς ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, [p] ἑκάτερον αὐτῶν· ἢ γὰρ
τῶν φύσει τι ἢ τῶν ἀπὸ διανοίας αἴτιον ἀεί ἐστιν· ἀλλὰ τού-
των τὸ πλῆθος ἀόριστον. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ τὸ αὐτόματον καὶ 8
ἡ τύχη αἴτια ὧν ἂν [q] ἢ νοῦς γένοιτο αἴτιος ἢ φύσις, ὅταν
κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιόν τι γένηται τούτων αὐτῶν, [r] οὐδὲν δὲ
κατὰ συμβεβηκός ἐστι πρότερον τῶν καθ' [s] αὑτό, δῆλον ὅτι
οὐδὲ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον [t] πρότερον τοῦ καθ' [v] αὑτό.
Ὕστερον ἄρα τὸ αὐτόματον καὶ ἡ τύχη καὶ νοῦ καὶ φύσεως·
ὥστ' εἰ ὅτι μάλιστα τοῦ οὐρανοῦ αἴτιον τὸ αὐτόματον, ἀνάγκη
πρότερον νοῦν [w] καὶ φύσιν αἰτίαν εἶναι καὶ ἄλλων πολλῶν καὶ
[x] τοῦδε παντός.

Ὅτι δ' ἔστιν αἴτια, καὶ [y] ὅτι τοσαῦτα τὸν ἀριθμὸν ὅσα 7
φαμέν, δῆλον· τοσαῦτα γὰρ τὸν ἀριθμὸν τὸ διὰ τί περιεί-
ληφεν· ἢ γὰρ εἰς τὸ τί ἐστιν ἀνάγεται τὸ διὰ τί ἔσχατον ἐν
τοῖς ἀκινήτοις, οἷον ἐν τοῖς μαθήμασιν (εἰς ὁρισμὸν [z] γὰρ τοῦ

[d] ἐπεφύκει] ἦν καὶ ἐπεφύκει F.I. [e] ἐξέλειπεν E. [f] καὶ om. F.I.
[g] οὐ] ὁ F. [h] ἕνεκεν E. [i] ὁ post ἕνεκα om. F. [k] τοῦ E. [l] τι om. E.
[m] τί ante ἡ om. I. [n] διαφέρει F. [o] τῆς δ' αἰτίας τὸν τρόπον I.
[p] ἑκατέρου I. [q] ἢ post ἂν om. E. [r] οὐθὲν I. [s] αὐτό, ὥστ' οὐδ'
αἴτιον, δῆλον E. [t] πότερον F. [v] ἑαυτό I. [w] αἴτιον καὶ φύσιν F.I.
[x] τοῦδε τοῦ παντός F.I. [y] ὅτι ἔστι τοσαῦτα F.I. [z] γὰρ om. I.

εὐθέος ἢ συμμέτρου ἢ ἄλλου τινὸς ἀνάγεται ἔσχατον), ἢ εἰς
τὸ κινῆσαν πρῶτον, οἷον διὰ τί ἐπολέμησαν; Ὅτι ἐσύλησαν·
ἢ τίνος ἕνεκα; Ἵν' ἄρξωσιν· ἢ ἐν τοῖς γινομένοις ἡ ὕλη.
2 Ὅτι μὲν οὖν τὰ αἴτια [a] ταῦτα καὶ τοσαῦτα, φανερόν· ἐπεὶ
[b] δ' αἱ αἰτίαι [c] τέτταρες, περὶ πασῶν τοῦ φυσικοῦ εἰδέναι, καὶ
εἰς πάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει φυσικῶς, τὴν ὕλην, τὸ
εἶδος, τὸ κινῆσαν, τὸ οὗ ἕνεκα. Ἔρχεται δὲ τὰ τρία εἰς τὸ
[d] ἓν πολλάκις· τὸ μὲν γὰρ τί ἐστι καὶ τὸ οὗ ἕνεκα ἕν ἐστι,
τὸ δ' ὅθεν ἡ κίνησις πρῶτον τῷ εἴδει [e] ταὐτὸ τούτοις· ἄν-
3 θρωπος [f] γὰρ ἄνθρωπον γεννᾷ. Καὶ ὅλως ὅσα κινούμενα
κινεῖ· ὅσα δὲ μή, οὐκέτι φυσικῆς· οὐ γὰρ ἐν [g] αὐτοῖς ἔχοντα
κίνησιν οὐδ' ἀρχὴν κινήσεως κινεῖ, ἀλλ' ἀκίνητα ὄντα. Διὸ
τρεῖς αἱ πραγματεῖαι, ἡ μὲν περὶ [h] ἀκίνητον, ἡ δὲ περὶ κινού-
μενον μὲν ἄφθαρτον δέ, ἡ δὲ περὶ τὰ φθαρτά. Ὥστε τὸ
διὰ τί καὶ εἰς τὴν ὕλην ἀνάγοντι ἀποδίδοται, καὶ εἰς [i] τὸ τί
4 ἐστι, καὶ εἰς τὸ πρῶτον κινῆσαν. Περὶ γενέσεως γὰρ μά-
λιστα τοῦτον τὸν τρόπον τὰς αἰτίας σκοποῦσι, τί μετὰ [k] τί
γίνεται, καὶ τί πρῶτον [l] ἐποίησεν ἢ τί ἔπαθε, καὶ οὕτως ἀεὶ
[m] τὸ ἐφεξῆς. Διτταὶ δὲ αἱ ἀρχαὶ αἱ κινοῦσαι φυσικῶς, ὧν
ἡ ἑτέρα οὐ φυσική· οὐ γὰρ ἔχει κινήσεως ἀρχὴν ἐν [n] αὑτῇ.
5 [o] Τοιοῦτον δ' ἐστὶν εἴ τι κινεῖ μὴ κινούμενον, [p] ὥσπερ τό τε
παντελῶς ἀκίνητον καὶ τὸ πάντων πρῶτον [q] καὶ τὸ τί ἐστι
[r] καὶ ἡ μορφή· τέλος γὰρ καὶ οὗ ἕνεκα· ὥστε [s] ἐπεὶ ἡ φύσις
ἕνεκά του, καὶ ταύτην εἰδέναι δεῖ, [t] καὶ πάντως ἀποδοτέον τὸ
διὰ τί, οἷον [v] ὅτι ἐκ τοῦδε ἀνάγκη τόδε· [w] τὸ δὲ ἐκ τοῦδε ἢ
ἁπλῶς [x] ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Καὶ εἰ μέλλει τοδὶ ἔσεσθαι,
ὥσπερ ἐκ τῶν προτάσεων τὸ συμπέρασμα· καὶ ὅτι τοῦτ' ἦν
τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ διότι [y] βέλτιον οὕτως, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸ
πρὸς τὴν ἑκάστου οὐσίαν.

[a] ταῦτα] τοιαῦτα I. [b] δ' αἱ] δὲ F.I. [c] τέσσαρες F. [d] ἓν om. E.
[e] τὸ αὐτὸ F. [f] γὰρ] μὲν γὰρ F.I. [g] ἑαυτοῖς F.I. [h] ἀκινήτων E.
[i] τὸ τί ἐστι καὶ εἰς om. F. [k] τί post μετὰ om. E. [l] ἐποίησαν, supra posito εν, F. [m] τῶ E. [n] ἑαυτῇ F.I. [o] τοῦτο I. [p] ὥσπερ γὰρ τό E. [q] καὶ τὸ] καίτοι E. [r] καὶ ante ἡ om. F. [s] ἐπεὶ καὶ ἡ I.
[t] καὶ om. E. [v] ὅτι om. F. [w] τὸ] τόδε E. [x] ἢ ante ὡς om. F.
[y] βελτιστον I.

Λεκτέον [z] δὴ πρῶτον μὲν διότι ἡ φύσις τῶν ἕνεκά του 8
αἰτίων, ἔπειτα περὶ τοῦ ἀναγκαίου, πῶς ἔχει ἐν τοῖς φυσι-
κοῖς· εἰς γὰρ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀνάγουσι πάντες, ὅτι ἐπειδὴ
τὸ θερμὸν τοιονδὶ πέφυκε καὶ τὸ ψυχρὸν [a] καὶ ἕκαστον δὴ
τῶν τοιούτων, ταδὶ ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ καὶ [b] γίνεται· καὶ γὰρ
[c] ἐὰν ἄλλην αἰτίαν εἴπωσιν, ὅσον ἁψάμενοι χαίρειν ἐῶσιν, ὁ
μὲν τὴν φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος, ὁ δὲ τὸν νοῦν. Ἔχει δ' ἀπο- 2
ρίαν τί κωλύει τὴν φύσιν μὴ ἕνεκά του ποιεῖν μηδ' ὅτι βέλ-
τιον, ἀλλ' ὥσπερ ὕει ὁ Ζεὺς οὐχ ὅπως τὸν σῖτον [d] αὐξήσῃ,
ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης· τὸ γὰρ ἀναχθὲν [e] ψυχθῆναι δεῖ, καὶ τὸ
ψυχθὲν ὕδωρ γενόμενον κατελθεῖν· τὸ δ' αὐξάνεσθαι τούτου
γενομένου [f] τὸν σῖτον συμβαίνει. Ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τῳ ἀπόλ- 3
λυται ὁ σῖτος ἐν τῇ ἅλῳ, οὐ τούτου ἕνεκα [g] ὕει ὅπως ἀπόλη-
ται, ἀλλὰ τοῦτο συμβέβηκεν. Ὥστε τί κωλύει οὕτω καὶ
τὰ μέρη ἔχειν ἐν τῇ φύσει, οἷον τοὺς ὀδόντας ἐξ ἀνάγκης
ἀνατεῖλαι τοὺς μὲν ἐμπροσθίους ὀξεῖς, ἐπιτηδείους πρὸς τὸ
διαιρεῖν, τοὺς δὲ γομφίους πλατεῖς καὶ χρησίμους πρὸς τὸ
λεαίνειν τὴν τροφήν, ἐπεὶ οὐ τούτου ἕνεκα γενέσθαι, ἀλλὰ
συμπεσεῖν. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων μερῶν, ἐν [h] ὅσοις 4
δοκεῖ ὑπάρχειν τὸ ἕνεκά του. Ὅπου μὲν οὖν ἅπαντα συνέβη
ὥσπερ κἂν εἰ ἕνεκά του ἐγίνετο, ταῦτα μὲν ἐσώθη ἀπὸ τοῦ
αὐτομάτου συστάντα ἐπιτηδείως· ὅσα δὲ μὴ οὕτως, ἀπώλετο
καὶ ἀπόλλυται, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς λέγει τὰ [i] βουγενῆ
[k] ἀνδρόπρωρα. Ὁ μὲν οὖν λόγος, [l] ᾧ ἄν τις ἀπορήσειεν, 5
οὗτος, καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦτός ἐστιν· ἀδύνατον [m] δὲ τοῦτον
ἔχειν τὸν τρόπον. Ταῦτα μὲν γὰρ καὶ πάντα τὰ φύσει ἢ
[n] ἀεὶ οὕτω γίνεται ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τῶν δ' ἀπὸ τύχης καὶ
τοῦ αὐτομάτου οὐδέν. [o] Οὐ γὰρ ἀπὸ τύχης οὐδ' ἀπὸ συμ-
πτώματος δοκεῖ ὕειν πολλάκις τοῦ χειμῶνος, ἀλλ' [p] ἐὰν ὑπὸ
κύνα· οὐδὲ καύματα ὑπὸ κύνα, ἀλλ' ἂν χειμῶνος. [q] Εἰ οὖν 6

[z] δὲ F.I. [a] καὶ τὸ ἕκαστον F. [b] γίνεται καὶ πέφυκε καὶ F.I. [c] ἐὰν] κἂν F. [d] αὐξῆσαι I. [e] τὸ ante ψ. om. E. [f] συμβαίνει τὸν σῖτον F.I. [g] ὕειν I. [h] οἷς E. [i] βουγενῆ καὶ ἀνδρ. F. [k] ἀνδρυπωρα E. [l] ᾧ] ὃν I. [m] δὲ ταῦτα τοῦτον F.I. [n] οὕτως ἀεὶ F. [o] οὐ—οὐδ'] οὔτε—οὔτε F.I. [p] ἂν F.I. [q] εἰ] ἢ I.

[r] ἢ ὡς ἀπὸ συμπτώματος δοκεῖ ἢ ἕνεκά του εἶναι, εἰ μὴ οἷόν
τε ταῦτ’ εἶναι μήτε ἀπὸ συμπτώματος μήτ’ ἀπὸ ταὐτομάτου,
ἕνεκά του ἂν εἴη. Ἀλλὰ μὴν φύσει [s] γ’ ἐστὶ [t] τὰ τοιαῦτα
[v] πάντα, ὡς κἂν αὐτοὶ φαῖεν οἱ ταῦτα λέγοντες. Ἔστιν
7 ἄρα τὸ ἕνεκά του ἐν τοῖς φύσει γινομένοις καὶ οὖσιν. Ἔτι
ἐν ὅσοις τέλος [w] ἐστί τι, τούτου ἕνεκα πράττεται τὸ πρότε-
ρον καὶ τὸ ἐφεξῆς. Οὐκοῦν ὡς πράττεται, οὕτω πέφυκε,
καὶ ὡς πέφυκεν, [x] οὕτω πράττεται ἕκαστον, ἂν μή τι ἐμπο-
δίζῃ. Πράττεται δ’ ἕνεκά του· καὶ πέφυκεν ἄρα τούτου
[y] ἕνεκα. Οἷον εἰ οἰκία τῶν φύσει γινομένων ἦν, οὕτως ἂν
ἐγίνετο ὡς νῦν ὑπὸ τῆς τέχνης· εἰ δὲ [z] τὰ φύσει μὴ μόνον
φύσει ἀλλὰ καὶ τέχνῃ γίγνοιτο, ὡσαύτως ἂν γίνοιτο ᾗ πέ-
8 φυκεν. Ἕνεκα ἄρα θατέρου θάτερον. Ὅλως [a] τε ἡ τέχνη
τὰ μὲν ἐπιτελεῖ ἃ ἡ φύσις ἀδυνατεῖ [b] ἀπεργάσασθαι, τὰ δὲ
μιμεῖται. Εἰ οὖν τὰ κατὰ [c] τὴν τέχνην ἕνεκά του, δῆλον
ὅτι καὶ τὰ κατὰ [c] τὴν φύσιν· ὁμοίως γὰρ [d] ἔχει πρὸς ἄλληλα
ἐν τοῖς κατὰ τέχνην καὶ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν τὰ ὕστερα [e] πρὸς
9 τὰ πρότερα. Μάλιστα δὲ φανερὸν ἐπὶ τῶν ζῴων τῶν ἄλ-
λων, ἃ οὔτε τέχνῃ οὔτε ζητήσαντα οὔτε βουλευσάμενα ποιεῖ·
[f] ὅθεν διαποροῦσί τινες πότερον νῷ ἤ τινι ἄλλῳ ἐργάζονται
οἵ τ’ ἀράχναι καὶ οἱ μύρμηκες καὶ τὰ τοιαῦτα. Κατὰ μικρὸν
δ’ οὕτω [g] προϊόντι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς φαίνεται τὰ συμφέ-
ροντα γινόμενα πρὸς τὸ τέλος, οἷον τὰ φύλλα τῆς τοῦ καρ-
10 ποῦ [h] ἕνεκα σκέπης. [i] Ὥστ’ εἰ φύσει τε ποιεῖ καὶ ἕνεκά του
ἡ χελιδὼν [k] τὴν νεοττιὰν καὶ ὁ ἀράχνης τὸ ἀράχνιον, καὶ τὰ
φυτὰ [l] τὰ φύλλα ἕνεκα τῶν καρπῶν καὶ τὰς ῥίζας οὐκ ἄνω
ἀλλὰ κάτω [m] ἕνεκα τῆς τροφῆς, φανερὸν ὅτι ἔστιν [n] ἡ αἰτία
ἡ τοιαύτη ἐν τοῖς φύσει γινομένοις καὶ οὖσιν. Καὶ ἐπεὶ ἡ

[r] ἢ ὡς om. F.I. [s] τ’ E. [t] τὰ τοιαῦτα] ταῦτα E. [v] πάντα] γε πάντα F.I. [w] τι ἐστι F.I. [x] οὕτω πρ. ἕκ. post ἐμποδίζῃ F.I. [y] ἕνεκα] ἕνεκά του E. [z] τὰ φύσει om. E.I. [a] δὲ E. [b] ἀπεργάζεσθαι F.I. [c] τὴν om. F.I. [d] ἔχει ἐν τοῖς πρὸς E. [e] πρὸς τὰ πρότερα om. E. [f] ὅθεν διαπ.] διὸ ἀπ. F.I. [g] προϊόντα F.I. [h] ἕνεκα ante τῆς F.I. [i] ὥστ’ εἰ] ὥστῃ E. [k] τὴν ητε περιφερῆ νεοττιὰν F. [l] τὸ φύλλον E. [m] ἕνεκα om. E. [n] ἡ ante αἰτία om. F.

φύσις διττή, ἡ μὲν ὡς ὕλη ἡ δ' ὡς μορφή, τέλος δ' αὕτη, τοῦ τέλους δ' ἕνεκα τἆλλα, αὕτη ἂν εἴη [o] ἡ αἰτία ἡ οὗ ἕνεκα.
Ἁμαρτία δὲ γίγνεται καὶ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην· ἔγραψε γὰρ 11
οὐκ ὀρθῶς ὁ γραμματικός, καὶ ἐπότισεν [p] οὐκ ὀρθῶς ὁ ἰατρὸς τὸ φάρμακον· ὥστε δῆλον ὅτι ἐνδέχεται καὶ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν. Εἰ δὴ ἔστιν ἔνια κατὰ τέχνην ἐν οἷς τὸ ὀρθῶς ἕνεκά του, ἐν δὲ τοῖς ἁμαρτανομένοις ἕνεκα μέν τινος ἐπιχειρεῖται ἀλλ' ἀποτυγχάνεται, ὁμοίως ἂν [q] ἔχοι καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς, καὶ τὰ τέρατα [r] ἁμαρτήματα ἐκείνου τοῦ ἕνεκά [s] του. Καὶ ἐν ταῖς ἐξ ἀρχῆς ἄρα συστάσεσι τὰ βουγενῆ, εἰ μὴ πρός τινα ὅρον καὶ τέλος δυνατὰ ἦν ἐλθεῖν, διαφθειρομένης ἂν ἀρχῆς τινὸς ἐγίνετο, ὥσπερ νῦν τοῦ σπέρματος. Ἔτι ἀνάγκη 12
σπέρμα γενέσθαι [t] πρῶτον, ἀλλὰ μὴ εὐθὺς τὰ ζῷα· καὶ τὸ

Οὐλοφυὲς μὲν [v] πρῶτα

σπέρμα ἦν. Ἔτι καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς [w] ἔνεστι τὸ ἕνεκά του, ἧττον δὲ [x] διήρθρωται· [y] πότερον οὖν [z] καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς ἐγίνετο, ὥσπερ [a] τὰ [b] βουγενῆ ἀνδρόπρωρα, οὕτω καὶ [c] ἀμπελογενῆ ἐλαιόπρωρα, ἢ οὔ; Ἄτοπον γάρ· ἀλλὰ μὴν ἔδει [d] γε, εἴπερ καὶ ἐν τοῖς ζῴοις. Ἔτι ἔδει [e] ἐν τοῖς 13
σπέρμασι γίνεσθαι [f] ὅπως ἔτυχεν· ὅλως δ' ἀναιρεῖ [g] ὁ οὕτω λέγων τὰ φύσει τε καὶ φύσιν· φύσει γάρ, ὅσα ἀπό τινος ἐν [h] αὐτοῖς ἀρχῆς συνεχῶς κινούμενα ἀφικνεῖται εἴς τι τέλος· ἀφ' ἑκάστης δὲ οὐ τὸ αὐτὸ ἑκάστοις οὐδὲ τὸ τυχόν, ἀεὶ μέντοι ἐπὶ τὸ αὐτό, [i] ἂν μή τι ἐμποδίσῃ. Τὸ δὲ οὗ ἕνε- 14
κα, καὶ [k] ὃ τούτου ἕνεκα, γένοιτο ἂν [l] καὶ ἀπὸ τύχης, οἷον λέγομεν ὅτι ἀπὸ τύχης ἦλθεν ὁ ξένος [m] καὶ λουσάμενος ἀπῆλθεν, ὅταν ὥσπερ ἕνεκα τούτου ἐλθὼν πράξῃ, μὴ ἕνεκα [n] δὲ τούτου ἔλθῃ. Καὶ τοῦτο κατὰ συμβεβηκός· [o] ἡ γὰρ τύχη

[o] ἡ ante αἰτία om. E. [p] οὐκ ὀρθῶς post ἐπότισεν om. E. [q] ἔχοι om. F. [r] ἁμαρτήματα om. E. [s] του om. E. [t] πρῶτον μὲν ἀλλὰ I. [v] πρότερον I. [w] ἔστι E. [x] ἤρθρωται E. [y] πρότερον F. [z] καὶ om. F. [a] τὰ om. F.I. [b] βουβογενῆ F. [c] ἀμπελογενῆ καὶ F.I. [d] γε om. E. [e] ἐν] καὶ ἐν F. [f] ὥσπερ F. [g] ὁ om. I. [h] ἑαυτοῖς F.I. [i] ἐὰν F.I. [k] ὃ om. E. [l] καὶ om. F.I. [m] γρ. καὶ λυσάμενος τουτέστι λυτρωσάμενος τὸν αἰχμάλωτον I. [n] τούτου δ' F.I. [o] ἡ—συμβεβηκὸς om. E.

τῶν κατὰ συμβεβηκὸς αἰτίων, καθάπερ καὶ πρότερον εἴπομεν· [p] ἀλλ' ὅταν τοῦτο ἀεὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ [q] γίγνηται, οὐ συμβεβηκὸς οὐδ' ἀπὸ τύχης· ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς ἀεὶ οὕτως, [r] ἂν μή τι ἐμποδίσῃ. Ἄτοπον δὲ τὸ μὴ οἴεσθαι ἕνεκά του γίνεσθαι, ἐὰν μὴ ἴδωσι τὸ [s] κινοῦν βουλευσάμενον. Καίτοι καὶ ἡ τέχνη οὐ βουλεύεται· καὶ [t] γὰρ εἰ ἐνῆν ἐν τῷ ξύλῳ ἡ ναυπηγική, ὁμοίως [v] ἂν φύσει ἐποίει· ὥστ' εἰ ἐν τῇ τέχνῃ ἔνεστι τὸ ἕνεκά του, [w] καὶ ἐν φύσει. Μάλιστα δὲ δῆλον, ὅταν τις ἰατρεύῃ αὐτὸς [x] ἑαυτόν· τούτῳ γὰρ ἔοικεν ἡ φύσις. Ὅτι μὲν οὖν αἰτία ἡ φύσις, καὶ οὕτως ὡς ἕνεκά του, φανερόν.

9 Τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης πότερον ἐξ ὑποθέσεως ὑπάρχει ἢ καὶ ἁπλῶς; Νῦν μὲν γὰρ οἴονται τὸ ἐξ ἀνάγκης εἶναι ἐν τῇ γενέσει, ὥσπερ [y] ἂν εἴ τις τὸν τοῖχον [z] ἐξ ἀνάγκης γεγενῆσθαι νομίζοι, ὅτι τὰ μὲν βαρέα κάτω πέφυκε φέρεσθαι τὰ δὲ κοῦφα [a] ἐπιπολῆς, διὸ οἱ λίθοι μὲν κάτω καὶ τὰ θεμέλια, ἡ δὲ γῆ ἄνω [b] διὰ κουφότητα, ἐπιπολῆς δὲ μάλιστα τὰ ξύλα· κου-
2 φότατα γάρ. Ἀλλ' ὅμως οὐκ ἄνευ μὲν τούτων γέγονεν, οὐ μέντοι διὰ ταῦτα πλὴν ὡς δι' ὕλην, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ κρύπτειν [c] ἄττα καὶ σώζειν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ἐν ὅσοις τὸ ἕνεκά του ἐστίν, οὐκ ἄνευ μὲν τῶν ἀναγκαίαν ἐχόντων τὴν φύσιν, οὐ μέντοι [d] γε διὰ ταῦτα ἀλλ' ἢ ὡς ὕλην, ἀλλ' ἕνεκά του, οἷον διὰ τί ὁ πρίων [e] τοιοσδί; Ὅπως τοδὶ καὶ ἕνεκα τουδί. Τοῦτο μέντοι τὸ οὗ ἕνεκα ἀδύνατον γενέσθαι, ἂν μὴ σιδηροῦς ᾖ· ἀνάγκη ἄρα σιδηροῦν εἶναι, εἰ
3 πρίων ἔσται καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ. Ἐξ ὑποθέσεως δὴ τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐχ ὡς τέλος· ἐν γὰρ τῇ ὕλῃ τὸ ἀναγκαῖον, τὸ δ' οὗ ἕνεκα ἐν τῷ λόγῳ. Ἔστι δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἔν τε τοῖς μαθήμασι [f] καὶ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν γινομένοις τρόπον τινὰ

[p] ἀλλ' ὅταν om. E. [q] γένηται E. [r] ἐὰν F. [s] κοινοῦν I. [t] γὰρ om. E. [v] ἂν τῇ φ. F.I. [w] καὶ ἐν φ.] καὶ ἐν τῇ φ. ἔνεστι F.I. [x] αὐτὸν I. [y] ἂν om. E. [z] γεγενῆσθαι ἐξ ἀνάγκης F.I. [a] ἐξεπιπολῆς E. [b] διὰ τὴν κουφ. F. [c] ἄττα om. E.I. [d] γε om. F. [e] τοιοῦτος E. [f] καὶ ἐν τοῖς κ. φ. om. E.

παραπλησίως· ἐπεὶ γὰρ τὸ εὐθὺ τοδί ἐστιν, ἀνάγκη τὸ τρί-
γωνον δύο [g] ὀρθαῖς [h] ἴσας ἔχειν· ἀλλ' οὐκ [i] ἐπεὶ τοῦτο, ἐκεῖνο·
ἀλλ' εἴγε τοῦτο μή ἐστιν, [k] οὐδὲ τὸ εὐθύ ἐστιν. Ἐν δὲ τοῖς 4
γινομένοις ἕνεκά του [l] ἀνάπαλιν, εἰ [m] τὸ τέλος ἔσται ἢ ἔστι,
[n] καὶ τὸ ἔμπροσθεν ἔσται ἢ ἔστιν· εἰ δὲ μή, ὥσπερ ἐκεῖ μὴ
ὄντος [o] τοῦ συμπεράσματος ἡ ἀρχὴ οὐκ ἔσται, καὶ ἐνταῦθα τὸ
τέλος καὶ τὸ οὗ ἕνεκα· ἀρχὴ γὰρ καὶ αὕτη, οὐ τῆς [p] πράξεως
ἀλλὰ τοῦ λογισμοῦ· ἐκεῖ δὲ τοῦ λογισμοῦ· πράξεις γὰρ
οὐκ εἰσίν. Ὥστ' εἰ ἔσται οἰκία, [q] ἀνάγκη ταῦτα γενέσθαι ἢ
ὑπάρχειν ἢ εἶναι, ἢ ὅλως τὴν ὕλην τὴν ἕνεκά του, οἷον πλίν-
θους καὶ λίθους, εἰ οἰκία· οὐ μέντοι διὰ ταῦτά ἐστι τὸ τέλος
ἀλλ' ἢ ὡς [r] ὕλην. Οὐδ' ἔσται διὰ ταῦτα. Ὅλως μέντοι μὴ 5
ὄντων οὐκ ἔσται οὐδ' ἡ οἰκία οὐδ' ὁ πρίων, ἡ μὲν εἰ μὴ οἱ
λίθοι, ὁ δ' εἰ μὴ ὁ σίδηρος· οὐδὲ γὰρ ἐκεῖ αἱ ἀρχαί, εἰ μὴ τὸ
τρίγωνον δύο [s] ὀρθαῖς. Φανερὸν δὴ ὅτι τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς
φυσικοῖς τὸ ὡς ὕλη λεγόμενον καὶ αἱ κινήσεις αἱ ταύτης.
Καὶ ἄμφω μὲν τῷ φυσικῷ λεκτέαι [t] αἱ αἰτίαι, μᾶλλον δὲ ἡ
τινὸς ἕνεκα· αἴτιον γὰρ τοῦτο τῆς ὕλης, ἀλλ' [v] οὐχ αὕτη τοῦ
τέλους· καὶ τὸ τέλος [w] τὸ οὗ ἕνεκα, καὶ [x] ἡ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ
ὁρισμοῦ καὶ τοῦ λόγου, ὥσπερ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην, ἐπεὶ [y] ἡ
οἰκία τοιόνδε, τάδε δεῖ [z] γίγνεσθαι καὶ [a] ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγ-
κης, καὶ ἐπεὶ ἡ ὑγίεια τοδί, τάδε δεῖ [b] γίγνεσθαι ἐξ ἀνάγκης
καὶ ὑπάρχειν. Οὕτως καὶ εἰ ἄνθρωπος [c] τοδί, ταδί· εἰ δὲ 6
ταδί, ταδί. Ἴσως δὲ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἐστὶ [d] τὸ ἀναγκαῖον.
[e] Ὁρισαμένῳ γὰρ τὸ ἔργον τοῦ πρίειν ὅτι διαίρεσις τοιαδί·
αὕτη δ' οὐκ ἔσται, εἰ μὴ ἕξει ὀδόντας τοιουσδί· οὗτοι δ' [f] οὔ,
εἰ μὴ σιδηροῦς. Ἔστι γὰρ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἔνια μόρια ὡς
ὕλη τοῦ λόγου.

[g] ὀρθὰς F. [h] ἴσας om. E. [i] ἐπὶ E, εἰ F.I. [k] οὐδὲ τὸ εὐθὺ ἔστιν om. pr. E. [l] ἀνάπαλιν om. E. [m] τὸ om. E. [n] καὶ om. F.I. [o] τοῦ συμπεράσματος om. E. [p] πράξεως δὲ ἀλλὰ F. [q] ταῦτα ἀνάγκη I. [r] ὕλης corr. E, ὕλη I, ἡ ὕλη F. [s] ὀρθαι E. [t] αἱ post λ. om. F. [v] οὐκ αὐτὴ I. [w] τὸ οὗ] τοῦ οὗ E. [x] ἡ om. I. [y] ἡ om. E. [z] γενέσθαι F.I. [a] ὑπάρξειν I. [b] γενέσθαι F.I. [c] τοδί om. E. [d] τὰ ἀναγκαῖα I. [e] ὁρισαμένοι E, ὁρισαμένου I. [f] οὔ om. E.I.

[g] Γ.

Ἐπεὶ δ' ἡ φύσις μέν ἐστιν ἀρχὴ [h] κινήσεως καὶ μεταβο-
λῆς, ἡ δὲ μέθοδος ἡμῖν περὶ φύσεώς [i] ἐστι, δεῖ μὴ λανθάνειν
τί ἐστι κίνησις· ἀναγκαῖον γὰρ ἀγνοουμένης αὐτῆς ἀγνοεῖ-
σθαι καὶ τὴν φύσιν. Διορισαμένοις δὲ περὶ κινήσεως πειρα-
τέον τὸν αὐτὸν ἐπελθεῖν τρόπον περὶ τῶν ἐφεξῆς. Δοκεῖ δ'
ἡ κίνησις εἶναι τῶν συνεχῶν, τὸ δ' ἄπειρον ἐμφαίνεται πρῶ-
τον ἐν τῷ συνεχεῖ· διὸ καὶ τοῖς ὁριζομένοις τὸ συνεχὲς [k] συμ-
βαίνει [l] προσχρήσασθαι πολλάκις τῷ λόγῳ τῷ τοῦ [m] ἀπεί-
2 ρου, ὡς τὸ εἰς ἄπειρον διαιρετὸν συνεχὲς ὄν. Πρὸς δὲ τούτοις
ἄνευ τόπου καὶ κενοῦ καὶ χρόνου [n] κίνησιν ἀδύνατον εἶναι.
Δῆλον οὖν ὡς διά [o] τε ταῦτα, καὶ διὰ τὸ πάντων εἶναι κοινὰ
καὶ καθόλου [p] ταῦτα πᾶσι, σκεπτέον προχειρισαμένοις περὶ
ἑκάστου τούτων· ὑστέρα γὰρ ἡ περὶ τῶν ἰδίων θεωρία τῆς
περὶ τῶν κοινῶν ἐστίν. [q] Καὶ πρῶτον, καθάπερ [r] εἴπαμεν,
περὶ κινήσεως. Ἔστι δή τι τὸ μὲν ἐντελεχείᾳ μόνον, τὸ δὲ
δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ, τὸ μὲν τόδε τι, τὸ δὲ τοσόνδε, [s] τὸ
δὲ τοιόνδε, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τοῦ ὄντος κατηγοριῶν
3 ὁμοίως. Τοῦ δὲ πρός τι τὸ μὲν καθ' [t] ὑπεροχὴν λέγεται καὶ
κατ' ἔλλειψιν, τὸ δὲ κατὰ [v] τὸ ποιητικὸν καὶ παθητικόν, καὶ
ὅλως [w] κινητικόν τε καὶ κινητόν· [x] τὸ γὰρ κινητικὸν κινητικὸν
τοῦ κινητοῦ καὶ τὸ κινητὸν κινητὸν ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ. Οὐκ
ἔστι [y] δὲ κίνησις παρὰ τὰ πράγματα· μεταβάλλει γὰρ τὸ
μεταβάλλον [z] ἀεὶ ἢ κατ' οὐσίαν ἢ [a] κατὰ ποσὸν ἢ [b] κατὰ
4 ποιὸν ἢ κατὰ τόπον. Κοινὸν δ' ἐπὶ τούτων οὐδὲν [c] ἔστι

[g] Tit. Γ] φυσικῶν γ I. [h] κινήσεως καὶ στάσεως καὶ μετ. F. [i] ἐστι, δεῖ—κίνησις om. pr. E, qui in litura ἀναγκαῖον πρῶτον μὲν εἰπεῖν τί ἐστι κίνησις, ἔπειτα τοῦτο διορισαμένους περὶ τῶν ἐφεξῆς τὸν αὐτὸν ἐπελθεῖν τρόπον. Δοκεῖ. [k] συμβαίνει ἀνάγκη πρ. E. [l] προσχρῆσθαι I. [m] ἀπείρου ὡς τὸ εἰς om. E. [n] ἀδύνατον κίνησιν F.I. [o] τε om. E. [p] ταῦτα om. E. [q] καὶ πρῶτον] πρῶτον δὲ F.I. [r] εἴπομεν F.I. [s] τὸ δὲ ante τοιόνδε om. F. [t] ὑπεροχὴν καὶ ἔλλειψιν λέγεται F.I. [v] τὸ] τό τε F, om. E. [w] κινητόν τε καὶ κινητικόν E. [x] τὸ μὲν γὰρ F. [y] δὲ] δέ τις I. [z] ἀεὶ ante τὸ F.I. [a] κατὰ τὸ ποσὸν F.I. [b] κατὰ τὸ ποιὸν F.I, ποιὸν E. [c] ἔστι—ποιὸν om. E.

λαβεῖν, ὡς [c] φαμέν, ὃ οὔτε τόδε οὔτε ποσὸν οὔτε ποιὸν οὔτε
τῶν ἄλλων κατηγορημάτων οὐθέν. Ὥστ' οὐδὲ κίνησις [d] οὐδὲ
μεταβολὴ οὐθενὸς ἔσται παρὰ τὰ εἰρημένα, [e] μηδενός γε
ὄντος παρὰ τὰ εἰρημένα. Ἕκαστον δὲ διχῶς ὑπάρχει πᾶσιν,
οἷον τὸ τόδε· τὸ μὲν γὰρ μορφὴ αὐτοῦ, τὸ δὲ στέρησις· καὶ
κατὰ τὸ ποιόν· τὸ μὲν γὰρ λευκὸν τὸ δὲ μέλαν· καὶ κατὰ
τὸ ποσὸν τὸ [f] μὲν τέλειον τὸ δ' ἀτελές. Ὁμοίως δὲ καὶ 5
κατὰ τὴν φορὰν τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω, ἢ τὸ μὲν κοῦφον
τὸ δὲ βαρύ. Ὥστε κινήσεως καὶ μεταβολῆς ἐστὶν εἴδη το-
σαῦτα ὅσα τοῦ ὄντος. Διῃρημένου δὲ καθ' ἕκαστον γένος
τοῦ μὲν ἐντελεχείᾳ τοῦ δὲ δυνάμει, ἡ τοῦ δυνάμει ὄντος ἐντε-
λέχεια, ᾗ [g] τοιοῦτον, κίνησίς ἐστιν, οἷον τοῦ μὲν ἀλλοιωτοῦ,
ᾗ ἀλλοιωτόν, ἀλλοίωσις, τοῦ δὲ αὐξητοῦ καὶ τοῦ ἀντικει-
μένου φθιτοῦ (οὐδὲν γὰρ ὄνομα κοινὸν ἐπ' ἀμφοῖν) αὔξησις
καὶ φθίσις, τοῦ δὲ [h] γενητοῦ καὶ φθαρτοῦ γένεσις καὶ φθο-
ρά, [i] τοῦ δὲ φορητοῦ φορά. Ὅτι [k] δὲ τοῦτό ἐστιν ἡ κίνησις, 6
ἐντεῦθεν δῆλον. Ὅταν γὰρ τὸ οἰκοδομητόν, ᾗ [l] τοιοῦτον
αὐτὸ λέγομεν εἶναι, ἐντελεχείᾳ ᾖ, οἰκοδομεῖται, καὶ ἔστι
τοῦτο οἰκοδόμησις· [m] ὁμοίως δὲ [n] καὶ μάθησις καὶ ἰάτρευσις
καὶ κύλισις καὶ ἅλσις καὶ [o] ἅδρυνσις καὶ γήρανσις. Ἐπεὶ δ'
ἔνια ταὐτὰ καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἐστίν, οὐχ ἅμα δὲ ἢ
οὐ κατὰ τὸ αὐτό, ἀλλ' οἷον θερμὸν μὲν δυνάμει ψυχρὸν δὲ
ἐντελεχείᾳ, πολλὰ ἤδη ποιήσει καὶ πείσεται ὑπ' ἀλλήλων·
ἅπαν γὰρ ἔσται ἅμα ποιητικὸν καὶ παθητικόν. Ὥστε καὶ 7
τὸ κινοῦν φυσικῶς κινητόν· πᾶν γὰρ τὸ τοιοῦτον κινεῖ κινού-
μενον καὶ αὐτό. Δοκεῖ μὲν οὖν τισὶν ἅπαν κινεῖσθαι τὸ κι-
νοῦν, [p] οὐ μὴν ἀλλὰ περὶ [q] τούτου μὲν ἐξ ἄλλων ἔσται δῆλον
[r] ὅπως ἔχει (ἔστι γάρ [s] τι κινοῦν καὶ ἀκίνητον), ἡ δὲ τοῦ δυ-

[c] ἔφαμεν I. [d] οὔτε F.I. [e] μηθενός I. [f] μὲν γὰρ τ. E. [g] τοιοῦ-
τον] τι τοιοῦτόν ἐστι F, τοιοῦτόν ἐστι I. [h] γεννητοῦ F.I. [i] τοῦ δὲ φο-
ρητοῦ φορά om. F. [k] δ' ἐστὶ τοῦτο F. [l] τοιοῦτο αὐτὸν E. [m] ὁμοίως
—μάθησις om. E. [n] καὶ μάθησις] καὶ ἡ μάθησις I, om. F. [o] ἄνδρω-
σις, supra posito υν, I. [p] οὐ μὴν] οὐκ οὖν F. [q] μὲν τούτου F, μὲν
οὖν τούτων I. [r] πῶς ἔχει F, om. E. [s] τι τῶν κινούντων καὶ F.I.

νάμει ὄντος, ὅταν ἐντελεχείᾳ ὂν ἐνεργῇ [t] ᾗ αὐτὸ ἢ ἄλλο, ᾗ
8 κινητόν, κίνησίς ἐστιν. Λέγω δὲ τὸ ᾗ [v] ὡδί. Ἔστι γὰρ ὁ
χαλκὸς δυνάμει ἀνδριάς, ἀλλ' ὅμως οὐχ ἡ τοῦ χαλκοῦ ἐντε-
λέχεια, ᾗ χαλκός, κίνησίς ἐστιν· οὐ γὰρ τὸ [w] αὐτὸ τὸ χαλκῷ
εἶναι καὶ δυνάμει τινὶ κινητῷ, ἐπεὶ εἰ [x] ταὐτὸν ἦν ἁπλῶς καὶ
κατὰ τὸν λόγον, ἦν ἂν ἡ τοῦ χαλκοῦ, ᾗ χαλκός, ἐντελέχεια
9 κίνησις· οὐκ ἔστι δὲ [y] ταὐτὸν ὡς εἴρηται. Δῆλον δ' ἐπὶ τῶν
ἐναντίων· τὸ μὲν γὰρ δύνασθαι ὑγιαίνειν καὶ δύνασθαι κάμνειν
ἕτερον· καὶ γὰρ ἂν τὸ κάμνειν καὶ τὸ ὑγιαίνειν [z] ταὐτὸν ἦν·
τὸ δὲ ὑποκείμενον καὶ τὸ ὑγιαῖνον καὶ τὸ νοσοῦν, εἴθ' ὑγρό-
της εἴθ' αἷμα, [z] ταὐτὸν καὶ ἕν. Ἐπεὶ δ' οὐ ταὐτόν, ὥσπερ
οὐδὲ χρῶμα [z] ταὐτὸν καὶ ὁρατόν, ἡ τοῦ δυνατοῦ, ᾗ δυνατόν,
10 ἐντελέχεια φανερὸν [a] ὅτι κίνησίς [b] ἐστιν. Ὅτι μὲν οὖν ἐστὶν
[c] αὕτη, καὶ ὅτι συμβαίνει τότε κινεῖσθαι ὅταν [d] ἡ ἐντελέχεια
ᾖ αὕτη, καὶ οὔτε πρότερον οὔτε ὕστερον, [e] δῆλον· ἐνδέχεται
γὰρ ἕκαστον ὁτὲ [f] μὲν ἐνεργεῖν ὁτὲ δὲ μή, οἷον [g] τὸ οἰκοδο-
μητὸν καὶ ἡ τοῦ οἰκοδομητοῦ [h] ἐνέργεια, ᾗ οἰκοδομητόν, οἰκο-
δόμησίς ἐστιν· ἢ [i] γὰρ οἰκοδόμησις [k] ἡ ἐνέργεια [l] τοῦ οἰκοδο-
μητοῦ ἢ [m] ἡ οἰκία· ἀλλ' ὅταν οἰκία ᾖ, οὐκέτ' οἰκοδομητὸν
[n] ἔστιν· οἰκοδομεῖται δὲ τὸ οἰκοδομητόν· ἀνάγκη [o] ἄρα [p] τὴν
οἰκοδόμησιν τὴν ἐνέργειαν εἶναι· ἡ δ' οἰκοδόμησις κίνησίς τίς
[q] ἐστιν. Ἀλλὰ μὴν ὁ αὐτὸς ἐφαρμόσει λόγος καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων κινήσεων.

2 Ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, δῆλον καὶ ἐξ ὧν οἱ ἄλλοι περὶ
αὐτῆς λέγουσι, καὶ ἐκ τοῦ μὴ ῥᾴδιον εἶναι διορίσαι ἄλλως
αὐτήν. Οὔτε γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὴν μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ

[t] ἡ αὐτὸ—ᾗ] ᾗ αὐτὸ I, οὐχ ᾗ αὐτὸ ἀλλ' ᾗ γρ. I. [v] ὡδί post γὰρ E. [w] αὐτῷ τῷ F, αὐτὸ E. [x] ταυτὸ ᾗ ἁπλῶς ᾗ κ. τ. λόγον ἡ τοῦ χ. ᾗι χ. ἐντ. κίνησις ἂν ἦν E. [y] ταυτὸ ὥσπερ F.I. [z] τὸ αὐτὸ F. [a] ὅτι] τὸ E. [b] ἐστιν. Εἰ δὲ μὴ τὸ αὐτὸ ἀλλ' ὡς χρῶμα τὸ αὐτὸ καὶ ὁρατόν, ᾗ δυνάμει ἐστίν, τὴν τοῦ δυνατοῦ ᾗ δυνατὸν ἐντελέχειαν εἶναι λέγω κίνησιν. Ὅτι E. [c] αὕτη τοῦτο καὶ E. [d] ἡ et mox ᾖ om. F. [e] φανερὸν E. [f] γὰρ] μὲν γὰρ F. [g] τὸ om. E. [h] ἐντελέχεια E. [i] γὰρ τοῦτό ἐστιν οἰκοδόμησις F.I. [k] ἡ om. E.F. [l] τοῦ οἰκοδομητοῦ om. F.I. [m] ἡ om. F.I. [n] ἔσται F.I. [o] οὖν E. [p] τὴν om. E.I. [q] ἐστιν om. F.I.

γένει θεῖναι δύναιτ' ἄν [r] τις. Δῆλον [s] δὲ σκοποῦσιν ὡς τιθέα-
σιν [t] αὐτὴν ἔνιοι, ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὂν φά-
σκοντες εἶναι τὴν κίνησιν· ὧν οὐδὲν ἀναγκαῖον κινεῖσθαι, οὔτ'
ἂν ἕτερα ᾖ οὔτ' [v] ἂν ἄνισα οὔτ' ἂν οὐκ ὄντα· ἀλλ' οὐδ' ἡ
μεταβολὴ οὔτ' εἰς ταῦτα οὔτ' ἐκ τούτων μᾶλλόν ἐστιν ἢ [w] ἐκ
τῶν ἀντικειμένων. Αἴτιον δὲ τοῦ εἰς ταῦτα [x] τιθέναι ὅτι 2
ἀόριστόν τι δοκεῖ εἶναι ἡ κίνησις, τῆς δὲ ἑτέρας συστοιχίας
αἱ ἀρχαὶ διὰ τὸ στερητικαὶ εἶναι ἀόριστοι· οὔτε γὰρ τόδε
οὔτε [y] τοιόνδε οὐδεμία αὐτῶν [z] ἐστίν, ὅτι οὐδὲ τῶν ἄλλων
κατηγοριῶν. Τοῦ δὲ δοκεῖν ἀόριστον εἶναι τὴν κίνησιν αἴ-
τιον ὅτι οὔτε εἰς δύναμιν τῶν ὄντων [a] οὔτε εἰς ἐνέργειαν ἔστι
θεῖναι αὐτὴν [b] ἁπλῶς· οὔτε γὰρ τὸ δυνατὸν [c] ποσὸν εἶναι
κινεῖται ἐξ ἀνάγκης οὔτε τὸ ἐνεργείᾳ [d] ποσόν, ἥ τε κίνησις
ἐνέργεια μέν [e] τις εἶναι δοκεῖ, ἀτελὴς δέ. Αἴτιον δ' ὅτι ἀτε-
λὲς τὸ δυνατόν, οὗ ἐστὶν [f] ἡ ἐνέργεια. Καὶ διὰ τοῦτο δὴ 3
χαλεπὸν [g] αὐτὴν λαβεῖν τί ἐστιν· ἢ γὰρ εἰς στέρησιν ἀναγ-
καῖον θεῖναι ἢ εἰς δύναμιν ἢ εἰς ἐνέργειαν ἁπλῆν, τούτων δ'
οὐδὲν φαίνεται ἐνδεχόμενον. Λείπεται [h] τοίνυν ὁ εἰρημένος
τρόπος, ἐνέργειαν μέν τινα εἶναι, τοιαύτην δ' ἐνέργειαν οἵαν
[i] εἴπαμεν, χαλεπὴν μὲν ἰδεῖν, ἐνδεχομένην δ' [k] εἶναι. Κινεῖ- 4
ται δὲ καὶ τὸ κινοῦν, ὥσπερ εἴρηται, πᾶν τὸ δυνάμει ὂν κινη-
τόν, καὶ οὗ ἡ ἀκινησία ἠρεμία ἐστίν· ᾧ γὰρ ἡ κίνησις ὑπάρ-
χει, τούτῳ ἡ ἀκινησία ἠρεμία· τὸ γὰρ πρὸς τοῦτο ἐνεργεῖν,
ᾗ τοιοῦτον, αὐτὸ τὸ κινεῖν ἐστί· τοῦτο δὲ ποιεῖ θίξει, ὥστε
ἅμα καὶ πάσχει· διὸ ἡ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ, ᾗ
κινητόν. Συμβαίνει [l] δὲ τοῦτο θίξει τοῦ κινητικοῦ, [m] ὥσθ' 5
ἅμα καὶ πάσχει. Εἶδος δὲ ἀεὶ οἴσεταί [n] τι τὸ κινοῦν, ἤτοι

[r] post τις editi οὔτε οἱ ἑτέρως εἰρηκότες περὶ αὐτῆς κατορθοῦσι. [s] τε E. [t] ἔνιοι αὐτὴν F.I. [v] ἂν ante ἄνισα om. F.I. [w] ἐκ post ἢ om. F.I. [x] post τιθέναι deletum nescio quid E. [y] τοσόνδε I. [z] ἐστίν om. F.I. [a] οὐδὲ F. [b] ἁπλῶς om. I. [c] εἶναι ποσὸν F.I. [d] αποσον E. [e] εἶναι δοκεῖ τις E. [f] ἡ om. F.I. [g] αὐτὴ E. [h] τοίνυν] δὴ E. [i] εἴπομεν F.I. [k] εἶναι. Ὅτι δὲ καλῶς εἴρηται, δῆλον. Οὐ γὰρ αὐτὴν κίνησιν καὶ τὴν μεταβολὴν ἐν ἄλλῳ γένει θεῖναι δύναιτ' ἄν τις, ἥ τε κίνησις ἐνέργεια μὲν εἶναι δοκεῖ τις, ἀτελὴς δέ, αἴτιον δ' ὅτι ἀτελὲς τὸ δυνατόν. Κινεῖται E. [l] δὲ om. F. [m] ὥσθ' ἅμα κ. π. om. E. [n] τι om. E.

τόδε ἢ τοιόνδε [o] ἢ τοσόνδε, ὃ ἔσται ἀρχὴ καὶ αἴτιον τῆς κινήσεως, ὅταν κινῇ, οἷον ὁ ἐντελεχείᾳ ἄνθρωπος ποιεῖ ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος ἀνθρώπου ἄνθρωπον.

3 Καὶ *τὸ ἀπορούμενον δὲ φανερόν, ὅτι ἐστὶν ἡ κίνησις ἐν τῷ κινητῷ· ἐντελέχεια γάρ ἐστι τούτου, καὶ ὑπὸ τοῦ κινητικοῦ.* Καὶ *ἡ τοῦ κινητικοῦ δὲ ἐνέργεια οὐκ ἄλλη ἐστίν· δεῖ μὲν γὰρ εἶναι ἐντελέχειαν ἀμφοῖν· [p] κινητικὸν μὲν γάρ ἐστι τῷ δύνασθαι, κινοῦν δὲ τῷ ἐνεργεῖν· ἀλλ' ἔστιν ἐνεργητικὸν τοῦ κινητοῦ, ὥστε ὁμοίως μία ἡ ἀμφοῖν ἐνέργεια ὥσπερ τὸ αὐτὸ διάστημα ἓν [q] πρὸς δύο καὶ δύο πρὸς ἕν, καὶ τὸ ἄναντες καὶ τὸ κάταντες· ταῦτα γὰρ ἓν μέν ἐστιν, ὁ μέντοι* λόγος *οὐχ εἷς.* Ὁ*μοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κινοῦντος καὶ κινουμένου.*

2 Ἔ*χει δ' ἀπορίαν* λογι*κήν· ἀναγκαῖον γὰρ ἴσως εἶναί [r] τινα ἐνέργειαν [s] ἄλλην τοῦ ποιητικοῦ [t] καὶ τοῦ παθητικοῦ· τὸ μὲν [v] δὴ ποίησις, τὸ δὲ πάθησις, ἔργον δὲ καὶ τέλος τοῦ μὲν ποίημα, τοῦ δὲ πάθος.* [w] Ἐ*πεὶ οὖν ἄμφω κινήσεις, εἰ μὲν [x] ἕτεραι, ἐν τίνι;* Ἢ *γὰρ ἄμφω ἐν τῷ πάσχοντι καὶ κινουμένῳ, ἢ ἡ μὲν ποίησις ἐν τῷ ποιοῦντι, ἡ δὲ πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι· εἰ δὲ δεῖ καὶ ταύτην ποίησιν καλεῖν, ὁμώνυμος ἂν*

3 *εἴη.* Ἀλλὰ *μὴν εἰ τοῦτο, ἡ κίνησις ἐν τῷ κινοῦντι ἔσται· ὁ γὰρ αὐτὸς* λόγος *ἐπὶ κινοῦντος καὶ κινουμένου.* Ὥ*στ' ἢ πᾶν τὸ κινοῦν κινήσεται, ἢ ἔχον κίνησιν οὐ κινήσεται.* Εἰ *δ' ἄμφω ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ πάσχοντι, καὶ ἡ ποίησις καὶ ἡ πάθησις, καὶ ἡ δίδαξις καὶ ἡ μάθησις δύο οὖσαι ἐν τῷ μανθάνοντι, πρῶτον μὲν ἡ ἐνέργεια [y] ἡ ἑκάστου οὐκ ἐν ἑκάστῳ ὑπάρξει, εἶτα ἄτοπον [z] δύο κινήσεις ἅμα κινεῖσθαι· τίνες γὰρ ἔσονται ἀλλοιώσεις δύο τοῦ ἑνὸς καὶ εἰς ἓν εἶδος;* Ἀλλ'

4 *ἀδύνατον.* Ἀλλὰ *μία ἔσται ἡ ἐνέργεια.* Ἀλλ' *ἄλογον δύο ἑτέρων τῷ εἴδει τὴν αὐτὴν καὶ μίαν εἶναι ἐνέργειαν· καὶ ἔσται, εἴπερ [a] ἡ δίδαξις καὶ ἡ μάθησις [b] ταὐτὸ καὶ ἡ ποίησις καὶ ἡ*

[o] *ἢ τοσόνδε* om. E. [p] *κινητὸν* I. [q] *πρὸς δύο* F. [r] *τινα εἶναι* F.
[s] *ἄλλην* om. E. [t] *καὶ ἄλλην τοῦ* I. [v] *δὴ*] *γὰρ* F.I. [w] *ἐπεὶ*] *εἰ* F.
[x] *ἕτεραι εἰσιν ἐν* E. [y] *ἡ ἐν ἑκάστῳ* F. [z] *δύο*] *τὸ δύο* F, *τὰς δύο* I.
[a] *ἡ μάθησις καὶ ἡ δίδαξις* F, *ἡ μάθησις καὶ δίδαξις* I. [b] *τὸ αὐτὸ* F.

πάθησις, καὶ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν [b] ταὐτὸ καὶ τὸ ποιεῖν
τῷ πάσχειν, ὥστε τὸν διδάσκοντα ἀνάγκη ἔσται πάντα μαν-
θάνειν καὶ τὸν ποιοῦντα πάσχειν. Ἢ οὔτε τὸ τὴν ἄλλου 5
ἐνέργειαν ἐν ἑτέρῳ εἶναι ἄτοπον (ἔστι [c] γὰρ ἡ δίδαξις ἐνέρ-
γεια τοῦ διδασκαλικοῦ, ἔν τινι μέντοι, [d] καὶ οὐκ ἀποτετμη-
μένη, ἀλλὰ τοῦδε ἐν τῷδε) οὔτε μίαν δυοῖν [e] τὴν αὐτὴν εἶναι
κωλύει, μὴ ὡς τὸ εἶναι τὸ [f] αὐτό, ἀλλ' ὡς ὑπάρχει τὸ [g] δυνά-
μει ὂν πρὸς τὸ ἐνεργοῦν. Οὔτ' ἀνάγκη τὸν διδάσκοντα 6
μανθάνειν, οὐδ' εἰ τὸ [h] ποιεῖν καὶ πάσχειν τὸ αὐτό ἐστι, μὴ
μέντοι ὡς τὸν λόγον [i] εἶναι ἕνα [k] τὸν τί ἦν εἶναι λέγοντα,
[l] ὡς λώπιον καὶ ἱμάτιον, ἀλλ' ὡς ἡ ὁδὸς ἡ Θήβηθεν Ἀθήναζε
καὶ ἡ Ἀθήνηθεν εἰς Θήβας, ὥσπερ εἴρηται καὶ πρότερον· οὐ
γὰρ ταὐτὰ πάντα ὑπάρχει τοῖς ὁπωσοῦν [m] τοῖς αὐτοῖς,
ἀλλὰ μόνον οἷς τὸ εἶναι τὸ αὐτό. Οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' εἰ ἡ 7
δίδαξις τῇ μαθήσει τὸ αὐτό, καὶ τὸ μανθάνειν τῷ [n] διδάσκειν,
ὥσπερ οὐδ' εἰ ἡ διάστασις μία τῶν διεστηκότων, καὶ τὸ
διίστασθαι ἐνθένδε ἐκεῖσε [o] κἀκεῖθεν δεῦρο ἓν καὶ τὸ αὐτό.
Ὅλως δ' εἰπεῖν οὐδ' ἡ δίδαξις τῇ μαθήσει οὐδ' [p] ἡ ποίησις τῇ
παθήσει τὸ αὐτὸ κυρίως, ἀλλ' ᾧ ὑπάρχει ταῦτα, [p] ἡ κίνησις·
τὸ γὰρ [q] τοῦδε ἐν τῷδε καὶ τὸ τοῦδε ὑπὸ τοῦδε ἐνέργειαν
εἶναι ἕτερον τῷ λόγῳ.

Τί μὲν οὖν [r] ἐστὶ κίνησις [s] εἴρηται καὶ καθόλου καὶ κατὰ 8
μέρος· οὐ γὰρ ἄδηλον [t] ὡς ὁρισθήσεται τῶν εἰδῶν ἕκαστον
αὐτῆς· ἀλλοίωσις μὲν γὰρ ἡ τοῦ ἀλλοιωτοῦ, ᾗ ἀλλοιωτόν,
ἐντελέχεια. [u] Ἔτι δὲ γνωριμώτερον, ἡ τοῦ δυνάμει ποιητικοῦ
καὶ παθητικοῦ, ᾗ τοιοῦτον, ἁπλῶς τε καὶ πάλιν καθ' ἕκαστον,
[v] ἢ οἰκοδόμησις ἢ ἰάτρευσις. Τὸν αὐτὸν [w] δὲ λεχθήσεται τρό-
πον καὶ περὶ τῶν ἄλλων κινήσεων ἑκάστης.

[b] τὸ αὐτὸ F. [c] ἡ γὰρ E. [d] καὶ om. F. [e] κωλύει οὐθεν τὴν αὐτὴν εἶναι F.I. [f] αὐτό, ὡς λώπιον καὶ ἱμάτιον, ἀλλ' I. [g] δυνάμενον πρὸς E. [h] τὸ πάσχειν καὶ τὸ ποιεῖν F.I. [i] εἶναι ἕνα om. E.F. [k] τὸ E, om. F. [l] οἷον τῷ λωπίῳ καὶ ἱματίῳ F.I. [m] τοῖς αὐτοῖς] ταυτοῖς I. [n] διδάσκειν τὸ αὐτὸ ὥσπερ F.I. [o] καὶ ἐκεῖθεν F.I. [p] ἡ] ὡς I. [q] τοῦδε—τὸ] τόδε E. [r] ἐστι] ἡ F. [s] εἴρηται post μέρος F.I. [t] πῶς I. [v] ἢ] ὅτι E. [w] δὲ om. I.

4 Ἐπεὶ δ' ἔστιν ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη περὶ [x] μεγέθη καὶ
κίνησιν καὶ χρόνον, ὧν ἕκαστον ἀναγκαῖον ἢ ἄπειρον ἢ πεπε-
ρασμένον εἶναι, εἰ καὶ μὴ πᾶν ἐστὶν ἄπειρον ἢ πεπερασμένον,
οἷον πάθος ἢ στιγμή (τῶν γὰρ τοιούτων ἴσως οὐδὲν ἀναγ-
καῖον ἐν θατέρῳ τούτων εἶναι), προσῆκον ἂν εἴη τὸν περὶ
φύσεως πραγματευόμενον θεωρῆσαι περὶ ἀπείρου, εἰ ἔστιν ἢ
2 μή, καὶ εἰ ἔστι, τί ἐστιν. Σημεῖον δ' [y] ὅτι τῆς ἐπιστήμης
οἰκεία [z] ἡ θεωρία [a] ταύτης· πάντες γὰρ [b] οἱ δοκοῦντες ἀξιο-
λόγως [c] ἧφθαι τῆς τοιαύτης φιλοσοφίας πεποίηνται λόγον
περὶ [d] τοῦ ἀπείρου, καὶ πάντες ὡς ἀρχήν [e] τινα τιθέασι τῶν
[f] ὄντων, οἱ μέν, ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων, καθ'
αὑτό, οὐχ ὡς συμβεβηκός τινι ἑτέρῳ ἀλλ' οὐσίαν αὐτὸ ὂν τὸ
3 ἄπειρον. Πλὴν οἱ μὲν Πυθαγόρειοι ἐν τοῖς αἰσθητοῖς (οὐ
γὰρ χωριστὸν [g] ποιοῦσι τὸν ἀριθμόν), καὶ [h] εἶναι τὸ ἔξω τοῦ
οὐρανοῦ ἄπειρον. Πλάτων δὲ ἔξω μὲν [i] οὐδὲν εἶναι σῶμα, οὐδὲ
τὰς ἰδέας, διὰ τὸ μηδέ που εἶναι [k] αὐτάς, τὸ μέντοι ἄπειρον
4 καὶ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ ἐν [l] ἐκείναις εἶναι. Καὶ οἱ μὲν τὸ
ἄπειρον [m] εἶναι τὸ ἄρτιον· τοῦτο [n] γὰρ ἐναπολαμβανόμενον
καὶ ὑπὸ τοῦ περιττοῦ περαινόμενον [o] παρέχειν τοῖς οὖσι τὴν
ἀπειρίαν· σημεῖον δ' εἶναι τούτου τὸ συμβαῖνον ἐπὶ τῶν
ἀριθμῶν· περιτιθεμένων γὰρ τῶν γνωμόνων περὶ τὸ ἓν καὶ
χωρὶς ὁτὲ μὲν ἄλλο ἀεὶ γίγνεσθαι τὸ εἶδος, ὁτὲ δὲ ἕν· Πλά-
5 των δὲ δύο τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν. Οἱ δὲ περὶ
φύσεως [p] ἅπαντες ἀεὶ ὑποτιθέασιν ἑτέραν τινὰ φύσιν τῷ
ἀπείρῳ τῶν λεγομένων στοιχείων, οἷον ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ τὸ
μεταξὺ τούτων. Τῶν [q] δὲ πεπερασμένα ποιούντων στοιχεῖα
οὐθεὶς ἄπειρα ποιεῖ· ὅσοι δ' ἄπειρα ποιοῦσι τὰ στοιχεῖα,
καθάπερ Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκριτος, ὁ μὲν ἐκ τῶν ὁμοιο-

[x] μεγέθη τε καὶ F. [y] ὅτι ταύτης τῆς F.I. [z] ἡ περὶ αὐτὸ θεωρία rc. E. in litura. [a] ταύτης] περὶ αὐτοῦ F, ἡ περὶ αὐτοῦ I. [b] οἱ δοκοῦντες om. F. [c] ἧφθαι corr. E: locus pluribus. [d] τοῦ om. E. [e] τινα—αὐτὸ om. F. [f] ὄντων καὶ οἱ I. [g] ποιοῦσι] εἶναι λέγουσι E. [h] εἶναι δὲ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ τὸ ἄπειρον F. [i] οὐδὲ F. [k] αὐτὰς εἶναι E. [l] ἐκείνοις E.I. [m] εἶναι post ἄπ. om. F. [n] γὰρ] γὰρ τὸ E. [o] παρέχει E.F. [p] ἀεὶ πάντες E. [q] δὲ om. E.

μερῶν, ὁ δ᾽ ἐκ τῆς πανσπερμίας τῶν σχημάτων, τῇ ἁφῇ
συνεχὲς [r] τὸ ἄπειρον εἶναι φασίν· καὶ ὁ μὲν ὁτιοῦν [s] τῶν μο-
ρίων εἶναι [t] μίγμα ὁμοίως τῷ παντὶ διὰ τὸ ὁρᾶν ὁτιοῦν ἐξ
ὁτουοῦν γιγνόμενον· ἐντεῦθεν γὰρ ἔοικε [v] καὶ ὁμοῦ ποτὲ
[w] πάντα [x] χρήματα φάναι εἶναι, οἷον ἥδε ἡ σὰρξ καὶ τόδε τὸ
ὀστοῦν, καὶ οὕτως ὁτιοῦν· καὶ πάντα ἄρα· καὶ ἅμα τοίνυν·
ἀρχὴ γὰρ οὐ μόνον ἐν ἑκάστῳ ἐστὶ τῆς διακρίσεως, ἀλλὰ καὶ
πάντων. Ἐπεὶ γὰρ τὸ γιγνόμενον ἐκ [y] τοῦ τοιούτου γίνε- 6
ται σώματος, πάντων δ᾽ ἐστὶ γένεσις πλὴν οὐχ ἅμα, καί τινα
ἀρχὴν [z] δεῖ εἶναι τῆς γενέσεως, αὕτη δ᾽ ἐστὶ μία, [a] ὃν ἐκεῖνος
καλεῖ νοῦν, ὁ δὲ νοῦς ἀπ᾽ ἀρχῆς τινὸς ἐργάζεται νοήσας·
ὥστε ἀνάγκη ὁμοῦ [b] ποτὲ πάντα εἶναι καὶ ἄρξασθαί ποτε
κινούμενα. Δημόκριτος δ᾽ οὐδὲν ἕτερον ἐξ ἑτέρου γίγνεσθαι 7
τῶν πρώτων [c] φησίν· ἀλλ᾽ ὅμως [d] γε [e] αὐτὸ τὸ κοινὸν σῶμα
[f] πάντων ἐστὶν [g] ἀρχή, μεγέθει [h] κατὰ μόρια καὶ σχήματι
διαφέρον.

Ὅτι μὲν οὖν προσήκουσα τοῖς φυσικοῖς ἡ θεωρία, δῆλον 8
ἐκ τούτων. Εὐλόγως δὲ καὶ ἀρχὴν αὐτὸ τιθέασι πάντες·
οὔτε γὰρ μάτην [i] αὐτὸ οἷόν τε εἶναι, οὔτε ἄλλην [k] ὑπάρχειν
αὐτῷ δύναμιν πλὴν ὡς ἀρχήν· ἅπαντα γὰρ ἢ ἀρχὴ ἢ ἐξ
ἀρχῆς, τοῦ δὲ ἀπείρου οὐκ ἔστιν ἀρχή· εἴη γὰρ [l] ἂν αὐτοῦ
πέρας. Ἔτι δὲ καὶ [m] ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον ὡς ἀρχή τις
οὖσα· τό τε γὰρ γενόμενον ἀνάγκη [n] τέλος λαβεῖν, καὶ
τελευτὴ πάσης ἐστὶ φθορᾶς. [o] Διὸ καθάπερ λέγομεν, οὐ 9
ταύτης ἀρχή, ἀλλ᾽ αὕτη τῶν ἄλλων εἶναι δοκεῖ καὶ περιέχειν
ἅπαντα καὶ πάντα κυβερνᾶν, ὥς φασιν ὅσοι μὴ ποιοῦσι παρὰ
τὸ ἄπειρον ἄλλας αἰτίας, οἷον νοῦν ἢ φιλίαν· καὶ τοῦτ᾽ εἶναι
τὸ θεῖον· ἀθάνατον γὰρ καὶ ἀνώλεθρον, [p] ὥς φησιν [q] ὁ Ἀνα-

[r] εἶναι τὸ ἄπειρον F. [s] τῶν μορίων] μόριον I. [t] ὁμοίως μίγμα F.I. [v] καὶ τὸ ὁμοῦ I. [w] ἅπαντα I, πάντα τὰ E, om. F. [x] χρήματα om. E, post φάναι ponit F. [y] τοῦ om. I. [z] εἶναι δεῖ F.I. [a] οἷον E. [b] πάντα ποτὲ I. [c] φησίν] φύσεων F. [d] γε om. F.I. [e] αὐτῶν E. [f] ἁπάντων F.I. [g] ἀρχὴ om. E. [h] κατὰ τὰ μόρια I. [i] αὐτὸ οἴονται E, οἷόν τε αὐτὸ F.I. [k] αὐτῷ ὑπάρχειν F.I. [l] ἂν om. I. [m] ἀγέννητον F.I. [n] λαβεῖν τελος F.I. [o] διόπερ καθὰ I. [p] ὥσπερ F.I. [q] ὁ om. I.

10 ξίμανδρος καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν φυσιολόγων. Τοῦ δ' εἶναί τι
ἄπειρον ἡ πίστις [r] ἐκ πέντε μάλιστ' ἂν συμβαίνοι σκοποῦσιν,
ἔκ τε τοῦ χρόνου (οὗτος γὰρ ἄπειρος) καὶ ἐκ τῆς ἐν τοῖς
μεγέθεσι διαιρέσεως (χρῶνται γὰρ καὶ οἱ [s] μαθηματικοὶ τῷ
ἀπείρῳ), ἔτι τῷ οὕτως ἂν μόνως μὴ ὑπολείπειν [t] γένεσιν καὶ
φθοράν, [v] εἰ ἄπειρον [w] εἴη ὅθεν ἀφαιρεῖται τὸ γιγνόμενον.
11 Ἔτι τῷ [x] τὸ πεπερασμένον [y] ἀεὶ πρός τι περαίνειν, ὥστε
ἀνάγκη [z] μηδὲν εἶναι πέρας, εἰ ἀεὶ περαίνειν ἀνάγκη ἕτερον
πρὸς ἕτερον. Μάλιστα δὲ καὶ κυριώτατον, ὃ τὴν κοινὴν
ποιεῖ ἀπορίαν πᾶσιν· διὰ γὰρ τὸ ἐν τῇ νοήσει μὴ ὑπολεί-
πειν καὶ ὁ ἀριθμὸς δοκεῖ ἄπειρος εἶναι καὶ τὰ [a] μαθηματικὰ
12 μεγέθη καὶ τὸ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. Ἀπείρου δ' ὄντος τοῦ ἔξω,
καὶ σῶμα ἄπειρον εἶναι δοκεῖ καὶ κόσμοι· τί γὰρ μᾶλλον τοῦ
κενοῦ ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα; Ὥστ' εἴπερ μοναχοῦ, καὶ πανταχοῦ
χοῦ εἶναι τὸν ὄγκον. Ἅμα δ' εἰ καὶ ἔστι κενὸν καὶ τόπος
ἄπειρος, καὶ σῶμα [b] ἄπειρον [c] εἶναι ἀναγκαῖον· [d] ἐνδέχεσθαι
13 γὰρ [e] ἢ εἶναι οὐδὲν διαφέρει ἐν τοῖς ἀϊδίοις. Ἔχει δ' ἀπο-
ρίαν ἡ περὶ τοῦ ἀπείρου θεωρία· καὶ γὰρ [f] μὴ εἶναι τιθεμέ-
νοις πόλλ' ἀδύνατα συμβαίνει καὶ εἶναι. Ἔτι δὲ ποτέρως
ἐστί, πότερον ὡς οὐσία [g] ἢ συμβεβηκὸς καθ' αὑτὸ φύσει
τινί; Ἢ οὐδετέρως, ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἐστὶν ἄπειρον [h] ἢ
ἄπειρα τῷ πλήθει. Μάλιστα δὲ φυσικοῦ ἐστὶ σκέψασθαι
εἰ ἔστι μέγεθος αἰσθητὸν ἄπειρον. Πρῶτον [i] οὖν διοριστέον
14 ποσαχῶς λέγεται τὸ ἄπειρον. Ἕνα μὲν δὴ τρόπον τὸ ἀδύ-
νατον διελθεῖν τῷ μὴ πεφυκέναι διιέναι, ὥσπερ [k] ἡ φωνὴ
ἀόρατος· ἄλλως δὲ τὸ διέξοδον ἔχον ἀτελεύτητον, ἢ ὃ [l] μό-
λις, ἢ ὃ πεφυκὸς ἔχειν μὴ ἔχει διέξοδον ἢ πέρας. Ἔτι
ἄπειρον ἅπαν ἢ κατὰ πρόσθεσιν ἢ κατὰ διαίρεσιν ἢ ἀμφο-
τέρως.

5 Χωριστὸν μὲν οὖν εἶναι τὸ ἄπειρον τῶν αἰσθητῶν, αὐτό

[r] ἐκ πέντε om. F. [s] μαθητικοὶ E. [t] γένεσιν] τὴν γένεσιν F. [v] εἰ—γιγνόμενον om. E. [w] εἴη] ᾖ F. [x] τὸ post τῷ om. F. [y] αἰεὶ F. [z] μηδὲ E. [a] μαθητικὰ E. [b] ἄπειρον om. E. [c] ἀναγκαῖον εἶναι F.I. [d] τὸ γὰρ ἐνδέχεσθαι F.I. [e] ἢ] τοῦ F.I. [f] μὴ] καὶ μὴ I. [g] ἢ om. E. [h] ἢ ἀπ.] καὶ ἀπ. F.I. [i] οὖν om. F. [k] ἡ] δ' ἡ E. [l] μόγις F.I.

τι ὂν ἄπειρον, οὐχ οἷόν τε. Εἰ γὰρ μήτε μέγεθός ἐστι
μήτε πλῆθος, [m] ἀλλ' οὐσία αὐτό ἐστι τὸ ἄπειρον καὶ μὴ συμ-
βεβηκός, ἀδιαίρετον ἔσται· τὸ [n] γὰρ διαιρετὸν ἢ μέγεθος
ἔσται ἢ πλῆθος· Εἰ δὲ [o] ἀδιαίρετον, οὐκ ἄπειρον, εἰ μὴ ὡς 2
ἡ φωνὴ ἀόρατος. Ἀλλ' οὐχ οὕτως οὔτε φασὶν [p] εἶναι οἱ
φάσκοντες εἶναι τὸ ἄπειρον οὔτε ἡμεῖς ζητοῦμεν, ἀλλ' ὡς
[q] ἀδιέξοδον. [r] Εἰ δὲ κατὰ συμβεβηκός ἐστι τὸ ἄπειρον, οὐκ
ἂν εἴη [s] στοιχεῖον τῶν ὄντων, ᾗ ἄπειρον, ὥσπερ [t] οὐδὲ τὸ
ἀόρατον τῆς διαλέκτου, καίτοι ἡ φωνή ἐστιν ἀόρατος. Ἔτι 3
πῶς ἐνδέχεται [v] εἶναί τι αὐτὸ ἄπειρον, εἴπερ [w] μὴ καὶ ἀριθμὸν
καὶ μέγεθος, ὧν ἐστὶ καθ' [x] αὑτὸ πάθος τι τὸ ἄπειρον; Ἔτι
γὰρ ἧττον ἀνάγκη ἢ τὸν ἀριθμὸν ἢ τὸ μέγεθος. Φανερὸν
δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται εἶναι τὸ ἄπειρον ὡς ἐνεργείᾳ ὂν καὶ
ὡς οὐσίαν καὶ [y] ἀρχήν· ἔσται γὰρ ὁτιοῦν αὐτοῦ ἄπειρον τὸ
λαμβανόμενον, εἰ μεριστόν. Τὸ γὰρ ἀπείρῳ εἶναι καὶ ἄπει- 4
ρον τὸ αὐτό, εἴπερ οὐσία τὸ ἄπειρον καὶ μὴ καθ' ὑποκειμένου,
ὥστ' ἢ ἀδιαίρετον ἢ εἰς ἄπειρα διαιρετόν· πολλὰ [z] δ' ἄπειρα
[a] τὸ αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν ὥσπερ [b] ἀέρος ἀὴρ
μέρος, οὕτω καὶ ἄπειρον ἀπείρου, εἴ [c] γε οὐσία ἐστὶ καὶ
ἀρχή. Ἀμέριστον ἄρα καὶ ἀδιαίρετον. Ἀλλ' ἀδύνατον τὸ 5
ἐντελεχείᾳ ὂν ἄπειρον· ποσὸν γάρ τι εἶναι ἀναγκαῖον. Κατὰ
συμβεβηκὸς ἄρα ὑπάρχει τὸ ἄπειρον. Ἀλλ' εἰ οὕτως,
εἴρηται ὅτι οὐκ ἐνδέχεται [d] αὐτὸ λέγειν ἀρχήν, ἀλλ' [e] ἐκεῖνο
ᾧ συμβέβηκεν, τὸν ἀέρα ἢ τὸ [f] ἄρτιον. Ὥστε ἀτόπως
ἂν ἀποφαίνοιντο οἱ λέγοντες [g] οὕτως ὥσπερ οἱ Πυθαγό-
ρειοί φασιν· ἅμα γὰρ οὐσίαν ποιοῦσι τὸ ἄπειρον καὶ μερί-
ζουσιν. Ἀλλ' [h] ἴσως αὕτη [i] μέν ἐστι καθόλου ἡ ζήτησις 6

[m] ἀλλ' οὐσία] οὐσία δὲ F.I. [n] γὰρ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος διαιρετόν. Εἰ E. [o] ἀδιαίρετον] τοιοῦτον E. [p] εἶναι ante οἱ om. I. [q] ἀδιεξίτητον E. [r] εἰ δὲ] ἔτι εἰ E. [s] τῶν ὄντων στοιχεῖον ᾖ δ' ἄπειρον I. [t] οὐδὲ om. E. [v] αὐτὸ εἶναί τι F.I. [w] καὶ μὴ E. [x] αὑτὰ E. [y] ἀρχήν. Ἀλλ' ἧττον ἢ τὸν ἀριθμὸν καὶ μέγεθος. Ἔτι ἀδύνατον οὐσίαν εἶναι τὸ ἄπειρον ἐντελεχείᾳ ὄντος τοῦ ἀπείρου. Ἔσται E. [z] δ' om. E. [a] εἶναι τὸ αὐτὸ F.I. [b] ἀὴρ μέρος ἀέρος F. [c] γε et ἐστὶ om. E. [d] αὐτὸ] τὸ αὐτὸ F. [e] ἐκεῖνο om. E. [f] ἄρτιον ἂν λέγοιτο ἀρχή. Ὥστε E. [g] οὕτως ὥσπερ] ἐκεῖνο καθάπερ F.I. [h] ἴσως] γὰρ E. [i] μὲν ἂν εἴη καθόλου ζήτησις, εἰ E.

μᾶλλον, εἰ ἐνδέχεται [k] τὸ ἄπειρον καὶ ἐν τοῖς μαθηματικοῖς εἶναι καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς [l] καὶ μηδὲν ἔχουσι μέγεθος· [m] ἡμεῖς δ' ἐπισκοποῦμεν περὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ περὶ ὧν ποιούμεθα τὴν μέθοδον, ἆρ' ἔστιν [n] ἐν αὐτοῖς ἢ οὐκ ἔστι σῶμα ἄπειρον
7 περὶ τὴν αὔξησιν. Λογικῶς μὲν οὖν σκοπουμένοις ἐκ [o] τῶν τοιῶνδε δόξειεν ἂν οὐκ εἶναι. Εἰ γάρ ἐστι σώματος λόγος τὸ ἐπιπέδῳ ὡρισμένον, οὐκ ἂν εἴη σῶμα ἄπειρον, οὔτε νοητὸν οὔτε αἰσθητόν. Ἀλλὰ μὴν [p] οὐδ' ἀριθμὸς οὕτως ὡς κεχωρισμένος καὶ ἄπειρος· ἀριθμητὸν γὰρ ἀριθμὸς ἢ τὸ ἔχον ἀριθμόν· εἰ οὖν τὸ ἀριθμητὸν ἐνδέχεται ἀριθμῆσαι, καὶ [q] διεξ-
8 ελθεῖν ἂν εἴη δυνατὸν τὸ ἄπειρον. Φυσικῶς δὲ μᾶλλον θεωροῦσιν ἐκ τῶνδε. Οὔτε γὰρ σύνθετον [r] οἷόν τε εἶναι οὔτε ἁπλοῦν. Σύνθετον μὲν οὖν οὐκ [s] ἔσται τὸ ἄπειρον σῶμα, εἰ πεπερασμένα τῷ πλήθει τὰ [t] στοιχεῖα. Ἀνάγκη γὰρ πλείω εἶναι, καὶ ἰσάζειν ἀεὶ [v] τἀναντία, καὶ μὴ εἶναι ἓν αὐτῶν ἄπειρον· εἰ γὰρ [w] ὁποσῳοῦν λείπεται ἡ ἐν ἑνὶ σώματι δύναμις θατέρου, οἷον εἰ τὸ πῦρ [x] πεπέρανται, ὁ δ' ἀὴρ ἄπειρος, ἔστι δὲ τὸ ἴσον πῦρ τοῦ ἴσου ἀέρος τῇ δυνάμει ὁποσαπλασιονοῦν, μόνον δὲ ἀριθμόν τινα ἔχον, ὅμως φανερὸν ὅτι τὸ ἄπειρον
9 [y] ὑπερβαλεῖ καὶ φθερεῖ τὸ πεπερασμένον. Ἕκαστον δ' ἄπειρον εἶναι ἀδύνατον· σῶμα [z] μὲν γάρ ἐστι τὸ πάντῃ ἔχον διάστασιν, ἄπειρον δὲ τὸ ἀπεράντως διεστηκός, ὥστε τὸ ἄπειρον σῶμα [a] πανταχῇ [b] ἔσται διεστηκὸς [c] εἰς ἄπειρον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἓν καὶ ἁπλοῦν [d] εἶναι ἐνδέχεται [e] τὸ ἄπειρον σῶμα, οὔτε ὡς λέγουσί τινες τὸ παρὰ τὰ στοιχεῖα, ἐξ οὗ ταῦτα γεννῶσιν, οὔθ' ἁπλῶς. Εἰσὶ γάρ τινες οἳ τοῦτο [f] ποιοῦσι τὸ ἄπειρον, ἀλλ' οὐκ ἀέρα ἢ ὕδωρ, [g] ὡς μὴ τἆλλα φθείρηται ὑπὸ τοῦ ἀπείρου αὐτῶν· ἔχουσι γὰρ πρὸς ἄλληλα

[k] τὸ om. E. [l] καὶ ἐν τοῖς μηδὲν F.I. [m] ἡμεῖς δ' ἐπισκοποῦμεν corr. E. [n] ἐν αὐτοῖς ante σῶμα E. [o] τῶν τοιῶνδε] τῶνδε F. [p] οὐδ'] οὔτε I. [q] διελθεῖν F. [r] οἷον εἶναι τὸ ἄπειρον σῶμα οὔτε E. [s] ἔστι F. [t] στοιχεῖα εἴη. Ἀνάγκη F. [v] τὰ ἐναντία E. [w] ὁπωσοῦν F.I. [x] πεπέρασται F.I. [y] ὑπερβάλλει καὶ φθείρει E.I. [z] μὲν om. F.I. [a] πανταχοῦ F. [b] ἔστιν E, om. F. [c] εἰς] καὶ εἰς E. [d] εἶναι om. F. [e] σῶμα ἄπειρον ἐνδέχεται, omisso τὸ, E. [f] ποιοῦντες E. [g] ὅπως I.

ἐναντίωσιν, οἷον ὁ μὲν ἀὴρ ψυχρός, τὸ δ' ὕδωρ ὑγρόν, τὸ δὲ
πῦρ θερμόν· ὧν εἰ ἦν ἓν ἄπειρον, ἔφθαρτο [h] ἂν ἤδη τἆλλα·
νῦν δ' ἕτερον [i] εἶναί φασιν ἐξ οὗ ταῦτα. Ἀδύνατον δ' εἶναι 10
τοιοῦτον, οὐχ ὅτι ἄπειρον (περὶ τούτου [k] μὲν γὰρ κοινόν τι
λεκτέον ἐπὶ παντὸς ὁμοίως, καὶ ἀέρος καὶ ὕδατος καὶ ὁτου-
οῦν), ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστι τοιοῦτον σῶμα αἰσθητὸν παρὰ τὰ
[l] στοιχεῖα καλούμενα· [m] ἅπαντα γὰρ ἐξ οὗ ἐστί, καὶ διαλύε-
ται εἰς τοῦτο, ὥστε ἦν ἂν ἐνταῦθα παρὰ ἀέρα καὶ πῦρ καὶ
γῆν καὶ ὕδωρ· φαίνεται δ' οὐδέν. Οὐδὲ δὴ πῦρ οὐδ' ἄλλο 11
[n] τι τῶν στοιχείων οὐδὲν ἄπειρον ἐνδέχεται εἶναι. Ὅλως
γὰρ καὶ χωρὶς τοῦ ἄπειρον εἶναί τι αὐτῶν, ἀδύνατον [o] τὸ
πᾶν, [p] κἂν ᾖ πεπερασμένον, ἢ εἶναι ἢ γίγνεσθαι ἕν τι αὐτῶν,
ὥσπερ Ἡράκλειτός φησιν ἅπαντα γίνεσθαί ποτε πῦρ. Ὁ 12
δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ἑνός, οἷον ποιοῦσι παρὰ τὰ στοι-
χεῖα οἱ φυσικοί· πάντα γὰρ μεταβάλλει ἐξ ἐναντίου εἰς
[q] ἐναντίον, οἷον ἐκ θερμοῦ εἰς ψυχρόν. Δεῖ δὲ [r] κατὰ παν-
τὸς [s] ἐκ τῶνδε σκοπεῖν, εἰ ἐνδέχεται [t] ἢ οὐκ ἐνδέχεται [v] εἶναι
σῶμα ἄπειρον αἰσθητόν. Ὅτι δ' ὅλως ἀδύνατον εἶναι [w] σῶ-
μα ἄπειρον αἰσθητόν, ἐκ τῶνδε δῆλον. Πέφυκε γὰρ πᾶν τὸ 13
αἰσθητόν που εἶναι, καὶ ἔστι τόπος τις ἑκάστου, καὶ ὁ αὐτὸς
τοῦ μορίου καὶ παντός, οἷον ὅλης τε τῆς γῆς καὶ [x] βώλου
μιᾶς, καὶ πυρὸς καὶ σπινθῆρος. Ὥστε εἰ μὲν ὁμοειδές, ἀκί-
νητον ἔσται ἢ ἀεὶ οἰσθήσεται. Καίτοι ἀδύνατον· τί γὰρ
μᾶλλον κάτω ἢ ἄνω ἢ [y] ποῦ; Λέγω δ', οἷον εἰ βῶλος εἴη,
ποῦ αὕτη κινηθήσεται ἢ ποῦ μενεῖ; Ὁ γὰρ τόπος ἄπειρος
τοῦ συγγενοῦς [z] αὐτῇ σώματος. Πότερον οὖν καθέξει τὸν 14
ὅλον τόπον; Καὶ πῶς; Τίς οὖν [a] ἡ ποῦ [b] ἡ μονὴ καὶ ἡ κίνη-
σις [c] αὐτῆς; Ἢ πανταχοῦ μενεῖ; [d] Οὐ κινηθήσεται ἄρα. Ἢ
πανταχοῦ κινηθήσεται; Οὐκ ἄρα στήσεται. Εἰ δ' ἀνόμοιον

[h] ἂν om. F. [i] φασὶν εἶναι τὸ ἐξ F.I. [k] μὲν om. F. [l] καλούμενα στοιχεῖα F.I. [m] ἅπαν I, ἅπαν μὲν F. [n] τι om. F, post εἶναι ponit I. [o] τὸ om. E. [p] κἂν ᾖ] ἢ καὶ E. [q] ἐναντία E. [r] κατὰ] περὶ I, et corr. F. [s] ἐκ] καὶ ἐκ F.I. [t] ἢ οὐκ ἐνδέχεται om. F. [v] σῶμα εἶναι I. [w] σῶμα ἄπειρον αἰσθητόν om. E. [x] μιᾶς βώλου F.I. [y] ποῦ] ὁποιονοῦν F. [z] αὐτῆς E. [a] ἢ] καὶ I. [b] ἡ om. F. [c] αὐτῇ E. [d] οὐ κ.—στήσεται om. E.

τὸ [e] πᾶν, ἀνόμοιοι καὶ οἱ τόποι· καὶ πρῶτον μὲν οὐχ ἓν τὸ σῶμα τοῦ παντὸς ἀλλ' ἢ [f] τῷ ἅπτεσθαι· ἔπειτα ἤτοι πεπε-
15 ρασμένα ταῦτ' [g] ἔσται ἢ ἄπειρα τῷ [h] εἴδει. Πεπερασμένα μὲν [i] οὖν οὐχ οἷόν τε· ἔσται γὰρ τὰ μὲν ἄπειρα τὰ δ' οὔ, εἰ τὸ πᾶν ἄπειρον, οἷον τὸ πῦρ ἢ τὸ ὕδωρ· φθορὰ δὲ τὸ τοιοῦτον τοῖς ἐναντίοις, [k] καθάπερ εἴρηται πρότερον. Καὶ διὰ τοῦτ' οὐθεὶς τὸ ἓν καὶ [l] ἄπειρον πῦρ ἐποίησεν οὐδὲ γῆν τῶν φυσιολόγων, ἀλλ' [m] ἢ ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ τὸ μέσον αὐτῶν, ὅτι τόπος ἑκατέρου δῆλος ἦν διωρισμένος, ταῦτα δ' ἐπαμφοτερίζει τῷ ἄνω καὶ κάτω. Εἰ δ' ἄπειρα [n] καὶ ἁπλᾶ, καὶ οἱ
16 τόποι ἄπειροι, καὶ [o] ἔσται ἄπειρα τὰ στοιχεῖα. Εἰ δὲ τοῦτ' ἀδύνατον καὶ πεπερασμένοι οἱ [p] τόποι, καὶ τὸ ὅλον [q] πεπεράνθαι ἀναγκαῖον· ἀδύνατον γὰρ μὴ ἀπαρτίζειν τὸν τόπον καὶ τὸ σῶμα· οὔτε γὰρ ὁ τόπος ὁ πᾶς μείζων ἢ ὅσον ἐνδέχεται τὸ σῶμα [r] ἅμα εἶναι· ἅμα δ' [s] οὐδ' ἄπειρον ἔσται τὸ [t] σῶμα· οὔτε τὸ σῶμα μεῖζον ἢ ὁ τόπος· ἢ γὰρ κενὸν ἔσται
17 τι ἢ σῶμα οὐδαμοῦ πεφυκὸς εἶναι. Ἀναξαγόρας δ' ἀτόπως λέγει περὶ τῆς τοῦ ἀπείρου μονῆς· στηρίζειν γὰρ αὐτὸ αὑτό φησι τὸ ἄπειρον· τοῦτο δέ, ὅτι ἐν [v] αὑτῷ· ἄλλο γὰρ οὐδὲν περιέχει, ὡς ὅπου ἄν τι ᾖ, πεφυκὸς ἐνταῦθα [w] εἶναι. Τοῦτο δ' οὐκ ἀληθές· εἴη γὰρ ἄν τί που βίᾳ καὶ οὐχ οὗ πέφυκεν.
18 Εἰ οὖν ὅτι μάλιστα μὴ κινεῖται τὸ ὅλον (τὸ [x] γὰρ αὑτῷ στηριζόμενον καὶ ἐν αὑτῷ ὂν ἀκίνητον εἶναι ἀνάγκη), ἀλλὰ διὰ τί οὐ πέφυκε κινεῖσθαι, λεκτέον. Οὐ γὰρ ἱκανὸν τὸ οὕτως εἰπόντα ἀπηλλάχθαι· εἴη γὰρ ἂν καὶ [y] ὁτιοῦν ἄλλο οὐ κινούμενον, ἀλλὰ πεφυκέναι οὐδὲν κωλύει, ἐπεὶ καὶ ἡ γῆ οὐ φέρεται, οὐδ' εἰ ἄπειρος ἦν, [z] εἰργμένη μέντοι ἀπὸ τοῦ μέσου· ἀλλ' οὐχ ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλο οὗ ἐνεχθήσεται, [a] μείνειεν

[e] ἅπαν E. [f] τῷ] τοῦ E. [g] ἐστιν E. [h] εἴδει. Καὶ πεπ. I. [i] οὖν om. I. [k] καθάπερ εἴρηται πρότερον om. E. [l] ἄπειρον καὶ ἓν F. [m] ἢ post ἀλλ' om. E. [n] καὶ τὰ ἁπλᾶ E. [o] ἔσται post στοιχεῖα F. [p] τόποι ὥστε καὶ E. [q] πεπεράνθαι ἀναγκαῖον om. E. [r] ἅμα post σῶμα om. E. [s] οὐδ' om. E. [t] σῶμα ἔτι οὔτε E. [v] αὐτῷ E, ἑαυτῷ I. [w] εἶναι] ὂν E. [x] γὰρ] γὰρ ἐν F.I. [y] ὁτιοῦν ἄλλο] ὅτι οὐκ ἔχει ἀλλαχῇ κινεῖσθαι E. [z] ἠργμένη E. [a] μείνη F, μένειεν I.

ἂν [b] ἐπὶ τοῦ μέσου, ἀλλ' ὅτι [c] οὐ πέφυκεν οὕτως. Καίτοι ἐξείη [d] ἂν λέγειν ὅτι στηρίζει [e] αὐτήν. Εἰ οὖν μηδ' ἐπὶ τῆς 19 γῆς τοῦτο αἴτιον ἀπείρου οὔσης, ἀλλ' ὅτι βάρος ἔχει, τὸ δὲ βαρὺ μένει ἐπὶ τοῦ μέσου, [f] ἡ δὲ γῆ ἐπὶ τοῦ μέσου, ὁμοίως ἂν καὶ τὸ ἄπειρον [g] μένοι ἐν αὑτῷ διά τιν' ἄλλην αἰτίαν, καὶ οὐχ ὅτι ἄπειρον καὶ στηρίζει αὐτὸ [h] αὐτό. Ἅμα δὲ δῆλον ὅτι κἂν ὁτιοῦν μέρος [i] δέοι μένειν· ὡς γὰρ τὸ ἄπειρον ἐν [k] ἑαυτῷ μένει στηρίζον, οὕτω κἂν ὁτιοῦν [l] ληφθῇ μέρος ἐν ἑαυτῷ [m] μενεῖ· τοῦ γὰρ ὅλου καὶ τοῦ μέρους ὁμοειδεῖς οἱ τόποι, οἷον ὅλης γῆς καὶ βώλου κάτω καὶ παντὸς πυρὸς καὶ σπινθῆρος ἄνω. Ὥστε εἰ τοῦ ἀπείρου τόπος [n] τὸ ἐν αὑτῷ, 20 καὶ τοῦ μέρους ὁ αὐτός· μενεῖ ἄρα ἐν ἑαυτῷ. Ὅλως δὲ φανερὸν ὅτι ἀδύνατον [o] ἅμα [p] ἄπειρον λέγειν σῶμα καὶ τόπον τινὰ εἶναι τοῖς σώμασιν, εἰ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἢ βάρος ἔχει ἢ κουφότητα, καὶ εἰ μὲν βαρύ, ἐπὶ τὸ μέσον ἔχει τὴν φορὰν φύσει, εἰ δὲ κοῦφον, ἄνω· ἀνάγκη γὰρ καὶ τὸ [q] ἄπειρον, ἀδύνατον δὲ [r] ἢ ἅπαν ὁποτερονοῦν ἢ τὸ ἥμισυ ἑκάτερον πεπονθέναι· πῶς γὰρ διελεῖς; Ἢ πῶς τοῦ ἀπείρου ἔσται [s] τὸ μὲν 21 ἄνω τὸ δὲ κάτω, ἢ ἔσχατον ἢ μέσον; Ἔτι πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἐν τόπῳ, τόπου δὲ εἴδη καὶ διαφοραὶ [t] τἄνω [v] καὶ κάτω [w] καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν· καὶ ταῦτα οὐ μόνον πρὸς ἡμᾶς καὶ [x] θέσει, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὅλῳ διώρισται. Ἀδύνατον δ' ἐν τῷ [y] ἀπείρῳ εἶναι ταῦτα. Ἁπλῶς δ' εἰ ἀδύνατον [z] τόπον [a] ἄπειρον εἶναι, ἐν τόπῳ δὲ [b] πᾶν σῶμα, ἀδύνατον ἄπειρόν [c] τι εἶναι σῶμα. Ἀλλὰ μὴν τό γε ποῦ ἐν τόπῳ, καὶ τὸ ἐν τόπῳ ποῦ. Εἰ οὖν μηδὲ πο- 22 σὸν οἷόν τ' εἶναι τὸ ἄπειρον· πόσον γάρ τι ἔσται, οἷον [d] δί-

[b] ἐπὶ τοῦ μέσου om. E. [c] οὐ om. E. [d] λέγειν ἂν I. [e] ἑαυτὴν F.I. [f] ἡ δὲ γῆ ἐπὶ τοῦ μέσου om. I. [g] μένοι ἂν ἐν I. [h] ἑαυτὸ F, αὐτῷ E.I. [i] δέοι ἂν μένειν F. [k] αὐτῷ F. [l] μέρος ληφθῇ F. [m] μένει F. [n] τὸ ἐν αὐτῷ om. E. [o] ἄπειρον ἅμα E. [p] ἄπειρον om. F. [q] ἄπειρον σῶμα. Ἀδύνατον I. [r] ἢ ἅπαν] εἶναι πᾶν corr. E. [s] τὸ μὲν ἄνω ἔσται I. [t] τὸ ἄνω F.I. [v] καὶ] τὸ I, καὶ τὸ F. [w] καὶ τὸ ἔμπροσθεν F, τὸ πρόσθεν I. [x] θέσει ἐστὶν ἀλλὰ I. [y] ἀπείρῳ σώματι εἶναι E. [z] τόπον] τὸ τόπον I. [a] εἶναι ἄπειρον F.I. [b] πᾶν τὸ σῶμα E. [c] εἶναί τι E.I. [d] τρίπηχυ ἢ δίπηχυ E.

πηχυ ἢ τρίπηχυ· ταῦτα γὰρ σημαίνει τὸ ποσόν· οὕτω καὶ [e] τὸ ἐν τόπῳ ὅτι ποῦ· τοῦτο δὲ [f] ἢ [g] ἄνω ἢ κάτω ἢ ἐν ἄλλῃ τινὶ διαστάσει τῶν ἕξ· τούτων δ' ἕκαστον πέρας τί ἐστιν. Ὅτι μὲν οὖν ἐνεργείᾳ [h] οὐκ ἔστι σῶμα ἄπειρον, φανερὸν ἐκ [i] τούτων.

6 *Ὅτι δ' εἰ μή ἐστιν ἄπειρον ἁπλῶς, πολλὰ ἀδύνατα συμ-*
βαίνει, δῆλον. Τοῦ τε γὰρ χρόνου ἔσται τις ἀρχὴ καὶ τε-
λευτή, καὶ τὰ μεγέθη οὐ διαιρετὰ εἰς [k] μεγέθη, καὶ ἀριθμὸς
οὐκ ἔσται ἄπειρος. Ὅταν δὲ [l] διωρισμένων οὕτως μηδετέρως
[m] φαίνηται ἐνδέχεσθαι, διαιτητοῦ δεῖ, καὶ δῆλον ὅτι πῶς μὲν
2 *ἔστι πῶς δ' οὔ. Λέγεται [n] δὴ τὸ εἶναι τὸ μὲν δυνάμει τὸ*
δὲ ἐντελεχείᾳ, καὶ τὸ ἄπειρον ἔστι μὲν προσθέσει ἔστι δὲ
[o] καὶ ἀφαιρέσει. Τὸ δὲ μέγεθος ὅτι μὲν κατ' ἐνέργειαν οὐκ
ἔστιν ἄπειρον, εἴρηται, διαιρέσει δ' ἐστίν· οὐ γὰρ χαλεπὸν
ἀνελεῖν τὰς [p] ἀτόμους γραμμάς· λείπεται οὖν δυνάμει εἶναι
3 *τὸ ἄπειρον. Οὐ δεῖ δὲ τὸ δυνάμει ὂν λαμβάνειν, ὥσπερ εἰ*
δυνατὸν τοῦτ' ἀνδριάντα εἶναι, ὡς καὶ ἔσται [q] τοῦτ' ἀνδριάς,
οὕτω καὶ ἄπειρόν [r] τι, ὃ ἔσται ἐνεργείᾳ· ἀλλ' ἐπεὶ πολλα-
χῶς τὸ εἶναι, ὥσπερ [s] ἡ ἡμέρα ἐστὶ καὶ ὁ ἀγὼν τῷ ἀεὶ ἄλλο
4 *καὶ ἄλλο γίνεσθαι, οὕτω καὶ τὸ ἄπειρον. [t] Καὶ γὰρ ἐπὶ*
τούτων ἐστὶ [v] καὶ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· Ὀλύμπια γάρ ἐστι
καὶ τῷ δύνασθαι τὸν ἀγῶνα γίνεσθαι καὶ τῷ γίνεσθαι.
[w] Ἄλλως δ' ἔν [x] τε τῷ χρόνῳ δῆλον [y] τὸ ἄπειρον καὶ ἐπὶ
τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῶν μεγεθῶν. Ὅλως
μὲν γὰρ οὕτως ἐστὶ τὸ ἄπειρον, τῷ ἀεὶ ἄλλο [z] καὶ ἄλλο λαμ-
βάνεσθαι, καὶ τὸ λαμβανόμενον μὲν ἀεὶ [a] εἶναι πεπερασμένον,
5 *ἀλλ' ἀεί γε ἕτερον [b] καὶ ἕτερον. Ὥστε τὸ ἄπειρον [c] οὐ δεῖ*

[e] *τὸ ἐν* om. E. [f] *ἢ* om. F. [g] *κάτω ἢ ἄνω* E. [h] *σῶμα οὐκ ἔστιν* I. [i] *τούτων*] *τῶν εἰρημένων* F. [k] *μέγεθος* F.I. [l] *ὡρίσωμεν οὕτως καὶ μ.* E. [m] *φαίνεται* F. [n] *δὲ* F. [o] *καὶ ἀφ.*] *διαιρέσει* F. [p] *αὐτομάτους* F. [q] *τοῦτ'* om. E. [r] *τι* post *οὕτω* I, om. E. [s] *ἡ* om. E.I. [t] *καὶ γὰρ —τῷ γίνεσθαι* om. E. [v] *καὶ* ante *δ.* om. F. [w] *ἄλλως δὲ*] *καὶ ἄλλως τε* E. [x] *τε* om. F. [y] *τὸ ἄπειρον* om. E. [z] *καὶ* et *λαμβάνεσθαι καὶ τὸ* om. E. [a] *πεπερασμένον εἶναι* F.I. [b] *καὶ ἕτερον. Ὅτι τὸ εἶναι πλεοναχῶς λέγεται. Ὥστε* E. [c] *οὐδεὶς λαμβάνει* E.

λαμβάνειν ὡς τόδε τι, οἷον ἄνθρωπον ἢ οἰκίαν, ἀλλ' ὡς [d] ἡ
ἡμέρα λέγεται καὶ ὁ ἀγών, [e] οἷς τὸ εἶναι οὐχ ὡς οὐσία τις
γέγονεν, ἀλλ' ἀεὶ ἐν γενέσει [f] ἢ φθορᾷ, [g] εἰ καὶ πεπερασμέ-
νον, ἀλλ' ἀεί [h] γε ἕτερον καὶ ἕτερον. Ἀλλ' ἐν [i] μὲν τοῖς 6
μεγέθεσιν ὑπομένοντος τοῦ ληφθέντος [k] τοῦτο συμβαίνει,
ἐπὶ δὲ [l] τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀνθρώπων φθειρομένων [m] οὕτως
ὥστε μὴ [n] ἐπιλείπειν. Τὸ δὲ κατὰ πρόσθεσιν τὸ αὐτό [o] ἐστί 7
πως καὶ τὸ κατὰ διαίρεσιν· ἐν γὰρ τῷ πεπερασμένῳ κατὰ
πρόσθεσιν γίνεται ἀντεστραμμένως· ᾗ γὰρ διαιρούμενον
ὁρᾶται εἰς ἄπειρον, [p] ταύτῃ προστιθέμενον φανεῖται πρὸς
τὸ ὡρισμένον. [q] Ἐν γὰρ τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει [r] ἂν
λαβών [s] τις ὡρισμένον προσλαμβάνῃ τῷ αὐτῷ λόγῳ, μὴ τὸ
αὐτό [t] τι μέγεθος [v] τῷ ὅλῳ περιλαμβάνων, οὐ [w] διέξεισι [x] τὸ
πεπερασμένον· [y] ἐὰν δ' οὕτως αὔξῃ τὸν λόγον ὥστε ἀεί τι
τὸ αὐτὸ περιλαμβάνειν μέγεθος, διέξεισι, διὰ τὸ πᾶν [z] τὸ
πεπερασμένον ἀναιρεῖσθαι ὁτῳοῦν ὡρισμένῳ. [a] Ἄλλως μὲν 8
οὖν οὐκ ἔστιν, οὕτως δ' ἔστι τὸ ἄπειρον, δυνάμει τε καὶ ἐπὶ
καθαιρέσει. Καὶ ἐντελεχείᾳ [b] δὲ ἐστίν, ὡς τὴν ἡμέραν [c] εἶναι
λέγομεν καὶ τὸν ἀγῶνα, καὶ δυνάμει οὕτως ὡς [d] ἡ ὕλη, καὶ οὐ
καθ' αὑτό, [d] ὡς τὸ πεπερασμένον. Καὶ κατὰ πρόσθεσιν δὴ
οὕτως ἄπειρον δυνάμει ἐστίν, ὃ ταὐτὸ λέγομεν [e] τρόπον τινὰ
εἶναι τῷ κατὰ διαίρεσιν· ἀεὶ μὲν γάρ τι [f] αὐτοῦ ἔξω [g] ἔσται
λαμβάνειν, οὐ μέντοι [h] ὑπερβαλεῖ παντὸς [i] ὡρισμένου μεγέ-
θους, ὥσπερ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν ὑπερβάλλει παντὸς ὡρισμένου.
[k] καὶ ἔσται ἔλαττον. Ὥστε δὲ παντὸς ὑπερβάλλειν κατὰ 9
[l] τὴν πρόσθεσιν, οὐδὲ δυνάμει οἷόν τε εἶναι, εἴπερ μή [m] ἐστι

[d] ἡ om. E.F. [e] οἷς] ἃ E. [f] ἢ] καὶ E. et pr. F. [g] εἰ καὶ] εἰ corr. E, om. I. [h] γε om. F. [i] μὲν om. E.I. [k] τοῦτο συμβαίνει om. E. [l] τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ χρόνου F.I. [m] οὕτως om. E. [n] ὑπολείπειν F.I. [o] πῶς ἐστι F.I. [p] αὕτη E. [q] ἐν γὰρ] ἐὰν ἐν E. [r] ἂν om. E. [s] τί E. [t] τι] τι τοῦ ὅλου F, om. E. [v] τῷ ὅλῳ] τῷ λόγῳ I, om. F. [w] διεξείει E. [x] τὸ om. F. [y] ἂν F.I. [z] τὸ post πᾶν om. E.F. [a] ἄλλως μὲν οὖν οὐκ ἔστιν om. E. [b] δέ ἐστιν om. E. [c] λέγομεν εἶναι F. [d] ἡ et ὡς τὸ om. E. [e] εἶναι τρόπον τινὰ F. [f] αὐτοῦ om. E. [g] ἐστὶ F. [h] ὑπερβάλλει F.I. [i] ὡρισμένου om. E. [k] καὶ ἀεὶ ἔσται E. [l] τὴν om. F. [m] ἔσται E.

κατὰ συμβεβηκὸς ἐντελεχείᾳ ἄπειρον, ὥσπερ φασὶν οἱ φυσι-
ολόγοι τὸ [n] ἔξω σῶμα τοῦ κόσμου, οὗ ἡ οὐσία [o] ἢ ἀὴρ ἢ
ἄλλο τι τοιοῦτον, ἄπειρον εἶναι. Ἀλλ' εἰ μὴ οἷόν τε [p] εἶναι
ἄπειρον ἐντελεχείᾳ σῶμα αἰσθητὸν οὕτω, φανερὸν ὅτι οὐδὲ
δυνάμει ἂν εἴη κατὰ πρόσθεσιν, ἀλλ' ἢ ὥσπερ εἴρηται ἀντε-
στραμμένως τῇ διαιρέσει, ἐπεὶ καὶ Πλάτων διὰ τοῦτο [q] δύο
τὰ ἄπειρα ἐποίησεν, ὅτι [r] καὶ ἐπὶ τὴν αὔξην δοκεῖ ὑπερβάλ-
10 λειν καὶ εἰς ἄπειρον ἰέναι [s] καὶ ἐπὶ τὴν καθαίρεσιν. Ποιήσας
μέντοι δύο οὐ χρῆται· οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ ἐπὶ τὴν
καθαίρεσιν ἄπειρον ὑπάρχει, ἡ γὰρ μονὰς ἐλάχιστον, οὔτε
[t] ἐπὶ τὴν αὔξην· μέχρι [v] γὰρ δεκάδος ποιεῖ τὸν ἀριθμόν.
Συμβαίνει δὲ τοὐναντίον εἶναι ἄπειρον [w] ἢ ὡς λέγουσιν. Οὐ
γὰρ οὗ μηδὲν ἔξω, ἀλλ' οὗ ἀεί τι ἔξω ἐστί, τοῦτο ἄπειρόν
ἐστιν. Σημεῖον δέ· καὶ γὰρ τοὺς δακτυλίους ἀπείρους λέ-
γουσι τοὺς μὴ ἔχοντας σφενδόνην, ὅτι αἰεί [x] τι [y] ἔξω ἔστι
λαμβάνειν, καθ' ὁμοιότητα μέν τινα λέγοντες, οὐ μέντοι κυ-
ρίως· δεῖ γὰρ τοῦτό τε ὑπάρχειν καὶ μηδέ ποτε τὸ αὐτὸ
λαμβάνεσθαι· ἐν δὲ τῷ κύκλῳ οὐ γίνεται οὕτως, ἀλλ' αἰεὶ τὸ
11 ἐφεξῆς μόνον ἕτερον. Ἄπειρον μὲν [z] οὖν ἐστιν οὗ [a] κατὰ
ποσὸν λαμβάνουσιν αἰεί τι [b] λαβεῖν ἔστιν ἔξω. [c] Οὗ δὲ μη-
δὲν ἔξω, τοῦτ' ἐστὶ τέλειον καὶ ὅλον· οὕτω γὰρ ὁριζόμεθα
τὸ ὅλον, οὗ μηθὲν ἄπεστιν, οἷον ἄνθρωπον [d] ὅλον ἢ κιβωτόν.
Ὥσπερ [e] δὲ τὸ καθ' ἕκαστον, οὕτω καὶ τὸ κυρίως, οἷον τὸ
ὅλον οὗ μηδέν ἐστιν ἔξω· οὗ δ' ἐστὶν ἀπουσία ἔξω, οὐ πᾶν,
ὅ τι ἂν ἀπῇ. [f] Ὅλον δὲ καὶ τέλειον ἢ τὸ αὐτὸ πάμπαν ἢ
12 σύνεγγυς τὴν φύσιν [g] ἐστίν. Τέλειον δ' οὐδὲν μὴ ἔχον τέ-
λος· τὸ δὲ τέλος πέρας. Διὸ βέλτιον οἰητέον Παρμενίδην
Μελίσσου εἰρηκέναι· ὁ μὲν γὰρ τὸ ἄπειρον ὅλον φησίν, ὁ δὲ

[n] ἔξωθεν E. [o] ἢ ante ἀὴρ et εἶναι om. F.I. [p] εἶναι ἄπειρον om. E. [q] δύο τὰ ἄπειρα] ἄπειρα δύο F.I. [r] καὶ om. F. [s] καὶ ante ἐπὶ om. F. [t] περὶ E. [v] γὰρ om. F. [w] ἢ om. E. [x] τι] τι ἄλλο E. [y] ἔστιν ἔξω λ. I, ἔξω λ. ἐστι E. [z] οὖν τοῦτ' ἐστιν F.I. [a] κατὰ τὸ π. I. [b] λαμβάνειν E. [c] οὗ πρὸς τὰ μέρη μηθὲν ἄπεστιν ἔξω I. [d] ὅλον post κιβώτιον F: κιβώτιον enim F.I. [e] δὲ] δὲ καὶ E, om. F. [f] τὸ ὅλον F.I. [g] ἐστιν om. E.

τὸ ὅλον πεπεράνθαι [h] μεσσόθεν ἰσοπαλές. Οὐ γὰρ λίνον
λίνῳ [i] συνάπτειν ἔστι τῷ ἅπαντι καὶ ὅλῳ τὸ ἄπειρον, ἐπεὶ
ἐντεῦθέν [j] γε λαμβάνουσι τὴν [k] σεμνότητα κατὰ τοῦ ἀπεί-
ρου, τὸ πάντα [l] περιέχον [m] καὶ τὸ πᾶν ἐν [n] ἑαυτῷ ἔχον, διὰ
τὸ ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα τῷ ὅλῳ. Ἔστι γὰρ τὸ ἄπειρον 13
τῆς [o] τοῦ μεγέθους τελειότητος ὕλη καὶ τὸ δυνάμει ὅλον, ἐν-
τελεχείᾳ δ' οὔ, διαιρετὸν δ' ἐπί τε τὴν καθαίρεσιν καὶ τὴν
[p] ἀντεστραμμένην πρόσθεσιν, ὅλον δὲ καὶ πεπερασμένον οὐ
καθ' αὑτὸ ἀλλὰ κατ' ἄλλο· καὶ [q] οὐ περιέχει ἀλλὰ περιέχε-
ται, ᾗ ἄπειρον. Διὸ καὶ ἄγνωστον [r] ᾗ ἄπειρον· εἶδος γὰρ 14
οὐκ ἔχει ἡ ὕλη. Ὥστε φανερὸν ὅτι μᾶλλον ἐν μορίου λόγῳ
τὸ ἄπειρον ἢ ἐν [s] ὅλου· μόριον γὰρ ἡ ὕλη τοῦ ὅλου ὥσπερ
ὁ χαλκὸς τοῦ χαλκοῦ ἀνδριάντος, ἐπεὶ εἴ γε [t] περιέχει ἐν
τοῖς αἰσθητοῖς καὶ [v] ἐν τοῖς νοητοῖς τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν,
ἔδει περιέχειν τὰ νοητά. Ἄτοπον δὲ καὶ ἀδύνατον [w] τὸ
ἄγνωστον καὶ τὸ ἀόριστον περιέχειν καὶ ὁρίζειν.

Κατὰ λόγον δὲ συμβαίνει καὶ τὸ κατὰ πρόσθεσιν [x] μὲν μὴ 7
εἶναι δοκεῖν [y] ἄπειρον οὕτως ὥστε παντὸς ὑπερβάλλειν μεγέ-
θους, ἐπὶ τὴν διαίρεσιν δὲ εἶναι· περιέχεται γὰρ [z] ὡς ἡ ὕλη
ἐντὸς [a] καὶ τὸ ἄπειρον, περιέχει δὲ τὸ εἶδος. Εὐλόγως δὲ
καὶ τὸ [b] ἐν [c] μὲν τῷ ἀριθμῷ εἶναι ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον πέρας,
ἐπὶ δὲ [d] τὸ πλεῖον ἀεὶ παντὸς ὑπερβάλλειν πλήθους, ἐπὶ [e] δὲ
τῶν μεγεθῶν τοὐναντίον ἐπὶ μὲν τὸ [f] ἔλαττον παντὸς ὑπερ-
βάλλειν μεγέθους, ἐπὶ δὲ τὸ μεῖζον μὴ εἶναι μέγεθος ἄπειρον.
Αἴτιον δ' ὅτι τὸ ἕν ἐστιν ἀδιαίρετον, ὅ τι [g] περ ἂν ἓν ᾖ, οἷον 2
ἄνθρωπος [h] εἷς ἄνθρωπος καὶ οὐ πολλοί· ὁ δ' ἀριθμός ἐστιν
[i] ἕνα πλείω καὶ πόσ' ἄττα· ὥστ' ἀνάγκη στῆναι ἐπὶ τὸ ἀδιαί-
ρετον· τὰ γὰρ [k] δύο καὶ τρία [l] παρώνυμα ὀνόματά ἐστιν,

[h] μέσοθεν E. [i] ἐστι συνάπτειν F.I. [j] γε] δὴ I. [k] σεμνότητα corr. E. [l] περιέχειν E. [m] καὶ τὸ—ἔχον om. E. [n] αὐτῷ I. [o] τοῦ om. E. [p] ἀνεστραμμένην E. [q] οὐχ ὑπερέχει ἀλλ' ὑπερέχεται E.I. [r] ᾗ ἄπειρον om. F. [s] ὅλω E. et pr. F. [t] περιέχοι E. [v] ἐν post καὶ om. I. [w] τὸ utrumque om. E. [x] μὲν] ὡς F. [y] οὕτως ἄπειρον F. [z] ὡς om. E. [a] καὶ post ἐντὸς om. E. [b] ἓν E.I. [c] μὲν post ἐπὶ E. [d] τὰ πλείω I. [e] δὲ om. F. [f] ἐλάχιστον F. [g] περ om. E. [h] εἷς ἄνθρωπος om. I. [i] ἑνὸς I. et corr. E. [k] τρία καὶ δύο E. [l] παρώνυμα om. E.

ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀριθμῶν ἕκαστος· [m] ἐπὶ δὲ τὸ πλεῖον
ἀεὶ ἔστι νοῆσαι· ἄπειροι γὰρ αἱ διχοτομίαι τοῦ μεγέθους.
3 Ὥστε δυνάμει μέν ἐστιν, ἐνεργείᾳ δ᾽ οὔ· ἀλλ᾽ ἀεὶ ὑπερβάλλει
τὸ λαμβανόμενον παντὸς ὡρισμένου [n] πλήθους. Ἀλλ᾽ οὐ
χωριστὸς [o] ὁ ἀριθμὸς οὗτος [p] τῆς διχοτομίας, οὐδὲ μένει ἡ
ἀπειρία ἀλλὰ γίνεται. ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος καὶ ὁ ἀριθμὸς
τοῦ χρόνου. Ἐπὶ δὲ τῶν μεγεθῶν τοὐναντίον ἐστίν· διαι-
ρεῖται μὲν γὰρ εἰς ἄπειρα τὸ συνεχές, ἐπὶ δὲ τὸ μεῖζον οὐκ
4 ἔστιν ἄπειρον. Ὅσον γὰρ ἐνδέχεται δυνάμει εἶναι, καὶ ἐνερ-
γείᾳ ἐνδέχεται [q] τοσοῦτον εἶναι. Ὥστε ἐπεὶ ἄπειρον οὐδέν
ἐστι μέγεθος αἰσθητόν, οὐκ ἐνδέχεται παντὸς ὑπερβολὴν εἶναι
ὡρισμένου μεγέθους· εἴη γὰρ ἄν τι τοῦ οὐρανοῦ μεῖζον. Τὸ
[r] δ᾽ ἄπειρον οὐ ταὐτὸν ἐν [s] μεγέθει καὶ κινήσει καὶ χρόνῳ, ὡς
μία τις φύσις, ἀλλὰ τὸ ὕστερον λέγεται κατὰ τὸ πρότερον,
οἷον κίνησις μὲν [t] ὅτι [v] τὸ μέγεθος ἐφ᾽ οὗ κινεῖται ἢ ἀλλοι-
5 οῦται ἢ αὐξάνεται, ὁ χρόνος δὲ διὰ τὴν κίνησιν. Νῦν μὲν
οὖν χρώμεθα τούτοις, ὕστερον δὲ [w] πειρασόμεθα λέγειν καὶ
[x] τί ἐστιν ἕκαστον, καὶ διότι πᾶν μέγεθος εἰς μεγέθη διαι-
ρετόν. Οὐκ ἀφαιρεῖται δ᾽ ὁ λόγος οὐδὲ τοὺς [y] μαθηματικοὺς
τὴν θεωρίαν, ἀναιρῶν [z] οὕτως εἶναι τὸ ἄπειρον ὥστε ἐνεργείᾳ
εἶναι ἐπὶ τὴν [a] αὔξην [b] ὡς ἀδιεξίτητον· οὐδὲ γὰρ νῦν δέονται
τοῦ ἀπείρου [c] οὐδὲ χρῶνται, ἀλλὰ μόνον εἶναι ὅσην ἂν βού-
λωνται [d] τὴν πεπερασμένην· τῷ δὲ μεγίστῳ μεγέθει τὸν αὐτὸν
6 ἔστι τετμῆσθαι λόγον ὁπηλικονοῦν μέγεθος ἕτερον. Ὥστε
πρὸς μὲν τὸ δεῖξαι [e] ἐκείνοις οὐδὲν διοίσει, τὸ δ᾽ εἶναι ἐν τοῖς
οὖσιν [f] ἔσται [g] μεγέθεσιν. Ἐπεὶ δὲ τὰ αἴτια διῄρηται τετρα-
χῶς, φανερὸν [h] ὅτι ὡς ὕλη τὸ ἄπειρόν [i] ἐστιν αἴτιον, καὶ ὅτι
τὸ μὲν εἶναι [k] αὐτῷ [l] στέρησις, τὸ δὲ καθ᾽ αὑτὸ ὑποκείμενον

[m] ἐπεὶ E. [n] μεγέθους I. [o] οὗτος ὁ ἀριθμὸς I. [p] τῆς] τοῦ τῆς E. [q] εἶναι τοσοῦτον F. [r] δὲ τὸ E. [s] κινήσει καὶ μεγέθει F. [t] ὅτι] ὅτι πρότερον F.I. [v] τὸ om. F.I. [w] πειρασόμεθα λέγειν] ἐροῦμεν E. [x] τί ἐστιν] ὅτι E. [y] μαθητικοὺς E. [z] οὕτως εἶναι] μὴ εἶναι οὕτως E. [a] αὔξησιν E. [b] ὡς om. E. et corr. F. [c] οὐδὲ] οὐ γὰρ E, οὐδὲ γὰρ I. [d] τὴν om. F.I. [e] ἐκείνως F.I. [f] ἔσται] ἐστι F, litteras tres deletas E. [g] μεγέθεσιν οὐδέν ἐστιν ἀναγκαῖον. Ἐπεὶ E, ἐστιν quidem corr. [h] ὅτι] τι E. [i] αἴτιόν ἐστι F.I. [k] αὐτῶν E. [l] στέρησίς ἐστι τὸ F.I.

τὸ συνεχὲς καὶ αἰσθητόν. Φαίνονται δὲ πάντες καὶ οἱ ἄλλοι ὡς ὕλῃ χρώμενοι τῷ ἀπείρῳ· διὸ [g] καὶ ἄτοπον τὸ περιέχον ποιεῖν αὐτὸ ἀλλὰ μὴ [h] τὸ περιεχόμενον.

Λοιπὸν δ' ἐπελθεῖν καθ' οὓς λόγους τὸ ἄπειρον εἶναι δοκεῖ 8
οὐ μόνον δυνάμει ἀλλ' ὡς [i] ἀφωρισμένον· τὰ μὲν γάρ ἐστιν αὐτῶν οὐκ ἀναγκαῖα, τὰ δ' ἔχει τινὰς [k] ἑτέρας ἀληθεῖς ἀπαντήσεις. Οὔτε γὰρ ἵνα ἡ γένεσις μὴ [l] ἐπιλείπῃ, ἀναγκαῖον ἐνεργείᾳ ἄπειρον εἶναι σῶμα αἰσθητόν· ἐνδέχεται γὰρ τὴν θατέρου φθορὰν [m] θατέρου εἶναι γένεσιν, πεπερασμένου ὄντος [n] τοῦ παντός. Ἔτι τὸ ἅπτεσθαι καὶ τὸ πεπεράνθαι ἕτερον. 2
Τὸ μὲν γὰρ πρός τι καὶ [o] τινός (ἅπτεται γὰρ πᾶν τινός) [p] καὶ τῶν πεπερασμένων τινὶ συμβέβηκεν· τὸ δὲ πεπερασμένον οὐ πρός τι, οὐδ' ἅψασθαι τῷ τυχόντι τοῦ τυχόντος ἔστιν. Τὸ [q] δὲ τῇ νοήσει πιστεύειν ἄτοπον· οὐ γὰρ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἔλλειψις, ἀλλ' ἐπὶ τῆς νοήσεως. Ἕκαστον γὰρ [r] ἡμῶν νοήσειεν ἄν τις πολλαπλάσιον [s] ἑαυτοῦ 3
αὔξων εἰς ἄπειρον· ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἔξω τοῦ ἄστεός τίς ἐστιν ἢ τοῦ τηλικοῦδε μεγέθους ὃ ἔχομεν, ὅτι νοεῖ τις, ἀλλ' ὅτι ἔστιν· τοῦτο δὲ συμβέβηκεν. Ὁ δὲ χρόνος καὶ ἡ κίνησις 4
ἄπειρά ἐστι, καὶ ἡ νόησις οὐχ ὑπομένοντος τοῦ λαμβανομένου. Μέγεθος δὲ οὔτε τῇ καθαιρέσει οὔτε τῇ [t] νοητικῇ αὐξήσει ἐστὶν [v] ἄπειρον. Ἀλλὰ περὶ μὲν [w] τοῦ ἀπείρου, πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστι καὶ τί ἐστιν, εἴρηται.

[x] Δ.

Ὁμοίως δ' ἀνάγκη καὶ [y] περὶ τόπου τὸν φυσικὸν ὥσπερ 1
καὶ περὶ ἀπείρου γνωρίζειν, εἰ ἔστιν ἢ μή, καὶ πῶς ἐστί, καὶ τί ἐστιν. Τά τε γὰρ ὄντα πάντες ὑπολαμβάνουσι εἶναί που (τὸ γὰρ [z] μὴ ὂν [a] οὐδαμοῦ [b] εἶναι· ποῦ γάρ ἐστι τραγέλαφος

[g] καὶ om. E. [h] τὸ om. E. [i] ἀφωρισμένον ἐπελθεῖν. Τὰ E. [k] ἀληθεῖς ἑτέρας F.I. [l] ἐπιλείποι E. [m] γένεσιν θατέρου εἶναι F.I. [n] τοῦ om. F. [o] τινὸς ἅπτεται· ἅπτεται E. [p] κἂν F. [q] δὲ ἐπὶ τῇ E. [r] ἂν ἡμῶν νοήσειε F.I. [s] ἑαυτοῦ om. E. [t] νοητῇ F. [v] ἄπειρον om. E. [w] τοῦ om. E. [x] Codices E.F.G.I. Δ] φυσικῶν δ G.I. [y] περὶ τοῦ τόπου G.I. [z] μὴ] τὸ μὴ E. [a] μηδαμοῦ F. [b] post εἶναι litteras decem deletas E.

ἢ σφίγξ;) Καὶ τῆς κινήσεως ἡ κοινὴ μάλιστα [c] καὶ κυριω-
2 τάτη κατὰ τόπον ἐστίν, ἣν καλοῦμεν φοράν. Ἔχει δὲ πολ-
λὰς ἀπορίας τί ποτ' ἔστιν ὁ τόπος· οὐ γὰρ [d] ταὐτὸν φαί-
νεται θεωροῦσιν ἐξ ἁπάντων τῶν ὑπαρχόντων. Ἔτι δ' οὐδ'
ἔχομεν οὐδὲν παρὰ τῶν ἄλλων οὔτε προηπορημένον οὔτε
[e] προευπορημένον περὶ αὐτοῦ. Ὅτι μὲν οὖν [f] ἔστιν ὁ τόπος,
δοκεῖ δῆλον εἶναι ἐκ τῆς ἀντιμεταστάσεως· ὅπου γάρ ἐστι
νῦν ὕδωρ, ἐνταῦθα ἐξελθόντος ὥσπερ ἐξ ἀγγείου πάλιν [g] ἀὴρ
ἔνεστιν· ὅτε δὲ τὸν αὐτὸν [h] τόπον τοῦτον ἄλλο τι τῶν σω-
μάτων [i] κατέχει, τοῦτο [k] δὴ τῶν ἐγγινομένων καὶ μεταβαλ-
λόντων ἕτερον [l] πάντων εἶναι δοκεῖ· ἐν ᾧ γὰρ ἀήρ ἐστι νῦν,
[m] ὕδωρ ἐν τούτῳ πρότερον ἦν, ὥστε δῆλον ὡς ἦν ὁ τόπος τι
καὶ ἡ χώρα ἕτερον ἀμφοῖν, εἰς ἣν καὶ ἐξ ἧς [n] μετέβαλον.
3 Ἔτι [o] δὲ αἱ [p] φοραὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων καὶ ἁπλῶν, οἷον
πυρὸς καὶ γῆς καὶ τῶν τοιούτων, οὐ μόνον δηλοῦσιν ὅτι ἔστι
[q] τι ὁ τόπος, ἀλλ' [r] ὅτι καὶ ἔχει τινὰ [s] δύναμιν. Φέρεται
γὰρ ἕκαστον εἰς τὸν [t] αὑτοῦ τόπον μὴ κωλυόμενον, τὸ μὲν
ἄνω τὸ δὲ κάτω· ταῦτα δ' ἐστὶ τόπου μέρη καὶ εἴδη, τό [v] τε
4 ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν ἓξ διαστάσεων. Ἔστι
δὲ τὰ τοιαῦτα οὐ μόνον πρὸς ἡμᾶς, [w] τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ
δεξιὸν καὶ ἀριστερόν· ἡμῖν [x] μὲν γὰρ οὐκ [y] ἀεὶ τὸ αὐτό, ἀλλὰ
κατὰ [z] τὴν θέσιν, ὅπως ἂν στραφῶμεν, γίνεται, διὸ [a] καὶ
ταὐτὸ πολλάκις δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν [b] ἔστι καὶ ἄνω καὶ κάτω
καὶ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν. Ἐν [c] δὲ τῇ φύσει διώρισται χωρὶς
5 [d] ἕκαστον. Οὐ γὰρ ὅ τι ἔτυχέν ἐστι [e] τὸ ἄνω, ἀλλ' ὅπου
φέρεται τὸ πῦρ καὶ τὸ κοῦφον· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κάτω οὐχ
ὅ τι ἔτυχεν, ἀλλ' ὅπου τὰ ἔχοντα βάρος καὶ τὰ γεηρά, ὡς

[c] καὶ ante κ. om. F. [d] ταυτὸ G, τὰ αὐτὰ I. [e] προηυπορημένον F. [f] ἔστι τι ὁ E. [g] ἀὴρ ἐκεῖ ἔνεστιν E. [h] τοῦτον ante τόπον ponit I, om. F. [i] κατέχει om. E. [k] δὲ F.G.I. [l] πάντως I. [m] ἐν τούτῳ πρότερον ὕδωρ F. [n] μετέβαλλον I. [o] δὲ καὶ αἱ I. [p] διαφοραὶ E. [q] τις G. [r] ὅτι καὶ] ὃ καὶ G, καὶ ὅτι F. [s] δύναμιν ὁ τόπος. Φ. G.I. [t] αὐτὸν F. [v] τε et τὸ om. E. [w] τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερὸν καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω F.G.I. [x] μὲν om. F. [y] αἰεὶ F.G. [z] τὴν om. F. [a] καὶ post διὸ om. F.G.I. [b] ἐστι om. E. [c] τῇ δὲ E. [d] ἑκάτερον pr. F. [e] τὸ ἄνω ἐστὶν F.I.

οὐ τῇ θέσει διαφέροντα μόνον ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει. Δηλοῖ δὲ καὶ τὰ [f] μαθηματικά· οὐκ ὄντα γὰρ ἐν τόπῳ ὅμως κατὰ τὴν θέσιν [g] τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχει δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ὥστε μόνον [h] αὐτῶν νοεῖσθαι τὴν θέσιν, [i] ἀλλὰ μὴ ἔχειν φύσιν τούτων ἕκαστον. Ἔτι οἱ τὸ κενὸν φάσκοντες εἶναι τόπον λέ- 6
γουσιν· τὸ γὰρ κενὸν τόπος ἂν εἴη ἐστερημένος σώματος. Ὅτι μὲν οὖν ἔστι τι ὁ τόπος [k] παρὰ τὰ σώματα, καὶ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἐν τόπῳ, διὰ τούτων ἄν τις ὑπολάβοι· δόξειε δ' ἂν καὶ Ἡσίοδος ὀρθῶς λέγειν ποιήσας πρῶτον τὸ χάος. Λέγει [l] γοῦν 7

Πάντων μὲν πρώτιστα χάος [m] γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα
γαῖ' εὐρύστερνος,

Ὡς δέον πρῶτον ὑπάρξαι χώραν τοῖς οὖσι, διὰ τὸ νομίζειν, ὥσπερ οἱ πολλοί, πάντα εἶναί που καὶ ἐν τόπῳ. Εἰ δ' ἐστὶ [n] τοιοῦτο, θαυμαστή τις ἂν εἴη [o] ἡ τοῦ τόπου δύναμις καὶ προτέρα πάντων· οὗ γὰρ ἄνευ [p] τῶν ἄλλων [q] οὐδέν ἐστιν, ἐκεῖνο δ' ἄνευ τῶν ἄλλων, ἀνάγκη πρῶτον εἶναι· οὐ γὰρ ἀπόλλυται ὁ τόπος τῶν ἐν αὐτῷ φθειρομένων. Οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει 8
γ' ἀπορίαν, εἰ ἔστι, τί ἐστι, [r] πότερον ὄγκος [s] τις σώματος ἤ τις ἑτέρα φύσις· ζητητέον γὰρ τὸ γένος αὐτοῦ πρῶτον. Διαστήματα μὲν οὖν ἔχει τρία, [t] μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, οἷς ὁρίζεται σῶμα [v] πᾶν. Ἀδύνατον δὲ σῶμα [w] εἶναι τὸν τόπον· ἐν ταὐτῷ γὰρ ἂν εἴη δύο σώματα. Ἔτι εἴπερ ἐστὶ 9
σώματος τόπος καὶ χώρα, δῆλον ὅτι καὶ ἐπιφανείας καὶ τῶν λοιπῶν περάτων· ὁ γὰρ αὐτὸς ἁρμόσει λόγος· ὅπου γὰρ ἦν πρότερον τὰ [x] τοῦ ὕδατος ἐπίπεδα, ἔσται πάλιν τὰ τοῦ ἀέρος. Ἀλλὰ μὴν [y] οὐδεμίαν διαφορὰν ἔχομεν στιγμῆς καὶ τόπου στιγμῆς, ὥστ' εἰ μηδὲ ταύτης [z] ἕτερόν ἐστιν ὁ τόπος, οὐδὲ

[f] μαθητικά E. [g] τὴν om. E. [h] νοεῖσθαι αὐτῶν F.G.I. [i] ἀλλὰ—φύσιν] οὐκ ἔχοντα φύσει F.G.I. [k] περὶ F. [l] μὲν οὖν I, γὰρ F. [m] γένοιτ' F. [n] τοιοῦτον I, τοῦτο F. [o] ἡ om. E. [p] τῶν—ἐστιν] ἀδύνατόν τι τῶν ἄλλων εἶναι F. [q] οὐδεν—ἄλλων om. E. [r] πότερον γὰρ ὄγκος E. [s] τινὸς σ. I. [t] μῆκος καὶ βάθος καὶ πλάτος F, μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους E. [v] ἅπαν E. [w] τὸν τόπον εἶναι F. [x] τοῦ ante ὕδατος om. F. [y] διαφορὰν οὐδεμίαν G.I, διαφορὰ οὐδὲ μία (omisso ἔχομεν) F. [z] ἐστιν ὁ τόπος ἕτερον F.G.I.

τῶν ἄλλων οὐδενός. οὐδ' ἔστι τι παρ' ἕκαστον τούτων ὁ τό-
10 πος. Τί γὰρ ἄν [a] ποτε καὶ θείημεν εἶναι τὸν τόπον; Οὔτε
γὰρ στοιχεῖον οὔτ' [b] ἐκ στοιχείων οἷόν τ' [c] εἶναι τοιαύτην
ἔχοντα φύσιν, οὔτε τῶν σωματικῶν οὔτε τῶν ἀσωμάτων·
μέγεθος μὲν γὰρ ἔχει, σῶμα δ' οὐδέν· ἔστι δὲ τὰ μὲν τῶν
[d] αἰσθητῶν σωμάτων στοιχεῖα σώματα, ἐκ δὲ τῶν [e] νοητῶν
11 οὐδὲν γίνεται μέγεθος. Ἔτι δὲ καὶ τίνος ἄν τις θείη τοῖς
οὖσιν [f] αἴτιον εἶναι τὸν τόπον; Οὐδεμία γὰρ [g] αὐτῷ ὑπάρχει
αἰτία τῶν τεττάρων· [h] οὔτε γὰρ ὡς ὕλη τῶν ὄντων ([i] οὐδὲν
γὰρ ἐξ αὐτοῦ συνέστηκεν) οὔτε ὡς εἶδος καὶ λόγος τῶν πρα-
12 γμάτων οὔθ' [k] ὡς τέλος, οὔτε κινεῖ [l] τὰ ὄντα. Ἔτι δὲ καὶ
αὐτὸς [m] εἰ ἔστι [n] τι τῶν ὄντων, ποῦ ἔσται; Ἡ γὰρ Ζήνωνος
ἀπορία ζητεῖ τινὰ λόγον· εἰ γὰρ πᾶν τὸ ὂν ἐν τόπῳ δῆλον
ὅτι καὶ τοῦ τόπου τόπος ἔσται, καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον
[o] πρόεισιν. [p] Ἔτι ὥσπερ [q] ἅπαν σῶμα ἐν τόπῳ, οὕτω καὶ
ἐν τόπῳ ἅπαντι σῶμα· πῶς οὖν ἐροῦμεν περὶ τῶν αὐξανο-
μένων; Ἀνάγκη γὰρ ἐκ τούτων [r] συναύξεσθαι τὸν τόπον
αὐτοῖς, εἰ μήτ' [s] ἐλάττων μήτε μείζων ὁ τόπος ἑκάστου. Διὰ
μὲν οὖν τούτων οὐ μόνον τί ἐστιν, ἀλλὰ καὶ εἰ ἔστιν, ἀπορεῖν
ἀναγκαῖον.

2 Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν καθ' αὑτὸ τὸ δὲ κατ' ἄλλο λέγεται, [t] καὶ
τόπος ὁ μὲν κοινός, ἐν ᾧ ἅπαντα τὰ σώματά ἐστιν, ὁ δ' ἴδιος,
ἐν ᾧ [v] πρώτῳ· λέγω [w] δ' οἷον σὺ νῦν ἐν [x] τῷ οὐρανῷ ὅτι ἐν
τῷ ἀέρι, οὗτος δ' ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῷ ἀέρι [y] δὲ ὅτι ἐν τῇ
γῇ, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν ταύτῃ ὅτι ἐν τῷδε τῷ τόπῳ, [z] ὃς περι-
2 έχει οὐδὲν πλέον ἢ σέ. [a] Εἰ δή ἐστιν ὁ τόπος τὸ πρῶτον
περιέχον [b] τῶν σωμάτων ἕκαστον, πέρας τι ἂν εἴη, ὥστε δό-
ξειεν ἂν τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφὴ ἑκάστου ὁ τόπος εἶναι, ᾧ ὁρί-

[a] ποτε om. E. [b] ἐκ] ἕκαστον E. [c] εἶναι τὸν τόπον τ. E.I. [d] αἰσθητῶν om. G. [e] νοητῶν στοιχείων οὐδὲν F.G.I. [f] τὸν τόπον αἴτιον εἶναι F. [g] αἰτία ὑπάρχει αὐτῶ F.G.I. [h] οὔτε—ὄντων om. E. [i] οὐδὲν] οὐ pr. F. [k] ὡς om. E. [l] τὰ] τινα corr. E. [m] εἰ om. E. [n] τι om. E.I. [o] πρόεισιν om. E. [p] ἔτι εἰ ὥσπερ F.G.I. [q] πᾶν E. [r] συναυξάνεσθαι F.G.I. [s] ἐλάσσων F.G.I. [t] καὶ] καὶ ὁ G. [v] πρώτως F. [w] δ' ὅτι οἷον I. [x] τῷ om. E. [y] δὲ om. F.G.I. [z] ὅσπερ ἔχει G. [a] εἰ δή corr. E. [b] ἕκαστον τῶν σωμάτων F.G.I.

ζεται τὸ μέγεθος καὶ ἡ ὕλη [c] ἡ τοῦ μεγέθους· τοῦτο γὰρ
ἑκάστου πέρας. Οὕτω μὲν οὖν σκοποῦσιν ὁ τόπος τὸ ἑκά-
στου εἶδός ἐστιν· ᾗ δὲ δοκεῖ ὁ τόπος εἶναι [d] τὸ διάστημα τοῦ
μεγέθους, ἡ ὕλη· τοῦτο γὰρ ἕτερον τοῦ μεγέθους· τοῦτο δ'
ἐστὶ τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ εἴδους καὶ ὡρισμένον, οἷον ὑπὸ
ἐπιπέδου καὶ πέρατος. Ἔστι δὲ τοιοῦτον ἡ ὕλη καὶ τὸ ἀό- 3
ριστον· ὅταν γὰρ ἀφαιρεθῇ τὸ πέρας καὶ τὰ πάθη τῆς
[e] σφαίρας, λείπεται οὐδὲν παρὰ τὴν ὕλην. Διὸ [f] καὶ Πλάτων
τὴν ὕλην καὶ τὴν χώραν [g] ταὐτό φησιν εἶναι ἐν τῷ Τιμαίῳ·
τὸ γὰρ μεταληπτικὸν καὶ τὴν χώραν ἓν καὶ ταὐτόν. Ἄλλον
δὲ τρόπον [h] ἐκεῖ τε λέγων τὸ μεταληπτικὸν καὶ ἐν τοῖς [i] λε-
γομένοις [k] ἀγράφοις δόγμασιν, ὅμως τὸν τόπον καὶ τὴν χώ-
ραν τὸ αὐτὸ ἀπεφήνατο. Λέγουσι μὲν γὰρ [l] πάντες εἶναί τι 4
[m] τὸν τόπον, τί δ' ἐστίν, οὗτος μόνος ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.
Εἰκότως δ' ἐκ τούτων σκοπουμένοις δόξειεν ἂν εἶναι χαλε-
πὸν γνωρίσαι τί ἐστιν ὁ τόπος, εἴπερ τούτων ὁποτερονοῦν
ἐστίν, εἴτε [n] ἡ ὕλη εἴτε τὸ εἶδος· ἄλλως τε γὰρ τὴν ἀκροτά-
την ἔχει θέαν, καὶ χωρὶς ἀλλήλων οὐ [o] ῥᾴδιον γνωρίζειν.
Ἀλλὰ [p] μὴν ὅτι γε ἀδύνατον ὁποτερονοῦν τούτων εἶναι τὸν
τόπον, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν. Τὸ μὲν γὰρ εἶδος καὶ ἡ ὕλη [q] οὐ 5
χωρίζεται τοῦ πράγματος, τὸν δὲ τόπον ἐνδέχεται· ἐν ᾧ
γὰρ ἀὴρ [r] ἦν, ἐν τούτῳ πάλιν ὕδωρ, ὡς [s] ἔφαμεν, γίνεται, ἀν-
τιμεθισταμένων ἀλλήλοις τοῦ τε [t] ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος, καὶ
τῶν ἄλλων σωμάτων ὁμοίως, ὥστε οὔτε μόριον οὔθ' ἕξις ἀλλὰ
χωριστὸς ὁ τόπος [v] ἑκάστου ἐστίν. [w] Καὶ γὰρ δοκεῖ [x] τοι- 6
οῦτό τι εἶναι ὁ τόπος οἷον [y] τὸ ἀγγεῖον· ἔστι γὰρ τὸ ἀγ-
γεῖον τόπος μεταφορητός· τὸ δ' ἀγγεῖον οὐδὲν τοῦ πράγμα-
τός ἐστιν. Ἧι μὲν οὖν [z] χωριστός ἐστι τοῦ πράγματος,

[c] ἡ post ὕλη om. E. [d] τὸ om. E. [e] σφαίρας corr. E. [f] καὶ ὁ Πλάτων F.G.I. [g] τὸ αὐτό F.G.I. [h] ἐκεῖσε F. [i] λεγομένοις corr. E. [k] ἀγράφοις om. pr. E. [l] ἅπαντες F.G.I. [m] τὸν om. E. [n] ἡ om. F.G. [o] ῥᾴδιον αὐτὰ γν. G. [p] μὴν καὶ ὅτι E. [q] οὐ om. E. [r] ἦν om. F. [s] φαμεν F.G.I. [t] ἀέρος καὶ τοῦ ὕδατος G.I, ἀέρος καὶ ὕδατος F. [v] ἐστὶν ἑκάστου F.G.I. [w] καὶ γὰρ δοκεῖ] δοκεῖ γὰρ E. [x] τοιοῦτόν F.G.I. [y] τὸ om. F.G. [z] χ. τοῦ πράγματός ἐστι E.

ταύτῃ μὲν οὐκ ἔστι τὸ εἶδος· ᾗ δὲ περιέχει, ταύτῃ [a] δ' ἕτερος
τῆς ὕλης. Δοκεῖ δὲ [b] ἀεὶ τὸ ὂν που αὐτό τε εἶναί τι καὶ ἕτε-
7 ρόν τι ἐκτὸς αὐτοῦ. Πλάτωνι μέντοι λεκτέον, εἰ δεῖ πα-
ρεκβάντας εἰπεῖν, διὰ τί οὐκ ἐν τόπῳ τὰ εἴδη καὶ οἱ ἀριθμοί,
εἴπερ τὸ μεθεκτικὸν ὁ τόπος, εἴτε τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ μι-
κροῦ ὄντος τοῦ μεθεκτικοῦ εἴτε τῆς ὕλης, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ
8 γέγραφεν. Ἔτι πῶς ἂν φέροιτο εἰς τὸν αὑτοῦ τόπον, εἰ ὁ
τόπος [c] ἦν ἡ ὕλη ἢ τὸ εἶδος; Ἀδύνατον γὰρ οὗ μὴ κίνησις
μηδὲ [d] τὸ ἄνω ἢ κάτω ἐστί, τόπον [e] εἶναι. Ὥστε [f] ζητητέος
9 ἐν τοῖς τοιούτοις ὁ τόπος. Εἰ δ' ἐν αὐτῷ ὁ τόπος (δεῖ γάρ,
εἴπερ [g] ἢ μορφὴ ἢ ὕλη), ἔσται ὁ τόπος ἐν τόπῳ· μεταβάλλει
γὰρ ἅμα τῷ πράγματι καὶ κινεῖται καὶ τὸ εἶδος καὶ τὸ ἀόρι-
στον, οὐκ ἀεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀλλ' οὗπερ [h] καὶ τὸ πρᾶγμα· ὥστε
10 τοῦ τόπου [i] ἔσται τόπος. Ἔτι ὅταν ἐξ ἀέρος ὕδωρ γένηται,
ἀπόλωλεν ὁ τόπος· οὐ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τὸ γενόμενον
σῶμα· τίς οὖν ἡ φθορά; Ἐξ ὧν μὲν τοίνυν ἀναγκαῖον εἶναί
τι τὸν τόπον, καὶ πάλιν ἐξ ὧν ἀπορήσειεν ἄν τις αὐτοῦ περὶ
τῆς οὐσίας, εἴρηται.

3 Μετὰ [k] δὲ ταῦτα [l] ληπτέον ποσαχῶς ἄλλο ἐν ἄλλῳ λέ-
γεται. Ἕνα μὲν δὴ τρόπον ὡς ὁ δάκτυλος ἐν τῇ χειρὶ καὶ
2 ὅλως τὸ μέρος ἐν τῷ ὅλῳ. Ἄλλον [m] δὲ ὡς τὸ ὅλον ἐν τοῖς
3 μέρεσιν· οὐ γάρ [n] ἐστι παρὰ τὰ μέρη τὸ ὅλον. Ἄλλον δὲ
τρόπον ὡς ὁ ἄνθρωπος ἐν [o] ζῴῳ καὶ ὅλως εἶδος ἐν γένει.
4 Ἄλλον δὲ ὡς τὸ γένος ἐν τῷ εἴδει καὶ ὅλως τὸ μέρος τοῦ
5 εἴδους ἐν τῷ [p] τοῦ εἴδους λόγῳ. Ἔτι ὡς [q] ἡ ὑγίεια ἐν θερμοῖς
6 καὶ ψυχροῖς καὶ ὅλως τὸ εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ. Ἔτι ὡς ἐν βασι-
7 λεῖ τὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅλως ἐν τῷ πρώτῳ κινητικῷ. Ἔτι
ὡς ἐν τῷ ἀγαθῷ καὶ [r] ὅλως ἐν τῷ τέλει· τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ οὗ
ἕνεκα. Πάντων δὲ κυριώτατον τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ καὶ [s] ὅλως

[a] δ' om. F. [b] τὸ ἀεὶ I. [c] ἦν om. E. [d] τῷ pr. F. [e] εἶναι τοῦτο ὥστε I. [f] ζητητέον εἰ ἐν F. [g] ἡ μορφὴ ἢ ἡ ὕλη G. [h] καὶ post οὗπερ om. E. [i] ἔσται ὁ τόπος G. [k] ταῦτα δὲ F. [l] λεκτέον E. [m] δὲ τρόπον ὡς E. [n] ἐστιν ὅλον παρὰ τὰ μέρη E. [o] ἐν τῷ ζώῳ F. [p] τοῦ εἴδους om. E. et pr. G. [q] ἡ om. F.G.I. [r] ὅλως ὡς ἐν E. [s] ὅλως τὸ ἐν I.

ἐν τόπῳ. Ἀπορήσειε δ' ἄν τις, ἆρα καὶ αὐτό τι ἐν ἑαυτῷ 8
ἐνδέχεται εἶναι, ἢ οὐθέν, ἀλλὰ [t] πᾶν [v] ἢ οὐδαμοῦ ἢ ἐν ἄλλῳ.
Διχῶς δὲ τοῦτ' ἐστίν, ἤτοι καθ' [w] αὑτὸ ἢ καθ' ἕτερον. Ὅταν 9
μὲν γὰρ ᾖ μόρια τοῦ ὅλου [x] τὸ ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐν τούτῳ, λεχθή-
σεται τὸ ὅλον ἐν [y] ἑαυτῷ· λέγεται γὰρ καὶ [z] κατὰ μέρη, οἷον
λευκὸς ὅτι ἡ ἐπιφάνεια λευκή, καὶ ἐπιστήμων [a] ὅτι τὸ λογι-
στικόν. Ὁ μὲν οὖν ἀμφορεὺς οὐκ ἔσται ἐν [b] ἑαυτῷ, οὐδ' ὁ 10
οἶνος· ὁ δὲ τοῦ οἴνου ἀμφορεὺς ἔσται· ὅ τε γὰρ καὶ ἐν ᾧ,
ἀμφότερα τοῦ αὐτοῦ μόρια. Οὕτω μὲν οὖν ἐνδέχεται αὐτό 11
τι ἐν [b] ἑαυτῷ εἶναι. πρώτως δ' οὐκ ἐνδέχεται, [c] οἷον τὸ λευκὸν
ἐν σώματι. [d] Ἡ ἐπιφάνεια γὰρ ἐν σώματι, ἡ δ' ἐπιστήμη
ἐν ψυχῇ. Κατὰ ταῦτα δ' αἱ προσηγορίαι μέρη ὄντα, ὥς 12
[e] γε ἐν ἀνθρώπῳ. Ὁ δ' ἀμφορεὺς καὶ ὁ οἶνος χωρὶς μὲν
ὄντα οὐ μέρη, ἅμα δέ. [f] Διὸ [g] ὅταν ᾖ μέρη, ἔσται [h] αὐτὸ ἐν 13
[i] ἑαυτῷ, οἷον τὸ λευκὸν [k] ἐν ἀνθρώπῳ ὅτι [l] ἐν σώματι, καὶ ἐν
τούτῳ ὅτι ἐν ἐπιφανείᾳ· ἐν δὲ ταύτῃ οὐκέτι κατ' ἄλλο. Καὶ 14
ἕτερά γε τῷ εἴδει ταῦτα, καὶ ἄλλην φύσιν ἔχει [m] ἑκάτερον
καὶ δύναμιν, ἥ τ' ἐπιφάνεια καὶ τὸ λευκόν. Οὔτε δὴ ἐπακτι- 15
κῶς σκοποῦσιν οὐδὲν [n] ὁρῶμεν ἐν ἑαυτῷ κατ' οὐδένα [o] τῶν διο-
ρισμῶν, τῷ τε λόγῳ δῆλον ὅτι ἀδύνατον· δεήσει γὰρ ἀμφό-
τερα ἑκάτερον ὑπάρχειν, οἷον τὸν ἀμφορέα ἀγγεῖόν τε καὶ
οἶνον εἶναι καὶ τὸν οἶνον οἶνόν τε καὶ ἀμφορέα, εἴπερ ἐνδέ-
χεται [p] αὐτό τι ἐν [q] ἑαυτῷ εἶναι. Ὥστε εἰ ὅτι μάλιστα ἐν 16
ἀλλήλοις εἶεν, ὁ μὲν ἀμφορεὺς δέξεται τὸν οἶνον οὐχ ᾗ αὐτὸς
οἶνος ἀλλ' ᾗ ἐκεῖνος, [r] ὁ δ' οἶνος [s] ἐνέσται ἐν τῷ ἀμφορεῖ οὐχ
ᾗ [t] αὐτὸς ἀμφορεὺς ἀλλ' ᾗ [v] ἐκεῖνος. Κατὰ μὲν [w] οὖν τὸ εἶναι 17
ὅτι ἕτερον, δῆλον· [x] ἄλλος γὰρ ὁ λόγος τοῦ ἐν ᾧ [y] καὶ τοῦ

[t] πάντα F.I, om. G. [v] ἢ οὐδαμῶς ἢ ἐν ἄλλω F, ἢ ἐν ἄλλῳ ἢ οὐδαμοῦ G. [w] ἑαυτὸ I. [x] τό τ' ἐν ὧ F.G.I. [y] αὐτῶ F.G. [z] κατὰ τὰ μέρη I. [a] ὅτι καὶ τὸ E. [b] αὐτῶ F.G. [c] οἷον τὸ λ. ἐν σώματι om. E. [d] ἡ om. F, ἡ ἐπιφ.—σώματι om. I. [e] γε] τε F. [f] διότι F. [g] ὅταν μὲν ἦι E. [h] αὐτὸς E.I. [i] αὐτῶ F.G. [k] ἐν τῶ ἀνθρώπω G.I. [l] ἐν τῷ σώματι et ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ F.G.I. [m] ἑκάτερα F. [n] ἐν ἑαυτῶ ὁρῶμεν F.I, ἐν αὐτῶ ὁρῶμεν G. [o] τον διορισμενον E. [p] τι αὐτὸ G.I. [q] αὐτῶ F. [r] ὁ δ'] καὶ ὁ I. [s] ἔσται F.I. [t] ἀμφορεὺς αὐτὸς G.I, ἀμφορεὺς αὐτὸς ἢ F. [v] ἐκεῖνος ἀμφορεύς. Κατὰ F.G.I. [w] οὖν om. F. [x] ἄλλως E. [y] καὶ ὁ τοῦ G.I.

ἐν τούτῳ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ συμβεβηκὸς ἐνδέχεται· ἅμα
γὰρ [z] δύο ἐν ταὐτῷ [a] ἔσται· αὐτός [b] τε γὰρ ἐν [c] αὑτῷ ὁ ἀμ-
φορεὺς ἔσται, εἰ οὗ ἡ φύσις δεκτική, τοῦτ' ἐνδέχεται ἐν [d] ἑαυ-
τῷ εἶναι καὶ ἔτι [e] ἐκεῖνο οὗ δεκτικόν, οἷον, εἰ οἴνου, [f] ὁ οἶνος.
18 Ὅτι μὲν οὖν ἀδύνατον ἐν [g] ἑαυτῷ [h] τι εἶναι [i] πρώτως, δῆλον.
Ὃ δὲ Ζήνων ἠπόρει, ὅτι εἰ [k] ἔστι τι ὁ τόπος, ἐν τίνι ἔσται,
[l] λύειν οὐ χαλεπόν· οὐδὲν γὰρ κωλύει ἐν ἄλλῳ [m] μὲν εἶναι
τὸν πρῶτον τόπον, μὴ μέντοι ὡς ἐν τόπῳ ἐκείνῳ, ἀλλ' ὥσπερ
ἡ μὲν ὑγίεια ἐν [n] τοῖς θερμοῖς ὡς ἕξις, τὸ δὲ θερμὸν [o] ἐν σώ-
19 ματι ὡς πάθος. Ὥστ' οὐκ ἀνάγκη [p] εἰς ἄπειρον ἰέναι. Ἐκεῖνο
δὲ φανερόν, ὅτι ἐπεὶ [q] οὐδὲν τὸ ἀγγεῖον τοῦ ἐν αὐτῷ (ἕτερον
γὰρ τὸ πρώτως ὅ τε καὶ ἐν ᾧ), οὐκ ἂν εἴη οὔτε [r] ἡ ὕλη [s] οὔτε
τὸ εἶδος ὁ τόπος, ἀλλ' ἕτερον. Ἐκείνου γάρ τι ταῦτα τοῦ
[t] ἐνόντος, καὶ ἡ ὕλη καὶ ἡ μορφή. Ταῦτα μὲν οὖν ἔστω διη-
πορημένα.

4 Τί [v] δέ ποτ' ἐστὶν ὁ τόπος, ὧδ' ἂν γένοιτο φανερόν. Λά-
βωμεν δὲ περὶ αὐτοῦ ὅσα δοκεῖ ἀληθῶς καθ' [w] αὑτὸ ὑπάρχειν
αὐτῷ. Ἀξιοῦμεν δὴ τὸν τόπον εἶναι πρῶτον μὲν [x] περιέχον
ἐκεῖνο οὗ τόπος ἐστί, καὶ μηδὲν τοῦ πράγματος [y] εἶναι, ἔτι
τὸν πρῶτον [z] τόπον μήτ' [a] ἐλάττω μήτε μείζω, [b] ἔτι ἀπο-
λείπεσθαι ἑκάστου καὶ χωριστόν [c] εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις
πάντα τόπον ἔχειν τὸ ἄνω [d] καὶ κάτω, καὶ φέρεσθαι φύσει
καὶ μένειν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ἕκαστον τῶν σωμάτων,
2 τοῦτο δὲ ποιεῖν ἢ ἄνω ἢ κάτω. Ὑποκειμένων δὲ [e] τούτων τὰ
λοιπὰ θεωρητέον. Δεῖ δὲ πειρᾶσθαι τὴν σκέψιν οὕτω ποιεῖ-
σθαι, ὅπως τὸ τί ἐστιν ἀποδοθήσεται, ὥστε τά τε ἀπορού-
μενα λύεσθαι, καὶ τὰ δοκοῦντα ὑπάρχειν τῷ τόπῳ ὑπάρχοντα

[z] δύο σώματα ἐν τῶ αὐτῶ G.I. [a] ἐνέσται F. [b] τε om. E. [c] ἑαυτῶ I. [d] αὐτῶ F.G. [e] ἐκείνου δεκτικὸν E. [f] ὁ om. E.F. [g] αὐτω F.G. [h] τι om. E. [i] πρώτως εἶναι F. [k] ὁ τόπος ἐστι τι G.I, ὁ τόπος ἔσται τι F. [l] λύειν οὐ χαλεπόν om. pr. E. [m] μὲν om. E. [n] τοῖς om. E. [o] ἐν om. I. [p] εἰς] ἐπ' G.I. [q] οὐδὲ τὸ ἀγγεῖον ἐν ἑαυτῶ I. [r] ἡ om. G. [s] οὔτε om. G. [t] ἓν ὄντος G. [v] δή G. [w] αὐτὸν G. [x] περιέχειν F.I. [y] εἶναι om. E. [z] τόπον om. F.G. [a] ἐλάττω εἶναι μήτε I. [b] ἔτι μήτ' ἀπολ. F.G.I. [c] εἶναι om. E.G.I. [d] καὶ τὸ κάτω G. [e] τούτων] τῶν τοιούτων G.

ἔσται, καὶ ἔτι τὸ τῆς δυσκολίας αἴτιον καὶ τῶν περὶ αὐτὸν
ἀπορημάτων ἔσται φανερόν· οὕτω γὰρ ἂν κάλλιστα δεικνύ-
οιτο ἕκαστον. Πρῶτον μὲν οὖν δεῖ κατανοῆσαι ὅτι οὐκ ἂν 3
ἐζητεῖτο ὁ τόπος, εἰ μὴ κίνησίς [f] τις ἦν ἡ κατὰ τόπον· διὰ
γὰρ τοῦτο καὶ τὸν οὐρανὸν μάλιστ᾽ οἰόμεθα [g] ἐν τόπῳ, ὅτι
ἀεὶ ἐν κινήσει. Ταύτης δὲ τὸ μὲν φορά, τὸ δ᾽ αὔξησις καὶ
φθίσις· καὶ γὰρ ἐν τῇ αὐξήσει καὶ φθίσει μεταβάλλει, καὶ
[h] ὃ πρότερον ἦν ἐνταῦθα, πάλιν μεθέστηκεν εἰς ἔλαττον ἢ
μεῖζον. Ἔστι δὲ κινούμενον τὸ μὲν καθ᾽ αὑτὸ ἐνεργείᾳ, τὸ 4
δὲ κατὰ συμβεβηκός· [i] τοῦ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς [k] τὸ μὲν ἐν-
δεχόμενον κινεῖσθαι καθ᾽ αὑτό, οἷον τὰ [l] μόρια τοῦ σώματος
καὶ ὁ ἐν τῷ πλοίῳ ἧλος, τὰ δ᾽ οὐκ ἐνδεχόμενα ἀλλ᾽ αἰεὶ κατὰ
συμβεβηκός, [m] οἷον ἡ λευκότης καὶ ἡ ἐπιστήμη· ταῦτα γὰρ
οὕτω μεταβέβληκε τὸν τόπον, ὅτι ἐν ᾧ ὑπάρχουσι μετα-
βάλλει. Ἐπεὶ δὲ λέγομεν [n] εἶναι ὡς [o] ἐν τόπῳ τῷ οὐρανῷ, 5
διότι ἐν τῷ ἀέρι, οὗτος δ᾽ ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἐν τῷ ἀέρι δὲ
οὐκ ἐν παντί, ἀλλὰ διὰ τὸ ἔσχατον αὐτοῦ καὶ περιέχον ἐν τῷ
ἀέρι φαμὲν εἶναι· εἰ γὰρ [p] πᾶς ὁ ἀὴρ τόπος, οὐκ ἂν ἴσος εἴη
ἑκάστου ὁ τόπος καὶ ἕκαστον, δοκεῖ δέ γε [q] ἴσος εἶναι. Τοι-
οῦτος [r] δ᾽ ὁ πρῶτος ἐν ᾧ ἐστίν. Ὅταν μὲν οὖν μὴ διῃρημένον 6
ᾖ τὸ περιέχον ἀλλὰ συνεχές, οὐχ ὡς ἐν τόπῳ λέγεται [s] εἶναι
ἐν ἐκείνῳ, ἀλλ᾽ ὡς μέρος ἐν ὅλῳ· ὅταν δὲ διῃρημένον ᾖ καὶ
ἁπτόμενον, ἐν πρώτῳ [t] ἐστὶ τῷ ἐσχάτῳ τοῦ περιέχοντος, ὃ
οὔτ᾽ ἐστὶ μέρος τοῦ ἐν αὐτῷ [v] ὄντος οὔτε μεῖζον τοῦ διαστή-
ματος ἀλλ᾽ ἴσον· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ τὰ ἔσχατα τῶν ἁπτομένων.
Καὶ συνεχὲς μὲν ὂν οὐκ ἐν ἐκείνῳ κινεῖται ἀλλὰ μετ᾽ ἐκείνου, 7
διῃρημένον δὲ ἐν ἐκείνῳ. Καὶ ἐάν τε [w] κινῆται τὸ περιέχον
ἐάν τε μή, οὐδὲν ἧττον. Ἔτι ὅταν μὴ [x] διῃρημένον ᾖ, ὡς 8
μέρος ἐν ὅλῳ λέγεται, [y] οἷον ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἡ ὄψις ἢ ἐν τῷ

[f] τις om. F. [g] ἐν τόπῳ οἰόμεθα F.G.I. [h] ὃ] ὅπερ F. [i] τοῦ δὲ κ. σ.] κ. σ. δὲ E. [k] τὰ μὲν ἐνδεχόμενα F.G. [l] μέρη F. [m] οἷον ἡ] ἥ τε corr. E. [n] εἶναι om. F. [o] ἐν τόπῳ ἐν τῷ E. [p] ἅπας G.I. [q] ἴσος om. G, εἶναι om. G.I. [r] δ᾽ om. G. [s] εἶναι om. F.G.I. [t] ἐστί τινι τῷ G.I. [v] ὄντος om. E. [w] κινεῖται G. [x] ᾖ διῃρημένον I. [y] οἷον ὡς ἐν G.I.

σώματι ἡ χείρ. ὅταν δὲ διῃρημένον, οἷον ἐν τῷ [z] κάδῳ τὸ ὕδωρ
[a] ἢ ἐν τῷ κεραμίῳ ὁ οἶνος· ἡ μὲν γὰρ χεὶρ κατὰ τοῦ σώματος
9 κινεῖται, τὸ δὲ ὕδωρ ἐν τῷ [z] κάδῳ. Ἤδη τοίνυν φανερὸν ἐκ
τούτων τί ἐστιν [b] ὁ τόπος. Σχεδὸν γὰρ τέτταρά ἐστιν ὧν
ἀνάγκη τὸν τόπον ἕν τι εἶναι· ἢ γὰρ μορφὴ ἢ ὕλη ἢ διά-
στημά τι [c] τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων, ἢ τὰ ἔσχατα εἰ μή ἐστι
μηδὲν διάστημα παρὰ τὸ τοῦ ἐγγινομένου σώματος μέγεθος.
10 Τούτων δ' ὅτι [d] οὐκ ἐνδέχεται τὰ τρία εἶναι, φανερόν· ἀλλὰ
διὰ [e] μὲν τὸ περιέχειν δοκεῖ ἡ [f] μορφὴ εἶναι· ἐν [g] ταὐτῷ γὰρ
τὰ ἔσχατα τοῦ περιέχοντος καὶ [h] τοῦ περιεχομένου. Ἔστι
μὲν οὖν ἄμφω πέρατα, ἀλλ' οὐ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶδος
11 τοῦ πράγματος, ὁ δὲ τόπος τοῦ περιέχοντος σώματος. Διὰ
δὲ τὸ [i] μεταβάλλειν πολλάκις μένοντος τοῦ περιέχοντος τὸ
περιεχόμενον καὶ διῃρημένον, οἷον ἐξ ἀγγείου ὕδωρ, τὸ με-
ταξὺ εἶναί τι δοκεῖ διάστημα, ὡς ὄν τι παρὰ τὸ σῶμα [k] τὸ
μεθιστάμενον. Τὸ δ' οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὸ τυχὸν ἐμπίπτει
12 σῶμα τῶν μεθισταμένων καὶ ἅπτεσθαι πεφυκότων. Εἰ δ'
ἦν τι τὸ διάστημα τὸ πεφυκὸς καὶ μένον ἐν τῷ αὐτῷ [l] τόπῳ,
ἄπειροι ἂν ἦσαν τόποι· μεθισταμένου γὰρ τοῦ ὕδατος καὶ
τοῦ ἀέρος [m] ταὐτὸ ποιήσει τὰ μόρια [n] πάντα ἐν τῷ ὅλῳ ὅπερ
ἅπαν τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀγγείῳ· ἅμα [o] δὲ καὶ ὁ τόπος ἔσται
μεταβάλλων. Ὥστ' [p] ἔσται τοῦ τόπου [q] τ' ἄλλος τόπος,
13 καὶ πολλοὶ τόποι ἅμα ἔσονται. Οὐκ ἔστι δὲ ἄλλος τόπος
[r] ὁ τοῦ μορίου, ἐν ᾧ κινεῖται, ὅταν [s] ὅλον τὸ ἀγγεῖον μεθί-
στηται, ἀλλ' ὁ αὐτός· ἐν ᾧ γάρ ἐστιν, ἀντιμεθίσταται ὁ ἀὴρ
καὶ τὸ ὕδωρ ἢ τὰ μόρια τοῦ ὕδατος, ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ γίνονται
τόπῳ, ὃς μέρος ἐστὶ τοῦ τόπου ὅς ἐστι τόπος ὅλου τοῦ οὐ-
14 ρανοῦ. Καὶ ἡ ὕλη δὲ δόξειεν ἂν εἶναι τόπος, εἴ [t] γε ἐν ἠρε-
μοῦντί τις σκοποίη καὶ μὴ [v] κεχωρισμένῳ ἀλλὰ συνεχεῖ.

[z] κάδδω F.I. [a] ἢ ὡς ἐν G. [b] ὁ om. F. [c] τὸ om. E. [d] τὰ τρία οὐκ ἐνδέχεται G.I. [e] τὸ μὲν F. [f] μορφὴ μὴ εἶναι E. [g] τῷ αὐτῷ F.G.I. [h] τοῦ post καὶ om. E.G. [i] βάλλειν E. [k] τὸ post σῶμα om. E. [l] τόπῳ om. F. [m] τὸ αὐτὸ G.I. [n] ἅπαντα F. [o] δ' ἔσται καὶ ὁ τόπος G.I. [p] ἔσται καὶ τοῦ F, ἔσται τέ τις τοῦ G. [q] τ'] γ' E, τις I, om. F.G. [r] ὁ om. F. [s] τὸ ὅλον F. [t] γε om. pr. E. [v] κεχωρισμένον ἀλλὰ συνεχές E.

῞Ωσπερ γὰρ εἰ ἀλλοιοῦται, [x] ἔστι τι ὃ νῦν μὲν λευκὸν [y] πά-
λαι δὲ μέλαν, καὶ νῦν μὲν σκληρὸν [y] πάλαι δὲ μαλακόν (διό
φαμεν εἶναί [z] τι τὴν ὕλην), οὕτω καὶ ὁ τόπος διὰ τοιαύτης
τινὸς εἶναι [a] δοκεῖ φαντασίας, πλὴν ἐκεῖνο μὲν διότι [b] ὃ ἦν
ἀήρ, [c] τοῦτο νῦν ὕδωρ, ὁ δὲ τόπος ὅτι [d] οὗ [e] ἦν ἀήρ, ἐνταῦθ'
ἐστὶ [f] νῦν ὕδωρ. Ἀλλ' ἡ μὲν ὕλη, ὥσπερ ἐλέχθη ἐν [g] τοῖς
πρότερον, οὔτε χωριστὴ τοῦ πράγματος οὔτε [h] περιέχει, ὁ
δὲ τόπος ἄμφω. Εἰ τοίνυν μηδὲν [i] τῶν τριῶν ὁ τόπος ἐστί, 15
μήτε [k] τὸ εἶδος μήτε [k] ἡ ὕλη μήτε διάστημά [l] τι ἀεὶ [m] ὑπάρ-
χον ἕτερον παρὰ τὸ τοῦ πράγματος τοῦ μεθισταμένου,
ἀνάγκη τὸν τόπον εἶναι τὸ λοιπὸν τῶν [n] τεσσάρων, τὸ πέρας
τοῦ περιέχοντος σώματος. Λέγω δὲ τὸ περιεχόμενον σῶμα
τὸ κινητὸν κατὰ φοράν. Δοκεῖ δὲ μέγα [o] τι εἶναι καὶ χαλε- 16
πὸν ληφθῆναι ὁ τόπος διά τε τὸ παρεμφαίνεσθαι τὴν ὕλην
καὶ τὴν μορφήν, καὶ διὰ τὸ ἐν ἠρεμοῦντι τῷ περιέχοντι γίνε-
σθαι τὴν μετάστασιν τοῦ φερομένου· ἐνδέχεσθαι γὰρ φαί-
νεται εἶναι διάστημα μεταξὺ ἄλλο τι τῶν κινουμένων μεγε-
θῶν. Συμβάλλεται δέ τι καὶ ὁ ἀὴρ δοκῶν ἀσώματος εἶναι· 17
φαίνεται γὰρ οὐ μόνον τὰ πέρατα τοῦ ἀγγείου εἶναι ὁ τόπος,
ἀλλὰ καὶ τὸ μεταξὺ ὡς κενόν. Ἔστι δ' ὥσπερ τὸ ἀγγεῖον 18
τόπος μεταφορητός, οὕτω [p] καὶ ὁ τόπος ἀγγεῖον ἀμετακί-
νητον. Διὸ ὅταν μὲν ἐν κινουμένῳ [q] τι κινῆται καὶ [r] μετα-
βάλλῃ τὸ ἐντός, οἷον ἐν ποταμῷ πλοῖον, [s] ὡς ἀγγείῳ χρῆται
μᾶλλον ἢ τόπῳ τῷ περιέχοντι. Βούλεται δ' [t] ἀκίνητος [v] εἶναι 19
ὁ τόπος· διὸ ὁ πᾶς μᾶλλον ποταμὸς [w] τόπος, ὅτι ἀκίνητος
[x] ὁ πᾶς. ῞Ωστε τὸ τοῦ περιέχοντος πέρας ἀκίνητον πρῶτον,
τοῦτ' ἔστιν ὁ τόπος. Καὶ διὰ τοῦτο [y] τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τὸ ἔσχατον τὸ πρὸς ἡμᾶς τῆς κύκλῳ φορᾶς δοκεῖ εἶναι

[x] ἔστι τι τοῦτο ὃ G, ἔσται τοῦτο ὃ I. [y] πάλιν G.I. [z] τι om. I. [a] δοκεῖ εἶναι G.I. [b] ὃ om. E. [c] τοῦτο—ἀήρ om. G. [d] οὗ] οὐ νῦν I, ἐν ᾧ G. [e] ἦν ὁ ἀὴρ G.I. [f] νῦν om. G. [g] προτέροις F. [h] περιέχει F. [i] τῶν] τούτων τῶν G.I. [k] τὸ et ἡ om. corr. E. [l] ἀεί τι F. [m] ὑπάρχειν E. [n] τεττάρων G.I. [o] εἶναί τι F. [p] καὶ om. F.G.I. [q] τι om. E.F.G. [r] μεταβάλλει fortasse G. [s] ὡς ἐν ἀγγείῳ I. [t] ἀκίνητον F. [v] ὁ τόπος εἶναι G.I. [w] τόπος ἐστιν ὅτι I. [x] ὁ πᾶς] ἅπας G. [y] τὸ ante μ. om. I.

τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω μάλιστα πᾶσι κυρίως, ὅτι τὸ μὲν ἀεὶ
μένει, τοῦ δὲ [z] κύκλου τὸ ἔσχατον ὡσαύτως ἔχον μένει. Ὥστ'
ἐπεὶ τὸ μὲν κοῦφον τὸ ἄνω φερόμενόν [a] ἐστι φύσει, τὸ δὲ
βαρὺ τὸ κάτω, τὸ μὲν πρὸς τὸ μέσον περιέχον πέρας κάτω
ἐστί, καὶ αὐτὸ τὸ μέσον, τὸ δὲ πρὸς τὸ ἔσχατον [b] ἄνω, καὶ
αὐτὸ τὸ ἔσχατον· καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ ἐπίπεδόν [c] τι εἶναι καὶ
οἷον ἀγγεῖον ὁ τόπος καὶ [d] περιέχον. Ἔτι ἅμα τῷ [e] πρά-
γματι ὁ τόπος· ἅμα [f] γὰρ τῷ πεπερασμένῳ τὰ πέρατα.

5 ᾯ μὲν οὖν σώματι ἔστι τι ἐκτὸς σῶμα περιέχον αὐτό,
τοῦτό [g] ἐστιν ἐν τόπῳ, ᾧ δὲ μή, οὔ. Διὸ κἂν ὕδωρ γένηται
[h] τοιοῦτο, τὰ μὲν μόρια κινήσεται αὐτοῦ (περιέχεται γὰρ
ὑπ' ἀλλήλων), τὸ δὲ πᾶν ἔστι μὲν ὡς κινήσεται ἔστι δ' ὡς
οὔ. [i] Ὡς μὲν γὰρ ὅλον, ἅμα τὸν τόπον οὐ μεταβάλλει,
κύκλῳ δὲ κινήσεται· τῶν μορίων γὰρ οὗτος ὁ τόπος· καὶ ἄνω
μὲν καὶ κάτω οὔ, κύκλῳ δ' ἔνια. Τὰ δὲ καὶ [k] ἄνω καὶ κάτω,
2 ὅσα ἔχει πύκνωσιν καὶ μάνωσιν. Ὥσπερ [l] δ' [m] ἐλέχθη, τὰ μέν
ἐστιν ἐν τόπῳ κατὰ δύναμιν, τὰ δὲ κατ' ἐνέργειαν. Διὸ ὅταν
μὲν συνεχὲς ᾖ τὸ ὁμοιομερές, κατὰ δύναμιν ἐν τόπῳ τὰ μέρη,
ὅταν δὲ χωρισθῇ μὲν ἅπτηται δ' ὥσπερ σωρός, κατ' ἐνέρ-
3 γειαν. Καὶ τὰ μὲν καθ' [n] αὑτά, οἷον πᾶν σῶμα ἢ κατὰ
φορὰν ἢ [o] κατ' αὔξησιν κινητὸν καθ' αὑτό που, ὁ δ' οὐρανός,
ὥσπερ εἴρηται, οὔ που ὅλος οὐδ' ἔν τινι τόπῳ ἐστίν, εἴ γε μηδὲν
αὐτὸν περιέχει σῶμα. Ἐφ' [p] ᾧ δὲ κινεῖται, ταύτῃ καὶ τόπος
ἐστὶ τοῖς μορίοις· ἕτερον γὰρ ἑτέρου ἐχόμενον τῶν μορίων
4 ἐστίν. Τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οἷον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ οὐρα-
νός· τὰ γὰρ μόρια ἐν τόπῳ πως πάντα· ἐπὶ [q] τῷ κύκλῳ γὰρ
[r] περιέχει [s] ἄλλο ἄλλο. Διὸ κινεῖται [t] μὲν [v] κύκλῳ τὸ ἄνω, τὸ
δὲ πᾶν οὔ που. Τὸ γάρ που αὐτό τ' ἐστί τι, καὶ ἔτι ἄλλο
τι δεῖ εἶναι παρὰ τοῦτο ἐν ᾧ [w] ὃ περιέχει· παρὰ δὲ τὸ πᾶν

[z] κύκλω F.G.I. [a] φύσει ἐστὶ G.I. [b] ἄνω—ἔσχατον καὶ om. E. [c] τε G. [d] περιέχων F. [e] πράγματί πως ὁ G.I. [f] γὰρ—πέρατα] γὰρ τὰ πέρατα καὶ ὁ τόπος G.I. [g] ἐν τόπω ἐστίν G.I. [h] τοιοῦτον G.I. [i] ὥστε E. [k] κάτω καὶ ἄνω G.I. [l] δ' om. I. [m] ἐλέγομεν corr. E. [n] αὐτὸ F.G.I. [o] κατ' om. F.G.I. [p] ὃ E. [q] τὸ E.G.I. [r] περιέχει om. E. [s] ἄλλο ἄλλω I. [t] μὲν om. I. [v] κύκλω μόνον τὸ G.I. [w] ὃ περιέχει] περιέχεται E.

καὶ ὅλον οὐδέν ἐστιν [x] ἔξω τοῦ παντός, καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ
οὐρανῷ πάντα· ὁ γὰρ οὐρανὸς τὸ πᾶν ἴσως. Ἔστι δ' ὁ τό- 5
πος οὐχ ὁ οὐρανός, ἀλλὰ τοῦ οὐρανοῦ τι τὸ ἔσχατον καὶ
ἁπτόμενον τοῦ κινητοῦ σώματος [y] πέρας ἠρεμοῦν· καὶ διὰ
τοῦτο ἡ μὲν γῆ ἐν τῷ ὕδατι, τοῦτο δ' ἐν τῷ ἀέρι, οὗτος δ' ἐν
τῷ αἰθέρι, ὁ δ' αἰθὴρ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ δ' οὐρανὸς οὐκέτι ἐν
ἄλλῳ. Φανερὸν δ' ἐκ τούτων [z] ὅτι καὶ αἱ ἀπορίαι πᾶσαι 6
λύοιντ' ἂν οὕτω λεγομένου τοῦ τόπου. Οὔτε γὰρ συναύ-
ξεσθαι ἀνάγκη τὸν τόπον, οὔτε στιγμῆς [a] εἶναι τόπον, [b] οὔτε
δύο σώματα [c] ἐν τῷ αὐτῷ [d] τόπῳ, [e] οὔτε διάστημά τι εἶναι
σωματικόν. Σῶμα γὰρ τὸ μεταξὺ τοῦ τόπου τὸ τυχόν,
ἀλλ' οὐ διάστημα σώματος· καὶ ἔστιν ὁ τόπος καὶ ποῦ, οὐχ
ὡς ἐν τόπῳ [f] δέ, ἀλλ' ὡς τὸ πέρας ἐν τῷ πεπερασμένῳ. Οὐ
γὰρ πᾶν [g] τὸ ὂν ἐν τόπῳ, ἀλλὰ τὸ κινητὸν σῶμα. Καὶ φέ- 7
ρεται δὴ εἰς τὸν αὑτοῦ τόπον ἕκαστον [h] εὐλόγως· [i] ὃ γὰρ
ἐφεξῆς καὶ ἁπτόμενον μὴ βίᾳ, συγγενές· καὶ συμπεφυκότα
μὲν ἀπαθῆ, ἁπτόμενα δὲ παθητικὰ καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων.
Καὶ μένει δὴ φύσει πᾶν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ [k] ἕκαστον [l] οὐκ 8
ἀλόγως· καὶ γὰρ τὸ μέρος τόδε ἐν [m] ὅλῳ τῷ τόπῳ ὡς διαι-
ρετὸν μέρος πρὸς ὅλον ἐστίν, οἷον [n] ὅταν ὕδατος [o] κινήσῃ τις
μόριον ἢ ἀέρος. Οὕτω δὲ [p] καὶ ἀὴρ ἔχει πρὸς ὕδωρ· οἷον
ὕλη [q] γάρ, τὸ δὲ εἶδος, τὸ μὲν ὕδωρ [r] ὕλη ἀέρος, ὁ δ' ἀὴρ
[s] οἷον ἐνέργειά τις ἐκείνου· τὸ [t] γὰρ ὕδωρ δυνάμει [v] ἀήρ ἐστιν,
ὁ δ' ἀὴρ δυνάμει ὕδωρ ἄλλον τρόπον. Διοριστέον δὲ περὶ
τούτων ὕστερον· ἀλλὰ διὰ τὸν καιρὸν ἀνάγκη μὲν εἰπεῖν,
ἀσαφῶς δὲ νῦν [w] ῥηθὲν τότ' ἔσται σαφέστερον. Εἰ οὖν τὸ 9
αὐτὸ ἡ ὕλη [x] καὶ ἡ ἐντελέχεια (ὕδωρ γὰρ ἄμφω, ἀλλὰ τὸ

[x] ἔξωθεν F.G.I. [y] πέρας ἠρεμοῦν om. E. [z] ὅτι om. F. [a] εἶναι τὸν τόπον I. [b] οὐδὲ G.I. [c] ἐν] ἐστιν ἐν E. [d] τόπῳ om. F. [e] οὐδὲ G.I. [f] δέ om. F. [g] τὸ ὂν om. E, post ἐν τόπῳ ponit F. [h] εὐλόγως om. E. [i] ᾧ E.G. [k] ἕκαστον om. F.G, post πᾶν ponit E. [l] οὐκ ἀλόγως] εὐλόγως I. οὐκ—τόπῳ om. G. [m] ὅλῳ om. E, post τῷ ponit I. [n] ὅταν] εἰ I. [o] κινήσῃ τι F, τις κινήσῃ G, τις κινήσει I. [p] καὶ ὁ ἀὴρ F.G.I. [q] γὰρ—ὕλη om. E. [r] ἀέρος ὕλη F. [s] οἷον om. E. [t] γὰρ] δὲ I. [v] ἐστὶν ἀὴρ G.I. [w] λεχθὲν G.I. [x] καὶ ἐντελέχεια ἔχει ὕδ. E.

μὲν δυνάμει τὸ δ' ἐντελεχείᾳ), ἔχοι ἂν ὡς μόριόν πως πρὸς ὅλον. Διὸ καὶ τούτοις ἁφή ἐστιν· σύμφυσις [y] *δέ, ὅταν ἄμφω ἐνεργείᾳ ἓν* [z] *γένωνται. Καὶ περὶ* [a] *μὲν τόπου, καὶ ὅτι ἔστι καὶ τί ἐστιν, εἴρηται.*

6 *Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ὑποληπτέον εἶναι τοῦ φυσικοῦ θεωρῆσαι καὶ περὶ κενοῦ, εἰ ἔστιν* [b] *ἢ μή, καὶ πῶς ἐστὶν ἢ τί ἐστιν, ὥσπερ καὶ περὶ τόπου· καὶ* [c] *γὰρ παραπλησίαν ἔχει* [d] *τήν τε ἀπιστίαν καὶ τὴν πίστιν διὰ τῶν ὑπολαμβανομένων· οἷον γὰρ* [e] *τόπον τινὰ καὶ ἀγγεῖον τὸ κενὸν τιθέασιν οἱ λέγοντες, δοκεῖ* [f] *δὲ πλῆρες μὲν εἶναι, ὅταν ἔχῃ τὸν ὄγκον οὗ δεκτικόν ἐστιν, ὅταν δὲ στερηθῇ, κενόν,* [g] *ὡς τὸ αὐτὸ μὲν ὂν* [h] *κενὸν καὶ πλῆρες καὶ τόπον, τὸ δ' εἶναι αὐτοῖς οὐ* [i] *ταὐτὸ*
2 *ὄν. Ἄρξασθαι δὲ δεῖ* [k] *τῆς σκέψεως* [l] *λαβοῦσιν ἅ τε λέγουσιν οἱ φάσκοντες εἶναι καὶ πάλιν ἃ λέγουσιν οἱ μὴ* [m] *φάσκον-*
3 *τες, καὶ τρίτον τὰς κοινὰς* [n] *περὶ αὐτῶν δόξας. Οἱ μὲν οὖν δεικνύναι πειρώμενοι ὅτι οὐκ ἔστιν, οὐχ ὃ βούλονται λέγειν οἱ ἄνθρωποι κενόν, τοῦτ' ἐξελέγχουσιν, ἀλλ'* [o] *ἁμαρτάνοντες λέγουσιν, ὥσπερ Ἀναξαγόρας καὶ οἱ τοῦτον τὸν τρόπον ἐλέγχοντες. Ἐπιδεικνύουσι γὰρ ὅτι ἔστι τι ὁ ἀήρ, στρεβλοῦντες τοὺς ἀσκοὺς καὶ* [p] *δεικνύντες ὡς ἰσχυρὸς ὁ ἀήρ, καὶ*
4 *ἐναπολαμβάνοντες ἐν ταῖς κλεψύδραις. Οἱ δ' ἄνθρωποι* [q] *βούλονται κενὸν εἶναι διάστημα ἐν ᾧ* [r] *μηδέν ἐστι σῶμα αἰσθητόν· οἰόμενοι δὲ τὸ* [s] *ὂν ἅπαν εἶναι σῶμα φασίν, ἐν ᾧ ὅλως μηδέν ἐστι, τοῦτ' εἶναι κενόν,* [t] *διὸ τὸ πλῆρες ἀέρος κενόν*
5 *εἶναι. Οὔκουν τοῦτο* [v] *δεῖ δεικνύναι, ὅτι ἔστι τι ὁ ἀήρ, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστι διάστημα ἕτερον τῶν σωμάτων, οὔτε χωριστὸν οὔτε ἐνεργείᾳ ὄν, ὃ διαλαμβάνει τὸ πᾶν σῶμα ὥστ' εἶναι μὴ συνεχές, καθάπερ λέγουσι Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος καὶ*

[y] *δέ ἐστιν ὅταν* E. [z] *γένηται* F. [a] *μὲν τοῦ τόπου* F. [b] *ἢ μή, καὶ πῶς ἐστίν* om. E. [c] *γὰρ* om. E. [d] *τήν τε ἀπιστίαν καὶ* om. F, *τε* om. E. [e] *τινα τόπον* F. [f] *δ' εἶναι πλῆρες μὲν* G.I. [g] *ὡς* om. E. [h] *κενὸν* om. F. [i] *ταὐτόν. Ἄρξασθαι* I. [k] *τῆς* om. F. [l] *λαβούσης* G. [m] *φάσκοντες εἶναι καὶ* F.G.I. [n] *δόξας περὶ αὐτῶν* F.G.I. [o] *ἁμαρτάνουσι λέγοντες* F. [p] *δεικνύοντες* F.I. [q] *βούλονται λέγειν κενὸν* E. [r] *μηδέν τί ἐστι* F. [s] *ἅπαν ὂν* I. [t] *διὸ τὸ*] *διότι* E. [v] *δεικνύναι δεῖ* F.

ἕτεροι πολλοὶ τῶν φυσιολόγων, ἢ καὶ εἴ [w] τι ἔξω τοῦ παντὸς
σώματός ἐστιν ὄντος συνεχοῦς. Οὗτοι μὲν οὖν οὐ κατὰ θύρας
πρὸς τὸ πρόβλημα ἀπαντῶσιν, ἀλλ' οἱ φάσκοντες εἶναι μᾶλ-
λον. Λέγουσι δ' ἓν μὲν [x] ὅτι κίνησις ἡ κατὰ τόπον οὐκ ἂν 6
εἴη (αὕτη δ' ἐστὶ φορὰ καὶ αὔξησις)· οὐ γὰρ ἂν [y] δοκεῖν εἶναι
κίνησιν, εἰ μὴ [z] εἴη κενόν· τὸ γὰρ πλῆρες ἀδύνατον εἶναι δέ-
ξασθαί [a] τι. Εἰ δὲ [b] δέξεται καὶ [c] ἔσται δύο ἐν [d] ταὐτῷ, ἐν-
δέχοιτ' ἂν καὶ ὁποσαοῦν [e] εἶναι ἅμα σώματα· τὴν γὰρ δια-
φοράν, δι' ἣν οὐκ ἂν εἴη τὸ λεχθέν, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Εἰ δὲ
τοῦτο ἐνδέχεται, καὶ τὸ [f] μικρότατον δέξεται τὸ μέγιστον·
πολλὰ γὰρ μικρά [g] ἐστι τὸ μέγα· ὥστ' εἰ πολλὰ ἴσα ἐνδέ-
χεται ἐν ταὐτῷ εἶναι, καὶ πολλὰ ἄνισα. Μέλισσος μὲν οὖν 7
καὶ δείκνυσιν ὅτι τὸ πᾶν ἀκίνητον ἐκ τούτων· εἰ γὰρ κινήσε-
ται, ἀνάγκη εἶναι (φησί) κενόν, τὸ δὲ κενὸν οὐ τῶν ὄντων.
Ἕνα μὲν οὖν τρόπον [h] ἐκ τούτων δεικνύουσιν ὅτι ἔστι τι κενόν,
ἄλλον δ' ὅτι [i] φαίνεται ἔνια συνιόντα καὶ πιλούμενα, οἷον καὶ
τὸν οἶνόν φασι [k] δέχεσθαι μετὰ τῶν ἀσκῶν τοὺς πίθους, ὡς
εἰς τὰ ἐνόντα κενὰ συνιόντος τοῦ πυκνουμένου σώματος. Ἔτι 8
δὲ καὶ ἡ αὔξησις δοκεῖ [l] πᾶσι γίγνεσθαι διὰ κενοῦ· τὴν μὲν
γὰρ τροφὴν [m] σῶμα εἶναι, δύο δὲ σώματα ἀδύνατον ἅμα εἶναι.
Μαρτύριον δὲ καὶ τὸ περὶ τῆς τέφρας ποιοῦνται, ἣ δέχεται
[n] ἴσον ὕδωρ ὅσον τὸ ἀγγεῖον τὸ κενόν. Εἶναι δ' ἔφασαν καὶ 9
οἱ Πυθαγόρειοι κενόν, καὶ ἐπεισιέναι [o] αὐτὸ τῷ οὐρανῷ ἐκ τοῦ
ἀπείρου πνεύματος [p] ὡς ἀναπνέοντι καὶ τὸ κενόν, ὃ διορίζει
τὰς φύσεις, ὡς ὄντος τοῦ κενοῦ χωρισμοῦ τινὸς τῶν ἐφεξῆς
καὶ τῆς διορίσεως· καὶ τοῦτ' εἶναι πρῶτον ἐν τοῖς ἀριθμοῖς·
τὸ γὰρ κενὸν [q] διορίζειν τὴν φύσιν αὐτῶν. Ἐξ ὧν [r] μὲν οὖν

[w] τι τῶν ἔξω E. [x] ὅτι] ὅτι ἡ F. [y] δοκοίη εἶναι κίνησις F.G.I. [z] ἢ F. [a] τι om. F.G.I. [b] δέξαιτο F.G.I. [c] ἐστι G.I. [d] τῷ αὐτῷ G.I. [e] ἅμα εἶναι F.G.I. [f] σμικρότατον δέξασθαι F. [g] τὸ μέγα ἐστίν F.G.I. [h] ἐκ τούτων om. F. [i] φαίνονται G.I. [k] μετὰ τῶν ἀσκῶν δέχεσθαι F.G.I. [l] γίγνεσθαι πᾶσι F.G. [m] εἶναι σῶμα F.G.I. [n] ἴσον om. F. [o] αὐτῷ G. [p] ὡς ἂν ἀναπνέοντι F.G.I. [q] διορίζει F. [r] μὲν post ὧν om. F.

οἱ μέν φασιν εἶναι οἱ δ' οὔ [s] φασι, [t] σχεδὸν [v] τοιαῦτα καὶ τοσαῦτά [w] ἐστιν.

7 Πρὸς δὲ τὸ ποτέρως ἔχει δεῖ λαβεῖν τί σημαίνει τοὔνομα. Δοκεῖ δὴ τὸ κενὸν τόπος [x] εἶναι ἐν ᾧ μηδέν ἐστιν. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι τὸ ὂν σῶμα οἴονται εἶναι, πᾶν δὲ σῶμα ἐν τόπῳ, κενὸν δ' ἐν ᾧ τόπῳ μηδέν [y] ἐστι σῶμα, ὥστ' εἴ που μή ἐστι σῶμα, [z] κενὸν εἶναι ἐνταῦθα. Σῶμα δὲ πάλιν ἅπαν [a] οἴονται εἶναι ἁπτόν· [b] τοιοῦτο δὲ ὃ [c] ἂν ἔχῃ βάρος ἢ κουφότητα. Συμβαίνει οὖν ἐκ συλλογισμοῦ τοῦτο εἶναι κενόν, ἐν ᾧ μηδέν ἐστι [d] βαρὺ ἢ κοῦφον. Ταῦτα μὲν οὖν, ὥσπερ εἴπομεν καὶ πρότερον, ἐκ συλλογισμοῦ συμβαίνει. Ἄτοπον δὲ εἰ ἡ στιγμὴ κενόν· δεῖ γὰρ τόπον εἶναι, ἐν [e] ᾧ σώματός ἐστι διά-
2 στημα ἁπτοῦ. Ἀλλ' οὖν φαίνεται λέγεσθαι τὸ κενὸν ἕνα μὲν τρόπον τὸ μὴ πλῆρες αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἁφήν· [f] αἰσθητὸν δ' ἐστὶ κατὰ τὴν ἁφὴν τὸ βάρος ἔχον καὶ κουφότητα. Διὸ κἂν ἀπορήσειέ τις, τί ἂν φαῖεν, εἰ ἔχοι τὸ διάστημα χρῶμα ἢ ψόφον, πότερον κενὸν ἢ οὔ; Ἢ δῆλον ὅτι
3 εἰ μὲν δέχοιτο σῶμα ἁπτόν, κενόν [g] εἶναι, εἰ δὲ μή, οὔ. Ἄλλον δὲ τρόπον, ἐν ᾧ [h] μὴ τόδε [i] τι μηδ' οὐσία τις σωματική. Διὸ φασί [k] τινες εἶναι τὸ κενὸν τὴν [l] τοῦ σώματος ὕλην, οἵπερ καὶ τὸν τόπον, τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγοντες [m] οὐ καλῶς· ἡ μὲν γὰρ ὕλη οὐ χωριστὴ τῶν [n] πραγμάτων, τὸ δὲ κενὸν ζητοῦσιν
4 [o] ὡς χωριστόν. Ἐπεὶ [p] δὲ περὶ [q] τόπου διώρισται, καὶ τὸ κενὸν [r] ἀνάγκη τόπον εἶναι εἰ ἔστιν ἐστερημένον σώματος, τόπος δὲ καὶ πῶς [s] ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστιν εἴρηται, φανερὸν ὅτι οὕτω μὲν κενὸν οὐκ ἔστιν, οὔτε [t] ἀχώριστον οὔτε κεχω-

[s] φασι om. I. [t] σχεδὸν—οἴονται εἶναι supra lituram rc. E. [v] τοιαῦτά τε καὶ τοσαῦτα rc. E, τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα G.I. [w] ἐστι om. rc. E. [x] εἶναι om. F. [y] ἐστι om. G. [z] κενὸν] οὐδὲν E.G.I. [a] οἷόν τε E.G. [b] τοιοῦτον F.G.I. [c] ἐὰν E. [d] βαρύ τι ἢ F.G.I. [e] ᾧ] ᾧ τόπῳ G.I. [f] αἰσθητὸν—ἁφὴν om. E. [g] εἶναι om. E. [h] μὴ] μηδὲν E. [i] τι] ἐστὶ I. [k] εἶναί τινες F. [l] τῶν σωμάτων F. [m] οὐ] ὡς E. [n] σωμάτων F. [o] ὡς χωριστὸν om. E. [p] δὲ καὶ περὶ F. [q] τόπον G, τοῦ τόπου I. [r] τόπον ἀνάγκη εἶναι G.I, τόπον εἶναι ἀνάγκη F. [s] ἔστι καὶ πῶς om. E, πῶς om. F. [t] κεχωρισμένον οὔτε ἀχώριστον F.G.I.

ρισμένον· τὸ γὰρ κενὸν οὐ σῶμα ἀλλὰ σώματος διάστημα
[v]βούλεται εἶναι. Διὸ καὶ τὸ κενὸν δοκεῖ τι εἶναι, ὅτι καὶ ὁ
τόπος, καὶ διὰ [w]ταὐτά. [x]Ἥκει γὰρ δὴ ἡ κίνησις ἡ κατὰ 5
τόπον καὶ τοῖς [y]τὸν τόπον φάσκουσιν εἶναί τι παρὰ τὰ σώ-
ματα [z]τὰ ἐμπίπτοντα καὶ τοῖς τὸ κενόν. Αἴτιον δὲ κινήσεως
οἴονται [a]εἶναι τὸ κενὸν οὕτως ὡς ἐν ᾧ κινεῖται· τοῦτο δ' ἂν
εἴη οἷον τὸν τόπον φασί τινες εἶναι. Οὐδεμία δ' ἀνάγκη, [b]εἰ
[c]κίνησις ἔστι, [d]εἶναι κενόν. Ὅλως μὲν οὖν [e]πάσης κινήσεως
οὐδαμῶς, διὸ καὶ Μέλισσον ἔλαθεν· ἀλλοιοῦσθαι γὰρ [f]τὸ
πλῆρες ἐνδέχεται. Ἀλλὰ δὴ οὐδὲ τὴν κατὰ τόπον κίνησιν· 6
ἅμα γὰρ [g]ἐνδέχεται ὑπεξιέναι ἀλλήλοις, οὐδενὸς ὄντος δια-
στήματος [h]χωριστοῦ παρὰ τὰ σώματα [i]τὰ κινούμενα. Καὶ
τοῦτο δῆλον καὶ ἐν ταῖς τῶν συνεχῶν δίναις, ὥσπερ καὶ ἐν
ταῖς τῶν ὑγρῶν. Ἐνδέχεται δὲ καὶ πυκνοῦσθαι μὴ εἰς τὸ
κενὸν ἀλλὰ διὰ τὸ τὰ ἐνόντα ἐκπυρηνίζειν, οἷον ὕδατος συν-
θλιβομένου τὸν ἐνόντα ἀέρα, καὶ αὐξάνεσθαι οὐ μόνον εἰσιόν-
τος τινὸς ἀλλὰ καὶ ἀλλοιώσει, οἷον εἰ ἐξ ὕδατος [k]γίνοιτο
ἀήρ. Ὅλως δὲ ὅ τε περὶ τῆς αὐξήσεως λόγος καὶ τοῦ εἰς 7
τὴν τέφραν ἐγχεομένου ὕδατος αὐτὸς [l]αὑτὸν ἐμποδίζει. Ἢ
γὰρ οὐκ αὐξάνεται ὁτιοῦν, ἢ οὐ σώματι, [m]ἢ ἐνδέχεται δύο
σώματα ἐν [n]ταὐτῷ εἶναι. Ἀπορίαν οὖν [o]κοινὴν ἀξιοῦσι
λύειν, ἀλλ' οὐ κενὸν δεικνύουσιν ὡς ἔστιν. Ἢ πᾶν εἶναι
[p]ἀναγκαῖον τὸ σῶμα κενόν, εἰ πάντῃ αὐξάνεται καὶ αὐξάνε-
ται διὰ κενοῦ. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας. [q]Ὅτι
μὲν οὖν ἐξ ὧν δεικνύουσιν [r]εἶναι τὸ κενὸν λύειν ῥᾴδιον, φα-
νερόν.

Ὅτι δ' οὐκ ἔστι κενὸν οὕτω κεχωρισμένον, ὡς ἔνιοί φασι, 8
[s]λέγωμεν πάλιν. Εἰ γάρ ἐστιν ἑκάστου φορά τις τῶν

[v] βούλονται G.I. [w] τὰ αὐτὰ F.I. [x] ἥκει et δὴ ἡ corr. E. [y] τὸν om. E. [z] τὰ post σ. om. E. [a] τὸ κενὸν εἶναι F. [b] εἰ] εἶναι εἰ I. [c] ἔσται κίνησις F. [d] εἶναι καὶ κενόν G. [e] κινήσεως οὐδαμῶς ἁπάσης G. et ἁπάσης etiam F.I. [f] ἐνδέχεται τὸ πλῆρες F.G.I. [g] ὑπεξ. ἀλλ. ἐνδέχεται F.G.I. [h] χωρὶς τοῦ E.G.I. [i] τὰ om. E. [k] γένοιτο F. [l] ἑαυτὸν I. [m] ἢ om. F. [n] τῷ αὐτῷ F.G.I. [o] ἀξιοῦσι κοινὴν F.G.I. [p] τὸ σῶμα ἀναγκαῖον F.G.I. [q] ὅτι] οὕτω G. [r] τὸ κενὸν εἶναι F.G.I. [s] λέγομεν G.I.

ἁπλῶν σωμάτων φύσει, οἷον τῷ πυρὶ μὲν ἄνω τῇ δὲ γῇ κάτω καὶ πρὸς τὸ μέσον, δῆλον ὅτι οὐκ ἂν τὸ κενὸν [t] αἴτιον εἴη [v] τῆς φορᾶς. Τίνος οὖν αἴτιον [w] ἔσται τὸ κενόν; Δοκεῖ γὰρ αἴτιον εἶναι κινήσεως τῆς κατὰ τόπον, ταύτης δ' οὐκ [x] ἔστιν. Ἔτι εἰ ἔστι τι οἷον τόπος [y] ἐστερημένος σώματος, ὅταν ᾖ κενόν, ποῦ οἰσθήσεται τὸ [z] εἰστεθὲν εἰς αὐτὸ σῶμα; οὐ γὰρ
2 δὴ εἰς ἅπαν. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ πρὸς τοὺς [a] τὸν τόπον [b] οἰομένους εἶναί τι κεχωρισμένον, εἰς [c] ὃν [d] φέρεται· πῶς [e] γὰρ οἰσθήσεται τὸ [f] ἐντεθὲν ἢ μενεῖ; Καὶ περὶ τοῦ ἄνω καὶ κάτω καὶ περὶ τοῦ κενοῦ ὁ αὐτὸς [g] ἁρμόσει λόγος εἰκότως· τὸ γὰρ κενὸν τόπον ποιοῦσιν οἱ εἶναι φάσκοντες· καὶ πῶς [h] δὴ [i] ἐνέσται ἢ ἐν τῷ τόπῳ ἢ ἐν τῷ κενῷ; Οὐ γὰρ συμβαίνει, [k] ὅταν ὅλον τεθῇ [l] ὡς ἐν κεχωρισμένῳ [m] τόπῳ καὶ ὑπομένοντι σώματι· τὸ γὰρ μέρος [n] ἂν μὴ χωρὶς τιθῆται, οὐκ ἔσται [o] ἐν τόπῳ ἀλλ' ἐν τῷ ὅλῳ. Ἔτι εἰ [p] μὴ τόπος, [q] οὐδὲ κενὸν
3 ἔσται. Συμβαίνει δὲ τοῖς λέγουσιν εἶναι κενὸν ὡς ἀναγκαῖον, εἴπερ ἔσται κίνησις, τοὐναντίον μᾶλλον, [r] ἄν τις ἐπισκοπῇ, μὴ ἐνδέχεσθαι [s] μηδὲ ἓν κινεῖσθαι, ἐὰν ᾖ κενόν· ὥσπερ γὰρ οἱ διὰ τὸ ὅμοιον φάμενοι τὴν γῆν ἠρεμεῖν, οὕτως καὶ ἐν τῷ κενῷ ἀνάγκη ἠρεμεῖν· οὐ γὰρ ἔστιν [t] οὗ μᾶλλον [v] ἢ ἧττον κινηθή-
4 σεται· ᾗ γὰρ κενόν, [w] οὐκ ἔχει διαφοράν. [z] Πρῶτον μὲν οὖν, [a] ὅτι πᾶσα [b] κίνησις ἢ [c] βίᾳ ἢ κατὰ φύσιν. Ἀνάγκη δ' ἄν περ ᾖ βίαιος, εἶναι καὶ [d] τὴν κατὰ φύσιν· [e] ἡ μὲν γὰρ βίαιος παρὰ φύσιν [f] ἐστίν, ἡ δὲ παρὰ φύσιν ὑστέρα τῆς κατὰ φύσιν. Ὥστ' εἰ μὴ κατὰ φύσιν ἐστὶν [g] ἑκάστῳ τῶν φυσικῶν

[t] εἴη αἴτιον F.G.I. [v] τῆς om. E. [w] ἔσται κινήσεως τὸ I. [x] ἔστιν αἴτιον. Ἔτι F. [y] ἐστερημένον G.I. [z] ἐντεθὲν F.I. [a] τὸν τόπον] τόπους G. [b] εἶναί τι οἰομένους F.G.I. [c] ὃ I. [d] φέρεται τὸ φερόμενον. Πῶς F. [e] γὰρ om. E. [f] τεθὲν F.G.I. [g] ἁρμόσει ante ὁ G.I, post λόγος F. [h] δὴ om. E. [i] ἓν ἔσται G. [k] ὅταν ὅλον τεθῇ om. F. [l] ὡς om. E. [m] τόπῳ ὅταν ὅλον τεθῇ καὶ pr. F. [n] ἐὰν F.G.I. [o] ἐν τῷ τόπῳ F.G.I. [p] μηδὲ F.G.I. [q] οὐδὲν G.I. [r] ἐάν I. [s] κινεῖσθαι μηδὲν F.G.I. [t] οὗ om. G. [v] ἢ] καὶ E.G.I. [w] οὐκ om. pr. G. [z] Πρῶτον μὲν οὖν] ἔπειθ' E.I. [a] ὅτι] ὅτε ἡ E. [b] κίνησις πρῶτον μὲν ὅτι πᾶσα κείνησις ἢ E. [c] βίᾳ κινηθήσεται ἢ pr. F. [d] τὴν om. F. [e] ἡ μὲν γ. β. π. φ. om. G. [f] ἐστίν om. F.G.I. [g] ἑκάστῳ post σωμάτων F.

σωμάτων κίνησις. οὐδὲ τῶν ἄλλων [h] ἔσται κινήσεων οὐδεμία.
Ἀλλὰ μὴν φύσει γε πῶς ἔσται μηδεμιᾶς οὔσης διαφορᾶς 5
κατὰ τὸ κενὸν [i] καὶ τὸ ἄπειρον; Ἧι μὲν [k] γὰρ ἄπειρον, οὐδὲν ἔσται [l] ἄνω οὐδὲ κάτω οὐδὲ μέσον, ᾗ δὲ κενόν, οὐδὲν [m] διαφέρει [n] τὸ [o] ἄνω τοῦ κάτω· ὥσπερ γὰρ τοῦ μηδενὸς οὐδεμία [p] ἐστὶ διαφορά, οὕτως καὶ τοῦ [q] μὴ ὄντος. Τὸ [r] δὲ κενὸν μὴ ὄν τι [s] καὶ στέρησις δοκεῖ εἶναι, ἡ δὲ φύσει φορὰ διάφορος. Ὥστ' ἔσται [t] τὰ φύσει διάφορα. Ἢ οὖν οὐκ [v] ἔστι φύσει οὐδαμοῦ [x] οὐδενὶ φορά, ἢ εἰ τοῦτ' ἔστιν, οὐκ ἔστι κενόν.
Ἔτι νῦν μὲν κινεῖται [y] τὰ ῥιπτούμενα τοῦ ὤσαντος [z] οὐχ 6
ἁπτομένου, ἢ δι' ἀντιπερίστασιν, ὥσπερ ἔνιοί φασιν, ἢ διὰ τὸ ὠθεῖν τὸν ὠσθέντα ἀέρα θάττω κίνησιν τῆς τοῦ ὠσθέντος φορᾶς, ἣν φέρεται εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον. Ἐν δὲ τῷ κενῷ οὐδὲν τούτων [a] ἐνδέχεται ὑπάρχειν, οὐδ' [b] ἔσται φέρεσθαι ἀλλ' ἢ ὡς τὸ ὀχούμενον. Ἔτι οὐδεὶς ἂν ἔχοι εἰπεῖν διὰ τί 7
κινηθὲν στήσεταί που· τί γὰρ μᾶλλον ἐνταῦθα ἢ ἐνταῦθα; Ὥστ' ἢ ἠρεμήσει ἢ εἰς ἄπειρον ἀνάγκη φέρεσθαι, ἐὰν μή τι ἐμποδίσῃ κρεῖττον. [c] Ἔτι νῦν μὲν εἰς τὸ κενὸν διὰ τὸ ὑπείκειν φέρεσθαι δοκεῖ· ἐν δὲ τῷ κενῷ [d] πάντῃ ὁμοίως τὸ τοιοῦτον, ὥστε [e] πάντῃ οἰσθήσεται. Ἔτι [f] δὲ καὶ ἐκ τῶνδε φανερὸν τὸ λεγόμενον. Ὁρῶμεν γὰρ τὸ αὐτὸ [g] βάρος καὶ σῶμα 8
θᾶττον φερόμενον διὰ δύο αἰτίας, ἢ [h] τῷ [i] διαφέρειν τὸ δι' οὗ, οἷον δι' ὕδατος ἢ γῆς [k] ἢ ἀέρος, ἢ [l] τῷ διαφέρειν τὸ φερόμενον, [m] ἐὰν τἆλλα ταὐτὰ ὑπάρχῃ, διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ βάρους [n] ἢ τῆς κουφότητος. Τὸ μὲν [o] οὖν δι' οὗ φέρεται αἴτιον, ὅτι ἐμποδίζει μάλιστα μὲν ἀντιφερόμενον, [p] ἔπειτα

[h] κινήσεων ἔσται E. [i] τὸ post καὶ om. E. [k] γὰρ hinc antiqua manus codicis H. [l] κάτω οὐδὲ ἄνω F.G.H.I. [m] διάφορον G.H.I, διαφέρον E. [n] τὸ] τὰ E. [o] κάτω τοῦ ἄνω F.G.H.I. [p] ἔσται F.H.I, om. E. [q] μὴ ὄντος] κενοῦ H. [r] δὲ] γὰρ H. [s] καὶ ἡ στέρησις E. [t] τὰ om. E. [v] ἔσται I. [x] φορὰ οὐδενὶ F. [y] τὰ ῥιπτούμενα om. E. [z] μὴ E. [a] ἐνδ. ὑπ.] ὑπάρχει E. [b] ἔστι F.H. [c] ἔτι δέ νῦν F.G.I. [d] παντὶ E. [e] πάντῃ ὁμοίως οἰσθ. I. [f] δὲ om. E.G. [g] βάρος καὶ om. I. [h] τὸ E.H. [i] διαφέροντι G. [k] ἢ δι' ἀέρος E. [l] τὸ G.H. [m] ἂν F.G.H.I. [n] ἢ om. E. [o] οὖν om. F. [p] ἔπειτα δὲ καὶ F.G.H.I.

καὶ μένον· μᾶλλον δὲ τὸ μὴ εὐδιαίρετον· [q] τοιοῦτο [r] δὲ τὸ
9 παχύτερον. Τὸ δὴ ἐφ' οὗ Α οἰσθήσεται διὰ τοῦ Β τὸν ἐφ'
[s] ᾧ Γ χρόνον, διὰ δὲ τοῦ Δ [t] λεπτομεροῦς ὄντος [v] τὸν ἐφ' ᾧ
Ε, [w] εἰ ἴσον τὸ μῆκος [x] τὸ τοῦ Β [y] τῷ Δ, κατὰ τὴν ἀναλο-
γίαν τοῦ ἐμποδίζοντος σώματος. [z] Ἔστω γὰρ τὸ [a] μὲν
[b] Β ὕδωρ, τὸ δὲ Δ ἀήρ· ὅσῳ δὴ λεπτότερον ἀὴρ ὕδατος καὶ
ἀσωματώτερον, τοσούτῳ θᾶττον τὸ Α διὰ τοῦ Δ οἰσθήσε-
10 ται ἢ διὰ τοῦ Β. Ἐχέτω δὴ τὸν αὐτὸν λόγον ὅνπερ [c] δι-
έστηκεν ἀὴρ [d] πρὸς ὕδωρ, τὸ [e] τάχος πρὸς τὸ τάχος. Ὥστ'
εἰ διπλασίως λεπτόν, ἐν διπλασίῳ [f] χρόνῳ τὴν τὸ Β δίεισιν ἢ
τὴν τὸ Δ, καὶ ἔσται [g] ὁ ἐφ' [h] ᾧ Γ χρόνος [i] διπλάσιος τοῦ
ἐφ' ᾧ Ε. Καὶ ἀεὶ [k] δὴ [l] ὅσῳ ἂν [m] ᾖ ἀσωματώτερον καὶ ἧττον
ἐμποδιστικὸν καὶ [n] εὐδιαιρετώτερον δι' οὗ φέρεται, θᾶττον
11 οἰσθήσεται. Τὸ δὲ κενὸν οὐδένα ἔχει λόγον ᾧ ὑπερέχεται
ὑπὸ τοῦ σώματος, ὥσπερ οὐδὲ τὸ μηδὲν [o] πρὸς ἀριθμόν. Εἰ
γὰρ τὰ τέτταρα τῶν τριῶν ὑπερέχει ἑνί, [p] πλείονι [q] δὲ τοῖν
δυοῖν, καὶ ἔτι [r] πλείονι τοῦ ἑνὸς ἢ τοῖν δυοῖν, τοῦ [s] δὲ μηδενὸς
οὐκέτι ἔχει λόγον ᾧ ὑπερέχει· ἀνάγκη γὰρ [t] τὸ ὑπερέχον
διαιρεῖσθαι εἴς τε τὴν ὑπεροχὴν [v] καὶ τὸ [w] ὑπερεχόμενον, ὥστε
ἔσται τὰ [x] τέτταρα ὅσῳ τε ὑπερέχει καὶ οὐδέν. Διὸ οὐδὲ
γραμμὴ στιγμῆς ὑπερέχει, [y] εἰ μὴ σύγκειται ἐκ στιγμῶν.
12 Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλῆρες οὐδένα οἷόν τε ἔχειν
λόγον, ὥστ' οὐδὲ τὴν κίνησιν, ἀλλ' εἰ διὰ τοῦ λεπτοτάτου ἐν
τοσῳδὶ τὴν τοσήνδε φέρεται διὰ τοῦ κενοῦ, παντὸς ὑπερβάλ-
λει λόγου. [z] Ἔστω γὰρ τὸ Ζ κενόν, ἴσον [a] δὲ [b] τῷ μεγέθει
τοῖς Β καὶ Δ. Τὸ δὴ Α εἰ δίεισι καὶ κινηθήσεται ἐν τινὶ

[q] τοιοῦτον F.G.H.I. [r] δὴ I. [s] οὗ H.I. [t] λεπτοτέρου E. [v] τὸν —εἰ om. F.G. et corr. E. [w] εἰ] εἰς G.H. et corr. E, om. F. [x] τὸ τοῦ] τῶν E. [y] τῶ τοῦ δ' H. [z] ἔστω μὲν γὰρ F.H.I. [a] μὲν om. F. [b] Β τὸ ὕδωρ H. [c] δ. ὁ ἀὴρ F.H. [d] πρὸς τὸ ὕδωρ H. [e] τάχος] τελος G. [f] χρόνῳ om. H. [g] ὁ om. E. [h] οὗ H. [i] διπλάσιον F, διπλασίων H. [k] δὴ om. F. [l] ὅσον H. [m] ἀσωματώτερον ᾖ E. [n] ἀδιαιρετώτερον I. [o] πρὸς τὸν ἀριθμόν G.H. [p] πλεῖον G. [q] δὲ om. E. [r] τοῦ ἑνὸς πλείονι F.G.H.I. [s] δὲ om. I. [t] διαιρεῖσθαι τὸ ὑπερέχον F.G.H.I. [v] καὶ εἰς τὸ F.G.I. [w] περιεχόμενον G. [x] τέσσαρα E. [y] ἐπεὶ I. [z] ἔστω] τὸ E. [a] δὲ καὶ τῶ G. [b] τῷ μεγέθει om. E.

[c] μὲν χρόνῳ, τῷ ἐφ' οὗ Η, ἐν ἐλάττονι δὲ ἢ [d] τῷ [e] ἐφ' [f] οὗ [g] Ε, τοῦτον ἕξει τὸν λόγον [h] τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλῆρες. Ἀλλ' ἐν τοσούτῳ χρόνῳ ὅσος [i] ἐφ' οὗ τὸ Η, τοῦ Δ τὸ Α δίεισι
τὴν τὸ Θ. Δίεισι δέ [k] γε, κἂν [l] ᾖ τι λεπτότητι διαφέρον τοῦ 13
ἀέρος ἐφ' ᾧ τὸ Ζ, [m] ταύτην τὴν ἀναλογίαν ἣν ἔχει ὁ χρόνος ἐφ' [n] ᾧ Ε πρὸς [o] τὸν ἐφ' [p] ᾧ Η. [q] Ἂν γὰρ ᾖ τοσούτῳ λεπτότερον τὸ ἐφ' ᾧ Ζ σῶμα [r] τοῦ Δ, ὅσῳ ὑπερέχει τὸ Ε τοῦ Η, ἀντεστραμμένως δίεισι τῷ τάχει ἐν [s] τῷ τοσούτῳ, [t] ὅσον τὸ Η, [v] τὴν τὸ Ζ τὸ ἐφ' οὗ Α, ἐὰν φέρηται. Ἐὰν τοίνυν μηδὲν ᾖ σῶμα ἐν τῷ Ζ, ἔτι θᾶττον. Ἀλλ' [w] ἦν ἐν τῷ Η. Ὥστ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ δίεισι πλῆρές τε ὂν καὶ κενόν. Ἀλλ'
ἀδύνατον. Φανερὸν [x] τοίνυν ὅτι, εἰ [y] ἔστι [z] τις χρόνος ἐν ᾧ 14
τοῦ κενοῦ ὁτιοῦν [a] οἰσθήσεται, συμβήσεται τοῦτο [b] τὸ ἀδύνατον· ἐν ἴσῳ γὰρ ληφθήσεται πλῆρές τε [c] ὂν διεξιέναι τι καὶ κενόν· ἔσται γάρ τι ἀνάλογον σῶμα ἕτερον [d] πρὸς ἕτερον [e] ὡς χρόνος πρὸς χρόνον. Ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, δῆλον τὸ τοῦ συμβαίνοντος [f] αἴτιον, ὅτι κινήσεως μὲν πρὸς κίνησιν πάσης ἐστὶ λόγος (ἐν χρόνῳ γάρ ἐστι, χρόνου δὲ παντός ἐστι πρὸς χρόνον, πεπερασμένων ἀμφοῖν), [g] κενοῦ δὲ πρὸς
πλῆρες οὐκ ἔστιν. Ἧι μὲν οὖν διαφέρουσι δι' [h] ὧν [i] φέρον- 15
ται, ταῦτα συμβαίνει, κατὰ δὲ τὴν τῶν φερομένων ὑπεροχὴν [k] τάδε· ὁρῶμεν γὰρ τὰ μείζω ῥοπὴν ἔχοντα ἢ βάρους ἢ κουφότητος, ἐὰν τἆλλα ὁμοίως ἔχῃ τοῖς σχήμασι, θᾶττον φερόμενα τὸ ἴσον χωρίον, καὶ κατὰ λόγον ὃν ἔχουσι τὰ μεγέθη πρὸς ἄλληλα. Ὥστε καὶ διὰ τοῦ κενοῦ. Ἀλλ' ἀδύνατον· διὰ τίνα γὰρ αἰτίαν οἰσθήσεται θᾶττον; Ἐν μὲν γὰρ τοῖς πλήρεσιν [l] ἐξ ἀνάγκης· θᾶττον γὰρ διαιρεῖ τῇ ἰσχύϊ τὸ μεῖ-

[c] μὲν ante ἐν F, post χρόνῳ I. [d] τοῦ E.F.G.H. [e] ἀφ' I. [f] ὧ G. [g] Ε καὶ τοῦτον I. [h] πλῆρες πρὸς τὸ κενόν E. [i] ἀφ' I. [k] γε om. H. [l] ᾖ] εἴ G. [m] ταύτην τὴν] τὴν αὐτὴν H. [n] ᾧ τὸ Ε F.G.H.I. [o] τὴν G.I. [p] ᾧ τὸ Η F.G.H.I. [q] ἐὰν F.G.H.I. [r] τοῦ] τοῦ ἐφ' οὗ E. [s] τῷ om. F. [t] ὅσος E. [v] τὴν Ζ F.G.H.I. [w] ἦν] ἢ E. [x] τοίνυν οὖν H. [y] ἔσται F.G.H.I. [z] τις om. E. [a] οἰσθῆναι E. [b] τὸ] δὲ E, om. I. [c] ὂν et γάρ om. E. [d] πρὸς ἕτερον om. E. [e] ὡς ὁ χρόνος F.G.H. [f] αἴτιόν ἐστιν ὅτι F. [g] κενὸν corr. E. [h] οὗ F.G.H.I. [i] φέρεται F. [k] τάδε] ταῦτα I. [l] θᾶττον ἐξ ἀνάγκης E.

ζον· ἢ γὰρ σχήματι διαιρεῖ, ἢ ῥοπῇ ἣν ἔχει τὸ φερόμενον ἢ τὸ ἀφεθέν. Ἰσοταχῆ ἄρα [m] πάντ' ἔσται. Ἀλλ' ἀδύνατον.
16 Ὅτι μὲν οὖν εἰ [n] ἔστι κενόν, συμβαίνει τοὐναντίον ἢ δι' [o] ὃ κατασκευάζουσιν οἱ φάσκοντες εἶναι κενόν, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων. Οἱ μὲν οὖν οἴονται τὸ κενὸν εἶναι, εἴπερ [p] ἔσται ἡ κατὰ τόπον κίνησις, ἀποκρινόμενον καθ' αὑτό· τοῦτο δὲ ταὐτόν ἐστι τῷ τὸν τόπον φάναι εἶναί τι κεχωρισμένον· τοῦτο
17 δ' ὅτι [q] ἀδύνατον, εἴρηται πρότερον. [r] Καὶ καθ' [s] αὑτὸ δὲ σκοποῦσι φανείη ἂν τὸ λεγόμενον [t] κενὸν ὡς ἀληθῶς κενόν. Ὥσπερ [v] γὰρ ἐὰν ἐν ὕδατι τιθῇ τις κύβον, ἐκστήσεται τοσοῦτον ὕδωρ [w] ὅσος ὁ κύβος, οὕτω καὶ ἐν ἀέρι· ἀλλὰ τῇ αἰσθήσει ἄδηλον. Καὶ ἀεὶ δὴ ἐν παντὶ σώματι ἔχοντι μετάστασιν, ἐφ' [x] ὃ πέφυκε μεθίστασθαι, ἀνάγκη, ἂν μὴ συμπιλῆται, μεθίστασθαι ἢ κάτω ἀεί, εἰ κάτω ἡ φορὰ ὥσπερ γῆς, [y] ἢ ἄνω, εἰ πῦρ, ἢ ἐπ' ἄμφω, ἢ ὁποῖον ἄν τι [z] ᾖ τὸ ἐντιθέμενον.
18 Ἐν δὲ δὴ τῷ κενῷ τοῦτο μὲν ἀδύνατον· [a] οὐδὲ γὰρ σῶμα· διὰ δὲ τοῦ [b] κύβου τὸ ἴσον διάστημα διεληλυθέναι [c] δόξειεν, ὅπερ ἦν καὶ πρότερον ἐν τῷ κενῷ, ὥσπερ [d] ἂν εἰ τὸ ὕδωρ μὴ μεθίστατο τῷ ξυλίνῳ κύβῳ μηδ' ὁ ἀήρ, ἀλλὰ [e] πάντα διῄεσαν δι'
19 αὐτοῦ. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ [f] κύβος ἔχει [g] τοσοῦτον μέγεθος, ὅσον κατέχει [h] τὸ κενόν· ὃ εἰ [i] καὶ θερμὸν [k] ἢ ψυχρόν ἐστιν ἢ βαρὺ ἢ κοῦφον, οὐδὲν ἧττον [l] ἕτερον [m] τῷ εἶναι πάντων τῶν παθημάτων ἐστί, καὶ εἰ μὴ χωριστόν· λέγω δὲ τὸν ὄγκον τοῦ ξυλίνου κύβου. Ὥστ' εἰ καὶ χωρισθείη [n] τῶν ἄλλων πάντων καὶ μήτε βαρὺ μήτε κοῦφον εἴη, καθέξει τὸ ἴσον κενὸν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔσται τῷ τοῦ τόπου καὶ [o] τῷ τοῦ κενοῦ [p] μέρει ἴσῳ
20 [q] αὐτῷ. Τί οὖν διοίσει τὸ τοῦ κύβου σῶμα τοῦ ἴσου κενοῦ

[m] ἔσται πάντα H. [n] ἔσται I. [o] ἃ I. [p] ἔστιν H. [q] ἀδ. εἶναι εἴρ. G. [r] καὶ om. E. [s] ἑαυτὸ E. [t] κενὸν om. F. [v] γὰρ ἐν ὕδατι ἂν θῇ F.G.H.I. [w] ὅσον F. [x] ᾧ F. [y] ἢ] εἰ I. [z] εἴη F.H. [a] οὐδὲν E.G.H.I. [b] κύβου] κενοῦ F. [c] δόξειεν om. E. [d] ἂν om. E. [e] πάντῃ E.H.I. [f] κύβος γε ἔχει E. [g] τοσοῦτο G. [h] τὸ om. E. [i] καὶ om. G.H. [k] ἐστιν ἢ ψυχρὸν F.G.H.I. [l] ἕτερον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τῷ I. [m] τὸ F. [n] πάντων τῶν ἄλλων F.G.H.I. [o] τῷ τοῦ om E, τοῦ om. I. [p] μέρει τῷ ἴσῳ H. [q] ἑαυτῷ G.H.

καὶ τόπου; Καὶ εἰ δύο τοιαῦτα, διὰ τί οὐ καὶ ὁποσαοῦν [k] ἐν
τῷ αὐτῷ ἔσται; Ἓν μὲν δὴ τοῦτο ἄτοπον καὶ ἀδύνατον.
Ἔτι δὲ φανερὸν ὅτι τοῦτο ὁ κύβος ἕξει καὶ μεθιστάμενος, ὃ
καὶ τὰ ἄλλα σώματα πάντ' ἔχει. Ὥστ' εἰ τοῦτό που μηδὲν
διαφέρει, τί δεῖ ποιεῖν τόπον τοῖς σώμασι παρὰ τὸν ἑκάστου
ὄγκον, εἰ [l] ἀπαθὲς ὁ ὄγκος; Οὐδὲν γὰρ συμβάλλεται, εἰ ἕτε-
ρον περὶ αὐτὸν ἴσον διάστημα τοιοῦτον εἴη. [[m] Ἔτι δεῖ δῆλον 21
εἶναι οἷον κενὸν ἐν τοῖς κινουμένοις. Νῦν δ' οὐδαμοῦ ἐντὸς
τοῦ κόσμου· ὁ γὰρ ἀὴρ ἔστι τι, οὐ δοκεῖ δέ γε. Οὐδὲ τὸ
ὕδωρ, εἰ ἦσαν οἱ ἰχθύες σιδηροῖ· τῇ [n] ἁφῇ γὰρ ἡ κρίσις τοῦ
ἁπτοῦ.] Ὅτι μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι κεχωρισμένον κενόν, ἐκ
τούτων [o] ἐστὶ δῆλον.

Εἰσὶ δέ τινες οἳ διὰ τοῦ μανοῦ καὶ πυκνοῦ οἴονται φανε- 9
ρὸν [p] εἶναι ὅτι [q] ἔστι κενόν. Εἰ μὲν γὰρ μή ἐστι μανὸν καὶ
πυκνόν, [r] οὐδὲ συνιέναι καὶ [s] πιλεῖσθαι [t] οἷόν τε. Εἰ δὲ τοῦτο
μὴ [v] εἴη, ἢ ὅλως κίνησις οὐκ ἔσται, ἢ κυμανεῖ τὸ ὅλον, ὥσπερ
ἔφη Ξοῦθος, ἢ [w] εἰς ἴσον ἀεὶ μεταβάλλειν ἀέρα καὶ ὕδωρ.
Λέγω δ' οἷον [x] εἰ ἐξ ὕδατος κυάθου γέγονεν ἀήρ, ἅμα ἐξ ἴσου
ἀέρος [y] ὕδωρ τοσοῦτον [z] γεγενῆσθαι, ἢ κενὸν εἶναι ἐξ ἀνάγκης·
[a] συμπιλεῖσθαι γὰρ καὶ [b] συνεπεκτείνεσθαι οὐκ [c] ἐνδέχεται
[d] ἄλλως. Εἰ μὲν οὖν τὸ μανὸν λέγουσι τὸ πολλὰ κενὰ κεχω- 2
ρισμένα ἔχον, φανερὸν ὡς εἰ [e] μηδὲ κενὸν ἐνδέχεται εἶναι χω-
ριστὸν ὥσπερ [f] μηδὲ τόπον ἔχοντα διάστημα αὑτοῦ, οὐδὲ
μανὸν οὕτως· εἰ δὲ μὴ χωριστόν, ἀλλ' ὅμως ἐνεῖναί τε κενόν,
ἧττον μὲν ἀδύνατον, συμβαίνει δὲ πρῶτον μὲν οὐ πάσης κινή-
σεως [g] αἴτιον τὸ κενόν, ἀλλὰ τῆς ἄνω (τὸ γὰρ μανὸν κοῦφον,
διὸ καὶ τὸ πῦρ μανὸν [h] εἶναί φασιν), ἔπειτα κινήσεως αἴτιον
οὐχ οὕτω τὸ κενὸν ὡς ἐν ᾧ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀσκοὶ τῷ φέρεσθαι

[k] ἐν om. F. [l] ἀπαθὴς H. [m] ἔτι] ἄλλως ἔτι G.H. [n] γὰρ ἁφῇ I.
[o] ἔσται I. [p] εἶναι om. E. [q] ἐστί τι κενόν H, κενόν ἐστι F. [r] οὐδὲν E.
[s] πιλοῦσθαι E.I. [t] οἷόν τε ante καὶ F. [v] εἴη ἢ] εἴη ὅλως ἢ G, εἴη I,
ἢ ἢ F, ἢ E. [w] εἰς om. E. [x] εἰ om. E. [y] τοσοῦτον ὕδωρ F.
[z] γίγνεσθαι E. [a] συμπιλοῦσθαι E.I. [b] ἐπεκτείνεσθαι E. [c] ἐνδέ-
χεσθαι G.H. [d] ἄλλως ante οὐκ F. [e] μὴ G.H. [f] οὐδὲ F. [g] αἴτιον]
εἶναι F. [h] εἶναι om. F.

[i] αὐτοὶ [k] ἄνω φέρουσι τὸ συνεχές, οὕτω τὸ κενὸν ἀνωφερές.
3 Καίτοι πῶς οἷόν τε φορὰν εἶναι κενοῦ ἢ τόπον κενοῦ; Κενοῦ
γὰρ γίγνεται κενόν, εἰς ὃ φέρεται. Ἔτι δὲ πῶς ἐπὶ τοῦ
[l] βαρέος ἀποδώσουσι τὸ φέρεσθαι κάτω; Καὶ δῆλον ὅτι [m] εἰ
ὅσῳ ἂν μανότερον [n] καὶ κενώτερον ᾖ ἄνω οἰσθήσεται, εἰ ὅλως
εἴη κενόν, τάχιστ' ἂν φέροιτο. Ἴσως δὲ καὶ τοῦτ' ἀδύνατον
κινηθῆναι· λόγος δ' ὁ αὐτός, [o] ὥσπερ ὅτι [p] ἐν τῷ κενῷ ἀκί-
νητα πάντα, οὕτω καὶ τὸ κενὸν ὅτι ἀκίνητον· ἀσύμβλητα γὰρ
τὰ τάχη. Ἐπεὶ δὲ κενὸν μὲν [q] οὔ φαμεν εἶναι, τἆλλα δ'
ἠπόρηται ἀληθῶς, [r] ὅτι ἢ κίνησις οὐκ ἔσται, εἰ μὴ ἔσται πύ-
κνωσις καὶ μάνωσις, ἢ κυμανεῖ ὁ οὐρανός, ἢ ἀεὶ [s] ἴσον ὕδωρ ἐξ
ἀέρος ἔσται καὶ ἀὴρ ἐξ ὕδατος· δῆλον γὰρ ὅτι πλείων ἀὴρ
4 ἐξ ὕδατος γίνεται. Ἀνάγκη τοίνυν, εἰ μή ἐστι πίλησις, ἢ
ἐξωθούμενον τὸ ἐχόμενον τὸ ἔσχατον κυμαίνειν ποιεῖν, ἢ ἄλ-
λοθί [t] που ἴσου μεταβάλλειν ἐξ [v] ἀέρος ὕδωρ, ἵν' ὁ πᾶς ὄγκος
τοῦ ὅλου ἴσος ᾖ, ἢ μηδὲν κινεῖσθαι. Ἀεὶ γὰρ μεθισταμένου
τοῦτο συμβήσεται, [x] ἂν μὴ κύκλῳ [y] περιίστηται· οὐκ ἀεὶ δ'
5 εἰς τὸ κύκλῳ ἡ φορά, ἀλλὰ καὶ εἰς εὐθύ. Οἱ [z] μὲν δὴ διὰ
ταῦτα [a] κενόν τι φαῖεν ἂν εἶναι· ἡμεῖς [b] δὲ [c] λέγομεν ἐκ τῶν
ὑποκειμένων ὅτι ἐστὶν ὕλη μία τῶν ἐναντίων, θερμοῦ καὶ ψυ-
χροῦ καὶ τῶν ἄλλων τῶν φυσικῶν ἐναντιώσεων, καὶ ἐκ δυνάμει
ὄντος [d] ἐνεργείᾳ ὂν γίνεται, καὶ οὐ χωριστὴ μὲν ἡ ὕλη, [e] τῷ
δ' εἶναι ἕτερον, καὶ μία τῷ ἀριθμῷ, εἰ ἔτυχε, χροιᾶς καὶ θερ-
6 μοῦ καὶ ψυχροῦ. Ἔστι [f] δὲ καὶ σώματος ὕλη καὶ μεγάλου
καὶ μικροῦ ἡ αὐτή. Δῆλον δέ· ὅταν γὰρ [g] ἐξ ὕδατος ἀὴρ
[h] γένηται, ἡ αὐτὴ ὕλη οὐ προσλαβοῦσά [i] τι ἄλλο ἐγένετο,
ἀλλ' ὃ ἦν δυνάμει, ἐνεργείᾳ ἐγένετο. Καὶ πάλιν ὕδωρ ἐξ
ἀέρος ὡσαύτως, ὁτὲ μὲν εἰς μέγεθος ἐκ [k] μικρότητος, ὁτὲ δ'

[i] αὐτὰ E. [k] ἄνω φέρει E.F.G.H. [l] βαρέως F. [m] εἰ om. E.G, ante ὅτι ponit I. [n] καὶ κενώτερον om. G. [o] ὅτι ὥσπερ ὅτι F. [p] ἐν] καὶ ἐν I. [q] οὔ φαμεν om. pr. G. [r] ὅτι om. F.G.I. [s] ὕδωρ ἐξ ἀέρος ἴσον H. [t] που τὸ ἴσον I. [v] ἀέρος εἰς ὕδωρ G.H.I. [x] ἐὰν F.G.H. ἂν—περιίστηται om. I. [y] περιίσταται H. [z] μὲν διὰ τοιαῦτα F. [a] καινόν I. [b] δὲ om. F. [c] λέγωμεν E.I. [d] ἐνεργείᾳ om. E. [e] τὸ E.F.G. [f] δὲ] δεῖ E. [g] ἀὴρ ἐξ ὕδατος I. [h] γίνηται E. [i] ἄλλο τι F.G.H.I. [k] σμικρότητος ὅτι G.

εἰς μικρότητα ἐκ μεγέθους. Ὁμοίως [l] τοίνυν [m] κἂν [n] ἀὴρ
πολὺς ὢν ἐν ἐλάττονι [o] γίγνηται ὄγκῳ καὶ ἐξ ἐλάττονος μεί-
ζων, ἡ δυνάμει οὖσα [p] γίνεται ὕλη ἄμφω. Ὥσπερ [q] γὰρ καὶ 7
[r] ἐκ ψυχροῦ θερμὸν καὶ ἐκ θερμοῦ ψυχρὸν ἡ αὐτή, ὅτι ἦν
δυνάμει, οὕτω καὶ ἐκ θερμοῦ μᾶλλον θερμόν, [s] οὐδενὸς γενο-
μένου ἐν τῇ ὕλῃ θερμοῦ, ὃ οὐκ ἦν θερμόν, ὅτε ἧττον ἦν θερ-
μόν. Ὥσπερ [t] γε οὐδ' ἡ τοῦ μείζονος κύκλου περιφέρεια καὶ
κυρτότης ἐὰν [v] γίνηται ἐλάττονος κύκλου, [w] ἡ αὐτὴ οὖσα ἢ
ἄλλη, ἐν οὐθενὶ [x] γέγονε τὸ κυρτὸν ὃ ἦν οὐ κυρτὸν ἀλλ'
εὐθύ· οὐ γὰρ τῷ διαλείπειν τὸ ἧττον ἢ τὸ μᾶλλόν ἐστιν·
[y] οὐδ' ἔστι τῆς φλογὸς λαβεῖν [z] τι μέγεθος ἐν ᾧ [a] οὐ καὶ
[b] θερμότης καὶ λευκότης ἔνεστιν. Οὕτω τοίνυν καὶ ἡ πρότε-
ρον θερμότης [c] τῇ ὕστερον. Ὥστε [d] καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἡ 8
μικρότης τοῦ αἰσθητοῦ ὄγκου οὐ προσλαβούσης τι τῆς ὕλης
ἐπεκτείνεται, ἀλλ' ὅτι δυνάμει ἐστὶν [e] ἡ ὕλη ἀμφοῖν· ὥστ'
ἐστὶ τὸ αὐτὸ πυκνὸν καὶ μανόν, καὶ μία ὕλη αὐτῶν. Ἔστι
δὲ τὸ μὲν πυκνὸν βαρύ, τὸ δὲ μανὸν κοῦφον. [[f] Ἔτι ὥσπερ 9
ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια συναγομένη εἰς ἔλαττον οὐκ ἄλλο
τι λαμβάνει τὸ κοῖλον, ἀλλ' ὃ [g] ἦν συνήχθη, [h] καὶ τοῦ πυρὸς
ὅ τι ἂν τις λάβῃ πᾶν [i] ἔσται θερμόν, οὕτω καὶ τὸ πᾶν συνα-
γωγῇ καὶ διαστολῇ τῆς αὐτῆς ὕλης.] Δύο γάρ ἐστιν [k] ἐφ' 10
ἑκατέρου, τοῦ τε πυκνοῦ καὶ τοῦ μανοῦ· τό τε [l] γὰρ βαρὺ καὶ
τὸ σκληρὸν πυκνὰ δοκεῖ εἶναι, καὶ τἀναντία μανὰ τό τε κοῦ-
φον καὶ τὸ μαλακόν· διαφωνεῖ δὲ τὸ βαρὺ καὶ [m] τὸ σκληρὸν
ἐπὶ [n] μολίβδου καὶ σιδήρου. Ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων φανερὸν 11
[o] ὡς οὔτ' ἀποκεκριμένον κενόν ἐστιν οὔθ' ἁπλῶς [p] οὔτ' ἐν τῷ
μανῷ οὔτε δυνάμει, εἰ μή τις βούλεται πάντως [q] καλεῖν κενὸν

[l] *τοίνυν*] *δὲ* H. [m] *καὶ ἂν* I, *καὶ ἐὰν* G.H. [n] *ὁ ἀὴρ* F. [o] *γένηται* F. [p] *ὕλη γίγνεται* E. [q] *γὰρ*] *γε* E. [r] *ἐκ θερμοῦ ψυχρὸν καὶ ἐκ ψυχροῦ θερμὸν* H. [s] *μηδενὸς γινομένου* F. [t] *γε*] *γὰρ* G.H. [v] *γένηται* G.H.I. [w] *ἡ*] *ἢ* I. [x] *ἐγγέγονε* E.I. [y] *οὐδ'*] *οὐ γὰρ* F. [z] *μέγεθός τι* F. [a] *οὐ* om. pr. G. [b] *λευκότης καὶ θερμότης ἐστὶν* G. [c] *τῆς* F. [d] *καὶ* post *ὥστε* om. H. [e] *ἡ* om. E. [f] *ἔτι—ὕλης*] *ἀθετοῦνται* margo G. [g] *ἦν* om. E. [h] *καὶ*] *οὕτω καὶ* om. F.G.I. [i] *ἐστι* G.H.I. et post *θερμόν* F. [k] *ἀφ'* E.I. [l] *γὰρ* om. pr. H. [m] *τὸ* post *καὶ* om. E. [n] *μολύβδου* G. [o] *ὅτι*] *ὡς* F.G.H.I. [p] *οὔτ' ἐν*] *οὐθὲν* E. [q] *καλεῖν τι κενὸν παντὸς* E.

τὸ αἴτιον τοῦ φέρεσθαι. Οὕτω [r] δ' ἡ τοῦ βαρέος καὶ κούφου ὕλη, [s] ᾗ τοιαύτη, [t] εἴη ἂν τὸ κενόν· τὸ γὰρ πυκνὸν καὶ [v] τὸ μανὸν κατὰ ταύτην τὴν ἐναντίωσιν φορᾶς ποιητικά, κατὰ δὲ τὸ σκληρὸν καὶ μαλακὸν πάθους καὶ ἀπαθείας, καὶ οὐ φορᾶς ἀλλ' ἑτεροιώσεως μᾶλλον. Καὶ περὶ μὲν κενοῦ, πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστι, [w] διωρίσθω [x] τὸν τρόπον τοῦτον.

10 Ἐχόμενον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν ἐπελθεῖν [y] περὶ χρόνου· πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διαπορῆσαι περὶ αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ἐξωτερικῶν λόγων, πότερον τῶν ὄντων ἐστὶν ἢ τῶν μὴ ὄντων, εἶτα τίς ἡ φύσις [z] αὐτοῦ. Ὅτι μὲν οὖν [a] ἢ ὅλως οὐκ ἔστιν ἢ [b] μόλις καὶ ἀμυδρῶς, ἐκ τῶνδέ τις [c] ἂν ὑποπτεύσειεν. Τὸ μὲν γὰρ αὐτοῦ γέγονε καὶ οὐκ ἔστι, τὸ δὲ μέλλει καὶ οὔπω ἐστίν. Ἐκ δὲ τούτων καὶ ὁ ἄπειρος καὶ ὁ ἀεὶ λαμβανόμενος χρόνος σύγκειται. Τὸ δ' ἐκ μὴ ὄντων συγκείμενον ἀδύνατον
2 [d] ἂν εἶναι δόξειε [e] μετέχειν οὐσίας. Πρὸς δὲ τούτοις παντὸς μεριστοῦ, ἐάν περ ᾖ, ἀνάγκη, ὅτε ἔστιν, [f] ἤτοι πάντα τὰ μέρη εἶναι ἢ ἔνια· τοῦ δὲ χρόνου τὰ μὲν γέγονε τὰ δὲ μέλλει, ἔστι δ' οὐδέν, ὄντος μεριστοῦ. Τὸ δὲ νῦν οὐ μέρος· μετρεῖ [g] τε γὰρ τὸ [h] μέρος, καὶ συγκεῖσθαι [i] δεῖ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν·
3 ὁ δὲ χρόνος [k] οὐ δοκεῖ συγκεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν. Ἔτι δὲ τὸ νῦν, ὃ φαίνεται [l] διορίζειν τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, πότερον ἓν καὶ [m] ταὐτὸν ἀεὶ διαμένει ἢ ἄλλο καὶ ἄλλο, [n] οὐ ῥᾴδιον [o] ἰδεῖν. Εἰ μὲν γὰρ ἀεὶ ἕτερον καὶ ἕτερον, μηδὲν δ' ἐστὶ τῶν ἐν τῷ χρόνῳ ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος [p] ἅμα, ὃ μὴ περιέχει, τὸ δὲ περιέχεται, ὥσπερ ὁ ἐλάττων χρόνος ὑπὸ τοῦ [q] πλείονος, [r] τὸ δὲ νῦν μὴ ὂν πρότερον δὲ ὂν ἀνάγκη ἐφθάρθαι ποτέ,

[r] δ' ἡ] δὴ G. [s] ᾗ] ἡ G. [t] ἂν εἴη F. [v] τὸ post καὶ om. E.
[w] διώρισται E. [x] τοῦτον τὸν τρόπον F. [y] περὶ τοῦ χρόνου H. [z] αὐτῶν F.
[a] ἢ post οὖν om. F.G.H.I. [b] μόγις F.G.H.I. [c] ἂν] ἂν καὶ E, om. F.
[d] ἂν om. I, post δόξειεν ponit (omisso εἶναι) F. [e] μετέχειν] μετέχειν ποτὲ F.G, ποτὲ μετέχειν I. [f] ἤτοι ἔνια ἢ πάντα τὰ μέρη εἶναι F.G.H.I.
[g] τε] ται pr. H, om. G. [h] μέρος] μέρος, τὸ δὲ νῦν οὐ μετρεῖ F. [i] δεῖ] δὴ I, δοκεῖ H. [k] οὐ om. F. [l] ὁρίζειν E. [m] τὸ αὐτὸ F.G.H.I.
[n] οὐ] ὁ E. [o] συνιδεῖν H. [p] ἅμα post περιέχει H. [q] πλέονος H.I.
[r] τὸ δὲ] τό τε H.

[s]καὶ τὰ νῦν ἅμα μὲν [t]ἀλλήλοις οὐκ ἔσται, ἐφθάρθαι [v]δὲ
ἀνάγκη ἀεὶ τὸ πρότερον. Ἐν ἑαυτῷ μὲν [w]οὖν ἐφθάρθαι 4
[x]οὐχ οἷόν [y]τε διὰ τὸ εἶναι [z]τότε, ἐν ἄλλῳ δὲ νῦν ἐφθάρθαι
τὸ πρότερον νῦν οὐκ ἐνδέχεται. [a]Ἔστω γὰρ ἀδύνατον ἐχό-
μενα εἶναι ἀλλήλων τὰ νῦν ὥσπερ [b]στιγμὴ στιγμῆς. Εἴπερ
οὖν ἐν τῷ ἐφεξῆς οὐκ ἔφθαρται ἀλλ' ἐν ἄλλῳ, ἐν τοῖς μεταξὺ
τοῖς νῦν ἀπείροις οὖσιν ἅμα ἂν εἴη· τοῦτο δ' ἀδύνατον. Ἀλλὰ 5
μὴν οὐδ' ἀεὶ τὸ αὐτὸ διαμένειν δυνατόν· οὐδενὸς γὰρ διαιρε-
τοῦ πεπερασμένου ἓν πέρας ἐστίν, οὔτ' [c]ἂν ἐφ' ἓν ᾖ συνεχὲς
οὔτ' [d]ἂν ἐπὶ πλείω· τὸ δὲ νῦν πέρας ἐστί, καὶ χρόνον ἔστι
λαβεῖν πεπερασμένον. Ἔτι εἰ τὸ ἅμα εἶναι κατὰ χρόνον καὶ 6
μήτε πρότερον μήτε ὕστερον τὸ ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι καὶ ἐν τῷ
νῦν ἐστίν, εἰ τά [e]τε [f]πρότερον καὶ τὰ ὕστερον ἐν τῷ νῦν
τῳδί ἐστιν, ἅμα ἂν εἴη τὰ [g]εἰς ἔτος [h]γενόμενα μυριοστὸν
τοῖς [i]γενομένοις τήμερον, καὶ οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον
[k]οὐδὲν ἄλλο ἄλλου. Περὶ μὲν οὖν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ 7
τοσαῦτ' [l]ἔστω διηπορημένα· [m]τί δ' ἐστὶν ὁ χρόνος καὶ τίς
[n]αὐτοῦ ἡ φύσις, ὁμοίως ἔκ τε τῶν παραδεδομένων ἄδηλόν
ἐστι, καὶ περὶ ὧν τυγχάνομεν διεληλυθότες πρότερον. Οἱ
μὲν γὰρ τὴν τοῦ ὅλου κίνησιν εἶναί φασιν, οἱ δὲ τὴν σφαῖραν
αὐτήν. Καίτοι τῆς περιφορᾶς καὶ τὸ μέρος χρόνος τίς
ἐστι, περιφορὰ δέ γε οὔ· [o]μέρος γὰρ περιφορᾶς τὸ [p]λη-
φθέν, ἀλλ' οὐ περιφορά. Ἔτι [q]δ' εἰ πλείους ἦσαν οἱ οὐρα- 8
νοί, ὁμοίως ἂν ἦν ὁ χρόνος ἡ [r]ὁτουοῦν αὐτῶν κίνησις, ὥστε
πολλοὶ χρόνοι ἅμα. Ἡ δὲ τοῦ ὅλου σφαῖρα ἔδοξε μὲν τοῖς
[s]εἰποῦσιν εἶναι ὁ χρόνος, ὅτι ἔν [t]τε τῷ [v]χρόνῳ πάντα ἐστὶ
καὶ ἐν τῇ τοῦ ὅλου σφαίρᾳ· ἔστι δ' εὐηθικώτερον τὸ εἰρημέ-

[s] καὶ τὰ νῦν ἅμα om. E. in litura. [t] οὐκ ἔσται ἀλλήλοις διέφθαρθαι H. [v] δὲ et ἀεὶ τὸ πρότερον om. E. [w] οὖν om. I. [x] οὐχ] τὸ νῦν οὐχ H. [y] τε] τ' ἀεὶ H. [z] τότε om. E. [a] ἐστιν E. [b] στιγμὴ] στιγμὴν E. [c] ἐὰν E. [d] ἂν om. F. [e] γε H. [f] πρότερα καὶ τὰ ὕστερα F. [g] εἰς om. E. [h] μυριοστὸν γενόμενα F. [i] γινομένοις F. [k] ἄλλο ἄλλου οὐδὲν H. [l] ἔσται διηπορημένα F, εἰρήσθω H. [m] τις F. [n] αὐτῷ ἡ φύσις F, ἡ φύσις αὐτοῦ H. [o] μέρος—περιφορά om. I. [p] λεχθὲν E. [q] δ' om. F. [r] ὁτιοῦν H. [s] ἐπιοῦσιν E. [t] τε om. F. [v] χρόνῳ τὰ πάντα I.

9 μένον [w] ἢ ὥστε περὶ αὐτοῦ τὰ ἀδύνατα ἐπισκοπεῖν. Ἐπεὶ δὲ
δοκεῖ μάλιστα [x] κίνησις εἶναι καὶ μεταβολή τις ὁ χρόνος,
[y] τοῦτ' ἂν εἴη σκεπτέον. Ἡ μὲν οὖν ἑκάστου μεταβολὴ καὶ
κίνησις ἐν [z] αὐτῷ τῷ μεταβάλλοντι [a] μόνον ἐστίν, ἢ οὗ ἂν
τύχῃ ὂν αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ μεταβάλλον· ὁ δὲ χρόνος
10 ὁμοίως [b] καὶ πανταχοῦ καὶ παρὰ πᾶσιν. Ἔτι [c] δὲ μεταβολὴ
μέν ἐστι [d] πᾶσα θάττων καὶ βραδυτέρα, χρόνος δ' οὐκ ἔστιν·
τὸ γὰρ βραδὺ [e] καὶ ταχὺ χρόνῳ ὥρισται, ταχὺ μὲν τὸ ἐν
ὀλίγῳ πολὺ κινούμενον, βραδὺ δὲ τὸ ἐν πολλῷ ὀλίγον· ὁ δὲ
χρόνος οὐχ ὥρισται χρόνῳ, οὔτε τῷ ποσός τις εἶναι οὔτε τῷ
ποιός. Ὅτι μὲν τοίνυν οὐκ ἔστι κίνησις, φανερόν· μηδὲν [f] δὲ
διαφερέτω λέγειν ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι κίνησιν ἢ μεταβολήν.
11 [g] Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἄνευ γε μεταβολῆς· ὅταν γὰρ [h] μηδὲν
αὐτοὶ [i] μεταβάλλωμεν τὴν διάνοιαν ἢ λάθωμεν μεταβάλλοντες,
οὐ δοκεῖ ἡμῖν γεγονέναι [k] χρόνος, καθάπερ οὐδὲ τοῖς [l] ἐν Σαρ-
δοῖ μυθολογουμένοις καθεύδειν παρὰ τοῖς ἥρωσιν, ὅταν ἐγερ-
θῶσιν· συνάπτουσι γὰρ [m] τὸ πρότερον νῦν τῷ ὕστερον νῦν
καὶ ἓν ποιοῦσιν, ἐξαιροῦντες διὰ τὴν ἀναισθησίαν τὸ [n] μεταξύ.
Ὥσπερ οὖν εἰ μὴ ἦν ἕτερον τὸ νῦν [o] ἀλλὰ [p] ταὐτὸ καὶ ἕν, οὐκ
ἂν [q] ἦν χρόνος, οὕτως καὶ ἐπεὶ [r] λανθάνει ἕτερον ὄν, οὐ δοκεῖ
2 εἶναι τὸ μεταξὺ χρόνος. Εἰ [s] δὴ τὸ μὴ οἴεσθαι [t] εἶναι χρό-
νον τότε συμβαίνει ἡμῖν, ὅταν μὴ [v] ὁρίζωμεν μηδεμίαν μετα-
βολήν, ἀλλ' [w] ἐν ἑνὶ καὶ ἀδιαιρέτῳ [x] φαίνηται ἡ ψυχὴ μένειν,
ὅταν δ' [y] αἰσθώμεθα καὶ ὁρίσωμεν, τότε φαμὲν γεγονέναι
χρόνον, φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν [z] ἄνευ κινήσεως [a] καὶ μετα-
3 βολῆς [b] χρόνος. Ὅτι μὲν οὖν οὔτε κίνησις οὔτ' ἄνευ κινήσεως
ὁ χρόνος ἐστί, φανερόν. Ληπτέον δέ, [c] ἐπεὶ ζητοῦμεν τί

[w] ἢ om. H. [x] κίνησίς τις εἶναι F. [y] τοῦ τε ἂν σκεπτέον G.
[z] ἑαυτῷ H. [a] ἔστι μόνον F.G.I. [b] καὶ ante πανταχοῦ om. H. [c] δὲ] δὲ καὶ E. [d] πᾶσα om. E. [e] καὶ τὸ ταχὺ I. [f] δὲ om. E. [g] ἀλλ' οὐ μὴν οὐδ' G. [h] αὐτοὶ μηδὲν H, αὐτοὶ μηθὲν F. [i] μεταβάλωμεν H.
[k] ὁ χρόνος F.G.H.I. [l] ἐν] ἐν τῇ G.H.I, om. E. [m] τὸ E. [n] μεταξύ] μέσον I. [o] ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ E. [p] ἓν καὶ ταυτὸν H. [q] ἦν ὁ χρόνος F.H.
[r] λανθάνοι G. [s] δὲ E. [t] εἶναι om. G. [v] ὁρίσωμεν F.G.H.I.
[w] ἐν om. H. [x] φαίνεται G.H. [y] αἰσθῶμεν I. [z] μεταβολῆς καὶ κινήσεως ἄνευ H. [a] καὶ μεταβολῆς om. I. [b] ὁ χρόνος F.I. [c] ἐπειδὴ F.G.I.

ἐστιν [d] ὁ χρόνος, ἐντεῦθεν [e] ἀρχομένοις, τί τῆς κινήσεώς
[f] ἐστιν. Ἅμα γὰρ κινήσεως αἰσθανόμεθα καὶ χρόνου· καὶ
γὰρ ἐὰν ᾖ σκότος καὶ μηδὲν διὰ τοῦ σώματος πάσχωμεν, κίνη-
σις δέ τις ἐν τῇ ψυχῇ ἐνῇ, εὐθὺς ἅμα [g] δοκεῖ τις γεγονέναι
καὶ χρόνος. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὅταν [h] γε χρόνος [i] δοκῇ γεγο-
νέναι τις, ἅμα καὶ κίνησίς [k] τις [l] φαίνεται γεγονέναι. Ὥστε
ἤτοι κίνησις ἢ τῆς κινήσεώς τι [m] ἐστὶν ὁ χρόνος. [n] Ἐπεὶ οὖν
οὐ κίνησις, ἀνάγκη τῆς κινήσεώς [o] τι εἶναι αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ 4
τὸ κινούμενον κινεῖται ἔκ τινος εἴς τι καὶ πᾶν μέγεθος συν-
εχές, ἀκολουθεῖ τῷ μεγέθει ἡ κίνησις· διὰ γὰρ [p] τὸ τὸ μέγε-
θος εἶναι συνεχὲς καὶ ἡ κίνησίς ἐστι συνεχής, [q] διὰ δὲ τὴν κίνη-
σιν ὁ χρόνος· ὅση γὰρ ἡ κίνησις, τοσοῦτος [r] καὶ ὁ χρόνος
ἀεὶ δοκεῖ γεγονέναι. Τὸ [s] δὲ δὴ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν
τόπῳ πρῶτόν ἐστιν. Ἐνταῦθα μὲν δὴ τῇ θέσει· ἐπεὶ δ' ἐν
τῷ μεγέθει [t] ἐστὶ τὸ πρότερον [v] καὶ ὕστερον, ἀνάγκη καὶ ἐν
κινήσει εἶναι τὸ πρότερον [v] καὶ ὕστερον, ἀνάλογον τοῖς ἐκεῖ.
Ἀλλὰ μὴν καὶ [w] ἐν χρόνῳ [x] ἐστὶ τὸ πρότερον [y] καὶ ὕστερον 5
διὰ τὸ ἀκολουθεῖν ἀεὶ θατέρῳ θάτερον αὐτῶν. Ἔστι δὲ τὸ
πρότερον [z] καὶ ὕστερον [a] αὐτῶν ἐν τῇ κινήσει, ὃ μέν [b] ποτε ὂν
κίνησίς ἐστιν· τὸ μέντοι εἶναι αὐτῷ ἕτερον καὶ οὐ κίνησις.
Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν χρόνον [c] γε γνωρίζομεν, ὅταν ὁρίσωμεν
τὴν κίνησιν, [d] τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ὁρίζοντες· καὶ τότε
φαμὲν γεγονέναι χρόνον, ὅταν τοῦ προτέρου καὶ ὑστέρου ἐν
τῇ κινήσει αἴσθησιν λάβωμεν. Ὁρίζομεν δὲ τῷ [e] ἄλλο καὶ 6
ἄλλο ὑπολαβεῖν αὐτά, καὶ μεταξύ τι αὐτῶν ἕτερον· ὅταν γὰρ
ἕτερα τὰ ἄκρα τοῦ μέσου νοήσωμεν, καὶ δύο εἴπῃ ἡ ψυχὴ τὰ
νῦν, τὸ μὲν πρότερον τὸ δ' ὕστερον, τότε καὶ τοῦτό φαμεν

[d] ὁ om. F. [e] ἀρχόμενοι E. [f] ἐστιν] ἔσται E, ὁ χρόνος ἐστίν H. [g] δοκεῖ τι F, τις δοκεῖ H. [h] γε om. F.H. [i] γενέσθαι δοκῇ F, δοκῇ γενέσθαι I. [k] τις om. H. [l] φαίνεται] δοκεῖ E. [m] ἐστιν—τι om. G. [n] ἐπειδὴ F.G.I. [o] εἶναί τι H. [p] alterum τὸ om. F.G. [q] διὰ—χρόνος om. E.F.G.I. [r] καὶ om. E. [s] δὲ om. E.H. [t] ἐστὶ om. E. [v] καὶ τὸ ὕστερον H. [w] ἐν τῷ χρόνῳ I. [x] ἐστι om. H. [y] καὶ τὸ ὕστερον H.I. [z] καὶ τὸ ὕστερον G.H.I. [a] αὐτῶν om. H. [b] ποτε ὂν] πρότερον E. [c] γε om. I. [d] τῷ E.F.G. [e] ἄλλο καὶ ἄλλο καὶ ἄλλο G.

εἶναι χρόνον· τὸ γὰρ ὁριζόμενον τῷ νῦν χρόνος [f] εἶναι δοκεῖ·
7 καὶ ὑποκείσθω. Ὅταν μὲν [g] οὖν ὡς ἓν [h] τὸ νῦν αἰσθανώμεθα,
καὶ μὴ [i] ἤτοι [k] ὡς πρότερον [l] καὶ ὕστερον ἐν τῇ κινήσει ἢ ὡς
τὸ αὐτὸ [m] μὲν προτέρου [n] δὲ καὶ ὑστέρου τινός, οὐ δοκεῖ
[o] χρόνος γεγονέναι οὐθείς, ὅτι οὐδὲ κίνησις. Ὅταν δὲ [p] τὸ
πρότερον [q] καὶ ὕστερον, τότε λέγομεν χρόνον· τοῦτο γάρ
ἐστιν ὁ χρόνος, ἀριθμὸς κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστε-
ρον. Οὐκ ἄρα κίνησις ὁ χρόνος ἀλλ' ᾗ ἀριθμὸν ἔχει ἡ κίνη-
σις. Σημεῖον δέ· τὸ μὲν γὰρ πλεῖον καὶ ἔλαττον κρίνομεν
ἀριθμῷ, κίνησιν δὲ πλείω καὶ ἐλάττω χρόνῳ· ἀριθμὸς ἄρα τις
8 ὁ χρόνος. Ἐπεὶ [r] δ' ἀριθμός [s] ἐστι διχῶς (καὶ γὰρ τὸ [t] ἀρι-
θμούμενον καὶ τὸ [v] ἀριθμητὸν ἀριθμὸν λέγομεν, καὶ ᾧ ἀριθμοῦ-
μεν), ὁ [w] δὲ χρόνος ἐστὶ τὸ ἀριθμούμενον καὶ οὐχ ᾧ ἀρι-
θμοῦμεν. Ἔστι δ' ἕτερον ᾧ ἀριθμοῦμεν καὶ τὸ ἀριθμούμενον.
Καὶ ὥσπερ ἡ κίνησις ἀεὶ ἄλλη [x] καὶ ἄλλη, καὶ ὁ χρόνος. Ὁ
δ' ἅμα πᾶς χρόνος ὁ αὐτός· τὸ γὰρ νῦν τὸ αὐτὸ ὅ ποτ' ἦν·
9 τὸ δ' εἶναι αὐτῷ ἕτερον. Τὸ δὲ νῦν τὸν χρόνον μετρεῖ, ᾗ
πρότερον καὶ [y] ὕστερον. Τὸ δὲ νῦν ἔστι μὲν ὡς τὸ αὐτό,
[z] ἔστι δ' ὡς οὐ τὸ αὐτό· ᾗ μὲν [a] γὰρ ἐν ἄλλῳ [b] καὶ ἄλλῳ,
ἕτερον (τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ τὸ νῦν), [c] ᾗ δὲ [d] ὅ ποτε ὄν ἐστι τὸ
νῦν, τὸ αὐτό· ἀκολουθεῖ γάρ, ὡς ἐλέχθη, τῷ μὲν μεγέθει ἡ
κίνησις, ταύτῃ δ' ὁ χρόνος, [e] ὡς φαμέν. Καὶ ὁμοίως δὴ [f] τῇ
στιγμῇ τὸ φερόμενον, ᾧ τὴν κίνησιν γνωρίζομεν καὶ τὸ πρό-
τερον ἐν [g] αὐτῇ καὶ [h] τὸ ὕστερον. Τοῦτο [i] δὲ ὅ μέν ποτε
[j] ὂν τὸ [k] αὐτό (ἢ στιγμὴ γὰρ ἢ λίθος ἤ τι ἄλλο τοιοῦτόν
ἐστι), τῷ λόγῳ δὲ ἄλλο, ὥσπερ οἱ σοφισταὶ λαμβάνουσιν
ἕτερον [l] τὸ [m] Κορίσκον ἐν Λυκείῳ εἶναι καὶ τὸ Κορίσκον ἐν

[f] εἶναι post χρόνος om. E. [g] οὖν om. E. [h] αἰσθανώμεθα τὸ νῦν F. [i] τοι E. [k] ὡς τὸ πρ. G.H.I. [l] καὶ τὸ ὕστερον H. [m] μὲν] μὴ H, μὲν οὐ F. [n] δὲ καὶ ὑστέρου om. E. [o] γεγονέναι χρόνος F. [p] τὸ om. G. [q] καὶ τὸ ὕστερον E. [r] δ'] δ' ὁ G. [s] ἐστι om. E. [t] ἀριθμητὸν καὶ τὸ ἀριθμούμενον H. [v] ἀριθμητὸν] ἀριθμοῦν E. [w] δὴ F.G. [x] καὶ ἄλλη om. G.I. [y] ὕστερον ὁρίζει. Τὸ E. [z] ἔστι δ'—αὐτό om. G. [a] γὰρ om. H. [b] καὶ ἄλλῳ om. G. [c] ᾗ] ὁ G.H.I. [d] ὁ πότε G.I, ποτε H. [e] ὥσπερ F.G.H.I. [f] τῇ om. E. [g] ταύτῃ H. [h] τὸ om. G. [i] δὴ F.G.H.I. [j] ὂν ἐστὶ τὸ H. [k] τοιοῦτό E. [l] τὸ om. E. [m] Κορισκὸν G.

ἀγορᾷ. Καὶ τοῦτο δὴ τῷ ἄλλοθι καὶ ἄλλοθι εἶναι ἕτερον. 10
Τῷ δὲ φερομένῳ ἀκολουθεῖ τὸ νῦν, ὥσπερ ὁ χρόνος τῇ κινή-
σει· τῷ γὰρ φερομένῳ γνωρίζομεν τὸ πρότερον καὶ ὕστερον
[n] ἐν [o] κινήσει· ᾗ δ' ἀριθμητὸν τὸ πρότερον [p] καὶ ὕστερον, τὸ
νῦν ἐστίν· [q] ὥστε καὶ ἐν τούτοις, ὃ μέν ποτε ὂν νῦν, [r] ἔστι τὸ
αὐτό· [s] πρότερον γὰρ [t] καὶ ὕστερόν ἐστι [v] τὸ [w] ἐν κινήσει·
[x] τὸ δ' εἶναι ἕτερον· ᾗ ἀριθμητὸν γὰρ τὸ πρότερον καὶ ὕστε-
ρον, [y] τὸ νῦν ἐστίν. Καὶ γνώριμον δὲ [z] μάλιστα τοῦτ' ἐστίν· 11
καὶ γὰρ ἡ κίνησις διὰ τὸ κινούμενον καὶ ἡ φορὰ διὰ τὸ φερό-
μενον· τόδε γάρ τι τὸ φερόμενον, ἡ [a] δὲ κίνησις οὔ. Ἔστι
μὲν οὖν ὡς τὸ αὐτὸ [b] τὸ νῦν [c] λεγόμενον ἀεί, ἔστι δ' ὡς οὐ τὸ
αὐτό· καὶ γὰρ [d] τὸ φερόμενον. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι εἴτε 12
χρόνος μὴ εἴη, τὸ νῦν οὐκ ἂν εἴη, εἴτε τὸ νῦν [e] μὴ εἴη, [f] χρό-
νος οὐκ ἂν εἴη· ἅμα γὰρ ὥσπερ τὸ φερόμενον καὶ ἡ φορά,
οὕτως [g] καὶ ὁ ἀριθμὸς ὁ τοῦ φερομένου καὶ ὁ τῆς φορᾶς.
Χρόνος μὲν γὰρ ὁ τῆς φορᾶς ἀριθμός, τὸ [h] νῦν δὲ ὡς τὸ
φερόμενον οἷον μονὰς ἀριθμοῦ. Καὶ συνεχής τε δὴ ὁ χρόνος 13
τῷ νῦν, καὶ διῄρηται κατὰ τὸ νῦν· ἀκολουθεῖ γὰρ [i] καὶ τοῦτο
τῇ φορᾷ καὶ τῷ φερομένῳ· [j] καὶ [k] γὰρ ἡ κίνησις καὶ ἡ φορὰ
μία τῷ φερομένῳ, ὅτι ἕν, [l] καὶ οὐχ ὅ ποτε ὂν (καὶ γὰρ ἂν
[m] διαλίποι) ἀλλὰ [n] τῷ λόγῳ. Καὶ [o] γὰρ ὁρίζει [p] τὴν πρό-
τερον καὶ ὕστερον κίνησιν τοῦτο. Ἀκολουθεῖ δὲ καὶ τοῦτό
πως τῇ στιγμῇ· [q] καὶ γὰρ ἡ στιγμὴ καὶ συνέχει τὸ μῆκος
καὶ ὁρίζει· ἔστι γὰρ τοῦ μὲν ἀρχὴ τοῦ δὲ τελευτή. Ἀλλ'
ὅταν μὲν οὕτω λαμβάνῃ τις [r] ὡς δυσὶ χρώμενος τῇ μιᾷ,
ἀνάγκη ἵστασθαι, εἰ ἔσται [s] ἀρχὴ καὶ τελευτὴ ἡ αὐτὴ στιγμή.

[n] ἐν—ὕστερον om. G. [o] ἐν τῇ κ. H. [p] καὶ τὸ ὕστ. E.H. [q] ὥστε καὶ ἐν τούτοις om. F. [r] τὸ αὐτό ἐστι F. [s] τὸ πρότερον E.H.I. [t] καὶ] ἢ F.G.I. [v] τὸ om. E. [w] ἐν] ἐν τῇ H. [x] τῶ H, om. E. [y] ἐστὶ τὸ νῦν F, νῦν ἐστι H. [z] μάλιστα τὸ νῦν τοῦτ' H. [a] τε E. [b] τὸ om. I. [c] λεγόμενον om. E, ante τὸ νῦν ponit H. [d] τὸ φ.] καὶ τὸ φ. I. [e] μὴ εἴη] μὴ ἔσται E. [f] ὁ χρόνος F.G.H.I. [g] ὁ post καὶ om. F. [h] δὲ νῦν H. [i] καὶ post γὰρ om. G. [j] καὶ γὰρ—φερομένῳ om. G. [k] γὰρ] γὰρ καὶ E. [l] καὶ post ἕν om. H. [m] διαλείποι G.I. [n] τῷ] καὶ τῷ F. [o] γὰρ ὁρίζει] ὁρίζει δὴ H.I. [p] τὴν προτέραν καὶ ὑστέραν κίνησιν F, τῇ πρότερον καὶ ὕστερον κινήσει pr. H. [q] καὶ γὰρ ἡ στιγμὴ om. E. [r] ὡς om. E. [s] ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τ. E.

14 Τὸ δὲ νῦν διὰ τὸ κινεῖσθαι τὸ φερόμενον ἀεὶ ἕτερον· ὥσθ' ὁ
χρόνος ἀριθμὸς οὐχ ὡς τῆς αὐτῆς στιγμῆς, ὅτι ἀρχὴ καὶ
τελευτή, ἀλλ' ὡς τὰ ἔσχατα τῆς [t] αὐτῆς μᾶλλον, καὶ οὐχ ὡς
ὡς τὰ μέρη, διά [v] τε τὸ εἰρημένον (τῇ γὰρ μέσῃ στιγμῇ [w] ὡς
δυσὶ χρήσεται, ὥστε ἠρεμεῖν συμβήσεται), καὶ ἔτι φανερὸν
ὅτι [x] οὐδὲ μόριον τὸ [y] νῦν τοῦ χρόνου, οὐδ' ἡ διαίρεσις [z] τῆς
κινήσεως, ὥσπερ οὐδ' [a] αἱ στιγμαὶ [b] τῆς γραμμῆς· αἱ δὲ
15 γραμμαὶ [c] αἱ δύο τῆς μιᾶς μόρια. Ἧι μὲν οὖν πέρας τὸ
νῦν, οὐ χρόνος, ἀλλὰ συμβέβηκεν· ᾗ δ' ἀριθμεῖ, ἀριθμός· τὰ
μὲν γὰρ πέρατα ἐκείνου [d] μόνον [e] ἐστὶν οὗ ἐστὶ πέρατα, ὁ δ'
[f] ἀριθμὸς ὁ τῶνδε τῶν ἵππων, ἡ δεκάς, καὶ ἄλλοθι. Ὅτι μὲν
τοίνυν ὁ χρόνος ἀριθμός ἐστι κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον
[g] καὶ ὕστερον, καὶ συνεχής (συνεχοῦς [h] γάρ), φανερόν.
12 Ἐλάχιστος δὲ ἀριθμὸς ὁ μὲν ἁπλῶς ἐστίν, ἡ [i] δυάς. Τὶς
[k] δ' ἀριθμὸς [l] ἔστι μὲν ὡς ἔστιν, ἔστι δ' ὡς οὐκ ἔστιν, οἷον
γραμμῆς [m] ἐλάχιστος πλήθει μέν ἐστιν αἱ δύο ἢ [n] ἡ μία,
μεγέθει δ' οὐκ ἔστιν ἐλάχιστος· ἀεὶ γὰρ διαιρεῖται πᾶσα
γραμμή. Ὥσθ' ὁμοίως καὶ [o] ὁ χρόνος· ἐλάχιστος [p] γὰρ
κατὰ μὲν ἀριθμόν ἐστιν [q] ὁ εἷς ἢ [r] οἱ δύο, κατὰ μέγεθος δ'
2 οὐκ ἔστιν. Φανερὸν [s] δὲ καὶ [t] ὅτι [v] ταχὺς μὲν καὶ βραδὺς οὐ
λέγεται, πολὺς δὲ καὶ ὀλίγος καὶ μακρὸς καὶ βραχύς. [w] Ἧι
μὲν [x] γὰρ συνεχής, μακρὸς καὶ βραχύς, [y] ᾗ δ' ἀριθμός, πολὺς
καὶ ὀλίγος. Ταχὺς [z] δὲ καὶ βραδὺς οὐκ ἔστιν· οὐδὲ [a] γὰρ
3 ἀριθμὸς ᾧ ἀριθμοῦμεν ταχὺς καὶ βραδὺς [b] οὐδείς. Καὶ ὁ
αὐτὸς [c] δὲ πανταχοῦ ἅμα· [d] πρότερον δὲ καὶ ὕστερον οὐχ ὁ
αὐτός, ὅτι καὶ ἡ μεταβολὴ ἡ μὲν παροῦσα μία, ἡ δὲ γεγενη-

[t] αὐτῆς om. I. [v] τε om. E. [w] ὡς om. E.G. [x] οὐδὲν E.G. [y] νῦν τοῦ om. pr. F. [z] τῆς κινήσεως post χρόνου pr. F. [a] ἡ στιγμὴ H. [b] τῆς om. F. [c] αἱ om. F. [d] μόνου G. [e] ἐστὶν] ἐστὶ πέρατα H.I. [f] ἀρ. τῶνδε E, ἀρ. τῶν τῶνδε F. [g] καὶ τὸ ὕστερον I. [h] γὰρ] μὲν γὰρ F. [i] δυάς—δ' ὡς rc. supra lituram E. [k] δ'] δὲ ὁ G. [l] ἔστι μὲν ὡς ἔστιν] ἐστιν, ἔστι μὲν ὡς F, ἔστι μὲν ὡς G.H. [m] ἐλάχιστος ἀριθμὸς πλ. H. [n] ἡ om. F. [o] ὁ om. E.G.I. [p] γὰρ κατὰ μὲν] μὲν κατὰ I. [q] ὁ εἷς] οἷον E. [r] οἱ om. E.F. [s] δὲ] δὲ δὴ I. [t] διότι F.G.H. [v] βραδὺς μὲν καὶ ταχὺς H. [w] ᾗ μὲν—βραχύς om. G. [x] γὰρ om. I. [y] ᾗ] ὁ G. [z] δὲ om. G. [a] γὰρ] γὰρ ὁ E. [b] οὐδὲ εἷς H. [c] δὲ] δὴ E. [d] πρότερος δὲ καὶ ὕστερος G.

μένη καὶ ἡ μέλλουσα ἑτέρα. Ὁ δὲ χρόνος ἀριθμός ἐστιν
οὐχ ᾧ ἀριθμοῦμεν ἀλλ' ὁ ἀριθμούμενος, οὗτος δὲ συμβαίνει
[e] πρότερον καὶ [f] ὕστερον ἀεὶ ἕτερος· [g] τὰ γὰρ νῦν ἕτερα.
Ἔστι δὲ ὁ ἀριθμὸς εἷς [h] μὲν καὶ ὁ αὐτὸς ὁ τῶν ἑκατὸν ἵπ- 4
πων [i] καὶ ὁ τῶν ἑκατὸν ἀνθρώπων, ὧν [k] δ' ἀριθμός, ἕτερα, [l] οἱ
ἵπποι τῶν ἀνθρώπων. Ἔτι ὡς ἐνδέχεται κίνησιν εἶναι τὴν
αὐτὴν καὶ μίαν πάλιν καὶ πάλιν, οὕτω καὶ [m] χρόνον, οἷον
ἐνιαυτὸν ἢ ἔαρ ἢ μετόπωρον. Οὐ μόνον δὲ τὴν κίνησιν τῷ 5
χρόνῳ μετροῦμεν, ἀλλὰ καὶ τῇ κινήσει τὸν χρόνον διὰ τὸ
ὁρίζεσθαι ὑπ' ἀλλήλων· ὁ μὲν γὰρ χρόνος ὁρίζει τὴν κίνησιν
ἀριθμὸς ὢν αὐτῆς, ἡ δὲ κίνησις τὸν χρόνον. Καὶ λέγομεν
πολὺν [n] ἢ ὀλίγον [o] χρόνον τῇ κινήσει μετροῦντες, καθάπερ
[p] καὶ τῷ ἀριθμητῷ τὸν ἀριθμόν, [q] οἷον τῷ ἑνὶ ἵππῳ τὸν τῶν
ἵππων ἀριθμόν. [r] Τῷ μὲν γὰρ ἀριθμῷ τὸ τῶν ἵππων πλῆθος
γνωρίζομεν, πάλιν δὲ τῷ [s] ἑνὶ ἵππῳ τὸν [t] τῶν ἵππων ἀριθμὸν
αὐτόν. Ὁμοίως [v] δὲ καὶ ἐπὶ [w] τοῦ χρόνου [x] καὶ τῆς κινήσεως· 6
τῷ μὲν γὰρ χρόνῳ τὴν κίνησιν, τῇ δὲ κινήσει τὸν χρόνον
μετροῦμεν. Καὶ τοῦτ' εὐλόγως συμβέβηκεν· ἀκολουθεῖ γὰρ
τῷ [y] μὲν μεγέθει ἡ κίνησις, τῇ δὲ κινήσει ὁ χρόνος, τῷ καὶ
ποσὰ καὶ συνεχῆ καὶ διαιρετὰ εἶναι· διὰ μὲν γὰρ τὸ [z] τὸ μέ-
γεθος [a] εἶναι [b] τοιοῦτον ἡ κίνησις ταῦτα πέπονθεν, διὰ δὲ τὴν
κίνησιν ὁ χρόνος. Καὶ μετροῦμεν καὶ τὸ μέγεθος τῇ κινήσει 7
καὶ τὴν κίνησιν τῷ μεγέθει· πολλὴν γὰρ [c] εἶναί φαμεν τὴν
ὁδόν, ἂν [d] ᾖ [e] ἡ πορεία πολλή, [f] καὶ [g] ταύτην πολλήν, ἂν ἡ
ὁδὸς ᾖ πολλή. Καὶ τὸν χρόνον, ἂν ἡ κίνησις, καὶ τὴν κίνησιν,
ἂν ὁ χρόνος. Ἐπεὶ δ' [h] ἐστὶν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως καὶ 8

[e] πρότερον] κατὰ τὸ πρότερον I. [f] ὕστερον καὶ πρότερον H. [g] τὰ corr. E. [h] μὲν om. E. [i] καὶ τῶν I, τῶν τε H. [k] δ'] δ' ὁ H. [l] οἱ ἵπποι τῶν] οἷον ἵππων καὶ E. [m] χρόνον ἐνδέχεται οἷον F.G.H.I. [n] ἢ] καὶ E. [o] χρόνον om. H. [p] καὶ om. F. [q] οἷον—ἀριθμόν om. I. [r] τῷ μὲν—αὐτόν om. H. [s] ἑνὶ] ἐν E. [t] τῶν ἵππων ἀρ. αὐτόν] αὐτῶν ἀρ. E. [v] δὲ om. H. [w] τοῦ] τῆς F. [x] καὶ τῆς om. E.F. [y] μὲν om. F.I. [z] alterum τὸ om. E.F.I. [a] εἶναι om. G.H. [b] τοσοῦτον καὶ ἡ H. [c] φαμεν εἶναι G.H.I. [d] ᾖ om. E.F.G.H. [e] ἡ om. I. [f] καὶ—πολλή om. G. [g] ταύτην φαμὲν εἶναι πολλὴν H. [h] ἐστιν post κινήσεως I.

τοῦ κινεῖσθαι, μετρεῖ δ' [i] οὗτος τὴν κίνησιν τῷ [k] ὁρίσαι τινὰ κίνησιν ἣ [l] καταμετρήσει [m] τὴν ὅλην, ὥσπερ καὶ [n] τὸ μῆκος ὁ πῆχυς τῷ [o] ὡρίσθαι τι μέγεθος ὃ ἀναμετρήσει τὸ ὅλον, καὶ ἔστι τῇ κινήσει [p] τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ μετρεῖσθαι [q] τῷ χρόνῳ καὶ [r] αὐτὴν καὶ τὸ εἶναι αὐτῆς· ἅμα γὰρ τὴν κίνησιν καὶ τὸ εἶναι τῇ κινήσει [s] μετρεῖ, καὶ τοῦτ' ἔστιν [t] αὐτῇ τὸ ἐν χρόνῳ
9 εἶναι, τὸ μετρεῖσθαι αὐτῆς τὸ εἶναι. [v] Δῆλον δ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τοῦτ' ἔστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι, τὸ μετρεῖσθαι [w] αὐτῶν τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου. Τὸ γὰρ ἐν χρόνῳ εἶναι [x] δυοῖν ἐστὶ θάτερον, ἓν μὲν τὸ εἶναι τότε ὅτε [y] ὁ χρόνος ἐστίν, ἓν δὲ [z] τὸ ὥσπερ ἔνια λέγομεν ὅτι ἐν ἀριθμῷ ἐστίν. Τοῦτο δὲ σημαίνει [a] ἤτοι ὡς μέρος ἀριθμοῦ καὶ πάθος, καὶ ὅλως [b] ὅτι
10 τοῦ ἀριθμοῦ τι, ἢ ὅτι ἔστιν αὐτοῦ ἀριθμός. Ἐπεὶ [c] δ' ἀριθμὸς ὁ χρόνος, τὸ μὲν νῦν καὶ τὸ πρότερον, καὶ [d] ὅσα τοιαῦτα οὕτως ἐν χρόνῳ ὡς ἐν ἀριθμῷ [e] μονὰς καὶ τὸ περιττὸν [f] καὶ ἄρτιον (τὰ μὲν γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ [g] τι, τὰ δὲ τοῦ χρόνου τί ἐστι), τὰ δὲ πράγματα ὡς ἐν ἀριθμῷ τῷ χρόνῳ [h] ἐστίν. Εἰ δὲ τοῦτο, περιέχεται [i] ὑπ' ἀριθμοῦ ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τόπῳ
11 [k] ὑπὸ τόπου. Φανερὸν δὲ [l] καὶ ὅτι οὐκ ἔστι τὸ ἐν χρόνῳ εἶναι τὸ εἶναι ὅτε [m] ὁ χρόνος ἐστίν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ἐν κινήσει εἶναι οὐδὲ τὸ ἐν τόπῳ [n] ὅτε ἡ κίνησις καὶ ὁ τόπος ἐστίν. Εἰ γὰρ ἔσται τὸ ἔν τινι οὕτως, πάντα τὰ πράγματα ἐν ὁτῳοῦν ἔσται, καὶ ὁ οὐρανὸς ἐν τῇ κέγχρῳ· ὅτε γὰρ ἡ κέγχρος ἐστίν, [o] ἔστι καὶ ὁ οὐρανός. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν συμβέβηκεν, ἐκεῖνο δ' ἀνάγκη παρακολουθεῖν καὶ τῷ ὄντι ἐν [p] χρόνῳ εἶναί τινα χρόνον, ὅτε κἀκεῖνό ἐστι, καὶ τῷ ἐν κινήσει ὄντι εἶναι τότε

[i] οὕτως F.G.I. [k] ὡρίσθαι G. [l] καταμετρῆσαι I. [m] τὴν ὅλην—ἀναμετρήσει om. F. [n] τὸ μῆκος καὶ πῆχυς G, ὁ πῆχυς τὸ μῆκος H.I. [o] ὁρίσαι E.G. [p] τῷ G. [q] τῷ χρόνῳ—μετρεῖσθαι om. F. [r] αὐτήν E. [s] μετρεῖ om. E. [t] αὐτῇ om. H. [v] δὲ δῆλον H. [w] αὐτοῖς I. [x] δυεῖν E, δυοῖν γάρ G. [y] ὁ om. F.I. [z] τὸ om. E. [a] ἤτοι] τὸ ἢ E. [b] ὅτε G. [c] δ'] δ' ἐστὶν E. [d] ὅσα ἄλλα τ. H. [e] μονάς τε καὶ H. [f] καὶ τὸ ἄρτιον F.H. [g] τι] ὅτι E. [h] ἐστιν] τι ἐστιν I. [i] ὑπ'] ὑπὸ τοῦ H. [k] ὑπὸ τοῦ τόπου F.G.H.I. [l] ὅτι καὶ G. [m] ὁ om. E. [n] ὅτε] εἶναι ὅτε H. [o] ἔστι post οὐρανός ponunt H.I, om. F. [p] χρόνῳ τὸ εἶναι H.

κίνησιν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ὡς ἐν ἀριθμῷ τὸ ἐν χρόνῳ, ληφθή- 12
σεταί τις πλείων χρόνος παντὸς τοῦ ἐν χρόνῳ ὄντος· διὸ
ἀνάγκη πάντα [q] τὰ ἐν χρόνῳ ὄντα περιέχεσθαι [r] ὑπὸ χρόνου,
ὥσπερ καὶ τἆλλα ὅσα ἔν τινί [s] ἐστιν, οἷον τὰ ἐν τόπῳ ὑπὸ
τοῦ τόπου. [t] Καὶ [v] πάσχειν δή τι ὑπὸ τοῦ χρόνου, [w] καθά-
περ καὶ λέγειν εἰώθαμεν ὅτι κατατήκει ὁ χρόνος, καὶ γηρά-
σκει [x] πάνθ' ὑπὸ τοῦ χρόνου, [y] καὶ ἐπιλανθάνεται διὰ τὸν
χρόνον, ἀλλ' οὐ μεμάθηκεν, οὐδὲ νέον γέγονεν οὐδὲ καλόν·
φθορᾶς γὰρ [z] αἴτιος καθ' αὑτὸν μᾶλλον ὁ χρόνος· ἀριθμὸς
γὰρ κινήσεως, ἡ δὲ κίνησις ἐξίστησι τὸ ὑπάρχον. Ὥστε 13
φανερὸν ὅτι [a] τὰ ἀεὶ ὄντα, ᾗ ἀεὶ ὄντα, οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ·
οὐ γὰρ περιέχεται [b] ὑπὸ χρόνου, [c] οὐδὲ μετρεῖται τὸ εἶναι
αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου· σημεῖον δὲ τούτου ὅτι οὐδὲ πάσχει
οὐδὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου ὡς οὐκ ὄντα [d] ἐν χρόνῳ. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν 14
ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔσται καὶ ἠρεμίας μέτρον [e] κατὰ
συμβεβηκός· πᾶσα γὰρ ἠρεμία ἐν χρόνῳ. Οὐ γὰρ ὥσπερ
τὸ ἐν κινήσει ὂν ἀνάγκη κινεῖσθαι, οὕτω [f] καὶ τὸ ἐν χρόνῳ·
οὐ γὰρ κίνησις ὁ χρόνος, ἀλλ' ἀριθμὸς κινήσεως· ἐν ἀριθμῷ
δὲ κινήσεως ἐνδέχεται εἶναι καὶ τὸ [g] ἠρεμοῦν. Οὐ γὰρ πᾶν
τὸ ἀκίνητον ἠρεμεῖ, ἀλλὰ τὸ ἐστερημένον κινήσεως πεφυκὸς
δὲ κινεῖσθαι, καθάπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρότερον. Τὸ δ' εἶναι 15
ἐν ἀριθμῷ ἐστὶ τὸ εἶναί τινα ἀριθμὸν τοῦ πράγματος, καὶ
μετρεῖσθαι τὸ εἶναι [h] αὐτοῦ τῷ ἀριθμῷ ἐν ᾧ ἐστίν, [i] ὥστ' εἰ
ἐν χρόνῳ, ὑπὸ χρόνου. Μετρήσει δ' ὁ χρόνος τὸ κινούμενον
καὶ τὸ ἠρεμοῦν, ᾗ τὸ μὲν κινούμενον τὸ δὲ ἠρεμοῦν· τὴν γὰρ
κίνησιν αὐτῶν μετρήσει καὶ τὴν ἠρεμίαν, πόση τις. Ὥστε
τὸ κινούμενον οὐχ ἁπλῶς ἔσται μετρητὸν ὑπὸ [k] χρόνου, [l] ᾗ

[q] τὰ om. E. [r] ὑπὸ τοῦ χρόνου F.H.I. [s] ἔστω E. [t] καὶ om. F. [v] πάσχει E.H. [w] καθάπερ καὶ λ. εἰώθαμεν om. F. [x] πᾶν E. [y] καὶ ἐπιλ. διὰ τὸν χρόνον] οὐδὲ μετρεῖται τὸ εἶναι αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ χρόνου F. [z] αἴτιον καθ' ἑαυτὸν E. [a] τὰ om. E. [b] ὑπὸ τοῦ χρόνου F. [c] οὐδὲ— χρόνου om. G. [d] ἐν τῷ χρόνῳ I. [e] κατὰ συμβεβηκός om. E. [f] καὶ ἐν τῷ χρόνῳ. Οὐ γὰρ ἡ κίνησις I. [g] ἠρεμοῦν] ἠρεμεῖν F. [h] αὐτῷ E. [i] ὥστε καὶ ἐν χρόνῳ τὸ ὑπὸ χρόνου καὶ μέρος χρόνου μετρήσει E. [k] χρόνῳ pr. F, τοῦ χρόνου E.H. [l] ᾗ ποσόν τι ἐστὶν om. pr. E.

ποσόν τί ἐστιν, ἀλλ᾽ [m] ᾗ ἡ κίνησις αὐτοῦ [n] ποσή. Ὥσθ᾽ ὅσα
[o] μήτε κινεῖται μήτ᾽ ἠρεμεῖ, [p] οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ· τὸ [q] μὲν
γὰρ ἐν χρόνῳ [r] εἶναι τὸ μετρεῖσθαί [s] ἐστι χρόνῳ, ὁ δὲ χρόνος
16 κινήσεως [t] καὶ ἠρεμίας μέτρον. Φανερὸν οὖν ὅτι οὐδὲ τὸ μὴ
ὂν ἔσται πᾶν ἐν χρόνῳ, οἷον ὅσα [v] μὴ ἐνδέχεται ἄλλως, ὥσπερ
τὸ τὴν διάμετρον εἶναι τῇ πλευρᾷ σύμμετρον. [w] Ὅλως γάρ,
εἰ μέτρον [x] μέν ἐστι [y] κινήσεως ὁ χρόνος καθ᾽ αὑτό, τῶν δ᾽
ἄλλων κατὰ συμβεβηκός, δῆλον ὅτι ὧν τὸ εἶναι μετρεῖ, τού-
17 τοις ἅπασιν [z] ἔσται τὸ εἶναι ἐν τῷ ἠρεμεῖν ἢ κινεῖσθαι. Ὅσα
μὲν οὖν φθαρτὰ καὶ [a] γενητὰ καὶ ὅλως ὁτὲ μὲν ὄντα ὁτὲ δὲ
[b] μή, ἀνάγκη ἐν χρόνῳ εἶναι· ἔστι γὰρ χρόνος τις πλείων,
[c] ὃς [d] ὑπερέξει τοῦ [e] τε εἶναι αὐτῶν καὶ τοῦ μετροῦντος τὴν
[f] οὐσίαν· τῶν δὲ μὴ ὄντων ὅσα μὲν περιέχει ὁ χρόνος, τὰ μὲν
ἦν, οἷον Ὅμηρός ποτε ἦν, τὰ δὲ ἔσται, [g] οἷον τῶν μελλόντων
τι, ἐφ᾽ [h] ὁπότερα περιέχει· [i] καὶ εἰ ἐπ᾽ [k] ἄμφω, ἀμφότερα
καὶ ἦν καὶ ἔσται· [l] ὅσα δὲ μὴ [m] περιέχει [n] μηδαμῇ, οὔτ᾽ ἦν
18 [o] οὔτ᾽ ἔστιν οὔτ᾽ ἔσται. Ἔστι δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν μὴ ὄντων,
ὅσων τἀντικείμενα ἀεί ἐστιν, οἷον τὸ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν
διάμετρον ἀεί [p] ἐστι, καὶ οὐκ ἔσται τοῦτ᾽ ἐν χρόνῳ. Οὐ
τοίνυν οὐδὲ τὸ [q] σύμμετρον· διὸ ἀεὶ οὐκ ἔστιν, ὅτι ἐναντίον
τῷ ἀεὶ ὄντι. Ὅσων δὲ τὸ ἐναντίον μὴ ἀεί, ταῦτα [r] δὲ δύνα-
ται [s] καὶ εἶναι καὶ μή, καὶ ἔστι γένεσις καὶ φθορὰ αὐτῶν.

13 Τὸ δὲ νῦν ἐστὶ συνέχεια χρόνου, ὥσπερ ἐλέχθη· συνέχει γὰρ [t] τὸν χρόνον τὸν [v] παρελθόντα καὶ [w] ἐσόμενον, καὶ [x] ὅλως πέρας χρόνου ἐστίν· ἔστι γὰρ τοῦ μὲν ἀρχή, τοῦ δὲ τελευτή.

[m] ᾗ om. E.I. [n] ποσή τις. Ὥσθ᾽ H. [o] μήτε] μὴ F.H. [p] οὐδὲ E. [q] μὲν om. F. [r] εἶναι—χρόνῳ om. pr. E. [s] ἐστι τὸ μετρεῖσθαι F.G.I. [t] καὶ] ἐστι καὶ H. [v] μὴ om. E. [w] ὅλως μὲν γὰρ H. [x] μέν om. G. [y] κινήσεως ante ἐστι ponit H, post χρόνος F.G.I. [z] ἐστὶ F. [a] γεννητὰ F.I. [b] μή] μὴ ὄντα H. [c] ὃς] ὅσων G. [d] ὑπάρξει I. [e] τε om. F.G.H.I. [f] οὐσίαν αὐτῶν τῶν E. [g] οἷον om. E. [h] ὃ πότερα I. [i] καὶ εἰ—ἔσται om. E. [k] ἄμφω om. H. [l] ὅσα] ὧν H.I. [m] περιέχει om. E. [n] μηδὲν H, om. E. [o] οὔτ᾽ ἔστιν om. I. [p] ἔσται H. [q] σύμμετρον εἶναι διὸ H. [r] δὲ om. F. [s] καὶ ante εἶναι om. E. [t] τὸν χρόνον om. F. [v] παρεληλυθότα G. [w] ἐρχόμενον χρόνον καὶ F. [x] ὅλως om. E.

Ἀλλὰ τοῦτ' οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῆς στιγμῆς μενούσης φανερόν.
Διαιρεῖ δὲ δυνάμει. Καὶ ᾗ μὲν [y] τοιοῦτο, ἀεὶ ἕτερον τὸ νῦν,
ᾗ δὲ συνδεῖ, ἀεὶ τὸ αὐτό, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν γραμ-
μῶν. Οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ ἀεὶ [z] μία στιγμὴ τῇ [a] νοήσει· διαι-
ρούντων [b] γὰρ [c] ἄλλη· ᾗ δὲ μία, ἡ αὐτὴ [d] πάντῃ. [e] Οὕτω 2
καὶ τὸ νῦν τὸ μὲν τοῦ χρόνου διαίρεσις κατὰ δύναμιν, τὸ δὲ
πέρας ἀμφοῖν καὶ ἑνότης· ἔστι δὲ ταὐτὸ καὶ [f] κατὰ ταὐτὸ ἡ
διαίρεσις καὶ ἡ ἕνωσις, τὸ δ' εἶναι οὐ [g] ταὐτό. Τὸ [h] μὲν οὕτω
λέγεται [i] τῶν νῦν, [k] ἄλλο δ' ὅταν ὁ χρόνος ὁ τούτου ἐγγὺς
[l] ᾖ. Ἥξει νῦν, ὅτι τήμερον ἥξει· [m] ἥκει νῦν, ὅτι ἦλθε τή-
μερον. Τὰ δ' ἐν Ἰλίῳ γέγονεν οὐ νῦν, [n] οὐδ' ὁ κατακλυσμὸς
[o] γέγονε νῦν· καίτοι [p] συνεχὴς χρόνος [q] εἰς αὐτά, ἀλλ' ὅτι
οὐκ ἐγγύς. Τὸ δὲ ποτὲ χρόνος ὡρισμένος πρὸς τὸ πρό- 3
τερον νῦν, οἷον ποτὲ ἐλήφθη [r] Τροία, καὶ ποτὲ ἔσται κατα-
κλυσμός· δεῖ γὰρ πεπεράνθαι πρὸς τὸ νῦν. Ἔσται ἄρα
ποσός τις ἀπὸ τοῦδε [s] χρόνος [t] καὶ [v] εἰς ἐκεῖνο, καὶ ἦν εἰς τὸ
παρελθόν· εἰ δὲ [w] μηδεὶς χρόνος ὃς οὔ ποτε, πᾶς ἂν εἴη χρό-
νος πεπερασμένος. Ἆρ' οὖν ὑπολείψει; Ἢ οὔ, εἴπερ [x] ἀεί
ἐστι κίνησις. Ἄλλος οὖν ἢ [y] ὁ αὐτὸς πολλάκις; Δῆλον [z] ὅτι
ὡς [a] ἂν ἡ κίνησις, οὕτω [b] καὶ ὁ χρόνος· εἰ μὲν γὰρ ἡ αὐτὴ καὶ
μία γίνεταί ποτε, ἔσται καὶ χρόνος εἷς καὶ ὁ αὐτός, εἰ δὲ μή,
οὐκ ἔσται. [c] Ἐπεὶ δὲ τὸ νῦν τελευτὴ καὶ [d] ἀρχὴ χρόνου, 4
ἀλλ' οὐ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ τοῦ μὲν παρήκοντος τελευτή, ἀρχὴ
δὲ τοῦ μέλλοντος, ἔχοι ἂν ὥσπερ ὁ κύκλος ἐν τῷ αὐτῷ πως
[e] τὸ κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον, οὕτω καὶ ὁ χρόνος ἀεὶ ἐν ἀρχῇ
καὶ τελευτῇ, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ ἀεὶ ἕτερος. Οὐ γὰρ τοῦ

[y] τοιοῦτον F.G.H.I. [z] μία ante ἀεὶ F, om. E.H. [a] νοήσει καὶ ἀεὶ διαιρ. E. [b] γὰρ om. E. [c] ἄλλη καὶ ἄλλη ᾗ F. [d] πάντῃ om. G. [e] οὕτω δὲ καὶ H. [f] κατ' αὐτὸ E.H. [g] ταυτόν H. [h] μὲν οὖν οὕτω G.H.I. [i] τῶν] τὸ corr. E. [k] ἄλλο δ' ὅταν] τὸ δ' ἄλλως corr. E. [l] ᾖ] ᾗ ἐστιν corr. E. [m] ἥξει γὰρ νῦν ὅτι τήμερον ἥξει, καὶ ἥκει νῦν ὅτι ἧκε H. [n] οὐδ' —νῦν om. E. [o] γέγονε] ἔσται H. [p] συνεχὴς ὁ χρ. E, συνεχής ἐστι χρ. H. [q] εἰς αὐτά] εἷς ὁ αὐτός H. [r] ἡ Τροία F. [s] ὁ χρόνος F. [t] καὶ ante εἰς om. G.H. [v] εἰς post καὶ om. G. [w] μὴ εἷς F, μηδὲ εἷς G.I. [x] αἰεί E.G. [y] ὁ om. H. [z] ὅτι] δ' ὅτι H. [a] ἂν εἴη ἡ F. [b] καὶ ante χρ. om. F.G.H.I. [c] ἐπειδὴ τὸ E. [d] ἀρχὴ τοῦ χρόνου F. [e] τὸ om. H.

αὐτοῦ ἀρχὴ καὶ τελευτὴ τὸ νῦν· ἅμα γὰρ ἂν καὶ κατὰ τὸ
αὐτὸ [f] τὰ ἀντικείμενα εἴη καὶ οὐχ ὑπολείψει δή· ἀεὶ γὰρ ἐν
5 ἀρχῇ. Τὸ δ' ἤδη τὸ ἐγγύς ἐστι τοῦ παρόντος νῦν ἀτόμου
μέρος τοῦ μέλλοντος χρόνου. Πότε [g] βαδίζεις; Ἤδη, ὅτι
ἐγγὺς ὁ χρόνος ἐν ᾧ μέλλει. Καὶ τοῦ [h] παρεληλυθότος
χρόνου τὸ μὴ πόρρω τοῦ νῦν. Πότε [i] βαδίζεις; Ἤδη βε-
βάδικα. Τὸ [k] δὲ Ἴλιον φάναι ἤδη ἑαλωκέναι οὐ λέγομεν,
6 ὅτι [l] πόρρω λίαν τοῦ νῦν. Καὶ τὸ ἄρτι τὸ ἐγγὺς τοῦ πα-
ρόντος νῦν, τὸ μόριον τοῦ παρελθόντος. Πότε [m] ἦλθες;
Ἄρτι, ἐὰν ᾖ [n] ὁ χρόνος ἐγγὺς τοῦ ἐνεστῶτος νῦν. Πάλαι
7 δὲ τὸ πόρρω. Τὸ δ' ἐξαίφνης τὸ ἐν [o] ἀναισθήτῳ χρόνῳ
[p] διὰ μικρότητα ἐκστάν· μεταβολὴ δὲ πᾶσα φύσει [q] ἐκστατι-
κόν. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ πάντα γίνεται καὶ φθείρεται· διὸ
καὶ οἱ μὲν σοφώτατον ἔλεγον, ὁ δὲ Πυθαγόρειος Πάρων
ἀμαθέστατον, ὅτι καὶ ἐπιλανθάνονται ἐν τούτῳ, λέγων ὀρθό-
τερον. Δῆλον οὖν ὅτι φθορᾶς μᾶλλον ἔσται καθ' αὑτὸν
αἴτιος ἢ γενέσεως, καθάπερ ἐλέχθη καὶ πρότερον (ἐκστατικὸν
γὰρ ἡ μεταβολὴ καθ' αὑτήν), γενέσεως δὲ καὶ τοῦ εἶναι κατὰ
8 συμβεβηκός. Σημεῖον δὲ ἱκανὸν [r] ὅτι γίνεται μὲν [s] οὐδὲν
ἄνευ τοῦ κινεῖσθαί πως αὐτὸ καὶ πράττειν, φθείρεται [t] δὲ καὶ
μηδὲν κινούμενον. Καὶ ταύτην μάλιστα λέγειν [u] εἰώθαμεν
ὑπὸ τοῦ χρόνου φθοράν. [v] Οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ ταύτην ὁ χρό-
νος ποιεῖ, ἀλλὰ συμβαίνει ἐν χρόνῳ γίνεσθαι καὶ ταύτην τὴν
9 μεταβολήν. Ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ὁ χρόνος [w] καὶ τί, καὶ ποσα-
χῶς [x] λέγομεν τὸ νῦν, καὶ [y] τί τὸ ποτὲ καὶ [z] τὸ ἄρτι [a] καὶ τὸ
ἤδη [b] καὶ τὸ πάλαι καὶ τὸ ἐξαίφνης, εἴρηται.

14 Τούτων δ' ἡμῖν [c] οὕτω διηριθμημένων φανερὸν ὅτι [d] πᾶσα

[f] τὰ ἀντ.] τἀναντία ἂν E. [g] βαδίσεις G.H, δὴ βαδίζεις F. [h] παρελθόντος F.G.H.I. [i] βαδίσεις F.H. [k] δὲ] δὲ τὸ E.H. [l] λίαν πόρρω E.H. [m] ἦλθεν G. [n] ὁ χρόνος ὁ ἐγγὺς E. [o] ἀνεπαισθήτω H. [p] διὰ μικρ. ἐκστάν om. E, ἐκστάν om. G.H. [q] ἐκστατική F. [r] ὅτι γίν. μὲν] γίν. μὲν γὰρ H. [s] μηδὲν G. [t] δὲ] γὰρ G. [u] εἴωθα E. [v] οὐ μὴν om. E. [w] καὶ τίς E, om. H. [x] λέγεται H. [y] τί τε E. [z] τὸ post καὶ om. E. [a] καὶ τί τὸ ἤδη G.H.I. [b] τὸ ante π. om. E.G. [c] οὕτω διηρημένων I, ὧδε διωρισμένων H. [d] ἅπασα ἡ μεταβολὴ H, ἅπασαν μεταβολὴν F.G.I.

μεταβολὴ καὶ ἅπαν τὸ κινούμενον [e]ἐν χρόνῳ· τὸ γὰρ θᾶττον
καὶ βραδύτερον [f]κατὰ πᾶσάν ἐστι μεταβολήν· ἐν [g]πᾶσι γὰρ
οὕτω φαίνεται. Λέγω δὲ θᾶττον κινεῖσθαι τὸ πρότερον με-
ταβάλλον εἰς τὸ ὑποκείμενον κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα καὶ
ὁμαλὴν κίνησιν κινούμενον, [h]οἷον ἐπὶ τῆς φορᾶς, εἰ ἄμφω
κατὰ τὴν [i]περιφερῆ κινεῖται ἢ ἄμφω κατὰ τὴν εὐθεῖαν· ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ μὴν τό [k]γε πρότερον ἐν 2
χρόνῳ ἐστίν· πρότερον γὰρ καὶ ὕστερον λέγομεν κατὰ τὴν
πρὸς τὸ νῦν ἀπόστασιν, τὸ δὲ νῦν ὅρος τοῦ παρήκοντος καὶ
τοῦ μέλλοντος· ὥστ᾽ ἐπεὶ τὰ νῦν ἐν [l]χρόνῳ, καὶ τὸ πρότερον
καὶ ὕστερον ἐν χρόνῳ ἔσται· ἐν ᾧ γὰρ τὸ [m]νῦν, καὶ ἡ τοῦ
νῦν ἀπόστασις. Ἐναντίως δὲ λέγεται τὸ πρότερον κατά 3
τε τὸν παρεληλυθότα [n]χρόνον καὶ τὸν μέλλοντα· ἐν μὲν
γὰρ τῷ παρεληλυθότι πρότερον λέγομεν τὸ πορρώτερον
τοῦ νῦν, ὕστερον δὲ τὸ ἐγγύτερον, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι πρό-
τερον μὲν τὸ ἐγγύτερον, ὕστερον δὲ τὸ πορρώτερον. Ὥστ᾽
ἐπεὶ [o]τὸ μὲν πρότερον ἐν χρόνῳ, πάσῃ δ᾽ ἀκολουθεῖ κινήσει
τὸ πρότερον, φανερὸν ὅτι πᾶσα μεταβολὴ καὶ [p]πᾶσα κίνησις
ἐν χρόνῳ ἐστίν.

Ἄξιον δ᾽ ἐπισκέψεως καὶ πῶς ποτὲ ἔχει ὁ χρόνος πρὸς 4
τὴν ψυχήν, καὶ διὰ τί [q]ἐν παντὶ δοκεῖ εἶναι [r]ὁ [s]χρόνος, καὶ
ἐν γῇ καὶ [t]ἐν θαλάττῃ καὶ ἐν οὐρανῷ. [v]Ἢ [w]ὅτι κινήσεώς
τι πάθος ἢ ἕξις, ἀριθμός γε ὤν, ταῦτα δὲ κινητὰ πάντα.
Ἐν τόπῳ γὰρ πάντα· ὁ δὲ [x]χρόνος καὶ ἡ κίνησις ἅμα κατά
τε δύναμιν καὶ κατ᾽ ἐνέργειαν. Πότερον δὲ μὴ [y]οὔσης ψυχῆς 5
εἴη ἂν ὁ χρόνος ἢ οὔ, ἀπορήσειεν ἄν τις· ἀδυνάτου γὰρ ὄντος
[z]εἶναι τοῦ ἀριθμήσοντος ἀδύνατον καὶ ἀριθμητόν τι εἶναι,
ὥστε δῆλον ὅτι [a]οὐδ᾽ ἀριθμός· ἀριθμὸς γὰρ ἢ [b]τὸ ἠριθμη-

[e] ἐν] ἀνάγκη κινεῖσθαι ἐν F.G.H.I. [f] κατὰ] καὶ G. [g] πᾶσι] ἁπά-σαις H. [h] οἷον om. E. [i] περιφέρειαν H. [k] γε om. F. [l] χρόνῳ δηλονότι καὶ τὰ πρότερον καὶ τὰ ὕστερον ἐν H. [m] νῦν ἐστι καὶ H. [n] καὶ τὸν μέλλοντα χρόνον E. [o] τὸ om. E. [p] πᾶσα om. H. [q] δοκεῖ ἐν ἅπαντι H. [r] ὁ om. F. [s] χρόνος οἷον καὶ H. [t] ἐν ante θ. om. F, ante οὐρ. om. F.G. [v] ἢ om. E.I. [w] διότι I. [x] χρόνος] τόπος I. [y] οὔσης τῆς ψυχῆς F.G.H.I. [z] εἶναι om. F. [a] οὐδ᾽ ὁ ἀριθμός G. [b] ἀριθμούμενον F.

μένον ἢ τὸ ἀριθμητόν. Εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο πέφυκεν [c] ἀριθμεῖν
ἢ ψυχὴ καὶ ψυχῆς νοῦς, ἀδύνατον εἶναι χρόνον ψυχῆς μὴ
οὔσης, ἀλλ' [d] ἢ τοῦτο ὅ ποτε ὂν ἐστιν ὁ χρόνος, οἷον εἰ ἐνδέ-
χεται κίνησιν [e] εἶναι ἄνευ ψυχῆς. Τὸ [f] δὲ πρότερον καὶ
ὕστερον ἐν κινήσει [g] ἐστίν· χρόνος δὲ ταῦτ' ἐστὶν ᾗ ἀριθμητά
6 ἐστιν. Ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ ποίας κινήσεως ὁ χρόνος
[h] ἀριθμός. Ἢ ὁποιασοῦν; Καὶ γὰρ γίνεται [i] ἐν χρόνῳ [k] καὶ
φθείρεται καὶ [l] αὐξάνεται, καὶ ἀλλοιοῦται ἐν χρόνῳ καὶ [m] φέ-
ρεται· [n] ᾗ οὖν κίνησίς ἐστι, ταύτῃ ἐστὶν ἑκάστης κινήσεως
ἀριθμός. Διὸ κινήσεώς [o] ἐστιν ἁπλῶς ἀριθμὸς συνεχοῦς,
ἀλλ' οὐ τινός. Ἀλλ' ἔστι νῦν [p] κεκινῆσθαι καὶ [q] ἄλλα, ὧν
ἑκατέρας τῆς κινήσεως εἴη ἂν ἀριθμός. Ἕτερος οὖν χρόνος
ἔστι, καὶ ἅμα δύο [r] ἴσοι χρόνοι ἂν εἶεν, [s] ἢ οὔ; Ὁ [t] αὐτὸς
γὰρ χρόνος εἷς [v] ὁμοίως καὶ ἅμα· εἴδει δὲ [w] καὶ οἱ μὴ ἅμα· εἰ
γὰρ [x] εἶεν κύνες, οἱ δ' ἵπποι, ἑκάτεροι δ' ἑπτά, ὁ αὐτὸς ἀρι-
7 θμός. [y] Οὕτω καὶ τῶν κινήσεων τῶν ἅμα περαινομένων ὁ αὐ-
τὸς χρόνος, ἀλλ' ἡ μὲν ταχεῖα ἴσως ἡ δ' οὔ, καὶ ἡ μὲν φορὰ
ἡ δ' ἀλλοίωσις. Ὁ μέντοι χρόνος ὁ αὐτός, εἴπερ καὶ ὁ ἀρι-
θμὸς ἴσος, καὶ ἅμα, τῆς τε [z] ἀλλοιώσεως καὶ τῆς φορᾶς· καὶ
διὰ τοῦτο αἱ μὲν κινήσεις ἕτεραι καὶ χωρίς, ὁ δὲ χρόνος [a] παν-
ταχοῦ ὁ αὐτός, ὅτι καὶ ὁ ἀριθμὸς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς [b] πανταχοῦ
8 ὁ τῶν ἴσων καὶ ἅμα. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ φορὰ καὶ ταύτης ἡ κύκλῳ,
ἀριθμεῖται δ' ἕκαστον [c] ἑνί [d] τινι συγγενεῖ, μονάδες μονάδι,
ἵπποι [e] δ' ἵππῳ, οὕτω καὶ [f] ὁ χρόνος [g] χρόνῳ τινὶ ὡρισμένῳ.
Μετρεῖται δ' ὥσπερ εἴπομεν, ὅ τε χρόνος κινήσει καὶ ἡ κίνη-
σις χρόνῳ. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὅτι ὑπὸ τῆς ὡρισμένης κινήσεως

[c] ἡ ψυχὴ ἀριθμεῖν F.G.I. [d] ἢ] ἀεὶ E. [e] εἶναι om. F. [f] δὲ] τε H. [g] ἐστιν. Ὁ χρόνος E. [h] ἀριθμὸς ὁ χρόνος H. [i] ἐν χρόνῳ om. I. [k] καὶ φθείρεται om. E.F.G, ante καὶ ἀλλοιοῦται ponit H. [l] αὔξεται G.H. [m] φθείρεται pr. E. [n] ᾗ] εἰ E. [o] ἁπλῶς ἀριθμός ἐστι F.G.H.I. [p] καὶ κινεῖσθαι H, κινεῖσθαι G. [q] ἄλλο G. [r] χρόνοι ἴσοι H. [s] ἢ οὔ om. E. [t] αὐτὸς] ἅπας G.I. [v] ὁμοίως καὶ] καὶ ἴσος καὶ πᾶς H. [w] καὶ post δὲ om. E. [x] εἶεν] οἱ μὲν εἶεν E, εἶεν οἱ μὲν H. [y] οὕτω δὲ καὶ F.G.I. [z] φορᾶς καὶ τῆς ἀλλοιώσεως H. [a] πανταχῇ H. [b] πανταχῇ E. [c] ἑνί] ἓν I. [d] τινι om. E. [e] δ' om. H. [f] ὁ om. E. [g] ὡρισμένῳ τινὶ χρόνῳ H.

χρόνῳ μετρεῖται τῆς [h] τε κινήσεως τὸ ποσὸν καὶ τοῦ χρόνου.
Εἰ οὖν τὸ πρῶτον μέτρον [i] πάντων τῶν συγγενῶν, ἡ κυκλο-
φορία ἡ [k] ὁμαλὴς μέτρον μάλιστα, ὅτι [l] ὁ ἀριθμὸς ὁ ταύτης
γνωριμώτατος. Ἀλλοίωσις μὲν οὖν οὐδ' αὔξησις οὐδὲ γένεσις 9
οὐκ εἰσὶν ὁμαλεῖς, φορὰ δ' ἐστίν. Διὸ καὶ δοκεῖ [m] ὁ χρόνος
εἶναι [n] ἡ τῆς σφαίρας κίνησις, ὅτι ταύτῃ μετροῦνται αἱ ἄλλαι
κινήσεις καὶ ὁ χρόνος ταύτῃ τῇ κινήσει. Διὰ δὲ τοῦτο καὶ
τὸ εἰωθὸς λέγεσθαι συμβαίνει· φασὶ γὰρ κύκλον εἶναι τὰ
ἀνθρώπινα πράγματα, καὶ τῶν ἄλλων τῶν κίνησιν ἐχόντων
φυσικὴν καὶ γένεσιν καὶ φθοράν. Τοῦτο δ', ὅτι [o] ταῦτα 10
πάντα τῷ χρόνῳ κρίνεται, καὶ λαμβάνει τελευτὴν καὶ ἀρχὴν
ὥσπερ ἂν εἰ κατά τινα περίοδον· καὶ γὰρ ὁ χρόνος [p] αὐτὸς
[q] εἶναι δοκεῖ κύκλος τις. Τοῦτο δὲ πάλιν δοκεῖ, διότι τοιαύ-
της [r] ἐστὶ φορᾶς μέτρον καὶ μετρεῖται [s] αὐτὸς ὑπὸ [t] τοιαύτης.
[u] Ὥστε τὸ λέγειν εἶναι τὰ γινόμενα τῶν πραγμάτων κύκλον
[v] τὸ λέγειν [w] ἐστὶ τοῦ χρόνου [x] εἶναί τινα κύκλον· τοῦτο δ',
ὅτι μετρεῖται τῇ κυκλοφορίᾳ· παρὰ γὰρ τὸ [y] μέτρον οὐδὲν
ἄλλο παρεμφαίνεται τὸ μετρούμενον, ἀλλ' ἢ πλείω μέτρα
τὸ ὅλον. Λέγεται δ' ὀρθῶς καὶ [z] ὅτι ἀριθμὸς μὲν ὁ αὐτὸς 11
[a] ὁ τῶν προβάτων [b] καὶ τῶν κυνῶν, εἰ ἴσος ἑκάτερος, δεκὰς δὲ
οὐχ ἡ αὐτὴ [c] οὐδὲ δέκα [d] ταὐτά, ὥσπερ οὐδὲ τρίγωνα τὰ αὐτὰ
τὸ ἰσόπλευρον, καὶ [e] τὸ [f] σκαληνές. Καίτοι σχῆμά γε ταὐτό,
ὅτι τρίγωνα ἄμφω· [g] ταὐτὸ γὰρ λέγεται οὗ μὴ διαφέρει
[h] διαφορᾷ, ἀλλ' οὐχὶ οὗ διαφέρει, οἷον [i] τρίγωνον τριγώνου
διαφορᾷ διαφέρει· τοιγαροῦν ἕτερα τρίγωνα· [k] σχήματος
[l] δὲ οὔ, ἀλλ' ἐν τῇ αὐτῇ διαιρέσει καὶ μιᾷ. [m] Σχῆμα γὰρ τὸ
μὲν τοιόνδε κύκλος, τὸ δὲ τοιόνδε τρίγωνον, τούτου δὲ τὸ μὲν

[h] τε] δὲ E, om. F. [i] ἁπάντων H. [k] ὁμαλὴ I. [l] ὁ om. E. [m] ὁ om. F. [n] σφαίρας ἡ κ. F. [o] ταῦτα om. E. [p] αὐτὸς om. H. [q] εἶναι post τις F. [r] φορᾶς ἐστὶ F.G.I. [s] αὐτὸς] ὁ αὐτὸς G. [t] τοιαύτης φορᾶς. Ὡς τὸ E. [v] τὸ—κύκλον om. H. [w] ἐστὶ τὸ τοῦ F. [x] τινα εἶναι I. [y] μέτρον] μετροῦν F. [z] ὅτι ὁ ἀρ. F.H.I. [a] ὁ post αὐτὸς om. E. [b] καὶ ὁ τῶν H. [c] οὐδὲ δ. ταυτά om. F. [d] τὰ αὐτά E.I. [e] τὸ ante σκ. om. E. [f] σκαληνόν F.H, σκαληνες αλλα E. [g] ταυτὸν H. [h] διαφορὰ F. [i] τρίγωνον om. E. [k] σχήματα F, σχῆμα I. [l] δὲ] δὲ σχήματος I, δέ γε G.H, et corr. E. [m] γάρ ἐστι τὸ H.

12 τοιόνδε ἰσόπλευρον, τὸ δὲ τοιόνδε [n] σκαληνές. Σχῆμα [o] μὲν
οὖν τὸ αὐτὸ καὶ [p] τοῦτο (τρίγωνον γάρ), τρίγωνον δ' οὐ τὸ
αὐτό. Καὶ [q] ὁ ἀριθμὸς [r] δὴ ὁ αὐτός· οὐ γὰρ διαφέρει ἀρι-
θμοῦ διαφορᾷ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν· δεκὰς δ' οὐχ ἡ αὐτή· ἐφ'
ὧν γὰρ λέγεται, διαφέρει· τὰ μὲν γὰρ κύνες, τὰ δ' ἵπποι.
Καὶ περὶ μὲν χρόνου καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν οἰκείων
τῇ σκέψει εἴρηται.

[s] Ε.

Μεταβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον πᾶν τὸ μὲν κατὰ συμ-
βεβηκός, [t] οἷον ὅταν [u] λέγωμεν [v] τὸ μουσικὸν βαδίζειν, ὅτι
ᾧ συμβέβηκε μουσικῷ [w] εἶναι, τοῦτο βαδίζει· τὸ δὲ τῷ τού-
του τι μεταβάλλειν ἁπλῶς λέγεται μεταβάλλειν, οἷον ὅσα
λέγεται κατὰ μέρη· ὑγιάζεται γὰρ τὸ σῶμα, ὅτι ὁ ὀφθαλ-
2 μὸς ἢ ὁ θώραξ, ταῦτα δὲ μέρη τοῦ ὅλου σώματος. ¶Ἔστι
[x] δὲ δή τι ὃ οὔτε κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται οὔτε τῷ ἄλλο τι
τῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ τῷ αὐτὸ κινεῖσθαι πρῶτον. Καὶ τοῦτ'
ἐστὶ τὸ καθ' [y] αὑτὸ κινητόν, κατ' ἄλλην δὲ κίνησιν ἕτερον,
οἷον ἀλλοιωτόν, καὶ ἀλλοιώσεως ὑγιαντὸν ἢ θερμαντὸν ἕτε-
ρον. ¶Ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κινοῦντος ὡσαύτως· τὸ μὲν γὰρ
[z] κατὰ συμβεβηκὸς [a] κινεῖ, τὸ δὲ κατὰ μέρος τῷ [b] τῶν τούτου
τι, τὸ δὲ καθ' [c] αὑτὸ πρῶτον, οἷον ὁ μὲν ἰατρὸς ἰᾶται, ἡ δὲ
3 χεὶρ [d] πλήττει. ¶Ἐπεὶ δ' ἔστι μέν [e] τι τὸ κινοῦν πρῶτον,
ἔστι δέ τι τὸ κινούμενον, ἔτι ἐν ᾧ, ὁ χρόνος, καὶ παρὰ ταῦτα
ἐξ οὗ καὶ εἰς ὅ· πᾶσα γὰρ κίνησις ἔκ τινος καὶ εἴς τι· ἕτερον
γὰρ τὸ [f] πρῶτον κινούμενον καὶ εἰς ὃ κινεῖται καὶ ἐξ οὗ, οἷον
τὸ ξύλον καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν. Τούτων δὲ τὸ μὲν
4 ὅ, τὸ δ' εἰς ὅ, τὸ δ' ἐξ οὗ. ¶Ἡ [g] δὴ κίνησις δῆλον ὅτι ἐν τῷ
ξύλῳ, οὐκ ἐν τῷ εἴδει· οὔτε γὰρ κινεῖ οὔτε κινεῖται τὸ εἶδος ἢ

[n] σκαληνόν F.H. [o] μὲν om. H. [p] τοῦτο τρίγωνον γὰρ] τὸ τρίγωνον E. [q] ὁ ante ἀρ. om. F. [r] δὲ H. [s] Codices E.F.H.I. E.] φυσικῶν πέμπτον I. [t] οἷον ὅταν corr. E. [u] ante τὸ litteras quattuor deletas E. [v] τὸν H.I. [w] εἶναι om. pr. E. [x] δὲ om. F. [y] ἑαυτὸ I. [z] κατὰ om. E. [a] κινοῦν H. [b] τῶν om. F. [c] ἑαυτὸ F.I. [d] πλήσσει F.I. [e] τι om. F. [f] πρώτως H. [g] δὲ E.F.

ὁ τόπος ἢ [h] τὸ τοσόνδε, ἀλλ' ἔστι κινοῦν [i] καὶ κινούμενον [k] καὶ εἰς ὃ κινεῖται. Μᾶλλον γὰρ εἰς ὃ ἢ ἐξ οὗ κινεῖται, ὀνομάζεται ἡ μεταβολή. Διὸ [l] καὶ ἡ φθορὰ εἰς τὸ μὴ ὂν μεταβολή ἐστιν· καίτοι [m] καὶ ἐξ ὄντος μεταβάλλει τὸ φθειρόμενον· καὶ ἡ γένεσις εἰς [n] ὄν, καίτοι [o] καὶ ἐκ μὴ ὄντος. Τί μὲν οὖν ἐστὶν [p] ἡ κίνησις, εἴρηται πρότερον· τὰ δ' εἴδη καὶ [q] τὰ πάθη καὶ ὁ τόπος, εἰς ἃ κινοῦνται τὰ κινούμενα, ἀκίνητά ἐστιν, οἷον ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ θερμότης. Καίτοι ἀπορήσειεν 5
ἄν τις, εἰ τὰ πάθη κινήσεις, ἡ δὲ λευκότης πάθος· ἔσται [r] γὰρ εἰς [s] κίνησιν μεταβολή. Ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡ λευκότης κίνησις, [t] ἀλλ' ἡ λεύκανσις. [v] Ἔστι δὲ καὶ ἐν ἐκείνοις καὶ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ τὸ κατὰ μέρος [w] καὶ τὸ κατ' ἄλλο καὶ τὸ πρώτως καὶ [x] τὸ μὴ κατ' [y] ἄλλο, οἷον τὸ λευκαινόμενον εἰς μὲν τὸ νοούμενον μεταβάλλει κατὰ συμβεβηκός (τῷ γὰρ χρώματι συμβέβηκε νοεῖσθαι), εἰς δὲ χρῶμα, ὅτι μέρος τὸ λευκὸν τοῦ χρώματος, καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅτι μέρος αἱ Ἀθῆναι τῆς Εὐρώπης, εἰς δὲ τὸ λευκὸν χρῶμα καθ' αὑτό. Πῶς μὲν οὖν καθ' αὑτὸ κινεῖται, καὶ πῶς κατὰ συμβεβηκός, 6
[z] καὶ πῶς κατ' ἄλλο τι, καὶ πῶς τὸ αὐτὸ πρῶτον, καὶ ἐπὶ κινοῦντος καὶ [a] ἐπὶ κινουμένου, δῆλον, καὶ ὅτι ἡ κίνησις οὐκ ἐν τῷ εἴδει ἀλλ' ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ κινητῷ κατ' ἐνέργειαν. Ἡ 7
μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκὸς μεταβολὴ ἀφείσθω· ἐν ἅπασί [b] τε γάρ ἐστι καὶ ἀεὶ καὶ πάντων· ἡ δὲ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς οὐκ ἐν ἅπασιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐναντίοις καὶ [c] ἐν τοῖς μεταξὺ καὶ ἐν ἀντιφάσει. Τούτου δὲ πίστις ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. Ἐκ δὲ τοῦ μεταξὺ [d] μεταβάλλει· χρῆται γὰρ αὐτῷ ὡς ἐναντίῳ ὄντι πρὸς ἑκάτερον· ἔστι γάρ πως τὸ μεταξὺ τὰ ἄκρα. Διὸ καὶ τοῦτο πρὸς ἐκεῖνα [e] κἀκεῖνα πρὸς τοῦτο λέγεταί [f] πως ἐναν-

[h] τὸ om. E. [i] καὶ om. E.F. [k] καὶ om. E. [l] καὶ om. E.H. [m] καὶ om. F. [n] ὂν] ὃ I. [o] καὶ om. F.I. [p] ἡ om. F. [q] τὰ post καὶ om. E. [r] γὰρ] δὲ F. [s] κίνησιν ἡ μετ. H. [t] ἀλλ' ἡ λεύκανσις om. E. [v] ἔσται I. [w] καὶ τὸ κατ' ἄλλο om. H, ἄλλο καὶ τὸ om. E. [x] τὸ ante μὴ om. F. [y] ἄλλον E. [z] καὶ πῶς κατ' ἄλλο τι om. E. [a] ἐπὶ om. E. [b] γάρ τε E.H. [c] ἐν ante τοῖς μ. om. F. [d] μεταβάλλει ὡς ἐξ ἐναντίου· χρῆται H. [e] καὶ ἐκεῖνα H.I. [f] πως] ὡς E. fortasse corr.

τία. οἷον ἡ [y] μέση βαρεῖα πρὸς τὴν νητὴν καὶ ὀξεῖα πρὸς [z] τὴν ὑπάτην. καὶ τὸ φαιὸν λευκὸν πρὸς τὸ μέλαν καὶ μέλαν πρὸς
8 τὸ λευκόν. Ἐπεὶ δὲ [a] πᾶσα μεταβολή [b] ἐστιν ἔκ τινος εἴς τι (δηλοῖ [c] δὲ καὶ τοὔνομα· μετ' ἄλλο γάρ τι καὶ τὸ μὲν πρότερον δηλοῖ, τὸ δ' ὕστερον), μεταβάλλοι [d] ἂν τὸ μεταβάλλον τετραχῶς· ἢ γὰρ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, [e] ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς [f] μὴ ὑποκείμενον, ἢ [g] οὐκ ἐξ ὑποκειμένου [h] εἰς ὑποκείμενον, ἢ [i] οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον· λέγω [k] δὲ
9 ὑποκείμενον τὸ καταφάσει δηλούμενον. Ὥστε ἀνάγκη ἐκ τῶν εἰρημένων τρεῖς εἶναι μεταβολάς, τήν τε ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, καὶ τὴν ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον, καὶ τὴν ἐκ μὴ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον. Ἡ γὰρ [l] οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς [m] μὴ ὑποκείμενον οὐκ ἔστι μεταβολὴ διὰ τὸ μὴ εἶναι κατ' ἀντίθεσιν· οὔτε γὰρ ἐναντία οὔτε ἀντίφασίς ἐστιν.
10 Ἡ μὲν οὖν [n] οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον μεταβολὴ κατ' ἀντίφασιν γένεσίς [o] ἐστιν, ἡ μὲν ἁπλῶς ἁπλῆ, ἡ δέ τις τινός, οἷον ἡ μὲν ἐκ [p] μὴ λευκοῦ εἰς λευκὸν γένεσις τούτου, ἡ δ' ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ἁπλῶς εἰς οὐσίαν γένεσις ἁπλῶς, καθ' ἣν ἁπλῶς γίνεσθαι καὶ οὐ τὶ γίνεσθαι λέγομεν· ἡ δ' ἐξ ὑποκειμένου εἰς οὐχ ὑποκείμενον φθορά, ἁπλῶς μὲν [q] ἡ ἐκ τῆς οὐσίας εἰς τὸ μὴ εἶναι, τὶς δὲ [r] ἡ εἰς τὴν ἀντικειμένην ἀπόφασιν,
11 καθάπερ ἐλέχθη καὶ ἐπὶ τῆς γενέσεως. Εἰ δὴ τὸ μὴ ὂν λέγεται πλεοναχῶς, καὶ μήτε τὸ κατὰ σύνθεσιν ἢ διαίρεσιν ἐνδέχεται κινεῖσθαι μήτε τὸ κατὰ δύναμιν, τὸ τῷ ἁπλῶς κατ' ἐνέργειαν ὄντι ἀντικείμενον· τὸ μὲν [s] γὰρ μὴ λευκὸν ἢ μὴ [t] ἀγαθὸν ὅμως ἐνδέχεται κινεῖσθαι κατὰ συμβεβηκός (εἴη γὰρ [v] ἂν ἄνθρωπος τὸ μὴ λευκόν), τὸ δ' ἁπλῶς μὴ τόδε οὐδαμῶς· ἀδύνατον γὰρ τὸ μὴ ὂν κινεῖσθαι, εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὴν γένεσιν

[y] μέση—καὶ τὸ in litura rc. E. [z] τὴν ante ὑπ. om. F. [a] πᾶσα om. pr. F. [b] ἐστιν om. F. [c] δὲ] γὰρ E. [d] ἂν] δ' ἂν E. [e] ἢ οὐκ ἐξ H.I. [f] μὴ] οὐχ F.H.I. [g] οὐκ] μὴ F.H. [h] εἰς] εἰς οὐχ F. [i] οὐκ ἐξ] ἐξ οὐχ F, ἐξ H.I. [k] δὲ τὸ ὑπ. F.H.I. [l] οὐκ] μὴ F.H.I. [m] μὴ] οὐχ F.H.I. [n] οὐκ ἐξ] ἐξ I, ἐκ μὴ H. [o] ἐστιν om. I. [p] μὴ post ἐκ om. I. [q] ἡ om. E.H. [r] ἡ om. F. [s] γὰρ om. H. [t] ἀγαθὸν ὂν ὅμως H. [v] ἂν om. cod.

[w] κίνησιν εἶναι· γίνεται γὰρ τὸ μὴ ὄν. Εἰ γὰρ καὶ ὅτι μά- 12
λιστα κατὰ συμβεβηκὸς γίνεται, ἀλλ' ὅμως ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι
ὑπάρχει τὸ μὴ ὂν κατὰ τοῦ γινομένου ἁπλῶς· ὁμοίως δὲ καὶ
τὸ ἠρεμεῖν. Ταῦτά [x] τε [y] δὴ συμβαίνει δυσχερῆ [z] τῷ κινεῖ-
σθαι τὸ μὴ ὄν, καὶ εἰ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν τόπῳ, τὸ δὲ μὴ
ὂν οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ· εἴη γὰρ ἄν που. Οὐδὲ δὴ ἡ φθορὰ
κίνησις· ἐναντίον μὲν γὰρ κινήσει [a] ἢ κίνησις ἢ ἠρεμία, ἡ δὲ
φθορὰ γενέσει ἐναντίον. Ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις μεταβολή 13
τις, μεταβολαὶ δὲ τρεῖς αἱ εἰρημέναι, τούτων δὲ αἱ κατὰ
γένεσιν καὶ φθορὰν οὐ κινήσεις, αὗται δ' [b] εἰσὶν [c] αἱ κατ' ἀντί-
φασιν, ἀνάγκη τὴν ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον μεταβολὴν
κίνησιν εἶναι [d] μόνην. Τὰ δ' ὑποκείμενα ἢ ἐναντία ἢ μεταξύ·
καὶ γὰρ ἡ στέρησις κείσθω ἐναντίον, καὶ δηλοῦται [e] κατα-
φάσει, [f] τὸ γυμνὸν καὶ λευκὸν καὶ μέλαν. Εἰ οὖν αἱ κατη-
γορίαι διῄρηνται οὐσίᾳ καὶ ποιότητι καὶ [g] τῷ ποῦ καὶ [h] τῷ
ποτὲ καὶ τῷ πρός τι καὶ [i] τῷ ποσῷ καὶ τῷ ποιεῖν ἢ πάσχειν,
ἀνάγκη τρεῖς εἶναι κινήσεις, τήν τε τοῦ [k] ποιοῦ καὶ [l] τὴν τοῦ
[m] ποσοῦ καὶ τὴν κατὰ τόπον.

Κατ' οὐσίαν δ' οὐκ ἔστι κίνησις διὰ τὸ μηδὲν εἶναι οὐσίᾳ 2
τῶν ὄντων ἐναντίον. Οὐδὲ δὴ [n] τῷ πρός τι· ἐνδέχεται γὰρ
θατέρου μεταβάλλοντος ἀληθεύεσθαι θάτερον μηδὲν μετα-
βάλλον, ὥστε κατὰ συμβεβηκὸς ἡ κίνησις αὐτῶν. Οὐδὲ δὴ
ποιοῦντος καὶ πάσχοντος, [o] οὐδὲ παντὸς κινουμένου καὶ κι-
νοῦντος, ὅτι οὐκ ἔστι κινήσεως κίνησις οὐδὲ γενέσεως γένεσις,
οὐδ' ὅλως μεταβολὴ μεταβολῆς. Πρῶτον μὲν γὰρ διχῶς 2
ἐνδέχεται κινήσεως εἶναι κίνησιν, ἢ ὡς ὑποκειμένου, οἷον [p] ὁ
ἄνθρωπος κινεῖται, ὅτι ἐκ λευκοῦ εἰς μέλαν μεταβάλλει.
[q] Ἆρά γε οὕτω καὶ ἡ κίνησις ἢ θερμαίνεται ἢ ψύχεται ἢ τό-

[w] εἶναι κίνησιν F. [x] τε] δὲ E, om. I. [y] δὴ πάντα συμβαίνει F.I. [z] τῷ κινεῖσθαι τὸ μὴ ὂν om. E.H. [a] ἢ κ.] ἡ κ. E.H, κ. F. [b] εἰσὶν om. I. [c] αἱ] καὶ E.H.I. [d] μόνον F.I. [e] καταφυσιν E. [f] τὸ λευκὸν καὶ τὸ γυμνὸν καὶ τὸ μελαν H. [g] τῷ ποῦ] τόπω E. [h] τῷ om. I, τῷ ποτε om. E.H. [i] τῷ ante ποσῷ om. E.H. [k] ποσοῦ F.I. [l] τὴν om. I. [m] ποιοῦ F.I. [n] τῷ om. E. [o] οὐδὲ—κινοῦντος] ἢ κινουμένου κινοῦντος E. [p] ὁ om. F.I. [q] ἆρά γε om. E.H.

πον [r] μεταλλάττει ἢ αὐξάνεται ἢ φθίνει; Τοῦτο δὲ ἀδύνα-
3 τον· οὐ γὰρ τῶν ὑποκειμένων τι ἡ μεταβολή. Ἢ τῷ ἕτερόν
τι ὑποκείμενον [s] ἐκ μεταβολῆς μεταβάλλειν εἰς ἕτερον εἶδος,
οἷον ἄνθρωπος ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν. Ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δυνα-
τὸν πλὴν κατὰ συμβεβηκός· αὕτη γὰρ ἡ κίνησις ἐξ ἄλλου
[t] εἴδους εἰς ἄλλο ἐστὶ μεταβολή. [v] Καὶ ἡ γένεσις δὲ καὶ ἡ
φθορὰ ὡσαύτως, πλὴν αἱ μὲν εἰς ἀντικείμενα [w] ὡδί, ἡ [x] δὲ
4 κίνησις [y] οὐχ ὁμοίως. Ἅμα οὖν μεταβάλλει ἐξ ὑγιείας εἰς
νόσον καὶ ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς μεταβολῆς εἰς ἄλλην. Δῆλον
[z] δ' ὅτι ὅταν νοσήσῃ, μεταβεβληκὸς ἔσται εἰς ὁποιανοῦν· ἐνδέ-
χεται γὰρ ἠρεμεῖν. Καὶ ἔτι εἰς μὴ τὴν τυχοῦσαν [a] ἀεί,
[b] κἀκείνη ἔκ τινος εἴς τι [c] ἕτερον. Ὥστε καὶ ἡ ἀντικειμένη
ἔσται [d] ἡ ὑγίανσις· ἀλλὰ τῷ συμβεβηκέναι, οἷον [e] εἰ ἐξ ἀνα-
μνήσεως εἰς λήθην μεταβάλλει, [f] ὅτι ᾧ ὑπάρχει, ἐκεῖνο μετα-
5 βάλλει ὁτὲ μὲν εἰς ἐπιστήμην ὁτὲ δ' εἰς ὑγίειαν. Ἔτι [g] εἰς
ἄπειρον βαδιεῖται, εἰ ἔσται μεταβολῆς μεταβολὴ καὶ γενέ-
σεως γένεσις. Ἀνάγκη δὴ καὶ τὴν προτέραν, [h] εἰ ἡ ὑστέρα
ἔσται, οἷον εἰ ἡ ἁπλῆ γένεσις ἐγίνετό ποτε, καὶ τὸ γινόμενον
ἐγίνετο, ὥστε οὔπω [i] ἦν γιγνόμενον ἁπλῶς, ἀλλά [k] τι γιγνό-
μενον [l] καὶ γιγνόμενον ἤδη, καὶ πάλιν τοῦτ' ἐγίνετό ποτε,
6 ὥστ' οὐκ ἦν πω τότε γινόμενον. Ἐπεὶ [m] δὲ τῶν ἀπείρων
[n] οὐκ ἔστι τι πρῶτον, οὐκ ἔσται τὸ πρῶτον, ὥστ' οὐδὲ τὸ
ἐχόμενον. Οὔτε γίνεσθαι οὖν οὔτε κινεῖσθαι οἷόν τε οὔτε
μεταβάλλειν οὐδέν. Ἔτι τοῦ αὐτοῦ κίνησις ἡ ἐναντία καὶ
ἔτι ἠρέμησις καὶ γένεσις καὶ φθορά, ὥστε τὸ γινόμενον ὅταν
[o] γίγνηται γινόμενον, τότε φθείρεται· οὔτε γὰρ εὐθὺς γινό-
μενον οὔθ' ὕστερον· εἶναι γὰρ δεῖ τὸ φθειρόμενον. Ἔτι
[p] ὕλην δεῖ ὑπεῖναι καὶ τῷ γινομένῳ καὶ [q] τῷ μεταβάλλοντι.

[r] ἀλλάττει E. [s] ἐκ] εἶναι ἐκ I. [t] εἴδους om. E.H. [v] καὶ γὰρ ἡ E. [w] ὡδὶ ἡ ὡδὶ ἡ in litura rc. E. [x] δὲ om. E. [y] οὐχ ὁμοίως om. E.H. [z] δὴ E.H.I. [a] ἀεὶ] δεῖ γὰρ H, om. I. [b] κἀκείνην H. [c] ἕτερον ἔσται ὥστε E. [d] ἡ om. F. [e] εἰ om. E.H. [f] ὅτι—μεταβάλλει om. F. [g] εἰς] δ' εἰς F.I. [h] εἰ ὑστεραία I, εἰ ὑστέρα F. [i] ἦν τὸ γινόμενον F. [k] τι om. E. [l] καὶ γιγνόμενον] τὸ E, om. H. [m] δὴ E. [n] οὐκ ἔστι τι πρῶτον om. F, τι om. E. [o] γένηται E.F. [p] δεῖ ὕλην F.H.I. [q] τῷ om. E.

Τίς οὖν ἔσται; Ὥσπερ τὸ ἀλλοιωτὸν [r] ἢ σῶμα ἢ ψυχή, 7
οὕτω [s] δὴ τὸ γινόμενον κίνησις ἢ γένεσις. Καὶ πάλιν τι εἰς
ὃ κινοῦνται· δεῖ γὰρ εἶναί τι τὴν τοῦδε ἐκ τοῦδε εἰς τόδε κίνη-
σιν [t] καὶ μὴ κίνησιν ἢ γένεσιν. Ἅμα δὲ [v] πῶς καὶ ἔσται;
Οὐ γὰρ ἔσται μάθησις ἡ τῆς μαθήσεως γένεσις, ὥστ' οὐδὲ
[w] γενέσεως γένεσις, οὐδέ τις [x] τινός. Ἔτι εἰ τρία εἴδη κινή- 8
σεώς ἐστι, τούτων τινὰ ἀνάγκη εἶναι [y] τὴν ὑποκειμένην φύσιν
καὶ εἰς ἃ [z] κινοῦνται, [a] οἷον τὴν φορὰν ἀλλοιοῦσθαι ἢ φέρε-
σθαι. Ὅλως δ' ἐπεὶ κινεῖται [b] τὸ κινούμενον πᾶν τριχῶς, ἢ
[c] τῷ κατὰ συμβεβηκὸς ἢ τῷ μέρος τι ἢ τῷ καθ' αὑτό, κατὰ
συμβεβηκὸς [d] μόνον ἂν ἐνδέχοιτο μεταβάλλειν τὴν μεταβο-
λήν, οἷον εἰ [e] ὁ ὑγιαζόμενος [f] τρέχοι ἢ μανθάνοι· τὴν δὲ κατὰ
συμβεβηκὸς ἀφεῖμεν πάλαι. Ἐπεὶ δὲ οὔτε οὐσίας οὔτε τοῦ 9
πρός τι οὔτε τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν, λείπεται [g] κατὰ [h] τὸ
ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποῦ κίνησιν εἶναι μόνον· ἐν ἑκάστῳ
γάρ ἐστι τούτων ἐναντίωσις. Ἡ μὲν οὖν κατὰ τὸ ποιὸν 10
κίνησις ἀλλοίωσις ἔστω· τοῦτο γὰρ ἐπέζευκται κοινὸν ὄνομα.
Λέγω δὲ τὸ ποιὸν οὐ τὸ ἐν τῇ οὐσίᾳ (καὶ γὰρ ἡ διαφορὰ
[i] ποιότης) ἀλλὰ τὸ παθητικόν, καθ' ὃ λέγεται πάσχειν ἢ
ἀπαθὲς εἶναι. Ἡ δὲ κατὰ τὸ ποσόν, τὸ μὲν κοινὸν [k] ἀνώ- 11
νυμον, καθ' [l] ἑκάτερον δ' αὔξησις καὶ φθίσις, ἡ μὲν εἰς τὸ
τέλειον μέγεθος αὔξησις, ἡ δ' ἐκ τούτου φθίσις. Ἡ δὲ κατὰ 12
τόπον καὶ τὸ [m] κοινὸν καὶ τὸ ἴδιον [n] ἀνώνυμος, ἔστω δὲ φορὰ
καλουμένη τὸ κοινόν· καίτοι λέγεταί [o] γε ταῦτα φέρεσθαι
[p] μόνα κυρίως, ὅταν μὴ [q] ἐπ' αὐτοῖς ᾖ τὸ στῆναι τοῖς μετα-
βάλλουσι τὸν τόπον, καὶ ὅσα [r] μὴ αὐτὰ ἑαυτὰ κινεῖ κατὰ τό-

[r] ἢ om. E.H. [s] δὴ] τί F, om. E.H. [t] καὶ om. F, καὶ μὴ κίνησιν om. H.I, in ἢ γένεσιν (hæc enim deerant) mutavit E. [v] καὶ πῶς F.H.I. [w] γένεσις γενέσεως H. [x] τινός om. F. [y] τὴν] καὶ τὴν E.H. [z] κινεῖται I. [a] οἷον] οἷον ἀνάγκη F, om. E. et pr. H. [b] τὸ κινούμενον om. E. [c] τῷ om. E.H. [d] μόνως F.I, μὲν E. [e] ὁ ὑγ.] ὑγ. τις E. [f] τρέχει ἢ μανθάνει I. [g] καὶ κατὰ τὸ F. [h] τὸ om. E. [i] ποιόν F. [k] ἀνώνυμος E. [l] ἕτερον E.H. [m] ἴδιον καὶ τὸ κοινὸν I. [n] ἀνώνυμοι I. [o] γε φέρεσθαι ταῦτα I, φέρεσθαί γε ταῦτα H, φέρεσθαι ταῦτα F. [p] μόνον E.H. [q] ἐφ' αὐτοῖς E, ἐφ' ἑαυτοῖς F.H. [r] μὴ om. E.

13 πον. Ἡ δ' ἐν τῷ αὐτῷ εἴδει μεταβολὴ ἐπὶ τὸ μᾶλλον καὶ
ἧττον ἀλλοίωσίς ἐστιν· ἡ γὰρ ἐξ ἐναντίου [s] εἰς ἐναντίον κίνη-
σίς ἐστιν, ἢ ἁπλῶς ἢ πῇ· ἐπὶ μὲν γὰρ τὸ ἧττον ἰοῦσα εἰς
τοὐναντίον λεχθήσεται μεταβάλλειν, ἐπὶ δὲ τὸ μᾶλλον ὡς ἐκ
[t] τοὐναντίου εἰς [v] τὸ αὐτό. Διαφέρει γὰρ οὐδὲν πῇ μετα-
βάλλειν ἢ ἁπλῶς, πλὴν πῇ δεήσει τἀναντία ὑπάρχειν· τὸ δὲ
μᾶλλον καὶ ἧττόν ἐστι [w] τῷ πλέον ἢ ἔλαττον [x] ἐνυπάρχειν
14 τοὐναντίου καὶ [y] μή. Ὅτι μὲν οὖν αὗται τρεῖς μόναι κινή-
σεις εἰσίν, ἐκ τούτων δῆλον· ἀκίνητον δ' ἐστὶ τό τε ὅλως
ἀδύνατον κινηθῆναι, ὥσπερ ὁ ψόφος ἀόρατος, καὶ τὸ ἐν πολλῷ
χρόνῳ [z] μόλις κινούμενον [a] ἢ τὸ βραδέως ἀρχόμενον, ὃ λέγε-
ται δυσκίνητον, καὶ [b] τὸ πεφυκὸς μὲν κινεῖσθαι καὶ δυνάμενον,
μὴ κινούμενον δὲ τότε ὅτε πέφυκε καὶ οὗ καὶ ὥς, ὅπερ ἠρεμεῖν
καλῶ τῶν ἀκινήτων μόνον· ἐναντίον γὰρ ἠρεμία κινήσει, ὥστε
στέρησις ἂν εἴη τοῦ δεκτικοῦ. Τί μὲν οὖν [c] ἐστὶ κίνησις καὶ
τί ἠρεμία, καὶ πόσαι μεταβολαὶ καὶ [d] ποῖαι κινήσεις, φανερὸν
ἐκ τῶν εἰρημένων.

3 Μετὰ δὲ ταῦτα [e] λέγωμεν τί ἐστι τὸ ἅμα [f] καὶ χωρίς, καὶ
τί τὸ ἅπτεσθαι, καὶ τί τὸ μεταξὺ καὶ τί τὸ ἐφεξῆς καὶ τί τὸ
ἐχόμενον [g] καὶ συνεχές, καὶ τοῖς ποίοις ἕκαστον τούτων ὑπάρ-
2 χειν πέφυκεν. Ἅμα μὲν οὖν [h] λέγεται ταῦτ' εἶναι κατὰ τό-
πον, ὅσα ἐν ἑνὶ [i] τόπῳ ἐστὶ πρώτῳ, χωρὶς δὲ ὅσα ἐν [k] ἑτέρῳ,
ἅπτεσθαι δὲ ὧν τὰ ἄκρα ἅμα, μεταξὺ δὲ εἰς ὃ πέφυκε
πρῶτον ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον, ἢ εἰς ὃ ἔσχατον [l] μετα-
3 βάλλει κατὰ φύσιν συνεχῶς μεταβάλλον. Ἐν ἐλαχίστοις
δ' ἐστὶ τὸ μεταξὺ τρισίν· ἔσχατον μὲν γάρ ἐστι τῆς μετα-
βολῆς τὸ ἐναντίον, συνεχῶς δὲ κινεῖται τὸ μηθὲν ἢ [m] τὸ [n] ὀλί-
γιστον διαλεῖπον τοῦ πράγματος, μὴ τοῦ χρόνου (οὐδὲν [o] γὰρ

[s] εἰς] ἢ εἰς E. [t] τοῦ ἐναντίου F.H.I. [v] τὸ om. F. [w] τὸ E. [x] τοῦ ἐναντίου ἐνυπάρχειν F.H.I. [y] μή] μὴ ἐνυπάρχειν πῇ E.I. [z] μόγις F.H.I. [a] ἢ τὸ om. E. [b] τὸ post καὶ om. I. [c] ἐστὶ om. F. [d] πόσαι F.I. [e] λέγομεν I. [f] καὶ τί τὸ χωρὶς I. [g] καὶ τί τὸ συνεχές H.I. [h] λέγω E. [i] πρώτω ἐστὶ τόπω H, ἐστι τόπω πρῶτον I. πρῶτον etiam E, sed rc. [k] ἑτέρω τόπω ἅπτ. I. [l] μεταβάλλειν E. [m] τὸ] ὅτι E. [n] ὀλιγοστὸν pr. E. [o] κωλύει γὰρ E.I.

κωλύει διαλείποντα, καὶ εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν ὑπάτην φθέγξασθαι
τὴν νεάτην) ἀλλὰ τοῦ πράγματος, ἐν ᾧ κινεῖται. [p]Τοῦτο δὲ
ἔν τε ταῖς κατὰ τόπον [q]καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις [r]μεταβολαῖς
φανερόν. Ἐναντίον δὲ κατὰ τόπον τὸ κατ' εὐθεῖαν ἀπέχον
πλεῖστον· ἡ γὰρ ἐλαχίστη πεπέρανται, μέτρον δὲ τὸ πεπε-
ρασμένον. Ἐφεξῆς δὲ οὗ μετὰ τὴν ἀρχὴν [s]μόνον ὄντος ἢ 4
θέσει ἢ [t]φύσει ἢ ἄλλῳ τινὶ [v]οὕτως ἀφορισθέντος μηδὲν με-
ταξύ ἐστι τῶν ἐν [w]ταὐτῷ γένει καὶ οὗ [x]ἐφεξῆς ἐστίν. Λέγω
δ' οἷον γραμμὴ γραμμῆς ἢ γραμμαί, ἢ μονάδος μονὰς ἢ μο-
νάδες, ἢ οἰκίας οἰκία. Ἄλλο δ' οὐδὲν κωλύει [y]μεταξὺ εἶναι·
τὸ γὰρ ἐφεξῆς τινὶ ἐφεξῆς καὶ ὕστερόν τι· οὐ γὰρ [z]τὸ ἓν
ἐφεξῆς [a]τοῖν δυοῖν, οὐδ' ἡ [b]νουμηνία τῆς δευτέρας ἐφεξῆς,
ἀλλὰ ταῦτ' [c]ἐκείνων. Ἐχόμενον δὲ ὃ ἂν ἐφεξῆς [d]ὂν ἅπτη- 5
ται. Ἐπεὶ δὲ πᾶσα μεταβολὴ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, τὰ δ'
ἀντικείμενα τά [e]τε ἐναντία καὶ [f]τὰ κατὰ ἀντίφασιν, ἀντι-
φάσεως δ' οὐδὲν ἀνὰ μέσον, φανερὸν ὅτι ἐν τοῖς ἐναντίοις
ἔσται τὸ μεταξύ. Τὸ δὲ συνεχὲς ἔστι [g]μὲν ὅπερ ἐχόμενόν 6
τι, λέγω δ' εἶναι συνεχές, ὅταν [h]ταὐτὸ γένηται καὶ ἓν τὸ
ἑκατέρου πέρας οἷς ἅπτονται, καὶ ὥσπερ σημαίνει τοὔνομα,
συνέχηται. Τοῦτο δ' οὐχ οἷόν τε δυοῖν ὄντοιν εἶναι [i]τοῖν 7
ἐσχάτοιν. Τούτου [k]δὲ διωρισμένου φανερὸν ὅτι ἐν τούτοις
ἐστὶ τὸ συνεχές, ἐξ ὧν ἕν τι πέφυκε γίνεσθαι κατὰ [l]τὴν
σύναψιν. Καὶ [m]ὥς ποτε γίνεται τὸ [n]συνέχον ἕν, οὕτω καὶ
τὸ ὅλον ἔσται ἕν, οἷον [o]ἢ γόμφῳ ἢ κόλλῃ ἢ ἁφῇ ἢ προσφύ-
σει. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι πρῶτον τὸ ἐφεξῆς ἐστίν· τὸ μὲν 8
γὰρ ἁπτόμενον [p]ἐφεξῆς ἀνάγκη εἶναι, τὸ δ' ἐφεξῆς οὐ πᾶν
ἅπτεσθαι· διὸ καὶ [q]ἐν προτέροις τῷ λόγῳ τὸ ἐφεξῆς ἐστίν.

[p] δὲ om. H. [q] καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις om. I. [r] μεταβολαῖς] κινήσεσι F. [s] μόνον om. E. [t] φύσει] εἴδει E.H. [v] οὕτως] οὐ E. [w] τῷ αὐτῷ F. [x] ἐστιν ἐφεξῆς F. [y] εἶναι μεταξύ I. [z] ἐφεξῆς τὸ ἓν H. [a] τῶν δύο E. [b] νεομηνία E. [c] ἐκείνοις E. [d] ὂν post ἅπτηται H, om. E. [e] τε om. E. [f] τὰ κατὰ ἀντίφασιν] ἀντίφασις E. [g] μὲν om. I. [h] τὸ αὐτὸ F.H.I. [i] τῶν ἐσχάτων E. [k] δὲ om. E. [l] τὴν om. F. [m] ὥς] ὥσπερ F.H. [n] συνεχὲς H.I. [o] ἢ] εἰ H. [p] ἀνάγκη ἐφεξῆς F.H I. [q] ἐν τοῖς πρ. F.I.

9 οἷον ἐν [r] ἀριθμοῖς, [s] ἁφὴ δ' οὐκ ἔστιν. Καὶ εἰ [t] μὲν συνεχές,
ἀνάγκη ἅπτεσθαι, εἰ δ' ἅπτεται, οὔπω συνεχές· οὐ γὰρ ἀνάγκη
ἓν εἶναι αὐτῶν τὰ ἄκρα, εἰ ἅμα [v] εἶεν· ἀλλ' εἰ ἕν, ἀνάγκη καὶ
ἅμα. Ὥστε ἡ σύμφυσις ὑστάτη κατὰ [w] τὴν γένεσιν· ἀνάγκη
γὰρ [x] ἅψασθαι, εἰ συμφύσεται τὰ ἄκρα· τὰ δὲ ἁπτόμενα οὐ
[y] πάντα συμπέφυκεν· ἐν οἷς δὲ μή ἐστιν ἁφή, δῆλον ὅτι [z] οὐκ
10 ἔστιν οὐδὲ σύμφυσις ἐν τούτοις. Ὥστ' [a] εἰ ἔστι στιγμὴ καὶ
μονὰς οἵας [b] λέγουσι κεχωρισμένας, οὐχ οἷόν τε εἶναι μονάδα
καὶ στιγμὴν τὸ αὐτό· ταῖς μὲν γὰρ ὑπάρχει τὸ ἅπτεσθαι,
ταῖς δὲ μονάσι τὸ ἐφεξῆς. Καὶ τῶν μὲν ἐνδέχεται εἶναί τι
μεταξύ (πᾶσα γὰρ γραμμὴ μεταξὺ [c] στιγμῶν), τῶν δ' οὐκ
11 ἀνάγκη· [d] οὐδὲν γὰρ μεταξὺ [e] δυάδος καὶ μονάδος. Τί μὲν
οὖν ἐστὶ τὸ ἅμα καὶ χωρίς, καὶ τί τὸ ἅπτεσθαι, καὶ τί τὸ
μεταξὺ καὶ [f] τὸ ἐφεξῆς, καὶ τί τὸ ἐχόμενον [g] καὶ συνεχές,
καὶ [h] τοῖς ποίοις ἕκαστον τούτων ὑπάρχει, εἴρηται.

4 Μία δὲ κίνησις λέγεται πολλαχῶς· τὸ γὰρ ἓν πολλαχῶς
λέγομεν. Γένει μὲν οὖν μία κατὰ [i] τὰ σχήματα τῆς κατη-
γορίας ἐστίν· φορὰ μὲν γὰρ πάσῃ φορᾷ τῷ γένει μία,
ἀλλοίωσις δὲ φορᾶς ἑτέρα τῷ γένει. Εἴδει δὲ μία, ὅταν τῷ
γένει μία οὖσα καὶ ἐν [k] ἀτόμῳ εἴδει ᾖ. Οἷον χρώματος μέν
εἰσι διαφοραί· τοιγαροῦν ἄλλη τῷ εἴδει μέλανσις καὶ λεύ-
κανσις· πᾶσα [l] οὖν λεύκανσις πάσῃ λευκάνσει ἡ αὐτὴ [m] κατ'
εἶδος ἔσται καὶ πᾶσα μέλανσις μελάνσει. Λευκότητος δ' [n] οὐκ-
2 έτι· διὸ [o] τῷ εἴδει μία λεύκανσις λευκάνσει πάσῃ. [p] Εἰ δ'
ἔστιν ἅτθ' ἃ καὶ γένη ἅμα καὶ εἴδη ἐστίν, [q] δῆλον ὡς εἴδει μία
ἔσται, ἁπλῶς δὲ [r] μία εἴδει οὔ, οἷον ἡ μάθησις, εἰ [s] ἡ ἐπι-
3 στήμη εἶδος μὲν ὑπολήψεως, γένος δὲ τῶν ἐπιστημῶν. [t] Ἀπο-

[r] αρμοις E. [s] ἁφῆ F. [t] μὲν] μὲν οὖν H. [v] εἶεν et ἕν om. E. [w] τὴν] τήν τε E. [x] ἅψεσθαι I. [y] πάντως E.H. [z] οὐκ ἔστιν om. H. [a] εἰ] εἴ τις I. [b] λέγουσιν εἶναι κεχ. I. [c] στιγμῶν] δύο στιγμῶν H. [d] μεταξὺ γὰρ οὐδὲν E. [e] μονάδος καὶ δυάδος F. [f] τὸ post καὶ om. E. [g] καὶ τὸ συνεχὲς E.H. [h] τοῖς om. H. [i] τὰ om. E. [k] ἀτόμου εἴδει οἷον E. [l] οὖν] δ' οὖν E.H. [m] κατὰ τὸ εἶδος F. [n] οὐκ ἔστι E.I, οὐκ ἔσται H. [o] τῷ] πῶς H. [p] εἰ—ἐκ τοῦδε om. pr. E. [q] δῆλόν ἐστιν ὡς H, δῆλον οὖν ὡς I. [r] εἴδει μία H. [s] ἡ post εἰ om. F.

ῥήσειε δ' ἄν τις εἰ εἴδει μία κίνησις, ὅταν ἐκ τοῦ αὐτοῦ [t] τὸ
αὐτὸ εἰς τὸ αὐτὸ μεταβάλλῃ, [v] οἷον ἡ μία στιγμὴ ἐκ τοῦδε
τοῦ τόπου εἰς τόνδε τὸν τόπον πάλιν καὶ πάλιν. Εἰ δὲ
τοῦτ', ἔσται ἡ κυκλοφορία [w] τῇ εὐθυφορίᾳ ἡ αὐτὴ καὶ ἡ
κύλισις τῇ βαδίσει. [x] Ἢ διώρισται τὸ ἐν ᾧ [y] ἂν ἕτερον ᾖ
τῷ εἴδει, ὅτι [z] ἑτέρα κίνησις, τὸ δὲ περιφερὲς τοῦ εὐθέος ἕτε-
ρον τῷ εἴδει. Γένει μὲν οὖν καὶ εἴδει κίνησις μία οὕτως, 4
ἁπλῶς δὲ μία κίνησις ἡ τῇ οὐσίᾳ μία καὶ τῷ ἀριθμῷ· τίς δ'
ἡ τοιαύτη, δῆλον διελομένοις. Τρία γάρ ἐστι τὸν ἀριθμὸν
περὶ ἃ λέγομεν τὴν [a] κίνησιν, ὃ καὶ ἐν ᾧ καὶ ὅτε· Λέγω δ'
[b] ὅ, ὅτι ἀνάγκη εἶναί τι τὸ κινούμενον, οἷον ἄνθρωπον ἢ χρυ-
σόν, καὶ ἔν τινι τοῦτο κινεῖσθαι, [c] οἷον ἐν τόπῳ ἢ ἐν πάθει,
καὶ [d] ποτέ· ἐν χρόνῳ [e] γὰρ πᾶν κινεῖται. Τούτων δὲ τὸ 5
μὲν εἶναι τῷ γένει ἢ τῷ εἴδει [f] μίαν ἐστὶν [g] ἐν τῷ πράγματι
ἐν ᾧ κινεῖται, τὸ δ' ἐχόμενον ἦν ἐν τῷ χρόνῳ, τὸ δ' ἁπλῶς
μίαν ἐν ἅπασι τούτοις· καὶ [h] ἐν ᾧ γὰρ ἓν δεῖ εἶναι καὶ ἄτο-
μον, οἷον τὸ εἶδος, [i] καὶ τὸ ὅτε, [k] οἷον τὸν χρόνον ἕνα καὶ μὴ
διαλείπειν, καὶ τὸ κινούμενον ἓν [l] εἶναι μὴ κατὰ συμβεβηκός,
ὥσπερ τὸ λευκὸν μελαίνεσθαι καὶ Κορίσκον βαδίζειν· ἓν δὲ
Κορίσκος καὶ λευκόν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. Μηδὲ κοινόν· 6
εἴη γὰρ [m] ἂν ἅμα δύο ἀνθρώπους ὑγιάζεσθαι τὴν αὐτὴν
[n] ὑγίανσιν, οἷον [o] ὀφθαλμίας· ἀλλ' οὐ μία αὕτη, ἀλλ' εἴδει
μία. Τὸ δὲ [p] Σωκράτη τὴν αὐτὴν μὲν ἀλλοίωσιν ἀλλοιοῦ-
σθαι τῷ εἴδει, ἐν ἄλλῳ δὲ χρόνῳ καὶ πάλιν ἐν ἄλλῳ, εἰ μὲν
ἐνδέχεται τὸ φθαρὲν πάλιν ἓν γίνεσθαι τῷ ἀριθμῷ, εἴη ἂν
[q] καὶ αὕτη μία, εἰ δὲ μή, ἡ αὐτὴ μέν, μία δ' οὔ. Ἔχει δ' ἀπο- 7
ρίαν ταύτῃ παραπλησίαν καὶ πότερον μία ἡ ὑγίεια καὶ ὅλως
αἱ ἕξεις καὶ τὰ πάθη τῇ οὐσίᾳ εἰσὶν ἐν τοῖς σώμασιν· κινού-
μενα γὰρ φαίνεται τὰ ἔχοντα καὶ ῥέοντα. Εἰ δὴ ἡ αὐτὴ καὶ

[t] εἰς τὸ αὐτὸ τὸ αὐτὸ F. [v] οἷον εἰ ἡ H. [w] τῇ εὐθυφορίᾳ om. pr. E. [x] ἢ διώρισται] ὥρισται E. [y] ἐὰν F. [z] ἑτέρα ἡ κίνησις H. [a] κίνησιν μίαν ὃ H. [b] ὅ om. E.F, ὅτι om. F. [c] οἷον ἢ ἐν E.H. [d] ὁπότε E. [e] γὰρ] δὲ F. [f] μία E.H. [g] ἐν om. F. [h] γὰρ ἐν ᾧ F.I. [i] καὶ αὖ τὸ I. [k] οἷον om. F.I. [l] εἶναι] ον E. [m] ἂν om. F. [n] ὑγίειαν H. [o] ὀφθαλμίαν F. [p] Σωκράτην τὴν μὲν αὐτὴν H. [q] καὶ ἡ αὐτὴ F.

[r] μία ἡ ἕωθεν καὶ νῦν ὑγίεια, διὰ τί οὐκ ἂν καὶ ὅταν διαλιπὼν
[s] λάβῃ πάλιν τὴν ὑγίειαν, καὶ αὕτη [t] κἀκείνη μία τῷ ἀριθμῷ
ἂν εἴη; Ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος· [v] πλὴν τοσοῦτον διαφέρει, ὅτι
εἰ [w] μὲν δύο, [x] τὸ αὐτὸ τοῦτο, [y] ὡς τῷ ἀριθμῷ [z] μία, καὶ τὰς
8 ἕξεις ἀνάγκη· μία γὰρ ἀριθμῷ ἐνέργεια ἑνὸς ἀριθμῷ. Εἰ δ'
ἡ ἕξις μία, ἴσως οὐκ ἄν τῳ δόξειέ πω μία καὶ [a] ἡ ἐνέργεια
εἶναι. Ὅταν γὰρ παύσηται βαδίζων, οὐκέτι ἐστὶν ἡ βάδισις,
πάλιν δὲ βαδίζοντος [b] ἔσται. Εἰ [c] δ' οὖν μία καὶ ἡ αὐτή,
ἐνδέχοιτ' ἂν τὸ αὐτὸ [d] καὶ ἓν καὶ φθείρεσθαι καὶ εἶναι πολ-
9 λάκις. Αὗται [e] μέν εἰσιν αἱ ἀπορίαι ἔξω τῆς νῦν σκέψεως·
ἐπεὶ δὲ συνεχὴς πᾶσα κίνησις, τήν τε ἁπλῶς μίαν ἀνάγκη καὶ
συνεχῆ εἶναι, εἴπερ πᾶσα διαιρετή, καὶ [f] εἰ συνεχής, μία. Οὐ
γὰρ πᾶσα γένοιτ' ἂν συνεχὴς πάσῃ, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο οὐδὲν
τῷ τυχόντι τὸ τυχόν, ἀλλ' ὅσων ἓν τὰ ἔσχατα. Ἔσχατα
δὲ τῶν μὲν οὐκ ἔστι, τῶν δ' ἐστὶν ἄλλα τῷ εἴδει καὶ ὁμώνυμα·
πῶς γὰρ ἂν [g] ἅψαιτο ἢ ἓν γένοιτο τὸ ἔσχατον γραμμῆς καὶ
10 βαδίσεως; Ἐχόμεναι [h] μὲν οὖν εἶεν ἂν καὶ [i] αἱ μὴ αὐταὶ τῷ
εἴδει μηδὲ τῷ γένει· δραμὼν γὰρ ἄν τις πυρέξειεν εὐθύς, καὶ
οἷον ἡ λαμπὰς ἐκ διαδοχῆς φορὰ ἐχομένη, συνεχὴς δ' [k] οὔ.
Κεῖται [l] γὰρ [m] τὸ συνεχές, ὧν τὰ ἔσχατα ἕν. Ὥστ' [n] ἐχό-
μενα καὶ ἐφεξῆς εἰσὶ τῷ τὸν χρόνον εἶναι συνεχῆ, συνεχὲς δὲ
τῷ τὰς κινήσεις· τοῦτο δ', ὅταν ἓν τὸ ἔσχατον γίνηται ἀμ-
11 φοῖν. Διὸ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν [o] εἶναι τῷ εἴδει καὶ ἑνὸς καὶ ἐν
ἑνὶ χρόνῳ τὴν ἁπλῶς συνεχῆ κίνησιν καὶ μίαν, τῷ χρόνῳ μέν,
ὅπως μὴ ἀκινησία [p] μεταξὺ ᾖ· ἐν τῷ διαλείποντι γὰρ ἠρεμεῖν
12 ἀνάγκη. Πολλαὶ [q] οὖν καὶ οὐ μία ἡ κίνησις, ὧν ἐστὶν ἠρεμία
μεταξύ. Ὥστε [r] εἴ τις κίνησις στάσει διαλαμβάνεται, [s] οὐ
μία οὐδὲ συνεχής· διαλαμβάνεται [t] δέ, εἰ μεταξὺ χρόνος.

[r] μία ὑγίεια ἡ F. [s] λάβῃ καὶ πάλιν F.H.I. [t] καὶ ἐκείνη F. [v] πλὴν om. E. [w] μὲν] αἱ μὲν ἕξεις pr. F. [x] τὸ] δι' E.H, om. I. [y] ὡς γὰρ τῷ H. [z] μία ante καὶ om. E.H. [a] ἡ om. F. [b] ἐστὶν H. [c] δ' om. F.H.I. [d] καὶ ante ἓν om. E H, ἓν om. H. [e] μὲν οὖν εἰσὶν F.H.I. [f] εἰ] ἡ om. I. [g] ἅψοιτο F. [h] μὲν om. H. [i] μὴ αἱ E. [k] οὔ] οὐκ ἔστι F. [l] γὰρ om. E. [m] τὸ om. F.I. [n] ἐχόμεναι E.H. [o] τῷ εἴδει εἶναι F.H.I. [p] μεταξὺ] ἐν τῷ μεταξὺ F, ἐν τῷ μεταξύ τι H.I. [q] οὖν] μὲν οὖν H. [r] εἴ] ἢ H. [s] οὔτε μία οὔτε F.I. [t] δέ om. F.

Τῆς δὲ τῷ εἴδει μὴ μιᾶς [v] οὔ, καὶ εἰ μὴ διαλείπεται [w] ὁ χρόνος· ὁ μὲν γὰρ χρόνος εἷς, τῷ [x] εἴδει δ' [y] ἡ κίνησις [z] ἄλλη· τὴν μὲν γὰρ μίαν [a] ἀνάγκη καὶ τῷ εἴδει [b] μίαν εἶναι, [c] ταύτην δ' [d] ἁπλῶς μίαν οὐκ [e] ἀνάγκη. Τίς μὲν [f] οὖν κίνησις ἁπλῶς 13
μία, εἴρηται· ἔτι [g] δὲ λέγεται μία καὶ ἡ τέλειος, [h] ἐάν τε κατὰ γένος ἐάν τε κατ' εἶδος ᾖ ἐάν τε κατ' οὐσίαν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τὸ τέλειον [i] καὶ ὅλον τοῦ ἑνός. Ἔστι δ' ὅτε κἂν ἀτελὴς ᾖ μία λέγεται, ἐὰν [k] ᾖ μόνον συνεχής. Ἔτι [l] δ' ἄλλως παρὰ τὰς εἰρημένας λέγεται μία κίνησις ἡ [m] ὁμαλής.
[n] Ἡ γὰρ ἀνώμαλος ἔστιν ὡς οὐ δοκεῖ μία, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ 14
ὁμαλής, ὥσπερ ἡ εὐθεῖα. Ἡ γὰρ ἀνώμαλος διαιρετή. Ἔοικε [o] δὲ διαφέρειν ὡς τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. Ἔστι δ' ἐν ἁπάσῃ κινήσει τὸ ὁμαλῶς ἢ μή· καὶ γὰρ ἂν [p] ἀλλοιοῖτο [q] ὁμαλῶς, καὶ φέροιτο ἐφ' ὁμαλοῦ οἷον κύκλου ἢ εὐθείας, καὶ περὶ [r] αὔξην ὡσαύτως καὶ φθίσιν. [s] Ἀνωμαλίας δ' ἐστὶ διαφορὰ 15
[t] ὁτὲ μὲν ἐφ' [v] ᾧ κινεῖται· ἀδύνατον γὰρ [w] ὁμαλὴν εἶναι τὴν κίνησιν μὴ ἐπὶ [x] ὁμαλῷ μεγέθει, οἷον ἡ τῆς κεκλασμένης κίνησις [y] ἢ ἡ τῆς ἕλικος ἢ ἄλλου μεγέθους, ὧν μὴ [z] ἐφαρμόττει τὸ τυχὸν [a] ἐπὶ τὸ τυχὸν μέρος. [b] Ὁτὲ δὲ οὔτε ἐν τῷ [c] ποῦ 16
οὔτ' ἐν τῷ ποτὲ οὔτε [d] εἰς ὅ, [e] ἀλλ' ἐν τῷ ὥς. Ταχυτῆτι γὰρ καὶ βραδυτῆτι ἐνίοτε διώρισται· ἧς μὲν [f] γὰρ τὸ αὐτὸ τάχος, ὁμαλής, ἧς δὲ μή, ἀνώμαλος. Διὸ [g] οὐκ εἴδη κινήσεως οὐδὲ διαφοραὶ τάχος καὶ βραδυτής, ὅτι πάσαις ἀκολουθεῖ

[v] οὔ om. E. [w] ὁ om. pr. H, ὁ χρόνος ὁ μὲν γὰρ om. E. [x] δ' εἴδει F.H.I. [y] ἡ κίνησις om. E.F. [z] ἄλλο H. [a] ἀνάγκη post εἴδει H. [b] μίαν ante καὶ I. [c] τὴν αὐτὴν pr. E. [d] ἁπλῶς εἶναι μίαν οὐκ ἀνάγκη I, οὐκ ἀνάγκη ἁπλῶς μίαν εἶναι F. [e] ἀνάγκη. Λείπει. Τὰ δὲ λείποντα μετὰ φύλλα τρία, ὅπου τὸ σημεῖον. Ἔτι δὲ (cap. 5. init.) E. fol. 39. v. deficit σημεῖον: quæ omissa sunt (c. 4, 13. τίς μὲν οὖν—usque ad cap. fin. ἂν ἐφαρμόττειν) inferuntur c. 6, 11. post ἠρέμησις. fol. 41. r. [f] οὖν] οὖν ἡ I. [g] δὲ om. E. [h] ἐάν τε κατὰ γένος om. E. [i] καὶ τὸ ὅλον H. [k] μόνον ᾖ F.H.I. [l] δ'] δὲ καὶ F. [m] ὁμαλῶς E. [n] ἡ γὰρ—ὁμαλής om. H. [o] δὴ E. [p] ἀλλοιοῦτο F. [q] ομαλλω E. [r] αὔξησιν E.H. [s] ἀνωμαλία E. [t] ὅτι E. [v] ὧν E. [w] ὁμαλῶς F. [x] ὁμαλεῖ F. [y] ἢ ἡ] ᾖ F. [z] ἐφαρμόζει F. [a] ἐπὶ τὸ τύχον om. E. [b] ὁτὲ] ἡ E.F.I. [c] ποῦ] ο E. [d] εἰς] ἐν τῷ εἰς I. εἰς ipsam corr. E. [e] post ἀλλ' litteras quattuor deletas E. [f] γὰρ om. E. [g] οὐδ' H.

ταῖς διαφόροις κατ' εἶδος. Ὥστ' οὐδὲ βαρύτης καὶ κουφότης ἡ
εἰς [h] τὸ αὐτό, οἷον γῆς πρὸς [i] αὐτὴν ἢ πυρὸς πρὸς [k] αὐτό.
17 Μία μὲν οὖν ἡ ἀνώμαλος τῷ συνεχής, ἧττον δέ, ὅπερ τῇ
κεκλασμένῃ συμβαίνει φορᾷ· τὸ δ' ἧττον μίξις ἀεὶ τοῦ ἐναν-
τίου. Εἰ δὲ πᾶσαν τὴν μίαν ἐνδέχεται καὶ [l] ὁμαλὴν εἶναι καὶ
μή, οὐκ ἂν εἴησαν [m] αἱ μὴ κατ' εἶδος [n] ἐχόμεναι αὗται [o] μία
καὶ συνεχής· πῶς γὰρ ἂν εἴη ὁμαλὴς ἡ ἐξ ἀλλοιώσεως συγκει-
μένη καὶ φορᾶς; Δέοι γὰρ ἂν ἐφαρμόττειν.

5 Ἔτι δὲ διοριστέον ποία κίνησις [p] ἐναντία κινήσει, καὶ περὶ
μονῆς [q] δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον. Διαιρετέον δὲ πρῶτον πότερον
ἐναντία κίνησις ἡ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τῇ εἰς τὸ αὐτό, οἷον [r] ἡ ἐξ
ὑγιείας τῇ εἰς ὑγίειαν, οἷον καὶ [s] γένεσις καὶ φθορὰ δοκεῖ, ἢ
[t] ἡ ἐξ ἐναντίων, οἷον ἡ ἐξ ὑγιείας τῇ ἐκ νόσου, [v] ἢ ἡ εἰς ἐναν-
τία, οἷον ἡ εἰς ὑγίειαν τῇ εἰς νόσον, ἢ ἡ ἐξ ἐναντίου τῇ εἰς
ἐναντίον, [w] οἷον ἡ ἐξ ὑγιείας τῇ εἰς νόσον, ἢ [x] ἡ ἐξ ἐναντίου
[y] εἰς ἐναντίον τῇ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον, οἷον ἡ ἐξ ὑγιείας εἰς
νόσον τῇ ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν. Ἀνάγκη γὰρ ἢ ἕνα τινὰ
[z] τούτων εἶναι τῶν τρόπων ἢ πλείους· οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως
2 [a] ἀντιθεῖναι. Ἔστι δ' ἡ μὲν ἐξ ἐναντίου τῇ εἰς ἐναντίον οὐκ
ἐναντία, οἷον, ἡ ἐξ ὑγιείας τῇ εἰς νόσον· ἡ αὐτὴ γὰρ καὶ μία.
Τὸ μέντοι [b] γ' εἶναι οὐ [c] ταὐτὸ αὐταῖς, ὥσπερ [d] οὐ [c] ταὐτὸ
[e] τὸ ἐξ ὑγιείας μεταβάλλειν καὶ τὸ εἰς νόσον. Οὐδ' ἡ ἐξ
ἐναντίου τῇ ἐξ ἐναντίου· ἅμα [f] μὲν γὰρ συμβαίνει ἐξ ἐναντίου
[g] καὶ εἰς ἐναντίον ἢ μεταξύ. Ἀλλὰ περὶ [h] τούτου μὲν ὕστε-
3 ρον ἐροῦμεν. Ἀλλὰ μᾶλλον τὸ εἰς ἐναντίον μεταβάλλειν
δόξειεν ἂν [i] εἶναι αἴτιον τῆς ἐναντιώσεως ἢ τὸ ἐξ ἐναντίου· ἡ
μὲν γὰρ [k] ἀπαλλαγὴ [l] ἐναντιότητος, ἡ δὲ λῆψις. Καὶ λέγε-

[h] τὸ om. F. [i] αὐτὴν] αὐτὴν γῆν H. [k] αὐτό] αὐτὸ πῦρ H. [l] ὁμαλῆ F. [m] αἱ om. E. [n] ἐχ. καὶ αὗται I. [o] μία] ἡ μία E. [p] κινήσει ἐναντία H. [q] δὲ τὸν] δὴ τὸν F, τὸν E. [r] ἡ ante ἐξ om. E. [s] γένεσις φθορᾶ H. [t] ἡ om. E.H. [v] ἢ ἡ εἰς—ὑγιείας τῇ εἰς νόσον om. F, ἡ om. I. [w] οἷον—νόσον om. H. et corr. E. [x] ἡ post ἢ om. E. [y] εἰς ἐναντίον om. I. [z] εἶναι τούτων F. [a] ἀντιτιθέναι F.H.I. [b] γ' om. F.I. [c] τὸ αὐτὸ F.H.I. utrobique. [d] οὐδὲ H. [e] τὸ] ὂν E.H. [f] μὲν om. I. [g] καὶ ante ἐξ F. [h] μὲν τούτου I, μὲν τούτων F. [i] εἶναι post αἴτιον ponunt F.I, om. H. [k] ἀπαλλαγὴ ἐξ ἐναντ. F.I. [l] ἐναντιώσεως H.

ται δ' ἑκάστη εἰς ὃ μεταβάλλει μᾶλλον ἢ ἐξ οὗ, οἷον [m] ὑγί-
ανσις ἡ εἰς ὑγίειαν, [n] νόσωσις δ' ἡ εἰς νόσον. Λείπεται δὴ
[o] ἡ [p] εἰς ἐναντία καὶ ἡ εἰς ἐναντία [q] ἐξ ἐναντίων. [r] Τάχα μὲν 4
οὖν συμβαίνει [s] τὰς εἰς ἐναντία καὶ ἐξ ἐναντίων εἶναι, ἀλλὰ τὸ
εἶναι ἴσως οὐ ταὐτό, λέγω [t] δὲ τὸ εἰς ὑγίειαν τῷ ἐκ νόσου
[v] καὶ [w] τὸ ἐξ ὑγιείας τῷ εἰς νόσον. Ἐπεὶ δὲ διαφέρει μετα-
βολὴ κινήσεως (ἡ [x] ἔκ τινος γὰρ ὑποκειμένου εἴς τι ὑποκεί-
μενον μεταβολὴ κίνησίς ἐστιν), ἡ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον
[y] τῇ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον κίνησις ἐναντία, οἷον ἡ [z] ἐξ ὑγιείας
εἰς νόσον τῇ ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν. Δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐπα- 5
γωγῆς, [a] ὁποῖα δοκεῖ τὰ ἐναντία εἶναι· τὸ [b] νοσάζεσθαι
[c] γὰρ τῷ ὑγιάζεσθαι καὶ τὸ μανθάνειν τῷ ἀπατᾶσθαι μὴ δι'
[d] αὐτοῦ· εἰς ἐναντία γάρ· ὥσπερ γὰρ ἐπιστήμην, [e] ἔστι καὶ
ἀπάτην καὶ δι' αὐτοῦ κτᾶσθαι καὶ δι' ἄλλου. Καὶ ἡ ἄνω
φορὰ τῇ κάτω· ἐναντία γὰρ [f] ταῦτα ἐν μήκει. Καὶ ἡ εἰς
δεξιὰ τῇ εἰς ἀριστερά· ἐναντία γὰρ ταῦτα ἐν πλάτει. Καὶ
ἡ εἰς [g] τὸ ἔμπροσθεν τῇ [h] εἰς τὸ ὄπισθεν· ἐναντία γὰρ καὶ
[i] ταῦτα. Ἡ δ' εἰς ἐναντίον μόνον οὐ κίνησις ἀλλὰ μεταβολή, 6
οἷον τὸ γίγνεσθαι λευκὸν [k] μὴ ἔκ τινος. [l] Καὶ ὅσοις [m] δὲ
μὴ [n] ἔστιν ἐναντίον, ἡ ἐξ αὐτοῦ [o] τῇ εἰς [p] αὐτὸ μεταβολῇ
ἐναντία. Διὸ γένεσις φθορᾷ ἐναντία καὶ ἀποβολὴ λήψει.
Αὗται δὲ μεταβολαὶ μέν, κινήσεις δ' οὔ. Τὰς δ' εἰς τὸ μεταξὺ 7
κινήσεις, ὅσοις τῶν ἐναντίων ἐστὶ μεταξύ, ὡς [q] εἰς ἐναντία πως
θετέον· ὡς ἐναντίῳ γὰρ χρῆται τῷ μεταξὺ ἡ κίνησις, ἐφ'
ὁπότερα ἂν [r] μεταβάλλῃ, οἷον ἐκ φαιοῦ μὲν εἰς τὸ λευκὸν ὡς
[s] ἐκ μέλανος, καὶ ἐκ λευκοῦ εἰς φαιὸν [t] ὡς εἰς μέλαν, [v] ἐκ δὲ

[m] ὑγίανσις ἡ εἰς om. E. [n] νόσανσις F.H.I. [o] ἡ post δὴ om. E. [p] εἰς ἐναντία om. H. [q] ἐξ] καὶ ἐξ I. [r] τάχα—ἐναντίων om. pr. F. [s] τὰ E. [t] δὲ τὸ] δὲ τῷ I. [v] καὶ—νόσον om. E. [w] τῷ I. [x] γὰρ ἔκ τινος H. [y] τῇ—ἐναντίον om. pr. E. [z] ἡ om. E. [a] ποῖα H. et fortasse pr. E. [b] νοσίζεσθαι E. [c] γὰρ τῷ ὑγιάζεσθαι om. E. [d] ἑαυτοῦ F. [e] ἔστιν οὕτω καὶ F.H.I. [f] ταύτῃ E. [g] τὸ om. H. [h] εἰς τὸ om. E.H. [i] ταῦτα ἐν βάθει. Ἡ rc. F. [k] μὴ] καὶ μὴ I. [l] καὶ om. F. [m] δὲ om. E. [n] ἐστιν] ἐστί τι I. [o] τῇ] καὶ H, om. E. [p] ταυτὸ I. [q] εἰς om. E. [r] μεταβάλῃ E. [s] ἐκ post ὡς om. E. [t] ὡς εἰς μέλαν om. E. [v] ἐκ δὲ] καὶ ἐκ I.

μέλανος εἰς φαιὸν ὡς εἰς λευκὸν τὸ φαιόν· τὸ γὰρ μέσον πρὸς ἑκάτερον [w] λέγεταί πως τῶν ἄκρων, καθάπερ εἴρηται [x] καὶ πρότερον. Κίνησις μὲν δὴ κινήσει ἐναντία οὕτως [y] ἡ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον [z] τῇ ἐξ ἐναντίου εἰς ἐναντίον.

6 Ἐπεὶ δὲ κινήσει οὐ μόνον δοκεῖ κίνησις εἶναι ἐναντία ἀλλὰ καὶ ἠρεμία, τοῦτο διοριστέον. [a] Ἁπλῶς μὲν γὰρ [b] ἐναντίον κίνησις κινήσει, ἀντίκειται δὲ [c] καὶ ἠρεμία· στέρησις γάρ. Ἔστι δ' ὡς καὶ ἡ στέρησις ἐναντία λέγεται· ποίᾳ δὲ ποία; [d] οἷον τῇ κατὰ τόπον [e] ἡ κατὰ τόπον. Ἀλλὰ τοῦτο [f] νῦν λέγεται ἁπλῶς· πότερον γὰρ τῇ ἐνταυθοῖ μονῇ [g] ἡ ἐκ τούτου ἢ [h] ἡ εἰς τοῦτο κίνησις [i] ἀντίκειται; Δῆλον δὴ ὅτι, [k] ἐπεὶ ἐν δυσὶν [l] ἡ κίνησις ὑποκειμένοις, τῇ μὲν ἐκ τούτου εἰς [m] τὸ ἐναντίον ἡ ἐν τούτῳ μονή, τῇ δ' ἐκ [n] τοὐναντίου εἰς
2 τοῦτο ἡ ἐν τῷ ἐναντίῳ. Ἅμα [o] δὲ καὶ ἀλλήλαις ἐναντίαι αὗται· καὶ γὰρ ἄτοπον, εἰ κινήσεις μὲν ἐναντίαι εἰσίν, ἠρεμίαι δ' ἀντικείμεναι οὐκ εἰσίν. Εἰσὶ δὲ αἱ ἐν τοῖς ἐναντίοις, οἷον [p] ἡ [q] ἐν ὑγιείᾳ τῇ ἐν νόσῳ ἠρεμίᾳ, κινήσει δὲ τῇ ἐξ ὑγιείας εἰς νόσον. Τῇ γὰρ ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν ἄλογον· ἡ γὰρ εἰς [r] αὐτὸ κίνησις ἐν ᾧ [s] ἕστηκεν, ἠρέμησις μᾶλλόν ἐστιν, ᾗ συμβαίνει [t] γε ἅμα γίγνεσθαι τῇ κινήσει. Ἀνάγκη [v] δὲ ἢ ταύτην ἢ ἐκείνην εἶναι· οὐ γὰρ ἥ [w] γ' ἐν λευκότητι ἠρεμία
3 ἐναντία τῇ ἐν ὑγιείᾳ. Ὅσοις δὲ [x] μή ἐστιν ἐναντία, [y] τούτων μεταβολὴ μέν ἐστιν ἀντικειμένη ἡ ἐξ αὐτοῦ τῇ εἰς αὐτό, κίνησις δ' οὐκ ἔστιν, [z] οἷον ἡ ἐξ ὄντος τῇ [a] εἰς ὄν. [b] Καὶ μονὴ μὲν τούτων οὐκ ἔστιν, ἀμεταβλησία δέ. [c] Καὶ εἰ μὲν [d] τι εἴη ὑποκείμενον, [e] ἡ ἐν τῷ ὄντι ἀμεταβλησία [f] τῇ ἐν τῷ

[w] πως λέγεται H. [x] καὶ om. E. [y] ἡ om. E. [z] τῇ—ἐναντίον om. E.I. [a] ἁπλῶς—κίνησις om. F. [b] κίνησις ἐναντίον H. [c] καὶ ἡ ἠρεμία I. [d] οἷον] ἢ H. [e] ἡ κατὰ τόπον om. E. [f] νῦν] μὲν νῦν I. [g] ἡ om. E. [h] ἡ om. E.F. [i] ἀντικεινεῖται E. [k] ἐπειδὴ F.H. [l] ὑποκειμένοις ἡ κίνησις H. [m] τοὐναντίον I. [n] τοῦ ἐναντίου F. [o] δὲ ἐναντίαι ἀλλήλαις H. [p] ἡ om. I. [q] ἐν om. E. [r] ταυτὸ I. [s] ἐστήξει corr. E. [t] γε om. E. [v] δὲ om. E. [w] γ' om. H. [x] μηδέν ἐστιν ἐναντίον H. [y] τούτων om. E. [z] οἷον—οὐκ ἔστιν om. H. [a] εἰς τὸ μὴ ὂν pr. E. [b] καὶ om. E. [c] καὶ εἰ μὲν om. E. [d] τι εἴη corr. E. [e] ἡ] οιν η E. [f] τῇ ἐν—ἀμεταβλησία om. F.

μὴ ὄντι ἐναντία. Εἰ δὲ μή ἐστί τι τὸ μὴ ὄν, ἀπορήσειεν ἄν 4
τις τίνι ἐναντία ἡ ἐν τῷ ὄντι ἀμεταβλησία, καὶ [t] εἰ ἠρεμία
ἐστίν. Εἰ δὲ τοῦτο, ἢ οὐ πᾶσα ἠρεμία κινήσει ἐναντία, ἢ ἡ
γένεσις καὶ [v] ἡ φθορὰ [w] κίνησις. Δῆλον τοίνυν ὅτι ἠρεμία
μὲν οὐ λεκτέα, εἰ μὴ καὶ [x] αὗται κινήσεις, ὅμοιον δέ τι καὶ
ἀμεταβλησία· ἐναντία δὲ ἢ οὐδενὶ ἢ τῇ ἐν τῷ μὴ ὄντι ἢ τῇ
φθορᾷ· αὕτη γὰρ ἐξ αὐτῆς, ἡ δὲ γένεσις εἰς ἐκείνην. Ἀπο- 5
ρήσειε δ' ἄν τις διὰ τί ἐν μὲν τῇ κατὰ τόπον μεταβολῇ εἰσὶ
[y] καὶ [z] κατὰ φύσιν [a] καὶ παρὰ φύσιν καὶ μοναὶ καὶ κινήσεις,
ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις οὔ, οἷον ἀλλοίωσις ἡ μὲν κατὰ φύσιν ἡ δὲ
παρὰ φύσιν· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον [b] ἡ ὑγίανσις ἢ [b] ἡ [c] νόσανσις
κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν, οὐδὲ λεύκανσις ἢ μέλανσις. Ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπ' αὐξήσεως καὶ φθίσεως· οὔτε [d] γὰρ [e] αὗται [f] ἀλλή-
λαις ἐναντίαι ὡς φύσει [g] ἢ παρὰ φύσιν, οὔτ' αὔξησις αὐξήσει.
Καὶ ἐπὶ γενέσεως δὲ καὶ φθορᾶς ὁ αὐτὸς λόγος· οὔτε γὰρ ἡ 6
μὲν γένεσις κατὰ φύσιν ἡ δὲ φθορὰ παρὰ φύσιν ([h] τὸ γὰρ
γῆρας κατὰ φύσιν), οὔτε [i] γένεσιν ὁρῶμεν τὴν μὲν κατὰ φύ-
σιν τὴν δὲ παρὰ φύσιν. [k] Εἰ δέ ἐστι τὸ βίᾳ παρὰ φύσιν,
καὶ φθορὰ ἂν εἴη φθορᾷ ἐναντία ἡ βίαιος ὡς παρὰ φύσιν
οὖσα τῇ κατὰ φύσιν. Ἆρ' οὖν καὶ γενέσεις εἰσὶν ἔνιαι βίαιοι
καὶ οὐχ εἱμαρμέναι, αἷς [l] ἐναντίαι αἱ κατὰ φύσιν, καὶ αὐξήσεις
βίαιοι καὶ φθίσεις, οἷον αὐξήσεις αἱ τῶν ταχὺ διὰ τρυφὴν
ἡβώντων, καὶ οἱ σῖτοι οἱ ταχὺ ἁδρυνόμενοι καὶ μὴ πιληθέντες.
Ἐπὶ δ' ἀλλοιώσεως πῶς; Ἢ ὡσαύτως· [m] εἶεν γὰρ [n] ἂν 7
[o] τινες βίαιοι, αἱ δὲ φυσικαί, [p] οἷον ἀφιέμενοι μὴ ἐν κρισίμοις
ἡμέραις, οἱ [q] δ' ἐν κρισίμοις· οἱ μὲν [r] οὖν παρὰ φύσιν ἠλλοί-
ωνται, οἱ δὲ κατὰ φύσιν. Ἔσονται [s] δ' [t] ἐναντίαι [v] αἱ φθο-

[t] *εἰ* om. E. [v] *ἡ* om. E.I. [w] *κινήσεις* H. [x] *αὐταὶ* F. [y] *καὶ* om. E.F. [z] *παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν* H. [a] *καὶ παρὰ φύσιν* om. E. [b] *ἡ* utrumque om. F. [c] *νόσανσις* corr. E. [d] *γὰρ* om. E.I. [e] *αὐταὶ* I. [f] *ἐναντίαι ἀλλήλαις* H. [g] *ἢ*] *ἡ δὲ* I. [h] *τὸ γὰρ γηρᾶν* I, *ἡ γὰρ γήρανσις* E.H. [i] *γένεσιν ἢ γήρανσιν ὁρῶμεν* H. [k] *εἰ δὴ* F.I, *ἢ εἰ* E.H. [l] *αἱ κατὰ φύσιν ἐναντίαι* F. [m] *εἴησαν* F.H.I. [n] *ἂν* om. I. [o] *τινες*] *αἱ μέν τινες* F.I. [p] *οἷον οἱ ἀφ.* E.H.I. [q] *τ'* F. [r] *οὖν* om. F.H.I. [s] *δ'*] *δὴ* H.I. [t] *αἱ φθοραὶ ἐναντίαι* E. [v] *αἱ* om. H.

καὶ [w] ἀλλήλαις, οὐ γενέσεις. Καὶ τί γε κωλύει; Ἔστι [x] γὰρ ὥς. Καὶ γὰρ εἰ ἡ μὲν ἡδεῖα ἡ δὲ λυπηρὰ εἴη· ὥστε οὐχ ἁπλῶς φθορὰ φθορᾷ ἐναντία, ἀλλ' [y] ᾗ ἡ μὲν τοιαδὶ ἡ δὲ
8 τοιαδὶ αὐτῶν ἐστίν. Ὅλως μὲν [z] οὖν ἐναντίαι κινήσεις καὶ ἠρεμίαι τὸν εἰρημένον τρόπον εἰσίν, οἷον ἡ ἄνω τῇ κάτω· τόπου γὰρ ἐναντιώσεις [a] αὗται. Φέρεται δὲ τὴν [b] μὲν ἄνω φορὰν φύσει τὸ πῦρ, τὴν δὲ κάτω ἡ γῆ· καὶ [c] ἐναντίαι αὐτῶν [d] αἱ φοραί. Τὸ δὲ πῦρ ἄνω μὲν φύσει, κάτω δὲ παρὰ φύσιν·
9 καὶ ἐναντία γε ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ τῇ παρὰ φύσιν. Καὶ μοναὶ δ' ὡσαύτως· ἡ γὰρ ἄνω μονὴ τῇ ἄνωθεν [e] κάτω κινήσει ἐναντία. Γίγνεται δὲ τῇ γῇ ἡ μὲν μονὴ [f] ἐκείνη παρὰ φύσιν, ἡ δὲ κίνησις [g] αὕτη κατὰ φύσιν. Ὥστε κινήσει [h] μονὴ ἐναντία [i] ἡ παρὰ φύσιν τῇ κατὰ φύσιν τοῦ αὐτοῦ· καὶ γὰρ ἡ κίνησις ἡ τοῦ αὐτοῦ ἐναντία οὕτως· ἡ μὲν γὰρ κατὰ φύσιν [k] ἔσται
10 αὐτῶν, ἡ ἄνω ἢ ἡ κάτω, ἡ δὲ παρὰ [l] φύσιν. Ἔχει δὲ ἀπορίαν εἰ ἔστι πάσης ἠρεμίας τῆς μὴ ἀεὶ γένεσις, καὶ αὕτη τὸ ἵστασθαι. Τοῦ δὴ παρὰ φύσιν μένοντος, οἷον τῆς γῆς ἄνω, εἴη ἂν γένεσις. [m] Ὅτε [n] ἄρα ἐφέρετο ἄνω βίᾳ, ἵστατο. Ἀλλὰ τὸ [o] μὲν ἱστάμενον ἀεὶ δοκεῖ φέρεσθαι θᾶττον, τὸ δὲ βίᾳ τοὐναντίον. Οὐ γενόμενον ἄρα ἠρεμοῦν ἔσται ἠρεμοῦν. [p] Ἔτι [q] δοκεῖ τὸ [r] ἵστασθαι ἢ ὅλως εἶναι [s] τὸ εἰς τὸν αὑτοῦ
11 τόπον φέρεσθαι ἢ [t] συμβαίνειν ἅμα. Ἔχει δ' ἀπορίαν εἰ ἐναντία [v] ἡ μονὴ ἡ [w] ἐνταῦθα τῇ ἐντεῦθεν κινήσει· ὅταν γὰρ κινῆται ἐκ τουδὶ [x] ἢ καὶ [y] ἀποβάλλῃ, ἔτι δοκεῖ ἔχειν τὸ ἀπο-

[w] ἀλλήλαις καὶ οὐ γενέσει μόνον. Καὶ τί δὲ κ. H. [x] γὰρ om. E. [y] ᾗ om. E. [z] οὖν αἱ ἐναντίαι H. [a] αὗται. Καθόλου δὲ πρώτως ταῦτα καὶ κυρίως ὑπάρχει. Φέρεται E. [b] μὲν et φορὰν om. E. [c] ἐναντίαι γ' αὐτῶν H. [d] αἱ om. E. [e] κάτω om. E. [f] ἐκείνη ἡ ἄνω παρὰ H. [g] αὐτῇ H, om. E. [h] μόνον E. [i] ἡ κατὰ φύσιν τῇ τοῦ αὐτοῦ παρὰ φύσιν F. [k] αὐτῶν ἔσται F.I. [l] φύσιν. Καθόλου δὲ καὶ πρώτως ταῦτα κυρίως ὑπάρχει. Ἔχει H. [m] ὅτε] ὁ E. [n] ἄρα] γὰρ E, om. I. [o] μὲν om. E. [p] ἔτι] τι E. [q] δοκεῖ λέγεσθαι τὸ I. [r] ἵστασθαι] ἵστασθαι κυρίως λέγεσθαι ἐπὶ τοῦ κατὰ φύσιν εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον ἰόντος, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦ παρὰ φύσιν H. [s] τὸ] τὸν E. [t] συμβαίνει E. [v] ἡ ἐνταῦθα μονὴ H, ἡ μονὴ ἐνταῦθα F, μονὴ ἡ ἐνταῦθα E. [w] ἐνταῦθα pr. H. [x] ἢ om. E.H. [y] ἀποβάλλῃ—τὸ om. E.

βαλλόμενον. Ὥστ' [z] εἰ αὐτὴ ἠρεμία ἐναντία τῇ ἐντεῦθεν εἰς τοὐναντίον κινήσει, ἅμα ὑπάρξει τἀναντία. [a] Ἢ πῇ ἠρεμεῖ, [b] εἰ ἔτι μένει; Ὅλως δὲ τοῦ κινουμένου τὸ μὲν ἐκεῖ, τὸ δ' εἰς ὃ [c] μεταβάλλει. Διὸ καὶ μᾶλλον κίνησις κινήσει ἐναντίον ἢ [d] ἠρέμησις. Καὶ περὶ μὲν κινήσεως [e] καὶ ἠρεμίας, [f] καὶ πῶς [g] ἑκατέρα μία, καὶ τίνες ἐναντίαι τίσιν, εἴρηται.

[h] Ἀπορήσειε δ' ἄν τις καὶ περὶ τοῦ ἵστασθαι, εἰ καὶ ὅσαι 12
[i] παρὰ φύσιν κινήσεις, ταύταις ἐστὶν ἠρεμία ἀντικειμένη. Εἰ μὲν οὖν μὴ ἔσται, ἄτοπον. [k] Μένει γάρ, βίᾳ δέ. Ὥστε ἠρεμοῦν τι ἔσται οὐκ ἀεὶ ἄνευ τοῦ γενέσθαι. Ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἔσται· ὥσπερ γὰρ κινεῖται παρὰ φύσιν, καὶ [l] ἠρεμοῖ ἄν τι παρὰ φύσιν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶν [m] ἐνίοις κίνησις κατὰ φύσιν 13
καὶ παρὰ φύσιν, οἷον πυρὶ ἡ ἄνω κατὰ φύσιν ἡ δὲ κάτω παρὰ φύσιν, [n] πότερον αὕτη ἐναντία ἢ ἡ τῆς γῆς; Αὕτη γὰρ φέρεται κατὰ φύσιν κάτω. Ἢ δῆλον ὅτι ἄμφω, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως, ἀλλ' ἡ μὲν κατὰ φύσιν [o] ὡς κατὰ φύσιν [p] οὔσης τῇσδ' αὐτοῦ· [q] ἡ ἄνω τοῦ πυρὸς τῇ κάτω, [r] ὡς ἡ κατὰ φύσιν οὖσα [s] τῇ παρὰ φύσιν οὔσῃ. Ὁμοίως δὲ καὶ ταῖς μοναῖς. Ἴσως δ' ἠρεμίᾳ κίνησίς [t] πῃ [v] ἀντίκειται.

[w] Ζ.

[x] Εἰ δ' ἐστὶ συνεχὲς καὶ ἁπτόμενον καὶ ἐφεξῆς, ὡς διώ-

[z] εἰ ἡ αὐτὴ F.H, εἰ αὐτὴ ἡ I, ambiguo E. [a] ἢ] εἰ H. [b] εἰ] ἢ E.H. [c] μετέβαλλεν E. [d] ἠρέμησις. Τίς μὲν οὖν κίνησις ἁπλῶς μία εἴρηται. Καὶ Ambrosianus M. 46. et Vaticanus 250. Ἠρέμησις. Τὰ ἄνω λείποντα ἔνθεν ἕως τοῦ σημείου τούτου· ἔτι λέγεται—ἐφαρμόττειν (cap. 4, 13. usque ad finem) E. [e] καὶ ἠρ.] ἢ ἠρ. I. [f] καὶ om. E.I. [g] ἑκάτερον E. [h] ἀπορήσειε δ' ἄν τις—ἀντίκειται om. H. cum Ambrosiano et Vaticanis 250, 307, 935, 1025 : habent E.F.I.Q, Baroccianus 79, Coislinianus 166, Marciani 206. et 214. et cl. 4. c. 4; Oxoniensis collegii corporis Christi E. 2, 2; Parisienses Regii 1859, 1860, 1861, 1866, 2032, 2033, 2595; Vaticani 152, 249, 251 (*a*), 256 (T), 1028; Vossianus 3. [i] παρὰ] καὶ παρὰ E. [k] μενεῖ a. [l] ἠρεμοίη I.T. [m] κίνησις ἐνίοις F. [n] π. αὐτῆς E. [o] ὡς post μὲν F. [p] οὖσα F. [q] ἡ om. E. [r] ὡς ἡ] ουσ E. [s] τῇ om. E. [t] πῇ om. E. [v] post ἀντίκειται omisi cum E, quæ ceteri iterum ponunt, ὅταν γὰρ—τίσιν, εἴρηται (sect. 11.). [w] Codices E.F.H.I.K. Ζ.] φυσικῶν ἕκτον I, περὶ κινήσεως τῶν εἰς γ τὸ β. ζη. E. [x] ἐπεὶ I.

ρισται πρότερον, συνεχῆ μὲν ὧν τὰ ἔσχατα ἕν, ἁπτόμενα δ'
ὧν ἅμα, ἐφεξῆς δ' ὧν μηδὲν μεταξὺ συγγενές, [c] ἀδύνατον ἐξ
ἀδιαιρέτων εἶναί τι συνεχές, οἷον γραμμὴν ἐκ στιγμῶν, εἴπερ
ἡ [d] γραμμὴ μὲν συνεχές, ἡ στιγμὴ δὲ ἀδιαίρετον. Οὔτε γὰρ
ἓν τὰ ἔσχατα τῶν στιγμῶν· οὐ γάρ ἐστι τὸ μὲν ἔσχατον τὸ
δ' ἄλλο τι μόριον τοῦ ἀδιαιρέτου· οὔθ' ἅμα τὰ ἔσχατα· οὐ
γάρ ἐστιν ἔσχατον [e] τοῦ ἀμεροῦς οὐδέν· ἕτερον γὰρ τὸ
2 ἔσχατον καὶ [f] οὗ ἔσχατον. Ἔτι δ' [g] ἀνάγκη ἤτοι συνεχεῖς
εἶναι τὰς στιγμὰς ἢ ἁπτομένας ἀλλήλων, ἐξ ὧν ἐστὶ τὸ συν-
εχές· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀδιαιρέτων.
Συνεχεῖς μὲν δὴ οὐκ ἂν εἶεν διὰ τὸν εἰρημένον λόγον· ἅπτε-
ται δ' ἅπαν ἢ ὅλον ὅλου ἢ μέρος μέρους ἢ [h] ὅλου μέρος.
Ἐπεὶ δ' ἀμερὲς τὸ ἀδιαίρετον, ἀνάγκη ὅλον ὅλου ἅπτεσθαι.
Ὅλον δ' ὅλου ἁπτόμενον οὐκ [i] ἔσται συνεχές· τὸ γὰρ συνεχὲς
ἔχει τὸ μὲν ἄλλο τὸ δ' ἄλλο μέρος, καὶ διαιρεῖται εἰς οὕτως
3 [k] ἕτερα καὶ τόπῳ κεχωρισμένα. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐφεξῆς
ἔσται στιγμὴ στιγμῆς ἢ τὸ νῦν [l] τοῦ νῦν, ὥστ' ἐκ τούτων
εἶναι τὸ μῆκος ἢ τὸν χρόνον· ἐφεξῆς μὲν γάρ ἐστιν ὧν
[m] μηθέν ἐστι μεταξὺ συγγενές, στιγμῶν δ' ἀεὶ τὸ μεταξὺ
γραμμὴ καὶ τῶν νῦν χρόνος. [n] Ἔτι διαιροῖτ' ἂν εἰς ἀδιαί-
ρετα, εἴπερ ἐξ ὧν ἐστὶν ἑκάτερον, εἰς ταῦτα διαιρεῖται. Ἀλλ'
οὐθὲν ἦν τῶν συνεχῶν εἰς ἀμερῆ διαιρετόν. Ἄλλο δὲ γένος
οὐχ οἷόν τ' εἶναι μεταξὺ [o] τῶν στιγμῶν καὶ τῶν νῦν οὐθέν.
Εἰ γὰρ ἔσται, δῆλον ὡς ἤτοι [p] ἀδιαίρετον ἔσται ἢ διαιρετόν,
καὶ εἰ διαιρετόν, ἢ εἰς ἀδιαίρετα [q] ἢ εἰς ἀεὶ διαιρετά· τοῦτο
4 δὲ συνεχές. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι πᾶν συνεχὲς διαιρετὸν εἰς
ἀεὶ διαιρετά· εἰ γὰρ εἰς [r] ἀδιαίρετα, ἔσται ἀδιαίρετον ἀδιαι-
ρέτου ἁπτόμενον· ἓν γὰρ τὸ ἔσχατον, καὶ ἅπτεται τῶν συν-

[c] ἀδύνατον ἐξ om. pr. F. [d] μὲν γραμμὴ σ. ἡ δὲ στιγμὴ H. [e] οὐδὲν (vel οὐθὲν) τοῦ ἀμεροῦς F.H.I.K. [f] οὗ] οὐκ E. [g] δ' om. F.K. [h] ὅλου μέρος] ὅλου μέρους F. [i] ἔστι K. [k] ἕτερα] διαιρετὰ H.I. et corr. E. [l] τοῦ] τῷ E.F.I.K, τῶν H. [m] μηθέν τι ἐστι F. [n] ἔτι δὲ διαιροῖντ' E. [o] τῶν στιγμῶν—ὡς ἤτοι] γὰρ E. [p] ἀδιαίρετον ἢ διαιρετὸν ἔσται F, διαιρετὸν ἢ ἀδιαίρετον ἔσται H.I.K. [q] ἢ εἰς ἀεὶ διαιρετά om. E, ἀεὶ om. pr. F. [r] ἀδιαίρετα] ἀδιαίρετον F, ἀδιαίρετα διαιροῖτο τὸ συνεχὲς E.H.

εχῶν. Τοῦ δ' αὐτοῦ λόγου [s] καὶ μέγεθος [t] καὶ χρόνον καὶ
κίνησιν ἐξ ἀδιαιρέτων συγκεῖσθαι, καὶ διαιρεῖσθαι εἰς ἀδιαί-
ρετα ἢ μηθέν. Δῆλον δ' ἐκ τῶνδε. Εἰ γὰρ τὸ μέγεθος ἐξ 5
ἀδιαιρέτων σύγκειται, καὶ ἡ κίνησις ἡ τούτου ἐξ ἴσων κινή-
σεων ἔσται ἀδιαιρέτων, οἷον εἰ [v] τὸ Α Β [w] Γ ἐκ τῶν Α Β Γ
[x] ἐστὶν ἀδιαιρέτων, [y] ἡ κίνησις ἐφ' ἧς [z] Δ Ε Ζ, ἣν ἐκινήθη τὸ
Ω ἐπὶ τῆς Α Β [a] Γ, ἕκαστον [b] τὸ μέρος ἔχει ἀδιαίρετον. Εἰ 6
[c] δὲ παρούσης κινήσεως ἀνάγκη κινεῖσθαί τι, καὶ εἰ κινεῖταί τι,
παρεῖναι κίνησιν, καὶ τὸ κινεῖσθαι ἔσται ἐξ ἀδιαιρέτων. Τὸ
μὲν δὴ Α ἐκινήθη τὸ Ω τὴν [d] τὸ Δ κινούμενον κίνησιν, τὸ [e] δὲ
Β τὴν τὸ Ε, καὶ τὸ Γ ὡσαύτως τὴν [f] τὸ Ζ. Εἰ δὴ ἀνάγκη 7
τὸ κινούμενον ποθέν ποι μὴ ἅμα κινεῖσθαι καὶ κεκινῆσθαι [g] οὗ
ἐκινεῖτο [h] ὅτε ἐκινεῖτο, οἷον εἰ Θήβαζέ [i] τις βαδίζει, ἀδύνατον
ἅμα βαδίζειν Θήβαζε καὶ βεβαδικέναι Θήβαζε. Τὴν [k] δὲ τὸ
Α τὴν ἀμερῆ ἐκινεῖτο τὸ Ω, [l] ᾗ ἡ τὸ Δ κίνησις παρῆν.
Ὥστ' εἰ μὲν ὕστερον διῆλθεν ἢ διήει, διαιρετὴ ἂν εἴη· ὅτε
γὰρ [m] διήει, οὔτε ἠρέμει οὔτε διεληλύθει, ἀλλὰ μεταξὺ ἦν.
Εἰ δ' ἅμα διέρχεται καὶ [n] διελήλυθε τὸ [o] βαδίζον ὅτε βαδί-
ζει, βεβαδικὸς [p] ἐκεῖ ἔσται καὶ κεκινημένον οὗ κινεῖται. Εἰ 8
δὲ τὴν μὲν ὅλην τὴν Α Β Γ κινεῖταί τι, καὶ ἡ κίνησις ἣν κινεῖ-
ται [q] τὰ Δ Ε Ζ ἐστί, τὴν δ' ἀμερῆ τὴν Α οὐθὲν κινεῖται ἀλλὰ
κεκίνηται, [r] εἴη ἂν ἡ κίνησις [s] οὐκ ἐκ [t] κινήσεων ἀλλ' ἐκ κινη-
μάτων καὶ [v] τὸ [w] κεκινῆσθαί τι μὴ κινούμενον· τὴν γὰρ Α
διελήλυθεν οὐ διεξιόν. Ὥστε ἔσται [x] τι βεβαδικέναι μηδέ-
ποτε βαδίζον· ταύτην γὰρ βεβάδικεν οὐ βαδίζον ταύτην.
Εἰ οὖν ἀνάγκη [y] ἢ ἠρεμεῖν ἢ κινεῖσθαι [z] πᾶν, ἠρεμεῖ [a] δὲ καθ' 9

[s] καὶ post λόγου om. E.I. [t] καὶ κίνησιν καὶ χρόνον H. [v] τὸ μὲν A F. [w] Γ μέγεθος ἐκ H. [x] ἐστὶν] ἐστὶ μερῶν E.H. [y] ἡ] καὶ ἡ F.K. [z] Δ] ἡ Δ. E.H. [a] Γ] Γ διαστάσεως E.F.H. [b] τὸ om. F.H.I.K. [c] δὴ E.H.I.K. [d] τὸ ante Δ om. E. [e] B δὲ F. [f] τὸ ante Z om. I. [g] οὗ ἐκινεῖτο om. F.K. et in lacuna H. [h] ὅτε ἐκινεῖτο om. I. [i] τις] ἔτι K, τι E.H.I. [k] δὴ H.I.K. [l] ᾗ ἡ τὸ Δ om. E, ἡ om. K. [m] διήει] διήει οὔτε γὰρ διήει E. [n] ἐλήλυθε F. [o] βαδίζει vel βαδίζειν H, omissis ὅτε βαδίζει. [p] ἔσται ἐκεῖ H.K. [q] τὰ] ἡ H. [r] εἴη] ειτ' E. [s] οὐκ—ἀλλ' om. E. [t] κινήσεως H. [v] τὸ om. F.H.I. [w] κινεῖσθαι K. [x] βεβαδικέναι τι H. [y] ἢ ἠρεμεῖν] ἅπαν ἢ ἠρεμεῖν F, ἠρεμεῖν I. [z] πᾶν om. F.I.K. [a] δὲ om. F.K.

ἕκαστον τῶν Α Β Γ, ὥστ᾽ ἔσται τι συνεχῶς ἠρεμοῦν ἅμα καὶ κινούμενον. Τὴν γὰρ Α Β Γ ὅλην ἐκινεῖτο καὶ ἠρέμει ὁτιοῦν μέρος, ὥστε καὶ πᾶσαν. Καὶ εἰ μὲν τὰ ἀδιαίρετα [b] τῆς Δ Ε Ζ. [c] κινήσεις κινήσεως παρούσης ἐνδέχοιτ᾽ ἂν μὴ κινεῖσθαι ἀλλ᾽ ἠρεμεῖν· εἰ δὲ μὴ [d] κινήσεις, τὴν κίνησιν μὴ ἐκ κινήσεων εἶναι. ˈΟμοίως δ᾽ ἀνάγκη τῷ μήκει καὶ τῇ κινήσει ἀδιαίρετον εἶναι [e] τὸν χρόνον, καὶ συγκεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν ὄντων ἀδιαιρέτων· εἰ γὰρ [f] πᾶσα [g] διαιρετός, [h] ἐν τῷ ἐλάττονι δὲ τὸ ἰσοταχὲς δίεισιν ἔλαττον, [i] διαιρετὸς ἔσται καὶ ὁ χρόνος. Εἰ δ᾽ ὁ χρόνος [k] διαιρετὸς ἐν ᾧ φέρεταί τι τὴν Α, καὶ ἡ τὸ Α ἔσται διαιρετή.

2 ˈἘπεὶ δὲ πᾶν μέγεθος εἰς [l] μεγέθη διαιρετόν (δέδεικται γὰρ ὅτι ἀδύνατον ἐξ ἀτόμων εἶναί τι [m] συνεχές, μέγεθος δ᾽ ἐστὶν ἅπαν συνεχές), ἀνάγκη τὸ θᾶττον ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ μεῖζον καὶ [n] ἐν τῷ ἐλάττονι [o] ἴσον καὶ ἐν τῷ ἔλαττονι [p] πλεῖον κινεῖσθαι, καθάπερ ὁρίζονταί τινες τὸ θᾶττον. ˈἜστω γὰρ τὸ ἐφ᾽ [q] ᾧ Α τοῦ [r] ἐφ᾽ ᾧ Β θᾶττον. ˈἘπεὶ τοίνυν θᾶττόν ἐστι τὸ πρότερον μεταβάλλον, ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ Α μεταβέβληκεν ἀπὸ τοῦ Γ εἰς τὸ Δ, [s] οἷον τῷ Ζ Η, ἐν τούτῳ τὸ Β οὔπω ἔσται πρὸς τῷ Δ, ἀλλ᾽ ἀπολείψει, ὥστε ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ πλεῖον δίεισι τὸ θᾶττον. ˈἈλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ ἐλάττονι [t] πλεῖον· ἐν ᾧ γὰρ τὸ Α γεγένηται πρὸς τῷ Δ, [v] τὸ Β [w] ἔστω πρὸς τῷ Ε [x] τὸ βραδύτερον [y] ὄν. Οὐκοῦν ἐπεὶ τὸ Α πρὸς τῷ Δ γεγένηται ἐν ἅπαντι τῷ Ζ Η χρόνῳ, πρὸς τῷ Θ ἔσται ἐν ἐλάττονι τούτου· καὶ [z] ἔστω ἐν τῷ Ζ Κ. Τὸ μὲν οὖν Γ Δ, ὃ διελήλυθε τὸ Α, μεῖζόν [a] ἐστι τοῦ Γ Ε, ὁ δὲ χρόνος ὁ Ζ Κ [b] ἐλάττων τοῦ παντὸς τοῦ Ζ Η, ὥστε ἐν

[b] τῆς] τὰ Η.Κ, τὰς Ε. [c] κίνησις Ε. [d] κίνησις Ε, κινήσεις εἰσὶ Ι. [e] τὸν] καὶ τὸν Η.Ι. [f] πᾶς pr. Ε. [g] ἀδιαίρετος F. et pr. I, qui γρ. καὶ ἅπας διαιρετὸς καὶ πᾶς ἀδιαίρετος. [h] ἐν] καὶ ἐν K, omissa δέ. [i] καὶ ὁ χρόνος ἔσται διαιρετός K. [k] διαιρετὸς ἔσται ἐν F.I. [l] μέγεθος E.F. [m] συνεχές] μέγεθος E.H.I. [n] ἐν om. E. [o] ἴσον καὶ ἐν τῷ ἐλάττονι om. F.K. [p] πλέον I. [q] ᾧ τὸ Α I.K. [r] ἐφ᾽ ᾧ om. E, ἐφ᾽ ᾧ τὸ H. [s] οἷον ἐν τῷ F.I. [t] πλέον F.H.K, τὸ πλεῖον E, πλεῖον τούτου I. [v] τὸ Β—τῷ Δ om. K. [w] ἔσται F. [x] τὸ om. E. [y] ὄν om. F.I. [z] ἔσται E.I. [a] ἐστι om. K. [b] ἔλαττον I.

ἐλάττονι [c] μεῖζον δίεισιν. Φανερὸν [d] δὲ ἐκ τούτων καὶ ὅτι τὸ 3
θᾶττον ἐν ἐλάττονι χρόνῳ δίεισι τὸ ἴσον. [e] Ἐπεὶ γὰρ τὴν
μείζω [f] ἐν ἐλάττονι διέρχεται τοῦ βραδυτέρου, αὐτὸ δὲ καθ'
αὑτὸ λαμβανόμενον ἐν πλείονι χρόνῳ τὴν μείζω τῆς ἐλάτ-
τονος, οἷον τὴν Λ Μ τῆς Λ Ξ, πλείων ἂν εἴη ὁ χρόνος ὁ
Π Ρ, ἐν ᾧ τὴν Λ Μ διέρχεται, ἢ ὁ Π Σ, ἐν ᾧ τὴν Λ Ξ.
Ὥστε εἰ ὁ Π Ρ χρόνος ἐλάττων ἐστὶ [g] τοῦ [h] Π Χ, ἐν ᾧ τὸ
βραδύτερον διέρχεται τὴν Λ Ξ, καὶ ὁ Π Σ ἐλάττων ἔσται
τοῦ ἐφ' ᾧ [i] Π Χ· τοῦ γὰρ Π Ρ ἐλάττων, τὸ δὲ τοῦ ἐλάτ-
τονος ἔλαττον καὶ [k] αὐτὸ ἔλαττον. Ὥστε ἐν ἐλάττονι
[l] κινήσεται τὸ ἴσον. Ἔτι δ' εἰ πᾶν ἀνάγκη [m] ἢ ἐν ἴσῳ 4
[n] χρόνῳ ἢ [o] ἐν ἐλάττονι ἢ ἐν πλείονι κινεῖσθαι, [p] καὶ τὸ μὲν
ἐν πλείονι βραδύτερον, τὸ δ' ἐν ἴσῳ ἰσοταχές, τὸ δὲ θᾶττον
οὔτε [q] ἰσοταχὲς οὔτε βραδύτερον, οὔτ' [r] ἂν ἐν ἴσῳ οὔτ' [s] ἐν
πλείονι κινοῖτο τὸ θᾶττον. Λείπεται οὖν ἐν ἐλάττονι, [t] ὥστ'
ἀνάγκη καὶ τὸ ἴσον μέγεθος ἐν ἐλάττονι χρόνῳ διιέναι τὸ
θᾶττον. Ἐπεὶ [v] δὲ πᾶσα μὲν κίνησις ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ἅπαντι 5
χρόνῳ δυνατὸν κινηθῆναι, πᾶν δὲ τὸ κινούμενον ἐνδέχεται
[w] καὶ θᾶττον κινεῖσθαι καὶ βραδύτερον, [x] ἐν ἅπαντι χρόνῳ
[y] ἔσται τὸ θᾶττον κινεῖσθαι καὶ βραδύτερον. Τούτων δ' ὄν-
των ἀνάγκη καὶ τὸν χρόνον συνεχῆ εἶναι. Λέγω δὲ συνεχὲς
τὸ διαιρετὸν εἰς ἀεὶ διαιρετά· τούτου γὰρ ὑποκειμένου τοῦ
συνεχοῦς, ἀνάγκη συνεχῆ [z] εἶναι τὸν χρόνον. Ἐπεὶ γὰρ 6
δέδεικται ὅτι [a] τὸ θᾶττον ἐν ἐλάττονι χρόνῳ δίεισι τὸ ἴσον,
ἔστω [b] τὸ μὲν ἐφ' ᾧ Α θᾶττον, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Β βραδύτερον,
καὶ [c] κεκινήσθω τὸ βραδύτερον τὸ ἐφ' ᾧ Γ Δ μέγεθος ἐν τῷ
Ζ Η χρόνῳ. Δῆλον τοίνυν ὅτι τὸ θᾶττον ἐν ἐλάττονι τού-

[c] δίεισι μεῖζον F.H.I.K. [d] δὴ E. [e] ἐπειδὴ F.I.K. [f] ἐν om. I. [g] τοῦ ΠΧ—ἐλάττων ἔσται om. K. [h] Π om. E. [i] Π ante Χ om. E.H.I. [k] αὐτοῦ pr. E. [l] κινηθήσεται F.H.I.K. [m] ἢ] μέρος ἢ K, μὲν ἢ F.H.I. [n] χρόνῳ om. F.H.I.K. [o] ἐν ante ἐλ. om. E. [p] καὶ om. I. [q] ὁμοταχὲς E. [r] ἐν ἴσῳ ἂν F.H.I.K. [s] ἐν ante πλ. om. F. [t] ὥστ'—ἐλάττονι om. pr. K. [v] δὲ] δὲ εἰ K. [w] καὶ ante θ. om. H. [x] ἐν—βραδύτερον om. pr. I. [y] ἔξεστι H. [z] εἶναι om. H. [a] τὸ ante θ. om. H. [b] τὸ ante μὲν om. I. [c] κινείσθω I.

του [d] κινήσεται τὸ αὐτὸ μέγεθος· καὶ κεκινήσθω ἐν τῷ ΖΘ.
7 [e] Πάλιν δ' ἐπεὶ τὸ θᾶττον ἐν τῷ ΖΘ διελήλυθε τὴν ὅλην
τὴν ΓΔ, τὸ βραδύτερον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν ἐλάττω δίει-
σιν· ἔσται οὖν ἐφ' [f] ἧς ΓΚ. Ἐπεὶ δὲ τὸ βραδύτερον τὸ Β
ἐν τῷ ΖΘ χρόνῳ τὴν ΓΚ διελήλυθε, τὸ θᾶττον ἐν ἐλάττονι
δίεισιν, ὥστε πάλιν διαιρεθήσεται ὁ ΖΘ χρόνος. Τούτου
δὲ διαιρουμένου καὶ τὸ ΓΚ μέγεθος διαιρεθήσεται κατὰ τὸν
8 αὐτὸν λόγον. Εἰ δὲ τὸ μέγεθος, καὶ ὁ χρόνος. Καὶ ἀεὶ
τοῦτ' ἔσται μεταλαμβάνουσιν ἀπὸ τοῦ θάττονος τὸ βραδύ-
τερον καὶ ἀπὸ τοῦ βραδυτέρου τὸ θᾶττον, καὶ τῷ ἀποδεδει-
γμένῳ χρωμένοις· διαιρήσει γὰρ τὸ μὲν θᾶττον τὸν χρόνον,
τὸ δὲ βραδύτερον τὸ μῆκος. Εἰ οὖν ἀεὶ μὲν ἀντιστρέφειν
ἀληθές, ἀντιστρεφομένου δὲ ἀεὶ γίνεται διαίρεσις, φανερὸν
ὅτι πᾶς χρόνος ἔσται συνεχής. Ἅμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι μέγε-
θος ἅπαν ἐστὶ συνεχές· τὰς αὐτὰς γὰρ καὶ τὰς ἴσας [g] διαιρέ-
9 ρέσεις [h] ὁ χρόνος διαιρεῖται καὶ τὸ μέγεθος. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ
τῶν εἰωθότων λόγων λέγεσθαι φανερὸν ὡς εἴπερ ὁ χρόνος
ἐστὶ συνεχής, ὅτι καὶ τὸ μέγεθος, εἴπερ [i] ἐν τῷ ἡμίσει χρόνῳ
ἥμισυ διέρχεται καὶ ἁπλῶς ἐν τῷ ἐλάττονι ἔλαττον· αἱ γὰρ
αὐταὶ διαιρέσεις ἔσονται τοῦ χρόνου καὶ τοῦ μεγέθους. Καὶ
εἰ ὁποτερονοῦν ἄπειρον, καὶ θάτερον, καὶ ὡς θάτερον, [k] καὶ
θάτερον, οἷον εἰ μὲν [l] τοῖς ἐσχάτοις ἄπειρος ὁ χρόνος, καὶ τὸ
μῆκος τοῖς ἐσχάτοις, εἰ δὲ τῇ διαιρέσει, [m] τῇ διαιρέσει καὶ τὸ
μῆκος, εἰ δὲ ἀμφοῖν [n] ὁ χρόνος, ἀμφοῖν καὶ τὸ [o] μέγεθος.
10 Διὸ καὶ ὁ Ζήνωνος λόγος ψεῦδος λαμβάνει τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι
τὰ ἄπειρα διελθεῖν ἢ ἅψασθαι τῶν ἀπείρων καθ' ἕκαστον ἐν
πεπερασμένῳ χρόνῳ. [p] Διχῶς γὰρ λέγεται [q] καὶ [r] τὸ μῆκος
καὶ ὁ χρόνος [s] ἄπειρον, καὶ ὅλως πᾶν τὸ συνεχές, [t] ἤτοι κατὰ
διαίρεσιν ἢ τοῖς ἐσχάτοις. Τῶν μὲν οὖν [v] κατὰ ποσὸν ἀπεί-

[d] κινηθήσεται F.H.I.K. [e] πάλιν—ΖΘ om. I. [f] ἧς τὸ ΓΚ E. [g] αἱρέσεις E. [h] ὅ τε χρόνος καὶ τὸ μέγεθος διαιρεῖται F.H.I.K. [i] ἐν] καὶ ἐν E. [k] καὶ θάτερον om. E. [l] τοῖς] ἐν τοῖς F.I. [m] τῇ διαιρέσει om. E. [n] ὁ χρόνος om. E. [o] μέγεθος] μῆκος F. [p] διχῶς —χρόνῳ om. F. [q] καὶ ante τὸ om. H. [r] ὁ χρόνος καὶ τὸ μῆκος H.K. [s] ἄπειρος E. [t] ἤτοι] ἢ τὸ H.I, ἢ τῷ F.K. [v] κατὰ τὸ πόσον F.H.I.K.

ρων οὐκ ἐνδέχεται ἅψασθαι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, τῶν δὲ
κατὰ διαίρεσιν ἐνδέχεται· καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ χρόνος οὕτως
ἄπειρος. Ὥστε ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ οὐκ ἐν τῷ πεπερασμένῳ 11
συμβαίνει διέναι [w] τὸ ἄπειρον, καὶ ἅπτεσθαι τῶν ἀπείρων
τοῖς ἀπείροις, οὐ τοῖς πεπερασμένοις. [x] Οὔτε [y] δὴ τὸ ἄπει-
ρον οἷόν τε ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ διελθεῖν, [z] οὔτ' ἐν ἀπείρῳ
τὸ πεπερασμένον· ἀλλ' [a] ἐάν τε ὁ χρόνος ἄπειρος ᾖ, καὶ τὸ
[b] μέγεθος ἔσται ἄπειρον, ἐάν τε τὸ μέγεθος, καὶ ὁ χρόνος.
Ἔστω γὰρ πεπερασμένον μέγεθος ἐφ' οὗ Α Β, χρόνος δὲ 12
ἄπειρος ἐφ' [c] ᾧ Γ· εἰλήφθω [d] δέ τι [e] τοῦ χρόνου πεπερασμέ-
νον, ἐφ' ᾧ Γ Δ. Ἐν τούτῳ οὖν δίεισί τι τοῦ μεγέθους, καὶ
ἔστω διεληλυθὸς ἐφ' [f] ᾧ Β Ε. Τοῦτο [g] δὲ ἢ καταμετρήσει τὸ
ἐφ' ᾧ Α Β, ἢ ἐλλείψει, ἢ ὑπερβαλεῖ· διαφέρει γὰρ οὐθέν·
εἰ γὰρ ἀεὶ τὸ ἴσον τῷ [h] Β Ε μέγεθος ἐν ἴσῳ χρόνῳ δίεισι,
τοῦτο δὲ [i] καταμετρεῖ τὸ ὅλον, πεπερασμένος ἔσται ὁ [k] πᾶς
χρόνος ἐν ᾧ διῆλθεν· [l] εἰς ἴσα γὰρ διαιρεθήσεται, [m] ὡς καὶ τὸ
μέγεθος. Ἔτι δ' εἰ μὴ πᾶν μέγεθος ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ δίει- 13
σιν, ἀλλ' ἐνδέχεταί [n] τι καὶ ἐν πεπερασμένῳ διελθεῖν, οἷον τὸ
Β Ε, [o] τοῦτο δὲ καταμετρήσει τὸ πᾶν, καὶ τὸ ἴσον ἐν ἴσῳ
δίεισιν, ὥστε πεπερασμένος ἔσται καὶ ὁ χρόνος. Ὅτι δ' οὐκ
ἐν ἀπείρῳ δίεισι τὸ Β Ε, φανερόν, εἰ ληφθείη ἐπὶ [p] θάτερα
πεπερασμένος ὁ χρόνος· εἰ γὰρ [q] ἐν ἐλάττονι τὸ μέρος δίεισι,
τοῦτο ἀνάγκη πεπεράνθαι, θατέρου [r] γε [s] πέρατος ὑπάρχον-
τος. Ἡ αὐτὴ δ' ἀπόδειξις καὶ εἰ τὸ μὲν μῆκος ἄπειρον, ὁ δὲ
χρόνος πεπερασμένος. Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς 14
οὔτε γραμμὴ οὔτε ἐπίπεδον [t] οὔτε ὅλως τῶν συνεχῶν οὐθὲν
[v] ἔσται ἄτομον, οὐ μόνον διὰ τὸ νῦν λεχθέν, ἀλλὰ [w] καὶ [x] ὅτι
[y] συμβήσεται διαιρεῖσθαι τὸ ἄτομον. Ἐπεὶ γὰρ ἐν ἅπαντι

[w] τὰ ἄπειρα F. [x] οὐδὲ E.F.H.I.K. [y] δὴ οὖν τὸ F. [z] οὐδ' codices. [a] ἂν F.H.I.K. [b] μέγεθος—τε τὸ om. pr. K. [c] οὗ I. [d] δή F.H.I.K. [e] πεπ. τοῦ χρόνου F. [f] ᾧ τὸ Β Ε. [g] δὴ I. [h] τὸ Ε. [i] καταμετρήσει H. [k] χρόνος πᾶς F. [l] εἰς om. E. [m] ὡς om. E. [n] τι om. H. [o] τοῦτο—ΒΕ om. K. [p] θάτερον F. [q] ἐν om. F. [r] γε] γὰρ F. [s] πεπερασμένου E. [t] οὔτε] οὔτε τι E, om. I. [v] ἐστιν F. [w] καὶ om. H. [x] διότι I. [y] συμβαίνει H.

χρόνῳ [z] τὸ θᾶττον καὶ βραδύτερόν ἐστι, τὸ δὲ θᾶττον πλεῖον διέρχεται ἐν [a] τῷ ἴσῳ χρόνῳ, [b] ἐνδέχεται καὶ διπλάσιον καὶ ἡμιόλιον διέναι μῆκος· εἴη γὰρ ἂν οὗτος ὁ λόγος τοῦ τάχους. Ἐνηνέχθω οὖν τὸ θᾶττον ἡμιόλιον ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ, καὶ διῃρήσθω τὰ μεγέθη τὰ μὲν τοῦ θάττονος, ἐφ' [c] ᾧ [d] Α Β Β Γ Γ Δ, εἰς τρία ἄτομα, [e] τὰ δὲ τοῦ βραδυτέρου εἰς δύο, ἐφ' ὧν Ε Ζ [f] Ζ Η. Οὐκοῦν καὶ ὁ χρόνος διαιρεθήσεται εἰς τρία ἄτομα· τὸ γὰρ ἴσον ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ δίεισιν. Διῃρήσθω οὖν ὁ χρόνος εἰς [g] τὰ [h] Κ Λ Λ Μ Μ Ν. Πάλιν [i] δ' ἐπεὶ τὸ βραδύτερον ἐνήνεκται τὴν [k] Ε Ζ Ζ Η, καὶ ὁ χρόνος τμηθήσεται δίχα. Διαιρεθήσεται ἄρα τὸ ἄτομον, καὶ τὸ ἀμερὲς οὐκ ἐν ἀτόμῳ δίεισιν ἀλλ' ἐν [l] πλείονι. Φανερὸν οὖν ὅτι οὐδέν [m] ἐστι τῶν συνεχῶν ἀμερές.

3 Ἀνάγκη δὲ καὶ τὸ νῦν τὸ μὴ καθ' ἕτερον ἀλλὰ καθ' αὑτὸ καὶ πρῶτον λεγόμενον ἀδιαίρετον [n] εἶναι, καὶ ἐν ἅπαντι [o] τὸ [p] τοιοῦτο χρόνῳ ἐνυπάρχειν. Ἔστι [q] γὰρ ἔσχατόν τι τοῦ γεγονότος, [r] οὗ ἐπὶ τάδε οὐθέν ἐστι τοῦ μέλλοντος, [s] καὶ πάλιν τοῦ μέλλοντος, οὗ ἐπὶ τάδε οὐθέν ἐστι τοῦ γεγονότος· ὃ δὴ [t] ἔφαμεν ἀμφοῖν εἶναι πέρας. Τοῦτο δὲ ἂν δειχθῇ ὅτι τοιοῦτόν ἐστι [v] καθ' αὑτὸ καὶ [w] ταὐτόν, ἅμα φανερὸν ἔσται

2 καὶ ὅτι [x] ἀδιαίρετον. Ἀνάγκη [y] δὴ τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ νῦν τὸ ἔσχατον [z] ἀμφοτέρων τῶν χρόνων· εἰ γὰρ ἕτερον, ἐφεξῆς μὲν οὐκ ἂν εἴη θάτερον θατέρῳ διὰ τὸ μὴ εἶναι συνεχὲς ἐξ ἀμερῶν, εἰ δὲ χωρὶς ἑκάτερον, μεταξὺ [a] ἔσται χρόνος· [b] πᾶν γὰρ τὸ συνεχὲς τοιοῦτον ὥστ' εἶναί [c] τι συνώνυμον μεταξὺ τῶν περάτων. Ἀλλὰ μὴν [d] εἰ χρόνος τὸ μεταξύ, [e] διαιρετὸν

[z] τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερόν ἐστι I, τὸ βραδύτερόν ἐστι καὶ τὸ θᾶττον H. [a] τῷ om. E. [b] ἐνδ. δὲ καὶ E.I.K. [c] ὧν H. [d] Α Β Γ Δ E.I.K. [e] τὸ E. τὰ δὲ—ἄτομα om. pr. F. [f] alterum Z om. E.I.K. [g] τὰ] τὴν F.K, om. E. [h] Κ Λ Μ Ν E.I.K. [i] δ' om. H. [k] Ε Ζ Η E.I. [l] πλείοσι H, πλείονι τοῦ θάττονος E. [m] τῶν συνεχῶν ἐστὶν H. [n] εἶναι om. E.I.K. [o] τὸ om. F.K. [p] τοιοῦτον F.H.I.K. [q] γὰρ] γὰρ τὸ E. [r] οὗ—γεγονότος om. K. [s] καὶ—γεγονότος om. pr. I. [t] φαμὲν H, ἔφαμεν ἐν E. [v] καθ' αὑτὸ om. E.I. [w] ταυτὸ H. [x] ἀδιαίρετόν ἐστιν E. [y] δὲ F. [z] τῶν χρόνων ἀμφοτέρων H. [a] ἐστιν ὁ χρόνος H. [b] ἅπαν E. [c] τι om. H. [d] εἰ] εἰ ὁ F.H. [e] διαιρετὸς F.H.I.K.

ἔσται· πᾶς γὰρ χρόνος δέδεικται ὅτι διαιρετός. Ὥστε διαι- 3
ρετὸν τὸ νῦν. Εἰ δὲ διαιρετὸν τὸ νῦν, ἔσται τι τοῦ γεγονότος ἐν τῷ μέλλοντι καὶ τοῦ μέλλοντος ἐν τῷ γεγονότι· καθ' ὃ γὰρ [g] ἂν διαιρεθῇ, τοῦτο [h] διοριεῖ τὸν παρήκοντα καὶ τὸν μέλλοντα χρόνον. Ἅμα δὲ καὶ οὐκ ἂν καθ' αὑτὸ εἴη τὸ νῦν, ἀλλὰ καθ' ἕτερον· ἡ γὰρ διαίρεσις [i] οὐ καθ' αὑτό. Πρὸς 4
δὲ τούτοις τοῦ νῦν τὸ μέν [k] τι γεγονὸς ἔσται τὸ δὲ μέλλον, καὶ οὐκ ἀεὶ τὸ αὐτὸ γεγονὸς ἢ μέλλον. Οὐδὲ δὴ τὸ νῦν τὸ [l] αὐτό· πολλαχῇ γὰρ διαιρετὸς ὁ χρόνος. Ὥστ' εἰ ταῦτα ἀδύνατον ὑπάρχειν [m] τῷ νῦν, ἀνάγκη τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐν ἑκατέρῳ νῦν. Ἀλλὰ μὴν εἰ ταὐτό, φανερὸν ὅτι καὶ ἀδιαίρετον· εἰ γὰρ διαιρετόν, πάλιν [n] ταὐτὰ συμβήσεται ἃ καὶ ἐν τῷ [o] πρότερον. Ὅτι μὲν τοίνυν ἐστί τι ἐν τῷ χρόνῳ [p] ἀδιαί- 5
ρετον, ὅ φαμεν εἶναι τὸ νῦν, δῆλόν ἐστιν ἐκ τῶν εἰρημένων· ὅτι δ' οὐδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖται, ἐκ τῶνδε φανερόν ἐστιν. Εἰ γάρ [q] ἐστιν, ἐνδέχεται [r] καὶ θᾶττον κινεῖσθαι [s] ἐν αὐτῷ καὶ βραδύτερον. Ἔστω δὴ τὸ νῦν ἐφ' ᾧ Ν, κεκινήσθω [t] δ' ἐν 6
αὐτῷ τὸ θᾶττον τὴν Α Β. Οὐκοῦν τὸ βραδύτερον ἐν τῷ αὐτῷ ἐλάττω τῆς Α Β κινηθήσεται, οἷον τὴν Α Γ. Ἐπεὶ δὲ τὸ βραδύτερον ἐν ὅλῳ τῷ νῦν κεκίνηται τὴν Α Γ, τὸ θᾶττον ἐν ἐλάττονι [v] τούτου κινηθήσεται. Ὥστε διαιρεθήσεται τὸ νῦν. Ἀλλ' ἦν ἀδιαίρετον. Οὐκ ἄρα ἔστι κινεῖσθαι ἐν τῷ 7
νῦν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἠρεμεῖν· ἠρεμεῖν γὰρ [w] ἐλέγομεν τὸ πεφυκὸς κινεῖσθαι μὴ κινούμενον ὅτε πέφυκε [x] καὶ οὗ καὶ ὥς, ὥστ' ἐπεὶ ἐν τῷ νῦν οὐθὲν πέφυκε κινεῖσθαι, δῆλον [y] ὡς οὐδ' ἠρεμεῖν. Ἔτι δ' εἰ τὸ αὐτὸ μέν ἐστι τὸ νῦν ἐν ἀμφοῖν τοῖν 8
χρόνοιν, ἐνδέχεται δὲ [z] τὸν μὲν κινεῖσθαι τὸν δ' ἠρεμεῖν ὅλον, [a] τὸ δ' ὅλον κινούμενον τὸν χρόνον ἐν ὁτῳοῦν κινηθήσεται τῶν τούτου καθ' ὃ πέφυκε κινεῖσθαι, καὶ τὸ ἠρεμοῦν ὡσαύτως

[g] ἂν] ἄν τι E. [h] ὁριεῖ E.F.H.K. [i] οὐ om. H. [k] τι] τοι F. [l] αὐτὸ ἅμα π. E. [m] τὸ νῦν K, om. E.H. [n] ταῦτα H.K. [o] προτέρῳ F.I. [p] διαιρετὸν I. [q] ἐστιν post γὰρ om. E. [r] κινεῖσθαι καὶ θᾶττον H. [s] ἐν αὐτῷ om. E. [t] τ' I. [v] τουτο E. [w] λέγομεν I. [x] καὶ ante οὗ om. H. [y] ὡς] ὅτι F.H.I.K. [z] τὸ μὲν κ. τὸ H. [a] τὸν δ' ὅλον E.

ἠρεμήσει, συμβήσεται τὸ αὐτὸ [b] ἅμα ἠρεμεῖν καὶ κινεῖσθαι· τὸ γὰρ αὐτὸ ἔσχατον [c] τῶν χρόνων ἀμφοτέρων, τὸ νῦν. ‖ Ἔτι δ' ἠρεμεῖν [d] μὲν λέγομεν τὸ ὁμοίως ἔχον καὶ αὐτὸ καὶ τὰ μέρη νῦν καὶ πρότερον· ἐν δὲ τῷ νῦν οὐκ ἔστι τὸ πρότερον, ὥστ' οὐδ' ἠρεμεῖν. ‖ Ἀνάγκη ἄρα καὶ κινεῖσθαι τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ καὶ [e] ἠρεμεῖν τὸ ἠρεμοῦν.

4 Τὸ δὲ μεταβάλλον ἅπαν [f] ἀνάγκη διαιρετὸν εἶναι. ‖ Ἐπεὶ [g] γὰρ ἔκ τινος εἴς τι πᾶσα μεταβολή, [h] καὶ ὅταν [i] μὲν ᾖ ἐν τούτῳ εἰς ὃ [k] μετέβαλεν, οὐκέτι μεταβάλλει, ὅταν δὲ ἐξ οὗ [k] μετέβαλε, καὶ αὐτὸ καὶ τὰ μέρη πάντα οὐ μεταβάλλει· τὸ γὰρ ὡσαύτως [l] ἔχον καὶ αὐτὸ καὶ τὰ μέρη οὐ μεταβάλλει.

2 ‖ Ἀνάγκη οὖν τὸ μέν τι ἐν τούτῳ εἶναι, τὸ δ' ἐν θατέρῳ τοῦ μεταβάλλοντος· οὔτε γὰρ ἐν [m] ἀμφοτέροις οὔτ' ἐν [n] μηδετέρῳ δυνατόν. Λέγω [o] δ' εἰς ὃ μεταβάλλει τὸ πρῶτον κατὰ τὴν μεταβολήν, οἷον ἐκ τοῦ λευκοῦ τὸ φαιόν, οὐ τὸ μέλαν· οὐ γὰρ ἀνάγκη τὸ μεταβάλλον ἐν [p] ὁποτερῳοῦν εἶναι τῶν ἄκρων. Φανερὸν οὖν ὅτι πᾶν τὸ μεταβάλλον ἔσται διαιρετόν.

3 Κίνησις δ' ἐστὶ διαιρετὴ διχῶς, ἕνα μὲν τρόπον τῷ χρόνῳ, ἄλλον δὲ κατὰ τὰς τῶν μερῶν τοῦ κινουμένου κινήσεις, οἷον εἰ τὸ [q] Α Γ κινεῖται ὅλον, καὶ τὸ Α Β [r] κινήσεται καὶ τὸ Β Γ. ‖ Ἔστω [s] δὴ τοῦ μὲν Α Β ἡ Δ Ε, τοῦ δὲ Β Γ ἡ Ε Ζ κίνησις τῶν μερῶν. ‖ Ἀνάγκη [t] δὴ τὴν ὅλην, ἐφ' ἧς [v] ἡ Δ Ζ, τοῦ Α Γ εἶναι κίνησιν· κινήσεται γὰρ κατὰ ταύτην, ἐπείπερ ἑκάτερον τῶν μερῶν κινεῖται καθ' [w] ἑκατέραν. Οὐθὲν δὲ κινεῖται κατὰ [x] τὴν ἄλλου κίνησιν, ὥστε ἡ ὅλη κίνησις τοῦ ὅλου

4 [y] ἐστὶ μεγέθους κίνησις. ‖ Ἔτι δ' εἰ [z] πᾶσα μὲν κίνησις τινός, ἡ δ' ὅλη κίνησις [a] ἡ ἐφ' ἧς Δ Ζ μήτε τῶν μερῶν ἐστὶ μηδε-

[b] ἠρεμεῖν ἅμα K. [c] ἀμφοτέρων τῶν χρόνων K. [d] μὲν om. H.K. [e] ἠρεμεῖν τὸ om. E. [f] διαιρετὸν ἀνάγκη F. [g] γὰρ καὶ ἐκ F.K. [h] καὶ om. I. [i] μενη E. [k] μετέβαλλεν E.K. [l] ἔχειν H. [m] ἀμφοτέρω F. [n] μηδετέρῳ ὅλον δ. I. [o] δ'] δὲ τὸ E. [p] ὁποτέρωι E. [q] Α Β Γ E. [r] κινηθήσεται H. [s] δὴ om. E. [t] δὲ I. [v] ἡ om. E. [w] ἑτέραν K. [x] τὴν τοῦ ἄλλου I. [y] μεγέθους ἐστὶ H. [z] ἅπασα F.H.I.K. [a] ἡ ἐφ' ἧς] ἐφ' ἧς ἡ F.K.

τέρου ([b] μέρους γὰρ [c] ἑκατέρα) μήτ' ἄλλου μηδενός (οὐ γὰρ
[d] ἡ ὅλη ὅλου, καὶ τὰ μέρη τῶν μερῶν· τὰ δὲ μέρη [e] τοῦ Δ Ζ
τῶν Α Β Γ καὶ [f] οὐδένων ἄλλων· πλειόνων γὰρ οὐκ ἦν μία
κίνησις), [g] κἂν [h] ἡ ὅλη κίνησις [i] εἴη [k] ἂν τοῦ Α [l] Β Γ μεγέθους.
[n] Ἔτι δ' εἰ [m] μέν ἐστιν [n] ἄλλη τοῦ ὅλου κίνησις, οἷον ἐφ' ἧς 5
Θ [o] Ι, ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς [p] ἡ ἑκατέρων τῶν μερῶν κί-
νησις· αὗται δ' ἴσαι ἔσονται ταῖς Δ Ε Ε Ζ· μία γὰρ ἑνὸς
κίνησις. [s] Ὥστ' εἰ μὲν ὅλη διαιρεθήσεται ἡ Θ Ι [q] εἰς [r] τὰς τῶν
μερῶν [s] κινήσεις, ἴση ἔσται ἡ Θ Ι τῇ Δ Ζ· εἰ δ' [t] ἀπολείπει
τι, οἷον τὸ Κ Ι, αὕτη οὐδενὸς [v] ἔσται κίνησις· οὔτε γὰρ [w] τοῦ
ὅλου οὔτε τῶν μερῶν διὰ τὸ μίαν [x] εἶναι ἑνός, οὔτ' ἄλλου οὐ-
θενός· ἡ γὰρ συνεχὴς κίνησίς [y] ἐστι συνεχῶν τινῶν. [t] Ὡσαύτως
δὲ καὶ εἰ [z] ὑπερβάλλει κατὰ τὴν διαίρεσιν· ὥστ' εἰ τοῦτο
ἀδύνατον, ἀνάγκη τὴν αὐτὴν εἶναι καὶ ἴσην. Αὕτη μὲν οὖν 6
ἡ διαίρεσις κατὰ τὰς τῶν μερῶν κινήσεις ἐστίν, καὶ ἀνάγκη
παντὸς εἶναι τοῦ μεριστοῦ αὐτήν. [u] Ἄλλη δὲ κατὰ τὸν χρό-
νον· ἐπεὶ γὰρ [a] ἅπασα κίνησις ἐν χρόνῳ, χρόνος δὲ πᾶς διαι-
ρετός, ἐν δὲ τῷ ἐλάττονι ἐλάττων ἡ κίνησις, ἀνάγκη πᾶσαν
κίνησιν διαιρεῖσθαι κατὰ τὸν χρόνον. [+] Ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ κι- 7
νούμενον ἔν [b] τινι κινεῖται καὶ χρόνον τινά, καὶ παντός [c] ἐστι
κίνησις, ἀνάγκη τὰς αὐτὰς [d] εἶναι διαιρέσεις τοῦ τε χρόνου
καὶ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ κινεῖσθαι καὶ τοῦ κινουμένου καὶ ἐν
ᾧ ἡ κίνησις. [e] Πλὴν οὐ πάντων ὁμοίως, ἐν οἷς ἡ κίνησις, ἀλλὰ
τοῦ μὲν ποσοῦ καθ' αὐτό, τοῦ δὲ ποιοῦ κατὰ συμβεβηκός.
Εἰλήφθω γὰρ ὁ χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται ἐφ' ᾧ Α, καὶ ἡ κίνησις 8
ἐφ' ᾧ Β. Εἰ οὖν τὴν ὅλην ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ κεκίνηται, ἐν
τῷ ἡμίσει ἐλάττω, καὶ πάλιν τούτου διαιρεθέντος ἐλάττω

[b] μέρος pr. E. [c] ἑκατέρου F. [d] ἡ om. E.I. [e] τοῦ Δ Ζ om. E. [f] οὐδένων E, οὐκ F.H.I.K. [g] κἂν ἡ] καὶ H. [h] ἡ ὅλη corr. E. [i] εἴη om. F. [k] ἂν om. E.F. [l] Β om. H.K. [m] μέν om. E.I. [n] τοῦ ὅλου κίνησις ἄλλη F.H.I.K. [o] Ι om. pr. I. [p] alterum Ε om. E.I. [q] εἰς—Θ Ι om. I. [r] τὴν τ. μ. κίνησιν F. [s] κινήσεις—οὐδενὸς ἔσται om. E. [t] ἀπολείποι F. [v] ἐστι H.K. [w] τοῦ om. E. [x] εἶναι τοῦ ἑνὸς F.H.I.K. [y] ἔσται I. [z] ὑπερβάλοι I. [a] πᾶσα F. [b] τινι] χρόνῳ H. [c] ἐστὶ] ἐστιν ἡ pr. E, ἔσται κινουμένου F. [d] διαιρέσεις εἶναι F.H. [e] πλὴν—κίνησις om. I.

ταύτης, καὶ ἀεὶ οὕτως. Ὁμοίως δὲ [f] καὶ ἡ κίνησις διαιρετὴ καὶ ὁ χρόνος διαιρετός· εἰ γὰρ τὴν ὅλην [g] ἐν τῷ παντί, τὴν ἡμίσειαν ἐν τῷ ἡμίσει, καὶ πάλιν τὴν ἐλάττω ἐν τῷ ἐλάττονι.
9 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸ κινεῖσθαι διαιρεθήσεται. Ἔστω γὰρ ἐφ' ᾧ Γ τὸ κινεῖσθαι. Κατὰ [h] δὴ τὴν ἡμίσειαν κίνησιν ἔλαττον ἔσται τοῦ ὅλου, καὶ πάλιν κατὰ τὴν τῆς ἡμισείας ἡμίσειαν, καὶ ἀεὶ οὕτως. Ἔστι δὲ καὶ ἐκθέμενον τὸ καθ' [i] ἑκατέραν τῶν κινήσεων κινεῖσθαι, οἷον κατά τε τὴν [k] Δ Γ καὶ τὴν [l] Γ Ε, λέγειν ὅτι τὸ ὅλον ἔσται κατὰ τὴν ὅλην· εἰ γὰρ ἄλλο, πλείω ἔσται κινεῖσθαι κατὰ τὴν αὐτὴν κίνησιν, ὥσπερ ἐδείξαμεν καὶ τὴν κίνησιν διαιρετὴν εἰς τὰς τῶν μερῶν κινήσεις οὖσαν· ληφθέντος γὰρ τοῦ κινεῖσθαι καθ' ἑκατέραν συνεχὲς
10 ἔσται τὸ ὅλον. Ὡσαύτως δὲ δειχθήσεται καὶ τὸ μῆκος διαιρετόν, καὶ ὅλως πᾶν ἐν ᾧ ἐστὶν ἡ μεταβολή. Πλὴν ἔνια κατὰ συμβεβηκός, ὅτι [m] τὸ μεταβάλλον ἐστὶ διαιρετόν· ἑνὸς γὰρ διαιρουμένου πάντα διαιρεθήσεται. Καὶ ἐπὶ τοῦ πεπερασμένα εἶναι ἢ ἄπειρα ὁμοίως ἕξει κατὰ πάντων. [n] Ἠκολούθηκε δὲ μάλιστα τὸ διαιρεῖσθαι πάντα καὶ ἄπειρα εἶναι ἀπὸ τοῦ μεταβάλλοντος· εὐθὺς γὰρ ἐνυπάρχει τῷ μεταβάλλοντι τὸ διαιρετὸν καὶ [o] τὸ ἄπειρον. Τὸ μὲν οὖν διαιρετὸν δέδεικται πρότερον, τὸ δ' ἄπειρον ἐν τοῖς ἑπομένοις ἔσται δῆλον.

5 Ἐπεὶ [p] δὲ πᾶν τὸ μεταβάλλον ἔκ τινος εἴς τι μεταβάλλει, ἀνάγκη τὸ μεταβεβληκός, ὅτε πρῶτον μεταβέβληκεν, [q] εἶναι ἐν ᾧ μεταβέβληκεν. [r] Τὸ γὰρ [s] μεταβάλλον, ἐξ οὗ μεταβάλλει, ἐξίσταται ἢ ἀπολείπει αὐτό, καὶ ἤτοι ταὐτόν ἐστι τὸ μεταβάλλειν καὶ [t] τὸ ἀπολείπειν, ἢ ἀκολουθεῖ τῷ μεταβάλλειν τὸ ἀπολείπειν. [v] Εἰ δὲ τῷ μεταβάλλειν τὸ ἀπολείπειν, τῷ μεταβεβληκέναι τὸ ἀπολελοιπέναι· ὁμοίως γὰρ
2 ἑκάτερον ἔχει πρὸς ἑκάτερον. Ἐπεὶ οὖν μία τῶν μεταβολῶν

[f] καὶ εἰ ἡ F.H.I.K. [g] ἐν τῷ om. E. [h] δὴ om. E. [i] ἑτέραν E. [k] Γ Δ E. [l] Γ] τρίτην E. [m] τὸ om. E. [n] ἠκολούθησε F.H.K. [o] τὸ post καὶ om. I. [p] δὲ et ἔκ τινος om. E. [q] εἶναι ἐν ᾧ μετ. om. E. [r] τὸ μὲν γὰρ E. [s] βάλλον I. [t] τὸ post καὶ om. F.K. [v] εἰ δὲ τῷ—τῷ] τῷ δὲ F.H.I.K.

ἡ κατ' ἀντίφασιν, ὅτε μεταβέβληκεν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ
ὄν, ἀπολέλοιπε τὸ μὴ ὄν. Ἔσται ἄρα ἐν τῷ ὄντι· [w] πᾶν
γὰρ ἀνάγκη [x] ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν τῇ κατ'
ἀντίφασιν μεταβολῇ τὸ μεταβεβληκὸς ἔσται ἐν ᾧ μεταβέ-
βληκεν. Εἰ δ' ἐν ταύτῃ, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις· ὁμοίως [y] γὰρ
ἐπὶ μιᾶς καὶ τῶν ἄλλων. Ἔτι [z] δὲ καθ' ἑκάστην λαμβάνουσι 3
φανερόν, εἴπερ ἀνάγκη τὸ μεταβεβληκὸς εἶναί που ἢ ἔν τινι.
Ἐπεὶ γὰρ [a] ἐξ οὗ μεταβέβληκεν ἀπολέλοιπεν, ἀνάγκη δ'
εἶναί που, ἢ ἐν [b] τούτῳ ἢ ἐν ἄλλῳ ἔσται. [c] Εἰ μὲν οὖν ἐν
ἄλλῳ, οἷον ἐν τῷ Γ, τὸ εἰς τὸ Β μεταβεβληκός, πάλιν ἐκ
τοῦ Γ μεταβάλλει εἰς τὸ Β· οὐ γὰρ ἦν ἐχόμενον τῷ Β· ἡ
γὰρ μεταβολὴ συνεχής. Ὥστε τὸ μεταβεβληκός, ὅτε μετα-
βέβληκε, [d] μεταβάλλει εἰς ὃ μεταβέβληκεν. Τοῦτο δ' ἀδύ-
νατον· ἀνάγκη ἄρα τὸ μεταβεβληκὸς εἶναι [e] ἐν τούτῳ εἰς ὃ
μεταβέβληκεν. Φανερὸν οὖν ὅτι καὶ τὸ γεγονός, ὅτε γέ- 4
γονεν, ἔσται, καὶ τὸ ἐφθαρμένον οὐκ ἔσται· καθόλου τε γὰρ
εἴρηται περὶ πάσης μεταβολῆς, καὶ μάλιστα δῆλον ἐν τῇ
[f] κατ' ἀντίφασιν. Ὅτι μὲν τοίνυν τὸ μεταβεβληκός, ὅτε
μεταβέβληκε πρῶτον, ἐν ἐκείνῳ ἐστί, δῆλον· ἐν ᾧ δὲ πρώτῳ
μεταβέβληκε τὸ [g] μεταβεβληκός, ἀνάγκη ἄτομον εἶναι. Λέγω
δὲ πρῶτον ὃ μὴ τῷ ἕτερόν τι αὐτοῦ εἶναι τοιοῦτόν ἐστιν.
Ἔστω γὰρ διαιρετὸν τὸ Α Γ, καὶ διῃρήσθω κατὰ τὸ Β. Εἰ 5
μὲν οὖν ἐν τῷ Α Β μεταβέβληκεν ἢ πάλιν ἐν τῷ Β Γ, οὐκ
ἂν ἐν πρώτῳ [h] τῷ Α Γ μεταβεβληκὸς εἴη. Εἰ δ' ἐν ἑκατέρῳ
[i] μετέβαλλεν (ἀνάγκη γὰρ ἢ μεταβεβληκέναι ἢ μεταβάλλειν
ἐν ἑκατέρῳ), κἂν ἐν τῷ ὅλῳ [k] μεταβάλλοι· ἀλλ' ἦν μεταβε-
βληκός. Ὁ αὐτὸς [l] δὲ λόγος καὶ εἰ ἐν τῷ μὲν μεταβάλλει, 6
ἐν [m] δὲ τῷ μεταβέβληκεν· ἔσται γάρ τι τοῦ πρώτου πρό-
τερον· ὥστ' οὐκ ἂν εἴη διαιρετὸν ἐν ᾧ μεταβέβληκεν. Φα-

[w] ἅπαν E. [x] ἢ om. F.H.K. [y] γὰρ] γὰρ καὶ F. [z] δὲ καὶ καθ' F.H.K. [a] που ἐξ οὗ μεταβέβληκεν ἢ H, et pr. F. [b] ἄλλῳ ἢ ἐν τούτῳ E. [c] εἰ μὲν οὖν om. E. [d] μεταβάλλει εἰς ὃ μεταβ. om. I. [e] ἐν om. E. [f] κατ'] κατὰ τὴν E.I.K. [g] μεταβεβληκὸς πρῶτον ἀνάγκη I. [h] τῷ A] τὸ A F. [i] μετέβαλεν H. [k] μεταβάλοι I. [l] δὲ om. H. [m] τῷ δὲ H.

νερὸν οὖν ὅτι καὶ τὸ ἐφθαρμένον καὶ τὸ γεγονὸς ἐν ἀτόμῳ
7 *τὸ μὲν ἔφθαρται τὸ δὲ γέγονεν.* [n] *Λέγεται δὲ τὸ ἐν ᾧ*
πρώτῳ [o] *μεταβέβληκε διχῶς, τὸ μὲν ἐν ᾧ* [p] *πρώτῳ* [q] *ἐπετε-*
λέσθη ἡ μεταβολή (τότε γὰρ [r] *ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι μεταβέ-*
βληκεν), τὸ δ' [s] *ἐν ᾧ πρώτῳ ἤρξατο μεταβάλλειν.* Τὸ *μὲν*
οὖν κατὰ τὸ τέλος τῆς μεταβολῆς [t] *πρῶτον λεγόμενον ὑπάρ-*
χει τε καὶ ἔστιν· ἐνδέχεται γὰρ ἐπιτελεσθῆναι μεταβολὴν
καὶ ἔστι μεταβολῆς τέλος, ὃ δὴ καὶ δέδεικται ἀδιαίρετον ὂν
διὰ τὸ πέρας εἶναι. Τὸ *δὲ κατὰ τὴν ἀρχὴν ὅλως οὐκ ἔστιν·*
οὐ γὰρ ἔστιν ἀρχὴ μεταβολῆς, οὐδ' ἐν ᾧ πρώτῳ τοῦ χρόνου
8 [v] *μετέβαλλεν.* Ἔστω *γὰρ πρῶτον ἐφ' ᾧ* [w] *τὸ* Α Δ. Τοῦτο
[x] *δὴ ἀδιαίρετον μὲν οὐκ ἔστιν· συμβήσεται γὰρ ἐχόμενα εἶναι*
τὰ νῦν. Ἔτι *δ' εἰ ἐν τῷ* Γ Α *χρόνῳ παντὶ ἠρεμεῖ (κείσθω*
γὰρ ἠρεμοῦν), καὶ ἐν τῷ Α [y] *ἠρεμεῖ, ὥστ' εἰ ἀμερές ἐστι τὸ*
Α Δ, *ἅμα ἠρεμήσει καὶ μεταβεβληκὸς ἔσται· ἐν* [z] *μὲν γὰρ*
9 *τῷ* Α *ἠρεμεῖ, ἐν δὲ τῷ* Δ *μεταβέβληκεν.* Ἐπεὶ *δ' οὐκ ἔστιν*
ἀμερές, ἀνάγκη διαιρετὸν [a] *εἶναι καὶ ἐν ὁτῳοῦν τῶν τούτου*
μεταβεβληκέναι· διαιρεθέντος γὰρ τοῦ Α Δ, *εἰ μὲν ἐν μηδε-*
τέρῳ μεταβέβληκεν, οὐδ' ἐν τῷ ὅλῳ· εἰ δ' ἐν ἀμφοῖν μετα-
βάλλει, καὶ ἐν τῷ παντί· εἰ δ' ἐν θατέρῳ μεταβέβληκεν, οὐκ
ἐν τῷ ὅλῳ [b] *πρώτῳ.* Ὥστε *ἀνάγκη ἐν ὁτῳοῦν μεταβεβλη-*
κέναι. Φανερὸν *τοίνυν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ᾧ πρώτῳ μεταβέβληκεν·*
10 *ἄπειροι γὰρ αἱ διαιρέσεις.* Οὐδὲ *δὴ τοῦ μεταβεβληκότος*
[c] *ἐστί τι πρῶτον ὃ μεταβέβληκεν.* Ἔστω *γὰρ τὸ* Δ Ζ
πρῶτον [d] *μεταβεβληκὸς τοῦ* Δ Ε· *πᾶν γὰρ δέδεικται διαι-*
ρετὸν τὸ μεταβάλλον. Ὁ *δὲ χρόνος ἐν ᾧ* [e] *τὸ* Δ Ζ *μετα-*
βέβληκεν ἔστω ἐφ' ᾧ Θ Ι. Εἰ *οὖν ἐν τῷ* [f] *παντὶ τὸ* Δ Ζ
μεταβέβληκεν, ἐν τῷ ἡμίσει ἔλαττον ἔσται [g] *τὸ μεταβεβλη-*
κὸς καὶ πρότερον τοῦ Δ Ζ, *καὶ πάλιν τούτου ἄλλο, κἀκείνου*

[n] *λέγω* corr. F. [o] *ἤρξατο μεταβάλλειν* pr. F. [p] *πρώτῳ* om. E. [q] *ἐτελέσθη* H.I.K, *ἐτελειώθη* pr. F. [r] *ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν* F. [s] *ἐν ᾧ* om. E. [t] *λεγόμενον πρῶτον* H. [v] *μετέβαλεν* F.K. [w] *τὸ* om. H.K. [x] *δὴ* om. E. [y] *ἠρεμήσει* I. [z] *μὲν* om. H. [a] *εἶναι* om. E. [b] *πρῶτον* pr. F. [c] *ἐστί*] *ἔσται* F.I.K. [d] *μεταβεβληκότος* E. [e] *τὸ* Δ Ζ om. E. [f] *παντὶ χρόνῳ τὸ* I. [g] *τὸ* om. E.H.

ἕτερον, καὶ ἀεὶ οὕτως. Ὥστ' οὐθὲν ἔσται [h] πρῶτον τοῦ
μεταβάλλοντος [i] ὃ μεταβέβληκεν. Ὅτι μὲν οὖν οὔτε τοῦ 11
μεταβάλλοντος οὔτ' ἐν ᾧ μεταβάλλει χρόνῳ πρῶτον οὐθέν
ἐστι, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· αὐτὸ δὲ ὃ μεταβάλλει [k] ἢ
καθ' ὃ μεταβάλλει, [l] οὐκέθ' ὁμοίως ἕξει. Τρία γάρ ἐστιν ἃ
λέγεται κατὰ τὴν μεταβολήν, τό [m] τε μεταβάλλον καὶ ἐν ᾧ
καὶ [n] εἰς ὃ μεταβάλλει, οἷον ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ χρόνος καὶ τὸ
λευκόν. Ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος καὶ ὁ χρόνος [o] διαιρετοί, περὶ 12
δὲ τοῦ λευκοῦ ἄλλος λόγος. Πλὴν κατὰ συμβεβηκός γε
πάντα διαιρετά· ᾧ γὰρ συμβέβηκε τὸ [p] λευκὸν ἢ τὸ ποιόν,
ἐκεῖνο διαιρετόν ἐστιν, ἐπεὶ ὅσα γε καθ' αὑτὰ [q] λέγεται διαι-
ρετὰ [r] καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός, οὐδ' ἐν τούτοις ἔσται τὸ
πρῶτον, οἷον ἐν τοῖς μεγέθεσιν. Ἔστω γὰρ τὸ ἐφ' ᾧ Α Β 13
μέγεθος, κεκινήσθω δ' ἐκ τοῦ Β εἰς τὸ Γ πρῶτον. Οὐκοῦν
εἰ μὲν ἀδιαίρετον ἔσται τὸ Β Γ, ἀμερὲς ἀμεροῦς ἔσται ἐχό-
μενον· εἰ δὲ διαιρετόν, ἔσται τι τοῦ Γ πρότερον, [s] εἰς ὃ μετα-
βέβληκεν, κἀκείνου πάλιν ἄλλο, καὶ ἀεὶ οὕτως διὰ τὸ μηδέ-
ποτε ὑπολείπειν τὴν διαίρεσιν. Ὥστ' οὐκ ἔσται πρῶτον εἰς
ὃ μεταβέβληκεν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ποσοῦ μετα-
βολῆς· καὶ γὰρ αὕτη ἐν συνεχεῖ ἐστίν. Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν
μόνῃ τῶν κινήσεων τῇ κατὰ [t] τὸ ποιὸν ἐνδέχεται [v] ἀδιαίρετον
καθ' αὑτὸ εἶναι.

Ἐπεὶ δὲ τὸ μεταβάλλον ἅπαν ἐν χρόνῳ μεταβάλλει, λέ- 6
γεται δ' ἐν χρόνῳ μεταβάλλειν καὶ ὡς ἐν πρώτῳ καὶ ὡς καθ'
ἕτερον, οἷον [w] ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ μεταβάλλει, ἐν
ᾧ [x] πρώτῳ χρόνῳ μεταβάλλει τὸ μεταβάλλον, ἐν ὁτῳοῦν ἀ-
νάγκη [y] τούτου μεταβάλλειν. Δῆλον μὲν [z] οὖν [a] καὶ ἐκ τοῦ ὁρι-
σμοῦ (τὸ γὰρ πρῶτον οὕτως [b] ἐλέγομεν), οὐ μὴν [c] ἀλλὰ καὶ ἐκ

[h] πρῶτον om. E. [i] ὃ—μεταβάλλοντος om. pr. F. [k] ἢ καθ' ὃ μεταβάλλει om. I. [l] οὐκέθ' ὅτι ὁμοίως E. [m] τε om. E. [n] εἰς om. F.H.I.K. [o] διαιρετοὶ corr. E. [p] ποιὸν ἢ τὸ λευκὸν H.K. [q] διαιρετὰ λέγεται F. [r] καὶ μὴ κατὰ συμβ. om. I. [s] εἰς om. I. [t] τὸ om. E. [v] ἀδιαίρετον om. pr. F. [w] ἐν τῷ om. E. [x] πρώτως F.K. [y] τουτο E. [z] οὖν om. F. [a] καὶ om. H.K. [b] λέγομεν E. [c] ἀλλὰ] δὲ ἀλλὰ I, om. H.

2 [d] τῶνδε φανερόν. Ἔστω γὰρ ἐν ᾧ πρώτῳ κινεῖται τὸ κινού-
μενον ἐφ' ᾧ Χ Ρ, καὶ διῃρήσθω κατὰ τὸ Κ· πᾶς γὰρ χρόνος
διαιρετός. Ἐν [e] δὴ τῷ [f] Χ Κ χρόνῳ ἤτοι κινεῖται ἢ οὐ κι-
νεῖται, καὶ πάλιν ἐν τῷ Κ Ρ ὡσαύτως. Εἰ μὲν οὖν ἐν μηδε-
τέρῳ κινεῖται, ἠρεμοίη ἂν ἐν τῷ παντί· κινεῖσθαι γὰρ ἐν μη-
θενὶ τῶν τούτου κινούμενον ἀδύνατον. Εἰ δ' ἐν θατέρῳ μόνῳ
κινεῖται, οὐκ ἂν ἐν πρώτῳ κινοῖτο τῷ Χ Ρ· καθ' [g] ἕτερον
γὰρ ἡ κίνησις. [h] Ἀνάγκη ἄρα ἐν ὁτῳοῦν τοῦ Χ Ρ [i] κεκινῆ-
3 σθαι. Δεδειγμένου δὲ τούτου φανερὸν ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον
ἀνάγκη κεκινῆσθαι πρότερον. Εἰ γὰρ ἐν τῷ Χ Ρ πρώτῳ
χρόνῳ τὸ Κ Λ κεκίνηται μέγεθος, ἐν τῷ ἡμίσει τὸ ὁμοταχῶς
κινούμενον καὶ ἅμα ἀρξάμενον τὸ ἥμισυ ἔσται κεκινημένον.
Εἰ δὲ τὸ ὁμοταχὲς ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ κεκίνηταί [k] τι, καὶ θά-
τερον ἀνάγκη [l] ταὐτὸ κεκινῆσθαι μέγεθος, ὥστε κεκινημένον
4 ἔσται τὸ κινούμενον. Ἔτι δὲ εἰ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ τῷ Χ Ρ
κεκινῆσθαι λέγομεν, ἢ ὅλως [m] ἢ ἐν ὁτῳοῦν χρόνῳ τῷ λαβεῖν
[n] τὸ ἔσχατον αὐτοῦ νῦν (τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὁρίζον, καὶ τὸ
μεταξὺ τῶν νῦν χρόνος), [o] κἂν ἐν τοῖς ἄλλοις ὁμοίως λέγοιτο
κεκινῆσθαι. Τοῦ δ' ἡμίσεος ἔσχατον ἡ διαίρεσις. Ὥστε καὶ
ἐν τῷ ἡμίσει κεκινημένον ἔσται [p] καὶ ὅλως ἐν ὁτῳοῦν τῶν με-
ρῶν· ἀεὶ γὰρ ἅμα τῇ τομῇ χρόνος ἐστὶν ὡρισμένος ὑπὸ τῶν
νῦν. Εἰ οὖν ἅπας μὲν χρόνος διαιρετός, [q] τὸ δὲ μεταξὺ τῶν
νῦν χρόνος, ἅπαν τὸ μεταβάλλον ἄπειρα ἔσται μεταβεβλη-
5 κός. Ἔτι δ' εἰ τὸ συνεχῶς μεταβάλλον καὶ [r] μὴ φθαρὲν
μηδὲ πεπαυμένον τῆς μεταβολῆς ἢ μεταβάλλειν ἢ μεταβεβλη-
κέναι [s] ἀναγκαῖον ἐν ὁτῳοῦν, ἐν δὲ τῷ νῦν οὐκ ἔστι μεταβάλ-
λειν, ἀνάγκη μεταβεβληκέναι καθ' ἕκαστον [t] τῶν νῦν· ὥστ'
εἰ τὰ νῦν ἄπειρα, πᾶν τὸ μεταβάλλον [v] ἄπειρα ἔσται μετα-

[d] τωνδὶ H. [e] δὲ E. [f] Κ Χ E. [g] ἑκάτερον F, et pr. H. [h] ἀνάγκη—τούτου om. I. [i] κινεῖσθαι E. [k] τι om. pr. I. [l] τὸ αὐτὸ F.H.I.K. [m] ἢ ante ἐν om. E.H.I.K. [n] αὐτοῦ τὸ ἔσχατον H. [o] καὶ E. [p] καὶ om. E. [q] τὸ] ὁ F.H.I.K. [r] μὴ] μηδὲ I. [s] ἐν ὁτῳοῦν ἀναγκαῖον H. [t] τῶν om. H.K. [v] ἔσται μεταβεβληκὼς ἄπειρα. Ἔτι δ' εἰ τὸ συνεχὲς μετ.—νῦν οὐκ ἔτι μετ.—ἔσται ἄπειρα μεταβεβληκός (sect. 4 fin.—5. med.). οὐ F.

βεβληκός. Οὐ μόνον δὲ τὸ μεταβάλλον ἀνάγκη [w] μετα-
βεβληκέναι, ἀλλὰ καὶ τὸ μεταβεβληκὸς ἀνάγκη μεταβάλλειν
πρότερον· ἅπαν γὰρ τὸ ἔκ τινος εἴς τι μεταβεβληκὸς ἐν
χρόνῳ [x] μεταβέβληκεν. Ἔστω γὰρ ἐν τῷ νῦν ἐκ τοῦ Α εἰς 6
τὸ Β μεταβεβληκός. Οὐκοῦν ἐν μὲν τῷ αὐτῷ νῦν ἐν ᾧ ἐστὶν
ἐν τῷ Α, οὐ μεταβέβληκεν· ἅμα γὰρ ἂν εἴη [y] ἐν τῷ Α καὶ
τῷ Β· τὸ γὰρ μεταβεβληκός, [z] ὅτε μεταβέβληκεν, ὅτι οὐκ
ἔστιν ἐν τούτῳ, δέδεικται πρότερον. Εἰ δ' ἐν ἄλλῳ, μεταξὺ
ἔσται χρόνος· οὐ γὰρ ἦν ἐχόμενα τὰ νῦν. Ἐπεὶ οὖν ἐν χρόνῳ 7
μεταβέβληκεν, [a] χρόνος δ' ἅπας διαιρετός, ἐν τῷ ἡμίσει ἄλλο
ἔσται μεταβεβληκός, καὶ πάλιν ἐν τῷ [b] ἐκείνου ἡμίσει ἄλλο,
καὶ ἀεὶ οὕτως· ὥστε [c] μεταβάλλοι ἂν πρότερον. Ἔτι δ'
[d] ἐπὶ τοῦ μεγέθους φανερώτερον τὸ λεχθὲν διὰ τὸ συνεχὲς
εἶναι τὸ μέγεθος ἐν ᾧ μεταβάλλει τὸ μεταβάλλον. Ἔστω
[e] γὰρ τὸ μεταβεβληκὸς ἐκ τοῦ Γ εἰς τὸ Δ. Οὐκοῦν εἰ μὲν
ἀδιαίρετόν [f] ἐστι τὸ ΓΔ, ἀμερὲς ἀμεροῦς ἔσται ἐχόμενον.
Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, ἀνάγκη μέγεθος εἶναι τὸ μεταξὺ 8
καὶ εἰς ἄπειρα [g] διαιρετόν· ὥστ' [h] εἰς ἐκεῖνα μεταβάλλει πρό-
τερον. Ἀνάγκη ἄρα πᾶν τὸ μεταβεβληκὸς μεταβάλλειν
πρότερον· [i] ἡ γὰρ αὐτὴ ἀπόδειξις καὶ ἐν τοῖς μὴ συνεχέσιν,
οἷον ἔν τε τοῖς ἐναντίοις καὶ [k] ἐν ἀντιφάσει· ληψόμεθα γὰρ
τὸν χρόνον ἐν ᾧ μεταβέβληκεν, καὶ πάλιν ταὐτὰ ἐροῦμεν.
Ὥστε ἀνάγκη τὸ μεταβεβληκὸς μεταβάλλειν καὶ τὸ μετα- 9
βάλλον μεταβεβληκέναι, καὶ [l] ἔστι τοῦ μὲν μεταβάλλειν τὸ
μεταβεβληκέναι πρότερον, τοῦ δὲ μεταβεβληκέναι τὸ μετα-
βάλλειν, καὶ οὐδέποτε ληφθήσεται τὸ [m] πρῶτον. Αἴτιον δὲ
τούτου τὸ μὴ εἶναι ἀμερὲς ἀμεροῦς ἐχόμενον· [n] ἐπ' ἄπειρον
γὰρ ἡ διαίρεσις, καθάπερ ἐπὶ τῶν αὐξανομένων καὶ καθαιρου-
μένων [o] γραμμῶν. Φανερὸν οὖν ὅτι καὶ τὸ γεγονὸς ἀνάγκη 10

[w] μεταβεβληκέναι—ἀνάγκη om. I. [x] μεταβέβληκεν Α Β. Ἔστω Ε. [y] καὶ ἐν τῷ F.H.I.K. [z] ὅτε] ὁ E. [a] χρόνος δὲ πᾶς F.H.I, πᾶς δὲ χρόνος K. [b] ἡμίσει ἐκείνου F. [c] μεταβάλοι F. [d] ἐπὶ om. E. [e] γάρ τι μετ. F. [f] ἔσται E. [g] διαιρετὸν Ε Δ ὥστ' E. [h] εἰς] εἰ I. [i] γὰρ ἡ E. [k] ἐν τῇ ἀντ. I. [l] ἔσται E. [m] πρότερον F. [n] ἐπ' ἄπειρον] ἄπειρος E. [o] γραμμῶν om. E.

γίνεσθαι [p] πρότερον καὶ τὸ γινόμενον γεγονέναι, [q] ὅσα διαι-
ρετὰ καὶ συνεχῆ, οὐ μέντοι ἀεὶ ὃ γίνεται, [r] ἀλλ' [s] ἄλλο ἐνίοτε,
[t] οἷον τῶν ἐκείνου τι, ὥσπερ τῆς οἰκίας τὸν θεμέλιον. Ὁμοίως
δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ φθειρομένου καὶ ἐφθαρμένου· εὐθὺς γὰρ ἐνυ-
πάρχει τῷ γινομένῳ καὶ [v] τῷ φθειρομένῳ ἄπειρόν τι συνεχεῖ
γε ὄντι, καὶ οὐκ ἔστιν οὔτε γίνεσθαι μὴ γεγονός τι οὔτε
11 γεγονέναι μὴ [w] γινόμενόν τι. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ φθεί-
ρεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐφθάρθαι· ἀεὶ γὰρ ἔσται τοῦ μὲν φθεί-
ρεσθαι τὸ ἐφθάρθαι πρότερον, τοῦ δ' ἐφθάρθαι τὸ φθείρε-
σθαι. Φανερὸν οὖν ὅτι [x] καὶ τὸ γεγονὸς ἀνάγκη γίνεσθαι
πρότερον καὶ τὸ [y] γινόμενον γεγονέναι· πᾶν γὰρ μέγεθος
καὶ πᾶς χρόνος ἀεὶ διαιρετά. Ὥστ' ἐν ᾧ ἂν [z] ᾖ, οὐκ ἂν εἴη
ὡς [a] πρώτῳ.

7 Ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται, καὶ ἐν τῷ
πλείονι μεῖζον μέγεθος, ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ ἀδύνατόν ἐστι
[b] πεπερασμένην κινεῖσθαι, μὴ τὴν αὐτὴν ἀεὶ καὶ τῶν ἐκείνης
τι κινούμενον, ἀλλ' [c] ἐν ἅπαντι [d] ἅπασαν. Ὅτι μὲν οὖν εἴ
τι ἰσοταχῶς κινοῖτο, ἀνάγκη τὸ πεπερασμένον ἐν πεπερα-
σμένῳ κινεῖσθαι, δῆλον· ληφθέντος γὰρ μορίου ὃ καταμε-
τρήσει τὴν ὅλην, ἐν ἴσοις [e] τοῖς χρόνοις [f] τοσούτοις ὅσα τὰ
2 μόριά ἐστι, τὴν ὅλην κεκίνηται. Ὥστ' [g] ἐπεὶ ταῦτα [h] πεπέ-
ρανται καὶ [i] τῷ [k] πόσον ἕκαστον καὶ [l] τῷ ποσάκις ἅπαντα,
καὶ ὁ χρόνος ἂν εἴη πεπερασμένος· τοσαυτάκις γὰρ ἔσται
τοσοῦτος ὅσος ὁ τοῦ μορίου χρόνος πολλαπλασιασθεὶς τῷ
πλήθει τῶν μορίων. Ἀλλὰ δὴ κἂν [m] εἰ μὴ ἰσοταχῶς, [n] δια-
3 φέρει οὐθέν. Ἔστω γὰρ ἐφ' ἧς τὸ Α καὶ τὸ Β διάστημα
πεπερασμένον, [o] ὃ κεκίνηται ἐν τῷ ἀπείρῳ, καὶ ὁ χρόνος ἄπει-
ρος ἐφ' οὗ τὸ Γ Δ. Εἰ δὴ ἀνάγκη πρότερον ἕτερον ἑτέρου

[p] πρότερον] ποτε H. [q] ὅσα] ἃ E. [r] ἀλλ'] ἀλλὰ καὶ F. [s] ἄλλο τι ἐνίοτε I. [t] οἷον] ὥσπερ F. [v] τῷ post καὶ om. F.H.I.K. [w] γενόμενόν H. [x] καὶ om. E. [y] γενόμενον E. [z] ᾖ] εἴη H. [a] πρώτως K, πρῶτον E. [b] πεπερασμένον K. [c] ἐν] ἐν τῷ F.K. [d] πᾶσαν E. [e] τοῖς om. E. [f] τοσούτοις om. H. [g] ἐπεὶ] ι E. [h] πεπέρασται H.I.K, πεπέραται F. [i] τὸ E. [k] ποσῷ I. [l] τὸ E. [m] εἰ om. E. [n] διαφέροι I. [o] ὃ] ου E.

κεκινῆσθαι, τοῦτο δὲ δῆλον ὅτι τοῦ χρόνου ἐν τῷ προτέρῳ
καὶ ὑστέρῳ ἕτερον κεκίνηται· ἀεὶ γὰρ ἐν τῷ πλείονι ἕτερον
ἔσται κεκινημένον, ἐάν τε ἰσοταχῶς ἐάν τε μὴ ἰσοταχῶς
[p] μεταβάλλῃ, καὶ ἐάν τε ἐπιτείνῃ ἡ κίνησις ἐάν τε ἀνιῇ ἐάν
τε μένῃ, οὐθὲν ἧττον. Εἰλήφθω δή τι τοῦ Α Β διαστή- 4
ματος, [q] τὸ Α Ε, ὃ καταμετρήσει τὴν Α Β. [r] Τοῦτο δὴ
τοῦ ἀπείρου ἔν τινι ἐγένετο χρόνῳ· ἐν ἀπείρῳ γὰρ οὐχ οἷόν
τε· τὸ γὰρ ἅπαν ἐν ἀπείρῳ. Καὶ πάλιν ἕτερον δὴ [s] ἐὰν
λάβω ὅσον τὸ Α Ε, ἀνάγκη ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ· τὸ γὰρ
ἅπαν ἐν ἀπείρῳ. Καὶ οὕτω δὴ λαμβάνων, ἐπειδὴ τοῦ μὲν 5
ἀπείρου οὐθέν ἐστι μόριον ὃ καταμετρήσει (ἀδύνατον γὰρ
[t] τὸ ἄπειρον εἶναι ἐκ πεπερασμένων καὶ ἴσων καὶ ἀνίσων, διὰ
τὸ καταμετρηθήσεσθαι τὰ πεπερασμένα [v] πλήθει καὶ μεγέθει
ὑπό τινος ἑνός, ἐάν τε ἴσα [w] ἤ ἐάν τε ἄνισα· ὡρισμένα δὲ τῷ
μεγέθει οὐθὲν ἧττον), τὸ δὲ διάστημα τὸ πεπερασμένον
ποσοῖς [x] τοῖς Α Ε [y] μετρεῖται, ἐν πεπερασμένῳ [z] ἂν χρόνῳ
τὸ Α Β κινοῖτο. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ ἠρεμήσεως· ὥστε οὔτε
γίνεσθαι οὔτε φθείρεσθαι οἷόν τε ἀεί [a] τι τὸ αὐτὸ καὶ ἕν.
Ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ ὅτι οὐδ᾿ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπει- 6
ρον οἷόν [b] τε κινεῖσθαι οὐδ᾿ ἠρεμίζεσθαι, οὔθ᾿ ὁμαλῶς κινού-
μενον οὔτ᾿ ἀνωμάλως. Ληφθέντος γάρ τινος [c] μέρους ὃ
ἀναμετρήσει τὸν ὅλον χρόνον, ἐν τούτῳ ποσόν τι διέξεισι
τοῦ μεγέθους καὶ οὐχ ὅλον· ἐν γὰρ τῷ παντὶ τὸ ὅλον, καὶ
πάλιν ἐν τῷ ἴσῳ ἄλλο, καὶ ἐν ἑκάστῳ ὁμοίως, εἴτε ἴσον [d] εἴτε
ἄνισον τῷ ἐξ ἀρχῆς· διαφέρει [e] γὰρ οὐδέν, εἰ μόνον πεπε-
ρασμένον [f] τι ἕκαστον· δῆλον [g] γὰρ ὡς ἀναιρουμένου τοῦ
χρόνου τὸ ἄπειρον [h] οὐκ [i] ἀναιρεθήσεται, πεπερασμένης τῆς
ἀφαιρέσεως γινομένης καὶ τῷ ποσῷ καὶ τῷ ποσάκις· ὥστ᾿ οὐ
δίεισιν [k] ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ ἄπειρον. Οὐδέν τε δια- 7

[p] μεταβάλῃ I. [q] τὸ om. H.K. [r] τούτου E. [s] ἂν λαβὼν E.
[t] τὸ om. I. [v] πλήθη καὶ μεγέθη F.I. [w] ἢ ἐάν τε ἄνισα om. E.
[x] τοῖς] τῶν H. [y] μετρήσεται E. [z] χρόνῳ ἂν F. [a] τι om. F.
[b] τε] τὸ E. [c] μέρους τοῦ χρόνου ὃ I. [d] εἴτε ἄν.] ἔσται ἄν. E. [e] γὰρ]
δὲ H. [f] τι ante πεπερασμένον ponit F, om. E. [g] γὰρ om. E. [h] οὐκ
om. F. [i] ἀνδιαιρεθήσεται E, συναναιρεθήσεται F. [k] ἐν τῷ πεπ. F.

φέρει τὸ μέγεθος [l] ἐπὶ θάτερα ἢ ἐπ' ἀμφότερα εἶναι [m] ἄπει-
ρον· ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται λόγος. Ἀποδεδειγμένων δὲ τούτων
φανερὸν ὅτι οὐδὲ τὸ πεπερασμένον μέγεθος τὸ ἄπειρον ἐνδέ-
χεται διελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ [n] χρόνῳ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν·
ἐν γὰρ τῷ μορίῳ τοῦ χρόνου πεπερασμένον δίεισι, καὶ [o] ἐν
8 ἑκάστῳ ὡσαύτως, ὥστ' ἐν τῷ [p] παντὶ πεπερασμένον. Ἐπεὶ
[q] δὲ τὸ πεπερασμένον οὐ δίεισι τὸ ἄπειρον ἐν [r] πεπερασμένῳ
χρόνῳ, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ ἄπειρον τὸ πεπερασμένον· εἰ γὰρ
τὸ ἄπειρον τὸ πεπερασμένον, ἀνάγκη καὶ τὸ πεπερασμένον
διιέναι τὸ ἄπειρον. Οὐδὲν γὰρ διαφέρει [s] ὁποτερονοῦν εἶναι
τὸ κινούμενον· ἀμφοτέρως γὰρ τὸ πεπερασμένον δίεισι τὸ
ἄπειρον. Ὅταν γὰρ κινῆται τὸ ἄπειρον ἐφ' ᾧ τὸ Α, ἔσται
τι αὐτοῦ κατὰ τὸ [t] Β πεπερασμένον, οἷον τὸ Γ Δ, καὶ πάλιν
9 ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ ἀεὶ [v] οὕτως. Ὥσθ' ἅμα συμβήσεται τὸ
ἄπειρον κεκινῆσθαι τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ πεπερασμένον
διεληλυθέναι τὸ ἄπειρον· οὐδὲ γὰρ ἴσως δυνατὸν [w] ἄλλως τὸ
ἄπειρον κινηθῆναι τὸ πεπερασμένον [x] ἢ τῷ τὸ πεπερασμένον
[y] διιέναι τὸ ἄπειρον, ἢ φερόμενον ἢ ἀναμετροῦν. Ὥστ' ἐπεὶ
[z] τοῦτ' [a] ἀδύνατον, οὐκ ἂν διίοι τὸ ἄπειρον τὸ πεπερασμένον.
Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ ἄπει-
ρον δίεισιν· [b] εἰ γὰρ τὸ ἄπειρον, καὶ τὸ πεπερασμένον· [c] ἐνυ-
πάρχει γὰρ τῷ ἀπείρῳ τὸ πεπερασμένον. Ἔτι δὲ καὶ τοῦ
10 χρόνου ληφθέντος [d] ἡ αὐτὴ ἔσται ἀπόδειξις. Ἐπεὶ δ' οὔτε
[e] τὸ πεπερασμένον τὸ ἄπειρον [f] δίεισιν οὔτε τὸ ἄπειρον τὸ
πεπερασμένον, οὔτε [g] τὸ ἄπειρον ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ κι-
νεῖται, φανερὸν ὅτι οὐδὲ κίνησις ἔσται ἄπειρος ἐν πεπερα-
σμένῳ χρόνῳ· τί γὰρ διαφέρει τὴν κίνησιν ἢ τὸ μέγεθος

[l] ἐπ' ἀμφότερα ἢ ἐπὶ θάτερα H. ἢ ἐπ' ἀμφότερα om. E. [m] ἄπειρον om. E. [n] χρόνῳ om. E. [o] ἐν post καὶ om. F. [p] παντὶ τὸ πεπ. F. [q] δὲ] οὖν H.K. [r] πεπερασμένον χρόνῳ. Εἰ F. [s] ὁπότερον H.K. [t] B τὸ πεπ. E. [v] ὡσαύτως H. [w] τὸ ἄπειρον ἄλλως H.K. [x] ἢ τῷ πεπερασμένῳ E. [y] διεληλυθέναι H. [z] ταῦτ' H.I. [a] ἀδύνατα H. [b] εἰ γὰρ om. E. [c] ἐνυπάρχει—πεπερασμένον om. H. [d] ἢ] γὰρ ἡ E. [e] τὸ ante πεπ. om. F. [f] δίεισιν om. E. [g] ἄπειρον τὸ ἄπειρον ἐν F.H.K. et rc. I.

ποιεῖν ἄπειρον; Ἀνάγκη γάρ, [h] εἰ ὁποτερονοῦν, καὶ θάτερον
εἶναι ἄπειρον· πᾶσα γὰρ φορὰ ἐν τόπῳ.

Ἐπεὶ δὲ πᾶν ἢ κινεῖται ἢ ἠρεμεῖ τὸ πεφυκὸς ὅτε πέφυκε 8
καὶ οὗ καὶ ὥς, ἀνάγκη τὸ ἱστάμενον ὅτε ἵσταται κινεῖσθαι·
εἰ γὰρ μὴ κινεῖται, ἠρεμήσει· ἀλλ' οὐκ ἐνδέχεται ἠρεμίζεσθαι
τὸ ἠρεμοῦν. Τούτου δ' ἀποδεδειγμένου φανερὸν ὅτι καὶ ἐν
χρόνῳ ἵστασθαι ἀνάγκη· τὸ γὰρ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖ-
ται, τὸ δ' ἱστάμενον δέδεικται κινούμενον, ὥστε ἀνάγκη ἐν
χρόνῳ ἵστασθαι. Ἔτι δ' [i] εἰ τὸ μὲν θᾶττον καὶ βραδύτερον 2
[k] ἐν χρόνῳ λέγομεν, ἵστασθαι [l] δ' ἔστι θᾶττον καὶ βραδύ-
τερον· ἐν ᾧ [m] δὲ χρόνῳ [n] πρώτῳ τὸ ἱστάμενον ἵσταται, ἐν
ὁτῳοῦν ἀνάγκη τούτου ἵστασθαι. Διαιρεθέντος γὰρ τοῦ
χρόνου εἰ [o] μὲν ἐν μηδετέρῳ τῶν μερῶν ἵσταται, οὐδ' ἐν τῷ
ὅλῳ, ὥστ' οὐκ ἂν [p] ἵσταιτο τὸ ἱστάμενον· εἰ δ' ἐν θατέρῳ,
οὐκ ἂν ἐν πρώτῳ ὅλῳ [q] ἵσταιτο· καθ' [r] ἑκάτερον γὰρ ἐν
τούτῳ ἵσταται, καθάπερ ἐλέχθη καὶ ἐπὶ τοῦ κινουμένου πρό-
τερον. Ὥσπερ δὲ τὸ κινούμενον οὐκ ἔστιν ἐν ᾧ [s] πρώτῳ κι- 3
νεῖται, οὕτως οὐδ' ἐν ᾧ ἵσταται τὸ ἱστάμενον· οὔτε γὰρ τοῦ
κινεῖσθαι οὔτε τοῦ ἵστασθαί ἐστί τι [t] πρῶτον. Ἔστω γὰρ
ἐν ᾧ πρώτῳ ἵσταται ἐφ' ᾧ τὸ Α Β. Τοῦτο δὴ ἀμερὲς μὲν
οὐκ ἐνδέχεται εἶναι· κίνησις γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἀμερεῖ διὰ
τὸ κεκινῆσθαί [v] τι αὐτοῦ, τὸ δ' ἱστάμενον δέδεικται κινούμενον.
Ἀλλὰ μὴν εἰ διαιρετόν ἐστιν, ἐν ὁτῳοῦν αὐτοῦ τῶν μερῶν
ἵσταται· τοῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον, ὅτι ἐν ᾧ [w] πρώτῳ
ἵσταται, ἐν ὁτῳοῦν [x] τῶν ἐκείνου ἵσταται. Ἐπεὶ [y] οὖν χρόνος 4
ἐστὶν ἐν ᾧ [z] πρώτῳ ἵσταται, καὶ οὐκ [a] ἄτομον, ἅπας [b] δὲ
χρόνος εἰς ἄπειρα μεριστός, οὐκ [c] ἔσται ἐν ᾧ [d] πρώτῳ ἵστα-
ται. [e] Οὐδὲ δὴ τὸ ἠρεμοῦν ὅτε πρῶτον ἠρέμησέν ἐστιν· ἐν
ἀμερεῖ [f] μὲν γὰρ οὐκ ἠρέμησε διὰ τὸ μὴ εἶναι κίνησιν ἐν ἀτόμῳ·

[h] εἰ om. F.H.K. [i] εἰ om. E. [k] ἐν—βραδύτερον om. pr. K.
[l] δ' ἔστι corr. E. [m] δὲ om. E. [n] πρώτως F.H.K. [o] μὲν] μὴ F.
[p] ἵσταιτο] ιστα E, ἵσταται F.H, et pr. I. [q] ἵστατο H.I. [r] ἕτερον E.F.
[s] πρώτως H. [t] πρότερον H. [v] τι αν αυτοῦ E. [w] πρώτως F.H.K.
[x] τῶν om. I. [y] οὖν ὁ χρόνος I. [z] πρώτως H.K. [a] ἄτομος E.
[b] δὲ] γὰρ E. [c] ἐστιν F. [d] πρώτως H. [e] οὐδὲ] οὐ E. [f] μὲν om. H.K.

ἐν ᾧ δὲ τὸ ἠρεμεῖν, καὶ τὸ κινεῖσθαι· τότε γὰρ ἔφαμεν ἠρεμεῖν, [g] ὅτε καὶ ἐν ᾧ πεφυκὸς κινεῖσθαι μὴ [h] κινεῖται τὸ πε-
5 φυκός. Ἔτι δὲ καὶ [i] τότε λέγομεν ἠρεμεῖν, ὅταν ὁμοίως ἔχῃ νῦν καὶ πρότερον, ὡς οὐχ ἑνί τινι κρίνοντες ἀλλὰ δυοῖν τοῖν ἐλαχίστοιν· ὥστ' οὐκ ἔσται ἐν [k] ᾧ ἠρεμεῖ ἀμερές. Εἰ δὲ μεριστόν, χρόνος ἂν εἴη, καὶ ἐν ὁτῳοῦν αὐτοῦ τῶν μερῶν ἠρεμήσει· τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον δειχθήσεται ὃν καὶ ἐπὶ τῶν [l] πρότερον· ὥστ' οὐθὲν ἔσται πρῶτον. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι ἠρεμεῖ μὲν καὶ κινεῖται πᾶν ἐν χρόνῳ, χρόνος δ' οὐκ ἔστι πρῶτος οὐδὲ μέγεθος οὐδ' ὅλως συνεχὲς οὐδέν· ἅπαν γὰρ εἰς
6 ἄπειρα μεριστόν. Ἐπεὶ δὲ πᾶν τὸ κινούμενον ἐν χρόνῳ κινεῖται καὶ ἔκ τινος εἴς τι μεταβάλλει, ἐν ᾧ χρόνῳ κινεῖται καθ' [m] αὐτὸ καὶ μὴ [n] τῶν [o] ἐν ἐκείνου τινί, ἀδύνατον τότε κατά τι [p] εἶναι πρῶτον τὸ κινούμενον. Τὸ γὰρ ἠρεμεῖν ἐστὶ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ [q] εἶναι χρόνον τινὰ καὶ αὐτὸ καὶ τῶν μερῶν ἕκαστον. Οὕτω γὰρ λέγομεν ἠρεμεῖν, ὅταν ἐν ἄλλῳ [r] καὶ ἄλλῳ [s] τῶν νῦν ἀληθὲς ᾖ εἰπεῖν ὅτι ἐν [t] τῷ αὐτῷ καὶ αὐτὸ
7 καὶ τὰ μέρη. Εἰ δὲ τοῦτ' ἔστι τὸ ἠρεμεῖν, οὐκ ἐνδέχεται τὸ μεταβάλλον κατά τι εἶναι ὅλον κατὰ τὸν πρῶτον χρόνον· ὁ γὰρ χρόνος διαιρετὸς ἅπας, ὥστε ἐν ἄλλῳ [v] καὶ ἄλλῳ αὐτοῦ μέρει ἀληθὲς [w] ἔσται εἰπεῖν ὅτι [x] ἐν ταὐτῷ ἐστὶ καὶ αὐτὸ καὶ τὰ μέρη· εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἀλλ' [y] ἐν ἑνὶ μόνῳ [z] τῶν νῦν, οὐκ ἔσται χρόνον οὐδένα κατά τι, ἀλλὰ κατὰ τὸ πέρας τοῦ χρό-
8 νου. Ἐν δὲ τῷ νῦν ἔστι μὲν ἀεὶ κατά τι μένον, οὐ μέντοι ἠρεμεῖ· οὔτε γὰρ κινεῖσθαι οὔτ' [a] ἠρεμεῖν ἔστιν ἐν τῷ νῦν, ἀλλὰ [b] μὴ κινεῖσθαι μὲν [c] ἀληθὲς ἐν τῷ νῦν καὶ εἶναι κατά τι, ἐν χρόνῳ δ' οὐκ ἐνδέχεται εἶναι κατὰ τὸ ἠρεμοῦν· συμβαίνει [d] γὰρ τὸ φερόμενον ἠρεμεῖν.

9 Ζήνων δὲ παραλογίζεται· εἰ γὰρ ἀεί, φησίν, ἠρεμεῖ πᾶν

[g] ὅτε—ἠρεμεῖν om. F. [h] κινῆται K. [i] τότε om. E. [k] ᾧ] οἷς I. [l] προτέρων H.I.K. [m] αὐτόν I. [n] τῷ E.H.I. [o] ἐν om. F.K. [p] πρῶτον εἶναι I. [q] χρόνῳ εἶναι τινα E.K, χρόνον τινὰ εἶναι I. [r] καὶ ἐν ἄλλῳ E.F. [s] τῷ F.H.I.K. [t] τῷ αὐτῷ] ᾧ τοῦτο E. [v] καὶ ἐν ἄλλω F. [w] εἰπεῖν ἐστὶν F. [x] ἐν τῷ αὐτῷ F.H.K, ἐν αὐτῶ I. [y] ἐν om. F. [z] τῶ F.H.I.K. [a] ἠρεμεῖν E. [b] μὴν E. [c] ἐν τῷ νῦν ἀληθὲς καὶ κατά τι εἶναι H. [d] γὰρ καὶ τὸ I.

*ἢ κινεῖται, ὅταν ᾖ κατὰ τὸ ἴσον, ἔστι δ' ἀεὶ τὸ φερόμενον ἐν
τῷ* [e] *νῦν, ἀκίνητον τὴν φερομένην εἶναι ὀϊστόν.* Τοῦτο *δ'
ἐστὶ ψεῦδος· οὐ γὰρ σύγκειται ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν* [f] *τῶν
ἀδιαιρέτων, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο μέγεθος οὐδέν.* [g] Τέτταρες *δ'* 2
[h] *εἰσὶ λόγοι περὶ κινήσεως Ζήνωνος οἱ παρέχοντες τὰς δυσκο-
λίας τοῖς λύουσιν, πρῶτος μὲν ὁ περὶ τοῦ μὴ κινεῖσθαι διὰ
τὸ* [i] *πρότερον εἰς τὸ ἥμισυ δεῖν ἀφικέσθαι τὸ φερόμενον ἢ
πρὸς τὸ τέλος, περὶ οὗ διείλομεν* [k] *ἐν τοῖς* [l] *πρότερον λόγοις.*
Δεύτερος δ' ὁ καλούμενος Ἀχιλλεύς· *ἔστι δ' οὗτος, ὅτι τὸ* 3
*βραδύτερον οὐδέποτε καταληφθήσεται θέον ὑπὸ τοῦ ταχί-
στου· ἔμπροσθεν γὰρ ἀναγκαῖον ἐλθεῖν τὸ διῶκον, ὅθεν ὥρ-
μησε τὸ φεῦγον, ὥστ' ἀεί τι* [m] *προέχειν ἀναγκαῖον τὸ βρα-
δύτερον.* Ἔστι *δὲ καὶ οὗτος ὁ αὐτὸς λόγος τῷ διχοτομεῖν,
διαφέρει δ' ἐν τῷ διαιρεῖν μὴ δίχα τὸ προσλαμβανόμενον
μέγεθος.* Τὸ *μὲν οὖν μὴ καταλαμβάνεσθαι τὸ βραδύτερον* 4
συμβέβηκεν ἐκ τοῦ λόγου, γίνεται δὲ παρὰ [n] *ταὐτὸ τῇ διχο-
τομίᾳ (ἐν ἀμφοτέροις γὰρ συμβαίνει μὴ ἀφικνεῖσθαι πρὸς
τὸ πέρας διαιρουμένου πως τοῦ μεγέθους· ἀλλὰ πρόσκειται*
[o] *ἐν τούτῳ ὅτι οὐδὲ τὸ τάχιστον τετραγῳδημένον ἐν τῷ διώ-
κειν τὸ* [p] *βραδύτατον), ὥστ' ἀνάγκη* [q] *καὶ τὴν λύσιν* [r] *εἶναι
τὴν αὐτήν.* Τὸ *δ' ἀξιοῦν ὅτι* [s] *τὸ προέχον οὐ καταλαμβά-
νεται, ψεῦδος· ὅτε γὰρ προέχει, οὐ καταλαμβάνεται· ἀλλ'
ὅμως καταλαμβάνεται, εἴπερ δώσει διεξιέναι τὴν πεπερασμένην.*
Οὗτοι *μὲν οὖν* [t] *οἱ δύο λόγοι, τρίτος δ' ὁ νῦν ῥηθείς, ὅτι ἡ οϊ-* 5
στὸς φερομένη ἕστηκεν. Συμβαίνει *δὲ παρὰ τὸ λαμβάνειν
τὸν χρόνον συγκεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν· μὴ* [v] *διδομένου γὰρ τούτου
οὐκ ἔσται ὁ συλλογισμός.* Τέταρτος *δ' ὁ περὶ τῶν ἐν* [w] *τῷ
σταδίῳ κινουμένων ἐξ ἐναντίας ἴσων* [x] *ὄγκων παρ' ἴσους, τῶν μὲν*
[y] *ἀπὸ τέλους τοῦ σταδίου τῶν δ'* [z] *ἀπὸ μέσου, ἴσῳ τάχει, ἐν ᾧ*

[e] *νῦν τῷ κατὰ τὸ ἴσον ἀκίνητον* rc. F. [f] *τῶν* om. F.H.I.K. [g] *τέσσαρες* F. [h] *εἰσὶν οἱ λόγοι* F.H.I.K. [i] *δεῖν εἰς τὸ ἥμισυ πρότερον* H. [k] *ἐν* om. I. [l] *πρόσθεν* F.H.I.K. [m] *προσέχειν* E. [n] *τὸ αὐτὸ* E. [o] *ἐν* om. H.K. [p] *βραδύτερον* F.H.K. [q] *καὶ* om. F. [r] *εἶναι ἑκατέρων τὴν* E. [s] *τὸ* post *ὅτι* om. H.K. [t] *οἱ λόγοι δύο* F.I, *λόγοι δύο* H.K. [v] *δεδομένου* E. [w] *τῷ* om. F.H.I.K. [x] *ὄγκος* I. [y] *ἀπὸ τοῦ τέλους* F.I. [z] *ἀπὸ τοῦ μέσου* F.H.I.K.

συμβαίνειν οἴεται ἴσον εἶναι χρόνον τῷ διπλασίῳ τὸν [a] ἥμισυν.
6 Ἔστι δ' ὁ παραλογισμὸς ἐν τῷ τὸ μὲν παρὰ κινούμενον τὸ
δὲ παρ' ἠρεμοῦν τὸ ἴσον μέγεθος ἀξιοῦν τῷ ἴσῳ τάχει τὸν
ἴσον φέρεσθαι χρόνον· τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. Οἷον ἔστωσαν
οἱ ἑστῶτες ἴσοι ὄγκοι ἐφ' ὧν [b] τὰ [c] Α Α, οἱ δ' ἐφ' ὧν [d] τὰ
[e] Β Β [f] ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ μέσου [g] τῶν Α, ἴσοι τὸν ἀριθμὸν
τούτοις ὄντες καὶ τὸ μέγεθος, οἱ δ' ἐφ' ὧν τὰ [h] Γ Γ ἀπὸ τοῦ
[i] ἐσχάτου, ἴσοι τὸν ἀριθμὸν [k] ὄντες τούτοις καὶ τὸ μέγεθος,
7 καὶ ἰσοταχεῖς [l] τοῖς Β. Συμβαίνει δὴ τὸ [m] πρῶτον Β ἅμα
ἐπὶ τῷ [n] ἐσχάτῳ εἶναι καὶ τὸ πρῶτον [o] Γ, παρ' ἄλληλα κι-
νουμένων. Συμβαίνει [p] δὴ [q] τὸ Γ παρὰ πάντα [r] τὰ [s] Β
[t] διεξεληλυθέναι, [v] τὰ [w] δὲ Β παρὰ τὰ ἡμίση· [x] ὥστε [y] ἥμισυν
εἶναι τὸν χρόνον· [z] ἴσον γὰρ ἑκάτερόν ἐστι παρ' [a] ἕκαστον.
Ἅμα δὲ συμβαίνει [b] τὰ Β παρὰ πάντα τὰ Γ παρεληλυθέναι·
ἅμα γὰρ [c] ἔσται τὸ πρῶτον Γ καὶ τὸ πρῶτον Β ἐπὶ τοῖς
ἐναντίοις ἐσχάτοις, ἴσον χρόνον παρ' ἕκαστον γινόμενον τῶν
Β ὅσον [d] περ τῶν [e] Α, ὥς φησι, διὰ τὸ ἀμφότερα ἴσον χρό-
8 νον παρὰ τὰ [f] Α γίγνεσθαι. Ὁ μὲν οὖν λόγος οὗτός ἐστιν,
συμβαίνει δὲ παρὰ τὸ εἰρημένον ψεῦδος. Οὐδὲ δὴ κατὰ τὴν
ἐν [g] τῇ [h] ἀντιφάσει μεταβολὴν οὐθὲν ἡμῖν ἔσται ἀδύνατον,
οἷον εἰ ἐκ τοῦ μὴ λευκοῦ εἰς τὸ λευκὸν μεταβάλλει καὶ ἐν μη-
δετέρῳ [i] ἐστίν, ὡς ἄρα οὔτε λευκὸν ἔσται οὔτε οὐ λευκόν· οὐ
γὰρ εἰ μὴ ὅλον [k] ἐν ὁποτερῳοῦν ἐστίν, οὐ λεχθήσεται λευκὸν
ἢ οὐ λευκόν· λευκὸν γὰρ λέγομεν ἢ οὐ λευκὸν οὐ τῷ [l] ὅλον
εἶναι τοιοῦτον, ἀλλὰ τῷ τὰ πλεῖστα ἢ [m] τὰ [n] κυριώτατα
μέρη· οὐ [o] ταὐτὸ δ' ἐστὶ μὴ εἶναί [p] τε ἐν τούτῳ καὶ μὴ [q] εἶναι

[a] ἥμισυ F. [b] τὸ E. [c] Α Α Α F.H.K, Α Α Α Α I. [d] τὰ om. E. [e] Β H.I.K, Β Β Β Β F. [f] ἄρχονται E. [g] τῶν Α om. E.H.I. [h] Γ F.H.I.K. [i] ἐσχάτου τῶν Β ἴσοι F. [k] τούτοις ὄντες F.H.K. [l] τοῖς] τῷ K. [m] Β πρῶτον E. [n] ἐσχάτω Γ εἶναι ΓC. H. [o] Γ ἐπὶ τῶ ἐσχάτω Β παρ' H. [p] δὲ F.H.K. [q] τὰ E.I. [r] τὰ om. E. [s] Α F.K. [t] διεληλυθέναι H. [v] τὸ E. [w] δὲ om. I. [x] ὥστε] ὥστε καὶ H. [y] ἥμισυ F.H. [z] ἴσα H. [a] ἕκαστον αὐτῶν ἅμα E. [b] τὰ Β] τὸ Α Β E. [c] ἐστι F.H.I.K. [d] περὶ F.K. [e] Α Α E. [f] Α Α E. [g] τῇ om. H. [h] φάσει E. [i] ἔσται I, εἶναι H. [k] ἐν om. F. [l] εἶναι ὅλον E. [m] τὰ post ἢ om. F.H.I.K. [n] κυριώτερα H. [o] ταυτὸν F.H.I.K. [p] τε om. H. [q] εἶναι τοῦτο ἐν τ. E.

ἐν τούτῳ ὅλον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ [r] ὄντος [s] καὶ ἐπὶ τοῦ 9
μὴ ὄντος [t] καὶ τῶν ἄλλων [v] τῶν κατ' ἀντίφασιν· ἔσται μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἐν θατέρῳ τῶν ἀντικειμένων, ἐν οὐδετέρῳ δ' ὅλον ἀεί. [w] Πάλιν ἐπὶ τοῦ κύκλου καὶ ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ ὅλως τῶν ἐν αὐτοῖς κινουμένων, ὅτι συμβήσεται αὐτὰ ἠρεμεῖν· ἐν γὰρ τῷ [x] αὐτῷ τόπῳ χρόνον τινὰ [y] ἔσται καὶ αὐτὰ καὶ τὰ μέρη, ὥστ' ἠρεμήσει ἅμα καὶ κινήσεται. Πρῶτον μὲν γὰρ 10
τὰ μέρη οὐκ ἔστιν ἐν τῷ αὐτῷ οὐθένα χρόνον, εἶτα καὶ [z] τὸ ὅλον μεταβάλλει [a] ἀεὶ εἰς ἕτερον· οὐ [b] γὰρ ἡ αὐτή ἐστιν ἡ ἀπὸ τοῦ Α λαμβανομένη περιφέρεια καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ Β καὶ τοῦ Γ καὶ τῶν ἄλλων ἑκάστου σημείων, πλὴν [c] ὡς ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος [d] καὶ ἄνθρωπος, ὅτι συμβέβηκεν. Ὥστε μεταβάλλει ἀεὶ ἡ ἑτέρα εἰς [e] τὴν ἑτέραν, καὶ οὐδέποτε ἠρεμήσει. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς σφαίρας καὶ [f] ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν αὐτοῖς κινουμένων.

Ἀποδεδειγμένων δὲ τούτων λέγομεν ὅτι τὸ ἀμερὲς οὐκ 10
ἐνδέχεται κινεῖσθαι πλὴν κατὰ συμβεβηκός, οἷον [g] κινουμένου τοῦ σώματος ἢ τοῦ μεγέθους [h] τοῦ [i] ἐν ᾧ ὑπάρχει, καθάπερ ἂν εἰ τὸ ἐν τῷ πλοίῳ κινοῖτο ὑπὸ τῆς τοῦ πλοίου φορᾶς ἢ τὸ μέρος τῇ τοῦ ὅλου κινήσει. Ἀμερὲς δὲ λέγω τὸ [k] κατὰ ποσὸν ἀδιαίρετον· καὶ γὰρ αἱ τῶν μερῶν κινήσεις ἕτεραί εἰσι [l] κατ' αὐτά τε τὰ μέρη καὶ κατὰ τὴν τοῦ ὅλου κίνησιν. Ἴδοι δ' ἂν 2
[m] τις ἐπὶ τῆς σφαίρας μάλιστα τὴν διαφοράν· οὐ γὰρ [n] ταὐτὸν τάχος [o] ἔσται τῶν τε πρὸς τῷ κέντρῳ καὶ τῶν ἐκτὸς καὶ τῆς ὅλης, ὡς [p] οὐ μιᾶς οὔσης κινήσεως. Καθάπερ οὖν [q] εἴπομεν, οὕτω [r] μὲν ἐνδέχεται [s] κινεῖσθαι τὸ ἀμερὲς ὡς ὁ ἐν τῷ πλοίῳ καθήμενος τοῦ πλοίου θέοντος, καθ' αὑτὸ [t] δ' οὐκ ἐνδέ-

[r] ὄντος] μὴ ὄντος H. [s] καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὄντος om. E, μὴ om. H. [t] καὶ ἐπὶ τῶν E. [v] τῶν post ἄλλων om. K. [w] πάλιν δ' ἐπὶ H. [x] αὐτῷ om. I. [y] ἐστὶ F.K. [z] τὸ om. E. [a] ἀεὶ om. I. [b] γὰρ ἀεὶ ἡ F. [c] ὡς om. E. [d] καὶ om. I. [e] τὴν om. F. [f] ἐπὶ om. F. [g] τοῦ σώματος κινουμένου F.H.I.K. [h] τοῦ] τὸ H, τῶν E. [i] ἐν ᾧ ὑπάρχει] ἐνυπάρχειν E. [k] κατὰ] κατὰ τὸ H.I.K. [l] καθ' αὑτά E, κατὰ ταὐτά I. [m] τις καὶ ἐπὶ F.K. [n] ταυτὸ F.H.I.K. [o] ἐστιν E. [p] οὐ] οὐδὲ F. [q] εἶπον H.I.K. [r] μὲν οὖν ἐνδέχεται I. [s] κινεῖσθαι om. H. [t] δ'] γὰρ F.H.I.K.

χεται. [v] Μεταβαλλέτω γὰρ ἐκ τοῦ ΑΒ εἰς τὸ ΒΓ, εἴτ'
ἐκ μεγέθους εἰς μέγεθος εἴτ' ἐξ εἴδους εἰς εἶδος εἴτε κατ' ἀντί-
φασιν· ὁ δὲ χρόνος ἔστω ἐν ᾧ [w] πρώτῳ μεταβάλλει ἐφ' οὗ
3 Δ. Οὐκοῦν ἀνάγκη αὐτὸ καθ' ὃν μεταβάλλει χρόνον ἢ ἐν
τῷ ΑΒ εἶναι ἢ ἐν τῷ ΒΓ, ἢ τὸ μέν τι [x] αὐτοῦ ἐν τούτῳ τὸ
δ' ἐν θατέρῳ· πᾶν γὰρ τὸ μεταβάλλον οὕτως εἶχεν. Ἐν
ἑκατέρῳ μὲν [y] οὖν οὐκ ἔσται τι αὐτοῦ· μεριστὸν γὰρ ἂν εἴη.
Ἀλλὰ μὴν [z] οὐδ' ἐν τῷ ΒΓ· μεταβεβληκὸς γὰρ ἔσται, ὑπό-
4 κειται δὲ μεταβάλλειν. Λείπεται δὴ [a] αὐτὸ ἐν τῷ ΑΒ εἶναι,
καθ' ὃν μεταβάλλει χρόνον. Ἠρεμήσει ἄρα· τὸ γὰρ ἐν τῷ
αὐτῷ [b] εἶναι χρόνον τινὰ ἠρεμεῖν ἦν. Ὥστ' οὐκ ἐνδέχεται τὸ
ἀμερὲς κινεῖσθαι οὐδ' ὅλως μεταβάλλειν· μοναχῶς γὰρ ἂν
οὕτως ἦν [c] αὐτοῦ κίνησις, εἰ ὁ χρόνος ἦν ἐκ τῶν νῦν· ἀεὶ γὰρ
ἐν τῷ νῦν κεκινημένον ἂν ἦν καὶ μεταβεβληκός, ὥστε κινεῖ-
5 σθαι μὲν μηδέποτε, κεκινῆσθαι δ' ἀεί. Τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνα-
τον, δέδεικται [d] καὶ πρότερον· οὔτε γὰρ ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν
οὔθ' ἡ γραμμὴ [e] ἐκ στιγμῶν οὔθ' ἡ κίνησις ἐκ κινημάτων·
οὐθὲν γὰρ ἄλλο ποιεῖ ὁ τοῦτο λέγων ἢ τὴν κίνησιν ἐξ ἀμε-
ρῶν, καθάπερ ἂν εἰ τὸν χρόνον ἐκ τῶν νῦν ἢ τὸ μέγεθος ἐκ
στιγμῶν. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶνδε φανερὸν ὅτι οὔτε [f] στιγμὴν
οὔτ' [g] ἄλλο [h] ἀδιαίρετον οὐθὲν ἐνδέχεται κινεῖσθαι. Ἅπαν
γὰρ τὸ κινούμενον ἀδύνατον πρότερον μεῖζον κινηθῆναι [i] αὐτοῦ,
6 πρὶν [k] ἂν ἢ ἴσον ἢ [l] ἔλαττον. Εἰ δὴ τοῦτο, φανερὸν ὅτι
καὶ ἡ στιγμὴ ἔλαττον ἢ ἴσον κινηθήσεται πρῶτον. Ἐπεὶ δ'
[m] ἀδιαίρετος, ἀδύνατον [n] ἔλαττον κινηθῆναι πρότερον· [o] ἴσην
ἄρα [p] ἑαυτῇ. Ὥστε ἔσται ἡ γραμμὴ ἐκ στιγμῶν· ἀεὶ γὰρ
[q] ἴσην [r] κινουμένη τὴν πᾶσαν γραμμὴν [s] στιγμὴ καταμετρή-
σει. Εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ τὸ κινεῖσθαι [t] τὸ ἀδιαίρετον

[v] μεταβάλλεται K. [w] πρώτως H. [x] αὐτῷ F. [y] οὖν om. H. [z] οὐδ' αὐτὸ ἐν E. [a] αὐτὸ ἐν] αὐτὸν E. [b] χρόνον εἶναι F.H.I.K. [c] αὐτοῦ ἡ κίνησις F.H.I.K. [d] καὶ om. F.H.I.K. [e] ἐκ τῶν στιγμῶν F. [f] στιγμὴ I.K. [g] ἄλλο om. F. [h] οὐδὲν ἀδιαίρετον K. [i] ἑαυτοῦ F.H. [k] ἂν om. E.H. [l] ἔλασσον E. [m] ἀδιαίρετον E. [n] ἐλάττονα I. [o] ἴση E. [p] αὐτὴ F.H.I.K. [q] ἴση K. [r] κινουμένην E. [s] στιγμὴν E. [t] τὸ ante ἀδ. om. E.

ἀδύνατον. Ἔτι δ' εἰ ἅπαν ἐν χρόνῳ κινεῖται, [v] ἐν δὲ τῷ νῦν 7
μηθέν, [w] ἅπας δὲ χρόνος διαιρετός, εἴη [x] ἄν τις χρόνος ἐλάτ-
των [y] ὁτῳοῦν τῶν κινουμένων [z] ἐν ᾧ κινεῖται [a] ὅσον αὐτό.
Οὗτος μὲν γὰρ ἔσται χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται διὰ τὸ πᾶν ἐν
χρόνῳ κινεῖσθαι, χρόνος δὲ πᾶς διαιρετὸς δέδεικται πρότερον.
Εἰ [b] δ' ἄρα στιγμὴ κινεῖται, ἔσται τις χρόνος ἐλάττων [c] ἐν
ᾧ [d] αὐτὴ ἐκινήθη. Ἀλλ' ἀδύνατον· ἐν γὰρ τῷ ἐλάττονι 8
ἔλαττον ἀνάγκη κινεῖσθαι. Ὥστ' ἔσται διαιρετὸν τὸ [e] ἀδιαί-
ρετον εἰς τὸ ἔλαττον, ὥσπερ καὶ ὁ χρόνος [f] εἰς τὸν χρόνον·
μοναχῶς [g] γὰρ [h] ἂν κινοῖτο τὸ ἀμερὲς καὶ ἀδιαίρετον, εἰ ἦν
ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι δυνατὸν τῷ ἀτόμῳ· τοῦ γὰρ αὐτοῦ λόγου
ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι καὶ ἀδιαίρετόν τι κινεῖσθαι. Μεταβολὴ
δ' οὐκ ἔστιν οὐδεμία ἄπειρος· ἅπασα γὰρ ἦν ἔκ τινος εἴς [i] τι,
καὶ ἡ ἐν ἀντιφάσει καὶ ἡ [k] ἐν ἐναντίοις. Ὥστε τῶν μὲν κατ' 9
ἀντίφασιν ἡ [l] φάσις καὶ [m] ἡ ἀπόφασις πέρας, οἷον γενέσεως
μὲν τὸ ὄν, φθορᾶς δὲ τὸ μὴ ὄν, τῶν δ' ἐν τοῖς ἐναντίοις τὰ
ἐναντία· ταῦτα γὰρ ἄκρα τῆς μεταβολῆς, ὥστε [n] καὶ ἀλλοιώ-
σεως [o] πάσης· ἐξ ἐναντίων γάρ τινων ἡ ἀλλοίωσις. Ὁμοίως
δὲ καὶ αὐξήσεως καὶ φθίσεως· αὐξήσεως μὲν γὰρ τὸ πέρας
τοῦ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν τελείου μεγέθους, φθίσεως δὲ ἡ
τούτου [p] ἔκστασις. Ἡ δὲ φορὰ οὕτω μὲν οὐκ [q] ἔσται πε- 10
περασμένη· οὐ γὰρ [r] πᾶσα ἐν ἐναντίοις· ἀλλ' [s] ἐπειδὴ [t] τὸ
ἀδύνατον τμηθῆναι [v] οὕτω, τῷ μὴ ἐνδέχεσθαι τμηθῆναι
([w] πλεοναχῶς γὰρ λέγεται τὸ ἀδύνατον), οὐκ ἐνδέχεται τὸ
οὕτως ἀδύνατον τέμνεσθαι, οὐδ' ὅλως τὸ ἀδύνατον γενέσθαι
γίνεσθαι, οὐδὲ τὸ [x] μεταβάλλειν ἀδύνατον ἐνδέχοιτ' ἂν μετα-
βάλλειν εἰς ὃ ἀδύνατον [x] μεταβάλλειν. Εἰ οὖν τὸ φερόμενον 11
[y] μεταβάλλοι εἴς τι, καὶ δυνατὸν ἔσται [x] μεταβάλλειν.

[v] ἐν δὲ] εἰ δὲ E. [w] πᾶς F.H.I.K. [x] τις ἂν K. [y] ὁτουοῦν F.H.I.K. [z] ἐν] ἢ ἐν E. [a] ὅσον—κινεῖται om. H.K. [b] δ' om. F.H.K. [c] ἐν] ἢ ἐν E. [d] αὕτη F.H.K. [e] ἀδ.] διαιρετον E. [f] εἰς] πρὸς E. [g] γὰρ om. EI. [h] ἂν] ἄρα I. [i] τιφάσις E. [k] ἐν om. E. [l] κατάφασις H. et corr. F. [m] ἡ om. H.I.K. [n] καὶ] ἐξ K. [o] πάσης om. I. [p] ἔκτασις E. [q] ἔστι F. [r] ἅπασα F.H.I.K. [s] ἐπεὶ H.K. [t] τὸ om. F. [v] οὕτω om. E, deletis litteris duabus. [w] πολλαχῶς F.H.I.K. [x] μεταβαλεῖν K. [y] μεταβάλλει I.

Ὥστ' οὐκ [z] ἄπειρος ἡ κίνησις, οὐδ' αἰσθήσεται [a] τὴν ἄπειρον· ἀδύνατον γὰρ διελθεῖν αὐτήν. Ὅτι μὲν οὖν [b] οὕτως οὐκ ἔστιν [c] ἄπειρος μεταβολὴ ὥστε μὴ ὡρίσθαι πέρασι, φανερόν. Ἀλλ' εἰ οὕτως [d] ἐνδέχεται ὥστε [e] τῷ χρόνῳ εἶναι ἄπειρον
12 [f] τὴν αὐτὴν οὖσαν καὶ μίαν, σκεπτέον. Μὴ μιᾶς μὲν γὰρ γινομένης οὐθὲν ἴσως κωλύει, οἷον εἰ μετὰ τὴν φορὰν ἀλλοίωσις εἴη καὶ μετὰ τὴν ἀλλοίωσιν αὔξησις καὶ πάλιν γένεσις· οὕτω γὰρ ἀεὶ μὲν ἔσται τῷ χρόνῳ κίνησις, ἀλλ' οὐ μία διὰ τὸ μὴ εἶναι μίαν ἐξ ἁπασῶν. Ὥστε δὲ γίνεσθαι μίαν, οὐκ ἐνδέχεται [g] ἄπειρον εἶναι τῷ χρόνῳ πλὴν μιᾶς· αὕτη δ' [h] ἐστὶν [i] ἡ κύκλῳ φορά.

[k] H.

Ἅπαν τὸ κινούμενον ἀνάγκη ὑπό τινος κινεῖσθαι. Εἰ μὲν οὖν ἐν [l] ἑαυτῷ μὴ ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, φανερὸν ὅτι ὑφ' ἑτέρου [m] κινεῖται. Εἰ δ' ἐν αὑτῷ, εἰλήφθω ἐφ' οὗ τὸ A B, [n] ὃ [o] κινεῖται μὴ [p] τῷ τῶν τούτου τι κινεῖσθαι. Πρῶτον μὲν οὖν τὸ ὑπολαμβάνειν τὸ A B ὑφ' [q] ἑαυτοῦ κινεῖσθαι διὰ τὸ ὅλον τε κινεῖσθαι καὶ ὑπὸ μηθενὸς τῶν ἔξωθεν ὅμοιόν ἐστιν ὥσπερ [r] ἂν εἴ τις τοῦ Δ E κινοῦντος τὸ E Z καὶ αὐτοῦ κινουμένου [s] ὑπολαμβάνοι τὸ [t] Δ E Z ὑφ' [v] αὑτοῦ κινεῖσθαι, διὰ τὸ μὴ συνορᾶν πότερον ὑπὸ ποτέρου κινεῖται, [w] πότερον
2 τὸ ΔE ὑπὸ τοῦ E Z ἢ [x] τὸ E Z ὑπὸ τοῦ Δ E. Ἔτι τὸ ὑφ' [y] αὑτοῦ κινούμενον οὐδέποτε παύσεται κινούμενον τῷ ἕτερόν τι στῆναι κινούμενον. Ἀνάγκη τοίνυν, εἴ τι [z] παύεται κινούμενον τῷ ἕτερόν τι στῆναι, [a] τοῦθ' ὑφ' ἑτέρου κινεῖσθαι. Τούτου γὰρ φανεροῦ [b] γινομένου ἀνάγκη πᾶν τὸ [c] κινούμενον

[z] ἄπειρος ἔσται ἡ K. [a] τὴν om. E. [b] οὐκ ἔστιν οὕτως F. [c] ἄπειρος ἡ μεταβολὴ I. [d] ἐνδέχοιτο K. [e] τῷ] ἔστιν ἔν τινι E, om. H.K. [f] οὖσαν τὴν αὐτὴν F. [g] εἶναι ἄπειρον H. [h] ἐστιν] ἄρα K. [i] ἡ κύκλῳ] ἡ κύκλῳ μία E, ἡ μία ἡ κύκλῳ F.H.K. [k] H] φυσικῆς ἀκροάσεως ζον H, φυσικῶν ἕβδομον I, περὶ κινήσεως τῶν εἰς γ τὸ α α. ζη. E. [l] αὐτῷ F.H.K. [m] κινεῖται. Ἄλλο γὰρ ἔσται τὸ κινοῦν. Εἰ E.F. [n] ὃ—τὸ AB. om. I. ὃ om. E. [o] κινεῖται καθ' αὑτὸ ἀλλὰ μὴ F. [p] τῷ ante μὴ ponit H, om. E. [q] αὑτοῦ I, ου το E. [r] ἂν om. E. [s] ὑπολαμβάνει K. [t] Δ om. E. [v] ἑαυτοῦ F.H. [w] πότερον τὸ] πότερα τὸ E.H. [x] τὸ EZ] τὸ ζε K. [y] ἑαυτοῦ F.I. [z] παύσεται E. [a] τοῦθ'] αυτου E. [b] γενομένου E.I. [c] κινούμενον διαιρετὸν κινεῖσθαι E.

κινεῖσθαι ὑπό τινος. Ἐπεὶ γὰρ εἴληπται τὸ Α Β κινούμενον, διαιρετὸν ἔσται· πᾶν γὰρ τὸ κινούμενον διαιρετὸν ἦν. Διῃρήσθω τοίνυν [d] ᾗ τὸ Γ. Ἀνάγκη δὴ τοῦ [e] Β Γ ἠρεμοῦντος 3
ἠρεμεῖν καὶ τὸ Α Β. Εἰ γὰρ μή, εἰλήφθω κινούμενον. Τοῦ τοίνυν [e] Β Γ ἠρεμοῦντος κινοῖτο ἂν τὸ Γ Α. Οὐκ ἄρα καθ' αὑτὸ κινεῖται τὸ Α Β. Ἀλλ' ὑπέκειτο καθ' αὑτὸ κινεῖσθαι πρῶτον. Δῆλον τοίνυν ὅτι τοῦ [f] Γ Β ἠρεμοῦντος ἠρεμήσει καὶ τὸ Β Α, καὶ τότε παύσεται κινούμενον. Ἀλλ' [g] εἴ τι τῷ ἄλλο ἠρεμεῖν ἵσταται καὶ παύεται [h] κινούμενον, τοῦθ' ὑφ' ἑτέρου κινεῖται. Φανερὸν δὴ [i] ὅτι πᾶν τὸ κινούμενον ὑπό τινος κινεῖται· διαιρετόν τε γάρ ἐστι πᾶν τὸ κινούμενον, καὶ τοῦ μέρους ἠρεμοῦντος ἠρεμήσει [k] καὶ τὸ ὅλον. Ἐπεὶ δὲ [l] τὸ 4
κινούμενον πᾶν ὑπό τινος κινεῖται, ἀνάγκη καὶ τὸ κινούμενον πᾶν [m] ἐν τόπῳ κινεῖσθαι ὑπ' ἄλλου. Καὶ τὸ κινοῦν τοίνυν ὑφ' ἑτέρου, [n] ἐπειδὴ καὶ αὐτὸ κινεῖται, καὶ πάλιν τοῦτο ὑφ' ἑτέρου. [o] Οὐ δὴ εἰς ἄπειρον πρόεισιν, ἀλλὰ στήσεταί που καὶ ἔσται τι [p] ὃ πρώτως αἴτιον ἔσται τοῦ κινεῖσθαι. Εἰ γὰρ μή, [q] ἀλλ' εἰς ἄπειρον πρόεισιν, ἔστω τὸ μὲν Α ὑπὸ τοῦ Β κινούμενον, τὸ δὲ Β ὑπὸ τοῦ Γ, τὸ δὲ Γ ὑπὸ τοῦ Δ· καὶ τοῦτον δὴ τὸν τρόπον εἰς ἄπειρον προβαινέτω. Ἐπεὶ οὖν ἅμα 5
τὸ κινοῦν καὶ αὐτὸ κινεῖται, δῆλον ὡς ἅμα κινήσεται τό τε Α καὶ [r] τὸ Β· κινουμένου [s] γὰρ τοῦ Β κινηθήσεται καὶ τὸ Α· καὶ τοῦ Β δὴ κινουμένου τὸ Γ καὶ τοῦ Γ τὸ Δ. Ἔσται τοίνυν ἅμα ἥ τε τοῦ Α κίνησις [t] καὶ τοῦ Β καὶ τοῦ Γ καὶ τῶν λοιπῶν ἑκάστου. Καὶ λαβεῖν τοίνυν [v] αὐτῶν ἕκαστον δυνη- 6
σόμεθα. Καὶ γὰρ εἰ ἕκαστον [w] ὑφ' ἑκάστου κινεῖται, οὐθὲν ἧττον μία τῷ ἀριθμῷ [x] ἡ ἑκάστου κίνησις, καὶ οὐκ [y] ἄπειρον τοῖς ἐσχάτοις, ἐπειδήπερ τὸ κινούμενον πᾶν ἔκ τινος εἴς τι κινεῖται. Ἢ γὰρ ἀριθμῷ συμβαίνει [z] τὴν αὐτὴν κίνησιν

[d] ᾗ] εἰς H. [e] γβ E. [f] βγ F.K. [g] εἴ τι] ὅτι K. [h] κινου E. [i] ὅτι] δὲ ὅτι E, διότι K. [k] καὶ ante τὸ om. F.H.I.K. [l] πᾶν τὸ κινούμενον F. [m] ὑπό τινος ἄλλου κινεῖσθαι ἐν τόπῳ I. [n] ἐπειδὴ— ἑτέρου om. E. [o] οὐ δὴ] οὐκ H. [p] ὃ om. E. [q] ἀλλ' om. H.K. et corr. F. [r] τὸ om. F. [s] γὰρ καὶ τοῦ E. [t] καὶ τοῦ β om. E.F.H.I.K. [v] αὐτῶν ἑκάστην E, ἕκαστον αὐτῶν F.H. [w] ὑφ' ἑκάστου ἀεὶ κινεῖται I, κινεῖται ὑφ' ἑκάστου H. [x] ἡ om. E. [y] ἄπειροι E, ἄπειρος H.I. [z] τὴν αὐτὴν] μίαν I.

7 εἶναι ἢ γένει ἢ εἴδει. Ἀριθμῷ μὲν οὖν λέγω τὴν αὐτὴν κίνη-
σιν τὴν ἐκ τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ αὐτὸ [a] τῷ ἀριθμῷ ἐν τῷ αὐτῷ
χρόνῳ τῷ ἀριθμῷ [b] γινομένην, οἷον ἐκ τοῦδε τοῦ λευκοῦ, ὅ
ἐστιν ἓν [c] τῷ ἀριθμῷ, εἰς τόδε τὸ μέλαν κατὰ [d] τόνδε τὸν
χρόνον, ἕνα ὄντα τῷ ἀριθμῷ· εἰ γὰρ κατ' [e] ἄλλον, οὐκέτι μία
ἔσται τῷ ἀριθμῷ ἀλλὰ τῷ εἴδει. Γένει δ' [f] ἡ αὐτὴ κίνησις ἡ
ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ τῆς οὐσίας ἢ τοῦ γένους, εἴδει δὲ ἡ ἐκ
τοῦ αὐτοῦ τῷ εἴδει [g] εἰς [h] ταὐτὸ τῷ εἴδει, οἷον ἡ ἐκ [i] τοῦ λευ-
8 κοῦ εἰς τὸ μέλαν ἢ ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ εἰς τὸ κακόν. Ταῦτα [k] δ'
εἴρηται καὶ ἐν τοῖς πρότερον. Εἰλήφθω τοίνυν ἡ τοῦ Α
κίνησις καὶ ἔστω ἐφ' οὗ τὸ Ε, καὶ ἡ τοῦ Β ἐφ' οὗ τὸ Ζ, καὶ
ἡ τοῦ Γ Δ ἐφ' οὗ τὸ Η Θ, καὶ ὁ χρόνος ἐν ᾧ κινεῖται τὸ Α
ὁ Κ. Ὡρισμένης [l] δὴ τῆς κινήσεως [m] τοῦ Α, ὡρισμένος
ἔσται καὶ ὁ χρόνος καὶ οὐκ ἄπειρος ὁ Κ. Ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ
χρόνῳ ἐκινεῖτο τὸ Α καὶ τὸ Β καὶ τῶν λοιπῶν ἕκαστον.
9 [n] Συμβαίνει τοίνυν τὴν κίνησιν τὴν Ε Ζ Η Θ ἄπειρον οὖσαν
ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ κινεῖσθαι τῷ Κ· ἐν ᾧ γὰρ τὸ Α ἐκινεῖτο,
[o] καὶ τὰ τῷ Α [p] ἐφεξῆς ἅπαντα ἐκινεῖτο ἄπειρα ὄντα. Ὥστ'
ἐν τῷ αὐτῷ κινεῖται. Καὶ γὰρ ἤτοι ἴση [q] ἡ κίνησις ἔσται ἡ
τοῦ Α [r] τῇ τοῦ Β, ἢ μείζων. Διαφέρει δ' οὐθέν· πάντως
γὰρ τὴν ἄπειρον κίνησιν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ συμβαίνει
10 κινεῖσθαι, τοῦτο δ' ἀδύνατον. Οὕτω μὲν οὖν [s] δόξειεν ἂν
δείκνυσθαι τὸ ἐξ ἀρχῆς, [t] οὐ μὴν δείκνυταί γε διὰ τὸ μηθὲν
ἄτοπον συμβαίνειν· ἐνδέχεται γὰρ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ
κίνησιν ἄπειρον εἶναι, μὴ τὴν αὐτὴν δὲ ἀλλ' ἑτέραν καὶ ἑτέραν
πολλῶν κινουμένων [v] καὶ ἀπείρων, ὅπερ συμβαίνει καὶ τοῖς
11 νῦν. Ἀλλ' εἰ τὸ κινούμενον πρώτως [w] κατὰ τόπον καὶ σω-
ματικὴν κίνησιν ἀνάγκη ἅπτεσθαι ἢ συνεχὲς εἶναι τῷ κινοῦντι,
καθάπερ ὁρῶμεν ἐπὶ πάντων τοῦτο συμβαῖνον· ἔσται γὰρ ἐξ

[a] τῷ ἀριθμῷ] τῶ αὐτῶ ἀριθμῶ E. [b] γινομένην om. E. [c] τῷ] τ' E. [d] τόνδε τὸν] τὸν τόνδε F, δὲ τὸν E.H. [e] ἄλλο E.H. [f] ἡ post δ' om. I. [g] εἰς] κατὰ F. [h] ταυτὸ] αὐτὸ H, τὸ αὐτὸ F. [i] τοῦ αὐτοῦ λευκοῦ E.I. [k] δ' εἴρηται] διήρηται E. [l] δὲ F.H.I.K. [m] τοῦ Α] οὔσης F. [n] συμβαίνει δὲ τοίνυν I. [o] καὶ τὰ] κατὰ E. [p] ἐκινεῖτο ἐφεξῆς ἅπαντα H. [q] ἡ ante κ. om. H. [r] τῇ τοῦ Β om. E. [s] ἂν δόξειεν E. [t] οὐ μὴν οὐ δείκνυται K. [v] καὶ ante ἀπ. om. H.I. et corr. F. [w] κατὰ τόπον καὶ om. E.

ἁπάντων ἓν τὸ πᾶν ἢ συνεχές. [x] Τὸ δὴ ἐνδεχόμενον εἰλήφθω,
καὶ ἔστω [y] τὸ μὲν μέγεθος ἢ τὸ συνεχὲς ἐφ' οὗ τὸ Α Β [z] Γ Δ,
ἡ δὲ τούτου κίνησις ἡ Ε Ζ Η Θ. [a] Διαφέρει δ' οὐθὲν ἢ 12
πεπερασμένον ἢ ἄπειρον· ὁμοίως γὰρ ἐν πεπερασμένῳ τῷ Κ
κινηθήσεται ἢ ἄπειρον ἢ [b] πεπερασμένον. Τούτων [c] δ' ἑκάτερον [d] τῶν ἀδυνάτων. Φανερὸν οὖν ὅτι στήσεταί [e] ποτε
καὶ οὐκ [f] εἰς ἄπειρον πρόεισι τὸ ἀεὶ ὑφ' ἑτέρου, ἀλλ' ἔσται
τι ὃ πρῶτον κινηθήσεται. Μηδὲν δὲ [g] διαφερέτω τὸ ὑποτεθέντος τινὸς [h] τοῦτο δείκνυσθαι· τοῦ γὰρ ἐνδεχομένου τεθέντος οὐδὲν ἄτοπον ἔδει συμβαίνειν.

Τὸ δὲ πρῶτον κινοῦν, μὴ ὡς τὸ οὗ ἕνεκεν, ἀλλ' ὅθεν ἡ 2
ἀρχὴ τῆς κινήσεως, [i] ἐστὶν ἅμα τῷ κινουμένῳ. Ἅμα δὲ λέγω,
διότι [k] οὐθὲν [l] αὐτῶν μεταξύ ἐστιν· τοῦτο γὰρ [m] κοινὸν ἐπὶ
παντὸς κινουμένου καὶ κινοῦντός ἐστιν. Ἐπεὶ δὲ τρεῖς [n] εἰσὶ
κινήσεις, ἥ τε κατὰ τόπον καὶ κατὰ τὸ ποιὸν καὶ κατὰ [o] τὸ
ποσόν, ἀνάγκη [p] καὶ τὰ κινούμενα τρία. Ἡ μὲν [q] οὖν κατὰ
[r] τόπον φορά, ἡ δὲ κατὰ τὸ ποιὸν ἀλλοίωσις, ἡ δὲ κατὰ τὸ
ποσὸν αὔξησις καὶ φθίσις. Πρῶτον μὲν οὖν [s] ὑπὲρ τῆς φορᾶς
[t] εἴπωμεν· αὕτη γὰρ πρώτη τῶν κινήσεών ἐστιν. [v] Ἅπαν 2
δὴ τὸ φερόμενον ἢ ὑφ' [w] αὑτοῦ κινεῖται ἢ ὑπ' ἄλλου. Ὅσα

[x] τὸ δὴ] τοῦτο δὴ F. [y] τὸ ante μὲν om. E. [z] Γ Δ om. E. [a] τοῦτο δ' οὐθὲν διαφέρει εἴτε πεπερασμένον εἴτε I. [b] πεπερασμένην E. [c] δὲ καθ' ἕτερον E. [d] τῶν ἀδυνάτων] ἀδύνατον F.H.K. [e] τότε E. [f] εἰς om. E. [g] διαφέρει E. [h] δείκνυσθαι τοῦτο H. [i] ἅμα τῷ κινουμένῳ ἐστιν F. [k] αὐτῶν οὐθὲν E.I. [l] μεταξὺ αὐτῶν F. [m] κοινῶς H.I.K. [n] εἰσὶν αἱ κινήσεις H.I. [o] τὸ ante ποσόν om. E. [p] καὶ om. I. [q] οὖν om. F. [r] τόπον—ἀλλοίωσις ἡ δὲ κατὰ τὸ om. pr. E. [s] περὶ F.H.I. [t] εἴπομεν K. [v] ἅπαν δὴ—πλὴν κατὰ συμβεβηκός (cap. 3. fin.)] Horum loco in libris plerisque est, quam infra posui, paraphrasis Themistii, velut in E.F.K.T, in Marciano 206 (f), in Oxoniensi collegii corporis Christi, in Regio 1866, in Vaticanis 152 (g), 249, 251, 935, 1028. Aristotelis verba prima (sect. 2. init.—cap. 3. fin.) soli habent Regii 1859 (b) et 1861 (c) et 2033, reliqua (sect. 10. ad cap. 3. fin.) plures. Miscent utrumque genus H.I.H[a].a, Baroccianus 79 (h), Marcianus cl. 4. c. 4, Regius 2032 (i), Vaticani 250 (d), 307, 1025 (e). [w] ἑαυτοῦ b.

Ἅπαν δὴ τὸ φερόμενον [a] ἤτοι αὐτὸ ὑφ' [b] αὑτοῦ κινεῖται ἢ ὑφ' [c] ἑτέρου.

[a] ἤτοι] η το E. [b] ἑαυτοῦ f. [c] ἑτέρου γίνεται ἀλλοιουμένων τινῶν ταῦτα. Εἰ h.

*μὲν οὖν αὐτὰ ὑφ' αὐτῶν κινεῖται, φανερὸν ἐν τούτοις ὅτι ἅμα
τὸ κινούμενον καὶ τὸ κινοῦν ἐστίν· ἐνυπάρχει γὰρ αὐτοῖς τὸ
3 πρῶτον κινοῦν, ὥστ' οὐδέν ἐστιν ἀναμεταξύ. Ὅσα δ' ὑπ'
ἄλλου κινεῖται, τετραχῶς ἀνάγκη γίνεσθαι· [x] τέτταρα γὰρ
εἴδη τῆς ὑπ' ἄλλου φορᾶς, ἕλξις, [y] ὦσις, ὄχησις, δίνησις.
Ἅπασαι γὰρ αἱ κατὰ τόπον κινήσεις ἀνάγονται εἰς ταύτας·
ἡ μὲν γὰρ ἔπωσις ὦσίς τίς ἐστιν, ὅταν τὸ ἀπ' αὐτοῦ κινοῦν
[z] ἐπακολουθοῦν ὠθῇ, ἡ δ' ἄπωσις, ὅταν μὴ ἐπακολουθῇ κινῆ-
σαν, ἡ δὲ ῥῖψις, ὅταν σφοδροτέραν ποιήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ
κίνησιν τῆς κατὰ φύσιν φορᾶς, καὶ μέχρι τοσούτου φέρηται
4 ἕως ἂν κρατῇ ἡ κίνησις. Πάλιν ἡ δίωσις καὶ σύνωσις ἄπωσις
καὶ ἕλξις εἰσίν· ἡ μὲν γὰρ δίωσις ἄπωσις (ἢ γὰρ ἀπ' αὑτοῦ
ἢ ἀπ' ἄλλου ἐστὶν ἡ ἄπωσις), ἡ δὲ σύνωσις ἕλξις (καὶ γὰρ
πρὸς αὑτὸ καὶ πρὸς ἄλλο ἡ ἕλξις). Ὥστε καὶ ὅσα τούτων
εἴδη, οἷον σπάθησις καὶ κέρκισις· ἡ μὲν γὰρ σύνωσις, ἡ δὲ
δίωσις. Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἄλλαι συγκρίσεις καὶ διακρίσεις·
ἅπασαι γὰρ ἔσονται διώσεις ἢ συνώσεις, πλὴν ὅσαι ἐν γενέσει
5 καὶ φθορᾷ εἰσίν. Ἅμα δὲ φανερὸν ὅτι οὐδ' ἔστιν ἄλλο τι*

[x] *τέτταρα γὰρ εἴδη*] *τετάρτης ἤδη* b. [y] *ὦσις* om. c. [z] *ἐπακόλουθον* b.

Εἰ μὲν οὖν ὑφ' [c] αὑτοῦ, φανερὸν ὡς ἐν [d] ἑαυτῷ τοῦ κινοῦντος ὑπάρ-
χοντος ἅμα τὸ κινοῦν καὶ [e] τὸ κινούμενον [f] ἔσται, καὶ οὐθὲν αὐτῶν
2 μεταξύ. Τὸ δ' ὑπ' ἄλλου κινούμενον τετραχῶς κινεῖται· αἱ γὰρ ὑφ'
ἑτέρου κινήσεις [g] τέτταρές εἰσιν, ὦσις ἕλξις [h] ὄχησις δίνησις. Καὶ
3 γὰρ τὰς ἄλλας πάσας εἰς [i] ταύτας ἀνάγεσθαι συμβαίνει. Τῆς μὲν
[k] οὖν ὤσεως τὸ μὲν ἔπωσις τὸ δ' ἄπωσίς ἐστιν. Ἔπωσις μὲν οὖν
ἐστὶν ὅταν τὸ κινοῦν τοῦ κινουμένου μὴ [l] ἀπολείπηται, [m] ἄπωσις δὲ
ὅταν τὸ [n] ἀπωθοῦν [o] ἀπολείπηται. Ἡ δὲ ὄχησις ἐν ταῖς τρισίν [p] ἐστι
κινήσεσιν. Τὸ μὲν γὰρ ὀχούμενον οὐ καθ' αὑτὸ κινεῖται [q] ἀλλὰ κατὰ
συμβεβηκός· τῷ γὰρ ἐν κινουμένῳ εἶναι ἢ ἐπὶ [r] κινουμένου κινεῖται.
Τὸ δὲ ὀχοῦν κινεῖται ἢ [s] ὠθούμενον ἢ ἑλκόμενον ἢ δινούμενον. Φα-

[c] *ἑαυτοῦ* f. [d] *αὐτῷ* H.T.Ha.f.g.h. [e] *τὸ* om. f. [f] *ἔσται· ἐνυπάρχει γὰρ αὐτοῖς τὸ πρώτως κινοῦν καὶ* T. [g] *τέσσαρες* H.Ha.f.h. [h] *ὄχησις καὶ δίνησις* Ha f, *δίνησις ὄχησις* F.h. [i] *ταῦτα* F. [k] *οὖν* om. h. [l] *ἀπολίπηται* E.I.e.f. [m] *ἄπωσις—ἀπολείπηται* om. F. [n] *ἀπῶσαν* E. [o] *ἀπολίπηται* E.I.e. [p] *ἔσται* E.K. [q] *ἀλλὰ—κινεῖται* om. h. [r] *κινουμένω* E. [s] *ὠθούμενον*] *ὀχούμενον* Ha.

γένος κινήσεως ἢ σύγκρισις καὶ διάκρισις· ἅπασαι γὰρ διανέ-
μονται εἴς τινας τῶν εἰρημένων. ⁴Ἔτι δ' ἡ μὲν [a] εἰσπνοὴ
ἕλξις, ἡ δ' ἐκπνοὴ ὦσις. ⁺Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ πτύσις, καὶ ὅσαι
ἄλλαι διὰ τοῦ σώματος ἢ ἐκκριτικαὶ ἢ ληπτικαὶ κινήσεις· αἱ
μὲν γὰρ ἕλξεις εἰσίν, αἱ δ' ἀπώσεις. Δεῖ δὲ καὶ τὰς ἄλλας
τὰς κατὰ τόπον ἀνάγειν· ἅπασαι γὰρ πίπτουσιν εἰς τέσσα-
ρας ταύτας. Τούτων δὲ πάλιν ἡ [b] ὄχησις καὶ ἡ δίνησις εἰς 6
ἕλξιν καὶ ὦσιν. ⁺Ἡ μὲν γὰρ [b] ὄχησις κατὰ τούτων τινὰ τῶν
τριῶν τρόπων ἐστίν· τὸ μὲν γὰρ ὀχούμενον κινεῖται κατὰ
συμβεβηκός, ὅτι ἐν κινουμένῳ ἐστὶν ἢ ἐπὶ κινουμένου τινός,
τὸ δ' [c] ὀχοῦν [d] ὀχεῖ ἢ ἑλκόμενον ἢ ὠθούμενον ἢ δινούμενον,
ὥστε κοινή ἐστιν ἁπασῶν τῶν τριῶν ἡ ὄχησις. ⁺Ἡ δὲ δίνησις 7
σύγκειται ἐξ ἕλξεώς τε καὶ ὤσεως· ἀνάγκη γὰρ τὸ δινοῦν τὸ
μὲν ἕλκειν τὸ δ' ὠθεῖν· τὸ μὲν γὰρ ἀφ' [e] αὑτοῦ τὸ δὲ πρὸς
αὑτὸν ἄγει. ᴵᴵὯστ' εἰ τὸ ὠθοῦν καὶ τὸ ἕλκον ἅμα τῷ ὠθου-
μένῳ καὶ τῷ ἑλκομένῳ, φανερὸν ὅτι τοῦ κατὰ τόπον κινου-
μένου καὶ κινοῦντος οὐδέν ἐστι μεταξύ. ⁺Ἀλλὰ μὴν τοῦτο 8

[a] εἰσπνοὴ] πνοὴ b. [b] ὄχλησις c. [c] ὠθοῦν c. [d] ἔχει b. [e] ἑαυτοῦ c.

νερὸν οὖν ὅτι ἡ ὄχησις ἐν ταῖς τρισὶν [t] ἔσται κινήσεσιν. Ἡ δ' ἕλξις 4
ἤτοι [v] ὅταν πρὸς [w] αὑτὸν ἢ πρὸς [x] ἕτερον [y] θάττων ᾖ [z] ἡ κίνησις ἡ
τοῦ ἕλκοντος μὴ χωριζομένη [a] τῆς τοῦ ἑλκομένου. Καὶ [b] γὰρ καὶ
πρὸς [c] αὑτόν ἐστιν [d] ἡ ἕλξις καὶ πρὸς ἕτερον. Καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ 5
[e] ἕλξεις [f] αἱ αὐταὶ τῷ εἴδει εἰς [g] ταῦτα ἀναχθήσονται, οἷον ἡ εἴσ-
πνευσις καὶ ἡ ἔκπνευσις καὶ ἡ πτύσις καὶ ὅσαι τῶν σωμάτων [h] ἢ
ἐκκριτικαὶ ἢ ληπτικαί εἰσι, καὶ ἡ [i] σπάθησις [k] δὲ καὶ ἡ κέρκισις· τὸ
μὲν γὰρ αὐτῶν σύγκρισις τὸ δὲ [l] διάκρισις. Καὶ πᾶσα [m] δὴ κίνησις
ἡ κατὰ τόπον σύγκρισις καὶ διάκρισις ἐστιν. Ἡ δὲ δίνησις σύγκει- 6
ται [n] ἐξ ἕλξεως καὶ ὤσεως. Τὸ μὲν γὰρ ὠθεῖ τὸ κινοῦν, τὸ δ' ἕλκει.
Φανερὸν οὖν [o] ὡς [p] ἐπεὶ ἅμα τὸ ὠθοῦν καὶ τὸ ἕλκον τῷ [q] ὠθουμένῳ 7
καὶ ἑλκομένῳ ἐστίν, οὐθὲν μεταξὺ τοῦ [r] κινουμένου καὶ τοῦ κινοῦντος

[t] ἐστι F.H.I.Ha e.f. [v] ὅτε H. [w] αὑτὸν E.I.e: ceteri αὐτό. [x] θάτερον h. [y] θᾶττον K.T, ὅταν θάττων E.I.e. [z] ἡ prius om. E, alterum F. [a] τῆς om. H.I.T.Ha.e.f.h. [b] γὰρ] γὰρ καὶ Ha. [c] αὐτό H. [d] ἡ om. F.H.I.K.Ha.e.f.h. [e] ἕλξεις καὶ ὤσεις αἱ h. [f] αἱ ante αὐταὶ om. E. [g] ταύτας H.I.K.T.Ha.e.f, τὰς αὐτὰς h. [h] ἢ post σ. om. H.I.e.f. [i] σπάθισις H.T.Ha.e.f.h. [k] δὲ om. F. [l] διά-κρισις—σύγκρισις καὶ om. K. [m] δὴ] δὲ b, δ' ἡ h. [n] ante ἐξ omisi μὲν cum E.I.T.e. [o] ὅτι f. [p] ἐπεὶ E.I.e: ceteri εἴπερ. [q] ἑλκομένῳ καὶ ὠθουμένῳ E.F.I.K.T.Ha.e. [r] κινοῦντος καὶ τοῦ κινουμένου K.b.

δῆλον καὶ ἐκ τῶν ὁρισμῶν· ὦσις μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἀφ' [e] αὑτοῦ
ἢ ἀπ' ἄλλου πρὸς ἄλλο κίνησις, ἕλξις δὲ ἡ ἀπ' ἄλλου πρὸς
αὑτὸ ἢ πρὸς ἄλλο, ὅταν [f] θᾶττον ἡ κίνησις ᾖ τοῦ ἕλκοντος,
[g] ἡ χωρίζουσα ἀπ' ἀλλήλων τὰ συνεχῆ· οὕτω γὰρ συνεφέλ-
9 κεται θάτερον. Τάχα δὲ δόξειεν ἂν εἶναί τις ἕλξις καὶ ἄλ-
λως· τὸ γὰρ ξύλον ἕλκει [h] τὸ πῦρ οὐχ οὕτως. Τὸ δ' οὐθὲν
διαφέρει κινουμένου τοῦ ἕλκοντος ἢ μένοντος ἕλκειν· ὁτὲ μὲν
γὰρ ἕλκει οὗ ἔστιν, ὁτὲ δὲ οὗ ἦν. Ἀδύνατον δὲ ἢ ἀφ' [i] αὑτοῦ
πρὸς ἄλλο ἢ ἀπ' ἄλλου πρὸς αὑτὸ κινεῖν μὴ ἁπτόμενον, ὥστε
φανερὸν ὅτι τοῦ κατὰ τόπον κινουμένου καὶ κινοῦντος οὐδέν
10 ἐστι μεταξύ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ ἀλλοιουμένου καὶ τοῦ
ἀλλοιοῦντος. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐξ ἐπαγωγῆς· ἐν ἅπασι γὰρ
συμβαίνει ἅμα εἶναι τὸ ἔσχατον ἀλλοιοῦν καὶ τὸ ἀλλοιού-

[e] ἑαυτοῦ c. [f] θάττων b. [g] τῆς χωριζούσης b. [h] τὸ πῦρ om. b.c. [i] ἑαυτοῦ b.

8 ἐστίν. Τοῦτο δὲ δῆλον καὶ ἐκ τῶν [s] εἰρημένων· ἡ [t] μὲν γὰρ [v] ὦσις
ἡ [w] ἀφ' [x] ἑαυτοῦ ἢ ἀπ' [y] ἄλλου πρὸς ἄλλο κίνησις, ἡ δ' ἕλξις [z] ἀπ'
ἄλλου πρὸς αὑτὸ ἢ πρὸς ἄλλο, [a] ἔτι ἡ σύνωσις καὶ [b] ἡ δίωσις. Ἡ δὲ
[c] ῥῖψις ὅταν [d] θάττων ἡ κίνησις γένηται τῆς κατὰ φύσιν τοῦ [e] φερο-
μένου σφοδροτέρας [f] γενομένης τῆς ὤσεως, καὶ μέχρι [g] τούτου [h] συμ-
βαίνει φέρεσθαι [i] μέχρι [k] ἂν οὗ σφοδροτέρα [l] ᾖ ἡ κίνησις τοῦ [m] φε-
9 ρομένου. Φανερὸν [n] δὴ [o] ὅτι τὸ [p] κινούμενον καὶ τὸ κινοῦν ἅμα, καὶ
οὐθὲν αὐτῶν [q] ἐστὶ μεταξύ. [r] Ἀλλὰ μὴν [s] οὐδὲ τοῦ ἀλλοιουμένου
καὶ [t] τοῦ ἀλλοιοῦντος [v] οὐδέν ἐστι μεταξύ. Τοῦτο δὲ δῆλον ἐκ τῆς
ἐπαγωγῆς. Ἐν ἅπασι γὰρ συμβαίνει ἅμα [w] εἶναι τὸ ἀλλοιοῦν ἔσχα-
τον καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον. Τὸ γὰρ [x] ποιὸν ἀλλοιοῦται τῷ
αἰσθητὸν εἶναι, αἰσθητὰ δ' ἐστὶν [y] οἷς διαφέρουσι τὰ σώματα ἀλλή-
λων, οἷον βαρύτης κουφότης, σκληρότης μαλακότης, ψόφος ἀψοφία,
λευκότης [z] μελανότης, γλυκύτης πικρότης, ὑγρότης ξηρότης, [a] πυκνό-

[s] ὡρισμένων E.T, ὁρισμῶν F.Ha.g.h. [t] μὲν om. Ha. [v] ἄπωσις E. [w] ἐφ' Ha. [x] ἑαυτοῦ πρὸς ἄλλο ἢ h. [y] ἄλλου καὶ πρὸς T. [z] ἀπ'—δίωσις] ἤδη σύνωσις E. [a] ἔτι δ' ἡ g. [b] ἡ post καὶ addiderunt H.I.T.e.h. [c] ῥέψις E, ἕλξις h. [d] θᾶττον I.K.T.g. [e] φερομένου φορᾶς σφ. h. [f] γενησομένης E. [g] τούτου] τούτου γενομένου F.K.Ha.h.g. [h] συμφέρει γίνεσθαι K. [i] μέχρι E.f.g: ceteri μέχρις. [k] ἂν om. H.I.K.T.Ha.e.f. [l] ᾖ] εἴη F.I.e, om. E. [m] φερ.] κινουμένου H. [n] δὴ] γὰρ δὴ g. [o] διότι K. [p] κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον F. [q] ἐστὶ om. T. [r] ἀλλὰ—μεταξύ om. F. [s] οὐδὲ om. E. [t] τοῦ post καὶ om. K. [v] οὐδέν post μεταξὺ ponunt b.f, om. Ha. [w] εἶναι τὸ E: ceteri εἶναι τό τε. [x] ποιοῦν Ha. [y] οἷς om. E. [z] μελανία H.I.T. [a] πυκνότης μαλακότης μανότης Ha.

μενον ὑπὸ τῶν εἰρημένων. Ταῦτα γάρ ἐστι πάθη τῆς [k] ὑποκειμένης ποιότητος· ἢ γὰρ θερμαινόμενον ἢ γλυκαινόμενον ἢ πυκνούμενον ἢ ξηραινόμενον ἢ λευκαινόμενον ἀλλοιοῦσθαί φαμεν, [l] ὁμοίως τὸ ἄψυχον καὶ τὸ ἔμψυχον λέγοντες, καὶ πάλιν τῶν ἐμψύχων τά τε μὴ αἰσθητικὰ τῶν μερῶν καὶ αὐτὰς τὰς
αἰσθήσεις. Ἀλλοιοῦνται γάρ [m] πως καὶ αἱ αἰσθήσεις· ἡ γὰρ 11
αἴσθησις ἡ κατ' ἐνέργειαν κίνησίς ἐστι [n] διὰ σώματος, πασχούσης τι τῆς αἰσθήσεως. Καθ' ὅσα μὲν οὖν τὸ ἄψυχον ἀλλοιοῦται, καὶ τὸ ἔμψυχον, καθ' ὅσα δὲ τὸ ἔμψυχον, οὐ κατὰ [o] πάντα τὸ ἄψυχον· οὐ γὰρ ἀλλοιοῦται κατὰ τὰς αἰσθήσεις, καὶ τὸ μὲν λανθάνει, τὸ δ' οὐ λανθάνει πάσχον. Οὐδὲν [p] δὲ κωλύει

[k] εἰρημένης d. [l] ὁμοίως τε τὸ b.c. [m] πως om. H.H[a].d. [n] διὰ τοῦ σώματος b.c. [o] πάντα] ταῦτα πάντα b.c, πάντα καὶ H[a]. [p] δὲ] γὰρ H[a], qui hinc redit ad paraphrasin.

της μανότης καὶ [b] τὰ μεταξὺ τούτων, [c] ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὑπὸ τὰς [d] αἰσθήσεις, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ θερμότης καὶ [e] ἡ ψυχρότης καὶ ἡ λειό-
της καὶ [e] ἡ τραχύτης. Ταῦτα γάρ ἐστι [f] πάθη τῆς ὑποκειμένης ποιό- 10
τητος. Τούτοις γὰρ διαφέρουσι τὰ αἰσθητὰ τῶν σωμάτων ἢ κατὰ [g] τὸ τούτων [h] τι μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ τῷ τούτων τι πάσχειν. Θερμαινόμενα γὰρ ἢ ψυχόμενα [i] ἢ γλυκαινόμενα [k] ἢ πικραινόμενα ἢ κατά [l] τι ἄλλο τῶν [m] προειρημένων ὁμοίως τά τε ἔμψυχα τῶν σωμάτων καὶ τὰ [n] ἄψυχα καὶ τῶν ἐμψύχων ὅσα τῶν μερῶν ἄψυχα.
Καὶ [o] αὐταὶ δὲ αἱ αἰσθήσεις ἀλλοιοῦνται. Πάσχουσι γάρ· ἡ [p] γὰρ 11
ἐνέργεια [q] αὐτῶν κίνησίς ἐστι [r] διὰ σώματος πασχούσης τι τῆς αἰσθήσεως. Καθ' ὅσα μὲν οὖν [s] ἀλλοιοῦνται [t] τὰ ἄψυχα, καὶ τὰ ἔμψυχα κατὰ πάντα ταῦτα [v] ἀλλοιοῦνται· καθ' ὅσα δὲ τὰ ἔμψυχα [w] ἀλλοιοῦνται, κατὰ ταῦτα οὐκ [x] ἀλλοιοῦνται τὰ ἄψυχα. Κατὰ γὰρ τὰς αἰσθήσεις οὐκ [y] ἀλλοιοῦνται, [z] καὶ λανθάνει ἀλλοιούμενα [a] τὰ

[b] τὸ F. [c] ὁμοίως—ποιότητος rc. margo E. [d] αἰσθήσεις. Ἅπαν γὰρ σῶμα σώματος διαφέρει τοῖς αἰσθητοῖς ἢ (καὶ f. et Vaticanus 307) πλείοσιν ἢ ἐλάττοσιν ἢ τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον τοῖς αὐτοῖς. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλλοιοῦται τὸ ἀλλοιούμενον ὑπὸ τῶν προειρημένων (εἰρημένων b.f, et 307 et Parisiensis 1860, ἑτέρων H[a]). ταῦτα γὰρ et quæ supra leguntur sect. 10. H.H[a].b.f, et 307 et 1860. [e] ἡ ante ψ. et τρ. om. I.e. [f] πάθη F.H.T.g.h. et margo E : ceteri πάθος. [g] τὸ om. e.h. et pr. E.I. [h] τι om. pr. I. [i] ἢ γλυκαινόμενα om. E. [k] ἢ πικραινόμενα om. T. [l] ἄλλο τι F.K.T.h. [m] προειρημένων ἀλλοιοῦσθαι φαμέν. Ὁμοίως margo F. [n] ἄψυχα λέγοντες καὶ τῶν ἐμψύχων πάλιν ὅσα I.e. [o] αὗται K. [p] γὰρ κατ' ἐνέργειαν I.e.h. [q] αὐτῶν] αἴσθησις I.e. [r] διὰ—αἰσθήσεως om. pr. E. [s] ἀλλοιοῦται F.E.h. [t] τὰ ante ἄψ. om. E. [v] ἀλλοιοῦται T.g.h. [w] ἀλλοιοῦται F.T.g.h. [x] ἀλλοιοῦται F.h. [y] ἀλλοιοῦται E. [z] καὶ τὰ μὲν λανθάνει I.e. [a] τὰ—ἀλλοιούμενα] τὰ δ' οὐ λανθάνει. Ἔνια δὲ λανθάνει I.e.h.

καὶ τὸ ἔμψυχον λανθάνειν, ὅταν μὴ κατὰ τὰς αἰσθήσεις γί-
12 νηται ἡ ἀλλοίωσις. Εἴπερ οὖν ἀλλοιοῦται τὸ ἀλλοιούμενον
ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν, ἐν ἅπασί [q] γε τούτοις φανερὸν ὅτι ἅμα
ἐστὶ τὸ ἔσχατον ἀλλοιοῦν καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον· τῷ
μὲν γὰρ συνεχὴς ὁ ἀήρ, τῷ δ' ἀέρι τὸ σῶμα. Πάλιν δὲ τὸ
μὲν χρῶμα τῷ φωτί, τὸ δὲ φῶς τῇ ὄψει. Τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον καὶ ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ [r] ὄσφρησις· πρῶτον γὰρ κινοῦν πρὸς
τὸ κινούμενον ὁ ἀήρ. Καὶ ἐπὶ τῆς γεύσεως ὁμοίως· ἅμα γὰρ
13 τῇ γεύσει ὁ χυμός. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων [s] καὶ
ἀναισθήτων. Ὥστ' οὐδὲν ἔσται μεταξὺ τοῦ [t] ἀλλοιουμένου
καὶ τοῦ ἀλλοιοῦντος. Οὐδὲ [v] μὴν τοῦ αὐξανομένου τε καὶ
[w] αὔξοντος· [x] αὐξάνει γὰρ τὸ πρῶτον αὖξον προσγινόμενον,
ὥστε [y] ἓν γίγνεσθαι τὸ ὅλον. Καὶ πάλιν φθίνει τὸ φθῖνον
[z] ἀπογινομένου τινὸς τῶν τοῦ φθίνοντος. [a] Ἀνάγκη οὖν συνεχὲς
εἶναι καὶ τὸ αὖξον καὶ τὸ φθῖνον, τῶν δὲ συνεχῶν οὐδὲν μεταξύ.

[q] γε om. d. [r] ὄσφρησις τῷ πρῶτον κινοῦντι· τὸ γὰρ πρῶτον κινοῦν H.d. [s] καὶ τῶν ἀναισθήτων H.d. [t] ἀλλοιοῦντος καὶ τοῦ ἀλλοιουμένου H.d. [v] μὲν b. [w] αὔξαντος c, αὐξάνοντος H.d. [x] αὔξει d. [y] ἓν om. H.d. [z] ἀπογινομένου—φθῖνον om. d.

ἄψυχα. Οὐθὲν [b] δὲ κωλύει καὶ τὰ ἔμψυχα [c] λανθάνειν ἀλλοιούμενα,
ὅταν μὴ κατὰ τὰς αἰσθήσεις συμβαίνῃ τὸ τῆς ἀλλοιώσεως [d] αὐτοῖς.
12 Εἴπερ οὖν αἰσθητὰ μὲν τὰ πάθη, διὰ δὲ τούτων ἡ ἀλλοίωσις, [e] τοῦτό
[f] γε φανερόν, ὅτι τὸ πάσχον καὶ τὸ [g] πάθος ἅμα, [h] καὶ τούτων οὐθέν
ἐστι μεταξύ. [i] Τῷ μὲν γὰρ [k] ὁ ἀὴρ συνεχής, τῷ δ' ἀέρι συνάπτει
τὸ σῶμα. Καὶ [l] ἡ μὲν ἐπιφάνεια πρὸς τὸ φῶς, τὸ δὲ φῶς [m] πρὸς
τὴν ὄψιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὄσφρησις πρὸς τὸ κινοῦν
[n] αὐτὰς πρῶτον. Τὸν αὐτὸν [o] δὲ τρόπον ἅμα καὶ ἡ γεῦσις καὶ ὁ
13 χυμός ἐστιν. [p] Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων [q] καὶ τῶν [r] ἀναι-
σθήτων. Καὶ τὸ [s] αὐξανόμενον δὲ καὶ τὸ αὖξον· [t] πρόσθεσις γάρ
τις ἡ αὔξησις, ὥσθ' ἅμα τό τ' [v] αὐξανόμενον καὶ τὸ αὖξον. Καὶ ἡ
φθίσις δέ· τὸ γὰρ τῆς φθίσεως αἴτιον ἀφαίρεσίς τις. Φανερὸν δὲ

[b] δὲ] γὰρ Ha. [c] λανθάνει δὲ ἀλλοιούμενα E. [d] αὐτῆς F.I. [e] τούτοις E. [f] γε] γε δὴ F.K.T.Ha.g.h, om. E. [g] πάθος] ποιοῦν h. [h] καὶ τούτων—τρόπον ἅμα om. pr. F. [i] τῷ] αὐτῷ h, om. E. [k] ὁ ante μὲν ponit E, om. T. [l] ἡ μὲν ἐπιφάνεια] τὸ μὲν χρῶμα K. [m] πρὸς] τὸ πρὸς I.e. [n] αὐτὰ E.I.K.T.Ha.e.h. [o] δὲ om. h. [p] ὡσαύτως—ἀναισθήτων om. pr. E. [q] καὶ ἐπὶ τῶν h. [r] αἰσθητῶν K.g. et margo E. [s] αὐξόμενον Ha. [t] πρόσθεσις—αὖξον om. h. et pr. F. [v] αὐξόμενον Ha.

Φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ κινουμένου καὶ τοῦ κινοῦντος πρώτου καὶ ἐσχάτου πρός [a] τι κινούμενον οὐδέν ἐστιν ἀνὰ μέσον.

Ὅτι δὲ τὸ ἀλλοιούμενον ἅπαν ἀλλοιοῦται ὑπὸ τῶν αἰ- 3
σθητῶν, [b] καὶ ἐν μόνοις ὑπάρχει τούτοις ἀλλοίωσις ὅσα καθ' αὑτὰ λέγεται πάσχειν ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν, ἐκ τῶνδε [c] θεωρητέον. Τῶν γὰρ ἄλλων μάλιστ' ἄν τις ὑπολάβοι ἔν τε τοῖς σχήμασι καὶ [d] ἐν ταῖς μορφαῖς [e] καὶ ἐν ταῖς ἕξεσι καὶ ταῖς τούτων λήψεσι καὶ ἀποβολαῖς ἀλλοίωσιν ὑπάρ-
χειν· ἐν [f] οὐδετέροις δ' ἔστιν. Τὸ μὲν γὰρ σχηματιζόμε- 2
νον [g] καὶ ῥυθμιζόμενον ὅταν ἐπιτελεσθῇ, οὐ λέγομεν ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἐστίν, οἷον τὸν ἀνδριάντα χαλκὸν ἢ τὴν πυραμίδα κηρὸν ἢ τὴν κλίνην ξύλον, ἀλλὰ [h] παρωνυμιάζοντες [i] τὸ μὲν χαλκοῦν, τὸ δὲ κήρινον, τὸ δὲ ξύλινον. Τὸ δὲ πεπονθὸς καὶ ἠλλοιωμένον προσαγορεύομεν· [k] ὑγρὸν γὰρ καὶ θερμὸν

[a] τι] τὸ b.c.d. [b] καὶ ἐν—αἰσθητῶν om. c. [c] θεωρήσωμεν d. [d] ἐν ante ταῖς μ. om. H.d. [e] καὶ ἕξ.] ἢ ἕξ. H.d, καὶ ἐν ἕξ. c. [f] οὐδετέραις H.d. [g] καὶ ῥυθμιζόμενον om. b.c. [h] παρωνομιάζοντες b. [i] τὸ μὲν χ. τὸ] τὸν μὲν χ. τὸν c.d. [k] ξηρὸν γὰρ καὶ ὑγρὸν καὶ σκληρὸν καὶ θερμὸν b.c.d.

ὡς τοῦ κινοῦντος ἐσχάτου καὶ τοῦ κινουμένου πρώτου οὐθέν ἐστι μεταξύ, [w] ἀνὰ [x] μέσον τοῦ τε κινοῦντος καὶ τοῦ κινουμένου.

Ὅτι δὲ [y] τὰ ἀλλοιούμενα [z] ἀλλοιοῦνται πάντα ὑπὸ [a] τῶν αἰσθη- 14
τῶν, καὶ [b] μόνων τούτων ἐστὶν ἀλλοίωσις [c] ὅσα καθ' αὑτὰ [d] λέγεται πάσχειν ὑπὸ τούτων, ἐκ τῶνδε θεωρήσωμεν. [e] Τῶν γὰρ ἄλλων μάλιστ' [f] ἄν τις ὑπολάβοι [g] ἔν τε τοῖς σχήμασι καὶ ταῖς μορφαῖς καὶ ταῖς ἕξεσι καὶ ταῖς [h] τούτων ἀποβολαῖς καὶ λήψεσιν [i] ἀλλοίωσιν
ὑπάρχειν. [k] Δοκεῖ [l] γὰρ ὑπάρχειν τὸ τῆς ἀλλοιώσεως, οὐκ ἔστι δ' 15
οὐδ' ἐν τούτοις, [m] ἀλλὰ γίνεται [n] τὸ σχῆμα ἀλλοιουμένων τινῶν ταῦτα· πυκνουμένης γὰρ ἢ μανουμένης ἢ θερμαινομένης ἢ ψυχομένης τῆς ὕλης. Ἀλλοίωσις δὲ οὐκ ἔστιν. Ἐξ οὗ μὲν γὰρ ἡ μορφὴ τοῦ ἀνδριάντος, οὐ λέγομεν τὴν μορφήν, οὐδ' ἐξ οὗ τὸ σχῆμα τῆς πυραμίδος ἢ τῆς κλίνης, ἀλλὰ [o] παρωνυμιάζοντες τὸ [p] μὲν [q] χαλ-

[w] ἀνὰ—κινουμένου om. I.e.h. [x] μέσου Ha. [y] τὰ om. E. [z] ἀλλοιοῦται E. [a] τῶν] πασῶν Ha. [b] ἐν μόνοις τούτοις I.e.h. [c] ὅσα] ἢ ὅσα E. [d] λέγεται πάσχειν] πάσχει E. [e] τῶν μὲν γὰρ Ha. [f] ἄν τις ὑπολάβοι om. E.e. et pr. I. [g] ἔν τε om. E. [h] τούτων δὲ ἀποβολαῖς I. [i] ἀλλοίωσιν ὑπάρχειν om. E.F.K.T.Ha.e.g.h. et pr. I. [k] δοκεῖ om. h. [l] γὰρ om. E.e.h. et pr. I. [m] ἀλλὰ γίνεται om. I.e.h, qui posthac ut supra. [n] τὸ σχῆμα om. E.F.K.T.Ha.g. [o] παρωνυμίζοντες g, παρονομάζοντες h. [p] μὲν] μὲν γὰρ T. [q] χαλκὸν I.

καὶ σκληρὸν τὸν χαλκὸν [l] *λέγομεν καὶ τὸν κηρόν.* Καὶ
*οὐ μόνον οὕτως, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν χαλ-
κὸν* [m] *λέγομεν, ὁμωνύμως τῷ πάθει προσαγορεύοντες τὴν*
3 *ὕλην.* *Ὥστ' εἰ* [n] *κατὰ μὲν τὸ σχῆμα τὴν μορφὴν* [o] *οὐ λέ-
γεται τὸ γεγονὸς ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ σχῆμα, κατὰ δὲ τὰ πάθη
καὶ τὰς ἀλλοιώσεις λέγεται, φανερὸν ὅτι οὐκ ἂν εἶεν αἱ γενέ-
σεις* [p] *αὗται ἀλλοιώσεις.* Ἔτι δὲ καὶ [q] *εἰπεῖν οὕτως ἄτοπον*
4 *ἂν δόξειεν,* [r] *ἠλλοιῶσθαι τὸν ἄνθρωπον ἢ τὴν οἰκίαν ἢ ἄλλο
ὁτιοῦν τῶν γεγενημένων· ἀλλὰ* [t] *γίνεσθαι μὲν ἴσως ἕκαστον
ἀναγκαῖον ἀλλοιουμένου τινός, οἷον τῆς ὕλης πυκνουμένης ἢ
μανουμένης ἢ θερμαινομένης ἢ ψυχομένης, οὐ μέντοι τὰ γινό-
μενά* [v] *γε* [w] *ἀλλοιοῦται, οὐδ' ἡ γένεσις αὐτῶν ἀλλοίωσίς
ἐστιν.* [x] Ἀλλὰ *μὴν οὐδ' αἱ ἕξεις οὔθ' αἱ τοῦ σώματος οὔθ'*
5 *αἱ τῆς ψυχῆς ἀλλοιώσεις.* Αἱ *μὲν γὰρ ἀρεταὶ αἱ δὲ κακίαι
τῶν ἕξεων· οὐκ ἔστι δὲ οὔτε ἡ ἀρετὴ οὔτε ἡ κακία ἀλλοίωσις,*

[l] *καὶ τὸν κηρὸν λέγομεν* I.d.e.h. [m] *λέγομεν—ὕλην*] *ὁμωνύμως λέγοντες τῷ πάθει* H.d. et pr. I, *ὁμωνύμως λέγοντες τὴν ὕλην τῷ πάθει* h. [n] *μὲν κατὰ* H. [o] *οὐ*] *μὴ* H. [p] *αὗται* om. H. [q] *οὕτως εἰπεῖν* H. [r] ante *ἠλλοιῶσθαι* omisi *ἢ* cum H. *ἀλλοιοῦσθαι* b.c, *ἠλλοιῶσθαι* post *ἄνθρωπον* I.e. [t] *γενέσθαι* H.b.c. [v] *γε* om. I.d. [w] *ἀλλοιοῦνται* I.b.e.h. [x] *ἀλλὰ—ἀλλοιώσεις* om. c.

κοῦν τὸ δὲ κήρινον τὸ δὲ ξύλινον τὸ δ' ἀλλοιούμενον λέγομεν· τὸν
γὰρ χαλκὸν ὑγρὸν εἶναι λέγομεν ἢ [r] θερμὸν ἢ σκληρόν, καὶ οὐ
μόνον οὕτως, ἀλλὰ καὶ τὸ [s] ὑγρὸν καὶ τὸ θερμὸν χαλκόν, [t] ὁμωνύ-
16 μως λέγοντες τῷ πάθει τὴν ὕλην. Ἐπεὶ οὖν ἐξ οὗ μὲν [v] ἡ μορφὴ
καὶ τὸ σχῆμα [w] καὶ τὸ γεγονὸς ὁμωνύμως οὐ λέγεται τοῖς ἐξ ἐκεί-
νου σχήμασι, τὸ δ' ἀλλοιούμενον τοῖς πάθεσιν ὁμωνύμως λέγεται,
17 φανερὸν ὡς ἐν μόνοις τοῖς αἰσθητοῖς ἡ ἀλλοίωσις. Ἔτι καὶ ἄλ-
λως ἄτοπον. Τὸ γὰρ λέγειν τὸν ἄνθρωπον [x] ἠλλοιῶσθαι ἢ τὴν
οἰκίαν λαβοῦσαν τέλος γελοῖον, εἰ τὴν τελείωσιν τῆς [y] οἰκίας τὸν
[z] θριγκὸν ἢ τὴν κεραμίδα φήσομεν ἀλλοίωσιν εἶναι, θριγκουμένης
τῆς οἰκίας ἢ κεραμιδουμένης [a] ἀλλοιοῦσθαι τὴν οἰκίαν. Δῆλον δὴ
18 ὅτι τὸ τῆς ἀλλοιώσεως οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς [b] γινομένοις. Οὐδὲ γὰρ ἐν
[c] ταῖς ἕξεσιν. Αἱ γὰρ ἕξεις ἀρεταὶ [d] καὶ κακίαι, ἀρετὴ δὲ [e] πᾶσα

[r] *φαμεν θερμὸν* E. [s] *θερμὸν καὶ τὸ ὑγρὸν* K.*h*. [t] *ὁμωνύμως δὲ λέγοντες* E. [v] *ἡ* om. E. [w] *καὶ* om. E.*h*. [x] *ἀλλοιοῦσθαι* H[a]. [y] *οἰκίας ἢ τὸν* F.*h*. [z] *θριγγὸν* et *θριγγουμένης* F.T.g.*h*. [a] *ἀλλοιῶσθαι* F. [b] *γιν.*] *ἀλλοιουμένοις* *h*. [c] *ἐν ταῖς* om. E. [d] *καὶ*] *ἢ* *h*. [e] *πᾶσα* om. T.

ἀλλ' ἡ μὲν ἀρετὴ τελείωσίς [y] τις (ὅταν [z] γὰρ λάβῃ τὴν
[a] ἑαυτοῦ ἀρετήν, τότε λέγεται [b] τέλειον ἕκαστον· τότε [c] γὰρ
μάλιστά ἐστι τὸ κατὰ φύσιν, ὥσπερ κύκλος τέλειος, ὅταν
μάλιστα γένηται [d] κύκλος βέλτιστος), ἡ δὲ κακία φθορὰ
[e] τούτου καὶ ἔκστασις. Ὥσπερ οὖν οὐδὲ τὸ τῆς οἰκίας [f] τε- 6
λείωμα λέγομεν [g] ἀλλοίωσιν (ἄτοπον γὰρ εἰ ὁ θριγκὸς καὶ
ὁ κέραμος ἀλλοίωσις, ἢ [h] εἰ [i] θριγκουμένη [k] καὶ κεραμουμένη
ἀλλοιοῦνται ἀλλὰ μὴ τελειοῦται [l] ἡ οἰκία), τὸν [m] αὐτὸν
τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν [n] ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν [o] καὶ τῶν
ἐχόντων ἢ λαμβανόντων· αἱ μὲν γὰρ τελειώσεις αἱ δὲ ἐκστά-
σεις εἰσίν, ὥστ' οὐκ ἀλλοιώσεις. [p] Ἔτι δὲ καί φαμεν [q] ἁπά- 7
σας [r] εἶναι τὰς ἀρετὰς ἐν τῷ πρός τι πῶς ἔχειν. Τὰς μὲν
γὰρ τοῦ σώματος, οἷον ὑγίειαν καὶ εὐεξίαν, ἐν κράσει καὶ
συμμετρίᾳ [s] θερμῶν καὶ ψυχρῶν τίθεμεν, ἢ [t] αὐτῶν πρὸς
αὑτὰ τῶν ἐντὸς [v] ἢ πρὸς τὸ περιέχον· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κάλ-
λος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς καὶ κακίας. Ἑκάστη

[y] τις] τις ἐστιν bc. [z] γὰρ om. c. [a] αὑτοῦ H.I.e. [b] ἕκαστον τέλειον I.e.h. [c] γὰρ] γὰρ καὶ I.e. [d] κύκλος καὶ ὅταν βελτιστος H.I.e. [e] τούτου] τε d. [f] τελέωμα H.e.h. [g] ἀλλοιώσεις H.I. [h] εἰ] ἡ H.I.e.h. [i] θριγγουμένη H.c.h, qui et θριγγός. [k] καὶ] ἢ I, ἢ ἡ d.e.h. [l] ἡ om. H.I.e.h. [m] αὐτὸν δὲ τρόπον h. [n] ἀρετῶν καὶ ἐπὶ τῶν κακιῶν H.I.e.h, κακιῶν καὶ τῶν ἀρετῶν d. [o] καὶ ἐπὶ τῶν ἐχ. H.h. [p] ἔτι] ἀλλὰ γένεσις ἔτι d. [q] πάσας I.e.h. [r] εἶναι om. I.d.e.h. [s] ψυχρῶν ἢ θερμῶν H.I.e.h. [t] αὐτῶν I.b.d.e.h: ceteri αὐτά. [v] ἢ] καὶ H.

καὶ κακία τῶν πρός τι, καθάπερ ἡ μὲν ὑγίεια [f] θερμῶν καὶ ψυχρῶν
συμμετρία τις ἢ τῶν ἐντὸς ἢ πρὸς τὸ περιέχον. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ
κάλλος καὶ [g] ἡ ἰσχὺς τῶν πρός τι. Διαθέσεις γάρ [h] τινες [i] τοῦ βελ-
τίστου πρὸς τὸ ἄριστον, λέγω δὲ τὸ βέλτιστον τὶ σῶζον καὶ [k] δια-
τιθὲν περὶ τὴν φύσιν. Ἐπεὶ οὖν αἱ μὲν ἀρεταὶ καὶ [l] αἱ κακίαι τῶν 19
πρός τι, ταῦτα δὲ οὔτε [m] γενέσεις εἰσὶν οὔτε γένεσις αὐτῶν οὐδ'
ὅλως [n] ἀλλοίωσις, φανερὸν [o] ὡς οὐκ ἔστιν ὅλως τὸ τῆς ἀλλοιώσεως
[p] περὶ τὰς ἕξεις. [q] Οὐδὲ δὴ περὶ τὰς [r] τῆς ψυχῆς ἀρετὰς καὶ κακίας. 20
Ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ τελείωσίς [s] τις (ἕκαστον γὰρ [t] τότε [v] μάλιστα τέ-

[f] ψυχρῶν καὶ θερμῶν T.g. [g] ἡ om. E. [h] τινος T. [i] τὸ βέλτιστον E: ceteri τοῦ βελτίστου. [k] διατιθὲν καὶ περὶ *h*. [l] αἱ om. K. [m] γενέσεις et οὔτε om. E, εἰσὶν post γένεσις posito. Pro quo ἐστὶν T. [n] ἀλλοίωσις—ὅλως om. pr. E. [o] ὡς] οὖν ὡς *h*. [p] παρὰ T. [q] οὐδὲ δὴ] οὐ E, οὐ γὰρ δὴ K. [r] ἀρετὰς τῆς ψυχῆς Ha. [s] τι *h*. [t] τότε] τὸ K. [v] μάλιστα om. *h*, post ἐστιν ponit K.

γάρ ἐστι [w] τῷ πρός τι πῶς ἔχειν, καὶ περὶ τὰ οἰκεῖα πάθη εὖ ἢ κακῶς διατίθησι τὸ ἔχον· οἰκεῖα δ᾽ ὑφ᾽ ὧν γίγνεσθαι
8 καὶ φθείρεσθαι πέφυκεν. Ἐπεὶ οὖν τὰ πρός τι οὔτε αὐτά [x] ἐστιν ἀλλοιώσεις, οὔτε [y] αὐτῶν ἐστὶν ἀλλοίωσις οὐδὲ γένεσις [z] οὐθ᾽ ὅλως μεταβολὴ οὐδεμία, φανερὸν ὅτι οὔθ᾽ αἱ ἕξεις οὔθ᾽ αἱ τῶν ἕξεων ἀποβολαὶ καὶ λήψεις ἀλλοιώσεις εἰσίν, ἀλλὰ γίγνεσθαι μὲν ἴσως αὐτὰς καὶ φθείρεσθαι ἀλλοιουμένων τινῶν ἀνάγκη, καθάπερ καὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφήν, οἷον θερμῶν καὶ ψυχρῶν ἢ ξηρῶν καὶ ὑγρῶν, ἢ ἐν οἷς τυγ-
9 χάνουσιν οὖσαι πρώτοις. Περὶ ταῦτα γὰρ ἑκάστη λέγεται κακία καὶ ἀρετή, ὑφ᾽ ὧν ἀλλοιοῦσθαι πέφυκε τὸ ἔχον· ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ ποιεῖ [a] ἢ ἀπαθὲς ἢ [b] ὡς δεῖ παθητικόν, ἡ δὲ κακία [c] παθητικὸν ἢ ἐναντίως ἀπαθές. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἕξεων· ἅπασαι γὰρ καὶ αὗται [d] τῷ πρός τι πῶς ἔχειν, καὶ αἱ μὲν ἀρεταὶ [e] τελειώσεις, αἱ δὲ κακίαι ἐκστάσεις. [f] Ἔτι ἡ μὲν ἀρετὴ εὖ [g] διατίθησι πρὸς τὰ οἰκεῖα πάθη, ἡ δὲ κακία κακῶς. Ὥστ᾽ οὐδ᾽ αὗται ἔσονται ἀλλοιώ-
10 σεις· οὐδὲ δὴ [h] αἱ ἀποβολαὶ καὶ αἱ λήψεις αὐτῶν. Γίνεσθαι δ᾽ αὐτὰς ἀναγκαῖον ἀλλοιουμένου τοῦ αἰσθητικοῦ μέρους. [i] Ἀλλοιοῦται δ᾽ ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν· ἅπασα γὰρ [k] ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας τὰς σωματικάς, αὗται δὲ ἢ ἐν

[w] τὸ d.h. [x] εἰσὶν h. [y] ἔστιν αὐτῶν H. [z] οὐθ᾽ ὅλως οὐδὲ μετ. b.c. [a] ἢ post ποιεῖ addiderunt H.I.e.h. [b] ὡς δεῖ] ὡδὶ H.I.e.h. [c] παθητικὸν μὲν ἐναντίως καὶ ἀπαθές b.c. [d] τὸ h. [e] τελειώσεις εἰσὶν αἱ H.I.e.h. [f] ἔτι δὲ ἡ b.c. [g] διατίθησι τὸ ἔχον πρὸς I.e.h. [h] αἱ] καὶ c, om. I. [i] ἀλλοιωθήσεται b.c. [k] ἡ om. H.

λειόν ἐστιν, [w] ὅταν τύχῃ τῆς οἰκείας ἀρετῆς, καὶ μάλιστα κατὰ φύσιν, καθάπερ ὁ κύκλος τότε [x] μάλιστα κατὰ φύσιν ἐστίν, ὅταν μάλιστα κύκλος ᾖ), ἡ δὲ [y] κακία φθορὰ τούτων καὶ ἔκστασις. Γίνεται μὲν οὖν ἀλλοιουμένου τινὸς καὶ ἡ λῆψις τῆς ἀρετῆς καὶ ἡ τῆς κακίας ἀποβολή, ἀλλοίωσις μέντοι τούτων οὐδέτερον. Ὅτι δ᾽ ἀλλοιοῦταί τι, δῆλον. Ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ ἤτοι ἀπάθειά τις ἢ παθητικὸν ὡδί, ἡ δὲ κακία [z] παθητικὸν ἢ ἐναντία πάθησις τῇ ἀρετῇ.
21 Καὶ τὸ ὅλον τὴν [a] ἠθικὴν ἀρετὴν ἐν ἡδοναῖς καὶ λύπαις [b] εἶναι συμ-

[w] ὅταν om. E. [x] μάλιστα om. h. [y] κακία φθορὰ] παραφορὰ E. [z] παθητικὴ K. [a] ἠθικὴν] οἰκείαν g. [b] εἶναι om. h.

τῷ πράττειν ἢ ἐν τῷ μεμνῆσθαι ἢ ἐν τῷ ἐλπίζειν. Αἱ μὲν οὖν ἐν τῇ πράξει κατὰ τὴν αἴσθησίν εἰσιν, ὥσθ' ὑπ' αἰσθητοῦ τινὸς [l] κινεῖσθαι, αἱ δ' ἐν τῇ μνήμῃ καὶ [m] ἐν τῇ ἐλπίδι ἀπὸ [n] ταύτης· ἢ γὰρ οἷα ἔπαθον μεμνημένοι ἥδονται, ἢ ἐλπίζοντες οἷα [o] μέλλουσιν. Ὥστ' ἀνάγκη πᾶσαν τὴν τοιαύτην ἡδονὴν ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν γίγνεσθαι. Ἐπεὶ δ' ἡδονῆς καὶ 11
λύπης ἐγγιγνομένης καὶ ἡ κακία καὶ ἡ ἀρετὴ ἐγγίνεται (περὶ ταύτας γάρ εἰσιν), αἱ δ' ἡδοναὶ καὶ [p] αἱ λῦπαι ἀλλοιώσεις τοῦ [q] αἰσθητικοῦ, φανερὸν ὅτι ἀλλοιουμένου τινὸς ἀνάγκη [r] καὶ ταύτας ἀποβάλλειν καὶ λαμβάνειν. [s] Ὥσθ' ἡ μὲν γένεσις αὐτῶν μετ' ἀλλοιώσεως, [t] αὐταὶ δ' οὐκ εἰσὶν ἀλλοιώσεις. Ἀλλὰ μὴν [v] οὐδ' [w] αἱ τοῦ [x] νοητικοῦ μέρους ἕξεις ἀλλοιώ- 12
σεις, οὐδ' ἔστιν αὐτῶν γένεσις. Πολὺ γὰρ [y] μάλιστα τὸ ἐπιστῆμον ἐν τῷ πρός τι πῶς ἔχειν λέγομεν. Ἔτι δὲ καὶ φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῶν γένεσις. [z] Τὸ γὰρ κατὰ δύναμιν ἐπιστῆμον [a] οὐδὲν αὐτὸ κινηθὲν ἀλλὰ τῷ ἄλλο ὑπάρξει γίνεται ἐπιστῆμον. Ὅταν γὰρ γένηται τὸ κατὰ μέρος, ἐπίσταταί πως [b] τῇ καθόλου [c] τὸ ἐν μέρει. Πάλιν δὲ 13

[l] κινεῖσθαι om. H.I.e.h. [m] ἐν post καὶ om. b.c. [n] ταύτης εἰσίν· ἢ H.b.c. [o] μένουσιν H. [p] αἱ ante λ. om. H.I.e.h. [q] αἰσθητικοῦ εἰσι φ. d. [r] καὶ om. d. [s] ὥσθ'] ἔτι c. [t] αὕτη δ' οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις b. c. [v] οὐδ'—μέρους] οὐδὲ τῷ νοητικῷ μέρει αἱ I.e.i. [w] αἱ om. c, post μέρους ponit h. [x] νοητοῦ b.c. [y] μάλιστα om. I.e.h.i. [z] τὸ γὰρ b.c: ceteri ὅτι τὸ. [a] οὐδὲν] οὐδὲ I.e.i, οὐκ d. [b] τῇ b.c, τῷ d: ceteri τὰ. [c] τὸ c, τὲ b, τὰ d: ceteri τῷ.

βέβηκεν· ἢ γὰρ κατ' ἐνέργειαν τὸ τῆς ἡδονῆς ἢ διὰ [c] μνήμην ἢ ἀπὸ τῆς ἐλπίδος. [d] Εἰ μὲν [e] οὖν κατ' ἐνέργειαν, αἴσθησις τὸ αἴτιον, [f] εἰ δὲ διὰ [g] μνήμην ἢ [h] δι' ἐλπίδα, [i] ἀπὸ ταύτης· ἢ γὰρ [k] οἷα ἐπάθομεν [l] μεμνημένοις [m] τὸ τῆς ἡδονῆς [n] ἢ οἷα πεισόμεθα ἐλπίζουσιν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῷ διανοητικῷ μέρει τῆς ψυχῆς [o] ἡ ἀλλοίωσις. Τὸ 22
γὰρ ἐπιστῆμον μάλιστα τῶν πρός τι λέγεται. Τοῦτο [p] δὲ δῆλον· κατ' οὐδεμίαν γὰρ δύναμιν [q] κινηθεῖσιν ἐγγίνεται τὸ τῆς ἐπιστήμης, ἀλλ' ὑπάρξαντός τινος· ἐκ γὰρ τῆς κατὰ μέρος ἐμπειρίας τὴν καθό-

[c] μνήμην E: ceteri μνήμης. [d] εἰ] ἢ E.h. [e] οὖν] γὰρ Ha. [f] εἰ] ἢ h. [g] μνήμην h: ceteri μνήμης. [h] δι' ἐλπίδος F.Ha, τὴν ἐλπίδα E. [i] ἀπὸ] τὸ ἀπὸ h. [k] οἷα om. h. [l] μεμνημένοι h. [m] τὸ addidit E. [n] ἢ οἷα] ποῖα E. [o] ἡ om. E. [p] δὲ om. E. [q] κινηθεῖσιν ἡμῖν γίνεται h.

τῆς χρήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας οὐκ ἔστι γένεσις, εἰ μή τις καὶ τῆς [d] ἀναβλέψεως καὶ τῆς ἁφῆς [e] οἴεται γένεσιν [f] εἶναι. καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὅμοιον τούτοις. Ἡ δ' ἐξ ἀρχῆς λῆψις τῆς ἐπιστήμης γένεσις [g] οὐκ [h] ἔστιν· [i] τῷ γὰρ [k] ἠρεμῆσαι καὶ στῆναι τὴν διάνοιαν ἐπίστασθαι καὶ φρονεῖν [l] λέγομεν. Εἰς δὲ τὸ ἠρεμεῖν οὐκ ἔστι γένεσις· ὅλως γὰρ [m] οὐδεμιᾶς μετα-
14 βολῆς, καθάπερ εἴρηται πρότερον. Ἔτι δ' ὥσπερ [n] ὅταν ἐκ τοῦ μεθύειν ἢ καθεύδειν ἢ νοσεῖν εἰς τἀναντία μεταστῇ τις, οὔ φαμεν ἐπιστήμονα γεγονέναι πάλιν (καίτοι [o] ἀδύνατος ἦν τῇ ἐπιστήμῃ χρῆσθαι πρότερον), οὕτως οὐδ' ὅταν ἐξ ἀρχῆς λαμβάνῃ τὴν ἕξιν· τῷ γὰρ καθίστασθαι τὴν ψυχὴν ἐκ τῆς [p] φυσικῆς [q] ταραχῆς φρόνιμόν τι [r] γίνεται καὶ [s] ἐπιστῆμον.
15 Διὸ καὶ τὰ παιδία οὔτε μανθάνειν [t] δύναται οὔτε κατὰ τὰς αἰσθήσεις ὁμοίως [v] κρίνειν τοῖς πρεσβυτέροις· πολλὴ γὰρ ἡ

[d] ἀναβλ. τε καὶ b. [e] οἴοιτο H.I.e.h. [f] εἶναι· τὸ γὰρ οἴεσθαι καὶ H.I.e.h. [g] οὐκ] μὲν οὐκ H.e.h, μὲν οὖν οὐκ I. [h] ἔστιν] ἔστιν οὐδ' ἀλλοίωσις b.c. [i] τὸ c.d. [k] ἠρεμίσαι I.e. [l] λεγόμεθα b.c. [m] οὐδεμία μεταβολὴ H.I.e.h. [n] ὅταν om. h. [o] ἀδύνατον ᾖ c. [p] ἠθικῆς c. [q] ἀρετῆς b.c. [r] γένηται c. [s] ἐπιστητὸν e.h. [t] δύνανται H.b.c. [v] κρίνει I.e.

23 λου λαμβάνομεν ἐπιστήμην. Οὐδὲ δὴ [r] ἡ ἐνέργεια γένεσις, εἰ μή τις [s] καὶ τὴν ἀνάβλεψιν καὶ τὴν ἁφὴν γενέσεις [t] φησίν· τοιοῦτον γὰρ ἡ ἐνέργεια. Ἡ δὲ ἐξ ἀρχῆς λῆψις τῆς ἐπιστήμης οὐκ ἔστι γένεσις οὐδ' ἀλλοίωσις· [v] τῷ γὰρ ἠρεμίζεσθαι καὶ καθίστασθαι τὴν
24 ψυχὴν ἐπιστήμων γίνεται καὶ φρόνιμος. Καθάπερ [w] οὖν οὐδ' ὅταν καθεύδων ἐγερθῇ τις ἢ μεθύων παύσηται ἢ νοσῶν καταστῇ, γέγονεν ἐπιστήμων· [x] καίτοι πρότερον οὐκ [y] ἐδύνατο [z] χρῆσθαι καὶ κατα τὴν ἐπιστήμην ἐνεργεῖν, [a] ἀλλ' ἀπαλλαγείσης τῆς ταραχῆς καὶ [b] εἰς κατάστασιν ἐλθούσης τῆς διανοίας ὑπῆρξεν ἡ δύναμις ἡ πρὸς τὴν τῆς ἐπιστήμης χρείαν. [c] Τοιοῦτον δή τι γίνεται καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ τῆς ἐπιστήμης [d] ὑπαρχῇ· τῆς γὰρ ταραχῆς ἠρεμία τις [e] καὶ
25 κατάστασις. Οὐδὲ δὴ τὰ παιδία [f] δύναται μαθεῖν οὐδὲ [g] κρίνειν ταῖς αἰσθήσεσιν ὁμοίως τοῖς πρεσβυτέροις. Πολλὴ γὰρ ἡ ταραχὴ

[r] ἡ om. E. [s] καὶ post τις om. *h*. [t] φήσει K.H[a]. [v] τὸ g.*h*. [w] οὖν om. T.*h* [x] καὶ τὸ πρ. E. [y] ἠδύνατο H[a].*h*. [z] χρησθῆναι E. [a] ἀλλ'] εἶτα E. [b] εἰς ἐρημίαν καὶ κατάστασιν E. an ἠρεμίαν? [c] τοιοῦτο E. [d] ἀπαρχῇ *h*. [e] καὶ] ἡ T. [f] δύνανται *h*, δύναταί τι F. [g] κρίνειν H[a], κοινωνεῖν E.

ταραχὴ καὶ ἡ κίνησις. Καθίσταται [w] *δὲ καὶ* [x] *ἠρεμίζεται* [y] *πρὸς ἔνια μὲν ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς, πρὸς ἔνια δ' ὑπ' ἄλλων, ἐν ἀμφοτέροις δὲ ἀλλοιουμένων τινῶν τῶν ἐν* [z] *τῷ σώματι, καθάπερ ἐπὶ τῆς* [a] *ἐγέρσεως καὶ* [b] *τῆς ἐνεργείας, ὅταν νήφων γένηται καὶ ἐγερθῇ. Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι τὸ ἀλλοιοῦσθαι καὶ ἡ ἀλλοίωσις ἔν τε τοῖς αἰσθητοῖς γίνεται* [c] *καὶ ἐν τῷ αἰσθητικῷ* [d] *μέρει τῆς ψυχῆς, ἐν ἄλλῳ δ' οὐδενὶ πλὴν κατὰ* [e] *συμβεβηκός.*

Ἀπορήσειε δ' ἄν τις πότερόν ἐστι κίνησις πᾶσα πάσῃ 4 *συμβλητὴ ἢ οὔ. Εἰ δή ἐστι πᾶσα συμβλητὴ καὶ* [f] *ὁμοταχὲς τὸ* [g] *ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον κινούμενον, ἔσται περιφερής τις* [h] *ἴση εὐθείᾳ, καὶ μείζων δὴ καὶ ἐλάττων. Ἔτι ἀλλοίωσις καὶ* [i] *φορά τις* [k] *ἴση, ὅταν ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ μὲν* [l] *ἀλλοιωθῇ τὸ δ' ἐνεχθῇ. Ἔσται ἄρα* [m] *ἴσον πάθος μήκει. Ἀλλ' ἀδύνατον. Ἀλλ'* [n] *ἄρα ὅταν* [o] *ἐν ἴσῳ ἴσον κινηθῇ, τότε ἰσοταχές· ἴσον δ' οὐκ* [p] *ἔστι* [q] *πάθος μήκει. Ὥστ' οὐκ ἔστιν ἀλλοίωσις φορᾷ ἴση οὐδ' ἐλάττων. Ὥστ' οὐ πᾶσα συμβλητή. Ἐπὶ* 2 *δὲ τοῦ κύκλου καὶ* [r] *τῆς εὐθείας πῶς συμβήσεται; Ἄτοπόν* [s] *τε γάρ, εἰ μὴ ἔστι κύκλῳ ὁμοίως* [t] *τουτὶ κινεῖσθαι καὶ τοῦτο*

[w] δὲ] *γὰρ* I.e.h. [x] *ἠρεμίζει* b.c. [y] *πρὸς—αὐτῆς* om. b.c. [z] *τῷ* om. c.d. [a] *χρήσεως* H.I.b.c.e., *χρίσεως* h. [b] *τῆς* om. I.d.e.h. [c] *καὶ ἢ ἐν* b.c. [d] *μορίῳ* b.c. [e] post *συμβεβηκός* h. *πυκνουμένου γὰρ ἢ μαινομένου ἢ θερμαινομένου τῆς ὕλης. ἀλλ.* (sec. 15.)—*πλὴν κατὰ συμβεβηκός* (hujusce cap. fin.) ea varietate cui appositum *h.* margo *γράφεται τοῦτο καὶ ἄλλως ἕως τοῦ ἀπορήσειε δ' ἄν τις.* [f] *ὁμοιοταχὲς* E.I. [g] *ἐν τῷ ἴσῳ* F. [h] *ἴση καὶ εὐθεῖα* K. [i] *φθορά* E. [k] *ἴση*] *καὶ* H. [l] *ἀλλοιωθῇ τι τὸ* F.K. [m] *ἴσον τὸ πάθος* F. [n] *ἄρα* om. corr. F. [o] *ἴσον ἐν ἴσῳ* I. [p] *ἔσται* I. [q] *πάθος πᾶν μήκει* F. et corr. K. [r] *τῆς* om. F. [s] *τε* om. H. [t] *τουτὶ* F.

περὶ [h] *αὐτὰ καὶ ἡ κίνησις. Καθίσταται δὲ καὶ παύεται τῆς ταραχῆς τοτὲ μὲν ὑπὸ τῆς φύσεως τοτὲ δ' ὑπ'* [i] *ἄλλων. Ἐν ἀμφοτέροις δὲ τούτοις ἀλλοιοῦσθαί τι συμβαίνει, καθάπερ ὅταν ἐγερθῇ καὶ γένηται νήφων πρὸς τὴν ἐνέργειαν. Φανερὸν οὖν ὅτι τὸ τῆς ἀλλοιώσεως ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καὶ* [k] *ἐν τῷ αἰσθητικῷ μέρει τῆς ψυχῆς, ἐν ἄλλῳ δ' οὐθενὶ πλὴν κατὰ συμβεβηκός.*

[h] *ταῦτα* E. [i] *ἀλλήλων* E.g. [k] *ἐν* ante *τῷ* om. F.*h.*

ἐπὶ τῆς εὐθείας, ἀλλ' εὐθὺς ἀνάγκη ἢ θᾶττον ἢ βραδύτερον,
ὥσπερ [v] εἰ κάταντες, τὸ δ' ἄναντες. [w] Ἔτι [x] οὐδὲν διαφέρει
οὐδ' ἐν τῷ λόγῳ, εἴ τις [y] φήσειεν [z] ἀνάγκην εἶναι θᾶττον
εὐθὺς [a] ἢ βραδύτερον κινεῖσθαι· ἔσται γὰρ μείζων καὶ ἐλάτ-
3 των ἡ περιφερὴς τῆς εὐθείας, ὥστε καὶ ἴση. Εἰ γὰρ ἐν τῷ
Α χρόνῳ [b] τὸ μὲν τὴν Β [c] διῆλθε τὸ δὲ [d] τὴν Γ, μείζων ἂν
εἴη ἡ Β τῆς Γ· οὕτω γὰρ τὸ θᾶττον ἐλέγετο. Οὐκοῦν καὶ
εἰ ἐν ἐλάττονι ἴσον, θᾶττον· ὥστ' [e] ἔσται τι μέρος τοῦ Α ἐν
ᾧ [f] τὸ Β τοῦ κύκλου [g] τὸ ἴσον δίεισι, καὶ τὸ Γ ἐν ὅλῳ τῷ
Α τὴν Γ. Ἀλλὰ μὴν εἰ ἔστι [h] συμβλητά, [i] συμβαίνει τὸ
ἄρτι ῥηθέν, ἴσην [k] εὐθεῖαν εἶναι κύκλῳ. Ἀλλ' οὐ [l] συμ-
βλητά· οὐδ' ἄρα αἱ κινήσεις. Ἀλλ' ὅσα μὴ [m] ὁμώνυμα,
4 [n] πάντα [o] συμβλητά. Οἷον διὰ τί οὐ [p] συμβλητόν, πότερον
ὀξύτερον τὸ γραφεῖον ἢ ὁ οἶνος ἢ ἡ νήτη; [q] Ὅτι [r] ὁμώνυμα,
οὐ [s] συμβλητά· ἀλλ' ἡ [t] νήτη [v] τῇ παρανήτῃ συμβλητόν, ὅτι
[w] ταὐτὸ [x] σημαίνει τὸ ὀξὺ ἐπ' ἀμφοῖν. Ἆρ' οὖν οὐ ταὐτὸν
τὸ ταχὺ ἐνταῦθα κἀκεῖ; πολὺ δ' ἔτι ἧττον ἐν ἀλλοιώσει καὶ
5 φορᾷ. Ἢ πρῶτον μὲν τοῦτο οὐκ ἀληθές, ὡς εἰ μὴ ὁμώνυμα
συμβλητά. Τὸ γὰρ πολὺ ταὐτὸ σημαίνει ἐν ὕδατι [y] καὶ
ἀέρι, καὶ οὐ συμβλητά. Εἰ δὲ μή, τό γε διπλάσιον ταὐτό
(δύο γὰρ πρὸς ἕν), καὶ οὐ συμβλητά. Ἢ καὶ ἐπὶ τούτων ὁ
6 αὐτὸς λόγος· καὶ γὰρ [z] τὸ πολὺ ὁμώνυμον. Ἀλλ' ἐνίων
καὶ οἱ λόγοι ὁμώνυμοι, οἷον εἰ λέγοι τις ὅτι τὸ πολὺ [a] τὸ
τοσοῦτον καὶ [b] ἔτι [c] ἄλλο [d] τὸ τοσοῦτον, καὶ τὸ ἴσον ὁμώ-
νυμον, καὶ τὸ ἓν δέ, εἰ ἔτυχεν, εὐθὺς ὁμώνυμον. Εἰ δὲ τοῦτο,

[v] εἰ] ἂν εἰ F. [w] ἔτι om. E.K. [x] οὐδ' ἐν om. F. [y] φήσει K, φησὶν E. [z] ἀνάγκη E.K. [a] ἢ om. E. [b] τὸ μὲν om. E. et pr. K. [c] διελήλυθε H.I. διῆλθε—ἡ B om. E. [d] τὴν—ἡ B om. pr. K. [e] ἔσται om. K. [f] τὸ ante B om. E.K. [g] τὸ ἴσον δίεισι τὸ ἴσον pr. F: om. τὸ ἴσον E.H.I.K. [h] ξυμβλητὰ F.K. [i] συμβαίνει—συμβλητά om. pr. F. [k] εἶναι εὐθεῖαν H. [l] ξυμβλητὰ K. [m] συνώνυμα E.H. [n] ἅπαντα H. [o] ἀσύμβλητα H.I. [p] συμβλητὸν τὸ πότερον E. [q] ὅτι] ὅτι γὰρ F.H.I. [r] ὁμώνυμον E.I.K. [s] συμβλητὸν K, ξυμβλητὰ F.H.I. [t] νήττη F. [v] τῇ om. E. [w] τὸ αὐτὸ E.F.I.K. [x] συμβαίνει E.F.K. [y] καὶ ἐν ἀέρι H. [z] τὸ] καὶ τὸ F. [a] τὸ post πολὺ om. E.K. [b] ἔτι] εἰ τι E. [c] ἀλλὰ H.I. [d] τὸ om. E, τὸ τοσοῦτον om. F.

[c] καὶ τὰ δύο, ἐπεὶ διὰ τί τὰ μὲν συμβλητὰ τὰ δ' οὔ, εἴπερ [f] ἦν μία φύσις; ἢ ὅτι ἐν [g] ἄλλῳ πρώτῳ δεκτικῷ. Ὁ μὲν 7 οὖν ἵππος καὶ ὁ κύων συμβλητά, πότερον λευκότερον· ἐν ᾧ γὰρ πρώτῳ, [h] τὸ αὐτό, ἡ ἐπιφάνεια· [i] καὶ [j] κατὰ μέγεθος ὡσαύτως. Ὕδωρ δὲ [k] καὶ φωνὴ οὔ· ἐν ἄλλῳ γάρ. Ἢ δῆλον ὅτι ἔσται [l] οὕτω γε πάντα [m] ἓν ποιεῖν, [n] ἐν ἄλλῳ δὲ ἕκαστον φάσκειν εἶναι, καὶ ἔσται ταὐτὸν ἴσον καὶ γλυκὺ καὶ λευκόν, ἀλλ' [o] ἄλλο ἐν [p] ἄλλῳ. Ἔτι δεκτικὸν οὐ τὸ τυχόν ἐστιν, 8 ἀλλ' [q] ἓν ἑνὸς τὸ πρῶτον. Ἀλλ' ἆρα οὐ μόνον [r] δεῖ τὰ συμβλητὰ μὴ ὁμώνυμα εἶναι ἀλλὰ καὶ μὴ ἔχειν διαφοράν, μήτε ὃ [s] μήτ' ἐν ᾧ; Λέγω δὲ οἷον χρῶμα [t] ἔχει διαίρεσιν. Τοιγαροῦν [v] οὐ συμβλητὸν κατὰ τοῦτο, οἷον πότερον [w] κεχρωμάτισται μᾶλλον, μὴ κατά τι χρῶμα, ἀλλ' ᾗ χρῶμα, [x] ἀλλὰ κατὰ τὸ λευκόν. Οὕτω [y] καὶ περὶ κίνησιν ὁμοταχὲς 9 τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ [z] κινηθὲν ἴσον [a] τοσονδί· [b] εἰ δὴ τοῦ μήκους ἐν [c] τῳδὶ τὸ μὲν ἠλλοιώθη τὸ δ' ἠνέχθη, ἴση [d] ἄρα [e] αὕτη ἡ ἀλλοίωσις καὶ ὁμοταχὴς τῇ φορᾷ; Ἀλλ' ἄτοπον. Αἴτιον δ' ὅτι ἡ κίνησις ἔχει εἴδη, ὥστ' εἰ τὰ [f] ἐν ἴσῳ χρόνῳ [g] ἐνεχθέντα ἴσον μῆκος ἰσοταχῆ ἔσται, ἴση ἡ εὐθεῖα καὶ [h] ἡ περιφερής. Πότερον οὖν αἴτιον, [i] ὅτι ἡ φορὰ γένος ἢ ὅτι [k] ἡ 10 γραμμὴ γένος; Ὁ μὲν γὰρ [l] χρόνος ἀεὶ [m] ἄτομος τῷ εἴδει. Ἢ ἅμα [n] κἀκεῖνα εἴδει διαφέρει; Καὶ γὰρ ἡ φορὰ [o] εἴδη ἔχει, ἂν ἐκεῖνο ἔχῃ εἴδη ἐφ' οὗ κινεῖται. [q] Ἔτι δ' [r] ἐὰν ᾧ, οἷον [s] εἰ πόδες, βάδισις, [t] εἰ πτέρυγες, πτῆσις. Ἢ οὔ, ἀλλὰ τοῖς

[c] καὶ] κα E. [f] ἦν om. I. [g] ἄλλῳ τρόπῳ πρώτῳ E. [h] τῷ αὐτῷ I. [i] καὶ om. E.K. [j] κατὰ τὸ μέγεθος F.H.I. [k] καὶ ἡ φωνὴ F. [l] γε οὕτω F. [m] ποιεῖν ἓν K. [n] ἐν om. K. [o] ἄλλο om. F.H. I.K. [p] ἄλλῳ] ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ I. [q] ἓν om. E.K. [r] δεῖ] δὴ H. [s] μήτε τὸ ἐν F. [t] ἔχει διαφορὰν ἢ διαίρεσιν H. [v] οὐ om. E. [w] κέχρωσται H. [x] ἀλλὰ] ἀλλ' ἢ E, ἀλλ' ἢ H. [y] καὶ om. H. [z] κινεῖσθαι E.I.K. [a] τοσόνδε F.H. [b] εἰ δὴ] ἐπεὶ H, om. F. [c] τωδὶ εἰ δὲ τὸ F. [d] ἄρα om. pr. F. [e] αὐτὴ K. [f] ἐν τῷ ἴσῳ F. [g] κινηθέντα μῆκος ἴσον H. [h] ἡ post καὶ om. F. [i] ὅτι ἔστιν ἡ E.I.K. [k] ἡ om. E.K. [l] χρόνος ὁ αὐτὸς ἀεὶ F. [m] ἄτομος ἐν δὲ τῷ K. [n] ἐκεῖνα F, om. K. [o] εἴδη ἔχῃ H. [q] ἔτι] ὅτε E.F.K. [r] ἐὰν δι' οὗ corr. I, ἂν δι' οὗ K, ἐν ᾧ F. [s] εἰ] οἱ I. [t] εἰ δὲ πτ. E.I.K.

σχήμασιν ἡ φορὰ ἄλλη, ὥστε τὰ ἐν ἴσῳ [v] χρόνῳ [w] ταὐτὸ
μέγεθος κινούμενα ἰσοταχῆ· τὸ αὐτὸ [x] δὲ [y] ἀδιάφορον εἴδει
καὶ κινήσει [z] ἀδιάφορον· ὥστε τοῦτο σκεπτέον, τίς διαφορὰ
11 κινήσεως. Καὶ σημαίνει [a] ὁ λόγος οὗτος ὅτι τὸ γένος οὐχ
ἕν τι, ἀλλὰ παρὰ τοῦτο λανθάνει πολλά, εἰσί [b] τε τῶν ὁμω-
νυμιῶν αἱ μὲν πολὺ ἀπέχουσαι, [c] αἱ δὲ ἔχουσαί [d] τινα ὁμοιό-
τητα, αἱ δ' ἐγγὺς ἢ γένει ἢ ἀναλογίᾳ, διὸ [e] οὐ δοκοῦσιν
ὁμωνυμίαι εἶναι οὖσαι. [f] Πότε οὖν ἕτερον τὸ εἶδος, ἐὰν [g] ταὐτὸ
ἐν ἄλλῳ, ἢ [h] ἂν ἄλλο ἐν ἄλλῳ; καὶ τίς ὅρος; ἢ τῷ κρινοῦ-
μεν ὅτι [i] ταὐτὸν τὸ λευκὸν καὶ τὸ γλυκὺ ἢ ἄλλο; ὅτι [k] ἐν
12 ἄλλῳ φαίνεται ἕτερον; ἢ ὅτι ὅλως οὐ [l] ταὐτό; Περὶ δὲ [m] δὴ
ἀλλοιώσεως, πῶς [n] ἔσται ἰσοταχὴς ἑτέρα ἑτέρᾳ; Εἰ δή ἐστι
τὸ ὑγιάζεσθαι ἀλλοιοῦσθαι, [o] ἔστι τὸν μὲν ταχὺ τὸν δὲ βρα-
δέως ἰαθῆναι, [p] καὶ ἅμα τινάς, ὥστ' [q] ἔστιν ἀλλοίωσις ἰσο-
ταχής· ἐν ἴσῳ γὰρ χρόνῳ ἠλλοιώθη. Ἀλλὰ τί ἠλλοιώθη;
Τὸ γὰρ ἴσον [r] οὐκ [s] ἔσται ἐνταῦθα λεγόμενον, ἀλλ' ὡς ἐν τῷ
[t] ποσῷ ἰσότης, ἐνταῦθα ὁμοιότης. Ἀλλ' [v] ἔστω ἰσοταχὲς
τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτὸ μεταβάλλον. Πότερον [w] οὖν ἐν
13 ᾧ τὸ πάθος ἢ τὸ πάθος δεῖ συμβάλλειν; Ἐνταῦθα μὲν δὴ
[x] ὅτι ὑγίεια ἡ αὐτή, ἔστι λαβεῖν [y] ὅτι οὔτε μᾶλλον οὔτε
ἧττον ἀλλ' ὁμοίως ὑπάρχει. Ἐὰν δὲ τὸ πάθος ἄλλο [z] ᾖ,
οἷον ἀλλοιοῦται τὸ λευκαινόμενον [a] καὶ τὸ ὑγιαζόμενον, τού-
τοις οὐδὲν τὸ αὐτὸ οὐδ' ἴσον οὐδ' ὅμοιον, ᾗ [b] ἤδη ταῦτα εἴδη
ποιεῖ ἀλλοιώσεως, καὶ οὐκ ἔστι μία [c] ὥσπερ [d] οὐδ' αἱ φοραί.
Ὥστε ληπτέον [e] πόσα εἴδη ἀλλοιώσεως καὶ πόσα φορᾶς.

[v] χρόνῳ om. E.H.K. [w] τὸ αὐτὸ F.H. [x] δὲ] δὲ καὶ E.K. [y] διάφορον F.K. [z] ἀδιάφορον εἴδει ὥστε F. [a] ὁ] γε ὁ F. [b] δὲ F. [c] αἱ δὲ ἔχουσαι om. E. [d] ὁμοιότητά τινα H. [e] οὐδὲ I. [f] πότερον K. [g] ταυτὸν H, ταῦτα K. [h] ἂν om. I.K. [i] ταυτὸν καὶ γλυκὺ καὶ λευκὸν H. [k] ἐν ἄλλῳ om. H. [l] ταυτὸν H.I. [m] δὴ om. K. [n] ἐστὶν F.K. [o] ἔστι δὲ τὸν F.H.I. [p] καὶ] ἔστι δὲ καὶ I. [q] ἔσται H. [r] οὐκέτι H. [s] ἔσται F.H.K. [t] ποσῷ ἡ ἰσότης H. [v] ἔστω τὸ τὸ αὐτὸ μεταβάλλον τὸ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἰσοταχές H, et omisso τὸ altero et tertio F, omissis τὸ αὐτὸ et τὸ tertio K. [w] οὖν om. H. [x] ὅτι] ἡ F. [y] ὅτι] ἢ ὅτι F. [z] ᾖ οἷον] ποῖον E. [a] καὶ] ἢ F. [b] εἴδη pr. I, om. corr. F. [c] ὥσπερ om. K. [d] οὐδὲ φορά F. [e] πόσα om. K.

Εἰ μὲν οὖν τὰ κινούμενα εἴδει διαφέρει, ὧν εἰσὶν αἱ κινήσεις 14
καθ' [f] αὑτὰ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός, καὶ αἱ κινήσεις εἴδει διοίσουσιν· εἰ δὲ γένει, γένει, εἰ δ' ἀριθμῷ, ἀριθμῷ. Ἀλλὰ δὴ πότερον εἰς τὸ πάθος δεῖ βλέψαι, ἐὰν [g] ᾖ ταὐτὸν ἢ ὅμοιον, [h] εἰ ἰσοταχεῖς αἱ [i] ἀλλοιώσεις, [k] ἢ εἰς τὸ ἀλλοιούμενον, οἷον εἰ τοῦ μὲν [l] τοσονδὶ λελεύκανται τοῦ δὲ [l] τοσονδί; ἢ εἰς ἄμφω, καὶ ἡ αὐτὴ μὲν ἢ ἄλλη [m] τῷ πάθει, [n] εἰ τὸ [o] αὐτό, ἴση δ' ἢ ἄνισος, εἰ ἐκεῖνο ἄνισον. Καὶ ἐπὶ γενέσεως 15
[p] δὲ καὶ φθορᾶς τὸ αὐτὸ σκεπτέον. Πῶς ἰσοταχὴς ἡ γένεσις; Εἰ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτὸ καὶ ἄτομον, [q] οἷον ἄνθρωπος ἀλλὰ μὴ ζῷον· [r] θάττων [s] δ', εἰ ἐν ἴσῳ ἕτερον· οὐ γὰρ ἔχομέν [t] τινα δύο, [v] ἐν οἷς ἡ ἑτερότης ὡς [w] ἡ ἀνομοιότης. [x] Καὶ εἰ ἔστιν ἀριθμὸς ἡ οὐσία, πλείων καὶ ἐλάττων ἀριθμὸς [y] ὁμοειδής, ἀλλ' ἀνώνυμον τὸ κοινόν, καὶ τὸ ἑκάτερον [[z] ποιόν· τὸ μὲν ποιόν,] ὥσπερ τὸ πλεῖον πάθος ἢ τὸ ὑπερέχον μᾶλλον, τὸ δὲ ποσὸν μεῖζον.

Ἐπεὶ δὲ τὸ κινοῦν [a] κινεῖ τι ἀεὶ καὶ ἔν τινι καὶ μέχρι του· 5
λέγω δὲ τὸ μὲν ἔν τινι, ὅτι ἐν χρόνῳ, τὸ δὲ μέχρι του, ὅτι ποσόν τι μῆκος· [b] ἀεὶ γὰρ ἅμα κινεῖ [c] καὶ [d] κεκίνηκεν, ὥστε ποσόν τι ἔσται ὃ ἐκινήθη, καὶ ἐν ποσῷ. Εἰ δὴ τὸ μὲν Α 2
τὸ κινοῦν, τὸ δὲ Β τὸ κινούμενον, ὅσον δὲ κεκίνηται μῆκος τὸ Γ, ἐν ὅσῳ [e] δὲ ὁ χρόνος ἐφ' οὗ Δ, ἐν δὴ τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἡ [f] ἴση δύναμις [g] ἡ ἐφ' [h] οὗ [i] Α [k] τὸ ἥμισυ τοῦ Β [l] διπλασίαν [m] τῆς Γ [n] κινήσει, τὴν δὲ τὸ Γ ἐν τῷ ἡμίσει τοῦ Δ· οὕτω γὰρ ἀνάλογον ἔσται. Καὶ εἰ ἡ αὐτὴ δύναμις τὸ αὐτὸ ἐν

[f] αὐτὸ F. [g] ᾖ om. E. [h] εἰ] ᾖ F, ἡ E.K, om. I. [i] ἀλλοιώσεις ἢ εἰς τὸ om. pr. E. [k] ἢ εἰς τὸ ἀλλοιούμενον om. pr. K. [l] τοιονδὶ E.H.K. [m] τὸ πάθος K. [n] εἰ] εἴη E, εἰ εἴη K. [o] αὐτὸ αὐτὸ ἴση E. [p] δὲ om. E.K. [q] οἷον] οἷον εἰ I. [r] θᾶττον E.K. [s] δὴ εἰ ἐν ἀνίσῳ· οὐ E.K. [t] τι E.F.H.K. [v] ἐν οἷς om. E.H.I.K. [w] ἡ] εἰ F. [x] καὶ] ἢ H.I.K, om. E. [y] ὁμοιοειδὴς F.K. [z] ποῖον τὸ μὲν ποῖον om. E.F.H.I.K. [a] κινεῖται ἀεὶ E, κινεῖ τε ἀεί τι F. [b] ἀεὶ] εἰ E.K. [c] καὶ om. K. [d] κεκίνηται H. [e] δὲ χρόνῳ ἐφ' ᾧ K. [f] ἴση om. H.I. [g] ἡ om. E.K. [h] ᾧ F. H. [i] Α] τὸ α F.H.I.K. [k] τὸ] τὸ μὲν I. [l] διπλασιάσαν E. [m] τῆς] τῆς τοῦ I. [n] κινήσει τὴν ζ τὴν H.I.

[o] τῳδὶ τῷ χρόνῳ τοσήνδε κινεῖ, καὶ τὴν ἡμίσειαν ἐν τῷ [p] ἡμί-
σει καὶ ἡ ἡμίσεια ἰσχὺς τὸ ἥμισυ κινήσει ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ
3 τὸ ἴσον. Οἷον τῆς Α δυνάμεως [q] ἔστω ἡμίσεια ἡ τὸ Ε καὶ
τοῦ Β τὸ Ζ ἥμισυ· ὁμοίως δὴ ἔχουσι καὶ [r] ἀνάλογον [s] ἡ
ἰσχὺς πρὸς τὸ βάρος, ὥστε ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινήσουσιν.
Καὶ εἰ τὸ Ε τὸ Ζ κινεῖ ἐν τῷ Δ τὴν Γ, [t] οὐκ [v] ἀνάγκη ἐν
τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὸ ἐφ' οὗ [w] Ε τὸ διπλάσιον τοῦ Ζ κινεῖν τὴν
4 ἡμίσειαν τῆς Γ. Εἰ [x] δὴ [y] τὸ [z] Α τὴν [a] τὸ Β [b] κινήσει ἐν
τῷ Δ [c] ὅσην [d] ἡ τὸ Γ, τὸ ἥμισυ τοῦ Α τὸ ἐφ' ᾧ [e] Ε τὴν
[f] τὸ Β οὐ κινήσει ἐν τῷ χρόνῳ ἐφ' [g] ᾧ Δ, οὐδ' ἔν τινι τοῦ Δ
[h] τῆς Γ, [i] ἣ ἀνάλογον πρὸς τὴν ὅλην [k] τὴν Γ, ὡς τὸ Α πρὸς
τὸ [l] Ε· ὅλως γὰρ εἰ ἔτυχεν οὐ κινήσει οὐδέν· [m] οὐ γὰρ εἰ
[n] ἡ ὅλη ἰσχὺς τοσήνδε [o] ἐκίνησεν, ἡ ἡμίσεια [p] οὐ κινήσει οὔτε
[q] ποσὴν οὔτ' ἐν ὁποσῳοῦν· [r] εἷς γὰρ ἂν κινοίη τὸ πλοῖον,
εἴπερ ἥ [s] τε τῶν [t] νεωλκῶν τέμνεται ἰσχὺς εἰς τὸν ἀριθμὸν
5 καὶ τὸ μῆκος, ὃ πάντες ἐκίνησαν. Διὰ τοῦτο ὁ [v] Ζήνωνος
λόγος οὐκ [w] ἀληθής, ὡς ψοφεῖ [x] τῆς κέγχρου ὁτιοῦν μέρος·
οὐδὲν γὰρ κωλύει μὴ κινεῖν τὸν ἀέρα ἐν μηδενὶ χρόνῳ [y] τοῦτον
ὃν ἐκίνησεν [z] ἐμπεσὼν [a] ὁ ὅλος μέδιμνος. Οὐδὲ [b] δὴ τοσοῦ-
τον μόριον, ὅσον ἂν κινήσειε τοῦ ὅλου, εἰ εἴη καθ' αὑτὸ
τοῦτο, [c] οὐ κινεῖ. Οὐδὲ γὰρ οὐδέν ἐστιν ἀλλ' ἢ [d] δυνάμει ἐν
6 τῷ ὅλῳ. Εἰ δὲ τὰ [e] δύο, ἑκατέρον [f] δὲ [g] τῶνδε ἑκάτερον

[o] τῳδὶ τῷ] τῶ διττῶ E. [p] ἡμίσει χρόνω κινήσει καὶ I. [q] ἔστω ἡ ἡμίσεια ἡ τὸ H, ἔστω ἡμίσεια ἡ τοῦ E, ἔστω ἥμισυ τὸ K. [r] ἀναλόγως H. [s] ἡ om. E.K. [t] οὐκ om. E.K. [v] ἀναγκαῖον E.F.K. [w] E] τὸ ε pr. F. [x] δὲ E.K. [y] τὸ Α] τὴν τὸ α pr. F. [z] α κινεῖ τὴν K. [a] τὸ om. E.I.K. [b] κινεῖ H, om. K. [c] ὅση E.H.K. [d] ἡ om. I. [e] E] τὸ ε H.I. [f] τὸ I. [g] ᾧ τὸ δ E.I.K. [h] τῆς] τις τῆς K. [i] ἣ om. F, ἣ—Γ. om. E.K. [k] τὴν post ὅλην om. F. [l] E] ϛ' E, simile quid K. [m] οὐ γὰρ εἰ] εἰ γὰρ F.K. [n] ἡ] εἴη K, om. E. [o] κίνησιν ἣ ἡ K. [p] οὐ om. H.I.K. [q] ποσὸν H.I. [r] εἷς] εἰ E. [s] τε om. K. [t] νεωολκῶν E.K. [v] ζήνων ὡς λόγος I. [w] ἀληθὲς K. [x] τοῦ E.I. [y] τοῦτον om. F. [z] πεσὼν H. [a] ὁ om. H, post ὅλος ponit K. [b] δὴ] δὴ τὸ H.I. [c] οὐ κινεῖ· οὐδὲ γὰρ om. E.K. [d] δυνάμει om. H. [e] δύο] δύο καὶ F. [f] δὲ om. E.F.H.K. et pr. I. [g] τῶνδε] τῶνδε καὶ K, τῶνδε καὶ εἰς E.

[h] κινεῖ τοσόνδε ἐν τοσῷδε, καὶ συντιθέμεναι αἱ δυνάμεις τὸ σύνθετον ἐκ τῶν βαρῶν τὸ ἴσον κινήσουσι μῆκος καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ· ἀνάλογον γάρ. Ἆρ' οὖν οὕτω καὶ [i] ἐπ' ἀλλοιώσεως καὶ ἐπ' αὐξήσεως; Τὶ μὲν γὰρ τὸ αὖξον, τὶ δὲ τὸ [k] αὐξανόμενον, ἐν ποσῷ [l] δὲ χρόνῳ καὶ ποσὸν τὸ μὲν αὔξει τὸ δὲ αὐξάνεται. Καὶ τὸ ἀλλοιοῦν καὶ τὸ ἀλλοιούμενον ὡσαύτως 7
τὶ καὶ ποσὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον [m] ἠλλοίωται, καὶ ἐν ποσῷ χρόνῳ, ἐν [n] διπλασίῳ [o] διπλάσιον, [p] καὶ τὸ διπλάσιον ἐν διπλασίῳ· τὸ δ' ἥμισυ ἐν ἡμίσει [q] χρόνῳ, ἢ ἐν ἡμίσει ἥμισυ ἢ ἐν ἴσῳ διπλάσιον. Εἰ δὲ τὸ ἀλλοιοῦν ἢ αὖξον τὸ τοσόνδε ἐν τῷ [r] τοσῷδε [s] ἢ αὔξει ἢ ἀλλοιοῖ, οὐκ [t] ἀνάγκη καὶ τὸ ἥμισυ ἐν ἡμίσει [v] καὶ ἐν ἡμίσει [w] τὸ ἥμισυ, ἀλλ' [x] οὐδέν, εἰ ἔτυχεν, ἀλλοιώσει ἢ αὐξήσει, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ βάρους.

[y] Θ.

Πότερον [z] δὲ γέγονέ [a] ποτε κίνησις οὐκ οὖσα πρότερον, καὶ φθείρεται πάλιν οὕτως [b] ὥστε κινεῖσθαι μηδέν, ἢ οὔτ' ἐγένετο οὔτε φθείρεται, ἀλλ' ἀεὶ ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται, καὶ τοῦτ' ἀθάνατον καὶ ἄπαυστον ὑπάρχει τοῖς οὖσιν, οἷον ζωή τις οὖσα τοῖς φύσει συνεστῶσι πᾶσιν; Εἶναι [c] μὲν οὖν κίνησιν πάντες φασὶν οἱ περὶ φύσεώς τι λέγοντες διὰ τὸ κοσμοποιεῖν καὶ περὶ γενέσεως [d] καὶ φθορᾶς εἶναι τὴν θεωρίαν πᾶσαν αὐτοῖς, ἣν ἀδύνατον ὑπάρχειν μὴ κινήσεως οὔσης.
Ἀλλ' [e] ὅσοι μὲν ἀπείρους [f] τε κόσμους [g] εἶναί φασι, καὶ τοὺς 2
μὲν γίγνεσθαι τοὺς δὲ φθείρεσθαι [h] τῶν κόσμων, ἀεί φασιν εἶναι κίνησιν (ἀναγκαῖον γὰρ τὰς γενέσεις καὶ [i] τὰς φθορὰς εἶναι μετὰ κινήσεως αὐτῶν)· ὅσοι δ' ἕνα ἢ μὴ ἀεί, καὶ περὶ

[h] ἐκίνει H.I. ἐκίνει τὸ K, κινεῖ τὸ E. [i] ἐπ' ante ἀλλ. om. H.I. [k] αὐξόμενον F. [l] δὲ ante χρ. om. E.K. [m] ἠλλοίωνται F.K. [n] διπλασίονι K, om. E. [o] διπλάσιον om. K. [p] καὶ] κατὰ I. [q] χρ. ἢ] χρ. καὶ H. [r] τοσωδὶ H. [s] ἢ ante αὐξ. om. E.F.K. [t] ἀναγκαῖον F. [v] καὶ ἐν ἡμίσει] ἢ καὶ F. [w] τὸ om. F.K. [x] οὐδὲ F. [y] Tit. Θ] περὶ κινήσεως τῶν εἰς γ τὸ γ E, φυσικῆς ἀκρόασεως ῇ H. [z] δὲ om. K. [a] ποτε om. E. [b] ὥστε om. E. [c] μὲν] μὴ E. [d] καὶ περὶ φθορᾶς K. [e] ὁπόσοι F.H.I. [f] τε om. F.K. [g] εἶναι om. K. [h] τὸν κόσμον I. [i] τὰς om. E.

3 τῆς κινήσεως ὑποτίθενται κατὰ λόγον. Εἰ [k] δὴ ἐνδέχεταί
ποτε [l] μηδὲν κινεῖσθαι, διχῶς ἀνάγκη [m] τοῦτο συμβαίνειν·
ἢ γὰρ ὡς Ἀναξαγόρας λέγει (φησὶ γὰρ ἐκεῖνος, ὁμοῦ πάν-
των ὄντων καὶ ἠρεμούντων τὸν ἄπειρον χρόνον, κίνησιν ἐμ-
ποιῆσαι τὸν νοῦν καὶ διακρῖναι), ἢ ὡς Ἐμπεδοκλῆς ἐν μέρει
[n] κινεῖσθαι καὶ πάλιν ἠρεμεῖν, κινεῖσθαι μὲν ὅταν ἡ φιλία ἐκ
πολλῶν ποιῇ τὸ ἓν ἢ τὸ νεῖκος πολλὰ ἐξ ἑνός, ἠρεμεῖν δ' ἐν
τοῖς μεταξὺ χρόνοις, λέγων οὕτως,

— [o] ἡ μὲν ἓν ἐκ πλεόνων μεμάθηκε φύεσθαι,
[p] ἠδὲ πάλιν διαφύντος ἑνὸς πλέον' ἐκτελέθουσιν.
τῇ μὲν γίγνονταί τε, καὶ οὔ σφισιν ἔμπεδος αἰών·
ᾗ δὲ [q] τάδ' ἀλλάσσοντα [r] διαμπερὲς οὐδαμὰ λήγει,
ταύτῃ [s] δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι κατὰ κύκλον.

4 [t] Δεῖ γὰρ ὑπολαβεῖν λέγειν αὐτὸν ᾗ δὲ τάδ' ἐνθένδε τὰ ἀλλάσ-
σοντα. Σκεπτέον [v] δὴ περὶ [w] τούτων πῶς ἔχει· πρὸ ἔργου
γὰρ οὐ μόνον πρὸς τὴν περὶ φύσεως θεωρίαν ἰδεῖν τὴν ἀλή-
θειαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μέθοδον [x] τὴν περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς
πρώτης. Ἀρξώμεθα δὲ πρῶτον ἐκ τῶν διωρισμένων ἡμῖν ἐν
5 τοῖς φυσικοῖς πρότερον. Φαμὲν δὴ τὴν κίνησιν εἶναι [y] ἐντε-
λέχειαν τοῦ κινητοῦ ᾗ κινητόν. Ἀναγκαῖον ἄρα ὑπάρχειν
τὰ πράγματα [z] τὰ δυνάμενα κινεῖσθαι καθ' ἑκάστην κίνησιν.
[a] Καὶ χωρὶς δὲ τοῦ τῆς κινήσεως ὁρισμοῦ, πᾶς ἂν ὁμολογή-
σειεν ἀναγκαῖον εἶναι κινεῖσθαι τὸ δυνατὸν κινεῖσθαι καθ'
ἑκάστην κίνησιν, οἷον ἀλλοιοῦσθαι μὲν τὸ ἀλλοιωτόν, φέ-
ρεσθαι δὲ [b] τὸ κατὰ τόπον μεταβλητόν, ὥστε [c] δεῖ πρότε-
ρον καυστὸν εἶναι πρὶν [d] κάεσθαι καὶ καυστικὸν πρὶν κάειν.
Οὐκοῦν καὶ ταῦτα ἀναγκαῖον ἢ γενέσθαι ποτὲ οὐκ ὄντα ἢ
6 ἀΐδια εἶναι. Εἰ μὲν τοίνυν ἐγένετο τῶν [e] κινητῶν ἕκαστον,

[k] δὲ K. [l] μὴ K. [m] τοῦτο om. H. [n] κινεῖσθαι post μέρει om. E. [o] ᾗ μὲν F.H.I.K. [p] ᾗ δὲ F.H.I. [q] τὰ διαλλάσσοντα F, τάδ' ἀλλάσσοντα K. [r] διαμπερὲς om. H. [s] δ' om. H. [t] δεῖ— ἀλλάσσοντα] τὸ γὰρ ᾗ δὲ (τῇδε F.I.) τάδ' ἀλλάσσοντα (διαλάσσοντα I.) ἐνθένδε ἐκεῖσε λέγειν αὐτὸν ὑποληπτέον F.H.I. [v] δὲ E. [w] τούτου H.I.K. [x] τὴν ante περὶ om. F. [y] ἐντ.] ἐνέργειαν E.K. [z] τὰ om. K. [a] καὶ om. H. [b] τὸ post τόπον ponit H, om. K. [c] δὴ E. [d] καίεσθαι H. [e] κινητικῶν K.

[f] ἀναγκαῖον πρότερον τῆς ληφθείσης ἄλλην γενέσθαι μετα-
βολὴν καὶ κίνησιν, καθ' ἣν ἐγένετο τὸ δυνατὸν κινηθῆναι ἢ
κινῆσαι. Εἰ δ' ὄντα προϋπῆρχεν ἀεὶ κινήσεως μὴ οὔσης,
ἄλογον μὲν φαίνεται καὶ αὐτόθεν ἐπιστήσασιν, οὐ μὴν ἀλλὰ
μᾶλλον ἔτι [g] προϊοῦσι [h] τοῦτο συμβαίνειν ἀναγκαῖον. Εἰ 7
γὰρ τῶν μὲν κινητῶν ὄντων τῶν δὲ κινητικῶν [i] ὁτὲ μὲν [k] ἔσται
[l] τι πρῶτον κινοῦν, τὸ δὲ κινούμενον, ὁτὲ δ' οὐθέν, ἀλλ' [m] ἠρε-
μεῖ, [n] ἀναγκαῖον τοῦτο μεταβάλλειν πρότερον· [o] ἦν γάρ τι
αἴτιον τῆς ἠρεμίας· ἡ γὰρ ἠρέμησις στέρησις [p] τῆς κινήσεως.
Ὥστε πρὸ τῆς πρώτης μεταβολῆς ἔσται μεταβολὴ προτέρα.
[q] Τὰ μὲν γὰρ κινεῖ μοναχῶς, τὰ δὲ [r] καὶ τὰς ἐναντίας κινή- 8
σεις, οἷον τὸ μὲν πῦρ θερμαίνει, ψύχει δ' οὔ, ἡ δ' ἐπιστήμη
δοκεῖ τῶν ἐναντίων εἶναι μία. Φαίνεται μὲν οὖν [s] κἀκεῖ [t] τι
εἶναι ὁμοιότροπον· τὸ γὰρ ψυχρὸν θερμαίνει στραφέν πως
καὶ ἀπελθόν, ὥσπερ καὶ ἁμαρτάνει ἑκὼν ὁ ἐπιστήμων, ὅταν
ἀνάπαλιν χρήσηται τῇ ἐπιστήμῃ. Ἀλλ' οὖν ὅσα γε δυνατὰ 9
ποιεῖν [v] καὶ πάσχειν ἢ κινεῖν, τὰ δὲ κινεῖσθαι, οὐ πάντως
δυνατά ἐστιν, ἀλλ' ὡδὶ ἔχοντα καὶ πλησιάζοντα ἀλλήλοις.
Ὥσθ' ὅταν [w] πλησιάσῃ, κινεῖ, τὸ δὲ κινεῖται, καὶ ὅταν ὑπάρξῃ
ὡς [x] εἶναι τὸ μὲν [y] κινητικὸν τὸ δὲ κινητόν. Εἰ τοίνυν μὴ ἀεὶ 10
ἐκινεῖτο, δῆλον ὡς οὐχ οὕτως εἶχον [z] ὡς δυνάμενα τὸ μὲν κινεῖ-
σθαι τὸ δὲ κινεῖν, ἀλλ' [a] ἔδει μεταβάλλειν θάτερον αὐτῶν·
ἀνάγκη γὰρ ἐν τοῖς πρός τι τοῦτο συμβαίνειν, οἷον εἰ μὴ ὂν
διπλάσιον νῦν διπλάσιον, [b] μεταβάλλειν, [c] εἰ μὴ ἀμφότερα,
θάτερον. Ἔσται [d] ἄρα τις προτέρα μεταβολὴ τῆς πρώτης.
Πρὸς δὲ τούτοις τὸ πρότερον καὶ ὕστερον πῶς ἔσται χρόνου 11
μὴ ὄντος; ἢ [e] ὁ χρόνος μὴ οὔσης κινήσεως; Εἰ δή [f] ἐστιν ὁ

[f] ἀνάγκη H, om. E. [g] προάγουσιν E, προάγουσι (supra positis ιου) H. [h] ἀναγκαῖον τοῦτο συμβαίνειν F. [i] ὅτι E. [k] ἔστι F. [l] τι] τὸ pr. F. [m] ἠρεμεῖν I. [n] ἀναγκαῖον] δεῖ F.H.I, ἀναγκαῖον δεῖ K. [o] ἦν om. E. [p] τῆς ante κ. om. F.H.I.K. [q] τὰ μὲν] τῷ μὲν K. [r] καὶ om. H. [s] καὶ ἐκεῖ F.H.I.K. [t] τι om. E. [v] καὶ] ἢ E K. [w] πλησιάζῃ F.H.I. [x] εἶναι] ἦν E. [y] κινητὸν τὸ δὲ κινητικόν F. [z] ὡς] ὡς μὴ I. et pr. F, ὡς ἦν E.K. [a] ἔδει μεταβάλλειν] μετέβαλεν E, μετέβαλλεν K. [b] μεταβάλλει H.K. [c] εἰ] καὶ εἰ I. [d] τις ἄρα I. [e] ὁ om. K. [f] ὁ χρόνος ἐστὶν F.H.I.K.

χρόνος [g] κινήσεως ἀριθμὸς ἢ κίνησίς τις, εἴπερ ἀεὶ χρόνος
ἐστίν, ἀνάγκη καὶ κίνησιν ἀΐδιον εἶναι. ‘Αλλὰ μὴν περί γε
χρόνου ἔξω ἑνὸς ὁμονοητικῶς ἔχοντες φαίνονται [h] πάντες·
12 [i] ἀγένητον γὰρ εἶναι λέγουσιν. Καὶ διὰ [k] τοῦτο Δημόκριτός
[l] γε δείκνυσιν ὡς ἀδύνατον [m] ἅπαντα γεγονέναι· [n] τὸν γὰρ
χρόνον [o] ἀγένητον εἶναι. Πλάτων δ' αὐτὸν γεννᾷ μόνος·
ἅμα [p] μὲν γὰρ [q] αὐτὸν τῷ οὐρανῷ γεγονέναι, τὸν δ' οὐρανὸν
13 γεγονέναι φησίν. Εἰ [r] οὖν ἀδύνατόν ἐστι [s] καὶ εἶναι καὶ
νοῆσαι χρόνον ἄνευ τοῦ νῦν, τὸ δὲ νῦν ἐστὶ μεσότης τις, [t] καὶ
ἀρχὴν καὶ τελευτὴν ἔχον [v] ἅμα, ἀρχὴν μὲν τοῦ ἐσομένου
[w] χρόνου, τελευτὴν δὲ τοῦ [x] παρελθόντος, ἀνάγκη [y] ἀεὶ εἶναι
χρόνον· τὸ γὰρ ἔσχατον τοῦ τελευταίου ληφθέντος χρόνου
ἔν τινι τῶν νῦν [z] ἔσται· οὐδὲν γὰρ [a] ἔστι [b] λαβεῖν ἐν τῷ
χρόνῳ [c] παρὰ τὸ νῦν. Ὥστ' ἐπεί ἐστιν ἀρχή [d] τε καὶ τε-
λευτὴ τὸ νῦν, ἀνάγκη αὐτοῦ ἐπ' ἀμφότερα εἶναι [e] ἀεὶ χρόνον.
‘Αλλὰ μὴν εἴγε χρόνον, φανερὸν ὅτι ἀνάγκη εἶναι καὶ κίνη-
14 σιν, εἴπερ ὁ χρόνος πάθος τι κινήσεως. ‘Ο δ' αὐτὸς λόγος
καὶ περὶ τοῦ ἄφθαρτον εἶναι τὴν κίνησιν· καθάπερ [f] γὰρ ἐπὶ
τοῦ [g] γενέσθαι κίνησιν συνέβαινε προτέραν [h] εἶναί τινα μετα-
βολὴν τῆς πρώτης, οὕτως ἐνταῦθα ὑστέραν τῆς τελευταίας·
οὐ γὰρ ἅμα [i] παύεται κινούμενον καὶ κινητὸν ὄν, οἷον [k] καόμε-
νον καὶ καυστὸν [l] ὄν (ἐνδέχεται [m] γὰρ καυστὸν εἶναι μὴ
[n] καόμενον), οὐδὲ [o] κινητικὸν καὶ κινοῦν. Καὶ τὸ [p] φθαρτὸν
[q] δὲ δεήσει φθαρῆναι, ὅταν [r] φθείρηται· καὶ τὸ τούτου φθαρ-
τικὸν πάλιν ὕστερον· καὶ γὰρ ἡ φθορὰ μεταβολή τις ἐστίν.

[g] ἀριθμὸς κινήσεως F. [h] πάντες· om. H. [i] ἀγέννητον F.K. [k] τούτου E.H. [l] τε F.H.I. [m] ἅπαν E. [n] τὸν—εἶναι om. pr. F. [o] ἀγ. εἶναι] ἀγέννητον γεγονέναι K, ἀδύνατον γεγονέναι H.I. et rc. F. [p] μὲν om. I.K. [q] αὐτὸν om. E.K. [r] οὖν] δὲ E. [s] καὶ om. F.H.I. [t] καὶ ante ἀρχὴν om. F.H.I. [v] ἅμα] ἀλλ' E. [w] χρόνου om. F. [x] παρεληλυθότος F.H.I. [y] ἀεὶ om. H. [z] ἔστιν F. [a] ἔσται E. [b] ἐν τῷ χρόνῳ λαμβάνειν F.H.I. [c] παρὰ τὸ] παρὰ τὸν E. [d] τε om. F.H. [e] ἀεὶ om. E.K. [f] γὰρ om. I. [g] γενέσθαι καὶ κίνησιν E. [h] τινὰ εἶναι F.H.I.K. [i] παύσεται F.H.I. [k] καιόμενον E.K. [l] ὄν om. K. [m] γὰρ] γὰρ καὶ F. [n] καιόμενον E.K. [o] κινητὸν pr. I. [p] φθαρτικὸν E.K. [q] δὴ E.I. [r] φθείρη K, φθαρῆ E.

Εἰ δὴ [s] ταῦτ' [t] ἀδύνατα, δῆλον ὡς ἔστιν ἀΐδιος κίνησις, ἀλλ' 15
οὐχ ὁτὲ μὲν ἦν ὁτὲ δ' οὔ· καὶ γὰρ ἔοικε τὸ οὕτω λέγειν
πλάσματι μᾶλλον. ˈὉμοίως δὲ καὶ τὸ λέγειν ὅτι πέφυκεν
οὕτως καὶ [v] ταύτην δεῖ [w] νομίζειν εἶναι ἀρχήν, ὅπερ ἔοικεν
ˈἘμπεδοκλῆς ἂν εἰπεῖν, ὡς τὸ κρατεῖν καὶ κινεῖν ἐν μέρει τὴν
φιλίαν καὶ τὸ νεῖκος [x] ὑπάρχει τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀνάγκης,
ἠρεμεῖν δὲ τὸν μεταξὺ χρόνον. Τάχα δὲ καὶ οἱ μίαν ἀρχὴν
ποιοῦντες, [y] ὥσπερ ˈἈναξαγόρας, οὕτως ἂν εἴποιεν. ˈἈλλὰ 16
μὴν οὐδέν γε ἄτακτον τῶν φύσει καὶ κατὰ φύσιν· [z] ἡ γὰρ
φύσις αἰτία [a] πᾶσι τάξεως. Τὸ δ' ἄπειρον πρὸς τὸ ἄπειρον
οὐδένα λόγον ἔχει· τάξις δὲ πᾶσα [b] λόγος. Τὸ δ' ἄπειρον
χρόνον ἠρεμεῖν, εἶτα κινηθῆναί ποτε, τούτου [c] δὲ μηδεμίαν
εἶναι διαφοράν, ὅτι νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον, μηδ' αὖ τινὰ
τάξιν ἔχειν, [d] οὐκέτι φύσεως ἔργον. ˈἩ γὰρ ἁπλῶς ἔχει τὸ 17
φύσει, [e] καὶ οὐχ ὁτὲ μὲν οὕτως ὁτὲ δ' ἄλλως, οἷον τὸ πῦρ
ἄνω φύσει φέρεται καὶ οὐχ ὁτὲ μὲν ὁτὲ δὲ οὔ· ἢ λόγον ἔχει
τὸ μὴ ἁπλοῦν. Διόπερ [f] βέλτιον [g] ὡς ˈἘμπεδοκλῆς, κἂν εἴ
τις [h] ἕτερος εἴρηκεν οὕτως ἔχειν, ἐν μέρει τὸ πᾶν ἠρεμεῖν καὶ
κινεῖσθαι πάλιν· τάξιν γὰρ ἤδη τιν' ἔχει τὸ τοιοῦτον. ˈἈλλὰ 18
καὶ τοῦτο δεῖ τὸν λέγοντα μὴ [i] φάναι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν
αἰτίαν αὐτοῦ λέγειν, καὶ μὴ τίθεσθαι μηδὲν μηδ' ἀξιοῦν
ἀξίωμ' ἄλογον, ἀλλ' [k] ἢ ἐπαγωγὴν ἢ ἀπόδειξιν φέρειν· αὐτὰ
μὲν [l] γὰρ οὐκ αἴτια [l] τὰ ὑποτεθέντα, οὐδὲ τοῦτ' ἦν τὸ φιλό-
τητι ἢ νείκει εἶναι, ἀλλὰ τῆς μὲν τὸ συνάγειν, τοῦ δὲ τὸ
διακρίνειν. Εἰ δὲ [m] προσορίζεται τὸ ἐν μέρει, λεκτέον ἐφ' 19
ὧν οὕτως, ὥσπερ [n] ὅτι ἔστι τι [o] ὃ συνάγει τοὺς ἀνθρώπους, ἡ
φιλία, καὶ φεύγουσιν οἱ ἐχθροὶ ἀλλήλους· τοῦτο γὰρ ὑποτί-
θεται καὶ ἐν τῷ ὅλῳ [p] εἶναι· φαίνεται γὰρ ἐπί τινων οὕτως.

[s] τοῦτ' F.H. [t] ἀδύνατον F.H.I. [v] δεῖ ταύτην E, ταύτην δεῖν F. [w] εἶναι νομίζειν E. [x] ὑπάρχειν F.K. [y] ὥσπερ καὶ ἀναξ. F. H.I. [z] ἡ] εἰ pr. F. [a] τάξεως πᾶσι H. [b] λόγῳ H. [c] δὴ E. [d] οὐκ ἔστι K. [e] καὶ om. F.H.I.K. [f] βέλτιον] ἄμεινον K. [g] ὡς] ὡς ὁ H. [h] ἕτερος οὕτως εἴρηκεν οὕτως F. [i] ἀποφάναι F.H.I. [k] ἢ] ἀεὶ I. [l] γὰρ et τὰ om. E. [m] προσδιορίζεται K. [n] ὅτι] τι E. [o] ὃ συνάγει] τὸ συνάγον F.H. [p] εἶναι om. I.

20 Τὸ δὲ καὶ [q] δι' ἴσων χρόνων [r] δεῖται λόγου τινός. Ὅλως δὲ
τὸ νομίζειν ἀρχὴν εἶναι ταύτην ἱκανήν, [s] ὅτι ἀεὶ [t] ἢ ἔστιν
οὕτως ἢ γίγνεται, οὐκ ὀρθῶς [v] ἔχει ὑπολαβεῖν, [w] ἐφ' ὃ Δη-
μόκριτος ἀνάγει τὰς περὶ φύσεως αἰτίας, [x] ὡς οὕτω καὶ [y] τὸ
πρότερον [z] ἐγίνετο· τοῦ δὲ ἀεὶ οὐκ ἀξιοῖ ἀρχὴν ζητεῖν, λέγων
21 ἐπί τινων ὀρθῶς, [a] ὅτι δ' ἐπὶ πάντων, οὐκ ὀρθῶς. Καὶ γὰρ
τὸ τρίγωνον ἔχει δυσὶν ὀρθαῖς ἀεὶ τὰς γωνίας ἴσας, ἀλλ'
ὅμως ἐστί [b] τι τῆς [c] ἀϊδιότητος ταύτης ἕτερον αἴτιον· τῶν
μέντοι ἀρχῶν οὐκ ἔστιν ἕτερον αἴτιον ἀϊδίων οὐσῶν. Ὅτι
μὲν [d] οὖν οὐδεὶς [e] ἦν χρόνος οὐδ' ἔσται ὅτε [f] κίνησις οὐκ ἦν ἢ
οὐκ ἔσται, εἰρήσθω τοσαῦτα.

2 Τὰ δ' ἐναντία τούτοις οὐ χαλεπὸν λύειν. Δόξειε δ' ἂν ἐκ
τῶν τοιῶνδε σκοποῦσιν ἐνδέχεσθαι μάλιστα κίνησιν εἶναί ποτε
μὴ οὖσαν ὅλως, πρῶτον μὲν ὅτι οὐδεμία ἀΐδιος μεταβολή·
μεταβολὴ γὰρ [g] ἅπασα πέφυκεν ἔκ τινος εἴς τι, ὥστε ἀνάγκη
[h] πάσης μεταβολῆς εἶναι πέρας τἀναντία ἐν οἷς γίγνεται, εἰς
2 ἄπειρον δὲ κινεῖσθαι μηδέν. Ἔτι ὁρῶμεν ὅτι δυνατὸν κινη-
θῆναι μήτε κινούμενον μήτ' ἔχον ἐν [i] ἑαυτῷ μηδεμίαν κίνησιν,
οἷον ἐπὶ τῶν ἀψύχων, ὧν οὔτε μέρος οὐδὲν οὔτε τὸ ὅλον
κινούμενον ἀλλ' ἠρεμοῦν κινεῖταί ποτε. Προσῆκε δὲ ἢ ἀεὶ
3 [k] κινεῖσθαι ἢ μηδέποτε, εἴπερ μὴ γίνεται οὐκ οὖσα. Πολὺ δὲ
[l] μάλιστα τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τῶν ἐμψύχων [m] εἶναι φανερόν·
οὐδεμιᾶς γὰρ [n] ἐν ἡμῖν [o] ἐνούσης κινήσεως ἐνίοτε, ἀλλ' ἡσυχά-
ζοντες [p] ὅμως κινούμεθά ποτε, καὶ ἐγγίνεται ἐν ἡμῖν ἐξ ἡμῶν
[q] αὐτῶν ἀρχὴ κινήσεως [r] ἐνίοτε, κἂν μηθὲν ἔξωθεν κινήσῃ.
Τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἀψύχων οὐχ ὁρῶμεν ὁμοίως, ἀλλ' ἀεὶ
[s] κινεῖ τι [t] αὐτὰ τῶν ἔξωθεν ἕτερον· τὸ δὲ ζῷον αὐτό φαμεν
[v] ἑαυτὸ κινεῖν. Ὥστ' εἴπερ ἠρεμεῖ ποτὲ πάμπαν, ἐν ἀκινήτῳ

[q] δι' om. E. [r] δεῖται καὶ λόγου H. [s] εἴτι K. [t] ἢ ante ἔστιν om. E.K. [v] ἔχειν E. [w] εἰς K. [x] ὅτι E. [y] τὰ πρότερα K. [z] ἐγένετο H. [a] ὅτι—ὀρθῶς om. E. [b] τι om. K. [c] ἰδιότητος E. [d] οὖν] τοίνυν F.H. [e] ἦν corr. E. [f] κίνησις ἢ οὐκ H.K. [g] πᾶσα K. [h] ἁπάσης H.I. [i] αὐτῷ K. [k] γίγνεσθαι E. [l] τὸ τοιοῦτον μάλιστα I. [m] εἶναι] ἐστὶ F.H. [n] ἐν ἡμῖν om. F.H. [o] οὔσης F. [p] ὁμοίως E. [q] αὐτῶν om. E. [r] ἐνίοτε om. E.K. [s] κινεῖ post τι H, post αὐτὰ F. [t] αὐτὰ om. I. [v] αὐτὸ I.

κίνησις ἂν [w] γένοιτο ἐξ αὑτοῦ καὶ οὐκ ἔξωθεν. Εἰ δ' [x] ἐν 4
ζῴῳ τοῦτο δυνατὸν γενέσθαι, τί κωλύει [y] τὸ αὐτὸ συμβῆναι
καὶ [z] κατὰ τὸ πᾶν; Εἰ γὰρ ἐν μικρῷ κόσμῳ [a] γίνεται, [b] καὶ
ἐν μεγάλῳ· καὶ εἰ ἐν τῷ κόσμῳ, [c] κἂν τῷ ἀπείρῳ, εἴπερ ἐνδέ-
χεται κινεῖσθαι τὸ ἄπειρον καὶ ἠρεμεῖν ὅλον. Τούτων δὴ τὸ
μὲν πρῶτον λεχθέν, τὸ μὴ τὴν αὐτὴν ἀεὶ καὶ μίαν τῷ ἀριθμῷ
εἶναι τὴν κίνησιν τὴν εἰς [d] τὰ ἀντικείμενα, ὀρθῶς λέγεται.
Τοῦτο μὲν γὰρ ἴσως ἀναγκαῖον, εἴπερ μὴ ἀεὶ μίαν καὶ τὴν 5
αὐτὴν εἶναι δυνατὸν τὴν τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς κίνησιν· λέγω δ'
οἷον πότερον τῆς μιᾶς χορδῆς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς φθόγγος, ἢ
[e] ἀεὶ ἕτερος, ὁμοίως [f] ἐχούσης καὶ κινουμένης. Ἀλλ' ὅμως
ὁποτέρως [g] ποτ' ἔχει, οὐδὲν κωλύει τὴν αὐτὴν εἶναί τινα τῷ
συνεχῆ εἶναι καὶ ἀΐδιον· δῆλον δ' ἔσται μᾶλλον ἐκ τῶν
ὕστερον. Τὸ δὲ κινεῖσθαι μὴ κινούμενον οὐδὲν ἄτοπον, [h] ἐὰν 6
ὁτὲ μὲν ᾖ τὸ [i] κινῆσαν ἔξωθεν, ὁτὲ δὲ μή. [k] Τοῦτο μέντοι
πῶς ἂν εἴη, ζητητέον, λέγω δὲ ὥστε τὸ αὐτὸ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ
κινητικοῦ ὄντος ὁτὲ μὲν κινεῖσθαι ὁτὲ δὲ μή· οὐδὲν γὰρ ἄλλ'
ἀπορεῖ ὁ τοῦτο λέγων ἢ διὰ τί οὐκ ἀεὶ τὰ μὲν ἠρεμεῖ τῶν
ὄντων τὰ δὲ κινεῖται. Μάλιστα δ' ἂν δόξειε τὸ τρίτον ἔχειν 7
ἀπορίαν, ὡς ἐγγιγνομένης οὐκ ἐνούσης πρότερον κινήσεως, τὸ
συμβαῖνον [l] ἐπὶ τῶν ἐμψύχων· ἠρεμοῦν γὰρ πρότερον μετὰ
ταῦτα βαδίζει, κινήσαντος τῶν ἔξωθεν οὐδενός, ὡς δοκεῖ.
Τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος. Ὁρῶμεν [m] γὰρ ἀεί τι κινούμενον ἐν 8
τῷ ζῴῳ τῶν συμφύτων· [n] τούτου δὲ τῆς κινήσεως οὐκ αὐτὸ τὸ
ζῷον αἴτιον, ἀλλὰ τὸ περιέχον ἴσως. Αὐτὸ δέ φαμεν [o] ἑαυτὸ
κινεῖν οὐ πᾶσαν κίνησιν, ἀλλὰ τὴν κατὰ τόπον. Οὐδὲν οὖν 9
κωλύει, μᾶλλον [p] δ' ἴσως ἀναγκαῖον, [q] τῷ σώματι πολλὰς
ἐγγίγνεσθαι κινήσεις ὑπὸ τοῦ περιέχοντος, τούτων δ' [r] ἐνίας

[w] γίγνοιτο E.H.I. [x] ἐν om. E. [y] τὸ] τοῦτο τὸ E. [z] τὸ κατὰ E.
[a] γίγνεσθαι H.I. [b] καὶ ἐν] κἂν E. [c] κἂν] καὶ F, καὶ ἐν I.H.K.
[d] τὰ] τ' I, om. F. [e] ἀεὶ om. I. [f] ἠχούσης corr. H. [g] ποτ']
πως H, om. F. [h] ἂν E.K. [i] κινῆσον H. [k] τοῦτο—δὲ μή om.
H, in margine ponit F. [l] ὑπὸ I. [m] γὰρ δὴ αἰεί K. [n] τούτων E.
[o] αὐτὸ F.H.I, αὑτὸ K. [p] ἴσως δ' F. [q] τῷ] ἐν μὲν τῷ E.K. τῷ σώ-
ματι post κινήσεις F. [r] ἔνια K.

τὴν διάνοιαν ἢ τὴν ὄρεξιν κινεῖν, [t] ἐκείνην δὲ τὸ ὅλον ἤδη ζῷον κινεῖν, [v] ὁποῖον συμβαίνει περὶ τοὺς ὕπνους· αἰσθητικῆς μὲν γὰρ οὐδεμιᾶς ἐνούσης κινήσεως, ἐνούσης μέντοι τινός, ἐγείρεται [w] τὰ ζῷα [x] πάλιν. Ἀλλὰ γὰρ φανερὸν ἔσται καὶ περὶ τούτων ἐκ τῶν ἑπομένων.

3 Ἀρχὴ δὲ τῆς σκέψεως [y] ἔσται ἥπερ καὶ περὶ τῆς λεχθείσης ἀπορίας, διὰ τί [z] ποτε ἔνια τῶν ὄντων ὁτὲ μὲν κινεῖται ὁτὲ δὲ ἠρεμεῖ πάλιν. Ἀνάγκη [a] δ' ἤτοι [b] πάντα ἠρεμεῖν ἀεί, ἢ πάντ' ἀεὶ κινεῖσθαι, ἢ τὰ μὲν κινεῖσθαι τὰ δ' ἠρεμεῖν, καὶ πάλιν τούτων ἤτοι τὰ μὲν κινούμενα κινεῖσθαι ἀεὶ τὰ δ' ἠρεμοῦντα ἠρεμεῖν, ἢ πάντα πεφυκέναι ὁμοίως [c] κινεῖσθαι καὶ ἠρεμεῖν, ἢ τὸ λοιπὸν ἔτι καὶ τρίτον· ἐνδέχεται γὰρ τὰ μὲν ἀεὶ τῶν ὄντων ἀκίνητα εἶναι, τὰ δ' ἀεὶ κινούμενα, τὰ δ' ἀμφο-
2 τέρων μεταλαμβάνειν. Ὅπερ ἡμῖν λεκτέον ἐστίν· τοῦτο γὰρ ἔχει λύσιν [d] τε πάντων ἀπορουμένων, καὶ τέλος ἡμῖν ταύτης τῆς πραγματείας ἐστίν. Τὸ μὲν οὖν πάντ' ἠρεμεῖν, καὶ τούτου ζητεῖν λόγον [e] ἀφέντας τὴν αἴσθησιν, ἀρρωστία τίς ἐστι διανοίας, καὶ περὶ ὅλου τινὸς ἀλλ' οὐ περὶ μέρους ἀμφισβήτησις· οὐδὲ μόνον πρὸς [f] τὸν φυσικόν, ἀλλὰ πρὸς [g] πάσας τὰς ἐπιστήμας ὡς εἰπεῖν καὶ πάσας τὰς δόξας διὰ τὸ
3 κινήσει χρῆσθαι πάσας. Ἔτι δ' αἱ περὶ τῶν ἀρχῶν ἐνστάσεις, ὥσπερ ἐν τοῖς περὶ τὰ μαθήματα λόγοις οὐδέν [h] εἰσι πρὸς [i] τὸν [k] μαθηματικόν, ὁμοίως δὲ καὶ [l] ἐπὶ τῶν ἄλλων, [m] οὕτως [n] οὐδὲ περὶ τοῦ νῦν ῥηθέντος πρὸς [o] τὸν φυσικόν·
4 ὑπόθεσις γὰρ ὅτι ἡ φύσις ἀρχὴ [p] τῆς κινήσεως. Σχεδὸν δέ [q] τι καὶ τὸ φάναι [r] πάντα κινεῖσθαι ψεῦδος μέν, ἧττον δὲ [s] τούτου παρὰ τὴν μέθοδον· ἐτέθη μὲν γὰρ ἡ φύσις ἐν τοῖς φυσικοῖς ἀρχὴ καθάπερ κινήσεως καὶ ἠρεμίας, ὁμοίως δὲ φυσι-

[t] ἐκείνη K. [v] οἷον E. [w] τὰ] πάντα τὰ E. [x] πάλιν om. E. [y] ἔσται om. E. [z] ποτε om. F. [a] δὴ ἤτοι F.K, δή τοι H. [b] πάντα καὶ ἠρεμεῖν F. [c] κινεῖσθαι om. pr. F. [d] πάντων τε F.H.I. [e] ἀφέντα K. [f] τὸ H.I. [g] ἁπάσας E.K. [h] ἐστιν E. [i] τὸ F.I, τὰ K. [k] μαθητικὸν E, μαθηματικὰ K. [l] περὶ F. [m] οὕτως om. K. [n] οὐδὲν H. [o] τὸ I. [p] τῆς] τις H.I. [q] τι om. E.F.H.K. [r] κινεῖσθαι πάντα E.K. [s] τοῦτο F.H.I, om. H.

κὸν ἡ κίνησις· [t] καί φασί τινες κινεῖσθαι τῶν ὄντων οὐ τὰ μὲν
τὰ δ' οὔ, ἀλλὰ πάντα καὶ ἀεί, ἀλλὰ λανθάνειν τοῦτο τὴν
ἡμετέραν αἴσθησιν. Πρὸς οὓς καίπερ οὐ διορίζοντας ποίαν 5
κίνησιν λέγουσιν, ἢ [v] πάσας, οὐ χαλεπὸν ἀπαντῆσαι· οὔτε
γὰρ αὐξάνεσθαι οὔτε φθίνειν οἷόν τε συνεχῶς, ἀλλ' [w] ἔστι
καὶ τὸ μέσον. Ἔστι δ' ὅμοιος [x] ὁ λόγος τῷ περὶ [y] τοῦ
τὸν σταλαγμὸν κατατρίβειν καὶ τὰ ἐκφυόμενα τοὺς λίθους
διαιρεῖν· οὐ γὰρ εἰ τοσόνδε [z] ἐξέωσεν ἢ ἀφεῖλεν ὁ σταλαγμός,
καὶ τὸ ἥμισυ ἐν ἡμίσει χρόνῳ [a] πρότερον· ἀλλ' ὥσπερ ἡ νεωλ-
κία, καὶ οἱ σταλαγμοὶ οἱ [b] τοσοιδὶ [c] τοσονδὶ κινοῦσι, τὸ δὲ
μέρος αὐτῶν ἐν οὐδενὶ χρόνῳ τοσοῦτον. Διαιρεῖται μὲν οὖν 6
τὸ ἀφαιρεθὲν εἰς πλείω, ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν ἐκινήθη χωρίς,
ἀλλ' [d] ἅμα. Φανερὸν οὖν ὡς οὐκ ἀναγκαῖον ἀεί τι ἀπιέναι,
[e] ὅτι διαιρεῖται ἡ φθίσις εἰς ἄπειρα, ἀλλ' ὅλον ποτὲ ἀπιέναι.
Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ' ἀλλοιώσεως [f] ὁποιασποτοῦν· οὐ γὰρ εἰ
μεριστὸν εἰς [g] ἄπειρον τὸ ἀλλοιούμενον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀλ-
λοίωσις, ἀλλ' ἀθρόα γίνεται πολλάκις, ὥσπερ ἡ πῆξις. Ἔτι 7
ὅταν [h] τις νοσήσῃ, ἀνάγκη χρόνον γενέσθαι ἐν ᾧ ὑγιασθήσε-
ται, καὶ μὴ ἐν [i] πέρατι χρόνου μεταβάλλειν· [k] ἀνάγκη δὲ εἰς
ὑγίειαν μεταβάλλειν καὶ [l] μὴ εἰς ἄλλο μηθέν. Ὥστε τὸ
φάναι συνεχῶς ἀλλοιοῦσθαι λίαν ἐστὶ τοῖς φανεροῖς ἀμφι-
σβητεῖν. Εἰς τοὐναντίον γὰρ ἡ ἀλλοίωσις· [m] ὁ δὲ λίθος
οὔτε σκληρότερος γίνεται οὔτε μαλακώτερος. Κατά τε τὸ
φέρεσθαι θαυμαστὸν εἰ λέληθεν ὁ λίθος κάτω φερόμενος ἢ
μένων ἐπὶ τῆς γῆς. Ἔτι δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ἐξ 8
ἀνάγκης μένουσι [n] μὲν ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις, [o] κινοῦνται δὲ
βιαίως ἐκ τούτων· εἴπερ οὖν ἔνι [p] αὐτῶν ἐστὶν ἐν τοῖς οἰκείοις
τόποις, ἀνάγκη μηδὲ κατὰ τόπον πάντα κινεῖσθαι. Ὅτι

[t] καὶ ante φασί om. E. [v] πᾶσαν I. [w] ἔστι καὶ τὸ μέσον om. E. [x] ὁ om. E. [y] τοῦ om. I. [z] ἔωσεν F.H.I.K. [a] πρότερον om. H. [b] τοσοίδε F.H. [c] τοσόνδε F.H.I.K. [d] ἅμα ὅλον φανερὸν H. [e] ὅτι—ἀπιέναι om. I. [f] ὁποιασοῦν F.H.I.K. [g] ἄπειρα E.K. [h] τι νοσήσῃ E, νοσήσῃ τι F.H, νοσήσῃ τις I.K. [i] πέρασι F. et corr. K. [k] ἀνάγκη δὲ εἰς] καὶ E. ἀνάγκη—μεταβάλλειν om. pr. F. [l] μὴ om. F.H.I.K. [m] ὅ τε F.I.K. [n] μὲν om. F. [o] κινεῖται F.H.I. [p] ἐστὶν αὐτῶν K.

μὲν [q] οὖν ἀδύνατον ἢ ἀεὶ πάντα κινεῖσθαι ἢ ἀεὶ πάντα ἠρε-
μεῖν, ἐκ τούτων καὶ [r] ἄλλων τοιούτων πιστεύσειεν ἄν τις.
9 Ἀλλὰ μὴν [s] οὐδὲ τὰ μὲν ἀεὶ ἐνδέχεται ἠρεμεῖν, τὰ δ' ἀεὶ
κινεῖσθαι, ποτὲ δ' ἠρεμεῖν καὶ ποτὲ κινεῖσθαι μηδέν. Λεκτέον
δ' ὅτι ἀδύνατον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν εἰρημένων πρότερον, καὶ ἐπὶ
τούτων· ὁρῶμεν [t] γὰρ ἐπὶ τῶν αὐτῶν γιγνομένας τὰς εἰρη-
μένας μεταβολάς. Καὶ πρὸς τούτοις ὅτι μάχεται τοῖς φανε-
ροῖς ὁ ἀμφισβητῶν· οὔτε γὰρ [v] ἡ αὔξησις οὔθ' ἡ βίαιος
[w] ἔσται κίνησις, εἰ μὴ κινήσεται παρὰ φύσιν ἠρεμοῦν πρότε-
10 ρον. Γένεσιν οὖν ἀναιρεῖ καὶ φθορὰν οὗτος ὁ λόγος. Σχε-
δὸν [x] δὲ καὶ τὸ κινεῖσθαι γίνεσθαί τι καὶ φθείρεσθαι δοκεῖ
πᾶσιν· εἰς ὃ μὲν γὰρ μεταβάλλει, γίνεται τοῦτο ἢ ἐν τούτῳ,
[y] ἐξ οὗ δὲ μεταβάλλει, φθείρεται τοῦτο ἢ ἐντεῦθεν. Ὥστε
11 δῆλον ὅτι τὰ μὲν κινεῖται, τὰ δ' ἠρεμεῖ ἐνίοτε. Τὸ δὲ πάντα
ἀξιοῦν ὁτὲ μὲν ἠρεμεῖν ὁτὲ δὲ κινεῖσθαι, τοῦτ' ἤδη συναπτέον
πρὸς τοὺς πάλαι λόγους. Ἀρχὴν δὲ πάλιν ποιητέον ἀπὸ
τῶν νῦν διορισθέντων, τὴν αὐτὴν ἥνπερ ἠρξάμεθα πρότερον.
[z] Ἢ γάρ τοι πάντα [a] ἠρεμεῖ, ἢ πάντα κινεῖται, ἢ τὰ μὲν
12 ἠρεμεῖ τὰ δὲ κινεῖται τῶν ὄντων. Καὶ εἰ τὰ μὲν ἠρεμεῖ τὰ δὲ
[b] κινεῖται, ἀνάγκη ἤτοι πάντα ὁτὲ μὲν ἠρεμεῖν ὁτὲ δὲ [c] κινεῖ-
σθαι, ἢ τὰ μὲν ἀεὶ ἠρεμεῖν τὰ δ' ἀεὶ κινεῖσθαι αὐτῶν, τὰ δ'
ὁτὲ μὲν ἠρεμεῖν ὁτὲ δὲ κινεῖσθαι. Ὅτι [d] μὲν τοίνυν οὐχ οἷόν
τε πάντ' ἠρεμεῖν, εἴρηται μὲν καὶ πρότερον, [e] εἴπωμεν δὲ καὶ
νῦν. Εἰ γὰρ [f] καὶ κατ' ἀλήθειαν οὕτως ἔχει, καθάπερ [g] φασί
τινες εἶναι τὸ ὂν ἄπειρον καὶ ἀκίνητον, ἀλλ' [h] οὔτι φαίνεταί
γε κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀλλὰ [i] κινεῖσθαι πολλὰ τῶν ὄντων.
13 Εἴπερ οὖν ἐστὶ δόξα ψευδὴς ἢ ὅλως δόξα, [k] καὶ κίνησίς [l] ἐστι,

[q] οὖν οὐ δυνατὸν H.I. [r] τοιούτων ἄλλων F. [s] οὔτε F.H.I. [t] γὰρ καὶ ἐπὶ E. [v] ἡ post γὰρ om. F.H.I.K. [w] ἔστι F. [x] δὲ om. F. [y] ἐξ—τοῦτο om. pr. K. [z] ἤτοι γὰρ K. [a] κινεῖται ἢ πάντα ἠμεμεῖ F. [b] κινεῖται τῶν ὄντων ἀνάγκη F.H.I.K. [c] κινεῖσθαι. Καὶ πάλιν τούτων ἢ τὰ μὲν κινούμενα κινεῖται ἀεὶ τὰ δ' ἠρεμοῦντα ἠρεμεῖ, ἢ ὁμοίως πάντα ὁτὲ μὲν ἠρεμεῖ ὁτὲ δὲ κινεῖται. Ὅτι margo K. [d] μὲν οὖν τοίνυν H.I. [e] ειπων E. [f] καὶ post γὰρ om. K. [g] τινές φασιν F.H.I.K [h] οὗτοι I. [i] κινεῖται F.H.I. [k] καὶ] εἰ H. [l] ἐστι κἂν] ἐστι καὶ H.K.

κἂν εἰ φαντασία, κἂν [m] εἰ ὁτὲ μὲν οὕτως δοκεῖ [n] εἶναι ὁτὲ δ' ἑτέρως· ἡ γὰρ φαντασία καὶ ἡ δόξα κινήσεις τινὲς [o] εἶναι δοκοῦσιν. Ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ [p] τούτου σκοπεῖν, καὶ ζητεῖν λόγον [q] ὧν βέλτιον ἔχομεν ἢ λόγου δεῖσθαι, κακῶς κρίνειν ἐστὶ τὸ βέλτιον καὶ [r] τὸ χεῖρον καὶ [r] τὸ πιστὸν καὶ τὸ μὴ πιστὸν καὶ ἀρχὴν καὶ μὴ ἀρχήν. Ὁμοίως δὲ ἀδύνατον καὶ τὸ 14
πάντα κινεῖσθαι, ἢ τὰ μὲν [s] ἀεὶ κινεῖσθαι τὰ δ' [t] ἀεὶ ἠρεμεῖν. Πρὸς ἅπαντα γὰρ ταῦτα [v] ἱκανὴ μία πίστις· ὁρῶμεν γὰρ ἔνια ὁτὲ μὲν κινούμενα ὁτὲ δ' ἠρεμοῦντα. Ὥστε φανερὸν ὅτι ἀδύνατον ὁμοίως τὸ πάντα ἠρεμεῖν καὶ τὸ πάντα κινεῖσθαι συνεχῶς τῷ τὰ μὲν ἀεὶ κινεῖσθαι τὰ δ' ἠρεμεῖν ἀεί. Λοιπὸν οὖν [w] θεωρῆσαι πότερον πάντα τοιαῦτα οἷα κινεῖσθαι καὶ ἠρεμεῖν, ἢ ἔνια μὲν οὕτως, ἔνια δ' ἀεὶ ἠρεμεῖ, ἔνια δ' ἀεὶ κινεῖται· τοῦτο γὰρ δεικτέον ἡμῖν.

Τῶν δὴ κινούντων καὶ κινουμένων τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς 4
κινεῖ καὶ κινεῖται, τὰ δὲ καθ' [x] αὑτά, κατὰ συμβεβηκὸς μὲν [y] οἷον ὅσα τε τῷ ὑπάρχειν τοῖς κινοῦσιν ἢ κινουμένοις καὶ [z] τὰ κατὰ μόριον, τὰ δὲ καθ' [a] αὑτά, ὅσα μὴ τῷ ὑπάρχειν τῷ κινοῦντι ἢ [b] τῷ κινουμένῳ, μηδὲ τῷ μόριόν τι αὐτῶν κινεῖν ἢ κινεῖσθαι. Τῶν δὲ καθ' [c] αὑτὰ [d] τὰ μὲν ὑφ' [e] ἑαυτοῦ τὰ δ' 2
ὑπ' ἄλλου, καὶ τὰ μὲν φύσει τὰ δὲ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν· τό τε γὰρ αὐτὸ ὑφ' [f] αὑτοῦ κινούμενον φύσει κινεῖται, οἷον ἕκαστον τῶν ζῴων· κινεῖται γὰρ τὸ ζῷον αὐτὸ ὑφ' αὑτοῦ, ὅσων [g] δ' ἡ ἀρχὴ ἐν αὐτοῖς τῆς κινήσεως, ταῦτα φύσει φαμὲν κινεῖσθαι. Διὸ τὸ μὲν ζῷον ὅλον φύσει [h] αὐτὸ [i] ἑαυτὸ κινεῖ, τὸ 3
[k] μέντοι σῶμα ἐνδέχεται καὶ φύσει καὶ παρὰ φύσιν κινεῖσθαι· [l] διαφέρει γὰρ ὁποίαν τε [m] ἂν κίνησιν κινούμενον τύχῃ καὶ ἐκ ποίου στοιχείου συνεστηκός. [n] Καὶ τῶν ὑπ' ἄλλου κινου-

[m] εἰ ante ὁτὲ om. F. [n] εἶναι om. K. [o] εἶναι om. H.I. [p] τούτων F, τοῦ I. [q] ὧν om. E. [r] τὸ ante χεῖρον et ante πιστὸν om. E. [s] ἀεὶ om. H. [t] ἠρεμεῖν ἀεί H.I. [v] μία ἱκανὴ F.H.I. [w] θεωρητέον F.H.I. [x] αὐτὸ F.H. [y] οἷον om. pr. K. [z] τὰ post καὶ om. E. et pr. K. [a] ἑαυτὰ H.I. [b] τῷ post ἢ om. E.I. [c] ἑαυτὰ F.H. [d] τὰ—ἑαυτοῦ om. E, τὰ om. K. [e] αὐτοῦ I. [f] ἑαυτοῦ H.I. [g] δ'] τε K. [h] αὐτὸ om. I. [i] αὐτὸ F.I.K. [k] μέντοι] δὲ K. [l] διαφέροι H. [m] ἂν om. F.H.I.K. [n] καὶ ante τῶν om. E.

μένων τὰ μὲν φύσει [o] κινεῖται τὰ δὲ παρὰ φύσιν, παρὰ φύσιν
4 μὲν οἷον τὸ γεηρὰ ἄνω καὶ τὸ πῦρ κάτω. Ἔτι [p] δὲ τὰ μόρια
τῶν ζῴων πολλάκις κινεῖται παρὰ φύσιν, παρὰ τὰς θέσεις
καὶ τοὺς τρόπους τῆς κινήσεως· καὶ μάλιστα τὸ ὑπό τινος
κινεῖσθαι τὸ κινούμενον ἐν τοῖς παρὰ φύσιν κινουμένοις ἐστὶ
5 φανερὸν διὰ τὸ δῆλον εἶναι ὑπ' ἄλλου κινούμενον. Μετὰ δὲ
τὰ παρὰ φύσιν [q] τῶν κατὰ φύσιν τὰ αὐτὰ ὑφ' αὑτῶν, οἷον
[r] τὰ ζῷα· οὐ γὰρ τοῦτ' ἄδηλον, εἰ ὑπό τινος κινεῖται, ἀλλὰ
πῶς δεῖ διαλαβεῖν αὐτοῦ τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον· ἔοικε
[s] γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ τοῖς μὴ φύσει συνισταμέ-
νοις, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ζῴοις εἶναι διῃρημένον τὸ κινοῦν καὶ
6 τὸ κινούμενον, καὶ οὕτω τὸ ἅπαν αὐτὸ αὑτὸ [t] κινεῖν. Μά-
λιστα δ' ἀπορεῖται τὸ λοιπὸν τῆς εἰρημένης τελευταίας διαι-
ρέσεως· τῶν γὰρ ὑπ' ἄλλου κινουμένων τὰ μὲν παρὰ φύ-
σιν ἐθήκαμεν κινεῖσθαι, τὰ δὲ λείπεται [v] ἀντιθεῖναι ὅτι
φύσει. Ταῦτα δ' ἐστὶν ἃ τὴν ἀπορίαν παράσχοι ἂν ὑπὸ
τίνος κινεῖται, οἷον τὰ κοῦφα καὶ [w] τὰ βαρέα. Ταῦτα
[x] γὰρ εἰς [y] μὲν τοὺς ἀντικειμένους [z] τόπους βίᾳ κινεῖται, εἰς
δὲ τοὺς οἰκείους, τὸ μὲν κοῦφον ἄνω τὸ δὲ βαρὺ κάτω, φύσει·
τὸ δ' ὑπὸ τίνος οὐκέτι φανερόν, ὥσπερ ὅταν κινῶνται παρὰ
7 φύσιν. Τό τε γὰρ αὐτὰ ὑφ' αὑτῶν φάναι ἀδύνατον· ζωτι-
κόν τε γὰρ τοῦτο καὶ τῶν ἐμψύχων ἴδιον, καὶ ἱστάναι ἂν
[a] ἐδύνατο [b] αὐτά· λέγω δ' οἷον, εἰ τοῦ βαδίζειν αἴτιον αὑτῷ,
καὶ τοῦ μὴ βαδίζειν, ὥστ' [c] ἐπεὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ ἄνω φέρεσθαι
8 τῷ πυρί, δῆλον ὅτι ἐπ' αὐτῷ καὶ [d] τὸ κάτω. Ἄλογον δὲ
καὶ τὸ μίαν κίνησιν κινεῖσθαι [e] μόνην ὑφ' αὑτῶν, εἴγε αὐτὰ
ἑαυτὰ κινοῦσιν. Ἔτι πῶς ἐνδέχεται [f] συνεχές τι καὶ συμ-
φυὲς αὐτὸ [g] ἑαυτὸ κινεῖν; Ἧι γὰρ ἓν καὶ συνεχὲς μὴ ἁφῇ,
[h] ταύτῃ ἀπαθές· ἀλλ' ᾗ κεχώρισται, ταύτῃ τὸ μὲν πέφυκε

[o] κινεῖσθαι K. [p] δὲ καὶ τὰ K. [q] τῶν κατὰ φύσιν om. pr. E. [r] τὰ om. E. [s] γὰρ] γὰρ τάχα F. et rc. K. [t] κινεῖ H.I. [v] τιθειναι E, ἀντιτιθέναι K. [w] τὰ post καὶ om. H. [x] γὰρ] γὰρ ἂν F. et rc. K. [y] μὲν om. H.I. [z] βίᾳ κινεῖται τόπους I. [a] δύναιτο F. [b] αὐτὰ F, αυτο αυτο E, αὐτὸ ἑαυτὸ K. [c] εἰ E.K. [d] τὸ ante κάτω om. E. [e] μόνον K, om. I. [f] συμφύες τι καὶ συνεχὲς I. [g] αὑτὸ F.I. [h] ταύτῃ—κεχώρισται om. pr. E.

ποιεῖν τὸ δὲ πάσχειν. Οὔτ' ἄρα τούτων οὐθὲν αὐτὸ ἑαυτὸ 9
κινεῖ ([i] συμφυῆ γάρ), οὔτ' ἄλλο συνεχὲς οὐδέν, ἀλλ' ἀνάγκη
[k] διῃρῆσθαι τὸ κινοῦν ἐν ἑκάστῳ πρὸς τὸ κινούμενον, οἷον ἐπὶ
τῶν ἀψύχων ὁρῶμεν, ὅταν κινῇ τι τῶν ἐμψύχων [l] αὐτά.
Ἀλλὰ συμβαίνει καὶ [m] ταῦτα ὑπό τινος [n] ἀεὶ κινεῖσθαι·
γένοιτο δ' [o] ἂν φανερὸν διαιροῦσι τὰς αἰτίας. Ἔστι δὲ καὶ 10
ἐπὶ τῶν κινούντων λαβεῖν τὰ εἰρημένα· τὰ μὲν γὰρ παρὰ
φύσιν αὐτῶν κινητικά ἐστιν, οἷον ὁ μοχλὸς οὐ φύσει τοῦ
βάρους κινητικός, τὰ δὲ φύσει, οἷον τὸ ἐνεργείᾳ θερμὸν κινη-
τικὸν τοῦ δυνάμει θερμοῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
τῶν τοιούτων. Καὶ κινητὸν δ' ὡσαύτως φύσει τὸ δυνάμει 11
ποιὸν ἢ ποσὸν ἢ πού, ὅταν ἔχῃ τὴν ἀρχὴν τὴν τοιαύτην ἐν
[p] αὐτῷ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός· εἴη γὰρ [q] ἂν τὸ [r] αὐτὸ καὶ
[s] ποιὸν καὶ ποσόν, ἀλλὰ θατέρῳ θάτερον συμβέβηκε καὶ οὐ
καθ' αὑτὸ ὑπάρχει. Τὸ δὴ πῦρ καὶ ἡ γῆ [t] κινοῦνται ὑπό
τινος βίᾳ μέν, ὅταν παρὰ φύσιν, φύσει δ', ὅταν εἰς [v] τὰς
[w] αὑτῶν [x] ἐνεργείας δυνάμει ὄντα. Ἐπεὶ δὲ τὸ δυνάμει 12
πλεοναχῶς λέγεται, τοῦτ' αἴτιον τοῦ μὴ φανερὸν εἶναι ὑπὸ
τίνος τὰ τοιαῦτα κινεῖται, οἷον τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῆ κάτω.
Ἔστι δὲ δυνάμει ἄλλως ὁ μανθάνων ἐπιστήμων καὶ ὁ ἔχων
ἤδη καὶ μὴ [y] θεωρῶν. Ἀεὶ δ', ὅταν ἅμα τὸ ποιητικὸν καὶ 13
[z] τὸ παθητικὸν ὦσι, γίνεται [a] ἐνίοτε ἐνεργείᾳ τὸ δυνατόν,
οἷον τὸ μανθάνον ἐκ δυνάμει ὄντος ἕτερον γίνεται δυνάμει.
Ὁ γὰρ ἔχων ἐπιστήμην μὴ θεωρῶν δὲ δυνάμει [b] ἐστὶν ἐπι-
στήμων πως, ἀλλ' οὐχ ὡς καὶ πρὶν μαθεῖν. Ὅταν δ' οὕτως 14
ἔχῃ, ἐάν [c] τι μὴ κωλύῃ, ἐνεργεῖ καὶ θεωρεῖ, ἢ ἔσται ἐν τῇ
ἀντιφάσει [d] καὶ ἀγνοίᾳ. Ὁμοίως δὲ ταῦτ' ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν
φυσικῶν· τὸ γὰρ ψυχρὸν δυνάμει θερμόν, ὅταν δὲ [e] μετα-

[i] συμφυὴς E. [k] διαιρεῖσθαι H. [l] αὐτά om. E. [m] αὐτὰ H. [n] ἀεὶ om. I. [o] ἂν om. F. [p] ἑαυτῷ H. I. [q] ἂν om. F. [r] αὐτὸ καὶ] αὐτὸ κατὰ F. [s] ποσὸν καὶ ποιὸν F. I. [t] κινεῖται F. [v] τὴν F. [w] ἑαυτῶν K. [x] ἐνέργειαν F. [y] θ.] ἐνεργῶν E. [z] τὸ om. E. [a] ἐνίοτε om. I. et pr. F. [b] ἐστὶν om. H. [c] μήτι K. [d] καὶ ἐν ἀγνοίᾳ H. [e] μεταβάλλῃ H.

βάλῃ, ἤδη πῦρ, καίει [f] δέ, [g] ἂν μή τι [h] κωλύῃ καὶ ἐμποδίζῃ.
15 Ὁμοίως δ' ἔχει καὶ περὶ τὸ βαρὺ [i] καὶ κοῦφον· [k] τὸ γὰρ
κοῦφον γίνεται ἐκ βαρέος, οἷον ἐξ ὕδατος ἀήρ· τοῦτο γὰρ
δυνάμει πρῶτον, καὶ ἤδη κοῦφον, καὶ ἐνεργήσει [l] γ' εὐθύς,
[m] ἂν μή τι κωλύῃ. Ἐνέργεια δὲ τοῦ κούφου τὸ πού εἶναι
16 καὶ ἄνω, κωλύεται [n] δ', ὅταν [o] ἐν τῷ ἐναντίῳ τόπῳ ᾖ. Καὶ
τοῦθ' ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ καὶ [p] ἐπὶ τοῦ ποιοῦ.
Καίτοι τοῦτο [q] ζητεῖται, διὰ τί ποτε κινεῖται εἰς τὸν [r] αὐτῶν
τόπον τὰ [s] κοῦφα καὶ τὰ βαρέα. Αἴτιον δ' ὅτι πέφυκέ ποι,
καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ κούφῳ [t] καὶ βαρεῖ εἶναι, τὸ μὲν τῷ [v] ἄνω
17 τὸ δὲ τῷ κάτω διωρισμένον. Δυνάμει δ' ἐστὶ κοῦφον καὶ
βαρὺ [w] πολλαχῶς, ὥσπερ εἴρηται· ὅταν [x] τε γὰρ ᾖ ὕδωρ,
δυνάμει [y] γέ πώς ἐστι κοῦφον, καὶ ὅταν ἀήρ, ἔστιν [z] ἔτι
δυνάμει· ἐνδέχεται [a] γὰρ [b] ἐμποδιζόμενον μὴ ἄνω εἶναι, ἀλλ'
[c] ἐὰν ἀφαιρεθῇ τὸ ἐμποδίζον, ἐνεργεῖ καὶ ἀεὶ ἀνωτέρω [d] γί-
18 νεται. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ποιὸν εἰς τὸ ἐνεργείᾳ εἶναι μετα-
βάλλει· εὐθὺς γὰρ θεωρεῖ τὸ ἐπιστῆμον, [e] ἂν μή τι κωλύῃ.
19 Καὶ τὸ ποσὸν ἐκτείνεται, ἐὰν μή τι κωλύῃ. Ὁ δὲ τὸ ὑφι-
στάμενον καὶ κωλῦον κινήσας ἔστι [f] μὲν ὡς [g] κινεῖ ἔστι δ' ὡς
οὔ, οἷον ὁ τὸν κίονα ὑποσπάσας ἢ [h] ὁ τὸν λίθον ἀφελὼν ἀπὸ
τοῦ ἀσκοῦ [i] ἐν τῷ ὕδατι· κατὰ συμβεβηκὸς γὰρ κινεῖ, ὥσπερ
καὶ [k] ἡ ἀνακλασθεῖσα σφαῖρα οὐχ ὑπὸ τοῦ τοίχου ἐκινήθη
ἀλλ' ὑπὸ τοῦ βάλλοντος. Ὅτι μὲν τοίνυν οὐδὲν τούτων
αὐτὸ [l] κινεῖ ἑαυτό, δῆλον. Ἀλλὰ κινήσεως ἀρχὴν ἔχει, οὐ
20 τοῦ κινεῖν οὐδὲ τοῦ ποιεῖν, ἀλλὰ τοῦ πάσχειν. Εἰ δὴ πάντα
τὰ κινούμενα ἢ φύσει κινεῖται ἢ παρὰ φύσιν καὶ βίᾳ, καὶ τά

[f] δὴ E. [g] ἐὰν H. [h] κωλύσῃ καὶ ἐμποδίσῃ F.H.I. [i] καὶ τὸ κοῦφον K. [k] τὸ γὰρ κοῦφον om. E. et pr. K. [l] γ' om. F. [m] ἐὰν F.H.I.K. [n] δ' om. E. [o] ἐν τῷ om. pr. K. [p] ἐπὶ τοῦ ante ποιοῦ om. F. [q] ζητει E. [r] αὐτὸν E.F. [s] κοῦφά τε καὶ βαρέα H. [t] καὶ] ἢ H. [v] κάτω τὸ δὲ τῷ ἄνω F.H. [w] πλεοναχῶς F.H. [x] τε om. H. et pr. K. [y] γέ] δέ F, om. H. [z] ἔτι] ὡς ἔτι H. [a] γὰρ om. E. [b] ἐμποτιζόμενον E. [c] ἂν K. [d] φέρεται F.H. [e] ἐὰν F.H.I.K. [f] μὲν om. E.F.I.K. [g] κινεῖται pr. F. [h] ὁ om. F.K. [i] ἐν δὲ τῷ E. [k] ἡ om. F. [l] ἑαυτὸ κινεῖ F.

τε βίᾳ [m] καὶ παρὰ φύσιν πάντα ὑπό τινος καὶ ὑπ' ἄλλου, τῶν δὲ φύσει πάλιν τά θ' ὑφ' αὑτῶν κινούμενα ὑπό τινος κινεῖται καὶ τὰ μὴ ὑφ' αὑτῶν, οἷον [n] τὰ κοῦφα καὶ τὰ βαρέα (ἢ γὰρ ὑπὸ τοῦ γεννήσαντος καὶ ποιήσαντος κοῦφον ἢ βαρύ, ἢ ὑπὸ τοῦ τὰ ἐμποδίζοντα καὶ κωλύοντα λύσαντος), ἅπαντα [o] ἂν τὰ κινούμενα ὑπό τινος κινοῖτο.

Τοῦτο δὲ διχῶς· ἢ γὰρ οὐ δι' [p] αὐτὸ τὸ κινοῦν, [q] ἀλλὰ 5
δι' ἕτερον ὃ κινεῖ τὸ κινοῦν, ἢ δι' αὑτό, καὶ τοῦτο ἢ πρῶτον μετὰ τὸ ἔσχατον ἢ διὰ πλειόνων, οἷον ἡ βακτηρία κινεῖ τὸν λίθον καὶ κινεῖται ὑπὸ τῆς χειρὸς κινουμένης ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, οὗτος δ' οὐκέτι τῷ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι. Ἄμφω [r] δὴ 2
κινεῖν φαμέν, καὶ τὸ τελευταῖον καὶ τὸ πρῶτον τῶν κινούντων, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ πρῶτον· ἐκεῖνο γὰρ κινεῖ τὸ τελευταῖον, ἀλλ' οὐ τοῦτο τὸ πρῶτον, καὶ ἄνευ μὲν τοῦ πρώτου τὸ τελευταῖον οὐ κινήσει, ἐκεῖνο δ' ἄνευ τούτου, οἷον ἡ βακτηρία οὐ κινήσει μὴ [s] κινοῦντος τοῦ ἀνθρώπου. Εἰ δὴ ἀνάγκη 3
πᾶν τὸ κινούμενον ὑπό τινός [t] τε κινεῖσθαι, καὶ ἢ [v] ὑπὸ κινουμένου ὑπ' ἄλλου ἢ μή, καὶ εἰ μὲν ὑπ' ἄλλου κινουμένου, ἀνάγκη τι εἶναι κινοῦν ὃ οὐχ ὑπ' ἄλλου πρῶτον, εἰ δὲ [w] τοιοῦτο τὸ πρῶτον, οὐκ ἀνάγκη θάτερον (ἀδύνατον γὰρ εἰς ἄπειρον ἰέναι τὸ κινοῦν καὶ [x] τὸ κινούμενον ὑπ' ἄλλου αὐτό· τῶν γὰρ [y] ἀπείρων οὐκ ἔστιν οὐδὲν πρῶτον)—εἰ οὖν ἅπαν μὲν τὸ κινούμενον ὑπό [z] τινος κινεῖται, τὸ δὲ πρῶτον κινοῦν κινεῖται μέν, οὐχ ὑπ' ἄλλου δέ, ἀνάγκη αὐτὸ ὑφ' [a] αὑτοῦ κινεῖσθαι. Ἔτι δὲ καὶ ὧδε τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον ἔστιν 4
ἐπελθεῖν. Πᾶν [b] γὰρ τὸ κινοῦν τί τε κινεῖ καὶ τινί. Ἢ γὰρ αὑτῷ κινεῖ τὸ κινοῦν ἢ ἄλλῳ, οἷον ἄνθρωπος [c] ἢ αὐτὸς ἢ τῇ βακτηρίᾳ, καὶ ὁ ἄνεμος κατέβαλεν ἢ αὐτὸς ἢ ὁ λίθος ὃν

[m] καὶ τὰ παρὰ K. [n] τά τε κοῦφα F.H.I. [o] ἂν—τινος] ἄρα—τινος ἂν F.H.I. [p] ἑαυτὸ H.I. [q] ἀλλὰ—κινοῦν om. pr. F. [r] δὲ H. [s] κινοῦντος] κινουμένη ὑπὸ F.I. [t] τε] αὐτὸ F. [v] ὑπὸ τοῦ κινουμένου F, ὑπὸ κειμένου I. [w] τοιοῦτον F.H.I.K. [x] τὸ om. E.K. [y] ἀπείρων οὐδέν ἐστι πρ. K. [z] τινος] κινοῦντος K. [a] ἑαυτοῦ H. [b] γὰρ om. K. [c] ἢ αὐτὸς] αὐτῷ F, αὐτὸς I.

ἔωσεν. ˈἈδύνατον δὲ κινεῖν ἄνευ τοῦ αὐτὸ [d] αὐτῷ κινοῦντος τὸ ᾧ [e] κινεῖ· [f] ἀλλ' εἰ μὲν [g] αὐτὸ αὐτῷ κινεῖ, οὐκ ἀνάγκη ἄλλο εἶναι ᾧ κινεῖ. [h] ἂν δὲ [i] ᾖ ἕτερον τὸ ᾧ κινεῖ, ἔστι [k] τι ὃ
5 κινήσει οὐ τινὶ ἀλλ' αὐτῷ, ἢ εἰς ἄπειρον [l] εἶσιν. Εἰ οὖν κινούμενόν τι κινεῖ, ἀνάγκη στῆναι καὶ μὴ εἰς ἄπειρον ἰέναι· εἰ γὰρ ἡ βακτηρία κινεῖ τῷ κινεῖσθαι ὑπὸ τῆς χειρός, ἡ χεὶρ [m] κινεῖ [n] τὴν βακτηρίαν· εἰ δὲ καὶ ταύτην [o] ἄλλο κινεῖ, καὶ
6 ταύτην ἕτερόν [p] τι τὸ κινοῦν. ˈὍταν δή [q] τινι κινῇ ἀεὶ ἕτερον, ἀνάγκη εἶναι πρότερον τὸ [r] αὐτὸ αὐτῷ κινοῦν. Εἰ οὖν κινεῖται μὲν τοῦτο, μὴ ἄλλο δὲ τὸ κινοῦν [s] αὐτό, ἀνάγκη [t] αὐτὸ αὐτὸ κινεῖν· ὥστε [v] καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον [w] ἤτοι εὐθὺς τὸ κινούμενον ὑπὸ τοῦ αὐτὸ κινοῦντος [x] κινεῖται, ἢ ἔρχεταί ποτε εἰς [y] τὸ τοιοῦτον. Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ
7 ὧδε σκοποῦσι [z] ταὐτὰ συμβήσεται [a] ταῦτα. Εἰ γὰρ ὑπὸ κινουμένου κινεῖται τὸ κινούμενον πᾶν, ἤτοι τοῦτο [b] ὑπάρχει τοῖς πράγμασι κατὰ συμβεβηκός, ὥστε [c] κινεῖ μὲν κινούμενον, [d] οὐ μέντοι διὰ τὸ κινεῖσθαι αὐτὸ [e] ἀεί, ἢ οὔ, ἀλλὰ καθ' αὑτό. Πρῶτον μὲν οὖν εἰ κατὰ συμβεβηκός, οὐκ ἀνάγκη
8 κινεῖσθαι τὸ [f] κινούμενον. Εἰ δὲ τοῦτο, δῆλον ὡς ἐνδέχεταί ποτε μηδὲν κινεῖσθαι τῶν ὄντων· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὸ συμβεβηκός, ἀλλ' ἐνδεχόμενον [g] μὴ εἶναι. ˈἘὰν οὖν θῶμεν τὸ δυνατὸν [h] εἶναι, οὐδὲν ἀδύνατον συμβήσεται, ψεῦδος δ' ἴσως. ˈἈλλὰ τὸ κίνησιν μὴ εἶναι ἀδύνατον· δέδεικται [i] γὰρ πρότερον ὅτι ἀνάγκη κίνησιν ἀεὶ εἶναι. Καὶ εὐλόγως [k] δὲ τοῦτο
9 συμβέβηκεν. Τρία γὰρ [l] ἀνάγκη εἶναι, τό τε κινούμενον καὶ

[d] αὐτῷ] αὐτὸ E.H.I, αὑτὸ F, om. K. [e] κινεῖται pr. F. [f] ἀλλ'— κινεῖ om. I. [g] αὐτὸ om. K. [h] ἐὰν F.H.I, εἰ K. [i] ᾖ om. K. [k] τι καὶ ὃ E.K. [l] ἴησιν K. [m] κινεῖται F. [n] τῇ βακτηρίᾳ E. [o] ἄλλο τι κινεῖ E. [p] τι om. K. [q] τι E.H. [r] αὐτῷ αὐτὸ F, αὐτῷ αὐτὸ I, αὐτὸ αὐτὸ E.H. [s] αὐτῷ F. et rc. K. [t] αὐτῷ K. [v] καὶ om. H. [w] τὸ κινούμενον ἤτοι εὐθὺς F.H.I. [x] κινήσεται F.H.I. [y] τι F. [z] συμβήσεται ταυτὰ F.H.I, ταυτὰ πάντα ἄτοπα συμβήσεται rc. K. [a] ταῦτα] πάντα F. [b] τοῖς πράγμασιν ὑπάρχει F.H.I. [c] κινεῖν E.H.I. [d] μὴ F.I. [e] ἀεὶ om. K. et corr. F. [f] κινοῦν F. [g] μὴ] μὲν μὴ I. [h] εἶναι] μὴ εἶναι E.F. [i] γάρ] γὰρ ἤδη τοῦτο H, γὰρ τοῦτο F.I. [k] δὴ K, om. F.H.I. [l] εἶναι ἀνάγκη H.

τὸ κινοῦν καὶ τὸ ᾧ κινεῖ. Τὸ μὲν οὖν κινούμενον ἀνάγκη
[m] μὲν κινεῖσθαι, κινεῖν δ' οὐκ ἀνάγκη, τὸ δ' ᾧ κινεῖ, καὶ κινεῖν
καὶ κινεῖσθαι· συμμεταβάλλει γὰρ [n] τοῦτο ἅμα καὶ κατὰ τὸ
αὐτὸ τῷ κινουμένῳ ὄν. Δῆλον δ' ἐπὶ τῶν κατὰ τόπον κινούν-
των· ἅπτεσθαι γὰρ ἀλλήλων [o] ἀνάγκη [p] μέχρι τινός· τὸ δὲ
κινοῦν [q] οὕτως ὥστ' εἶναι μὴ ᾧ κινεῖ, ἀκίνητον. Ἐπεὶ δ' 10
ὁρῶμεν τὸ ἔσχατον, ὃ κινεῖσθαι μὲν δύναται, κινήσεως δ' ἀρ-
χὴν οὐκ ἔχει, καὶ ὃ κινεῖται [r] μέν, οὐχ ὑπ' ἄλλου δὲ ἀλλ' ὑφ'
[s] αὑτοῦ, εὔλογον, ἵνα μὴ ἀναγκαῖον εἴπωμεν, καὶ τὸ τρίτον
εἶναι ὃ κινεῖ ἀκίνητον ὄν. Διὸ καὶ Ἀναξαγόρας ὀρθῶς λέγει,
τὸν νοῦν ἀπαθῆ φάσκων καὶ ἀμιγῆ εἶναι, ἐπειδή[t]περ κινή-
σεως ἀρχὴν αὐτὸν [v] ποιεῖ εἶναι· οὕτω γὰρ [w] ἂν μόνως [x] κινοίη
ἀκίνητος ὢν καὶ κρατοίη ἀμιγὴς ὤν. Ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ κατὰ 11
συμβεβηκὸς ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης κινεῖται τὸ κινοῦν, εἰ δὲ μὴ
κινοῖτο, οὐκ ἂν κινοίη, ἀνάγκη τὸ κινοῦν, [y] ᾗ κινεῖται, ἤτοι
οὕτω κινεῖσθαι [z] ὥστε κατὰ τὸ αὐτὸ εἶδος τῆς κινήσεως, ἢ
καθ' ἕτερον. Λέγω [a] δ' ἤτοι τὸ θερμαῖνον καὶ αὐτὸ θερμαί-
νεσθαι καὶ τὸ ὑγιάζον ὑγιάζεσθαι καὶ τὸ φέρον φέρεσθαι, ἢ
τὸ ὑγιάζον φέρεσθαι, τὸ δὲ φέρον [b] αὔξεσθαι. Ἀλλὰ φανε- 12
ρὸν ὅτι ἀδύνατον· δεῖ γὰρ μέχρι τῶν ἀτόμων διαιροῦντα
λέγειν, οἷον εἴ τι διδάσκει γεωμετρεῖν, τοῦτο διδάσκεσθαι
γεωμετρεῖν τὸ αὐτό, ἢ εἰ ῥιπτεῖ, [c] ῥιπτεῖσθαι τὸν αὐτὸν
τρόπον τῆς ῥίψεως· ἢ οὕτω μὲν μή, ἄλλο δ' ἐξ ἄλλου γέ-
νους, οἷον τὸ [d] φέρον μὲν [e] αὔξεσθαι, τὸ δὲ τοῦτο αὖξον ἀλ-
λοιοῦσθαι ὑπ' ἄλλου, τὸ δὲ τοῦτο ἀλλοιοῦν ἑτέραν τινὰ
[f] κινεῖσθαι κίνησιν. Ἀλλ' ἀνάγκη στῆναι· πεπερασμέναι 13
[g] γὰρ αἱ κινήσεις. Τὸ δὲ πάλιν ἀνακάμπτειν καὶ τὸ ἀλ-
λοιοῦν φάναι φέρεσθαι τὸ αὐτὸ ποιεῖν ἐστὶ κἂν εἰ εὐθὺς ἔφη
τὸ φέρον φέρεσθαι καὶ [h] διδάσκεσθαι τὸ διδάσκον. Δῆλον

[m] μὲν om. E.K. [n] τοῦτο] τούτου τὸ E. [o] ἀνάγκη ἀλλήλων οὕτω μέχρι F.H.I. [p] μέχρι γέ τινος F. [q] οὕτως ἀεὶ ὥστ' F. et rc. K. [r] μὲν ὑπ' ἄλλου δέ, ἀλλ' οὐχ ὑφ' F.H.I. [s] ἑαυτοῦ H.I. [t] περ] γε E. [v] εἶναι ποιεῖ E.K. [w] μόνως ἂν E.K. [x] κινοῖ F.I. [y] ᾗ] εἰ E.K. [z] ὥστε] ὥστε τὸ E. [a] δ'] δ' ὅτι F.H.I.K. [b] αὐξάνεσθαι E.K. [c] ῥίπτεσθαι K. [d] φέρον μὲν] φερόμενον E. [e] αὐξάνεσθαι E.K. [f] κίνησιν κινεῖσθαι H. [g] γάρ εἰσιν αἱ F.H.I. [h] τὸ διδάσκον διδάσκεσθαι F.H.I.

γὰρ ὅτι κινεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω κινοῦντος τὸ κινούμενον πᾶν, καὶ μᾶλλον ὑπὸ τοῦ προτέρου τῶν κινούντων. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον· τὸ διδάσκον γὰρ συμβαίνει μανθάνειν, ὧν τὸ μὲν μὴ ἔχειν τὸ δ' ἔχειν ἐπιστήμην ἀναγ-
14 καῖον. Ἔτι δὲ μᾶλλον τούτων ἄλογον, ὅτι συμβαίνει πᾶν τὸ κινητικὸν κινητόν, εἴπερ ἅπαν ὑπὸ κινουμένου κινεῖται τὸ κινούμενον· ἔσται γὰρ κινητόν, [i] ὥσπερ εἴ τις [k] λέγοι [l] πᾶν τὸ ὑγιαστικὸν καὶ ὑγιάζον [m] ὑγιαστὸν εἶναι, [n] καὶ τὸ [o] οἰκοδομητικὸν οἰκοδομητόν, ἢ εὐθὺς ἢ διὰ πλειόνων· λέγω δ' οἷον εἰ κινητὸν μὲν ὑπ' ἄλλου πᾶν τὸ [p] κινητικόν, ἀλλ' οὐ ταύτην τὴν κίνησιν κινητὸν ἣν κινεῖ τὸ πλησίον, ἀλλ' ἑτέραν, οἷον τὸ ὑγιαστικὸν [q] μαθητόν· ἀλλὰ τοῦτο ἐπαναβαῖνον ἥξει ποτὲ
15 εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος, ὥσπερ εἴπομεν πρότερον. Τὸ μὲν οὖν τούτων ἀδύνατον, τὸ δὲ πλασματῶδες· ἄτοπον [r] γὰρ τὸ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἀλλοιωτικὸν αὐξητὸν εἶναι. Οὐκ ἄρα ἀνάγκη [s] ἀεὶ κινεῖσθαι τὸ [t] κινούμενον ὑπ' ἄλλου, καὶ τούτου κινουμένου· στήσεται ἄρα. Ὥστε ἤτοι ὑπὸ ἠρεμοῦντος κινήσεται τὸ κινούμενον πρῶτον, [v] ἢ αὐτὸ [w] ἑαυτὸ κινήσει. Ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ γε δέοι σκοπεῖν πότερον αἴτιον κινήσεως καὶ ἀρχὴ τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν ἢ τὸ ὑπ' ἄλλου [x] κινούμενον, ἐκεῖνο πᾶς ἂν θείη· τὸ γὰρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ὂν [y] αἴτιον ἀεὶ πρότερον τοῦ
16 καθ' ἕτερον καὶ [z] αὐτοῦ ὄντος. Ὥστε τοῦτο σκεπτέον λαβοῦσιν ἄλλην ἀρχήν, εἴ τι κινεῖ αὐτὸ αὑτό, πῶς κινεῖ καὶ τίνα τρόπον. Ἀναγκαῖον δὴ [a] τὸ κινούμενον ἅπαν εἶναι διαιρετὸν εἰς [b] ἀεὶ διαιρετά· τοῦτο γὰρ δέδεικται πρότερον ἐν τοῖς καθόλου [c] περὶ φύσεως, ὅτι πᾶν τὸ [d] καθ' αὑτὸ κινούμενον συνεχές. Ἀδύνατον δὴ τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν [e] πάντῃ

[i] ὡς ἐάν E. [k] λέγει F.H. [l] πᾶν] ὅτι F.H.I. [m] ὑγιαστὸν εἶναι] καὶ ὑγιαστὸν ἔσται F.H.I. [n] καὶ τὸ om. pr. E. [o] οἰκοδομητικὸν om. K. et pr. E. [p] κινητόν E. [q] μαθητικόν E.F.I, μαθηματικόν K. [r] γὰρ τὸ ἀλλοιωτικὸν ἐξ ἀνάγκης αὐξητὸν F.H.I. [s] ἀεὶ] εἶναι ἀεὶ H. [t] κινοῦν pr. K. [v] ἢ] ἢ τὸ F. [w] αὑτὸ F.H.I. [x] κινούμενον om. F.H I. [y] ἀεὶ πρότερον αἴτιον E.K. [z] αὐτοῦ αἰτίου ὄντος I. [a] τὸ om. E. [b] ἀεὶ om. E. [c] περὶ] τοῖς περὶ E.K. [d] κινούμενον καθ' αὑτὸ K. [e] πάντι E.

κινεῖν αὐτὸ [f] αὐτό· [g] φέροιτο γὰρ [h] ἂν ὅλον καὶ [i] φέροι τὴν
αὐτὴν φοράν, ἓν ὂν καὶ ἄτομον τῷ εἴδει, [k] καὶ [l] ἀλλοιοῖτο
καὶ ἀλλοιοῖ, ὥστε διδάσκοι ἂν καὶ [m] διδάσκοιτο ἅμα, [n] καὶ
ὑγιάζοι καὶ ὑγιάζοιτο τὴν αὐτὴν ὑγίειαν. ‖Ἔτι διώρισται 17
ὅτι κινεῖται τὸ κινητόν· τοῦτο δ' ἐστὶ δυνάμει κινούμενον,
οὐκ ἐντελεχείᾳ· τὸ δὲ [o] δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν βαδίζει.
‖Ἔστι δ' ἡ κίνησις ἐντελέχεια κινητοῦ ἀτελής. Τὸ δὲ κινοῦν
ἤδη ἐνεργείᾳ ἐστίν, οἷον θερμαίνει τὸ θερμὸν καὶ ὅλως [p] γεν-
νᾷ τὸ ἔχον [q] τὸ εἶδος. ‖Ὥσθ' ἅμα τὸ αὐτὸ [r] κατὰ τὸ αὐτὸ
θερμὸν ἔσται καὶ οὐ θερμόν. ‖Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων
ἕκαστον, [s] ὅσων τὸ κινοῦν ἀνάγκη ἔχειν τὸ συνώνυμον. Τὸ
μὲν ἄρα κινεῖ τὸ δὲ κινεῖται τοῦ αὐτὸ [t] αὐτὸ κινοῦντος. ‖Ὅτι 18
δ' [v] οὐκ [w] ἔστιν αὐτὸ αὐτὸ [x] κινεῖν οὕτως [y] ὥσθ' ἑκάτερον
ὑφ' ἑκατέρου κινεῖσθαι, ἐκ τῶνδε φανερόν. Οὔτε γὰρ ἔσται
πρῶτον κινοῦν οὐδέν, εἴ γε [z] ἑκάτερον [a] κινήσει [b] ἑκάτερον· τὸ
γὰρ πρότερον [c] αἰτιώτερον τοῦ κινεῖσθαι τοῦ ἐχομένου καὶ
κινήσει μᾶλλον· διχῶς γὰρ κινεῖν ἦν, τὸ μὲν [d] τὸ ὑπ' ἄλλου
κινούμενον αὐτό, τὸ δ' αὐτῷ· ἐγγύτερον δὲ τὸ πορρώτερον
τοῦ κινουμένου τῆς ἀρχῆς ἢ τὸ μεταξύ. ‖Ἔτι οὐκ ἀνάγκη 19
τὸ κινοῦν κινεῖσθαι εἰ μὴ ὑφ' [e] αὑτοῦ· κατὰ συμβεβηκὸς ἄρα
ἀντικινεῖ θάτερον. [f] ‖Ἔλαβον τοίνυν ἐνδέχεσθαι μὴ κινεῖν·
[g] ἔσται ἄρα τὸ μὲν κινούμενον τὸ δὲ κινοῦν ἀκίνητον. ‖Ἔτι
οὐκ ἀνάγκη τὸ κινοῦν ἀντικινεῖσθαι, ἀλλ' [h] ἢ ἀκίνητόν γέ [i] τι
κινεῖν ἀνάγκη ἢ αὐτὸ [k] ὑφ' αὑτοῦ κινούμενον, εἴπερ ἀνάγκη
ἀεὶ κίνησιν εἶναι. ‖Ἔτι ἣν κινεῖ κίνησιν, [l] καὶ κινοῖτ' ἄν,
ὥστε τὸ θερμαῖνον θερμαίνεται. ‖Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ πρώ- 20

[f] ἑαυτὸ F.H.I. [g] φέροι E. [h] ἂν om. H. [i] φέροιτο E. [k] καὶ] ἢ E. [l] ἀλλοιοῦτο καὶ K, om. E. [m] μανθάνοι E.K. [n] καὶ ὑγιάζοι om. E. [o] δυνάμει εἰς] κινούμενον εἰς E.K. [p] γίνεται E. [q] τὸ ante εἶδος om. H.I. [r] κατὰ τὸ αὐτὸ om. E. [s] ὅσον pr. K, ὅσα rc. [t] αὐτὸ om. E. [v] οὐκ om. E. [w] ἔστιν] ἐνδέχεται H.I, ἐνδέχεται τὸ F. [x] κινοῦν E.K. [y] ὥσθ'] ὡς καθ' E. [z] ἑκάτερον] αυτο αὐτὸ E, αὐτὸ ἑαυτὸ K. [a] κινεῖ F. [b] ἑκάτερον om. I, ante κινήσει ponit H. [c] αἰτιώτερον om. E. [d] τὸ ante ὑπ' om. F.K. [e] ἑαυτοῦ H.I. [f] τοίνυν ἔλαβον pr. K, δεῖ λαβεῖν rc. [g] ἔστιν H, ἔτι E. [h] ἢ om. E. [i] τι om. F.K. [k] ὑπ' αὐτοῦ F. [l] καὶ om. E.K.

τως αὐτὸ αὐτὸ κινοῦντος οὔτε ἓν μόριον οὔτε πλείω κινήσει αὐτὸ αὐτὸ ἕκαστον. Τὸ γὰρ ὅλον εἰ κινεῖται αὐτὸ ὑφ' [m] αὑτοῦ, ἤτοι ὑπὸ τῶν αὐτοῦ τινὸς κινήσεται ἢ ὅλον ὑφ'
21 ὅλου. Εἰ μὲν οὖν τῷ κινεῖσθαί τι μόριον αὐτὸ ὑφ' [m] αὑτοῦ, τοῦτ' ἂν εἴη τὸ πρῶτον αὐτὸ αὑτο κινοῦν· χωρισθὲν [n] γὰρ τοῦτο μὲν κινήσει αὐτὸ [o] αὑτό, τὸ δὲ ὅλον οὐκέτι. Εἰ δὲ ὅλον ὑφ' ὅλου κινεῖται, κατὰ συμβεβηκὸς [p] ἂν [q] ταῦτα κινοῖ αὐτὰ ἑαυτά. Ὥστ' εἰ μὴ [r] ἀναγκαῖον, εἰλήφθω μὴ κινούμενα ὑφ' αὑτῶν. Τῆς ὅλης ἄρα τὸ μὲν κινήσει ἀκίνητον [s] ὂν τὸ δὲ κινηθήσεται· [t] μόνως γὰρ οὕτως οἷόν τέ τι [v] αὐτοκίνητον
22 εἶναι. Ἔτι εἴπερ ἡ ὅλη αὐτὴ αὑτὴν κινεῖ, τὸ μὲν κινήσει αὐτῆς, τὸ δὲ [w] κινήσεται. Ἡ ἄρα Α Β ὑφ' αὑτῆς τε [x] κινήσεται καὶ ὑπὸ τῆς Α. [y] Ἐπεὶ δὲ κινεῖ τὸ μὲν κινούμενον ὑπ' ἄλλου τὸ δ' ἀκίνητον ὄν, καὶ κινεῖται τὸ μὲν κινοῦν τὸ δὲ οὐδὲν κινοῦν, [z] τὸ αὐτὸ αὑτὸ κινοῦν ἀνάγκη ἐξ ἀκινήτου εἶναι κινοῦντος δέ, καὶ ἔτι ἐκ κινουμένου μὴ κινοῦντος δ' ἐξ
23 ἀνάγκης, ἀλλ' ὁπότερ' ἔτυχεν. Ἔστω γὰρ τὸ Α κινοῦν μὲν ἀκίνητον δέ, τὸ [a] δὲ Β κινούμενόν τε ὑπὸ τοῦ Α καὶ κινοῦν τὸ ἐφ' [b] ᾧ Γ, τοῦτο δὲ κινούμενον μὲν ὑπὸ τοῦ Β, μὴ κινοῦν δὲ μηδέν· [c] εἴπερ γὰρ καὶ διὰ [d] πλειόνων [e] ἥξει ποτὲ εἰς τὸ Γ, ἔστω δι' ἑνὸς μόνου. Τὸ δὴ ἅπαν [f] Α Β Γ αὐτὸ [g] ἑαυτὸ κινεῖ. Ἀλλ' [h] ἐὰν ἀφέλω τὸ Γ, τὸ μὲν Α Β [i] κινήσει αὐτὸ ἑαυτό, τὸ [k] μὲν Α κινοῦν τὸ δὲ Β κινούμενον, τὸ δὲ Γ οὐ κινήσει αὐτὸ ἑαυτό, οὐδ' ὅλως κινήσεται. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' [l] ἡ Β Γ κινήσει [m] αὐτὴ ἑαυτὴν ἄνευ τοῦ Α· τὸ [n] γὰρ Β κινεῖ [o] τῷ [p] κινεῖσθαι ὑπ' ἄλλου, οὐ τῷ ὑφ' [q] αὑτοῦ τινὸς μέρους.
24 Τὸ [r] ἄρα Α Β μόνον αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖ. Ἀνάγκη ἄρα τὸ

[m] ἑαυτοῦ F.H.I. [n] μὲν γὰρ τοῦτο E. [o] ἑαυτὸ F.H.I. [p] ἂν om. H. [q] κινοῖ ταῦτα F.I, κινεῖ ταῦτα H. [r] ἀναγκαῖα H.I. [s] ὂν om E. [t] μόνως—εἶναι om. E. et pr. K. [v] αὐτὸ κινητὸν H. [w] κινηθήσεται F.I. [x] κινηθήσεται F.H.I. [y] ἐπειδὴ F.H.I.K. [z] ἑαυτὸ F.I. [a] δὲ om. E. [b] οὗ F.H. [c] ἐπεὶ E. [d] πολλῶν E.K. [e] ἥξει—τὸ Γ om. E. [f] A] τὸ α E. [g] αὐτὸ F.K. [h] ἂν K. [i] αὐτὸ ἑαυτὸ κινήσει F.H.I. [k] μὲν γὰρ α F.H. [l] ἡ] τὸ K. [m] αὐτὸ ἑαυτὸ K. [n] γὰρ] δὲ H, μὲν γὰρ F. [o] τῷ] τὸ K. [p] ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι F.H.I. [q] ἑαυτοῦ F.H.I. [r] ἄρα] γὰρ E.

αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν ἔχειν τὸ κινοῦν ἀκίνητον δέ, [s] καὶ τὸ κινού-
μενον μηδὲν δὲ κινοῦν ἐξ ἀνάγκης, ἁπτόμενα [t] ἤτοι ἄμφω
ἀλλήλων ἢ θατέρου θάτερον. Εἰ μὲν οὖν συνεχές ἐστι τὸ
κινοῦν ([v] τὸ γὰρ κινούμενον [w] ἀναγκαῖον εἶναι συνεχές), [x] δῆ-
λον [y] ὅτι τὸ πᾶν αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖ οὐ τῷ αὐτοῦ [z] τι εἶναι
τοιοῦτον οἷον αὐτὸ [a] αὐτὸ κινεῖν, ἀλλ' ὅλον [b] κινεῖ αὐτὸ
ἑαυτό, κινούμενόν [c] τε καὶ κινοῦν τῷ αὐτοῦ τι εἶναι τὸ κινοῦν
καὶ τὸ κινούμενον. Οὐ γὰρ ὅλον κινεῖ οὐδ' ὅλον [d] κινεῖται, 25
ἀλλὰ κινεῖ [e] μὲν τὸ Α, [f] κινεῖται δὲ τὸ Β μόνον· [g] τὸ δὲ Γ
ὑπὸ τοῦ [h] Α οὐκέτι· ἀδύνατον γάρ. Ἀπορίαν δ' ἔχει, [i] ἐὰν
ἀφέλῃ τις ἢ τῆς Α, εἰ συνεχὲς τὸ κινοῦν μὲν ἀκίνητον δέ, ἢ
τῆς Β τῆς κινουμένης· ἡ λοιπὴ ἄρα κινήσει τῆς Α ἢ τῆς Β
κινηθήσεται; Εἰ γὰρ τοῦτο, οὐκ ἂν εἴη πρώτως κινουμένη
ὑφ' αὑτῆς [k] ἡ Α Β· ἀφαιρεθείσης γὰρ ἀπὸ τῆς Α Β, ἔτι
κινήσει [l] ἑαυτὴν ἡ λοιπὴ [m] Α Β. Ἢ δυνάμει μὲν ἑκάτερον 26
οὐδὲν κωλύει ἢ θάτερον τὸ κινούμενον διαιρετὸν εἶναι, ἐντελε-
χείᾳ δ' ἀδιαίρετον· ἐὰν δὲ διαιρεθῇ, μηκέτι εἶναι ἔχον τὴν
αὐτὴν [n] δύναμιν· ὥστ' οὐδὲν κωλύει [o] ἐν διαιρετοῖς δυνάμει
[p] πρώτως [q] ἐνεῖναι. Φανερὸν τοίνυν ἐκ τούτων ὅτι ἔστι τὸ 27
[r] πρώτως κινοῦν ἀκίνητον· εἴτε γὰρ εὐθὺς ἵσταται τὸ κινού-
μενον, ὑπό τινος δὲ κινούμενον, εἰς ἀκίνητον τὸ πρῶτον, εἴτε
εἰς κινούμενον μέν, αὐτὸ δ' αὑτὸ κινοῦν καὶ ἱστάν, ἀμφοτέρως
συμβαίνει τὸ [s] πρώτως [t] κινοῦν [u] ἐν [v] ἅπασιν εἶναι τοῖς κινου-
μένοις ἀκίνητον.

Ἐπεὶ δὲ δεῖ κίνησιν [w] ἀεὶ εἶναι καὶ μὴ [x] διαλείπειν, 6
[y] ἀνάγκη [z] εἶναί τι ὃ πρῶτον κινεῖ, [a] εἴτε ἓν εἴτε πλείω, καὶ τὸ

[s] *καὶ* om. E. [t] *ἤτοι*] *ἢ* H, *δὲ ἤτοι* F.K. [v] *τὸ μὲν γὰρ* E.K. [w] *συνεχὲς ἀναγκαῖον εἶναι* F.H.I. [x] *δῆλον*] *ἅψεται ἑκάτερον ἑκατέρου δῆλον* I. [y] *ὅτι*] *δὴ ὅτι* F.H.I. [z] *τι εἶναί τι τ.* E. [a] *κινεῖν ἑαυτὸ* F. [b] *κινεῖ*] *κινεῖν* H. [c] *δὲ* E.F.H.I. [d] *κινεῖται ἀλλὰ* om. E. [e] *μὲν η τὸ* E. [f] *τὸ δὲ β κινεῖται* F.H.I, *κινεῖται δὲ η τὸ β* E. [g] *τὸ δὲ Γ— γάρ* om. E. [h] Α] *β* F.H.I. [i] *ἂν* H. [k] *ἡ*] *ἡ τὸ* F. [l] *αὐτὴν* E.F.H. [m] Α] *ἡ α* K. [n] *δύναμιν*] *φύσιν* E.K. [o] *ἐν* om. I. [p] *πρῶτον* H. [q] *ἓν εἶναι* H.I, *ἓν εἶναί τι* K. *τι* etiam E. [r] *πρῶτον* E.K. [s] *πρῶτον* E.K. [t] *κινοῦν* om. E.K. [u] *ἐν* om. pr. K. [v] *πᾶσιν* E. [w] *εἶναι ἀεὶ* H.K. [x] *διαλιπεῖν* K. [y] *ἀναγκαῖον* F.H.I. [z] *τι εἶναι* F.H.I. [a] *εἴτε οὖν ἓν* F.H.

[b] πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον. Ἕκαστον μὲν οὖν [c] ἀΐδιον εἶναι
τῶν ἀκινήτων μὲν κινούντων δὲ οὐδὲν πρὸς τὸν νῦν λόγον·
ὅτι δ' ἀναγκαῖον εἶναί τι [d] τὸ ἀκίνητον μὲν [e] αὐτὸ πάσης
[f] τῆς ἐκτὸς μεταβολῆς, καὶ ἁπλῶς [g] καὶ κατὰ συμβεβηκός,
2 κινητικὸν δ' ἑτέρου, δῆλον ὧδε σκοποῦσιν. Ἔστω δ', εἴ τις
βούλεται, ἐπί τινων ἐνδεχόμενον ὥστ' εἶναί ποτε καὶ μὴ
εἶναι ἄνευ γενέσεως καὶ φθορᾶς· τάχα γὰρ ἀναγκαῖον, εἴ τι
ἀμερὲς [h] ὁτὲ μὲν ἔστιν ὁτὲ δὲ μή ἐστιν ἄνευ τοῦ μεταβάλ-
3 λειν, ὁτὲ μὲν εἶναι ὁτὲ δὲ μὴ εἶναι [i] πᾶν τὸ τοιοῦτον. Καὶ
τῶν ἀρχῶν τῶν ἀκινήτων μὲν κινητικῶν δ' ἐνίας ὁτὲ μὲν
εἶναι ὁτὲ δὲ μὴ εἶναι, ἐνδεχέσθω καὶ τοῦτο. Ἀλλ' οὔ τι
[k] πάσας γε δυνατόν· δῆλον γὰρ ὡς αἴτιόν [l] τι τοῖς αὐτὰ
ἑαυτὰ κινοῦσίν [m] ἐστι τοῦ ὁτὲ μὲν εἶναι ὁτὲ δὲ [n] μή. Τὸ
μὲν γὰρ αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν [o] ἅπαν ἔχειν ἀνάγκη μέγεθος, εἰ
μηδὲν κινεῖται ἀμερές, τὸ δὲ κινοῦν οὐδεμία ἀνάγκη ἐκ τῶν
4 εἰρημένων. Τοῦ [p] δὴ τὰ μὲν γίγνεσθαι τὰ δὲ φθείρεσθαι,
καὶ τοῦτ' εἶναι συνεχῶς, οὐδὲν αἴτιον τῶν ἀκινήτων μὲν μὴ
ἀεὶ δ' ὄντων, οὐδ' αὖ τῶν ἀεὶ μὲν [q] ταδὶ κινούντων, τούτων δ'
ἕτερα. Τοῦ γὰρ ἀεὶ [r] καὶ συνεχοῦς οὔτε ἕκαστον αὐτῶν
αἴτιον [s] οὔτε πάντα· τὸ μὲν γὰρ οὕτως ἔχειν ἀΐδιον καὶ ἐξ
ἀνάγκης, τὰ δὲ πάντα ἄπειρα, καὶ οὐχ ἅμα πάντα ὄντα.
5 Δῆλον τοίνυν ὅτι, εἰ καὶ μυριάκις ἔνιαι ἀρχαὶ τῶν ἀκινήτων
[t] μὲν κινουσῶν δέ, καὶ πολλὰ τῶν αὐτὰ [v] ἑαυτὰ κινούντων
φθείρεται, [w] τὰ δ' ἐπιγίνεται, καὶ τόδε μὲν [x] ἀκίνητον ὂν
[y] τόδε κινεῖ, ἕτερον δὲ τοδί· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἔστι τι [z] ὃ
περιέχει, καὶ τοῦτο παρ' ἕκαστον, ὅ ἐστιν αἴτιον τοῦ τὰ μὲν
εἶναι τὰ δὲ μὴ καὶ τῆς συνεχοῦς μεταβολῆς· καὶ τοῦτο μὲν
6 τούτοις, ταῦτα δὲ τοῖς ἄλλοις αἴτια κινήσεως. Εἴπερ οὖν

[b] πρώτως H. [c] ἴδιον E. [d] τὸ] τὸ αἰεὶ K. [e] αὐτὸ καὶ πάσης K. [f] τῆς] τε F, om. E.K. [g] καὶ post ἁπλῶς om. E. [h] ὁ μὲν ἔστιν ὁ δὲ E. [i] πᾶν—μὴ εἶναι om. F. [k] γε πάσας E.F. [l] τι om. E. [m] ἐστι τι τοῦ E. [n] μή] μὴ εἶναι F.H.I. [o] ἀνάγκη ἅπαν μέγεθος ἔχειν F.H.I. [p] δὲ E. [q] ταδὶ] αὐτὰ E. [r] καὶ om. F. [s] οὔτε πάντα αἴτια E.K. [t] μὲν om. E. [v] αὑτὰ F.H. [w] τὰ] τινὰ H. [x] ἀεικίνητον F. [y] τόδε δὲ κινεῖ E. [z] ὃ] ὃ καὶ E.

ἀΐδιος ἡ κίνησις, ἀΐδιον καὶ τὸ κινοῦν ἔσται πρῶτον, εἰ ἕν· εἰ
δὲ πλείω, [a] πλείω τὰ ἀΐδια. Ἓν δὲ μᾶλλον ἢ πολλὰ καὶ
πεπερασμένα ἢ ἄπειρα δεῖ νομίζειν. Τῶν αὐτῶν γὰρ συμ-
βαινόντων ἀεὶ τὰ πεπερασμένα μᾶλλον ληπτέον· ἐν γὰρ τοῖς
φύσει [b] δεῖ τὸ πεπερασμένον καὶ [c] τὸ βέλτιον, [d] ἂν ἐνδέχη-
ται, ὑπάρχειν μᾶλλον. Ἱκανὸν δὲ καὶ [e] εἰ ἕν, ὃ πρῶτον τῶν
ἀκινήτων ἀΐδιον [f] ὂν ἔσται ἀρχὴ τοῖς ἄλλοις κινήσεως. Φα- 7
νερὸν δὲ καὶ ἐκ τοῦδε ὅτι ἀνάγκη εἶναί τι [g] ἓν καὶ ἀΐδιον τὸ
πρῶτον κινοῦν. Δέδεικται γὰρ ὅτι ἀνάγκη [h] ἀεὶ κίνησιν
εἶναι. Εἰ δὲ [i] ἀεί, ἀνάγκη [k] καὶ συνεχῆ εἶναι· καὶ γὰρ τὸ
[l] ἀεὶ συνεχές, τὸ δ' ἐφεξῆς οὐ συνεχές. Ἀλλὰ μὴν εἴ [m] γε
συνεχής, μία. Μία δ', [n] εἰ [o] ὑφ' ἑνός τε τοῦ κινοῦντος [p] καὶ
ἑνὸς τοῦ κινουμένου· εἰ [q] γάρ τι ἄλλο καὶ ἄλλο κινήσει, οὐ
συνεχὴς ἡ ὅλη κίνησις, ἀλλ' ἐφεξῆς. Ἔκ τε δὴ τούτων 8
πιστεύσειεν ἄν τις εἶναί τι πρῶτον ἀκίνητον, καὶ πάλιν ἐπιβλέ-
ψας ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν κινούντων. Τὸ μὲν δὴ εἶναι ἄττα
τῶν [r] ὄντων ἃ ὁτὲ μὲν κινεῖται ὁτὲ δ' ἠρεμεῖ φανερόν. Καὶ
διὰ [s] τούτου γέγονε δῆλον ὅτι οὔτε πάντα κινεῖται οὔτε πάντα
ἠρεμεῖ οὔτε τὰ μὲν ἀεὶ ἠρεμεῖ τὰ δ' [t] ἀεὶ κινεῖται· τὰ γὰρ
ἐπαμφοτερίζοντα καὶ δύναμιν ἔχοντα τοῦ [v] ὁτὲ μὲν κινεῖσθαι
[w] ὁτὲ δ' ἠρεμεῖν δείκνυσι περὶ αὐτῶν. Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν τοι- 9
αῦτα δῆλα πᾶσι, βουλόμεθα δὲ δεῖξαι καὶ τοῖν δυοῖν [x] ἑκατέ-
ραν τὴν φύσιν, ὅτι ἔστι τὰ μὲν ἀεὶ ἀκίνητα τὰ δ' ἀεὶ κινού-
μενα, προϊόντες δ' ἐπὶ τοῦτο καὶ θέντες ἅπαν τὸ κινούμενον
ὑπό τινος κινεῖσθαι, καὶ τοῦτ' εἶναι ἢ ἀκίνητον ἢ κινούμενον,
[y] καὶ κινούμενον [z] ἢ ὑφ' [a] αὑτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλου ἀεί, [b] προήλθο-
μεν ἐπὶ τὸ λαβεῖν ὅτι τῶν κινουμένων [c] ἐστὶν ἀρχὴ [d] κινουμέ-

[a] τὰ ἀΐδια πλείω K. [b] δεῖ] δὴ E. [c] τὸ post καὶ om. E. [d] ἐὰν F.H.I.K. [e] εἰ om. E.K. [f] ὂν om. E. [g] ἓν] ἀεὶ H. [h] κίνησιν ἀεὶ εἶναι H I, εἶναι κίνησιν ἀεὶ F. [i] ἀεί] δεῖ F.H. et pr. I, δεῖ ἀεὶ κίνησιν εἶναι rc. K. [k] καὶ ante σ. om. E.K. [l] ἀεὶ] ἀεὶ εἶναι F. et rc. K. [m] γε om. F.I. [n] εἰ] ἡ E.I.K, om. H. [o] ἐφ' I. [p] καὶ ὑφ' ἑνὸς E. [q] γάρ τι] τι γὰρ I, γὰρ καὶ F, γὰρ E.K. [r] ὄντων om. K. [s] τοῦτο γεγονέναι E. [t] ἀεὶ om. I. [v] ὁτὲ μὲν om. E.K. [w] ὁτὲ δ'] καὶ E.K. [x] ἑκάτερον E. [y] καὶ κινούμενον om. F. [z] ἢ om. E. [a] ἑαυτοῦ H. [b] προσήλθομεν E. [c] ἐστὶν om. E. [d] κινούμενον K.

νων [e] μὲν ὃ αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖ, πάντων δὲ τὸ ἀκίνητον· ὁρῶμεν
δὲ καὶ φανερῶς ὄντα τοιαῦτα ἃ κινεῖ αὐτὰ ἑαυτά, οἷον τὸ τῶν
10 ἐμψύχων καὶ τὸ τῶν ζῴων γένος. Ταῦτα [f] δὴ καὶ δόξαν
παρεῖχε μή ποτ' [g] ἐνδέχεται κίνησιν ἐγγίνεσθαι μὴ οὖσαν
ὅλως, διὰ τὸ ἐν τούτοις [h] ὁρᾶν ἡμᾶς τοῦτο συμβαῖνον· ἀκί-
νητα γάρ [i] ποτε ὄντα κινεῖται πάλιν, ὡς δοκεῖ. Τοῦτο δὴ
δεῖ λαβεῖν, ὅτι μίαν κίνησιν αὐτὰ κινεῖ, καὶ ὅτι ταύτην οὐ
κυρίως· οὐ γὰρ ἐξ αὐτοῦ τὸ αἴτιον, ἀλλ' ἔνεισιν ἄλλαι κινή-
σεις φυσικαὶ τοῖς ζῴοις, ἃς οὐ κινοῦνται δι' [k] αὐτῶν, οἷον αὔ-
ξησις φθίσις ἀναπνοή, ἃς κινεῖται τῶν ζῴων ἕκαστον ἠρεμοῦν
11 καὶ οὐ κινούμενον τὴν ὑφ' αὑτοῦ κίνησιν. [l] Τούτου δ' αἴτιον
τὸ περιέχον καὶ πολλὰ τῶν εἰσιόντων, οἷον [m] ἐνίων τροφή·
πεττομένης γὰρ καθεύδουσι, διακρινομένης δ' ἐγείρονται καὶ
κινοῦσιν ἑαυτούς, τῆς πρώτης ἀρχῆς ἔξωθεν οὔσης. Διὸ οὐκ
ἀεὶ κινοῦνται συνεχῶς ὑφ' [n] αὐτῶν· ἄλλο γὰρ τὸ κινοῦν αὐτὸ
κινούμενον καὶ μεταβάλλον πρὸς ἕκαστον τῶν κινούντων
12 [o] ἑαυτά. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις κινεῖται τὸ [p] κινοῦν πρῶτον
καὶ [q] τὸ αἴτιον τοῦ αὐτὸ ἑαυτὸ κινεῖν ὑφ' [r] αὑτοῦ, κατὰ συμ-
βεβηκὸς μέντοι· μεταβάλλει γὰρ τὸν τόπον τὸ σῶμα, ὥστε
καὶ [s] τὸ ἐν τῷ σώματι ὂν καὶ [t] τὸ ἐν τῇ μοχλείᾳ κινοῦν
ἑαυτό. Ἐξ ὧν ἔστι πιστεῦσαι ὅτι εἴ τί ἐστι τῶν ἀκινήτων
μὲν κινούντων δὲ καὶ [v] αὐτῶν [w] κινουμένων κατὰ συμβεβηκός,
13 ἀδύνατον συνεχῆ κίνησιν [x] κινεῖν. Ὥστ' εἴπερ ἀνάγκη συν-
εχῶς εἶναι κίνησιν, εἶναί [y] τι δεῖ τὸ πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον,
καὶ [z] μὴ κατὰ συμβεβηκός, [a] εἰ μέλλει, καθάπερ [b] εἴπομεν,
[c] ἔσεσθαι ἐν τοῖς οὖσιν ἄπαυστός [d] τις καὶ ἀθάνατος κίνησις,
καὶ μένειν τὸ ὂν αὐτὸ [e] ἐν αὑτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ· τῆς γὰρ

[e] μὲν om. E. [f] δὴ om. E. [g] ἐνδέχηται H. [h] ἡμᾶς ὁρᾶν F.H.I. [i] ὄντα ποτὲ F.H. [k] ἑαυτῶν F.H. [l] τούτων F.K. [m] ἐνίων ἡ τροφή· πεττομένων μὲν γὰρ K. [n] ἑαυτῶν F.H.I. [o] ἑαυτό H.I. [p] πρώτως κινοῦν F. [q] τὸ om. E. [r] ἑαυτοῦ F. [s] τὸ ante ἐν om. I. [t] τὸ ἐν] ὡς rc. K, om. H.I.K. [v] αυτὸ E, ἑαυτὰ K. [w] κινουμένων om. E.K. [x] κινεῖν om. E. [y] τι] τι πρῶτον I. [z] μὴ om. H. [a] εἰ μέλλει om. E. [b] εἴπομεν ἔμπροσθεν ἔσεσθαι E. [c] ἔσεσθαι ante καθάπερ K, post οὖσιν F.H.I. [d] τις om. E, post ἀθάνατος ponit I. [e] ἐν αὑτῷ] ἑαυτῷ I, ἐν ἑαυτῷ F.

ἀρχῆς μενούσης ἀνάγκη καὶ τὸ πᾶν [f] μένειν συνεχὲς ὂν πρὸς
τὴν ἀρχήν. Οὐκ ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ [g] τὸ κινεῖσθαι κατὰ συμ- 14
βεβηκὸς ὑφ' [h] αὑτοῦ καὶ ὑφ' ἑτέρου· τὸ μὲν γὰρ ὑφ' ἑτέρου
[i] ὑπάρχει καὶ τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ ἐνίαις ἀρχαῖς, ὅσα πλείους
φέρεται φοράς, θάτερον δὲ τοῖς φθαρτοῖς μόνον. Ἀλλὰ
μὴν εἴ [k] γέ ἐστί τι ἀεὶ [l] τοιοῦτον, κινοῦν [m] μέν τι ἀκίνητον
δὲ [n] αὐτὸ καὶ ἀΐδιον, ἀνάγκη καὶ τὸ πρῶτον [o] ὑπὸ τούτου
κινούμενον ἀΐδιον εἶναι. Ἔστι δὲ τοῦτο δῆλον μὲν καὶ ἐκ 15
τοῦ μὴ ἂν ἄλλως εἶναι γένεσιν καὶ φθορὰν καὶ μεταβολὴν
τοῖς ἄλλοις, εἰ μή τι κινήσει κινούμενον· τὸ μὲν [p] γὰρ ἀκίνη-
τον [q] τὴν αὐτὴν ἀεὶ [r] κινήσει τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μίαν κίνη-
σιν, ἅτε οὐδὲν αὐτὸ μεταβάλλον πρὸς τὸ κινούμενον· [s] τὸ δὲ
κινούμενον [t] ὑπὸ τοῦ κινουμένου μέν, ὑπὸ τοῦ ἀκινήτου [v] δὲ
κινουμένου [w] ἤδη, διὰ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχειν πρὸς τὰ
πράγματα, οὐ τῆς αὐτῆς ἔσται κινήσεως αἴτιον, ἀλλὰ διὰ τὸ
[x] ἐν ἐναντίοις εἶναι τόποις ἢ εἴδεσιν ἐναντίως παρέξεται κινού-
μενον ἕκαστον τῶν ἄλλων, [y] καὶ ὁτὲ μὲν ἠρεμοῦν ὁτὲ δὲ
κινούμενον. Φανερὸν [z] δὴ γέγονεν ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ ὃ 16
κατ' ἀρχὰς ἠποροῦμεν, τί δή ποτε οὐ πάντα [a] ἢ [b] κινεῖται ἢ
ἠρεμεῖ, ἢ τὰ μὲν [c] κινεῖται ἀεὶ τὰ δ' [d] ἀεὶ ἠρεμεῖ, ἀλλ' ἔνια
ὁτὲ μὲν ὁτὲ δ' οὔ. Τούτου γὰρ τὸ αἴτιον δῆλόν ἐστι νῦν,
ὅτι τὰ μὲν ὑπὸ ἀκινήτου κινεῖται ἀϊδίου, διὸ ἀεὶ [e] μεταβάλ-
λει, τὰ δ' ὑπὸ κινουμένου καὶ μεταβάλλοντος, ὥστε [f] καὶ αὐτὰ
ἀναγκαῖον μεταβάλλειν. Τὸ δ' ἀκίνητον, ὥσπερ εἴρηται,
[g] ἅτε ἁπλῶς καὶ ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ αὐτῷ διαμένον, μίαν καὶ
ἁπλῆν κινήσει κίνησιν.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλην ποιησαμένοις ἀρχὴν μᾶλλον 7

[f] συνεχὲς ὂν μένειν I. [g] τὸ ante κινεῖσθαι om. E. [h] ἑαυτοῦ F.H.I. [i] ὑπάρχειν I. [k] γε om. F.H.I. [l] τοιοῦτο H.I. [m] μέντοι I. [n] καὶ αὐτὸ I. [o] ὑπὸ τούτου om. F, post κινούμενον ponunt H.I. [p] γὰρ] αρ E. [q] τὴν αὐτὴν om. E.K. [r] τὸν αὐτὸν κινήσει K. [s] τὸ δὲ κινούμενον om. E. [t] ὑπὸ τοῦ κινουμένου μὲν om. E.K. [v] δὲ] ἢ K. [w] ἤδη post ἔχειν E. [x] ἐν om. E. [y] καὶ om. I. [z] δὲ E. [a] ἢ om. H. [b] ἠρεμεῖ ἢ κινεῖται F.H.I. [c] ἀεὶ κινεῖται F.H.I. [d] ἀεὶ ante ἠρ. om. E. [e] μεταβ.] κινεῖται E.K. [f] ἀναγκαῖον καὶ αὐτὰ I. [g] ἅτε om. E.

[h] ἔσται περὶ τούτων φανερόν. Σκεπτέον γὰρ πότερον [i] ἐν-
δέχεταί τινα κίνησιν εἶναι συνεχῆ ἢ οὔ, καὶ εἰ ἐνδέχεται, τίς
αὕτη, καὶ τίς πρώτη τῶν κινήσεων· δῆλον γὰρ ὡς εἴπερ
ἀναγκαῖον [k] μὲν ἀεὶ κίνησιν [l] εἶναι, πρώτη δ' ἥδε καὶ συνεχής,
ὅτι τὸ πρῶτον κινοῦν κινεῖ ταύτην τὴν κίνησιν, [m] ἣν ἀναγκαῖον
2 μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι [n] καὶ συνεχῆ καὶ πρώτην. Τριῶν δ'
οὐσῶν κινήσεων, τῆς τε [o] κατὰ μέγεθος καὶ τῆς [p] κατὰ πάθος
καὶ τῆς κατὰ τόπον, ἣν καλοῦμεν φοράν, ταύτην ἀναγκαῖον
εἶναι [q] πρώτην. Ἀδύνατον γὰρ αὔξησιν εἶναι ἀλλοιώσεως μὴ
[r] προϋπαρχούσης· τὸ γὰρ [s] αὐξανόμενον ἔστι μὲν ὡς ὁμοίῳ
αὐξάνεται, ἔστι δ' ὡς ἀνομοίῳ· [t] τροφὴ γὰρ λέγεται τῷ
3 ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. [v] Προσγίνεται δὲ πᾶν γινόμενον ὅμοιον
ὁμοίῳ. Ἀνάγκη οὖν ἀλλοίωσιν [w] εἶναι τὴν εἰς τἀναντία
μεταβολήν. Ἀλλὰ μὴν εἴ γε ἀλλοιοῦται, [x] δεῖ τι εἶναι τὸ
ἀλλοιοῦν καὶ ποιοῦν ἐκ τοῦ δυνάμει θερμοῦ [y] τὸ ἐνεργείᾳ θερ-
4 μόν. Δῆλον [z] οὖν ὅτι τὸ κινοῦν οὐχ ὁμοίως ἔχει, ἀλλ' [a] ὁτὲ
μὲν ἐγγύτερον ὁτὲ δὲ πορρώτερον τοῦ ἀλλοιουμένου ἐστίν.
ταῦτα δ' ἄνευ φορᾶς οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. [b] Εἰ ἄρα
[c] ἀνάγκη ἀεὶ κίνησιν εἶναι, ἀνάγκη καὶ φορὰν [d] ἀεὶ εἶναι πρώ-
την τῶν κινήσεων, καὶ [e] φορᾶς, εἰ ἔστιν ἡ μὲν πρώτη ἡ δ'
5 ὑστέρα, τὴν πρώτην. Ἔτι δὲ πάντων τῶν παθημάτων ἀρχὴ
πύκνωσις καὶ μάνωσις· καὶ γὰρ βαρὺ καὶ κοῦφον καὶ μαλα-
κὸν καὶ σκληρὸν καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν πυκνότητες δοκοῦσι
καὶ ἀραιότητες εἶναί τινες. Πύκνωσις δὲ καὶ μάνωσις σύγκρι-
σις καὶ διάκρισις, καθ' [f] ἃς γένεσις καὶ φθορὰ λέγεται τῶν
οὐσιῶν. Συγκρινόμενα δὲ καὶ διακρινόμενα ἀνάγκη κατὰ τό-
πον μεταβάλλειν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ αὐξανομένου [g] καὶ

[h] ἔσται om. I. [i] εἶναί τινα κίνησιν ἐνδέχεται H.I. et omisso εἶναι F. [k] κίνησιν μὲν αἰεὶ I. [l] εἶναι om. K. [m] ἣν om. E. [n] καὶ post εἶναι E.K. [o] κατὰ τὸ μέγεθος F.H.I. [p] κατὰ τὸ πάθος H.I. [q] πρότον E. [r] ὑπαρχούσης E. [s] αὐξόμενον F. [t] τὸ γὰρ ἐναντίον τροφὴ λέγεται τῷ ἐναντίῳ F.H.I. [v] προσγίνεσθαι K. [w] εἶναι post μεταβολήν H. [x] δεήσει εἶναι F.H.I. [y] τὸ om. E.K. [z] οὖν] οὖν ἐστὶν F.H.I. [a] ὁτὲ—ὁτὲ] ποτὲ—ποτὲ F, τοτὲ—τοτὲ H.I. [b] εἰ om. E. [c] κίνησιν ἀεὶ ἀνάγκη H. [d] εἶναι ἀεὶ H. [e] vocis φορᾶς litteram s corr. E. [f] ἃς] ἃς καὶ F. [g] καὶ ante φθ. om. F.

φθίνοντος μεταβάλλει κατὰ τόπον τὸ μέγεθος. Ἔτι καὶ 6
[h] ἐντεῦθεν ἐπισκοποῦσιν ἔσται φανερὸν ὅτι ἡ φορὰ πρώτη.
Τὸ γὰρ πρῶτον ὥσπερ [i] καὶ [k] ἐπὶ τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ [l] ἐπὶ
κινήσεως [m] ἂν [n] λέγοιτο πλεοναχῶς. Λέγεται δὲ πρότερον, οὗ
τε μὴ ὄντος οὐκ ἔσται τἆλλα, ἐκεῖνο δ' ἄνευ τῶν ἄλλων, καὶ τὸ
τῷ χρόνῳ, καὶ [o] τὸ κατ' οὐσίαν. Ὥστ' ἐπεὶ κίνησιν [p] μὲν 7
ἀναγκαῖον εἶναι συνεχῶς, [q] εἴη δ' ἂν συνεχῶς ἢ [r] ἡ [s] συνεχὴς ἢ
ἡ ἐφεξῆς, μᾶλλον δ' ἡ συνεχής, καὶ βέλτιον συνεχῆ ἢ ἐφεξῆς
εἶναι, τὸ δὲ βέλτιον ἀεὶ ὑπολαμβάνομεν ἐν τῇ φύσει ὑπάρ-
χειν, [t] ἂν [v] ᾖ δυνατόν, δυνατὸν [w] δὲ συνεχῆ εἶναι (δειχθήσεται
δ' ὕστερον· νῦν δὲ τοῦθ' ὑποκείσθω), καὶ ταύτην οὐδεμίαν
[x] ἄλλην οἷόν τ' εἶναι [y] ἀλλ' ἢ φοράν, ἀνάγκη τὴν φορὰν εἶναι
πρώτην. Οὐδεμία γὰρ ἀνάγκη οὔτε [z] αὔξεσθαι οὔτε ἀλλοι- 8
οῦσθαι τὸ φερόμενον, οὐδὲ δὴ γίνεσθαι ἢ φθείρεσθαι· τού-
των δὲ οὐδεμίαν ἐνδέχεται τῆς συνεχοῦς μὴ οὔσης, ἣν κινεῖ τὸ
πρῶτον κινοῦν. Ἔτι χρόνῳ [a] πρώτην· τοῖς γὰρ ἀϊδίοις [b] μό- 9
νον ἐνδέχεται κινεῖσθαι ταύτην. Ἀλλ' ἐφ' [c] ἑνὸς μὲν [d] ὁτου-
οῦν τῶν ἐχόντων γένεσιν τὴν φορὰν ἀναγκαῖον ὑστάτην
[e] εἶναι τῶν κινήσεων· μετὰ γὰρ τὸ γενέσθαι πρῶτον [f] ἀλ-
λοίωσις καὶ αὔξησις, φορὰ δ' ἤδη [g] τετελειωμένων κίνησίς ἐστιν.
Ἀλλ' ἕτερον ἀνάγκη κινούμενον εἶναι κατὰ φορὰν πρότερον, 10
ὃ καὶ τῆς γενέσεως αἴτιον ἔσται τοῖς γινομένοις, οὐ γινόμε-
νον, οἷον τὸ γεννῆσαν τοῦ γεννηθέντος, [h] ἐπεὶ δόξειέ [i] γ' ἂν ἡ
γένεσις εἶναι πρώτη τῶν κινήσεων διὰ τοῦτο, ὅτι [k] γενέσθαι
δεῖ τὸ πρᾶγμα [l] πρῶτον. Τὸ δ' ἐφ' ἑνὸς μὲν ὁτουοῦν τῶν
γινομένων οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἕτερον ἀναγκαῖον πρότερόν τι

[h] ἐνταῦθα F. [i] καὶ om. E.K. [k] ἐφ' ἑτέρων E.K. [l] ἐπὶ τῆς κ. F. [m] ἂν om. E.H.K. [n] λέγεται K, λέγοιτο πρῶτον F.I. [o] τὸ ante κατ' om. E. [p] μὲν om. H. [q] εἴη δ' ἂν συνεχῶς ἢ om. E. [r] ἡ om. K. [s] συνεχὴς οὖσα ἢ εἰ ἐφ. K, συνεχὴς ἢ ἐφεξῆς E. [t] ἐὰν F.H.I. [v] εἴη E. [w] δὲ] δ' ἐστὶ F.H.I. [x] ἄλλην om. F.H.I. [y] ἀλλὰ φ. F.H.I.K. [z] αὐξάνεσθαι F.H.I.K. [a] πρώτη E. [b] ἐνδέχεται μόνον F.I, ἐνδέχεται μόνην H. [c] ἐν I. [d] τῶν ἐχόντων ὁτουοῦν F. [e] τῶν κινήσεων εἶναι E. [f] ἀλλοίωσιν καὶ αὔξησιν F, αὔξησις καὶ ἀλλοίωσις K. [g] τελειουμένων H, τελεουμένων F.I. [h] ἐπειδὴ F. [i] γ'] δ' H, om. F.I. [k] γίνεσθαι H. [l] πρότερον K.

κινεῖσθαι τῶν γινομένων [m] ὂν αὐτὸ καὶ μὴ γινόμενον, καὶ τού-
11 του ἕτερον πρότερον. Ἐπεὶ δὲ γένεσιν ἀδύνατον εἶναι πρώ-
την (πάντα γὰρ ἂν εἴη τὰ κινούμενα [n] φθαρτά), δῆλον ὡς
οὐδὲ τῶν ἐφεξῆς κινήσεων οὐδεμία [o] προτέρα· λέγω δ' ἐφεξῆς
αὔξησιν, εἶτ' ἀλλοίωσιν καὶ φθίσιν καὶ φθοράν· πᾶσαι γὰρ
ὕστεραι γενέσεως, ὥστ' εἰ μηδὲ γένεσις προτέρα φορᾶς, οὐδὲ
12 τῶν ἄλλων οὐδεμία μεταβολῶν. Ὅλως [p] δὲ φαίνεται τὸ γινό-
μενον ἀτελὲς καὶ ἐπ' ἀρχὴν ἰόν, ὥστε τὸ τῇ γενέσει ὕστερον
τῇ φύσει πρότερον εἶναι. Τελευταῖον δὲ φορὰ πᾶσιν ὑπάρ-
χει τοῖς ἐν γενέσει. Διὸ τὰ μὲν ὅλως ἀκίνητα τῶν [q] ζώντων
δι' ἔνδειαν [r] τοῦ [s] ὀργάνου, οἷον τὰ φυτὰ καὶ πολλὰ γένη τῶν
13 ζῴων, τοῖς δὲ τελειουμένοις [t] ὑπάρχει. Ὥστ' εἰ μᾶλλον
ὑπάρχει φορὰ τοῖς μᾶλλον ἀπειληφόσι τὴν φύσιν, [v] καὶ ἡ
κίνησις [w] αὕτη πρώτη τῶν ἄλλων ἂν εἴη κατ' οὐσίαν, διά τε
ταῦτα καὶ διότι ἥκιστα τῆς οὐσίας ἐξίσταται τὸ κινούμενον
τῶν κινήσεων ἐν τῷ φέρεσθαι· κατὰ μόνην γὰρ οὐδὲν μετα-
βάλλει τοῦ εἶναι, ὥσπερ ἀλλοιουμένου μὲν τὸ ποιόν, αὐξανο-
μένου δὲ καὶ φθίνοντος τὸ ποσόν. Μάλιστα δὲ δῆλον ὅτι
τὸ κινοῦν αὐτὸ αὐτὸ μάλιστα ταύτην κινεῖ κυρίως τὴν κατὰ
τόπον· καίτοι φαμὲν τοῦτ' εἶναι [x] τῶν κινουμένων [y] καὶ κινούν-
των ἀρχὴν καὶ πρῶτον τοῖς κινουμένοις τὸ [z] αὐτὸ [a] αὐτὸ
κινοῦν.

14 Ὅτι μὲν τοίνυν τῶν κινήσεων ἡ φορὰ πρώτη, φανερὸν ἐκ
τούτων· τίς δὲ φορὰ πρώτη, νῦν [b] δεικτέον. Ἅμα δὲ καὶ [c] τὸ
νῦν καὶ [d] τὸ πρότερον ὑποτεθέν, ὅτι ἐνδέχεταί τινα κίνησιν
εἶναι συνεχῆ καὶ ἀΐδιον, φανερὸν ἔσται τῇ αὐτῇ μεθόδῳ. Ὅτι
μὲν οὖν τῶν ἄλλων κινήσεων οὐδεμίαν ἐνδέχεται συνεχῆ εἶναι,
15 ἐκ τῶνδε φανερόν. Ἅπασαι γὰρ ἐξ ἀντικειμένων εἰς ἀντι-
κείμενά εἰσιν [e] αἱ κινήσεις καὶ μεταβολαί, οἷον γενέσει μὲν

[m] ὂν] ον καὶ H. [n] ante φθαρτά litteram deletam E. [o] πρότερον E. [p] δὲ] τε εἰ K, om. E. [q] ζώων H. [r] τοῦ ὀργάνου om. K. [s] ὀργάνου ὑπάρχει οἷον F. [t] ὑπάρχει om. pr. F. [v] καὶ] κἂν K. [w] αὐτὴ K. [x] τοῦ κινουμένου rc. K. [y] καὶ τῶν κινούντων H.I. [z] αὐτὸ om. H. [a] ἑαυτὸ E, om. F. [b] δεδεικταιον E. [c] τὸν K. [d] τὸ om. E.K. [e] αἱ] καὶ K.

καὶ φθορᾷ τὸ ὂν καὶ [f] τὸ μὴ ὂν ὅροι, ἀλλοιώσει δὲ τἀναντία
πάθη, αὐξήσει δὲ καὶ φθίσει ἢ μέγεθος καὶ μικρότης ἢ τελειό-
της μεγέθους καὶ ἀτέλεια· ἐναντίαι δ' αἱ εἰς τὰ ἐναντία. Τὸ
δὲ μὴ ἀεὶ κινούμενον τήνδε τὴν κίνησιν, ὂν δὲ πρότερον,
ἀνάγκη πρότερον ἠρεμεῖν. Φανερὸν [g] οὖν ὅτι ἠρεμήσει ἐν 16
τῷ ἐναντίῳ τὸ μεταβάλλον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μετα-
βολῶν· ἀντίκειται γὰρ φθορὰ καὶ γένεσις ἁπλῶς καὶ ἡ καθ'
ἕκαστον τῇ καθ' ἕκαστον. Ὥστ' εἰ ἀδύνατον ἅμα μεταβάλ-
λειν τὰς ἀντικειμένας, οὐκ ἔσται συνεχὴς ἡ μεταβολή, ἀλλὰ
μεταξὺ ἔσται αὐτῶν χρόνος. Οὐδὲν γὰρ διαφέρει ἐναντίας 17
ἢ μὴ ἐναντίας εἶναι τὰς κατ' ἀντίφασιν μεταβολάς, εἰ μόνον
ἀδύνατον ἅμα τῷ αὐτῷ παρεῖναι· τοῦτο γὰρ τῷ ὅλῳ [h] οὐδὲν
χρήσιμον. Οὐδ' εἰ μὴ ἀνάγκη ἠρεμῆσαι ἐν τῇ ἀντιφάσει,
μηδ' ἐστὶ [i] μεταβολὴ ἠρεμίᾳ ἐναντίον· οὐ γὰρ ἴσως ἠρεμεῖ τὸ
μὴ ὄν, ἡ δὲ φθορὰ εἰς τὸ μὴ ὄν. Ἀλλ' εἰ μόνον μεταξὺ
γίγνεται χρόνος· οὕτω γὰρ οὐκ [k] ἔστιν ἡ μεταβολὴ συν-
εχής· οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς πρότερον [l] ἡ ἐναντίωσις [m] χρήσιμον,
ἀλλὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι ἅμα ὑπάρχειν. Οὐ δεῖ δὲ ταράτ- 18
τεσθαι, ὅτι τὸ αὐτὸ πλείοσιν ἔσται ἐναντίον, οἷον [n] ἡ κίνησις
καὶ στάσει καὶ κινήσει τῇ εἰς τοὐναντίον, ἀλλὰ μόνον τοῦτο
[o] λαμβάνειν, ὅτι ἀντίκειταί πως καὶ τῇ κινήσει καὶ τῇ ἠρεμίᾳ
ἡ κίνησις ἡ ἐναντία, καθάπερ τὸ ἴσον καὶ τὸ μέτριον τῷ
ὑπερέχοντι καὶ [p] τῷ ὑπερεχομένῳ, καὶ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ἅμα
τὰς ἀντικειμένας οὔτε κινήσεις οὔτε μεταβολὰς ὑπάρχειν.
Ἔτι δ' ἐπί τε τῆς γενέσεως καὶ τῆς φθορᾶς [q] καὶ παντελῶς 19
ἄτοπον ἂν εἶναι δόξειεν, εἰ γενόμενον [r] εὐθὺς ἀνάγκη φθαρῆναι
καὶ μηδένα χρόνον διαμεῖναι. Ὥστ' ἐκ τούτων ἂν ἡ πίστις
[s] γένοιτο ταῖς ἄλλαις· φυσικὸν γὰρ τὸ ὁμοίως ἔχειν ἐν [t] ἁπά-
σαις.

Ὅτι δὲ ἐνδέχεται [v] εἶναί τινα ἄπειρον, μίαν οὖσαν καὶ 8

[f] τὸ post καὶ om. F.H.I. [g] οὖν] δ' E. [h] οὐδὲν om. F.K. [i] μεταβολῇ ἠρεμία H.I. [k] ἔσται H.I.K. [l] ἡ om. E. [m] χρήσιμος F.H. [n] ἡ] εἰ H.I. [o] λαβεῖν K. [p] τῷ post καὶ om. H.I. [q] καὶ ante π. om. H. [r] ἀνάγκη εὐθὺς F.H.I. [s] γίνοιτο E.I. [t] πάσαις E. [v] τινα εἶναι E.

συνεχῆ, καὶ αὕτη [w] ἐστὶν ἡ κύκλῳ, [x] λέγωμεν νῦν. [y] Πᾶν γὰρ κινεῖται τὸ φερόμενον ἢ κύκλῳ ἢ εὐθεῖαν ἢ μικτήν, ὥστ' εἰ μηδ' ἐκείνων ἡ ἑτέρα συνεχής, οὐδὲ τὴν ἐξ ἀμφοῖν οἷόν τ'
2 εἶναι συγκειμένην. Ὅτι δὲ τὸ φερόμενον τὴν εὐθεῖαν καὶ πεπερασμένην οὐ φέρεται [z] συνεχῶς, δῆλον· ἀνακάμπτει γάρ. τὸ δ' ἀνακάμπτον τὴν εὐθεῖαν τὰς ἐναντίας κινεῖται κινήσεις· ἐναντία γὰρ [a] κατὰ τόπον ἡ ἄνω τῇ κάτω καὶ ἡ εἰς τὸ πρόσθεν τῇ εἰς [b] τοὔπισθεν καὶ ἡ [c] εἰς ἀριστερὰ τῇ εἰς δεξιά·
3 τόπου γὰρ ἐναντιώσεις αὗται. Τίς δ' ἐστὶν ἡ μία καὶ συνεχὴς κίνησις, διώρισται πρότερον, ὅτι ἡ τοῦ ἑνὸς καὶ [d] ἐν ἑνὶ χρόνῳ καὶ ἐν ἀδιαφόρῳ κατ' εἶδος. Τρία γάρ [e] ἐστι, τό τε κινούμενον, οἷον ἄνθρωπος ἢ θεός, καὶ ὅτε, οἷον χρόνος, καὶ τρίτον [f] τὸ ἐν ᾧ· τοῦτο [g] δ' [h] ἐστὶ [i] τόπος ἢ πάθος ἢ εἶδος ἢ μέγεθος. Τὰ δ' ἐναντία διαφέρει τῷ εἴδει, καὶ οὐχ ἕν. Τό-
4 πον δ' αἱ εἰρημέναι διαφοραί. Σημεῖον δ' ὅτι ἐναντία [k] κίνησις ἡ ἀπὸ τοῦ Α πρὸς τὸ Β τῇ ἀπὸ τοῦ Β πρὸς τὸ Α, ὅτι ἱστᾶσι καὶ παύουσιν ἀλλήλας, ἐὰν ἅμα γίγνωνται. Καὶ ἐπὶ κύκλου ὡσαύτως, οἷον [l] ἡ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ [m] Β [n] τῇ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ [o] Γ· ἱστᾶσι γάρ. [p] Κἂν συνεχεῖς ὦσι καὶ μὴ [q] γίνηται ἀνάκαμψις διὰ [r] τὸ τἀναντία φθείρειν καὶ κωλύειν
5 ἄλληλα, ἀλλ' [s] οὐχ ἡ εἰς τὸ πλάγιον τῇ ἄνω. Μάλιστα δὲ φανερὸν ὅτι ἀδύνατον εἶναι συνεχῆ τὴν ἐπὶ τῆς εὐθείας κίνησιν, ὅτι ἀνακάμπτον ἀναγκαῖον στῆναι, οὐ μόνον [t] ἐπ' εὐθείας, ἀλλὰ κἂν κύκλον φέρηται. Οὐ γὰρ [v] ταὐτὸν [w] κύκλῳ φέρεσθαι καὶ κύκλον· ἔστι γὰρ ὁτὲ μὲν συνείρειν κινούμενον, ὁτὲ δ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐλθὸν ὅθεν ὡρμήθη [x] ἀνακάμψαι πάλιν. Ὅτι δ' ἀνάγκη ἵστασθαι, ἡ πίστις οὐ μόνον ἐπὶ τῆς αἰσθή-

[w] ἐστὶν ἡ τέχνη ἡ E. [x] λέγομεν F.H.K. [y] πᾶν μὲν γὰρ E.K. [z] συνεχῆ I. [a] τῇ ἄνω ἡ κάτω κατὰ τόπον F, κατὰ τόπον τῇ ἄνω ἡ κάτω I. [b] τὸ ὄπισθεν H.K. [c] εἰς τὰ δεξιὰ τῇ εἰς τὰ ἀριστερά F.H.I. [d] ἐν om. I. [e] ἐστι] ἦν E.K. [f] τὸ ante τρίτον E, om. K. [g] δ' om. I. [h] ἐστὶ] ἐστὶν ἡ H. [i] πάθος ἢ εἶδος ἢ τόπος F.H.I. [k] κίνησις] ἡ κίνησις K. [l] ἡ] εἰ I. [m] B] γ K. [n] τῇ—Γ om. E. [o] Γ] β K. [p] καὶ ἐὰν F.H.I. [q] γίγνεται K. [r] τὰ ἐναντία F.H.I.K. [s] οὐχὶ F. [t] ἐπὶ τῆς εὐθείας F.H.I. [v] τὸ αὐτὸ F.H.I. [w] κύκλον φ. καὶ κύκλῳ F.H. [x] ἀνακάμπτειν F.H.I.

σεως ἀλλὰ καὶ [y] ἐπὶ τοῦ λόγου. Ἀρχὴ δ' ἥδε. Τριῶν γὰρ 6
ὄντων ἀρχῆς μέσου τελευτῆς, τὸ μέσον πρὸς ἑκάτερον ἄμφω
ἐστί, καὶ τῷ μὲν ἀριθμῷ ἕν, τῷ [z] λόγῳ δὲ δύο. Ἔτι [a] δὲ
ἄλλο ἐστὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ. Ὥστε τῆς εὐθείας
τῶν ἐντὸς τῶν ἄκρων ὁτιοῦν σημεῖον δυνάμει [b] μέν ἐστι μέ-
σον, ἐνεργείᾳ δ' οὐκ ἔστιν, [c] ἐὰν μὴ [d] διέλῃ ταύτην καὶ ἐπι-
στὰν πάλιν ἄρξηται [e] κινεῖσθαι· οὕτω δὲ τὸ μέσον ἀρχὴ
γίνεται καὶ τελευτή, ἀρχὴ μὲν τῆς ὕστερον, τελευτὴ δὲ τῆς
πρώτης. Λέγω δ' οἷον ἐὰν φερόμενον τὸ Α [f] στῇ ἐπὶ τοῦ 7
Β καὶ πάλιν φέρηται ἐπὶ τὸ Γ· ὅταν δὲ συνεχῶς φέρηται,
οὔτε γεγονέναι οὔτε ἀπογεγονέναι οἷόν τε τὸ Α [g] κατὰ τὸ
Β σημεῖον, ἀλλὰ μόνον εἶναι ἐν τῷ νῦν, [h] ἐν χρόνῳ δ' οὐδενὶ
[i] πλὴν οὗ τὸ νῦν [k] διαίρεσίς ἐστιν [l] ἐν [m] τῷ ὅλῳ [n] τῷ Α Β Γ.
Εἰ δὲ γεγονέναι τις [o] θήσει καὶ ἀπογεγονέναι, ἀεὶ στήσεται 8
τὸ Α φερόμενον· ἀδύνατον γὰρ [p] τὸ Α ἅμα γεγονέναι [q] τε
[r] ἐπὶ τοῦ Β καὶ ἀπογεγονέναι. [s] Ἐν ἄλλῳ [t] ἄρα [v] καὶ ἄλλῳ
σημείῳ χρόνου. Χρόνος ἄρα ἔσται ὁ ἐν μέσῳ. Ὥστε ἠρε-
μήσει τὸ Α ἐπὶ τοῦ Β. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων
σημείων· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων. Ὅταν δὲ χρήση- 9
ται τὸ φερόμενον Α τῷ Β μέσῳ καὶ [w] τελευτῇ καὶ ἀρχῇ,
ἀνάγκη στῆναι διὰ τὸ δύο ποιεῖν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ νοήσειεν.
Ἀλλ' ἀπὸ μὲν τοῦ Α σημείου ἀπογέγονε [x] τῆς ἀρχῆς, ἐπὶ
δὲ τοῦ Γ γέγονεν, ὅταν τελευτήσῃ καὶ στῇ. Διὸ καὶ πρὸς
τὴν ἀπορίαν [y] τοῦτο λεκτέον· ἔχει γὰρ ἀπορίαν τήνδε. Εἰ 10
γὰρ εἴη ἡ τὸ Ε τῇ Ζ ἴση καὶ τὸ Α φέροιτο συνεχῶς ἀπὸ
τοῦ ἄκρου πρὸς τὸ Γ, ἅμα δ' εἴη τὸ Α ἐπὶ [z] τῷ Β σημείῳ,
καὶ τὸ Δ φέροιτο ἀπὸ τῆς Ζ ἄκρας πρὸς τὸ Η ὁμαλῶς καὶ

[y] ἀπὸ F. [z] δὲ λόγῳ F.I. [a] δὲ post ἔτι om. H. [b] μέν om. E. [c] ἂν K. [d] διεληται F. [e] κεῖσθαι E. [f] ἐπὶ τοῦ β στῇ F. [g] κατὰ] καὶ E. [h] ἐν ante χρ. om. E. [i] πλὴν εἰ οὗ F. [k] ἐστι διαίρεσις E.K. [l] ἐν om. E.K. [m] τοῦ ὅλου τινὸς rc. K. [n] τῷ Α Β Γ om. E.K. [o] φήσει K, θήσει ἐν τοῖς δυνάμει σημείοις rc. K. [p] τὸ Α om. H.I. [q] τε] τὸ α H.I. [r] ἐπὶ τὸ β F, κατὰ τὸ β H.I. om. K. [s] ἐν] ἀλλ' ἐν I. [t] ἄρα] γὰρ K. [v] καὶ ἄλλῳ om. E. [w] ἀρχῇ καὶ τελευτῇ F.H.I. [x] τῆς—γέγονεν om. K. [y] τοῦτο—ἀπορίαν om. E. [z] τὸ β σημεῖον I.

τῷ αὐτῷ τάχει [a] τῷ Α, τὸ Δ ἔμπροσθεν ἥξει ἐπὶ τὸ Η ἢ τὸ
Α ἐπὶ τὸ Γ· τὸ γὰρ πρότερον ὁρμῆσαν καὶ ἀπελθὸν πρό-
τερον ἐλθεῖν ἀνάγκη. Οὐκ [b] ἄρα ἅμα γέγονε τὸ Α ἐπὶ τῷ
Β καὶ ἀπογέγονεν ἀπ' αὐτοῦ, [c] διὸ ὑστερίζει. Εἰ γὰρ ἅμα,
11 οὐχ [d] ὑστεριεῖ. ἀλλ' ἀνάγκη [e] ἔσται ἵστασθαι. Οὐκ ἄρα
θετέον, ὅτε τὸ Α [f] ἐγένετο κατὰ τὸ Β, τὸ Δ [g] ἅμα κινεῖσθαι
ἀπὸ τοῦ Ζ ἄκρου· εἰ γὰρ ἔσται γεγονὸς τὸ Α ἐπὶ [h] τοῦ Β,
ἔσται καὶ τὸ ἀπογενέσθαι, καὶ οὐχ ἅμα, ἀλλ' ἦν ἐν [i] τομῇ
χρόνου καὶ οὐκ ἐν χρόνῳ. Ἐνταῦθα μὲν οὖν ἀδύνατον οὕτω
λέγειν ἐπὶ [k] τοῦ συνεχοῦς· ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνακάμπτοντος ἀνάγκη
12 [l] λέγειν οὕτως. Εἰ γὰρ ἡ τὸ Η φέροιτο [m] πρὸς τὸ Δ καὶ
πάλιν ἀνακάμψασα κάτω φέροιτο, τῷ ἄκρῳ [n] ἐφ' οὗ Δ τε-
λευτῇ [o] καὶ ἀρχῇ κέχρηται τῷ ἑνὶ σημείῳ ὡς δύο· διὸ στῆναι
ἀνάγκη· καὶ οὐχ ἅμα γέγονεν ἐπὶ [p] τῷ Δ καὶ ἀπελήλυθεν
ἀπὸ τοῦ Δ· ἐκεῖ γὰρ [q] ἂν ἅμα εἴη καὶ οὐκ εἴη ἐν τῷ αὐτῷ
13 νῦν. Ἀλλὰ μὴν τήν γε πάλαι λύσιν οὐ λεκτέον· οὐ γὰρ
ἐνδέχεται λέγειν ὅτι ἐστὶ κατὰ [r] τὸ Δ ἡ τὸ Η ἐν [s] τομῇ, [t] οὐ
γέγονε δὲ οὐδ' ἀπογέγονεν. Ἀνάγκη γὰρ ἐπὶ τέλος ἐλθεῖν
τὸ ἐνεργείᾳ ὄν, [v] μὴ δυνάμει. Τὸ μὲν οὖν ἐν μέσῳ δυνάμει
ἐστί. τοῦτο δ' ἐνεργείᾳ, καὶ [w] τελευτὴ μὲν κάτωθεν, ἀρχὴ δὲ
ἄνωθεν· καὶ τῶν κινήσεων [x] ἄρα ὡσαύτως. Ἀνάγκη ἄρα
στῆναι τὸ ἀνακάμπτον ἐπὶ τῆς εὐθείας. Οὐκ ἄρα ἐνδέχεται
συνεχῆ κίνησιν εἶναι ἐπὶ [y] ἀΐδιον τῆς εὐθείας.
14 Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἀπαντητέον καὶ πρὸς τοὺς ἐρωτῶν-
τας τὸν Ζήνωνος λόγον, καὶ ἀξιοῦντας, [z] εἰ ἀεὶ τὸ ἥμισυ
διιέναι [a] δεῖ. ταῦτα δ' ἄπειρα, τὰ δ' ἄπειρα [b] ἀδύνατον διεξελ-
θεῖν, ἢ ὡς τὸν αὐτὸν τοῦτον [c] λόγον τινὲς [d] ἄλλως ἐρωτῶσιν,

[a] τῷ Α om. β F.H.I. [b] ἅμα ἄρα K. [c] διὸ] διὸ καὶ F. [d] ὑστερεῖ H.I. [e] ἔσται om. F.K. [f] ἐγίνετο E. [g] κινεῖσθαι ἅμα E. [h] τοῦ B] τῷ E. [i] τομῇ] τὸ μ. I. [k] τοῦ σ.] τῆς σ. E.F.K. [l] λύειν F. [m] πρὸς—φέροιτο om. E. [n] ἐφ' οὗ] τῷ F.H.I, ἐφ' οὗ τὸ K. [o] κέχρηται καὶ ἀρχῇ F.H.I. [p] τοῦ F.H.I. [q] ἂν om. H.K. [r] τὰ δ E. [s] τομῇ] τῷ μ. I. [t] οὐ] οὔτε H.I, οὐδὲ F. [v] μὴ] καὶ μὴ F, οὐ K, om. H. [w] τελευτῇ K. [x] ἄρα om. E.K. [y] ἀΐδιον ante εἶναι F.H.I, post εἶναι K. [z] εἰ om. K. [a] δεῖ ante διιέναι ponit H, om. K. [b] ἀδύνατον ἐξελθεῖν I, διεξελθεῖν ἀδύνατον F.H. [c] τινες λόγον I. [d] ἄλλως ἐρωτῶσιν] ἐρωτῶσιν ἄλλ' ὡς K.

ἀξιοῦντες ἅμα τῷ κινεῖσθαι τὴν ἡμίσειαν πρότερον ἀριθμεῖν
καθ' ἕκαστον [e] γιγνόμενον τὸ ἥμισυ, ὥστε διελθόντος τὴν
ὅλην [f] ἄπειρον συμβαίνει ἠριθμηκέναι ἀριθμόν· τοῦτο δ' ὁμο-
λογουμένως ἐστὶν [g] ἀδύνατον. Ἐν μὲν οὖν [h] τοῖς πρώτοις 15
λόγοις τοῖς περὶ κινήσεως ἐλύομεν [i] διὰ τοῦ τὸν χρόνον
[k] ἄπειρα ἔχειν [l] ἐν [m] αὑτῷ· οὐδὲν γὰρ ἄτοπον, εἰ ἐν ἀπείρῳ
χρόνῳ ἄπειρα διέρχεταί τις· ὁμοίως δὲ τὸ ἄπειρον ἔν τε τῷ
μήκει [n] ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ χρόνῳ. Ἀλλ' αὕτη ἡ λύσις πρὸς 16
μὲν τὸν ἐρωτῶντα ἱκανῶς ἔχει (ἠρωτᾶτο γὰρ εἰ ἐν [o] πεπερα-
σμένῳ ἄπειρα ἐνδέχεται [p] διεξελθεῖν ἢ ἀριθμῆσαι), πρὸς δὲ
τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν οὐχ ἱκανῶς· ἂν γάρ τις ἀφέ-
μενος τοῦ μήκους καὶ τοῦ ἐρωτᾶν εἰ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ
ἐνδέχεται [q] ἄπειρα διεξελθεῖν, πυνθάνηται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χρό-
νου ταῦτα (ἔχει γὰρ ὁ χρόνος ἀπείρους διαιρέσεις), οὐκέτι
ἱκανὴ ἔσται αὕτη ἡ λύσις, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς λεκτέον, ὅπερ
εἴπομεν ἐν τοῖς ἄρτι λόγοις. Ἂν γάρ τις τὴν συνεχῆ διαιρῇ 17
εἰς δύο ἡμίση, οὗτος τῷ ἑνὶ σημείῳ ὡς δυσὶ χρῆται· ποιεῖ γὰρ
αὐτὸ ἀρχὴν καὶ τελευτήν. [r] Οὕτω δὲ ποιεῖ ὅ τε [s] ἀριθμῶν
καὶ ὁ εἰς τὰ ἡμίση διαιρῶν. Οὕτω δὲ διαιροῦντος [t] οὐκ ἔσται
συνεχὴς οὔθ' ἡ γραμμὴ οὔθ' ἡ κίνησις· ἡ γὰρ συνεχὴς κίνησις
συνεχοῦς ἐστίν, ἐν δὲ τῷ συνεχεῖ [v] ἔνεστι μὲν ἄπειρα ἡμίση,
ἀλλ' οὐκ ἐντελεχείᾳ ἀλλὰ δυνάμει. [w] Ἂν δὲ ποιῇ ἐντελεχείᾳ, 18
οὐ ποιήσει συνεχῆ, ἀλλὰ στήσει, ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦντος τὰ
[x] ἡμίσεα φανερόν ἐστιν ὅτι συμβαίνει· τὸ γὰρ ἓν σημεῖον
ἀνάγκη [y] αὐτῷ [z] ἀριθμεῖν δύο· τοῦ μὲν [a] γὰρ ἑτέρου τελευτὴ
ἡμίσεος τοῦ δ' ἑτέρου ἀρχὴ ἔσται, [b] ἂν μὴ μίαν ἀριθμῇ τὴν
συνεχῆ, ἀλλὰ δύο ἡμισείας. Ὥστε λεκτέον πρὸς τὸν ἐρω- 19

[e] γενόμενον H. [f] συμβαίνειν ἄπειρον K, ἄπειρον συμβαίη F. [g] ἀδύνατον—κινήσεως rc. supra lituram E. [h] τοῖς om. K. [i] διαυτου E, διὰ τὸ F.H.K. [k] ἔχειν ἄπειρα H.I. [l] ἐν om. E. [m] ἑαυτῷ I. [n] ὑπάρχει post χρόνῳ F.I, om. H : ὑπάρχειν K. [o] πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρα K. [p] διελθεῖν F.H. [q] διεξελθεῖν ἄπειρα F.H.I. [r] οὕτω] τοῦτο H.I. [s] ἀριθμὸν K. [t] οὐκ ἔστι H.I, οὐκέτι F. [v] ἔνεστι] ἐστιν E, ἔσται H. [w] ἐὰν F.I. [x] ἡμίση F.K. [y] αὐτὸ F. [z] δύο ἀριθμεῖν K. [a] γὰρ ἡμίσεος τοῦ ἑτέρου ἀρχὴ τοῦ δ' ἑτέρου τελευτὴ F.H. et, qui γὰρ ἑτέρου ἡμίσεος, I. [b] ἐὰν F.H.I.

τῶντα εἰ ἐνδέχεται ἄπειρα διεξελθεῖν ἢ ἐν χρόνῳ ἢ ἐν μήκει, ὅτι ἔστιν ὥς, ἔστι δ' ὡς οὔ. Ἐντελεχείᾳ μὲν γὰρ ὄντα οὐκ ἐνδέχεται, δυνάμει δ' ἐνδέχεται· ὁ γὰρ συνεχῶς κινούμενος κατὰ συμβεβηκὸς ἄπειρα [c] διελήλυθεν, ἁπλῶς [d] δ' οὔ· συμβέβηκε γὰρ τῇ γραμμῇ ἄπειρα ἡμίσεα εἶναι, ἡ δ' οὐσία

20 ἐστὶν ἑτέρα καὶ τὸ εἶναι. Δῆλον [e] δὲ [f] καὶ ὅτι [g] ἐὰν [h] μή τις ποιῇ τοῦ χρόνου τὸ διαιροῦν σημεῖον [i] τὸ πρότερον καὶ ὕστερον αἰεὶ τοῦ ὑστέρου τῷ πράγματι, ἔσται [k] ἅμα τὸ αὐτὸ ὂν καὶ οὐκ ὄν, καὶ ὅτε [l] γέγονεν οὐκ ὄν. [m] Τὸ σημεῖον μὲν οὖν ἀμφοῖν [n] κοινόν, καὶ τοῦ προτέρου καὶ τοῦ ὑστέρου, καὶ ταὐτὸν [o] καὶ ἓν ἀριθμῷ, λόγῳ δ' οὐ [p] ταὐτόν· τοῦ μὲν γὰρ τε-

21 λευτή, τοῦ δ' ἀρχή. Τῷ δὲ πράγματι ἀεὶ τοῦ ὑστέρου [q] πάθους ἐστίν. Χρόνος ἐφ' [r] ᾧ Α Β Γ, πρᾶγμα ἐφ' [r] ᾧ Δ. Τοῦτο ἐν [s] μὲν τῷ [t] Α χρόνῳ λευκόν, ἐν δὲ τῷ Β οὐ λευκόν· ἐν τῷ [v] ἄρα Γ λευκὸν καὶ οὐ λευκόν. Ἐν ὁτῳοῦν γὰρ τοῦ Α [w] λευκὸν ἀληθὲς εἰπεῖν, εἰ πάντα τὸν χρόνον τοῦτον ἦν λευκόν, καὶ [x] ἐν [y] τῷ Β [z] μὴ λευκόν· τὸ δὲ Γ ἐν ἀμφοῖν.

22 Οὐκ ἄρα δοτέον ἐν [a] παντί, [b] ἀλλὰ πλὴν τοῦ τελευταίου νῦν [c] ἐφ' [d] οὗ [e] τὸ Γ. Τοῦτο [f] δ' ἤδη τὸ ὕστερον, καὶ [g] εἰ ἐγίγνετο [h] οὐ λευκόν, καὶ [i] εἰ ἐφθείρετο λευκὸν ἐν τῷ Α παντί, γέγονεν ἢ ἔφθαρται ἐν τῷ Γ. [k] Ὥστε λευκὸν ἢ μὴ λευκὸν [l] πρῶτον ἐν ἐκείνῳ ἀληθὲς εἰπεῖν, ἢ ὅτε γέγονεν [m] οὐκ ἔσται, καὶ ὅτε ἔφθαρται ἔσται, ἢ ἅμα λευκὸν καὶ [n] οὐ λευκὸν καὶ

23 ὅλως ὂν καὶ [o] μὴ ὂν ἀνάγκη εἶναι. Εἰ δ' ὃ ἂν ᾖ πρότερον μὴ [p] ὄν, ἀνάγκη γίγνεσθαι ὄν, καὶ ὅτε γίγνεται μή ἐστιν,

[c] διελήλυθεν ἀνάγκη ἁπλῶς pr. F. [d] δ'] γὰρ I. [e] δὴ H, γὰρ I. [f] καὶ om. H.I. [g] κἂν H. [h] μή et τοῦ χρόνου om. E. [i] τὸ] τὸν F.H, τῶν I. [k] ἅμα om. H. [l] γέγονεν] γενόμενον F. [m] τὸ om. E. [n] κοινὸν post προτέρου E.K. [o] καὶ ἓν καὶ ἀρ. F. [p] ταυτό K, τὸ αὐτὸ F. [q] πάθος H. [r] ᾧ] οὗ I. [s] μὲν om. E. [t] Α] α ὅλω E.K. [v] γ ἄρα F.H. [w] ἀληθὲς εἰπεῖν λευκὸν F.H.I. [x] ἐν om. E.F.K. [y] τῷ] τὸ E.H.K. [z] οὐ E.F.I. [a] ἅπαντι K. [b] ἀλλὰ] ἅμα E. [c] ὑφ' E. [d] ᾧ H. [e] τὸ om. F.H.I. [f] δὲ δὴ E, δ' ἤδη τοῦ α K. [g] εἰ om. E. [h] οὐ] καὶ οὐ E, om. I. [i] εἰ om. E. [k] ὥστε ἢ λ. K, ὥστε εἰ ἦν λ. E. [l] ἐν ἐκείνῳ πρῶτον E.K. [m] οὐκ ἔστιν F. [n] μὴ K. [o] οὐκ F.I. [p] ὂν post μὴ om. E.

οὐχ οἷόν τε εἰς ἀτόμους χρόνους διαιρεῖσθαι τὸν χρόνον. Εἰ
γὰρ ἐν τῷ Α [q] χρόνῳ τὸ Δ ἐγίγνετο λευκόν, γέγονε δ' ἅμα
καὶ ἔστιν ἐν ἑτέρῳ [r] ἀτόμῳ χρόνῳ ἐχομένῳ δ' ἐν τῷ Β, εἰ ἐν
τῷ Α ἐγίγνετο, [s] οὐκ ἦν, ἐν δὲ τῷ Β ἐστί, γένεσιν [t] δεῖ
[v] τινὰ εἶναι μεταξύ, ὥστε καὶ [w] χρόνον ἐν ᾧ [x] ἐγίγνετο. Οὐ
γὰρ [y] ὁ αὐτὸς [z] ἔσται λόγος καὶ [a] τοῖς μὴ ἄτομα λέγου- 24
σιν, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ χρόνου, ἐν ᾧ ἐγίγνετο, γέγονε καὶ ἔστιν
ἐν τῷ ἐσχάτῳ σημείῳ, [b] οὗ οὐδὲν [c] ἐχόμενόν ἐστιν οὐδ' ἐφε-
ξῆς· [d] οἱ δ' ἄτομοι χρόνοι ἐφεξῆς. Φανερὸν δ' ὅτι εἰ ἐν τῷ Α
ὅλῳ [e] χρόνῳ ἐγίγνετο, οὐκ ἔστι πλείων χρόνος ἐν ᾧ γέγονε
καὶ [f] ἐγίγνετο ἢ ἐν ᾧ ἐγίγνετο μόνον παντί.

Οἷς μὲν οὖν ἄν τις ὡς οἰκείοις [g] πιστεύσειε λόγοις, οὗτοι 25
[h] καὶ τοιοῦτοί τινές εἰσιν· λογικῶς δ' ἐπισκοποῦσι [i] κἂν ἐκ
τῶνδε δόξειέ τῳ [k] ταὐτὸ τοῦτο συμβαίνειν. Ἅπαν γὰρ τὸ
κινούμενον συνεχῶς, [l] ἂν ὑπὸ μηδενὸς ἐκκρούηται, εἰς ὅπερ ἦλθε
κατὰ τὴν φοράν, εἰς τοῦτο καὶ ἐφέρετο πρότερον, οἷον εἰ
ἐπὶ τὸ Β ἦλθε, [m] καὶ ἐφέρετο ἐπὶ τὸ Β, καὶ οὐχ ὅτε πλη-
σίον ἦν, ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἤρξατο κινεῖσθαι· τί γὰρ μᾶλλον νῦν
ἢ πρότερον; Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Τὸ [n] δ' ἀπὸ 26
τοῦ Α [o] ἐπὶ τὸ Γ φερόμενον, [p] ὅταν [q] ἐπὶ τὸ Γ ἔλθῃ, πάλιν
ἥξει ἐπὶ τὸ Α συνεχῶς κινούμενον. Ὅτε ἄρα ἀπὸ τοῦ Α
[r] φέρεται πρὸς τὸ Γ, τότε καὶ εἰς τὸ Α φέρεται τὴν ἀπὸ
τοῦ Γ κίνησιν, ὥσθ' ἅμα τὰς ἐναντίας· ἐναντίαι γὰρ αἱ κατ'
εὐθεῖαν. Ἅμα δὲ καὶ ἐκ τούτου μεταβάλλει ἐν ᾧ οὐκ ἔστιν.
Εἰ οὖν τοῦτ' ἀδύνατον, ἀνάγκη ἵστασθαι ἐπὶ τοῦ Γ. Οὐκ
ἄρα μία [s] ἡ κίνησις· ἡ γὰρ διαλαμβανομένη στάσει [t] οὐ μία.
Ἔτι [v] δὲ καὶ ἐκ τῶνδε φανερὸν καθόλου μᾶλλον περὶ πάσης 27

[q] χρόνῳ om. E. [r] χρόνῳ ἀτόμῳ H. [s] οὐκ] καὶ οὐκ F. [t] δεῖ] οὖν δεῖ rc. K. [v] εἶναί τινα F.H.I.K. [w] χρόνος ἦν ἐν F.H.I. [x] ἐγένετο I. [y] ὁ om. F. [z] λόγος ἔσται F.H.I.K. [a] τοῖς om. E.K. [b] ᾧ K. [c] ἐστιν ἐχόμενον F.H.I. [d] οἱ—ἐφεξῆς om. H. [e] χρόνῳ om. H. [f] ἐγίγνετο ἢ om. E. [g] λόγοις πιστεύσειεν H. [h] καὶ τοιοῦτοι om. E. [i] καὶ E.F. [k] τὸ αὐτὸ συμβαίνειν τοῦτο F. [l] ἐὰν K. [m] καὶ οὐκ ἐφέρετο I. [n] δ'] δὴ E.K. [o] ἐπὶ τὸ Γ om. E.K. [p] ὅταν ἐπὶ τὸ Γ ἔλθῃ om. F.H.I. [q] ἐπὶ] πρὸς E. [r] εἰς τὸ γ ἐφέρετο F.H.I. [s] ἡ post μία om. E. [t] οὐ] οὐκ ἔστι F.H.I. [v] δὲ om. F.H.I.K.

κινήσεως. Εἰ γὰρ ἅπαν τὸ κινούμενον [w] τῶν εἰρημένων τινὰ
κινεῖται κινήσεων καὶ [x] ἠρεμεῖ τῶν ἀντικειμένων ἠρεμιῶν (οὐ
γὰρ ἦν ἄλλη παρὰ ταύτας), τὸ δὲ μὴ ἀεὶ κινούμενον τήνδε
τὴν κίνησιν (λέγω δ' ὅσαι ἕτεραι τῷ εἴδει, καὶ μὴ εἴ τι μόριόν
ἐστι τῆς ὅλης) ἀνάγκη πρότερον ἠρεμεῖν τὴν ἀντικειμένην
28 ἠρεμίαν· ἡ γὰρ ἠρεμία [y] στέρησις κινήσεώς [z] ἐστιν. Εἰ οὖν
ἐναντίαι μὲν κινήσεις αἱ κατ' εὐθεῖαν, ἅμα δὲ μὴ ἐνδέχεται
κινεῖσθαι τὰς ἐναντίας, τὸ ἀπὸ τοῦ Α πρὸς τὸ Γ φερόμενον
οὐκ ἂν φέροιτο ἅμα καὶ ἀπὸ τοῦ Α πρὸς τὸ Α. Ἐπεὶ δ'
οὐχ ἅμα φέρεται, [a] κινήσεται δὲ ταύτην τὴν κίνησιν, ἀνάγκη
[b] πρότερον ἠρεμῆσαι [c] τὴν πρὸς [d] τῷ Γ· αὕτη γὰρ [e] ἦν ἡ
29 ἀντικειμένη ἠρεμία τῇ ἀπὸ τοῦ Γ κινήσει. Δῆλον τοίνυν
[f] ἐκ τῶν εἰρημένων [g] ὅτι οὐκ [h] ἔστι συνεχὴς ἡ κίνησις. Ἔτι
δὲ καὶ ὅδε ὁ λόγος μᾶλλον οἰκεῖος τῶν εἰρημένων. Ἅμα
γὰρ ἔφθαρται τὸ οὐ λευκὸν καὶ γέγονε λευκόν. Εἰ οὖν συν-
εχὴς ἡ ἀλλοίωσις [i] εἰς λευκὸν καὶ [k] ἐκ λευκοῦ καὶ μὴ μένει τινὰ
χρόνον, ἅμα ἔφθαρται [l] τὸ οὐ λευκὸν [m] καὶ γέγονε λευκὸν
[n] καὶ γέγονεν οὐ λευκόν· τριῶν γὰρ ἔσται ὁ αὐτὸς χρόνος.
Ἔτι οὐκ εἰ συνεχὴς ὁ χρόνος, καὶ ἡ κίνησις, ἀλλ' ἐφεξῆς.
Πῶς [o] δ' [p] ἂν εἴη τὸ ἔσχατον τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων, οἷον
λευκότητος καὶ μελανίας; Ἡ δ' ἐπὶ τῆς [q] περιφεροῦς ἔσται
30 μία καὶ συνεχής· [r] οὐθὲν γὰρ ἀδύνατον συμβαίνει· τὸ γὰρ ἐκ
τοῦ Α κινούμενον ἅμα κινήσεται εἰς τὸ Α κατὰ τὴν αὐτὴν
πρόθεσιν· εἰς ὃ γὰρ ἥξει, καὶ κινεῖται εἰς τοῦτο, ἀλλ' οὐχ
ἅμα κινήσεται τὰς ἐναντίας οὐδὲ τὰς ἀντικειμένας· οὐ γὰρ
ἅπασα ἡ εἰς τοῦτο τῇ ἐκ τούτου ἐναντία οὐδ' ἀντικειμένη,
ἀλλ' ἐναντία μὲν ἡ [s] ἐπ' εὐθείας ([t] ταύτῃ γάρ ἐστιν ἐναντία

[w] κινεῖταί τινα τῶν εἰρημένων F.H.I. [x] ἠρεμεῖται I. [y] στέρησις τῆς κ. F.K. [z] ἐστιν ante στέρησις K, ante κινήσεως H.I. [a] κινεῖται F. [b] πρότερον ἠρεμῆσαι I, πρότερον ἠρεμεῖν H. [c] τὴν om. F.H.I.K. [d] τὸ E. [e] ἦν om. F.H.I.K. [f] ἐκ] ἀπὸ F.I. [g] ὅτι—εἰρημένων om. pr. F. [h] ἔσται E. [i] εἰς] ἡ εἰς K, om. E. [k] ἐκ] μὴ ἐκ H. et pr. I. [l] τὸ] τε F. [m] καὶ γέγονε λευκὸν om. F. [n] καὶ γέγονεν οὐ λευκόν om. E.I. [o] δ' om. F.H.I. [p] ἂν] ἂν οὖν H. [q] περιφορᾶς H. [r] οὐδὲ I. [s] κατ' εὐθεῖαν E.K. [t] ταῦτα E.K.

κατὰ τόπον, οἷον [v] ἡ κατὰ διάμετρον· ἀπέχει γὰρ πλεῖστον) ἀντικειμένη δὲ ἡ κατὰ τὸ αὐτὸ μῆκος. Ὥστ' οὐδὲν κωλύει 31
συνεχῶς κινεῖσθαι καὶ μηδένα χρόνον [w] διαλείπειν· ἡ μὲν γὰρ κύκλῳ κίνησίς ἐστιν [x] ἀφ' [y] αὑτοῦ [z] εἰς [a] τὸ [b] αὐτό, ἡ δὲ κατ' εὐθεῖαν ἀφ' [c] αὑτοῦ εἰς ἄλλο, καὶ ἡ μὲν ἐν τῷ κύκλῳ οὐδέποτε ἐν τοῖς αὐτοῖς, ἡ δὲ κατ' εὐθεῖαν πολλάκις ἐν τοῖς αὐτοῖς. Τὴν μὲν οὖν [d] ἀεὶ [e] ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γιγνομένην [f] ἐνδέχεται 32
κινεῖσθαι συνεχῶς, τὴν δ' ἐν τοῖς αὐτοῖς πολλάκις οὐκ ἐνδέχεται· [g] ἀνάγκη γὰρ ἅμα κινεῖσθαι τὰς ἀντικειμένας. Ὥστ' οὐδ' ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ οὐδ' ἐν ἄλλῃ περιφερείᾳ οὐδεμιᾷ ἐνδέχεται συνεχῶς κινεῖσθαι· πολλάκις γὰρ ἀνάγκη [h] ταὐτὰ κινεῖσθαι καὶ τὰς ἐναντίας [i] μεταβάλλειν μεταβολάς· οὐ γὰρ συνάπτει τῇ ἀρχῇ τὸ πέρας. Ἡ δὲ τοῦ κύκλου συνάπτει, καὶ ἔστι μόνη τέλειος. Φανερὸν δὲ [k] καὶ ἐκ ταύτης 33
τῆς διαιρέσεως ὅτι [l] οὐδὲ τὰς ἄλλας ἐνδέχεται κινήσεις [m] εἶναι συνεχεῖς· ἐν ἁπάσαις γὰρ [n] ταὐτὰ συμβαίνει [o] κινεῖσθαι πολλάκις, οἷον ἐν ἀλλοιώσει [p] τὰ μεταξύ, καὶ ἐν τῇ τοῦ ποσοῦ τὰ ἀνὰ μέσον μεγέθη, καὶ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ ὡσαύτως· [q] οὐδὲν γὰρ διαφέρει ὀλίγα ἢ πολλὰ [r] ποιῆσαι, ἐν οἷς ἐστὶν ἡ μεταβολή, οὐδὲ μεταξὺ [s] θεῖναί τι ἢ ἀφελεῖν· ἀμφοτέρως γὰρ [t] συμβαίνει ταὐτὰ κινεῖσθαι πολλάκις. Δῆλον 34
οὖν ἐκ τούτων ὅτι οὐδ' οἱ φυσιολόγοι καλῶς λέγουσιν οἱ πάντα τὰ αἰσθητὰ κινεῖσθαι φάσκοντες ἀεί· κινεῖσθαι γὰρ ἀνάγκη [v] τούτων τινὰ τῶν κινήσεων, καὶ μάλιστα κατ' ἐκείνους ἐστὶν ἀλλοιοῦσθαι· ῥεῖν γάρ [w] φασιν ἀεὶ καὶ φθίνειν, ἔτι δὲ καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν [x] ἀλλοίωσιν λέγουσιν.

[v] ἡ] εἰ I, τὸ E, τὰ K. [w] διαλιπεῖν K. [x] ἀφ'] ἡ ἀφ' H. [y] ἑαυτοῦ H.I, [z] εἰς τὸ—ἀφ' αὑτοῦ om. K. [a] τὸ om. F.H.I. [b] ἑαυτὸ F. [c] ἑαυτοῦ F.H. [d] ἀεὶ] αὐτὴν I. [e] καὶ ἐν ἄλλῳ F. [f] ἐνδέχεται om. E. [g] ἅμα γὰρ ἀνάγκη F. [h] τὰς αὐτὰς K. [i] μεταβολὰς μεταβάλλειν F.H. [k] καὶ post δὲ om. E. [l] οὐδὲ] οὐ E. οὐδὲ—ἐνδέχεται] οὐκ ἐνδέχεται οὐδὲ τὰς ἄλλας F.H.I. [m] εἶναι] γείνεσθαι E, γίνεσθαι K. [n] ταύταις συμβαίνει E, συμβαίνει ταυτὰ F.H.I. [o] κινεῖσθαι post γὰρ I. [p] τὸ F. [q] οὐδὲ I. [r] ποιεῖν H. [s] προσθεῖναι K. [t] ταυτὰ συμβαίνει K. [v] τινα τούτων F.H. [w] ἀεί φασι F.H.I. [x] ἀλλοίωσιν δὲ λέγουσιν E.

Ὁ δὲ λόγος νῦν εἴρηκε καθόλου περὶ πάσης κινήσεως ὅτι κατ' οὐδεμίαν κίνησιν ἐνδέχεται κινεῖσθαι συνεχῶς ἔξω τῆς κύκλῳ, ὥστε οὔτε κατ' ἀλλοίωσιν οὔτε κατ' αὔξησιν. Ὅτι μὲν οὖν οὔτ' ἄπειρός ἐστι μεταβολὴ οὐδεμία οὔτε συνεχὴς ἔξω τῆς κύκλῳ φορᾶς ἔστω τοσαῦθ' ἡμῖν εἰρημένα.

9 Ὅτι δὲ τῶν φορῶν ἡ κυκλοφορία πρώτη, δῆλον. Πᾶσα γὰρ φορά, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, ἢ κύκλῳ [y] ἢ [z] ἐπ' εὐθείας ἢ μικτή. Ταύτης δ' ἀνάγκη προτέρας εἶναι ἐκείνας· ἐξ ἐκείνων [a] γὰρ συνέστηκεν. Τῆς δ' εὐθείας ἡ κύκλῳ· ἁπλῆ γὰρ καὶ τέλειος μᾶλλον. Ἄπειρον [b] μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν εὐθεῖαν φέρεσθαι· τὸ γὰρ οὕτως ἄπειρον οὐκ ἔστιν. [c] Ἀλλ' οὐδ' εἰ ἦν, ἐκινεῖτ' ἂν οὐδέν· [d] οὐ γὰρ γίγνεται [e] τὸ ἀδύνατον,
2 διελθεῖν δὲ [f] τὴν ἄπειρον ἀδύνατον. Ἡ δ' ἐπὶ τῆς πεπερασμένης [g] εὐθείας ἀνακάμπτουσα μὲν συνθετὴ καὶ δύο κινήσεις, μὴ ἀνακάμπτουσα δὲ ἀτελὴς καὶ φθαρτή. Πρότερον δὲ καὶ φύσει καὶ λόγῳ καὶ χρόνῳ τὸ τέλειον [h] μὲν τοῦ ἀτελοῦς, τοῦ φθαρτοῦ δὲ τὸ ἄφθαρτον. Ἔτι προτέρα ἣν ἐνδέχεται ἀΐδιον εἶναι τῆς μὴ ἐνδεχομένης· τὴν μὲν οὖν κύκλῳ [i] ἐνδέχεται ἀΐδιον εἶναι, τῶν δ' ἄλλων οὔτε φορὰν οὔτ' ἄλλην οὐδεμίαν· στάσιν γὰρ δεῖ [k] γίνεσθαι, [l] εἰ δὲ [m] στάσις, [n] ἔφθαρ-
3 ται ἡ κίνησις. Εὐλόγως δὲ συμβέβηκε τὸ τὴν κύκλῳ μίαν εἶναι καὶ συνεχῆ, καὶ μὴ τὴν ἐπ' εὐθείας· τῆς μὲν γὰρ ἐπ' εὐθείας ὥρισται καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος καὶ μέσον, καὶ πάντ' ἔχει ἐν [o] αὑτῇ, ὥστ' ἔστιν ὅθεν ἄρξεται τὸ κινούμενον καὶ οὗ τελευτήσει (πρὸς γὰρ τοῖς πέρασιν ἠρεμεῖ πᾶν, [p] ἢ ὅθεν ἢ οὗ), τῆς δὲ περιφεροῦς ἀόριστα· τί γὰρ μᾶλλον ὁποιονοῦν πέρας τῶν ἐπὶ τῆς [q] γραμμῆς; Ὁμοίως γὰρ ἕκαστον καὶ ἀρχὴ καὶ μέσον [r] καὶ τέλος, ὥστ' ἀεί τέ [s] τινα εἶναι ἐν ἀρχῇ

[y] ἢ ante ἐπ' om. E. [z] ἐπ' εὐθείας] εὐθεῖα E.K. [a] γὰρ om. H. [b] μὲν γὰρ] μὲν οὖν F.H. [c] ἀλλ' ἅμα δ' E.K. [d] οὐ] οὐδὲ E. [e] τὸ om. pr. H. [f] τὴν] τὸ H. [g] εὐθείας om. E.K. [h] μὲν om. H, ante τελειον ponit F. [i] ἀΐδιον ἐνδέχεται εἶναι F.H, ἀΐδιον εἶναι ἐνδέχεται I. [k] γενέσθαι E.H. [l] εἰ] ἡ E. [m] στάσιν I. [n] ἐφθαρμένη κίνησις E. [o] ἑαυτῇ F.I.K. [p] ἢ ὅθεν ἢ οὗ] τὸ πόθεν ποῖ K. [q] γραμμῆς] περιφεροῦς F.H. [r] καὶ τελος om. E.F.H.I. [s] τινα om.K.

καὶ [t] ἐν τέλει καὶ μηδέποτε. Διὸ [v] κινεῖται καὶ ἠρεμεῖ πως ἡ 4
σφαῖρα· τὸν αὐτὸν γὰρ κατέχει τόπον. Αἴτιον δ' ὅτι
[w] πάντα συμβέβηκε ταῦτα [x] τῷ κέντρῳ· καὶ γὰρ ἀρχὴ καὶ
μέσον τοῦ μεγέθους καὶ τέλος ἐστίν, ὥστε διὰ τὸ ἔξω [y] εἶναι
τοῦτο τῆς [z] περιφερείας οὐκ ἔστιν ὅπου τὸ φερόμενον ἠρε-
μήσει ὡς διεληλυθός· ἀεὶ γὰρ φέρεται περὶ τὸ μέσον, ἀλλ'
οὐ πρὸς τὸ ἔσχατον. [a] Διὰ δὲ τοῦτο μένει, ἀεί [b] τε ἠρεμεῖ
πως τὸ ὅλον καὶ κινεῖται συνεχῶς. Συμβαίνει δ' ἀντιστρό- 5
φως· καὶ γὰρ ὅτι μέτρον τῶν κινήσεων ἡ περιφορά [c] ἐστι,
πρώτην ἀναγκαῖον αὐτὴν εἶναι ([d] ἅπαντα γὰρ μετρεῖται τῷ
πρώτῳ), καὶ διότι [e] πρώτη, [f] μέτρον ἐστὶ τῶν ἄλλων. Ἔτι
δὲ καὶ [g] ὁμαλῆ ἐνδέχεται εἶναι τὴν κύκλῳ μόνην· τὰ γὰρ [h] ἐπ'
εὐθείας ἀνωμαλῶς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς φέρεται καὶ πρὸς τὸ τέλος·
πάντα γὰρ ὅσῳ περ ἂν [i] ἀφίστηται [k] πλεῖον τοῦ ἠρεμοῦντος,
φέρεται [l] θᾶττον· τῆς δὲ κύκλῳ μόνης οὔτ' [m] ἀρχὴ οὔτε
τέλος [n] ἐν αὐτῇ πέφυκεν, ἀλλ' ἐκτός.

Ὅτι δ' ἡ κατὰ τόπον φορὰ πρώτη τῶν κινήσεων, μαρτυ- 6
ροῦσι πάντες ὅσοι περὶ κινήσεως πεποίηνται μνείαν· τὰς
γὰρ ἀρχὰς αὐτῆς ἀποδιδόασι τοῖς κινοῦσι τοιαύτην κίνησιν.
[o] Διάκρισις γὰρ καὶ σύγκρισις κινήσεις κατὰ τόπον εἰσίν,
οὕτω δὲ κινοῦσιν ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος· τὸ μὲν γὰρ διακρίνει,
τὸ δὲ συγκρίνει αὐτῶν. Καὶ τὸν νοῦν δέ φησιν Ἀναξαγόρας 7
διακρίνειν τὸν κινήσαντα [p] πρῶτον. Ὁμοίως δὲ [q] καὶ ὅσοι 8
τοιαύτην μὲν [r] οὐδεμίαν αἰτίαν λέγουσι, διὰ δὲ τὸ κενὸν
[s] κινεῖσθαί φασιν· καὶ γὰρ οὗτοι τὴν κατὰ τόπον [t] κίνησιν
κινεῖσθαι τὴν φύσιν λέγουσιν· ἡ γὰρ διὰ τὸ κενὸν κίνησις
φορά ἐστι [v] καὶ ὡς ἐν τόπῳ. Τῶν δ' ἄλλων οὐδεμίαν ὑπάρ-

[t] ἐν post καὶ om. E. [v] κινεῖτε K. [w] ταῦτα πάντα συμβέβηκε H.I. [x] τῷ] ἐν τῷ rc. K. [y] τοῦτο εἶναι F.H. [z] φερείας ἐκ ἔστιν ὅπου τὸ om. E. [a] διὸ E. [b] τε] καὶ F. [c] ἐστι om. E.K. [d] πάντα H.I. [e] πρώτη] πρῶτον E. [f] μέτρον] μέσον H. [g] ὁμαλὴν F.I.K. [h] ἐπὶ τῆς εὐθ. ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἀνωμαλῶς F. [i] ἀφίσταται H. [k] πλείω F.H.K. [l] θᾶσσον F.H.I. [m] ἀρχὴ οὔτε] ἡ ἀρχὴ οὔτε τὸ H. [n] πέφυκεν ἐν αὐτῇ F. [o] διακρίσεις γὰρ καὶ συγκρίσεις K. [p] πρότερον F.H.I. [q] καὶ om. H. [r] μηδεμίαν αἰτίαν I.K, αἰτίαν μηδεμίαν F.H. [s] φασι κινεῖσθαι F. [t] κίνησιν om. E. [v] καὶ om. E.K.

χειν [w] τοῖς πρώτοις ἀλλὰ τοῖς ἐκ τούτων [x] οἴονται· αὐξάνε-
σθαι γὰρ καὶ φθίνειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι συγκρινομένων καὶ
9 διακρινομένων τῶν ἀτόμων σωμάτων φασίν. Τὸν αὐτὸν [y] δὲ
τρόπον καὶ ὅσοι διὰ πυκνότητα ἢ μανότητα κατασκευάζουσι
γένεσιν [z] ἢ φθοράν· συγκρίσει γὰρ καὶ [a] διακρίσει ταῦτα
10 διακοσμοῦσιν. Ἔτι δὲ παρὰ τούτους οἱ τὴν ψυχὴν αἰτίαν
ποιοῦντες κινήσεως· τὸ γὰρ [b] αὐτὸ ἑαυτὸ κινοῦν ἀρχὴν εἶναί
φασι τῶν κινουμένων, [c] κινεῖ δὲ τὸ ζῷον [d] καὶ πᾶν τὸ ἔμψυ-
11 χον τὴν κατὰ τόπον [e] ἑαυτὸ κίνησιν. Καὶ κυρίως δὲ κινεῖ-
σθαί φαμεν μόνον τὸ κινούμενον [f] τὴν κατὰ τόπον [g] κίνησιν·
ἂν δ' ἠρεμῇ μὲν ἐν τῷ αὐτῷ, αὐξάνηται δ' ἢ φθίνῃ ἢ ἀλλοι-
ούμενον τυγχάνῃ, πῇ κινεῖσθαι, ἁπλῶς δὲ κινεῖσθαι οὔ φαμεν.
12 Ὅτι μὲν οὖν ἀεί [h] τε κίνησις ἦν καὶ ἔσται τὸν ἅπαντα
χρόνον, καὶ τίς ἀρχὴ τῆς ἀϊδίου κινήσεως, ἔτι [i] δὲ τίς [k] πρώτη
κίνησις, καὶ τίνα κίνησιν [l] ἀΐδιον ἐνδέχεται [m] μόνην εἶναι, καὶ
τὸ κινοῦν πρῶτον ὅτι ἀκίνητον, εἴρηται.

10 Ὅτι δὲ τοῦτ' [n] ἀμερὲς ἀναγκαῖον εἶναι καὶ μηδὲν ἔχειν
μέγεθος, νῦν [o] λέγωμεν, πρῶτον περὶ τῶν προτέρων αὐτοῦ
διορίσαντες. Τούτων δ' [p] ἓν μέν ἐστιν ὅτι οὐχ οἷόν τε οὐδὲν
πεπερασμένον κινεῖν ἄπειρον χρόνον. Τρία γάρ ἐστι, τὸ
[q] κινοῦν, τὸ κινούμενον, [r] τὸ ἐν ᾧ τρίτον, ὁ χρόνος. Ταῦτα
δὲ ἢ πάντα ἄπειρα ἢ πάντα πεπερασμένα ἢ ἔνια, οἷον τὰ δύο
2 ἢ τὸ ἕν. Ἔστω δὴ τὸ Α [s] τὸ κινοῦν, τὸ δὲ [t] κινούμενον Β,
χρόνος ἄπειρος ἐφ' [v] οὗ Γ. Τὸ δὴ Δ κινείτω τι μέρος [w] τῆς
Β, [x] τὸ ἐφ' [y] οὗ Ε. Οὐ δὴ ἐν ἴσῳ τῷ Γ· ἐν πλείονι [z] γὰρ
τὸ μεῖζον. Ὥστ' οὐκ ἄπειρος ὁ χρόνος [a] ὁ τοῦ Ζ. Οὕτω

[w] τοῖς πρώτοις ἀλλὰ om. E. [x] οἴοντε I. [y] δὴ F.H. [z] ἢ] καὶ E.K. [a] διακρίσει ταῦτα om. E. [b] ἑαυτὸ αὐτὸ H.I. [c] κινήσει F.H.I. [d] καὶ] ἤτοι rc. K. [e] αὑτὸ H.I, αὐτὸ F. [f] τὴν om. E. [g] κίνησιν om. E.K. [h] τε om. K. [i] δὲ τίς] δὲ τίς ἡ K. [k] κίνησις πρώτη F.H.I. [l] ἐνδέχεται ἀΐδιον E. [m] μόνην] καὶ μόνην K. [n] ἀναγκαῖον εἶναι ἀμερὲς F, ἀναγκαῖον ἀμερὲς εἶναι H. [o] λέγομεν F.H. [p] ἔστι μὲν ἓν K. [q] κινούμενον τὸ κινοῦν F.H.I. [r] τὸ] καὶ H. [s] τὸ post A om. F.H.I. [t] β κινούμενον F. [v] ᾧ H. [w] τῆς B post Δ ponit E, om. K. [x] τὸ om. H. [y] ᾧ F.H.I. [z] γὰρ om. E. [a] ὁ om. H.

δὴ [b] τῇ Δ προστιθεὶς καταναλώσω τὸ Α καὶ τῇ Ε τὸ Β·
τὸν δὲ χρόνον οὐ καταναλώσω ἀεὶ ἀφαιρῶν ἴσον· ἄπειρος
γάρ· ὥστε ἡ πᾶσα Α τὴν [c] ὅλην Β κινήσει ἐν πεπερασμένῳ
χρόνῳ τοῦ Γ. Οὐκ ἄρα οἷόν τε ὑπὸ πεπερασμένου κινεῖσθαι
οὐδὲν ἄπειρον κίνησιν. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται τὸ πεπε- 3
ρασμένον ἄπειρον κινεῖν χρόνον, φανερόν· ὅτι δ' ὅλως [d] οὐκ
ἐνδέχεται ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει ἄπειρον εἶναι δύναμιν, ἐκ
τῶνδε δῆλον. Ἔστω γὰρ ἡ πλείων δύναμις [e] ἀεὶ [f] ἡ τὸ ἴσον
[f] ἐν ἐλάττονι χρόνῳ ποιοῦσα, οἷον θερμαίνουσα ἢ γλυκαίνουσα
ἢ ῥίπτουσα καὶ ὅλως κινοῦσα. Ἀνάγκη ἄρα καὶ ὑπὸ τοῦ
πεπερασμένου μὲν ἄπειρον δ' ἔχοντος δύναμιν πάσχειν τι [g] τὸ
πάσχον, καὶ πλείω ἢ ὑπ' ἄλλου· [h] πλείων γὰρ ἡ ἄπειρος
[i] δύναμις. Ἀλλὰ μὴν χρόνον γε οὐκ ἐνδέχεται εἶναι οὐδένα.
Εἰ γάρ ἐστιν ὁ [k] ἐφ' ᾧ Α χρόνος, ἐν ᾧ [l] ἡ ἄπειρος ἰσχὺς 4
[m] ἐθέρμηνεν ἢ [n] ἔωσεν, ἐν ᾧ δ' [o] ὁ Α Β, πεπερασμένη τις,
πρὸς ταύτην μείζω [p] ἀεὶ λαμβάνων πεπερασμένην [q] ἥξω ποτὲ
εἰς [r] τὸ ἐν τῷ Α χρόνῳ κεκινηκέναι· πρὸς πεπερασμένον γὰρ
ἀεὶ προστιθεὶς [s] ὑπερβαλῶ παντὸς ὡρισμένου, καὶ [t] ἀφαιρῶν
ἐλλείψω ὡσαύτως. Ἐν ἴσῳ [v] ἄρα χρόνῳ κινήσει [w] ἡ πεπε- 5
ρασμένη τῇ ἀπείρῳ. Τοῦτο δ' ἀδύνατον· οὐδὲν ἄρα πεπερα-
σμένον ἐνδέχεται ἄπειρον [x] δύναμιν ἔχειν. Οὐ τοίνυν οὐδ' ἐν
ἀπείρῳ πεπερασμένην· [y] καίτοι ἐνδέχεται ἐν ἐλάττονι μεγέ-
θει [z] πλείω δύναμιν εἶναι, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐν μείζονι [a] πλείω.
Ἔστω δὴ τὸ ἐφ' οὗ [b] Α Β ἄπειρον. Τὸ δὴ Β Γ ἔχει δύνα- 6
μίν τινα, [c] ἣ ἔν τινι χρόνῳ ἐκίνησε τὴν Δ, ἐν τῷ χρόνῳ ἐφ'
οὗ Ε Ζ. Ἂν δὴ τῆς Β Γ [d] διπλασίαν λαμβάνω, ἐν ἡμίσει

[b] τῇ] τῷ E.H, τὸ I.K. [c] β ὅλην F.H.I. [d] οὐκ ἐνδέχεται post μεγέθει F.H.I. [e] ἀεὶ post γὰρ E.K. [f] ἡ et ἐν om. E. [g] τὸ om. F.I. [h] πλείων] πλείω K. [i] δύναμις om. E.K. [k] ἐφ' ᾧ] ἐφ' οὗ K. [l] ἡ om. E. [m] ἐθέρμανεν E.F, ἐθέρμαινεν I, ἢ ἐθέρμηνεν H. [n] ἔσωσεν E. [o] ὁ om. E.K. [p] λαμβάνων ἀεὶ E.K. [q] ἥξω] δὲ ἥξω H. [r] τὸ ἐν om. pr. K. [s] ὑπερβάλλων E. [t] ἀφαιρῶν ἀεὶ ἐλλείψω K. [v] χρόνῳ ἄρα I. [w] τῇ ἀπείρῳ ἡ πεπερασμένη E.K. [x] ἔχειν δύναμιν F. [y] καίτοι γε ἐνδ. K. [z] πλείονα F.H.I. [a] πλείων I. et pr. H. [b] β α I. [c] ἢ K. [d] διπλάσιον F.

[e] κινήσει χρόνῳ τοῦ Ε Ζ (ἔστω γὰρ αὕτη ἡ ἀναλογία), ὥστ'
ἐν τῷ [f] Ζ Θ κινήσει. Οὐκοῦν οὕτω λαμβάνων ἀεὶ τὴν μὲν
Α Β οὐδέποτε διέξειμι, [g] χρόνου δὲ τοῦ δοθέντος ἀεὶ ἐλάττω
λήψομαι. Ἄπειρος ἄρα ἡ δύναμις ἔσται· πάσης γὰρ πε-
7 περασμένης [h] ὑπερβάλλει δυνάμεως. [i] Πάσης δὲ πεπερασμέ-
νης δυνάμεως ἀνάγκη πεπερασμένον εἶναι καὶ [k] τὸν χρόνον· εἰ
γὰρ [l] ἔν τινι ἡ τοσηδί, ἡ μείζων ἐν ἐλάττονι μὲν ὡρισμένῳ
δὲ [m] κινήσει χρόνῳ, κατὰ τὴν ἀντιστροφὴν τῆς ἀναλογίας.
Ἄπειρος δὲ πᾶσα δύναμις, ὥσπερ καὶ πλῆθος καὶ μέγεθος τὸ
ὑπερβάλλον παντὸς ὡρισμένου. Ἔστι δὲ καὶ ὧδε δεῖξαι
τοῦτο· ληψόμεθα γὰρ [n] δή τινα δύναμιν τὴν αὐτὴν τῷ γένει
[o] τῇ ἐν τῷ ἀπείρῳ μεγέθει, ἐν πεπερασμένῳ μεγέθει οὖσαν, ἣ
καταμετρήσει [p] τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ πεπερασμένην δύναμιν.
8 Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρον εἶναι δύναμιν ἐν πε-
περασμένῳ μεγέθει, [q] οὐδὲ πεπερασμένην [r] ἐν ἀπείρῳ, ἐκ [s] τού-
των δῆλον. Περὶ δὲ τῶν φερομένων [t] καλῶς ἔχει διαπορῆσαί
τινα ἀπορίαν πρῶτον. Εἰ γὰρ πᾶν τὸ κινούμενον κινεῖται
ὑπό τινος, ὅσα μὴ αὐτὰ ἑαυτὰ κινεῖ, πῶς κινεῖται [v] ἔνια συνεχῶς
9 μὴ ἁπτομένου τοῦ κινήσαντος; οἷον τὰ ῥιπτούμενα. Εἰ δ'
ἅμα κινεῖ καὶ ἄλλο τι ὁ κινήσας, οἷον τὸν ἀέρα, ὃς κινούμενος
[w] κινεῖ, ὁμοίως ἀδύνατον τοῦ πρώτου μὴ ἁπτομένου μηδὲ
κινοῦντος κινεῖσθαι, ἀλλ' ἅμα [x] πάντα [y] καὶ [z] κινεῖσθαι καὶ
πεπαῦσθαι, ὅταν τὸ πρῶτον κινοῦν παύσηται, καὶ εἰ ποιεῖ
10 ὥσπερ [a] ἡ λίθος, οἷον [b] κινεῖ ὃ ἐκίνησεν. Ἀνάγκη [c] δὴ τοῦτο
μὲν λέγειν, ὅτι [d] τὸ πρῶτον κινῆσαν ποιεῖ οἷόν [e] τε κινεῖν, ἢ
τὸν ἀέρα τοιοῦτον ἢ τὸ ὕδωρ ἤ [f] τι ἄλλο [g] τοιοῦτον [h] ὃ πέ-

[e] κινήσεις F, om. E.H. [f] ζ καὶ θ F.H.I. [g] χρόνον I, τοῦ χρόνου E.K. [h] ὑπερβάλλει—πεπερασμένης om. pr. E. [i] πάσης δὲ] εἴγε πάσης K. [k] τὸν om. E. [l] ἐν om. F. [m] χρόνῳ κινήσει E.K. [n] δή om. E.H. [o] τῇ] τὴν I. [p] τὴν πεπ. δύν. ἐν τῷ ἀπείρῳ E, τὴν πεπ. δύν. τὴν ἐν τῷ ἀπείρῳ K. [q] οὐδ' ἐν ἀπείρῳ πεπερασμένην E.K. [r] ἐν om. F. [s] τῶνδε H. [t] ἔχει καλῶς E.K. [v] συνεχῶς ἔνια E. [w] κινοίη H.I. [x] πάντα om. K. [y] καὶ om. F.H.I.K. [z] κεκινῆσθαι H. [a] ὁ F. [b] κινεῖν H, τε κινεῖ K. [c] δὲ F.H.I. [d] τὸ om. F. [e] τε] καὶ E, τι καὶ F. [f] ἄλλο τι F.H. [g] τοιοῦτον om. E.K. [h] ὃ om. E.

φυκε κινεῖν καὶ κινεῖσθαι. Ἀλλ' οὐχ ἅμα παύεται κινοῦν καὶ κινούμενον, ἀλλὰ κινούμενον μὲν ἅμα, ὅταν ὁ κινῶν παύσηται κινῶν, κινοῦν δὲ ἔτι ἐστίν. Διὸ [i] καὶ [k] κινεῖταί τι ἄλλου ἐχό- 11
μενον· καὶ ἐπὶ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος. Παύεται δέ, [l] ὅταν ἐλάττων ἡ δύναμις τοῦ κινεῖν [m] ἐγγένηται τῷ ἐχομένῳ. Τέλος [n] δὲ παύεται, ὅταν μηκέτι ποιήσῃ τὸ πρότερον κινοῦν, ἀλλὰ κινούμενον μόνον. Ταῦτα δ' ἀνάγκη ἅμα παύεσθαι τὸ μὲν [o] κινοῦν τὸ δὲ κινούμενον, καὶ τὴν ὅλην κίνησιν. Αὕτη 12
μὲν οὖν ἐν τοῖς ἐνδεχομένοις ὁτὲ μὲν κινεῖσθαι ὁτὲ δ' ἠρεμεῖν ἐγγίγνεται ἡ κίνησις, καὶ οὐ συνεχής, ἀλλὰ φαίνεται· ἢ γὰρ ἐφεξῆς ὄντων ἢ ἁπτομένων ἐστίν· οὐ γὰρ ἓν τὸ κινοῦν, ἀλλ' ἐχόμενα ἀλλήλων. Διὸ [p] καὶ ἐν ἀέρι καὶ [q] ἐν ὕδατι γίνεται ἡ τοιαύτη κίνησις, ἥν λέγουσί τινες ἀντιπερίστασιν εἶναι. Ἀδύνατον δὲ ἄλλως τὰ ἀπορηθέντα λύειν, εἰ μὴ τὸν εἰρημένον τρόπον. Ἡ δ' ἀντιπερίστασις ἅμα πάντα κινεῖσθαι ποιεῖ καὶ κινεῖν, ὥστε καὶ [r] παύεσθαι. Νῦν δὲ φαίνεταί [s] τι 13
ἓν κινούμενον συνεχῶς· ὑπὸ τίνος οὖν; Οὐ γὰρ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς οὖσιν [t] ἀνάγκη [v] κίνησιν εἶναι συνεχῆ, αὕτη δὲ μία ἐστίν, ἀνάγκη δὲ τὴν μίαν μεγέθους [w] τέ τινος εἶναι (οὐ γὰρ [x] κινεῖται [y] τὸ [z] ἀμέγεθες) καὶ ἑνὸς καὶ ὑφ' ἑνός· οὐ γὰρ ἔσται συνεχής, ἀλλ' ἐχομένη [a] ἑτέρα ἑτέρας καὶ διῃρημένη. Τὸ [b] δὴ κινοῦν εἰ ἕν, ἢ κινούμενον κινεῖ ἢ ἀκίνητον 14
ὄν. Εἰ μὲν δὴ κινούμενον, συνακολουθεῖν δεήσει καὶ μεταβάλλειν αὐτό. ἅμα [c] δὲ κινεῖσθαι ὑπό τινος· ὥστε στήσεται καὶ ἥξει εἰς τὸ κινεῖσθαι ὑπὸ ἀκινήτου. Τοῦτο γὰρ οὐκ ἀνάγκη [d] συμμεταβάλλειν, ἀλλ' ἀεί [e] τε δυνήσεται κινεῖν (ἄπονον γὰρ τὸ οὕτω κινεῖν) καὶ ὁμαλὴς αὕτη ἡ κίνησις ἢ μόνη ἢ μάλιστα· οὐ γὰρ ἔχει μεταβολὴν [f] τὸ κινοῦν οὐδε-

[i] καὶ om. H.I.K. [k] κινεῖται ἄλλου F.I, κινεῖται ἄλλο H, κινεῖ τι ἄλλο K. E. ambiguus. [l] ὅταν] ὅταν ἀεὶ E.K. [m] ἐγγίνηται F.H. [n] δὲ om. E. [o] κινούμενον τὸ δὲ κινοῦν K. [p] καὶ om. E.K. [q] ἐν om. E.K. [r] παύεται F.H.I. [s] ἕν τι F.H.I. [t] ἀνάγκη] ἀνάγκη ἀεὶ F.I. [v] εἶναι κίνησιν E, εἶναί τινα κίνησιν K. [w] γέ F.H.K. [x] κινεῖ E. [y] τὸ om. E.H. [z] ἀμέγεθος I. [a] ἑτέρα om. E. [b] δὲ E. [c] δὲ] δὲ καὶ K. [d] συμβάλλειν I. [e] τε om. F.H. [f] οὐδεμίαν τὸ κινοῦν F.H.I.

15 *μίαν. Δεῖ δὲ οὐδὲ τὸ κινούμενον πρὸς [g] ἐκείνου ἔχειν μεταβολήν, ἵνα ὁμοία ᾖ [h] ἡ κίνησις. Ἀνάγκη [i] δὴ ἢ ἐν μέσῳ ἢ [k] ἐν κύκλῳ εἶναι· αὗται γὰρ [l] αἱ ἀρχαί. Ἀλλὰ τάχιστα κινεῖται τὰ ἐγγύτατα τοῦ κινοῦντος. Τοιαύτη δ' ἡ τοῦ*
16 [m] *ὅλου κίνησις· ἐκεῖ ἄρα τὸ κινοῦν. Ἔχει δ' ἀπορίαν, εἰ ἐνδέχεταί [n] τι κινούμενον κινεῖν συνεχῶς, ἀλλὰ μὴ ὥσπερ τὸ ὠθοῦν πάλιν καὶ πάλιν, [o] τῷ ἐφεξῆς εἶναι [p] συνεχῶς· ἢ γὰρ αὐτὸ [q] δεῖ ὠθεῖν ἢ ἕλκειν, ἢ ἄμφω, ἢ ἕτερόν τι ἐκδεχόμενον [r] ἄλλο παρ' ἄλλου, [s] ὥσπερ πάλαι ἐλέχθη ἐπὶ τῶν ῥιπτου-*
17 *μένων. [t] Εἰ δὲ διαιρετὸς [v] ὢν ὁ ἀὴρ [w] ἢ τὸ ὕδωρ κινεῖ, [x] ἀλλ' ὡς ἀεὶ κινούμενος, ἀμφοτέρως δ' οὐχ οἷόν τε μίαν εἶναι, ἀλλ' ἐχομένην. [y] Μόνη ἄρα συνεχὴς ἣν κινεῖ τὸ ἀκίνητον· ἀεὶ γὰρ ὁμοίως ἔχον καὶ πρὸς τὸ κινούμενον ὁμοίως [z] ἕξει*
18 *καὶ συνεχῶς. Διωρισμένων δὲ τούτων φανερὸν ὅτι ἀδύνατον [a] τὸ πρῶτον κινοῦν καὶ [b] ἀκίνητον ἔχειν [c] τι μέγεθος. Εἰ [d] γὰρ μέγεθος ἔχει, ἀνάγκη ἤτοι πεπερασμένον αὐτὸ εἶναι ἢ*
19 *ἄπειρον. Ἄπειρον μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἐνδέχεται μέγεθος εἶναι, [e] δέδεικται πρότερον ἐν τοῖς φυσικοῖς· ὅτι δὲ τὸ πεπερασμένον ἀδύνατον ἔχειν [f] δύναμιν ἄπειρον, καὶ ὅτι [g] ἀδύνατον ὑπὸ πεπερασμένου κινεῖσθαί τι ἄπειρον χρόνον, δέδεικται [h] νῦν. Τὸ [i] δέ γε πρῶτον κινοῦν ἀΐδιον [k] κινεῖ κίνησιν καὶ ἄπειρον χρόνον. Φανερὸν τοίνυν ὅτι ἀδιαίρετόν ἐστι καὶ ἀμερὲς καὶ οὐδὲν ἔχον μέγεθος.*

[g] *ἐκεῖνο* E.H.K. [h] *ἡ* om. F. [i] *δὲ* F.I. [k] *ἐν* om. H. [l] *αἱ* om. I. [m] *κύκλου* H.K. [n] *τι*] *τὸ* E.K. [o] *τῷ*] *καὶ τῷ* H, *καὶ τὸ* K. [p] *συνεχής* K, *συνεχῆ* F.H.I. [q] *δεῖ*] *δὴ* F, *δεῖ ἀεὶ* E.K. [r] *ἄλλου* F. [s] *ὥσπερ*] *ὡς καὶ* H. [t] *εἰ δὲ δι.* om. pr. E, *δὲ* om. K. [v] *ὢν*] *γὰρ ὢν* E. [w] *ἢ*] *καὶ* E. [x] *ἀλλ' ὡς*] *ἄλλος* F, *ἄλλον* K. [y] *μόνη*] *μένει* F.K. [z] *ἥξει* E. [a] *τὸ τὸ πρ.* E. [b] *ἀκίνητον ὂν ἔχειν* H. [c] *τι*] *τὸ* E. [d] *γὰρ τὸ μ.* E. [e] *πρότερον δέδεικται* F. [f] *ἄπειρον δύναμιν* F.H.I. [g] *ἀδύνατόν ἐστιν ὑπὸ* F.K. [h] *νῦν*] *τὰ νῦν* H. [i] *δέ* om. K, ante *τὸ* ponit E. [k] *κίνησιν κινεῖ* H.

ΠΕΡΙ ΟΥΡΑΝΟΥ Α.

1 Η ΠΕΡΙ φύσεως ἐπιστήμη σχεδὸν ἡ πλείστη φαίνεται περί
[a] τε σώματα καὶ μεγέθη καὶ τὰ τούτων οὖσα πάθη καὶ τὰς
κινήσεις, ἔτι δὲ περὶ τὰς ἀρχάς, ὅσαι τῆς τοιαύτης οὐσίας
εἰσίν· τῶν γὰρ φύσει συνεστώτων τὰ μέν [b] ἐστι [c] σώματα
καὶ μεγέθη, τὰ δ' ἔχει σῶμα καὶ μέγεθος, τὰ δ' ἀρχαὶ τῶν
ἐχόντων εἰσίν. Συνεχὲς μὲν οὖν ἐστὶ τὸ [d] διαιρετὸν εἰς [e] ἀεὶ 2
διαιρετά, σῶμα δὲ τὸ πάντῃ διαιρετόν. [f] Μεγέθους δὲ τὸ
μὲν ἐφ' ἓν γραμμή, τὸ δ' ἐπὶ δύο ἐπίπεδον, τὸ δ' ἐπὶ τρία
σῶμα· καὶ παρὰ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἄλλο μέγεθος διὰ τὸ [g] τὰ
τρία πάντα εἶναι καὶ τὸ [h] τρὶς πάντῃ. Καθάπερ [i] γάρ φασι
καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα [k] τοῖς τρισὶν
ὥρισται· τελευτὴ γὰρ καὶ μέσον καὶ ἀρχὴ [l] τὸν ἀριθμὸν ἔχει
[m] τὸν τοῦ παντός, ταῦτα δὲ τὸν τῆς τριάδος. Διὸ παρὰ τῆς φύ- 3
σεως εἰληφότες ὥσπερ νόμους ἐκείνης, καὶ πρὸς τὰς ἁγιστείας
χρώμεθα τῶν θεῶν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ. Ἀποδίδομεν δὲ καὶ
τὰς προσηγορίας [n] τὸν τρόπον τοῦτον· τὰ γὰρ δύο ἄμφω
[o] μὲν λέγομεν καὶ τοὺς δύο ἀμφοτέρους, πάντας δ' οὐ λέγο-
μεν, ἀλλὰ κατὰ τῶν τριῶν ταύτην τὴν [p] προσηγορίαν [q] φα-
μὲν πρῶτον. Ταῦτα δ', ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὸ τὴν φύσιν
αὐτὴν [r] οὕτως ἐπάγειν ἀκολουθοῦμεν. Ὥστ' ἐπεὶ τὰ πάντα 4
καὶ τὸ πᾶν καὶ [s] τὸ τέλειον οὐ κατὰ τὴν ἰδέαν διαφέρουσιν
ἀλλήλων, ἀλλ' εἴπερ [t] ἄρα, ἐν τῇ ὕλῃ καὶ ἐφ' ὧν [v] λέγονται,

Codices E.F.H.L.M. et ab initio k. [a] τε om. pr. E. [b] εἰσι M. [c] σώματα F. [d] ἀδιαίρετον pr. E. [e] αἰεὶ L. [f] μέγεθος k. [g] τὰ om. E.M. [h] τρεῖς F. [i] γάρ om. L. cum pr. E. et corr. F. [k] τοῖς om. M. [l] τὸν om. k. [m] τὸν om. M. [n] τοῦτον τὸν τρόπον M. [o] μὲν om. M. [p] κατηγορίαν E.M. [q] κατάφαμεν H, εἰλήφαμεν E. [r] ἐπάγειν οὕτως F.M. [s] τὸ om. k. [t] ἄρα om. E.L. [v] λέγεται H.

τὸ σῶμα [w] μόνον ἂν εἴη τῶν μεγεθῶν τέλειον· μόνον γὰρ
5 ὥρισται τοῖς τρισίν. Τοῦτο δ' ἐστὶ [x] πᾶν. Τριχῇ δὲ ὂν
διαιρετὸν πάντῃ [y] διαιρετόν ἐστιν· τῶν δ' ἄλλων τὸ [z] μὲν ἐφ'
[a] ἕν, τὸ δ' ἐπὶ δύο· ὡς γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ τετυχήκασιν, οὕτω
καὶ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ συνεχοῦς· τὸ μὲν γὰρ ἐφ' ἓν συν-
εχές, τὸ δ' ἐπὶ δύο, τὸ δὲ πάντῃ τοιοῦτον. Ὅσα μὲν οὖν
6 διαιρετὰ τῶν μεγεθῶν, καὶ συνεχῆ ταῦτα. Εἰ δὲ καὶ τὰ
συνεχῆ [b] πάντα [c] διαιρετά, οὔπω δῆλον ἐκ τῶν νῦν· ἀλλ'
ἐκεῖνο μὲν δῆλον, ὡς οὐκ ἔστιν ἄλλο γένος μετάβασις, ὥσπερ
ἐκ μήκους εἰς ἐπιφάνειαν, εἰς δὲ σῶμα ἐξ ἐπιφανείας· οὐ γὰρ
[d] ἂν ἔτι τὸ τοιοῦτον τέλειον εἴη μέγεθος· ἀνάγκη γὰρ γίγνε-
σθαι τὴν [e] ἔκβασιν κατὰ τὴν ἔλλειψιν, οὐχ οἷόν τε δὲ τὸ
7 [f] τέλειον [g] ἐλλείπειν· πάντῃ γάρ ἐστιν. Τῶν μὲν οὖν ἐν
μορίου εἴδει σωμάτων [h] κατὰ τὸν λόγον ἕκαστον τοιοῦτόν
ἐστιν· πάσας γὰρ ἔχει τὰς διαστάσεις. Ἀλλ' ὥρισται πρὸς
τὸ πλησίον ἁφῇ, διὸ τρόπον τινὰ πολλὰ τῶν σωμάτων ἕκα-
στόν ἐστιν. Τὸ δὲ πᾶν οὗ ταῦτα μόρια, τέλειον [i] ἀναγκαῖον
εἶναι καὶ καθάπερ τοὔνομα σημαίνει, [k] πάντῃ, καὶ μὴ τῇ μὲν
τῇ [l] δ' οὔ.

2 Περὶ μὲν οὖν τῆς τοῦ παντὸς φύσεως, εἴτ' ἄπειρός ἐστι
κατὰ [m] τὸ μέγεθος εἴτε [n] πεπέρανται τὸν σύνολον ὄγκον,
ὕστερον ἐπισκεπτέον· περὶ δὲ τῶν κατ' εἶδος αὐτοῦ μορίων
νῦν [o] λέγωμεν ἀρχὴν ποιησάμενοι τήνδε. Πάντα γὰρ τὰ
φυσικὰ σώματα καὶ μεγέθη καθ' αὑτὰ κινητὰ λέγομεν εἶναι
κατὰ τόπον· τὴν γὰρ φύσιν [p] κινήσεως ἀρχὴν [q] εἶναί φαμεν
2 [r] αὐτοῖς. Πᾶσα δὲ κίνησις [s] ὅση κατὰ τόπον, ἣν καλοῦμεν
φοράν, ἢ εὐθεῖα ἢ κύκλῳ ἢ [t] ἐκ τούτων μικτή· ἁπλαῖ γὰρ

[w] ἂν εἴη μόνον F. [x] πᾶν] πᾶν τριχῇ διαιρετόν k. [y] διαιρετέον E. [z] μὲν ἐπὶ δύο, τὸ δὲ ἐφ' ἓν L. [a] ἑνὸς pr. E. [b] ἅπαντα F.L.M. [c] διαιρετὰ εἰς ἄπειρον οὔπω k. [d] ἂν ante εἴη F, utroque loco M. [e] μετάβασιν H. [f] τέλος E. [g] ἐκλείπειν L. [h] ἕκαστον κατὰ τὸν λόγον τοῦτόν M. [i] ἀνάγκη L. [k] πᾶν L. et pr. E. [l] δὲ μή H.L. [m] τὸ om. M. [n] πεπέραται M. [o] λέγομεν L. [p] ἀρχὴν κινήσεως H.L.M. [q] λέγομεν εἶναι M. [r] ἐν αὐτοῖς L.M. [s] ὅση] ἡ L, om. E. [t] μικτὴ ἐκ τούτων M.

αὗται δύο μόναι. Αἴτιον δ' ὅτι καὶ τὰ μεγέθη ταῦτα ἁπλᾶ μόνον, ἥ τ' εὐθεῖα καὶ ἡ περιφερής. Κύκλῳ μὲν οὖν [v] *ἐστὶν* 3
ἡ περὶ τὸ μέσον, εὐθεῖα δ' ἡ ἄνω καὶ κάτω. Λέγω δ' ἄνω μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ μέσου, κάτω δὲ τὴν ἐπὶ τὸ μέσον. Ὥστ' ἀνάγκη πᾶσαν εἶναι τὴν ἁπλῆν φορὰν τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου, τὴν δ' ἐπὶ τὸ μέσον, τὴν δὲ περὶ τὸ μέσον. Καὶ ἔοικεν ἠκολουθηκέναι [w] *κατὰ λόγον* [x] *τοῦτο τοῖς ἐξ ἀρχῆς· τό τε γὰρ σῶμα* [y] *ἀπετελέσθη ἐν τρισὶ καὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ.*
Ἐπεὶ δὲ τῶν σωμάτων τὰ μέν ἐστιν ἁπλᾶ τὰ δὲ σύνθετα ἐκ 4
τούτων (λέγω δ' ἁπλᾶ [z] *ὅσα κινήσεως ἀρχὴν ἔχει κατὰ φύσιν, οἷον πῦρ* [a] *καὶ γῆν καὶ τὰ τούτων εἴδη καὶ τὰ συγγενῆ τούτοις), ἀνάγκη καὶ τὰς κινήσεις εἶναι τὰς μὲν ἁπλᾶς τὰς δὲ μικτάς πως,* [b] *καὶ τῶν μὲν ἁπλῶν ἁπλᾶς, μικτὰς δὲ τῶν συνθέτων, κινεῖσθαι δὲ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν. Εἴπερ οὖν ἐστὶν* 5
ἁπλῆ κίνησις, ἁπλῆ δ' ἡ κύκλῳ κίνησις, καὶ τοῦ [c] *τε ἁπλοῦ σώματος ἁπλῆ ἡ κίνησις καὶ ἡ ἁπλῆ κίνησις ἁπλοῦ σώματος (καὶ γὰρ* [d] *ἂν* [e] *συνθέτου* [f] *ᾖ, κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔσται), ἀναγκαῖον εἶναί τι σῶμα ἁπλοῦν ὃ πέφυκε φέρεσθαι τὴν κύκλῳ κίνησιν κατὰ τὴν* [g] *ἑαυτοῦ φύσιν· βίᾳ μὲν γὰρ ἐνδέχεται τὴν ἄλλου καὶ ἑτέρου, κατὰ φύσιν δὲ ἀδύνατον, εἴπερ* [h] *μία ἑκάστου κίνησις ἡ κατὰ φύσιν τῶν ἁπλῶν.* [i] *Ἔτι εἰ* 6
ἡ παρὰ φύσιν [k] *ἐναντία τῇ κατὰ φύσιν καὶ ἓν ἑνὶ ἐναντίον, ἀνάγκη, ἐπεὶ* [l] *ἁπλῆ ἡ κύκλῳ, εἰ μὴ* [m] *ἔσται κατὰ φύσιν τοῦ φερομένου σώματος, παρὰ φύσιν αὐτοῦ εἶναι. Εἰ οὖν πῦρ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων ἐστὶ τὸ κύκλῳ φερόμενον, ἐναντία ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορὰ ἔσται τῇ κύκλῳ. Ἀλλ'* [n] *ἓν ἑνὶ ἐναντίον· ἡ δ' ἄνω* [o] *καὶ κάτω ἀλλήλαις ἐναντίαι. Εἰ δ' ἕτερόν τί ἐστι σῶμα τὸ φερόμενον κύκλῳ παρὰ φύσιν, ἔσται τις* [p] *αὐτοῦ ἄλλη κίνησις κατὰ φύσιν.* [q] *Τοῦτο δ' ἀδύνατον·*

[v] *ἡ περὶ τὸ μέσον ἐστίν* M. [w] *κατὰ*] *καὶ κατὰ* E. [x] *τοῦτο* ante *κατὰ* F. [y] *ἀπετελέσθαι* M. [z] *ὅσα*] *μὲν ὅσα* F.H. [a] *καὶ* ante *γῆν* om. F. [b] *καὶ* om. F.M. [c] *γε* H. [d] *ἂν* om. pr. E. [e] *σύνθετον* E. [f] *ᾖ* om. H. [g] *αὐτοῦ* E. [h] *μία*] *βίᾳ* L. [i] *ἔτι* om. pr. E. [k] *ἐναντία τῇ κ. φ.* om. E. [l] *ἡ κύκλῳ ἁπλῆ* F. [m] *ἔστι* M. [n] *ἓν* om. pr. E. [o] *καὶ*] *τῇ* F. [p] *αὐτοῦ* ante *ἔσται* M, ante *κατὰ* F. [q] *τοῦτο δ'*] *ἀλλὰ τοῦτ'* F.H.M.

εἰ μὲν γὰρ ἡ ἄνω, πῦρ ἔσται ἢ ἀήρ, εἰ δ' ἡ κάτω, ὕδωρ ἢ γῆ.
7 Ἀλλὰ μὴν καὶ πρώτην γε ἀναγκαῖον εἶναι τὴν τοιαύτην φο-
ράν. Τὸ γὰρ τέλειον πρότερον τῇ φύσει τοῦ ἀτελοῦς, ὁ
δὲ κύκλος τῶν τελείων, εὐθεῖα δὲ [r] γραμμὴ οὐδεμία· οὔτε γὰρ
ἡ ἄπειρος (ἔχοι γὰρ [s] ἂν [t] πέρας καὶ τέλος) [v] οὔτε τῶν πεπε-
ρασμένων οὐδεμία (πασῶν γάρ [w] ἐστί τι ἐκτός· αὐξῆσαι γὰρ
8 ἐνδέχεται ὁποιανοῦν). Ὥστ' εἴπερ ἡ μὲν προτέρα κίνησις
προτέρου [x] τῇ φύσει σώματος, ἡ δὲ κύκλῳ προτέρα τῆς εὐ-
θείας, ἡ δ' ἐπ' εὐθείας τῶν ἁπλῶν σωμάτων ἐστί (τό τε γὰρ
πῦρ ἐπ' εὐθείας ἄνω φέρεται καὶ τὰ γεηρὰ [y] κάτω πρὸς τὸ
μέσον), ἀνάγκη καὶ τὴν κύκλῳ κίνησιν τῶν ἁπλῶν τινὸς εἶναι
σωμάτων· τῶν γὰρ μικτῶν τὴν φορὰν ἔφαμεν εἶναι κατὰ τὸ
9 ἐπικρατοῦν ἐν τῇ μίξει τῶν ἁπλῶν. Ἔκ [z] τε δὴ τούτων φα-
νερὸν ὅτι πέφυκέ τις οὐσία σώματος ἄλλη παρὰ τὰς ἐνταῦθα
συστάσεις, θειοτέρα [a] καὶ προτέρα τούτων [b] ἁπάντων, κἂν εἴ
τις ἔτι λάβοι πᾶσαν εἶναι κίνησιν ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύ-
σιν, καὶ τὴν ἄλλῳ [c] παρὰ φύσιν ἑτέρῳ κατὰ φύσιν, οἷον ἡ
ἄνω καὶ ἡ κάτω πέπονθεν· ἡ μὲν γὰρ τῷ πυρί, ἡ δὲ τῇ γῇ
[d] παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν· ὥστ' ἀναγκαῖον καὶ τὴν κύκλῳ
κίνησιν, ἐπειδὴ τούτοις παρὰ φύσιν, ἑτέρου [e] τινὸς εἶναι κατὰ
10 φύσιν. Πρὸς δὲ τούτοις εἰ μέν ἐστιν ἡ κύκλῳ [f] τινὶ φορὰ
κατὰ φύσιν, δῆλον ὡς [g] εἴη ἄν τι σῶμα τῶν ἁπλῶν καὶ πρώ-
των, ὃ πέφυκεν, ὥσπερ τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῆ κάτω, [h] ἐκεῖνο
11 [i] κύκλῳ φέρεσθαι κατὰ φύσιν. Εἰ δὲ παρὰ φύσιν φέρεται
τὰ φερόμενα κύκλῳ τὴν πέριξ φοράν, θαυμαστὸν καὶ παντε-
λῶς ἄλογον τὸ μόνην εἶναι συνεχῆ ταύτην τὴν κίνησιν καὶ
ἀΐδιον, οὖσαν παρὰ φύσιν· φαίνεται γὰρ ἔν [k] γε τοῖς ἄλλοις
τάχιστα φθειρόμενα τὰ παρὰ φύσιν. Ὥστ' εἴπερ ἐστὶ πῦρ
τὸ φερόμενον, καθάπερ φασί τινες, οὐθὲν ἧττον αὐτῷ παρὰ

[r] *οὐδεμία γραμμή* L. [s] *ἂν* om. pr. E. [t] *τέλος καὶ πέρας* E.L. [v] *οὔτε δὲ τῶν* L. [w] *ἔσται* L, om. E. [x] *τῇ*] *τινὸς τῇ* M. [y] *κάτω*] *κάτω σώματα* M, *σώματα κάτω* H. [z] *τε* om. M. [a] *καὶ προτέρα* om. E. [b] *πάντων* L. [c] *παρὰ φ. ἑτέρῳ κατὰ*] *κατὰ φ. ἑτέρῳ παρὰ* H.M. [d] *κατὰ φ. καὶ παρὰ* H. [e] *εἶναί τινος* M. [f] *φορά τινι* F. [g] *ἂν εἴη* E.L. [h] *κακεῖνο* L, *κεῖνο* E. [i] *φέρεσθαι κύκλῳ* H. [k] *τε* E.F.

φύσιν ἡ κίνησίς ἐστιν αὕτη [l]ἢ ἡ κάτω· πυρὸς γὰρ κίνησιν
ὁρῶμεν τὴν ἀπὸ τοῦ μέσου κατ' εὐθεῖαν. Διόπερ ἐξ ἁπάν- 12
των ἄν τις τούτων [m]συλλογιζόμενος [n]πιστεύσειεν ὡς ἔστι
τι παρὰ τὰ σώματα [o]τὰ δεῦρο καὶ περὶ ἡμᾶς ἕτερον κεχω-
ρισμένον, τοσούτῳ τιμιωτέραν ἔχον τὴν φύσιν ὅσῳπερ ἀφέ-
στηκε τῶν ἐνταῦθα [p]πλεῖον.

Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν ὑπόκειται τὰ δ' ἀποδέδεικται τῶν εἰρη- 3
μένων, φανερὸν ὅτι οὔτε [q]κουφότητα οὔτε βάρος ἔχει σῶμα
[r]ἅπαν. Δεῖ δὲ ὑποθέσθαι τί λέγομεν τὸ βαρὺ [s]καὶ τὸ κοῦ-
φον, νῦν μὲν ἱκανῶς [t]ὡς πρὸς [v]τὴν παροῦσαν χρείαν, ἀκρι-
βέστερον δὲ πάλιν, ὅταν [w]ἐπισκοπῶμεν περὶ τῆς οὐσίας αὐ-
τῶν. Βαρὺ μὲν οὖν ἔστω τὸ φέρεσθαι πεφυκὸς ἐπὶ τὸ μέσον, 2
κοῦφον δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ μέσου, βαρύτατον δὲ τὸ πᾶσιν ὑφι-
στάμενον τοῖς κάτω φερομένοις, κουφότατον δὲ τὸ πᾶσιν
ἐπιπολάζον τοῖς ἄνω φερομένοις. Ἀνάγκη [x]δὲ πᾶν τὸ φε-
ρόμενον [y]ἢ κάτω ἢ ἄνω ἢ κουφότητ' ἔχειν ἢ βάρος ἢ ἄμφω,
[z]μὴ πρὸς [a]τὸ αὐτὸ δέ· πρὸς [b]ἄλληλα γάρ ἐστι βαρέα καὶ
κοῦφα, οἷον ἀὴρ πρὸς [c]ὕδωρ, καὶ πρὸς γῆν ὕδωρ. Τὸ [d]δὴ 3
κύκλῳ σῶμα φερόμενον [e]ἀδύνατον [f]ἔχειν βάρος ἢ κουφότητα·
οὔτε γὰρ κατὰ φύσιν οὔτε παρὰ φύσιν ἐνδέχεται [g]αὐτῷ κι-
νηθῆναι ἐπὶ τὸ μέσον ἢ ἀπὸ τοῦ μέσου. Κατὰ φύσιν μὲν
γὰρ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ἡ ἐπ' εὐθείας φορά· μία γὰρ ἦν ἑκάστου
τῶν ἁπλῶν, ὥστ' ἔσται τὸ αὐτὸ τῶν οὕτω τινὶ φερομένων.
Παρὰ φύσιν δ' ἐνεχθέντος, εἰ μὲν ἡ κάτω παρὰ φύσιν, ἡ ἄνω
[h]ἔσται κατὰ φύσιν, [i]εἰ δ' ἡ ἄνω παρὰ φύσιν, ἡ κάτω κατὰ
φύσιν· [k]ἔθεμεν γὰρ τῶν ἐναντίων ᾧ ἡ ἑτέρα παρὰ φύσιν, τὴν
ἑτέραν εἶναι κατὰ φύσιν. Ἐπεὶ δ' εἰς [l]τὸ αὐτὸ φέρεται τὸ 4
ὅλον καὶ τὸ μόριον κατὰ φύσιν, οἷον πᾶσα γῆ καὶ μικρὰ

[l] ἢ ἡ κάτω] τῆς κάτω L, om. E. [m] συλλογιζομένοις E. [n] πιστεύσαιεν F. [o] τὰ om. E. [p] πλείω M, πλέον F. [q] βάρος οὔτε κουφότητα M. [r] πᾶν M. [s] καὶ τί τὸ L. [t] ὡς om. E. [v] τὴν om. F. [w] σκοπῶμεν F. [x] δὴ E.H.L.M. [y] ἢ ἄνω ἢ κάτω F.H. [z] μὴ] ἢ E. [a] τὸ om. M. [b] ἄλλα H. [c] ὕδωρ καὶ πῦρ καὶ πρὸς γῆν καὶ ἀέρα ὕδωρ M. [d] δὲ E.H. [e] ἀδύνατον] ἀνάγκη μὴ F. [f] βάρος ἔχειν M. [g] αὐτὸ F.M. [h] ἔσται om. E.L. [i] εἰ—κατὰ φύσιν om. M. [k] ἔθεμεν—κατὰ φύσιν om. E.L. [l] ταὐτὸ F.

βῶλος. συμβαίνει πρῶτον μὲν [m] μήτε κουφότητ' ἔχειν αὐτὸ
[n] μηδεμίαν μήτε βάρος (ἢ γὰρ ἂν πρὸς τὸ μέσον ἢ ἀπὸ τοῦ
μέσου [o] ἠδύνατο φέρεσθαι κατὰ τὴν [p] ἑαυτοῦ φύσιν), ἔπειθ'
ὅτι ἀδύνατον κινηθῆναι τὴν κατὰ τόπον κίνησιν [q] ἢ [r] ἄνω ἢ
κάτω κατασπώμενον· οὔτε γὰρ κατὰ φύσιν ἐνδέχεται κινη-
θῆναι κίνησιν αὐτῷ ἄλλην οὔτε παρὰ φύσιν, οὔτ' [s] αὐτῷ οὔτε
τῶν μορίων οὐθενί· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος περὶ ὅλου καὶ μέρους.
5 Ὁμοίως δ' εὔλογον ὑπολαβεῖν περὶ αὐτοῦ καὶ ὅτι [t] ἀγένητον
καὶ ἄφθαρτον καὶ [v] ἀναυξὲς καὶ ἀναλλοίωτον, διὰ τὸ γίγνε-
σθαι μὲν ἅπαν τὸ γιγνόμενον ἐξ ἐναντίου τε καὶ ὑποκειμένου
τινός, καὶ φθείρεσθαι ὡσαύτως ὑποκειμένου [w] τέ τινος καὶ
ὑπ' ἐναντίου καὶ εἰς ἐναντίον, καθάπερ ἐν τοῖς πρώτοις εἴ-
6 ρηται λόγοις· τῶν δ' ἐναντίων καὶ αἱ φοραὶ ἐναντίαι. Εἰ
[x] δὴ [y] τούτῳ [z] μηδὲν ἐναντίον ἐνδέχεται εἶναι διὰ τὸ καὶ τῇ
φορᾷ τῇ κύκλῳ μὴ εἶναι [a] ἄν τιν' ἐναντίαν κίνησιν, ὀρθῶς ἔοι-
κεν ἡ φύσις τὸ μέλλον ἔσεσθαι [b] ἀγένητον [c] καὶ ἄφθαρτον
ἐξελέσθαι ἐκ τῶν ἐναντίων· ἐν τοῖς ἐναντίοις [d] γὰρ ἡ γένεσις
7 καὶ ἡ φθορά. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ αὐξανόμενον ἅπαν [e] αὐξά-
νεται [f] καὶ τὸ φθῖνον φθίνει [g] ὑπὸ [h] συγγενοῦς [i] προσιόντος
καὶ ἀναλυομένου εἰς τὴν ὕλην· τούτῳ δ' οὐκ ἔστιν ἐξ οὗ γέ-
γονεν. Εἰ δ' ἐστὶ καὶ [k] ἀναύξητον καὶ [l] ἄφθαρτον, τῆς αὐτῆς
8 διανοίας ἐστὶν ὑπολαβεῖν καὶ ἀναλλοίωτον εἶναι. Ἔστι μὲν
γὰρ ἡ ἀλλοίωσις κίνησις κατὰ τὸ ποιόν, τοῦ δὲ ποιοῦ αἱ μὲν
ἕξεις καὶ διαθέσεις οὐκ ἄνευ τῶν [m] κατὰ πάθη γίγνονται
μεταβολῶν, οἷον ὑγίεια [n] καὶ νόσος. Κατὰ [o] δὲ πάθος ὅσα
μεταβάλλει τῶν φυσικῶν σωμάτων, ἔχονθ' ὁρῶμεν [p] πάντα
καὶ αὔξησιν καὶ φθίσιν, οἷον τά τε τῶν ζῴων σώματα καὶ τὰ
μόρια αὐτῶν καὶ τὰ τῶν φυτῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν στοι-

[m] μὴ δὲ F. [n] μὴ δὲ μίαν μὴ δὲ F. [o] ἐδύνατο M. [p] αὑτοῦ F.H.L.
[q] ἢ om. E. [r] ἄνω ἑλκόμενον ἢ F. [s] αὐτὸ H. [t] ἀγέννητον F.H.L.
[v] ἄναυξες M. [w] τέ om. E. [x] δὲ E.L. [y] τοῦτο L. [z] οὐδὲν H.
[a] ἄν τιν' om. H. [b] ἀγέννητον F. [c] καὶ ἄφθαρτον om. E. [d] γὰρ ἡ]
γὰρ εἰ pr. E. [e] αὔξεται M. [f] καὶ τὸ φθῖνον φθίνει om. E.F. [g] ὑπὸ
τοῦ σ. M. [h] συγγενοῦς τινὸς πρ. H. [i] προϊοντος L. [k] ἄναυξες L.
[l] ἄφθιτον H. [m] κατὰ τὰ πάθη H.L.M, κατὰ πάθος F. [n] καὶ ἡ νόσος L.
[o] δὲ] δὲ τὸ L, om. E. [p] ἅπαντα L.

χείων· ὥστ' εἴπερ τὸ κύκλῳ σῶμα μήτ' αὔξησιν ἔχειν ἐνδέ-
χεται μήτε φθίσιν, εὔλογον καὶ ἀναλλοίωτον εἶναι.
Διότι μὲν οὖν ἀΐδιον καὶ οὔτ' αὔξησιν ἔχον οὔτε φθίσιν, 9
ἀλλ' ἀγήρατον καὶ ἀναλλοίωτον καὶ ἀπαθές ἐστι τὸ πρῶτον
τῶν σωμάτων, εἴ τις τοῖς ὑποκειμένοις [q] πιστεύει, φανερὸν
ἐκ τῶν εἰρημένων [r] ἐστίν. Ἔοικε δ' ὅ [s] τε λόγος τοῖς φαι-
νομένοις μαρτυρεῖν καὶ τὰ φαινόμενα τῷ λόγῳ. Πάντες 10
γὰρ ἄνθρωποι περὶ θεῶν ἔχουσιν ὑπόληψιν, καὶ πάντες τὸν
[t] ἀνωτάτω τῷ θείῳ τόπον ἀποδιδόασι, καὶ [v] βάρβαροι καὶ
Ἕλληνες, ὅσοι περ εἶναι νομίζουσι θεούς, δῆλον ὅτι ὡς [w] τῷ
ἀθανάτῳ [x] τὸ ἀθάνατον συνηρτημένον· ἀδύνατον γὰρ ἄλλως.
Εἴπερ οὖν ἔστι [y] τι θεῖον, [z] ὥσπερ ἔστι, καὶ τὰ νῦν εἰρημένα 11
περὶ τῆς πρώτης οὐσίας τῶν σωμάτων εἴρηται καλῶς. Συμ-
βαίνει δὲ τοῦτο καὶ διὰ τῆς αἰσθήσεως ἱκανῶς, ὥς γε πρὸς
ἀνθρωπίνην [a] εἰπεῖν πίστιν· ἐν ἅπαντι γὰρ τῷ παρεληλυθότι
[b] χρόνῳ κατὰ τὴν παραδεδομένην ἀλλήλοις μνήμην οὐθὲν
φαίνεται μεταβεβληκὸς οὔτε καθ' ὅλον τὸν ἔσχατον οὐρανὸν
οὔτε κατὰ μόριον αὐτοῦ τῶν οἰκείων οὐθέν. Ἔοικε δὲ καὶ 12
τοὔνομα παρὰ τῶν ἀρχαίων διαδεδόσθαι [c] μέχρι καὶ τοῦ νῦν
χρόνου, τοῦτον τὸν τρόπον [d] ὑπολαμβανόντων ὅνπερ καὶ
ἡμεῖς λέγομεν· οὐ γὰρ ἅπαξ οὐδὲ δὶς [e] ἀλλ' ἀπειράκις [f] δεῖ
νομίζειν τὰς αὐτὰς ἀφικνεῖσθαι δόξας εἰς ἡμᾶς. Διόπερ ὡς 13
ἑτέρου τινὸς ὄντος τοῦ πρώτου σώματος παρὰ γῆν καὶ πῦρ
καὶ ἀέρα καὶ ὕδωρ, αἰθέρα προσωνόμασαν τὸν [g] ἀνωτάτω
τόπον, ἀπὸ τοῦ θεῖν ἀεὶ τὸ ἀΐδιον χρόνον θέμενοι τὴν ἐπωνυ-
μίαν αὐτῷ. Ἀναξαγόρας [h] δὲ κατακέχρηται τῷ ὀνόματι
τούτῳ οὐ καλῶς· ὀνομάζει γὰρ αἰθέρα ἀντὶ πυρός.
Φανερὸν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων [i] καὶ διότι τὸν ἀριθμὸν [k] ἀδύ- 14

[q] πιστεύσει L. [r] ἐστίν om. M. [s] τε om. E. [t] ἄνω τῷ θεῷ M. [v] ἕλληνες καὶ βάρβαροι M. [w] τὸ ἀθάνατον τῷ ἀθανάτῳ M. [x] τὸν ἀθάνατον οὐρανὸν συνηρτημένον E. [y] τι] τὸ E.H.M. [z] ὥσπερ οὖν ἐστι F.M. [a] πίστιν εἰπεῖν H. [b] χρόνῳ om. H. [c] μέχρι τοῦ χρόνου τοῦ νῦν E.L. [d] ὑπολαβόντων F.H. [e] ἀλλὰ πλεονάκις E.L. [f] δεῖν H. [g] ἄνω F.M. [h] καταχρῆται E.L. [i] διότι καὶ F.H, καὶ διότι καὶ M. [k] ἀδύνατον om. M.

νατον εἶναι πλείω [l] τὸν τῶν λεγομένων σωμάτων ἁπλῶν· τοῦ μὲν γὰρ ἁπλοῦ σώματος ἀνάγκη τὴν κίνησιν ἁπλῆν εἶναι, μόνας δὲ ταύτας [m] εἶναί φαμεν ἁπλᾶς, τήν τε κύκλῳ καὶ τὴν ἐπ' εὐθείας, καὶ ταύτης [n] δύο μόρια, τὴν μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου, τὴν δ' ἐπὶ τὸ μέσον.

4 Ὅτι δ' οὐκ ἔστι τῇ κύκλῳ φορᾷ ἐναντία ἄλλη φορά,
πλεοναχόθεν ἄν τις [o] λάβοι τὴν πίστιν, πρῶτον μὲν ὅτι τῇ
περιφερεῖ τὴν εὐθεῖαν ἀντικεῖσθαι μάλιστα τίθεμεν. Τὸ
γὰρ κοῖλον καὶ [p] τὸ κυρτὸν οὐ μόνον [q] ἀλλήλοις ἀντικεῖσθαι
δοκεῖ ἀλλὰ καὶ τῷ εὐθεῖ, συνδυαζόμενα καὶ λαβόντα [r] σύν-
θεσιν· ὥστ' εἴπερ ἐναντία τίς [s] ἐστι, τὴν ἐπὶ τῆς εὐθείας μά-
2 λιστα ἀναγκαῖον ἐναντίαν εἶναι πρὸς τὴν κύκλῳ κίνησιν. Αἱ
δ' ἐπὶ τῆς εὐθείας ἀλλήλαις ἀντίκεινται διὰ τοὺς τόπους· τὸ
γὰρ ἄνω [t] καὶ κάτω τόπου τέ ἐστι διαφορὰ καὶ ἐναντίωσις.
Ἔπειτ' εἴ τις [v] ὑπολαμβάνει τὸν αὐτὸν εἶναι λόγον [w] ὅνπερ
ἐπὶ τῆς εὐθείας, καὶ ἐπὶ τῆς περιφεροῦς (τὴν γὰρ [x] ἀπὸ τοῦ
Α πρὸς τὸ Β φορὰν ἐναντίαν εἶναι τῇ ἀπὸ τοῦ Β πρὸς τὸ
Α), τὴν ἐπὶ τῆς [y] εὐθείας λέγει· αὕτη γὰρ [z] πεπέρανται.
3 Περιφερεῖς δ' ἄπειροι ἂν εἶεν περὶ [a] τὰ αὐτὰ σημεῖα. Ὁμοίως
δὲ [b] καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμικυκλίου τοῦ ἑνός, [c] οἷον ἀπὸ τοῦ Γ ἐπὶ τὸ
Δ [d] καὶ ἀπὸ τοῦ Δ ἐπὶ τὸ Γ· ἡ γὰρ αὐτὴ τῇ ἐπὶ τῆς δια-
μέτρου ἐστίν· ἀεὶ γὰρ ἕκαστον ἀπέχειν [e] τὴν εὐθεῖαν τίθεμεν.
Ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τις κύκλον ποιήσας τὴν ἐπὶ θατέρου ἡμι-
κυκλίου φορὰν ἐναντίαν θείη τῇ ἐπὶ θατέρου, οἷον ἐν τῷ ὅλῳ
κύκλῳ τὴν ἀπὸ τοῦ Ε πρὸς τὸ Ζ τοῦ Η ἡμικυκλίου [f] τῇ ἀπὸ
4 τοῦ Ζ πρὸς τὸ Ε ἐν τῷ Θ ἡμικυκλίῳ. Εἰ δὲ καὶ [g] αὗται
ἐναντίαι, ἀλλ' οὔτι [h] γε αἱ ἐπὶ τοῦ ὅλου κύκλου φοραὶ ἀλ-
λήλαις διὰ τοῦτο ἐναντίαι. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἡ ἀπὸ τοῦ Α

[l] τὸν om. H.L. [m] εἶναι post φαμέν M, om. F.H. [n] δύο] τὰ δύο F.H.M. [o] λάβῃ M. [p] τὸ om. F. [q] ἀντικεῖσθαι ἀλλήλοις F. [r] θέσιν corr. F. [s] ἐστι τῇ περιφερείᾳ τὴν F. [t] καὶ κ.] καί τὸ κ. M, τῷ κ. H. [v] ὑπολαμβάνοι M. [w] ὅνπερ καὶ ἐπὶ M. [x] ἀπὸ τοῦ Α om. pr. E. [y] εὐθείας φορὰν λέγει F. [z] πεπέραται F. [a] ταυτὰ L, τὰ (omisso αὐτὰ) E. [b] καὶ ἡ ἐπὶ F. [c] οἷον ἡ ἀπὸ F. [d] καὶ ἡ ἀπὸ M. [e] τὴν] κατὰ τὴν rc. F. [f] τῇ] τοῦ M. [g] αὗται] αὗταί γε M. [h] γε καὶ αἱ L.

ἐπὶ τὸ Β κύκλῳ φορὰ ἐναντία τῇ ἀπὸ τοῦ Α ἐπὶ τὸ Γ· ἐκ
ταὐτοῦ γὰρ εἰς ταὐτὸ ἡ κίνησις, ἡ δ' ἐναντία διωρίσθη φορὰ
ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τὸ ἐναντίον [i] εἶναι. Εἰ [k] δὲ καὶ ἦν ἡ 5
κύκλῳ [l] τῇ κύκλῳ ἐναντία, μάτην ἂν ἦν [m] ἡ ἑτέρα· [n] ἐπὶ τὸ
αὐτὸ γάρ. [n]Ἔτι ἀνάγκη τὸ κύκλῳ φερόμενον [o] ὁποθενοῦν
ἀρξάμενον εἰς πάντας ὁμοίως ἀφικνεῖσθαι τοὺς ἐναντίους τό-
πους· εἰσὶ δὲ τόπου ἐναντιότητες τὸ ἄνω [p] καὶ κάτω [q] καὶ τὸ
[r] πρόσθεν καὶ ὄπισθεν καὶ [s] τὸ δεξιὸν [t] καὶ ἀριστερόν. Αἱ 6
[v] δὲ τῆς φορᾶς ἐναντιώσεις κατὰ τὰς τῶν τόπων εἰσὶν ἐναντι-
ώσεις· εἰ μὲν [w] γὰρ ἴσαι ἦσαν, οὐκ ἂν ἦν κίνησις αὐτῶν, εἰ δ'
ἡ ἑτέρα [x] κίνησις ἐκράτει, ἡ ἑτέρα οὐκ ἂν ἦν. [x]Ὥστ' εἰ ἀμ-
φότερα ἦν, μάτην ἂν [y] θάτερον ἦν σῶμα μὴ κινούμενον τὴν
αὑτοῦ κίνησιν· μάτην γὰρ ὑπόδημα τοῦτο λέγομεν, οὗ μή
ἐστιν ὑπόδεσις. [y]Ὁ δὲ θεὸς καὶ ἡ φύσις οὐδὲν μάτην [z] ποι-
οῦσιν.

[z]Ἀλλ' ἐπεὶ δῆλον περὶ τούτων, [a] καὶ περὶ τῶν λοιπῶν 5
σκεπτέον, [b] καὶ πρῶτον πότερον ἔστι τι σῶμα ἄπειρον, ὥσ-
περ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀρχαίων [c] φιλοσόφων ᾠήθησαν, ἢ τοῦτ'
ἐστὶν ἕν τι τῶν ἀδυνάτων· τὸ γὰρ οὕτως ἢ [d] ἐκείνως ἔχειν οὔ
τι [e] μικρὸν ἀλλ' ὅλον διαφέρει καὶ πᾶν πρὸς τὴν [f] περὶ τῆς
ἀληθείας θεωρίαν. Σχεδὸν γὰρ αὕτη [g] πασῶν ἀρχὴ τῶν 2
ἐναντιώσεων τοῖς ἀποφηναμένοις τι περὶ τῆς ὅλης φύσεως
καὶ γέγονε καὶ γένοιτ' ἄν, εἴπερ καὶ τὸ μικρὸν παραβῆναι
τῆς ἀληθείας ἀφισταμένοις γίνεται πόρρω μυριοπλάσιον,
οἷον εἴ τις ἐλάχιστον εἶναί τι φαίη μέγεθος· οὗτος γὰρ
[h] τοὐλάχιστον εἰσαγαγὼν τὰ [i] μέγιστ' ἂν κινήσειε τῶν μα-
θηματικῶν. Τούτου [k] δ' αἴτιον ὅτι ἡ ἀρχὴ δυνάμει μείζων 3

[i] *εἶναι* om. E.F.M, ante *εἰς* ponit H. [k] *δὲ καὶ*] *δ'* corr. E. [l] *τῇ κύκλῳ* om. pr. E. [m] *ἡ*] *τῇ* F. [n] *ἐπὶ τὸ αὐτὸ γὰρ* om. E.L. [o] *ὁποθ. ἀρξ.* om. L. [p] *καὶ τὸ κάτω* H. [q] *καὶ* om. F. [r] *ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὄπισθεν* F.M, *πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον* E, *πρόσθιον καὶ τὸ ὀπίσθιον* L, *ὄπισθεν καὶ τὸ ἔμπροσθεν* H. [s] *τὸ* om. E. [t] *καὶ τὸ ἀρ.* M. [v] *δὲ*] *γὰρ* L. [w] *γὰρ* om. pr. E. [x] *κίνησις αὐτῶν ἐκράτει* F. [y] *ἦν θάτερον* F.H.M. [z] *ποιεῖ* F. [a] *καὶ* om. E.H.M. [b] *καὶ* om. E. [c] *φιλοσόφων* om. F. [d] *κείνως* E. [e] *σμικρὸν* L. [f] *περὶ* om. E.L. [g] *πᾶσιν* F.H. [h] *τὸ ἐλάχιστον* F. [i] *μέγιστα κινήσει* H, *μέγιστα κινεῖ* E.L. [k] *δὲ* F.

ἢ μεγέθει, διόπερ τὸ ἐν ἀρχῇ μικρὸν ἐν τῇ τελευτῇ γίνεται
παμμέγεθες. Τὸ δ' ἄπειρον καὶ ἀρχῆς ἔχει δύναμιν καὶ τοῦ
ποσοῦ τὴν μεγίστην, ὥστ' οὐδὲν ἄτοπον οὐδ' ἄλογον τὸ
θαυμαστὴν εἶναι τὴν διαφορὰν ἐκ τοῦ λαβεῖν ὡς ἔστι τι
σῶμα ἄπειρον. Διὸ περὶ αὐτοῦ λεκτέον ἐξ ἀρχῆς ἀναλα-
4 βοῦσιν. Ἀνάγκη δὴ πᾶν σῶμα [l] ἢ τῶν ἁπλῶν εἶναι ἢ τῶν
συνθέτων, ὥστε καὶ τὸ ἄπειρον [m] ἢ ἁπλοῦν [n] ἔσται ἢ σύν-
θετον. Ἀλλὰ μὴν καὶ ὅτι γε πεπερασμένων τῶν ἁπλῶν
ἀνάγκη πεπερασμένον εἶναι τὸ σύνθετον, δῆλον· τὸ γὰρ ἐκ
πεπερασμένων καὶ πλήθει καὶ μεγέθει συγκείμενον [o] πεπέ-
ρανται [p] καὶ πλήθει καὶ μεγέθει· τοσοῦτον γάρ [q] ἐστιν [r] ἐξ
5 ὅσων ἐστὶ συγκείμενον. Λοιπὸν τοίνυν ἰδεῖν πότερον ἐνδέ-
χεταί τι τῶν ἁπλῶν ἄπειρον εἶναι τὸ μέγεθος, ἢ τοῦτ' ἀδύ-
νατον. Προχειρισάμενοι δὴ περὶ [s] τοῦ πρώτου τῶν σωμά-
των, οὕτω [t] σκοπῶμεν καὶ περὶ τῶν λοιπῶν. Ὅτι μὲν [v] τοί-
νυν ἀνάγκη τὸ σῶμα τὸ κύκλῳ φερόμενον πεπεράνθαι πᾶν,
6 ἐκ τῶνδε δῆλον. Εἰ γὰρ ἄπειρον τὸ κύκλῳ φερόμενον [w] σῶ-
μα, ἄπειροι ἔσονται αἱ ἀπὸ τοῦ μέσου ἐκβαλλόμεναι. Τῶν
δ' ἀπείρων τὸ διάστημα ἄπειρον. [x] Διάστημα δὲ λέγω τῶν
γραμμῶν, [y] οὗ μηδὲν ἔστιν [z] ἔξω λαβεῖν μέγεθος ἁπτόμενον
τῶν γραμμῶν. Τοῦτ' οὖν ἀνάγκη ἄπειρον εἶναι· τῶν γὰρ
7 πεπερασμένων ἀεὶ ἔσται πεπερασμένον. Ἔτι δ' ἀεὶ ἔστι
τοῦ δοθέντος [a] μεῖζον λαβεῖν, ὥστε καθάπερ ἀριθμὸν λέγο-
μεν ἄπειρον, ὅτι [b] μέγιστος οὐκ ἔστιν, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ
περὶ τοῦ διαστήματος. Εἰ οὖν τὸ μὲν ἄπειρον [c] μὴ ἔστι
[d] διελθεῖν, ἀπείρου δ' ὄντος [e] ἀνάγκη [f] ἄπειρον τὸ διάστημα
εἶναι, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο κινηθῆναι κύκλῳ· τὸν δ' οὐρανὸν ὁρῶ-
μεν κύκλῳ [g] στρεφόμενον, καὶ τῷ λόγῳ δὲ διωρίσαμεν ὅτι

[l] ἤτοι F.H, ἤ τι M. [m] ἢ om. E. [n] εἶναι E. [o] πεπερασμένον L, incerto E. [p] καὶ πλήθει καὶ μεγέθει om. E.L. [q] ἔσται F.M. [r] ἐξ om. F. [s] τοῦ om. E. [t] σκοποῦμεν F. [v] τοίνυν] οὖν F. [w] σῶμα om. E.L. [x] διάστημα δὲ] διάστημα γὰρ E, ἄπειρον δὲ διάστημα L. [y] οὗ—γραμμῶν om. L. [z] λαβεῖν ἔξω F. [a] λαβεῖν μεῖζον F. [b] μέγεθος M. [c] οὐκ H.L. [d] διεξελθεῖν H. [e] ἀναγκαῖον H. [f] ἄπειρον ante εἶναι E.L, post εἶναι M. [g] περιστρεφόμενον F.M.

ἐστί τινος ἡ κύκλῳ κίνησις. Ἔτι ἀπὸ πεπερασμένου χρόνου 8
ἐὰν ἀφέλῃς [h] πεπερασμένον, ἀνάγκη καὶ τὸν λοιπὸν εἶναι
πεπερασμένον καὶ ἔχειν ἀρχήν. Εἰ δ' ὁ χρόνος [i] ὁ τῆς βα-
δίσεως ἔχει ἀρχήν, ἔστιν ἀρχὴ καὶ τῆς κινήσεως, ὥστε καὶ
τοῦ μεγέθους ὃ βεβάδικεν. Ὁμοίως [k] δὲ [l] τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν
ἄλλων. Ἔστω δὴ γραμμὴ ἄπειρος, ἐφ' [m] ᾗ Α Γ Ε, ἐπὶ 9
θάτερα, [n] ᾗ τὸ Ε· ἡ δ' ἐφ' ᾗ [o] τὰ Β Β, ἐπ' ἀμφότερα ἄπει-
ρος. Εἰ δὴ [p] γράψει κύκλον ἡ τὸ Α Γ Ε ἀπὸ [q] τοῦ Γ
[r] κέντρου, τέμνουσά ποτε οἰσθήσεται [s] κύκλῳ [t] τὴν Β Β [v] ἡ
τὸ Α Γ Ε [w] πεπερασμένον χρόνον· ὁ γὰρ πᾶς χρόνος ἐν ὅσῳ
κύκλῳ ἠνέχθη ὁ οὐρανός, πεπερασμένος. Καὶ [x] ὁ ἀφῃρη-
μένος ἄρα, ὃν ἡ τέμνουσα ἐφέρετο. Ἔσται ἄρα τις ἀρχὴ
[y] ᾗ πρῶτον ἡ [z] τὰ Α Γ Ε τὴν [a] τὰ Β Β ἔτεμεν. Ἀλλ' ἀδύ-
νατον. Οὐκ ἄρα ἔστι κύκλῳ στραφῆναι τὸ ἄπειρον. Ὥστ'
οὐδὲ τὸν κόσμον, εἰ ἦν ἄπειρος.

Ἔτι [b] δὲ καὶ ἐκ τῶνδε φανερόν, ὅτι τὸ ἄπειρον ἀδύνατον 10
κινηθῆναι. Ἔστω γὰρ ἡ τὸ Α φερομένη παρὰ τὴν Β, [c] πε-
περασμένη παρὰ πεπερασμένην. Ἀνάγκη [d] δὴ ἅμα τήν [e] τε
Α τῆς Β ἀπολελύσθαι καὶ τὴν Β τῆς Α· ὅσον γὰρ ἡ [f] ἑτέρα
[g] ἐπιβάλλει τῆς ἑτέρας, καὶ ἡ [h] ἑτέρα ἐκείνης τοσοῦτον. Εἰ
μὲν οὖν ἄμφω κινοῖντο εἰς τοὐναντίον, θᾶττον ἂν ἀπολύοιντο,
εἰ δὲ παρὰ μένουσαν [i] παραφέροιτο, βραδύτερον, τῷ αὐτῷ
τάχει κινουμένου τοῦ παραφερομένου. Ἀλλ' ἐκεῖνό γε φα- 11
νερόν, ὅτι ἀδύνατον τὴν ἄπειρον διελθεῖν ἐν πεπερασμένῳ
χρόνῳ. Ἐν ἀπείρῳ ἄρα· δέδεικται γὰρ τοῦτο πρότερον ἐν
τοῖς περὶ κινήσεως. Διαφέρει δέ γε οὐθὲν ἢ τὴν πεπερασμέ-
νην φέρεσθαι παρὰ τὴν ἄπειρον ἢ τὴν ἄπειρον παρ' ἐκείνην·

[h] *πεπερασμένον χρόνον ἀνάγκη* L. [i] *ὁ* ante *τῆς* om. F.H.M. [k] *δὴ* E.L. [l] *τούτω* H. [m] *ἧς* M, *ἧς τὰ* F.H. [n] *ᾗ*] *ποῦ ᾗ* H. [o] *τὰ*] *τὰ δύο*, L, om. E. [p] *γράφει* M. [q] *τοῦ α* F. [r] *κέντρου* om. E.L. [s] *κύκλῳ* margo F. [t] *τὴν τὰ β β* E.L.M. [v] *ἡ τὰ* E.L, *ἡ τὸ* M. [w] *ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ* L. [x] *ὁ* om. F.H. [y] *ἧς* F, dubio E. [z] *τὰ*] *τὸ* F.H.M. [a] *τὰ* om. E. [b] *δὲ* om. H. [c] *πεπερασμένη παρὰ* om. pr. E. [d] *δὲ* E. [e] *τε τὸ α* M. [f] *ἑτέρα* om. pr. E. [g] *ἐπιλάβῃ* M, *ὑπερβάλλει* F. [h] *ἑτέρα κίνησις ἐκείνης* E. [i] *φέροιτο* H.L.M.

ὅταν γὰρ ἐκείνη [k] παρ' ἐκείνην, κἀκείνη [l] παρ' ἐκείνην, [m] ὁμοίως
κινουμένη καὶ ἀκίνητος· [n] πλὴν θᾶττον, ἐὰν κινῶνται [o] ἀμφό-
12 τεραι, ἀπολυθήσονται. [p] Καίτοι ἐνίοτ' οὐθὲν κωλύει τὴν κι-
νουμένην παρ' ἠρεμοῦσαν θᾶττον παρελθεῖν ἢ [q] τὴν ἀντικι-
νουμένην, ἐάν τις ποιήσῃ τὰς μὲν ἀντικινουμένας ἀμφοτέρας
φερομένας βραδέως, τὴν δὲ παρὰ τὴν ἠρεμοῦσαν πολλῷ [r] ἐκεί-
νων [s] θᾶττον φερομένην. Οὐδὲν οὖν πρὸς τὸν λόγον ἐμπό-
διον ὅτι [t] παρ' ἠρεμοῦσαν, ἐπείπερ κινουμένην [v] ἐνδέχεται τὴν
13 Α παρὰ κινουμένην τὴν [w] Β βραδύτερον παρελθεῖν. Εἰ οὖν
ἄπειρος ὁ χρόνος ὃν ἡ πεπερασμένη ἀπολύεται κινουμένη, καὶ
ἐν ᾧ [x] ἡ ἄπειρος τὴν πεπερασμένην ἐκινήθη, ἀνάγκη ἄπειρον
εἶναι. Ἀδύνατον ἄρα τὸ ἄπειρον κινεῖσθαι [y] ὅλως· ἐὰν γὰρ
καὶ τοὐλάχιστον κινηθῇ, [z] ἀνάγκη ἄπειρον [a] γίγνεσθαι χρό-
14 νον. Ἀλλὰ μὴν ὅ [b] γ' οὐρανὸς [c] περιέρχεται καὶ στρέφεται
ὅλως κύκλῳ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, ὥστε περίεισιν [d] ἅπασαν
τὴν ἐντός, οἷον τὴν Α Β πεπερασμένην. Ἀδύνατον ἄρα
15 ἄπειρον εἶναι τὸ κύκλῳ. Ἔτι ὥσπερ γραμμὴν ἧς πέρας
ἐστὶν ἀδύνατον εἶναι ἄπειρον, ἀλλ' εἴπερ, ἐπὶ μῆκος, καὶ ἐπί-
πεδον ὡσαύτως ᾗ πέρας οὐκ ἐνδέχεται· ὅταν δ' ὁρισθῇ, [e] οὐ-
θαμῇ, οἷον τετράγωνον ἄπειρον ἢ κύκλον ἢ σφαῖραν, ὥσπερ
16 οὐδὲ [f] ποδιαίαν ἄπειρον. Εἰ οὖν μήτε σφαῖρα μήτε τετρά-
γωνον μήτε κύκλος ἐστὶν ἄπειρος, μὴ ὄντος δὲ κύκλου οὐδ' ἂν
ἡ κύκλῳ εἴη φορά, ὁμοίως δὲ μηδ' ἀπείρου ὄντος οὐκ ἂν εἴη
ἄπειρος, εἰ μηδ' ὁ κύκλος ἄπειρός ἐστιν, [g] οὐκ ἂν κινοῖτο κυ-
17 κλικῶς ἄπειρον σῶμα. Ἔτι [h] εἰ τὸ Γ κέντρον, [i] ἡ δὲ τὸ
Α Β ἄπειρος καὶ ἡ τὸ Ε πρὸς ὀρθὴν ἄπειρος καὶ ἡ τὸ [k] Γ Δ

[k] παρ'] παραλλάττῃ L. [l] παρ'] παραλλάττει F.H.M, παραλλάττῃ L. [m] ὁμοίως om. E. [n] πλὴν ὅτι θᾶττον H. [o] ἀμφότερα M. [p] καίτοι γ' ἐνίοτε F.M, καὶ ἐνίοτε pr. E. [q] τὴν om. E.L. [r] κείνων E. [s] θᾶττον om. F. [t] παρ' om. E. [v] ἐνδέχεται τὴν Α] ἐνδέχεται E, τὴν β ἐνδέχεται L. [w] Β] α L. et pro litteris sex septemve (π—τινα) corr. E. [x] ἡ post ᾧ om. E. [y] ὅλον E. [z] ἀνάγκη om. E. [a] γενέσθαι E.L. [b] γ' om. H. [c] περιέχεται (omissis καὶ στρέφεται) E, καὶ περιέρχεται (idque post καὶ στρέφεται) F. [d] ἅπασαν τοῦ κύκλου τὴν L. [e] οὐδαμῇ F.H.L.M. [f] ποδιαῖον H.M. [g] οὐκ ἂν—σῶμα om. pr. E. et corr. F. [h] εἰ] δ' εἰ F.L. [i] ἡ δὲ τὸ] ἡ τὸ δὲ M. [k] δ γ E.L.

κινουμένη, οὐδέποτ' [l] ἀπολυθήσεται τῆς Ε, ἀλλ' ἀεὶ ἕξει ὥσπερ ἡ ΓΕ· τέμνει γὰρ [m] ᾗ τὸ Ζ. Οὐκ ἄρα [n] περίεισι κύκλῳ ἡ ἄπειρος. Ἔτι εἴπερ ἄπειρος ὁ οὐρανός, κινεῖται δὲ 18
κύκλῳ, ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἄπειρον ἔσται διεληλυθώς. Ἔστω γὰρ ὁ μὲν μένων οὐρανὸς [o] ἄπειρος, ὁ δ' ἐν τούτῳ κινούμενος ἴσος. Ὥστ' [p] εἰ [q] περιελήλυθε κύκλῳ [r] ἄπειρος [s] ὤν, ἄπειρον [t] τὸ ἴσον αὐτῷ διελήλυθεν ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. Ἀλλὰ τοῦτ' ἦν ἀδύνατον. Ἔστι δὲ καὶ ἀντεστραμμένως 19
εἰπεῖν, ὅτι [v] εἰ πεπερασμένος ὁ χρόνος ἐν ᾧ περιεστράφη, καὶ τὸ μέγεθος ὃ διελήλυθεν [w] ἀνάγκη εἶναι πεπερασμένον· ἴσον δ' αὐτῷ [x] διελήλυθεν· πεπέρανται ἄρα καὶ αὐτός. Ὅτι μὲν οὖν τὸ κύκλῳ κινούμενον οὐκ ἔστιν ἀτελεύτητον οὐδ' ἄπειρον, ἀλλ' ἔχει τέλος, φανερόν.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ [y] τὸ ἐπὶ τὸ μέσον οὐδὲ [z] τὸ ἀπὸ τοῦ 6
μέσου φερόμενον ἄπειρον ἔσται· ἐναντίαι γὰρ αἱ φοραὶ [a] ἡ ἄνω καὶ ἡ κάτω, αἱ δ' ἐναντίαι εἰς ἐναντίους τόπους. Τῶν δ' ἐναντίων εἰ θάτερον ὥρισται, καὶ θάτερον ὡρισμένον ἔσται. [b] Τὸ δὲ μέσον ὥρισται· εἰ γὰρ ὁποθενοῦν φέροιτο κάτω τὸ ὑφιστάμενον, οὐκ ἐνδέχεται [c] πορρωτέρω διελθεῖν τοῦ μέσου. Ὡρισμένου οὖν τοῦ [d] μέσου καὶ τὸν ἄνω τόπον ἀνάγκη ὡρίσθαι. Εἰ δ' οἱ τόποι ὡρισμένοι καὶ πεπερασμένοι, καὶ τὰ σώματα ἔσται πεπερασμένα. [e] Ἔτι εἰ τὸ ἄνω [f] καὶ κάτω 2
ὥρισται, [g] καὶ τὸ μεταξὺ ἀνάγκη ὡρίσθαι. [h] Εἰ γὰρ μὴ ὥρισται, ἄπειρος ἂν [i] εἴη κίνησις· τοῦτο δ' [k] ὅτι ἀδύνατον, δέδεικται πρότερον. Ὥρισται ἄρα τὸ μέσον, ὥστε καὶ τὸ ἐν τούτῳ σῶμα ἢ ὂν ἢ γενέσθαι δυνατόν. Ἀλλὰ [l] μὴν τὸ

[l] ἀπολύσεται F. [m] ᾗ] ἡ E.H.M. [n] περίεισι κύκλον H, κύκλον περίεισιν F, κύκλῳ περίεισιν M. [o] ἄπειρος om. E. [p] εἰ] εἴπερ E.F.L. [q] ἐλήλυθε F. [r] ἄπειρος om. E.L. [s] ὢν om. E, ante ἄπειρος ponit L. [t] τὸν E. [v] εἰ] ἐπεὶ E, ἐπειδὴ F. [w] ἀναγκαῖον F.H.M. [x] περιελήλυθε· πεπέρασται F.M. [y] τὸ ante ἐπὶ om. L. [z] τὸ ante ἀπὸ om. E. [a] αἱ ἄνω καὶ αἱ F. [b] τὸ δὲ μέσον ὥρισται om. F. [c] πορρώτερον ἐλθεῖν E.H. [d] μέσου τόπου καὶ F.H.M. [e] ἔτι δ' εἰ H. [f] καὶ τὸ κάτω F.H.L. [g] καὶ τὸ μ.—ὥρισται om. M. [h] εἰ γὰρ μὴ ὥρισται om. E. [i] εἴη ἡ κίνησις F.H.M. [k] ὅτι om. E. [l] μὴν καὶ τὸ H.L.

ἄνω [m] καὶ κάτω φερόμενον σῶμα δύναται ἐν τούτῳ γενέ-
σθαι· πέφυκε γὰρ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου κινεῖσθαι, τὸ δ'
3 ἐπὶ τὸ μέσον. ‖Ἔκ τε δὴ [n] τούτων φανερὸν ὅτι οὐκ ἐνδέχε-
ται σῶμα εἶναι ἄπειρον, καὶ πρὸς τούτοις εἰ βάρος μή ἐστιν
ἄπειρον, οὐδ' ἂν τούτων τῶν σωμάτων οὐθὲν [o] εἴη ἄπειρον·
ἀνάγκη γὰρ τοῦ ἀπείρου σώματος [p] ἄπειρον εἶναι [q] καὶ τὸ
βάρος. [r] Ὁ δ' αὐτὸς λόγος [s] ἔσται καὶ ἐπὶ τοῦ κούφου· εἰ
γάρ ἐστιν ἄπειρος βαρύτης, ἔστι καὶ κουφότης, [t] ἂν ἄπειρον
4 ᾖ τὸ ἐπιπολάζον. Δῆλον δ' ἐκ [v] τῶνδε. ‖Ἔστω γὰρ [w] πε-
περασμένον, καὶ εἰλήφθω τὸ μὲν ἄπειρον σῶμα ἐφ' ᾧ τὸ
Α Β, τὸ δὲ βάρος αὐτοῦ ἐφ' ᾧ [x] τὸ Γ. ‖Ἀφῃρήσθω οὖν
ἀπὸ τοῦ ἀπείρου πεπερασμένον μέγεθος ἐφ' ᾧ [y] τὸ Β Δ·
καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ ἔστω ἐφ' ᾧ [z] τὸ Ε. Τὸ [a] δὴ Ε τοῦ
Γ ἔλαττον ἔσται· τὸ γὰρ τοῦ ἐλάττονος βάρος ἔλαττον.
Καταμετρείτω [b] δὴ τὸ ἔλαττον ὁποσακισοῦν, καὶ [c] ὡς τὸ
βάρος τοὔλαττον πρὸς τὸ μεῖζον, τὸ Β Δ πρὸς τὸ Β Ζ
γεγενήσθω· ἐνδέχεται γὰρ ἀφελεῖν τοῦ ἀπείρου [d] ὁποσονοῦν.
5 Εἰ τοίνυν [e] ἀνάλογον τὰ μεγέθη τοῖς βάρεσι, τὸ δ' ἔλαττον
βάρος τοῦ ἐλάττονός [f] ἐστι μεγέθους, καὶ τὸ μεῖζον ἂν εἴη
τοῦ μείζονος. ‖Ἴσον ἄρα ἔσται [g] τὸ τοῦ πεπερασμένου καὶ
τὸ τοῦ ἀπείρου βάρος. [h] ‖Ἔτι εἰ τοῦ μείζονος σώματος
μεῖζον τὸ βάρος, τὸ τοῦ Η Β μεῖζον ἔσται βάρος ἢ τὸ τοῦ
[i] Ζ Β, ὥστε τὸ τοῦ πεπερασμένου [k] βάρος μεῖζον ἢ τὸ τοῦ
ἀπείρου. [l] Καὶ τῶν ἀνίσων δὲ μεγεθῶν ταὐτὸν [m] βάρος
6 ἔσται· ἄνισον γὰρ τῷ πεπερασμένῳ τὸ ἄπειρον. Οὐθὲν δὲ
διαφέρει τὰ βάρη σύμμετρα εἶναι ἢ ἀσύμμετρα· καὶ γὰρ

[m] καὶ τὸ κάτω H.L.M. [n] τούτου L. [o] εἴη ἂν ἄπειρον F, ἄπειρον εἴη H. [p] εἶναι καὶ τὸ βάρος ἄπειρον H. [q] καὶ om. E. [r] ὁ δ' αὐτὸς om. E. [s] ἐστὶ E.L. [t] ἐὰν F.H.M. [v] τούτων M. [w] πεπερασμένον τὸ βάρος καὶ F. [x] τὸ om. F.H.M. [y] τὸ ante Β Δ om. F.H.M. [z] τὸ ante Ε om. E. [a] δὲ L.M. [b] δὴ] οὖν F. [c] ὡς] εἰς E. [d] ὅσονοῦν E. [e] ἀνάλογα F. [f] μεγέθους ἐστὶ H. [g] τὸ om. H. [h] ἔτι δ' εἰ F.H.M. [i] β ζ E. [k] μεῖζον ἢ τοῦ ἀπείρου E, ἔσται μεῖζον ἢ τὸ τοῦ ἀπείρου L, ἢ τὸ τοῦ ἀπείρου ἔσται μεῖζον F, ἢ τὸ τοῦ ἀπείρου μεῖζον βάρος ἔσται H.M. [l] καὶ τὸ τῶν F.H.M. [m] ἔσται βάρος F.H, βάρους ἔσται M.

ἀσυμμέτρων ὄντων ὁ αὐτὸς ἔσται λόγος, οἷον [n] εἰ [o] τὸ Ε [p] τρίτον ὑπερβάλλει μετροῦν τὸ [q] Γ βάρος· τῶν γὰρ [r] Β Δ μεγεθῶν τριῶν ὅλων ληφθέντων μεῖζον ἔσται τὸ βάρος ἢ τὸ
ἐφ' ᾧ [s] Γ. Ὥστε τὸ αὐτὸ ἔσται ἀδύνατον. Ἔτι δὲ [t] καὶ 7
ἐγχωρεῖ σύμμετρα λαβεῖν· οὐθὲν γὰρ διαφέρει ἄρχεσθαι ἀπὸ τοῦ βάρους ἢ ἀπὸ τοῦ μεγέθους, οἷον [v] ἂν ληφθῇ σύμμετρον βάρος [w] τῷ Γ τὸ ἐφ' ᾧ [x] τὸ Ε, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπείρου ἀφαιρεθῇ τὸ ἔχον τὸ ἐφ' ᾧ [y] τὸ Ε βάρος, οἷον τὸ [z] Β Δ, εἶτα ὡς τὸ βάρος [a] πρὸς τὸ βάρος, τὸ Β Δ πρὸς ἄλλο [b] γένηται μέγεθος, οἷον πρὸς τὸ Β Ζ· ἐνδέχεται γὰρ ἀπείρου ὄντος τοῦ μεγέθους ὁποσονοῦν ἀφαιρεθῆναι· τούτων γὰρ ληφθέντων σύμμετρα ἔσται καὶ τὰ μεγέθη καὶ τὰ βάρη ἀλ-
λήλοις. Οὐδὲ δὴ τὸ μέγεθος [c] ὁμοιοβαρὲς εἶναι ἢ ἀνομοιο- 8
βαρὲς οὐδὲν διοίσει πρὸς τὴν ἀπόδειξιν· ἀεὶ γὰρ [d] ἔσται λαβεῖν ἰσοβαρῆ σώματα τῷ Β Δ, ἀπὸ τοῦ ἀπείρου ὁποσαοῦν ἢ ἀφαιροῦντας ἢ προστιθέντας. Ὥστε δῆλον [e] ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὐκ ἔσται τοῦ ἀπείρου σώματος πεπερασμένον τὸ βάρος. Ἄπειρον ἄρα. Εἰ τοίνυν [f] τοῦτ' ἀδύνατον, καὶ τὸ
ἄπειρόν τι [g] εἶναι σῶμα ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν ὅτι [h] γ' 9
ἄπειρόν τι [i] εἶναι βάρος ἀδύνατον, ἐκ τῶνδε φανερόν. Εἰ γὰρ τὸ τοσονδὶ βάρος τὴν [k] τοσήνδε ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ κινεῖται, [l] τὸ τοσοῦτον καὶ ἔτι ἐν ἐλάττονι, καὶ τὴν ἀναλογίαν ἣν τὰ βάρη [m] ἔχει, οἱ χρόνοι ἀνάπαλιν ἕξουσιν, [n] οἷον εἰ τὸ ἥμισυ βάρος ἐν τῷδε, τὸ διπλάσιον [o] ἐν ἡμίσει τούτου.
Ἔτι τὸ πεπερασμένον βάρος [p] ἅπασαν πεπερασμένην δίεισιν 10
ἔν τινι χρόνῳ πεπερασμένῳ. Ἀνάγκη ἄρα ἐκ [q] τούτων, εἴ τι ἔστιν ἄπειρον βάρος, κινεῖσθαι μὲν [r] ᾗ τοσόνδε ὅσον τὸ

[n] εἰ om. E. [o] τὸ Ε om. H. [p] τρίτον om. E. [q] Γ om. E.H. [r] Β] ε M. [s] Γ] τὸ γ M. [t] καὶ om. F. [v] ἐὰν H.M. [w] τῷ] τὸ E.M. [x] τὸ ante Ε om. H. [y] τὸ ante Ε om. E.M. [z] δ β E. [a] πρὸς τὸ βάρος om. E. [b] γεγένηται F.H.L. [c] ὁμοιομερὲς εἶναι ἢ ἀνομοιομερὲς M. [d] ἐστι F. [e] ἐκ τῶν εἰρημένων om. E. [f] τοῦτ'] ἐν τούτῳ M. [g] σῶμα εἶναι F. [h] γ' et τι om. E.L. [i] βάρος εἶναι F. [k] τοσηνδὶ H. [l] τὸ om. E. [m] ἔχει om. M. [n] οἷον om. E.F. [o] ἐν τῷ ἡμίσει F. [p] πᾶσαν F.H.M. [q] τούτου E.L. [r] ᾗ] ἢ L, om. cum ipso τοσόνδε pr. E.

πεπερασμένον, [s] καὶ ἔτι μὴ κινεῖσθαι δέ, [t] ἢ ἀνάλογον [v] μὲν δεῖ κατὰ τὰς ὑπεροχὰς [w] κινεῖσθαι, ἐναντίως δὲ τὸ μεῖζον ἐν
11 τῷ ἐλάττονι. Λόγος δ' οὐθείς ἐστι τοῦ ἀπείρου πρὸς τὸ πεπερασμένον, τοῦ δ' ἐλάττονος χρόνου πρὸς τὸν [x] μείζω πεπερασμένον· ἀλλ' ἀεὶ ἐν ἐλάττονι. Ἐλάχιστος δ' οὐκ ἔστιν. Οὐδ' εἰ ἦν, ὄφελός [y] τι ἂν ἦν· ἄλλο γὰρ ἄν τι πεπερασμένον ἐλήφθη [z] ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον πρὸς ἕτερον μεῖζον, ὥστ' ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὴν ἴσην ἂν [a] ἐκινεῖτο τὸ
12 ἄπειρον τῷ πεπερασμένῳ. Ἀλλ' ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γε, εἴπερ ἐν ὁπηλικῳοῦν χρόνῳ πεπερασμένῳ δὲ κινεῖται τὸ ἄπειρον, καὶ ἄλλο ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ πεπερασμένον βάρος κινεῖσθαί τινα πεπερασμένην. [b] Ἀδύνατον ἄρα ἄπειρον εἶναι βάρος, ὁμοίως δὲ καὶ κουφότητα. Καὶ σώματα ἄρ' ἄπειρον βάρος ἔχοντα καὶ κουφότητα ἀδύνατον.

13 Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν [c] ἄπειρον σῶμα, δῆλον διά [d] τε τῶν κατὰ μέρος θεωροῦσι [e] τοῦτον τὸν τρόπον, καὶ καθόλου σκοπουμένοις μὴ μόνον [f] κατὰ τοὺς λόγους τοὺς ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀρχὰς [g] εἰρημένους ἡμῖν (διωρίσθη γὰρ κἀκεῖ καθόλου πρότερον περὶ ἀπείρου πῶς ἔστι καὶ πῶς οὐκ ἔστιν) ἀλλὰ
14 καὶ νῦν ἄλλον τρόπον. Μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπισκεπτέον κἂν εἰ μὴ ἄπειρον [h] μὲν τὸ σῶμα τὸ πᾶν, οὐ μὴν ἀλλὰ τοσοῦτόν γε ὥστ' εἶναι πλείους οὐρανούς· τάχα γὰρ ἄν τις τοῦτ' ἀπορήσειεν, ὅτι καθάπερ ὁ περὶ ἡμᾶς κόσμος συνέστηκεν, οὐθὲν κωλύει καὶ ἑτέρους εἶναι [i] πλείους μὲν ἑνός, μὴ μέντοι γε ἀπείρους. Πρῶτον δ' εἴπωμεν καθόλου περὶ τοῦ ἀπείρου.

7 Ἀνάγκη [k] δὴ σῶμα [l] πᾶν ἤτοι ἄπειρον εἶναι ἢ πεπερασμένον, καὶ εἰ ἄπειρον, ἤτοι ἀνομοιομερὲς ἅπαν ἢ ὁμοιομερές, κἂν εἰ ἀνομοιομερές, ἤτοι ἐκ πεπερασμένων εἰδῶν ἢ

[s] καὶ ἔτι ante ὅσον H. [t] ἢ] ἡ L. [v] μὲν δεῖ corr. E. [w] κινεῖσθαι ante μὲν M. [x] μείζονα F. [y] τι ante ἂν om. E.L. [z] ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ om. M. [a] ἐκίνει E. [b] ἀδύνατον] ἀλλ' ἀδύνατον E. [c] σῶμα ἄπειρον F. [d] τε om. E.L. [e] τόνδε F. [f] κατὰ τοὺς λόγους om. M. [g] εἰρημένοις E.H.L. [h] μέν ante τὸ om. E. [i] πλείους οὐρανούς, πλείους μὲν F. [k] δὴ τὸ σῶμα H.L. [l] ἅπαν H.

ἐξ ἀπείρων. Ὅτι μὲν τοίνυν οὐχ οἷόν τε ἐξ ἀπείρων, φανερόν, εἴ τις ἡμῖν ἐάσει μένειν τὰς πρώτας ὑποθέσεις· πεπερασμένων γὰρ τῶν [m] πρώτων κινήσεων οὐσῶν ἀνάγκη καὶ τὰς [n] ἰδέας τῶν ἁπλῶν σωμάτων εἶναι πεπερασμένας. Ἁπλῆ 2
μὲν γὰρ ἡ τοῦ ἁπλοῦ σώματος κίνησις, αἱ δ' ἁπλαῖ πεπερασμέναι κινήσεις εἰσίν· ἀνάγκη δὲ [o] ἀεὶ κίνησιν ἔχειν [p] σῶμα πᾶν φυσικόν. Ἀλλὰ μὴν [q] εἴγε ἐκ πεπερασμένων ἔσται τὸ ἄπειρον, ἀνάγκη καὶ τῶν μορίων [r] ἕκαστον εἶναι ἄπειρον, λέγω δ' οἷον τὸ [s] ὕδωρ ἢ τὸ πῦρ. Ἀλλ' ἀδύνατον· δέδεικται γὰρ ὅτι οὔτε βάρος οὔτε κουφότης ἐστὶν [t] ἄπειρος. Ἔτι ἀναγ- 3
καῖον ἀπείρους [v] τῷ μεγέθει εἶναι καὶ τοὺς τόπους αὐτῶν, ὥστε καὶ τὰς κινήσεις ἀπείρους [w] εἶναι πάντων. Τοῦτο δ' ἀδύνατον, εἰ θήσομεν ἀληθεῖς [x] εἶναι τὰς πρώτας ὑποθέσεις καὶ μήτε τὸ κάτω φερόμενον εἰς ἄπειρον [y] ἐνδέχεσθαι φέρεσθαι μήτε τὸ ἄνω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. Ἀδύνατον γὰρ γίνεσθαι ὃ μὴ ἐνδέχεται γενέσθαι, [z] ὁμοίως ἐπὶ τοῦ τοιόνδε καὶ τοσόνδε καὶ [a] τοῦ ποῦ. Λέγω δ', εἰ ἀδύνατον γενέσθαι 4
λευκὸν ἢ πηχυαῖον ἢ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ γίνεσθαί τι τούτων ἀδύνατον. Ἀδύνατον ἄρα καὶ φέρεσθαι ἐκεῖ οὗ [b] μηθὲν δυνατὸν [c] ἀφικέσθαι φερόμενον. [d] Ἔτι εἰ καὶ [e] διεσπασμένον ἐστίν, οὐδὲν ἧττον ἐνδέχοιτ' ἂν τὸ ἐξ ἁπάντων πῦρ ἄπειρον εἶναι. Ἀλλὰ σῶμα ἦν τὸ [f] πάντῃ [g] διάστασιν ἔχον· ὥστε 5
πῶς οἷόν τε πλείω μὲν ἀνόμοια, ἕκαστον δ' αὐτῶν ἄπειρον εἶναι; [h] πάντῃ γὰρ ἕκαστον δεῖ ἄπειρον εἶναι. Ἀλλὰ μὴν [i] οὐδὲ πᾶν ὁμοιομερὲς ἐνδέχεται [k] τὸ ἄπειρον εἶναι. Πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν [l] ἄλλη παρὰ ταύτας [m] κίνησις. Ἕξει οὖν μίαν τούτων. Εἰ δὲ τοῦτο, συμβήσεται ἢ βάρος ἄπειρον

[m] πρώτων om. E. [n] ἰδίας E. [o] ἀεὶ om. H.M. [p] πᾶν σῶμα F.M. [q] εἴπερ γε E.L. [r] εἶναι ἕκαστον M. [s] πῦρ ἢ τὸ ὕδωρ L. [t] ἄπειρον E.M. [v] εἶναι τῷ μεγέθει M. [w] εἶναι om. E, post ἅπαντων ponunt F.M: ἁπάντων enim F.L.M. [x] τὰς πρώτας εἶναι M. [y] ἐνδέχεται M. [z] ὁμοίως καὶ ἐπὶ L. [a] τοῦ om. E. [b] μηδενὶ M, μὴ L. [c] ἐφικέσθαι L, ἀφικνεῖσθαι F.H.M. [d] ἔτι δ' εἰ F.H.M. [e] διεσπασμένα E.L. [f] πᾶν E. [g] διαστάσεις L. [h] πάντῃ—εἶναι om. pr. F. [i] οὐδ' ἅπαν H. [k] τὸ om. F. [l] παρὰ ταύτας ἄλλη M. [m] κινήσεις E.F.

ἢ κουφότητα εἶναι ἄπειρον. Ἀλλὰ μὴν [n] οὐδ' οἷόν τε τὸ
6 κύκλῳ σῶμα [o] φερόμενον [p] ἄπειρον. Ἀδύνατον γὰρ τὸ ἄπειρον φέρεσθαι κύκλῳ· οὐθὲν γὰρ διαφέρει τοῦτο λέγειν ἢ τὸ τὸν οὐρανὸν φάναι ἄπειρον εἶναι, τοῦτο δὲ δέδεικται ὅτι [q] ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὅλως γε τὸ ἄπειρον ἐνδέχεται κινεῖσθαι. Ἢ γὰρ κατὰ φύσιν κινηθήσεται ἢ βίᾳ· καὶ εἰ βίᾳ, [r] ἔστιν [s] αὐτῷ [t] καὶ ἡ κατὰ φύσιν, ὥστε καὶ [v] τόπος ἄλλος [w] ἴδιος εἰς ὃν οἰσθήσεται. Τοῦτο δ' ἀδύνατον.

7 Ὅτι δ' ὅλως ἀδύνατον ἄπειρον ὑπὸ πεπερασμένου παθεῖν τι ἢ ποιῆσαι τὸ πεπερασμένον, ἐκ τῶνδε φανερόν. Ἔστω γὰρ ἄπειρον ἐφ' οὗ [x] Α, [y] πεπερασμένον [z] ἐφ' οὗ [a] Β, χρόνος [b] ἐν ᾧ ἐκίνησέ τι ἢ ἐκινήθη [c] Γ. Εἰ δὴ ὑπὸ τοῦ Β τὸ Α ἐθερμάνθη ἢ ὤσθη ἢ ἄλλο τι ἔπαθεν ἢ καὶ [d] ὁτιοῦν ἐκινήθη ἐν τῷ χρόνῳ ἐφ' οὗ [e] Γ, ἔστω [f] τὸ Δ τοῦ Β ἔλαττον, καὶ τὸ ἔλαττον ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ἔλαττον κινείτω· ἔστω δὲ τὸ ἐφ'
8 ᾧ Ε ὑπὸ τοῦ Δ ἠλλοιωμένον. Ὃ δή ἐστι τὸ Δ πρὸς τὸ Β, τὸ Ε ἔσται πρὸς πεπερασμένον τι. Ἔστω δὴ τὸ μὲν ἴσον ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἴσον ἀλλοιοῦν, τὸ δ' ἔλαττον ἐν τῷ ἴσῳ ἔλαττον, τὸ δὲ μεῖζον [g] μεῖζον, τοσοῦτον δὲ ὅσον ἀνάλογον ἔσται
9 [h] ὅπερ τὸ μεῖζον πρὸς τὸ ἔλαττον. Οὐκ ἄρα τὸ ἄπειρον ὑπ' οὐδενὸς πεπερασμένου [i] κινήσεται [k] ἐν οὐθενὶ χρόνῳ· ἔλαττον γὰρ ἄλλο ἐν τῷ [l] ἴσῳ ὑπὸ ἐλάττονος κινηθήσεται, πρὸς [m] ὃ τὸ ἀνάλογον πεπερασμένον ἔσται· [n] τὸ γὰρ ἄπειρον πρὸς [o] τὸ πεπερασμένον [p] ἐν οὐθενὶ λόγῳ ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ ἄπειρον ἐν οὐθενὶ χρόνῳ κινήσει τὸ πεπερασμέ-
10 νον. Ἔστω γὰρ ἐφ' ᾧ τὸ Α ἄπειρον, [q] τὸ δὲ Β πεπε-

[n] οὐχ F. H. [o] φερόμενον] εἶναι F. [p] ἄπειρον om. E.H.M. [q] οὐ δυνατὸν E.L. [r] ἔσται H. [s] αὐτοῦ M. [t] καὶ ante ἡ om. E. [v] πόλος M. [w] ἴδιος ante ἄλλος ponit H, om. M: ἴσος E.L. [x] Α] τὸ α E.F.L. [y] πεπερασμένον—Β om. M. [z] ἐφ'] δὲ ἐφ' F. [a] Β] τὸ β L. [b] ἐν] δὲ ἐν F. [c] Γ] τὸ γ L. [d] ὅτι οὐκ L. [e] Γ] τὸ γ E. [f] τὸ α τοῦ β ἔλαττον L, τὸ δ ἔλαττον τοῦ β F, δὴ τοῦ β τὸ δ ἔλαττον M. [g] μεῖζον alterum om. E. [h] ὅπερ om. E. [i] κινηθήσεται F.H.L.M. [k] ἐν ante οὐθενὶ om. F. [l] ἴσῳ χρόνῳ ὑπὸ F.H.M. [m] ὃ om. E.M. [n] τὸ om. pr. E. [o] τὸ om. E. [p] ἐν om. E.F. [q] τὸ δὲ] καὶ τὸ E.

ρασμένον, χρόνος ἐν ᾧ τὸ Γ. Οὐκοῦν τὸ Δ ἐν [r] τῷ Γ ἔλατ-
τον [s] τοῦ Β κινήσει· [t] ἔστω τὸ Ζ. [v] Ὃ δή ἐστι τὸ Β Ζ
ὅλον πρὸς τὸ Ζ, τὸ Ε [w] ἔχον [x] τὸν λόγον τοῦτον [y] ἔστω
πρὸς [z] τὸ Δ. Κινήσει [a] ἄρα τὸ Ε τὸ Β Ζ ἐν τῷ Γ. [b] Τὸ
πεπερασμένον τοίνυν καὶ τὸ ἄπειρον [c] ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἀλλοιώ-
σει. Ἀλλ' ἀδύνατον· ἐν ἐλάττονι γὰρ τὸ μεῖζον ὑπέκειτο. 11
Ἀλλ' ἀεὶ ὁ ληφθεὶς χρόνος [d] ταὐτὸ ποιήσει, ὥστ' οὐκ ἔσται
χρόνος οὐθεὶς ἐν ᾧ κινήσει. Ἀλλὰ μὴν ἐν ἀπείρῳ [e] γε οὐκ
ἔστι κινήσει οὐδὲ κινηθῆναι· πέρας γὰρ οὐκ ἔχει, ἡ δὲ ποίησις
καὶ τὸ πάθος ἔχει. Οὐδ' ἄπειρον δὴ ὑπ' ἀπείρου ἐνδέχεται
οὐθὲν παθεῖν. Ἔστω γὰρ τὸ Α ἄπειρον καὶ τὸ Β, χρόνος
[f] δ' ἐν ᾧ ἔπαθε τὸ Β ὑπὸ τοῦ Α, ἐφ' [g] ᾧ Γ Δ. Τὸ [h] δὴ 12
ἐφ' ᾧ [i] τὸ Ε τοῦ ἀπείρου [k] μέρος, ἐπεὶ ὅλον πέπονθε τὸ
[l] Β, οὐκ ἐν ἴσῳ χρόνῳ τὸ αὐτό· ὑποκείσθω γὰρ ἐν ἐλάττονι
κινεῖσθαι [m] τὸ ἔλαττον χρόνῳ. Ἔστω τὸ Ε κεκινημένον
ὑπὸ τοῦ Α ἐν τῷ Δ. Ὃ δὴ τὸ Δ πρὸς τὸ [n] Γ Δ, τὸ Ε
ἐστὶ πρός τι τοῦ Β πεπερασμένον. Τοῦτο τοίνυν ἀνάγκη 13
ὑπὸ τοῦ Α κινηθῆναι ἐν τῷ Γ Δ χρόνῳ· ὑπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ
ὑποκείσθω ἐν τῷ [o] πλείονι καὶ ἐλάττονι χρόνῳ τὸ μεῖζον καὶ
τὸ ἔλαττον πάσχειν, ὅσα ἀνάλογον τῷ χρόνῳ [p] διῄρηται.
Ἐν οὐδενὶ ἄρα χρόνῳ δυνατὸν πεπερασμένῳ ἄπειρον ὑπ'
ἀπείρου κινηθῆναι· ἐν ἀπείρῳ ἄρα. Ἀλλ' ὁ μὲν ἄπειρος
χρόνος οὐκ ἔχει [q] τέλος, τὸ δὲ κεκινημένον ἔχει. Εἰ τοίνυν 14
πᾶν σῶμα αἰσθητὸν ἔχει δύναμιν ποιητικὴν ἢ παθητικὴν ἢ
ἄμφω, ἀδύνατον σῶμα ἄπειρον αἰσθητὸν εἶναι. Ἀλλὰ μὴν
καὶ ὅσα γε σώματα ἐν τόπῳ, πάντα αἰσθητά. Οὐκ ἔστιν
ἄρα σῶμα ἄπειρον ἔξω τοῦ οὐρανοῦ οὐθέν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ

[r] τῷ Γ] τῷ γ χρόνῳ M. [s] κινήσει τοῦ β L. [t] ἔστω τὸ] ἐν τῷ E. [v] ὃ—τὸ Ζ om. E. [w] ἔχον] ἐχέτω L. [x] τὸν om. pr. E. [y] ἔστω om. E.L. [z] τὸ om. pr. E. [a] ἄρα τὸ Ε om. E. [b] τὸ π. τοίνυν καὶ τὸ ἄπειρον H.M. et omisso τὸ priore F, τὸ τοίνυν ἄπειρον καὶ τὸ π. L, τὸ τοίνυν ἄπειρον E. [c] ἐν τῷ ἴσῳ F.H.L.M. [d] τοῦτο E. [e] γε χρόνῳ οὐκ L. [f] δ' om. E. [g] ᾧ τὸ γ L. [h] δ' E.L. [i] τὸ om. F. [k] μέρους L, om. E. [l] pro Β lacunam M. [m] τὸ ante ἔλαττον om. E. [n] Γ om. E. [o] πλέονι H. [p] διῄρηται—χρόνῳ om. E. [q] πέρας H.

μέχρι τινός. Οὐθὲν ἄρα ὅλως σῶμα ἔξω τοῦ οὐρανοῦ. Εἰ
μὲν γὰρ νοητόν, ἔσται ἐν [r] τόπῳ· τὸ γὰρ [s] ἔξω καὶ [t] ἔσω
τόπον σημαίνει. Ὥστ' ἔσται αἰσθητόν· αἰσθητὸν δ' οὐθὲν
[v] μὴ ἐν τόπῳ.
15 Λογικώτερον δ' ἔστιν ἐπιχειρεῖν καὶ ὧδε. Οὔτε γὰρ
κύκλῳ οἷόν τε κινεῖσθαι τὸ ἄπειρον ὁμοιομερὲς ὄν· μέσον
[w] μὲν γὰρ τοῦ ἀπείρου οὐκ ἔστι, τὸ δὲ κύκλῳ περὶ τὸ μέσον
κινεῖται. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπ' εὐθείας οἷόν τε φέρεσθαι τὸ
ἄπειρον· δεήσει γὰρ ἕτερον [x] εἶναι τοσοῦτον τόπον ἄπειρον εἰς
ὃν οἰσθήσεται κατὰ φύσιν, [y] καὶ ἄλλον τοσοῦτον εἰς ὃν παρὰ
16 φύσιν. Ἔτι εἴτε [z] φύσει ἔχει κίνησιν [a] τοῦ εἰς εὐθὺ εἴτε βίᾳ
κινεῖται, ἀμφοτέρως δεήσει ἄπειρον εἶναι τὴν κινοῦσαν ἰσχύν·
ἥ τε γὰρ ἄπειρος ἀπείρου καὶ τοῦ ἀπείρου ἄπειρος [b] ἡ ἰσχύς.
Ὥστ' ἔσται [c] καὶ τὸ κινοῦν ἄπειρον, λόγος δ' ἐν τοῖς περὶ
κινήσεως ὅτι οὐθὲν ἔχει ἄπειρον δύναμιν τῶν πεπερασμένων,
17 οὐδὲ τῶν ἀπείρων πεπερασμένην. Εἰ οὖν [d] τὸ κατὰ φύσιν
καὶ παρὰ φύσιν ἐνδέχεται κινηθῆναι, ἔσται [e] δύο ἄπειρα, τό
τε κινοῦν οὕτω καὶ τὸ κινούμενον. Ἔτι τὸ κινοῦν τὸ ἄπειρον
τί ἐστιν; Εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ [f] ἑαυτό, ἔμψυχον ἔσται. Τοῦτο
δὲ πῶς δυνατὸν [g] ἄπειρον εἶναι ζῷον; Εἰ δ' ἄλλο [h] τι [i] τὸ
κινοῦν, δύο [k] ἔσται [l] ἄπειρα, τό τε κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον,
18 [m] διαφέροντα τὴν μορφὴν [n] καὶ τὴν δύναμιν. Εἰ δὲ μὴ συν-
εχὲς τὸ πᾶν, ἀλλ' [o] ὥσπερ λέγει Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος,
[p] διωρισμένα τῷ κενῷ, μίαν ἀναγκαῖον εἶναι πάντων τὴν κίνη-
σιν. [q] Διώρισται μὲν γὰρ τοῖς σχήμασιν· τὴν δέ φύσιν
[r] εἶναί φασιν αὐτῶν μίαν, ὥσπερ ἂν εἰ χρυσὸς ἕκαστον [s] εἴη

[r] τόπῳ, εἰ δ' αἰσθητόν, ἔσται ἐν χρόνῳ. τὸ M. [s] ἔσω καὶ τὸ ἔξω H. [t] εἴσω F.M. [v] μὴ ὂν ἐν τόπῳ L, om. pr. E. [w] μὲν om. M. [x] φαί-νεσθαι M. [y] καὶ—φύσιν om. pr. F. [z] ἔχει φύσει M. [a] που E. [b] ἡ om. L. [c] καὶ om. E. [d] καὶ παρὰ φύσιν τὸ κατὰ φύσιν ἐνδέχοιτο M. [e] ἄπειρα δύο F.M. [f] αὐτὸ H, om. E. [g] εἶναι ἄπειρον F. [h] τι om. E. [i] τὸ om. F.H. [k] ἔσται] ἔσται τὰ F. [l] ἄπειρα τό τε] καὶ τὸ E. [m] δια-φέρον E. [n] καὶ τὴν om. pr. E. [o] ὡς λέγει περ E. [p] διωρισμένον L. [q] διαφέρουσι L. [r] φασὶν αὐτῶν εἶναι μίαν H, αὐτοῖς μίαν εἶναί φασιν F. [s] εἴη] ἂν εἴη F.

[t] κεχωρισμένον. Τούτων δέ, καθάπερ λέγομεν, ἀναγκαῖον
εἶναι τὴν αὐτὴν κίνησιν· ὅπου γὰρ μία βῶλος, καὶ ἡ σύμπασα
γῆ φέρεται, καὶ τό τε πᾶν πῦρ καὶ σπινθὴρ εἰς τὸν αὐτὸν
τόπον. Ὥστ᾽ οὔτε κοῦφον [v] ἁπλῶς οὐθὲν ἔσται τῶν σωμά- 19
των, εἰ πάντ᾽ ἔχει βάρος· εἰ δὲ κουφότητα, [w] βαρὺ οὐδέν.
Ἔτι εἰ βάρος [x] ἔχει ἢ κουφότητα, ἔσται ἢ ἔσχατόν τι τοῦ
παντὸς ἢ μέσον. Τοῦτο δ᾽ ἀδύνατον ἀπείρου [y] γ᾽ ὄντος.
Ὅλως [z] τε, οὗ μή ἐστι μέσον [a] μηδ᾽ ἔσχατον, μηδὲ τὸ μὲν
ἄνω τὸ δὲ κάτω, τόπος οὐθεὶς ἔσται τοῖς σώμασι τῆς φορᾶς.
Τούτου δὲ μὴ ὄντος κίνησις οὐκ ἔσται· ἀνάγκη γὰρ κινεῖσθαι 20
ἤτοι κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν, ταῦτα [b] δ᾽ ὥρισται τοῖς τό-
ποις τοῖς [c] τ᾽ [d] οἰκείοις καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις. Ἔτι [e] εἰ οὗ παρὰ
φύσιν [f] τι μένει ἢ φέρεται, [g] ἀνάγκη τινὸς [h] ἄλλου εἶναι [i] τοῦ-
τον τὸν τόπον κατὰ φύσιν (τοῦτο δὲ πιστὸν ἐκ τῆς ἐπαγω-
γῆς), ἀνάγκη [k] δὴ [l] μὴ πάντα [m] ἢ βάρος ἔχειν ἢ κουφότητα,
ἀλλὰ τὰ μὲν τὰ δ᾽ [n] οὔ. Ὅτι μὲν [o] τοίνυν οὐκ ἔστι τὸ
σῶμα τοῦ παντὸς ἄπειρον, ἐκ [p] τούτων φανερόν.

Διότι δ᾽ οὐδὲ πλείους [q] οἷόν τ᾽ οὐρανοὺς εἶναι, λέγωμεν· 8
τοῦτο γὰρ ἔφαμεν ἐπισκεπτέον, εἴ τις μὴ νομίζει καθόλου
δεδεῖχθαι περὶ τῶν σωμάτων ὅτι ἀδύνατον ἐκτὸς εἶναι τοῦ
κόσμου τοῦδε ὁτιοῦν αὐτῶν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ἀορίστως
κειμένων εἰρῆσθαι τὸν λόγον. Ἅπαντα γὰρ καὶ μένει καὶ 2
κινεῖται [r] βίᾳ καὶ κατὰ φύσιν, [s] καὶ κατὰ φύσιν μέν, ἐν ᾧ
μένει μὴ βίᾳ, καὶ φέρεται, καὶ εἰς ὃν φέρεται, [t] καὶ μένει, ἐν
ᾧ δὲ βίᾳ, καὶ φέρεται [v] βίᾳ, καὶ εἰς ὃν [v] βίᾳ φέρεται, βίᾳ καὶ
μένει. Ἔτι εἰ βίᾳ ἥδε [w] ἡ φορά, ἡ ἐναντία κατὰ φύσιν.

[t] κεχωρισμένος E.M. [v] ἁπλῶς ἔσται οὐδὲν F, οὐδὲν ἁπλῶς ἔσται H.M. [w] οὐδὲν βαρὺ F, βαρὺ οὐδὲν ἐστιν L.M. [x] ἔχοι E.L. [y] γ᾽ om. H. [z] τε] δ᾽ E.L. [a] μηδ᾽] ἢ F. [b] δ᾽ ὥρισται] διώρισται M. [c] τ᾽ om. E. [d] ἰδίοις M. [e] εἰ om. E.H. [f] μένει τι F. [g] ἀναγκαῖον H. [h] εἶναι ἄλλου E.L. [i] τὸν τόπον τοῦτον M. [k] δὴ] ἄρα L, om. pr. E. [l] μηδὲ E.L. [m] ἢ post πάντα om. E.L. [n] οὔ] μή F.H.M. [o] τοίνυν om. F. [p] τῶνδε F. [q] οἷόν τ᾽ εἶναι οὐρανοὺς M, οἷόν τ᾽ εἶναι F. [r] κατὰ φύσιν καὶ βίᾳ H.L.M. [s] καὶ om. H.L. [t] καὶ ante μένει om. pr. E. [v] βίᾳ post φέρεται om. E, post ὃν om. H. [w] ἡ post ἥδε om. H.

Ἐπὶ [x] δὲ τὸ μέσον τὸ ἐνταῦθα εἰ βίᾳ οἰσθήσεται ἡ γῆ ἐκεῖ-
θεν, ἐντεῦθεν οἰσθήσεται ἐκεῖ κατὰ φύσιν· καὶ εἰ μένει ἐν-
ταῦθα [y] ἡ [z] ἐκεῖθεν μὴ βίᾳ, καὶ οἰσθήσεται [a] κατὰ φύσιν
3 δεῦρο. Μία [b] δ' ἡ κατὰ φύσιν. [c] Ἔτι ἀνάγκη πάντας [d] τοὺς
κόσμους ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι σωμάτων, ὁμοίους [e] γ' ὄντας τὴν
φύσιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν [f] σωμάτων ἕκαστον [g] ἀναγκαῖον
τὴν αὐτὴν [h] ἔχειν δύναμιν, οἷον λέγω πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ
μεταξὺ τούτων· εἰ γὰρ ὁμώνυμα ταῦτα καὶ μὴ κατὰ τὴν
[i] αὐτὴν ἰδέαν λέγονται [k] τἀκεῖ τοῖς παρ' ἡμῖν, καὶ τὸ πᾶν
4 ὁμωνύμως [l] ἂν λέγοιτο [m] κόσμος. Δῆλον τοίνυν ὅτι τὸ μὲν
ἀπὸ τοῦ μέσου [n] φέρεσθαι πέφυκε, τὸ δ' ἐπὶ τὸ μέσον αὐτῶν,
εἴπερ πᾶν ὁμοιοειδὲς τὸ πῦρ τῷ πυρὶ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον,
ὥσπερ καὶ τὰ ἐν τούτῳ μόρια τοῦ πυρός. Ὅτι δ' [o] ἀνάγκη
οὕτως ἔχειν, ἐκ τῶν περὶ τὰς κινήσεις ὑποθέσεων [p] φανερόν·
αἵ τε γὰρ κινήσεις πεπερασμέναι, [q] ἕκαστόν τε τῶν στοιχείων
λέγεται καθ' ἑκάστην τῶν κινήσεων. Ὥστ' εἴπερ καὶ αἱ
κινήσεις [r] αἱ αὐταί, καὶ τὰ στοιχεῖα [s] ἀνάγκη εἶναι πανταχοῦ
5 [t] ταὐτά. Πέφυκεν ἄρα φέρεσθαι καὶ ἐπὶ τόδε τὸ μέσον τὰ
[v] ἐν ἄλλῳ κόσμῳ τῆς γῆς μόρια, καὶ πρὸς τόδε τὸ ἔσχατον τὸ
ἐκεῖ πῦρ. Ἀλλ' ἀδύνατον· τούτου γὰρ συμβαίνοντος ἀνάγκη
φέρεσθαι ἄνω μὲν [w] τὴν γῆν [x] ἐν τῷ οἰκείῳ [y] κόσμῳ, τὸ δὲ
πῦρ ἐπὶ τὸ μέσον, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐντεῦθεν γῆν ἀπὸ τοῦ
μέσου φέρεσθαι κατὰ φύσιν, [z] πρὸς τὸ ἐκεῖ [a] φερομένην μέσον
6 [b] διὰ τὸ τοὺς κόσμους οὕτω [c] κεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. Ἢ
γὰρ οὐ θετέον τὴν αὐτὴν εἶναι φύσιν [d] τῶν ἁπλῶν σωμάτων
ἐν τοῖς πλείοσιν οὐρανοῖς, ἢ λέγοντας οὕτως τὸ μέσον ἓν

[x] δὴ E.F.H.L. [y] ἡ] ἢ L, om. M. [z] κεῖθεν E. [a] δεῦρο κατὰ φύσιν F.H.M. [b] δ'] γὰρ H.L. et pr. F. [c] ἔτι δ' ἀνάγκη M. [d] τοὺς κόσμους om. E. [e] γ' om. H. [f] σωμάτων γε ἕκαστον L. [g] ἀνάγκη H.M. [h] ἔχειν om. L. [i] αὐτὴν om. pr. E. [k] τὰ ἐκεῖ F.L.M. [l] λέγοιτο ἂν F.M. [m] ὁ κόσμος F.H.M. [n] πέφυκε φέρεσθαι M. [o] ἀναγκαῖον F.H.M. [p] φανερὸν ἀεὶ ἔσται αἵ F.M. [q] ἕκαστόν τε] καὶ ἕκαστον F.H.M. [r] αἱ post κινήσεις om. pr. E. [s] ἀναγκαῖον F.H.M. [t] τὰ αὐτά F.H.M. [v] ὅλῳ M. [w] τὴν om. pr. E. [x] ἐν] ἐπὶ F. [y] κόσμῳ] τόπῳ H. [z] πρὸς om. pr. E. [a] φερόμενον F.H. [b] διὰ τοῦ κόσμου pr. E. [c] κεινεῖσθαι E. [d] τῶν γε ἁπλῶν H.

ποιεῖν ἀνάγκη καὶ τὸ ἔσχατον· τούτου δ' ὄντος [e] ἀτόπου
ἀδύνατον [f] εἶναι κόσμους πλείους [g] ἑνός. Τὸ δ' ἀξιοῦν ἄλ-
λην [h] εἶναι φύσιν τῶν ἁπλῶν σωμάτων, [i] ἂν ἀποσχῶσιν ἔλατ-
τον ἢ [k] πλεῖον τῶν οἰκείων τόπων, ἄλογον· τί γὰρ διαφέρει
[l] τοσονδὶ [m] φάναι μῆκος [n] ἀποσχεῖν ἢ [o] τοσονδί; Διοίσει
γὰρ [p] κατὰ λόγον, [q] ὅσῳ [r] πλεῖον μᾶλλον, τὸ δ' εἶδος τὸ
αὐτό. Ἀλλὰ μὴν ἀνάγκη γ' εἶναί [s] τινα κίνησιν αὐτῶν· ὅτι 7
μὲν γὰρ κινοῦνται, φανερόν. Πότερον οὖν βίᾳ πάσας ἐροῦμεν
[t] κινεῖσθαι, καὶ τὰς ἐναντίας; [v] Ἀλλ' ὃ μὴ πέφυκεν ὅλως
κινεῖσθαι, ἀδύνατον τοῦτο κινεῖσθαι βίᾳ. Εἰ τοίνυν ἐστί τις
κίνησις αὐτῶν κατὰ φύσιν, [w] ἀνάγκη τῶν ὁμοιοειδῶν καὶ τῶν
[x] καθ' ἕκαστον πρὸς ἕνα [y] ἀριθμῷ τόπον ὑπάρχειν τὴν κίνη-
σιν, οἷον πρὸς τόδε τι μέσον καὶ πρὸς τόδε τι ἔσχατον. Εἰ 8
δὲ πρὸς [z] εἴδει ταὐτά, πλείω δέ, [a] διότι καὶ τὰ καθ' ἕκαστα
πλείω μέν, εἴδει δ' ἕκαστον ἀδιάφορον, οὐ [b] τῷ μὲν τῷ δ' οὒ
[c] τοιοῦτον ἔσται τῶν μορίων, ἀλλ' ὁμοίως πᾶσιν· ὁμοίως
γὰρ ἅπαντα κατ' εἶδος [d] ἀδιάφορα ἀλλήλων, ἀριθμῷ δ' ἕτε-
ρον ὁτιοῦν [e] ὁτουοῦν. Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι [f] εἰ [g] τὰ ἐνταῦθα 9
[h] μόρια πρὸς ἄλληλα καὶ τὰ ἐν ἑτέρῳ κόσμῳ ὁμοίως ἔχει,
[i] καὶ τὸ ληφθὲν ἐντεῦθεν οὐδὲν [k] διαφερόντως πρὸς τῶν ἐν
[l] ἄλλῳ [m] τινὶ κόσμῳ μορίων καὶ πρὸς τῶν ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλ'
ὡσαύτως· διαφέρουσι γὰρ οὐθὲν εἴδει ἀλλήλων. Ὥστ'
ἀναγκαῖον ἢ κινεῖν ταύτας τὰς ὑποθέσεις, ἢ τὸ μέσον ἓν εἶναι
καὶ τὸ ἔσχατον. Τούτου δ' ὄντος ἀνάγκη καὶ τὸν οὐρανὸν
ἕνα μόνον εἶναι [n] καὶ μὴ πλείους, τοῖς αὐτοῖς τεκμηρίοις τού-
τοις καὶ ταῖς αὐταῖς ἀνάγκαις. Ὅτι δ' ἔστι τι οὗ πέφυκεν 10

[e] τοῦ ἀτόπου F, om. E.H.L.M. [f] κόσμους εἶναι M. [g] ἑνὸς om. pr. E. [h] φύσιν εἶναι F.M. [i] ἐὰν F.H.M. [k] πλείων L. [l] τοσόνδε M, τὸ τοσονδὶ F.H. [m] μῆκος φάναι F. [n] ἀπέχειν E.L. [o] τοσόνδε M. [p] κατὰ τὸν λ. H. [q] ὅσον M, ὅσῳ ᾧ pr. F. [r] πλείω M. [s] κίνησίν τινα F. [t] κινεῖσθαι om. pr. E. [v] ἀλλ' ὃ om. pr. E. [w] ἀνάγκη πρότερον τῶν L, ἀνάγκη καὶ τῶν M. [x] καθ' om. pr. E. [y] ἀριθμὸν M. [z] εἴδη E.L, τῷ εἴδει F. [a] ὅτι E. [b] τὸ μὲν τὸ E.H.M. [c] τοιούτων E. [d] διάφορα pr. E. [e] ὁτουοῦν] ὁτῳοῦν M. [f] εἰ om. E.F.L. [g] τὰ om. M. [h] πρὸς ἄλληλα μόρια M. [i] καὶ om. E.L. [k] διαφερόντων F.H.L. [l] ἄλλων E. [m] τινὶ om. F. [n] καὶ μὴ πλείους om. pr. E.

ἡ γῆ φέρεσθαι καὶ τὸ πῦρ, δῆλον [o] καὶ ἐκ τῶν ἄλλων. Ὅλως
γὰρ τὸ κινούμενον ἔκ τινος εἴς τι μεταβάλλει, καὶ ταῦτα ἐξ
[p] οὗ καὶ εἰς ὃ [q] εἴδει διαφέρει. Πᾶσα δὲ πεπερασμένη μετα-
βολή, οἷον τὸ ὑγιαζόμενον ἐκ νόσου εἰς ὑγίειαν καὶ τὸ αὐξα-
νόμενον ἐκ [r] μικρότητος εἰς μέγεθος. Καὶ τὸ φερόμενον
11 ἄρα· καὶ γὰρ τοῦτο γίνεταί ποθεν ποῖ. [s] Δεῖ ἄρα εἴδει δια-
φέρειν ἐξ οὗ καὶ εἰς ὃ πέφυκε φέρεσθαι, ὥσπερ τὸ ὑγιαζό-
μενον, [t] οὐχ οὗ ἔτυχεν, [v] οὐδ' οὗ βούλεται ὁ κινῶν. Καὶ τὸ
πῦρ ἄρα καὶ ἡ γῆ οὐκ εἰς ἄπειρον φέρονται, ἀλλ' εἰς ἀντι-
κείμενα. [w] Ἀντίκειται δὲ κατὰ τόπον τὸ ἄνω τῷ κάτω,
ὥστε [x] ταῦτα ἔσται πέρατα τῆς φορᾶς, [y] ἐπεὶ καὶ [z] ἡ κύκλῳ
ἔχει πως ἀντικείμενα τὰ κατὰ διάμετρον· τῇ δ' ὅλῃ οὐκ ἔστιν
ἐναντίον οὐδέν. [a] Ὥστε καὶ τούτοις τρόπον τινὰ ἡ κίνησις
12 εἰς [b] τὰ ἀντικείμενα καὶ πεπερασμένα. Ἀνάγκη ἄρα εἶναί
τι τέλος καὶ μὴ εἰς ἄπειρον φέρεσθαι. Τεκμήριον δὲ [c] τοῦ
μὴ εἰς ἄπειρον φέρεσθαι καὶ [d] τὸ τὴν γῆν μέν, ὅσῳ ἂν ἐγγυ-
τέρω ᾖ τοῦ μέσου, θᾶττον φέρεσθαι, τὸ δὲ πῦρ, ὅσῳ ἂν τοῦ
ἄνω. Εἰ δ' ἄπειρον ἦν, ἄπειρος [e] ἂν [f] ἦν καὶ ἡ ταχυτὴς καὶ
τὸ βάρος καὶ ἡ κουφότης· ὡς γὰρ τὸ κατωτέρω ταχυτῆτι
[g] ἑτέρου τῷ [h] βαρεῖ ἂν ἦν ταχύ, οὕτως [i] εἰ ἄπειρος ἦν ἡ τούτου
[k] ἐπίδοσις, καὶ ἡ τῆς ταχυτῆτος ἐπίδοσις ἄπειρος ἂν ἦν.
13 Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ὑπ' ἄλλου φέρεται αὐτῶν [l] τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ
κάτω· οὐδὲ βίᾳ, ὥσπερ τινές φασι τῇ ἐκθλίψει. Βραδύτε-
ρον γὰρ ἂν ἐκινεῖτο τὸ πλεῖον πῦρ ἄνω καὶ ἡ πλείων γῆ
κάτω· νῦν δὲ τοὐναντίον ἀεὶ τὸ πλεῖον πῦρ θᾶττον φέρεται
[m] καὶ ἡ πλείων γῆ εἰς τὸν [n] αὑτῆς τόπον. Οὐδὲ θᾶττον ἂν
πρὸς τῷ τέλει ἐφέρετο, εἰ [o] τῇ βίᾳ καὶ τῇ ἐκθλίψει· [p] πάντα

[o] καὶ ante ἐκ om. M. [p] οὗ] οὐρανοῦ L. [q] εἴδει δὲ δ. H.M.
[r] σμικρότητος F.L. [s] δεῖ] εἰ pr. E. [t] οὐχ] φέρεσθαι οὐχ H.
[v] οὐδ'] φέρεται οὐδ' M. [w] ἀντίκεινται F. [x] ἔσται ταῦτα H. [y] ἐπεὶ
δὲ καὶ E. [z] ἡ ἐν κύκλῳ L. [a] ὥστε—πεπερασμένα om. H. et pr. E.F.
[b] τὰ om. M. et rc. E. [c] τοῦ μὴ εἰς ἄπειρα F.L. [d] τὸ τὴν—φέ-
ρεσθαι om. pr. F. [e] ἂν om. M. [f] ἦν om. E.M. [g] ἕτερον E.H.L,
ἕτερον καὶ M. [h] βάρει M. [i] εἰ] εἰ οὖν E. [k] ἐπίδοσις om. M.
[l] τὰ—τὰ L. [m] καὶ ἡ om. pr. E. [n] ἑαυτῆς E, αὐτὸν M, αὐτῶν F.H.L.
[o] τῇ utrumque om. F.H.L. [p] πᾶν L.M.

γὰρ τοῦ [q] βιασαμένου [r] πορρωτέρω γιγνόμενα βραδύτερον
φέρεται, καὶ [s] ὅθεν βίᾳ, ἐκεῖ [t] φέρεται [v] οὐ βίᾳ. Ὥστ' ἐκ 14
τούτων θεωροῦσιν [w] ἔστι λαβεῖν τὴν πίστιν περὶ [x] ὧν λέγο-
μεν ἱκανῶς. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν ἐκ τῆς πρώτης φιλοσοφίας
[y] λόγων δειχθείη ἄν, καὶ ἐκ τῆς κύκλῳ κινήσεως ἣν ἀναγκαῖον
[z] ἀΐδιον ὁμοίως ἐνταῦθά [a] τ' εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις κόσμοις.
Δῆλον δὲ κἂν ὧδε γένοιτο σκοπουμένοις ὅτι ἀνάγκη [b] ἕνα 15
εἶναι τὸν οὐρανόν. Τριῶν γὰρ ὄντων [c] τῶν σωματικῶν στοι-
χείων, τρεῖς ἔσονται καὶ οἱ τόποι τῶν στοιχείων, εἷς μὲν
ὁ τοῦ ὑφισταμένου [d] σώματος ὁ περὶ τὸ μέσον, ἄλλος δὲ ὁ
τοῦ κύκλῳ φερομένου, ὅσπερ ἐστὶν ἔσχατος, τρίτος [e] δ'
ὁ μεταξὺ τούτων ὁ τοῦ [f] μέσου σώματος. Ἀνάγκη γὰρ ἐν 16
τούτῳ εἶναι τὸ ἐπιπολάζον· εἰ γὰρ μὴ ἐν τούτῳ, [g] ἔξω ἔσται.
[h] Ἀλλ' ἀδύνατον ἔξω· τὸ μὲν γὰρ ἀβαρὲς τὸ δ' ἔχον βάρος,
κατωτέρω δὲ ὁ τοῦ βάρος ἔχοντος σώματος [i] τόπος, εἴπερ ὁ
πρὸς τῷ μέσῳ τοῦ βαρέος. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ παρὰ φύσιν·
[k] ἄλλῳ γὰρ ἔσται κατὰ φύσιν, [l] ἄλλο δ' οὐκ ἦν. Ἀνάγκη 17
ἄρα [m] ἐν τῷ μεταξὺ εἶναι. [n] Τούτου δ' αὐτοῦ τίνες εἰσὶ
διαφοραί, ὕστερον ἐροῦμεν. Περὶ μὲν οὖν τῶν σωματικῶν
στοιχείων, ποῖά [o] τ' ἐστὶ καὶ πόσα, καὶ [p] τίς ἑκάστου τόπος,
ἔτι δ' ὅλως πόσοι [q] τὸ πλῆθος οἱ τόποι, δῆλον ἡμῖν ἐκ τῶν
εἰρημένων.

Ὅτι δ' οὐ μόνον εἷς ἐστὶν [r] οὐρανός, ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον 9
[s] γενέσθαι πλείους, ἔτι δ' ὡς ἀΐδιος ἄφθαρτος ὢν καὶ [t] ἀγένη-
τος, [v] λέγωμεν, πρῶτον διαπορήσαντες περὶ αὐτοῦ. Δόξειε
γὰρ ἂν ὧδὶ σκοπουμένοις ἀδύνατον ἕνα καὶ μόνον εἶναι αὐτόν·

[q] βιαζομένου E. [r] πόρρω γινόμενον M. [s] ὅθεν ἂν βίᾳ F.H.M. [t] φέρονται F.M. [v] οὐ om. pr. E. [w] ἔσται M. [x] τῶν λεγομένων E.L. [y] λόγων et ἐκ om. E. [z] ἴδιον pr. E. [a] τ' om. F.M. [b] εἶναι ἕνα F.H. [c] τῶν om. F.H. [d] σώματος om. E.L. [e] δ' om. F.H. [f] μέσου] μεταξὺ H. [g] ἔσται ἔξω L, ἔστω ἔξω F. [h] ἀλλ' om. pr. E. [i] τόπος οὐκ ἔστιν εἴπερ L. [k] ἄλλο M. [l] ἄλλο δ'] ἀλλ' E. [m] ἐν τῷ om. E. [n] τούτου] τοῦ F. [o] τ' om. H. [p] τίς ἐστιν ἑκάστου F. [q] τοῦ πλήθους τόποι M. [r] οὐρανὸς] ὁ οὐρανὸς M, om. E.H.L. [s] πλείους γενέσθαι H.M. [t] ἀγέννητος E. [v] λέγομεν M.

ἐν ἅπασι γὰρ καὶ τοῖς φύσει καὶ τοῖς ἀπὸ τέχνης [w] *συνεστῶσι καὶ γεγενημένοις ἕτερόν ἐστιν* [x] *αὐτὴ καθ'* [y] *αὑτὴν ἡ μορφὴ* [z] *καὶ μεμιγμένη μετὰ* [a] *τῆς ὕλης, οἷον τῆς σφαίρας ἕτερον τὸ εἶδος καὶ ἡ χρυσῆ* [b] *καὶ ἡ χαλκῆ σφαῖρα, καὶ πάλιν τοῦ κύκλου ἑτέρα ἡ μορφὴ καὶ ὁ χαλκοῦς καὶ ὁ ξύλινος κύκλος· τὸ γὰρ τί* [c] *ἦν εἶναι λέγοντες σφαίρᾳ ἢ κύκλῳ οὐκ ἐροῦμεν ἐν τῷ λόγῳ χρυσὸν ἢ χαλκόν, ὡς οὐκ ὄντα ταῦτα τῆς οὐσίας·* [d] *ἐὰν δὲ τὴν* [e] *χαλκῆν ἢ χρυσῆν, ἐροῦμεν,* [f] *καὶ ἐὰν μὴ δυνώμεθα νοῆσαι μηδὲ λαβεῖν ἄλλο τι παρὰ τὸ*
2 *καθ' ἕκαστον. Ἐνίοτε γὰρ οὐθὲν κωλύει τοῦτο συμβαίνειν, οἷον εἰ* [g] *μόνος εἷς ληφθείη κύκλος· οὐθὲν γὰρ ἧττον ἄλλο ἔσται τὸ κύκλῳ εἶναι καὶ τῷδε τῷ κύκλῳ, καὶ τὸ μὲν εἶδος, τὸ δ' εἶδος ἐν τῇ ὕλῃ* [h] *καὶ τῶν καθ' ἕκαστον. Ἐπεὶ οὖν ἐστὶν ὁ οὐρανὸς αἰσθητός, τῶν καθ' ἕκαστον ἂν εἴη· τὸ γὰρ αἰσθητὸν ἅπαν ἐν τῇ ὕλῃ* [i] *ὑπῆρχεν. Εἰ δὲ τῶν καθ' ἕκαστον, ἕτερον ἂν εἴη τῷδε* [k] *τῷ οὐρανῷ εἶναι καὶ οὐρανῷ* [l] *ἁπλῶς.*
3 *Ἕτερον ἄρα ὅδε* [m] *ὁ οὐρανὸς* [n] *καὶ οὐρανὸς ἁπλῶς, καὶ τὸ μὲν ὡς εἶδος καὶ μορφὴ τὸ δ' ὡς* [o] *τῇ ὕλῃ μεμιγμένον. Ὧν δ' ἐστὶ μορφή τις καὶ εἶδος, ἤτοι ἔστιν ἢ ἐνδέχεται πλείω γενέσθαι τὰ καθ' ἕκαστα. Εἴτε γὰρ ἔστιν εἴδη, καθάπερ* [p] *φασί τινες, ἀνάγκη τοῦτο συμβαίνειν, εἴτε* [q] *καὶ* [r] *χωριστὸν μηθὲν τῶν τοιούτων, οὐθὲν ἧττον· ἐπὶ πάντων γὰρ οὕτως* [s] *ὁρῶμεν, ὅσων ἡ οὐσία ἐν ὕλῃ ἐστίν, πλείω καὶ ἄπειρα ὄντα*
4 *τὰ* [t] *ὁμοιοειδῆ. Ὥστε* [v] *ἤτοι εἰσὶ* [w] *πλείους* [x] *οἱ οὐρανοὶ* [y] *ἢ ἐνδέχεται πλείους* [z] *εἶναι. Ἐκ μὲν* [a] *οὖν τούτων ὑπολάβοι* [b] *τις ἂν* [c] *καὶ εἶναι καὶ ἐνδέχεσθαι πλείους* [d] *εἶναι οὐρανούς·*

[w] *γεγενημένοις καὶ συνεστῶσιν* F. [x] *αὐτή τε καθ'* F.H.M. [y] *ἑαυτὴν* M. [z] *καὶ ἡ μεμ.* L.M. [a] *τῆς* post *μετὰ* om. F. [b] *σφαῖρα καὶ ἡ χαλκῆ* M. [c] *ἦν* om. pr. E. [d] *ἂν* F.H.L.M. [e] *χρυσῆν ἢ χαλκῆν* M. [f] *καὶ ἐὰν*] *κἂν* H.M, *καὶ* F. [g] *μόνον* F. [h] *καὶ τῶν*] *καὶ τὸ* E. [i] *ὑπάρχει* F. [k] *τῷ*] *τὸ* H.M. [l] *ἁπλῶς*] *καὶ ἁπλῶς* M. [m] *ὁ* om. pr. E. [n] *καὶ*] *καὶ ὁ* H.M. [o] *τῇ* om. L. [p] *τινές φασιν* H.M. [q] *καὶ*] *καὶ μὴ* E. [r] *μηθὲν τῶν τοιούτων χωριστὸν* F. [s] *ἐροῦμεν* F. [t] *ὁμοειδῆ* M. [v] *ἤτοι* om. E. [w] *πλείους εἰσὶν* H.M. [x] *οἱ* om. F.H.L.M, dubio E. [y] *ἢ—εἶναι* om. pr. E. [z] *εἶναι*] *γενέσθαι* L.M. [a] *οὖν*] *δὴ* F.H.M. [b] *ἄν τις* F. [c] *καὶ* post *ἂν* om. M. [d] *εἶναι* om. E.

σκεπτέον δὲ πάλιν τί τούτων λέγεται καλῶς καὶ τί οὐ
καλῶς. Τὸ *μὲν* [c] *οὖν ἕτερον εἶναι τὸν λόγον τὸν ἄνευ τῆς*
ὕλης καὶ τὸν ἐν τῇ ὕλῃ τῆς μορφῆς καλῶς τε λέγεται, καὶ
[f] *ἔστω* [g] *τοῦτ᾽ ἀληθές.* ˈἈλλ᾽ *οὐδὲν ἧττον οὐδεμία ἀνάγκη* 5
διὰ τοῦτο πλείους εἶναι κόσμους, οὐδ᾽ ἐνδέχεται γενέσθαι
πλείους, εἴπερ οὗτος ἐξ ἁπάσης ἐστὶ τῆς ὕλης, [h] *ὥσπερ ἔστιν.*
ˈ*Ὧδὶ δὲ μᾶλλον* [i] *ἴσως* [k] *τὸ λεγόμενον ἔσται δῆλον.* Εἰ
[l] *γάρ ἐστιν ἡ γρυπότης καμπυλότης ἐν ῥινὶ ἢ σαρκί, καὶ*
ἔστιν ὕλη τῇ γρυπότητι ἡ σάρξ, εἰ ἐξ ἁπασῶν τῶν σαρκῶν
μία γένοιτο σὰρξ καὶ ὑπάρξειεν ταύτῃ τὸ γρυπόν, οὐθὲν
[m] *ἂν ἄλλ᾽ οὔτ᾽ εἴη γρυπὸν οὔτ᾽ ἐνδέχοιτο γενέσθαι.* ˈ*Ὁμοίως* 6
δὲ καὶ [n] *εἰ τῷ ἀνθρώπῳ* [o] *ἐστὶν ὕλη σάρκες καὶ ὀστᾶ, εἰ ἐκ*
πάσης τῆς σαρκὸς [p] *καὶ πάντων τῶν ὀστῶν ἄνθρωπος γέ-*
νοιτο ἀδυνάτων ὄντων διαλυθῆναι, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο [q] *εἶναι*
ἄλλον ἄνθρωπον. ˈ*Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὅλως*
γὰρ ὅσων ἐστὶν ἡ οὐσία ἐν ὑποκειμένῃ [r] *τινὶ ὕλῃ, τούτων*
[s] *οὐδὲν ἐνδέχεται* [t] *γενέσθαι μὴ ὑπαρχούσης* [v] *τινὸς ὕλης.*
ˈὉ *δ᾽ οὐρανὸς ἔστι μὲν τῶν καθ᾽* [w] *ἕκαστα καὶ τῶν ἐκ τῆς* 7
ὕλης· ἀλλ᾽ εἰ μὴ ἐκ μορίου αὐτῆς συνέστηκεν ἀλλ᾽ ἐξ ἁπάσης,
τὸ μὲν εἶναι αὐτῷ οὐρανῷ καὶ τῷδε τῷ οὐρανῷ ἕτερόν ἐστιν,
οὐ μέντοι οὔτ᾽ [x] *ἂν εἴη ἄλλος οὔτ᾽ ἂν ἐνδέχοιτο γενέσθαι*
πλείους διὰ τὸ πᾶσαν τὴν ὕλην [y] *περιειληφέναι τοῦτον.*
Λείπεται *ἄρα* [z] *τοῦτο δεῖξαι,* [a] *ὅτι ἐξ ἅπαντος τοῦ φυσικοῦ*
καὶ τοῦ αἰσθητοῦ συνέστηκε σώματος. Εἴπωμεν *δὲ πρῶτον*
τί λέγομεν εἶναι τὸν οὐρανὸν καὶ ποσαχῶς, ἵνα μᾶλλον ἡμῖν
δῆλον γένηται τὸ ζητούμενον. ˈἛνα *μὲν οὖν τρόπον οὐρα-* 8
νὸν λέγομεν τὴν οὐσίαν τὴν τῆς ἐσχάτης τοῦ παντὸς περι-
φορᾶς, ἢ σῶμα φυσικὸν τὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ περιφορᾷ τοῦ

[c] *οὖν* om. E. [f] *ἔστι* H.M. [g] *τοῦτ᾽* om. H. [h] *ὥσπερ καὶ ἔστιν* F. [i] *ἴσως* om. F.H. [k] *ἔσται τὸ λεγόμενον* F.H. [l] *γάρ*] *περ* L. [m] *ἂν* om. E.L.M. [n] *εἰ ἐν τῷ* F. [o] *ὕλη ἐστὶ* H.M. [p] *καὶ ἐκ π.* L.M. [q] *ἄλλον εἶναι* H.L.M. [r] *ὕλῃ τινὶ* F, *τῇ ὕλῃ* H. [s] *οὐδὲν ἐνδ.*] *ἐνδ. μηδὲν* F. [t] *γίγνεσθαι* E.L. [v] *τινὸς* om. E. [w] *ἕκαστον* M. [x] *ἂν* ante *εἴη* om. E. [y] *προειληφέναι* L. [z] *τοῦτο*] *αὐτὸ τοῦτο* F.H.M. [a] *διότι* E.

παντός· [b] εἰώθαμεν γὰρ τὸ ἔσχατον καὶ τὸ ἄνω μάλιστα
καλεῖν οὐρανόν, ἐν ᾧ καὶ τὸ θεῖον [c] πᾶν ἱδρῦσθαί φαμεν.
Ἄλλον δ' αὖ [d] τρόπον τὸ συνεχὲς σῶμα τῇ ἐσχάτῃ περι-
φορᾷ τοῦ παντός, ἐν ᾧ σελήνη καὶ ἥλιος καὶ ἔνια τῶν
9 ἄστρων· καὶ γὰρ ταῦτα ἐν τῷ οὐρανῷ εἶναί φαμεν. Ἔτι
δ' ἄλλως λέγομεν οὐρανὸν τὸ περιεχόμενον σῶμα ὑπὸ τῆς
ἐσχάτης περιφορᾶς· τὸ γὰρ ὅλον καὶ τὸ πᾶν εἰώθαμεν λέ-
γειν οὐρανόν. Τριχῶς δὴ λεγομένου [e] τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὅλον
τὸ ὑπὸ τῆς ἐσχάτης περιεχόμενον περιφορᾶς ἐξ ἅπαντος
ἀνάγκη συνεστάναι τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ σώματος
διὰ τὸ μήτ' εἶναι μηδὲν ἔξω σῶμα τοῦ οὐρανοῦ μήτ' ἐνδέ-
10 χεσθαι γενέσθαι. Εἰ γὰρ ἔστιν ἔξω τῆς ἐσχάτης περι-
φορᾶς σῶμα φυσικόν, [f] ἀνάγκη αὐτὸ ἤτοι τῶν ἁπλῶν εἶναι
σωμάτων ἢ τῶν συνθέτων, καὶ ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν
ἔχειν. Τῶν μὲν οὖν ἁπλῶν οὐθὲν ἂν εἴη. Τὸ [g] μὲν γὰρ
κύκλῳ φερόμενον δέδεικται ὅτι οὐκ ἐνδέχεται μεταλλάξαι
τὸν [h] αὑτοῦ τόπον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ [i] ἀπὸ [k] τοῦ μέσου
11 δυνατόν, οὐδὲ τὸ ὑφιστάμενον. Κατὰ φύσιν μὲν γὰρ οὐκ
ἂν εἴησαν (ἄλλοι γὰρ αὐτῶν οἰκεῖοι τόποι), παρὰ φύσιν δ'
εἴπερ εἰσίν, ἄλλῳ τινὶ ἔσται κατὰ φύσιν ὁ ἔξω τόπος· [l] τὸν
γὰρ τούτῳ παρὰ φύσιν [m] ἀναγκαῖον ἄλλῳ εἶναι κατὰ φύσιν.
Ἀλλ' οὐκ ἦν ἄλλο σῶμα παρὰ ταῦτα. Οὐκ [n] ἄρ' [o] ἐστὶ
δυνατὸν οὐθὲν τῶν ἁπλῶν ἔξω εἶναι τοῦ οὐρανοῦ σῶμα. Εἰ
δὲ μὴ τῶν ἁπλῶν, οὐδὲ τῶν μικτῶν· ἀνάγκη γὰρ εἶναι καὶ
12 τὰ ἁπλᾶ τοῦ μικτοῦ ὄντος. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ γενέσθαι δυνα-
τόν· ἤτοι γὰρ [p] κατὰ φύσιν [q] ἔσται ἢ παρὰ φύσιν, καὶ [r] ἢ
ἁπλοῦν ἢ μικτόν, ὥστε πάλιν ὁ αὐτὸς ἥξει λόγος· οὐθὲν γὰρ
διαφέρει σκοπεῖν εἰ ἔστιν ἢ [s] εἰ γενέσθαι δυνατόν. Φανερὸν
τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οὔτ' ἔστιν ἔξω οὔτ' [t] ἐγχωρεῖ

[b] εἰώθαμεν—τοῦ παντός om. L. [c] πᾶν] περὶ H. [d] τρόπον φαμὲν τὸ M. [e] τοῦ παντὸς οὐρανοῦ F.H.M. [f] ἀναγκαῖον H. [g] μὲν om. E. [h] ἑαυτοῦ L.M. [i] ἐπὶ pr. E. [k] τοῦ] τοῦδε τοῦ F. [l] τὸν] τὸ μὲν F. [m] ἄλλῳ ἀναγκαῖον F. [n] ἄρ'] ἔτι F. [o] ἔσται E. [p] παρὰ φ. ἢ κατὰ φ. (omisso ἔσται) F. [q] ἔσται ἢ παρὰ φύσιν om. E. [r] ἢ post καὶ om. E. [s] εἰ post ἢ om. F.H. [t] ἐνδέχεται F.

γενέσθαι σώματος [v] ὄγκον οὐθενός· ἐξ ἁπάσης [w] γάρ [x] ἐστι
τῆς οἰκείας ὕλης ὁ πᾶς κόσμος· ὕλη γὰρ ἦν αὐτῷ τὸ φυσικὸν
σῶμα καὶ αἰσθητόν. Ὥστ' οὔτε νῦν εἰσὶ [y] πλείους οὐρανοὶ 13
οὔτ' ἐγένοντο, οὔτ' ἐνδέχεται [z] γενέσθαι πλείους· ἀλλ' εἷς
[a] καὶ μόνος [b] καὶ τέλειος οὗτος οὐρανός ἐστιν. Ἅμα δὲ δῆ-
λον ὅτι οὐδὲ τόπος οὐδὲ κενὸν οὐδὲ χρόνος ἐστὶν ἔξω τοῦ
οὐρανοῦ· ἐν [c] ἅπαντι γὰρ [d] τόπῳ δυνατὸν ὑπάρξαι σῶμα·
κενὸν δ' εἶναί φασιν ἐν ᾧ μὴ [e] ἐνυπάρχει σῶμα, δυνατὸν δ'
[f] ἐστὶ γενέσθαι· [g] χρόνος δὲ ἀριθμὸς κινήσεως· κίνησις δ' ἄνευ
φυσικοῦ σώματος οὐκ ἔστιν. Ἔξω δὲ τοῦ οὐρανοῦ [h] δέδει- 14
κται ὅτι οὔτ' ἔστιν οὔτ' ἐνδέχεται γενέσθαι σῶμα. Φανερὸν
ἄρα ὅτι οὔτε τόπος οὔτε κενὸν οὔτε χρόνος ἐστὶν [i] ἔξωθεν·
διόπερ οὔτ' ἐν τόπῳ τἀκεῖ πέφυκεν, οὔτε χρόνος αὐτὰ ποιεῖ
γηράσκειν, οὐδ' ἐστὶν οὐδενὸς οὐδεμία μεταβολὴ τῶν ὑπὲρ τὴν
ἐξωτάτω τεταγμένων [k] φοράν, ἀλλ' ἀναλλοίωτα καὶ ἀπαθῆ
τὴν ἀρίστην ἔχοντα ζωὴν καὶ τὴν αὐταρκεστάτην διατελεῖ
τὸν ἅπαντα αἰῶνα. Καὶ γὰρ τοῦτο τοὔνομα θείως ἔφθεγ- 15
κται παρὰ τῶν ἀρχαίων. Τὸ γὰρ τέλος τὸ περιέχον τὸν
τῆς ἑκάστου ζωῆς χρόνον, οὗ μηθὲν ἔξω κατὰ φύσιν, αἰὼν
ἑκάστου κέκληται. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον καὶ τὸ τοῦ
παντὸς οὐρανοῦ τέλος καὶ τὸ τὸν [l] πάντα χρόνον [m] καὶ τὴν
ἀπειρίαν περιέχον τέλος αἰών ἐστιν, ἀπὸ τοῦ [n] ἀεὶ εἶναι
εἰληφὼς τὴν ἐπωνυμίαν, ἀθάνατος καὶ θεῖος. Ὅθεν καὶ τοῖς 16
ἄλλοις ἐξήρτηται, τοῖς μὲν ἀκριβέστερον τοῖς δ' [o] ἀμαυρῶς,
τὸ εἶναί τε καὶ ζῆν. [p] Καὶ [q] γὰρ καθάπερ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις
φιλοσοφήμασι περὶ τὰ θεῖα πολλάκις προφαίνεται τοῖς λό-
γοις ὅτι τὸ θεῖον ἀμετάβλητον ἀναγκαῖον εἶναι πᾶν τὸ πρῶ-
τον καὶ ἀκρότατον· [r] ὃ οὕτως ἔχον μαρτυρεῖ τοῖς εἰρημένοις.

[v] ὄγκου M. [w] γάρ] ἄρ' H.M. [x] ἐστιν ante ὁ M. [y] πλείους οἱ οὐρανοὶ F. [z] πλείους γενέσθαι M. [a] καὶ om. F. [b] οὗτος καὶ τέλειος M. [c] παντὶ H. [d] τόπῳ om. pr. F. [e] ἐνυπάρχειν E, ὑπάρχει F.H.M. [f] ἐστὶ om. E.L. [g] ἔστι δὲ χρόνος L, χρόνος δέ ἐστιν F.M. [h] ἀποδέδεικται M. [i] ἔξω F.H. [k] περιφοράν M. [l] ἅπαντα F.H.L.M. [m] καὶ τὸ τὴν F.M. [n] αἰεὶ L. [o] ἀμαυρότερον L.M. [p] καθάπερ γὰρ, omissa καὶ, H. [q] γὰρ om. corr. F. [r] ὃ om. E.

17 Οὔτε γὰρ ἄλλο κρεῖττόν ἐστιν ὅ τι [s] κινήσει ([t] ἐκεῖνο γὰρ
[v] ἂν εἴη θειότερον) οὔτ' ἔχει φαῦλον οὐθέν, οὔτ' ἐνδεὲς τῶν
αὑτοῦ καλῶν οὐδενός ἐστιν. Καὶ ἄπαυστον δὴ κίνησιν κινεῖ-
ται εὐλόγως· [w] πάντα [x] γὰρ παύεται κινούμενα, ὅταν ἔλθῃ
εἰς τὸν οἰκεῖον τόπον· τοῦ δὲ κύκλῳ σώματος [y] ὁ αὐτὸς τόπος
ὅθεν ἤρξατο καὶ εἰς [z] ὃν τελευτᾷ.

10 Τούτων [a] δὲ διωρισμένων λέγωμεν μετὰ ταῦτα πότερον
[b] ἀγένητος ἢ γενητὸς καὶ ἄφθαρτος ἢ φθαρτός, διεξελθόντες
πρότερον τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις· αἱ γὰρ τῶν ἐναντίων
ἀποδείξεις ἀπορίαι [c] περὶ τῶν ἐναντίων εἰσίν. Ἅμα δὲ καὶ
μᾶλλον ἂν εἴη πιστὰ τὰ μέλλοντα λεχθήσεσθαι προακηκοόσι
τὰ τῶν [d] ἀμφισβητούντων λόγων δικαιώματα· τὸ γὰρ [e] ἐρή-
μην καταδικάζεσθαι δοκεῖν ἧττον ἂν ἡμῖν [f] ὑπάρχοι· καὶ γὰρ
δεῖ διαιτητὰς ἀλλ' οὐκ ἀντιδίκους εἶναι τοὺς μέλλοντας [g] τἀ-
2 ληθὲς κρίνειν ἱκανῶς. Γενόμενον μὲν οὖν ἅπαντες εἶναί φα-
σιν, ἀλλὰ γενόμενον οἱ μὲν ἀΐδιον, οἱ δὲ φθαρτὸν ὥσπερ
ὁτιοῦν ἄλλο τῶν [h] φύσει συνισταμένων, οἱ δ' ἐναλλὰξ ὁτὲ
μὲν οὕτως [i] ὁτὲ δὲ ἄλλως ἔχειν φθειρόμενον, καὶ τοῦτο [k] ἀεὶ
διατελεῖν οὕτως, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς ὁ Ἀκραγαντῖνος καὶ
3 Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος. Τὸ μὲν οὖν γενέσθαι μὲν ἀΐδιον
δ' ὅμως [l] εἶναι φάναι τῶν ἀδυνάτων. Μόνα γὰρ ταῦτα θε-
τέον εὐλόγως ὅσα ἐπὶ πολλῶν ἢ πάντων ὁρῶμεν ὑπάρχοντα,
περὶ δὲ τούτου συμβαίνει τοὐναντίον· ἅπαντα γὰρ τὰ γινό-
4 μενα καὶ φθειρόμενα φαίνεται. Ἔτι δὲ τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν τοῦ
ὡδὶ ἔχειν, ἀλλ' ἀδύνατον ἄλλως ἔχειν πρότερον τὸν ἅπαντα
αἰῶνα, ἀδύνατον καὶ μεταβάλλειν· ἔσται γάρ τι αἴτιον, ὃ εἰ
[m] ὑπῆρχε πρότερον, δυνατὸν [n] ἂν ἦν ἄλλως ἔχειν [o] τὸ ἀδύνα-
τον ἄλλως ἔχειν. Εἰ [p] δὲ πρότερον ἐξ ἄλλως ἐχόντων συν-

[s] κινήσειεν F. [t] κεῖνο E. [v] ἂν om. F. [w] ἅπαντα F.H.M. [x] γὰρ δὴ π. F. [y] ὁ αὐτὸς τόπος om. pr. F. [z] ὃ F. [a] δὲ om. F. [b] ἀγέννητος ἢ γεννητὸς F.H.L. [c] περὶ om. corr. F. [d] ἀμφισβητουμένων L. [e] ἠρέμην E. [f] ὑπάρχῃ H. [g] τἀληθῆ M. [h] φύσει om. E.H.L.M. [i] ἔχειν ὅτε δὲ ἄλλως H. [k] αἰεὶ L, om. H. [l] εἶναι om. M, post φάναι ponit H. [m] πρότερον ὑπῆρχε F. [n] ἂν om. F. [o] τὸ—ἔχειν om. H. et corr. E. [p] δὴ E.

ἔστη ὁ κόσμος, εἰ μὲν ἀεὶ οὕτως ἐχόντων καὶ ἀδυνάτων ἄλλως
ἔχειν, οὐκ ἂν [q] ἐγένετο. Εἰ δὲ γέγονεν, ἀνάγκη δηλονότι 5
κἀκεῖνα δυνατὰ εἶναι ἄλλως ἔχειν καὶ μὴ ἀεὶ οὕτως ἔχειν, ὥστε
καὶ συνεστῶτα διαλυθήσεται [r] καὶ διαλελυμένα συνέστη ἔμ-
προσθεν, καὶ τοῦτ' ἀπειράκις ἢ οὕτως [s] εἶχεν ἢ δυνατὸν [t] ἦν.
Εἰ δὲ τοῦτ', οὐκ ἂν εἴη ἄφθαρτος, οὔτ' εἰ ἄλλως [v] εἶχέ ποτε
οὔτ' εἰ δυνατὸν ἄλλως ἔχειν. Ἣν δέ τινες βοήθειαν [w] ἐπι- 6
χειροῦσι φέρειν ἑαυτοῖς τῶν λεγόντων ἄφθαρτον μὲν εἶναι
γενόμενον δέ, οὐκ ἔστιν [x] ἀληθής· ὁμοίως γάρ [y] φασι τοῖς τὰ
διαγράμματα γράφουσι καὶ σφᾶς εἰρηκέναι περὶ τῆς γενέ-
σεως, οὐχ ὡς γενομένου ποτέ, ἀλλὰ διδασκαλίας χάριν ὡς
μᾶλλον γνωριζόντων, ὥσπερ τὸ διάγραμμα [z] γιγνόμενον
θεασαμένους. Τοῦτο δ' ἐστίν, ὥσπερ λέγομεν, οὐ τὸ αὐτό· 7
ἐν [a] μὲν γὰρ τῇ ποιήσει τῶν διαγραμμάτων πάντων τεθέν-
των εἶναι ἅμα [b] τὸ αὐτὸ συμβαίνει, ἐν δὲ ταῖς τούτων ἀπο-
δείξεσιν οὐ ταὐτόν. Ἀλλ' ἀδύνατον· τὰ γὰρ λαμβανόμενα 8
πρότερον καὶ ὕστερον ὑπεναντία ἐστίν· ἐξ ἀτάκτων γάρ
[c] ποτε τεταγμένα γενέσθαι φασίν, ἅμα δὲ [d] τὸ αὐτὸ ἄτα-
κτον εἶναι καὶ τεταγμένον ἀδύνατον, ἀλλ' [e] ἀνάγκη γένεσιν
εἶναι τὴν χωρίζουσαν καὶ χρόνον· ἐν δὲ τοῖς διαγράμμασιν
οὐδὲν τῷ χρόνῳ κεχώρισται. Ὅτι μὲν οὖν [f] ἀδύνατον αὐτὸν
ἅμ' ἀΐδιον εἶναι καὶ γενέσθαι, φανερόν. Τὸ δ' ἐναλλὰξ συνι- 9
στάναι καὶ διαλύειν οὐθὲν ἀλλοιότερον ποιεῖν ἐστὶν ἢ τὸ κα-
τασκευάζειν αὐτὸν ἀΐδιον μὲν ἀλλὰ μεταβάλλοντα τὴν μορ-
φήν, ὥσπερ εἴ τις ἐκ παιδὸς ἄνδρα γινόμενον καὶ ἐξ ἀνδρὸς
παῖδα ὁτὲ μὲν φθείρεσθαι ὁτὲ δ' εἶναι οἴοιτο· δῆλον γὰρ
ὅτι [g] καὶ εἰς ἄλληλα τῶν στοιχείων συνιόντων οὐχ ἡ τυχοῦσα
τάξις γίγνεται καὶ σύστασις, ἀλλ' ἡ αὐτή, ἄλλως τε καὶ
κατὰ τοὺς τοῦτον τὸν λόγον εἰρηκότας, οἳ τῆς διαθέσεως

[q] ἐγίγνετο L. [r] καὶ δ.] εἰ καὶ δ. H. [s] ἔσχεν F. [t] ἦν] ἂν ἦν F. [v] ἔσχε L.M. [w] ἐπιχειροῦσιν ἐπιφέρειν F.H, ἐπιφέρειν ἐπιχειροῦσιν M. [x] ἀληθές M. [y] φησι L. [z] γενόμενον H. [a] μὲν om. M. [b] ταὐτὸν H. [c] ποτε] τὰ H, om. E. [d] τὸ αὐτὸ om. E.H. [e] ἀνάγκη om. E. [f] ἅμ' αὐτὸν ἀδύνατον εἶναι ἀΐδιον H, ἀδύνατον ἅμ' ἀΐδιον αὐτὸν εἶναι F. [g] καὶ om. F.

10 ἑκατέρας αἰτιῶνται τὸ ἐναντίον. Ὥστ' εἰ τὸ ὅλον σῶμα συνεχὲς ὂν ὁτὲ μὲν οὕτως ὁτὲ δ' ἐκείνως διατίθεται καὶ διακεκόσμηται, ἡ δὲ τοῦ ὅλου σύστασίς ἐστι κόσμος καὶ οὐρανός, οὐκ ἂν ὁ κόσμος γίγνοιτο καὶ φθείροιτο, ἀλλ' αἱ διαθέσεις
11 αὐτοῦ. Τὸ δ' ὅλως [h] γενόμενον φθαρῆναι καὶ μὴ ἀνακάμπτειν ὄντος μὲν ἑνὸς ἀδύνατόν ἐστιν· πρὶν γὰρ γενέσθαι ἀεὶ ὑπῆρχεν ἡ [i] πρὸ αὐτοῦ σύστασις, ἣν μὴ γενομένην οὐχ οἷόν τ' εἶναί φαμεν μεταβάλλειν· ἀπείρων δ' [k] ὄντων ἐνδέχεται
12 μᾶλλον. [l] Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο πότερον ἀδύνατον ἢ δυνατόν, ἔσται δῆλον ἐκ τῶν ὕστερον· εἰσὶ γάρ τινες οἷς ἐνδέχεσθαι δοκεῖ καὶ [m] ἀγένητόν τι ὂν φθαρῆναι καὶ γενόμενον ἄφθαρτον διατελεῖν, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ· ἐκεῖ γάρ [n] φησι τὸν οὐρανὸν γενέσθαι μέν, [o] οὐ [p] μὴν ἀλλ' ἔσεσθαί γε [q] τὸν [r] ἀεὶ χρόνον. Πρὸς οὓς [s] φυσικῶς μὲν περὶ [t] τοῦ οὐρανοῦ [v] μόνον εἴρηται, καθόλου [w] δὲ [x] περὶ [y] ἅπαντος σκεψαμένοις ἔσται καὶ περὶ τούτου δῆλον.

11 Πρῶτον δὲ διαιρετέον πῶς ἀγένητα [z] καὶ γενητά [a] φαμεν καὶ φθαρτὰ [b] καὶ ἄφθαρτα· πολλαχῶς γὰρ λεγομένων, [c] κἂν μηδὲν διαφέρῃ πρὸς τὸν λόγον, ἀνάγκη τὴν διάνοιαν ἀορίστως ἔχειν, ἄν τις τῷ διαιρουμένῳ πολλαχῶς ὡς ἀδιαιρέτῳ χρῆται· [d] ἄδηλον γὰρ κατὰ ποίαν φύσιν [e] αὐτῷ συμβαίνει
2 τὸ λεχθέν. Λέγεται δ' [f] ἀγένητον ἕνα [g] μὲν τρόπον ἐὰν ᾖ τι νῦν πρότερον μὴ ὂν ἄνευ γενέσεως καὶ μεταβολῆς, καθάπερ ἔνιοι τὸ ἅπτεσθαι καὶ τὸ κινεῖσθαι λέγουσιν· [h] οὐ γὰρ εἶναι γίνεσθαί φασιν ἁπτόμενον, [i] οὐδὲ κινούμενον. Ἕνα δ' εἴ τι ἐνδεχόμενον [k] γίνεσθαι ἢ γενέσθαι μή ἐστιν· ὁμοίως γὰρ καὶ

[h] γινόμενον F. [i] πρὸς αὐτοὺς E. [k] ὄντων κόσμων ἐνδέχεται M, ὄντων τῶν κόσμων ἐνδέχεται H.L. [l] ἀλλὰ μὴν] οὐ μὴν ἀλλὰ F.H.M. [m] ἀγέννητον E. [n] φησιν ὁ τίμαιος τὸν F.M. [o] οὐ] ἀλλ' οὐ pr. F. [p] μὴν] μὴν φθαρτὸν F.M. [q] τὸν] τὸν λοιπὸν F.H.L.M. [r] ἀεὶ om. F. [s] φυσικῶς—εἴρηται om. E. [t] τοῦ om. H. cum corr. F. et rc. E. [v] μόνου margo F: pr. enim om. [w] δὲ om. pr. E. [x] περὶ om. corr. F. [y] παντὸς ἐπισκεψαμένοις H. [z] καὶ γενητὰ om. E. [a] λέγομεν H. [b] καὶ ἄφθαρτα om. E. [c] καὶ E. [d] δῆλον E. [e] αὐτῶν E.F.H.M. [f] ἀγέννητον E. [g] μὲν τὸν τρόπον M. [h] οὐ] οὐδὲ F. [i] οὐδὲ] οὐδὲ καὶ F. [k] γίνεσθαι ἢ om. E.

τοῦτο ἀγένητον, ὅτι ἐνδέχεται γενέσθαι. Ἕνα δ' εἴ τι ὅλως 3
ἀδύνατον γενέσθαι, ὥσθ' ὁτὲ μὲν εἶναι ὁτὲ δὲ μή. Τὸ δ'
ἀδύνατον λέγεται διχῶς· ἢ γὰρ [l] τῷ μὴ ἀληθὲς εἶναι εἰπεῖν
ὅτι γένοιτ' ἄν, ἢ [m] τῷ μὴ ῥᾳδίως μηδὲ ταχὺ ἢ καλῶς. Τὸν 4
αὐτὸν δὲ τρόπον [n] καὶ τὸ γενητὸν ἕνα μὲν εἰ μὴ ὂν πρότερον
ὕστερόν ἐστιν, εἴτε [o] γενόμενον εἴτ' ἄνευ τοῦ γίνεσθαι, ὁτὲ
μὲν μὴ ὄν, πάλιν δ' ὄν· ἕνα δ' εἰ δυνατόν, εἴτε τῷ ἀληθεῖ διο-
ρισθέντος τοῦ δυνατοῦ εἴτε τῷ ῥᾳδίως· ἕνα δ' ἐὰν [p] ἡ γένεσις
αὐτοῦ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ ὄν, εἴτ' ἤδη ὄντος, διὰ τοῦ γί-
νεσθαι δ' ὄντος, εἴτε καὶ μήπω ὄντος, ἀλλ' ἐνδεχομένου. [q] Καὶ 5
φθαρτὸν δὲ καὶ ἄφθαρτον ὡσαύτως· εἴτε γὰρ πρότερόν τι
ὂν ὕστερον [r] ἢ μή ἐστιν ἢ [s] ἐνδέχεται μὴ εἶναι, φθαρτὸν εἶναί
φαμεν, [t] εἴτε φθειρόμενόν ποτε καὶ μεταβάλλον, [v] εἴτε μή.
Ἔστι δ' ὅτε καὶ τὸ διὰ τοῦ φθείρεσθαι ἐνδεχόμενον μὴ εἶναι
[w] φθαρτὸν εἶναί φαμεν, καὶ ἔτι ἄλλως τὸ ῥᾳδίως φθειρόμενον,
ὃ εἴποι ἄν τις εὔφθαρτον. Καὶ περὶ τοῦ ἀφθάρτου ὁ αὐτὸς 6
λόγος· ἢ γὰρ τὸ ἄνευ φθορᾶς ὁτὲ μὲν ὂν ὁτὲ δὲ μὴ ὄν, οἷον
τὰς ἁφάς, ὅτι ἄνευ τοῦ φθείρεσθαι πρότερον οὖσαι ὕστερον
οὐκ εἰσίν, ἢ τὸ ὂν μὲν [x] δυνατὸν δὲ μὴ εἶναι, [y] ἢ οὐκ ἐσόμενόν
ποτε, νῦν δ' ὄν· σὺ γὰρ [z] εἶ, καὶ ἡ ἁφὴ νῦν· ἀλλ' ὅμως
[a] φθαρτόν, ὅτι [b] ἔσται ποτὲ [c] ὅτε οὐκ ἀληθές [d] σε εἰπεῖν ὅτι
εἶ, οὐδὲ [e] ταῦτα ἅπτεσθαι. Τὸ δὲ μάλιστα κυρίως, τὸ ὂν 7
μέν, ἀδύνατον δὲ φθαρῆναι οὕτως ὥστε νῦν ὂν ὕστερον μὴ
εἶναι ἢ [f] ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι, ἢ καὶ τὸ μήπω ἐφθαρμένον, [g] ὂν
[h] δέ, ἐνδεχόμενον δ' ὕστερον μὴ εἶναι. Λέγεται δ' ἄφθαρτον
καὶ τὸ μὴ ῥᾳδίως φθειρόμενον. Εἰ [i] δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχει, 8
σκεπτέον πῶς λέγομεν τὸ δυνατὸν [k] καὶ ἀδύνατον· τό τε

[l] τῷ] τὸ F.M. [m] τῷ] τὸ F. [n] καὶ τὸ] κατὰ E. [o] γιγνόμενον E.L.M. [p] ἡ] ἢ ἡ H. [q] καὶ ante φθ. om. E. [r] ἢ post ὕστ. om. L. [s] μὴ εἶναι ἐνδέχεται E.L. [t] εἴτε—εἶναί φαμεν om. M. [v] εἴτε μή corr. E. [w] φαμεν εἶναι φθαρτόν H. [x] ἀδύνατον δὲ L, καὶ δυνατὸν δὲ E, καὶ δυνατὸν H. [y] ἢ καὶ οὐκ L. [z] εἶ νῦν καὶ F. [a] φθαρτοὶ M. [b] ἔστιν E.L. [c] ὅτι L.M, om. E. [d] σε om. H. et corr. E. [e] ταύτην M. [f] ἐνδέχεσθαι—ἢ καὶ om. H. [g] ὂν om. E. [h] δέ om. F.H.L.M. [i] δὲ E.L. [k] καὶ τὸ ἀδ. F.H.

γὰρ κυριώτατα λεγόμενον ἄφθαρτον [l] τῷ μὴ δύνασθαι [m] φθα-
ρῆναι ἄν, μηδ' ὁτὲ μὲν εἶναι ὁτὲ δὲ μή· [n] λέγεται δὲ καὶ τὸ
ἀγένητον τὸ ἀδύνατον, καὶ [o] τὸ μὴ δυνάμενον γενέσθαι οὕτως
[p] ὥστε πρότερον μὲν μὴ εἶναι ὕστερον δὲ εἶναι, οἷον [q] τὴν διά-
9 μετρον σύμμετρον. Εἰ δή τι δύναται κινηθῆναι στάδια ἑκα-
τὸν ἢ ἆραι βάρος, ἀεὶ πρὸς τὸ πλεῖστον λέγομεν, οἷον τά-
λαντα ἆραι ἑκατὸν ἢ στάδια βαδίσαι ἑκατόν (καίτοι καὶ τὰ
μόρια δύναται τὰ ἐντός, εἴπερ καὶ τὴν ὑπεροχήν), ὡς δέον
ὁρίζεσθαι πρὸς τὸ τέλος καὶ [r] τὴν ὑπεροχὴν τὴν δύναμιν.
10 Ἀνάγκη μὲν οὖν τὸ δυνατὸν καθ' ὑπεροχὴν τοσαδὶ καὶ τὰ
ἐντὸς δύνασθαι, οἷον εἰ τάλαντα [s] ἑκατὸν ἆραι, καὶ δύο, [t] κἂν
εἰ στάδια ἑκατόν, καὶ δύο δύνασθαι βαδίσαι. Ἡ δὲ δύναμις
τῆς ὑπεροχῆς ἐστίν· κἂν εἴ τι ἀδύνατον τοσονδὶ καθ' ὑπερ-
βολὴν εἰπόντων, καὶ τὰ πλείω ἀδύνατον, οἷον ὁ χίλια [v] βαδί-
11 σαι στάδια μὴ δυνάμενος δῆλον ὅτι καὶ χίλια καὶ ἕν. Μηθὲν
δ' [w] ἡμᾶς παρενοχλείτω· διωρίσθω γὰρ κατὰ τῆς ὑπεροχῆς
τὸ τέλος λεγόμενον τὸ κυρίως δυνατόν. Τάχα γὰρ [x] ἐνσταίη
τις ἂν ὡς οὐκ ἀνάγκη τὸ λεχθέν· ὁ γὰρ ὁρῶν στάδιον [y] οὐ
καὶ τὰ ἐντὸς ὄψεται μεγέθη, [z] ἀλλὰ τοὐναντίον μᾶλλον ὁ
δυνάμενος [a] ἰδεῖν στιγμὴν ἢ ἀκοῦσαι [b] μικροῦ ψόφου καὶ τῶν
12 μειζόνων ἕξει αἴσθησιν. Ἀλλ' οὐθὲν διαφέρει πρὸς τὸν λό-
γον· διωρίσθω γὰρ ἤτοι ἐπὶ τῆς δυνάμεως ἢ ἐπὶ [c] τοῦ πρά-
γματος ἡ ὑπερβολή. Τὸ γὰρ λεγόμενον δῆλον· ἡ μὲν γὰρ
ὄψις ἡ τοῦ [d] ἐλάττονος [e] ὑπερέχει, ἡ δὲ ταχυτὴς ἡ τοῦ πλεί-
ονος.

12 Διωρισμένων δὲ τούτων λεκτέον [f] τὸ ἐφεξῆς. Εἰ δή ἐστιν
ἔνια δυνατὰ [g] καὶ εἶναι καὶ μή, ἀνάγκη [h] χρόνον τινὰ ὡρίσθαι

[l] τῷ] τὸ M. [m] ἂν φθαρῆναι F.H.M. [n] λέγεται δὲ] λέγεται δὴ F.M. [o] τὸ ante μὴ om. E.F.M. [p] ὥσπερ E, ὡς M. [q] τὴν om. M. [r] τὴν ὑποχὴν E, τῆς ὑπεροχῆς L. [s] ἆραι ἑκατὸν H. [t] κἂν] καὶ H.M. [v] στάδια βαδίσαι H. [w] ἡμᾶς] ἡμᾶς τὸ τελευταῖον ὧν δύναται margo L. [x] ἂν ἐνσταίη τις L. [y] οὐ καὶ] οὐκ ἂν E.L, καὶ M. [z] ἀλλὰ] ἀλλὰ καὶ H. [a] ἰδεῖν ἢ στιγμὴν ἢ M. [b] σμικροῦ H. [c] τοῦ om. E. [d] ἐλάσσονος F. [e] ὑπερέχει—πλείονος om. pr. E. [f] τὸ om. M. [g] καὶ ante εἶναι om. M. [h] τινὰ χρόνον F.H.M.

τὸν πλεῖστον καὶ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μή, λέγω δ' [i]ὂν δυνατὸν τὸ πρᾶγμα εἶναι καὶ [i]ὂν δυνατὸν μὴ εἶναι [k]καθ' ὁποιανοῦν κατηγορίαν, οἷον ἄνθρωπον ἢ λευκὸν ἢ τρίπηχυ ἢ [l]ἄλλ' ὁτιοῦν τῶν τοιούτων. Εἰ γὰρ μὴ ἔσται ποσός τις, ἀλλ' ἀεὶ πλείων τοῦ προτεθέντος καὶ [m]οὐκ ἔστιν οὗ ἐλάττων, ἄπειρον ἔσται χρόνον [n]τὸ αὐτὸ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι ἄλλον ἄπειρον. Ἀλλὰ τοῦτ' ἀδύνατον. Ἀρχὴ δ' ἔστω ἐντεῦθεν· 2
τὸ γὰρ ἀδύνατον καὶ τὸ ψεῦδος οὐ [o]ταὐτὸ σημαίνει. Ἔστι δὲ τὸ ἀδύνατον καὶ [p]τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ψεῦδος καὶ τὸ ἀληθὲς τὸ μὲν ἐξ ὑποθέσεως (λέγω δ', [q]οἷον τὸ τρίγωνον [r]ἀδύνατον δύο ὀρθὰς ἔχειν, εἰ τάδε, καὶ ἡ διάμετρος [s]σύμμετρος, [t]εἰ τάδε), ἔστι δ' ἁπλῶς καὶ δυνατὰ καὶ ἀδύνατα καὶ ψευδῆ καὶ ἀληθῆ. Οὐ δὴ [v]ταὐτόν ἐστι ψεῦδός [w]τέ [x]τι εἶναι ἁπλῶς 3
καὶ ἀδύνατον [y]ἁπλῶς· τὸ γάρ σε μὴ ἑστῶτα φάναι ἑστάναι ψεῦδος μέν, οὐκ ἀδύνατον δέ. [z]Ὁμοίως δὲ [a]καὶ τὸ τὸν κιθαρίζοντα [b]μὲν μὴ ᾄδοντα δὲ ᾄδειν φάναι ψεῦδος, ἀλλ' οὐκ ἀδύνατον. Τὸ δ' ἅμα ἑστάναι καὶ καθῆσθαι, καὶ τὴν διάμετρον [c]σύμμετρον [d]εἶναι, οὐ μόνον ψεῦδος ἀλλὰ καὶ ἀδύνατον. [e]Οὐ δὴ ταὐτὸν [f]ἐστιν ὑποθέσθαι ψεῦδος καὶ 4
ἀδύνατον. Συμβαίνει [g]δ' ἀδύνατον ἐξ ἀδυνάτου. Τοῦ μὲν οὖν [h]καθῆσθαι καὶ ἑστάναι ἅμα ἔχει τὴν δύναμιν, ὅτι [i]ὅτε ἔχει [k]ἐκείνην, καὶ τὴν ἑτέραν· ἀλλ' οὐχ ὥστε ἅμα καθῆσθαι καὶ ἑστάναι, ἀλλ' ἐν ἄλλῳ χρόνῳ. Εἰ [l]δή τι ἄπειρον [m]χρόνον ἔχει πλειόνων δύναμιν, οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ χρόνῳ, ἀλλὰ τοῦθ' ἅμα. Ὥστ' εἴ τι ἄπειρον χρόνον [n]ὂν φθαρτόν 5
ἐστι, δύναμιν [o]ἔχοι ἂν τοῦ μὴ εἶναι. Εἰ δὴ ἄπειρον χρόνον

[i] ὂν F. [k] καθ' om. pr. E. [l] ἄλλο τι ὁτιοῦν F. [m] οὗ οὐκ ἔστιν F. [n] τὸ αὐτὸ om. E.H, in margine ponit F. [o] ταυτὸν M. [p] τὸ om. E. ter. [q] οἷον καὶ τὸ E.M. [r] ἀδύνατον om. E. [s] σύμμετρος om. E. [t] εἰ τάδε om. E.F.H.M. [v] ταυτό E.L. [w] τέ om. H. [x] τι om. F. [y] ἁπλῶς om. E. [z] ὁμοίως δὲ om. F.H. [a] καὶ τὸ om. E.L. [b] μὲν om. E.H.L. [c] σύμμετρον om. E. [d] εἶναι om. E.H. [e] οὐ δὴ—ἀδύνατον om. pr. F. [f] ἐστιν om. H. [g] δὴ H. [h] ἑστάναι καὶ καθῆσθαι H. [i] ὅτε om. H. [k] κείνην E. [l] δέ F.H.M. [m] χρόνων ἔχει M, ἔχει χρόνον F. [n] ὂν om. E. [o] ἔχει (supra posito οι) F.

[p] ἐστίν, [q] ἔστω ὑπάρχον ὃ δύναται [r] μὴ εἶναι. Ἅμα ἄρ'
ἔσται τε καὶ οὐκ ἔσται κατ' ἐνέργειαν. Ψεῦδος μὲν οὖν συμ-
βαίνοι ἄν, [s] ὅτι ψεῦδος ἐτέθη. Ἀλλ' εἰ μὴ ἀδύνατον [t] ἦν,
6 [v] οὐκ ἂν καὶ ἀδύνατον ἦν τὸ συμβαῖνον. Ἅπαν ἄρα τὸ ἀεὶ
ὂν ἁπλῶς ἄφθαρτον. Ὁμοίως δὲ καὶ ἀγένητον· [w] εἰ γὰρ
γενητόν, ἔσται δυνατὸν χρόνον τινὰ μὴ εἶναι. Φθαρτὸν μὲν
γάρ ἐστι τὸ πρότερον μὲν ὄν, νῦν δὲ μὴ ὂν ἢ ἐνδεχόμενόν
ποτε ὕστερον μὴ εἶναι· γενητὸν δὲ ὃ ἐνδέχεται πρότερον μὴ
εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἐν ᾧ χρόνῳ δυνατὸν τὸ ἀεὶ ὄν. Ὥστε
μὴ εἶναι οὔτ' ἄπειρον οὔτε πεπερασμένον· καὶ γὰρ τὸν πεπε-
7 ρασμένον χρόνον δύναται εἶναι, εἴπερ καὶ τὸν ἄπειρον. Οὐκ
ἄρα ἐνδέχεται τὸ αὐτὸ καὶ ἓν ἀεί τε δύνασθαι εἶναι [x] καὶ μὴ
εἶναι. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὴν ἀπόφασιν, οἷον λέγω μὴ ἀεὶ
εἶναι. Ἀδύνατον ἄρα καὶ ἀεὶ μέν τι εἶναι, φθαρτὸν δ' εἶναι.
Ὁμοίως δ' οὐδὲ γενητόν. Δυοῖν γὰρ ὅροιν εἰ ἀδύνατον τὸ
ὕστερον ἄνευ τοῦ προτέρου [y] ὑπάρξαι, [z] ἐκεῖνο δ' ἀδύνατον
[a] ὑπάρξαι, καὶ τὸ ὕστερον. Ὥστ' εἰ τὸ ἀεὶ ὂν μὴ ἐνδέχεταί
8 ποτε μὴ εἶναι, ἀδύνατον καὶ γενητὸν εἶναι. Ἐπεὶ δ' [b] ἡ
ἀπόφασις τοῦ μὲν ἀεὶ δυναμένου εἶναι τὸ [c] μὴ [d] ἀεὶ δυνάμενον
εἶναι, [e] τὸ δ' ἀεὶ [f] δυνάμενον μὴ εἶναι [g] ἐναντίον, οὗ ἀπόφασις
τὸ μὴ ἀεὶ [h] δυνάμενον μὴ εἶναι, ἀνάγκη τὰς ἀποφάσεις ἀμ-
φοῖν τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, καὶ εἶναι μέσον τοῦ ἀεὶ ὄντος καὶ
[i] τοῦ ἀεὶ μὴ ὄντος τὸ δυνάμενον εἶναι καὶ μὴ εἶναι· ἡ γὰρ
9 ἑκατέρου ἀπόφασίς ποτε ὑπάρξει, εἰ μὴ [k] εἴη [l] ἀεί. [m] Ὥστε
καὶ τὸ μὴ ἀεὶ μὴ ὂν ἔσται ποτὲ καὶ οὐκ ἔσται, καὶ τὸ μὴ ἀεὶ
δυνάμενον εἶναι δηλονότι, ἀλλά ποτε [n] ὄν·, ὥστε καὶ μὴ εἶναι.
Τὸ αὐτὸ ἄρ' [o] ἔσται δυνατὸν εἶναι καὶ μή, καὶ τοῦτ' ἔστιν

[p] ἐστίν om. E.H. [q] ἔσται E. [r] μὴ εἶναι om. E.L. [s] ὅτι] τι E. [t] ἦν om. H. [v] οὐκ—ἦν om. E. [w] εἰ γὰρ γενητόν om. E. [x] καὶ ἀεὶ μὴ F. [y] ὑπάρξειν M. [z] ἐκεῖνο δ'] εἰ ἐκεῖνο F. [a] ὑπάρχειν F.H.M. et corr. E. [b] ἡ om. E. [c] μηδ' M. [d] ἀεὶ—τὸ δ' om. E. [e] τοῦ H. [f] δυνατὸν E.H.L.M. [g] ἐναντίου, omisso οὗ, H. ἐναντίον—εἶναι in litura E. [h] δυνατὸν L. et rc. E. [i] τοῦ om. E. [k] εἴη om. H, post ἀεὶ ponunt F.L. [l] ἀεί. ὥστε καὶ τὸ μὴ om. E. [m] ὥστε καὶ] ὥστ' εἰ F.H.M. [n] ὄν om. E. [o] ἔσται τὸ δ. E.L.M.

ἀμφοῖν μέσον. Λόγος δὲ καθόλου ὅδε. Ἔστω [p] γὰρ τὸ
Α καὶ τὸ Β μηδενὶ τῷ αὐτῷ δυνάμενα ὑπάρχειν, [q] ἅπαντι δὲ
τὸ Α ἢ τὸ Γ καὶ τὸ Β ἢ [r] τὸ Δ. Ἀνάγκη δὴ ᾧ μήτε τὸ Α
ὑπάρχει μήτε τὸ Β, παντὶ ὑπάρχειν [s] τὰ Γ Δ. Ἔστω [t] δὴ 10
τὸ Ε τὸ μεταξὺ τῶν Α Β· ἐναντίων γὰρ τὸ μηθέτερον μέ-
σον. Τούτῳ δὴ ἀνάγκη ἄμφω ὑπάρχειν τό τε Γ καὶ τὸ Δ.
Παντὶ γὰρ ἢ τὸ [v] Α ἢ τὸ Γ, ὥστε καὶ τῷ Ε· ἐπεὶ οὖν τὸ
Α ἀδύνατον, τὸ Γ ὑπάρξει. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ
Δ. Οὔτε δὴ τὸ ἀεὶ ὂν γενητὸν [w] οὐδὲ φθαρτόν, [x] οὔτε τὸ
ἀεὶ μὴ ὄν. Δῆλον [y] δ' ὅτι καὶ εἰ γενητὸν ἢ φθαρτόν, οὐκ
ἀΐδιον. Ἅμα γὰρ ἔσται δυνάμενον ἀεὶ εἶναι [z] καὶ δυνάμενον 11
μὴ ἀεὶ εἶναι· τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, δέδεικται πρότερον.
Ἆρ' οὖν εἰ καὶ [a] ἀγένητον, ὂν δέ, τοῦτ' ἀνάγκη ἀΐδιον εἶναι;
Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἄφθαρτον, ὂν δέ. Λέγω δὲ τὸ ἀγένητον
[b] καὶ ἄφθαρτον τὰ κυρίως λεγόμενα, ἀγένητον μὲν [c] ὃ ἔστι
νῦν, καὶ πρότερον οὐκ ἀληθὲς ἦν εἰπεῖν τὸ μὴ εἶναι, ἄφθαρ-
τον δὲ ὃ νῦν ὂν ὕστερον μὴ ἀληθὲς ἔσται εἰπεῖν μὴ εἶναι.
Ἢ [d] εἰ μὲν ταῦτα ἀλλήλοις [e] ἀκολουθεῖ καὶ τό τε ἀγένητον 12
ἄφθαρτον καὶ τὸ ἄφθαρτον ἀγένητον, ἀνάγκη καὶ τὸ ἀΐδιον
ἑκατέρῳ ἀκολουθεῖν, καὶ εἴτε [f] τι [g] ἀγένητον, ἀΐδιον, [h] εἴτε
[i] τι ἄφθαρτον, [k] ἀΐδιον. Δῆλον δὲ [l] καὶ ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ
αὐτῶν· καὶ [m] γὰρ ἀνάγκη, εἰ φθαρτόν, γενητόν. Ἢ γὰρ
[n] ἀγένητον [o] ἢ γενητόν· εἰ [p] δὲ ἀγένητον, ἄφθαρτον ὑπό-
κειται. Καὶ εἰ γενητὸν [q] δή, φθαρτὸν ἀνάγκη· [r] ἢ γὰρ 13
φθαρτὸν ἢ ἄφθαρτον· ἀλλ' εἰ ἄφθαρτον, ἀγένητον ὑπέ-
κειτο. Εἰ δὲ μὴ ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλοις τὸ ἄφθαρτον καὶ
[s] τὸ [t] ἀγένητον, οὐκ ἀνάγκη οὔτε τὸ ἀγένητον οὔτε τὸ

[p] γὰρ α καὶ β E. [q] παντὶ F. [r] τὸ ante Δ om M. [s] τὰ] τὸ F.M. [t] δὲ F. [v] γ ἢ τὸ α E.L. [w] οὐδὲ φθαρτόν—γενητὸν om. pr. F. [x] οὐδὲ F.L. [y] δ' om. L. [z] καὶ—εἶναι om. pr. E. [a] ἀγέννητον E. [b] καὶ τὸ ἄφθαρτον M. [c] ὃ δή ἐστι F. [d] εἰ om. E. [e] ἀκολουθοῦσι E.H.L. [f] τι om. E.F.L.M. [g] ἀΐδιον ἀγένητον F. [h] εἴτε] καὶ εἴτε M. [i] τι om. E.H.L.M. [k] ἀΐδιον om. E. [l] καὶ om. H. [m] γὰρ post καὶ om. pr. E. [n] ἀγέννητον E. [o] ἢ—ἀγένητον om. pr. E. [p] δὲ] γὰρ L. et rc. E. [q] δέ H.L. [r] ἢ γὰρ φθ. ἢ ἄφθαρτον om. pr. E. [s] τὸ post καὶ om. E.H.L. [t] ἀγέννητον L.

ἄφθαρτον ἀΐδιον εἶναι. Ὅτι δ' ἀνάγκη ἀκολουθεῖν, ἐκ τῶνδε
φανερόν. Τὸ γὰρ γενητὸν καὶ [v] τὸ φθαρτὸν ἀκολουθοῦσιν
14 ἀλλήλοις. Δῆλον δὲ καὶ τοῦτο ἐκ τῶν πρότερον· τοῦ γὰρ
ἀεὶ ὄντος καὶ τοῦ ἀεὶ μὴ ὄντος ἐστὶ μεταξὺ ᾧ μηθέτερον
ἀκολουθεῖ, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ [w] γενητὸν καὶ φθαρτόν. Δυνα-
τὸν γὰρ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι ὡρισμένον χρόνον ἑκάτερον·
λέγω δ' ἑκάτερον [x] καὶ εἶναι ποσόν τινα χρόνον καὶ μὴ εἶναι.
Εἰ τοίνυν [y] ἐστί τι γενητὸν [z] ἢ φθαρτόν, ἀνάγκη τοῦτο
15 μεταξὺ εἶναι. Ἔστω γὰρ τὸ [a] Α τὸ ἀεὶ ὄν, τὸ δὲ Β τὸ ἀεὶ
μὴ ὄν, τὸ δὲ Γ γενητόν, τὸ δὲ Δ φθαρτόν. Ἀνάγκη δὴ τὸ
Γ μεταξὺ εἶναι [b] τοῦ Α καὶ τοῦ Β. Τῶν μὲν γὰρ οὐκ ἔστι
χρόνος ἐπ' οὐδέτερον τὸ πέρας ἐν ᾧ [c] ἢ τὸ Α οὐκ ἦν ἢ τὸ Β
ἦν· τῷ δὲ γενητῷ ἀνάγκη [d] ἢ ἐνεργείᾳ [e] εἶναι ἢ δυνάμει, τοῖς
δὲ Α Β οὐδετέρως. Ποσὸν ἄρα τινὰ καὶ ὡρισμένον χρόνον
16 καὶ ἔσται καὶ πάλιν οὐκ ἔσται [f] τὸ Γ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ
τοῦ Δ [g] φθαρτοῦ. Γενητὸν ἄρα καὶ φθαρτὸν ἑκάτερον.
Ἀκολουθοῦσιν ἄρα [h] ἀλλήλοις τὸ γενητὸν καὶ [i] τὸ φθαρτόν.
Ἔστω δὴ τὸ ἐφ' ᾧ Ε ἀγένητον, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Ζ γενητόν, τὸ
δ' ἐφ' ᾧ Η ἄφθαρτον, τὸ δ' ἐφ' ᾧ Θ φθαρτόν. [k] Τὰ [l] δὴ
17 Ζ Θ δέδεικται ὅτι [m] ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις. Ὅταν [n] δ' ᾖ οὕτω
κείμενα ὡς ταῦτα, οἷον [o] τὸ μὲν Ζ καὶ [p] τὸ Θ ἀκολουθοῦντα,
[q] τὸ δὲ Ε καὶ τὸ Ζ μηθενὶ τῷ αὐτῷ, [r] ἅπαντι δὲ θάτερον,
ὁμοίως δὲ καὶ τὰ Η Θ, ἀνάγκη [s] καὶ [t] τὰ [v] Ε Η ἀκολουθεῖν
ἀλλήλοις. [w] Ἔστω γὰρ τῷ Η τὸ Ε μὴ ἀκολουθοῦν. [x] Τὸ
ἄρα Ζ ἀκολουθήσει· παντὶ γὰρ τὸ Ε ἢ τὸ Ζ. Ἀλλὰ μὴν
ᾧ τὸ Ζ, καὶ τὸ Θ. Τῷ ἄρα Η τὸ Θ [y] ἀκολουθήσει. Ἀλλ'

[v] τὸ om. E.H.M. [w] γεννητὸν L. [x] καὶ om. L. [y] ἔστιν ἢ γενητόν τι M. [z] ἤ τι φθ. E. [a] Α—Β τὸ om. E. [b] τοῦ α καὶ β F.H, τῶν α β M. [c] ἢ om. E.F.L. [d] ἢ post ἀνάγκη om. E. [e] εἶναι om. E, post δυνάμει ponit L. [f] τὸ Γ om. E.L. [g] φθαρτοῦ om. E.L. [h] ἀλλήλοις post φθαρτόν M. [i] τὸ post καὶ om. F.H. [k] τὰ] τὸ M. [l] δὲ L. [m] ἀκολουθοῦσιν M. [n] δ' ᾖ] δὴ F.L. [o] τὸ μὲν] τὰ μὲν H.L. [p] τὸ Θ] τὰ θ H.L, θ F.M. [q] τὸ δὲ Ε καὶ τὸ] τὰ δὲ ε καὶ τὰ H.L. [r] ἅπαντα δὲ θάτερα M. [s] καὶ post ἀνάγκη om. L. [t] τὸ pr. F. [v] η ε E. [w] ἔστι M. [x] τὸ ζ ἄρα ἀκολουθεῖ E. [y] ἀκολουθεῖ M.

ὑπέκειτο ἀδύνατον εἶναι. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ὅτι τὸ Η 18
τῷ Ε. Ἀλλὰ μὴν οὕτως ἔχει τὸ ἀγένητον, ἐφ' [z] ᾧ Ε, πρὸς
τὸ γενητόν, ἐφ' [a] ᾧ Ζ, καὶ τὸ ἄφθαρτον, ἐφ' [b] ᾧ Η, πρὸς
τὸ [c] φθαρτόν, ἐφ' [b] ᾧ Θ. Τὸ [d] δὴ φάναι μηδὲν κωλύειν γινό-
μενόν τι ἄφθαρτον εἶναι καὶ ἀγένητον ὂν φθαρῆναι, ἅπαξ
ὑπαρχούσης τῷ μὲν τῆς γενέσεως τῷ δὲ τῆς φθορᾶς, ἀναι-
ρεῖν ἐστὶ τῶν δεδομένων τι. Ἢ γὰρ ἄπειρον ἢ ποσόν τινα 19
ὡρισμένον χρόνον [e] δύναται ἅπαντα ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν, ἢ
εἶναι ἢ μὴ εἶναι, καὶ τὸν ἄπειρον διὰ τοῦτο, ὅτι ὥρισταί πως
ὁ ἄπειρος [f] χρόνος, οὗ οὐκ ἔστι πλείων. Τὸ δὲ πῇ ἄπειρον
[g] οὔτ' ἄπειρον οὔθ' ὡρισμένον. Ἔτι τί μᾶλλον ἐπὶ τῷδε
τῷ σημείῳ ἀεὶ ὂν πρότερον [h] ἐφθάρη ἢ μὴ ὂν ἄπειρον ἐγέ-
νετο; Εἰ γὰρ μηθὲν μᾶλλον, ἄπειρα δὲ τὰ σημεῖα, δῆλον 20
ὅτι ἄπειρον χρόνον ἦν τι γενητὸν καὶ φθαρτόν. Δύναται
ἄρα μὴ εἶναι [i] τὸν ἄπειρον χρόνον· ἅμα [k] γὰρ ἕξει δύναμιν
τοῦ μὴ εἶναι καὶ εἶναι, τὸ μὲν πρότερον, εἰ φθαρτόν, τὸ δ'
ὕστερον, εἰ γενητόν. Ὥστ' ἐὰν ὑπάρχειν θῶμεν [l] ἀδύνατα,
τὰ ἀντικείμενα ἅμα [m] ὑπάρχει. Ἔτι δὲ καὶ τοῦθ' ὁμοίως ἐν 21
ἅπαντι σημείῳ ὑπάρξει, ὥστ' ἄπειρον χρόνον τοῦ μὴ εἶναι
καὶ τοῦ εἶναι ἕξει δύναμιν· ἀλλὰ δέδεικται ὅτι ἀδύνατον
[n] τοῦτο. Ἔτι [o] εἰ πρότερον ἡ δύναμις ὑπάρχει τῆς ἐνερ-
γείας, ἅπανθ' [p] ὑπάρξει τὸν χρόνον, καὶ [q] ὂν ἀγένητον ἦν,
καὶ μὴ ὂν τὸν ἄπειρον χρόνον, γίγνεσθαι [r] δὲ δυνάμενον.
Ἅμα [s] δὴ οὐκ ἦν καὶ τοῦ εἶναι δύναμιν εἶχε, καὶ τοῦ τότε 22
[t] μὴ εἶναι καὶ ὕστερον ἄπειρον ἄρα χρόνον. Φανερὸν δὲ καὶ
ἄλλως ὅτι ἀδύνατον φθαρτὸν ὂν μὴ φθαρῆναί ποτε· [v] ἀεὶ
γὰρ [w] ἔσται ἅμα καὶ φθαρτὸν [x] καὶ ἄφθαρτον ἐντελεχείᾳ,

[z] ᾧ τὸ ε L. [a] ᾧ τὸ ζ F.H.L. [b] ᾧ—ᾧ] οὗ—οὗ E.L. [c] ἄφθαρτον L. [d] δὲ F.H.M. [e] δύνανται F, οὐ δύναται E. [f] χρόνος om. E.M. [g] οὔτ' ἄπειρον om. pr. E. [h] ἔφθαρται M. [i] τὸν om. E.L. [k] γὰρ] ἄρα E.L. [l] ἃ δύναται F.M, ἃ δύνανται E.L. [m] ὑπάρχει, supra posito ξ, H. [n] τοῦτο om. H. [o] εἰ] εἴπερ F.H.M. [p] ὑπάρχει L. [q] ὃν H.L.M. [r] δὲ om. E.H.M. [s] δὴ] δὲ E.L.M. [t] μὴ om. E.F.L.M. [v] ἀεὶ καὶ γὰρ M. [w] ἔσται τε ἅμα F. [x] καὶ ἄφθαρτον om. pr. E.

ὥστε ἅμα ἔσται δυνατὸν ἀεί τε εἶναι καὶ μὴ ἀεί. Φθείρεται
ἄρα ποτὲ τὸ [y] φθαρτόν, καὶ εἰ γενητόν, [z] γέγονεν· δυνατὸν
23 γὰρ [a] γεγονέναι, καὶ μὴ ἀεὶ [b] ἄρα εἶναι. Ἔστι δὲ καὶ [c] ὧδε
θεωρῆσαι ὅτι ἀδύνατον ἢ γενόμενόν ποτε ἄφθαρτόν [d] τι δια-
τελεῖν, ἢ ἀγένητον ὂν καὶ ἀεὶ πρότερον ὂν φθαρῆναι. Οὐδὲν
γὰρ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου οὔτ᾽ ἄφθαρτον οὔτ᾽ ἀγένητον οἷόν
τ᾽ εἶναι. Τὸ μὲν γὰρ αὐτόματόν [e] ἐστι καὶ τὸ ἀπὸ τύχης
παρὰ τὸ ἀεὶ καὶ [f] τὸ ὡς ἐπὶ [g] τὸ πολὺ ἢ ὂν ἢ [h] γινόμενον·
τὸ δ᾽ ἄπειρον χρόνον ἢ ἁπλῶς ἢ ἀπό τινος [i] χρόνου ἢ ἀεὶ ἢ
24 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπάρχει ὄν. Ἀνάγκη τοίνυν φύσει τὰ τοι-
αῦτα ὁτὲ μὲν εἶναι ὁτὲ δὲ μή. Τῶν δὲ τοιούτων ἡ αὐτὴ
δύναμις τῆς ἀντιφάσεως, καὶ ἡ ὕλη [k] αἰτία τοῦ εἶναι καὶ μή.
Ὥστ᾽ ἀνάγκη [l] ἅμα ὑπάρχειν ἐνεργείᾳ [m] ἀντικείμενα. Ἀλλὰ
μὴν οὐδέν γ᾽ ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν [n] ὅτι ἐστὶ [o] πέρυσιν, οὐδὲ
25 [o] πέρυσιν ὅτι νῦν ἐστίν. Ἀδύνατον ἄρα μὴ ὄν ποτε ὕστερον
ἀΐδιον εἶναι· ἕξει γὰρ ὕστερον [p] καὶ τὴν τοῦ μὴ εἶναι δύνα-
μιν. Πλὴν [q] οὐ τοῦ τότε μὴ εἶναι [r] ὅτε ἔστιν (ὑπάρχει
γὰρ ἐνεργείᾳ ὄν), [s] ἀλλὰ τοῦ [o] πέρυσιν καὶ ἐν τῷ παρελθόντι
χρόνῳ. Ἔστω δὴ οὗ ἔχει τὴν δύναμιν ὑπάρχον [t] ἐνεργείᾳ·
26 [v] ἔσται [w] ἄρα ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι οὐκ ἔστι [o] πέρυσιν. Ἀλλ᾽
ἀδύνατον· οὐδεμία γὰρ δύναμις τοῦ γεγονέναι ἐστίν, ἀλλὰ
τοῦ εἶναι ἢ ἔσεσθαι. Ὁμοίως δὲ [x] καὶ εἰ πρότερον ὂν ἀΐδιον
ὕστερον μή [y] ἐστιν· ἕξει γὰρ δύναμιν οὗ ἐνεργείᾳ οὐκ ἔστιν.
[z] Ὥστ᾽ [a] ἂν θῶμεν τὸ δυνατόν, ἀληθὲς ἔσται εἰπεῖν νῦν ὅτι
27 τοῦτ᾽ ἔστι [b] πέρυσιν καὶ ὅλως ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ. Καὶ
φυσικῶς δὲ καὶ μὴ καθόλου σκοποῦσιν ἀδύνατον ἢ ἀΐδιον ὂν
πρότερον [c] φθαρῆναι ὕστερον, ἢ πρότερον μὴ ὂν ὕστερον

[y] *ἄφθαρτον* F.M. [z] *γε γονέναι* E. [a] *γεγονέναι* om. E. [b] *ἄρα* om. F.H.M. [c] *οὕτω* H. [d] *τι* om. E. [e] *ἐστι*] *εἶναι* F. [f] *τὸ* ante *ὡς* om. E. [g] *τὸ* om. E. [h] *γενόμενον* L. [i] *χρόνου* om. E.F.H.L. [k] *αἰτία* ante *ἡ* F.M, om. pr. E. [l] *ἅμα*] *καὶ ἅμα* E.H.L. [m] *τὰ ἀντι-κείμενα* F.H.M. [n] *ὅτι οὐκ ἔστι* H. [o] *πέρισυ* F. [p] *καὶ* om. E.H. [q] *οὐ τὴν τοῦ* H.M. et margo F. [r] *ὅτε ἔστιν* om. E.L. [s] *ἀλλ᾽ ἐν τῷ π. καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι* L. [t] *ἐνέργειαν* M. [v] *ἔστιν* H. [w] *ἄρα* et *οὐκ* om. E. [x] *εἰ καὶ* F. [y] *ἐστιν*] *ἔσται* L. [z] *ὡς* L. [a] *ἐὰν* M. [b] *πέρισυν* F. [c] *ὕστερον φθαρῆναι* H.

ἀΐδιον εἶναι. Τὰ γὰρ [d] φθαρτὰ καὶ γενητὰ καὶ ἀλλοιωτὰ πάντα· ἀλλοιοῦται [e] δὲ τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐξ ὧν [f] συνίσταται τὰ φύσει ὄντα, [g] καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων φθείρεται.

Β.

Ὅτι μὲν [h] οὖν οὔτε γέγονεν ὁ πᾶς οὐρανὸς οὔτ' ἐνδέχεται 1
φθαρῆναι, καθάπερ [i] τινές φασιν [k] αὐτόν, ἀλλ' [l] ἔστιν εἷς καὶ
ἀΐδιος, ἀρχὴν μὲν καὶ τελευτὴν οὐκ ἔχων τοῦ παντὸς αἰῶνος,
ἔχων δὲ καὶ περιέχων ἐν [m] αὑτῷ τὸν ἄπειρον χρόνον, ἔκ τε
τῶν εἰρημένων ἔξεστι [n] λαβεῖν τὴν πίστιν, καὶ διὰ τῆς δόξης
[o] τῆς παρὰ τῶν [p] ἄλλως λεγόντων καὶ γεννώντων αὐτόν· εἰ
γὰρ οὕτως μὲν ἔχειν ἐνδέχεται, καθ' ὃν δὲ τρόπον ἐκεῖνοι
[q] γενέσθαι λέγουσιν οὐκ ἐνδέχεται, μεγάλην ἂν ἔχοι καὶ τοῦτο
ῥοπὴν εἰς πίστιν περὶ τῆς ἀθανασίας αὐτοῦ καὶ [r] τῆς ἀϊδιότη-
τος. Διόπερ καλῶς ἔχει συμπείθειν [s] ἑαυτὸν τοὺς ἀρχαίους 2
καὶ [t] μάλιστα πατρίους [v] ἡμῶν ἀληθεῖς εἶναι λόγους, ὡς ἔστιν
ἀθάνατόν τι καὶ θεῖον τῶν ἐχόντων μὲν κίνησιν, ἐχόντων [w] δὲ
τοιαύτην ὥστε μηθὲν εἶναι πέρας αὐτῆς, ἀλλὰ μᾶλλον ταύτην
τῶν ἄλλων πέρας· τό τε γὰρ πέρας τῶν περιεχόντων ἐστί,
καὶ [x] αὕτη [y] ἡ κυκλοφορία τέλειος οὖσα περιέχει τὰς ἀτελεῖς
καὶ τὰς ἐχούσας πέρας καὶ [z] παῦλαν, [a] αὐτὴ μὲν οὐδεμίαν [b] οὔτ'
ἀρχὴν ἔχουσα οὔτε τελευτήν, ἀλλ' ἄπαυστος οὖσα τὸν ἄπει-
ρον χρόνον, τῶν δ' ἄλλων [c] τῶν μὲν αἰτία τῆς ἀρχῆς, τῶν δὲ
δεχομένη τὴν παῦλαν. Τὸν δ' οὐρανὸν καὶ τὸν ἄνω τόπον 3
οἱ μὲν ἀρχαῖοι τοῖς θεοῖς ἀπένειμαν ὡς ὄντα μόνον ἀθάνατον·
ὁ δὲ νῦν μαρτυρεῖ λόγος ὡς ἄφθαρτος καὶ [d] ἀγένητος, ἔτι δ'
ἀπαθὴς πάσης θνητῆς δυσχερείας ἐστίν, πρὸς δὲ τούτοις ἄπο-
νος διὰ τὸ μηδεμιᾶς προσδεῖσθαι βιαίας ἀνάγκης, [e] ἣ κατέχει

[d] γενητὰ καὶ φθαρτὰ H. [e] δὲ] δὲ ἐν F, δέ πως L, om. E. [f] συνίστανται L. [g] καὶ om. E. [h] οὖν om. E. [i] φασί τινες M. [k] αὐτὸν om. F.H. [l] εἷς ἐστὶ M. [m] ἑαυτῷ F.H.M. [n] λαμβάνειν E.H.L. [o] τῆς παρὰ om. E. [p] ἄλλων E. [q] γενέσθαι om. F. [r] τῆς post καὶ om. E.L. [s] ἑαυτῷ M. [t] μάλιστα τοὺς πατρίους L. [v] ἡμῖν F.H.M. [w] δὲ] μέντοι M. [x] αὐτὴ M. [y] ἡ κυκλοφορία om. E.F.H.M. [z] παύλην L, πάλιν E. [a] αὕτη L. [b] οὔτ' om. E. [c] τῶν μὲν—ἀρχῆς om. pr. E. [d] ἀγένητος] ἀθάνατος H. [e] ἣ L.

κωλύουσα φέρεσθαι πεφυκότα [f] *αὐτὸν ἄλλως· πᾶν γὰρ τὸ τοιοῦτον ἐπίπονον, ὅσῳπερ ἂν ἀϊδιώτερον ᾖ, καὶ διαθέσεως*
4 *τῆς ἀρίστης* [g] *ἄμοιρον. Διόπερ* [h] *οὔτε κατὰ τὸν* [i] *τῶν παλαιῶν μῦθον ὑποληπτέον ἔχειν, οἵ φασιν Ἄτλαντός τινος αὐτῷ προσδεῖσθαι τὴν σωτηρίαν· ἐοίκασι γὰρ καὶ τοῦτον οἱ συστήσαντες τὸν λόγον τὴν αὐτὴν ἔχειν ὑπόληψιν τοῖς ὕστερον·* [k] *ὡς* [l] *γὰρ περὶ βάρος ἐχόντων καὶ γεηρῶν ἁπάντων τῶν ἄνω σωμάτων ὑπέστησαν αὐτῷ μυθικῶς ἀνάγκην ἔμψυχον.*
5 *Οὔτε δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ὑποληπτέον, οὔτε διὰ τὴν δίνησιν* [m] *θάττονος τυγχάνοντα φορᾶς τῆς οἰκείας ῥοπῆς* [n] *ἔτι σώζεσθαι τοσοῦτον χρόνον, καθάπερ Ἐμπεδοκλῆς φησίν.*
6 *Ἀλλὰ μὴν* [o] *οὐδ'* [p] *ὑπὸ ψυχῆς εὔλογον ἀναγκαζούσης μένειν ἀΐδιον· οὐδὲ γὰρ τῆς ψυχῆς οἷόν τ' εἶναι τὴν τοιαύτην ζωὴν ἄλυπον καὶ μακαρίαν· ἀνάγκη γὰρ καὶ τὴν κίνησιν μετὰ βίας οὖσαν, εἴπερ* [q] *κινεῖσθαι πεφυκότος τοῦ πρώτου σώματος* [r] *ἄλλως κινεῖ συνεχῶς, ἄσχολον εἶναι καὶ πάσης ἀπηλλαγμένην ῥαστώνης ἔμφρονος, εἴ γε μηδ' ὥσπερ τῇ ψυχῇ τῇ τῶν θνητῶν ζῴων ἐστὶν* [s] *ἀνάπαυσις ἡ περὶ τὸν ὕπνον γινομένη τοῦ σώματος ἄνεσις, ἀλλ' ἀναγκαῖον Ἰξίονός τινος μοῖ-*
7 *ραν κατέχειν αὐτὴν ἀΐδιον καὶ ἄτρυτον. Εἰ δή, καθάπερ εἴπομεν, ἐνδέχεται τὸν εἰρημένον* [t] *ἔχειν τρόπον περὶ τῆς πρώτης φορᾶς, οὐ μόνον αὐτοῦ περὶ τῆς ἀϊδιότητος οὕτως* [v] *ὑπολαβεῖν ἐμμελέστερον, ἀλλὰ καὶ τῇ μαντείᾳ τῇ περὶ* [w] *τὸν θεὸν μόνως ἂν ἔχοιμεν οὕτως ὁμολογουμένως ἀποφαίνεσθαι συμφώνους λόγους. Ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων λόγων ἅλις ἔστω* [x] *τὰ νῦν.*

2 [y] *Ἐπειδὴ* [z] *δέ τινές εἰσιν οἵ φασιν εἶναί τι δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν τοῦ οὐρανοῦ, καθάπερ οἱ καλούμενοι Πυθαγόρειοι (ἐκείνων γὰρ* [a] *οὗτος ὁ λόγος ἐστίν), σκεπτέον πότερον τοῦ-*

[f] *ἄλλως αὐτὸν* H. [g] *ἄμοιρον*] *μόριον* E. [h] *οὐδὲ* F.H.M. [i] *τῶν παλαιῶν*] *παλαιὸν* F. [k] *ὥσπερ* F.H.M. [l] *γὰρ* om. E. [m] *ἐλάττονος* E.L. [n] *ἔστι* M. [o] *οὔτε* E.L. [p] *ὑπὸ τῆς ψυχῆς* F.H.M. [q] *κινεῖσθαι*] *κινεῖ φέρεσθαι* F.H.L.M. [r] *ἄλλως καὶ κινεῖ* F.H.L.M. [s] *ἀνάπνευσις* E. [t] *τρόπον ἔχειν* F.H. [v] *ὑπολαμβάνειν* F.H. [w] *τῶν θεῶν* F.M. [x] *τὸ* E.L. [y] *ἐπεὶ* H.L. [z] *δέ* om. E. [a] *ἐστὶν οὗτος ὁ λόγος* H.

τον ἔχει τὸν τρόπον ὡς ἐκεῖνοι λέγουσιν, [b] ἢ μᾶλλον ἑτέρως,
εἴπερ δεῖ προσάπτειν τῷ τοῦ παντὸς [c] σώματι ταύτας τὰς
ἀρχάς. Εὐθὺς γὰρ πρῶτον, εἰ τὸ δεξιὸν ὑπάρχει καὶ τὸ
ἀριστερόν, ἔτι [d] πρότερον τὰς προτέρας ὑποληπτέον [e] ὑπάρ-
χειν ἀρχὰς ἐν αὐτῷ. Διώρισται μὲν οὖν περὶ τούτων ἐν τοῖς 2
περὶ τὰς τῶν ζῴων κινήσεις διὰ τὸ τῆς φύσεως οἰκεῖα τῆς
ἐκείνων εἶναι· φανερῶς γὰρ ἔν γε τοῖς ζῴοις ὑπάρχοντα φαί-
νεται τοῖς μὲν πάντα τὰ τοιαῦτα μόρια, λέγω δ' οἷον τό τε
[f] δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν, τοῖς δ' ἔνια, τοῖς δὲ φυτοῖς τὸ ἄνω
καὶ [g] τὸ κάτω μόνον. Εἰ δὲ δεῖ καὶ τῷ οὐρανῷ προσάπτειν 3
τι τῶν τοιούτων, καὶ τὸ πρῶτον, καθάπερ εἴπομεν, ἐν τοῖς
ζῴοις ὑπάρχον εὔλογον ὑπάρχειν ἐν αὐτῷ· τριῶν γὰρ ὄντων
ἕκαστον [h] οἷον ἀρχή τις ἐστίν. Λέγω δὲ τὰ τρία τὸ ἄνω
καὶ [i] τὸ κάτω, καὶ [i] τὸ [k] πρόσθεν καὶ τὸ ἀντικείμενον, καὶ τὸ
δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν· ταύτας γὰρ τὰς διαστάσεις εὔλογον
ὑπάρχειν τοῖς σώμασι τοῖς τελείοις πάσας. Ἔστι δὲ τὸ μὲν 4
ἄνω τοῦ μήκους ἀρχή, τὸ δὲ δεξιὸν τοῦ πλάτους, τὸ δὲ [l] πρό-
σθεν τοῦ βάθους. Ἔτι δ' ἄλλως κατὰ τὰς κινήσεις· ἀρχὰς
γὰρ ταύτας λέγω ὅθεν ἄρχονται [m] πρῶτον αἱ κινήσεις τοῖς
ἔχουσιν. Ἔστι δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ ἄνω ἡ αὔξησις, ἀπὸ δὲ τῶν
δεξιῶν ἡ κατὰ τόπον, ἀπὸ δὲ τῶν ἔμπροσθεν ἡ κατὰ τὴν αἴ-
σθησιν· ἔμπροσθεν [n] γὰρ λέγω ἐφ' [o] ὃ αἱ αἰσθήσεις. Διὸ 5
[p] καὶ οὐκ ἐν ἅπαντι σώματι τὸ ἄνω [q] καὶ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν
καὶ ἀριστερὸν καὶ τὸ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ζητητέον, ἀλλ'
ὅσα ἔχει κινήσεως ἀρχὴν ἐν [r] αὐτοῖς ἔμψυχα ὄντα· τῶν γὰρ
ἀψύχων ἐν οὐθενὶ ὁρῶμεν ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. Τὰ
μὲν γὰρ ὅλως οὐ κινεῖται, τὰ δὲ κινεῖται μὲν ἀλλ' οὐ παντα-
χόθεν ὁμοίως, οἷον τὸ πῦρ ἄνω μόνον καὶ ἡ γῆ ἐπὶ τὸ μέσον.
Ἀλλ' ἐν [s] μὲν τούτοις λέγομεν τὸ ἄνω [t] καὶ κάτω καὶ τὸ 6

[b] ἢ om. E. [c] σώματι καὶ ταύτας M. [d] πρότερον τὰς om. E. [e] ὑπάρχειν om. F. [f] ἀριστερὸν καὶ τὸ δεξιὸν F.H.M. [g] τὸ post καὶ om. E. [h] οἷον om. E. [i] τὸ ante κ. et ante πρ. om. E. [k] πρόσθιον E.L. [l] δ' ἔμπροσθεν F.L.M. [m] αἱ κινήσεις πρῶτον F.M. [n] γὰρ] δὲ F. [o] ᾧ. L.M. [p] καὶ om. E. [q] καὶ τὸ κάτω et καὶ τὸ ἀριστερὸν et καὶ τὸ ὄπισθεν F.H.L.M. [r] ἑαυτοῖς F.H.M. [s] μὲν om. E. [t] καὶ τὸ κάτω F.H.L.M.

δεξιὸν [v] καὶ ἀριστερὸν πρὸς ἡμᾶς [w] ἐπαναφέροντες· [x] ἢ γὰρ κατὰ τὰ ἡμέτερα δεξιά, ὥσπερ οἱ μάντεις, ἢ καθ' ὁμοιότητα τοῖς ἡμετέροις, [y] οἷον τὰ τοῦ ἀνδριάντος, ἢ τὰ ἐναντίως ἔχοντα [z] τῇ θέσει, δεξιὸν [a] μὲν τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον [b] ἀριστερόν, ἀριστερὸν δὲ [c] τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον δεξιόν, [[d] καὶ ὄπισθεν
7 τὸ κατὰ τὸ ἡμέτερον [e] ἔμπροσθεν]. Ἐν αὐτοῖς δὲ τούτοις οὐδεμίαν ὁρῶμεν διαφοράν· ἐὰν γὰρ ἀνάπαλιν στραφῇ, τὰ ἐναντία ἐροῦμεν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ ἄνω καὶ κάτω καὶ [f] ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. Διὸ καὶ τῶν [g] Πυθαγορείων [h] ἄν τις θαυμάσειεν ὅτι δύο μόνας ταύτας ἀρχὰς ἔλεγον, τὸ δεξιὸν καὶ [i] τὸ ἀριστερόν, τὰς δὲ τέτταρας [k] παρέλιπον οὐθὲν ἧττον κυρίας οὔσας· [l] οὐθὲν γὰρ ἐλάττω διαφορὰν ἔχει [m] τὰ ἄνω πρὸς τὰ κάτω καὶ [n] τὰ [o] ἔμπροσθεν πρὸς τὰ ὄπισθεν ἢ τὰ
8 δεξιὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἐν [p] ἅπασι τοῖς ζῴοις. Τὰ μὲν γὰρ τῇ δυνάμει [q] διαφέρει μόνον, τὰ δὲ καὶ τοῖς σχήμασι, καὶ τὸ μὲν ἄνω καὶ τὸ κάτω πᾶσι τοῖς ἐμψύχοις ἐστὶν ὁμοίως ζῴοις καὶ φυτοῖς, τὸ δὲ δεξιὸν καὶ [r] τὸ ἀριστερὸν οὐκ ἐνυπάρχει τοῖς
9 φυτοῖς. Ἔτι δ' ὡς τὸ μῆκος τοῦ πλάτους πρότερον, εἰ τὸ μὲν ἄνω τοῦ μήκους ἀρχή, τὸ δὲ δεξιὸν τοῦ πλάτους, ἡ δὲ τοῦ προτέρου ἀρχὴ προτέρα, πρότερον ἂν εἴη τὸ ἄνω τοῦ δεξιοῦ κατὰ γένεσιν, ἐπειδὴ πολλαχῶς λέγεται τὸ πρότερον. Πρὸς δὲ τούτοις, εἰ τὸ μὲν ἄνω ἐστὶ τὸ ὅθεν ἡ κίνησις, τὸ δὲ δεξιὸν ἀφ' οὗ, τὸ δ' [s] εἰς τὸ [t] πρόσθεν ἐφ' ὅ, [v] καὶ οὕτως [w] ἂν [x] ἔχοι
10 τινὰ δύναμιν ἀρχῆς [y] τὸ ἄνω πρὸς τὰς ἄλλας ἰδέας. Διά τε δὴ τὸ [z] παραλιπεῖν τὰς [a] κυριωτέρας ἀρχὰς δίκαιον αὐτοῖς ἐπιτιμᾶν, καὶ [b] διότι ταύτας ἐν [c] ἅπασιν ὁμοίως [d] ἐνόμιζον

[v] καὶ τὸ ἀριστερὸν F.H.M. [w] ἀναφέροντες H.L. [x] ἢ] εἰ E. [y] οἷον] ὥσπερ E.L. [z] τὴν θέσιν M. [a] μὲν γὰρ καὶ ἔμπροσθεν τὸ H. [b] ἀριστερὸν καὶ ὄπισθεν ἀριστερὸν H. [c] τὸ κατὰ τὸ ἡμ. δεξιόν] τοὐναντίον F.M. [d] καὶ—ἔμπροσθεν om. E. [e] ἐπίπροσθεν F.M, δεξιὸν καὶ ἔμπροσθεν H.L. [f] ὄπισθεν καὶ ἔμπροσθεν E. [g] πυθαγορίων E, ut solet. [h] θαυμάσειεν ἄν τις H. [i] τὸ om. E.L. [k] παρέλειπον H, παρέληπον E. [l] ὅθεν M. [m] τὸ ἄνω πρὸς τὸ H. [n] τὸ H. [o] ἔμπρ. πρὸς τὰ] ἔμπρ. καὶ τὸ H. [p] πᾶσι L. [q] μόνον διαφέρει F.H.M. [r] τὸ post καὶ om. E. [s] εἰς τὸ corr. E, om. L. [t] ἔμπροσθεν L. et pr. E. [v] κἂν F.M. [w] ἂν om. E.F.M. [x] ἔχῃ F. [y] τὸ ἄνω] τὰ ἄνω L. [z] παραλείπειν E. [a] κυριωτάτας F. [b] διὸ E. [c] πᾶσιν H. [d] ἐνόμιζον ante ἐν F.

ὑπάρχειν. Ἡμῖν δ' [e] ἐπειδὴ ὥρισται πρότερον ὅτι ἐν τοῖς
ἔχουσιν ἀρχὴν κινήσεως αἱ τοιαῦται δυνάμεις [f] ἐνυπάρχουσιν,
ὁ δ' οὐρανὸς ἔμψυχος καὶ ἔχει κινήσεως ἀρχήν, δῆλον ὅτι
[g] ἔχει [h] καὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀρι-
στερόν. Οὐ δεῖ γὰρ ἀπορεῖν διὰ τὸ σφαιροειδὲς εἶναι τὸ 11
σχῆμα τοῦ παντός, ὅπως ἔσται [i] τούτου τὸ μὲν δεξιὸν τὸ δὲ
ἀριστερὸν ὁμοίων γ' ὄντων τῶν μορίων ἁπάντων καὶ κινου-
μένων τὸν ἅπαντα χρόνον, [k] ἀλλὰ νοεῖν ὥσπερ ἂν εἴ τις, ἐν
οἷς ἔχει τὸ δεξιὸν πρὸς τὸ ἀριστερὸν διαφορὰν καὶ τοῖς σχή-
μασιν, εἶτα περιθείη σφαῖραν· ἕξει μὲν γὰρ τὴν δύναμιν δια-
φέρουσαν, [l] δόξει δ' οὐ διὰ τὴν ὁμοιότητα τοῦ σχήματος.
Τὸν αὐτὸν [m] δὲ τρόπον καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κινεῖσθαι· 12
καὶ γὰρ εἰ μηδέποτ' ἤρξατο, [n] ὅμως ἔχειν ἀναγκαῖον ἀρχήν,
ὅθεν ἂν ἤρξατο, εἰ ἤρχετο [o] κινούμενον, [p] κἂν εἰ σταίη, κινη-
θείη [q] ἂν πάλιν. Λέγω δὲ μῆκος μὲν αὐτοῦ τὸ κατὰ τοὺς
πόλους διάστημα, καὶ τῶν πόλων [r] τὸν μὲν ἄνω [r] τὸν δὲ
κάτω· διαφορὰν γὰρ ἐν τούτοις μόνοις ὁρῶμεν τῶν ἡμισφαι-
ρίων, τῷ μὴ κινεῖσθαι τοὺς πόλους. Ἅμα δὲ [s] καὶ εἰώθαμεν 13
λέγειν τὰ πλάγια ἐν τῷ κόσμῳ οὐ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω, ἀλλὰ
[t] τὰ περὶ τοὺς πόλους, ὡς τούτου μήκους ὄντος· τὸ γὰρ εἰς
τὸ πλάγιόν ἐστι τὸ [v] περὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω. Τῶν δὲ
πόλων ὁ μὲν [w] ὑπὲρ ἡμᾶς φαινόμενος τὸ κάτω μέρος ἐστίν, ὁ
δ' ἡμῖν ἄδηλος τὸ ἄνω. Δεξιὸν γὰρ ἑκάστου λέγομεν, ὅθεν 14
ἡ ἀρχὴ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· τοῦ δ' οὐρανοῦ [x] ἀρχὴν τῆς
περιφορᾶς, ὅθεν αἱ ἀνατολαὶ τῶν [y] ἄστρων, ὥστε τοῦτ' ἂν
εἴη δεξιόν, οὗ δ' [z] αἱ δύσεις, ἀριστερόν. Εἰ οὖν ἄρχεταί [a] τε
ἀπὸ τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ δεξιὰ περιφέρεται, ἀνάγκη [b] τὸ
ἄνω εἶναι τὸν ἀφανῆ πόλον· εἰ γὰρ ἔσται ὁ φανερός, ἐπ'

[e] ἐπεὶ διώρισται F.H.M. [f] ὑπάρχουσιν E. [g] ἔχει post ὅτι om. F.M. [h] καὶ post ἔχει om. H. [i] αὐτοῦ F.M. [k] ἀλλ' ἐννοεῖν M. [l] δόξειε M. [m] δὴ M, om. E.F. [n] ὅμως—ἤρξατο margo F. [o] κινούμενον] κινούμενον κινεῖσθαι E.H.L. [p] καὶ F. [q] ἂν om. E. [r] τὸ—τὸ E. [s] καὶ om. F. [t] τὸ παρὰ E.H.L. [v] παρὰ E.H.L.M. [w] πρὸς F.M. [x] ἀρχὴ H.M. [y] ἀστέρων E. [z] αἱ om. E. [a] τε om. E.H. [b] εἶναι τὸ ἄνω H.

15 ἀριστερὰ ἔσται ἡ κίνησις, ὅπερ οὔ φαμεν. Δῆλον τοίνυν
ὅτι ὁ ἀφανὴς πόλος ἐστὶ τὸ ἄνω. Καὶ οἱ μὲν ἐκεῖ οἰκοῦντες
ἐν τῷ ἄνω εἰσὶν ἡμισφαιρίῳ καὶ πρὸς τοῖς δεξιοῖς, ἡμεῖς δ' ἐν
τῷ [c] κάτω καὶ πρὸς τοῖς ἀριστεροῖς, ἐναντίως ἢ ὡς οἱ Πυθα-
γόρειοι λέγουσιν· ἐκεῖνοι γὰρ ἡμᾶς ἄνω [d] τε ποιοῦσι καὶ ἐν
τῷ δεξιῷ μέρει, τοὺς δ' ἐκεῖ κάτω καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ. Συμ-
16 βαίνει δὲ τοὐναντίον. Ἀλλὰ τῆς μὲν δευτέρας περιφορᾶς,
οἷον τῆς τῶν πλανήτων, ἡμεῖς μὲν ἐν τοῖς ἄνω καὶ [e] ἐν τοῖς
δεξιοῖς [f] ἐσμέν, ἐκεῖνοι δὲ ἐν τοῖς κάτω καὶ [g] ἐν τοῖς ἀριστε-
ροῖς· ἀνάπαλιν γὰρ [h] τούτοις ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεώς ἐστι διὰ
τὸ ἐναντίας [i] εἶναι τὰς φοράς, ὥστε [k] συμβαίνει ἡμᾶς [l] μὲν
εἶναι πρὸς τῇ ἀρχῇ ἐκείνους δὲ πρὸς τῷ τέλει. Περὶ μὲν
οὖν τῶν κατὰ τὰς [m] διαστάσεις μορίων καὶ τῶν κατὰ τόπον
ὡρισμένων τοσαῦτα [n] εἰρήσθω.

3 Ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστιν ἐναντία κίνησις ἡ κύκλῳ τῇ κύκλῳ,
σκεπτέον διὰ τί πλείους [o] εἰσὶ φοραί, καίπερ πόρρωθεν
πειρωμένοις ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν, πόρρω δ' οὐχ οὕτω τῷ
τόπῳ, πολὺ δὲ [p] μᾶλλον τῷ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς πέρι
πάμπαν [q] ὀλίγην ἔχειν αἴσθησιν. Ὅμως δὲ λέγωμεν. Ἡ
2 δ' αἰτία περὶ αὐτῶν [r] ἐνθένδε ληπτέα. Ἕκαστόν ἐστιν, ὧν
[s] ἐστὶν ἔργον, ἕνεκα τοῦ ἔργου. Θεοῦ δ' ἐνέργεια ἀθανασία·
τοῦτο δ' ἐστὶ ζωὴ ἀΐδιος. Ὥστ' ἀνάγκη τῷ [t] θείῳ κίνησιν
ἀΐδιον ὑπάρχειν. Ἐπεὶ δ' ὁ οὐρανὸς [v] τοιοῦτος (σῶμα γάρ
τι θεῖον), διὰ τοῦτο ἔχει τὸ ἐγκύκλιον σῶμα, ὃ φύσει κινεῖ-
ται κύκλῳ ἀεί. Διὰ τί οὖν οὐχ ὅλον [w] τὸ σῶμα τοῦ οὐρανοῦ
3 τοιοῦτον; Ὅτι ἀνάγκη μένειν τι τοῦ σώματος τοῦ φερο-
μένου κύκλῳ τὸ ἐπὶ τοῦ μέσου, [x] τούτου δ' οὐθὲν οἷόν τε μέ-
νειν μόριον, οὔθ' ὅλως οὔτ' ἐπὶ τοῦ μέσου. Καὶ γὰρ ἂν ἡ

[c] κατωτάτω M. [d] τε ante γὰρ H, om. E. [e] ἐν post καὶ om. E. [f] ἐσμέν om. F. [g] ἐν post καὶ om. E. [h] τούτοις ἀρχὴ E, ἡ ἀρχὴ τούτοις F.H.M. [i] εἶναι om. E. [k] συμβαίνειν E.M. [l] μὲν om. F. [m] διαστάσεις τῶν μ. E. [n] εἰρήσθωσαν M. [o] εἰσὶν αἱ φ. M. [p] μ. τῶν τῶν καθ' αὑτὰ συμβ. M. [q] ὀλίγων E. [r] ἐντεῦθεν H. [s] ἔργον ἐστὶν F.M. [t] θεῷ H.L.M. et pr. F. [v] τοιοῦτον F.H.M. [w] τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶμα F. [x] τούτου—μέσου om. pr. F.

*κατὰ φύσιν κίνησις ἦν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ μέσον· φύσει δὲ κύκλῳ
κινεῖται· οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀΐδιος ἡ κίνησις· οὐθὲν γὰρ παρὰ
φύσιν ἀΐδιον. Ὕστερον [y] δὲ τὸ παρὰ φύσιν τοῦ κατὰ φύ- 4
σιν, [z] καὶ ἔκστασίς τίς ἐστιν ἐν τῇ γενέσει τὸ παρὰ φύσιν
τοῦ κατὰ φύσιν. Ἀνάγκη τοίνυν γῆν εἶναι· τοῦτο γὰρ
ἠρεμεῖ ἐπὶ τοῦ μέσου. Νῦν μὲν οὖν ὑποκείσθω τοῦτο, ὕστε-
ρον δὲ [a] λεχθήσεται περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ μὴν εἰ γῆν, ἀνάγκη 5
καὶ πῦρ εἶναι· [b] τῶν γὰρ [c] ἐναντίων [d] εἰ θάτερον φύσει,
ἀνάγκη καὶ θάτερον εἶναι φύσει, [e] ἐάν περ ᾖ ἐναντίον, καὶ
εἶναί τινα αὐτοῦ φύσιν· ἡ γὰρ αὐτὴ ὕλη τῶν ἐναντίων, καὶ
τῆς στερήσεως πρότερον ἡ κατάφασις, λέγω δ' οἷον τὸ θερ-
μὸν τοῦ ψυχροῦ. Ἡ δ' ἠρεμία καὶ τὸ βαρὺ [f] λέγονται
κατὰ στέρησιν κουφότητος καὶ κινήσεως. Ἀλλὰ μὴν εἴπερ 6
ἔστι πῦρ καὶ γῆ, ἀνάγκη καὶ τὰ μεταξὺ αὐτῶν εἶναι σώματα·
ἐναντίωσιν γὰρ ἔχει ἕκαστον τῶν στοιχείων [g] πρὸς ἕκαστον.
Ὑποκείσθω δὲ καὶ τοῦτο νῦν, ὕστερον δὲ πειρατέον δεῖξαι.
Τούτων δ' ὑπαρχόντων φανερὸν ὅτι ἀνάγκη γένεσιν εἶναι διὰ
τὸ μηδὲν οἷόν τ' αὐτῶν εἶναι ἀΐδιον· πάσχει γὰρ καὶ ποιεῖ
τἀναντία ὑπ' ἀλλήλων, καὶ φθαρτικὰ ἀλλήλων [h] ἐστίν. Ἔτι 7
δ' οὐκ εὔλογον [i] εἶναί τι κινητὸν ἀΐδιον, οὗ μὴ ἐνδέχεται
[k] εἶναι κατὰ φύσιν τὴν κίνησιν ἀΐδιον· τούτων δ' ἐστὶ κίνησις.
Ὅτι μὲν τοίνυν ἀναγκαῖον εἶναι γένεσιν, ἐκ τούτων δῆλον.
Εἰ δὲ γένεσιν, [l] ἀναγκαῖον καὶ ἄλλην εἶναι φοράν, ἢ μίαν ἢ
πλείους· κατὰ γὰρ τὴν τοῦ ὅλου ὡσαύτως ἀναγκαῖον [m] ἔχειν
τὰ στοιχεῖα τῶν σωμάτων πρὸς ἄλληλα. Λεχθήσεται δὲ 8
καὶ περὶ τούτου ἐν τοῖς ἑπομένοις σαφέστερον. Νῦν δὲ το-
σοῦτόν ἐστι δῆλον, διὰ τίνα αἰτίαν πλείω τὰ ἐγκύκλιά [n] ἐστι
σώματα, ὅτι ἀνάγκη γένεσιν εἶναι, γένεσιν δ', εἴπερ καὶ πῦρ,*

[y] *δὲ*] *γὰρ* F.M. [z] *καὶ—κατὰ φύσιν* om. F.M. [a] *δειχθήσεται* E.L.
[b] *ὧν* H.M. [c] *ἐναντίον* F. [d] *εἰ* om. F.H.M. [e] *ἂν* F.H.L.M.
[f] *λέγεται* E.L. [g] *πρὸς ἕκαστα* L, om. pr. E. [h] *εἰσὶν* F, om. E.
[i] *κινητόν τι ἀΐδιον εἶναι* F, *τι κινητὸν εἶναι ἀΐδιον* M. [k] *εἶναι* in margine F, post *φύσιν* H. [l] *ἀνάγκη* M. *ἀναγκαῖον* post *εἶναι* F. [m] *ἔχειν καὶ τὰ* L. [n] *εἰσι* F.M.

τοῦτο δὲ καὶ [o] *τἆλλα, εἴπερ καὶ γῆν· ταύτην δ' ὅτι ἀνάγκη μένειν τι ἀεί,* [p] *εἴπερ κινεῖσθαί* [q] *τι ἀεί.*

4 *Σχῆμα δ'* [r] *ἀνάγκη σφαιροειδὲς ἔχειν τὸν οὐρανόν· τοῦτο γὰρ οἰκειότατόν* [s] *τε τῇ οὐσίᾳ καὶ τῇ φύσει πρῶτον. Εἴπωμεν* [t] *δὲ καθόλου περὶ τῶν σχημάτων, τὸ ποῖόν ἐστι πρῶτον, καὶ ἐν ἐπιπέδοις καὶ* [v] *ἐν στερεοῖς. Ἅπαν δὴ σχῆμα ἐπίπεδον* [w] *ἢ εὐθύγραμμόν ἐστιν ἢ περιφερόγραμμον.* [x] *Καὶ τὸ μὲν εὐθύγραμμον ὑπὸ πλειόνων περιέχεται γραμμῶν, τὸ δὲ*
2 *περιφερόγραμμον ὑπὸ μιᾶς. Ἐπεὶ δὲ πρότερον* [y] *τῇ φύσει ἐν ἑκάστῳ γένει τὸ ἓν τῶν πολλῶν καὶ τὸ ἁπλοῦν* [z] *τῶν συνθέτων, πρῶτον ἂν εἴη τῶν ἐπιπέδων σχημάτων ὁ κύκλος. Ἔτι δὲ* [a] *εἴπερ τέλειόν ἐστιν οὗ μηδὲν ἔξω* [b] *λαβεῖν αὐτοῦ δυνατόν, ὥσπερ ὥρισται πρότερον, καὶ τῇ μὲν εὐθείᾳ* [c] *πρόσθεσίς ἐστιν ἀεί,* [d] *τῇ δὲ τοῦ κύκλου οὐδέποτε, φανερὸν ὅτι τέλειος ἂν εἴη ἡ περιέχουσα τὸν κύκλον· ὥστ' εἰ τὸ τέλειον πρότερον τοῦ ἀτελοῦς,* [e] *καὶ διὰ ταῦτα* [f] *πρότερον ἂν εἴη τῶν*
3 *σχημάτων ὁ κύκλος. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ σφαῖρα τῶν στερεῶν·* [g] *μόνη γὰρ περιέχεται μιᾷ ἐπιφανείᾳ, τὰ δ' εὐθύγραμμα πλείοσιν· ὡς γὰρ ἔχει ὁ κύκλος ἐν τοῖς ἐπιπέδοις,*
4 *οὕτως ἡ σφαῖρα ἐν τοῖς στερεοῖς. Ἔτι δὲ καὶ οἱ διαιροῦντες εἰς ἐπίπεδα καὶ ἐξ ἐπιπέδων τὰ σώματα γεννῶντες μεμαρτυρηκέναι φαίνονται τούτοις· μόνην γὰρ τῶν στερεῶν οὐ διαιροῦσι τὴν σφαῖραν ὡς οὐκ ἔχουσαν πλείους ἐπιφανείας ἢ μίαν· ἡ γὰρ εἰς τὰ ἐπίπεδα διαίρεσις οὐχ ὡς* [h] *ἂν τέμνων τις εἰς τὰ μέρη διέλοι τὸ ὅλον, τοῦτον* [i] *διαιρεῖται τὸν τρόπον,*
5 *ἀλλ' ὡς εἰς ἕτερα τῷ εἴδει. Ὅτι μὲν οὖν* [k] *πρῶτόν ἐστιν ἡ σφαῖρα τῶν στερεῶν* [l] *σχημάτων,* [m] *δῆλον. Ἔστι δὲ καὶ*

[o] *τὰ ἄλλα* E.F. [p] *εἴπερ καὶ κ.* F.H. [q] *τι δεῖ ἀεί* L. [r] *σφαιροειδὲς ἀνάγκη* E.L. [s] *τε* post *τῇ* F, om. E. [t] *δὲ*] *δὲ πρῶτον* E. [v] *ἐν* post *καὶ* om. E.F. [w] *ἢ* om. E. [x] *καὶ τὸ—περιφερόγραμμον* om. pr. F. [y] *τῇ φύσει* om. E. [z] *τοῦ συνθέτου* F.M. [a] *ἐπεὶ* E.L. [b] *αὐτοῦ λαβεῖν* F, *τῶν αὐτοῦ λαβεῖν* H.M, *λαβεῖν τῶν αὐτοῦ* L. [c] *πρόθεσίς* H. [d] *τῇ*] *ἐπὶ* H. [e] *κἂν* L. [f] *πρότερος* F.H. [g] *μόνη γὰρ*] *ἐκείνη γὰρ μόνη* L. [h] *ἂν*] *ανει* E. [i] *διαιρεῖ* F. [k] *πρότερόν* F. [l] *σωμάτων* H. [m] *ἐστι δῆλον* E.

κατὰ τὸν ἀριθμὸν τὴν τάξιν ἀποδιδοῦσιν [n] *οὕτω* [o] *τιθεμένοις* [p] *εὐλογώτατον, τὸν μὲν κύκλον κατὰ τὸ ἕν, τὸ δὲ τρίγωνον κατὰ τὴν δυάδα,* [q] *ἐπειδὴ* [r] *δύο ὀρθαί· ἐὰν δὲ τὸ ἓν κατὰ* [s] *τὸ τρίγωνον, ὁ κύκλος* [t] *οὐκέτι ἔσται σχῆμα. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πρῶτον σχῆμα τοῦ πρώτου σώματος, πρῶτον δὲ σῶμα τὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ περιφορᾷ, σφαιροειδὲς ἂν εἴη τὸ τὴν κύκλῳ* [v] *περιφερόμενον φοράν. Καὶ τὸ συνεχὲς ἄρα ἐκείνῳ· τὸ* 6
γὰρ τῷ σφαιροειδεῖ συνεχὲς σφαιροειδές. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ πρὸς τὸ μέσον τούτων· τὰ γὰρ ὑπὸ τοῦ σφαιροειδοῦς περιεχόμενα καὶ ἁπτόμενα ὅλα σφαιροειδῆ ἀνάγκη εἶναι· τὰ δὲ κάτω [w] *τῆς τῶν* [x] *πλανητῶν ἅπτεται τῆς* [y] *ἐπάνω σφαίρας. Ὥστε σφαιροειδὴς ἂν εἴη πᾶσα· πάντα γὰρ ἅπτεται καὶ συνεχῆ ἐστὶ* [z] *ταῖς σφαίραις. Ἔτι δὲ ἐπεὶ φαίνεται καὶ* 7
ὑπόκειται κύκλῳ περιφέρεσθαι τὸ πᾶν, δέδεικται δ' ὅτι τῆς ἐσχάτης περιφορᾶς οὔτε κενόν ἐστιν ἔξωθεν οὔτε τόπος, ἀνάγκη καὶ [a] *διὰ ταῦτα σφαιροειδῆ εἶναι αὐτόν. Εἰ γὰρ* [b] *ἔσται* [c] *εὐθύγραμμος, συμβήσεται* [d] *καὶ τόπον* [e] *ἔξω εἶναι* [f] *καὶ σῶμα καὶ κένον. Κύκλῳ γὰρ* [g] *στρεφόμενον τὸ εὐθύ-* 8
γραμμον οὐδέποτε τὴν αὐτὴν ἐφέξει χώραν, ἀλλ' [h] *ὅπου πρότερον ἦν σῶμα, νῦν οὐκ ἔσται, καὶ οὗ νῦν οὐκ ἔστι, πάλιν ἔσται διὰ τὴν παράλλαξιν τῶν γωνιῶν. Ὁμοίως δὲ κἂν εἴ τι ἄλλο σχῆμα γένοιτο μὴ ἴσας ἔχον τὰς ἐκ τοῦ* [i] *μέσου γραμμάς, οἷον φακοειδὲς ἢ ᾠοειδές· ἐν* [k] *ἅπασι γὰρ συμβήσεται καὶ τόπον* [l] *ἔξω καὶ κενὸν εἶναι τῆς φορᾶς διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν χώραν κατέχειν τὸ ὅλον. Ἔτι δ'* [m] *εἰ* [n] *τῶν μὲν* 9
κινήσεων [o] *τὸ μέτρον ἡ τοῦ οὐρανοῦ φορὰ διὰ τὸ* [p] *εἶναι* [q] *μόνη συνεχὴς καὶ ὁμαλὴς καὶ ἀΐδιος, ἐν ἑκάστῳ δὲ* [r] *μέτρον*

[n] *οὕτω* om. E. [o] *θεμένοις* E.L. [p] *εὐλογώτερον* F. [q] *ἐπεὶ* F.H.M. [r] *ὀρθαὶ δύο* E.L, *δύο ὀρθὰς ἔχει* H.M. [s] *τὸ* post *κατὰ* om. E. [t] *οὐκέτι*] *οὐκ* E.L. [v] *φερόμενον* F.H.M. [w] *τῆς* om. E.L. [x] *πλανήτων* M. [y] *ἄνω φορᾶς* H.M. [z] *ταῖς* om. E. [a] *δι' αὐτὰ* H. [b] *ἐστιν* F. [c] *εὐθύγραμμον* H. [d] *καὶ*] *ἢ καὶ* M. [e] *εἶναι ἔξω* F.H.M. [f] *καὶ σῶμα καὶ*] *ἢ καὶ σῶμα ἢ καὶ* M. [g] *φερόμενον* M. [h] *ὅπου*] *οὔπω* M. [i] *μέσου*] *κέντρου* F. [k] *ἅπαντι* M. [l] *εἶναι καὶ κενὸν ἔξω* F. [m] *εἰ*] *εἴπερ* F. [n] *μὲν τῶν* M. [o] *τὸ* om. H.M. [p] *μόνη εἶναι* H.M. [q] *μόνην συνεχῆ καὶ ὁμαλῆ καὶ ἀΐδιον* F. [r] *μέτρῳ* M.

S 2

τὸ ἐλάχιστον, ἐλαχίστη δὲ κίνησις ἡ ταχίστη. [s] *δῆλον ὅτι*
ταχίστη ἂν εἴη πασῶν τῶν κινήσεων ἡ τοῦ οὐρανοῦ κίνησις.
Ἀλλὰ μὴν τῶν [t] *ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ* [v] *ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐλαχίστη*
ἐστὶν ἡ τοῦ κύκλου γραμμή· κατὰ δὲ τὴν ἐλαχίστην [w] *ταχίστη ἡ κίνησις· ὥστ᾽ εἰ ὁ οὐρανὸς κύκλῳ* [x] *τε φέρεται καὶ*
10 *τάχιστα κινεῖται, σφαιροειδῆ αὐτὸν ἀνάγκη εἶναι. Λάβοι*
δ᾽ ἄν τις καὶ ἐκ τῶν περὶ τὸ μέσον ἱδρυμένων σωμάτων ταύτην τὴν πίστιν. Εἰ γὰρ τὸ μὲν ὕδωρ ἐστὶ περὶ τὴν γῆν,
ὁ δ᾽ ἀὴρ περὶ τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ πῦρ περὶ [y] *τὸν ἀέρα, καὶ τὰ*
ἄνω σώματα κατὰ τὸν [z] *αὐτὸν λόγον· συνεχῆ μὲν γὰρ οὐκ*
11 *ἔστιν, ἅπτεται δὲ τούτων. Ἡ δὲ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνεια*
[a] *σφαιροειδής ἐστιν, τὸ δὲ τῷ σφαιροειδεῖ συνεχὲς ἢ* [b] *κείμενον περὶ τὸ σφαιροειδὲς καὶ αὐτὸ τοιοῦτον* [c] *ἀναγκαῖον*
[d] *εἶναι. Ὥστε* [e] *κἂν διὰ* [f] *τούτου φανερὸν* [g] *εἴη ὅτι σφαιροειδής ἐστιν ὁ οὐρανός. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε ἡ τοῦ ὕδατος*
ἐπιφάνεια τοιαύτη, φανερὸν ὑπόθεσιν [h] *λαβοῦσιν ὅτι πέφυκεν* [i] *ἀεὶ συρρεῖν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ κοιλότερον· κοιλότερον δέ*
12 *ἐστι τὸ τοῦ κέντρου ἐγγύτερον. Ἤχθωσαν οὖν ἐκ τοῦ κέντρου ἡ* Α Β *καὶ ἡ* Α Γ, *καὶ ἐπεζεύχθω ἐφ᾽* [k] *ἧς* Β Γ. [l] *Ἡ*
οὖν ἀχθεῖσα ἐπὶ τὴν βάσιν, [m] *ἐφ᾽ ἧς* [n] Α Δ, *ἐλάττων ἐστὶ*
τῶν ἐκ τοῦ κέντρου· κοιλότερος ἄρα ὁ τόπος. Ὥστε [o] *περιρρεύσεται τὸ ὕδωρ, ἕως ἂν ἰσασθῇ. Ἴση δὲ ταῖς ἐκ τοῦ κέντρου* [p] *ἡ* Α Ε. *Ὥστ᾽ ἀνάγκη πρὸς ταῖς ἐκ τοῦ κέντρου εἶναι*
13 *τὸ ὕδωρ· τότε γὰρ ἠρεμήσει. Ἡ δὲ τῶν ἐκ τοῦ κέντρου*
ἁπτομένη περιφερής· σφαιροειδὴς ἄρα ἡ τοῦ ὕδατος ἐπιφάνεια, ἐφ᾽ ἧς [q] Β Ε Γ. *Ὅτι μὲν οὖν σφαιροειδής ἐστιν ὁ*
κόσμος, δῆλον ἐκ τούτων, καὶ ὅτι κατ᾽ ἀκρίβειαν ἔντορνος

[s] *δῆλον ὅτι* om. E.L. [t] *ἀπ᾽ αὐτοῦ* L, *ἀφ᾽ αὐτοῦ* E.H.M. [v] *ἐπ᾽ αὐτὸ* E, *ἐφ᾽ αὐτὸ* H.L, *ἐφ᾽ ἑαυτὸ* M. [w] *ταχίστη κίνησις* E, *κίνησις ταχίστη* L. [x] *τε* om. E.L. [y] *τὸν* om. M. [z] *αὐτὸν* om. E. [a] *δής—κείμενον* rc. supra lituram E. [b] *κείμενον*] *κινούμενον* L. [c] *ἀναγκαῖον* margo F. [d] *εἶναι* om. E. [e] *καὶ* F.L.M. [f] *τοῦτο* E.L. [g] *εἴη*] *ἂν εἴη* F.M. [h] *λαμβάνουσιν* E. [i] *ἀεὶ* om. corr. E. [k] *ἧς*] *ἡ τὸ* E.H. [l] *ἡ οὖν*] *ἐπεὶ οὖν ἡ* H. [m] *ἐφ᾽ ἧς* om. pr. E. [n] Α Δ] *ἡ α δ* F.L. [o] *περιρεύσει καὶ* E, *ἐπιρρεῦσαι* F. [p] *ἡ δ ε* E, *αἱ α ε* M. [q] *β γ ε* M, *ἡ β ε γ* H, *δεύτερον ε γ* E.

οὕτως ὥστε μηθὲν [r] μήτε χειρόκμητον ἔχειν παραπλησίως μήτ' ἄλλο μηθὲν τῶν παρ' ἡμῖν ἐν ὀφθαλμοῖς [s] φαινομένων. Ἐξ ὧν γὰρ τὴν [t] σύστασιν εἴληφεν, οὐδὲν οὕτω δυνατὸν ὁμαλότητα δέξασθαι καὶ ἀκρίβειαν ὡς ἡ [v] τοῦ πέριξ σώματος φύσις· δῆλον γὰρ ὡς ἀνάλογον ἔχει, καθάπερ ὕδωρ πρὸς γῆν, καὶ τὰ πλεῖον ἀεὶ ἀπέχοντα τῶν στοιχείων.

Ἐπεὶ δ' ἔστι διχῶς ἐπὶ τοῦ κυκλοῦ κινηθῆναι, οἷον ἀπὸ 5
τοῦ Α τὴν μὲν ἐπὶ [w] τὸ Β τὴν δ' ἐπὶ τὸ Γ, ὅτι μὲν [x] οὖν οὐκ εἰσὶν ἐναντίαι αὗται, πρότερον εἴρηται. Ἀλλ' [z] εἰ μηδὲν ὡς ἔτυχε [a] μηδ' ἀπὸ ταὐτομάτου ἐνδέχεται ἐν τοῖς ἀϊδίοις εἶναι, ὁ δ' οὐρανὸς ἀΐδιος καὶ ἡ κύκλῳ φορά, διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν ἐπὶ θάτερα [b] φέρεται, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ θάτερα; Ἀνάγκη γὰρ καὶ τοῦτο ἢ ἀρχὴν εἶναι ἢ εἶναι αὐτοῦ ἀρχήν. Ἴσως 2
μὲν οὖν τὸ περὶ ἐνίων ἀποφαίνεσθαί τι πειρᾶσθαι καὶ τὸ περὶ πάντων καὶ τὸ παριέναι μηθὲν τάχ' ἂν δόξειεν εἶναι σημεῖον ἢ πολλῆς εὐηθείας ἢ πολλῆς προθυμίας. Οὐ μὴν δίκαιόν γε πᾶσιν ὁμοίως ἐπιτιμᾶν, ἀλλ' ὁρᾶν δεῖ τὴν αἰτίαν τοῦ λέγειν [c] τίς ἐστιν, ἔτι δὲ πῶς ἔχων τῷ πιστεύειν, πότερον ἀνθρωπίνως ἢ [d] καρτερικώτερον. [e] Ταῖς μὲν οὖν ἀκριβε- 3
στέραις ἀνάγκαις ὅταν τις ἐπιτύχῃ, τότε χάριν [f] ἔχειν δεῖ τοῖς εὑρίσκουσι, νῦν δὲ τὸ φαινόμενον ῥητέον. Εἰ γὰρ ἡ φύσις ἀεὶ ποιεῖ τῶν ἐνδεχομένων τὸ βέλτιστον, ἔστι δὲ καθάπερ τῶν ἐπὶ τῆς εὐθείας φορῶν ἡ πρὸς τὸν ἄνω τόπον τιμιωτέρα (θειότερος γὰρ [g] ὁ ἄνω τόπος τοῦ κάτω), τὸν αὐτὸν τρόπον [h] καὶ ἡ εἰς τὸ [i] πρόσθεν τῆς εἰς [k] τοὔπισθεν [l] ἔχει, εἴπερ καὶ τὸ δεξιὸν καὶ τὸ ἀριστερόν, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον. Καὶ μαρτυρεῖ δ' ἡ ῥηθεῖσα ἀπορία, ὅτι ἔχει τὸ 4
πρότερον [m] καὶ ὕστερον· αὕτη γὰρ ἡ αἰτία λύει τὴν ἀπο-

[r] μήτε om. H. [s] γινομένων E.L. [t] σύνθεσιν E.L. et pr. F. [v] τοῦ πρώτου πέριξ M. et corr. F. [w] τὸ Β] τοῦ β E.M. [x] οὖν om. E.M. [z] εἰ] ἡ E. [a] μηδ'] ἢ F. [b] φέρεται om. E. [c] ἥτις M. [d] καρτερώτερον E.F.H.M. [e] τὰς μὲν οὖν ἀκριβεστέρας ἀνάγκας E.H.L. [f] ἔχειν ἐφ' οἷς δεῖ E. [g] τόπος ὁ ἄνω E, ὁ τόπος ὁ ἄνω L. [h] καὶ om. M. [i] ἔμπροσθεν F. [k] τὸ ὄπισθεν E.F. [l] ἔχει δὲ εἴπερ E.L. [m] καὶ τὸ ὕστερον F.H.

ρίαν. Εἰ γὰρ ἔχει ὡς ἐνδέχεται [n] βέλτιστα, αὕτη ἂν [o] εἴη
αἰτία καὶ τοῦ εἰρημένου· βέλτιστον γὰρ κινεῖσθαι ἁπλῆν [p] τε
κίνησιν καὶ ἄπαυστον, καὶ ταύτην ἐπὶ τὸ [q] τιμιώτερον.

6 Περὶ δὲ [r] τῆς κινήσεως αὐτοῦ, ὅτι [s] ὁμαλής ἐστι καὶ [t] οὐκ
ἀνώμαλος, ἐφεξῆς ἂν εἴη τῶν εἰρημένων διελθεῖν. Λέγω δὲ
τοῦτο περὶ τοῦ πρώτου οὐρανοῦ καὶ περὶ τῆς πρώτης φορᾶς·
ἐν γὰρ τοῖς ὑποκάτω πλείους ἤδη αἱ φοραὶ συνεληλύθασιν
2 εἰς ἕν. Εἰ γὰρ ἀνωμάλως [v] κινήσεται, δῆλον ὅτι ἐπίτασις
ἔσται καὶ ἀκμὴ καὶ ἄνεσις τῆς φορᾶς· ἅπασα γὰρ [w] ἡ ἀνώ-
μαλος φορὰ καὶ ἄνεσιν [x] ἔχει καὶ ἐπίτασιν καὶ ἀκμήν. Ἀκμὴ
δ' ἐστὶν ἢ ὅθεν φέρεται ἢ οἷ ἢ ἀνὰ μέσον, [y] οἷον [z] ἴσως τοῖς
μὲν κατὰ φύσιν [a] οἷ φέρονται, τοῖς δὲ παρὰ φύσιν ὅθεν, τοῖς
3 δὲ ῥιπτουμένοις ἀνὰ μέσον. Τῆς [b] δὲ κύκλῳ φορᾶς [c] οὐκ
ἔστιν οὔτε ὅθεν οὔτε οἷ οὔτε μέσον· οὔτε γὰρ ἀρχὴ οὔτε
πέρας οὔτε μέσον ἐστὶν αὐτῆς [d] ἁπλῶς· τῷ [e] τε γὰρ χρόνῳ
ἀΐδιος καὶ τῷ μήκει συνηγμένη καὶ ἄκλαστος. Ὥστ' εἰ μή
ἐστιν [f] ἀκμὴ αὐτοῦ τῆς φορᾶς, οὐδ' [g] ἂν ἀνωμαλία εἴη· ἡ γὰρ
4 ἀνωμαλία γίγνεται διὰ τὴν ἄνεσιν [h] καὶ ἐπίτασιν. Ἔτι
[i] ἐπεὶ πᾶν τὸ κινούμενον ὑπό τινος κινεῖται, ἀνάγκη τὴν
[k] ἀνωμαλίαν [l] γίγνεσθαι τῆς κινήσεως ἢ διὰ τὸ [m] κινοῦν ἢ διὰ
τὸ κινούμενον ἢ δι' ἄμφω· εἴτε γὰρ τὸ κινοῦν μὴ τῇ αὐτῇ
δυνάμει [n] κινοῖ, εἴτε τὸ κινούμενον ἀλλοιοῖτο καὶ μὴ διαμένοι
[o] τὸ αὐτό, εἴτε ἄμφω [p] μεταβάλλοι, οὐθὲν κωλύει [q] ἀνωμάλως
5 κινεῖσθαι τὸ κινούμενον. Οὐθὲν δὲ τούτων δυνατὸν [r] περὶ τὸν
οὐρανὸν γενέσθαι· τὸ μὲν [s] γὰρ κινούμενον δέδεικται ὅτι πρῶ-
τον καὶ ἁπλοῦν καὶ ἀγένητον καὶ ἄφθαρτον καὶ ὅλως ἀμετά-
βλητον, τὸ δὲ κινοῦν πολὺ μᾶλλον εὔλογον εἶναι τοιοῦτον·

[n] κάλλιστα F. [o] εἴη ἡ αἰτία H. [p] τε om. H.M. [q] τιμιώτατον F.M. [r] τῆς om. F. [s] ὁμαλή M. [t] οὐκ om. M. [v] κινηθήσεται L. [w] ἡ om. E.M. [x] καὶ ἐπίτασιν ἔχει F. [y] οἷον om. E. [z] ἴσως corr. E. [a] οἷ] εἰς ὃ F.M. [b] δὲ κ.] δέ γε κ. F. [c] οὐκ ἔστιν om. M. [d] ἁπλῶς om. E. [e] τε om. H. [f] αὐτοῦ ἀκμὴ F. [g] ἂν om. E.F. [h] καὶ τὴν ἐπίτασιν F.H.M. [i] ἐπὶ E, δ' ἐπεὶ H.M, δ' εἰ F. [k] ὁμαλίαν L. [l] γίγνεσθαι om. H. [m] κινοῦν εἶναι ἢ H. [n] κινεῖ M, κινοίη F. [o] τὸ αὐτὸ om. E. [p] μεταβάλοι M. [q] κινεῖσθαι ἀνωμάλως M. [r] περὶ—γενέσθαι om. pr. E. [s] γὰρ om. F.

τὸ γὰρ πρῶτον τοῦ πρώτου καὶ τὸ ἁπλοῦν τοῦ ἁπλοῦ καὶ
τὸ ἄφθαρτον καὶ ἀγένητον τοῦ ἀφθάρτου καὶ ἀγενήτου
κινητικόν. Ἐπεὶ οὖν τὸ κινούμενον οὐ μεταβάλλει σῶμα ὄν, 6
οὐδ' ἂν τὸ κινοῦν [t] μεταβάλλοι ἀσώματον ὄν. Ὥστε καὶ
τὴν φορὰν ἀδύνατον [v] ἀνώμαλον εἶναι. Καὶ γὰρ εἰ γίνεται
[w] ἀνώμαλος, ἤτοι ὅλη μεταβάλλει καὶ ὁτὲ μὲν γίνεται [x] θάτ-
των ὁτὲ δὲ βραδυτέρα πάλιν, ἢ τὰ μέρη αὐτῆς. Τὰ μὲν οὖν 7
μέρη ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνώμαλα, φανερόν· ἤδη γὰρ [y] ἂν [z] γε-
γόνει διάστασις τῶν ἄστρων ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ, τοῦ μὲν
θᾶττον κινουμένου τοῦ δὲ βραδύτερον· οὐ φαίνεται δ' οὐθὲν
ἄλλως ἔχον τοῖς διαστήμασιν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὴν ὅλην 8
ἐγχωρεῖ μεταβάλλειν· ἡ γὰρ ἄνεσις ἑκάστου γίνεται δι' ἀδυ-
ναμίαν, ἡ δ' ἀδυναμία παρὰ φύσιν. Καὶ γὰρ [a] αἱ ἐν τοῖς
ζῴοις ἀδυναμίαι [b] πᾶσαι παρὰ φύσιν εἰσίν, οἷον γῆρας καὶ
φθίσις. Ὅλη γὰρ [c] ἴσως ἡ σύστασις τῶν ζῴων ἐκ τοιού-
των συνέστηκεν ἃ διαφέρει τοῖς οἰκείοις τόποις· οὐθὲν γὰρ
τῶν [d] μερῶν ἔχει τὴν αὑτοῦ χώραν. Εἰ οὖν ἐν τοῖς πρώτοις 9
μή ἐστι τὸ παρὰ φύσιν (ἁπλᾶ γὰρ καὶ ἄμικτα καὶ ἐν τῇ
οἰκείᾳ χώρᾳ, καὶ οὐθὲν αὐτοῖς ἐναντίον), οὐδ' ἂν ἀδυναμία εἴη,
ὥστ' οὐδ' ἄνεσις οὐδ' ἐπίτασις· εἰ γὰρ ἐπίτασις, καὶ ἄνεσις.
Ἔτι δὲ [e] καὶ ἄλογον ἄπειρον χρόνον ἀδύνατον [f] εἶναι τὸ 10
κινοῦν, καὶ πάλιν ἄλλον ἄπειρον δυνατόν· οὐθὲν γὰρ φαίνε-
ται ὂν ἄπειρον χρόνον παρὰ φύσιν (ἡ δ' ἀδυναμία παρὰ
φύσιν), οὐδὲ τὸν ἴσον χρόνον παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν,
οὐδ' [g] ὅλως δυνατὸν [h] καὶ ἀδύνατον. Ἀνάγκη δ', εἰ ἀνίησιν 11
ἡ κίνησις, ἄπειρον ἀνιέναι χρόνον. Ἀλλὰ μὲν οὐδ' ἐπιτεί-
νειν ἀεὶ ἢ πάλιν ἀνιέναι δυνατόν· ἄπειρος γὰρ ἂν εἴη καὶ
ἀόριστος ἡ κίνησις, ἅπασαν [i] δέ φαμεν ἔκ τινος εἴς τι εἶναι
καὶ ὡρισμένην. Ἔτι [k] δ' εἴ τις λάβοι εἶναί τινα χρόνον 12

[t] μεταβάλοι M. [v] εἶναι ἀνώμαλον M. [w] ἀνωμάλως E. [x] θᾶττον E.L.M. [y] ἂν om. E. [z] ἐγεγόνει F.H.L.M. [a] ἐν τοῖς ζῴοις αἱ H.M. [b] πᾶσαι om. M. [c] ἴσως om. F, ante ἐκ ponunt E.L.M. [d] μερῶν αὐτοῦ ἔχει L. [e] ἄλογον καὶ (supra posito κατὰ) ἄπειρον F. [f] εἶναι τὸ corr. E. [g] ἄλλως E. [h] καὶ om. E. [i] δ' ἔφαμεν M, γάρ φαμεν L. [k] δ'] καὶ F.

ἐλάχιστον, οὗ οὐκ ἐνδέχεται ἐν ἐλάττονι κινηθῆναι τὸν οὐρανόν· ὥσπερ [l] γὰρ οὐδὲ [m] βαδίσαι οὐδὲ κιθαρίσαι ἐν ὁτῳοῦν χρόνῳ δυνατόν, ἀλλ' [n] ἑκάστης ἐστὶ πράξεως ὡρισμένος ὁ ἐλάχιστος χρόνος κατὰ τὸ μὴ ὑπερβάλλειν, οὕτως [o] οὐδὲ
13 κινηθῆναι τὸν οὐρανὸν ἐν ὁτῳοῦν [p] χρόνῳ δυνατόν. Εἰ οὖν τοῦτ' ἀληθές, οὐκ ἂν εἴη ἀεὶ ἐπίτασις τῆς φορᾶς, εἰ δὲ μὴ ἐπίτασις, οὐδ' ἄνεσις· ὁμοίως γὰρ ἄμφω καὶ θάτερον, εἴπερ τῷ αὐτῷ [q] τε ἐπιτείνεται τάχει ἢ μείζονι, καὶ ἄπειρον χρό-
14 νον. Λείπεται δὴ λέγειν [r] ἐναλλὰξ εἶναι [s] τῇ κινήσει τὸ θᾶττον καὶ τὸ βραδύτερον· τοῦτο δὲ παντελῶς ἄλογον καὶ πλάσματι ὅμοιον. Ἔτι δὲ καὶ τὸ μὴ λανθάνειν ἐπὶ τούτων εὐλογώτερον· εὐαισθητότερα γὰρ τὰ παρ' ἄλληλα τιθέμενα. Ὅτι μὲν οὖν εἷς [t] τε μόνος [v] ἐστὶν [w] οὐρανός, καὶ οὗτος ἀγένητος καὶ ἀΐδιος, ἔτι δὲ κινούμενος ὁμαλῶς, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν εἰρήσθω.

7 Περὶ δὲ τῶν καλουμένων ἄστρων ἑπόμενον ἂν εἴη λέγειν, ἐκ τίνων τε συνεστᾶσι καὶ ἐν ποίοις σχήμασι καὶ τίνες αἱ κινήσεις αὐτῶν. Εὐλογώτατον [x] δὴ καὶ τοῖς εἰρημένοις ἑπόμενον ἡμῖν τὸ ἕκαστον τῶν ἄστρων ποιεῖν [y] ἐκ τούτου τοῦ σώματος ἐν ᾧ τυγχάνει τὴν φορὰν ἔχον, [z] ἐπειδὴ ἔφαμέν τι εἶναι ὃ κύκλῳ [a] φέρεσθαι πέφυκεν· ὥσπερ γὰρ οἱ πύρινα φάσκοντες εἶναι διὰ τοῦτο λέγουσιν, ὅτι τὸ ἄνω σῶμα πῦρ εἶναί φασιν, ὡς εὔλογον [b] ὂν ἕκαστον συνεστάναι ἐκ τούτων ἐν οἷς
2 ἕκαστον ἐστίν, ὁμοίως καὶ ἡμεῖς λέγομεν. Ἡ δὲ θερμότης ἀπ' αὐτῶν καὶ τὸ φῶς γίνεται [c] παρεκτριβομένου τοῦ ἀέρος ὑπὸ τῆς ἐκείνων φορᾶς. Πέφυκε γὰρ ἡ κίνησις ἐκπυροῦν [d] καὶ ξύλα καὶ λίθους καὶ [e] σίδηρον· εὐλογώτερον οὖν τὸ ἐγγύτερον τοῦ πυρός, ἐγγύτερον δὲ [f] ὁ ἀήρ· οἷον καὶ ἐπὶ τῶν φερομένων βελῶν· ταῦτα γὰρ [g] αὐτὰ ἐκπυροῦται οὕτως ὥστε

[l] γὰρ] οὖν H. [m] κιθαρίσαι οὐδὲ βαδίσαι H.L. [n] ἔστιν ἑκάστης H.L. [o] οὔτε E. [p] χρόνῳ om. E. [q] τε om. M. [r] ἐνάλλαξιν (omisso εἶναι) E. [s] τὴν κίνησιν εἰς τὸ M. [t] τε om. F. [v] ἐστὶν om. M. [w] ὁ οὐρανὸς H.L.M. [x] δὲ F.L. [y] ἐκ τοῦ αὐτοῦ σώματος H.M. [z] ἐπεὶ δὲ E. [a] πέφυκε φέρεσθαι H. [b] ὂν om. E. [c] παρατριβομένου L. [d] καὶ τὰ ξύλα H. [e] σίδηρα F. [f] ὁ om. E. [g] αὐτά τε ἐκπ. F.

τήκεσθαι τὰς [h] μολυβδίδας, καὶ [i] ἐπείπερ [k] αὐτὰ ἐκπυροῦται,
ἀνάγκη καὶ τὸν κύκλῳ αὐτῶν ἀέρα [l] τὸ αὐτὸ [m] τοῦτο πάσχειν.
Ταῦτα μὲν οὖν [n] αὐτὰ ἐκθερμαίνεται διὰ τὸ ἐν ἀέρι φέρεσθαι, 3
[o] ὃς διὰ τὴν πληγὴν τῇ κινήσει γίγνεται πῦρ· τῶν [p] δὲ ἄνω
ἕκαστον ἐν τῇ σφαίρᾳ φέρεται, ὥστ' αὐτὰ μὲν μὴ ἐκπυροῦ-
σθαι, τοῦ δ' ἀέρος ὑπὸ τὴν τοῦ [q] κυκλικοῦ σώματος σφαῖραν
ὄντος ἀνάγκη φερομένης ἐκείνης [r] ἐκθερμαίνεσθαι, καὶ ταύτῃ
μάλιστα ᾗ ὁ ἥλιος τετύχηκεν ἐνδεδεμένος. Διὸ [s] δὴ πλησιά- 4
ζοντός τε αὐτοῦ καὶ ἀνίσχοντος καὶ ὑπὲρ [t] ἡμᾶς ὄντος γίγνε-
ται [v] ἡ θερμότης. Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πύρινά ἐστιν [w] οὔτ' ἐν
πυρὶ φέρεται, ταῦθ' ἡμῖν εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

Ἐπεὶ δὲ φαίνεται καὶ τὰ ἄστρα μεθιστάμενα καὶ ὅλος ὁ 8
οὐρανός, ἀναγκαῖον ἤτοι ἠρεμούντων ἀμφοτέρων γίγνεσθαι
τὴν μεταβολήν, ἢ κινουμένων, ἢ τοῦ μὲν ἠρεμοῦντος τοῦ δὲ
κινουμένου. Ἀμφότερα μὲν τοίνυν ἠρεμεῖν ἀδύνατον ἠρε-
μούσης [x] γε τῆς γῆς· [y] οὐ γὰρ ἂν ἐγίγνετο τὰ [z] φαινόμενα.
Τὴν δὲ γῆν ὑποκείσθω ἠρεμεῖν. Λείπεται [a] δὴ [b] ἢ ἀμφότερα
κινεῖσθαι, ἢ τὸ μὲν κινεῖσθαι τὸ δ' ἠρεμεῖν. Εἰ μὲν [c] οὖν 2
ἀμφότερα [d] κινήσεται, ἄλογον τὸ ταὐτὰ τάχη τῶν ἄστρων
εἶναι καὶ τῶν κύκλων· ἕκαστον [e] γὰρ ὁμοταχὲς [f] ἔσται τῷ
κύκλῳ καθ' [g] ὃν φέρεται. Φαίνεται γὰρ ἅμα τοῖς κύκλοις
καθιστάμενα πάλιν εἰς τὸ αὐτό. Συμβαίνει οὖν ἅμα τό τε
ἄστρον διεληλυθέναι τὸν κύκλον καὶ τὸν κύκλον [h] ἐνηνέχθαι
τὴν αὑτοῦ φοράν, διεληλυθότα τὴν [i] αὑτοῦ περιφέρειαν. Οὐκ 3
ἔστι δ' εὔλογον τὸ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν τὰ τάχη τῶν
[k] ἄστρων καὶ τὰ μεγέθη τῶν κύκλων. Τοὺς μὲν γὰρ κύκλους
οὐθὲν ἄτοπον [l] ἀλλ' ἀναγκαῖον ἀνάλογον ἔχειν τὰ τάχη τοῖς
μεγέθεσι, τῶν δ' ἄστρων ἕκαστον [m] τῶν ἐν τούτοις οὐθαμῶς

[h] μολιβδίδας H.L.M, μολυβδίνας E. [i] περ om. H.M. [k] αὐταὶ ἐκπυροῦνται L. [l] ταυτὸ M. [m] τοῦτο om. L. [n] αὐτὰ om. E.L. [o] ὃς] ὅσῳ L. [p] δὴ F. [q] κύκλου E, κύκλῳ F.L. [r] θερμαίνεσθαι F. [s] δὴ om. H.M. [t] ἡμῶν E.M. [v] ἡ] καὶ F. [w] οὐδὲ E.L. [x] γε om. F. [y] οὐδὲ γὰρ F. [z] γινόμενα L. [a] δὴ] δι E, δ' H.L. [b] ἢ post δὴ om. E.F. [c] οὖν om. F. [d] κινηθήσεται L, κινεῖται M. [e] γὰρ δὴ ὁμ. E.L. [f] ἐστι F. [g] ὃ E. [h] ἠνέχθαι E.L. [i] αὐτοῦ om. E.H. [k] ἀστέρων E. [l] ἀλλ'] ἀλλὰ καὶ F.L. [m] τῶν om. F.H.M.

4 εὔλογον. Εἴτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ τὸν [n] μείζω κύκλον φερόμενον θᾶττον ἔσται, δῆλον ὅτι κἂν μετατεθῇ τὰ ἄστρα εἰς τοὺς ἀλλήλων κύκλους, τὸ μὲν ἔσται θᾶττον τὸ δὲ βραδύτερον· οὕτω δ' οὐκ ἂν ἔχοιεν οἰκείαν κίνησιν, ἀλλὰ φέροιντ'
5 ἂν ὑπὸ τῶν κύκλων. Εἴτε ἀπὸ ταὐτομάτου συνέπεσεν, οὐδ' οὕτως εὔλογον ὥστ' ἐν ἅπασιν ἅμα τόν τε κύκλον εἶναι [o] μείζω καὶ τὴν φορὰν [p] θάττω [q] τοῦ ἐν αὐτῷ ἄστρου· τὸ μὲν γὰρ ἓν ἢ δύο τοῦτον τὸν τρόπον ἔχειν οὐθὲν ἄτοπον, τὸ δὲ πάνθ' ὁμοίως πλάσματι ἔοικεν. Ἅμα δὲ καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τοῖς φύσει τὸ ὡς ἔτυχεν, οὐδὲ τὸ πανταχοῦ καὶ πᾶσιν ὑπάρχον
6 τὸ ἀπὸ τύχης. Ἀλλὰ μὴν πάλιν εἰ οἱ μὲν κύκλοι [r] μένουσιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἄστρα κινεῖται, [s] ταῦτα καὶ ὁμοίως ἔσται ἄλογα· συμβήσεται γὰρ θᾶττον κινεῖσθαι τὰ ἔξω, καὶ τὰ τάχη εἶναι
7 κατὰ τὰ μεγέθη τῶν κύκλων. Ἐπεὶ τοίνυν οὔτ' ἀμφότερα κινεῖσθαι εὔλογον οὔτε τὸ [t] ἄστρον μόνον, λείπεται τοὺς μὲν κύκλους κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἄστρα ἠρεμεῖν καὶ ἐνδεδεμένα τοῖς κύκλοις [v] φέρεσθαι· μόνως [w] γὰρ [x] οὕτως οὐθὲν ἄλογον [y] συμβαίνει· τό τε γὰρ θᾶττον εἶναι τοῦ μείζονος κύκλου [z] τὸ τάχος εὔλογον περὶ τὸ αὐτὸ κέντρον ἐνδεδεμένων (ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ μεῖζον σῶμα [a] θᾶττον φέρεται τὴν οἰκείαν φοράν, οὕτως καὶ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις· μεῖζον γὰρ τῶν [b] ἀφαιρουμένων ὑπὸ τῶν [c] ἐκ τοῦ κέντρου τὸ τοῦ μείζονος [d] κύκλου τμῆμα, ὥστ' εὐλόγως ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ ὁ μείζων περιοισθήσεται κύκλος), τό τε μὴ [e] διασπᾶσθαι τὸν οὐρανὸν διά τε τοῦτο συμβήσεται καὶ [f] ὅτι δέδεικται συνεχὲς ὂν τὸ
8 ὅλον. Ἔτι δ' [g] ἐπεὶ σφαιροειδῆ τὰ ἄστρα, καθάπερ οἵ τ' ἄλλοι φασὶ καὶ ἡμῖν ὁμολογούμενον εἰπεῖν, ἐξ ἐκείνου γε τοῦ σώματος γεννῶσιν. Τοῦ [h] δὲ σφαιροειδοῦς δύο κινήσεις εἰσὶ καθ' αὑτό, κύλισις καὶ δίνησις. Εἴπερ οὖν [i] κινοῖτο τὰ

[n] μείζονα F. [o] μείζονα (supra posito ω) F. [p] θᾶττον L. [q] τῶν—— ἄστρων M. [r] μένουσιν οἱ αὐτοὶ αὐτὰ M. [s] τὰ αὐτὰ E.F.H.L.M. [t] ἄστρον] ἕτερον E.L. [v] περιφέρεσθαι F. [w] γὰρ] γὰρ ἂν L. [x] οὐδὲν οὕτως F. [y] συμβαίνῃ L. [z] τὸ ante τάχος om. H.M, et corr. F. [a] φέρεται θᾶττον H. [b] ἀφαιρουειρημένων E. [c] ἐκ om. F. [d] κύκλου om. E. [e] διεσπάσθαι F.H.M. [f] διότι F. [g] ἐπειδὴ E.L. [h] δὲ om. M. [i] κινεῖται F.H.M.

ἄστρα δι᾽ αὑτῶν, τὴν ἑτέραν [k] ἂν [l] κινοῖτο τούτων· ἀλλ᾽ [m] οὐ-
δετέραν φαίνεται. Δινούμενα [n] μὲν γὰρ [o] ἔμενεν ἂν ἐν ταὐτῷ
καὶ οὐ [p] μετέβαλλε [q] τὸν τόπον, [r] ὅπερ φαίνεταί [s] τε καὶ
πάντες φασίν. Ἔτι δὲ πάντα μὲν εὔλογον τὴν αὐτὴν [t] κί- 9
νησιν κινεῖσθαι, μόνος δὲ δοκεῖ τῶν ἄστρων ὁ ἥλιος [v] τοῦτο
δρᾶν, ἀνατέλλων [w] ἢ δύνων, καὶ οὗτος οὐ δι᾽ αὑτὸν ἀλλὰ διὰ
τὴν ἀπόστασιν τῆς ἡμετέρας ὄψεως· ἡ γὰρ ὄψις ἀποτεινο-
μένη μακρὰν [x] ἑλίσσεται διὰ τὴν ἀσθένειαν. Ὅπερ [y] αἴτιον 10
ἴσως καὶ τοῦ στίλβειν φαίνεσθαι τοὺς ἀστέρας [z] τοὺς ἐνδε-
δεμένους, τοὺς δὲ πλάνητας μὴ στίλβειν· οἱ μὲν γὰρ πλά-
νητες ἐγγύς εἰσιν, ὥστ᾽ ἐγκρατὴς οὖσα πρὸς αὐτοὺς ἀφικνεῖ-
ται ἡ ὄψις· πρὸς δὲ τοὺς μένοντας κραδαίνεται διὰ τὸ μῆκος,
ἀποτεινομένη πόρρω λίαν. Ὁ δὲ τρόμος αὐτῆς ποιεῖ τοῦ
ἄστρου δοκεῖν εἶναι τὴν κίνησιν· [a] οὐθὲν γὰρ διαφέρει κινεῖν
τὴν ὄψιν ἢ τὸ ὁρώμενον. Ἀλλὰ μὴν ὅτι οὐδὲ κυλίεται τὰ 11
ἄστρα, φανερόν· τὸ μὲν γὰρ [b] κυλιόμενον στρέφεσθαι ἀνάγκη,
τῆς δὲ σελήνης ἀεὶ δῆλόν ἐστι τὸ καλούμενον πρόσωπον.
Ὥστ᾽ ἐπεὶ κινούμενα μὲν δι᾽ αὑτῶν τὰς οἰκείας [c] κινεῖσθαι
κινήσεις εὔλογον, ταύτας δ᾽ οὐ φαίνεται κινούμενα, δῆλον ὅτι
οὐκ ἂν κινοῖτο δι᾽ αὑτῶν. Πρὸς δὲ τούτοις ἄλογον τὸ μηθὲν 12
[d] ὄργανον αὐτοῖς ἀποδοῦναι τὴν φύσιν πρὸς τὴν κίνησιν· οὐ-
θὲν γὰρ ὡς ἔτυχε ποιεῖ ἡ φύσις, οὐδὲ τῶν μὲν ζῴων φροντί-
σαι, τῶν δ᾽ οὕτω τιμίων ὑπεριδεῖν, ἀλλ᾽ ἔοικεν ὥσπερ ἐπίτηδες
ἀφελεῖν πάντα δι᾽ ὧν ἐνεδέχετο προϊέναι καθ᾽ [e] αὑτά, καὶ ὅτι
πλεῖστον ἀποστῆσαι τῶν [f] ἐχόντων ὄργανα πρὸς κίνησιν.
Διὸ καὶ εὐλόγως ἂν δόξειεν ὅ τε [g] ὅλος οὐρανὸς [h] σφαιροειδὴς 13
εἶναι καὶ ἕκαστον τῶν ἄστρων. Πρὸς μὲν γὰρ τὴν ἐν [i] τῷ
αὐτῷ κίνησιν ἡ σφαῖρα τῶν σχημάτων χρησιμώτατον (οὕτω

[k] ἂν om. F. [l] κινοῖντο M. [m] οὐδετέραν εἶναι φ. pr. F. [n] μὲν om. M. [o] ἂν ἔμενεν E, ἂν ἔμεινεν F, ἔμεινεν ἂν H, ἔμενεν L. [p] μετέβαλε H. [q] τὸν om. E.H. [r] ὅπερ κινούμενα φαίνεται F. [s] τε om. E.L. [t] κινεῖσθαι κίνησιν F. [v] τοῦτο τὸ δινεῖσθαι δρᾶν pr. F. [w] ἢ] καὶ H.M. [x] ἐλίσσεται L. [y] ἴσως αἴτιον M. [z] τοὺς post ἀστ. om. L. [a] οὐδὲ M. [b] κυλυόμενον F. [c] κινήσεις κινεῖσθαι H.M. [d] αὐτοῖς ὄργανον M. [e] αυτὸ E. [f] ἐχόντων om. E. [g] ὅλος om. M. [h] σφαιρ. ἂν εἶναι M. [i] ταυτῷ M, ἑαυτῷ H.

γὰρ ἂν [k] καὶ τάχιστα κινοῖτο καὶ μάλιστα κατέχοι τὸν [l] αὐ-
τὸν τόπον), πρὸς δὲ τὴν εἰς τὸ πρόσθεν ἀχρηστότατον· ἥκι-
στα γὰρ ὅμοιον τοῖς δι' [m] αὑτῶν κινητικοῖς· οὐδὲν γὰρ ἀπηρ-
τημένον ἔχει οὐδὲ [n] προέχον, ὥσπερ τὸ εὐθύγραμμον, ἀλλὰ
πλεῖστον ἀφέστηκε τῷ σχήματι τῶν πορευτικῶν σωμάτων.
14 Ἐπεὶ οὖν δεῖ τὸν μὲν οὐρανὸν κινεῖσθαι τὴν ἐν [o] αὑτῷ κίνησιν,
τὰ [p] ἄλλα [q] δ' ἄστρα μὴ [r] προϊέναι δι' αὑτῶν, εὐλόγως ἂν ἑκά-
τερον εἴη σφαιροειδές· οὕτω γὰρ μάλιστα τὸ μὲν [s] κινήσεται
τὸ δ' ἠρεμήσει.

9 Φανερὸν δ' ἐκ τούτων ὅτι καὶ τὸ φάναι γίνεσθαι φερο-
μένων ἁρμονίαν, ὡς συμφώνων γινομένων τῶν ψόφων, κομ-
ψῶς μὲν εἴρηται καὶ περιττῶς ὑπὸ τῶν εἰπόντων, οὐ μὴν
2 οὕτως ἔχει τἀληθές. Δοκεῖ γάρ τισιν ἀναγκαῖον εἶναι τηλι-
κούτων φερομένων σωμάτων γίγνεσθαι ψόφον, ἐπεὶ καὶ τῶν
παρ' ἡμῖν οὔτε τοὺς ὄγκους ἐχόντων ἴσους οὔτε τοιούτῳ τάχει
φερομένων· ἡλίου [t] δὲ καὶ σελήνης, ἔτι [v] τε τοσούτων τὸ
πλῆθος ἄστρων καὶ τὸ μέγεθος φερομένων τῷ τάχει [w] τοι-
αύτην φορὰν ἀδύνατον μὴ γίγνεσθαι ψόφον ἀμήχανόν τινα
3 τὸ μέγεθος. Ὑποθέμενοι δὲ ταῦτα καὶ τὰς ταχυτῆτας [x] ἐκ
τῶν ἀποστάσεων ἔχειν τοὺς τῶν συμφωνιῶν λόγους, ἐναρμό-
νιόν [y] φασι γίνεσθαι τὴν φωνὴν φερομένων κύκλῳ τῶν ἄστρων.
4 Ἐπεὶ δ' ἄλογον [z] ἐδόκει τὸ μὴ συνακούειν ἡμᾶς [a] τῆς φωνῆς
ταύτης, αἴτιον τούτου φασὶν εἶναι τὸ [b] γιγνομένοις εὐθὺς
ὑπάρχειν τὸν ψόφον, ὥστε μὴ διάδηλον εἶναι πρὸς τὴν ἐναν-
τίαν σιγήν· πρὸς ἄλληλα γὰρ φωνῆς καὶ σιγῆς εἶναι τὴν
διάγνωσιν, ὥστε καθάπερ τοῖς χαλκοτύποις διὰ συνήθειαν οὐ-
θὲν δοκεῖ διαφέρειν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ταὐτὸ συμβαίνειν.
5 Ταῦτα δή, καθάπερ [c] εἴρηται πρότερον, ἐμμελῶς μὲν λέγεται
καὶ μουσικῶς, ἀδύνατον δὲ τοῦτον ἔχειν τὸν τρόπον. Οὐ

[k] καὶ post ἂν om. H.M. [l] αὐτοῦ H, αὑτοῦ F. [m] ἑαυτῶν M.
[n] προσεχὲς E.L. [o] ἑαυτῷ E, τῷ αὐτῷ F. [p] ἄλλα om. H.M. [q] δ'
om. F. [r] προσιέναι δι' ἑαυτῶν E. [s] κινήσει γρ. M. [t] δὲ] codices τε.
[v] τε] δὲ F.H.L.M. [w] τοσαύτην F. [x] ἐκ om. E. [y] γίνεσθαί φασι
F.H.M. [z] δοκεῖ E.L. [a] τῆς φωνῆς om. E. [b] γενομένοις H,
γινομένων M, γινόμενον E. [c] λέγεται] εἴρηται E.

γὰρ μόνον τὸ μηθὲν ἀκούειν ἄτοπον, περὶ οὗ λύειν [d] ἐγχει-
ροῦσι τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ καὶ [e] τὸ [f] μηδὲν πάσχειν χωρὶς αἰσθή-
σεως. Οἱ γὰρ ὑπερβάλλοντες ψόφοι διακναίουσι καὶ τῶν
ἀψύχων σωμάτων τοὺς ὄγκους, οἷον ὁ τῆς βροντῆς [g] διίστησι
λίθους καὶ τὰ [h] καρτερώτατα τῶν σωμάτων. Τοσούτων δὲ 6
φερομένων, καὶ τοῦ ψόφου διιόντος πρὸς τὸ φερόμενον μέ-
γεθος, πολλαπλάσιον [i] μέγεθος ἀναγκαῖον ἀφικνεῖσθαί τε
δεῦρο καὶ τὴν ἰσχὺν ἀμήχανον εἶναι τῆς βίας. Ἀλλ' εὐλόγως 7
οὔτ' ἀκούομεν οὔτε πάσχοντα φαίνεται τὰ σώματα βίαιον
οὐδὲν πάθος, διὰ τὸ μὴ ψοφεῖν· ἅμα δ' ἐστὶ τό τ' αἴτιον
τούτων δῆλον, καὶ μαρτύριον τῶν εἰρημένων ἡμῖν λόγων, ὡς
εἰσὶν ἀληθεῖς· τὸ γὰρ ἀπορηθὲν καὶ ποιῆσαν τοὺς Πυθαγο-
ρείους [k] φάναι γίγνεσθαι [l] συμφωνίαν τῶν φερομένων ἡμῖν
[m] ἐστὶ τεκμήριον. Ὅσα μὲν [n] γὰρ αὐτὰ φέρεται, ποιεῖ ψό- 8
φον καὶ πληγήν· ὅσα δ' ἐν φερομένῳ ἐνδέδεται ἢ ἐνυπάρχει,
καθάπερ ἐν τῷ πλοίῳ τὰ μόρια, οὐχ οἷόν τε ψοφεῖν, οὐδ'
[o] αὖ τὸ πλοῖον, εἰ φέροιτο ἐν ποταμῷ. Καίτοι τοὺς αὐτοὺς
λόγους ἂν ἐξείη λέγειν, ὡς [p] ἄτοπον εἰ μὴ φερόμενος ὁ ἱστὸς
καὶ ἡ πρύμνα ποιεῖ ψόφον πολὺν τηλικαύτης [q] νεώς, ἢ πάλιν
αὐτὸ τὸ πλοῖον κινούμενον. Τὸ δ' ἐν μὴ φερομένῳ φερό- 9
μενον ποιεῖ ψόφον· ἐν φερομένῳ δὲ συνεχὲς καὶ μὴ [r] ποιοῦντι
πληγὴν ἀδύνατον ψοφεῖν. Ὥστ' ἐνταῦθα λεκτέον ὡς εἴπερ
[s] ἐφέρετο τὰ σώματα τούτων εἴτ' ἐν ἀέρος πλήθει κεχυμένῳ
κατὰ τὸ πᾶν εἴτε πυρός, ὥσπερ πάντες φασίν, ἀναγκαῖον
[t] ποιεῖν ὑπερφυᾶ τῷ μεγέθει [v] τὸν ψόφον, τούτου δὲ γινο-
μένου καὶ δεῦρ' ἀφικνεῖσθαι καὶ διακναίειν. Ὥστ' [w] ἐπείπερ 10
οὐ φαίνεται τοῦτο συμβαῖνον, οὔτ' [x] ἂν ἔμψυχον οὔτε βίαιον
φέροιτο φορὰν οὐθὲν αὐτῶν, ὥσπερ τὸ μέλλον ἔσεσθαι προ-
νοούσης τῆς φύσεως, ὅτι μὴ τοῦτον τὸν τρόπον [y] ἐχούσης τῆς

[d] τὴν αἰτίαν ἐγχειροῦσιν H.M. [e] τὸ om. E. [f] μηδὲ M. [g] διΐστησι καὶ λίθους καὶ H. [h] καρτερικώτατα L. [i] μέγεθος om. H.M. et corr. F. [k] φάναι τί γίγνεσθαι L. [l] τὴν συμφωνίαν F. [m] ἐστὶ om. E. [n] γὰρ καθ' αὑτὰ F. [o] αὐτὸ H.M. [p] ἄτοπος M. [q] νηὸς M. [r] ποιοῦν F.H.M. [s] ἐφέροντο F. [t] ὑπερφυᾶ τῷ μεγέθει ποιεῖν H.M. [v] τὸν om. E.L. [w] εἴπερ H.M. [x] ἂν om. H.M. [y] τῆς κινήσεως ἐχούσης H.M.

κινήσεως οὐθὲν [z] ἂν ἦν τῶν περὶ τὸν [a] δεῦρο τόπον ὁμοίως ἔχον. Ὅτι μὲν οὖν σφαιροειδῆ τὰ ἄστρα καὶ ὅτι οὐ κινεῖται δι' αὑτῶν, εἴρηται.

10 Περὶ δὲ τῆς τάξεως αὐτῶν, ὃν μὲν τρόπον [b] ἕκαστον [c] κεῖται τῷ τὰ μὲν εἶναι πρότερα τὰ δ' ὕστερα, καὶ πῶς ἔχει πρὸς ἄλληλα τοῖς ἀποστήμασιν, ἐκ τῶν [d] περὶ [e] ἀστρο-
2 λογίαν θεωρείσθω· λέγεται γὰρ ἱκανῶς. Συμβαίνει δὲ κατὰ λόγον γίγνεσθαι τὰς ἑκάστου κινήσεις τοῖς ἀποστήμασι τῷ τὰς μὲν εἶναι θάττους τὰς δὲ βραδυτέρας· ἐπεὶ γὰρ ὑπόκειται τὴν μὲν ἐσχάτην [f] τοῦ οὐρανοῦ περιφορὰν ἁπλῆν τ' εἶναι καὶ ταχίστην, τὰς δὲ τῶν ἄλλων βραδυτέρας [g] τε καὶ πλείους (ἕκαστον γὰρ ἀντιφέρεται τῷ οὐρανῷ κατὰ τὸν αὑτοῦ κύκλον), εὔλογον ἤδη [h] τὸ μὲν ἐγγυτάτω τῆς ἁπλῆς καὶ πρώτης περιφορᾶς ἐν πλείστῳ χρόνῳ διιέναι τὸν αὑτοῦ κύκλον, τὸ δὲ πορρωτάτω ἐν ἐλαχίστῳ, τῶν δ' ἄλλων [i] ἀεὶ τὸ
3 ἐγγύτερον ἐν πλείονι, τὸ δὲ πορρώτερον ἐν ἐλάττονι. Τὸ μὲν γὰρ ἐγγυτάτω μάλιστα κρατεῖται, τὸ δὲ πορρωτάτω πάντων ἥκιστα διὰ τὴν ἀπόστασιν· τὰ δὲ μεταξὺ κατὰ λόγον ἤδη τῆς ἀποστάσεως, ὥσπερ καὶ δεικνύουσιν οἱ μαθηματικοί.

11 Τὸ δὲ σχῆμα τῶν [k] ἄστρων ἑκάστου σφαιροειδὲς μάλιστ' ἄν τις [l] εὐλόγως ὑπολάβοι. Ἐπεὶ γὰρ δέδεικται ὅτι οὐ πεφύκασι κινεῖσθαι δι' [m] αὑτῶν, ἡ δὲ φύσις οὐδὲν ἀλόγως οὐδὲ μάτην ποιεῖ, δῆλον ὅτι καὶ σχῆμα τοιοῦτον [n] ἀπέδωκε
2 τοῖς ἀκινήτοις ὃ ἥκιστά ἐστι κινητικόν. Ἥκιστα δὲ κινητικὸν ἡ σφαῖρα διὰ τὸ [o] μηδὲν [p] ἔχειν ὄργανον πρὸς τὴν κίνησιν. Ὥστε [q] δῆλον ὅτι σφαιροειδῆ ἂν εἴη τὸν ὄγκον.
3 Ἔτι δ' ὁμοίως μὲν ἅπαντα καὶ ἕν, ἡ δὲ σελήνη δείκνυται διὰ

[z] ἂν ἦν] οἷον E. [a] δεῦρο] δεύτερον M. [b] ἕκαστα E.M, ἕκαστον αὐτῶν F. [c] κινεῖται E.H.L.M. [d] περὶ] πρὸς M. [e] ἀστρολογίας F. [f] περιφορὰν τοῦ οὐρανοῦ M. [g] τε om. F. [h] τὸ τὰ μὲν ἐγγύτατα F. [i] ἀεὶ τὸ ἐγγύτατον F, τὸ ἐγγύτερον ἀεὶ E.L. [k] ἀστέρων H. [l] ὑπολάβοι εὐλόγως F. [m] ἑαυτῶν F. [n] ἀποδέδωκε F. [o] μὴ δὲ ἓν H. [p] ἔχειν ἓν ὄργανον M. [q] σφαιροειδῆ δηλονότι ἂν εἴη τὰ ἄστρα κατὰ τὸν ὄγκον H.

τῶν περὶ τὴν ὄψιν ὅτι σφαιροειδής· οὐ γὰρ ἂν ἐγίνετο αὐξανομένη καὶ φθίνουσα τὰ μὲν πλεῖστα μηνοειδὴς [r] ἢ ἀμφίκυρτος, ἅπαξ δὲ διχότομος. Καὶ πάλιν διὰ τῶν ἀστρολογικῶν, ὅτι οὐκ ἂν ἦσαν αἱ τοῦ ἡλίου ἐκλείψεις [s] μηνοειδεῖς. Ὥστ' [t] εἴπερ ἓν τοιοῦτον, δῆλον ὅτι καὶ τἆλλα ἂν εἴη σφαιροειδῆ.

Δυοῖν δ' [v] ἀπορίαιν οὔσαιν, περὶ ὧν εἰκότως [w] ἂν [x] ὁστισοῦν ἀπορήσειε, 12 πειρατέον λέγειν τὸ φαινόμενον, αἰδοῦς ἀξίαν εἶναι νομίζοντας τὴν προθυμίαν μᾶλλον ἢ θράσους, εἴ τις διὰ τὸ φιλοσοφίας [y] διψῆν καὶ μικρὰς εὐπορίας ἀγαπᾷ περὶ ὧν τὰς μεγίστας ἔχομεν ἀπορίας. [z] Ἔστι δὲ πολλῶν ὄντων τοιούτων οὐχ ἥκιστα θαυμαστόν, διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν οὐκ ἀεὶ τὰ πλεῖον ἀπέχοντα τῆς πρώτης φορᾶς κινεῖται πλείους [a] κινήσεις, ἀλλὰ τὰ μεταξὺ πλείστας. Εὔλογον γὰρ [b] ἂν 2 [c] δόξειεν εἶναι τοῦ πρώτου σώματος μίαν κινουμένου φορὰν τὸ πλησιαίτατον ἐλαχίστας κινεῖσθαι κινήσεις, οἷον δύο, τὸ δ' ἐχόμενον τρεῖς ἤ τινα ἄλλην τοιαύτην τάξιν. Νῦν δὲ συμβαίνει τοὐναντίον· ἐλάττους [d] γὰρ ἥλιος καὶ σελήνη κινοῦνται κινήσεις ἢ τῶν πλανωμένων ἄστρων ἔνια· καίτοι πορρώτερον τοῦ μέσου καὶ πλησιαίτερον τοῦ πρώτου σώματός [e] εἰσιν αὐτῶν. Δῆλον δὲ τοῦτο περὶ ἐνίων καὶ τῇ ὄψει γέγονεν· 3 τὴν γὰρ [f] σελήνην ἑωράκαμεν διχότομον μὲν οὖσαν, [g] ὑπελθοῦσαν δὲ [h] τὸν ἀστέρα τὸν [i] Ἄρεος, καὶ [k] ἀποκρυφθέντα μὲν κατὰ τὸ μέλαν αὐτῆς, ἐξελθόντα δὲ κατὰ τὸ [l] φανὸν καὶ λαμπρόν. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας λέγουσιν [m] οἱ πάλαι τετηρηκότες ἐκ [n] πλείστων ἐτῶν Αἰγύπτιοι καὶ Βαβυλώνιοι, παρ' ὧν πολλὰς πίστεις

[r] ἢ] καὶ F. [s] μηνοειδής M. [t] εἴπερ ἐστὶν ἓν F. [v] ἀποριῶν οὐσῶν F. [w] ἂν om. E. [x] ὁστισοῦν ante εἰκότως H. [y] διψᾶν M. [z] ἔτι F.H.L.M. [a] κινήσεις] φορὰς F. [b] ἂν om. H. [c] εἶναι δόξειε F.H.M. [d] γὰρ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σ. κινεῖται F.H.M. [e] αὐτῶν εἰσὶν F. [f] σελήνην] ὕλην ἦν E. [g] ὑπεισελθοῦσαν F. [h] τῶν ἀστέρων τὸν τοῦ F.H.M, τῶν ἄστρων τοῦ L. [i] ἄρεως M. [k] ἀποκρυφέντα E. [l] φανερὸν H. [m] οἱ παρατετηρηκότες F.H.M. [n] πλείστων αἰτωλῶν ἐτῶν F.

4 ἔχομεν περὶ ἑκάστου τῶν ἄστρων. Τοῦτό τε [o] δὴ δικαίως
ἀπορήσειεν ἄν τις, [p] καὶ διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν ἐν μὲν τῇ
πρώτῃ [q] φορᾷ τοσοῦτόν ἐστιν ἄστρων πλῆθος ὥστε τῶν
ἀναριθμήτων εἶναι δοκεῖν τὴν πᾶσαν τάξιν, [r] τῶν δ' ἄλλων ἓν
χωρὶς ἕκαστον, δύο [s] δ' ἢ πλείω οὐ φαίνεται ἐν τῇ αὐτῇ ἐνδε-
5 δεμένα φορᾷ. Περὶ [t] δὴ τούτων ζητεῖν μὲν καλῶς ἔχει καὶ
τὴν ἐπὶ [v] πλεῖον σύνεσιν, καίπερ μικρὰς [w] ἔχοντας ἀφορμὰς
καὶ τοσαύτην [x] ἀπόστασιν ἀπέχοντας τῶν περὶ αὐτὰ συμ-
βαινόντων· ὅμως [y] δ' ἐκ τῶν τοιούτων θεωροῦσιν οὐδὲν ἄλο-
6 γον ἂν δόξειεν [z] εἶναι τὸ νῦν ἀπορούμενον. Ἀλλ' ἡμεῖς ὡς
περὶ σωμάτων [a] αὐτῶν μόνον, καὶ μονάδων τάξιν μὲν ἐχόν-
των, ἀψύχων δὲ [b] πάμπαν, διανοούμεθα· δεῖ δ' ὡς μετεχόντων
ὑπολαμβάνειν πράξεως καὶ ζωῆς· οὕτω γὰρ οὐθὲν [c] δόξει
7 παράλογον εἶναι τὸ συμβαῖνον. Ἔοικε γὰρ τῷ μὲν ἄριστα
ἔχοντι ὑπάρχειν τὸ [d] εὖ ἄνευ πράξεως, τῷ δ' ἐγγύτατα διὰ
ὀλίγης καὶ μιᾶς, τοῖς δὲ [e] πορρωτάτω διὰ πλειόνων, ὥσπερ
ἐπὶ σώματος τὸ μὲν οὐδὲ γυμναζόμενον εὖ [f] ἔχει, τὸ δὲ
[g] μικρὰ περιπατῆσαν, [h] τῷ δὲ καὶ [i] δρόμου δεῖ καὶ πάλης καὶ
[k] κονίσεως, πάλιν δ' ἑτέρῳ οὐδ' ὁποσαοῦν πονοῦντι τοῦτό γ'
8 ἂν ἔτι ὑπάρξαι τἀγαθόν, ἀλλ' ἕτερόν τι. Ἔστι δὲ [l] τὸ
κατορθοῦν χαλεπὸν ἢ [m] τὸ πολλὰ ἢ τὸ πολλάκις, οἷον μυρί-
ους ἀστραγάλους [n] Χίους [o] βαλεῖν ἀμήχανον, ἀλλ' ἕνα [p] ἢ
δύο ῥᾷον. Καὶ πάλιν ὅταν τοδὶ μὲν δέῃ τοῦδ' ἕνεκα ποιῆσαι,
τοῦτο δ' ἄλλου καὶ τοῦτο ἑτέρου, ἐν μὲν ἑνὶ [q] ἢ [r] δυσὶ [s] ῥᾷον
9 ἐπιτυχεῖν, ὅσῳ δ' ἂν διὰ πλειόνων, χαλεπώτερον. Διὸ δεῖ

[o] δὴ om. E.M. [p] καὶ ὅτι διὰ M. [q] φορᾷ om. F. [r] τῶν δ'] ἐπὶ δὲ τῶν F.H.M. [s] δ'] τε L. [t] δὴ] μὲν δὴ L, δὲ F.H. [v] πλέον L, πλείω F. [w] ἔχοντα ἀφορμὰς M, ἀφορμὰς ἔχοντας H. [x] ἀπόστασιν om. L. [y] δ' ἐκ τῶν τοιούτων] ἐκ τῶν δὲ E.L. [z] εἶναι om. F.M. [a] αὐτῶν μόνων F, μόνον αὐτῶν H.M. [b] πάντῃ M. [c] δόξειεν εἶναι παράλογον H, παράλογον εἶναι δόξειε F, ἂν παράλογον εἶναι δόξειε M. [d] εὖ om. E. [e] πορρώτατα M, πορρωτέρω E.L. [f] ἔχειν E.L. [g] μικρὰ καὶ π. M. [h] τὸ L. [i] πάλης δεῖ καὶ δρόμου F.M, πάλης καὶ δρόμου L. [k] κινήσεως F.M. [l] τὸ om. E. [m] τὸ πολλὰ] τὰ πολλὰ F.M. [n] κώους H. et margo L, χίους ἢ κώους F.M. [o] βάλλειν F. [p] ἢ] καὶ H. [q] ἢ] καὶ F.H.M. [r] δύο M. [s] ῥάδιον E.H.L.

[t] νομίζειν καὶ τὴν τῶν ἄστρων πρᾶξιν εἶναι τοιαύτην οἵα
περ ἡ τῶν ζῴων [v] καὶ φυτῶν· καὶ γὰρ ἐνταῦθα αἱ τοῦ ἀν-
θρώπου πλεῖσται πράξεις· πολλῶν γὰρ [w] τῶν εὖ δύναται
τυχεῖν, ὥστε πολλὰ [x] πράττει, καὶ ἄλλων ἕνεκα. Τῷ δ'
[y] ὡς ἄριστα ἔχοντι οὐθὲν δεῖ πράξεως· ἔστι γὰρ [z] αὐτὸ [a] τὸ
οὗ ἕνεκα, ἡ δὲ πρᾶξις ἀεί [b] ἐστιν ἐν δυσίν, ὅταν καὶ οὗ ἕνεκα
ᾖ καὶ τὸ τούτου ἕνεκα. Τῶν δ' ἄλλων ζῴων ἐλάττους, τῶν 10
δὲ φυτῶν μικρά τις καὶ μία ἴσως· ἢ γὰρ ἕν τί ἐστιν οὗ
τύχοι ἄν, ὥσπερ [c] καὶ ἄνθρωπος, [d] ἢ καὶ [e] τὰ πολλὰ πάντα
πρὸ [f] ὁδοῦ ἐστὶ πρὸς τὸ ἄριστον. Τὸ μὲν οὖν ἔχει καὶ
μετέχει τοῦ ἀρίστου, τὸ δ' ἀφικνεῖται ἐγγὺς δι' ὀλίγων, τὸ
δὲ διὰ πολλῶν, τὸ δ' [g] οὐδ' [h] ἐγχειρεῖ, ἀλλ' ἱκανὸν εἰς τὸ
ἐγγὺς τοῦ ἐσχάτου ἐλθεῖν, οἷον [i] εἰ ὑγίεια τέλος. Τὸ μὲν 11
[k] δὴ ἀεὶ ὑγιαίνει, τὸ δ' [l] ἰσχνανθέν, τὸ δὲ δραμὸν καὶ ἰσχναν-
θέν, τὸ δὲ καὶ ἄλλο τι πρᾶξαν τοῦ δραμεῖν ἕνεκα, ὥστε
πλείους αἱ κινήσεις. Ἕτερον δ' ἀδυνατεῖ πρὸς τὸ ὑγιᾶναι
ἐλθεῖν, ἀλλὰ πρὸς τὸ δραμεῖν μόνον ἢ ἰσχνανθῆναι· καὶ τού-
των θάτερον τέλος αὐτοῖς. Μάλιστα μὲν γὰρ ἐκείνου τυχεῖν
ἄριστον πᾶσι τοῦ τέλους· εἰ δὲ μή, [m] ἀεὶ ἄμεινόν ἐστιν [n] ὅσῳ
ἂν ἐγγύτερον ᾖ τοῦ ἀρίστου. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ μὲν γῆ ὅλως 12
οὐ κινεῖται, τὰ δ' ἐγγὺς ὀλίγας κινήσεις· οὐ γὰρ ἀφικνεῖται
πρὸς τὸ ἔσχατον, ἀλλὰ [o] μέχρι [p] ὅτου δύναται τύχειν τῆς
θειοτάτης ἀρχῆς. Ὁ δὲ πρῶτος οὐρανὸς εὐθὺς τυγχάνει διὰ
μιᾶς κινήσεως. Τὰ δ' [q] ἐν μέσῳ τοῦ πρώτου καὶ τῶν ἐσχά-
των ἀφικνεῖται μέν, διὰ πλειόνων δ' ἀφικνεῖται κινήσεων.
Περὶ δὲ τῆς ἀπορίας ὅτι [r] κατὰ μὲν [s] τὴν πρώτην μίαν οὖσαν 13
φορὰν πολὺ πλῆθος συνέστηκεν ἄστρων, τῶν δ' ἄλλων χωρὶς
ἕκαστον [t] εἴληφεν ἰδίας κινήσεις, δι' ἓν μὲν ἄν τις πρῶτον

[t] νομίζειν om. E. [v] καὶ τῶν φυτῶν F. [w] τῶν om. E. [x] πράττειν E.L. [y] ὡς] ἴσως E. [z] αὐτῷ F.H.L. [a] τὸ om. E. [b] ἐστιν om. F, ante ἀεί ponunt H.M. [c] καὶ ὁ ἄνθρωπος F.H.M. [d] καὶ ἢ E. [e] τὰ ἄλλα πολλὰ M, τὰ ἄλλα F, τἆλλα H. [f] ὁδοὺς pr. E. [g] οὐδ' om. E. [h] ἐγχωρεῖ H. [i] εἰ] εἰ ἡ H.M. [k] δὴ om. F.H.M. [l] ἰσχναθὲν M. [m] ἀεὶ] γε H. [n] ὅσον F. [o] μέχρις F.H.L.M. [p] ὅτου] οὗ L, om. E. [q] ἐν τῷ μέσῳ E.M. [r] μὲν μετὰ F. [s] τὴν om. pr. E. [t] ἰδίας εἴληφε M.

εὐλόγως οἰηθείη τοῦθ' ὑπάρχειν· νοῆσαι γὰρ [v] δεῖ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀρχῆς ἑκάστης πολλὴν ὑπεροχὴν εἶναι [w] τῆς πρώτης πρὸς τὰς ἄλλας, εἴη δ' ἂν [x] ἥδε συμβαίνουσα κατὰ λόγον· ἡ μὲν γὰρ πρώτη μία οὖσα πολλὰ κινεῖ τῶν σωμάτων [y] τῶν θείων, αἱ δὲ πολλαὶ οὖσαι ἓν μόνον ἑκάστη· τῶν γὰρ πλανω-
14 μένων ἓν ὁτιοῦν πλείους [z] φέρεται φοράς. Ταύτῃ τε οὖν [a] ἀνισάζει ἡ φύσις καὶ ποιεῖ τινὰ τάξιν, τῇ μὲν μιᾷ [b] φορᾷ πολλὰ [c] ἀποδοῦσα σώματα, τῷ δ' ἑνὶ σώματι πολλὰς φοράς· καὶ ἔτι διὰ [d] τόδε ἓν ἔχουσι σῶμα [e] αἱ ἄλλαι [f] φοραί, ὅτι πολλὰ σώματα κινοῦσιν αἱ πρὸ τῆς τελευταίας καὶ τῆς ἓν ἄστρον ἐχούσης· ἐν πολλαῖς γὰρ σφαίραις ἡ τελευταία σφαῖρα ἐνδεδεμένη φέρεται, ἑκάστη δὲ σφαῖρα [g] σῶμα τυγ-
15 χάνει ὄν. [h] Ἐκείνης ἂν οὖν [i] κοινὸν εἴη τὸ ἔργον· [k] αὕτη μὲν γὰρ ἑκάστῃ [l] ἡ [m] ἴδιος φύσει φορά, [n] αὕτη δὲ οἷον [o] πρόσκειται. Παντὸς δὲ πεπερασμένου σώματος πρὸς πεπερασμένον ἡ δύναμίς ἐστιν. Ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τὴν ἐγκύκλιον φερομένων κίνησιν ἄστρων εἴρηται [p] ποῖ' ἄττα κατά [q] τε τὴν οὐσίαν ἐστὶ καὶ κατὰ τὸ σχῆμα, [r] καὶ περὶ τῆς φορᾶς καὶ τῆς τάξεως αὐτῶν.

13 Λοιπὸν δὲ περὶ τῆς γῆς εἰπεῖν, [s] οὗ τε τυγχάνει κειμένη, καὶ πότερον τῶν ἠρεμούντων ἐστὶν ἢ τῶν κινουμένων, καὶ περὶ τοῦ σχήματος αὐτῆς. Περὶ μὲν οὖν τῆς θέσεως οὐ τὴν αὐτὴν [t] ἅπαντες ἔχουσι δόξαν, ἀλλὰ τῶν πλείστων ἐπὶ τοῦ μέσου κεῖσθαι λεγόντων, ὅσοι τὸν ὅλον οὐρανὸν πεπερασμένον εἶναί φασιν, ἐναντίως οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν, καλούμενοι δὲ Πυθαγόρειοι λέγουσιν· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ μέσου πῦρ εἶναί φασι, τὴν δὲ γῆν ἓν τῶν ἄστρων οὖσαν, κύκλῳ φερομένην περὶ τὸ
2 μέσον νύκτα τε καὶ ἡμέραν ποιεῖν. Ἔτι δ' ἐναντίαν ἄλλην

[v] δεῖ ζωῆς τῆς ἑκάστης καὶ τῆς ἀρχῆς π. H. [w] πρὸς τὰς ἄλλας τῆς πρώτης F. [x] ἥδε] ἡ E. [y] τὸ θεῖον M. [z] φορὰς φέρ. F. [a] ἂν ἰσάζῃ τε ἡ φύσις καὶ ποιῇ L. [b] φορᾷ om. E. [c] ἀποδιδοῦσα F.H. [d] τόδε] τὸ E. [e] αἱ om. E. [f] σφαῖραι F.H. [g] σῶμα τι τυγχάνει E.H. [h] ἐκείναις E. [i] εἴη κοινὸν H, ἦν E. [k] αὐτὴ M. [l] ἡ om. F. [m] ἀΐδιος E. [n] αυται E. [o] πρόσκεινται E. [p] ὁποῖ' L. [q] τε om. F.H.M. [r] καὶ περὶ] περί τε E.L. [s] ποῦ H. [t] ἔχουσιν ἅπαντες F.H.M.

[v] ταύτῃ κατασκευάζουσι γῆν, ἣν ἀντίχθονα [w] ὄνομα καλοῦσιν,
οὐ πρὸς τὰ φαινόμενα τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας ζητοῦντες,
ἀλλὰ πρός τινας [x] λόγους καὶ δόξας αὐτῶν τὰ φαινόμενα
προσέλκοντες καὶ πειρώμενοι συγκοσμεῖν. Πολλοῖς δ' ἂν 3
καὶ ἑτέροις συνδόξειε μὴ δεῖν τῇ γῇ τὴν τοῦ μέσου χώραν
ἀποδιδόναι, τὸ πιστὸν οὐκ ἐκ τῶν φαινομένων ἀθροῦσιν ἀλλὰ
μᾶλλον ἐκ τῶν λόγων. Τῷ γὰρ τιμιωτάτῳ οἴονται προσή-
κειν τὴν [y] τιμιωτάτην [z] ὑπάρχειν χώραν, εἶναι δὲ πῦρ [a] μὲν
γῆς τιμιώτερον, τὸ δὲ πέρας [b] τῶν μεταξύ, τὸ δ' ἔσχατον
καὶ [c] τὸ μέσον πέρας· ὥστ' ἐκ τούτων ἀναλογιζόμενοι οὐκ
οἴονται ἐπὶ τοῦ μέσου [d] κεῖσθαι τῆς σφαίρας [e] αὐτήν, ἀλλὰ
[f] μᾶλλον τὸ πῦρ. Ἔτι δ' οἵ [g] γε Πυθαγόρειοι καὶ διὰ [h] τὸ 4
μάλιστα προσήκειν φυλάττεσθαι τὸ κυριώτατον τοῦ παντός·
τὸ δὲ μέσον εἶναι τοιοῦτον· ὃ Διὸς φυλακὴν ὀνομάζουσι, τὸ
ταύτην ἔχον τὴν χώραν πῦρ, ὥσπερ τὸ μέσον ἁπλῶς λεγό-
μενον, καὶ τὸ τοῦ μεγέθους μέσον [i] καὶ τοῦ πράγματος ὂν
μέσον καὶ τῆς φύσεως. Καίτοι καθάπερ ἐν τοῖς ζῴοις οὐ
ταὐτὸν [k] τοῦ ζῴου καὶ τοῦ σώματος [l] μέσον, οὕτως ὑπολη-
πτέον μᾶλλον καὶ περὶ τὸν ὅλον οὐρανόν. Διὰ μὲν οὖν ταύ- 5
την τὴν αἰτίαν οὐθὲν αὐτοὺς δεῖ θορυβεῖσθαι περὶ τὸ πᾶν,
οὐδ' εἰσάγειν φυλακὴν [m] ἐπὶ τὸ κέντρον, ἀλλ' ἐκεῖνο ζητεῖν
τὸ μέσον, ποῖόν [n] τε καὶ ποῦ πέφυκεν. Ἐκεῖνο μὲν [o] γὰρ
ἀρχὴ τὸ μέσον καὶ τίμιον, τὸ δὲ τοῦ τόπου μέσον ἔοικε [p] τε-
λευτῇ μᾶλλον ἢ ἀρχῇ· τὸ μὲν γὰρ ὁριζόμενον τὸ μέσον, τὸ
δ' ὁρίζον τὸ πέρας. Τιμιώτερον δὲ τὸ περιέχον καὶ τὸ πέρας
ἢ τὸ περαινόμενον· τὸ μὲν γὰρ ὕλη τὸ δ' οὐσία τῆς συστά-
σεώς ἐστιν. Περὶ μὲν οὖν τοῦ τόπου τῆς γῆς ταύτην ἔχουσί 6
τινες τὴν δόξαν, ὁμοίως δὲ καὶ [q] περὶ μονῆς καὶ κινήσεως· οὐ

[v] ταύτην F. [w] ὄνομα om. F.H.M. [x] δόξας καὶ λόγους F.M. [y] τιμιωτέραν M. [z] ὑπάρχειν] εἶναι F, om. H. [a] γῆς μὲν H. [b] τῶν] τοῦ E. [c] τὸ om. E. [d] τῆς σφαίρας κεῖσθαι E.L. [e] αὐτῆς F.H. [f] μᾶλλον] μὴν pr. F. [g] γε] τε E, om. M. [h] τὸ] τοῦτο L. [i] καὶ τὸ τοῦ F.M. [k] τοῦ σώματος καὶ τοῦ ζώου M, τὸ τοῦ ζώου καὶ τὸ τοῦ σώματος H, τὸ τοῦ ζώου καὶ τοῦ σώματος L. [l] τὸ μέσον F. [m] ἐπὶ] περὶ pr. F. [n] τι E.H.M. [o] γὰρ om. F. [p] τελευτὴ—ἀρχή M. [q] περὶ om. F.

γὰρ τὸν αὐτὸν τρόπον [r] ἅπαντες [s] ὑπολαμβάνουσιν, ἀλλ'
ὅσοι μὲν μηδ' ἐπὶ τοῦ μέσου κεῖσθαί [t] φασιν αὐτήν, κινεῖσθαι
κύκλῳ περὶ τὸ μέσον. οὐ μόνον δὲ ταύτην, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀν-
7 τίχθονα, καθάπερ εἴπομεν πρότερον. Ἐνίοις δὲ δοκεῖ καὶ
πλείω [v] σώματα τοιαῦτα ἐνδέχεσθαι φέρεσθαι περὶ τὸ μέσον,
ἡμῖν [w] δὲ ἄδηλα διὰ τὴν [x] ἐπιπρόσθησιν τῆς γῆς. Διὸ καὶ
τὰς τῆς σελήνης ἐκλείψεις πλείους ἢ τὰς τοῦ ἡλίου γίγνεσθαί
φασιν· τῶν γὰρ φερομένων ἕκαστον ἀντιφράττειν αὐτήν,
8 ἀλλ' οὐ [y] μόνον τὴν γῆν. Ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἡ γῆ κέντρον,
ἀλλ' ἀπέχει τὸ ἡμισφαίριον αὐτῆς ὅλον, [z] οὐθὲν κωλύειν
[a] οἴονται τὰ φαινόμενα συμβαίνειν ὁμοίως [b] μὴ κατοικοῦσιν
ἡμῖν ἐπὶ τοῦ κέντρου, ὥσπερ [c] κἂν [d] εἰ ἐπὶ [e] τοῦ μέσου ἦν ἡ
γῆ· οὐθὲν γὰρ [f] οὐδὲ νῦν ποιεῖν ἐπίδηλον τὴν ἡμίσειαν [g] ἀπέ-
χοντας ἡμᾶς διάμετρον. Ἔνιοι δὲ [h] καὶ κειμένην ἐπὶ τοῦ
κέντρου φασὶν αὐτὴν [i] ἴλλεσθαι περὶ τὸν διὰ παντὸς [k] τετα-
9 μένον πόλον, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραπται. Παραπλη-
σίως δὲ καὶ περὶ τοῦ [l] σχήματος ἀμφισβητεῖται· τοῖς μὲν
γὰρ [m] δοκεῖ εἶναι σφαιροειδής, τοῖς δὲ πλατεῖα καὶ τὸ σχῆμα
τυμπανοειδής· ποιοῦνται δὲ τεκμήριον ὅτι δύνων καὶ ἀνα-
τέλλων ὁ ἥλιος εὐθεῖαν [n] καὶ οὐ περιφερῆ τὴν ἀπόκρυψιν
φαίνεται ποιούμενος ὑπὸ τῆς γῆς, ὡς δέον, εἴπερ ἦν σφαι-
ροειδής, περιφερῆ [o] γίνεσθαι τὴν ἀποτομήν, οὐ προσλογιζό-
μενοι τό τε ἀπόστημα τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν γῆν καὶ τὸ τῆς
περιφερείας μέγεθος, ὡς ἐν τοῖς φαινομένοις μικροῖς κύκλοις
10 εὐθεῖα φαίνεται πόρρωθεν. Διὰ μὲν οὖν ταύτην τὴν φαντα-
σίαν οὐδὲν [p] αὐτοὺς ἀπιστεῖν δεῖ μὴ κυκλοτερῆ τὸν ὄγκον
εἶναι τῆς γῆς· ἀλλ' ἔτι προστιθέασι, καὶ φασὶ διὰ τὴν ἠρε-

[r] πάντες F.H.M. [s] λαμβάνουσιν E. [t] φασιν αὐτὴν κινεῖσθαι om. E. [v] τοιαῦτα σώματα F. [w] δὲ om. E.H.L. [x] ἐπιπρόσθεσιν E.L. [y] μόνην L. [z] οὐθὲν] ὅθεν M. [a] οἷον τε (supra positis αι) H. [b] μὴ] καὶ μὴ L. [c] κἂν] καὶ H. [d] εἰ om. E.L.M. [e] τοῦ om. M. [f] οὔτε E. [g] ἀπεχόντων τῆς διαμέτρου F.M, ἀπέχον τῶν τῆς διαμέτρου H. [h] καὶ om. F. [i] ἴλλεσθαι καὶ κινεῖσθαι M, εἰλεῖσθαι καὶ κινεῖσθαι E.F, εἰλεῖσθαι H.L. [k] τεταγμένον M. [l] σχήματος αὐτῆς ἀμφ. F. [m] εἶναι δοκεῖ F.H.M. [n] καὶ] ἀλλ' F.H.M. [o] τὴν ἀποτομὴν γίνεσθαι F. [p] αὐτοῖς F.

μίαν [q]*ἀναγκαῖον τὸ σχῆμα τοῦτ' ἔχειν αὐτήν. Καὶ γὰρ*
[r]*δὴ οἱ περὶ τῆς κινήσεως καὶ τῆς μονῆς εἰρημένοι τρόποι πολ-*
λοὶ τυγχάνουσιν. Τὸ μὲν οὖν ἀπορῆσαι πᾶσιν ἀναγκαῖον 11
ἐπελθεῖν· τάχα γὰρ [s]*ἀλυποτέρας διανοίας τὸ μὴ θαυμάζειν*
πῶς ποτὲ μικρὸν μὲν μόριον τῆς γῆς, [t]*ἂν μετεωρισθὲν ἀφεθῇ,*
φέρεται καὶ μένειν οὐκ ἐθέλει, καὶ τὸ πλεῖον ἀεὶ θᾶττον,
πᾶσαν δὲ τὴν γῆν εἴ τις [v]*ἀφείη μετεωρίσας, οὐκ ἂν φέροιτο.*
Νῦν δ' ἠρεμεῖ τοσοῦτον βάρος. Ἀλλὰ μὴν [w]*καὶ εἴ τις τῶν*
φερομένων μορίων αὐτῆς, πρὶν πεσεῖν, [x]*ὑφαιροίη τὴν γῆν,*
οἰσθήσεται κάτω μηθενὸς ἀντερείσαντος. Ὥστε τὸ μὲν ἀπο- 12
ρεῖν εἰκότως [y]*ἐγένετο φιλοσόφημα πᾶσιν· τὸ δὲ* [z]*τὰς περὶ*
[a]*τούτου λύσεις μὴ μᾶλλον ἀτόπους εἶναι δοκεῖν τῆς ἀπορίας*
θαυμάσειεν ἄν τις. Οἱ μὲν γὰρ διὰ ταῦτα ἄπειρον τὸ κάτω
τῆς γῆς εἶναί φασιν, [b]*ἐπ' ἄπειρον αὐτὴν ἐρριζῶσθαι λέ-*
γοντες, ὥσπερ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος, ἵνα μὴ πράγματ'
[c]*ἔχωσι ζητοῦντες τὴν αἰτίαν· διὸ καὶ Ἐμπεδοκλῆς οὕτως ἐπέ-*
πληξεν, εἰπὼν [d]*ὡς*

> *Εἴ περ ἀπείρονα γῆς τε βάθη καὶ δαψιλὸς αἰθήρ,*
> *ὡς διὰ πολλῶν* [e]*δὴ* [f]*γλώσσης ῥηθέντα ματαίως*
> [g]*ἐκκέχυται στομάτων, ὀλίγον τοῦ παντὸς* [h]*ἰδόντων.*

Οἱ δ' ἐφ' ὕδατος κεῖσθαι. Τοῦτον [i]*γὰρ ἀρχαιότατον παρει-* 13
λήφαμεν τὸν λόγον, [k]*ὅν* [l]*φασιν εἰπεῖν* [m]*Θαλῆν τὸν Μιλή-*
σιον, ὡς διὰ τὸ πλωτὴν εἶναι μένουσαν ὥσπερ ξύλον ἤ τι
τοιοῦτον ἕτερον (καὶ γὰρ τούτων ἐπ' ἀέρος μὲν οὐθὲν πέφυκε
μένειν, ἀλλ' ἐφ' ὕδατος), ὥσπερ οὐ τὸν αὐτὸν λόγον ὄντα
περὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὀχοῦντος τὴν γῆν· οὐδὲ γὰρ
τὸ ὕδωρ πέφυκε μένειν μετέωρον, [n]*ἀλλ' ἐπί τινός ἐστιν.*
Ἔτι δ' ὥσπερ ἀὴρ ὕδατος κουφότερον, καὶ γῆς ὕδωρ, ὥστε 14
πῶς [o]*οἷόν τε τὸ κουφότερον κατωτέρω* [p]*κεῖσθαι τοῦ βαρυ-*

[q] *ἀνάγκη* F. [r] *δὴ* om. E.L. [s] *ἀλογωτέρας* M. et rc. F. et *γρ.* E.
[t] *ἐὰν* F.H.M. [v] *ἀφίη* H, *ἀφίει* L. [w] *κἂν* H.L.M. [x] *ὑφαιροῖ* H.
[y] *ἐγίνετο* F. [z] *περὶ τὰς* E.L. [a] *τούτων* M. [b] *ἐπ'—λέγοντες* om. E.L.
[c] *ἔχωσι* om. M. [d] *ὡς* om. E.L. [e] *δὴ* om. M. [f] *γλώσσῃ* E.
[g] *ἐγκέχυται* F. [h] *εἰδότων* H. [i] *γὰρ* om. E. [k] *ὅν* om. E. [l] *φασὶ μὲν εἰπεῖν* H.M. [m] *τὸν θαλῆν* F. [n] *ἀλλ' ἐπί τινος*] *ἐπί τινος δέ* E.
[o] *οἴονται* E.F. [p] *κεῖσθαι* post *φύσιν* F.

τέρου τὴν φύσιν; Ἔτι δ' εἴπερ ὅλη πέφυκε μένειν ἐφ' ὕδα-
τος, δῆλον ὅτι καὶ τῶν μορίων [d] ἕκαστον· νῦν δ' οὐ φαίνεται
τοῦτο γιγνόμενον, ἀλλὰ τὸ τυχὸν [e] μόριον φέρεται εἰς βυθόν,
καὶ θᾶττον τὸ μεῖζον. Ἀλλ' ἐοίκασι μέχρι τινὸς ζητεῖν,
15 ἀλλ' οὐ μέχρι περ οὗ δυνατὸν τῆς ἀπορίας. Πᾶσι γὰρ ἡμῖν
τοῦτο σύνηθες. μὴ πρὸς τὸ πρᾶγμα ποιεῖσθαι τὴν ζήτησιν
ἀλλὰ πρὸς τὸν τἀναντία λέγοντα· καὶ γὰρ [f] αὐτὸς ἐν αὑτῷ
ζητεῖ μέχρι περ ἂν οὗ [g] μηκέτι [h] ἔχῃ ἀντιλέγειν αὐτὸς αὑτῷ.
Διὸ δεῖ τὸν μέλλοντα [i] καλῶς ζητήσειν ἐνστατικὸν εἶναι διὰ
τῶν [k] οἰκείων ἐνστάσεων τῷ γένει, τοῦτο δ' ἐστὶν ἐκ τοῦ
16 πάσας τεθεωρηκέναι τὰς διαφοράς. Ἀναξιμένης δὲ καὶ Ἀναξ-
αγόρας καὶ Δημόκριτος τὸ πλάτος [l] αἴτιον εἶναί φασι τοῦ
μένειν αὐτήν. [m] Οὐ γὰρ τέμνειν ἀλλ' [n] ἐπιπωματίζειν τὸν
ἀέρα [o] τὸν κάτωθεν, [p] ὅπερ φαίνεται τὰ πλάτος ἔχοντα τῶν
σωμάτων ποιεῖν· ταῦτα [q] γὰρ καὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους [r] ἔχει
δυσκινήτως διὰ τὴν ἀντέρεισιν. Ταὐτὸ δὴ τοῦτο [s] ποιεῖν τῷ
πλάτει [t] φασὶ τὴν γῆν πρὸς τὸν ὑποκείμενον ἀέρα· τὸν δ'
οὐκ [v] ἔχοντα μεταστῆναι τόπον ἱκανὸν [w] ἀθρόον τῷ κάτωθεν
17 ἠρεμεῖν, ὥσπερ τὸ ἐν ταῖς κλεψύδραις ὕδωρ. Ὅτι δὲ δύναται
πολὺ βάρος φέρειν ἀπολαμβανόμενος [x] καὶ μένων ὁ ἀήρ, τε-
κμήρια πολλὰ λέγουσιν. Πρῶτον μὲν [y] οὖν εἰ μὴ πλατὺ τὸ
σχῆμα τῆς γῆς ἐστί, διὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν [z] ἠρεμοῖ. Καίτοι
τῆς μονῆς οὐ τὸ πλάτος [a] αἴτιον ἐξ ὧν λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ
μέγεθος μᾶλλον. Διὰ γὰρ τὴν στενοχωρίαν οὐκ ἔχων τὴν
πάροδον ὁ ἀὴρ μένει διὰ [b] τὸ πλῆθος· πολὺς δ' [c] ἐστὶ διὰ τὸ
ὑπὸ μεγέθους πολλοῦ [d] ἐναπολαμβάνεσθαι τοῦ τῆς γῆς.
Ὥστε τοῦτο μὲν [e] ὑπάρξει, κἂν σφαιροειδὴς μὲν [f] ἡ γῆ ᾖ,

[d] ἕκαστον αὐτῆς. νῦν E.H.L. [e] φέρεται μόριον F. [f] οὗτος L. [g] μηδὲν H. [h] ἔχει L. [i] καλῶς ζητήσειν om. pr. E. [k] οἰκείως E.H.M. [l] αἴτιον τοῦ μένειν αὐτήν φασιν F. [m] οὐδὲ γὰρ M. [n] ἐπιπωμάζειν pr. E. [o] τὸν post ἀέρα om. E. [p] ὥσπερ H. [q] γὰρ om. F. [r] δυσκινήτως ἔχει F. [s] ποιεῖν ante τὴν F.H. [t] φασὶ om. E. [v] ἔχοντά που μ. L. [w] ἀθρόως F.M, ἀθρόῳ E.L. [x] καὶ—ἀήρ om. F, ὁ om. M. [y] οὖν om. E.L. [z] ἠρεμεῖ M, ἠρεμοίη F. [a] αἴτιον] μόνον αἴτιόν ἐστιν F.M. [b] τὸ om. E.L. [c] ἐστὶν ὁ ἀὴρ διὰ F.H.M. [d] ἀπολαμβάνεσθαι F.H.M. [e] ὑπάρχει F, ὑπάρξοι H. [f] ἡ γῆ om. E.M, post ᾖ ponit L.

τηλικαύτη δὲ τὸ μέγεθος· [g] μενεῖ γὰρ κατὰ τὸν ἐκείνων λό-
γον. Ὅλως δὲ πρός [h] γε τοὺς οὕτω λέγοντας περὶ τῆς 18
κινήσεως [i] οὐ περὶ [k] μερῶν ἐστὶν ἡ ἀμφισβήτησις, ἀλλὰ περὶ
[l] ὅλου τινὸς καὶ παντός. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ διοριστέον πότερόν
ἐστί [m] τις τοῖς σώμασι φύσει κίνησις ἢ οὐδεμία, καὶ πότερον
φύσει μὲν οὐκ ἔστι, βίᾳ δ᾽ ἔστιν. Ἐπεὶ δὲ περὶ τούτων
διώρισται πρότερον ὅσα κατὰ τὴν παροῦσαν δύναμιν [n] εἴχο-
μεν, χρηστέον ὡς ὑπάρχουσιν. Εἰ γὰρ μηδεμία [o] φύσει 19
κίνησίς ἐστιν αὐτῶν, [p] οὐδὲ βίαιος [q] ἔσται· εἰ [r] δὲ μή ἐστι
μήτε φύσει μήτε βίᾳ, ὅλως οὐδὲν κινηθήσεται· περὶ [s] γὰρ
τούτων ὅτι ἀναγκαῖον συμβαίνειν, διώρισται πρότερον, καὶ
πρὸς τούτοις ὅτι οὐδ᾽ ἠρεμεῖν ἐνδέχεται· ὥσπερ [t] γὰρ κίνησις
ὑπάρχει ἢ βίᾳ ἢ φύσει, οὕτω καὶ ἠρεμία. Ἀλλὰ μὴν εἴ [v] γέ 20
ἐστι [w] κίνησίς τις κατὰ φύσιν, οὐκ ἂν ἡ βίαιος εἴη φορὰ μόνον
οὐδ᾽ ἠρέμησις· ὥστ᾽ εἰ βίᾳ νῦν ἡ γῆ μένει, καὶ [x] συνῆλθεν ἐπὶ
τὸ μέσον φερομένη διὰ τὴν δίνησιν· ταύτην γὰρ τὴν αἰτίαν
[y] πάντες λέγουσιν ἐκ τῶν ἐν τοῖς [z] ὑγροῖς καὶ περὶ τὸν ἀέρα
συμβαινόντων· ἐν τούτοις γὰρ ἀεὶ φέρεται τὰ μείζω καὶ τὰ
βαρύτερα πρὸς τὸ μέσον τῆς δίνης. Διὸ [a] δὴ [b] καὶ τὴν γῆν 21
πάντες ὅσοι τὸν οὐρανὸν γεννῶσιν, ἐπὶ τὸ μέσον [c] συνελθεῖν
φασίν· ὅτι δὲ μένει, ζητοῦσι τὴν αἰτίαν, καὶ λέγουσιν οἱ μὲν
τοῦτον τὸν τρόπον, ὅτι τὸ [d] πλάτος καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς
αἴτιον, οἱ δ᾽ ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς, τὴν τοῦ οὐρανοῦ φορὰν
κύκλῳ περιθέουσαν καὶ [e] θᾶττον φερομένην [f] τὴν τῆς γῆς
φορὰν κωλύειν, καθάπερ τὸ ἐν τοῖς κυάθοις ὕδωρ· καὶ γὰρ
τοῦτο κύκλῳ τοῦ κυάθου φερομένου πολλάκις κάτω τοῦ χαλ-
κοῦ [g] γινόμενον ὅμως οὐ φέρεται κάτω πεφυκὸς φέρεσθαι διὰ
τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Καίτοι μήτε τῆς δίνης [h] κωλυούσης μήτε 22

[g] μένει E.F.L. [h] γε om. E.H.L. [i] οὐδὲ E. [k] μορίων E.L. [l] τινος ὅλου F. [m] τις om. E.L. [n] ἔχομεν H. [o] φυσικὴ E.L. [p] οὐδ᾽ ἡ E.L. [q] ἐστίν H. [r] δὲ] γὰρ M. [s] γὰρ] τε γὰρ δὴ H.M. [t] γὰρ] γὰρ καὶ F.M, om. E. [v] γε] μὴ L, om. E. [w] τις κίνησις M. [x] συνῆλθον M. [y] ἅπαντες H, πάντες ante γὰρ L. [z] ὑγροῖς φερομένων καὶ F.H.M. [a] δὴ om. F.H.M. [b] καὶ om. E. [c] συνελεῖν F. [d] πλάτος αὐτῆς καὶ E. [e] θάττω L. [f] τὴν] ἢ τὴν E.F. [g] γιγνομένου L.M. [h] κωλύσης F.

τοῦ πλάτους. ἀλλ᾽ ὑπελθόντος τοῦ ἀέρος, ποῖ ποτ᾽ οἰσθήσεται; Πρὸς μὲν γὰρ τὸ μέσον [i] βίᾳ, καὶ μένει [k] βίᾳ· κατὰ φύσιν δέ [l] γε ἀναγκαῖον εἶναί τινα αὐτῆς φοράν. Αὕτη οὖν πότερον ἄνω ἢ κάτω, ἢ ποῦ ἐστίν; Εἶναι μὲν γάρ τινα ἀναγκαῖον· εἰ [m] δὲ μηδὲν μᾶλλον κάτω ἢ ἄνω, ὁ δ᾽ ἄνω ἀὴρ μὴ κωλύει τὴν ἄνω φοράν, οὐδ᾽ ἂν ὁ ὑπὸ [n] τῇ γῇ κωλύοι τὴν κάτω· τὰ γὰρ αὐτὰ τῶν αὐτῶν ἀναγκαῖον εἶναι αἴτια τοῖς
23 *αὐτοῖς. Ἔτι δὲ πρὸς [o] Ἐμπεδοκλέα κἂν ἐκεῖνό τις [p] εἴπειεν. Ὅτε γὰρ τὰ στοιχεῖα [q] διειστήκει χωρὶς ὑπὸ τοῦ νείκους, τίς [r] ἡ αἰτία τῇ γῇ τῆς μονῆς ἦν; Οὐ γὰρ δὴ καὶ τότε αἰτιάσεται τὴν δίνην. Ἄτοπον δὲ καὶ τὸ μὴ συννοεῖν ὅτι πρότερον μὲν διὰ τὴν δίνησιν ἐφέρετο τὰ μόρια τῆς γῆς πρὸς τὸ μέσον· νῦν [s] δὲ διὰ τίν᾽ αἰτία πάντα τὰ βάρος ἔχοντα φέρεται πρὸς αὐτήν; Οὐ γὰρ ἥ γε [t] δίνη πλησιάζει πρὸς ἡμᾶς. Ἔτι δὲ καὶ τὸ πῦρ ἄνω φέρεται διὰ τίν᾽ αἰτίαν; Οὐ [v] γὰρ διά γε τὴν δίνην. Εἰ δὲ τοῦτο φέρεσθαί που πέφυκεν, δῆλον ὅτι*
24 *καὶ τὴν γῆν οἰητέον. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τῇ δίνῃ γε τὸ βαρὺ καὶ [w] τὸ κοῦφον ὥρισται, ἀλλὰ τῶν πρότερον ὑπαρχόντων βαρέων καὶ κούφων τὰ μὲν εἰς τὸ μέσον ἔρχεται, τὰ δ᾽ ἐπιπολάζει διὰ τὴν [x] κίνησιν. Ἦν ἄρα καὶ πρὶν γενέσθαι τὴν [y] δίνην βαρύ τε καὶ κοῦφον, ἃ τίνι [z] διώριστο καὶ πῶς [a] ἐπεφύκει φέρεσθαι ἢ ποῦ; Ἀπείρου γὰρ ὄντος ἀδύνατον εἶναι [b] ἄνω ἢ κάτω, διώρισται δὲ τούτοις τὸ βαρὺ [c] καὶ κοῦφον.*
25 *Οἱ μὲν οὖν πλεῖστοι περὶ τὰς αἰτίας ταύτας διατρίβουσιν· εἰσὶ δέ τινες οἳ διὰ τὴν ὁμοιότητά φασιν αὐτὴν μένειν, ὥσπερ τῶν ἀρχαίων Ἀναξίμανδρος· μᾶλλον μὲν γὰρ οὐθὲν ἄνω ἢ κάτω ἢ εἰς τὰ πλάγια φέρεσθαι [d] προσήκει [e] τὸ ἐπὶ τοῦ μέσου ἱδρυμένον καὶ ὁμοίως πρὸς τὰ ἔσχατα ἔχον· ἅμα δ᾽*

[i] *βίᾳ ἦλθε καὶ* H. [k] *βίᾳ] καὶ* E. [l] *γε* om. E.L. [m] *δὴ* E. [n] *τὴν γῆν* H. [o] *ἔμπ. κἀκεῖνο τις ἂν* F.H.M. [p] *εἴποι* F.H.L.M. [q] *ιστηκει* E. [r] *ἡ* om. E.L. [s] *δὲ δὴ διὰ* L. [t] *δίνησις* F.M. [v] *γὰρ δή γε διὰ* F. [w] *τὸ* post *καὶ* om. E.L. [x] *δίνησιν* M. [y] *δίνην τὸ μὲν βαρὺ τὸ δὲ κοῦφον* F.H.M. [z] *διώρισται* F.H.L. [a] *πέφυκε* H. [b] *ἄνω ἢ] τὸ ἄνω καὶ τὸ* F.H.M. [c] *καὶ τὸ κοῦφον* F.H.L.M. [d] *προσήκειν* F.M. [e] *τὸ* om. E.

ἀδύνατον εἰς [f] τἀναντία ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν· ὥστ' ἐξ ἀνάγ-
κης μένειν. Τοῦτο δὲ λέγεται κομψῶς μέν, οὐκ ἀληθῶς δέ· 26
κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν λόγον ἀναγκαῖον ἅπαν, ὅ τι ἂν τεθῇ
ἐπὶ τοῦ μέσου, μένειν, ὥστε καὶ τὸ πῦρ ἠρεμήσει· τὸ γὰρ
εἰρημένον οὐκ ἴδιον [g] ἐστι τῆς γῆς. Ἀλλὰ [h] μὴν [i] οὐδ' ἀναγ-
καῖον· οὐ γὰρ μόνον φαίνεται [k] μένουσα ἐπὶ τοῦ μέσου, ἀλλὰ
καὶ [l] φερομένη [m] πρὸς τὸ μέσον. Ὅπου γὰρ ὁτιοῦν φέρεται 27
[n] μέρος αὐτῆς, ἀναγκαῖον ἐνταῦθα φέρεσθαι [o] καὶ τὴν ὅλην·
οὗ δὲ [p] φέρεται κατὰ φύσιν, καὶ [q] μένει [r] ἐνταυθοῖ κατὰ φύσιν.
Οὐκ ἄρα διὰ τὸ ὁμοίως ἔχειν πρὸς τὰ ἔσχατα· τοῦτο μὲν
γὰρ πᾶσι κοινόν, τὸ δὲ φέρεσθαι πρὸς τὸ μέσον ἴδιον τῆς
γῆς. Ἄτοπον δὲ καὶ τοῦτο μὲν ζητεῖν, διὰ τί ποτε μένει ἡ
γῆ ἐπὶ τοῦ μέσου, τὸ δὲ πῦρ μὴ ζητεῖν διὰ τί ἐπὶ τοῦ ἐσχά-
του. Εἰ μὲν γὰρ κἀκείνῳ φύσει τόπος ὁ ἔσχατος, δῆλον 28
ὅτι ἀναγκαῖον εἶναί τινα καὶ τῇ γῇ φύσει τόπον· εἰ δὲ [s] μὴ
ταύτῃ οὗτος ὁ τόπος, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνάγκην [t] μένει [v] τὴν τῆς
ὁμοιότητος, ὥσπερ ὁ περὶ τῆς τριχὸς λόγος τῆς ἰσχυρῶς μὲν
ὁμοίως δὲ πάντῃ τεινομένης, ὅτι οὐ διαρραγήσεται, καὶ τοῦ
[w] πεινῶντος καὶ διψῶντος σφόδρα μὲν ὁμοίως δὲ καὶ τῶν
ἐδωδίμων καὶ ποτῶν ἴσον ἀπέχοντος (καὶ γὰρ τοῦτον ἠρεμεῖν
ἀναγκαῖον), ζητητέον αὐτοῖς περὶ τῆς τοῦ πυρὸς μονῆς ἐπὶ
τῶν ἐσχάτων. Θαυμαστὸν δὲ καὶ τὸ περὶ [x] μὲν τῆς μονῆς 29
ζητεῖν, περὶ δὲ τῆς φορᾶς αὐτῶν μὴ ζητεῖν, διὰ [y] τίν' αἰτίαν
τὸ μὲν ἄνω φέρεται τὸ [z] δ' ἐπὶ τὸ μέσον μηδενὸς ἐμποδίζον-
τος. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' [a] ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον. Κατὰ
συμβεβηκὸς μέντοι [b] τοῦτ' ἀληθές, ὡς ἀναγκαῖον μένειν ἐπὶ
τοῦ μέσου [c] πᾶν ᾧ μηθὲν μᾶλλον δεῦρο ἢ δεῦρο κινεῖσθαι
προσήκει. Ἀλλὰ [d] διά γε τοῦτον τὸν λόγον οὐ μενεῖ ἀλλὰ

[f] τὸ ἐναντίον E.L. [g] ἐστι] ἐπὶ E. [h] μὴν om. H. [i] οὐκ E.L. [k] ἐπὶ τοῦ μέσου μένουσα M. [l] φερομένη—ὁτιοῦν om. pr. E. [m] πρὸς] ἐπὶ F. [n] μόριον E.L. [o] καὶ om. E. [p] φέρεταί τι κατὰ H. [q] μένειν M. [r] ἐνταῦθα F.H.M. [s] μηδὲ M, μήτε L, οὐδὲ E. [t] μένειν L. [v] τὴν om. F.H. [w] διψῶντος καὶ πεινῶντος F.H.M. [x] μὲν om. E. [y] τινα ποτὲ αἰτίαν H. [z] δ'] δὲ κάτω F. [a] ἀληθές γε ἐστὶ F. [b] τοῦτ'] τὸ E, τοῦτό γε H.M. [c] πᾶν ᾧ] παρὰ pr. E. [d] γε διὰ H.

30 κινηθήσεται, οὐ μέντοι ὅλον ἀλλὰ [e] διεσπασμένον. Ὁ γὰρ
αὐτὸς ἁρμόσει λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ πυρός· ἀνάγκη γὰρ [f] τεθὲν
[g] μένειν ὁμοίως ὥσπερ τὴν γῆν· ὁμοίως γὰρ ἕξει πρὸς τῶν
σημείων τῶν ἐσχάτων ὁτιοῦν· ἀλλ' ὅμως οἰσθήσεται ἀπὸ
τοῦ μέσου, ὥσπερ καὶ φαίνεται φερόμενον, ἂν μή τι κωλύῃ,
πρὸς τὸ ἔσχατον· πλὴν οὐχ ὅλον πρὸς ἓν σημεῖον (τοῦτο
γὰρ ἀναγκαῖον μόνον συμβαίνειν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς
ὁμοιότητος) ἀλλὰ τὸ ἀνάλογον μόριον πρὸς τὸ ἀνάλογον
τοῦ ἐσχάτου, λέγω δ' οἷον τὸ τέταρτον μέρος πρὸς [h] τὸ τέ-
ταρτον μέρος τοῦ περιέχοντος· οὐθὲν γὰρ στιγμὴ τῶν σω-
31 μάτων ἐστίν. Ὥσπερ δὲ κἂν ἐκ μεγάλου [i] συνέλθοι πυκνού-
μενον εἰς ἐλάττω τόπον, οὕτω κἂν ἐξ ἐλάττονος εἰς [k] μείζω
μανότερον γιγνόμενον· ὥστε κἂν ἡ γῆ τοῦτον τὸν τρόπον
ἐκινεῖτο ἀπὸ τοῦ μέσου διά γε τὸν τῆς ὁμοιότητος λόγον,
εἰ μὴ φύσει [l] τῆς γῆς [m] οὗτος τόπος ἦν. Ὅσα μὲν οὖν τυγ-
χάνει περί τε τοῦ σχήματος αὐτῆς [n] ὑπολαμβανόμενα καὶ
περὶ τόπου καὶ μονῆς καὶ κινήσεως, σχεδὸν ταῦτ' ἐστίν.

14 Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν πρῶτον πότερον ἔχει κίνησιν ἢ μένει·
καθάπερ [o] γὰρ εἴπομεν, οἱ μὲν αὐτὴν ἓν τῶν [p] ἄστρων ποι-
οῦσιν, οἱ δ' ἐπὶ τοῦ μέσου θέντες [q] ἴλλεσθαι καὶ κινεῖσθαί
2 [r] φασι περὶ τὸν [s] πόλον μέσον. Ὅτι δ' ἐστιν ἀδύνατον,
δῆλον λαβοῦσιν ἀρχὴν ὡς εἴπερ φέρεται εἴτ' ἐκτὸς οὖσα τοῦ
μέσου εἴτ' ἐπὶ τοῦ μέσου, ἀναγκαῖον αὐτὴν [t] βίᾳ κινεῖσθαι
ταύτην τὴν κίνησιν· οὐ γὰρ αὐτῆς γε τῆς γῆς [v] ἐστίν· καὶ
γὰρ ἂν τῶν μορίων ἕκαστον ταύτην εἶχε τὴν φοράν· νῦν δ'
ἐπ' εὐθείας πάντα φέρεται πρὸς τὸ μέσον. Διόπερ οὐχ οἷόν
τ' ἀΐδιον εἶναι, βίαιόν [w] γ' οὖσαν καὶ παρὰ φύσιν· ἡ δέ [x] γε
3 τοῦ κόσμου τάξις ἀΐδιός [y] ἐστιν. Ἔτι πάντα τὰ φερόμενα
[z] τὴν φορὰν τὴν ἐγκύκλιον ὑπολειπόμενα φαίνεται καὶ κινού-

[e] διασπώμενον F.H.M. [f] τεθέντος F.H.M. [g] μένειν μὲν ὁμοίως H. [h] τὸ om. E. [i] συνέλθῃ L. [k] μεῖζον F. [l] τῇ γῇ F. [m] οὗτος ὁ τόπος H.L, ὁ τόπος οὗτος M, ὁ τόπος F. [n] ὑπολαμβανομένου M. [o] γὰρ om. E. [p] ἄστρων εἶναι π. E.L. [q] εἰλεῖσθαι H, om. F. [r] φασίν ante ὅτι δ' ἐστὶν F. [s] μέσον πόλον F.H.M. [t] κινεῖσθαι βίᾳ H. [v] ἐστὶν ἡ κίνησις· καὶ L. [w] γ'] τε F.H. [x] γε om. H. [y] ἐστιν om. E.L. [z] τὴν φορὰν om. E.

μενα πλείους μιᾶς [a] φορᾶς ἔξω τῆς πρώτης σφαίρας, ὥστε καὶ τὴν γῆν ἀναγκαῖον, εἴτε περὶ τὸ μέσον εἴτ' ἐπὶ τοῦ μέσου κειμένη φέρεται, δύο κινεῖσθαι φοράς. Τούτου δὲ συμβαίνοντος ἀναγκαῖον γίγνεσθαι [b] παρόδους καὶ τροπὰς τῶν ἐνδεδεμένων ἄστρων. Τοῦτο δ' οὐ [c] φαίνεται γιγνόμενον, ἀλλ' ἀεὶ ταὐτὰ κατὰ τοὺς αὐτοὺς ἀνατέλλει τε καὶ δύεται τόπους αὐτῆς. Ἔτι δ' ἡ φορὰ τῶν μορίων καὶ ὅλης αὐτῆς ἡ κατὰ 4
φύσιν ἐπὶ τὸ μέσον τοῦ παντός ἐστιν· [d] διὰ [e] τοῦτο γὰρ [f] καὶ τυγχάνει κειμένη νῦν ἐπὶ τοῦ κέντρου· διαπορήσειε [g] δ' ἄν τις, ἐπεὶ ταὐτὸν ἀμφοτέρων ἐστὶ τὸ μέσον, [h] πρὸς πότερον φέρεται τὰ βάρος ἔχοντα καὶ τὰ μόρια τῆς γῆς κατὰ φύσιν· πότερον ὅτι τοῦ παντός ἐστι μέσον, ἢ διότι τῆς γῆς. Ἀνάγκη δὴ πρὸς τὸ τοῦ παντός· καὶ γὰρ τὰ κοῦφα καὶ τὸ πῦρ εἰς τοὐναντίον φερόμενα τοῖς [i] βάρεσι πρὸς τὸ ἔσχατον φέρεται τοῦ περιέχοντος τόπου τὸ μέσον. Συμβέβηκε δὲ 5
ταὐτὸ μέσον εἶναι τῆς γῆς καὶ τοῦ παντός· φέρεται γὰρ καὶ ἐπὶ τὸ τῆς γῆς μέσον, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ᾗ τὸ μέσον ἔχει ἐν τῷ τοῦ παντὸς μέσῳ. Ὅτι δὲ φέρεται [k] καὶ πρὸς τὸ τῆς γῆς μέσον, σημεῖον ὅτι τὰ φερόμενα βάρη ἐπὶ ταύτην οὐ παρ' ἄλληλα φέρεται ἀλλὰ πρὸς ὁμοίας γωνίας, ὥστε πρὸς ἓν τὸ [l] μέσον φέρεται, καὶ τὸ τῆς γῆς. Φανερὸν τοί- 6
νυν ὅτι ἀνάγκη [m] ἐπὶ τοῦ μέσου εἶναι τὴν γῆν καὶ ἀκίνητον, διά τε τὰς εἰρημένας αἰτίας, καὶ διότι τὰ βίᾳ ῥιπτούμενα ἄνω βάρη κατὰ στάθμην πάλιν φέρεται εἰς [n] ταὐτό, κἂν εἰς ἄπειρον ἡ δύναμις [o] ἐκριπτῇ. Ὅτι μὲν οὖν οὔτε κινεῖται οὔτ' ἐκτὸς κεῖται τοῦ μέσου, φανερὸν ἐκ τούτων· πρὸς δὲ τούτοις δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων τὸ αἴτιον τῆς μονῆς. Εἰ 7
γὰρ φύσει πέφυκε φέρεσθαι [p] πάντοθεν πρὸς τὸ μέσον, [q] ὥσπερ φαίνεται, καὶ τὸ πῦρ [r] ἀπὸ τοῦ μέσου πάλιν πρὸς τὸ ἔσχατον, ἀδύνατον ἐνεχθῆναι ὁτιοῦν μόριον αὐτῆς ἀπὸ

[a] σφαίρας] φορᾶς H, om. E.L.M. [b] πάροδον M, πάραδον E. [c] φαίνεται om. E. [d] διὰ om. E.L. [e] γὰρ τοῦτο F. [f] καὶ] κἂν εἰ E.L. [g] δ' om. E.L. [h] πρὸς] πῶς M. [i] βάρεσι τῆς γῆς πρὸς F.H.M. [k] καὶ om. E. [l] μέσον μόνον φ. L. [m] ἐπὶ] καὶ ἐπὶ E. [n] ταυτὸν L, τὸ αὐτὸ F.M. [o] ἐκρίπτῃ M. [p] πρὸς τὸ μέσον πάντοθεν M. [q] ὥσπερ καὶ φ. H. [r] πάλιν ἀπὸ τοῦ μέσου H.M.

τοῦ μέσου μὴ [s] βιασθέν· μία γὰρ φορὰ τοῦ ἑνὸς καὶ ἁπλῆ
τοῦ ἁπλοῦ, ἀλλ' οὐχ αἱ ἐναντίαι· ἡ δ' ἀπὸ τοῦ μέσου τῇ ἐπὶ
8 τὸ μέσον ἐναντία. Εἰ τοίνυν ὁτιοῦν μόριον ἀδύνατον ἐνε-
χθῆναι ἀπὸ τοῦ μέσου, φανερὸν ὅτι καὶ τὴν ὅλην ἔτι [t] ἀδυνα-
τώτερον· εἰς ὃ γὰρ τὸ μόριον [v] πέφυκε φέρεσθαι, καὶ τὸ
ὅλον ἐνταῦθα πέφυκεν· ὥστ' εἴπερ ἀδύνατον κινηθῆναι μὴ
ὑπὸ κρείττονος ἰσχύος, ἀναγκαῖον ἂν εἴη [w] μένειν αὐτὴν ἐπὶ
τοῦ μέσου. Μαρτυρεῖ δὲ τούτοις [x] καὶ τὰ παρὰ τῶν μαθη-
ματικῶν λεγόμενα περὶ τὴν ἀστρολογίαν· τὰ γὰρ φαινό-
μενα συμβαίνει μεταβαλλόντων τῶν σχημάτων [y] οἷς ὥρισται
τῶν ἄστρων ἡ τάξις, ὡς ἐπὶ τοῦ μέσου κειμένης τῆς γῆς.
9 Περὶ μὲν [z] οὖν τοῦ τόπου καὶ μονῆς καὶ κινήσεως, [a] ὃν τρό-
πον ἔχει, τοσαῦτα εἰρήσθω περὶ αὐτῆς. Σχῆμα δ' ἔχειν
σφαιροειδὲς ἀναγκαῖον αὐτήν· ἕκαστον γὰρ τῶν [b] μορίων
βάρος ἔχει μέχρι πρὸς τὸ μέσον, καὶ τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ
μείζονος ὠθούμενον [c] οὐχ οἷόν τε κυμαίνειν, ἀλλὰ συμπιέ-
ζεσθαι μᾶλλον καὶ συγχωρεῖν ἕτερον ἑτέρῳ, ἕως ἂν [d] ἔλθῃ
10 ἐπὶ τὸ μέσον. Δεῖ δὲ νοῆσαι τὸ λεγόμενον ὥσπερ ἂν εἰ
[e] γιγνομένης τρόπον ὃν καὶ τῶν φυσιολόγων λέγουσί [f] τινες
γενέσθαι. Πλὴν ἐκεῖνοι [g] μὲν βίαν αἰτιῶνται τῆς κάτω φο-
ρᾶς· βέλτιον δὲ τιθέναι τἀληθές, καὶ φάναι τοῦτο συμβαί-
νειν διὰ τὸ [h] φύσιν ἔχειν φέρεσθαι τὸ βάρος ἔχον πρὸς τὸ
11 μέσον. Ἐν δυνάμει οὖν ὄντος τοῦ [i] μίγματος τὰ διακρινό-
μενα ἐφέρετο ὁμοίως πάντοθεν πρὸς τὸ μέσον. Εἴτ' οὖν
ὁμοίως ἀπὸ τῶν ἐσχάτων διῃρημένα τὰ μόρια συνήχθη πρὸς
τὸ μέσον, εἴτ' ἄλλως ἔχοντα, ποιήσει ταὐτόν. Ὅτι μὲν
οὖν ὁμοίως [k] γε πανταχόθεν ἀπὸ τῶν ἐσχάτων [l] φερομένων
πρὸς [m] ἓν [n] τὸ [o] μέσον ἀναγκαῖον ὅμοιον γίγνεσθαι πάντῃ
τὸν ὄγκον, φανερόν· ἴσου γὰρ πάντῃ προστιθεμένου [p] ἴσον

[s] ἰσασθέν E. [t] ἀδυνατώτερον ante καὶ F, ante ἔτι H. [v] πεφ. φέρ.] φέρεται H. [w] αὐτὴν μένειν E.F.L. [x] καὶ om. H. [y] οἷς] οἱ F. [z] οὖν om. F. [a] ὃν] ὃν γὰρ F, ὃν καὶ M. [b] μερῶν F.H.M. [c] οὐκ οἴονται E. [d] ἐπὶ τὸ μέσον ἔλθῃ F. [e] γιγν. τὸν τρ. E.F.H.M. [f] γενέσθαι τινές H. [g] μὲν τὴν β. L. [h] φύσει F. [i] μίγματος] βαρέος E.L. [k] γε] τὸ F, om. H.M. [l] φερόμενον F. [m] ἐν om. F. [n] τὸ om. E.M. [o] μέρος H. [p] ἀνάγκη ἀπέχειν ἴσον H.

ἀνάγκη ἀπέχειν τοῦ μέσου τὸ ἔσχατον· τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα
[q] σφαίρας ἐστίν. Οὐδὲν δὲ διοίσει πρὸς τὸν λόγον, οὐδ' εἰ 12
μὴ πανταχόθεν ὁμοίως [r] συνέθει πρὸς τὸ μέσον τὰ μόρια αὐ-
τῆς. Τὸ γὰρ [s] πλεῖον ἀεὶ [t] τὸ πρὸ αὐτοῦ ἔλαττον [v] προωθεῖν
ἀναγκαῖον μέχρι τοῦ μέσου τὴν ῥοπὴν ἐχόντων ἀμφοῖν, καὶ τοῦ
βαρυτέρου [w] προωθοῦντος μέχρι τούτου τὸ ἔλαττον βάρος.
Ὃ γὰρ ἄν τις ἀπορήσειε, τὴν αὐτὴν ἔχει τούτοις λύσιν· εἰ 13
γὰρ οὔσης ἐπὶ [x] τοῦ μέσου καὶ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς [y] πολ-
λαπλάσιον βάρος [z] ἐπιγένοιτο πρὸς θάτερον ἡμισφαίριον,
οὐκ ἔσται τὸ αὐτὸ μέσον τοῦ ὅλου καὶ τὸ τῆς γῆς· ὥστε ἢ
οὐ μενεῖ ἐπὶ τοῦ μέσου, ἢ εἴπερ, ἠρεμήσει [a] γε καὶ [b] μὴ τὸ
μέσον ἔχουσα, [c] ᾗ πέφυκε κινεῖσθαι καὶ νῦν. Τὸ μὲν οὖν 14
ἀπορούμενον τοῦτ' ἐστίν· ἰδεῖν δ' οὐ χαλεπὸν μικρὸν [d] ἐπι-
τείναντας, καὶ διελόντας πῶς ἀξιοῦμεν ὁποσονοῦν μέγεθος
[e] φέρεσθαι πρὸς τὸ μέσον, βάρος ἔχον. Δῆλον γὰρ ὡς
[f] οὐχὶ μέχρι τοῦ ἅψασθαι τοῦ κέντρου τὸ ἔσχατον, ἀλλὰ
δεῖ [g] κρατεῖν τὸ [h] πλέον ἕως ἂν λάβῃ τῷ [i] αὑτοῦ μέσῳ τὸ
μέσον· μέχρι [k] τούτου γὰρ ἔχει [l] τὴν ῥοπήν. Οὐδὲν τοίνυν 15
[m] τοῦτο διαφέρει λέγειν [n] ἐπὶ βώλου καὶ μορίου τοῦ τυχόν-
τος [o] ἢ ἐπὶ ὅλης τῆς γῆς· οὐ γὰρ διὰ μικρότητα ἢ μέγεθος
εἴρηται τὸ συμβαῖνον, ἀλλὰ κατὰ παντὸς τοῦ ῥοπὴν ἔχοντος
ἐπὶ τὸ μέσον· ὥστε εἴτε ὅλη [p] πόθεν ἐφέρετο εἴτε κατὰ
μέρος, ἀναγκαῖον μέχρι τούτου φέρεσθαι ἕως [q] ἂν πανταχόθεν
ὁμοίως [r] λάβῃ τὸ μέσον, [s] ἀνισαζομένων τῶν ἐλαττό-
νων ὑπὸ τῶν μειζόνων τῇ προώσει [t] τῆς ῥοπῆς. [v] Εἴτ' οὖν 16
ἐγένετο, τοῦτον ἀναγκαῖον γενέσθαι τὸν τρόπον, ὥστε φανε-

[q] σφαῖρα L. et fortasse E. [r] συνέλθοι F. [s] πλέον L. [t] τὸ om. E. [v] προσωθεῖν F. [w] προσωθοῦντος E.F.H.L. [x] τὸ μέσον F, τῷ μέσῳ corr. M. [y] πολλαπλασίως F. [z] ἐπιγίγνοιτο L. [a] γε] τε E. [b] μὴ om. E. [c] ᾗ] ἢ L. [d] ἐπιστήσαντας F.H. [e] πρὸς τὸ μέσον φέρεσθαι L.M. [f] οὐ F. [g] κρατεῖν] γρ. λαβεῖν margo E. [h] πλεῖον F.H.M. [i] αὐτῷ M. [k] γὰρ τούτου L. [l] τὴν om. E.L. [m] διαφέρει τοῦτο E.L. [n] ἐπὶ τοῦ β. F.M. [o] ἢ] καὶ pr. F. [p] πόθον E, τυχὸν (supra posito πόθεν) F. [q] ἂν om. M. [r] λάβοι F. [s] ἀναγκαζομένων L. [t] τῆς ῥοπῆς om. F. [v] εἰ γοῦν H.

ρὸν ὅτι σφαιροειδὴς ἡ γένεσις αὐτῆς, εἴτ᾽ ἀγένητος [w] ἀεὶ μένουσα, τὸν αὐτὸν τρόπον ἔχειν ὅνπερ [x] κἂν εἰ γιγνομένη [y] τὸ πρῶτον ἐγένετο. Κατὰ τοῦτόν [z] τε [a] δὴ τὸν λόγον ἀναγκαῖον εἶναι τὸ σχῆμα σφαιροειδὲς αὐτῆς, καὶ ὅτι πάντα φέρεται τα βαρέα [b] πρὸς ὁμοίας γωνίας, ἀλλ᾽ οὐ παρ᾽ ἄλ-
λληλα· τοῦτο δὲ πέφυκε πρὸς τὸ φύσει σφαιροειδές. Ἢ οὖν
17 ἐστὶ σφαιροειδής, ἢ φύσει [c] γε σφαιροειδής. Δεῖ [d] δ᾽ ἕκαστον λέγειν τοιοῦτον εἶναι ὃ φύσει βούλεται εἶναι [e] καὶ ὃ ὑπάρχει, ἀλλὰ μὴ ὃ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν. Ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν φαινομένων κατὰ τὴν αἴσθησιν· οὔτε γὰρ [f] ἂν αἱ τῆς σελήνης ἐκλείψεις τοιαύτας ἂν εἶχον τὰς ἀποτομάς· νῦν [g] γὰρ ἐν μὲν τοῖς κατὰ μῆνα σχηματισμοῖς πάσας λαμβάνει τὰς διαιρέσεις (καὶ γὰρ εὐθεῖα γίνεται καὶ ἀμφίκυρτος καὶ κοίλη), περὶ δὲ τὰς ἐκλείψεις ἀεὶ κυρτὴν ἔχει τὴν [h] ὁρίζουσαν γραμμήν, ὥστ᾽ ἐπείπερ ἐκλείπει διὰ τὴν τῆς γῆς ἐπιπρόσθησιν, ἡ τῆς γῆς ἂν εἴη περιφέρεια τοῦ σχήματος αἰτία σφαιρο-
18 ειδὴς οὖσα. Ἔτι [i] δὲ διὰ [k] τῆς τῶν ἄστρων φαντασίας οὐ μόνον φανερὸν ὅτι [l] περιφερής, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος οὐκ οὖσα μεγάλη· μικρᾶς [m] γὰρ γιγνομένης [n] μεταστάσεως ἡμῖν πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἄρκτον ἐπιδήλως ἕτερος γίγνεται ὁ ὁρίζων κύκλος, ὥστε τὰ [o] ὑπὲρ κεφαλῆς ἄστρα μεγάλην ἔχειν τὴν μεταβολήν, καὶ μὴ ταὐτὰ φαίνεσθαι πρὸς ἄρκτον τε καὶ μεσημβρίαν μεταβαίνουσιν· ἔνιοι [p] γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ μὲν ἀστέρες ὁρῶνται καὶ περὶ Κύπρον, ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον δὲ χωρίοις οὐχ ὁρῶνται, καὶ [q] τὰ διὰ παντὸς ἐν τοῖς πρὸς ἄρκτον [r] φαινόμενα τῶν ἄστρων ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ποι-
19 εῖται δύσιν. Ὥστ᾽ οὐ μόνον ἐκ τούτων δῆλον περιφερὲς ὂν τὸ σχῆμα τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ σφαίρας οὐ μεγάλης· οὐ γὰρ

[w] ἀεὶ διατελεῖ μ. F.H.M. [x] κἂν εἰ] καὶ E.L. [y] τὸ] ἂν τὸ L. [z] τε] δὲ H. [a] δὴ om. H.M. [b] πρὸς τὰς ὁμοίας E.L. [c] γε om. E.L. [d] δ᾽] γὰρ M. [e] καὶ ὑπάρχειν (omisso ὃ) E.L. [f] ἂν om. F.H.M. [g] μὲν γὰρ ἐν F.H.M. [h] διορίζουσαν F. [i] δὲ om. M. [k] τὰς E, nescio an corr. [l] περιφερής] σφαιροειδής H. [m] γὰρ] δὲ M. [n] ἡμῖν μεταβάσεως F.H.M. [o] ὑπὲρ τῆς κ. F. [p] γὰρ] μὲν γὰρ F. [q] τὰ om. E. [r] φαινόμενα om. pr. F, post ἄστρων ponit margo F.

ἂν οὕτω ταχὺ ἐπίδηλον ἐποίει μεθισταμένοις οὕτω βραχύ. Διὸ τοὺς ὑπολαμβάνοντας συνάπτειν τὸν περὶ [s] τὰς [t] Ἡρακλείους στήλας τόπον τῷ περὶ τὴν Ἰνδικήν, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἶναι τὴν θάλατταν μίαν, μὴ λίαν ὑπολαμβάνειν ἄπιστα δοκεῖν· λέγουσι [v] δὲ τεκμαιρόμενοι καὶ τοῖς ἐλέφασιν, ὅτι περὶ [w] ἀμφοτέρους τοὺς τόπους τοὺς ἐσχατεύοντας τὸ γένος αὐτῶν ἐστίν, ὡς τῶν ἐσχάτων διὰ τὸ συνάπτειν ἀλλήλοις τοῦτο πεπονθότων. Καὶ τῶν [x] μαθηματικῶν [y] ὅσοι τὸ μέγεθος ἀναλογίζεσθαι πειρῶνται τῆς περιφερείας, εἰς [z] τετταράκοντα λέγουσιν εἶναι μυριάδας [a] σταδίων· ἐξ ὧν τεκμαιρομένοις οὐ μόνον σφαιροειδῆ τὸν ὄγκον ἀναγκαῖον εἶναι τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ μὴ μέγαν πρὸς τὸ τῶν ἄλλων [b] ἄστρων μέγεθος.

Γ.

Περὶ μὲν [c] οὖν τοῦ πρώτου οὐρανοῦ καὶ τῶν μερῶν, ἔτι δὲ περὶ τῶν ἐν αὐτῷ [d] φαινομένων ἄστρων, ἐκ τίνων τε συνεστᾶσι καὶ [e] ποῖ᾽ ἄττα τὴν φύσιν ἐστί, πρὸς δὲ τούτοις [f] ὅτι ἀγένητα καὶ ἄφθαρτα, διεληλύθαμεν πρότερον. [g] Ἐπεὶ δὲ 2
τῶν φύσει λεγομένων τὰ μέν [h] ἐστιν οὐσίαι τὰ δ᾽ ἔργα καὶ πάθη [i] τούτων (λέγω δ᾽ οὐσίας μὲν τά [k] τε ἁπλᾶ σώματα, [l] οἷον πῦρ καὶ γῆν καὶ [m] τὰ σύστοιχα τούτοις, καὶ ὅσα ἐκ τούτων, οἷον τόν τε σύνολον οὐρανὸν καὶ τὰ μόριά αὐτοῦ, καὶ πάλιν τά τε ζῷα καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ μόρια τούτων, πάθη δὲ καὶ ἔργα τάς τε κινήσεις [n] τὰς τούτων ἑκάστου καὶ τῶν [o] ἄλλων, ὅσων ἐστὶν αἴτια [p] ταῦτα κατὰ [q] τὴν δύναμιν τὴν ἑαυτῶν, ἔτι δὲ τὰς ἀλλοιώσεις καὶ τὰς εἰς ἄλληλα [r] μεταβάσεις), φανερὸν ὅτι τὴν πλείστην συμβαίνει τῆς περὶ

[s] τὰς om. L, τὰς—τῷ rc. in litura E. [t] ἡρακλείας H. [v] δὲ om. E. [w] ἀμφ. τοὺς ἐσχατεύοντας τόπους F.H, ἀμφ. τοὺς τόπους τοὺς ἐσχάτους ὄντας E.L. [x] μαθητικῶν E. [y] ὅσοι] δὲ ὅσοι F.H.M. [z] τεσσαράκοντα M. [a] σταδίων om. E. [b] ἀστέρων E. [c] οὖν om. L. [d] φερομένων E.L. [e] ὁποῖα H.L.M. [f] ὅτι] καὶ ὅτι F. [g] ἐπὶ F. [h] εἰσιν F.M. [i] τούτων om. E. [k] τε om. F. [l] οἷον om. F. [m] τὰ] ὅσα F.M. [n] τὰς om. F. [o] ἄλλων καὶ τῶν E. [p] ταῦτα τὰ στοιχεῖα κατὰ F.M. [q] τὴν ante δύναμιν om. M. [r] μεταβολὰς H.L.

φύσεως [s] ἱστορίας περὶ σωμάτων εἶναι· πᾶσαι γὰρ αἱ φυσι-
καὶ οὐσίαι ἢ σώματα ἢ μετὰ σωμάτων γίγνονται καὶ μεγε-
3 θῶν. Τοῦτο δὲ δῆλον ἔκ τε τοῦ διωρίσθαι τὰ ποῖά [t] ἐστι
φύσει, καὶ ἐκ τῆς καθ' ἕκαστα θεωρίας. Περὶ μὲν οὖν τοῦ
πρώτου τῶν στοιχείων εἴρηται, καὶ ποῖόν [v] τι τὴν φύσιν, καὶ
ὅτι ἄφθαρτον καὶ ἀγένητον· λοιπὸν δὲ περὶ τοῖν [w] δυοῖν
4 εἰπεῖν. Ἅμα δὲ συμβήσεται περὶ τούτων λέγουσι καὶ περὶ
γενέσεως καὶ φθορᾶς διασκέψασθαι· γένεσις γὰρ ἤτοι τὸ
παράπαν οὐκ ἔστιν, ἢ μόνον ἐν τούτοις τοῖς στοιχείοις καὶ
τοῖς ἐκ τούτων ἐστίν. Αὐτὸ δὲ τοῦτο [x] πρῶτον [y] ἴσως θεω-
ρητέον, πότερον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν. Οἱ μὲν οὖν [z] πρότερον
φιλοσοφήσαντες περὶ τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς οὓς [a] νῦν λέγο-
5 μεν ἡμεῖς [b] λόγους [c] καὶ πρὸς ἀλλήλους διηνέχθησαν. Οἱ
μὲν γὰρ αὐτῶν [d] ὅλως ἀνεῖλον γένεσιν καὶ φθοράν· οὐθὲν
γὰρ οὔτε γίγνεσθαί φασιν οὔτε φθείρεσθαι τῶν ὄντων,
ἀλλὰ μόνον [e] δοκεῖν ἡμῖν, οἷον [f] οἱ περὶ Μέλισσόν τε καὶ
Παρμενίδην, οὕς, εἰ καὶ τἆλλα λέγουσι καλῶς, ἀλλ' οὐ
φυσικῶς γε δεῖ νομίσαι λέγειν· τὸ γὰρ εἶναι ἄττα τῶν
[g] ὄντων ἀγένητα καὶ ὅλως ἀκίνητα μᾶλλόν ἐστιν ἑτέρας καὶ
6 προτέρας ἢ τῆς φυσικῆς σκέψεως. Ἐκεῖνοι δὲ διὰ τὸ μηθὲν
[h] μὲν ἄλλο [i] παρὰ τὴν τῶν αἰσθητῶν οὐσίαν ὑπολαμβάνειν
εἶναι, τοιαύτας δέ τινας [k] νοῆσαι πρῶτοι φύσεις, εἴπερ
[l] ἔσται [m] τις γνῶσις ἢ φρόνησις, οὕτω μετήνεγκαν ἐπὶ ταῦτα
τοὺς ἐκεῖθεν λόγους. Ἕτεροι δέ [n] τινες ὥσπερ ἐπίτηδες τὴν
7 ἐναντίαν τούτοις ἔσχον δόξαν. Εἰσὶ γάρ τινες οἵ [o] φασιν
οὐθὲν ἀγένητον εἶναι τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ πάντα γίγνε-
σθαι, γενόμενα δὲ τὰ μὲν ἄφθαρτα διαμένειν τὰ δὲ πάλιν
φθείρεσθαι, μάλιστα μὲν οἱ περὶ Ἡσίοδον, εἶτα καὶ τῶν

[s] ἱστορίαν E. [t] ἐστι om. E. [v] τι om. E. [w] δυεῖν L. [x] πρότερον E. [y] ἴσως] οὕτως F. [z] πρότεροι φιλοσοφήσαντες H.M, φιλοσοφήσαντες πρότερον F. [a] νῦν om. E. [b] λόγους καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ pr. F. [c] καὶ πρὸς ἀλλήλους om. pr. E. [d] ὅλως om. F, post ἀνεῖλον ponunt H.M. [e] δοκεῖ F. [f] οἱ om. L. [g] ὄντων ὅλως ἀγ. H.M. [h] μὲν om. E. [i] παρὰ] διὰ M. [k] πρῶτον νοῆσαι H.M. [l] ἐστι H.M. [m] τις om. E. [n] τινες om. F. [o] φασιν ὅτι οὐθὲν F.

ἄλλων οἱ πρῶτοι φυσιολογήσαντες. Οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα 8
πάντα [p] γίνεσθαί [q] τέ φασι καὶ ῥεῖν, εἶναι δὲ παγίως οὐθέν,
ἓν δέ τι μόνον ὑπομένειν, ἐξ οὗ [r] ταῦτα πάντα μετασχηματί-
ζεσθαι [s] πέφυκεν· ὅπερ ἐοίκασι [t] βούλεσθαι λέγειν ἄλλοι τε
πολλοὶ καὶ Ἡράκλειτος ὁ Ἐφέσιος. Εἰσὶ δέ τινες οἳ [v] καὶ 9
πᾶν σῶμα γενητὸν ποιοῦσι, συντιθέντες καὶ διαλύοντες εἰς
ἐπίπεδα καὶ ἐξ ἐπιπέδων. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἕτερος
[w] ἔστω λόγος· τοῖς δὲ [x] τοῦτον τὸν τρόπον λέγουσι καὶ
πάντα τὰ σώματα συνιστᾶσιν ἐξ ἐπιπέδων ὅσα μὲν ἄλλα
[y] συμβαίνει λέγειν ὑπεναντία τοῖς μαθήμασιν, [z] ἐπιπολῆς
[a] ἔστιν ἰδεῖν· καίτοι δίκαιον [b] ἦν ἢ μὴ κινεῖν ἢ πιστοτέροις
αὐτὰ λόγοις κινεῖν τῶν ὑποθέσεων. [c] Ἔπειτα δῆλον ὅτι τοῦ 10
αὐτοῦ λόγου ἐστὶ στερεὰ μὲν ἐξ ἐπιπέδων συγκεῖσθαι, ἐπί-
πεδα δ᾽ ἐκ γραμμῶν, ταύτας δ᾽ ἐκ στιγμῶν· [d] οὕτω δ᾽ ἐχόν-
των οὐκ ἀνάγκη τὸ τῆς γραμμῆς μέρος γραμμὴν εἶναι. Περὶ
δὲ τούτων ἐπέσκεπται πρότερον ἐν τοῖς περὶ κινήσεως λό-
γοις, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀδιαίρετα μήκη. Ὅσα δὲ περὶ τῶν φυ- 11
σικῶν σωμάτων ἀδύνατα [e] συμβαίνει λέγειν τοῖς ποιοῦσι τὰς
ἀτόμους γραμμάς, ἐπὶ μικρὸν [f] θεωρήσωμεν καὶ νῦν· τὰ μὲν
γὰρ ἐπ᾽ ἐκείνων ἀδύνατα [g] συμβαίνοντα καὶ τοῖς φυσικοῖς
ἀκολουθήσει, τὰ δὲ τούτοις ἐπ᾽ ἐκείνων οὐχ ἅπαντα διὰ τὸ
τὰ μὲν ἐξ ἀφαιρέσεως λέγεσθαι τὰ [h] μαθηματικά, τὰ δὲ φυ-
σικὰ ἐκ προσθέσεως. Πολλὰ δ᾽ ἐστὶν ἃ τοῖς ἀδιαιρέτοις 12
οὐχ οἷόν τε ὑπάρχειν, τοῖς δὲ φυσικοῖς ἀναγκαῖον, οἷον εἴ [i] τί
ἐστιν [k] ἀδιαίρετον· ἐν ἀδιαιρέτῳ γὰρ διαιρετὸν ἀδύνατον
ὑπάρχειν, τὰ δὲ πάθη διαιρετὰ [l] πάντα διχῶς· ἢ γὰρ κατ᾽
εἶδος ἢ κατὰ [m] συμβεβηκός, κατ᾽ εἶδος μὲν οἷον χρώματος [n] τὸ

[p] γενέσθαι E. [q] τέ om. E.L. [r] πάντα ταῦτα H.M. [s] πέφυκεν· ὅπερ βούλεται ἡ ἐν τῷ τιμαίῳ πραγματεία· ὅπερ pr. E. [t] βούλεσθαι om. L, post λέγειν ponit F. [v] καὶ alterum om. E, ante οἱ ponunt H.M. [w] ἔσται F. [x] τὸν τρόπον τοῦτον F, τοιοῦτον τρόπον M. [y] ξυμβαίνει M. [z] ἐξεπιπολῆς F. [a] ἔστιν om. H.L. [b] ἦν om. E.F.M. [c] ἔπειτα δὲ δ. F.M. [d] οὕτω δ᾽] ὧν οὕτως H M. [e] ξυμβαίνει H.M. [f] θεωρήσομεν L. [g] ξυμβαίνοντα H.M. [h] μαθητικὰ E. [i] τι] τε L. [k] διαιρετὸν M. [l] πάντη M. [m] ξυμβεβηκός M. [n] τό τε λ. F.

λευκὸν [o] καὶ τὸ μέλαν, κατὰ [p] συμβεβηκὸς δέ, ἂν ᾧ [q] ὑπάρχει [r] ᾖ διαιρετόν, ὥστε ὅσα [s] ἁπλᾶ τῶν [t] παθημάτων, πάντ' ἐστὶ
13 διαιρετὰ τοῦτον [v] τὸν τρόπον. Διὸ τὸ ἀδύνατον ἐν τοῖς τοιούτοις ἐπισκεπτέον. Εἰ δὴ τῶν ἀδυνάτων ἐστὶν ἑκατέρου [w] μέρους μηδὲν ἔχοντος [x] βάρος τὰ ἄμφω ἔχειν βάρος, τὰ δ' αἰσθητὰ σώματα [y] ἢ πάντα ἢ [z] ἔνια βάρος [a] ἔχει, οἷον ἡ γῆ καὶ τὸ ὕδωρ, ὡς [b] κἂν αὐτοὶ [c] φαῖεν, εἰ [d] ἡ στιγμὴ μηδὲν [e] ἔχει βάρος, δῆλον ὅτι οὐδ' αἱ γραμμαί, εἰ δὲ [f] μὴ [g] αὗται,
14 οὐδὲ τὰ ἐπίπεδα· ὥστ' οὐδὲ τῶν σωμάτων οὐθέν. Ἀλλὰ μὴν ὅτι τὴν στιγμὴν οὐχ οἷόν τε βάρος ἔχειν, φανερόν. Τὸ μὲν γὰρ βαρὺ ἅπαν καὶ βαρύτερον [h] καὶ τὸ κοῦφον καὶ κουφότερον ἐνδέχεταί τινος εἶναι. Τὸ δὲ βαρύτερον ἢ κουφότερον ἴσως οὐκ ἀνάγκη βαρὺ ἢ κοῦφον εἶναι, ὥσπερ [i] καὶ τὸ [k] μὲν μέγα μεῖζον, τὸ δὲ μεῖζον οὐ [l] πάντως [m] μέγα· πολλὰ γάρ ἐστιν ἃ μικρὰ ὄντα ἁπλῶς [n] ὅμως μείζω [o] τινῶν ἑτέρων ἐστίν. Εἰ [p] δὴ ὃ ἂν βαρὺ ὂν βαρύτερον [q] ᾖ, ἀνάγκη βάρει μεῖζον εἶναι, [r] καὶ τὸ βαρὺ ἅπαν διαιρετὸν ἂν εἴη. Ἡ δὲ
15 στιγμὴ ἀδιαίρετον ὑπόκειται. Ἔτι εἰ τὸ μὲν βαρὺ πυκνόν [s] τι, τὸ δὲ κοῦφον [t] μανόν, ἔστι δὲ πυκνὸν μανοῦ διαφέρον τῷ ἐν ἴσῳ ὄγκῳ [v] πλεῖον ἐνυπάρχειν. Εἰ οὖν ἐστὶ στιγμὴ βαρεῖα καὶ κούφη, [w] ἔσται [x] καὶ πυκνὴ καὶ μανή. Ἀλλὰ τὸ μὲν πυκνὸν διαιρετόν, ἡ δὲ στιγμὴ ἀδιαίρετος. [y] Εἰ δὲ πᾶν τὸ βαρὺ [z] ἢ [a] μαλακὸν ἢ σκληρὸν ἀνάγκη εἶναι, ῥᾴδιον ἐκ τούτων ἀδύνατόν τι [b] συναγαγεῖν. Μαλακὸν [c] μὲν γὰρ τὸ εἰς [d] ἑαυτὸ ὑπεῖκον, [e] σκληρὸν δὲ τὸ μὴ ὑπεῖκον. Τὸ δὲ ὑπεῖ-

[o] καὶ] ἢ E.L. [p] ξυμβεβηκός H.M. [q] ὑπάρχῃ F.H.L.M, μὴ ὑπάρχει E. [r] ᾖ om. E. [s] ἁπλᾶ ante πάντ' H. [t] παθημάτων] παθητῶν σωμάτων E. [v] τὸν om. F. [w] μέρους om. E. [x] βάρος post ἔχειν om. H.M. [y] ἢ post σώματα om. E. [z] ἔνια] τινα H.M. [a] ἔχειν F. [b] καὶ L. [c] φαῖεν ἂν εἰ H.M. [d] ἡ μὲν στ. F. [e] ἔχοι M. [f] μὴ] μηδ' H.M. [g] αὐτὰ M, αὗται δηλονότι F. [h] καὶ τὸ κοῦφοι om. E. [i] καὶ] γὰρ E. [k] μὲν om. E. [l] πᾶν F.H.M. [m] μέγα ἀνάγκη π. F. [n] ὅμως om. F.H.M. [o] τινῶν om. E.L. [p] δὴ] δὲ E.L. [q] ᾖ] εἰ δὲ E. [r] καὶ om. E.L. [s] τι om. E.M. [t] μανόν τί ἐστι, τὸ δὲ π. μ. διαφέρει F. [v] πλείω F. [w] ἔσται] ἔστι F.H.L.M. [x] καὶ εἰ π. H. [y] εἰ δὲ πᾶν] ἐπὰν E. [z] ἢ om. F. [a] σκληρὸν ἢ μαλακὸν H. [b] ξυνάγειν H.M. [c] μὲν om. M. [d] αὑτὸ H, αὐτὸ F.M. [e] σκληρὸν δὲ τὸ μὴ ὑπεῖκον post διαιρετόν E.L.

κον διαιρετόν. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ μὴ ἐχόντων βάρος ἔσται 16
βάρος. [f] Τό τε γὰρ ἐπὶ πόσων [g] συμβήσεται τοῦτο καὶ
[h] ἐπὶ [i] ποίων, πῶς διοριοῦσι μὴ βουλόμενοι πλάττειν; Καὶ εἰ
πᾶν μεῖζον βάρος βάρους βάρει, [g] συμβήσεται καὶ ἕκαστον
τῶν [k] ἀμερῶν βάρος ἔχειν· εἰ γὰρ αἱ [l] τέτταρες στιγμαὶ
βάρος ἔχουσι, τὸ δ' ἐκ πλειόνων ἢ [m] τοδὶ βαρέος ὄντος βαρύ-
τερον, [n] τὸ δὲ βαρέος βαρύτερον ἀνάγκη βαρὺ εἶναι, ὥσπερ
καὶ τὸ λευκοῦ λευκότερον λευκόν, [o] ὥστε τὸ μεῖζον μιᾷ στιγμῇ
βαρύτερον ἔσται ἀφαιρεθέντος τοῦ ἴσου. Ὥστε καὶ ἡ μία
στιγμὴ βάρος ἕξει. Ἔτι εἰ μὲν τὰ ἐπίπεδα μόνον κατὰ 17
γραμμὴν ἐνδέχεται συντίθεσθαι, ἄτοπον· ὥσπερ γὰρ [p] καὶ
γραμμὴ πρὸς γραμμὴν ἀμφοτέρως συντίθεται, καὶ κατὰ μῆ-
κος καὶ κατὰ πλάτος, [q] δεῖ καὶ ἐπίπεδον ἐπιπέδῳ τὸν αὐτὸν
τρόπον. Γραμμὴ δὲ δύναται γραμμῇ συντίθεσθαι κατὰ
γραμμὴν [r] ἐπιτιθεμένην, οὐ μὴν προστιθεμένην. Ἀλλὰ [s] μὴν
εἴ γε καὶ κατὰ πλάτος [t] ἐνδέχεται συντίθεσθαι, ἔσται τι σῶμα
[v] ὃ οὔτε στοιχεῖον οὔτε [w] ἐκ στοιχείων συντιθέμενον ἐκ τῶν οὕτω
συντιθεμένων ἐπιπέδων. Ἔτι εἰ μὲν πλήθει βαρύτερα τὰ σώ- 18
ματα [x] τὰ τῶν ἐπιπέδων, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ διώρισται, δῆλον
ὡς ἕξει καὶ ἡ [y] γραμμὴ καὶ ἡ στιγμὴ βάρος· ἀνάλογον γὰρ
πρὸς ἄλληλα ἔχουσιν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἰρήκαμεν. Εἰ δὲ μὴ
τοῦτον διαφέρει τὸν τρόπον ἀλλὰ τῷ τὴν μὲν γῆν εἶναι βαρὺ
τὸ δὲ πῦρ κοῦφον, ἔσται καὶ τῶν ἐπιπέδων τὸ μὲν [z] κοῦφον
τὸ δὲ βαρύ. Καὶ τῶν γραμμῶν δὴ καὶ [a] τῶν στιγμῶν [b] ὡσαύ-
τως· τὸ γὰρ τῆς γῆς ἐπίπεδον ἔσται βαρύτερον ἢ τὸ τοῦ
πυρός. Ὅλως δὲ [c] συμβαίνει [d] ἢ μηδέν ποτ' εἶναι μέγεθος, ἢ 19
δύνασθαί γε ἀναιρεθῆναι, [e] εἴπερ [f] ὁμοίως ἔχει [g] στιγμὴ μὲν

[f] τό τε] καὶ F.H.M. [g] ξυμβήσεται H.M. [h] ἐπὶ om. F. [i] ποίων ἢ πῶς F.H.M, dubio E. [k] ἀβαρῶν H.M. [l] τέσσαρες F.H.M. [m] τοδὶ dubium E. [n] τὸ] ὃ L. τὸ δὲ βαρέος βαρύτερον om. E. [o] ὥστε καὶ τὸ F. [p] καὶ om. E. [q] δεῖ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπίπεδον ἐπιπέδῳ F, δεῖ καὶ ἐπίπεδον τρόπον E. [r] ἐπιτιθεμένη οὐ μὴν προστιθουμένη M. [s] μὴν om. E.F. [t] συντίθεσθαι ἐνδέχεται F, ἐνδ. ξυντ. H. [v] ὃ om. E. [w] ἐκ τῶν στ. F. [x] τὰ ante τῶν om. F.H.L.M. [y] στιγμὴ καὶ ἡ γραμμὴ H.M. [z] βαρὺ τὸ δὲ κοῦφον F. [a] τῶν om. M. [b] ὡσαύτως. καὶ γὰρ τὸ F. [c] ξυμβαίνει H.M. [d] ἢ om. E. [e] ἐπείπερ H. [f] ὁμοίως γ' ἔχει F. [g] στιγμὴ] μονὰς E.M.

πρὸς γραμμήν, γραμμὴ δὲ πρὸς ἐπίπεδον, τοῦτο δὲ πρὸς σῶμα· [h] πάντα γὰρ [i] εἰς ἄλληλα ἀναλυόμενα εἰς τὰ πρῶτα ἀναλυθήσεται· ὥστ᾽ [k] ἐνδέχοιτ᾽ ἂν στιγμὰς μόνον εἶναι, σῶμα δὲ μηθέν. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ εἰ ὁ χρόνος ὁμοίως [l] ἔχει, ἀναιροῖτ᾽ ἄν ποτε ἢ [m] ἐνδέχοιτ᾽ ἀναιρεθῆναι· τὸ γὰρ νῦν τὸ ἄτομον οἷον στιγμὴ γραμμῆς ἐστίν. Τὸ δ᾽ αὐτὸ [n] συμβαίνει καὶ τοῖς ἐξ ἀριθμῶν [o] συντιθεῖσι τὸν οὐρανόν· ἔνιοι γὰρ τὴν φύσιν ἐξ ἀριθμῶν συνιστᾶσιν, [p] ὥσπερ τῶν Πυθαγορείων τινές· τὰ μὲν γὰρ φυσικὰ σώματα φαίνεται βάρος ἔχοντα καὶ κουφότητα, τὰς δὲ μονάδας οὔτε [q] σῶμα ποιεῖν οἷόν τε [r] συντιθεμένας οὔτε βάρος ἔχειν.

2 Ὅτι δ᾽ [s] ἀναγκαῖον [t] ὑπάρχειν κίνησιν τοῖς ἁπλοῖς σώμασι [v] φύσει τινὰ πᾶσιν, ἐκ τῶνδε δῆλον. [w] Ἐπεὶ [x] γὰρ κινούμενα φαίνεται, κινεῖσθαί [y] γε ἀναγκαῖον βίᾳ, εἰ μὴ οἰκείαν [z] ἔχει κίνησιν· τὸ [a] δὲ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν [b] ταὐτόν. Ἀλλὰ μὴν εἰ παρὰ φύσιν ἐστί τις κίνησις, ἀνάγκη [c] εἶναι καὶ κατὰ φύσιν, παρ᾽ ἣν αὕτη· καὶ εἰ πολλαὶ [d] αἱ παρὰ φύσιν, τὴν κατὰ φύσιν μίαν· κατὰ φύσιν μὲν γὰρ ἁπλῶς, παρὰ φύσιν δ᾽ ἔχει
2 [e] πολλὰς ἕκαστον. Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῆς ἠρεμίας δῆλον· καὶ γὰρ ἠρεμεῖν ἀναγκαῖον ἢ βίᾳ ἢ κατὰ φύσιν· βίᾳ [f] δὲ μένει οὗ [g] καὶ φέρεται βίᾳ, καὶ κατὰ φύσιν [h] οὗ κατὰ φύσιν. Ἐπεὶ οὖν φαίνεταί τι μένον ἐπὶ τοῦ μέσου, εἰ μὲν κατὰ φύσιν, δῆλον ὅτι καὶ ἡ φορὰ ἡ ἐνταῦθα κατὰ φύσιν [i] αὐτῷ· εἰ δὲ βίᾳ,
3 [k] τί τὸ φέρεσθαι κωλῦον; Εἰ μὲν ἠρεμοῦν, τὸν αὐτὸν κυκλήσομεν λόγον· ἀνάγκη γὰρ ἢ κατὰ φύσιν εἶναι τὸ πρῶτον ἠρεμοῦν ἢ εἰς ἄπειρον [l] ἰέναι, ὅπερ ἀδύνατον· εἰ δὲ κινούμενον τὸ κωλῦον φέρεσθαι, καθάπερ [m] φησὶν Ἐμπεδοκλῆς τὴν γῆν

[h] ἅπαντα H.L.M. [i] εἰς] πρὸς H.M. [k] ἐνδέχεται στ. E. [l] ἔχοι F. [m] ἐνδέχοιτ᾽ ἂν ἀνῃρῆσθαι F.L. [n] ξυμβαίνει H. [o] συνιστᾶσι vel συνιστῶσι E, συνιστῶσι L. [p] ὥσπερ καὶ τῶν L. [q] σώματα E. [r] συντεθεμένας F, ξυντεθεμένας H, ξυντιθεμένας M. [s] ἀνάγκη F. [t] ὑπάρχειν καὶ κ. F.H.M. [v] φύσει τινὰ πᾶσιν om. pr. E. [w] ἐπειδὴ F.H. [x] γὰρ om. E. [y] γε] τε H. [z] κίνησιν ἔχει F. [a] δὲ om. E. [b] ταυτό E [c] καὶ κατὰ φύσιν εἶναι M. [d] αἱ om. E.H. [e] πολλὰ E. [f] δὲ om. E. [g] καὶ post οὗ om. M. [h] οὗ κατὰ φύσιν om. pr. E. [i] αὐτοῦ E. [k] τί om. E. [l] ἰέναι] εἶναι L. [m] ἐμπεδοκλῆς φησίν H.L.M.

ὑπὸ τῆς δίνης ἠρεμεῖν, ποῦ ἂν ἐφέρετο, ἐπειδὴ εἰς ἄπειρον
ἀδύνατον· οὐθὲν γὰρ γίγνεται ἀδύνατον, τὸ δ' ἄπειρον διελ-
θεῖν [n] ἀδύνατον. Ὥστ' ἀνάγκη στῆναί που τὸ φερόμενον, 4
κἀκεῖ μὴ βίᾳ μένειν ἀλλὰ κατὰ φύσιν. Εἰ δ' ἐστὶν ἠρεμία
κατὰ φύσιν, ἔστι καὶ κίνησις κατὰ φύσιν ἡ εἰς τοῦτον τὸν
τόπον φορά. Διὸ καὶ Λευκίππῳ καὶ Δημοκρίτῳ, τοῖς λέ-
γουσιν ἀεὶ κινεῖσθαι τὰ πρῶτα σώματα ἐν τῷ κενῷ [o] καὶ τῷ
ἀπείρῳ, λεκτέον τίνα κίνησιν καὶ τίς ἡ κατὰ φύσιν αὐτῶν
κίνησις. Εἰ γὰρ ἄλλο ὑπ' ἄλλου κινεῖται βίᾳ τῶν στοι- 5
χείων, ἀλλὰ καὶ κατὰ φύσιν ἀνάγκη [p] τινὰ εἶναι κίνησιν ἑκά-
στου, παρ' ἣν ἡ βίαιός ἐστιν· καὶ δεῖ [q] τὴν πρώτην [r] κινοῦσαν
μὴ βίᾳ κινεῖν, [s] ἀλλὰ κατὰ φύσιν· εἰς ἄπειρον γὰρ [t] εἶσιν,
εἰ μή τι [v] ἔσται κατὰ φύσιν κινοῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεὶ [w] τὸ
[x] πρότερον [y] βίᾳ κινούμενον κινήσει. Τὸ [z] αὐτὸ δὲ τοῦτο
[a] συμβαίνειν ἀναγκαῖον κἂν εἰ καθάπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγρα-
πται, πρὶν γενέσθαι τὸν κόσμον ἐκινεῖτο τά στοιχεῖα ἀτά-
κτως. Ἀνάγκη γὰρ ἢ βίαιον εἶναι τὴν κίνησιν ἢ κατὰ φύσιν. 6
Εἰ δὲ κατὰ φύσιν ἐκινεῖτο, ἀνάγκη κόσμον εἶναι, ἐάν τις
[b] βούληται θεωρεῖν ἐπιστήσας· τό τε γὰρ πρῶτον κινοῦν
ἀνάγκη κινεῖν αὑτό, κινούμενον κατὰ φύσιν, καὶ τὰ κινούμενα
μὴ βίᾳ, ἐν τοῖς οἰκείοις ἠρεμοῦντα τόποις, ποιεῖν ἥνπερ [c] ἔχουσι
νῦν τάξιν, τὰ [d] μὲν βάρος ἔχοντα ἐπὶ τὸ μέσον, τὰ δὲ [e] κου-
φότητα ἀπὸ τοῦ μέσου· ταύτην δ' ὁ κόσμος ἔχει τὴν [f] διά-
ταξιν. Ἔτι δὲ τοσοῦτον ἐπανέροιτ' ἄν τις, πότερον [g] δυνα- 7
τὸν ἢ οὐχ οἷόν τ' ἦν κινούμενα ἀτάκτως καὶ μίγνυσθαι [h] τοι-
αύτας μίξεις ἔνια, ἐξ ὧν συνίσταται τὰ κατὰ φύσιν [i] συνιστά-
μενα σώματα, λέγω δ' οἷον ὀστᾶ καὶ σάρκας, καθάπερ Ἐμ-

[n] ἀδύνατον om. H. [o] καὶ ἐν τῷ F. [p] τινὰ om. E. [q] τὴν μὲν πρ. H.M. [r] κινοῦσαν] κινο M. [s] ἀλλὰ καὶ κατὰ F.H. [t] εἶσιν] ἐστιν M. [v] ἐστι F. [w] τὸ om. E. [x] πρῶτον F.H.M. [y] κινούμενον βίᾳ F.M, βίᾳ φερόμενον H. [z] δ' αὐτὸ M. [a] ξυμβαίνειν H.M. [b] βούλοιτο F. [c] νῦν ἔχουσι L. [d] μὲν γὰρ βάρος F. [e] κουφότητα ἔχοντα ἀπὸ E.H.L.M. [f] διάστασιν E. [g] δυνατὸν ἢ om. E. [h] τοιαύτας μίξεις om. E. [i] ξυνιστάμενα M.

πεδοκλῆς [k] φησὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς φιλότητος· λέγει γὰρ
ὡς [l] πολλαὶ μὲν κόρσαι ἀναύχενες ἐβλάστησαν.

8 Τοῖς δ' ἄπειρα ἐν ἀπείρῳ τὰ κινούμενα ποιοῦσιν, εἰ μὲν ἓν
τὸ κινοῦν, ἀνάγκη [m] μίαν φέρεσθαι φοράν, ὥστ' οὐκ ἀτά-
κτως κινηθήσεται, εἰ δ' ἄπειρα τὰ κινοῦντα, καὶ τὰς φορὰς
ἀναγκαῖον ἀπείρους εἶναι· εἰ γὰρ [n] πεπερασμέναι, τάξις [o] τις
ἔσται· [p] οὐ γὰρ [q] τῷ μὴ φέρεσθαι εἰς τὸ αὐτὸ ἡ ἀταξία
συμβαίνει· οὐδὲ γὰρ νῦν εἰς τὸ αὐτὸ φέρεται πάντα, ἀλλὰ
τὰ [r] συγγενῆ μόνον. Ἔτι τὸ ἀτάκτως οὐθέν ἐστιν ἕτερον
ἢ τὸ παρὰ φύσιν· ἡ γὰρ τάξις ἡ οἰκεία [s] τῶν αἰσθητῶν
9 [t] φύσις ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο ἄτοπον καὶ ἀδύνατον,
[v] τὸ ἄπειρον ἄτακτον ἔχειν κίνησιν· ἔστι γὰρ [w] ἡ φύσις
ἐκείνη τῶν πραγμάτων οἵαν ἔχει τὰ πλείω καὶ τὸν [x] πλείω
χρόνον· [y] συμβαίνειν οὖν [z] αὐτοῖς τοὐναντίον τὴν μὲν ἀτα-
ξίαν εἶναι κατὰ φύσιν, τὴν δὲ τάξιν καὶ τὸν κόσμον παρὰ
φύσιν· [a] καίτοι οὐδὲν ὡς ἔτυχε γίγνεται τῶν κατὰ φύσιν.
Ἔοικε δὲ τοῦτό γε αὐτὸ [b] καλῶς Ἀναξαγόρας [c] λαβεῖν· ἐξ
10 ἀκινήτων γὰρ ἄρχεται κοσμοποιεῖν. Πειρῶνται δὲ καὶ οἱ
ἄλλοι [d] συγκρίνοντές πως πάλιν κινεῖν καὶ διακρίνειν. Ἐκ
διεστώτων [e] δὲ καὶ κινουμένων οὐκ εὔλογον ποιεῖν τὴν γένε-
σιν. Διὸ καὶ Ἐμπεδοκλῆς [f] παραλείπει τὴν ἐπὶ τῆς φιλό-
τητος· [g] οὐ γὰρ ἂν ἠδύνατο [h] συστῆσαι τὸν οὐρανὸν ἐκ κεχω-
ρισμένων μὲν κατασκευάζων, [i] σύγκρισιν δὲ ποιῶν διὰ τὴν
φιλότητα· ἐκ διακεκριμένων γὰρ [k] συνέστηκεν ὁ κόσμος τῶν
στοιχείων. Ὥστ' ἀναγκαῖον [l] γίνεσθαι ἐξ ἑνὸς καὶ συγκε-
11 κριμένου. Ὅτι μὲν [m] τοίνυν ἐστὶ φυσική τις κίνησις ἑκά-
στου τῶν σωμάτων, ἣν οὐ βίᾳ κινοῦνται οὐδὲ παρὰ φύσιν,

[k] γίνεσθαί φησιν H.L.M. [l] πολλῶν H.L. [m] φέρεσθαι μίαν F. [n] πεπερασμένα H. [o] τις om. H. [p] οὐ] οὕτω E. [q] τὸ F, om. E. [r] ξυγγενῆ H.M. [s] τῶν αἰσθητῶν om. E. [t] ἐστὶ φύσις L. [v] τὸ] τὸ τὸ F, τόγε H.M. [w] ἡ] τις H, om. E. [x] πλείονα L. [y] ξυμβαίνει H.M. [z] αὐτὸ E. [a] καίτοιγε F. [b] καλῶς] καὶ ὁ L. [c] λαβ.] ἔχειν F, λαβεῖν καλῶς L. [d] κρίνοντες E. [e] τε E. [f] ἀπολείπει H. [g] οὐδὲ F. [h] ξυστῆσαι H.M. [i] ξύγκρισιν H.M. [k] διέστηκεν F, ξυνέστηκεν H.M. [l] γενέσθαι H. [m] τοίνυν] οὖν F.H.M.

[n] φανερὸν ἐκ τούτων· ὅτι δ' [o] ἔνια ἔχειν ἀναγκαῖον ῥοπὴν
βάρους καὶ [p] κουφότητος, [q] ἐκ τῶνδε δῆλον. Κινεῖσθαι μὲν
γάρ φαμεν ἀναγκαῖον εἶναι· εἰ δὲ μὴ ἕξει φύσει ῥοπὴν τὸ
κινούμενον, ἀδύνατον κινεῖσθαι ἢ πρὸς τὸ μέσον ἢ ἀπὸ τοῦ
μέσου. Ἔστω γὰρ τὸ μὲν ἐφ' οὗ Α [r] ἀβαρές, τὸ δ' ἐφ' οὗ 12
Β [s] βάρος ἔχον, ἐνηνέχθω δὲ τὸ ἀβαρὲς τὴν ΓΔ, τὸ δὲ Β ἐν
τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὴν ΓΕ· [t] μείζω γὰρ οἰσθήσεται τὸ βάρος
ἔχον. Ἐὰν δὴ διαιρεθῇ τὸ σῶμα τὸ ἔχον βάρος ὡς ἡ ΓΕ
πρὸς τὴν ΓΔ (δυνατὸν γὰρ οὕτως ἔχειν πρός τι τῶν ἐν
αὐτῷ μορίων), εἰ τὸ ὅλον φέρεται τὴν ὅλην τὴν ΓΕ, τὸ
μόριον ἀνάγκη ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ [v] τὴν ΓΔ φέρεσθαι, ὥστε
ἴσον οἰσθήσεται τὸ ἀβαρὲς καὶ τὸ [w] βάρος ἔχον· ὅπερ ἀδύνα-
τον. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ [x] ἐπὶ κουφότητος. Ἔτι [y] δ' 13
εἰ ἔσται τι σῶμα κινούμενον μήτε [z] κουφότητα μήτε βάρος
ἔχον, ἀνάγκη τοῦτο βίᾳ κινεῖσθαι, βίᾳ δὲ κινούμενον ἄπειρον
[a] ποιεῖν τὴν κίνησιν. Ἐπεὶ γὰρ δύναμίς τις ἡ κινοῦσα, τὸ
δ' ἔλαττον καὶ [b] τὸ κουφότερον [c] ὑπὸ τῆς [d] αὐτῆς δυνάμεως
πλεῖον κινηθήσεται, κεκινήσθω τὸ μὲν ἐφ' [e] ᾧ τὸ Α, τὸ
ἀβαρές, τὴν [f] ΓΕ, τὸ δ' ἐφ' ᾧ [g] τὸ Β, τὸ βάρος ἔχον, ἐν
τῷ ἴσῳ χρόνῳ τὴν ΓΔ. Διαιρεθέντος [h] δὴ τοῦ βάρος 14
ἔχοντος σώματος [i] ὡς ἡ ΓΕ πρὸς τὴν ΓΔ, [k] συμβήσεται
τὸ ἀφαιρούμενον ἀπὸ τοῦ βάρος ἔχοντος σώματος τὴν ΓΕ
[l] φέρεσθαι ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, ἐπείπερ τὸ ὅλον ἐφέρετο τὴν
ΓΔ. Τὸ γὰρ τάχος ἕξει [m] τὸ τοῦ ἐλάττονος πρὸς τὸ
[n] τοῦ μείζονος ὡς τὸ μεῖζον σῶμα πρὸς τὸ ἔλαττον. Ἴσον 15
ἄρα τὸ ἀβαρὲς οἰσθήσεται σῶμα καὶ τὸ βάρος ἔχον ἐν τῷ
αὐτῷ χρόνῳ. Τοῦτο δ' ἀδύνατον· ὥστ' ἐπεὶ παντὸς τοῦ

[n] φανερὸν ἐκ τ.] ἐκ τ. δῆλον H. [o] ἔχειν ἔνια F.H.M. [p] κουφότητα M. [q] ἐκ τ. δῆλον] φανερὸν ἐκ τ. H. [r] βάρος E. [s] βάρος om. E. [t] μεῖζον L.M. [v] φέρεσθαι τὴν γ δ H.M. [w] ἔχον βάρος L. [x] ἐπὶ] ἔτι H. [y] δ' εἰ] δὴ E. [z] βάρος μήτε κουφότητα F. [a] ποιεῖ τὴν κ. E.L.M, τὴν κ. ποιεῖν F. [b] τὸ om. F. [c] ἀπὸ E. [d] αὐτῆς om. E. [e] ᾧ τὸ] οὗ H.M. [f] γ δὲ ε F. [g] τὸ post ᾧ om. F. [h] δὴ] οὖν F.H.M. [i] ὡς ἡ—σώματος rc. margo E. [k] ξυμβήσεται H. [l] φέρεσθαι post χρόνῳ F. [m] τὸ ante τοῦ om. M. [n] τοῦ om. E.

[o]προστεθέντος μεῖζον [p]κινήσεται διάστημα τὸ ἀβαρές, ἄπει-
ρον ἂν φέροιτο. Φανερὸν οὖν ὅτι ἀνάγκη [q]πᾶν σῶμα βάρος
16 ἔχειν ἢ κουφότητα [r]τὸ διωρισμένον. Ἐπεὶ δὲ φύσις [s]μέν
ἐστιν ἡ ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσα κινήσεως ἀρχή, δύναμις δ' ἡ [t]ἐν
ἄλλῳ ᾗ [v]ἄλλο, κίνησις δὲ ἡ μὲν κατὰ φύσιν [w]ἡ δὲ [x]βίαιος
πᾶσα, [y]τὴν μὲν κατὰ φύσιν, οἷον τῷ λίθῳ τὴν κάτω, [z]θᾶτ-
τον ποιήσει τὸ κατὰ δύναμιν, τὴν δὲ παρὰ φύσιν ὅλως [a]αὐτή.
Πρὸς ἀμφότερα δὲ ὥσπερ ὀργάνῳ χρῆται τῷ ἀέρι· πέφυκε
17 γὰρ οὗτος καὶ κοῦφος εἶναι καὶ βαρύς. Τὴν μὲν οὖν ἄνω
ποιήσει φορὰν ᾗ κοῦφος, [b]ὅταν ὠσθῇ καὶ λάβῃ τὴν ἀρχὴν
ἀπὸ τῆς δυνάμεως, τὴν δὲ [c]κάτω πάλιν ᾗ βαρύς· ὥσπερ γὰρ
[d]ἐναφάψασα παραδίδωσιν ἑκατέρῳ. Διὸ καὶ οὐ παρακολου-
θοῦντος τοῦ κινήσαντος φέρεται τὸ [e]βίᾳ κινηθέν. [f]Εἰ γὰρ
μὴ τοιοῦτόν τι τὸ σῶμα ὑπῆρχεν, οὐκ ἂν ἦν [g]ἡ βίᾳ κίνησις.
Καὶ τὴν κατὰ φύσιν δ' ἑκάστου κίνησιν [h]συνεπουρίζει τὸν
18 [i]αὐτὸν τρόπον. Ὅτι μὲν οὖν ἅπαν ἢ κοῦφον ἢ βαρύ, καὶ
πῶς αἱ παρὰ φύσιν [k]ἔχουσι κινήσεις, ἐκ τούτων φανερόν.
Ὅτι δ' οὔτε πάντων ἐστὶ γένεσις οὔθ' ἁπλῶς οὐθενός, δῆλον
ἐκ τῶν [l]προειρημένων· ἀδύνατον γὰρ [m]παντὸς σώματος
εἶναι γένεσιν, εἰ μὴ καὶ κενὸν [n]εἶναί τι δυνατὸν κεχωρισμέ-
νον· ἐν ᾧ γὰρ ἔσται τόπῳ [o]τὸ [p]γινόμενον, [q]εἰ ἐγένετο, ἐν
τούτῳ πρότερον τὸ κενὸν ἀναγκαῖον [r]εἶναι σώματος μηθενὸς
19 [s]ὄντος. Ἄλλο μὲν γὰρ ἐξ ἄλλου [t]σῶμα γίγνεσθαι [v]δυνα-
τόν, οἷον ἐξ ἀέρος πῦρ, ὅλως δ' ἐκ μηδενὸς [w]ἄλλου προϋπάρ-

[o] προτεθέντος E.F.H.L. [p] κινηθήσεται F.H.M. [q] πᾶν ante ἀνάγκη H.M, post σῶμα L, om. E. [r] τὸ om. E.L. [s] μὲν om. E.L. [t] ἐν post δ' om. E. [v] ἄλλῳ H. et pr. L. [w] ἡ δὲ—φύσιν om. pr. E. [x] βία F.H.M. et rc. E. [y] τὴν μὲν] ἡ μὲν rc. E. [z] θάττω E.H.L.M. [a] αὐτὴν E. [b] ὅταν—δυνάμεως om. M. [c] κάτω ἐν ἀέρι πάλιν pr. F. [d] ἐφάψασα E. [e] βίᾳ] παρὰ φύσιν F.H.M. et γρ. E. [f] εἰ γὰρ—κίνησις om. F. [g] ἡ om. E. [h] ἐπουρίζει E. [i] αὐτοῦ L. [k] κινήσεις ἔχουσιν ἐν τούτοις F.H.M. [l] εἰρημένων F.H.M. [m] ἅπαντος F. [n] τι εἶναι F. [o] τὸ] τὸ νῦν E.L. [p] γενόμενον L. [q] εἰ ἐγίγνετο E.L, ὅτε ἐγένετο F.H, εἰ ἐγίγνετο ὅτε ἐγένετο M. [r] εἶναί post πρότερον H.M. [s] ἐνόντος M. [t] γίγνεσθαι σῶμα F, σώματος γίνεσθαι H.M. [v] ἀδύνατον E. [w] ἄλλου om. H.M.

χοντος μεγέθους ἀδύνατον· μάλιστα [x] μὲν [y] γὰρ ἐκ δυνάμει τινὸς ὄντος σώματος ἐνεργείᾳ γένοιτ' ἂν σῶμα. [z] Ἀλλ' εἰ τὸ δυνάμει ὂν σῶμα μηθέν ἐστιν ἄλλο σῶμα ἐνεργείᾳ πρότερον, κενὸν [a] ἔσται κεχωρισμένον.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τίνων τέ ἐστι γένεσις [b] σωμάτων, καὶ 3
διὰ τί ἐστιν. Ἐπεὶ οὖν [c] ἐν ἅπασιν ἡ γνῶσις διὰ τῶν πρώτων, πρῶτα δὲ τῶν ἐνυπαρχόντων τὰ στοιχεῖα, σκεπτέον ποῖα τῶν [d] τοιούτων σωμάτων [e] ἐστὶ στοιχεῖα, καὶ διὰ τί ἐστιν, ἔπειτα μετὰ ταῦτα [f] πόσα [g] τε καὶ [h] ποῖ' ἄττα. Τοῦτο δ' ἔσται φανερὸν ὑποθεμένοις [i] τίς ἐστιν ἡ τοῦ στοιχείου φύσις. Ἔστω [k] δὴ στοιχεῖον τῶν σωμάτων, εἰς ὃ 2
τἆλλα σώματα διαιρεῖται, ἐνυπάρχον δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· τοῦτο [l] γὰρ [m] ποτέρως, ἔτι ἀμφισβητήσιμον. Αὐτὸ δ' ἐστὶν ἀδιαίρετον εἰς [n] ἕτερα τῷ εἴδει· τοιοῦτον γάρ τι [o] τὸ στοιχεῖον [p] ἅπαντες καὶ ἐν ἅπασι βούλονται λέγειν. Εἰ δὴ τὸ εἰρημένον ἐστὶ στοιχεῖον, ἀνάγκη [q] εἶναι ἄττα τοιαῦτα τῶν σωμάτων. Ἐν μὲν γὰρ σαρκὶ καὶ ξύλῳ [r] καὶ ἑκάστῳ 3
τῶν τοιούτων [s] ἔνεστι δυνάμει πῦρ καὶ γῆ· φανερὰ γὰρ [t] ταῦτα ἐξ ἐκείνων ἐκκρινόμενα. Ἐν δὲ πυρὶ σὰρξ [v] ἢ ξύλον [w] οὐκ ἐνυπάρχουσιν, οὔτε κατὰ δύναμιν [x] οὔτε κατ' ἐνέργειαν· ἐξεκρίνετο γὰρ ἄν. Ὁμοίως δ' οὐδ' εἰ ἕν τι μόνον εἴη τοιοῦτον, [y] οὐδ' ἐν ἐκείνῳ· [z] οὐ γὰρ εἰ ἔσται σὰρξ ἢ ὀστοῦν ἢ τῶν ἄλλων ὁτιοῦν, οὔπω φατέον ἐνυπάρχειν δυνάμει, ἀλλὰ [a] προσθεωρητέον τίς ὁ τρόπος τῆς γενέσεως. Ἀναξαγόρας δ' 4
[b] Ἐμπεδοκλεῖ ἐναντίως λέγει περὶ τῶν στοιχείων. Ὁ μὲν γὰρ πῦρ καὶ γῆν καὶ τὰ σύστοιχα τούτοις στοιχεῖά φησιν

[x] μὲν om. E.L. [y] γὰρ ἂν ἐκ L. [z] ἀλλ'—σῶμα om. pr. E. [a] ἐστι F.H.M. [b] σωμάτων om. H, ante γένεσις ponit F. [c] ἐν om. L. [d] τοιούτων om. E. [e] ἐστὶ om. M, ante τῶν ponit F. [f] ὁπόσα F.H.L. [g] τε om. L.M. [h] ὁποῖα L. [i] τί E.L. [k] δὴ τὸ ς. L. [l] γὰρ] δὲ F. [m] ὁποτέρως H.M. [n] ἕτερον M. [o] τῶν στοιχείων M. [p] πάντες τε καὶ H.M. [q] ἄττα εἶναι τῶν σωμάτων τοιαῦτα H, ἄττα τῶν σωμάτων εἶναι τοιαῦτα M. [r] καὶ ἐν ἑκάστῳ H.M. [s] ἔστι E.L. [t] ταῦτα] τὰ τόδε H, τὰ τοιάδε M. [v] ἢ] καὶ F. [w] ἐνυπάρχει F. [x] οὔτε κατ' ἐνέργειαν om. pr. E, post ἐνυπάρχουσιν ponunt H.M. [y] οὐδ' ἐν] οὐθὲν E. [z] οὐδὲ γὰρ F.M. [a] προθεωρητέον H. [b] ἐναντίως ἐμπεδοκλεῖ F.H.M.

εἶναι τῶν σωμάτων καὶ [c] συγκεῖσθαι [d] πάντ' ἐκ τούτων, Ἀναξαγόρας δὲ τοὐναντίον· τὰ γὰρ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα (λέγω [e] δ' [f] οἷον σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ τῶν τοιούτων ἕκαστον), ἀέρα δὲ καὶ πῦρ [g] μῖγμα τούτων καὶ τῶν ἄλλων σπερμάτων πάντων· εἶναι γὰρ [h] ἑκάτερον αὐτῶν ἐξ [i] ἀοράτων ὁμοιομερῶν
5 *πάντων [k] ἠθροισμένων. Διὸ καὶ [l] γίγνεσθαι πάντ' ἐκ τούτων· τὸ γὰρ πῦρ καὶ τὸν αἰθέρα προσαγορεύει ταὐτό. Ἐπεὶ [m] δ' ἐστὶ παντὸς φυσικοῦ σώματος κίνησις οἰκεία, τῶν δὲ κινήσεων αἱ μὲν ἁπλαῖ αἱ δὲ μικταί, καὶ αἱ μὲν μικταὶ τῶν μικτῶν αἱ δὲ ἁπλαῖ τῶν ἁπλῶν [n] εἰσί, φανερὸν ὅτι ἔσται ἅττα σώματα ἁπλᾶ· εἰσὶ γὰρ καὶ κινήσεις ἁπλαῖ. Ὥστε δῆλον καὶ ὅτι ἔστι [o] στοιχεῖα καὶ διὰ τί ἐστιν.*

4 *Πότερον δὲ πεπερασμένα ἢ ἄπειρα, καὶ [p] εἰ πεπερασμένα, πόσα τὸν ἀριθμόν, ἑπόμενον ἂν εἴη σκοπεῖν. Πρῶτον μὲν οὖν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄπειρα, καθάπερ οἴονταί τινες, θεωρητέον, καὶ πρῶτον τοὺς πάντα [q] τὰ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα ποιοῦντας,*
2 *[r] καθάπερ Ἀναξαγόρας. Οὐθεὶς γὰρ τῶν οὕτως ἀξιούντων ὀρθῶς λαμβάνει τὸ στοιχεῖον· ὁρῶμεν γὰρ πολλὰ καὶ τῶν μικτῶν σωμάτων εἰς [s] ὁμοιομερῆ διαιρούμενα, λέγω δ' οἷον σάρκα καὶ [t] ὀστοῦν καὶ ξύλον καὶ λίθον. Ὥστ' [v] εἴπερ τὸ σύνθετον οὐκ ἔστι στοιχεῖον, οὐχ ἅπαν ἔσται τὸ ὁμοιομερὲς στοιχεῖον, ἀλλὰ τὸ ἀδιαίρετον εἰς [w] ἕτερα τῷ εἴδει, καθάπερ*
3 *εἴρηται πρότερον. Ἔτι δ' [x] οὐδ' οὕτως λαμβάνοντας [y] τὸ στοιχεῖον ἀνάγκη ποιεῖν ἄπειρα· πάντα γὰρ ταὐτὰ [z] ἀποδοθήσεται καὶ πεπερασμένων ὄντων, [a] ἐάν τις λάβῃ· τὸ αὐτὸ γὰρ ποιήσει, κἂν δύο ἢ τρία μόνον ᾖ τοιαῦτα, καθάπερ [b] ἐπιχειρεῖ*
4 *καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Ἐπεὶ [c] γὰρ καὶ ὣς αὐτοῖς [d] συμ-*

[c] *ξυγκεῖσθαι* H. [d] *πᾶν* H.M. [e] *δ'*] *δὴ* E. [f] *οἷον ξύλα σάρκα* F. [g] *μίγματα* E.L. [h] *αὐτῶν ἑκάτερον* H.M. [i] *ἀοράτων τῶν ὁμ.* E. [k] *ἠθροισμένον* M. [l] *γενέσθαι* E.L. [m] *δὲ παντὸς τοῦ φυσικοῦ σώματός ἐστι* F. [n] *εἰσὶ* om. F. [o] *στοιχεῖον* M. [p] *εἰ* om. F. [q] *τὰ* om. E. [r] *καθάπερ καὶ ἀναξ.* E.L. [s] *ὁμοιομερῆ*] *μέρη* E. [t] *ὀστᾶ καὶ ξύλα* F. [v] *εἴπερ*] *ἐπὶ* E. [w] *ἕτερον* M. [x] *οὐθ'* H. et margo F, om. E.L. [y] *τὸ* om. E. [z] *ἀποδοθήσεσθαι* E. [a] *ἂν* E.L. [b] *ἐγχειρεῖ* E.L. [c] *γὰρ* om. M. [d] *ξυμβαίνει* H.M.

βαίνει μὴ πάντα ποιεῖν ἐξ ὁμοιομερῶν (πρόσωπον γὰρ οὐκ
ἐκ [e] προσώπων ποιοῦσιν, οὐδ᾽ ἄλλο τῶν κατὰ φύσιν ἐσχηματισμένων οὐθέν), φανερὸν ὅτι [f] πολλῷ βέλτιον πεπερασμένας
ποιεῖν τὰς ἀρχάς, καὶ ταύτας ὡς ἐλαχίστας πάντων γε τῶν
[g] αὐτῶν μελλόντων δείκνυσθαι, καθάπερ ἀξιοῦσι καὶ οἱ ἐν τοῖς
μαθήμασιν· ἀεὶ γὰρ [h] τὰς [i] πεπερασμένας λαμβάνουσιν ἀρ-
χὰς ἢ τῷ εἴδει ἢ τῷ ποσῷ. Ἔτι εἰ [k] σῶμα σώματος ἕτερον 5
λέγεται κατὰ τὰς οἰκείας διαφοράς, αἱ δὲ τῶν σωμάτων διαφοραὶ πεπερασμέναι (διαφέρουσι γὰρ τοῖς αἰσθητοῖς, ταῦτα
δὲ [l] πεπέρανται· δεῖ δὲ τοῦτο δειχθῆναι), [m] φανερὸν ὅτι καὶ
τὰ στοιχεῖα [n] ἀνάγκη πεπερασμένα εἶναι. Ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ 6
[o] ὡς ἕτεροί τινες λέγουσιν, οἷον Λεύκιππός [p] τε καὶ Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης, εὔλογα τὰ [q] συμβαίνοντα· φασὶ γὰρ
εἶναι τὰ πρῶτα μεγέθη πλήθει μὲν ἄπειρα μεγέθει δὲ ἀδιαίρετα, καὶ οὔτ᾽ ἐξ ἑνὸς πολλὰ γίγνεσθαι οὔτε ἐκ πολλῶν ἕν,
ἀλλὰ τῇ τούτων [r] συμπλοκῇ καὶ [s] περιπλέξει πάντα [t] γεννᾶσθαι. Τρόπον [v] γάρ τινα καὶ οὗτοι πάντα τὰ ὄντα ποιοῦσιν ἀριθμοὺς καὶ ἐξ ἀριθμῶν· καὶ γὰρ εἰ μὴ σαφῶς δηλοῦσιν, ὅμως τοῦτο βούλονται λέγειν. Καὶ πρὸς τούτοις, ἐπεὶ 7
διαφέρει τὰ σώματα σχήμασιν, ἄπειρα δὲ τὰ σχήματα,
ἄπειρα καὶ τὰ ἁπλᾶ σώματά φασιν εἶναι. Ποῖον δὲ [w] καὶ
τί [x] ἑκάστου [y] τὸ σχῆμα [z] τῶν στοιχείων, [a] οὐθὲν ἐπιδιώρισαν, ἀλλὰ [b] μόνον τῷ πυρὶ τὴν σφαῖραν ἀπέδωκαν· ἀέρα δὲ
καὶ ὕδωρ καὶ τἆλλα μεγέθει καὶ [c] μικρότητι διεῖλον, ὡς οὖσαν αὐτῶν τὴν φύσιν οἷον πανσπερμίαν [d] πάντων [e] τῶν στοιχείων. Πρῶτον μὲν οὖν [f] καὶ τούτοις ταὐτὸν ἁμάρτημα τὸ 8

[e] προσώπου π. F. [f] μακρῷ F. [g] αὐτῶν] ὄντων E. [h] τὰ E.H.M, om. L. [i] πεπερασμένα E.H.L.M. [k] σῶμα om. E. [l] πεπερασμένα H.M. [m] φανερὸν om. E. [n] ἀνάγκη post ὅτι F, post εἶναι H.M. [o] ὡς δ᾽ ἕτεροι H. [p] τε om. F. [q] ξυμβαίνοντα H.M. [r] ξυμπλοκῇ H. [s] ἐπαλλάξει F.H.M. [t] γενέσθαι M. [v] γάρ] δέ E.L. [w] καὶ τί om. F.H.M. [x] ἑκάστου post σχῆμα ponit L, om. E. [y] τὸ om. F.H.M. [z] τῶν στοιχείων om. F. [a] οὐκέτι διώρισαν F, οὐδὲν ἔτι διώρισαν H.M. [b] μόνῳ F.H.M. [c] σμικρότητι F.L. [d] ἁπάντων H.M. [e] τῶν om. E. [f] ταυτὸ καὶ τούτοις H, ταυτὸ καὶ τούτοις ἔοικεν ἀκολουθεῖν F.M.

μὴ [g] πεπερασμένας λαβεῖν τὰς ἀρχάς, ἐξὸν [h] ἅπαντα ταὐτὰ
λέγειν. Ἔτι δ' εἰ μὴ ἄπειροι τῶν [i] σωμάτων αἱ διαφοραί,
δῆλον ὅτι οὐκ ἔσται τὰ στοιχεῖα ἄπειρα. Πρὸς δὲ τούτοις
ἀνάγκη μάχεσθαι ταῖς [k] μαθηματικαῖς [l] ἐπιστήμαις ἄτομα
σώματα λέγοντας, καὶ πολλὰ τῶν ἐνδόξων καὶ [m] τῶν φαινο-
μένων κατὰ τὴν αἴσθησιν ἀναιρεῖν, περὶ ὧν εἴρηται [n] πρό-
9 τερον ἐν τοῖς περὶ χρόνου καὶ κινήσεως. Ἅμα δὲ καὶ ἐναντία
λέγειν αὐτοὺς αὐτοῖς ἀνάγκη· ἀδύνατον γὰρ ἀτόμων ὄντων
[o] τῶν στοιχείων μεγέθει καὶ [p] μικρότητι διαφέρειν ἀέρα καὶ
[q] γῆν καὶ ὕδωρ· οὐ γὰρ [r] οἷόν τ' ἐξ ἀλλήλων γίγνεσθαι·
[s] ὑπολείψει γὰρ [t] ἀεὶ τὰ μέγιστα σώματα [v] ἐκκρινόμενα,
φασὶ δ' οὕτω γίγνεσθαι ὕδωρ καὶ ἀέρα καὶ γῆν ἐξ ἀλλήλων.
10 [w] Ἔτι οὐδὲ κατὰ τὴν τούτων ὑπόληψιν δόξειεν ἂν ἄπειρα
γίγνεσθαι τὰ στοιχεῖα, [x] εἴπερ τὰ μὲν σώματα [y] διαφέρει
σχήμασι, τὰ δὲ σχήματα πάντα [z] σύγκειται ἐκ πυραμίδων,
[a] τὰ μὲν εὐθύγραμμα ἐξ εὐθυγράμμων, ἡ δὲ σφαῖρα ἐξ ὀκτὼ
μορίων. Ἀνάγκη γὰρ εἶναί τινας ἀρχὰς [b] τῶν σχημάτων.
Ὥστε εἴτε μία εἴτε δύο εἴτε πλείους, καὶ τὰ [c] ἁπλᾶ σώματα
11 τοσαῦτα ἔσται τὸ πλῆθος. Ἔτι δ' εἰ [d] ἑκάστῳ μὲν τῶν
[e] στοιχείων ἐστί τις οἰκεία κίνησις, καὶ ἡ τοῦ ἁπλοῦ σώματος
ἁπλῆ, μή εἰσι δ' [f] αἱ ἁπλαῖ κινήσεις ἄπειροι διὰ τὸ μήτε τὰς
ἁπλᾶς φορὰς πλείους εἶναι [g] δυοῖν μήτε τοὺς τόπους [h] ἀπεί-
ρους, οὐκ ἂν εἴη οὐδ' [i] οὕτως ἄπειρα τὰ στοιχεῖα.

5 Ἐπεὶ δ' ἀνάγκη πεπεράνθαι [k] τὰ στοιχεῖα, λοιπὸν σκέ-
ψασθαι [l] πότερον πλείω ἔσται ἢ [m] ἕν. Ἔνιοι γὰρ ἓν μόνον
ὑποτίθενται, καὶ [n] τοῦτο οἱ μὲν ὕδωρ, οἱ δ' ἀέρα, οἱ δὲ πῦρ,

[g] πεπερασμένον L. [h] πάντα ταυτὰ E, ἅπαντα ταυτὰ L. [i] σχημάτων F.L. [k] μαθητικαῖς E. [l] ἐπιστήμαις] ἀνάγκαις M. [m] τῶν post καὶ om. F.H.M. [n] πρῶτον L. [o] τῶν om. E. [p] σμικρότητι F. [q] ὕδωρ καὶ γῆν F. [r] οἴονται E. [s] ἐπιλείψει M. [t] αἰεὶ H.L. [v] ἐγκρινόμενα M. [w] ἔτι δ' οὐδὲ H.M. [x] ἐπεὶ E.L. [y] διαφ. τοῖς σχ. H.M. [z] ξύγκειται H, ξύγκεινται M. [a] τὰ] καὶ τὰ H.M. [b] τῶν om. H. [c] ἁπλᾶ] αὐτὰ L. [d] ἑκάστων E. [e] στοιχείων] σωμάτων F. [f] αἱ] αὖ M. [g] δυεῖν L. [h] ἀπείρους εἶναι οὐκ E.L. [i] οὕτως] ὣς H.M. [k] τὰ στοιχεῖα om. F. [l] πρότερον L. [m] ἕν] οὗ L. [n] τούτων F.M.

οἱ δ' ὕδατος μὲν λεπτότερον ἀέρος δὲ πυκνότερον, ὅ περιέχειν
φασὶ πάντας τοὺς οὐρανοὺς ἄπειρον ὄν. Ὅσοι μὲν οὖν τὸ 2
ἓν τοῦτο ποιοῦσιν ὕδωρ ἢ ἀέρα ἢ ὕδατος μὲν λεπτότερον
ἀέρος δὲ πυκνότερον, εἶτ' ἐκ τούτου [o] πυκνότητι καὶ μανότητι
τἆλλα γεννῶσιν, [p] οὗτοι λανθάνουσιν αὐτοὶ αὑτοὺς ἄλλο τι
πρότερον τοῦ στοιχείου ποιοῦντες· ἔστι γὰρ ἡ μὲν ἐκ τῶν
στοιχείων γένεσις [q] σύνθεσις, ὥς φασιν, ἡ δ' εἰς τὰ στοιχεῖα
διάλυσις, ὥστ' ἀνάγκη πρότερον εἶναι τῇ φύσει τὸ λεπτο-
μερέστερον. Ἐπεὶ οὖν φασὶ πάντων τῶν σωμάτων τὸ πῦρ 3
λεπτότατον εἶναι, πρῶτον ἂν εἴη τῇ [r] φύσει τὸ πῦρ. Δια-
φέρει δ' οὐθέν· ἀνάγκη γὰρ ἕν τι τῶν ἄλλων εἶναι πρῶτον,
καὶ μὴ τὸ μέσον. Ἔτι δὲ τὸ μὲν [s] πυκνότητι καὶ μανότητι
τἆλλα γεννᾶν οὐθὲν διαφέρει ἢ λεπτότητι καὶ παχύτητι· τὸ
μὲν γὰρ λεπτὸν μανόν, τὸ δὲ παχὺ βούλονται εἶναι πυκνόν.
Πάλιν δὲ τὸ λεπτότητι καὶ παχύτητι ταὐτὸν καὶ τὸ μεγέθει 4
[t] καὶ μικρότητι· λεπτὸν μὲν γὰρ τὸ [v] μικρομερές, παχὺ δὲ
τὸ μεγαλομερές· τὸ γὰρ ἐπεκτεινόμενον ἐπὶ πολὺ λεπτόν,
τοιοῦτον δὲ τὸ ἐκ μικρῶν μερῶν [w] συνεστός. Ὥστ' αὐτοῖς
[x] συμβαίνει μεγέθει καὶ [y] μικρότητι διαιρεῖν τὴν τῶν ἄλλων
οὐσίαν. Οὕτω δὲ διοριζομένοις ἅπαντα [z] συμβήσεται λέγειν 5
πρός τι, καὶ οὐκ ἔσται [a] ἁπλῶς τὸ μὲν πῦρ τὸ δ' ὕδωρ τὸ δ'
ἀήρ, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ πρὸς μὲν τόδε πῦρ, πρὸς δέ [b] τι ἄλλο
ἀήρ, ὅπερ συμβαίνει καὶ τοῖς πλείω μὲν τὰ στοιχεῖα λέγουσι,
μεγέθει δὲ καὶ [c] μικρότητι διαφέρειν φάσκουσιν· ἐπεὶ γὰρ
τῷ ποσῷ διώρισται ἕκαστον, ἔσται τις λόγος πρὸς ἄλληλα
τῶν μεγεθῶν, ὥστε τὰ τοῦτον [d] ἔχοντα τὸν λόγον πρὸς ἄλ-
ληλα ἀνάγκη τὸ μὲν ἀέρα εἶναι τὸ δὲ πῦρ τὸ δὲ γῆν τὸ δ'
ὕδωρ, διὰ τὸ [e] ἐνυπάρχειν [f] ἐν τοῖς μείζοσι τοὺς τῶν [g] ἐλατ-

[o] μανότητι καὶ πυκνότητι F.H, μανότατον καὶ πυκνότατον M. [p] οὗτοι δὲ λ. F. [q] ξύνθεσις H.M. [r] φύσει τὸ λεπτομερέστερον τὸ F. [s] πυκνότατον καὶ μανότατον M. [t] καὶ τὸ σμικρότητι F, καὶ τὸ μικρότητι H.L.M. [v] σμικρομερὲς F. [w] συνεστὼς F.H.L.M. [x] ξυμβαίνει H, ξυμβαίνειν M. [y] σμικρότητι F. [z] ξυμβήσεται H.M, συμβαίνει F. [a] τὸ μὲν ἁπλῶς M. [b] τι om. H.M. [c] σμικρότητι F. [d] ἔχοντα ὅμοια τὸν F.H. [e] ὑπάρχειν M. [f] ἐν om. F. [g] ἐλασσόνων H.M.

6 τόνων λόγους. [g]Ὅσοι δὲ πῦρ ὑποτίθενται τὸ στοιχεῖον,
τοῦτο μὲν διαφεύγουσιν, ἄλλα δ' αὐτοῖς ἀναγκαῖον ἄλογα
[h]συμβαίνειν. Οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν σχῆμα περιάπτουσι τῷ
πυρί, καθάπερ οἱ τὴν πυραμίδα ποιοῦντες, καὶ τούτων οἱ μὲν
[i]ἁπλουστέρως [k]λέγοντες ὅτι τῶν [l]μὲν σχημάτων [m]τμητι-
κώτατον ἡ πυραμίς, τῶν δὲ σωμάτων τὸ πῦρ, οἱ δὲ κομψο-
τέρως τῷ λόγῳ προσάγοντες ὅτι τὰ μὲν σώματα πάντα
σύγκειται ἐκ τοῦ λεπτομερεστάτου, τὰ δὲ σχήματα τὰ στε-
ρεὰ ἐκ [n]τῶν πυραμίδων, ὥστ' ἐπεὶ τῶν μὲν σωμάτων τὸ πῦρ
λεπτότατον, τῶν δὲ σχημάτων ἡ πυραμὶς [o]μικρομερέστατον
[p]καὶ πρῶτον, τὸ δὲ πρῶτον σχῆμα τοῦ πρώτου σώματος,
7 πυραμὶς ἂν εἴη τὸ πῦρ. Οἱ δὲ περὶ [q]μὲν σχήματος οὐδὲν
ἀποφαίνονται, λεπτομερέστατον δὲ [r]μόνον ποιοῦσιν, ἔπειτ'
ἐκ τούτου συντιθεμένου [s]φασὶ γίγνεσθαι τἆλλα καθάπερ ἂν
εἰ [t]συμφυσωμένου ψήγματος. [u]Ἀμφοτέροις δὲ ταὐτὰ [v]συμ-
βαίνει δυσχερῆ· εἰ [w]μὲν γὰρ ἄτομον τὸ πρῶτον σῶμα [x]ποι-
οῦσι, πάλιν ἥξουσιν οἱ πρότερον εἰρημένοι λόγοι [y]πρὸς ταύ-
8 την τὴν ὑπόθεσιν. [u]Ἔτι οὐκ ἐνδέχεται τοῦτο λέγειν [z]φυσικῶς
βουλομένους θεωρεῖν. [a]Εἰ γὰρ ἅπαν σῶμα σώματι συμ-
βλητὸν κατὰ [b]τὸ ποσόν, ἔχει δ' ἀνάλογον τὰ μεγέθη τά τε
τῶν ὁμοιομερῶν πρὸς ἄλληλα καὶ τὰ τῶν στοιχείων, οἷον
[c]τὰ τοῦ παντὸς ὕδατος πρὸς τὸν ἅπαντα ἀέρα καὶ τοῦ στοι-
χείου πρὸς τὸ στοιχεῖον, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὁ δ'
ἀὴρ πλείων τοῦ ὕδατος [d]καὶ [e]ὅλως τὸ [f]λεπτομερέστερον
[g]τοῦ [h]παχυμερεστέρου, φανερὸν ὅτι καὶ τὸ στοιχεῖον ἔλατ-
τον ἔσται [i]τὸ τοῦ ὕδατος ἢ τὸ τοῦ ἀέρος. Εἰ οὖν τὸ ἔλαττον

[h] ξυμβαίνειν H.M. [i] ἁπλούστερον E.L. [k] λέγουσιν E. [l] μὲν om. M. [m] τμητικωτάτη F, τμητικώτερον M. [n] τῶν post ἐκ om. E.L. [o] μικρ.] λεπτομερέστατον E.L. [p] καὶ τὸ πρῶτον M. [q] μὲν om. F. [r] μόνον τὸ στοιχεῖον ποιοῦσιν F. [s] γίγνεσθαί φασι F.H.M, φασι γενέσθαι L. [t] συμφυομένου F.L, ξυμφυομένου H.M. [v] ξυμβαίνει M. [w] μὲν om. H. [x] ποιήσουσι H.M. [y] πρὸς τὴν αὐτὴν ὑπ. F.H.M. [z] φυσικῶς βουλομένοις E, βουλομένους φυσ. F. [a] εἰ] ἀεὶ E. [b] τὸ om. E. [c] τὰ] τὸ F. [d] καὶ om. M. [e] ὅλως om. E. [f] λεπτομερέστατον E H.L.M. [g] τοῦ om. M. [h] παχυμερεστάτου E.L, μεγαλομερεστέρου H.M. [i] τὸ ante ὕδατος om. M.

*μέγεθος ἐνυπάρχει τῷ μείζονι, διαιρετὸν ἂν εἴη τὸ τοῦ ἀέρος
στοιχεῖον. Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ τοῦ πυρὸς καὶ ὅλως τῶν λε-* 9
*πτομερεστέρων. Εἰ δὲ διαιρετόν, τοῖς μὲν σχηματίζουσι τὸ
πῦρ* [k] *συμβήσεται μὴ εἶναι τὸ τοῦ πυρὸς μέρος πῦρ διὰ τὸ
μὴ συγκεῖσθαι τὴν πυραμίδα ἐκ πυραμίδων, ἔτι δὲ μὴ πᾶν
σῶμα εἶναι ἢ στοιχεῖον* [l] *ἢ ἐκ στοιχείων (τὸ γὰρ* [m] *μέρος τοῦ
πυρὸς οὔτε πῦρ οὔθ' ἕτερον στοιχεῖον οὐδέν), τοῖς δὲ τῷ με-
γέθει διορίζουσι πρότερόν τι τοῦ στοιχείου στοιχεῖον εἶναι,
καὶ τοῦτ' εἰς ἄπειρον βαδίζειν, εἴπερ ἅπαν σῶμα διαιρετὸν
καὶ τὸ μικρομερέστατον στοιχεῖον. Ἔτι δὲ καὶ τούτοις* 10
[n] *συμβαίνει λέγειν ὡς ταὐτὸν πρὸς* [o] *μὲν τόδε πῦρ* [p] *ἐστὶ πρὸς
ἄλλο δ' ἀήρ, καὶ πάλιν ὕδωρ καὶ γῆ. Κοινὸν δὲ πᾶσιν ἁμάρ-
τημα τοῖς ἓν τὸ στοιχεῖον ὑποτιθεμένοις τὸ μίαν* [q] *μόνην κί-
νησιν ποιεῖν φυσικήν, καὶ πάντων τὴν αὐτήν. Ὁρῶμεν γὰρ
πᾶν* [r] *τὸ φυσικὸν σῶμα κινήσεως ἔχον ἀρχήν. Εἰ οὖν ἅπαντα* 11
*τὰ σώματα ἕν τί ἐστι, πάντων ἂν εἴη μία κίνησις· καὶ ταύ-
την ἀναγκαῖον ὅσῳπερ ἂν* [s] *πλείων* [t] *γίγνηται, κινεῖσθαι μᾶλ-
λον, ὥσπερ* [v] *καὶ τὸ πῦρ ὅσῳ* [w] *ἂν* [x] *πλεῖον γίγνηται, φέρεται
θᾶττον* [y] *ἄνω τὴν* [z] *αὑτοῦ φοράν. Συμβαίνει δὲ πολλὰ κάτω*
[a] *φέρεσθαι θᾶττον. Ὥστε διά τε ταῦτα, καὶ πρὸς τούτοις
ἐπεὶ διώρισται πρότερον ὅτι πλείους* [b] *αἱ φυσικαὶ κινήσεις,
δῆλον ὅτι ἀδύνατον* [c] *ἓν εἶναι* [d] *τὸ στοιχεῖον.* [e] *Ἐπεὶ δὲ οὔτε
ἄπειρα οὔτε ἕν,* [f] *πλείω ἀνάγκη εἶναι καὶ* [g] *πεπερασμένα.*

Ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον [h] *πότερον ἀΐδιά ἐστιν ἢ* [i] *γινό-* 6
μενα [k] *φθείρεται· τούτου* [l] *γὰρ δειχθέντος φανερὸν* [m] *ἔσται
καὶ* [n] *πόσ'* [o] *ἄττα καὶ ποῖά ἐστιν. Ἀΐδια μὲν οὖν εἶναι ἀδύ-
νατον· ὁρῶμεν γὰρ* [p] *καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ ἕκαστον τῶν*

[k] *ξυμβ.* H.M. [l] *ἢ* ante *ἐκ* om. E. [m] *τοῦ πυρὸς μέρος* F.H.M. [n] *ξυμβ.* H.M. [o] *μὲν* om. H.L. [p] *ἐστί* om. E. [q] *μόνον ποιεῖν κίνησιν* H.M. [r] *τὸ* om. H.M. [s] *πλείω* H.L.M. [t] *γένηται* E.L. [v] *καὶ τὸ πῦρ ὅσῳ* om. E. [w] *ἂν*] *περ ἂν* L. [x] *πλείω* E.F.L. [y] *ἄνω—θᾶττον* om. L. [z] *ἑαυτοῦ* F.L. [a] *θᾶττον φέρεσθαι κάτω* H. [b] *αἱ φοραὶ καὶ φ.* H. [c] *ἓν* om. E. [d] *τὸ* om. F. [e] *ἐπειδὴ* F.H.L.M. [f] *ἀνάγκη πλείω* F.H.M. [g] *πεπερασμένα τὰ στοιχεῖα* H.M. [h] *πότερον* om. E. [i] *γενόμενα* L. [k] *φθείρεται* om. E. [l] *γὰρ*] *δὲ* F. [m] *ἔσται καὶ* om. H. [n] *πῶς* L. [o] *καὶ ποῖ' ἄττα* H.M. [p] *καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ* F.H.M.

2 ἁπλῶν σωμάτων διαλυόμενον. Ἀνάγκη δὲ [q] ἢ ἄπειρον εἶναι
ἢ ἵστασθαι τὴν διάλυσιν. Εἰ μὲν οὖν [r] ἄπειρον, ἔσται καὶ
ὁ χρόνος ὁ τῆς διαλύσεως ἄπειρος, καὶ πάλιν ὁ τῆς συνθέσεως·
ἕκαστον γὰρ ἐν [s] ἄλλῳ χρόνῳ διαλύεται καὶ [t] συντίθεται
τῶν μορίων. Ὥστε συμβήσεται ἔξω τοῦ ἀπείρου χρόνου
ἄλλον [v] εἶναι ἄπειρον, ὅταν ὅ τε τῆς συνθέσεως ἄπειρος [w] ᾖ
καὶ ἔτι [x] τούτου πρότερος ὁ τῆς διαλύσεως. Ὥστε [y] τοῦ
3 ἀπείρου ἔξω [z] γίγνεται ἄπειρον· ὅπερ ἀδύνατον. Εἰ δὲ
[a] στήσεταί που ἡ διάλυσις, ἤτοι ἄτομον ἔσται τὸ σῶμα ἐν
ᾧ ἵσταται, ἢ διαιρετὸν μὲν οὐ μέντοι διαιρεθησόμενον οὐδέ-
ποτε, καθάπερ ἔοικεν Ἐμπεδοκλῆς βούλεσθαι λέγειν. Ἄτο-
μον μὲν οὖν οὐκ ἔσται διὰ τοὺς πρότερον εἰρημένους λόγους·
ἀλλὰ μὴν οὐδὲ διαιρετὸν μὲν οὐδέποτε δὲ διαλυθησόμενον.
Τὸ γὰρ ἔλαττον σῶμα τοῦ μείζονος εὐφθαρτότερόν ἐστιν.
Εἴπερ οὖν καὶ τὸ πολὺ φθείρεται [b] κατὰ ταύτην τὴν φθοράν,
ὥστε διαλύεσθαι εἰς ἐλάττω, ἔτι [c] μᾶλλον τοῦτο πάσχειν
4 εὔλογον τὸ ἔλαττον. Δύο δὲ τρόπους ὁρῶμεν φθειρόμενον
τὸ πῦρ· ὑπό τε γὰρ τοῦ ἐναντίου φθείρεται σβεννύμενον,
καὶ αὐτὸ [d] ὑφ᾽ αὑτοῦ μαραινόμενον. Τοῦτο δὲ πάσχει τὸ
ἔλαττον ὑπὸ τοῦ πλείονος, καὶ θᾶττον, ὅσῳ ἂν ᾖ ἔλαττον.
Ὥστ᾽ ἀνάγκη φθαρτὰ καὶ γενητὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα τῶν
σωμάτων. Ἐπεὶ δ᾽ ἐστὶ [e] γενητά, [f] ἤτοι ἐξ ἀσωμάτου ἢ ἐκ
σώματος ἔσται ἡ γένεσις, καὶ εἰ ἐκ σώματος, [g] ἤτοι ἐξ ἄλλου
5 ἢ ἐξ ἀλλήλων. Ὁ μὲν οὖν ἐξ ἀσωμάτου γεννῶν λόγος ποιεῖ
[h] γεννώμενον κενόν. Πᾶν γὰρ τὸ γινόμενον [i] ἔν τινι γίνεται,
[k] καὶ ἤτοι ἀσώματον ἔσται [l] ἐν ᾧ ἡ γένεσις, [m] ἢ ἕξει σῶμα·
καὶ εἰ μὲν ἕξει σῶμα, δύο [n] ἔσται σώματα [o] ἅμα ἐν τῷ αὐτῷ,
τό τε γιγνόμενον καὶ τὸ προϋπάρχον· εἰ δ᾽ ἀσώματον,

[q] ἢ post δὲ om. E. [r] ἄπειρος F. [s] ἄλλῳ] ὅλῳ M. [t] ξυντίθεται H.M. [v] ἄπειρον εἶναι F. [w] εἴη H.M. [x] πρότερος τούτου E.L, τούτου πρότερον M. [y] τοῦ om. E. [z] γίγνεσθαι F.H.L.M. [a] συστήσεταί M. [b] κατὰ om. H. [c] τοῦτο μᾶλλον H, μᾶλλον τὸ E. [d] ὑφ᾽ ἑαυτοῦ F, ὑπ᾽ αὑτοῦ M. [e] γενητὸν M. [f] ἤτοι] ἢ F. [g] ἢ F.H.M. [h] γεννώμενον om. F.H.M. [i] ἔν τινι γίγνεται om. E.F.H.L. [k] καὶ om. E.F.H.L.M. [l] ἐν] ἢ ἐν E. [m] ἢ ἕξει σῶμα om. E. [n] ἔσται] ἕξει E.L. [o] ἅμα post δύο E.L, post αὐτῷ F.

ἀνάγκη κενὸν εἶναι ἀφωρισμένον. Τοῦτο δ' ὅτι ἀδύνατον, δέδεικται [p]καὶ πρότερον. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκ σώματός [q]τινος 6
ἐγχωρεῖ [r]γίνεσθαι τὰ στοιχεῖα· συμβήσεται γὰρ ἄλλο σῶμα πρότερον εἶναι τῶν στοιχείων. Τοῦτο δ' εἰ μὲν [s]ἔχει βάρος ἢ κουφότητα, τῶν στοιχείων ἔσται τι, μηδεμίαν δ' ἔχον ῥοπὴν [t]ἀκίνητον ἔσται καὶ [v]μαθηματικόν· τοιοῦτον δὲ ὂν οὐκ ἔσται ἐν τόπῳ. Ἐν ᾧ γὰρ ἠρεμεῖ, ἐν τούτῳ καὶ κινεῖσθαι δυνατόν. [w]Καὶ εἰ μὲν βίᾳ, παρὰ φύσιν, εἰ δὲ μὴ βίᾳ, κατὰ φύσιν. Εἰ 7
μὲν οὖν ἔσται ἐν τόπῳ, [x]καί που ἔσται τι τῶν στοιχείων· εἰ δὲ μὴ ἐν τόπῳ, [y]οὐδὲν ἐξ αὐτοῦ ἔσται· τὸ γὰρ γινόμενον, καὶ ἐξ οὗ γίγνεται, ἀνάγκη ἅμα εἶναι. Ἐπεὶ δ' οὔτε ἐξ ἀσωμάτου γίγνεσθαι δυνατὸν οὔτ' ἐξ ἄλλου σώματος, λείπεται ἐξ ἀλλήλων γίγνεσθαι.

Πάλιν οὖν ἐπισκεπτέον τίς ὁ τρόπος τῆς ἐξ ἀλλήλων γε- 7
νέσεως, πότερον ὡς Ἐμπεδοκλῆς λέγει καὶ Δημόκριτος, ἢ ὡς οἱ [z]εἰς τὰ ἐπίπεδα διαλύοντες, ἢ [a]ἔστιν ἄλλος τις τρόπος παρὰ τούτους. Οἱ μὲν οὖν [b]περὶ Ἐμπεδοκλέα καὶ Δημόκριτον λανθάνουσιν αὐτοὶ [c]αὑτοὺς [d]οὐ γένεσιν ἐξ ἀλλήλων ποιοῦντες ἀλλὰ φαινομένην γένεσιν· ἐνυπάρχον γὰρ ἕκαστον ἐκκρίνεσθαί φασιν, ὥσπερ ἐξ ἀγγείου τῆς γενέσεως οὔσης ἀλλ' οὐκ ἔκ τινος ὕλης, [e]οὐδὲ γίγνεσθαι μεταβάλλοντος. Ἔπειτα [f]κἂν οὕτως οὐδὲν ἧττον ἄλογα τὰ συμβαίνοντα. 2
Τὸ γὰρ αὐτὸ μέγεθος οὐ δοκεῖ [g]συμπιληθὲν γίνεσθαι βαρύτερον. Ἀνάγκη δὲ τοῦτο λέγειν τοῖς φάσκουσιν ἐκκρίνεσθαι τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀέρος [h]ἐνυπάρχον· ὅταν γὰρ ὕδωρ ἐξ ἀέρος γένηται, βαρύτερόν ἐστιν. Ἔτι [i]δὲ τῶν μεμιγμένων σωμά- 3
των οὐκ ἀνάγκη χωρισθὲν θάτερον ἀεὶ πλείω τόπον ἐπέχειν· ὅταν δ' ἐξ ὕδατος ἀὴρ γένηται, πλείω καταλαμβάνει τόπον· τὸ δὲ λεπτομερέστερον ἐν [k]πλείονι τόπῳ γίγνεται. Φανερὸν

[p] καὶ om. F.H.M. [q] τινος] ἑνὸς H.M. [r] γενέσθαι E. [s] ἕξει E.L. [t] ἀκ. ἔσται] ἀκ. ἐστι E.F. [v] μαθητικὸν E. [w] καὶ ante εἰ om. H. [x] καί που om. M. [y] οὐδέ τι ἐξ F. [z] εἰς om. H.L. [a] ἔστιν om. E. [b] περὶ om. E. [c] ἑαυτοὺς F. [d] οὔτε E.L. [e] οὐδὲ] οὐ F, οὗ L. [f] καὶ (supra posito κἂν) F.L. [g] ξυμπιληθὲν H.M. [h] ὑπάρχον E. [i] δὲ καὶ τῶν E. [k] μείζονι F.H.M.

δὲ τοῦτό [l] γε καὶ ἐν τῇ μεταβάσει· διατμιζομένου γὰρ καὶ
[m] πνευματουμένου [n] τοῦ ὑγροῦ ῥήγνυται τὰ περιέχοντα τοὺς
4 ὄγκους [o] ἀγγεῖα διὰ τὴν στενοχωρίαν. Ὥστ' εἰ μὲν ὅλως
μή ἐστι κενὸν μηδ' ἐπεκτείνεται τὰ σώματα, καθάπερ φασὶν
οἱ ταῦτα λέγοντες, φανερὸν [p] τὸ ἀδύνατον· εἰ δ' ἔστι κενὸν
καὶ ἐπέκτασις, ἄλογον τὸ ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ πλείω τόπον ἐπι-
λαμβάνειν τὸ χωριζόμενον. [q] Ἀλλ' ἀνάγκη καὶ ὑπολείπειν
τὴν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν, εἴπερ ἐν τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει
5 μὴ [r] ἐνυπάρχει ἄπειρα [s] μεγέθη πεπερασμένα. Ὅταν γὰρ
ἐκ γῆς ὕδωρ γένηται, ἀφῄρηταί τι τῆς γῆς, εἴπερ ἐκκρίσει ἡ
γένεσις· καὶ πάλιν ὅταν ἐκ τῆς ὑπολειπομένης, [t] ὡσαύτως. Εἰ
μὲν [v] οὖν ἀεὶ τοῦτ' ἔσται, συμβήσεται ἐν τῷ [w] πεπερασμένῳ
ἄπειρα ἐνυπάρχειν· ἐπεὶ δὲ τοῦτ' ἀδύνατον, οὐκ ἂν ἀεὶ γί-
6 γνοιτο ἐξ ἀλλήλων. Ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστι τῇ ἐκκρίσει [x] ἡ
εἰς [y] ἄλληλα μετάβασις, εἴρηται. Λείπεται [z] δ' εἰς ἄλληλα
μεταβάλλοντα γίγνεσθαι. Τοῦτο δὲ διχῶς· ἢ γὰρ τῇ μετα-
σχηματίσει, καθάπερ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κηροῦ [a] γίγνοιτ' ἂν σφαῖρα
καὶ κύβος, ἢ τῇ διαλύσει τῇ εἰς τὰ ἐπίπεδα, [b] ὥσπερ ἔνιοί
7 φασιν. Εἰ μὲν [c] οὖν τῇ μετασχηματίσει [d] γίνεται, συμβαίνει
ἐξ ἀνάγκης ἄτομα λέγειν τὰ σώματα· διαιρετῶν γὰρ ὄντων
οὐκ [e] ἔσται τὸ τοῦ πυρὸς μέρος πῦρ, οὐδὲ τὸ τῆς γῆς γῆ, διὰ
τὸ μὴ εἶναι [f] μήτε τὸ τῆς πυραμίδος μέρος [g] πάντως πυρα-
8 μίδα μήτε [h] τὸ τοῦ κύβου κύβον. Εἰ [i] δὲ τῇ τῶν ἐπιπέδων
διαλύσει, πρῶτον μὲν [k] ἄτοπον τὸ μὴ [l] πάντα γεννᾶν ἐξ
ἀλλήλων, ὅπερ ἀνάγκη λέγειν αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν. Οὔτε
γὰρ εὔλογον ἓν [m] μόνον ἄμοιρον γενέσθαι τῆς μεταβάσεως,
οὔτε φαίνεται κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀλλ' ὁμοίως [n] πάντα μετα-
βάλλειν εἰς ἄλληλα. Συμβαίνει [o] δὲ περὶ τῶν φαινομένων

[l] γε om. H.M. [m] πνευματιζομένου H, πνευμα E. [n] τοῦ om. L. [o] ἀγγεῖα om. E. [p] τὸ] ὅτι L. [q] ἀλλ' ἀνάγκη] ἀνάγκη δὲ F.H.M. [r] ἐνυπάρχῃ L. [s] μεγέθη om. E.F. [t] ὡσαύτως post ὅταν H.M. [v] οὖν om. F. [w] πεπ. ἀεὶ ὑπάρχειν E. [x] ἡ om. M. [y] ἄλλα F. [z] δὴ H.M. [a] γίγνοιτ ἂν om. F. [b] ὥσπερ] καθάπερ F.H.M. [c] οὖν ἐν τῇ F. [d] γείνονται E. [e] ἔστι H. [f] μήτε om. M. [g] πάντως om. H.M. [h] τὸ om. E. [i] δέ τις τῇ L. [k] ἄτομον E. [l] πάντα μόριον γ. pr. F. [m] μόνον] μ΄ριον F.M. [n] ἅπαντα F.H.M. [o] δὴ L.

λέγουσι [p]μὴ [q]ὁμολογούμενα λέγειν τοῖς φαινομένοις. Τούτου 9
δ' αἴτιον τὸ μὴ καλῶς λαβεῖν τὰς πρώτας ἀρχάς, ἀλλὰ πάντα
βούλεσθαι πρός τινας δόξας [r]ὡρισμένας ἀνάγειν. Δεῖ γὰρ
ἴσως τῶν μὲν αἰσθητῶν αἰσθητάς, τῶν δὲ ἀϊδίων ἀϊδίους, τῶν
δὲ φθαρτῶν φθαρτὰς εἶναι τὰς ἀρχάς, ὅλως δ' ὁμογενεῖς
τοῖς ὑποκειμένοις. [s]Οἱ δὲ διὰ τὴν τούτων φιλίαν ταὐτὸ 10
ποιεῖν ἐοίκασι τοῖς τὰς θέσεις ἐν τοῖς λόγοις [t]διαφυλάττουσιν·
ἅπαν γὰρ ὑπομένουσι τὸ συμβαῖνον ὡς ἀληθεῖς ἔχοντες
ἀρχάς, ὥσπερ οὐκ ἐνίας δέον κρίνειν ἐκ τῶν ἀποβαινόντων,
καὶ μάλιστα ἐκ τοῦ τέλους. Τέλος δὲ τῆς μὲν ποιητικῆς
ἐπιστήμης τὸ ἔργον, τῆς δὲ φυσικῆς [v]τὸ φαινόμενον ἀεὶ
κυρίως κατὰ τὴν αἴσθησιν. Συμβαίνει δ' αὐτοῖς [w]μάλιστα 11
τὴν γῆν εἶναι στοιχεῖον, καὶ μόνην ἄφθαρτον, εἴπερ τὸ [x]ἀδιάλυτον
ἄφθαρτόν [y]τ' ἐστὶ καὶ στοιχεῖον· ἡ γὰρ γῆ μόνη
ἀδιάλυτος εἰς ἄλλο σῶμα. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐν τοῖς [z]διαλυομένοις
ἡ τῶν τριγώνων παραιώρησις εὔλογος. Συμβαίνει
δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῇ εἰς ἄλληλα μεταβάσει διὰ τὸ ἐξ ἀνίσων
τῷ πλήθει συνεστάναι τριγώνων. Ἔτι δ' ἀνάγκη τοῖς ταῦτα 12
λέγουσιν [a]οὐκ ἐκ [b]σώματος ποιεῖν γένεσιν· ὅταν γὰρ ἐξ ἐπιπέδων
γένηται, οὐκ ἐκ [c]σώματος ἔσται γεγονός. Πρὸς δὲ
τούτοις ἀνάγκη μὴ πᾶν σῶμα [d]λέγειν διαιρετόν, ἀλλὰ μάχεσθαι
ταῖς ἀκριβεστάταις ἐπιστήμαις· αἱ μὲν γὰρ καὶ τὸ
νοητὸν λαμβάνουσι διαιρετόν, αἱ [e]μαθηματικαί, οἱ δὲ οὐδὲ
τὸ αἰσθητὸν ἅπαν συγχωροῦσι διὰ τὸ βούλεσθαι σώζειν τὴν
ὑπόθεσιν. Ἀνάγκη γὰρ ὅσοι [f]σχῆμα ποιοῦσιν ἑκάστου 13
τῶν στοιχείων καὶ τούτῳ διορίζουσι τὰς οὐσίας αὐτῶν, ἀδιαίρετα
ποιεῖν αὐτά· τῆς γὰρ πυραμίδος ἢ τῆς σφαίρας διαιρεθείσης
πως οὐκ ἔσται τὸ λειπόμενον σφαῖρα ἢ πυραμίς. Ὥστε
ἢ τὸ [g]τοῦ πυρὸς μέρος οὐ πῦρ, ἀλλ' ἔσται τι πρότερον τοῦ

[p] μὴ om. M. [q] ἀνομολογούμενα H.M. [r] διωρισμένας H.L. [s] οἱ] εἰ F.H. [t] φυλάττουσιν H.M. [v] ἀεὶ τὸ φ. L. [w] τὴν γῆν μάλιστα F.H.M. [x] ἀδ. καὶ ἄφθ. E. [y] τ'] γ' H, om. M. [z] λυομένοις E. [a] οὐκ ἐκ om. E. [b] σωμάτων ποιεῖν τὴν γένεσιν F. [c] σωμάτων F. [d] λέγειν] εἶναι F. [e] μαθητικαί E.F. [f] σχηματοποιοῦσιν ἕκαστον F. [g] τοῦ post τὸ om. E.

στοιχείου, διὰ τὸ πᾶν εἶναι ἢ στοιχεῖον ἢ ἐκ [h] *στοιχείων, ἢ
οὐχ ἅπαν σῶμα διαιρετόν.*

8 *Ὅλως δὲ τὸ πειρᾶσθαι τὰ ἁπλᾶ σώματα σχηματίζειν
ἄλογόν ἐστι, πρῶτον μὲν ὅτι συμβήσεται μὴ ἀναπληροῦσθαι
τὸ ὅλον· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἐπιπέδοις τρία σχήματα δοκεῖ συμ-
πληροῦν τὸν τόπον, τρίγωνον* [i] *καὶ τετράγωνον καὶ ἑξάγω-
νον, ἐν δὲ τοῖς στερεοῖς δύο* [k] *μόνα, πυραμὶς καὶ κύβος· ἀνάγκη
δὲ πλείω τούτων λαμβάνειν διὰ τὸ πλείω τὰ στοιχεῖα ποιεῖν.*
2 *Ἔπειτα φαίνεται* [l] *πάντα μὲν τὰ ἁπλᾶ σώματα σχηματιζό-
μενα τῷ περιέχοντι τόπῳ, μάλιστα δὲ τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀήρ.
Διαμένειν μὲν οὖν τὸ τοῦ στοιχείου σχῆμα ἀδύνατον·* [m] *οὐ
γὰρ ἂν ἥπτετο πανταχῇ τοῦ περιέχοντος τὸ ὅλον. Ἀλλὰ
μὴν εἰ* [n] *μεταρρυθμισθήσεται, οὐκέτι* [o] *ἔσται ὕδωρ, εἴπερ τῷ
σχήματι διέφερεν. Ὥστε φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστιν ὡρισμένα*
3 *τὰ σχήματα* [p] *αὐτοῦ. Ἀλλ᾽ ἔοικεν ἡ φύσις* [q] *αὐτὴ τοῦτο
σημαίνειν ἡμῖν,* [r] *ὃ καὶ κατὰ λόγον ἐστίν· ὥσπερ γὰρ* [s] *καὶ*
[t] *ἐν τοῖς ἄλλοις, ἀειδὲς καὶ ἄμορφον δεῖ τὸ ὑποκείμενον εἶναι·
μάλιστα γὰρ* [v] *ἂν οὕτω δύναιτο* [w] *ῥυθμίζεσθαι, καθάπερ ἐν
τῷ Τιμαίῳ γέγραπται, τὸ πανδεχές.* [x] *Οὕτω καὶ τὰ στοι-
χεῖα δεῖ νομίζειν ὥσπερ ὕλην εἶναι τοῖς* [y] *συνθέτοις· διὸ καὶ
δύναται μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα χωριζομένων τῶν* [z] *κατὰ*
4 *πάθη διαφορῶν. Πρὸς δὲ τούτοις πῶς ἐνδέχεται* [a] *γίγνεσθαι
σάρκα καὶ ὀστοῦν ἢ* [b] *ὁτιοῦν σῶμα τῶν συνεχῶν; Οὔτε γὰρ
ἐξ αὐτῶν τῶν στοιχείων ἐγχωρεῖ διὰ τὸ μὴ γίγνεσθαι συνε-
χὲς ἐκ τῆς συνθέσεως, οὔτ᾽ ἐκ τῶν ἐπιπέδων συντιθεμένων· τὰ
γὰρ στοιχεῖα γεννᾶται τῇ συνθέσει καὶ* [c] *οὐ τὰ ἐκ τῶν στοι-*
5 *χείων. Ὥστ᾽ ἐάν τις ἀκριβολογεῖσθαι βούληται καὶ μὴ ἐκ
παρόδου τοὺς λόγους ἀποδέχεσθαι* [d] *τοὺς τοιούτους, ἀναι-*

[h] *στοιχείων*] *στοιχείου* E. [i] *καὶ* ante *τετρ.* om. F. [k] *μόνον* E. [l] *πάντα* om. H. [m] *οὐδὲ γὰρ* H.M. [n] *μεταρρυθμίσεται* pr. F. [o] *ἔστιν* M. [p] *αὐτοῦ*] *τούτων* F, *αὐτῶν* L.M. [q] *αὐτῶν* (supra posito *ὸ*) F. [r] *ὃ δὴ καὶ* F.H.M. [s] *καὶ* post *γὰρ* om. E.L. [t] *ἐν* om. E. [v] *ἂν* om. M. [w] *μεταρρυθμίζεσθαι* L. [x] *οὕτω δὲ καὶ* M. [y] *συνθ. αἰσθητοῖς. διόπερ* H.M. [z] *κατὰ τὰ π.* F.H.L. [a] *γίγνεσθαι κατὰ σ.* M. [b] *ὁτιοῦν τῶν σωμάτων οὔτε* H.M. [c] *οὐ τὰ*] *οὐκ αὐτὰ* L. [d] *τοὺς τοιούτους*] *τοῦ στοιχείου αὐτοὺς* L, *τοῦ στοιχείου αὐτοῦ* E.

ροῦντας [c] ὄψεται τὴν γένεσιν [f] ἐκ τῶν ὄντων. Ἀλλὰ μὴν
[g] καὶ πρὸς [h] τὰ πάθη [i] τε καὶ [k] τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κινήσεις
[l] ἀσύμφωνα [m] τὰ σχήματα τοῖς σώμασιν, εἰς ἃ μάλιστα βλέ-
ψαντες οὕτω διένειμαν. Οἷον ἐπεὶ τὸ πῦρ εὐκίνητόν ἐστι 6
καὶ θερμαντικὸν καὶ καυστικόν, οἱ μὲν ἐποίησαν αὐτὸ σφαῖραν,
οἱ δὲ πυραμίδα· ταῦτα γὰρ [n] εὐκινητότατα μὲν διὰ τὸ ἐλα-
χίστων ἅπτεσθαι καὶ ἥκιστα βεβηκέναι, θερμαντικώτατα [o] δὲ
καὶ καυστικώτατα, διότι τὸ μὲν ὅλον ἐστὶ γωνία, τὸ δὲ ὀξυ-
γωνιώτατον, καίει δὲ καὶ θερμαίνει ταῖς γωνίαις, [p] ὥς φασίν.
Πρῶτον μὲν οὖν κατὰ τὴν κίνησιν ἀμφότεροι διημαρτήκασιν· 7
εἰ γὰρ καὶ ἔστιν εὐκινητότατα ταῦτα τῶν [q] σχημάτων, ἀλλ'
οὐ τὴν τοῦ πυρὸς κίνησιν εὐκίνητα· ἡ μὲν γὰρ τοῦ πυρὸς
ἄνω καὶ κατ' εὐθεῖαν, ταῦτα δ' εὐκίνητα [r] κύκλῳ, τὴν καλου-
μένην [s] κύλισιν. Ἔπειτ' εἰ ἔστιν ἡ γῆ κύβος διὰ τὸ βεβη- 8
κέναι καὶ μένειν, μένει [t] δ' οὐχ οὗ ἔτυχεν ἀλλ' ἐν τῷ αὑτῆς
τόπῳ, ἐκ δὲ τοῦ ἀλλοτρίου φέρεται μὴ κωλυομένη, καὶ τὸ
πῦρ δὲ καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως, δῆλον ὅτι καὶ τὸ πῦρ καὶ
ἕκαστον τῶν στοιχείων ἐν μὲν τῷ ἀλλοτρίῳ τόπῳ σφαῖρα
ἔσται ἢ πυραμίς, ἐν δὲ τῷ οἰκείῳ κύβος. Ἔτι δ' [v] εἰ θερ- 9
μαίνει καὶ καίει τὸ πῦρ διὰ τὰς γωνίας, ἅπαντα [w] ἔσται [x] τὰ
στοιχεῖα θερμαντικά, μᾶλλον δ' ἴσως [y] ἕτερον ἑτέρου· πάντα
γὰρ ἔχει γωνίας, οἷον τό τε ὀκτάεδρον καὶ τὸ [z] δωδεκάεδρον.
Δημοκρίτῳ δὲ καὶ ἡ σφαῖρα ὡς γωνία τις οὖσα [a] τέμνει ὡς
εὐκίνητον. Ὥστε διοίσει τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον. Τοῦτο
δ' ὅτι [c] ἔστι [d] ψεῦδος, φανερόν. Ἅμα δὲ συμβήσεται καὶ 10
τὰ [e] μαθηματικὰ σώματα καίειν καὶ θερμαίνειν· ἔχει γὰρ

[c] ὄψεται γένεσιν F, τὴν γένεσιν ὄψεται H.M. [f] ἐκ τῶν ὄντων om. E. [g] καὶ om. E. [h] τὰ om. F. [i] τε om. M. [k] τὰς ante δ. om. H. [l] ἀξύμφωνα H.M. [m] τοῖς σώμασι τὰ σχήματα M. [n] εὐκινητότερα F. [o] δὲ καὶ καυστικώτατα om. E. [p] ὡς om. E.H.L. [q] σωμάτων pr. F. [r] κύκλῳ om. E.L. [s] κύλησιν E, κίνησιν M. [t] δ' οὐ πανταχοῦ ἀλλ' E.L. [v] εἰ] ὃ M. [w] ἔσται post στοιχ. F. [x] τὰ] δὲ τὰ E. [y] ἕτερον om. E. [z] δωδ.] δωδ. καὶ πυραμὶς E, δωδ. καὶ ἡ πυραμὶς H.L.M. [a] τέμνει ὡς εὐκίνητος H.M, καίει F.L. [b] τοῦτο δ' ὅτι] διότι δὲ E. [c] ἔσται L, om. H.M. [d] ψευδὲς E. [e] μαθητικὰ E.

κἀκεῖνα γωνίας, καὶ ἔνεισιν ἐν αὐτοῖς [f] ἄτομοι καὶ σφαῖραι καὶ
πυραμίδες, ἄλλως τε καὶ εἰ ἔστιν ἄτομα μεγέθη, [g] καθάπερ
φασίν. Εἰ [h] γὰρ τὰ μὲν τὰ δὲ μή, λεκτέον τὴν διαφοράν,
11 ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς οὕτω λεκτέον [i] ὡς λέγουσιν. Ἔτι εἰ τὸ
καιόμενον πυροῦται, τὸ [k] δὲ πῦρ [l] ἐστι σφαῖρα ἢ πυραμίς,
ἀνάγκη [m] τὸ καιόμενον γίγνεσθαι σφαίρας ἢ πυραμίδας.
[n] Τὸ μὲν οὖν τέμνειν καὶ τὸ διαιρεῖν [o] οὕτως ἔστω κατὰ λόγον
συμβαῖνον τῷ σχήματι· τὸ δ' ἐξ ἀνάγκης τὴν πυραμίδα
[p] ποιεῖν πυραμίδας ἢ τὴν σφαῖραν [q] σφαίρας παντελῶς ἄλο-
γον καὶ ὅμοιον [r] ὥσπερ εἴ τις [s] ἀξιοίη τὴν μάχαιραν εἰς μα-
12 χαίρας διαιρεῖν ἢ τὸν πρίονα εἰς πρίονας. Ἔτι δὲ [t] γελοῖον
πρὸς τὸ διαιρεῖν μόνον ἀποδοῦναι [v] τὸ σχῆμα τῷ πυρί· δοκεῖ
γὰρ μᾶλλον συγκρίνειν [w] καὶ συνορίζειν ἢ [x] διακρίνειν. [y] Δια-
κρίνει μὲν γὰρ τὰ μὴ ὁμόφυλα, [z] συγκρίνει δὲ τὰ ὁμόφυλα·
καὶ ἡ μὲν σύγκρισις καθ' αὑτό ἐστι (τὸ γὰρ [a] συνορίζειν καὶ
ἑνοῦν τοῦ πυρός), ἡ δὲ διάκρισις κατὰ συμβεβηκός (συγκρῖνον
13 γὰρ τὸ ὁμόφυλον ἐξαιρεῖ τὸ ἀλλότριον). Ὥστ' ἢ πρὸς
ἄμφω [b] ἐχρῆν ἀποδοῦναι ἢ μᾶλλον ἐπὶ τὸ συγκρίνειν. Πρὸς
δὲ τούτοις, ἐπεὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐναντία τῇ δυνά-
μει, ἀδύνατον ἀποδοῦναι τῷ ψυχρῷ σχῆμά [c] τι· [d] δεῖ γὰρ
ἐναντίον εἶναι τὸ ἀποδιδόμενον, [e] οὐθὲν δ' ἐναντίον [f] ἐστὶ
σχήματι. Διὸ καὶ πάντες [g] ἀπολελοίπασι τοῦτο· καίτοι
14 προσῆκεν ἢ πάντα ἀφορίσαι σχήμασιν ἢ μηδέν. Ἔνιοι δὲ
περὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πειραθέντες εἰπεῖν ἐναντία λέγουσιν
αὐτοὶ [h] αὑτοῖς. Φασὶ γὰρ [i] εἶναι ψυχρὸν τὸ μεγαλομερὲς

[f] ἄτομοι καὶ κύβοι καὶ σφ. F, ἄτομοι κύβοι καὶ σφ. H. [g] καθάπερ φασίν om. E.L. [h] γὰρ] δὲ E.L. [i] ὡς λέγουσιν om. E. [k] δὲ om. E. [l] ἐστὶ post σφαῖρα F, om. H. [m] τὰ καιόμενα F. [n] τὸ om. E.L. [o] οὕτως om. F.H.M. [p] πυραμίδας ποιεῖν F.H.M. [q] σφαίρας margo F. [r] ὡς εἴπερ τις M. [s] ἀξιοῖ F. [t] γελοῖον τὸ πρὸς τὸ H.M. [v] τὸ om. H.M. [w] καὶ συνορίζειν om. H. [x] διακρίνειν om. E. [y] διακρίνει] διακρίνειν F.H.L. [z] συγκρίνειν F.L. [a] ξυνορίζειν H.M. [b] χρῆν M, χρὴ H. [c] τι om. E. [d] δεῖ γὰρ] διὰ τὸ δεῖν μὲν F.H.M. [e] μηδὲν F. [f] ἐστὶ] εἶναι F.H.M. [g] ἀπολείπουσι F. [h] ἑαυτοῖς F. [i] ψυχρὸν εἶναι F.

διὰ τὸ συνθλίβειν καὶ μὴ διιέναι διὰ τῶν πόρων. Δῆλον τοίνυν ὅτι καὶ [k] τὸ θερμὸν ἂν εἴη τὸ διιόν. Τοιοῦτον δ' [l] ἀεὶ τὸ λεπτομερές. Ὥστε συμβαίνει [m] μικρότητι καὶ μεγέθει διαφέρειν τὸ [n] θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν, ἀλλ' οὐ τοῖς σχήμασιν. Ἔτι δ' εἰ ἄνισοι αἱ πυραμίδες, αἱ μεγάλαι ἂν εἶεν οὐ πῦρ οὐδ' αἴτιον τὸ σχῆμα τοῦ καίειν, ἀλλὰ [o] τοὐναντίον. Ὅτι μὲν οὖν οὐ τοῖς σχήμασι [p] διαφέρει τὰ στοιχεῖα, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· ἐπεὶ δὲ κυριώταται [q] διαφοραὶ σωμάτων αἵ τε κατὰ [r] τὰ πάθη καὶ τὰ ἔργα καὶ [s] τὰς δυνάμεις (ἑκάστου γὰρ εἶναί φαμεν τῶν φύσει καὶ ἔργα καὶ πάθη καὶ δυνάμεις), πρῶτον ἂν εἴη περὶ τούτων λεκτέον, ὅπως θεωρήσαντες ταῦτα λάβωμεν τὰς ἑκάστου πρὸς ἕκαστον διαφοράς.

Δ.

Περὶ δὲ βαρέος καὶ κούφου, τί [t] τ' ἐστὶν ἑκάτερον καὶ [v] τίς 1
ἡ φύσις αὐτῶν, σκεπτέον, καὶ διὰ τίν' αἰτίαν ἔχουσι τὰς δυνάμεις ταύτας. Ἔστι γὰρ ἡ περὶ αὐτῶν θεωρία τοῖς περὶ κινήσεως λόγοις οἰκεία· βαρὺ γὰρ καὶ κοῦφον [w] τῷ δύνασθαι κινεῖσθαι φυσικῶς πως λέγομεν. Ταῖς δὲ ἐνεργείαις ὀνόματ' αὐτῶν οὐ κεῖται, πλὴν εἴ τις οἴοιτο τὴν ῥοπὴν εἶναι τοιοῦτον.
Διὰ δὲ τὸ τὴν φυσικὴν [x] μὲν εἶναι πραγματείαν περὶ [y] κινή- 2
σεως, ταῦτα δ' ἔχειν ἐν [z] ἑαυτοῖς οἷον ζώπυρ' [a] ἄττα κινήσεως, πάντες μὲν χρῶνται ταῖς δυνάμεσιν αὐτῶν, [b] οὐ μὴν διωρίκασί γε, πλὴν ὀλίγων. Ἰδόντες οὖν πρῶτον τὰ παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα, καὶ διαπορήσαντες ὅσα πρὸς τὴν σκέψιν ταύτην διελεῖν ἀναγκαῖον, οὕτω καὶ τὸ φαινόμενον ἡμῖν εἴπωμεν περὶ αὐτῶν.
Λέγεται δὴ τὸ μὲν ἁπλῶς βαρὺ καὶ κοῦ- 3
φον, τὸ δὲ πρὸς ἕτερον· τῶν γὰρ ἐχόντων βάρος φαμὲν τὸ μὲν εἶναι κουφότερον τὸ δὲ βαρύτερον, οἷον ξύλου χαλκόν.

[k] τὸ om. H. [l] ἀεὶ] ἂν εἴη F, om. H.M. [m] σμικρότητι F, καὶ μικρότητι E. [n] ψυχρὸν καὶ τὸ θερμὸν F. [o] τοῦ ἐναντίου E. [p] διέφερε pr. L. [q] διαφοραὶ τῶν σωμάτων F.H.L.M. [r] τὰ ante πάθη om. E. [s] τὰς om. E. [t] τ' om. E.F. [v] τίς] πῶς H. [w] τὸ E. [x] μὲν om. E. [y] κίνησιν E. [z] αὐτοῖς F. [a] ἄττα τῆς κιν. F.H.M. [b] οὐ μὴν] πλὴν οὐ E.L.

περὶ μὲν οὖν τῶν ἁπλῶς λεγομένων [c] οὐδὲν εἴρηται παρὰ τῶν πρότερον, περὶ δὲ τῶν πρὸς ἕτερον· οὐ γὰρ λέγουσι τί ἐστι τὸ βαρὺ καὶ [d] τί τὸ κοῦφον, ἀλλὰ τί τὸ βαρύτερον [e] καὶ κουφότερον ἐν τοῖς ἔχουσι βάρος. Μᾶλλον δ' [f] ἔσται
4 δῆλον [g] τὸ λεγόμενον ὧδε. Τὰ μὲν γὰρ ἀεὶ πέφυκεν ἀπὸ τοῦ μέσου φέρεσθαι, τὰ δ' ἀεὶ πρὸς τὸ μέσον. Τούτων δὲ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ μέσου φερόμενον ἄνω [h] λέγω φέρεσθαι, κάτω δὲ τὸ πρὸς τὸ μέσον. Ἄτοπον γὰρ τὸ μὴ νομίζειν [i] εἶναί τι ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω, καθάπερ τινὲς ἀξιοῦσιν· οὐ γὰρ εἶναι τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω φασίν, εἴπερ πάντῃ ὅμοιός ἐστι, καὶ πανταχόθεν ἀντίπους ἔσται πορευό-
5 μενος ἕκαστος αὐτὸς αὑτῷ. Ἡμεῖς δὲ τὸ τοῦ παντὸς ἔσχατον ἄνω λέγομεν, ὃ καὶ κατὰ τὴν θέσιν ἐστὶν ἄνω καὶ τῇ φύσει πρῶτον· ἐπεὶ δ' ἐστί τι τοῦ οὐρανοῦ ἔσχατον καὶ μέσον, δῆλον ὅτι ἔσται [k] καὶ ἄνω καὶ κάτω, [l] ὥσπερ καὶ οἱ
6 πολλοὶ λέγουσι, πλὴν οὐχ ἱκανῶς. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι νομίζουσιν οὐχ ὅμοιον εἶναι πάντῃ τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἓν εἶναι [m] μόνον τὸ ὑπὲρ ἡμᾶς ἡμισφαίριον, ἐπεὶ προσυπολαβόντες καὶ κύκλῳ τοιοῦτον, καὶ τὸ μέσον ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἅπαν, τὸ
7 μὲν ἄνω φήσουσιν εἶναι, τὸ δὲ μέσον κάτω. Ἁπλῶς μὲν οὖν κοῦφον λέγομεν τὸ ἄνω φερόμενον καὶ πρὸς τὸ ἔσχατον, βαρὺ δὲ τὸ ἁπλῶς [n] κάτω καὶ πρὸς τὸ μέσον· πρὸς ἄλλο δὲ κοῦφον καὶ κουφότερον, ὃ [o] δυοῖν ἐχόντων βάρος καὶ τὸν [p] ὄγκον ἴσον κάτω φέρεται θάτερον φύσει θᾶττον.

2 Τῶν δὴ πρότερον [q] ἐλθόντων ἐπὶ τὴν περὶ τούτων σκέψιν σχεδὸν οἱ πλεῖστοι περὶ τῶν οὕτω [r] βαρέων καὶ κούφων εἰρήκασι [s] μόνον, [t] ὅσων ἀμφοτέρων ἐχόντων βάρος θάτερόν ἐστι κουφότερον. Οὕτω δὲ διελθόντες οἴονται [v] διωρίσθαι καὶ περὶ τοῦ ἁπλῶς κούφου καὶ βαρέος· ὁ δὲ λόγος αὐτοῖς

[c] οὐδὲν post πρότερον M. [d] τί τὸ post καὶ om. E. [e] καὶ τί τὸ κουφότερον F. [f] ἐστὶ F. [g] ὁ λέγομεν F.L. [h] λέγομεν F. [i] τι εἶναι F. [k] καὶ post ἔσται om. M. [l] ὅπερ E, ὡς ὅπερ L. [m] μόνον om. H.M. [n] κάτω] καὶ τὸ pr. E. [o] δυεῖν L. [p] ἴσον ὄγκον F. [q] ἐλθόντων post σκέψιν F. [r] κούφων τε καὶ βαρέων F. [s] μόνων F. [t] ὅσον L. [v] ὡρίσθαι E.

οὐκ ἐφαρμόττει. Δῆλον δ' ἔσται [w] τοῦτο μᾶλλον προελ-
θοῦσιν. Λέγουσι γὰρ τὸ κουφότερον καὶ βαρύτερον οἱ μὲν 2
ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ τυγχάνει γεγραμμένον, βαρύτερον μὲν τὸ
ἐκ πλειόνων τῶν αὐτῶν [x] συνεστός, κουφότερον δὲ τὸ ἐξ ἐλατ-
τόνων, ὥσπερ [y] μολίβδου μόλιβδος [z] ὁ πλείων βαρύτερος καὶ
χαλκοῦ χαλκός. Ὁμοίως δὲ καὶ [a] τῶν ἄλλων τῶν [b] ὁμοιοειδῶν
ἕκαστον· ἐν ὑπεροχῇ γὰρ τῶν ἴσων μορίων βαρύτερον ἕκα-
στόν ἐστιν. Τὸν αὐτὸν [c] δὲ τρόπον καὶ [d] ξύλου μόλιβδόν 3
φασιν· ἔκ τινων γὰρ τῶν αὐτῶν εἶναι πάντα τὰ σώματα καὶ
μιᾶς ὕλης, ἀλλ' οὐ δοκεῖν. Οὕτω [e] δὴ διωρισμένων οὐκ εἴρη-
ται περὶ τοῦ ἁπλῶς κούφου καὶ βαρέος· νῦν γὰρ τὸ μὲν πῦρ
ἀεὶ κοῦφον καὶ ἄνω φέρεται, ἡ δὲ γῆ καὶ τὰ γεηρὰ πάντα
κάτω καὶ πρὸς τὸ μέσον. Ὥστ' οὐ δι' ὀλιγότητα τῶν τρι- 4
γώνων, ἐξ ὧν συνεστάναι φασὶν ἕκαστον αὐτῶν, τὸ πῦρ ἄνω
φέρεσθαι πέφυκεν· τό [f] τε γὰρ [g] πλεῖον ἧττον [h] ἂν ἐφέρετο
καὶ βαρύτερον ἂν ἦν ἐκ πλειόνων ὂν [i] τριγώνων. Νῦν δὲ
φαίνεται τοὐναντίον· ὅσῳ γὰρ ἂν ᾖ πλεῖον, κουφότερόν ἐστι
καὶ ἄνω φέρεται θᾶττον. Καὶ ἄνωθεν δὲ κάτω τὸ ὀλίγον
οἰσθήσεται θᾶττον πῦρ, τὸ δὲ πολὺ βραδύτερον. Πρὸς δὲ 5
τούτοις, [k] ἐπεὶ τὸ μὲν ἐλάσσω [l] ἔχον τὰ [m] ὁμογενῆ κουφό-
τερον εἶναί φασι, τὸ δὲ πλείω βαρύτερον, ἀέρα δὲ καὶ [n] ὕδωρ
καὶ πῦρ ἐκ τῶν αὐτῶν εἶναι τριγώνων, ἀλλὰ διαφέρειν ὀλιγό-
τητι καὶ πλήθει, διὸ τὸ μὲν αὐτῶν εἶναι κουφότερον τὸ δὲ
[o] βαρύτερον, ἔσται τι πλῆθος ἀέρος ὃ βαρύτερον ὕδατος
ἔσται. Συμβαίνει δὲ πᾶν τοὐναντίον· ἀεί τε γὰρ ὁ πλείων 6
ἀὴρ [p] ἄνω φέρεται μᾶλλον, καὶ ὅλως ὁτιοῦν μέρος ἀέρος ἄνω
φέρεται ἐκ τοῦ ὕδατος. Οἱ μὲν οὖν [q] τοῦτον τὸν τρόπον
περὶ κούφου καὶ βαρέος διώρισαν· τοῖς δ' οὐχ ἱκανὸν ἔδο-

[w] μᾶλλον τοῦτο H.M. [x] συνεστὼς F.L, συνεστηκὸς H.M. [y] μολίβδου om. E. [z] ὁ πλείων] πλειόνων E. [a] τῶν ἄλλων om. E. [b] ὁμοειδῶν E.M. [c] δὴ H. [d] ξύλου] ξύλον καὶ F. [e] δὲ F. [f] τε om. F. [g] ἂν πλέον ἧττον E, ἂν πλεῖον ἧττον L. [h] ἂν om. E.H.M. [i] τρίγωνον F. [k] ἐπειδὴ F. [l] ἔχον ante κουφότερον H.M. [m] ὁμοιογενῆ F.H. [n] πῦρ καὶ ὕδωρ F.H.M. [o] βραδύτερον E. [p] μᾶλλον φέρεται ἄνω F. [q] τὸν τρόπον τοῦτον L.

ξεν οὕτω διελεῖν, ἀλλὰ καίπερ ὄντες ἀρχαιότεροι [r] τῆς νῦν ἡλικίας καινοτέρως ἐνόησαν περὶ τῶν νῦν λεχθέντων.
7 Φαίνεται γὰρ ἔνια τὸν ὄγκον μὲν ἐλάττω τῶν σωμάτων ὄντα, [s] βαρύτερα δέ. Δῆλον οὖν [t] ὡς οὐχ ἱκανὸν τὸ φάσκειν ἐξ ἴσων συγκεῖσθαι τῶν πρώτων τὰ ἰσοβαρῆ· ἴσα γὰρ ἂν ἦν τὸν ὄγκον. Τὰ δὲ πρῶτα καὶ ἄτομα τοῖς μὲν ἐπίπεδα λέγουσιν ἐξ ὧν συνέστηκε τὰ βάρος ἔχοντα τῶν σωμάτων, ἄτοπον [v] τὸ φάναι· τοῖς δὲ στερεὰ μᾶλλον ἐν-
8 δέχεται λέγειν τὸ μεῖζον [w] εἶναι βαρύτερον αὐτῶν. [x] Τῶν δὲ συνθέτων, ἐπειδήπερ οὐ φαίνεται τοῦτον [y] ἔχειν [z] ἕκαστον τὸν τρόπον, [a] ἀλλὰ πολλὰ βαρύτερα ὁρῶμεν ἐλάττω τὸν ὄγκον ὄντα, καθάπερ ἐρίου χαλκόν, ἕτερον τὸ αἴτιον οἴονταί τε καὶ λέγουσιν ἔνιοι· τὸ γὰρ κενὸν ἐμπεριλαμβανόμενον [b] κουφίζειν τὰ σώματά φασι καὶ ποιεῖν ἔστιν ὅτε τὰ μείζω
9 κουφότερα· πλεῖον γὰρ ἔχειν κενόν. Διὰ τοῦτο [c] γὰρ καὶ τὸν ὄγκον [d] εἶναι μείζω συγκείμενα πολλάκις ἐξ ἴσων στερεῶν ἢ [e] καὶ ἐλαττόνων. Ὅλως δὲ καὶ παντὸς αἴτιον εἶναι τοῦ κουφοτέρου τὸ πλεῖον ἐνυπάρχειν κενόν. Λέγουσι μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον, ἀνάγκη δὲ προσθεῖναι τοῖς οὕτω διορίζουσι μὴ μόνον τὸ κενὸν ἔχειν πλεῖον, ἂν ᾖ κουφότερον, ἀλλὰ καὶ τὸ στερεὸν ἔλαττον· εἰ γὰρ ὑπερέξει τῆς τοιαύτης
10 ἀναλογίας, οὐκ ἔσται κουφότερον. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ πῦρ εἶναί φασι κουφότατον, ὅτι πλεῖστον ἔχει κενόν. Συμβήσεται οὖν μικροῦ πυρὸς πολὺν χρυσὸν πλεῖον ἔχοντα τὸ κενὸν εἶναι κουφότερον, [f] εἰ μὴ [g] καὶ στερεὸν ἕξει πολλαπλά-
11 σιον· ὥστε τοῦτο λεκτέον. Ἔνιοι μὲν οὖν τῶν μὴ φασκόντων εἶναι κενὸν οὐδὲν διώρισαν περὶ κούφου καὶ βαρέος, οἷον Ἀναξαγόρας καὶ Ἐμπεδοκλῆς· οἱ δὲ διορίσαντες μέν, οὐ φάσκοντες δὲ εἶναι κενόν, οὐδὲν εἶπον διὰ [h] τί τὰ μὲν ἁπλῶς

[r] ταῖς ἡλικίαις F.H.M. [s] δὲ βαρύτερα E.H.L.M. [t] ὡς om. E. [v] τὸ om. F.M. [w] εἶναι καὶ β. F. [x] δὲ τῶν E. [y] ἔχον M. [z] ἕκαστον post τοῦτον ponit E, om. L. [a] ἀλλὰ—sect. 9. τὸν τρόπον om. M. [b] τὰ σώματα κουφίζειν F.H. [c] γὰρ καὶ] δὲ καὶ F.H. [d] ἔχειν μείζονα F.H. [e] καὶ ante ἐλ. om. F. [f] εἰ μὴ post στερεὸν L. [g] καὶ τὸ στ. F. [h] τί] τὸ E.

κοῦφα τὰ δὲ βαρέα τῶν σωμάτων, καὶ φέρεται τὰ μὲν ἀεὶ
ἄνω τὰ δὲ κάτω. [i] Ἔτι δὲ περὶ τοῦ ἔνια μείζω τὸν ὄγκον 12
[k] ὄντα κουφότερα τῶν ἐλαττόνων εἶναι σωμάτων οὐδὲν ἐπε-
μνήσθησαν, [l] οὐδὲ δῆλον [m] πῶς ἐκ τῶν εἰρημένων [n] ὁμολογού-
μενα τοῖς φαινομένοις συμβήσεται λέγειν [o] αὐτοῖς. Ἀναγ-
καῖον δὲ καὶ τοῖς περὶ [p] τῆς τοῦ πυρὸς κουφότητος αἰτιω-
μένοις τὸ πολὺ κενὸν ἔχειν σχεδὸν ἐν ταῖς αὐταῖς ἐνέχεσθαι
δυσχερείαις. Ἔλαττον μὲν γὰρ [q] ἕξει στερεὸν τῶν ἄλλων 13
σωμάτων, καὶ τὸ κενὸν πλεῖον· ἀλλ' ὅμως ἔσται τι πυρὸς
πλῆθος ἐν ᾧ τὸ στερεὸν καὶ τὸ πλῆρες [r] ὑπερβάλλει τῶν
περιεχομένων στερεῶν ἔν τινι μικρῷ πλήθει γῆς. [s] Ἐὰν δὲ
φῶσι [t] καὶ τὸ κενόν, πῶς διοριοῦσι τὸ ἁπλῶς βαρύ; Ἢ [v] γὰρ
τῷ πλεῖον στερεὸν ἔχειν ἢ τῷ ἔλαττον κενόν. Εἰ μὲν οὖν
[w] τοῦτο φήσουσιν, ἔσται τι πλῆθος γῆς οὕτως ὀλίγον ἐν [x] ᾧ
στερεὸν ἔσται ἔλαττον ἢ ἐν πολλῷ πλήθει πυρός. Ὁμοίως 14
δὲ κἂν τῷ [y] κενῷ διορίσωσιν, ἔσται τι κουφότερον [z] τοῦ ἁπλῶς
κούφου καὶ φερομένου ἀεὶ ἄνω [a] αὐτὸ φερόμενον ἀεὶ κάτω.
Τοῦτο δὲ ἀδύνατον· τὸ γὰρ ἁπλῶς [b] κοῦφον [c] ἀεὶ κουφότερον
τῶν ἐχόντων βάρος καὶ κάτω φερομένων, τὸ δὲ κουφότερον
οὐκ ἀεὶ κοῦφον διὰ τὸ λέγεσθαι καὶ ἐν τοῖς ἔχουσι βάρος
ἕτερον ἑτέρου κουφότερον, οἷον [d] γῆς ὕδωρ. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ 15
[e] τῷ τὸ κενὸν ἀνάλογον ἔχειν πρὸς τὸ πλῆρες ἱκανὸν λῦσαι
τὴν λεγομένην [f] νῦν ἀπορίαν. Συμβήσεται γὰρ καὶ τοῦτον
τὸν τρόπον λέγουσιν ὡσαύτως τὸ ἀδύνατον. Ἐν γὰρ τῷ
[g] πλείονι πυρὶ καὶ [h] ἐν τῷ ἐλάττονι τὸν αὐτὸν [i] ἕξει λόγον
τὸ στερεὸν [k] πρὸς τὸ κενόν. Φέρεται δέ [l] γε [m] θᾶττον τὸ 16

[i] ἔτι] οὐ H.M. [k] ὄντα] ἔχοντα M, τὰ E.L. [l] οὐδὲ] οἱ δὲ E. [m] ὅπως H.L.M. [n] ὁμολογούμενον F. [o] αὐτούς F. [p] τῆς om. F. [q] ἕξει τὸ στερ. H.M. [r] ὑπερβάλῃ M. [s] ἂν H.L.M. [t] καὶ—διοριοῦσι om. E. [v] γάρ τοι τῷ πλεῖστον F. [w] τοῦτο] οὕτω F. [x] ᾧ τὸ στ. F.L. [y] κενῷ om. E. [z] τοῦ om. E. [a] αὐτὸ] τὸ F.H.L.M. [b] κοῦφον om. E. [c] ἀεὶ] ἔσται ἀεὶ M, αἰεὶ καὶ L, om. E. [d] ὕδωρ γῆς F.H.M. [e] τῷ om. F. [f] νῦν om. F. [g] πλέονι L. [h] ἐν om. F.H.M. [i] λόγον ἕξει L. [k] πρὸς] καὶ H. [l] γε om. F.H.M. [m] θᾶττον post πῦρ H.M.

πλεῖον ἄνω πῦρ τοῦ ἐλάττονος, καὶ κάτω δὲ [n] πάλιν ὡσαύτως
ὁ πλείων χρυσὸς καὶ ὁ [o] μόλιβδος· ὁμοίως δὲ [p] καὶ τῶν ἄλλων
ἕκαστον τῶν ἐχόντων βάρος. Οὐκ ἔδει δὲ τοῦτο συμβαίνειν,
εἴπερ τούτῳ διώρισται τὸ βαρὺ [q] καὶ κοῦφον. Ἄτοπον δὲ
[r] καὶ εἰ διὰ τὸ κενὸν μὲν ἄνω [s] φέρονται, τὸ δὲ κενὸν αὐτὸ μή.
17 Ἀλλὰ μὴν εἴ γε τὸ μὲν κενὸν ἄνω [t] πέφυκε φέρεσθαι, κάτω
δὲ τὸ πλῆρες, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἄλλοις αἴτια τῆς φορᾶς
[v] ἑκατέρας, οὐθὲν περὶ τῶν συνθέτων ἔδει σκοπεῖν διὰ τί τὰ
μὲν [w] κοῦφα τὰ δὲ βαρέα τῶν σωμάτων, ἀλλὰ περὶ τούτων
αὐτῶν εἰπεῖν διὰ τί τὸ μὲν κοῦφον, τὸ δ' [x] ἔχει βάρος· ἔτι δὲ
τί τὸ αἴτιον τοῦ μὴ διεστάναι τὸ πλῆρες καὶ τὸ [y] κενόν.
18 Ἄλογον δὲ καὶ τὸ χώραν [z] τῷ κενῷ ποιεῖν, ὥσπερ οὐκ [a] αὐτῷ
χώραν τινὰ οὖσαν· ἀναγκαῖον δ' εἴπερ κινεῖται τὸ κενόν, εἶναι
[b] αὐτοῦ τινὰ τόπον, ἐξ οὗ μεταβάλλει καὶ εἰς ὅν. Πρὸς δὲ
τούτοις [c] τί τῆς [d] κινήσεως αἴτιον; Οὐ γὰρ δὴ τό [e] γε κενόν·
19 οὐ γὰρ αὐτὸ κινεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ στερεόν. Ὡσαύτως
δὲ συμβαίνει [f] κἂν τις ἄλλως διορίζῃ, μεγέθει καὶ [g] σμικρό-
τητι ποιῶν βαρύτερα καὶ κουφότερα θάτερα τῶν ἑτέρων,
[h] καὶ ἄλλον ὁντινοῦν τρόπον κατασκευάζων, μόνον δὲ τὴν
αὐτὴν ὕλην ἅπασιν ἀποδιδούς, ἢ πλείους [i] μὲν [k] ὑπεναντίας δὲ
20 μόνον. Μιᾶς [l] μὲν γὰρ οὔσης οὐκ ἔσται τὸ ἁπλῶς βαρὺ καὶ
κοῦφον, ὥσπερ τοῖς ἐκ τῶν τριγώνων συνιστᾶσιν· ἐναντίας
δέ, καθάπερ οἱ τὸ κενὸν [m] καὶ πλῆρες, οὐκ ἔσται τὰ μεταξὺ
τῶν ἁπλῶς βαρέων καὶ κούφων διὰ [n] τίν' αἰτίαν βαρύτερα καὶ
21 κουφότερα ἀλλήλων καὶ τῶν ἁπλῶν ἐστίν. Τὸ δὲ μεγέθει
καὶ μικρότητι διορίζειν πεπλασμένῳ μὲν ἔοικε μᾶλλον τῶν
[o] πρότερον, ὅτι δ' ἐνδέχεται καθ' ἕκαστον ποιεῖν [p] διαφορὰν

[n] πάλιν] θᾶττον F. [o] μόλυβδος F. [p] καὶ ἐπὶ τῶν F. [q] καὶ τὸ κοῦφον H.M. [r] καὶ] κἂν H.M. [s] φέρεται H, φέρηται M. [t] φέρεσθαι πέφυκε F. [v] ἑκατέρας om. E. [w] βαρέα τὰ δὲ κοῦφα F.H.M. [x] ἔχει τι βάρος F. [y] κενὸν ἀεί. ἄλογον E. [z] τῷ—χώραν rc. margo E. [a] αὐτὸ F.H.M. et rc. E. [b] τινὰ αὐτοῦ F.H.M. [c] τί τὸ τῆς F. [d] κινήσεως τὸ αἴτιον H. [e] γε om F. [f] κἂν εἴ τις ἄλλος L. [g] μικρότητι F. [h] καὶ] κἂν F.H.M. [i] μὲν om. F. [k] ἐναντίας E. [l] γὰρ μὲν F. [m] καὶ τὸ πλῆρες F.H.M. [n] τίνα γ' αἰτίαν M. [o] προτέρων F. [p] διαφορὰς E.L.

τῶν [q] τεττάρων στοιχείων, [r] ἀσφαλεστέρως ἔχει πρὸς τὰς
ἔμπροσθεν ἀπορίας. [s] Τὸ δὲ μίαν ποιεῖν φύσιν τῶν τῷ με- 22
γέθει διαφερόντων ἀναγκαῖον ταὐτὸν συμβαίνειν τοῖς μίαν
ποιοῦσιν ὕλην, καὶ μήθ' ἁπλῶς [t] εἶναι μηθὲν κοῦφον [v] μήτε
φερόμενον ἄνω, ἀλλ' ἢ [w] ὑστερίζον ἢ ἐκθλιβόμενον, καὶ πολ-
λὰ μικρὰ ὀλίγων μεγάλων βαρύτερα εἶναι. Εἰ δὲ τοῦτο 23
ἔσται, συμβήσεται πολὺν [x] ἀέρα καὶ πολὺ πῦρ ὕδατος εἶναι
[y] βαρύτερα καὶ γῆς ὀλίγης. Τοῦτο δ' [z] ἐστὶν ἀδύνατον. Τὰ
μὲν οὖν παρὰ τῶν ἄλλων εἰρημένα ταῦτα καὶ τοῦτον λέγεται
τὸν τρόπον.

Ἡμεῖς δὲ [a] λέγομεν πρῶτον διορίσαντες περὶ οὗ μάλιστα 3
ἀποροῦσί τινες, διὰ τί τὰ μὲν ἄνω φέρεται τὰ δὲ κάτω τῶν
σωμάτων ἀεὶ κατὰ φύσιν, τὰ δὲ [b] καὶ ἄνω καὶ κάτω, μετὰ
δὲ ταῦτα περὶ βαρέος καὶ κούφου καὶ τῶν συμβαινόντων
περὶ αὐτὰ παθημάτων, διὰ τίν' αἰτίαν [c] ἕκαστον γίνεται.
Περὶ μὲν οὖν τοῦ φέρεσθαι εἰς τὸν [d] αὐτοῦ τόπον ἕκαστον
ὁμοίως ὑποληπτέον ὥσπερ καὶ περὶ τὰς ἄλλας γενέσεις καὶ
μεταβολάς. Ἐπεὶ γάρ εἰσι τρεῖς [e] αἱ κινήσεις, ἡ μὲν κατὰ 2
μέγεθος, [f] ἡ δὲ κατ' εἶδος, ἡ δὲ κατὰ τόπον, ἐν ἑκάστῃ τού-
των [g] τὴν μεταβολὴν ὁρῶμεν γινομένην ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς
τὰ ἐναντία [h] καὶ τὰ μεταξὺ καὶ οὐκ εἰς τὸ [i] τυχὸν τῷ [k] τυ-
χόντι μεταβολὴν οὖσαν· ὁμοίως δὲ οὐδὲ [l] κινητικὸν τὸ τυχὸν
τοῦ τυχόντος· ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἀλλοιωτὸν καὶ τὸ αὐξητὸν
ἕτερον, οὕτω καὶ τὸ ἀλλοιωτικὸν καὶ τὸ αὐξητικόν. Τὸν αὐ- 3
τὸν δὴ τρόπον ὑποληπτέον καὶ τὸ κατὰ τόπον [m] κινητικὸν
καὶ κινητὸν οὐ τὸ τυχὸν εἶναι τοῦ τυχόντος. [n] Εἰ οὖν εἰς τὸ
ἄνω καὶ τὸ κάτω [o] κινητικὸν μὲν τὸ βαρυντικὸν καὶ [p] τὸ κου-

[q] τεσσάρων F.M. [r] ἀσφαλέστερον F. [s] τῷ δὲ μίαν ποιοῦντι H.M. τῷ etiam L. [t] μηδὲν εἶναι H.M, εἶναι μηδὲ F. [v] μηδὲ H.M. [w] ὑστεριζόμενον F.H. [x] ἀέρα πολὺν M. [y] βαρύτερον M. [z] ἐστὶν om. F. [a] λέγωμεν πρῶτον E, πρῶτον λέγωμεν H, πρῶτον λέγομεν F.M. [b] καὶ post δὲ om. F.H.M. [c] ἕκαστα F.H.M. [d] ἑαυτοῦ H. [e] αἱ om. H.M. [f] ἡ δὲ κατὰ τόπον, ἡ δὲ κατ' εἶδος H.M. [g] τὴν om. F. [h] καὶ εἰς τὰ F.H. [i] τυχὸν τῷ om. E. [k] τυχόντι τὴν μ. F. [l] κινητικὰ F. [m] κινητὸν καὶ κινητικὸν F, κινητικὸν καὶ τὸ κινητὸν E.L. [n] εἰ οὖν εἰς] εἰς οὖν M, εἰ οὖν F.H. [o] κινητικὰ F. [p] τὸ post καὶ om. H.M.

φιστικόν. [q] κινητὸν δὲ τὸ δυνάμει βαρὺ [r] καὶ κοῦφον, τὸ δ' εἰς
τὸν αὑτοῦ [s] τόπον φέρεσθαι [t] ἕκαστον τὸ [v] εἰς τὸ αὑτοῦ εἶδός
4 ἐστι φέρεσθαι. Καὶ ταύτῃ [w] μᾶλλον ἄν τις ὑπολάβοι ὃ
ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, ὅτι τὸ ὅμοιον [x] φέροιτο πρὸς τὸ ὅμοιον.
Τοῦτο γὰρ οὐ συμβαίνει πάντως· οὐ γὰρ ἐάν τις μεταθῇ τὴν
γῆν οὗ νῦν ἡ σελήνη, οἰσθήσεται τῶν μορίων ἕκαστον πρὸς
αὐτήν, ἀλλ' ὅπου περ καὶ νῦν. Ὅλως μὲν οὖν τοῖς ὁμοίοις
καὶ ἀδιαφόροις ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινήσεως ἀνάγκη τοῦτο συμ-
βαίνειν, ὥσθ' ὅπου πέφυκεν [y] ἕν τι [z] φέρεσθαι μόριον, καὶ τὸ
5 πᾶν. Ἐπεὶ δ' ὁ τόπος ἐστὶ [a] τὸ τοῦ περιέχοντος πέρας,
περιέχει δὲ πάντα τὰ κινούμενα ἄνω καὶ κάτω τό τε ἔσχατον
καὶ τὸ μέσον, τοῦτο δὲ τρόπον τινὰ γίγνεται τὸ εἶδος τοῦ
περιεχομένου, τὸ εἰς [b] τὸν αὑτοῦ [c] τόπον φέρεσθαι πρὸς τὸ
ὅμοιόν ἐστι φέρεσθαι· τὰ γὰρ [d] ἑξῆς ὅμοιά ἐστιν ἀλλήλοις,
οἷον ὕδωρ ἀέρι καὶ [e] ἀὴρ πυρί. Ἀνάπαλιν δὲ λέγειν τοῖς
[f] μὲν μέσοις ἔστι, τοῖς δ' ἄκροις οὔ, οἷον ἀέρα μὲν ὕδατι, ὕδωρ
δὲ γῇ· ἀεὶ [g] γὰρ τὸ [h] ἀνώτερον πρὸς τὸ ὑφ' αὐτό, ὡς εἶδος
6 πρὸς ὕλην, οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα. Τὸ δὲ ζητεῖν διὰ τί
[i] φέρεται τὸ πῦρ ἄνω καὶ ἡ γῆ κάτω, τὸ αὐτό ἐστι καὶ διὰ
τί τὸ ὑγιαστὸν ἂν κινῆται καὶ μεταβάλλῃ ᾗ ὑγιαστόν, εἰς
ὑγίειαν ἔρχεται ἀλλ' οὐκ εἰς λευκότητα. Ὁμοίως δὲ καὶ
τἆλλα πάντα [k] τὰ ἀλλοιωτά. Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ αὐξητὸν
ὅταν μεταβάλλῃ ᾗ αὐξητόν, οὐκ εἰς ὑγίειαν ἔρχεται ἀλλ' εἰς
7 μεγέθους ὑπεροχήν. Ὁμοίως δὲ [l] καὶ τούτων ἕκαστον τὸ μὲν
ἐν τῷ ποιῷ τὸ δ' ἐν τῷ ποσῷ μεταβάλλει, καὶ ἐν τόπῳ τὰ
μὲν κοῦφα ἄνω τὰ δὲ βαρέα κάτω, πλὴν ὅτι τὰ μὲν [m] ἐν αὑ-
τοῖς δοκεῖ ἔχειν ἀρχὴν τῆς μεταβολῆς, λέγω [n] δὲ τὸ βαρὺ καὶ
[o] τὸ κοῦφον, τὰ δ' οὔ, ἀλλ' ἔξωθεν, οἷον τὸ ὑγιαστὸν [p] καὶ
8 τὸ αὐξητόν. Καίτοι ἐνίοτε καὶ ταῦτα ἐξ [q] αὑτῶν μεταβάλ-

[q] κινητικὸν L. [r] καὶ om. L. [s] τόπον om. L. [t] ἕκαστον—φέρεσθαι om. E. [v] εἰς τὸ] εἰς αὐτὸ L. [w] μᾶλλον om. E. [x] φέρεται F.L. [y] ἓν om. E. [z] μόριον φέρεσθαι F. [a] τὸ om. M. [b] τὸν αὑτοῦ om. E. [c] τρόπον M. [d] ἐφεξῆς F.H.L.M. [e] ἀὴρ] οὗτος F.H.M. [f] μὲν om. E.H.L. [g] γὰρ om. E. [h] ἀνωτέρω F. [i] τὸ πῦρ φέρεται ἄνω ἡ δὲ γῆ H.M. [k] τὰ om. E.F. [l] καὶ om. H.M. [m] ἐν om. E. [n] δὴ F. [o] τὸ post καὶ om. E.L. [p] καὶ] ἢ H, ἢ M. [q] ἑαυτῶν F.

λει, καὶ μικρᾶς γενομένης ἐν τοῖς [r] ἔξω κινήσεως τὸ μὲν εἰς ὑγίειαν ἔρχεται τὸ δ' εἰς [s] αὔξην· καὶ ἐπεὶ [t] ταὐτὸν τὸ ὑγιαστὸν καὶ [v] τὸ νόσου δεκτικόν, ἐὰν μὲν κινηθῇ ᾗ [w] ὑγιαστόν, [x] εἰς ὑγίειαν φέρεται, ἐὰν δ' ᾗ νοσερόν, [y] εἰς νόσον. Μᾶλλον 9
δὲ τὸ βαρὺ [z] καὶ τὸ κοῦφον τούτων ἐν [a] ἑαυτοῖς ἔχειν φαίνεται τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ ἐγγύτατα τῆς οὐσίας εἶναι τὴν τούτων ὕλην· σημεῖον δ' ὅτι ἡ φορὰ [b] ἀπολελυμένων ἐστί, καὶ γενέσει ὑστάτη τῶν κινήσεων, ὥστε πρώτη ἂν [c] εἴη κατὰ τὴν οὐσίαν [d] αὕτη κίνησις. Ὅταν μὲν οὖν γίγνηται ἐξ ὕδατος ἀὴρ καὶ ἐκ βαρέος κοῦφον, ἔρχεται εἰς [e] τὸ ἄνω. Ἅμα δ' ἐστὶ κοῦ- 10
φον, καὶ οὐκέτι γίνεται, ἀλλ' ἐκεῖ ἐστίν. Φανερὸν [f] δὴ [g] ὅτι δυνάμει ὄν, εἰς ἐντελέχειαν ἰὸν ἔρχεται ἐκεῖ καὶ [h] εἰς τοσοῦτον [i] καὶ τοιοῦτον, οὗ [k] ἡ ἐντελέχεια καὶ ὅσου καὶ οἵου [l] καὶ ὅπου. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ [m] ἤδη ὑπάρχοντα καὶ ὄντα γῆν καὶ πῦρ κινεῖσθαι εἰς τοὺς αὐτῶν [n] τόπους μηδενὸς ἐμποδίζοντος. Καὶ γὰρ ἡ τροφή, ὅταν τὸ κωλῦον, καὶ τὸ ὑγια- 11
στόν, ὅταν τὸ [o] ἐπίσχον [p] μὴ ᾖ, φέρεται [q] εὐθύς· [r] καὶ κινεῖ δὲ τό τε ἐξ ἀρχῆς ποιῆσαν καὶ τὸ [s] ὑποσπάσαν ἢ ὅθεν ἀπεπήδησεν, καθάπερ εἴρηται ἐν τοῖς πρώτοις λόγοις, ἐν οἷς διωρίζομεν ὅτι οὐθὲν τούτων [t] αὐτὸ [v] ἑαυτὸ κινεῖ. Διὰ τίνα μὲν οὖν αἰτίαν φέρεται τῶν φερομένων ἕκαστον, καὶ τὸ φέρεσθαι εἰς τὸν αὑτοῦ τόπον τί ἐστιν, εἴρηται.

Τὰς δὲ διαφορὰς καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτὰ νῦν λέ- 4
γωμεν. Πρῶτον μὲν οὖν διωρίσθω, καθάπερ φαίνεται πᾶσι, βαρὺ μὲν ἁπλῶς τὸ πᾶσιν ὑφιστάμενον, κοῦφον δὲ τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον. Ἁπλῶς δὲ λέγω εἴς [w] τε τὸ γένος βλέπων, καὶ ὅσοις μὴ ἀμφότερα ὑπάρχει· οἷον φαίνεται πυρὸς μὲν

[r] ἔξωθεν F. [s] αὔξησιν F.H.L.M. [t] ταυτὸ E. [v] τὸ post καὶ om. E. [w] ὑγιαντὸν H. [x] εἰς] ἐφ' H.M. [y] εἰς νόσον om. E. [z] καὶ κοῦφον F.H.L.M. [a] αὐτοῖς F. [b] ἀπολελυμένη F.L. [c] εἴη καὶ κατὰ L. [d] αὕτη ἡ κ. F.H.M. [e] τὰ F. [f] δὲ F. [g] ὅτι τὸ δ. M. [h] εἰς τὸ τοσοῦτον H.M. et pr. F. [i] καὶ τὸ τοιοῦτον E.H. et pr. F, καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον M. [k] ἡ om. M. [l] καὶ ὅπου om. F. [m] ἤδη καὶ ὑπ. pr. F. [n] τόπους καὶ μ. E. [o] ἐπισχὸν plerique. [p] μὴ ᾖ] ἀρθῇ F.M. [q] εὐθέως F. [r] καὶ om. E. [s] ὑπὸ πᾶσαν L. [t] αὐτὸ om. L. [v] αὑτὸ H, om. E. [w] τε om. E.L.

τὸ τυχὸν [x] μέγεθος ἄνω φερόμενον, [y] ἐὰν μή τι τύχῃ κωλῦον
ἕτερον, γῆς δὲ κάτω· τὸν αὐτὸν [z] δὲ τρόπον καὶ θᾶττον τὸ
2 πλεῖον. Ἄλλως δὲ βαρὺ καὶ κοῦφον, οἷς ἀμφότερα ὑπάρ-
χει· καὶ γὰρ ἐπιπολάζουσί τισι καὶ ὑφίστανται, καθάπερ
ἀὴρ καὶ ὕδωρ· ἁπλῶς μὲν γὰρ [a] οὐδέτερον τούτων κοῦφον ἢ
βαρύ· γῆς μὲν γὰρ ἄμφω κουφότερα (ἐπιπολάζει γὰρ αὐτῇ
τὸ τυχὸν αὐτῶν μόριον), πυρὸς δὲ [b] βαρύτερα (ὑφίσταται
γὰρ αὐτῶν ὁπόσον ἂν ᾖ μόριον), πρὸς [c] ἑαυτὰ δὲ ἁπλῶς τὸ
[d] μὲν βαρὺ τὸ δὲ κοῦφον· ἀὴρ μὲν γὰρ ὁπόσος ἂν ᾖ, ἐπιπο-
3 λάζει ὕδατι, ὕδωρ δὲ ὁπόσον ἂν ᾖ, ἀέρι ὑφίσταται. Ἐπεὶ
δὲ καὶ τῶν ἄλλων τὰ μὲν ἔχει βάρος τὰ δὲ κουφότητα, δῆλον
[e] ὅτι τούτων μὲν αἰτία πάντων ἡ ἐν τοῖς ἀσυνθέτοις διαφορά·
[f] κατὰ [g] γὰρ τὸ ἐκείνων τετυχηκέναι τοῦ μὲν πλεῖον τοῦ δ'
ἔλαττον, ἔσται τὰ μὲν κοῦφα τὰ δὲ βαρέα τῶν σωμάτων.
Ὥστε περὶ ἐκείνων λεκτέον· [h] τἆλλα γὰρ ἀκολουθεῖ τοῖς
πρώτοις, ὅπερ ἔφαμεν χρῆναι ποιεῖν καὶ τοὺς διὰ τὸ πλῆρες
4 τὸ βαρὺ λέγοντας [i] καὶ διὰ τὸ κενὸν τὸ κοῦφον. Συμβαίνει
[k] δὴ μὴ [l] πανταχοῦ ταὐτὰ βαρέα δοκεῖν εἶναι καὶ κοῦφα διὰ
τὴν τῶν πρώτων διαφοράν· λέγω δ' οἷον ἐν μὲν ἀέρι βαρύ-
τερον [m] ἔσται ταλαντιαῖον ξύλον μολίβδου μναϊαίου, ἐν δὲ
ὕδατι κουφότερον· αἴτιον δ' ὅτι πάντα βάρος ἔχει πλὴν
πυρὸς καὶ κουφότητα πλὴν γῆς. Γῆν μὲν οὖν καὶ ὅσα [n] γῆς
ἔχει πλεῖστον, πανταχοῦ βάρος ἔχειν ἀναγκαῖον, ὕδωρ δὲ
[o] πανταχοῦ πλὴν ἐν γῇ, ἀέρα δὲ πλὴν ἐν ὕδατι καὶ γῇ· ἐν
τῇ αὑτοῦ γὰρ χώρᾳ [p] πάντα βάρος ἔχει πλὴν πυρός, καὶ ὁ
5 ἀήρ. Σημεῖον δ' ὅτι [q] ἕλκει πλεῖον ὁ πεφυσημένος ἀσκὸς
τοῦ κενοῦ· ὥστ' εἴ τι ἀέρος ἔχει πλεῖον ἢ [r] γῆς καὶ ὕδατος,
ἐν μὲν ὕδατι ἐνδέχεται κουφότερον εἶναι τινός, ἐν δὲ ἀέρι βα-

[x] μέγεθος] μόριον M. [y] ἂν H.M. [z] τρόπον δὲ E.L. [a] οὐθ' ἕτερον E.F.M. [b] βαρύτερον M. [c] αὐτὰ F.H.M. [d] μὲν γὰρ β. E.M. [e] ὅτι τούτων μὲν] μὲν ὅτι τούτων E. [f] κατὰ] καὶ H. [g] γὰρ ἐκείνων τὸ F, τὸ ἐκείνων γὰρ E.L. [h] ἄλλα E. [i] καὶ τοὺς διὰ H.M. [k] δὲ F. [l] πανταχῇ M. [m] ἔσται τὸ τ. M. [n] γῇ E.M. [o] πανταχῇ H.L.M. [p] ἅπαντα βάρος ἔχει M, βάρος ἔχει ἅπαντα F. [q] πλεῖον ἕλκει F. [r] γῆς ἢ καὶ F.

ρύτερον· ἀέρι μὲν γὰρ οὐκ ἐπιπολάζει, τῷ δὲ ὕδατι ἐπιπο-
λάζει. Ὅτι δ' ἔστι [s] τι ἁπλῶς [t] κοῦφον καὶ ἁπλῶς βαρύ, ἐκ 6
τῶνδ' ἐστὶ φανερόν. Λέγω δ' ἁπλῶς κοῦφον ὃ ἀεὶ ἄνω καὶ
βαρὺ ὃ ἀεὶ κάτω πέφυκε φέρεσθαι μὴ κωλυόμενον· τοιαῦτα
γάρ ἐστί [v] τινα, καὶ οὐχ ὥσπερ οἴονταί τινες πάντ' [w] ἔχειν
βάρος· βαρὺ μὲν γὰρ δοκεῖ τισὶν εἶναι καὶ ἑτέροις, καὶ ἀεὶ
φέρεσθαι πρὸς τὸ μέσον. [x] Ἔστι δ' ὁμοίως καὶ τὸ κοῦφον·
ὁρῶμεν γάρ, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ὅτι τὰ [y] γεηρὰ πᾶ-
σιν [z] ὑφίσταται καὶ φέρεται πρὸς τὸ μέσον. Ἀλλὰ μὴν 7
ὥρισται τὸ μέσον. Εἰ τοίνυν ἔστι τι ὃ πᾶσιν ἐπιπολάζει,
καθάπερ φαίνεται τὸ πῦρ καὶ ἐν [a] αὐτῷ τῷ ἀέρι ἄνω φερό-
μενον, ὁ δ' ἀὴρ ἡσυχάζων, δῆλον ὅτι τοῦτο φέρεται πρὸς τὸ
ἔσχατον. Ὥστε βάρος [b] οὐδὲν οἷόν τ' ἔχειν αὐτό· [c] ὑφί-
στατο γὰρ ἂν ἄλλῳ· εἰ δὲ τοῦτο, εἴη ἄν τι [d] ἕτερον, ὃ φέ-
ρεται ἐπὶ τὸ ἔσχατον, ὃ πᾶσι τοῖς φερομένοις [e] ἐπιπολάζει.
Νῦν δ' οὐδὲν φαίνεται. Τὸ ἄρα πῦρ οὐδὲν ἔχει βάρος, οὐδὲ 8
ἡ γῆ κουφότητα οὐδεμίαν, εἴπερ ὑφίσταται πᾶσι καὶ τὸ ὑφι-
στάμενον φέρεται ἐπὶ τὸ μέσον. Ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' ἐστὶ
μέσον πρὸς ὃ ἡ φορὰ τοῖς [f] ἔχουσι βάρος καὶ ἀφ' οὗ τοῖς
κούφοις, δῆλον πολλαχόθεν, πρῶτον μὲν [g] τῷ εἰς ἄπειρον μὴ
ἐνδέχεσθαι φέρεσθαι μηθέν. [h] Ὥσπερ γὰρ οὐκ ἔστιν οὐθὲν 9
ἀδύνατον, οὕτως οὐδὲ γίγνεται· ἡ δὲ φορὰ γένεσίς ποθέν
ποι. Ἔπειτα πρὸς ὁμοίας [i] φαίνεται γωνίας τὸ [k] μὲν πῦρ
ἄνω φερόμενον, ἡ δὲ γῆ κάτω καὶ πᾶν τὸ βάρος ἔχον. Ὥστ'
ἀνάγκη φέρεσθαι πρὸς τὸ μέσον. Τοῦτο δὲ πότερον συμ-
βαίνει πρὸς τὸ [l] τῆς γῆς μέσον ἢ πρὸς τὸ τοῦ παντός, ἐπεὶ
[m] ταὐτόν ἐστιν, ἄλλος λόγος. Ἐπεὶ δὲ τὸ πᾶσιν [n] ὑφιστά- 10
μενον φέρεται πρὸς τὸ μέσον, ἀνάγκη τὸ πᾶσιν ἐπιπολάζον

[s] τι om. E. [t] βαρὺ καὶ ἁπλῶς κοῦφον F.H.M. [v] τινα om. E. [w] ἔχει M. [x] ἔστι—πρὸς τὸ μέσον om. L. [y] γεηρὰ σώματα π. M. [z] ὑφίσταταί τε καὶ F. [a] αὐτῷ] ταυτῷ E. [b] οὐδὲν ἔχειν οἷόν τε αὐτό H, οὐδὲν ἔχειν αὐτὸ οἷόν τε F, ἔχειν αὐτὸ οὐδὲν οἷόν τε M. pro αὐτὸ E αὐτόν. [c] ὑφίσταιτο E.F. [d] ἕτερον] ἄλλο E.L. [e] ἐπιπολάσει E.L. [f] βάρος ἔχουσι M. [g] τὸ E.F. [h] ὥσπερ γὰρ οὐκ ἔστιν om. pr. E. [i] φέρεται F.H. [k] μὲν γὰρ πῦρ H. [l] τῆς γῆς margo F. [m] ταὐτὸν αὐτῶν ἐστὶν F.H.M. [n] ὑφιστανόμενον E.

φέρεσθαι πρὸς τὸ ἔσχατον τῆς χώρας, ἐν ᾗ ποιοῦνται τὴν
κίνησιν· ἐναντίον γὰρ τὸ μὲν [o] μέσον τῷ ἐσχάτῳ, τὸ δὲ [p] ὑφι-
στάμενον ἀεὶ τῷ [q] ἐπιπολάζοντι. Διὸ καὶ εὐλόγως τὸ βαρὺ
[r] καὶ κοῦφον δύο ἐστίν· καὶ γὰρ οἱ τόποι δύο, τὸ μέσον καὶ
11 τὸ ἔσχατον. Ἔστι [s] δὲ δή τι καὶ [s] τὸ μεταξὺ τούτων, [t] ὃ
πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν λέγεται θάτερον· ἔστι γὰρ ὡς ἔσχατον
καὶ μέσον [v] ἀμφοτέρων τὸ μεταξύ. Διὰ τοῦτο ἔστι τι καὶ
ἄλλο βαρὺ καὶ κοῦφον, οἷον [w] ὕδωρ καὶ ἀήρ· φαμὲν δὲ τὸ
μὲν περιέχον [x] τοῦ εἴδους εἶναι, τὸ δὲ περιεχόμενον τῆς ὕλης.
Ἔστι δ' [y] ἐν [z] πᾶσι [a] τοῖς γένεσιν [b] αὕτη ἡ διάστασις· καὶ
γὰρ ἐν τῷ ποιῷ καὶ [c] ἐν τῷ ποσῷ ἐστὶ τὸ μὲν ὡς εἶδος μᾶλ-
12 λον, τὸ δ' ὡς ὕλη. Καὶ ἐν τοῖς κατὰ τόπον ὡσαύτως τὸ
μὲν ἄνω τοῦ ὡρισμένου, τὸ δὲ κάτω τῆς ὕλης. Ὥστε καὶ ἐν
αὐτῇ τῇ ὕλῃ τῇ τοῦ βαρέος καὶ κούφου, ᾗ μὲν [d] τοιοῦτον δυ-
νάμει, βαρέος ὕλη, ᾗ δὲ [e] τοιοῦτον, κούφου· καὶ ἔστι μὲν ἡ
αὐτή, τὸ δ' εἶναι οὐ ταὐτόν, ὥσπερ [f] καὶ τὸ νοσερὸν καὶ [g] τὸ
ὑγιαστόν, τὸ [h] δ' εἶναι οὐ ταὐτόν· διόπερ οὐδὲ τὸ νοσώδει
εἶναι ἢ ὑγιεινῷ.

5 Τὸ μὲν οὖν ἔχον τοιαύτην ὕλην κοῦφον καὶ ἀεὶ ἄνω, τὸ δὲ
τὴν ἐναντίαν βαρὺ καὶ ἀεὶ κάτω· τὸ δ' ἑτέρας μὲν τούτων,
ἐχούσας δ' οὕτω πρὸς ἀλλήλας ὡς αὗται, ἁπλῶς, καὶ [i] ἄνω
καὶ κάτω φερομένας· [k] διὸ ἀὴρ [l] καὶ ὕδωρ ἔχουσι [m] καὶ κου-
φότητα καὶ βάρος ἑκάτερον, καὶ ὕδωρ μὲν πλὴν γῆς πᾶσιν
2 ὑφίσταται, ἀὴρ δὲ πλὴν πυρὸς πᾶσιν ἐπιπολάζει. Ἐπεὶ δ'
ἐστὶν ἓν μόνον ὃ πᾶσιν ἐπιπολάζει καὶ [n] ἓν ὃ πᾶσιν ὑφίστα-
ται, ἀνάγκη δύο ἄλλα εἶναι ἃ καὶ ὑφίσταταί τινι καὶ ἐπιπο-
λάζει τινί. Ὥστε ἀνάγκη καὶ τὰς ὕλας [o] εἶναι τοσαύτας

[o] *μέσον μέσῳ τῷ* F. [p] *ὑφίστασθαι* M. [q] *ἐπιπολάζειν* F.H.M. [r] *καὶ τὸ κοῦφον* M. [s] *δὲ* et *τὸ* om. E.L. [t] *ὃ καὶ πρὸς* M. [v] *ἀμφ. ἐστὶ τὸ* E.F.L.M. [w] *ἀὴρ καὶ ὕδωρ* E.F. [x] *εἶναι τοῦ εἴδους* F.H.L.M. [y] *ἐν* om. E.H. [z] *πᾶσι* om. E. [a] *τοῖς*] *τούτοις τοῖς* F. [b] *αὕτη δ.* E, *ἡ αὐτὴ δ.* F.L. [c] *ἐν* post *καὶ* om. F. [d] *τοιούτου* F.L. [e] *τοιοῦτον*] *τοῦδε* F.L, *τοῦ* E. [f] *καὶ* om. M. [g] *τὸ* om. E. [h] *δ'*] *γὰρ* E.L. [i] *κάτω καὶ ἄνω* EL. [k] *διὸ καὶ ὁ ἀὴρ* M. [l] *καὶ τὸ ὕδωρ* F.M. [m] *καὶ* ante *κουφότητα* om. H.M. [n] *ἓν μόνον ὃ* H.M. [o] *τοσαύτας εἶναι* F.H.M.

ὅσαπερ ταῦτα, τέτταρας, οὕτω δὲ τέτταρας ὡς μίαν μὲν
ἁπάντων τὴν κοινήν, ἄλλως τε [p] καὶ εἰ [q] γίγνονται ἐξ ἀλλή-
λων, ἀλλὰ τὸ εἶναι ἕτερον. Οὐδὲ [r] γὰρ κωλύει τῶν [s] ἐναν-
τίων εἶναι μεταξὺ καὶ ἓν καὶ πλείω, ὥσπερ ἐν χρώμασιν·
[t] πολλαχῶς γὰρ λέγεται τὸ μεταξὺ καὶ τὸ μέσον. Ἐν μὲν 3
οὖν τῇ [v] αὑτοῦ χώρᾳ τῶν ἐχόντων [w] καὶ βάρος καὶ κουφότητα
ἕκαστον ἔχει βάρος· ἡ δὲ γῆ ἐν ἅπασιν [x] ἔχει βάρος, κουφό-
τητα δ' οὐκ ἔχει, [y] εἰ μὴ ἐν οἷς ἐπιπολάζει. Διὸ καὶ ὑπο-
σπωμένων [z] μὲν φέρεται εἰς [a] τὸ ἐφεξῆς κάτω, ἀὴρ μὲν εἰς
τὴν τοῦ ὕδατος χώραν, ὕδωρ δὲ εἰς τὴν τῆς γῆς. Ἄνω δ' 4
εἰς τὴν τοῦ πυρός, ἀναιρουμένου τοῦ πυρός, οὐκ οἰσθήσεται ὁ
ἀήρ, [b] ἀλλ' ἢ βίᾳ, ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ σπᾶται, ὅταν γένηται
τὸ ἐπίπεδον ἓν καὶ θᾶττον [c] σπάσῃ τις ἄνω τῆς φορᾶς, ἣν
φέρεται τὸ ὕδωρ κάτω. Οὐδὲ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν τοῦ ἀέρος,
ἀλλ' ἢ ὡς νῦν εἴρηται. Ἡ [d] γῆ δὲ τοῦτο οὐ πάσχει, ὅτι οὐχ
ἓν τὸ ἐπίπεδον. Διὸ τὸ μὲν ὕδωρ εἰς τὸ ἀγγεῖον πυρωθὲν
σπᾶται, [e] γῆ δ' οὔ. Ὥσπερ δὲ [f] οὐδ' ἡ γῆ ἄνω, οὐδὲ τὸ πῦρ 5
κάτω εἶσιν ὑφαιρουμένου τοῦ ἀέρος· [g] οὐδὲν γὰρ ἔχει βάρος
οὐδ' ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ, ὥσπερ οὐδ' ἡ γῆ κουφότητα. Φέ-
ρεται [h] δὲ [i] κάτω τὰ δύο ὑποσπωμένων, ὅτι τὸ μὲν ἁπλῶς
βαρύ ἐστιν, ὃ πᾶσιν ὑφίσταται, τὸ δὲ πρός τι βαρὺ ὂν εἰς
τὴν [k] αὑτοῦ χώραν ἢ οἷς ἐπιπολάζει, δι' ὁμοιότητα τῆς ὕλης.
Ὅτι δ' ἀναγκαῖον ποιεῖν ἴσας τὰς διαφορὰς [l] αὐτοῖς, δῆλον.
Εἰ μὲν γὰρ μία ὕλη πάντων, οἷον ἢ τὸ κενὸν ἢ τὸ πλῆρες ἢ 6
[m] τὸ μέγεθος ἢ τὰ τρίγωνα, ἢ πάντα ἄνω ἢ πάντα κάτω οἰ-
σθήσεται, [n] ἡ δὲ ἑτέρα [o] φορὰ οὐκέτι ἔσται· ὥστ' [p] ἢ κοῦφον
[q] οὐδὲν [r] ἔσται ἁπλῶς, εἰ πάντα ῥέπει μᾶλλον τῷ ἐκ μειζόνων

[p] κᾂν H.M. [q] γίνωνται M, γίγνεται L, incerto E. [r] γὰρ om. E. [s] ἐναντίων ἓν εἶναι μεταξὺ καὶ πλείω F. [t] πολλαχῶς—μέσον om. L. [v] ἑαυτοῦ M. [w] καὶ ante β. om. F.H.M. [x] ἔχει βάρος ante κ. om. F.M. et corr. H. [y] εἰ μὴ] ἀλλ' F.H.M. [z] μὲν om. F. [a] τὰ E.H.M. [b] ἀλλ' ἢ] εἰ μὴ E.L. [c] σπάσει M. [d] δὲ γῆ F. [e] γῆ] ἡ γῆ H.M. [f] οὐδ' ἡ] οὐ M. [g] οὐδὲν] οὐδὲ F. [h] δὲ] δὲ καὶ M. [i] τὰ δύο κάτω ὑπ. διότι F. [k] χώραν αὐτοῦ F. [l] αὐτοῖς om. M. [m] τὸ ultimum om. H.M. [n] ἡ] εἰ E.L.M. [o] φορὰ et ἔτι om. E. [p] ἢ] εἰ M. [q] οὐδὲν] οὐκέτι H. [r] ἔστιν L.

εἶναι σωμάτων ἢ ἐκ πλειόνων, ἢ ὅτι [s] πλήρη. Τοῦτο δὲ ὁρῶ-
μέν [t] τε, καὶ δέδεικται ὅτι ὁμοίως κάτω [v] τε ἀεὶ [w] καὶ παντα-
7 χοῦ φέρεται [x] καὶ ἄνω. ˈΕὰν δὲ τὸ κενὸν ᾖ [y] τι τοιοῦτον ὃ
ἀεὶ ἄνω, οὐκ [z] ἔσται [a] τὸ ἀεὶ κάτω. Καὶ τῶν μεταξὺ [b] δὴ
[c] ἔνια ἔσται κάτω θᾶττον γῆς· ἐν γὰρ [d] τῷ πολλῷ ἀέρι τρί-
γωνα πλείω ἢ τὰ στερεὰ ἢ τὰ μικρὰ ἔσται. Οὐ φαίνεται
δ' [e] οὐδὲ ἓν μόριον ἀέρος κάτω φερόμενον. ˈΟμοίως δὲ καὶ
ἐπὶ τοῦ κούφου, ἐὰν ἐκεῖνο [f] ποιῇ τις [g] ὑπερέχειν τῇ ὕλῃ.
ˈΕὰν δὲ δύο τὰ [h] μεταξύ, πῶς ἔσται ποιοῦντα ἃ ποιεῖ ἀήρ τε
8 καὶ ὕδωρ; Οἷον εἴ τις φαίη [i] εἶναι κενὸν καὶ πλῆρες. Τὸ
μὲν [k] οὖν πῦρ κενόν, [l] διὸ καὶ ἄνω, τὴν δὲ γῆν πλῆρες, διὸ
[m] καὶ κάτω. ˈΑέρα δὲ [n] πλεῖον πυρὸς ἔχειν, ὕδωρ δὲ γῆς·
ἔσται γάρ τι ὕδωρ ὃ πλεῖον ἕξει πῦρ ὀλίγου ἀέρος, καὶ ἀὴρ
πολὺς ὀλίγου ὕδατος [o] γῆν πλείω, ὥστε δεήσει ἀέρος τι
9 πλῆθος [p] θᾶττον φέρεσθαι κάτω ὕδατος ὀλίγου. Τοῦτο δ'
οὐ φαίνεται οὐδαμοῦ οὐδέποτε. ˈΑνάγκη τοίνυν, ὥσπερ καὶ
[q] τὸ πῦρ ἄνω, ὅτι τοδὶ ἔχει, οἷον τὸ κενόν, τὰ δ' ἄλλα οὔ,
καὶ τὴν γῆν κάτω, ὅτι τὸ πλῆρες ἔχει, καὶ τὸν ἀέρα [r] εἰς τὸν
αὑτοῦ καὶ ἀνώτερον τοῦ ὕδατος, ὅτι τοδί τι ἔχει, καὶ τὸ ὕδωρ
κάτω, ὅτι [s] τοιόνδε [t] τι. Εἰ [v] δὲ [w] ἦν ἕν τι ἄμφω ἢ δύο,
ἄμφω δ' ὑπάρξει [x] ταῦτα ἑκατέρῳ, ἔσται τι πλῆθος [y] ἑκατέ-
ρου [z] οὗ ὑπερέξει [a] ὕδωρ τε ἀέρος ὀλίγου τῷ ἄνω καὶ [b] ἀὴρ
ὕδατος τῷ κάτω, καθάπερ εἴρηται πολλάκις.

6 Τὰ δὲ σχήματα οὐκ αἴτια τοῦ φέρεσθαι ἁπλῶς ἢ κά-
τω ἢ ἄνω, ἀλλὰ τοῦ θᾶττον ἢ βραδύτερον. Δι' ἃς [c] δ'

[s] πλῆρες F. [t] τε om. E.L. [v] τε] τι E. [w] καὶ om. E. [x] καὶ om. corr. F. [y] τι] τὸ E. [z] ἔστι E.L. [a] τὸ] ὃ F.H.M, om. E. [b] δὲ F.M. [c] ἔσται ἔνια F. [d] τῷ om. F.H.M. [e] οὐδὲν M, οὐθὲν F.H. [f] ποιήσῃ F. [g] ὑπερέχον F.H.M. [h] μεταξὺ καὶ πῶς M. [i] εἶναι] τὸ E. [k] οὖν κενὸν τὸ (λέγουσι posito supra τὸ) πῦρ F. [l] διὸ καὶ ἄνω om. M, καὶ om. E.L. [m] καὶ om. E.F. [n] πλείω M. [o] πλείω γῆν F.H.M. [p] φέρεσθαι θᾶττον F.H.M. [q] τὸ post καὶ om. E.L. [r] εἰς τὸν] εἰς τὴν E.M. [s] τοιόνδε] τοδί F. [t] τι om. F.H.M. [v] δὲ] δέ γε F. [w] ἦν] ἢ L. [x] ταῦτα] τὰ δύο E. et pr. F. ταῦτα—ὑπερέξει om. L. [y] ἑκατέρῳ F. [z] ᾧ F, ὃ E.H.M. [a] ὕδωρ πολύ τε margo H. [b] ἀὴρ πολὺς ὕδατος idem. [c] δ' om. F.

αἰτίας, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν· ἀπορεῖται γὰρ νῦν διὰ [d] τί τὰ πλα-
τέα σιδήρια [e] καὶ [f] μόλιβδος ἐπιπλεῖ ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἄλλα
δὲ ἐλάττω καὶ [g] ἧττον βαρέα, [h] ἂν ᾖ στρογγύλα [i] ἢ [k] μακρά,
οἷον βελόνη, κάτω φέρεται, καὶ ὅτι ἔνια διὰ [l] μικρότητα ἐπι-
πλεῖ, οἷον τὸ ψῆγμα καὶ ἄλλα γεώδη καὶ κονιορτώδη [m] ἐπὶ
τοῦ ἀέρος. Περὶ δὴ τούτων ἁπάντων τὸ μὲν νομίζειν αἴτιον 2
εἶναι ὥσπερ Δημόκριτος οὐκ ὀρθῶς ἔχει. [n] Ἐκεῖνος γάρ
φησι [o] τὰ ἄνω φερόμενα θερμὰ ἐκ τοῦ ὕδατος [p] ἀνακωχεύειν
τὰ πλατέα τῶν ἐχόντων βάρος, τὰ δὲ στενὰ διαπίπτειν·
ὀλίγα γὰρ εἶναι τὰ [q] ἀντικρούοντα αὐτοῖς. Ἔδει δ᾽ ἐν τῷ
ἀέρι [r] ἔτι μᾶλλον τοῦτο ποιεῖν, ὥσπερ ἐνίσταται [s] κἀκεῖνος
αὐτός. Ἀλλ᾽ ἐνστὰς λύει μαλακῶς· φησὶ γὰρ οὐκ εἰς ἓν 3
ὁρμᾶν τὸν σοῦν, [t] λέγων [v] σοῦν τὴν κίνησιν τῶν ἄνω φερομέ-
νων σωμάτων. Ἐπεὶ δ᾽ ἐστὶ τὰ μὲν εὐδιαίρετα τῶν συνεχῶν
τὰ δ᾽ ἧττον, καὶ διαιρετικὰ [w] δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τὰ μὲν
μᾶλλον τὰ δ᾽ ἧττον, ταύτας εἶναι νομιστέον αἰτίας. Εὐδιαί-
ρετον μὲν οὖν τὸ εὐόριστον, καὶ μᾶλλον τὸ μᾶλλον· ἀὴρ δὲ
μᾶλλον ὕδατος τοιοῦτον, [x] ὕδωρ δὲ γῆς. Καὶ τὸ ἔλαττον 4
δὴ ἐν ἑκάστῳ γένει εὐδιαιρετώτερον καὶ διασπᾶται ῥᾷον. Τὰ
μὲν οὖν ἔχοντα πλάτος διὰ τὸ πολὺ περιλαμβάνειν [y] ἐπιμέ-
νει, διὰ τὸ μὴ διασπᾶσθαι τὸ πλεῖον ῥᾳδίως· τὰ δ᾽ ἐναντίως
ἔχοντα τοῖς σχήμασι [z] διὰ τὸ ὀλίγον περιλαμβάνειν φέρεται
κάτω, διὰ τὸ διαιρεῖν ῥᾳδίως. Καὶ ἐν ἀέρι πολὺ μᾶλλον,
ὅσῳ [a] εὐδιαιρετώτερος ὕδατός ἐστιν. Ἐπεὶ δὲ τό [b] τε βάρος 5
ἔχει τινὰ ἰσχὺν καθ᾽ ἣν φέρεται κάτω, καὶ τὰ συνεχῆ πρὸς
τὸ [c] μὴ διασπᾶσθαι, ταῦτα δεῖ πρὸς ἄλληλα συμβάλλειν·
ἐὰν γὰρ [d] ὑπερβάλλῃ ἡ ἰσχὺς ἡ τοῦ βάρους τῆς ἐν τῷ συνε-
χεῖ πρὸς τὴν [e] διάσπασιν [f] καὶ διαίρεσιν, βιάσεται κάτω θᾶτ-

[d] τί] τε M. [e] καὶ] καὶ ὁ F. [f] μόλυβδος H. [g] ἥττω L. [h] ἐὰν F.M.
[i] ἢ] ἢ καὶ F.H. [k] μικρὰ E.F.H. [l] σμικρότητα F. [m] ἐπὶ] καὶ ἐπὶ M.
[n] κεῖνος E. [o] τὰ ἀναφερόμενα E.L.M. [p] ἀνακωχεύει M. [q] ἀντι-
κρουόμενα F.H. [r] τοῦτο μᾶλλον ποιεῖν ἔτι H, ἔτι τοῦτο μ. π. E.L.
[s] ἐκεῖνος F.H. [t] λέγω M. [v] σοῦν] τὸν σοῦν F.H.M, om. E.
[w] δὲ] δὴ E.L. [x] γῆς δὲ ὕδωρ H. [y] ἐπιμένει—περιλαμβάνειν om. L.
[z] διὰ τὸ post κάτω om. E. [a] εὐδιαιρετώτερον M. [b] τε om. E.H.L.
[c] μὴ om. E H.L. [d] ὑπερβάλῃ L. [e] διάστασιν M. [f] καὶ τὴν δ. F.H.M.

τον, ἐὰν δὲ ἀσθενεστέρα ᾖ, ἐπιπολάσει. Περὶ μὲν οὖν βαρέος καὶ κούφου καὶ τῶν περὶ αὐτὰ [g] συμβεβηκότων [h] διωρίσθω [i] τοῦτον ἡμῖν τὸν [k] τρόπον.

[g] *συμβαινόντων* M. [h] *ἀφωρίσθω* E.F. [i] *τοῦτον ἡμῖν*] *ἡμῖν τόνδε* M. [k] *τρόπον. περὶ δὲ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν φύσει γινομένων* L et, qui *γενόμενον*, E.

ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ Α.

ΠΕΡΙ [a] δὲ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῶν φύσει γινομένων καὶ φθειρομένων, ὁμοίως κατὰ πάντων, τάς τε αἰτίας διαιρετέον καὶ τοὺς λόγους [b] αὐτῶν, ἔτι δὲ περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώσεως, τί ἑκάτερον, καὶ πότερον τὴν αὐτὴν ὑποληπτέον [c] φύσιν εἶναι ἀλλοιώσεως καὶ γενέσεως, ἢ χωρίς, [d] ὥσπερ διώρισται καὶ τοῖς ὀνόμασιν. Τῶν μὲν οὖν ἀρχαίων οἱ [e] μὲν τὴν καλουμένην ἁπλῆν γένεσιν ἀλλοίωσιν εἶναί φασιν, οἱ δ' ἕτερον
ἀλλοίωσιν καὶ γένεσιν. Ὅσοι μὲν γὰρ ἕν τι τὸ πᾶν [f] λέ- 2
γουσιν εἶναι καὶ πάντα ἐξ ἑνὸς [g] γεννῶσιν, τούτοις [h] μὲν ἀνάγκη [i] τὴν γένεσιν ἀλλοίωσιν φάναι καὶ τὸ κυρίως [k] γιγνόμενον ἀλλοιοῦσθαι· ὅσοι δὲ πλείω τὴν ὕλην ἑνὸς τιθέασιν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ἀναξαγόρας καὶ Λεύκιππος, τούτοις [l] δὲ ἕτερον. Καίτοι Ἀναξαγόρας [m] γε τὴν οἰκείαν φωνὴν ἠγνόησεν· λέγει γοῦν ὡς τὸ γίγνεσθαι [n] καὶ ἀπόλλυσθαι [o] ταὐτὸν
καθέστηκε τῷ ἀλλοιοῦσθαι. Πολλὰ δὲ λέγει τὰ στοιχεῖα, 3
καθάπερ καὶ ἕτεροι. Ἐμπεδοκλῆς [p] μὲν γὰρ τὰ μὲν σωματικὰ [q] τέτταρα, τὰ δὲ πάντα μετὰ τῶν κινούντων ἓξ τὸν ἀριθμόν, Ἀναξαγόρας δὲ ἄπειρα καὶ Λεύκιππος καὶ Δημόκριτος. Ὁ μὲν γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ στοιχεῖα τίθησιν, [r] οἷον
ὀστοῦν [s] καὶ σάρκα [t] καὶ [v] μυελόν, [w] καὶ τῶν ἄλλων ὧν [x] ἑκά- 4
στου [y] συνώνυμον τὸ μέρος ἐστίν· Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιπ-

Codices E.F.H.L. [a] δὲ om. E. [b] αὐτῶν διοριστέον ἔτι F. [c] εἶναι φύσιν F.H. [d] ὥσπερ καὶ ὥρισται E. [e] μὲν οὖν τὴν E. [f] εἶναι λέγουσι F.H. [g] γεννῶσι] γεγονέναι H. [h] μὲν] μὲν δὴ F, om. H. [i] ἀλλοίωσιν τὴν γένεσιν H. [k] γιγνόμενον καὶ ἀλλ. F. [l] δὲ om. F.H.L. [m] γε om. F.H. [n] καὶ τὸ ἀπ. F. [o] ταὐτὸ F.L. [p] μὲν om. H.L. [q] τέσσαρα H. [r] οἷον om. H. [s] καὶ om. E.F. [t] καὶ om. E. [v] μυελὸν καὶ ξύλον καὶ H. [w] καὶ τῶν] τῶν δὲ E. [x] ἑκάστῳ E. [y] συνωνύμως τὸ μέρος κατηγορεῖται L, τὸ μέρος συνώνυμόν ἐστι H.

πος ἐκ σωμάτων ἀδιαιρέτων [z] τἆλλα συγκεῖσθαί φασι, ταῦτα
δ' ἄπειρα καὶ τὸ πλῆθος [a] εἶναι καὶ τὰς μορφάς, αὐτὰ δὲ πρὸς
αὑτὰ [b] διαφέρειν τούτοις ἐξ ὧν εἰσὶ καὶ θέσει καὶ τάξει τού-
5 των. Ἐναντίως [c] δὲ φαίνονται λέγοντες οἱ [d] περὶ Ἀναξαγό-
ραν τοῖς περὶ Ἐμπεδοκλέα· ὁ μὲν γάρ φησι πῦρ καὶ ὕδωρ
καὶ ἀέρα καὶ γῆν στοιχεῖα [e] τέσσαρα καὶ ἁπλᾶ εἶναι μᾶλλον
ἢ σάρκα καὶ ὀστοῦν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν [f] ὁμοιομερῶν, οἱ δὲ
ταῦτα μὲν ἁπλᾶ καὶ στοιχεῖα, [g] γῆν δὲ καὶ πῦρ [h] καὶ ὕδωρ καὶ
6 ἀέρα σύνθετα· πανσπερμίαν γὰρ εἶναι τούτων. Τοῖς μὲν οὖν
ἐξ ἑνὸς πάντα κατασκευάζουσιν ἀναγκαῖον λέγειν τὴν γένεσιν
καὶ τὴν φθορὰν ἀλλοίωσιν· ἀεὶ γὰρ μένειν τὸ ὑποκείμενον
ταὐτὸ καὶ ἕν· τὸ [i] δὲ τοιοῦτον ἀλλοιοῦσθαί φαμεν· τοῖς δὲ
τὰ γένη πλείω ποιοῦσι διαφέρειν τὴν ἀλλοίωσιν τῆς γενέ-
σεως· συνιόντων γὰρ καὶ διαλυομένων ἡ γένεσις συμβαίνει
7 καὶ ἡ φθορά. Διὸ [k] λέγει τοῦτον τὸν τρόπον καὶ Ἐμπεδο-
κλῆς, ὅτι

φύσις οὐδενός ἐστιν,
ἀλλὰ μόνον μίξις τε διάλλαξίς τε μιγέντων.

ὅτι μὲν οὖν οἰκεῖος ὁ λόγος αὐτῶν τῇ ὑποθέσει οὕτω φάναι,
δῆλον, καὶ [l] ὅτι λέγουσι τὸν τρόπον τοῦτον· ἀναγκαῖον δὲ
καὶ τούτοις τὴν ἀλλοίωσιν εἶναι μέν [m] τι φάναι παρὰ τὴν
γένεσιν, ἀδύνατον μέντοι κατὰ τὰ [n] ὑπ' ἐκείνων λεγόμενα.
8 Τοῦτο δ' ὅτι λέγομεν ὀρθῶς, ῥᾴδιον συνιδεῖν. Ὥσπερ γὰρ
ὁρῶμεν ἠρεμούσης τῆς οὐσίας ἐν αὐτῇ μεταβολὴν κατὰ μέγε-
θος, τὴν καλουμένην αὔξησιν καὶ φθίσιν, οὕτω καὶ ἀλλοίωσιν.
Οὐ μὴν ἀλλ' ἐξ ὧν λέγουσιν οἱ πλείους ἀρχὰς [o] ποιοῦντες
9 μιᾶς ἀδύνατον ἀλλοιοῦσθαι. Τὰ γὰρ πάθη, καθ' ἅ φαμεν
τοῦτο συμβαίνειν, διαφοραὶ τῶν στοιχείων εἰσίν, λέγω δ' οἷον
θέρμον ψυχρόν, [p] λευκὸν μέλαν, ξηρὸν ὑγρόν, [q] μαλακὸν

[z] τἆλλα] ταῦτα F. [a] καὶ τὰς μορφὰς εἶναι F. [b] διαφέρει F. [c] δὲ] γὰρ E. [d] περὶ τὸν ἀν. F. [e] εἶναι τέσσαρα καὶ ἁπλᾶ μᾶλλον εἶναι ἢ F. [f] ὁμοιομερῶν] μερῶν F. [g] γῆν—ὕδωρ] πῦρ δὲ καὶ ὕδωρ pr. E. [h] καὶ post πῦρ om. F. [i] δὲ ante τοιοῦτον om. E. [k] λέγει καὶ τ. L. [l] ὅτι καὶ E. [m] τοι F. [n] ὑπ' ἐκείνων corr. E. [o] ποιοῦνται L. [p] λευκὸν] καὶ H. [q] σκληρὸν μαλακὸν L.

σκληρὸν καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, ὥσπερ [r] καὶ φησὶν Ἐμπεδοκλῆς

> ἠέλιον μὲν λευκὸν [s] ὁρᾶν καὶ θερμὸν ἁπάντῃ,
> ὄμβρον δ' ἐν πᾶσιν [t] δνοφόεντά τε ῥιγαλέον τε.

ὁμοίως δὲ διορίζει καὶ [v] ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Ὥστ' εἰ μὴ δυνα- 10
τὸν ἐκ πυρὸς [w] γενέσθαι ὕδωρ μηδ' ἐξ ὕδατος γῆν, οὐδ' ἐκ λευκοῦ μέλαν ἔσται οὐδὲν οὐδ' ἐκ μαλακοῦ σκληρόν· ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Τοῦτο δ' ἦν [x] ἀλλοίωσις. [y] Ἧι καὶ φανερὸν ὅτι [z] μίαν ἀεὶ τοῖς ἐναντίοις ὑποθετέον ὕλην, ἄν τε μεταβάλλῃ κατὰ τόπον, [a] ἄν τε κατ' αὔξησιν καὶ φθίσιν, ἄν τε κατ' ἀλλοίωσιν. Ἔτι δ' ὁμοίως ἀναγκαῖον 11
εἶναι τοῦτο καὶ ἀλλοίωσιν· εἴτε γὰρ ἀλλοίωσίς ἐστι, καὶ τὸ ὑποκείμενον ἓν στοιχεῖον καὶ μία [b] ἡ πάντων ὕλη τῶν ἐχόντων εἰς ἄλληλα μεταβολήν, κἂν εἰ τὸ ὑποκείμενον ἕν, ἔστιν ἀλλοίωσις. Ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν ἔοικεν ἐναντία λέγειν καὶ 12
πρὸς τὰ φαινόμενα καὶ πρὸς [c] αὑτὸν [d] αὐτός. Ἅμα μὲν γὰρ οὔ φησιν ἕτερον ἐξ ἑτέρου γίνεσθαι τῶν στοιχείων οὐδέν, ἀλλὰ τἆλλα πάντα ἐκ τούτων, ἅμα δ' ὅταν εἰς ἓν συναγάγῃ τὴν ἅπασαν φύσιν πλὴν τοῦ νείκους, ἐκ τοῦ ἑνὸς γίγνεσθαι πάλιν ἕκαστον. Ὥστ' ἐξ ἑνός τινος δῆλον ὅτι δια- 13
φοραῖς τισὶ χωριζομένων καὶ πάθεσιν ἐγένετο τὸ μὲν ὕδωρ τὸ δὲ πῦρ, καθάπερ λέγει τὸν μὲν ἥλιον λευκὸν καὶ θερμόν, τὴν δὲ γῆν βαρὺ καὶ σκληρόν. Ἀφαιρουμένων οὖν τούτων τῶν διαφορῶν (εἰσὶ γὰρ ἀφαιρεταὶ γενόμεναί γε) δῆλον [e] ὡς [f] ἀνάγκη γίνεσθαι καὶ γῆν ἐξ ὕδατος καὶ ὕδωρ ἐκ γῆς, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον, οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ νῦν, μεταβάλλοντά γε τοῖς πάθεσιν. Ἔστι δ' ἐξ ὧν εἴρηκε δυνά- 14
μενα προσγίνεσθαι καὶ χωρίζεσθαι πάλιν, ἄλλως τε καὶ μαχομένων ἀλλήλοις ἔτι τοῦ νείκους καὶ τῆς φιλίας. Διόπερ καὶ τότε ἐξ ἑνὸς [g] ἐγεννήθησαν· οὐ γὰρ δὴ πῦρ [h] γε καὶ γῆ

[r] φησὶ καὶ F. [s] ὅρα E.L. [t] ζοφόεντά H.L. [v] ἐπὶ] περὶ F.H. [w] γίνεσθαι F.H. [x] ἀλλοίωσιν E. [y] ἡ E.H.L. [z] μίαν ὑποθετέον εἶναι τοῖς ἐναντίοις H, μίαν ἀεὶ εντιοις ὑποθετέον E. [a] ἄν τε κατ' αὔξ. καὶ φθ. om. E. [b] ἡ om. E. [c] ἑαυτὸν F. [d] αὐτὸς om. E. [e] ὡς om. E. [f] ἀναγκαῖον H. [g] ἐγενήθησαν F.H.L. [h] γε om F.

καὶ ὕδωρ [i] ἔτι ὄντα ἓν ἦν τὸ πᾶν. Ἄδηλον δὲ καὶ πότερον
ἀρχὴν [k] αὐτῶν θετέον [l] τὸ ἓν ἢ τὰ πολλά, λέγω δὲ πῦρ [m] καὶ
γῆν καὶ τὰ σύστοιχα τούτων. Ἧι μὲν γὰρ ὡς ὕλη ὑπόκει-
ται, ἐξ οὗ μεταβάλλοντα διὰ τὴν κίνησιν [n] γίνονται [o] γῆ καὶ
πῦρ, τὸ ἓν στοιχεῖον· ᾗ δὲ τοῦτο μὲν ἐκ συνθέσεως [p] γίγνεται
συνιόντων ἐκείνων, ἐκεῖνα δ' ἐκ διαλύσεως, [q] στοιχειωδέστερα
ἐκεῖνα καὶ πρότερα τὴν φύσιν.

2 Ὅλως τε δὴ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τῆς ἁπλῆς λεκτέον,
πότερον ἔστιν ἢ οὐκ ἔστι καὶ πῶς ἐστίν, καὶ περὶ [r] τῶν ἄλ-
λων ἁπλῶν κινήσεων, [s] οἷον περὶ αὐξήσεως καὶ ἀλλοιώσεως.
2 Πλάτων μὲν οὖν [t] μόνον περὶ γενέσεως [v] ἐσκέψατο καὶ φθο-
ρᾶς, [w] ὅπως ὑπάρχει τοῖς πράγμασι, καὶ περὶ γενέσεως οὐ
πάσης ἀλλὰ τῆς [x] τῶν στοιχείων· πῶς δὲ σάρκες ἢ ὀστᾶ ἢ
τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων, [y] οὐδέν· ἔτι [z] οὔτε περὶ ἀλλοιώ-
σεως [a] οὔτε περὶ αὐξήσεως, τίνα τρόπον [b] ὑπάρχουσι τοῖς
πράγμασιν. Ὅλως δὲ παρὰ τὰ ἐπιπολῆς περὶ οὐδενὸς οὐ-
3 δεὶς ἐπέστησεν ἔξω Δημοκρίτου. Οὗτος [c] δ' ἔοικε μὲν περὶ
ἁπάντων φροντίσαι, ἤδη δὲ ἐν τῷ πῶς [d] διαφέρει. Οὔτε γὰρ
περὶ αὐξήσεως οὐδεὶς [e] οὐδὲν [f] διώρισεν, ὥσπερ λέγομεν, ὅ τι
[g] μὴ κἂν ὁ τυχὼν εἴπειεν, ὅτι προσιόντος αὐξάνονται τῷ
ὁμοίῳ (πῶς δὲ τοῦτο, οὐκέτι), οὐδὲ περὶ μίξεως, οὐδὲ περὶ
τῶν ἄλλων ὡς εἰπεῖν οὐδενός, οἷον τοῦ ποιεῖν [h] καὶ τοῦ πά-
σχειν, τίνα τρόπον τὸ μὲν ποιεῖ τὸ δὲ πάσχει τὰς φυσικὰς
4 ποιήσεις. Δημόκριτος δὲ καὶ Λεύκιππος ποιήσαντες τὰ σχή-
ματα τὴν ἀλλοίωσιν καὶ τὴν γένεσιν ἐκ τούτων ποιοῦσι, δια-
κρίσει μὲν καὶ συγκρίσει γένεσιν καὶ φθοράν, τάξει δὲ καὶ
5 θέσει ἀλλοίωσιν. Ἐπεὶ δ' ᾤοντο τἀληθὲς ἐν τῷ φαίνεσθαι,

[i] ἔτι om. E.F. [k] αὐτῷ E. [l] τὰ πολλὰ ἢ τὸ ἕν F. [m] καὶ om. F. [n] γίνεται F. [o] πῦρ καὶ γῆ F.L, γῆ καὶ τὸ ὕδωρ E. [p] γίγνονται E. [q] στοιχ. τὰ τέτταρα ἐκεῖνα F. [r] τὰς ἄλλας ἁπλᾶς κινήσεις E.F.L, et omisso ἁπλᾶς H. [s] οἷον καὶ π. H. [t] μόνον om. F.H. [v] καὶ φθ. ἐσκέψατο L. [w] πῶς H. [x] τῶν πάντων στ. F. [y] οὐδαμῶς H. [z] οὐδὲ H, om. E, qui περὶ αὐξήσεως οὐδὲ ἀλλοιώσεως. [a] οὐδὲ H, οὔτε δὲ F. [b] ὑπάρξουσι E. [c] δὲ δοκεῖ H. [d] διαφέρειν E. [e] οὐδὲν] οὐδὲ H. [f] διώρικεν E. [g] κἂν ὁ μὴ E. [h] καὶ] ἢ τοῦ F.H.L.

ἐναντία δὲ καὶ ἄπειρα τὰ φαινόμενα, τὰ σχήματα ἄπειρα
ἐποίησαν, ὥστε ταῖς μεταβολαῖς τοῦ συγκειμένου τὸ αὐτὸ
ἐναντίον [i] δοκεῖν ἄλλῳ [k] καὶ ἄλλῳ, καὶ μετακινεῖσθαι μικροῦ
[l] ἐμμιγνυμένου, καὶ ὅλως ἕτερον φαίνεσθαι ἑνὸς μετακινηθέν-
τος· ἐκ τῶν αὐτῶν γὰρ [m] τραγῳδία καὶ κωμῳδία [n] γίνεται
γραμμάτων. [o] Ἐπεὶ δὲ δοκεῖ [p] σχεδὸν πᾶσιν ἕτερον εἶναι 6
γένεσις καὶ ἀλλοίωσις, [q] καὶ γίνεσθαι μὲν καὶ φθείρεσθαι
συγκρινόμενα καὶ διακρινόμενα, ἀλλοιοῦσθαι δὲ μεταβαλλόν-
των τῶν παθημάτων, περὶ τούτων ἐπιστήσασι θεωρητέον.
Ἀπορίας γὰρ ἔχει ταῦτα καὶ πολλὰς καὶ εὐλόγους. Εἰ
μὲν γάρ ἐστι σύγκρισις ἡ γένεσις, πολλὰ ἀδύνατα συμβαίνει·
εἰσὶ δ' αὖ [r] λόγοι ἕτεροι ἀναγκαστικοὶ [s] καὶ οὐκ εὔποροι δια-
λύειν ὡς οὐκ ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν. Εἴτε μή ἐστι σύγκρι- 7
σις ἡ γένεσις, ἢ ὅλως οὐκ ἔστι γένεσις [t] ἢ ἀλλοίωσις, ἢ [v] εἰ
καὶ τοῦτο διαλῦσαι χαλεπὸν [w] ὂν πειρατέον. Ἀρχὴ δὲ τού-
των [x] πάντων, πότερον [y] οὕτω γίνεται καὶ ἀλλοιοῦται καὶ
αὐξάνεται τὰ ὄντα καὶ τἀναντία τούτοις πάσχει, τῶν πρώτων
ὑπαρχόντων μεγεθῶν ἀδιαιρέτων, ἢ οὐθέν ἐστι μέγεθος ἀδιαί-
ρετον· διαφέρει γὰρ τοῦτο πλεῖστον. Καὶ πάλιν εἰ μεγέθη, 8
πότερον, ὡς Δημόκριτος καὶ Λεύκιππος, σώματα [z] ταῦτ'
ἐστίν, ἢ ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ, ἐπίπεδα. Τοῦτο μὲν οὖν
[a] αὐτό, καθάπερ [b] καὶ ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν, [c] ἄλογον μέχρι
ἐπιπέδων διαλῦσαι. Διὸ μᾶλλον εὔλογον σώματα εἶναι ἀδι-
αίρετα. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα πολλὴν ἔχει ἀλογίαν. [d] Ὅμως 9
δὲ [e] τούτοις ἀλλοίωσιν καὶ γένεσιν ἐνδέχεται ποιεῖν, [f] καθά-
περ εἴρηται, τροπῇ καὶ [g] διαθιγῇ μετακινοῦντα τὸ αὐτὸ καὶ
ταῖς τῶν σχημάτων διαφοραῖς, ὅπερ ποιεῖ Δημόκριτος. Διὸ
καὶ [h] χροιὰν οὔ [i] φησιν εἶναι· τροπῇ γὰρ χρωματίζεσθαι.

[i] δοκεῖ E. [k] καὶ ἄλλῳ om. L. [l] ἐγγινομένου F. [m] κωμῳδία καὶ τραγῳδία F. [n] γίνεται om. L. [o] ἐπεὶ δὲ] ἔτι E. [p] πᾶσι σχεδὸν F.L. [q] καὶ γίνεσθαι μὲν] γίνεσθαι μὲν γὰρ F.H. [r] ἕτεροι λόγοι H. [s] καὶ οὐκ εὔπ. διαλ. post ἔχειν H. [t] ἢ ἀλλ.] καὶ ἀλλ. E. [v] εἰ om. E.H. [w] ὂν] ὃ H, om. E. [x] ἁπάντων F.L. [y] οὕτω] ἄρα H. [z] ταῦτ' ἐστὶν om. H. [a] αὐτὸ om. L. [b] καὶ om. F. [c] ἄτοπον F. [d] ὁμοίως E. [e] τούτων F. [f] καθάπερ εἴρηται om. E.L. [g] διαθηγῇ E.F.L. [h] χροιὴν F.H. [i] φασιν F.

Τοῖς δ' εἰς ἐπίπεδα διαιροῦσιν οὐκέτι· οὐδὲν γὰρ γίνεται πλὴν στερεὰ [k]συντιθεμένων· πάθος γὰρ οὐδ' [l]ἐγχειροῦσι γεννᾶν
10 οὐδὲν ἐξ αὐτῶν. Αἴτιον δὲ τοῦ ἐπ' ἔλαττον δύνασθαι τὰ ὁμολογούμενα συνορᾶν ἡ ἀπειρία. Διὸ ὅσοι [m]ἐνῳκήκασι μᾶλλον ἐν τοῖς φυσικοῖς, μᾶλλον δύνανται [n]ὑποτίθεσθαι τοιαύτας ἀρχὰς [o]αἳ [p]ἐπὶ πολὺ δύνανται συνείρειν· οἱ δ' ἐκ τῶν [q]πολλῶν λόγων ἀθεώρητοι τῶν ὑπαρχόντων ὄντες, πρὸς
11 ὀλίγα βλέψαντες, [r]ἀποφαίνονται ῥᾷον. Ἴδοι δ' ἄν τις καὶ ἐκ τούτων [s]ὅσον διαφέρουσιν οἱ φυσικῶς καὶ λογικῶς σκοποῦντες· περὶ γὰρ τοῦ ἄτομα [t]εἶναι μεγέθη οἱ μέν φασιν [v]ὅτι [w]τὸ αὐτοτρίγωνον πολλὰ ἔσται, Δημόκριτος δ' ἂν φανείη [x]οἰκείοις καὶ φυσικοῖς λόγοις πεπεῖσθαι. Δῆλον δ' ἔσται ὃ λέγομεν προϊοῦσιν. Ἔχει [y]γὰρ ἀπορίαν, εἴ τις [z]θείη σῶμά τι εἶναι καὶ μέγεθος πάντῃ διαιρετόν, [a]καὶ τοῦτο
12 δυνατόν. Τί γὰρ ἔσται [b]ὅπερ τὴν διαίρεσιν [c]διαφεύγει; Εἰ γὰρ πάντῃ διαιρετόν, καὶ τοῦτο δυνατόν, [d]κἂν ἅμα εἴη τοῦτο [e]πάντῃ διῃρημένον, καὶ εἰ μὴ [f]ἅμα διῄρηται· κἂν εἰ τοῦτο [g]γένοιτο, οὐδὲν ἂν εἴη ἀδύνατον. Οὐκοῦν καὶ κατὰ [h]τὸ μέσον ὡσαύτως. Καὶ ὅλως δὲ εἰ πάντῃ πέφυκε διαιρετόν, [i]κἂν [k]διαιρεθῇ, οὐδὲν ἔσται ἀδύνατον γεγονός, ἐπεὶ οὐδ' ἂν [l]εἰς [m]μυρία μυριάκις διῃρημένα ᾖ, οὐδὲν ἀδύνατον· καίτοι
13 ἴσως οὐδεὶς ἂν διέλοι. Ἐπεὶ τοίνυν πάντῃ τοιοῦτόν ἐστι τὸ σῶμα, διῃρήσθω. Τί οὖν ἔσται λοιπόν; μέγεθος; Οὐ γὰρ οἷόν τε· ἔσται γάρ τι οὐ διῃρημένον, ἦν δὲ πάντῃ διαιρετόν. Ἀλλὰ μὴν εἰ μηδὲν ἔσται σῶμα μηδὲ μέγεθος, διαίρεσις δ' ἔσται. ἢ ἐκ στιγμῶν ἔσται, καὶ ἀμεγέθη ἐξ ὧν σύγκειται, ἢ οὐδὲν παντάπασιν, ὥστε κἂν γίνοιτο ἐκ μηδενὸς κἂν εἴη συγ-

[k] συντιθεμένων] συντιθεμένων κατὰ πλάτος L. et margo F. [l] ἐγχωροῦσι F.L. [m] συνῳκήκασι L. [n] ὑποτ. τὰς τοιαύτας F. [o] αἷς F. et rc. E: pr. enim om. [p] ἐπὶ om. F. [q] ἄλλων H. [r] ἀπεκρίναντο L. [s] ὅσῳ F, ὅσων E. [t] εἶναι τὰ μ. E. [v] διότι F.H.L. [w] τὸ αὐτὸ τὸ τρίγωνον E. [x] οἰκείοις] ἐκλόγῳ H. [y] γὰρ] δὲ H. [z] θείη] φήσει E. [a] καὶ τοῦτο δυνατὸν om. E. [b] ὅπερ] παρὰ E. [c] διαφεύγειν E. [d] κἂν] καὶ E. [e] πάντῃ om. E.H.L. [f] ἅμα τοῦτο διῄρ. F.L. [g] γένηται F.H. [h] τὸ om. E. [i] ἂν E.H. [k] διαιρεθείη F. [l] εἰς om. E.F. [m] μυρία om. E. et corr. F.

κείμενον καὶ τὸ πᾶν δὴ οὐδὲν ἀλλ' [n] ἢ φαινόμενον. Ὁμοίως 14
δὲ κἂν [o] ᾖ ἐκ στιγμῶν, οὐκ [p] ἔσται ποσόν. Ὁπότε γὰρ
ἥπτοντο [q] καὶ ἓν ἦν μέγεθος καὶ ἅμα ἦσαν, οὐδὲν ἐποίουν
μεῖζον τὸ πᾶν. Διαιρεθέντος γὰρ εἰς δύο καὶ [r] πλείω, οὐδὲν
ἔλαττον οὐδὲ μεῖζον τὸ πᾶν τοῦ [s] πρότερον, ὥστε κἂν πᾶσαι
συντεθῶσιν, οὐδὲν [t] ποιήσουσι μέγεθος. Ἀλλὰ μὴν καὶ εἴ τι 15
διαιρουμένου οἷον ἔκπρισμα γίνεται τοῦ σώματος, καὶ οὕτως
ἐκ [v] τοῦ μεγέθους σῶμά τι ἀπέρχεται, ὁ αὐτὸς λόγος, [w] ἐκεῖνο
πῶς διαιρετόν. Εἰ δὲ μὴ σῶμα ἀλλ' εἶδός τι χωριστὸν ἢ
πάθος [x] ὃ ἀπῆλθεν, καὶ ἔστι τὸ μέγεθος στιγμαὶ ἢ ἁφαὶ
τοδὶ παθοῦσαι, [y] ἄτοπον ἐκ μὴ μεγεθῶν μέγεθος εἶναι. Ἔτι 16
δὲ ποῦ ἔσονται καὶ ἀκίνητοι ἢ κινούμεναι αἱ στιγμαί; Ἁφή
τε ἀεὶ μία δυοῖν [z] τινῶν, ὡς ὄντος τινὸς παρὰ τὴν ἁφὴν καὶ
τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν στιγμήν. Εἰ δή τις [a] θήσεται ὁτιοῦν
[b] ἢ [c] ὁπηλικονοῦν σῶμα εἶναι πάντῃ διαιρετόν, [d] πάντα ταῦτα
συμβαίνει. Ἔτι [e] ἐὰν διελὼν [f] συνθῶ τὸ ξύλον ἤ τι ἄλλο,
πάλιν ἴσον τε καὶ ἕν. Οὐκοῦν οὕτως ἔχει δηλονότι [g] κἂν 17
τέμω τὸ ξύλον καθ' ὁτιοῦν σημεῖον. Πάντῃ ἄρα διῄρηται
δυνάμει. Τί οὖν ἔστι παρὰ τὴν διαίρεσιν; Εἰ γὰρ καὶ [h] ἔστι
τι πάθος, ἀλλὰ πῶς εἰς ταῦτα διαλύεται καὶ γίνεται ἐκ τού-
των; Ἢ πῶς χωρίζεται ταῦτα; Ὥστ' εἴπερ ἀδύνατον ἐξ
[i] ἁφῶν ἢ στιγμῶν εἶναι τὰ μεγέθη, ἀνάγκη εἶναι σώματα
ἀδιαίρετα καὶ μεγέθη. [k] Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα [l] θεμένοις 18
οὐχ ἧττον συμβαίνει [m] ἀδύνατον. Ἔσκεπται δὲ περὶ αὐτῶν
ἐν ἑτέροις. Ἀλλὰ ταῦτα πειρατέον λύειν· διὸ πάλιν ἐξ ἀρ-
χῆς [n] τὴν ἀπορίαν λεκτέον. Τὸ μὲν οὖν ἅπαν σῶμα αἰσθητὸν
εἶναι διαιρετὸν καθ' ὁτιοῦν σημεῖον καὶ ἀδιαίρετον οὐδὲν ἄτο-
πον· τὸ μὲν γὰρ δυνάμει [o] διαιρετόν, τὸ δ' ἐντελεχείᾳ ὑπάρ-

[n] ἢ om. H. [o] ᾖ] εἰ H.L. [p] ἔστι L. [q] καὶ ἓν ἦν μέγεθος] ἐν μεγέθει H. [r] πλείους E. [s] προτέρου F. [t] ποιοῦσι F. [v] τοῦ post ἐκ om. F. [w] ἐκεῖνο γὰρ πῶς F. [x] ὃ om. E.L. [y] ἄτοπον μὲν τὸ μὴ ἐκ μεγεθῶν H. [z] τινοῖν F. [a] ὁτιοῦν θήσεται F.L. [b] ἢ om. E.L. [c] ὁπηλίκον E. [d] πάντα om. E.F.H. [e] ἂν E. [f] συνθῶ corr. E. [g] κἂν τέμω om. E. [h] ἔσται H. [i] ἁφῶν ἢ om. F. [k] οὐ μὴν ἀλλὰ] ἀλλὰ μὴν F.H.L. [l] θεμένοις οὐχ ἧττον om. E. [m] ἀδύνατα E.H. [n] λεκτέον τὴν ἀπορίαν H. [o] διαιρετὸν om. F.H.

19 ξει. Τὸ δ' [p] εἶναι ἅμα πάντῃ διαιρετὸν δυνάμει ἀδύνατον
δόξειεν ἂν εἶναι. Εἰ γὰρ δυνατόν, κἂν γένοιτο, οὐχ ὥστε
εἶναι ἅμα [q] ἄμφω ἐντελεχείᾳ ἀδιαίρετον καὶ διῃρημένον, ἀλλὰ
[r] διῃρημένον καθ' ὁτιοῦν σημεῖον. Οὐδὲν ἄρα ἔσται λοιπόν,
20 καὶ εἰς ἀσώματον ἐφθαρμένον τὸ σῶμα. Καὶ [s] γένοιτο δ' ἂν
πάλιν ἤτοι [t] ἐκ στιγμῶν ἢ ὅλως ἐξ οὐδενός. Καὶ τοῦτο πῶς
δυνατόν; Ἀλλὰ μὴν ὅτι γε [v] διαιρεῖται εἰς χωριστὰ καὶ ἀεὶ
εἰς ἐλάττω μεγέθη καὶ εἰς ἀπέχοντα καὶ κεχωρισμένα, φανε-
ρόν. Οὔτε δὴ κατὰ μέρος διαιροῦντι εἴη ἂν ἄπειρος ἡ θρύψις,
οὔτε ἅμα οἷόν τε διαιρεθῆναι κατὰ πᾶν σημεῖον ([w] οὐ γὰρ
21 δυνατόν) ἀλλὰ μέχρι του. Ἀνάγκη ἄρα ἄτομα ἐνυπάρχειν
μεγέθη [x] ἀόρατα, ἄλλως τε καὶ εἴπερ ἔσται γένεσις καὶ φθορὰ
ἡ μὲν διακρίσει ἡ δὲ συγκρίσει. Ὁ μὲν οὖν [y] ἀναγκάζειν δο-
κῶν λόγος εἶναι μεγέθη ἄτομα οὗτός ἐστιν· ὅτι δὲ λανθάνει
παραλογιζόμενος, καὶ ᾗ λανθάνει, λέγωμεν. Ἐπεὶ γὰρ οὐκ
ἔστι στιγμὴ στιγμῆς ἐχομένη, τὸ πάντῃ εἶναι διαιρετὸν ἔστι
22 [z] μὲν ὡς ὑπάρχει τοῖς μεγέθεσιν, ἔστι δ' ὡς οὔ. Δοκεῖ δ'
ὅταν τοῦτο τεθῇ, καὶ ὁπῃοῦν, [a] καὶ πάντῃ στιγμὴν εἶναι, ὥστ'
ἀναγκαῖον [b] εἶναι διαιρεθῆναι τὸ μέγεθος εἰς μηδέν· πάντῃ
γὰρ εἶναι στιγμήν· ὥστε ἢ ἐξ ἁφῶν ἢ ἐκ στιγμῶν εἶναι. Τὸ
δ' ἔστιν ὡς ὑπάρχει πάντῃ, ὅτι μία ὁπῃοῦν ἐστί, καὶ πᾶσαι
ὡς ἑκάστη, πλείους δὲ μιᾶς οὐκ εἰσίν· ἐφεξῆς γὰρ οὐκ εἰσίν,
23 ὥστ' οὐ πάντῃ. Εἰ γὰρ κατὰ [c] μέσον διαιρετόν, καὶ [d] κατ'
ἐχομένην στιγμὴν ἔσται διαιρετόν· οὐ γάρ ἐστιν ἐχόμενον
σημεῖον σημείου ἢ στιγμὴ στιγμῆς. [e] Τοῦτο δ' ἐστὶ διαί-
ρεσις [f] ἢ σύνθεσις. Ὥστ' ἔστι καὶ [g] διάκρισις καὶ σύγκρισις,
ἀλλ' οὔτ' εἰς ἄτομα καὶ ἐξ ἀτόμων (πολλὰ γὰρ τὰ [h] ἀδύ-
24 νατα) οὔτε οὕτως [i] ὥστε πάντῃ διαίρεσιν [k] γενέσθαι. Εἰ

[p] ἅμα εἶναι F.H. [q] ἐντελεχείᾳ ἄμφω E.L. [r] διῃρημένον δυνάμει καθ' pr. F. [s] γίγνοιτο F.L. [t] ἐκ τῶν στ. E. [v] διαιρεῖται ἀεὶ εἰς H. [w] οὐ γὰρ] οὐκ ἄρα E. [x] ἀόρατα—ἡ δὲ συγ. rc. supra lituram E. [y] ἀναγκάζειν λόγος δοκῶν H, ἀναγκάζων λόγος F. [z] μὲν om. E. [a] καὶ πάντῃ—ὁπῃοῦν om. L. [b] εἶναι ante διαιρ. om. F. [c] μέσων H. [d] κατ' ἐχομένην corr. E. [e] τοῦτο] τὸ E. [f] ἢ] καὶ H. [g] συγκρίσις καὶ διάκρισις F.H. [h] ἄτοπα H. [i] ὥστε corr. E. [k] γίγνεσθαι L, γείνεσθαι E.

γὰρ ἦν ἐχομένη στιγμὴ στιγμῆς, τοῦτ' [l] ἂν ἦν· ἀλλ' εἰς μικρὰ καὶ ἐλάττω ἐστί, καὶ σύγκρισις ἐξ ἐλαττόνων. Ἀλλ' οὐχ ἡ ἁπλῆ καὶ τελεία γένεσις συγκρίσει καὶ διακρίσει ὥρισται, ὥς τινές φασιν, τὴν δ' ἐν τῷ συνεχεῖ μεταβολὴν ἀλλοίωσιν. Ἀλλὰ τοῦτ' ἐστὶν ἐν ᾧ σφάλλεται πάντα. Ἔστι 25
γὰρ γένεσις ἁπλῆ καὶ φθορὰ οὐ συγκρίσει καὶ διακρίσει, ἀλλ' ὅταν [m] μεταβάλλῃ ἐκ τοῦδε εἰς [n] τόδε ὅλον. Οἱ δὲ οἴονται ἀλλοίωσιν [o] πᾶσαν εἶναι τὴν τοιαύτην μεταβολήν· τὸ δὲ διαφέρει. Ἐν γὰρ τῷ ὑποκειμένῳ [p] τὸ μέν [q] ἐστι κατὰ τὸν λόγον, τὸ δὲ κατὰ τὴν ὕλην. Ὅταν [r] μὲν οὖν ἐν 26
[s] τούτοις ᾖ ἡ μεταβολή, γένεσις [t] ἔσται ἢ φθορά, ὅταν δ' ἐν τοῖς πάθεσι καὶ κατὰ συμβεβηκός, ἀλλοίωσις. Διακρινόμενα δὲ καὶ συγκρινόμενα εὔφθαρτα γίνεται. Ἐὰν [v] μὲν [w] γὰρ εἰς ἐλάττω [x] ὑδάτια διαιρεθῇ, θᾶττον ἀὴρ γίνεται, [y] ἐὰν δὲ συγκριθῇ, βραδύτερον. Μᾶλλον δ' ἔσται δῆλον ἐν τοῖς ὕστερον. Νῦν δὲ τοσοῦτον διωρίσθω, ὅτι ἀδύνατον [z] εἶναι τὴν γένεσιν σύγκρισιν, οἵαν [a] δή τινές φασιν.

Διωρισμένων δὲ τούτων, πρῶτον θεωρητέον πότερον ἔστι 3
[b] τι γινόμενον ἁπλῶς καὶ φθειρόμενον, ἢ κυρίως μὲν οὐδέν, ἀεὶ δ' ἔκ τινος καὶ τί, λέγω δ' [c] οἷον ἐκ κάμνοντος [d] ὑγιαῖνον [e] καὶ κάμνον ἐξ ὑγιαίνοντος, ἢ μικρὸν ἐκ μεγάλου καὶ μέγα ἐκ μικροῦ, καὶ τἄλλα πάντα τοῦτον τὸν τρόπον. Εἰ γὰρ ἁπλῶς ἔσται γένεσις, ἁπλῶς [f] ἂν γίνοιτο ἐκ μὴ ὄντος, ὥστ' ἀληθὲς ἂν εἴη λέγειν ὅτι ὑπάρχει [g] τισὶ τὸ μὴ ὄν. Τὶς 2
μὲν γὰρ γένεσις ἐκ μὴ ὄντος τινός, οἷον [h] ἐκ μὴ λευκοῦ ἢ μὴ καλοῦ, ἡ δὲ ἁπλῆ ἐξ ἁπλῶς μὴ ὄντος. Τὸ δ' ἁπλῶς ἤτοι τὸ πρῶτον [i] σημαίνει καθ' ἑκάστην κατηγορίαν τοῦ ὄντος, ἢ τὸ καθόλου καὶ [k] τὸ πάντα περιέχον. Εἰ μὲν οὖν τὸ πρῶ-

[l] ἂν om. E. [m] μεταβάλῃ ἐκ τοιοῦδε E.L. [n] τόδε] τὸν τοιόνδε E. [o] εἶναι πᾶσαν F.H. [p] τὰ H. [q] ἐστι] ἐστι τόδε E. [r] μὲν om. L. [s] τοις E. [t] ἔσται] ἐστιν E. [v] μὲν om. E. [w] γὰρ om. F. [x] ὕδατα L. et nescio an E. [y] ἐὰν δὲ] καὶ ἐὰν E. [z] τὴν γένεσιν εἶναι E. [a] δή om. H. [b] τι] τὸ L. [c] οἷον om. E. [d] ὑγιαίνοντος E. [e] καὶ κ.] ἢ κ. F.H. [f] ἄν τι γ. E.L. [g] τισὶ om. H. [h] ἢ ἐκ μὴ F. [i] συμβαίνει L. [k] τὸ post καὶ om. F.

3 τον, οὐσίας ἔσται γένεσις ἐκ μὴ οὐσίας. Ὧι δὲ μὴ ὑπάρχει
οὐσία [l] μηδὲ τόδε, δῆλον ὡς οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδεμία κατη-
γοριῶν, οἷον οὔτε ποιὸν οὔτε ποσὸν οὔτε τὸ [m] ποῦ· χωριστὰ
γὰρ ἂν εἴη τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν. Εἰ δέ, τὸ μὴ ὂν ὅλως ἀπό-
φασις ἔσται καθόλου πάντων, ὥστε ἐκ μηδενὸς ἀνάγκη γί-
4 νεσθαι τὸ γινόμενον. Περὶ μὲν [n] οὖν τούτων ἐν ἄλλοις τε διη-
πόρηται καὶ διώρισται τοῖς λόγοις ἐπὶ πλεῖον· συντόμως δὲ
καὶ νῦν λεκτέον, ὅτι τρόπον μέν τινα ἐκ μὴ ὄντος ἁπλῶς
γίνεται, τρόπον δὲ ἄλλον ἐξ ὄντος ἀεί· τὸ γὰρ δυνάμει
ὂν ἐντελεχείᾳ δὲ μὴ ὂν ἀνάγκη προϋπάρχειν λεγόμενον ἀμ-
5 φοτέρως. Ὃ δὲ καὶ τούτων [o] διωρισμένων ἔχει θαυμαστὴν
ἀπορίαν, πάλιν ἐπαναποδιστέον, πῶς ἔστιν ἁπλῆ γένεσις, εἴτ'
ἐκ δυνάμει ὄντος [p] οὖσα εἴτε καί πως ἄλλως. Ἀπορήσειε γὰρ
ἄν τις ἆρ' ἔστιν οὐσίας γένεσις καὶ τοῦ τοῦδε, ἀλλὰ μὴ [q] τοῦ
τοιοῦδε [r] καὶ τοσοῦδε καὶ ποῦ. Τὸν αὐτὸν [s] δὲ τρόπον καὶ
6 περὶ φθορᾶς. [t] Εἰ γάρ τι γίνεται, δῆλον ὡς ἔσται δυνάμει
τις οὐσία, ἐντελεχείᾳ δ' οὔ, [v] ἐξ ἧς ἡ γένεσις ἔσται καὶ εἰς ἣν
ἀνάγκη μεταβάλλειν [w] τὸ φθειρόμενον. Πότερον οὖν ὑπάρξει
τι [x] τούτῳ τῶν ἄλλων ἐντελεχείᾳ; [y] Λέγω δ' [z] οἷον ἆρ' ἔσται
ποσὸν ἢ ποιὸν ἢ ποῦ [a] τὸ δυνάμει [b] μόνον τόδε [c] καὶ ὄν, ἁπλῶς
7 [d] δὲ μὴ τόδε μηδ' ὄν; Εἰ γὰρ μηδὲν ἀλλὰ πάντα δυνάμει,
χωριστόν τε συμβαίνει τὸ [e] μὴ οὕτως ὄν, καὶ [f] ἔτι ὃ μάλιστα
φοβούμενοι διετέλεσαν οἱ πρῶτοι φιλοσοφήσαντες, τὸ ἐκ μη-
δενὸς [g] γίνεσθαι προϋπάρχοντος· εἰ δὲ τὸ μὲν εἶναι τόδε τι
ἢ οὐσίαν οὐχ [h] ὑπάρξει, τῶν δ' ἄλλων τι τῶν εἰρημένων, ἔσται,
8 καθάπερ εἴπομεν, χωριστὰ τὰ πάθη τῶν οὐσιῶν. Περί τε
τούτων οὖν ὅσον ἐνδέχεται [i] πραγματευτέον, καὶ τίς αἰτία
τοῦ γένεσιν ἀεὶ [k] εἶναι, καὶ τὴν ἁπλῆν καὶ τὴν κατὰ μέρος.

[l] μηδὲ τὸ τόδε H. [m] που (supra posito τόποι) F. [n] οὖν om. L. [o] λεγομένων (supra posito διωρισμένων) F. [p] οὐσία H.L. [q] τοῦ post μὴ om. L. [r] καὶ τοῦ τοσοῦδε καὶ τοῦ ποῦ F. [s] δὴ H.L. [t] εἰ om. E. [v] ἐξ—καὶ om. E. [w] τὸν E. [x] τοῦτο F. [y] λέγω om. E. [z] οἷον om. H. [a] τῷ H. [b] μόνον] ὂν F.L. [c] καὶ om. L. [d] τε E. [e] οὕτω μὴ F.H. [f] ἔτι om. E. [g] γίνεσθαι om. E. [h] ὑπάρχει F.L. [i] πραγματέον L. [k] καὶ τὴν ἁπλῆν εἶναι E.

Οὔσης δ' αἰτίας μιᾶς μὲν ὅθεν τὴν ἀρχὴν [l] εἶναί φαμεν τῆς
κινήσεως, μιᾶς δὲ τῆς ὕλης, τὴν τοιαύτην αἰτίαν λεκτέον.
Περὶ μὲν γὰρ ἐκείνης εἴρηται πρότερον ἐν τοῖς περὶ κινήσεως
λόγοις, [m] ὅτι ἐστὶ τὸ μὲν ἀκίνητον τὸν [n] ἅπαντα χρόνον, τὸ
δὲ κινούμενον ἀεί. Τούτων [o] δὲ περὶ [p] μὲν τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς 9
τῆς ἑτέρας καὶ προτέρας διελεῖν ἐστὶ φιλοσοφίας ἔργον· περὶ
δὲ τοῦ διὰ τὸ συνεχῶς κινεῖσθαι τἄλλα κινοῦντος ὕστερον
ἀποδοτέον, τί [q] τοιοῦτον τῶν καθ' ἕκαστα λεγομένων αἴτιόν
ἐστιν. Νῦν δὲ τὴν ὡς ἐν ὕλης εἴδει τιθεμένην αἰτίαν εἴπωμεν, 10
δι' ἣν ἀεὶ φθορὰ καὶ γένεσις οὐχ ὑπολείπει τὴν φύσιν· ἅμα
γὰρ ἂν ἴσως [r] τοῦτο γένοιτο δῆλον, καὶ περὶ τοῦ νῦν ἀπορη-
θέντος, πῶς ποτὲ [s] δεῖ λέγειν καὶ περὶ τῆς ἁπλῆς φθορᾶς καὶ
γενέσεως. Ἔχει δ' ἀπορίαν ἱκανὴν καὶ τί τὸ αἴτιον τοῦ 11
συνείρειν τὴν γένεσιν, εἴπερ τὸ φθειρόμενον εἰς τὸ μὴ ὂν
ἀπέρχεται, τὸ δὲ μὴ ὂν [t] μηδέν ἐστιν· οὔτε γὰρ τὶ οὔτε ποιὸν
οὔτε ποσὸν οὔτε ποῦ τὸ μὴ ὄν. Εἴπερ οὖν ἀεί τι τῶν ὄντων
ἀπέρχεται, διὰ τί ποτ' οὐκ ἀνήλωται [v] πάλαι καὶ φροῦδον τὸ
πᾶν, εἴ γε πεπερασμένον [w] ἦν ἐξ οὗ [x] γίνεται τῶν [y] γινομένων
ἕκαστον; Οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ ἄπειρον εἶναι ἐξ οὗ γίνεται, οὐχ
ὑπολείπει· τοῦτο γὰρ ἀδύνατον. Κατ' ἐνέργειαν μὲν γὰρ 12
οὐδέν ἐστιν ἄπειρον, δυνάμει δ' ἐπὶ τὴν διαίρεσιν, ὥστ' ἔδει
ταύτην εἶναι μόνην τὴν μὴ ὑπολείπουσαν τῷ γίνεσθαί τι ἀεὶ
ἔλαττον· νῦν δὲ τοῦτο οὐχ ὁρῶμεν. Ἆρ' οὖν διὰ τὸ τὴν τοῦδε
φθορὰν ἄλλου εἶναι γένεσιν καὶ τὴν τοῦδε γένεσιν ἄλλου εἶναι
φθορὰν ἄπαυστον ἀναγκαῖον εἶναι τὴν μεταβολήν; Περὶ μὲν 13
οὖν τοῦ γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν [z] ὁμοίως περὶ ἕκαστον τῶν
ὄντων, ταύτην [a] οἰητέον εἶναι πᾶσιν ἱκανὴν αἰτίαν. Διὰ τί δέ
ποτε τὰ μὲν ἁπλῶς [b] γίνεσθαι λέγεται [c] καὶ φθείρεσθαι τὰ
δ' οὐχ [d] ἁπλῶς, πάλιν σκεπτέον, εἴπερ τὸ αὐτό [e] ἐστι γένεσις

[l] τῆς κινήσεως εἶναί φαμεν F. [m] ὅτι δέ ἐστι E. [n] πάντα E. [o] δὲ om. E. [p] μὲν τῆς ἑτέρας ἀρχῆς καὶ πρ. pr. E, μὲν τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς τῆς πρ. L. [q] τοιούτων L. [r] γένοιτο τοῦτο F. [s] δεῖ om. E. [t] οὐδὲν μή ἐστιν E, οὐδέν ἐστιν L. [v] πάλαι margo F. [w] ἦν] η E. [x] γίνεται τῶν om. E. [y] γινόμενον E. [z] ὁμοίως ἀεὶ περὶ F. [a] οἰητέον ἱκανὴν πᾶσιν αἰτίαν F. [b] λέγεται γίγνεσθαι F. [c] καὶ] τὰ δὲ καὶ E. [d] ἁπλῶν E. [e] ἐστὶ om. L.

μὲν τουδὶ [f] φθορὰ δὲ τουδί, καὶ φθορὰ μὲν τουδὶ γένεσις δὲ
14 τουδί· ζητεῖ γάρ τινα τοῦτο λόγον. Λέγομεν γὰρ ὅτι φθεί-
ρεται νῦν ἁπλῶς, καὶ οὐ μόνον τοδί· καὶ αὕτη μὲν γένεσις
ἁπλῶς, αὕτη δὲ φθορά. Τοδὶ δὲ γίνεται μέν τι, γίνεται δ'
ἁπλῶς οὔ· φαμὲν γὰρ τὸν μανθάνοντα γίνεσθαι μὲν ἐπιστή-
15 μονα, γίνεσθαι δ' ἁπλῶς [g] οὔ. Καθάπερ οὖν [h] πολλάκις
διορίζομεν λέγοντες ὅτι τὰ μὲν τόδε τι σημαίνει τὰ δ' οὔ,
διὰ τοῦτο συμβαίνει τὸ ζητούμενον· διαφέρει γὰρ εἰς ἃ με-
ταβάλλει τὸ μεταβάλλον· οἷον ἴσως ἡ μὲν εἰς πῦρ ὁδὸς γέ-
νεσις μὲν ἁπλῆ, φθορὰ δὲ τινός [i] ἐστιν, οἷον γῆς, ἡ δὲ γῆς
γένεσις τὶς γένεσις, [k] γένεσις δ' οὐχ ἁπλῶς, φθορὰ δ' ἁπλῶς,
οἷον πυρός, ὥσπερ Παρμενίδης λέγει δύο τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὂν
16 εἶναι φάσκων, πῦρ καὶ γῆν. Τὸ δὴ ταῦτα ἢ τοιαῦθ' ἕτερα
ὑποτίθεσθαι [l] διαφέρει οὐδέν· τὸν γὰρ τρόπον ζητοῦμεν, ἀλλ'
οὐ τὸ ὑποκείμενον. Ἡ μὲν οὖν εἰς τὸ μὴ ὂν ἁπλῶς ὁδὸς
φθορὰ ἁπλῆ, ἡ δ' εἰς τὸ ἁπλῶς ὂν γένεσις ἁπλῆ. Οἷς οὖν
διώρισται εἴτε πυρὶ καὶ [m] γῇ εἴτε ἄλλοις τισί, τούτων ἔσται
17 τὸ μὲν ὂν τὸ δὲ μὴ ὄν. Ἕνα μὲν οὖν τρόπον [n] τούτῳ διοίσει
τὸ ἁπλῶς [o] τι γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι τοῦ μὴ ἁπλῶς, ἄλλον
δὲ [p] τῇ ὕλῃ ὁποία τις ἂν ᾖ· ἧς μὲν γὰρ μᾶλλον αἱ διαφοραὶ
τόδε τι σημαίνουσι, μᾶλλον οὐσία, [q] ἧς δὲ στέρησιν, μὴ ὄν,
[r] οἷον τὸ μὲν θερμὸν κατηγορία τις [s] καὶ εἶδος, ἡ δὲ ψυχρότης
στέρησις. Διαφέρουσι [t] δὲ γῆ καὶ πῦρ [v] καὶ ταύταις ταῖς
18 διαφοραῖς. Δοκεῖ δὲ μᾶλλον τοῖς πολλοῖς τῷ αἰσθητῷ καὶ
μὴ αἰσθητῷ διαφέρειν· ὅταν μὲν γὰρ εἰς αἰσθητὴν [w] μετα-
βάλλῃ ὕλην, γίνεσθαί φασιν, ὅταν δ' εἰς ἀφανῆ, φθείρεσθαι·
τὸ γὰρ ὂν καὶ [x] τὸ μὴ ὂν [y] τῷ αἰσθάνεσθαι καὶ [z] τῷ μὴ αἰ-
σθάνεσθαι διορίζουσιν, ὥσπερ τὸ μὲν ἐπιστητὸν ὄν, τὸ δ' ἄ-

[f] φθορὰ δὲ—γένεσις δὲ τουδί om. L. [g] οὐ γὰρ καθ. E. [h] διορίζομεν πολλάκις F.H.L. [i] ἐστιν om. L. [k] γένεσις δ' οὐχ ἁπλῶς] δὲ E, om. L. [l] διαφέρει γὰρ οὐδέν E. [m] γῇ εἴτε] γῇ ἢ καὶ H. [n] διοίσει ἐν τούτῳ F. [o] τι om. F.H. [p] ἡ ὕλη F.H. [q] ἧς] τῆς H. [r] οἷον εἰ τὸ F.H. [s] καὶ τὸ εἶδος E. [t] δὲ γῆ] γὰρ γῆ F. [v] καὶ om. E.F. [w] μεταβάλῃ E.L. [x] τὸ post καὶ om. F. [y] τῷ om. F.L. [z] καὶ τῷ μὴ αἰσθάνεσθαι om. E, αἰσθάνεσθαι om. L.

γνωστὸν μὴ ὄν· ἡ γὰρ αἴσθησις ἐπιστήμης ἔχει δύναμιν. Κα- 19
θάπερ οὖν αὐτοὶ τῷ αἰσθάνεσθαι ἢ τῷ δύνασθαι [a]καὶ ζῆν καὶ
εἶναι νομίζουσιν, οὕτω καὶ τὰ πράγματα, τρόπον τινὰ διώ-
κοντες τἀληθές, αὐτὸ δὲ λέγοντες οὐκ ἀληθές. Συμβαίνει 20
[b]δὴ κατὰ δόξαν καὶ κατ' ἀλήθειαν [c]ἄλλως τὸ γίνεσθαί τε
ἁπλῶς καὶ [d]τὸ φθείρεσθαι· [e]πνεῦμα γὰρ καὶ ἀὴρ κατὰ μὲν
τὴν αἴσθησιν ἧττόν ἐστιν (διὸ καὶ [f]τὰ φθειρόμενα ἁπλῶς τῇ
εἰς ταῦτα μεταβολῇ φθείρεσθαι λέγουσιν, γίνεσθαι δ' ὅταν
εἰς ἁπτὸν καὶ εἰς γῆν [g]μεταβάλλῃ), [h]κατὰ δ' ἀλήθειαν
[i]μᾶλλον τόδε τι καὶ εἶδος ταῦτα τῆς γῆς. Τοῦ μὲν οὖν 21
εἶναι τὴν μὲν ἁπλῆν γένεσιν φθορὰν οὖσάν τινος, [k]τὴν δὲ
φθορὰν τὴν ἁπλῆν γένεσιν οὖσάν τινος, εἴρηται τὸ αἴτιον·
διὰ γὰρ τὸ τὴν ὕλην διαφέρειν ἢ τῷ οὐσίαν εἶναι [l]ἢ τῷ μή, ἢ
τῷ [m]τὴν μὲν μᾶλλον τὴν δὲ μή, ἢ τῷ [n]τὴν μὲν μᾶλλον αἰ-
σθητὴν εἶναι τὴν ὕλην ἐξ ἧς καὶ εἰς ἥν, τὴν δὲ ἧττον εἶναι. Τοῦ 22
δὲ τὰ μὲν ἁπλῶς γίνεσθαι [o]λέγεσθαι, τὰ δέ τι μόνον, μὴ τῇ
ἐξ ἀλλήλων γενέσει, καθ' ὃν εἴπομεν νῦν τρόπον· νῦν μὲν γὰρ
τοσοῦτον διώρισται, τί δή ποτε πάσης γενέσεως [p]οὔσης
φθορᾶς ἄλλου, καὶ πάσης φθορᾶς οὔσης ἑτέρου τινὸς γενέ-
σεως, οὐχ ὁμοίως ἀποδίδομεν τὸ γίνεσθαι [q]καὶ τὸ φθείρεσθαι
τοῖς [r]εἰς ἄλληλα μεταβάλλουσιν. Τὸ δ' ὕστερον εἰρημένον 23
οὐ τοῦτο διαπορεῖ ἀλλὰ [s]τί ποτε τὸ μανθάνον μὲν οὐ λέγεται
ἁπλῶς γίνεσθαι [t]ἀλλὰ γίνεσθαι ἐπιστῆμον, τὸ δὲ φυόμενον
γίνεσθαι. Ταῦτα δὲ διώρισται ταῖς κατηγορίαις· τὰ μὲν
γὰρ τόδε τι σημαίνει, τὰ δὲ τοιόνδε, [v]τὰ δὲ ποσόν· ὅσα οὖν
μὴ οὐσίαν σημαίνει, οὐ λέγεται ἁπλῶς ἀλλὰ τὶ γίνεσθαι.
Οὐ μὴν ἀλλ' ὁμοίως ἐν [w]πᾶσι γένεσις μὲν κατὰ τὰ ἐν τῇ 24
[x]ἑτέρᾳ συστοιχίᾳ λέγεται, οἷον ἐν μὲν οὐσίᾳ ἐὰν πῦρ ἀλλ'

[a] καὶ ante ζῆν om. E. [b] δὴ] δὴ καὶ H. [c] ἄλλως καὶ τὸ H. [d] τὸ post καὶ om. E.L. [e] πνεύματα γὰρ καὴρ E. [f] τὰ om. F. [g] μεταβάλῃ L. [h] κατ' ἀλήθειαν δὲ F.H.L. [i] τόδε τι μᾶλλον F. [k] τὴν δὲ—τινος margo F. [l] ἢ τῷ μή—δὲ μή om. E. [m] τὴν μὲν—τὴν μὲν margo F. [n] τὴν μὲν om. E.L. [o] λέγεσθαι om. L. [p] οὔσης φθ.—γενέσεως om. L. [q] καὶ] τε καὶ L. [r] εἰς ἄλληλα om. E. [s] τί δή ποτε F. [t] ἀλλά τι γίγνεσθαι margo F. [v] τὰ δὲ π.] τὸ δὲ π. L. [w] ἅπασι F. [x] ἑτέρα τοῦ κρείττονος συστοιχία F.

[y]οὐκ ἐὰν γῆ. ἐν δὲ τῷ ποιῷ ἐὰν [z]ἐπιστῆμον ἀλλ' οὐχ ὅταν [a]ἀνεπιστῆμον. Περὶ μὲν οὖν τοῦ τὰ μὲν ἁπλῶς γίνεσθαι τὰ δὲ [b]μή, καὶ ὅλως [c]ἐν ταῖς οὐσίαις [d]αὐταῖς, εἴρηται, καὶ διότι [e]τοῦδε γένεσιν εἶναι συνεχῶς αἰτία ὡς ὕλη τὸ ὑποκείμενον, ὅτι [f]μεταβλητικὸν εἰς τἀναντία, καὶ ἔστιν ἡ θατέρου γένεσις ἀεὶ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν ἄλλου φθορὰ καὶ ἡ [g]ἄλλου φθορὰ ἄλλου
25 γένεσις. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀπορῆσαι δεῖ διὰ τί γίνεται [h]ἀεὶ ἀπολλυμένων· ὥσπερ γὰρ καὶ τὸ φθείρεσθαι ἁπλῶς [i]φασίν, ὅταν εἰς ἀναίσθητον ἔλθῃ καὶ τὸ μὴ ὄν, ὁμοίως [k]καὶ γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος φασίν, ὅταν ἐξ ἀναισθήτου. Εἴτ' οὖν ὄντος τινὸς τοῦ ὑποκειμένου εἴτε μή, γίνεται [l]ἐκ μὴ ὄντος. [m]Ὥστε ὁμοίως καὶ [n]γίνεται ἐκ μὴ ὄντος καὶ φθείρεται εἰς τὸ μὴ ὄν.
26 Εἰκότως οὖν οὐχ ὑπολείπει· ἡ γὰρ γένεσις φθορὰ τοῦ μὴ ὄντος, ἡ δὲ φθορὰ γένεσις τοῦ μὴ ὄντος. Ἀλλὰ τοῦτο τὸ μὴ ὂν ἁπλῶς ἀπορήσειεν [o]ἄν τις πότερον [p]τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων [q]ἐστίν, οἷον γῆ καὶ τὸ βαρὺ μὴ ὄν, πῦρ δὲ καὶ τὸ κοῦφον [r]τὸ ὄν, ἢ οὔ, ἀλλ' ἔστι καὶ γῆ τὸ ὄν, τὸ δὲ μὴ ὂν ὕλη [s]ἡ τῆς γῆς,
27 καὶ πυρὸς ὡσαύτως. Καὶ ἆρά γε ἑτέρα ἑκατέρου ἡ ὕλη, ἢ οὐκ ἂν γίνοιτο ἐξ ἀλλήλων οὐδ' ἐξ ἐναντίων; Τούτοις γὰρ ὑπάρχει τἀναντία, πυρί, γῇ, ὕδατι, ἀέρι. Ἢ ἔστι [t]μὲν [v]ὡς [w]ἡ αὐτή, ἔστι δ' ὡς ἡ ἑτέρα· ὃ μὲν γάρ ποτε ὂν ὑπόκειται τὸ αὐτό, τὸ δ' εἶναι οὐ τὸ αὐτό. Περὶ μὲν [x]οὖν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω.

4 Περὶ δὲ γενέσεως καὶ ἀλλοιώσεως [y]λέγωμεν τί διαφέρουσιν· φαμὲν γὰρ ἑτέρας εἶναι ταύτας τὰς μεταβολὰς ἀλ-
2 λήλων. [z]Ἐπειδὴ οὖν ἐστί τι τὸ ὑποκείμενον καὶ ἕτερον τὸ πάθος ὃ κατὰ τοῦ ὑποκειμένου [a]λέγεσθαι πέφυκεν, καὶ ἔστι

[y] οὐχὶ E. [z] ἐπιστήμων E. [a] ἀνεπιστήμων E. [b] μή] πῇ F.H. [c] ἐν] καὶ ἐν H.L. [d] αὐταῖς om. E.L. [e] τοῦδε] τοῦ E. [f] μεταβλητικόν ἐστιν εἰς E. [g] ἄλλου post ἡ om. E. [h] ἀεὶ] ει E, τι ἀεὶ F. [i] φαμεν E. [k] καὶ τὸ γίν. F.H. [l] ἐκ μὴ ὄντος om. F.L, in margine ponit H. [m] ὥστε—ὄντος om. E. [n] γίνεται om. L. [o] ἄν codicibus deest. [p] τὸ ἕτερον om. E. [q] ἐστίν om. E.L. [r] τὸ ante ὄν om. F.H. [s] ἡ om. F. [t] μὲν om. E. [v] ὡς om. F. [w] ἡ om. E.H.L. [x] οὖν om. E. [y] λέγομεν E.H. [z] ἐπεὶ H. [a] πέφυκε λέγεσθαι F.L.

μεταβολὴ ἑκατέρου τούτων, ἀλλοίωσις [b] μέν ἐστιν, ὅταν ὑπο-
μένοντος τοῦ ὑποκειμένου, αἰσθητοῦ ὄντος, [c] μεταβάλλῃ ἐν
τοῖς [d] αὐτοῦ πάθεσιν, [e] ἢ ἐναντίοις [f] οὖσιν ἢ μεταξύ, οἷον τὸ
σῶμα ὑγιαίνει καὶ πάλιν κάμνει ὑπομένον [g] γε [h] ταὐτό, καὶ
ὁ χαλκὸς στρογγύλος, ὁτὲ δὲ [i] γωνιοειδὴς ὁ αὐτός γε ὤν.
Ὅταν δ' ὅλον [k] μεταβάλλῃ μὴ ὑπομένοντος [l] αἰσθητοῦ τινὸς 3
[m] ὡς ὑποκειμένου τοῦ αὐτοῦ, ἀλλ' οἷον ἐκ τῆς γονῆς αἷμα
πάσης ἢ ἐξ ὕδατος ἀὴρ ἢ ἐξ ἀέρος παντὸς ὕδωρ, γένεσις ἤδη
τὸ τοιοῦτον, τοῦ δὲ φθορά, μάλιστα δέ, ἂν [n] ἡ μεταβολὴ
[o] γίνηται ἐξ ἀναισθήτου εἰς αἰσθητὸν ἢ ἁφῇ ἢ πάσαις ταῖς
αἰσθήσεσιν, οἷον ὅταν ὕδωρ [p] γένηται ἢ φθαρῇ εἰς ἀέρα· ὁ
γὰρ ἀὴρ ἐπιεικῶς ἀναίσθητον. Ἐν [q] δὲ τούτοις [r] ἄν τι 4
[s] ὑπομένῃ πάθος τὸ αὐτὸ ἐναντιώσεως ἐν τῷ γενομένῳ [t] καὶ
[v] τῷ φθαρέντι, οἷον ὅταν ἐξ ἀέρος [w] ὕδωρ, εἰ ἄμφω διαφανῆ
ἢ ψυχρά, οὐ δεῖ τούτου θάτερον πάθος εἶναι εἰς ὃ μεταβάλ-
λει. Εἰ δὲ μή, ἔσται ἀλλοίωσις, οἷον [x] ὁ μουσικὸς ἄνθρωπος
ἐφθάρη, [y] ἄνθρωπος δ' ἄμουσος ἐγένετο, ὁ δ' ἄνθρωπος ὑπο-
μένει τὸ αὐτό. Εἰ μὲν οὖν τούτου μὴ πάθος ἦν καθ' [z] αὑτὸν 5
ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ἀμουσία, τοῦ μὲν γένεσις [a] ἦν ἄν, τοῦ δὲ
φθορά· διὸ ἀνθρώπου μὲν ταῦτα πάθη, ἀνθρώπου δὲ μου-
σικοῦ [b] καὶ ἀνθρώπου ἀμούσου γένεσις καὶ φθορά· νῦν δὲ
πάθος τοῦτο τοῦ ὑπομένοντος. Διὸ ἀλλοίωσις τὰ τοιαῦτα.
Ὅταν μὲν οὖν κατὰ [c] τὸ ποσὸν ᾖ ἡ μεταβολὴ τῆς ἐναντιώ- 6
σεως, [d] αὔξη καὶ φθίσις, ὅταν δὲ κατὰ τόπον, [e] φορά, ὅταν
δὲ [f] κατὰ πάθος καὶ τὸ ποιόν, ἀλλοίωσις, ὅταν δὲ μηδὲν ὑπο-
μένῃ οὗ θάτερον πάθος [g] ἢ συμβεβηκὸς ὅλως, γένεσις, τὸ δὲ
φθορά. Ἔστι [h] δὲ ὕλη μάλιστα μὲν [i] καὶ κυρίως τὸ ὑπο- 7

[b] μὲν οὖν ἐστιν F.L. [c] μεταβάλῃ E. [d] ἑαυτοῦ E. [e] ἢ om. H. [f] οὖσιν om. F.L. [g] γε om. E. [h] αὐτό F. [i] γωνοειδὴς E. [k] μεταβάλῃ E. [l] τινος αἰσθητοῦ F. [m] ὡς] τοῦ E. [n] ἡ om. F. [o] γίνεται F.L. [p] γίνηται F. [q] δὴ L. [r] ἐάν F.H. [s] ὑπομείνῃ E. [t] καὶ] καὶ ἐν F. [v] τῷ om. E.L. [w] ὕδωρ καὶ εἰ E.H. [x] ὁ om. F. [y] ἄνθρ. δ' ἄμ.] ἄμουσος ὁ ἄνθρ. E. [z] αὐτὸ F.H.L. [a] ἂν ἦν F.H.L. [b] καὶ ἀνθρ.] ἢ ἀνθρ. E. [c] τὸ om. E.F. [d] αὔξησις F.H.L. [e] φορά, ὅταν δὲ κατὰ om. E. [f] κατὰ τὸ πάθος F.H. [g] ἢ] καὶ F. [h] δὲ ἡ ὕλη E.F.H. [i] καὶ om. E.F.H.

κείμενον γενέσεως καὶ φθορᾶς δεκτικόν, τρόπον δέ τινα καὶ
τὸ ταῖς ἄλλαις μεταβολαῖς, ὅτι πάντα δεκτικὰ τὰ ὑποκείμενα
[k] ἐναντιώσεών τινων. Περὶ μὲν [l] οὖν γενέσεως [m] καὶ φθορᾶς,
εἴτε ἔστιν εἴτε μή, [n] καὶ πῶς ἔστι, καὶ περὶ ἀλλοιώσεως διω-
ρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

5 Περὶ δὲ αὐξήσεως λοιπὸν εἰπεῖν, [o] τί τε διαφέρει γενέ-
σεως καὶ ἀλλοιώσεως, καὶ πῶς αὐξάνεται [p] τῶν αὐξανομένων
2 ἕκαστον καὶ φθίνει ὁτιοῦν τῶν φθινόντων. Σκεπτέον δὴ
[q] πρῶτον πότερον [r] μόνως [s] ἐν τῷ περὶ ὅ ἐστιν αὐτῶν [t] ἡ
πρὸς ἄλληλα διαφορά, οἷον ὅτι ἡ μὲν ἐκ τοῦδε εἰς τόδε με-
ταβολή, [v] οἷον ἐκ δυνάμει οὐσίας εἰς ἐντελεχείᾳ οὐσίαν, γέ-
νεσίς ἐστιν, ἡ δὲ [w] περὶ μέγεθος αὔξησις [x] καὶ φθίσις, ἡ δὲ
περὶ πάθος ἀλλοίωσις· [y] ἀμφότερα δὲ [z] ἐκ δυνάμει ὄντων εἰς
ἐντελέχειαν μεταβολὴ τῶν εἰρημένων ἐστίν, ἢ καὶ ὁ τρόπος
διαφέρει τῆς μεταβολῆς· φαίνεται γὰρ τὸ μὲν ἀλλοιούμενον
οὐκ ἐξ ἀνάγκης μεταβάλλον κατὰ τόπον, οὐδὲ τὸ γινόμενον,
τὸ δ' αὐξανόμενον καὶ τὸ φθῖνον, ἄλλον δὲ τρόπον τοῦ φε-
3 ρομένου. Τὸ μὲν γὰρ φερόμενον ὅλον [a] ἀλλάττει τόπον,
τὸ δ' αὐξανόμενον ὥσπερ τὸ ἐλαυνόμενον· [b] τούτου γὰρ μέ-
νοντος τὰ μόρια μεταβάλλει κατὰ τόπον, οὐχ ὥσπερ τὰ τῆς
σφαίρας· τὰ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἴσῳ τόπῳ μεταβάλλει τοῦ ὅλου
μένοντος, τὰ δὲ τοῦ [c] αὐξανομένου ἀεὶ ἐπὶ πλείω τόπον, ἐπ'
4 ἐλάττω δὲ [d] τὰ τοῦ φθίνοντος. Ὅτι μὲν οὖν ἡ μεταβολὴ δια-
φέρει οὐ μόνον περὶ ὃ ἀλλὰ καὶ ὡς τοῦ τε γινομένου καὶ
5 ἀλλοιουμένου καὶ αὐξανομένου, δῆλον. Περὶ [e] δὲ ὅ [f] ἐστιν ἡ
μεταβολὴ [g] ἡ τῆς αὐξήσεως καὶ ἡ τῆς φθίσεως (περὶ μέγεθος
δὲ δοκεῖ εἶναι τὸ αὐξάνεσθαι καὶ φθίνειν), ποτέρως ὑπολη-
πτέον, πότερον ἐκ δυνάμει μὲν μεγέθους καὶ σώματος, ἐντελε-

[k] ἐναντ. τινων] τῶν ἐναντ. L. [l] οὖν om. F.L. [m] καὶ φθορᾶς om. F.H.L. [n] καὶ πῶς ἐστὶ καὶ π. ἀλλ. om. F. [o] τίνι L. [p] τῶν om. F. [q] πρῶτον om. L. [r] μόνως om. H. et pr. F. [s] ἐν τῷ om. E. [t] πρὸς ἄλληλα ἡ E. [v] οἷον ἡ ἐκ H. [w] περὶ τὸ μ. E. [x] καὶ φθίσις om. H, in margine ponunt E.F. [y] ἀμφοτέρων F. [z] ἐκ τῶν δ. F.H. [a] ἀλλάττει τὸν τ. F. [b] τούτου μὲν γὰρ pr. F. [c] αὐξομένου H. [d] τὰ om. E.H, in margine ponit F. [e] ὃ δὲ H. [f] ἡ μετ. ἐστιν E. [g] ἡ ante τῆς om. L.

*χεία δ' ἀσωμάτου καὶ ἀμεγέθους γίνεσθαι σῶμα καὶ μέγεθος,
καὶ τούτου διχῶς ἐνδεχομένου λέγειν, ποτέρως ἡ αὔξησις
γίγνεται; Πότερον ἐκ κεχωρισμένης αὐτῆς καθ' αὑτὴν τῆς* 6
*ὕλης, ἢ ἐνυπαρχούσης ἐν ἄλλῳ σώματι; ἢ ἀδύνατον ἀμφοτέ-
ρως; Χωριστὴ* [h] *μὲν γὰρ οὖσα ἢ οὐδένα καθέξει τόπον, ἢ
οἷον στιγμή* [i] *τις ἢ κενὸν ἔσται* [k] *ἢ σῶμα οὐκ αἰσθητόν. Τού-
των δὲ τὸ μὲν οὐκ ἐνδέχεται, τὸ δὲ* [l] *ἀναγκαῖον ἔν τινι εἶναι·
ἀεὶ γάρ που ἔσται τὸ γιγνόμενον ἐξ αὐτοῦ, ὥστε κἀκεῖνο, ἢ
καθ' αὑτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκός. Ἀλλὰ μὴν εἴ γ' ἔν τινι* 7
ὑπάρξει, εἰ μὲν κεχωρισμένον οὕτως ὥστε μὴ [m] *ἐκείνου* [n] *καθ'
αὑτὸ ἢ κατὰ συμβεβηκός τι εἶναι, συμβήσεται πολλὰ καὶ
ἀδύνατα. Λέγω δ' οἷον εἰ γίγνεται ἀὴρ ἐξ ὕδατος, οὐ τοῦ
ὕδατος ἔσται μεταβάλλοντος, ἀλλὰ διὰ τὸ ὥσπερ ἐν ἀγγείῳ
τῷ ὕδατι* [o] *ἐνεῖναι τὴν ὕλην αὐτοῦ. Ἀπείρους γὰρ οὐδὲν
κωλύει ὕλας εἶναι, ὥστε καὶ γίγνεσθαι ἐντελεχείᾳ. Ἔτι δ'* 8
[p] *οὐδ' οὕτω φαίνεται γιγνόμενος ἀὴρ ἐξ ὕδατος, οἷον ἐξιὼν
ὑπομένοντος. Βέλτιον τοίνυν* [q] *ποιεῖν πᾶσιν ἀχώριστον* [r] *τὴν
ὕλην* [s] *ὡς οὖσαν τὴν αὐτὴν καὶ μίαν τῷ ἀριθμῷ, τῷ λόγῳ δὲ*
[t] *μὴ μίαν. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ στιγμὰς θετέον οὐδὲ γραμμὰς
τὴν τοῦ σώματος ὕλην διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Ἐκεῖνο δὲ οὗ* 9
ταῦτα ἔσχατα, ἡ ὕλη, [v] *ἣν οὐδέποτ' ἄνευ πάθους οἷόν τε εἶναι
οὐδ' ἄνευ μορφῆς. Γίγνεται μὲν οὖν* [w] *ἁπλῶς ἕτερον ἐξ ἑτέ-
ρου, ὥσπερ καὶ ἐν* [x] *ἄλλοις διώρισται, καὶ* [y] *ὑπό τινος* [z] *δὲ ἐν-
τελεχείᾳ ὄντος, ἢ* [a] *ὁμοιοειδοῦς ἢ ὁμογενοῦς, οἷον πῦρ ὑπὸ
πυρὸς ἢ ἄνθρωπος ὑπ' ἀνθρώπου, ἢ ὑπ' ἐντελεχείας· σκληρὸν*
[b] *γὰρ οὐχ ὑπὸ σκληροῦ γίνεται. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ καὶ οὐσίας* 10
ὕλη σωματικῆς, [c] *σώματος* [d] *δ' ἤδη τοιουδί (σῶμα* [e] *γὰρ κοινὸν
οὐδέν), ἡ αὐτὴ καὶ μεγέθους καὶ πάθους* [f] *ἐστί, τῷ μὲν λόγῳ*

[h] *μὲν* om. E. [i] *τις* om. E. [k] *ἢ σ.*] *καὶ σ.* E.H, *ἢ καὶ σ.* F. [l] *ἀναγκαῖον δηλονότι ἔν* F. [m] *νου—συμβεβηκός* om. E. [n] *καθ'*] *ἢ καθ'* L. [o] *εἶναι* E.L. [p] *οὐχ* H. et corr. E. [q] *πᾶσιν ἀχώριστον ποιεῖν* F. [r] *τὴν*] *εἶναι τὴν* F.H. [s] *ὡς* om. L. [t] *μὴ*] *μηδὲ* F, om. E. [v] *ἣν*] *ἣν ἣν* H. [w] *ἁπλῶς ἢ ὁμογενοῦς ἕτερον* pr. F. [x] *ἄλλοις*] *οἷς* E. [y] *ἀπό* F.H. [z] *δὲ ἀεὶ ἐντ.* E. [a] *ὁμογενοῦς ἢ ὁμοιοειδοῦς* F.H. [b] *γὰρ* om. E. [c] *σώματος—οὐδὲν* om. L. [d] *δ'* om. F. [e] *κοινὸν γὰρ* F. [f] *ἐστί* om. L.

*χωριστή. τόπῳ δ' οὐ χωριστή, εἰ μὴ καὶ [g] τὰ πάθη [h] χω-
ριστά. Φανερὸν [i] δὴ ἐκ τῶν διηπορημένων ὅτι οὐκ ἔστιν ἡ
αὔξησις μεταβολὴ ἐκ δυνάμει μεγέθους, ἐντελεχείᾳ δὲ μηδὲν
ἔχοντος μέγεθος· χωριστὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ [k] κενόν, [l] τοῦτο δ'*
11 *ὅτι ἀδύνατον, εἴρηται [m] ἐν ἑτέροις πρότερον. Ἔτι δ' ἥ γε
τοιαύτη μεταβολὴ οὐκ αὐξήσεως ἴδιος ἀλλὰ [n] γενέσεως· ἡ
γὰρ αὔξησίς ἐστι τοῦ [o] ἐνυπάρχοντος μεγέθους ἐπίδοσις,
ἡ δὲ φθίσις μείωσις. Διὸ [p] δὴ ἔχειν τι [q] δεῖ μέγεθος τὸ αὐ-
ξανόμενον. Ὥστ' οὐκ ἐξ ἀμεγέθους ὕλης δεῖ εἶναι τὴν αὔξησιν
εἰς ἐντελέχειαν μεγέθους· γένεσις γὰρ ἂν εἴη [r] σώματος*
12 *μᾶλλον, οὐκ αὔξησις. Ληπτέον δὴ μᾶλλον οἷον ἁπτομένους
τῆς ζητήσεως ἐξ ἀρχῆς, ποίου τινὸς ὄντος τοῦ αὐξάνεσθαι ἢ
τοῦ φθίνειν τὰ αἴτια ζητοῦμεν. Φαίνεται [s] δὴ τοῦ αὐξανο-
μένου ὁτιοῦν μέρος ηὐξῆσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ φθίνειν
ἔλαττον γεγονέναι, ἔτι [t] δὲ προσιόντος τινὸς αὐξάνεσθαι καὶ*
13 *ἀπιόντος φθίνειν. Ἀναγκαῖον [v] δὴ ἢ ἀσωμάτῳ αὐξάνεσθαι ἢ
σώματι. Εἰ μὲν οὖν ἀσωμάτῳ, ἔσται χωριστὸν [w] τὸ [x] κενόν·
ἀδύνατον δὲ μεγέθους ὕλην εἶναι χωριστήν, ὥσπερ εἴρηται
πρότερον· εἰ δὲ σώματι, δύο [y] ἐν τῷ αὐτῷ σώματα τόπῳ
ἔσται, τό τε [z] αὐξόμενον καὶ τὸ αὖξον· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο*
14 *ἀδύνατον. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' οὕτως ἐνδέχεται λέγειν γίνεσθαι
τὴν αὔξησιν [a] καὶ τὴν φθίσιν, ὥσπερ ὅταν ἐξ ὕδατος ἀήρ·
τότε γὰρ μείζων ὁ ὄγκος γέγονεν· οὐ γὰρ αὔξησις τοῦτο
ἀλλὰ γένεσις μὲν τοῦ εἰς ὃ [b] μετέβαλεν ἔσται, φθορὰ δὲ τοῦ
ἐναντίου· αὔξησις δὲ οὐδετέρου, ἀλλ' ἢ οὐδενὸς ἢ εἴ τι κοινὸν
[c] ἀμφοῖν ὑπάρχει, [d] τῷ γινομένῳ καὶ τῷ φθαρέντι, οἷον εἰ*
15 *σῶμα. Τὸ δ' ὕδωρ οὐκ ηὔξηται οὐδ' ὁ ἀήρ, ἀλλὰ τὸ μὲν
ἀπόλωλε τὸ δὲ γέγονεν· τὸ σῶμα δέ, [e] εἴπερ, ηὔξηται. Ἀλλὰ*

[g] τὰ om. E. [h] *χωριστά, σώματος δ' ἤδη τοιοῦδε. σῶμα γὰρ κοινὸν οὐδέν. φανερὸν* L. [i] *δὴ*] *δ'* E.F.H. [k] *κοινόν* F.H.L. [l] *τοῦτο*] *τοῦ* L. [m] *ἐν ἑτέροις* om. H.L, in margine ponit F. [n] *γενέσεως ὅλως ἡ* E.H.L. [o] *ὑπάρχοντος* E. [p] *δὴ*] *δεῖ* F. [q] *δεῖ* om. E.F. [r] *μᾶλλον σώματος* F. [s] *δὴ οὖν τοῦ* L. [t] *δὲ* om. E. [v] *δὲ* E. [w] *τὸ* om. E.H. [x] *κοινόν* rc. F. [y] *σώματα ἐν τῷ αὐτῷ* L. [z] *αὐξανόμενον* E.F. [a] *καὶ*] *ἢ* E.F.H. [b] *μετέβαλλεν* E, *μεταβάλλει* F.H. [c] *ἄμφω* E.L. [d] *τῷ φθ. καὶ τῷ γ.* L, *τῷ γ. καὶ φθ.* F, *τῷ φθ.* E. [e] *περ* om. E.

καὶ τοῦτ᾽ ἀδύνατον. Δεῖ γὰρ σώζειν τῷ λόγῳ τὰ ὑπάρ-
χοντα τῷ αὐξανομένῳ [f] καὶ φθίνοντι. Ταῦτα δὲ τρία ἐστίν, 16
ὧν ἓν μέν ἐστι τὸ ὁτιοῦν [g] μέρος μεῖζον [h] γίγνεσθαι τοῦ
αὐξανομένου [i] μεγέθους, οἷον [k] εἰ σὰρξ τῆς σαρκός, καὶ προσ-
ιόντος τινός, καὶ τρίτον σωζομένου τοῦ αὐξανομένου καὶ ὑπο-
μένοντος· ἐν μὲν γὰρ τῷ γίγνεσθαί τι ἁπλῶς ἢ φθείρεσθαι
οὐχ ὑπομένει, ἐν δὲ τῷ ἀλλοιοῦσθαι [l] ἢ [m] αὐξάνεσθαι ἢ φθί-
νειν ὑπομένει τὸ αὐτὸ [n] τὸ αὐξανόμενον ἢ ἀλλοιούμενον· ἀλλ᾽
ἔνθα μὲν τὸ πάθος ἔνθα δὲ τὸ μέγεθος τὸ αὐτὸ οὐ μένει. Εἰ 17
δὴ ἔσται ἡ εἰρημένη αὔξησις, ἐνδέχοιτ᾽ ἂν μηδενός γε προσι-
όντος μηδὲ ὑπομένοντος αὐξάνεσθαι καὶ μηδενὸς ἀπιόντος
φθίνειν καὶ μὴ ὑπομένειν τὸ αὐξανόμενον. Ἀλλὰ δεῖ τοῦτο
σώζειν· ὑπόκειται γὰρ ἡ αὔξησις τοιοῦτον. Ἀπορήσειε δ᾽
ἄν τις καὶ τί ἐστι τὸ αὐξανόμενον, πότερον ᾧ προστίθεταί
τι, οἷον εἰ τὴν κνήμην αὐξάνει, αὕτη μείζων, [o] ᾧ δὲ αὐξάνει, ἡ
τροφή, [p] οὔ. Διὰ τί δὴ [q] οὖν ἄμφω ηὔξηται; Μεῖζον γὰρ 18
[r] καὶ [s] ὃ καὶ ᾧ, ὥσπερ ὅταν μίξῃς οἶνον ὕδατι· ὁμοίως γὰρ
πλεῖον ἑκάτερον. Ἢ ὅτι τοῦ μὲν μένει ἡ οὐσία, τοῦ δ᾽ οὔ,
οἷον τῆς τροφῆς, ἐπεὶ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐπικρατοῦν λέγεται ἐν
τῇ μίξει, οἷον ὅτι οἶνος· ποιεῖ γὰρ τὸ τοῦ οἴνου ἔργον ἀλλ᾽
οὐ τὸ τοῦ ὕδατος τὸ σύνολον μῖγμα. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπ᾽ 19
ἀλλοιώσεως, εἰ μένει σὰρξ οὖσα καὶ τὸ τί ἐστι, πάθος δέ τι
ὑπάρχει τῶν καθ᾽ αὑτό, ὃ πρότερον οὐχ ὑπῆρχεν, ἠλλοίωται
[t] τοῦτο· [v] ᾧ δ᾽ ἠλλοίωται, ὁτὲ μὲν οὐδὲν πέπονθεν, [w] ὁτὲ δὲ
κἀκεῖνο. Ἀλλὰ τὸ ἀλλοιοῦν καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἐν τῷ
αὐξανομένῳ καὶ τῷ ἀλλοιουμένῳ· ἐν τούτοις γὰρ τὸ κινοῦν,
ἐπεὶ καὶ τὸ εἰσελθὸν γένοιτ᾽ ἄν ποτε μεῖζον, καὶ τὸ ἀπο-
λαῦσαν αὐτοῦ σῶμα, οἷον [x] εἰ εἰσελθὸν γένοιτο πνεῦμα. Ἀλλ᾽ 20
ἔφθαρταί [y] γε τοῦτο παθόν, καὶ τὸ κινοῦν οὐκ ἐν τούτῳ.

[f] καὶ] καὶ τι (supra posito ω) E. [g] μεῖζον μέρος E. [h] γίγν.] εἶναι E.F.H. [i] μεγέθους om. E. [k] εἰ] ἡ L. [l] ἢ] καὶ E. [m] αὔξεσθαι F. [n] τὸ ante αὐξ. om. L. [o] ᾧ] ὃ F. [p] οὔ om. H.L. et corr. E. [q] οὖν om. E. [r] καὶ om. E.F. [s] ὃ om. E. [t] τοῦτο] τότε H, om. E. [v] ᾧ δ᾽ ἠλλοίωται om. E. [w] ὁτὲ δὲ] οὐδ᾽ ὁτὲ F. [x] εἰ om. E.F. [y] γε] τε E.

[z] Ἐπεὶ δὲ διηπόρηται περὶ αὐτῶν ἱκανῶς, δεῖ καὶ τῆς ἀπο-
ρίας πειρᾶσθαι λύσιν εὑρεῖν, σώζοντας τὸ ὑπομένοντός τε
τοῦ αὐξανομένου καὶ προσιόντος τινὸς [a] αὐξάνεσθαι, ἀπιόντος
δὲ φθίνειν, ἔτι δὲ τὸ ὁτιοῦν σημεῖον αἰσθητὸν ἢ μεῖζον ἢ
ἔλαττον γεγονέναι, καὶ μήτε κενὸν εἶναι [b] τὸ σῶμα μήτε δύο
21 ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μεγέθη [c] μήτε ἀσωμάτῳ αὐξάνεσθαι. Λη-
πτέον [d] δὲ [e] τὸ αἴτιον διορισαμένοις πρῶτον [f] ἓν μὲν ὅτι τὰ
[g] ἀνομοιομερῆ αὐξάνεται τῷ τὰ ὁμοιομερῆ αὐξάνεσθαι (σύγ-
κειται γὰρ ἐκ τούτων ἕκαστον), ἔπειθ' ὅτι σὰρξ καὶ ὀστοῦν
[h] καὶ ἕκαστον τῶν τοιούτων μορίων ἐστὶ [i] διττόν, ὥσπερ καὶ
τῶν ἄλλων τῶν ἐν ὕλῃ εἶδος ἐχόντων· καὶ γὰρ ἡ ὕλη λέγεται
22 καὶ τὸ εἶδος σὰρξ [k] ἢ ὀστοῦν. Τὸ οὖν ὁτιοῦν μέρος αὐξά-
νεσθαι καὶ προσιόντος τινὸς κατὰ μὲν τὸ εἶδός ἐστιν ἐνδεχό-
μενον, κατὰ δὲ τὴν ὕλην οὐκ ἔστιν. Δεῖ γὰρ νοῆσαι ὥσπερ
εἴ τις μετροίη τῷ αὐτῷ μέτρῳ ὕδωρ· ἀεὶ γὰρ ἄλλο καὶ ἄλλο
τὸ γινόμενον. Οὕτω [l] δ' αὐξάνεται ἡ ὕλη τῆς σαρκός, καὶ
[m] οὐχ ὁτῳοῦν παντὶ προσγίνεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπεκρεῖ τὸ
δὲ προσέρχεται· τοῦ δὲ σχήματος καὶ τοῦ εἴδους ὁτῳοῦν
23 [n] μορίῳ. Ἐπὶ δὲ [o] τῶν ἀνομοιομερῶν τοῦτο μᾶλλον δῆλον,
οἷον χειρός, ὅτι ἀνάλογον ηὔξηται· ἡ γὰρ ὕλη ἑτέρα οὖσα
δήλη μᾶλλον τοῦ εἴδους ἐνταῦθα ἢ ἐπὶ σαρκὸς καὶ τῶν ὁμοιο-
μερῶν· διὸ καὶ τεθνεῶτος μᾶλλον [p] ἂν δόξειεν εἶναι ἔτι σὰρξ
καὶ ὀστοῦν ἢ χεὶρ καὶ βραχίων. Ὥστε ἔστι μὲν ὡς ὁτιοῦν
τῆς σαρκὸς ηὔξηται, ἔστι δ' ὡς οὔ. Κατὰ [q] μὲν γὰρ τὸ
24 εἶδος ὁτῳοῦν προσελήλυθεν, κατὰ δὲ τὴν ὕλην οὔ. Μεῖζον
μέντοι [r] τὸ ὅλον γέγονε προσελθόντος μέν τινος, ὃ καλεῖται
τροφὴ καὶ [s] ἐναντίον, μεταβάλλοντος δὲ εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος,
οἷον εἰ ξηρῷ [t] προσίοι ὑγρόν, προσελθὸν δὲ [v] μεταβάλοι καὶ
γένοιτο ξηρόν· ἔστι μὲν γὰρ ὡς τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ [w] αὐξάνε-

[z] ἐπειδὴ F.L. [a] αὔξεσθαι F.L. [b] τὸ om. L. [c] μηδὲ E. [d] δὴ F. [e] τὸ αἴτιον om. H. [f] ἓν μὲν om. L. [g] ὁμοιομερῆ E. [h] καὶ τούτων ἕκαστον τῶν μ. L. [i] διττῶν E. [k] ἢ] καὶ E.H. [l] δ'] δὴ F, καὶ L. [m] οὐχὶ F. [n] μόριον E. [o] τῶν ἀνοιομερῶν δὲ E. [p] ἂν om. F. [q] μὲν] μέντοι F. [r] γέγονε τὸ ὅλον E.L. [s] ἐναντίου E. [t] προσίῃ L, προστεθῇ E. [v] μεταβάλλοι F.H. [w] αὔξεται F.

ται, ἔστι δ' ὡς ἀνομοίῳ. [x] Ἀπορήσειε δ' ἄν τις ποῖόν τι
δεῖ εἶναι [y] τὸ ᾧ αὐξάνεται. Φανερὸν δὴ ὅτι δυνάμει ἐκεῖνο,
οἷον εἰ σάρξ, δυνάμει σάρκα. Ἐντελεχείᾳ ἄρα ἄλλο· φθαρὲν
δὴ τοῦτο σὰρξ γέγονεν. Οὐκοῦν [z] οὐκ αὐτὸ [a] καθ' αὑτό· 25
γένεσις γὰρ [b] ἂν ἦν, οὐκ αὔξησις· ἀλλὰ τὸ αὐξανόμενον τού-
τῳ. Τί οὖν παθὸν ὑπὸ τούτου ηὐξήθη; Ἢ μιχθέν, [c] ὥσπερ
οἴνῳ [d] εἴ τις [e] ἐπιχέοι ὕδωρ, ὁ δὲ [f] δύναιτο οἶνον ποιεῖν τὸ
μιχθέν; [g] Καὶ ὥσπερ τὸ πῦρ ἁψάμενον τοῦ καυστοῦ, οὕτως
ἐν τῷ αὐξανομένῳ καὶ ὄντι ἐντελεχείᾳ σαρκὶ τὸ ἐνὸν αὐξητι-
κὸν προσελθόντος δυνάμει σαρκὸς ἐποίησεν ἐντελεχείᾳ [h] σάρ-
κα. Οὐκοῦν ἅμα ὄντος· εἰ γὰρ χωρίς, γένεσις. [i] Ἔστι 26
μὲν γὰρ οὕτω πῦρ ποιῆσαι ἐπὶ τὸ ὑπάρχον ἐπιθέντα ξύλα.
Ἀλλ' οὕτω μὲν αὔξησις, ὅταν δὲ αὐτὰ τὰ ξύλα ἁφθῇ, γέ-
νεσις. Ποσὸν δὲ τὸ μὲν καθόλου οὐ γίνεται, ὥσπερ οὐδὲ
ζῷον ὃ μήτ' ἄνθρωπος [k] μήτε τῶν καθ' ἕκαστα· ἀλλ' ὡς ἐν-
ταῦθα τὸ καθόλου, κἀκεῖ τὸ ποσόν. Σὰρξ [l] δὲ ἢ ὀστοῦν ἢ
χεὶρ καὶ τούτων τὰ ὁμοιομερῆ. Προσελθόντος [m] μὲν δή
τινος ποσοῦ, ἀλλ' οὐ σαρκὸς ποσῆς. Ἧι μὲν οὖν δυνάμει 27
τὸ [n] συναμφότερον, οἷον ποσὴ σάρξ, ταύτῃ μὲν αὔξει· καὶ
γὰρ ποσὴν [o] δεῖ [p] γενέσθαι καὶ σάρκα· ᾗ δὲ μόνον σάρξ, τρέ-
φει· ταύτῃ [q] γὰρ διαφέρει τροφὴ καὶ αὔξησις τῷ λόγῳ. Διὸ
τρέφεται μὲν ἕως ἂν σώζηται καὶ [r] φθίνῃ, [s] αὐξάνεται δὲ οὐκ
ἀεί. Καὶ ἡ τροφὴ τῇ αὐξήσει τὸ αὐτὸ [t] μέν, τὸ [v] δ' εἶναι
ἄλλο· ᾗ μὲν γάρ ἐστι τὸ προσιὸν δυνάμει ποσὴ σάρξ, ταύτῃ
μὲν αὐξητικὸν σαρκός, ᾗ δὲ μόνον δυνάμει σάρξ, τροφή.
Τοῦτο δὲ τὸ εἶδος ἄνευ ὕλης, οἷον αὔλος δύναμίς τις ἐν ὕλῃ 28
ἐστίν. Ἐὰν [w] δέ τις [x] προσίῃ ὕλη, οὖσα δυνάμει αὔλος,
ἔχουσα καὶ τὸ ποσὸν δυνάμει, οὗτοι ἔσονται μείζους αὔλοι.

[x] ἀπορήσαι E. [y] τὸ om. E. [z] οὐκ] οὐ τοῦτ' E.F.H. [a] καθ' αὑτὸ om. E. [b] ἂν om. F. [c] ὥσπερ ἂν οἴνῳ H, ὥσπερ ὑγρῷ E. [d] εἰ om. E. εἴ τις ante οἴνῳ ponit L. [e] ἐπιχέαι H. [f] δύνατο E, δύναται F. [g] καὶ om. E.F.L. [h] σάρκα om. E. [i] ἔστι μὲν—ἁφθῇ, γένεσις om. L. [k] μήτε τι τῶν H. [l] δὲ ἢ] δὲ γοῦν rc. L. [m] μὲν δή om. L. [n] ἀμφότερον E. [o] δεῖ] ἀεὶ E. [p] γίνεσθαι E.H.L. [q] γὰρ] καὶ γὰρ F, καὶ γὰρ ταύτῃ E. [r] φθίνει F, φθῖνον L. [s] αὔξεται F.H. [t] μέν, τὸ] μέν, τῷ F. [v] δ' om. E. [w] δή E. [x] προσίοι F.

Ἐὰν δὲ μηκέτι ποιεῖν [y] δύνηται, ἀλλ' οἷον [z] ὕδωρ οἴνῳ ἀεὶ πλεῖον μιγνύμενον τέλος ὑδαρῆ ποιεῖ καὶ ὕδωρ, τότε φθίσιν [a] ποιεῖται τοῦ ποσοῦ, τὸ δ' εἶδος μένει.

6 [b] Ἐπεὶ δὲ πρῶτον δεῖ περὶ τῆς ὕλης καὶ τῶν καλουμένων στοιχείων εἰπεῖν, εἴτ' ἔστιν εἴτε μή, καὶ πότερον ἀΐδιον ἕκαστον ἢ [c] γίγνεταί [d] πως, καὶ εἰ γίνεται, πότερον ἐξ ἀλλήλων [e] γίνεται πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον ἤ τι [f] πρῶτον ἓν αὐτῶν ἐστίν, ἀνάγκη [g] δὴ [h] πρότερον εἰπεῖν περὶ ὧν ἀδιορίστως λέ-
2 γεται νῦν. Πάντες γὰρ οἵ [i] τε τὰ στοιχεῖα γεννῶντες καὶ οἱ τὰ ἐκ τῶν στοιχείων διακρίσει χρῶνται καὶ συγκρίσει καὶ τῷ ποιεῖν [k] καὶ πάσχειν. Ἔστι δ' ἡ σύγκρισις μίξις· πῶς δὲ μίγνυσθαι λέγομεν, οὐ διώρισται σαφῶς. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἀλλοιοῦσθαι δυνατόν, [l] οὐδὲ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι, μηδενὸς ποιοῦντος μηδὲ πάσχοντος· καὶ γὰρ οἱ πλείω τὰ στοιχεῖα ποιοῦντες γεννῶσι [m] τῷ ποιεῖν [n] καὶ πάσχειν
3 [o] ὑπ' ἀλλήλων. [p] Καίτοι ἐξ ἑνὸς ἀνάγκη λέγειν τὴν ποίησιν, καὶ τοῦτ' ὀρθῶς λέγει Διογένης, ὅτι εἰ μὴ [q] ἐξ ἑνὸς ἦν ἅπαντα, οὐκ ἂν ἦν τὸ ποιεῖν καὶ [r] τὸ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, οἷον τὸ θερμὸν ψύχεσθαι καὶ [s] τοῦτο θερμαίνεσθαι πάλιν· οὐ γὰρ ἡ θερμότης μεταβάλλει καὶ ἡ ψυχρότης εἰς ἄλληλα, ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ ὑποκείμενον. Ὥστε ἐν οἷς τὸ ποιεῖν [t] ἐστὶ καὶ [v] τὸ πάσχειν, ἀνάγκη τούτων μίαν εἶναι τὴν ὑπο-
4 κειμένην φύσιν. Τὸ μὲν οὖν πάντ' [w] εἶναι τοιαῦτα φάσκειν οὐκ ἀληθές, ἀλλ' ἐν ὅσοις τὸ ὑπ' ἀλλήλων ἐστίν. Ἀλλὰ μὴν εἰ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν καὶ περὶ μίξεως θεωρητέον, ἀνάγκη καὶ περὶ ἁφῆς· οὔτε γὰρ ποιεῖν ταῦτα καὶ πάσχειν δύναται κυρίως ἃ μὴ οἷόν τε [x] ἅψασθαι ἀλλήλων, οὔτε μὴ [y] ἁψάμενά πως ἐνδέχεται μιχθῆναι πρῶτον. Ὥστε

[y] δύναται E.F. [z] οἴνῳ ὕδωρ E.L. [a] ποιήσει H, om. E. [b] ἐπειδὴ F. [c] γίγνονται E. [d] πως καὶ εἰ γίνεται om. pr. E. [e] γίγνονται E. [f] πρότερον F.H. [g] δὴ om. E. [h] πρῶτον L. [i] τε om. L. [k] καὶ τῷ πάσχειν F.H. [l] οὐδὲ γὰρ διακρίνεσθαι H. [m] τὸ E. [n] καὶ τῷ πάσχειν H. [o] ὑπ' ἀλλήλων om. E. [p] καίτοι] καὶ τοῖς E.F.H.L. [q] ἦν ἐξ ἑνὸς F.H. [r] τὸ ante πάσχειν om. L. [s] τοῦτο] τὸ ὕδωρ E. [t] ἐστὶ om. F.H. [v] τὸ om. E. [w] εἶναι om. L, post τοιαῦτα ponunt F.H. [x] ἀλλήλων ἅψασθαι F. [y] ἁψάμενα ἀλλήλων πως E.

[z] περὶ τριῶν τούτων διοριστέον, τί ἁφὴ καὶ τί μίξις καὶ τί
ποίησις. Ἀρχὴν δὲ λάβωμεν τήνδε. Ἀνάγκη γὰρ [a] τῶν 5
ὄντων [b] ὅσοις ἐστὶ μίξις, εἶναι ταῦτ' ἀλλήλων ἁπτικά· κἂν
εἴ τι [c] ποιεῖ, τὸ δὲ [d] πάσχει κυρίως, καὶ τούτοις ὡσαύτως.
Διὸ πρῶτον λεκτέον περὶ ἁφῆς. Σχεδὸν μὲν οὖν, ὥσπερ
καὶ τῶν ἄλλων ὀνομάτων ἕκαστον λέγεται πολλαχῶς, καὶ τὰ
μὲν ὁμωνύμως τὰ δὲ θάτερα ἀπὸ [e] τῶν ἑτέρων καὶ τῶν προ-
τέρων, οὕτως ἔχει καὶ περὶ ἁφῆς. Ὅμως δὲ τὸ κυρίως λεγό- 6
μενον ὑπάρχει τοῖς ἔχουσι θέσιν. Θέσις δ' οἷσπερ καὶ τόπος·
καὶ γὰρ τοῖς μαθηματικοῖς ὁμοίως ἀποδοτέον ἁφὴν καὶ τό-
πον, εἴτ' [f] ἐστὶ κεχωρισμένον ἕκαστον αὐτῶν εἴτ' [g] ἄλλον
τρόπον. Εἰ οὖν ἐστίν, ὥσπερ διωρίσθη πρότερον, τὸ ἅπτε-
σθαι τὸ τὰ ἔσχατα ἔχειν ἅμα, ταῦτα ἂν [h] ἅπτοιτο ἀλλήλων
ὅσα διωρισμένα μεγέθη καὶ θέσιν ἔχοντα ἅμα ἔχει τὰ ἔσχα-
τα. Ἐπεὶ δὲ θέσις μὲν ὅσοις καὶ τόπος ὑπάρχει, τόπου δὲ 7
διαφορὰ [i] πρώτη τὸ ἄνω [k] καὶ κάτω καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἀν-
τικειμένων, ἅπαντα [l] τὰ ἀλλήλων ἁπτόμενα βάρος ἂν [m] ἔχοι
ἢ κουφότητα, ἢ ἄμφω ἢ θάτερον. Τὰ δὲ τοιαῦτα παθητικὰ
καὶ ποιητικά· ὥστε φανερὸν ὅτι ταῦτα ἅπτεσθαι πέφυκεν
ἀλλήλων, ὧν διῃρημένων μεγεθῶν ἅμα τὰ ἔσχατά ἐστιν,
ὄντων [n] κινητικῶν καὶ κινητῶν ὑπ' ἀλλήλων. Ἐπεὶ δὲ τὸ 8
κινοῦν οὐχ ὁμοίως κινεῖ τὸ κινούμενον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀνάγκη
κινούμενον καὶ αὐτὸ κινεῖν, τὸ δ' ἀκίνητον ὄν, δῆλον ὅτι καὶ
ἐπὶ τοῦ ποιοῦντος ἐροῦμεν ὡσαύτως· καὶ γὰρ τὸ κινοῦν [o] ποι-
εῖν τί φασι καὶ τὸ ποιοῦν [p] κινεῖν. Οὐ μὴν ἀλλὰ διαφέρει
[q] γε καὶ δεῖ διορίζειν· οὐ γὰρ οἷόν τε [r] πᾶν τὸ κινοῦν ποιεῖν,
εἴπερ τὸ ποιοῦν ἀντιθήσομεν τῷ πάσχοντι. Τοῦτο δ' οἷς ἡ 9
κίνησις πάθος. Πάθος δὲ καθ' ὅσον ἀλλοιοῦται μόνον, οἷον
τὸ [s] λευκὸν καὶ τὸ θερμόν· ἀλλὰ τὸ [t] κινεῖν ἐπὶ [v] πλέον τοῦ

[z] περὶ τῶν τοιούτων διοριστέον H. [a] τῶν ὄντων post μίξις E. [b] ὅσοις] οἷς E.H. [c] ποιῇ F.H.L. [d] πάσχῃ H. [e] τῶν om. F. [f] ἔσται L. [g] τρόπον ἄλλον E. [h] ἅπτοιντο F. [i] πρώτη post κάτω F. [k] καὶ τὸ κάτω F.H. [l] τὰ om. E. [m] ἔχῃ F. [n] κινητῶν καὶ κινητικῶν F.H.L. [o] κινεῖν L. [p] ποιεῖν L. [q] ει γε καὶ corr. E. loco plurium capace. [r] τὸ κινοῦν πᾶν F.H. [s] θερμὸν καὶ τὸ λευκόν F. [t] κινοῦν E. [v] πλεῖον H.

ποιεῖν ἐστίν. Ἐκεῖνο δ' οὖν φανερόν, ὅτι ἔστι μὲν ὡς τὰ
[w] κινοῦντα τῶν κινητῶν ἅπτοιτ' ἄν, ἔστι δ' ὡς οὔ. Ἀλλ' ὁ
διορισμὸς τοῦ ἅπτεσθαι καθόλου μὲν ὁ τῶν θέσιν ἐχόντων
καὶ τοῦ μὲν κινητικοῦ τοῦ δὲ κινητοῦ, πρὸς ἄλληλα δὲ [x] κινη-
τικοῦ καὶ κινητοῦ, ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ ποιεῖν καὶ [y] τὸ πάσχειν.
10 Ἔστι μὲν οὖν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἁπτόμενον ἁπτομένου
ἁπτόμενον· καὶ γὰρ κινεῖ κινούμενα πάντα σχεδὸν τὰ ἐμπο-
δών, ὅσοις ἀνάγκη καὶ φαίνεται τὸ ἁπτόμενον ἅπτεσθαι
ἁπτομένου· [z] ἔστι δ' ὡς ἐνίοτέ φαμεν τὸ κινοῦν ἅπτεσθαι
[a] μόνου τοῦ κινουμένου, τὸ δ' ἁπτόμενον μὴ ἅπτεσθαι ἁπτο-
μένου· ἀλλὰ διὰ τὸ κινεῖν κινούμενα τὰ [b] ὁμογενῆ, ἀνάγκη
11 [c] δοκεῖ εἶναι ἁπτομένου ἅπτεσθαι. Ὥστε εἴ τι κινεῖ ἀκίνη-
τον ὄν, [d] ἐκεῖνο μὲν [e] ἂν ἅπτοιτο τοῦ κινητοῦ, [f] ἐκείνου δὲ
οὐδέν· φαμὲν γὰρ ἐνίοτε τὸν λυποῦντα ἅπτεσθαι ἡμῶν, ἀλλ'
οὐκ αὐτοὶ ἐκείνου. Περὶ μὲν οὖν ἁφῆς τῆς ἐν τοῖς φυσικοῖς
διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

7 Περὶ δὲ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν λεκτέον ἐφεξῆς. Παρει-
λήφαμεν δὲ παρὰ τῶν [g] πρότερον [h] ὑπεναντίους ἀλλήλοις
λόγους. Οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι τοῦτό γε ὁμονοητικῶς λέ-
γουσιν, ὡς τὸ μὲν ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου πᾶν ἀπαθές ἐστι
διὰ τὸ μηδὲν μᾶλλον ποιητικὸν ἢ παθητικὸν εἶναι θάτερον
θατέρου (πάντα γὰρ ὁμοίως [i] ὑπάρχειν ταὐτὰ τοῖς ὁμοίοις),
τὰ δ' ἀνόμοια καὶ [k] τὰ διάφορα ποιεῖν καὶ πάσχειν [l] εἰς ἄλ-
2 ληλα [m] πέφυκεν. Καὶ γὰρ ὅταν τὸ ἔλαττον πῦρ ὑπὸ τοῦ
πλείονος φθείρηται, διὰ τὴν ἐναντίωσιν [n] τοῦτό φασι πά-
σχειν· ἐναντίον γὰρ [o] εἶναι τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ. Δημόκριτος
δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους ἰδίως ἔλεξε μόνος· φησὶ γὰρ [p] τὸ αὐτὸ
[q] καὶ ὅμοιον εἶναι τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον· οὐ γὰρ
[r] ἐγχωρεῖν τὰ ἕτερα καὶ διαφέροντα πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων,

[w] κινητικὰ H, ἀκίνητα F, incerto E. [x] κινητοῦ καὶ κινητικοῦ E. [y] τὸ post καὶ om. E.L. [z] ἔστι—ἅπτεσθαι ἁπτομένου om. F. [a] μόνον E.L. [b] ὁμοιογενῆ E.H. [c] δοκεῖν E.F.H.L. [d] κεῖνο E. [e] ἂν om. H. [f] κείνου E. [g] προτέρων F.H. [h] ὑπεναντίοις L. [i] ὑπάρχει F.H. [k] τὰ om. F. [l] εἰς om. E.H. [m] πεφυκέναι E.H. [n] πάσχειν τοῦτό φασιν E. [o] τὸ πολὺ εἶναι L. [p] ταυτὸ L. [q] καὶ om. E. [r] ἐγχωρεῖ E.

ἀλλὰ κἂν ἕτερα ὄντα ποιῇ [s] τι [t] εἰς ἄλληλα, οὐχ ᾗ ἕτερα
ἀλλ' ᾗ ταὐτόν τι ὑπάρχει, ταύτῃ τοῦτο συμβαίνειν [v] αὐτοῖς.
Τὰ μὲν οὖν λεγόμενα [w] ταῦτ' ἐστίν, ἐοίκασι δὲ οἱ τοῦτον τὸν 3
τρόπον λέγοντες ὑπεναντία φαίνεσθαι λέγειν. Αἴτιον δὲ
τῆς ἐναντιολογίας ὅτι δέον ὅλον τι θεωρῆσαι μέρος τι τυγ-
χάνουσι λέγοντες [x] ἑκάτεροι· τό τε γὰρ ὅμοιον [y] καὶ τὸ
πάντῃ πάντως ἀδιάφορον εὔλογον μὴ πάσχειν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου
μηθέν· τί [z] γὰρ μᾶλλον [a] θάτερον ἔσται ποιητικὸν ἢ θάτε-
ρον; εἴτε ὑπὸ τοῦ ὁμοίου [b] τι πάσχειν δυνατόν, καὶ αὐτὸ ὑφ'
[c] αὐτοῦ. Καίτοι [d] τούτων [e] οὕτως ἐχόντων οὐδὲν ἂν εἴη οὔτε 4
ἄφθαρτον οὔτε ἀκίνητον, εἴπερ τὸ ὅμοιον ᾗ ὅμοιον ποιη-
τικόν. Αὐτὸ γὰρ [f] αὐτὸ κινήσει πᾶν, τό τε παντελῶς
ἕτερον καὶ τὸ [g] μηθαμῇ ταὐτὸν ὡσαύτως. Οὐδὲν γὰρ ἂν 5
πάθοι λευκότης ὑπὸ γραμμῆς ἢ γραμμὴ ὑπὸ λευκότητος,
πλὴν εἰ [h] μή που κατὰ συμβεβηκός, οἷον εἰ συμβέβηκε λευκὴν
ἢ [i] μέλαιναν εἶναι τὴν γραμμήν· οὐκ ἐξίστησι γὰρ [k] ἄλληλα
τῆς φύσεως ὅσα μήτ' ἐναντία μήτ' ἐξ ἐναντίων ἐστίν. Ἀλλ' 6
[l] ἐπεὶ οὐ τὸ τυχὸν [m] πέφυκε πάσχειν καὶ ποιεῖν, ἀλλ' ὅσα [n] ἢ
ἐναντία [o] ἐστὶν ἢ ἐναντίωσιν ἔχει, ἀνάγκη [p] καὶ τὸ ποιοῦν
καὶ τὸ πάσχον τῷ γένει μὲν ὅμοιον εἶναι καὶ ταὐτό, τῷ δ'
εἴδει ἀνόμοιον καὶ ἐναντίον· [q] πέφυκε γὰρ σῶμα μὲν ὑπὸ
σώματος, χυμὸς δ' ὑπὸ χυμοῦ, χρῶμα δ' ὑπὸ χρώματος πά-
σχειν, ὅλως δὲ τὸ [r] ὁμογενὲς ὑπὸ τοῦ [s] ὁμογενοῦς. Τούτου
δ' αἴτιον ὅτι τἀναντία ἐν [t] ταὐτῷ γένει πάντα. Ποιεῖ δὲ καὶ 7
πάσχει τἀναντία ὑπ' ἀλλήλων. Ὥστ' ἀνάγκη πὼς μὲν εἶναι
ταὐτὰ τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον, πὼς δ' ἕτερα καὶ ἀνό-
μοια ἀλλήλοις. Ἐπεὶ δὲ [v] καὶ τὸ πάσχον καὶ τὸ ποιοῦν τῷ

[s] τι om. L. [t] εἰς om. E.H. [v] αὐτοῖς] ἀλλήλοις H. [w] τοιαῦτα L. [x] ἀμφότεροι F. [y] καὶ τὸ] τὸ καὶ τὸ E. ante duas deletas. [z] γὰρ om. E. [a] ἔσται θάτερον E.L. [b] πάσχειν τι F.H. [c] ἑαυτοῦ F. [d] τούτων] τῶν E. [e] οὕτως ἐχόντων] ὄντων οὕτως F.H, οὕτως E. [f] ἑαυτὸ F.H. [g] μηδαμῶς F. [h] μή που om. E. [i] μελανα F. [k] ἄλληλα] ἑαυτὰ F.H. [l] ἐπειδὴ F. [m] πέφυκε] γρ. ἔοικεν E. [n] ἢ ἐναντία ἐστιν post ἔχει E. [o] ἐστὶν om. L. [p] καὶ post ἀνάγκη om. E.L. [q] πέφυκε μὲν γὰρ E. [r] ὁμοιογενὲς H. [s] ὁμοιογενοῦς E.H. [t] τῷ αὐτῷ F.H.L. [v] καὶ post δὲ om. E.L.

μὲν γένει ταὐτὰ [w] καὶ ὅμοια τῷ δ' εἴδει ἀνόμοια, τοιαῦτα
δὲ τἀναντία, φανερὸν [x] ὅτι παθητικὰ καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων
ἐστὶ τά τ' ἐναντία καὶ τὰ μεταξύ· καὶ γὰρ ὅλως φθορὰ
8 καὶ γένεσις ἐν τούτοις. Διὸ καὶ εὔλογον ἤδη τό τε πῦρ θερ-
μαίνειν καὶ τὸ ψυχρὸν ψύχειν, καὶ ὅλως [y] τὸ ποιητικὸν ὁμοι-
οῦν [z] ἑαυτῷ τὸ πάσχον· τό τε γὰρ ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον
ἐναντία ἐστί, καὶ [a] ἡ γένεσις εἰς τοὐναντίον. Ὥστ' ἀνάγκη
τὸ πάσχον εἰς τὸ ποιοῦν μεταβάλλειν· οὕτω γὰρ [b] ἔσται εἰς
τοὐναντίον ἡ γένεσις. Καὶ κατὰ λόγον [c] δὴ τὸ μὴ ταὐτὰ λέ-
9 γοντας ἀμφοτέρους [d] ὅμως ἅπτεσθαι τῆς φύσεως. Λέγομεν
γὰρ πάσχειν [e] ὁτὲ μὲν τὸ ὑποκείμενον, [f] οἷον ὑγιάζεσθαι τὸν
ἄνθρωπον καὶ θερμαίνεσθαι [g] καὶ ψύχεσθαι καὶ τἆλλα τὸν
αὐτὸν τρόπον, ὁτὲ δὲ θερμαίνεσθαι μὲν τὸ ψυχρόν, ὑγιά-
ζεσθαι δὲ τὸ κάμνον· ἀμφότερα δ' ἐστὶν ἀληθῆ. Τὸν αὐτὸν
δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ ποιοῦντος· ὁτὲ μὲν γὰρ [h] τὸν ἄνθρω-
πόν φαμεν θερμαίνειν, ὁτὲ δὲ τὸ θερμόν· ἔστι μὲν γὰρ ὡς
10 [i] ἡ ὕλη πάσχει, ἔστι δ' ὡς [k] τοὐναντίον. Οἱ μὲν οὖν εἰς
ἐκεῖνο βλέψαντες ταὐτόν [l] τι δεῖν ᾠήθησαν τὸ ποιοῦν ἔχειν
καὶ τὸ πάσχον, οἱ δ' εἰς [m] θάτερα τοὐναντίον. Τὸν [n] αὐτὸν
δὲ λόγον ὑποληπτέον εἶναι περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν
ὅνπερ καὶ περὶ τοῦ [o] κινεῖν καὶ κινεῖσθαι. Διχῶς γὰρ λέ-
γεται καὶ τὸ κινοῦν· ἐν ᾧ τε γὰρ [p] ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως,
δοκεῖ τοῦτο κινεῖν ([q] ἡ γὰρ ἀρχὴ πρώτη τῶν αἰτίων), καὶ
πάλιν τὸ ἔσχατον πρὸς τὸ κινούμενον καὶ τὴν γένεσιν.
11 Ὁμοίως δὲ [r] καὶ περὶ τοῦ ποιοῦντος· καὶ γὰρ τὸν ἰατρόν
φαμεν ὑγιάζειν καὶ τὸν οἶνον. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον [s] κινοῦν
οὐδὲν κωλύει ἐν [t] μὲν κινήσει ἀκίνητον εἶναι· ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ
12 ἀναγκαῖον· τὸ δ' ἔσχατον ἀεὶ κινεῖν κινούμενον. Ἐπὶ δὲ

[w] καὶ τὰ ὅμοια L. [x] ὅτι τὰ π. E. [y] τὸ π.] τι π. E. [z] αὐτῷ E. [a] ἡ om. E. [b] ἔσται post γένεσις F. [c] δὲ E. [d] ὁμοίως E.H.L. [e] τοτὲ E. [f] οἷον τὸ ὑγ. L. [g] καὶ ψύχεσθαι] τὸν λίθον H. [h] τὸν om. F. [i] ἡ om. E. [k] τὸ ἐναντίον F.H.L. [l] τι om. F.H. [m] θάτερον F. [n] αὐτὸν τρόπον ὑπ. F. [o] κινεῖσθαι καὶ κινεῖν F.H. [p] ἡ om. E. [q] ἡ γὰρ om. E. [r] καὶ ante περὶ om. F. [s] κινοῦν om. E. [t] μὲν τῇ κ. F.

ποιήσεως τὸ μὲν πρῶτον ἀπαθές, τὸ δ' ἔσχατον καὶ αὐτὸ
πάσχον· ὅσα γὰρ μὴ [v] ἔχει τὴν αὐτὴν ὕλην, ποιεῖ ἀπαθῆ
ὄντα, οἷον ἡ ἰατρική· [w] αὐτὴ γὰρ ποιοῦσα ὑγίειαν οὐδὲν πά-
σχει ὑπὸ τοῦ ὑγιαζομένου. Τὸ δὲ [x] σιτίον ποιοῦν καὶ αὐτὸ
πάσχει [y] τι· ἢ γὰρ θερμαίνεται [z] ἢ ψύχεται ἢ ἄλλο τι πά-
σχει ἅμα ποιοῦν. Ἔστι δὲ ἡ μὲν ἰατρικὴ ὡς ἀρχή, τὸ δὲ
[a] σιτίον τὸ ἔσχατον καὶ ἁπτόμενον. Ὅσα μὲν οὖν μὴ ἐν 13
ὕλῃ ἔχει τὴν μορφήν, ταῦτα [b] μὲν ἀπαθῆ τῶν ποιητικῶν, ὅσα
δ' ἐν ὕλῃ, παθητικά. Τὴν μὲν γὰρ ὕλην λέγομεν ὁμοίως
[c] ὡς εἰπεῖν τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν ἀντικειμένων [d] ὁποτερουοῦν,
ὥσπερ γένος ὄν, τὸ δὲ δυνάμενον θερμὸν εἶναι παρόντος τοῦ
[e] θερμαντικοῦ καὶ πλησιάζοντος ἀνάγκη θερμαίνεσθαι· διὸ
καθάπερ εἴρηται, τὰ μὲν τῶν ποιητικῶν ἀπαθῆ τὰ δὲ παθη-
τικά. Καὶ ὥσπερ ἐπὶ κινήσεως, τὸν αὐτὸν [f] ἔχει τρόπον καὶ 14
ἐπὶ τῶν ποιητικῶν· ἐκεῖ τε γὰρ τὸ [g] πρώτως κινοῦν ἀκίνητον,
καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν τὸ [h] πρῶτον ποιοῦν ἀπαθές. Ἔστι
δὲ [i] τὸ ποιητικὸν αἴτιον ὡς ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως. Τὸ
δ' οὗ ἕνεκα, οὐ ποιητικόν. Διὸ [k] ἡ ὑγίεια οὐ ποιητικόν, εἰ 15
μὴ κατὰ μεταφοράν· καὶ γὰρ τοῦ μὲν ποιοῦντος [l] ὅταν
ὑπάρχῃ, γίγνεταί τι τὸ πάσχον, τῶν δ' ἕξεων παρουσῶν
οὐκέτι γίνεται, ἀλλ' ἔστιν [m] ἤδη· τὰ δ' εἴδη καὶ [n] τὰ τέλη
ἕξεις τινές, ἡ δ' ὕλη ᾗ [o] ὕλη παθητικόν. Τὸ μὲν οὖν πῦρ ἔχει 16
ἐν ὕλῃ τὸ θερμόν· εἰ δέ τι [p] εἴη θερμὸν χωριστόν, τοῦτο
οὐθὲν [q] ἂν πάσχοι. Τοῦτο μὲν οὖν ἴσως ἀδύνατον εἶναι
χωριστόν· εἰ δ' [r] ἐστὶν ἔνια τοιαῦτα, ἐπ' ἐκείνων ἂν εἴη τὸ
λεγόμενον ἀληθές. Τί μὲν οὖν τὸ ποιεῖν [s] καὶ πάσχειν ἐστὶ
καὶ τίσιν ὑπάρχει καὶ διὰ τί καὶ πῶς, διωρίσθω τοῦτον τὸν
τρόπον.

[v] ἔχει] πάσχει E. [w] αὕτη H.L. [x] σιτίον τὸ π. F.H. [y] τι om. F. [z] ἢ ψύχεται om. E. [a] σιτίον ὡς ἔσχ. L, σιτίον τὸ ὡς ἔσχ. H, ἔσχ. τὸ σιτίον F. [b] μὲν οὖν ἀπαθῆ E. [c] τὴν αὐτὴν ὡς εἰπεῖν F. [d] ὁποτερονοῦν E, ὁποτερωνοῦν H. [e] θερμαντικοῦ] θερμοῦ H. [f] τρόπον ἔχει F. [g] πρῶτον H. [h] πρώτως F.L. [i] τὸ μὲν π. L. [k] ἡ om. F. [l] ὅταν γὰρ ὑπάρχῃ E. [m] ἤδη] εἴδη E. [n] τὰ om. F. [o] ὕλη τὸ παθ. L. [p] χωριστὸν θερμὸν εἴη F, εἴη χ. θερμὸν H. [q] ἂν om. F. [r] ἐστὶν om. H. [s] καὶ τὸ π. H.

8 Πῶς δὲ ἐνδέχεται τοῦτο συμβαίνειν, πάλιν [t] λέγωμεν.
Τοῖς μὲν οὖν δοκεῖ πάσχειν [v] ἕκαστον διά τινων πόρων
εἰσιόντος τοῦ ποιοῦντος ἐσχάτου καὶ κυριωτάτου, καὶ τοῦτον
τὸν τρόπον [w] καὶ ὁρᾶν καὶ ἀκούειν ἡμᾶς φασὶ καὶ τὰς ἄλλας
αἰσθήσεις αἰσθάνεσθαι πάσας, ἔτι [x] δὲ ὁρᾶσθαι διά τε ἀέρος
καὶ [y] ὕδατος καὶ τῶν διαφανῶν, διὰ τὸ πόρους ἔχειν ἀοράτους
[z] μὲν διὰ [a] μικρότητα, πυκνοὺς δὲ καὶ κατὰ [b] στοῖχον, καὶ
2 μᾶλλον ἔχειν τὰ διαφανῆ μᾶλλον. Οἱ μὲν οὖν ἐπί [c] τινων
οὕτω διώρισαν, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς, οὐ μόνον ἐπὶ τῶν
ποιούντων καὶ πασχόντων, ἀλλὰ καὶ μίγνυσθαί [d] φασιν
[e] ὅσων οἱ πόροι [f] σύμμετροι πρὸς ἀλλήλους [g] εἰσίν· ὁδῷ δὲ
μάλιστα καὶ περὶ πάντων [h] ἑνὶ λόγῳ διωρίκασι Λεύκιππος
καὶ Δημόκριτος, ἀρχὴν ποιησάμενοι κατὰ φύσιν ἥπερ ἐστίν.
3 Ἐνίοις γὰρ τῶν ἀρχαίων ἔδοξε τὸ ὂν ἐξ ἀνάγκης ἓν εἶναι καὶ
ἀκίνητον· τὸ μὲν γὰρ κενὸν οὐκ ὄν, κινηθῆναι δ' οὐκ ἂν δύ-
νασθαι μὴ ὄντος κενοῦ κεχωρισμένου. Οὐδ' αὖ πολλὰ εἶναι
μὴ ὄντος τοῦ διείργοντος. Τοῦτο [i] δ' οὐδὲν διαφέρειν, [k] εἴ
τις οἴεται μὴ συνεχὲς εἶναι τὸ πᾶν ἀλλ' ἅπτεσθαι διῃρημένον,
4 τοῦ φάναι πολλὰ καὶ μὴ [l] ἓν εἶναι καὶ κενόν. Εἰ μὲν γὰρ
πάντῃ διαιρετόν, οὐθὲν εἶναι ἕν, ὥστε οὐδὲ πολλά, ἀλλὰ
κενὸν τὸ ὅλον· εἰ δὲ τῇ μὲν τῇ δὲ μή, πεπλασμένῳ τινὶ
[m] τοῦτ' ἐοικέναι· μέχρι πόσου γὰρ καὶ διὰ τί τὸ μὲν οὕτως
ἔχει τοῦ ὅλου καὶ πλῆρές ἐστι, τὸ δὲ διῃρημένον; [n] Ἔτι
5 ὁμοίως [o] φάναι ἀναγκαῖον μὴ εἶναι κίνησιν. Ἐκ μὲν οὖν
τούτων τῶν λόγων, [p] ὑπερβάντες τὴν αἴσθησιν καὶ [q] παρι-
δόντες αὐτὴν ὡς τῷ λόγῳ δέον ἀκολουθεῖν, ἓν καὶ ἀκίνητον τὸ
πᾶν εἶναί φασι καὶ ἄπειρον ἔνιοι· τὸ γὰρ πέρας περαίνειν
6 [r] ἂν πρὸς τὸ κενόν. Οἱ μὲν [s] οὖν οὕτως καὶ διὰ ταύτας τὰς

[t] λέγομεν H. [v] ἕκαστον post πόρων L. [w] καὶ ante ὁρᾶν om. E.F.L. [x] δὲ om. F. [y] ὕδατός τε καὶ διὰ τῶν F. [z] μὲν om. E. [a] σμικρότητα F.H.L. [b] στοιχεῖον pr. F. [c] τινος F. [d] φησιν L. [e] ὧν L, om. E. [f] σύμμετροι post εἰσίν F. [g] εἰσίν om. L. [h] ἑνὶ λόγῳ om. E. [i] δὲ μηδὲν E.L. [k] εἴ] ἢ εἴ L. [l] ἓν om. E. [m] τοῦτ' ἂν ἐοικέναι F, τοῦτο ἂν ἔοικε L. [n] ἔτι δ' ὁμοίως F.H.L. [o] φάναι om. E. [p] ὑπερβαίνοντες E.L. [q] ὑπεριδόντες F. [r] ἂν om. L. [s] οὖν om. E.

αἰτίας ἀπεφήναντο περὶ τῆς ἀληθείας· [t] ἐπεὶ δὲ ἐπὶ [v] μὲν
τῶν λόγων δοκεῖ ταῦτα συμβαίνειν, ἐπὶ δὲ τῶν πραγμάτων
μανίᾳ παραπλήσιον [w] εἶναι τὸ δοξάζειν οὕτως· οὐδένα γὰρ
τῶν μαινομένων ἐξεστάναι τοσοῦτον ὥστε τὸ πῦρ [x] ἓν εἶναι
δοκεῖν καὶ τὸν κρύσταλλον, ἀλλὰ μόνον τὰ καλὰ καὶ τὰ
φαινόμενα [y] διὰ συνήθειαν, ταῦτ' ἐνίοις διὰ [z] τὴν μανίαν οὐθὲν
δοκεῖ διαφέρειν. Λεύκιππος δ' [a] ἔχειν ᾠήθη λόγους οἵ τινες 7
πρὸς τὴν αἴσθησιν ὁμολογούμενα λέγοντες οὐκ ἀναιρήσουσιν
οὔτε γένεσιν οὔτε φθορὰν οὔτε κίνησιν καὶ τὸ πλῆθος τῶν
ὄντων. Ὁμολογήσας δὲ ταῦτα μὲν τοῖς φαινομένοις, τοῖς
δὲ τὸ ἓν κατασκευάζουσιν ὡς [b] οὔτε ἂν κίνησιν οὖσαν ἄνευ
κενοῦ, [c] τό τε κενὸν μὴ ὄν, καὶ τοῦ ὄντος οὐθὲν μὴ ὄν φησιν
εἶναι. Τὸ [d] γὰρ κυρίως [e] ὂν [f] παμπληθὲς ὄν· ἀλλ' εἶναι [g] τὸ 8
τοιοῦτον οὐχ ἕν, ἀλλ' ἄπειρα τὸ πλῆθος [h] καὶ ἀόρατα διὰ
σμικρότητα τῶν ὄγκων. Ταῦτα δ' ἐν τῷ κενῷ φέρεσθαι
(κενὸν γὰρ εἶναι), καὶ συνιστάμενα μὲν γένεσιν ποιεῖν, δια-
λυόμενα δὲ φθοράν. Ποιεῖν δὲ καὶ πάσχειν ᾗ [i] τυγχάνουσιν
ἁπτόμενα· ταύτῃ γὰρ οὐχ ἓν εἶναι. [k] Καὶ συντιθέμενα δὲ 9
καὶ περιπλεκόμενα γεννᾶν· ἐκ δὲ τοῦ κατ' ἀλήθειαν ἑνὸς οὐκ
ἂν γενέσθαι πλῆθος, οὐδ' ἐκ τῶν ἀληθῶς πολλῶν ἕν, ἀλλ'
εἶναι τοῦτ' ἀδύνατον, ἀλλ' ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς καὶ τῶν ἄλ-
λων τινές φασι πάσχειν [l] διὰ πόρων, οὕτω πᾶσαν ἀλλοίωσιν
καὶ πᾶν τὸ πάσχειν τοῦτον γίνεσθαι τὸν τρόπον, διὰ τοῦ
κενοῦ γινομένης τῆς διαλύσεως καὶ τῆς φθορᾶς, ὁμοίως δὲ καὶ
τῆς αὐξήσεως, [m] ὑπεισδυομένων [n] στερεῶν. Σχεδὸν δὲ καὶ 10
Ἐμπεδοκλεῖ ἀναγκαῖον λέγειν, ὥσπερ καὶ Λεύκιππός [o] φη-
σιν· εἶναι γὰρ ἄττα [p] στερεά, ἀδιαίρετα δέ, εἰ μὴ πάντῃ
[q] πόροι συνεχεῖς εἰσίν. Τοῦτο δ' ἀδύνατον· οὐθὲν γὰρ

[t] ἐπεὶ] ἔτι E.F.H.L. [v] τῶν λόγων μὲν E. [w] εἶναι] ἐστι F.H. [x] ἓν om. E. [y] διὰ τὴν σ. F. [z] τὴν om. F. [a] ᾠήθη ἔχειν F. [b] οὐκ E. [c] τό τε] ποιεῖν E. [d] γὰρ om. E. [e] ὂν] ἓν E. [f] παμπλῆρες E.F, πᾶν πλῆρες H. [g] τὸ om. H. [h] καὶ ἀόρατα—ὄγκων rc. in litura E. καὶ ἀόρατα post ὄγκων L. [i] τυγχάνει F. [k] καὶ ante συντ. om. L. [l] διὰ τῶν π. F.H. [m] εἰσδυομένων E, ὑποδυομένων F. [n] ἑτέρων E.H.L. [o] φασιν F. [p] στερεὰ καὶ ἀδ. E. [q] πόροις L.

[r] ἔσται [s] ἕτερον στερεὸν παρὰ τοὺς πόρους, ἀλλὰ πᾶν κενόν.
Ἀνάγκη ἄρα τὰ μὲν ἁπτόμενα εἶναι ἀδιαίρετα, τὰ δὲ μεταξὺ
αὐτῶν κενά, οὓς ἐκεῖνος λέγει πόρους. Οὕτως δὲ καὶ Λεύ-
11 κιππος λέγει περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν. Οἱ μὲν οὖν
τρόποι καθ' οὓς τὰ μὲν ποιεῖ τὰ δὲ πάσχει, σχεδὸν οὗτοι
λέγονται· καὶ περὶ μὲν τούτων, καὶ πῶς λέγουσι, δῆλον, καὶ
πρὸς τὰς αὐτῶν θέσεις αἷς χρῶνται σχεδὸν ὁμολογουμένως
φαίνεται συμβαῖνον. Τοῖς δ' ἄλλοις ἧττον, [t] οἷον [v] Ἐμπε-
δοκλεῖ τίνα τρόπον ἔσται [w] γένεσις καὶ φθορὰ καὶ ἀλλοίω-
12 σις, οὐ δῆλον. Τοῖς μὲν γάρ ἐστιν ἀδιαίρετα [x] τὰ πρῶτα
τῶν σωμάτων, σχήματι διαφέροντα μόνον, ἐξ ὧν πρώτων
σύγκειται καὶ εἰς ἃ ἔσχατα [y] διαλύεται· Ἐμπεδοκλεῖ δὲ τὰ
μὲν ἄλλα φανερὸν ὅτι μέχρι τῶν στοιχείων ἔχει τὴν γένεσιν
καὶ τὴν φθοράν, αὐτῶν δὲ τούτων πῶς γίνεται καὶ φθείρεται
τὸ σωρευόμενον μέγεθος, οὔτε δῆλον [z] οὔτε ἐνδέχεται λέγειν
αὐτῷ μὴ λέγοντι καὶ τοῦ πυρὸς εἶναι στοιχεῖον, ὁμοίως δὲ
καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὥσπερ ἐν τῷ Τιμαίῳ γέγραφε
Πλάτων· τοσοῦτον γὰρ διαφέρει τοῦ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον
Λευκίππῳ λέγειν, ὅτι ὁ μὲν στερεὰ ὁ δ' ἐπίπεδα λέγει τὰ
ἀδιαίρετα, καὶ ὁ μὲν ἀπείροις ὡρίσθαι σχήμασι τῶν ἀδιαιρέ-
των στερεῶν ἕκαστον, ὁ δὲ ὡρισμένοις, ἐπεὶ ἀδιαίρετά γε ἀμ-
13 φότεροι λέγουσι καὶ ὡρισμένα σχήμασιν. Ἐκ δὴ τούτων
αἱ γενέσεις καὶ [a] αἱ διακρίσεις Λευκίππῳ μὲν δύο τρόποι [b] ἂν
εἶεν, διά τε τοῦ κενοῦ καὶ διὰ τῆς ἁφῆς (ταύτῃ γὰρ [c] διαιρε-
τὸν ἕκαστον), [d] Πλάτωνι δὲ κατὰ τὴν ἁφὴν μόνον· κενὸν γὰρ
14 οὐκ εἶναί φησιν. Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀδιαιρέτων ἐπιπέδων εἰ-
ρήκαμεν ἐν τοῖς πρότερον λόγοις· περὶ δὲ τῶν ἀδιαιρέτων
στερεῶν τὸ μὲν ἐπὶ [e] πλέον [f] θεωρῆσαι τὸ συμβαῖνον ἀφείσθω
[g] τὸ νῦν, ὡς δὲ μικρὸν παρεκβᾶσιν [h] εἰπεῖν, ἀναγκαῖον ἀπαθές
τε ἕκαστον λέγειν τῶν ἀδιαιρέτων (οὐ γὰρ οἷόν τε πάσχειν

[r] ἔσται om. F. [s] ἕτερον om. E.L. [t] οἷον—μὲν γάρ margo F. [v] ἐμπεδοκλεῖ ἢ εἰ τίνα H. [w] γένεσις καὶ om. E.L. [x] τὰ om. E. [y] διαλύονται E. [z] οὔτε ἐνδ.] οὐκ ἐνδ. L. [a] αἱ ante διακρ. om. F. [b] εἶεν ἂν F. [c] ἀδιαίρετον H. [d] πλάτων H. [e] πλεῖον H. [f] θεωρεῖσθαι F. [g] τὰ H. [h] εἰπεῖν] ἐπεὶ E.

ἀλλ' ἢ διὰ τοῦ κενοῦ) καὶ μηθενὸς ποιητικὸν πάθους· οὔτε
γὰρ [i] ψυχρὸν οὔτε σκληρὸν [k] οἷόν τ' εἶναι. Καίτοι [l] τοῦτό 15
γε ἄτοπον, τὸ μόνον ἀποδοῦναι τῷ περιφερεῖ σχήματι τὸ
θερμόν· ἀνάγκη γὰρ καὶ τοὐναντίον τὸ ψυχρὸν ἄλλῳ τινὶ
προσήκειν τῶν σχημάτων. Ἄτοπον δὲ κἂν εἰ ταῦτα μὲν
[m] ὑπάρχει, λέγω δὲ θερμότης καὶ ψυχρότης, βαρύτης δὲ καὶ
[n] κουφότης καὶ σκληρότης καὶ μαλακότης μὴ [o] ὑπάρξει· καί-
τοι βαρύτερόν γε κατὰ τὴν ὑπεροχήν φησιν εἶναι Δημόκρι-
τος ἕκαστον τῶν ἀδιαιρέτων, ὥστε δῆλον ὅτι καὶ θερμότερον.
Τοιαῦτα δ' ὄντα μὴ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων ἀδύνατον, οἷον 16
ὑπὸ τοῦ πολὺ ὑπερβάλλοντος θερμοῦ τὸ ἠρέμα [p] θερμόν.
Ἀλλὰ μὴν εἰ σκληρόν, καὶ μαλακόν. Τὸ δὲ μαλακὸν [q] ἤδη
τῷ πάσχειν τι λέγεται· τὸ [r] γὰρ ὑπεικτικὸν μαλακόν. Ἀλλὰ
μὴν ἄτοπον καὶ εἰ μηθὲν ὑπάρχει ἀλλ' [s] ἢ μόνον σχῆμα· καὶ
εἰ ὑπάρχει, ἓν δὲ μόνον, οἷον τὸ μὲν [t] ψυχρὸν τὸ δὲ θερμόν·
οὐδὲ γὰρ ἂν μία τις εἴη [v] ἡ φύσις αὐτῶν. Ὁμοίως δὲ ἀδύνα- 17
τον καὶ [w] εἰ πλείω τῷ ἑνί· ἀδιαίρετον γὰρ ὂν ἐν τῷ αὐτῷ
ἕξει τὰ πάθη, ὥστε καὶ ἐὰν πάσχῃ [x] εἴπερ ψύχεται, ταὐτῷ
[y] τοι καὶ ἄλλο [z] τι ποιήσει ἢ πείσεται. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων παθημάτων· τοῦτο γὰρ καὶ τοῖς [a] στερεὰ
καὶ τοῖς ἐπίπεδα λέγουσιν ἀδιαίρετα συμβαίνει τὸν αὐτὸν
τρόπον· οὔτε γὰρ μανότερα οὔτε πυκνότερα οἷόν τε [b] γίνε-
σθαι κενοῦ μὴ ὄντος ἐν τοῖς ἀδιαιρέτοις. Ἔτι δ' ἄτοπον καὶ 18
τὸ μικρὰ μὲν ἀδιαίρετα εἶναι, μεγάλα δὲ μή· νῦν μὲν γὰρ
εὐλόγως τὰ [c] μείζω θραύεται [d] μᾶλλον τῶν μικρῶν· τὰ μὲν
γὰρ διαλύεται [e] ῥᾳδίως, οἷον τὰ μεγάλα· [f] προσκόπτει γὰρ
πολλοῖς· [g] τὸ δὲ ἀδιαίρετον ὅλως διὰ τί μᾶλλον ὑπάρχει
τῶν μεγάλων τοῖς μικροῖς; Ἔτι δὲ πότερον μία πάντων [h] ἢ 19

[i] σκληρὸν οὔτε ψυχρὸν F.H. [k] οἷόν τ'] δεῖ F. [l] γε τοῦτο F. [m] ὑπάρχῃ F.H.L. [n] σκληρότης καὶ κουφότης F. [o] ὑπάρξῃ L. [p] θερμόν] ψυχρόν E.H.L. [q] ἤδη om. E.L. [r] γὰρ] δ' F. [s] ἢ om. E. [t] ψυχρὸν] σκληρὸν E.H.L. [v] ἡ om. E.L. [w] εἰ om. F. [x] ἧπερ ψύχεται H, ἡ περιψύχεται F. [y] τοι] τι E.H.L. [z] τι om. E.H. [a] στ.] ἑτέρα E. [b] γενέσθαι F. [c] μεγάλα E. [d] μᾶλλον om. F. [e] ῥαδίως τῶν μικρῶν οἷον F. [f] προκόπτει F. [g] τὰ δὲ ἀδιαίρετα L. [h] ἢ om. E.

φύσις [i] ἐκείνων τῶν στερεῶν, ἢ διαφέρει θάτερα τῶν ἑτέρων, ὥσπερ ἂν εἰ τὰ μὲν εἴη πύρινα, τὰ δὲ γήϊνα τὸν ὄγκον; Εἰ μὲν γὰρ μία φύσις [k] ἐστὶν ἁπάντων, τί τὸ χωρίσαν; ἢ διὰ τί οὐ γίγνεται ἁψάμενα ἕν, ὥσπερ ὕδωρ ὕδατος ὅταν θίγῃ; Οὐδὲν γὰρ διαφέρει τὸ ὕστερον τοῦ [l] προτέρου. Εἰ δ' ἕτερα,
20 ποῖα [m] ταῦτα; Καὶ δῆλον ὡς [n] ταῦτα θετέον ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῶν συμβαινόντων μᾶλλον ἢ τὰ σχήματα. Ἔτι δὲ διαφέροντα τὴν φύσιν, κἂν [o] ποιῇ κἂν πάσχῃ θιγγάνοντα ἀλλήλων. Ἔτι [p] δὲ τί τὸ κινοῦν; Εἰ μὲν γὰρ ἕτερον, [q] παθητικόν· εἰ δ' αὐτὸ αὑτὸ ἕκαστον, ἢ διαιρετὸν ἔσται, [r] κατ' ἄλλο μὲν κινοῦν κατ' ἄλλο δὲ κινούμενον, ἢ κατὰ ταὐτὸ τἀναντία ὑπάρξει, καὶ ἡ ὕλη οὐ μόνον ἀριθμῷ ἔσται μία ἀλλὰ καὶ δυ-
21 νάμει. Ὅσοι μὲν οὖν διὰ τῆς τῶν πόρων κινήσεώς φασι τὰ πάθη συμβαίνειν, εἰ μὲν [s] καὶ πεπληρωμένων τῶν πόρων, περίεργον οἱ πόροι· εἰ γὰρ ταύτῃ [t] τι πάσχει [v] τὸ πᾶν, κἂν μὴ πόρους ἔχον ἀλλ' αὐτὸ συνεχὲς ὂν πάσχοι τὸν αὐτὸν τρόπον.
22 Ἔτι δὲ πῶς ἐνδέχεται [w] περὶ τοῦ διορᾶν συμβαίνειν ὡς λέγουσιν; Οὔτε γὰρ κατὰ τὰς ἁφὰς ἐνδέχεται [x] διιέναι διὰ τῶν διαφανῶν, οὔτε διὰ τῶν πόρων, εἰ πλήρης ἕκαστος· τί γὰρ διοίσει τοῦ μὴ [y] ἔχειν πόρους; Πᾶν γὰρ ὁμοίως [z] ἔσται πλῆρες. Ἀλλὰ μὴν εἰ [a] καὶ κενὰ μὲν ταῦτα, ἀνάγκη δὲ σώματα
23 ἐν αὐτοῖς ἔχειν, ταὐτὸ συμβήσεται πάλιν. Εἰ δὲ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ὥστε μὴ δέχεσθαι σῶμα μηδέν, γελοῖον τὸ μικρὸν μὲν οἴεσθαι κενὸν εἶναι, [b] μέγα δὲ μὴ μηδ' ὁπηλικονοῦν, ἢ τὸ κενὸν ἄλλο τι οἴεσθαι λέγειν πλὴν χώραν σώματος, ὥστε
24 δῆλον ὅτι παντὶ σώματι τὸν ὄγκον [c] ἴσον ἔσται κενόν. Ὅλως δὲ τὸ πόρους ποιεῖν περίεργον· εἰ μὲν γὰρ μηδὲν [d] ποιεῖ κατὰ τὴν ἁφήν, οὐδὲ διὰ τῶν πόρων ποιήσει διιόν· εἰ [e] δὲ τῷ ἅπτεσθαι, καὶ μὴ πόρων ὄντων τὰ μὲν πείσεται τὰ δὲ ποιήσει

[i] τῶν στερεῶν ἐκείνων L. [k] ἐστὶν om. E L. [l] πρότερον E.L. [m] ταύτας E. [n] τοιαῦτα F. [o] ποιοῖ κἂν πάσχοι E.H. [p] δὲ τί om. pr. E. [q] παθητικά E.H.L. [r] κατ' αὐτὸ E. [s] καὶ om. L. [t] τι post πάσχει F.H, om. L. [v] τὸ om. L. [w] περὶ—ἐνδέχεται margo F. [x] διεῖναι E. [y] πόρους ἔχειν F.H. [z] ἐστιν E. [a] καὶ om. E. [b] μέγα ante κενὸν F. [c] ἔσται κενὸν ἴσον H. [d] ποιεῖ—πόρων om. pr. E. [e] δὲ καὶ τῷ E.

τῶν πρὸς ἄλληλα τοῦτον τὸν τρόπον πεφυκότων. Ὅτι μὲν οὖν οὕτως λέγειν τοὺς πόρους ὥς τινες ὑπολαμβάνουσιν, ἢ ψεῦδος ἢ μάταιον, φανερὸν ἐκ τούτων [f] *ἐστίν· διαιρετῶν δ'* [g] *ὄντων πάντῃ τῶν σωμάτων πόρους ποιεῖν γελοῖον· ᾗ γὰρ διαιρετά, δύναται χωρίζεσθαι.*

Τίνα δὲ τρόπον ὑπάρχει [h] *τοῖς οὖσι γεννᾶν καὶ ποιεῖν καὶ* 9
πάσχειν, λέγωμεν λαβόντες ἀρχὴν τὴν [i] *πολλάκις εἰρημένην.*
Εἰ γάρ ἐστι τὸ μὲν δυνάμει τὸ δ' ἐντελεχείᾳ τοιοῦτον, [k] *πέ-*
φυκεν οὐ τῇ μὲν τῇ δ' οὒ πάσχειν, ἀλλὰ πάντῃ καθ' ὅσον
ἐστὶ τοιοῦτον, ἧττον δὲ καὶ μᾶλλον ᾗ τοιοῦτον μᾶλλόν ἐστι
καὶ ἧττον· καὶ ταύτῃ πόρους ἄν τις [l] *λέγοι* [m] *μᾶλλον, καθά-*
περ ἐν τοῖς μεταλλευομένοις διατείνουσι τοῦ παθητικοῦ φλέ-
βες συνεχεῖς. Συμφυὲς μὲν οὖν ἕκαστον καὶ ἓν ὂν ἀπαθές. 2
Ὁμοίως δὲ καὶ μὴ θιγγάνοντα μήτε αὑτῶν μήτ' ἄλλων, ἃ
ποιεῖν πέφυκε καὶ πάσχειν. Λέγω δ' οἷον οὐ μόνον ἁπτό-
μενον [n] *θερμαίνει τὸ πῦρ, ἀλλὰ κἂν* [o] *ἄποθεν ᾖ· τὸν μὲν γὰρ*
ἀέρα τὸ πῦρ, ὁ δ' [p] *ἀὴρ τὸ σῶμα θερμαίνει,* [q] *πεφυκὼς ποιεῖν*
καὶ πάσχειν. Τὸ δὲ τῇ μὲν οἴεσθαι πάσχειν τῇ δὲ μή, διορί-
σαντας ἐν ἀρχῇ τοῦτο λεκτέον. Εἰ μὲν γὰρ μὴ [r] *πάντῃ διαι-* 3
ρετὸν τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἔστι [s] *σῶμα ἀδιαίρετον ἢ πλάτος,*
οὐκ ἂν εἴη πάντῃ παθητικόν, ἀλλ' [t] *οὐδὲ συνεχὲς οὐδέν· εἰ δὲ*
τοῦτο ψεῦδος καὶ πᾶν σῶμα διαιρετόν, οὐδὲν διαφέρει διῃρῆ-
σθαι μὲν ἅπτεσθαι δέ, ἢ διαιρετὸν εἶναι· εἰ γὰρ διακρίνεσθαι
δύναται κατὰ τὰς ἁφάς, ὥσπερ φασί τινες, κἂν μήπω ᾖ διῃ-
ρημένον, [v] *ἔσται διῃρημένον· δυνατὸν* [w] *γὰρ διαιρεθῆναι· γί-*
νεται γὰρ οὐθὲν ἀδύνατον. Ὅλως δὲ [x] *τὸ τοῦτον γίνεσθαι* 4
τὸν [y] *τρόπον σχιζομένων τῶν σωμάτων ἄτοπον· ἀναιρεῖ γὰρ*
οὗτος ὁ [z] *λόγος ἀλλοίωσιν, ὁρῶμεν δὲ τὸ αὐτὸ σῶμα συνεχὲς*
ὂν ὁτὲ μὲν ὑγρὸν ὁτὲ δὲ πεπηγός, οὐ διαιρέσει καὶ συνθέσει

[f] *ἐστι* ante *φανερὸν* F. [g] *ὄντων* post *σωμάτων* F. [h] *γεννᾶν τοῖς οὖσι* F. [i] *εἰρημένην πολλάκις* F. [k] *πέφυκεν* om. F. [l] *λέγῃ* L, om. E. [m] *μᾶλλον ἢ καθάπερ* E.F. [n] *θερμαίνειν* E. [o] *ἄπωθεν* E. [p] *ἀὴρ καὶ τὸ* E. [q] *πεφ. καὶ π.* F.H. [r] *παντὶ* E. [s] *σῶμα μὲν ἀδ.* H. [t] *οὐδὲν οὐδὲ συνεχὲς* F. [v] *ἔσται διῃρημένον* om. F. et corr. H. [w] *γὰρ* om. F. [x] *τὸ* om. E. [y] *τρόπον μόνον σχιζ.* E.H. [z] *λόγος*] *τρόπος* F.

τοῦτο παθόν, οὐδὲ τροπῇ [a] καὶ διαθιγῇ, καθάπερ [b] λέγει Δημόκριτος· οὔτε [c] γὰρ μετατεθὲν [d] οὔτε μεταβαλὸν τὴν φύσιν πεπηγὸς ἐξ ὑγροῦ γέγονεν· οὐδὲ νῦν [e] ὑπάρχει [f] τὰ σκληρὰ καὶ πεπηγότα ἀδιαίρετα τοὺς ὄγκους· ἀλλ' ὁμοίως
5 ἅπαν ὑγρόν, ὁτὲ δὲ σκληρὸν καὶ πεπηγός ἐστιν. Ἔτι δ' οὐδ' αὔξησιν οἷόν τ' εἶναι καὶ φθίσιν· οὐ γὰρ ὁτιοῦν ἔσται γεγονὸς μεῖζον, εἴπερ [g] ἔσται πρόσθεσις, καὶ μὴ πᾶν μεταβεβληκός, ἢ μιχθέντος τινὸς ἢ καθ' αὑτὸ [h] μεταβαλόντος. Ὅτι μὲν οὖν ἔστι τὸ γεννᾶν καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ γίγνεσθαί τε καὶ πάσχειν ὑπ' ἀλλήλων, [i] καὶ τίνα τρόπον ἐνδέχεται, καὶ τίνα φασὶ μέν τινες οὐκ ἐνδέχεται δέ, διωρίσθω τοῦτον τὸν τρόπον.

10 Λοιπὸν δὲ [k] θεωρῆσαι περὶ μίξεως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῆς μεθόδου· τοῦτο γὰρ ἦν τρίτον τῶν προτεθέντων ἐξ
2 ἀρχῆς. Σκεπτέον δὲ τί τ' ἐστὶν ἡ μίξις καὶ τί τὸ μικτόν, καὶ τίσιν ὑπάρχει τῶν ὄντων καὶ πῶς, ἔτι δὲ πότερον ἔστι μίξις ἢ τοῦτο ψεῦδος· ἀδύνατον γάρ ἐστι [l] μιχθῆναί τι ἕτερον ἑτέρῳ, καθάπερ λέγουσί τινες· ὄντων μὲν γὰρ ἔτι τῶν μιχθέντων [m] καὶ μὴ ἠλλοιωμένων οὐδὲν μᾶλλον [n] νῦν μεμῖχθαί φασιν ἢ πρότερον, ἀλλ' ὁμοίως ἔχειν, θατέρου δὲ φθαρέντος οὐ μεμῖχθαι, ἀλλὰ τὸ μὲν εἶναι τὸ δ' οὐκ εἶναι, τὴν δὲ μίξιν ὁμοίως ἐχόντων εἶναι· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον [o] κἂν εἰ ἀμφοτέρων συνελθόντων ἔφθαρται τῶν μιγνυμένων ἑκάτερον· οὐ [p] γὰρ εἶναι μεμιγμένα τά γε ὅλως οὐκ ὄντα.
3 Οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἔοικε ζητεῖν [q] διορίσαι [r] τί διαφέρει μίξις γενέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ τί τὸ μικτὸν τοῦ γεννητοῦ καὶ φθαρτοῦ· δῆλον γὰρ ὡς δεῖ διαφέρειν, εἴπερ ἔστιν. Ὥστε τούτων ὄντων φανερῶν τὰ διαπορηθέντα λύοιντ' ἄν. Ἀλλὰ μὴν [s] οὐδὲ [t] τὴν ὕλην τῷ πυρὶ μεμῖχθαί φαμεν οὐδὲ μίγνυσθαι

[a] καὶ διαθηγῇ L, om. E. [b] φησὶ F. [c] γὰρ μεταταχθὲν οὔτε μετατεθὲν τῇ φύσει πεπηγὸς H. [d] οὔτε μεταβαλὸν om. E, post τὴν φύσιν ponit F. [e] οὔτ' ἐνυπάρχει F, οὐδ' ἐνυπάρχει H. [f] τὰ om. E.L. [g] ἐστι E.L. [h] μεταβάλλοντος F.H. [i] καὶ τίνα τρ. ἐνδ. om. pr. E. [k] θεωρητέον F.H.L. [l] ἕτερον ἑτέρῳ μιχθῆναί τι F. [m] καὶ τῶν μὴ H. [n] μεμ. φασὶ νῦν F.H.L. [o] κἂν] καὶ F.H. [p] γὰρ om. L. [q] διορίσαι om. F.L. [r] τίνι L. [s] οὔτε E. [t] τῷ πυρὶ τὴν ὕλην L.

καιομένην, οὔτ᾽ αὐτὴν [v] αὐτῆς τοῖς μορίοις οὔτε τῷ πυρί, ἀλλὰ
τὸ μὲν πῦρ γίνεσθαι, τὴν δὲ φθείρεσθαι. Τὸν αὐτὸν δὲ τρό- 4
πον [w] οὔτε τῷ σώματι τὴν τροφὴν [x] οὔτε τὸ σχῆμα [y] τῷ κηρῷ
μιγνύμενον σχηματίζειν τὸν ὄγκον· οὐδὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ
λευκὸν οὐδ᾽ ὅλως τὰ πάθη καὶ τὰς ἕξεις οἷόν τε [z] μίγνυσθαι
τοῖς πράγμασιν· σωζόμενα γὰρ ὁρᾶται. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ 5
λευκόν γε καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐνδέχεται μιχθῆναι, οὐδ᾽ ἄλλο
τῶν μὴ χωριστῶν οὐδέν. Ἀλλὰ τοῦτο λέγουσιν οὐ καλῶς οἱ
πάντα ποτὲ ὁμοῦ [a] καὶ φάσκοντες εἶναι καὶ μεμῖχθαι· οὐ
γὰρ [b] ἅπαν [c] ἅπαντι μικτόν, ἀλλ᾽ ὑπάρχειν [d] δεῖ χωριστὸν
ἑκάτερον τῶν μιχθέντων· τῶν δὲ παθῶν οὐθὲν χωριστόν.
Ἐπεὶ δ᾽ ἐστὶ τὰ μὲν δυνάμει τὰ δ᾽ ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων, ἐνδέ- 6
χεται τὰ μιχθέντα εἶναί πως καὶ μὴ εἶναι, ἐνεργείᾳ [e] μὲν
[f] ἑτέρου ὄντος τοῦ γεγονότος ἐξ αὐτῶν, δυνάμει δ᾽ [g] ἔτι ἑκατέ-
ρου ἅπερ ἦσαν [h] πρὶν μιχθῆναι, καὶ οὐκ ἀπολωλότα· τοῦτο
γὰρ ὁ λόγος διηπόρει πρότερον· φαίνεται δὲ τὰ μιγνύμενα
[i] πρότερόν τε ἐκ κεχωρισμένων συνιόντα καὶ δυνάμενα χω-
ρίζεσθαι πάλιν. Οὔτε διαμένουσιν οὖν ἐνεργείᾳ ὥσπερ τὸ 7
σῶμα καὶ τὸ λευκόν, οὔτε [k] φθείρονται, οὔτε [l] θάτερον οὔτ᾽
ἄμφω· σώζεται γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν. Διὸ ταῦτα μὲν
ἀφείσθω· τὸ [m] δὲ συνεχὲς τούτοις ἀπόρημα διαιρετέον, πό-
τερον ἡ μίξις πρὸς τὴν αἴσθησιν [n] τί ἐστιν. Ὅταν γὰρ 8
οὕτως εἰς μικρὰ διαιρεθῇ τὰ μιγνύμενα, καὶ τεθῇ παρ᾽ ἄλληλα
τοῦτον τὸν τρόπον ὥστε μὴ δῆλον ἕκαστον εἶναι τῇ αἰσθήσει,
τότε μέμικται ἢ οὔ, ἀλλ᾽ ἔστιν [o] ὥστε ὁτιοῦν παρ᾽ ὁτιοῦν
εἶναι μόριον τῶν μιχθέντων; Λέγεται μὲν οὖν ἐκείνως, οἷον
κριθὰς μεμῖχθαι πυροῖς, [p] ὅταν ἡτισοῦν παρ᾽ [q] ὁντινοῦν τεθῇ.
Εἰ δ᾽ ἐστὶ πᾶν σῶμα διαιρετόν, εἴπερ [r] καὶ ἔστι σῶμα σώματι 9

[v] αὐτοῖς F. [w] οὐδὲ E.L [x] οὐδὲ E.F.H.L. [y] τῷ] τὸ F. [z] μεμί-
χθαι F.H. [a] καὶ ante φάσκ. om. F.H. [b] ἅπαν om. E. [c] ἅπαντι om. F.
[d] δεῖ τι χ. F. [e] μὲν] μὲν μὴ εἶναι H. [f] ὄντος ἑτέρου F. [g] ἔτι εἶναι
ἑκάτερον H. [h] πρὶν μιχθῆναι margo F. [i] πρότερόν τε margo F.
[k] φθείρεται E.L. [l] θάτερον] ἑκάτερον E, καθ᾽ ἑκάτερον H.L. [m] συνεχὲς
δὲ τούτου E. [n] τί om. F.H. [o] ὥστε] ὅτε H. [p] ὅτε H. [q] ὁντι-
ναοῦν F.H, ἡντιναοῦν L. [r] καὶ om. E.F.L.

μικτὸν ὁμοιομερές, ὁτιοῦν ἂν δέοι μέρος [s] γίνεσθαι παρ' ὁτιοῦν.
Ἐπεὶ δ' οὐκ ἔστιν εἰς [t] τὰλάχιστα διαιρεθῆναι, οὔτε σύνθεσις
ταὐτὸ καὶ μίξις ἀλλ' ἕτερον, δῆλον ὡς οὔτε κατὰ μικρὰ σωζό-
μενα δεῖ τὰ μιγνύμενα φάναι μεμῖχθαι· σύνθεσις γὰρ ἔσται
καὶ [v] οὐ κρᾶσις οὐδὲ μίξις, οὐδ' ἕξει τὸν αὐτὸν λόγον τῷ ὅλῳ
10 τὸ μόριον. Φαμὲν [w] δ', εἴπερ [x] δεῖ μεμῖχθαί [y] τι, τὸ μιχθὲν
ὁμοιομερὲς εἶναι, καὶ ὥσπερ τοῦ ὕδατος τὸ μέρος ὕδωρ, οὕτω
καὶ τοῦ κραθέντος. Ἂν δ' ᾖ κατὰ μικρὰ σύνθεσις [z] ἡ μίξις,
[a] οὐθὲν συμβήσεται τούτων, ἀλλὰ μόνον μεμιγμένα πρὸς τὴν
αἴσθησιν· καὶ τὸ αὐτὸ τῷ μὲν μεμιγμένον, ἐὰν μὴ [b] βλέπῃ
ὀξύ, τῷ [c] Λυγκεῖ δ' οὐθὲν μεμιγμένον, οὔτε τῇ διαιρέσει,
[d] οὔτε ὁτιοῦν παρ' ὁτιοῦν μέρος· ἀδύνατον γὰρ οὕτω διαιρε-
11 θῆναι. Ἢ οὖν οὐκ [e] ἔστι μίξις, ἢ λεκτέον τοῦτο πῶς ἐνδέχε-
ται [f] γίγνεσθαι πάλιν. Ἔστι δή, ὡς [g] ἔφαμεν, τῶν ὄντων τὰ
μὲν ποιητικά, τὰ δ' ὑπὸ τούτων παθητικά. Τὰ μὲν οὖν ἀντι-
στρέφει, ὅσων ἡ αὐτὴ ὕλη ἐστί, καὶ ποιητικὰ ἀλλήλων καὶ
παθητικὰ ὑπ' ἀλλήλων· τὰ δὲ ποιεῖ ἀπαθῆ ὄντα, ὅσων μὴ ἡ
αὐτὴ ὕλη. Τούτων μὲν [h] οὖν οὐκ ἔστι μίξις· διὸ οὐδ' ἡ ἰατρικὴ
12 ποιεῖ ὑγίειαν οὐδ' ἡ ὑγίεια [i] μιγνυμένη τοῖς σώμασιν. Τῶν δὲ
ποιητικῶν καὶ παθητικῶν [k] ὅσα εὐδιαίρετα, πολλὰ μὲν ὀλίγοις
καὶ μεγάλα μικροῖς συντιθέμενα οὐ ποιεῖ μίξιν, ἀλλ' αὔξησιν
τοῦ κρατοῦντος· μεταβάλλει γὰρ θάτερον εἰς τὸ κρατοῦν,
[l] οἷον σταλαγμὸς οἴνου μυρίοις [m] χοεῦσιν ὕδατος οὐ μίγνυται·
λύεται γὰρ τὸ εἶδος καὶ [n] μεταβάλλει εἰς [o] τὸ πᾶν ὕδωρ.
13 Ὅταν δὲ ταῖς δυνάμεσιν ἰσάζῃ πως, τότε μεταβάλλει μὲν
ἑκάτερον εἰς τὸ κρατοῦν ἐκ τῆς αὑτοῦ φύσεως, οὐ γίνεται δὲ
θάτερον, ἀλλὰ μεταξὺ [p] καὶ κοινόν. Φανερὸν οὖν ὅτι [q] ταῦτ'
ἐστὶ μικτὰ ὅσα ἐναντίωσιν ἔχει [r] τῶν ποιούντων· ταῦτα γὰρ

[s] γενέσθαι F. [t] τὰ ἐλάχιστα E.F.H. [v] οὐδὲ κρ. H. [w] δ'] δὲ δεῖν F.H. [x] δεῖ μεμῖχθαι] μέμικται F.H. μεμῖχθαι E. [y] τι om. E.H. [z] ἡ] ᾗ F. [a] οὐδὲν ἂν συμβήσεται H. [b] βλέπῃ τι ὀξὺ E.F.L. [c] λυγγεῖ H, γλυκεῖ E. [d] οὔτε] ὥσθ' vel ὥστε E.F.H.L. [e] ἔσται F. [f] πάλιν γίγνεσθαι F. [g] φαμεν E. [h] οὖν om. E. [i] μιγνύμενα L. [k] ὅσα ἐστὶν εὐδ. F. [l] οἷον] διὸ F.H. [m] χοῦσιν E. [n] μεταβάλλεται E.L. [o] πᾶν τὸ H. [p] καὶ om. F. [q] ἐστὶ ταῦτα F.H. [r] τῶν om. F.

[s]δὴ [t]ὑπ' ἀλλήλων ἐστὶ παθητικά. Καὶ μικρὰ δὲ μικροῖς πα-
ρατιθέμενα μίγνυται μᾶλλον· ῥᾷον γὰρ καὶ θᾶττον ἄλληλα
[v]μεθίστησιν. Τὸ δὲ πολὺ καὶ ὑπὸ πολλοῦ χρονίως τοῦτο
δρᾷ. Διὸ τὰ εὐόριστα τῶν διαιρετῶν καὶ παθητικῶν μικτά 14
(διαιρεῖται γὰρ εἰς μικρὰ [w]ταῦτα ῥᾳδίως· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ
[x]εὐορίστῳ εἶναι), οἷον τὰ ὑγρὰ μικτὰ μάλιστα τῶν σωμάτων·
εὐόριστον γὰρ μάλιστα τὸ ὑγρὸν τῶν διαιρετῶν, ἐὰν μὴ γλί-
σχρον [y]ᾖ· ταῦτα γὰρ δὴ πλείω καὶ μείζω [z]μόνον [a]ποιεῖ τὸν
ὄγκον. Ὅταν δ' [b]ᾖ θάτερον μόνον παθητικὸν [c]ᾖ σφόδρα, τὸ 15
δὲ [d]πάμπαν ἠρέμα, [e]ᾖ οὐθὲν πλεῖον τὸ μιχθὲν [f]ἐξ ἀμφοῖν ἢ
μικρόν, ὅπερ συμβαίνει [g]περὶ τὸν καττίτερον καὶ τὸν χαλκόν.
Ἔνια γὰρ ψελλίζεται πρὸς ἄλληλα τῶν ὄντων καὶ ἐπαμφο-
τερίζει· φαίνεται γάρ πως καὶ μικτὰ ἠρέμα, καὶ ὡς θάτερον
μὲν δεκτικὸν θάτερον δ' εἶδος. [h]Ὅπερ ἐπὶ τούτων συμβαίνει· 16
ὁ γὰρ καττίτερος ὡς πάθος τι [i]ὢν [k]ἄνευ ὕλης τοῦ χαλκοῦ
σχεδὸν ἀφανίζεται, [l]καὶ μιχθεὶς [m]ἄπεισι χρωματίσας μόνον.
ταὐτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει καὶ ἐφ' ἑτέρων. Φανερὸν τοίνυν ἐκ 17
τῶν εἰρημένων καὶ ὅτι ἔστι μίξις καὶ τί ἐστι καὶ διὰ τί, καὶ
ποῖα μικτὰ τῶν ὄντων, ἐπείπερ ἐστὶν ἔνια τοιαῦτα [n]οἷα πα-
θητικά τε ὑπ' ἀλλήλων καὶ εὐόριστα καὶ εὐδιαίρετα· ταῦτα
γὰρ οὔτ' ἐφθάρθαι ἀνάγκη μεμιγμένα οὔτ' ἔτι ταὐτὰ ἁπλῶς
εἶναι, οὔτε σύνθεσιν εἶναι τὴν μίξιν αὐτῶν, οὔτε πρὸς τὴν αἴ-
σθησιν· ἀλλ' ἔστι μικτὸν μὲν [o]ὃ ἂν εὐόριστον ὂν παθητικὸν
ᾖ καὶ ποιητικὸν καὶ τοιούτῳ μικτόν (πρὸς ὁμώνυμον γὰρ τὸ
μικτόν), ἡ δὲ μίξις τῶν μικτῶν ἀλλοιωθέντων [p]ἕνωσις.

B.

Περὶ μὲν οὖν μίξεως καὶ ἁφῆς [q]καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πά-

[s] δὴ om. F.H. et corr. H. [t] ἐστὶν ὑπ' ἀλλήλων F.H. [v] μεθι-στᾶσι E.L. [w] ταῦτα om. E.L. [x] εὐορίστως E. [y] ᾖ καὶ ταῦτα margo F. [z] μόνον om. H, post ποιεῖ ponit F. [a] τὸν ὄγκον ποιεῖ F. [b] ᾖ om. F. [c] ᾖ] ἢ F. [d] πάμπαν ἢ ἠρέμα E.H.L. [e] ᾖ om. E. [f] ἐξ] εἶναι E. [g] παρὰ H. [h] ὅπερ καὶ ἐπὶ F.H. [i] ὢν] ὂν E. [k] ἄνευ τῆς ὕλης H. [l] καὶ om. E. [m] ἄπεισι ἅπας E.L. [n] οἷα τὰ π. H. [o] ὃ ἂν] ὅταν L, ὅταν μὲν E. [p] ἕνωσις. περὶ μὲν οὖν μίξεως καὶ ἁφῆς καὶ περὶ τοῦ ποιεῖν καὶ πάσχειν εἴρηται H. [q] καὶ περὶ τοῦ F.

σχειν εἴρηται πῶς ὑπάρχει τοῖς μεταβάλλουσι κατὰ φύσιν,
ἔτι δὲ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς [r] τῆς ἁπλῆς, τίνος καὶ πῶς
ἐστὶ καὶ διὰ τίν' αἰτίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ περὶ ἀλλοιώσεως
εἴρηται, τί τὸ ἀλλοιοῦσθαι καὶ τίν' ἔχει διαφορὰν [s] αὐτῶν.
Λοιπὸν δὲ θεωρῆσαι περὶ τὰ καλούμενα στοιχεῖα τῶν σωμά-
2 των. Γένεσις μὲν γὰρ καὶ φθορὰ πάσαις ταῖς φύσει συνε-
στώσαις οὐσίαις οὐκ ἄνευ τῶν αἰσθητῶν σωμάτων· τούτων δὲ
τὴν ὑποκειμένην ὕλην οἱ μέν φασιν εἶναι μίαν, οἷον ἀέρα [t] τι-
θέντες ἢ πῦρ ἤ [v] τι μεταξὺ τούτων, σῶμά τε ὂν καὶ χωριστόν,
οἱ δὲ πλείω τὸν ἀριθμὸν ἑνός, οἱ μὲν πῦρ καὶ γῆν, οἱ δὲ ταῦ-
τά τε καὶ ἀέρα τρίτον, οἱ δὲ καὶ ὕδωρ τούτων τέταρτον,
ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς· ἐξ ὧν συγκρινομένων [w] καὶ διακρινομέ-
νων [x] ἢ ἀλλοιουμένων συμβαίνειν τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν
3 τοῖς πράγμασιν. Ὅτι μὲν οὖν τὰ πρῶτα ἀρχὰς καὶ στοι-
χεῖα καλῶς ἔχει λέγειν, ἔστω συνομολογούμενον, ἐξ ὧν [y] με-
ταβαλλόντων ἢ κατὰ σύγκρισιν [z] καὶ διάκρισιν ἢ κατ' [a] ἄλλην
4 μεταβολὴν συμβαίνει γένεσιν εἶναι καὶ φθοράν. Ἀλλ' οἱ
μὲν ποιοῦντες μίαν ὕλην παρὰ τὰ εἰρημένα, ταύτην δὲ σωμα-
τικὴν [b] καὶ χωριστὴν, ἁμαρτάνουσιν· ἀδύνατον γὰρ ἄνευ ἐναν-
τιώσεως εἶναι τὸ σῶμα τοῦτο [c] αἰσθητὸν [d] ὄν· ἢ γὰρ κοῦφον
ἢ βαρὺ ἢ ψυχρὸν ἢ θερμὸν ἀνάγκη εἶναι τὸ ἄπειρον [e] τοῦτο,
5 ὃ λέγουσί τινες εἶναι τὴν ἀρχήν. Ὡς δ' ἐν τῷ Τιμαίῳ γέ-
γραπται, οὐδένα ἔχει διορισμόν· οὐ γὰρ εἴρηκε σαφῶς τὸ
πανδεχές, εἰ χωρίζεται τῶν στοιχείων. Οὐδὲ χρῆται [f] οὐδέν,
φήσας εἶναι ὑποκείμενόν [g] τι τοῖς καλουμένοις στοιχείοις
6 πρότερον, οἷον χρυσὸν τοῖς ἔργοις τοῖς χρυσοῖς. Καίτοι
[h] καὶ τοῦτο οὐ καλῶς λέγεται τοῦτον τὸν τρόπον λεγόμενον,
[i] ἀλλ' ὧν μὲν ἀλλοίωσις, ἔστιν οὕτως, ὧν δὲ γένεσις καὶ φθο-
ρά, ἀδύνατον [k] ἐκεῖνο [l] προσαγορεύεσθαι ἐξ οὗ γέγονεν. Καί-

[r] τῆς τινὸς καὶ ἁπλῶς ἐστὶ F, τῆς ἁπλῆς καὶ τίνος ἐστὶ H.L. [s] αὐ-τῶν om. F. [t] τιθέντες om. L. [v] τι τῶν μεταξὺ H. [w] καὶ] ἢ H. [x] ἢ] καὶ corr. E. [y] μεταβαλόντων L. [z] καὶ] ἢ E. [a] ἄλλην τινὰ μ. F. [b] καὶ om. F. [c] αἰσθητῆς H. [d] ὂν om. E.H. [e] τοῦτό θ' ὃ L. [f] οὐδέν] οὐδενὶ E.F.H. [g] τι om. F. [h] καὶ om. H.L. [i] ἀλλ' ὧν] ἀλλήλων pr. E. [k] ἐκεῖνα L, κεῖνο E. [l] προσεκεῖνο (vel a) ἀγορεύεσθαι E.

τοι γέ φησι μακρῷ ἀληθέστατον εἶναι χρυσὸν λέγειν ἕκα-
στον εἶναι. ‘Ἀλλὰ τῶν στοιχείων ὄντων στερεῶν μέχρι 7
ἐπιπέδων ποιεῖται τὴν ἀνάλυσιν· ἀδύνατον δὲ τὴν τιθήνην καὶ
τὴν ὕλην τὴν πρώτην τὰ ἐπίπεδα εἶναι. ‘Ἡμεῖς δὲ φαμὲν
[m] μὲν [n] εἶναί τινα ὕλην τῶν σωμάτων τῶν αἰσθητῶν, ἀλλὰ
ταύτην οὐ χωριστὴν ἀλλ᾽ ἀεὶ μετ᾽ ἐναντιώσεως, ἐξ ἧς γίνεται
τὰ καλούμενα στοιχεῖα. Διώρισται δὲ περὶ αὐτῶν ἐν ἑτέροις
ἀκριβέστερον. Οὐ μὴν ἀλλ᾽ [o] ἐπειδὴ καὶ τὸν τρόπον τοῦτόν 8
ἐστιν ἐκ τῆς ὕλης τὰ σώματα τὰ πρῶτα, διοριστέον καὶ περὶ
τούτων, ἀρχὴν μὲν [p] καὶ πρώτην [q] οἰομένοις εἶναι τὴν ὕλην
τὴν ἀχώριστον μέν, ὑποκειμένην δὲ τοῖς ἐναντίοις· οὔτε γὰρ
[r] τὸ θερμὸν ὕλη τῷ ψυχρῷ [s] οὔτε τοῦτο τῷ θερμῷ, ἀλλὰ τὸ
ὑποκείμενον ἀμφοῖν. Ὥστε πρῶτον μὲν τὸ δυνάμει σῶμα 9
αἰσθητὸν ἀρχή, δεύτερον δ᾽ αἱ ἐναντιώσεις, λέγω δ᾽ οἷον θερ-
μότης [t] καὶ ψυχρότης, τρίτον [v] δ᾽ ἤδη πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ
τοιαῦτα· ταῦτα μὲν γὰρ μεταβάλλει εἰς ἄλληλα, καὶ οὐχ
ὡς ‘Ἐμπεδοκλῆς καὶ ἕτεροι λέγουσιν ([w] οὐδὲ γὰρ ἂν ἦν ἀλ-
λοίωσις), αἱ δ᾽ ἐναντιώσεις οὐ μεταβάλλουσιν. ‘Ἀλλ᾽ οὐδὲν 10
ἧττον [x] καὶ ὡς σώματος ποίας καὶ πόσας λεκτέον ἀρχάς· οἱ
μὲν γὰρ ἄλλοι ὑποθέμενοι χρῶνται, καὶ [y] οὐδὲν λέγουσι διὰ
[z] τί αὗται ἢ τοσαῦται.

‘Ἐπεὶ οὖν ζητοῦμεν αἰσθητοῦ σώματος ἀρχάς, τοῦτο δ᾽ 2
ἐστὶν ἁπτοῦ, ἁπτὸν δ᾽ οὗ [a] ἡ αἴσθησις ἁφή, φανερὸν ὅτι οὐ
πᾶσαι αἱ ἐναντιώσεις σώματος εἴδη καὶ ἀρχὰς ποιοῦσιν, ἀλλὰ
[b] μόνον αἱ κατὰ τὴν ἁφήν· κατ᾽ ἐναντίωσίν τε γὰρ διαφέ-
ρουσι, καὶ [c] κατὰ ἁπτὴν ἐναντίωσιν. Διὸ οὔτε λευκότης καὶ 2
μελανία οὔτε γλυκύτης καὶ πικρότης, ὁμοίως δ᾽ οὐδὲ τῶν ἄλ-
λων [d] τῶν αἰσθητῶν ἐναντιώσεων οὐδὲν ποιεῖ στοιχεῖον. Καί-
τοι [e] πρότερον ὄψις ἁφῆς, ὥστε καὶ τὸ ὑποκείμενον πρότερον.
‘Ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι σώματος ἁπτοῦ πάθος ᾗ ἁπτόν, ἀλλὰ καθ᾽

[m] μὲν om. F.H.L. [n] εἶναι om. H. [o] ἐπεὶ E. [p] καὶ πρῶτον H.
[q] οἰομένος E. [r] τὸ om. H. [s] οὐδὲ E, οὔτε δὲ H. [t] καὶ om. E.
[v] δὲ ὡς ἤδη H. [w] οὐ E, ἀεὶ F. [x] καὶ ὡς incerta E. [y] οὐδὲ F.
[z] τί] τί ἢ L. [a] ἡ om. F. [b] μόναι H. [c] κατὰ τὴν ἁπτὴν F. [d] τῶν
ante αἰσθ. om. F.H. [e] προτέρα L.

ἕτερον, καὶ εἰ ἔτυχε τῇ φύσει πρότερον. Αὐτῶν [f] δὲ [g] πρῶ-
τον [h] τῶν ἁπτῶν διαιρετέον [i] ποῖαι πρῶται διαφοραὶ καὶ
3 ἐναντιώσεις. [k] Εἰσὶ δ' ἐναντιώσεις κατὰ τὴν ἁφὴν αἵδε, θερ-
μὸν ψυχρόν, [l] ξηρὸν ὑγρόν, βαρὺ κοῦφον, σκληρὸν μαλακόν,
γλίσχρον κραῦρον, τραχὺ λεῖον, παχὺ λεπτόν. Τούτων δὲ
βαρὺ μὲν καὶ κοῦφον οὐ ποιητικὰ οὐδὲ παθητικά· οὐ γὰρ τῷ
ποιεῖν τι [m] ἕτερον [n] ἢ πάσχειν ὑφ' ἑτέρου [o] λέγονται. Δεῖ
δὲ ποιητικὰ [p] εἶναι ἀλλήλων καὶ παθητικὰ τὰ στοιχεῖα· [q] μί-
4 γνυται γὰρ καὶ μεταβάλλει εἰς ἄλληλα. Θερμὸν δὲ καὶ ψυ-
χρὸν καὶ [r] ὑγρὸν καὶ ξηρὸν τὰ μὲν [s] τῷ ποιητικὰ εἶναι τὰ δὲ
τῷ παθητικὰ λέγεται· θερμὸν γάρ ἐστι τὸ συγκρῖνον τὰ
ὁμογενῆ (τὸ γὰρ διακρίνειν, ὅπερ φασὶ ποιεῖν τὸ πῦρ, συγ-
κρίνειν ἐστὶ τὰ ὁμόφυλα· συμβαίνει γὰρ ἐξαιρεῖν τὰ ἀλλό-
τρια), ψυχρὸν δὲ τὸ συνάγον [t] καὶ συγκρῖνον ὁμοίως τά τε
συγγενῆ καὶ τὰ μὴ ὁμόφυλα, ὑγρὸν δὲ τὸ ἀόριστον οἰκείῳ
ὅρῳ εὐόριστον [v] ὄν, ξηρὸν δὲ τὸ [w] εὐόριστον μὲν οἰκείῳ ὅρῳ,
5 δυσόριστον δέ. Τὸ δὲ λεπτὸν καὶ [x] παχὺ καὶ γλίσχρον καὶ
κραῦρον [y] καὶ σκληρὸν καὶ μαλακὸν καὶ [z] αἱ ἄλλαι διαφοραὶ
ἐκ τούτων· ἐπεὶ γὰρ τὸ ἀναπληστικόν ἐστι τοῦ ὑγροῦ διὰ τὸ
μὴ ὡρίσθαι μὲν εὐόριστον δ' εἶναι καὶ ἀκολουθεῖν τῷ ἁπτο-
μένῳ, τὸ δὲ λεπτὸν ἀναπληστικόν ([a] λεπτομερὲς γάρ, καὶ τὸ
μικρομερὲς ἀναπληστικόν· ὅλον γὰρ ὅλου ἅπτεται· τὸ δὲ
λεπτὸν μάλιστα τοιοῦτον), φανερὸν ὅτι τὸ μὲν λεπτὸν
6 [b] ἔσται τοῦ ὑγροῦ, [c] τὸ δὲ παχὺ τοῦ ξηροῦ. Πάλιν δὲ τὸ
μὲν γλίσχρον τοῦ ὑγροῦ (τὸ γὰρ γλίσχρον ὑγρὸν πεπονθός
τί ἐστιν, οἷον τὸ ἔλαιον), τὸ δὲ κραῦρον τοῦ ξηροῦ· κραῦρον
γὰρ τὸ τελέως ξηρόν, ὥστε καὶ πεπηγέναι δι' ἔλλειψιν ὑγρό-

[f] δὴ E.H. [g] πρῶτον om. H. [h] τῶν om. E. [i] ποῖαι δὲ πρῶται H.
[k] εἰσὶ δ' ἐναντιώσεις margo F. [l] ὑγρὸν ξηρὸν F. [m] ἕτερον] πρότερον E.
[n] ἢ] οὐδὲ τῷ F. [o] λέγεται F.L. [p] ἀλλήλων καὶ παθητικὰ εἶναι F,
καὶ παθητικὰ εἶναι ἀλλήλων E.H. [q] μίγνυται γὰρ] γίγνεται γὰρ καὶ
μίγνυται F.H. [r] ξηρὸν καὶ ὑγρὸν F.H. [s] τῷ post μὲν om. E.
[t] ὁμοίως καὶ συγκρῖνον L. [v] ὂν] δὲ ἀλλοτρίως H. [w] ἀόριστον E.
[x] παχύτερον E. [y] καὶ τὸ σκληρὸν L. [z] ἄλλαι αἱ E. [a] μικρομερὲς L.
[b] ἐστι L. [c] τὸ δὲ—ὑγροῦ om. pr. F.

τητος. [c]*Ἔτι τὸ μὲν μαλακὸν* [d]*τοῦ* [e]*ὑγροῦ (μαλακὸν γὰρ τὸ* 7
ὑπεῖκον εἰς ἑαυτὸ καὶ [f]*μὴ μεθιστάμενον, ὅπερ ποιεῖ τὸ ὑγρόν·* [g]*διὸ καὶ* [h]*οὐκ ἔστι τὸ ὑγρὸν μαλακόν, ἀλλὰ τὸ μαλακὸν τοῦ ὑγροῦ), τὸ δὲ σκληρὸν τοῦ ξηροῦ·* [i]*σκληρὸν γάρ ἐστι τὸ πεπηγός, τὸ δὲ πεπηγὸς ξηρόν. Λέγεται δὲ ξηρὸν καὶ* 8
ὑγρὸν πλεοναχῶς· ἀντίκειται γὰρ τῷ ξηρῷ καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ διερόν, καὶ πάλιν τῷ ὑγρῷ καὶ τὸ ξηρὸν καὶ τὸ πεπηγός· ἅπαντα [k]*δὲ ταῦτ᾽ ἐστὶ τοῦ ξηροῦ καὶ τοῦ ὑγροῦ τῶν πρώτων λεχθέντων.* [d]*Ἐπεὶ γὰρ ἀντίκειται τῷ διερῷ τὸ ξηρόν, καὶ* 9
διερὸν μέν ἐστι τὸ ἔχον ἀλλοτρίαν ὑγρότητα ἐπιπολῆς, βεβρεγμένον δὲ τὸ εἰς βάθος, ξηρὸν δὲ τὸ ἐστερημένον ταύτης, φανερὸν ὅτι τὸ μὲν διερὸν ἔσται τοῦ ὑγροῦ, τὸ δ᾽ ἀντικείμενον ξηρὸν τοῦ [l]*πρώτου ξηροῦ. Πάλιν* [m]*δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ τὸ* 10
πεπηγὸς ὡσαύτως· ὑγρὸν μὲν [n]*γάρ ἐστι τὸ* [o]*ἔχον οἰκείαν* [p]*ὑγρότητα,* [q]*βεβρεγμένον δὲ τὸ ἔχον ἀλλοτρίαν ὑγρότητα ἐν τῷ βάθει, πεπηγὸς δὲ τὸ ἐστερημένον ταύτης. Ὥστε καὶ τούτων* [r]*ἔσται τὸ μὲν ξηροῦ τὸ δὲ ὑγροῦ. Δῆλον τοίνυν ὅτι* 11
πᾶσαι αἱ ἄλλαι διαφοραὶ ἀνάγονται εἰς τὰς πρώτας τέτταρας. Αὗται δὲ οὐκέτι εἰς ἐλάττους· οὔτε γὰρ τὸ θερμὸν ὅπερ [s]*ὑγρὸν ἢ ὅπερ ξηρόν, οὔτε τὸ ὑγρὸν ὅπερ θερμὸν ἢ ὅπερ ψυχρόν, οὔτε τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ξηρὸν* [t]*οὔθ᾽ ὑπ᾽ ἄλληλ᾽ οὔθ᾽ ὑπὸ τὸ θερμὸν καὶ* [v]*τὸ ὑγρόν εἰσιν· ὥστ᾽ ἀνάγκη* [w]*τέτταρας εἶναι ταύτας.*

[d]*Ἐπεὶ* [x]*δὲ* [y]*τέτταρα* [z]*τὰ στοιχεῖα, τῶν δὲ τεττάρων ἓξ* 3
αἱ συζεύξεις, τὰ δ᾽ ἐναντία οὐ πέφυκε συνδυάζεσθαι (θερμὸν γὰρ καὶ ψυχρὸν εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ πάλιν [a]*ξηρὸν καὶ ὑγρὸν ἀδύνατον), φανερὸν ὅτι* [b]*τέτταρες ἔσονται αἱ τῶν στοιχείων*

[d] *τοῦ ὑγροῦ μαλακὸν* om. E. [e] *ὑγροῦ, τὸ δὲ σκληρὸν τοῦ ξηροῦ. μαλακὸν* F. [f] *μὴ* om. E. [g] *διὸ καὶ οὐκ ἔστι τὸ ὑγρὸν* om. E. [h] *οὐκ ἔστι*] *οὐκέτι* L. [i] *σκληρὸν γάρ*] *ξηρὸν γάρ* E. [k] *δὴ* E.F. [l] *πρώτως* E. [m] *δὴ* F. [n] *γάρ* om. F. [o] *ἔχον τὴν οἰκείαν* F. [p] *ὑγρότητα*] *ὑγρότητα ἐν τῷ βάθει* E. [q] *βεβρ.—ὑγρ.* om. H.L. [r] *ἐστι* E. [s] *ὑγρὸν—ξ.*] *ψυχρὸν* (supra posito *ξηρὸν*) *ἢ ὅπερ ὑγρὸν* F. [t] *οὐδ᾽—οὐδ᾽* E. [v] *τὸ* ante *ὑγρόν* om. F. [w] *τέτταρας εἶναι τ.*] *τέσσαρας αὐτὰς εἶναι* H. [x] *δὴ* F.H.L. [y] *τέσσαρα* H. [z] *τὰ* om. L. [a] *ὑγρὸν καὶ ξηρὸν* F.H. [b] *τέσσαρες* F.H.

συζεύξεις, θερμοῦ καὶ [c] ξηροῦ, καὶ [d] θερμοῦ καὶ ὑγροῦ, καὶ
2 πάλιν ψυχροῦ καὶ [e] ὑγροῦ, [f] καὶ ψυχροῦ καὶ [g] ξηροῦ. Καὶ [h] ἠκολούθηκε κατὰ λόγον τοῖς ἁπλοῖς φαινομένοις σώμασι, πυρὶ καὶ ἀέρι καὶ ὕδατι καὶ γῇ· τὸ μὲν γὰρ πῦρ θερμὸν καὶ ξηρόν, ὁ δ' ἀὴρ [i] θερμὸν καὶ ὑγρόν (οἷον ἀτμὶς γὰρ ὁ ἀήρ), τὸ δ' ὕδωρ ψυχρὸν [k] καὶ ὑγρόν, ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρόν, ὥστ' εὐλόγως [l] διανέμεσθαι τὰς διαφορὰς τοῖς πρώτοις σώ-
3 μασι, καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν εἶναι κατὰ λόγον. Ἅπαντες [m] γὰρ οἱ τὰ ἁπλᾶ σώματα στοιχεῖα ποιοῦντες οἱ μὲν ἕν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τρία, οἱ δὲ [n] τέτταρα ποιοῦσιν. Ὅσοι μὲν οὖν ἓν [o] μόνον λέγουσιν, εἶτα πυκνώσει καὶ μανώσει τἆλλα γεννῶσι, τούτοις συμβαίνει δύο ποιεῖν τὰς ἀρχάς, τό τε μανὸν καὶ τὸ πυκνὸν ἢ [p] τὸ θερμὸν καὶ [p] τὸ ψυχρόν· ταῦτα γὰρ [q] τὰ
4 δημιουργοῦντα, τὸ δ' ἓν ὑπόκειται καθάπερ ὕλη. Οἱ δ' εὐθὺς δύο ποιοῦντες, ὥσπερ Παρμενίδης πῦρ καὶ γῆν, τὰ μεταξὺ μίγματα ποιοῦσι τούτων, οἷον ἀέρα καὶ ὕδωρ. [r] Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ [r] τρία λέγοντες, καθάπερ Πλάτων ἐν ταῖς διαιρέσεσιν· τὸ γὰρ μέσον μῖγμα ποιεῖ. Καὶ σχεδὸν ταὐτὰ λέγουσιν οἵ τε δύο καὶ [s] οἱ τρία ποιοῦντες· πλὴν οἱ μὲν τέμνουσιν εἰς δύο
5 τὸ μέσον, οἱ δ' ἓν μόνον ποιοῦσιν. Ἔνιοι [t] δ' εὐθὺς [v] τέτταρα λέγουσιν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς. Συνάγει δὲ καὶ οὗτος εἰς τὰ δύο· τῷ γὰρ πυρὶ [w] τἆλλα πάντα ἀντιτίθησιν. [x] Οὐκ ἔστι δὲ τὸ πῦρ καὶ [y] ὁ ἀὴρ καὶ ἕκαστον τῶν εἰρημένων ἁπλοῦν, ἀλλὰ [z] μικτόν. Τὰ δ' ἁπλᾶ τοιαῦτα μέν [a] ἐστιν, οὐ μέντοι [b] ταὐτά, οἷον [c] εἴ τι τῷ πυρὶ ὅμοιον, πυροειδές, [d] οὐ πῦρ, καὶ
6 τὸ τῷ ἀέρι ἀεροειδές· ὁμοίως δὲ κἀπὶ τῶν ἄλλων. Τὸ δὲ πῦρ ἐστιν ὑπερβολὴ θερμότητος, ὥσπερ καὶ κρύσταλλος ψυ-

[c] *ξηροῦ—ὑγροῦ* margo F. [d] *ὑγροῦ καὶ θερμοῦ* H. [e] *ὑγροῦ*] *ξηροῦ* H.L. [f] *καὶ ψυχροῦ* margo F. [g] *ξηροῦ*] *ὑγροῦ* H.L. [h] *ἠκολούθησε* H.L. [i] *θερμὸς καὶ ὑγρὸς* H.L. [k] *καὶ ὑγρὸν ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν* om. E. [l] *νέμεσθαι* E, *διαφέρεσθαι* pr. F. [m] *γὰρ*] *δ'* L. [n] *τέσσαρα* H. [o] *λέγουσι μόνον* F. [p] *τὸ* post *ἢ* et ante *ψ*. om. F. [q] *τὰ* om. E. [r] *τρεῖς* L. [s] *οἱ* post *καὶ* om. E.F. [t] *δὲ καὶ εὐθὺς* F.H.L. [v] *τέσσαρα* F. [w] *πάντα τἆλλα* H.L. [x] *οὐκέτι δὲ* F. [y] *ὁ* om. E. [z] *μικτά* E. [a] *εἰσιν* L. [b] *τοιαῦτα* E. [c] *εἴ τι*] *τὸ* F.H.L. [d] *οὐ—ἀεροειδές* margo F.

χρότητος· ἡ γὰρ πῆξις καὶ ἡ ζέσις ὑπερβολαί τινές εἰσιν, ἡ
μὲν ψυχρότητος, ἡ δὲ θερμότητος. Εἰ οὖν ὁ κρύσταλλός
ἐστι πῆξις [e] ὑγροῦ ψυχροῦ, καὶ τὸ πῦρ ἔσται ζέσις [f] ξηροῦ
θερμοῦ. Διὸ καὶ οὐδὲν οὔτ' [g] ἐκ κρυστάλλου γίγνεται οὔτ'
[g] ἐκ πυρός. Ὄντων δὲ [h] τεττάρων τῶν ἁπλῶν σωμάτων, 7
[i] ἑκάτερον τοῖν [k] δυοῖν ἑκατέρου τῶν [l] τόπων ἐστίν· πῦρ μὲν
γὰρ καὶ ἀὴρ τοῦ πρὸς τὸν ὅρον φερομένου, γῆ δὲ καὶ ὕδωρ
τοῦ πρὸς τὸ μέσον. Καὶ ἄκρα μὲν καὶ [m] εἰλικρινέστατα πῦρ
καὶ γῆ, μέσα δὲ καὶ μεμιγμένα μᾶλλον ὕδωρ καὶ ἀήρ. Καὶ 8
[n] ἑκάτερα ἑκατέροις ἐναντία· πυρὶ μὲν γὰρ ἐναντίον ὕδωρ,
ἀέρι δὲ γῆ· ταῦτα γὰρ ἐκ τῶν ἐναντίων παθημάτων συνέ-
στηκεν. Οὐ μὴν ἀλλ' ἁπλῶς [o] γε [p] τέτταρα ὄντα ἑνὸς ἕκα-
στόν ἐστι, γῆ [q] μὲν ξηροῦ μᾶλλον ἢ [r] ψυχροῦ, ὕδωρ δὲ ψυχροῦ
μᾶλλον [s] ἢ ὑγροῦ, ἀὴρ δ' ὑγροῦ μᾶλλον ἢ θερμοῦ, πῦρ δὲ
θερμοῦ μᾶλλον ἢ ξηροῦ.

Ἐπεὶ δὲ διώρισται πρότερον ὅτι τοῖς ἁπλοῖς σώμασιν ἐξ 4
ἀλλήλων ἡ γένεσις, ἅμα δὲ καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν φαίνεται
γινόμενα (οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀλλοίωσις· κατὰ γὰρ τὰ τῶν ἁπτῶν
πάθη [t] ἡ ἀλλοίωσίς ἐστιν), λεκτέον τίς ὁ τρόπος τῆς εἰς ἄλ-
ληλα μεταβολῆς, καὶ πότερον ἅπαν ἐξ ἅπαντος γίγνεσθαι
δυνατὸν ἢ τὰ μὲν δυνατὸν τὰ δ' ἀδύνατον. Ὅτι μὲν οὖν 2
ἅπαντα πέφυκεν εἰς ἄλληλα μεταβάλλειν, φανερόν· [v] ἡ γὰρ
γένεσις εἰς ἐναντία καὶ ἐξ ἐναντίων, τὰ δὲ στοιχεῖα πάντα
ἔχει ἐναντίωσιν πρὸς ἄλληλα διὰ τὸ τὰς διαφορὰς ἐναντίας
εἶναι· τοῖς μὲν γὰρ [w] ἀμφότεραι ἐναντίαι, οἷον πυρὶ καὶ
ὕδατι (τὸ μὲν γὰρ [x] ξηρὸν καὶ θερμόν, τὸ δ' ὑγρὸν καὶ ψυ-
χρόν), τοῖς δ' [y] ἡ ἑτέρα μόνον, οἷον ἀέρι καὶ ὕδατι (τὸ μὲν
γὰρ ὑγρὸν καὶ θερμόν, τὸ δὲ [z] ὑγρὸν καὶ ψυχρόν). Ὥστε 3
καθόλου μὲν φανερὸν ὅτι πᾶν ἐκ παντὸς γίνεσθαι πέφυκεν,

[e] ὑγροῦ καὶ ψυχροῦ F.H.L. [f] θερμοῦ καὶ ξηροῦ F.H.L. [g] ἐκ utramque om. E. [h] τεσσάρων H. [i] ἑκάτερα E. [k] δυεῖν L. [l] τόπων] πρώτων E. [m] εἰλικρινῆ F. [n] ἑκάτερα δὲ ἐκ. F.H. [o] γε om. F. [p] τέσσαρα F.H. [q] μὲν γὰρ ξ. F.H. [r] ψυχροῦ corr. E. [s] ἢ ante ὑγροῦ om. E. [t] ἡ om. E.F. [v] ἡ μὲν γὰρ F.H. [w] ἀμφοτέροις L. [x] θερμὸν καὶ ξηρὸν E.L. [y] ἡ] ἢ F. [z] ψυχρὸν καὶ ὑγρόν H.

ἤδη δὲ καθ' ἕκαστον οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν πῶς· ἅπαντα μὲν [a] γὰρ
ἐξ ἁπάντων ἔσται, διοίσει δὲ τῷ θᾶττον καὶ βραδύτερον καὶ
4 τῷ ῥᾷον καὶ χαλεπώτερον. Ὅσα μὲν γὰρ ἔχει [b] σύμβολα
πρὸς ἄλληλα, ταχεῖα τούτων ἡ μετάβασις, ὅσα δὲ μὴ ἔχει,
βραδεῖα, διὰ τὸ ῥᾷον εἶναι τὸ ἓν [c] ἢ τὰ πολλὰ μεταβάλλειν,
οἷον ἐκ πυρὸς μὲν ἔσται ἀὴρ [d] θατέρου μεταβάλλοντος (τὸ
μὲν γὰρ ἦν θερμὸν καὶ ξηρόν, τὸ δὲ θερμὸν καὶ ὑγρόν, ὥστε
ἂν κρατηθῇ τὸ ξηρὸν ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ, ἀὴρ ἔσται). πάλιν [e] δὲ
ἐξ ἀέρος [f] ὕδωρ, ἐὰν κρατηθῇ τὸ θερμὸν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ (τὸ
μὲν γὰρ ἦν [g] θερμὸν καὶ ὑγρόν, τὸ δὲ ψυχρὸν καὶ ὑγρόν,
5 ὥστε μεταβάλλοντος τοῦ θερμοῦ ὕδωρ ἔσται). Τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον καὶ ἐξ ὕδατος γῆ καὶ ἐκ γῆς πῦρ· ἔχει γὰρ ἄμφω
πρὸς ἄμφω σύμβολα· τὸ μὲν [h] γὰρ ὕδωρ ὑγρὸν καὶ ψυχρόν,
ἡ δὲ γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρόν, ὥστε κρατηθέντος τοῦ ὑγροῦ γῆ
6 ἔσται. Καὶ πάλιν ἐπεὶ τὸ μὲν πῦρ ξηρὸν καὶ θερμόν, ἡ δὲ
γῆ ψυχρὸν καὶ ξηρόν, [i] ἐὰν φθαρῇ τὸ ψυχρόν, πῦρ ἔσται ἐκ
γῆς. Ὥστε φανερὸν ὅτι κύκλῳ [k] τε [l] ἔσται ἡ γένεσις τοῖς
ἁπλοῖς σώμασι, καὶ ῥᾷστος οὗτος ὁ τρόπος τῆς μεταβολῆς
7 διὰ τὸ [m] σύμβολα ἐνυπάρχειν τοῖς ἐφεξῆς. Ἐκ πυρὸς δὲ
ὕδωρ καὶ ἐξ ἀέρος γῆν καὶ πάλιν ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀέρα καὶ
πῦρ ἐνδέχεται μὲν γίνεσθαι, χαλεπώτερον δὲ διὰ τὸ πλει-
όνων εἶναι τὴν μεταβολήν· ἀνάγκη γάρ, εἰ ἔσται ἐξ ὕδατος
πῦρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ὑγρόν, καὶ πάλιν εἰ ἐκ
8 γῆς ἀήρ, φθαρῆναι καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ξηρόν. Ὡσαύτως
δὲ καὶ εἰ ἐκ [n] πυρὸς καὶ ἀέρος ὕδωρ καὶ γῆ, [o] ἀνάγκη [p] ἀμ-
φότερα μεταβάλλειν. Αὕτη μὲν οὖν χρονιωτέρα ἡ γένεσις·
[q] ἐὰν δ' ἑκατέρου [r] φθαρῇ θάτερον, ῥᾴων μέν, οὐκ εἰς ἄλληλα
δὲ [s] ἡ μετάβασις, ἀλλ' ἐκ πυρὸς μὲν καὶ ὕδατος ἔσται γῆ
9 καὶ ἀήρ, ἐξ ἀέρος δὲ καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ. Ὅταν μὲν γὰρ

[a] γὰρ om. F. [b] σύμβολον F. [c] ἢ om. F.H.L. [d] θατέρου] θᾶττον L. [e] δὲ om. E.L. [f] ὕδωρ ἔσται ἐὰν F. [g] ὑγρὸν καὶ θερμὸν H. [h] γὰρ om. F. [i] ἂν F.H. [k] τε om. L. [l] ἔσται om. E. [m] σύμβολον F. [n] γῆς καὶ ὕδατος πῦρ καὶ ἀήρ H. [o] ἀναγκαῖον H, om. E. [p] ἀμφότερα] τὰ ἀμφότερα E, γὰρ ἀμφότερα F. [q] ἂν F. [r] θάτερον φθαρῇ F.H.L. [s] ἡ τούτων μετάβασις H.

τοῦ ὕδατος φθαρῇ τὸ ψυχρὸν τοῦ δὲ πυρὸς τὸ ξηρόν, ἀὴρ ἔσται (λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ θερμὸν τοῦ δὲ τὸ ὑγρόν), ὅταν δὲ τοῦ μὲν πυρὸς τὸ θερμὸν τοῦ δ' ὕδατος τὸ ὑγρόν, [t] γῆ διὰ τὸ λείπεσθαι τοῦ μὲν τὸ [v] ξηρὸν τοῦ δὲ τὸ ψυχρόν. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐξ ἀέρος καὶ γῆς πῦρ καὶ ὕδωρ· ὅταν μὲν 10
γὰρ τοῦ ἀέρος φθαρῇ τὸ θερμὸν τῆς δὲ γῆς τὸ ξηρόν, ὕδωρ ἔσται (λείπεται γὰρ τοῦ μὲν τὸ [w] ὑγρὸν τῆς δὲ τὸ ψυχρόν), [x] ὅταν δὲ τοῦ μὲν ἀέρος τὸ ὑγρὸν τῆς δὲ γῆς τὸ ψυχρόν, πῦρ διὰ τὸ [y] λείπεσθαι τοῦ μὲν τὸ θερμὸν [z] τῆς δὲ τὸ ξηρόν, ἅπερ ἦν πυρός. Ὁμολογουμένη δὲ καὶ τῇ αἰσθήσει ἡ τοῦ 11
πυρὸς γένεσις· μάλιστα μὲν γὰρ [a] πῦρ ἡ φλόξ, αὕτη δ' ἐστὶ καπνὸς καιόμενος, ὁ δὲ καπνὸς ἐξ ἀέρος καὶ γῆς. Ἐν δὲ τοῖς ἐφεξῆς οὐκ ἐνδέχεται φθαρέντος ἐν ἑκατέρῳ θατέρου τῶν στοιχείων γενέσθαι μετάβασιν εἰς [b] οὐδὲν τῶν σωμάτων διὰ τὸ λείπεσθαι ἐν ἀμφοῖν ἢ ταὐτὰ ἢ τἀναντία. Ἐξ [c] οὐδε- 12
τέρων δὲ ἐγχωρεῖ γίγνεσθαι σῶμα, οἷον εἰ [d] τοῦ μὲν πυρὸς φθαρείη τὸ ξηρόν, τοῦ δ' ἀέρος τὸ ὑγρόν· λείπεται γὰρ ἐν ἀμφοῖν τὸ θερμόν· ἐὰν δ' ἐξ ἑκατέρου τὸ θερμόν, λείπεται τἀναντία, ξηρὸν καὶ ὑγρόν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις· 13
ἐν ἅπασι γὰρ τοῖς [e] ἐφεξῆς ἐνυπάρχει τὸ μὲν [f] ταὐτὸ τὸ δ' ἐναντίον. Ὥσθ' ἅμα δῆλον ὅτι τὰ μὲν ἐξ ἑνὸς εἰς ἓν μεταβαίνοντα ἑνὸς φθαρέντος γίνεται, τὰ δ' ἐκ [g] δυοῖν εἰς ἓν πλειόνων. Ὅτι μὲν οὖν ἅπαντα ἐκ παντὸς γίγνεται, καὶ τίνα τρόπον εἰς ἄλληλα μετάβασις γίγνεται, εἴρηται.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι καὶ ὧδε [h] θεωρήσωμεν περὶ αὐτῶν. Εἰ 5
γάρ ἐστι τῶν φυσικῶν σωμάτων ὕλη, ὥσπερ [i] καὶ δοκεῖ ἐνίοις, ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀνάγκη ἤτοι ἓν [k] ἢ δύο εἶναι ταῦτα [l] ἢ πλείω. Ἓν μὲν δὴ πάντα οὐχ οἷόν τε, οἷον ἀέρα [m] πάντα ἢ ὕδωρ ἢ πῦρ ἢ γῆν, [n] εἴπερ ἡ μεταβολὴ εἰς τἀναν-

[t] γῆ om. E. [v] ψυχρὸν τοῦ δὲ τὸ ξηρόν L. [w] ψυχρὸν τοῦ δὲ τὸ ὑγρόν E. [x] ὅταν δὲ om. E. [y] ὑπολείπεσθαι H. [z] τῆς] τοῦ E.H. [a] ἡ φλὸξ πῦρ H. [b] οὐδὲν] ἓν F. [c] οὐδετέρου F. [d] μὲν τοῦ E.F.H. [e] ἑξῆς F.H. [f] ταὐτὸν F.L. [g] δυεῖν L. [h] θεωρήσομεν E. [i] καὶ om. F. [k] εἶναι ἢ δύο F. [l] πλείω ἢ E. [m] πάντα margo F. [n] εἴπερ om. E.

2 τία. Εἰ γὰρ εἴη ἀήρ, εἰ μὲν ὑπομένει, ἀλλοίωσις ἔσται ἀλλ'
[o] οὐ γένεσις. Ἅμα δ' οὐδ' οὕτω δοκεῖ, ὥστε ὕδωρ εἶναι ἅμα
καὶ [p] ἀέρα ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν. Ἔσται δή τις ἐναντίωσις καὶ δια-
φορὰ ἧς ἕξει τι θάτερον μόριον τὸ πῦρ, οἷον θερμότητα.
Ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔσται τό [q] γε πῦρ ἀὴρ θερμός· ἀλλοίωσίς τε
3 γὰρ τὸ τοιοῦτον, καὶ οὐ φαίνεται. Ἅμα [r] δὲ πάλιν εἰ ἔσται
[s] ἐκ πυρὸς ἀήρ, τοῦ θερμοῦ εἰς τοὐναντίον μεταβάλλοντος
ἔσται. Ὑπάρξει ἄρα τῷ ἀέρι [t] τοῦτο, καὶ ἔσται ὁ ἀὴρ ψυ-
χρόν τι. Ὥστε ἀδύνατον τὸ πῦρ [v] ἀέρα θερμὸν εἶναι· ἅμα
γὰρ τὸ αὐτὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἔσται. Ἄλλο τι [w] ἄρ' ἀμ-
φότερα τὸ αὐτὸ ἔσται, καὶ ἄλλη τις ὕλη κοινή. Ὁ δ' αὐτὸς
λόγος περὶ ἁπάντων, [x] ὅτι οὐκ ἔστιν ἓν τούτων ἐξ οὗ τὰ
4 πάντα. Οὐ μὴν οὐδ' ἄλλο [y] τί [z] γε παρὰ ταῦτα, οἷον μέσον
τι ἀέρος καὶ ὕδατος ἢ ἀέρος καὶ πυρός, ἀέρος μὲν παχύτερον
[a] καὶ πυρός, τῶν [b] δὲ λεπτότερον· ἔσται [c] γὰρ ἀὴρ καὶ πῦρ
[d] ἐκεῖνο μετ' ἐναντιότητος· ἀλλὰ στέρησις τὸ ἕτερον τῶν
ἐναντίων· ὥστ' οὐκ ἐνδέχεται [e] μονοῦσθαι ἐκεῖνο οὐδέποτε,
5 ὥσπερ φασί τινες τὸ ἄπειρον καὶ τὸ περιέχον. Ὁμοίως
ἄρα ὁτιοῦν τούτων [f] ἢ [g] οὐδέν. Εἰ οὖν μηδὲν αἰσθητόν γε
πρότερον τούτων, ταῦτα ἂν εἴη πάντα. Ἀνάγκη τοίνυν [h] ἢ
ἀεὶ μένοντα καὶ ἀμετάβλητα εἰς ἄλληλα, ἢ μεταβάλλοντα,
καὶ ἢ [i] ἅπαντα, ἢ τὰ μὲν τὰ δ' οὔ, ὥσπερ [k] ἐν τῷ Τιμαίῳ
6 Πλάτων ἔγραψεν. Ὅτι μὲν τοίνυν μεταβάλλειν [l] ἀνάγκη
εἰς ἄλληλα, δέδεικται πρότερον· [m] ὅτι δ' οὐχ ὁμοίως ταχέως
ἄλλο ἐξ ἄλλου, εἴρηται πρότερον ὅτι τὰ μὲν ἔχοντα σύμ-
βολον θᾶττον γίνεται ἐξ ἀλλήλων, τὰ δ' οὐκ ἔχοντα βρα-
δύτερον. Εἰ μὲν τοίνυν ἡ ἐναντιότης μία ἐστὶ καθ' ἣν μετα-
βάλλουσιν, [n] ἀνάγκη δύο εἶναι· ἡ γὰρ ὕλη τὸ μέσον ἀναί-

[o] οὐ] ἦν E. [p] ἀὴρ E.F.L. [q] γε ante τὸ L, om. E. [r] δὲ καὶ π. H. [s] ἐκ τοῦ π. F.H. [t] τοῦτο ante ἄρα F, post ἄρα H. [v] θερμὸν ἀέρα E.L. [w] ἄρα παρ' ἀμφ. H.L. et pr. F. [x] ὅτι om. E. [y] τί om. E. [z] γε om. L. [a] καὶ] ἢ E.F.H. [b] δὲ ἄλλων λ. pr. H. [c] ἀὴρ γὰρ E. [d] ἐκεῖνο ante ἀὴρ F. [e] ἐκεῖνο μονοῦσθαι F. [f] ἢ om. E.L. [g] οὐδὲν ἀρχή. εἰ F, οὐδὲν μᾶλλον ἀὴρ ἢ πῦρ. εἰ L. [h] ἢ om. E. [i] πάντα F.H. [k] ἐν] καὶ ἐν H. [l] ἀναγκαῖον εἰς ἄλληλα H, εἰς ἄλληλα ἀνάγκη F. [m] ὅτι] καὶ ὅτι E. [n] ἀναγκαῖον H.

σθητος οὖσα καὶ ἀχώριστος. Ἐπεὶ δὲ πλείω ὁρᾶται ὄντα, 7
δύο ἂν εἶεν αἱ ἐλάχισται. Δύο δ' [o] ὄντων οὐχ οἷόν τε [p] τρία
εἶναι, ἀλλὰ τέσσαρα, ὥσπερ [q] φαίνεται· τοσαῦται γὰρ αἱ
συζυγίαι· ἓξ γὰρ οὐσῶν τὰς δύο ἀδύνατον γενέσθαι διὰ τὸ
ἐναντίας εἶναι ἀλλήλαις. Περὶ μὲν οὖν τούτων εἴρηται πρό-
τερον· ὅτι δ' ἐπειδὴ μεταβάλλουσιν εἰς [r] ἄλληλα, ἀδύνατον
ἀρχήν τινα εἶναι αὐτῶν ἢ ἐπὶ [s] τῷ ἄκρῳ ἢ μέσῳ, ἐκ τῶνδε
δῆλον. Ἐπὶ μὲν οὖν τοῖς ἄκροις οὐκ ἔσται, ὅτι πῦρ ἔσται 8
ἢ γῆ πάντα· καὶ ὁ αὐτὸς λόγος [t] τῷ φάναι ἐκ πυρὸς [v] ἢ γῆς
εἶναι πάντα· ὅτι δ' οὐδὲ μέσον, [w] ὥσπερ δοκεῖ τισὶν ἀὴρ μὲν
καὶ εἰς πῦρ μεταβάλλειν καὶ εἰς ὕδωρ, ὕδωρ δὲ καὶ εἰς ἀέρα
καὶ εἰς γῆν· τὰ δ' ἔσχατα οὐκέτι εἰς ἄλληλα· δεῖ μὲν [x] γὰρ
στῆναι καὶ [y] μὴ εἰς ἄπειρον τοῦτο ἰέναι ἐπ' εὐθείας ἐφ' ἑκά-
τερα· ἄπειροι γὰρ [z] αἱ ἐναντιότητες ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ἔσονται.
Γῆ ἐφ' ᾧ Γ, ὕδωρ ἐφ' [a] ᾧ Υ, ἀὴρ ἐφ' ᾧ Α, πῦρ ἐφ' ᾧ Π. 9
[b] Εἰ δὴ τὸ Α μεταβάλλει εἰς [c] τὸ Π καὶ Υ, ἐναντιότης ἔσται
τῶν Α Π. Ἔστω ταῦτα λευκότης καὶ μελανία. Πάλιν [d] εἰ
εἰς τὸ Υ τὸ Α, ἔσται ἄλλη· οὐ γὰρ ταὐτὸ τὸ Υ καὶ Π.
Ἔστω [e] δὲ ξηρότης καὶ ὑγρότης, τὸ μὲν Ξ ξηρότης, τὸ δὲ Υ
ὑγρότης. Οὐκοῦν εἰ μὲν μένει τὸ λευκόν, ὑπάρξει τὸ ὕδωρ 10
ὑγρὸν καὶ λευκόν, εἰ δὲ μή, μέλαν ἔσται τὸ ὕδωρ· εἰς τἀναντία
γὰρ ἡ μεταβολή. Ἀνάγκη [f] ἄρα ἢ λευκὸν ἢ μέλαν εἶναι τὸ
ὕδωρ. Ἔστω [g] δὴ [h] τὸ πρῶτον. Ὁμοίως τοίνυν καὶ τῷ Π
τὸ Ξ ὑπάρξει ἡ ξηρότης. Ἔσται ἄρα καὶ τῷ Π τῷ πυρὶ 11
μεταβολὴ εἰς τὸ ὕδωρ· ἐναντία γὰρ ὑπάρχει· τὸ [i] μὲν γὰρ
πῦρ [k] τὸ πρῶτον μέλαν ἦν, ἔπειτα [l] δὲ ξηρόν, τὸ δ' ὕδωρ
ὑγρόν, ἔπειτα δὲ λευκόν. Φανερὸν [m] δὴ ὅτι πᾶσιν ἐξ ἀλλή-
λων ἔσται ἡ μεταβολή, καὶ ἐπί γε τούτων, ὅτι καὶ [n] ἐν τῷ

[o] οὐσῶν H. [p] τρεῖς F. [q] φαίνονται L. [r] ἄλλα E. [s] τὸ ἄκρον ἢ μέσον F. [t] τῷ] τὸ F.H. [v] εἶναι ἢ γῆς F, ἢ ἐκ γῆς εἶναι H. [w] ὥσπερ] οἷον H. [x] γὰρ om. F. [y] μὴ] οὐκ H. [z] αἱ om. E.L. [a] ᾧ Υ] οὗ υ H. [b] εἰ] ἐπεὶ L. [c] τὸ om. E. [d] εἰ] ἐπεὶ F.H. [e] δὴ F. [f] ἄρα μέλαν ἢ λευκὸν E.L. [g] δὲ L. [h] τὸ λευκὸν πρῶτον F. unam inter τὸ et πρῶτον litteram habere videtur E. [i] μὲν om. E.F.L. [k] τὸ μὲν πρῶτον H. [l] δὲ om. L. [m] δὴ] δὲ L. [n] ἐν om. E.L.

Γ τῇ γῇ ὑπάρξει τὰ λοιπά, καὶ δύο σύμβολα τὸ μέλαν καὶ
12 τὸ ὑγρόν· ταῦτα γὰρ οὐ συνδεδύασταί πως. Ὅτι δ' εἰς
[o] ἄπειρον οὐχ οἷόν τ' ἰέναι, ὅπερ μελλήσαντες δείξειν ἐπὶ
[p] τοῦτο ἔμπροσθεν ἤλθομεν, δῆλον ἐκ τῶνδε. Εἰ γὰρ πάλιν
τὸ πῦρ, ἐφ' ᾧ Π, εἰς ἄλλο [q] μεταβαλεῖ καὶ μὴ ἀνακάμψει,
οἷον εἰς τὸ Ψ, ἐναντιότης [r] τις τῷ πυρὶ καὶ τῷ Ψ [s] ἄλλη
ὑπάρξει τῶν εἰρημένων· οὐδενὶ γὰρ τὸ αὐτὸ ὑπόκειται τῶν
13 Γ Υ Α Π τὸ Ψ. Ἔστω [t] δὴ τῷ μὲν Π τὸ Κ, τῷ δὲ Ψ τὸ
Φ. Τὸ [v] δὴ Κ πᾶσιν ὑπάρξει τοῖς Γ Υ Α Π· μεταβάλλουσι
[w] γὰρ εἰς ἄλληλα. Ἀλλὰ [x] γὰρ τοῦτο μὲν ἔστω [y] μήπω
δεδειγμένον· ἀλλ' ἐκεῖνο δῆλον, ὅτι εἰ πάλιν τὸ Ψ εἰς ἄλλο,
[z] ἄλλη ἐναντιότης [a] καὶ τῷ Ψ ὑπάρξει καὶ τῷ πυρὶ τῷ Π.
Ὁμοίως δ' ἀεὶ μετὰ τοῦ προστιθεμένου ἐναντιότης τις ὑπάρ-
ξει τοῖς ἔμπροσθεν, ὥστ' εἰ ἄπειρα, καὶ ἐναντιότητες ἄπειροι
14 τῷ ἑνὶ ὑπάρξουσιν. Εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἔσται οὔτε [b] ὁρίσα-
σθαι οὐδὲν οὔτε γενέσθαι· δεήσει γάρ, εἰ [c] ἄλλο ἔσται ἐξ
ἄλλου, τοσαύτας [d] διεξελθεῖν ἐναντιότητας, καὶ ἔτι πλείους,
ὥστ' εἰς ἔνια μὲν οὐδέποτ' ἔσται μεταβολή, οἷον εἰ ἄπειρα
τὰ μεταξύ· ἀνάγκη δ', εἴπερ ἄπειρα τὰ στοιχεῖα. Ἔτι δ'
15 [e] οὐδ' ἐξ ἀέρος εἰς πῦρ, εἰ ἄπειροι [f] αἱ ἐναντιότητες. Γίνεται
δὲ καὶ πάντα ἕν· ἀνάγκη γὰρ [g] πάσας ὑπάρχειν τοῖς μὲν
κάτω τοῦ Π τὰς τῶν ἄνωθεν, τούτοις δὲ τὰς τῶν κάτωθεν,
ὥστε πάντα [h] ἓν ἔσται.

6 Θαυμάσειε δ' ἄν τις τῶν λεγόντων πλείω ἑνὸς τὰ στοι-
χεῖα τῶν σωμάτων ὥστε μὴ μεταβάλλειν εἰς ἄλληλα, καθά-
περ Ἐμπεδοκλῆς [i] φησί, πῶς [k] ἐνδέχεται λέγειν αὐτοῖς εἶναι
συμβλητὰ τὰ στοιχεῖα. Καίτοι λέγει οὕτω· ταῦτα γὰρ
2 ἰσά [l] τε [m] πάντα. Εἰ μὲν οὖν κατὰ [n] τὸ ποσόν, ἀνάγκη

[o] ἄπειρα F. [p] τοῦτο] τοῦ L. [q] μεταβάλλει E.F.L. [r] τις om. F. [s] ἄλλη om. E. [t] δὴ] δὲ F.L. [v] δὴ om. L. [w] γὰρ incertum E. [x] γὰρ om. H. [y] μηδέπω F.H. [z] ἄλλη ἔσται ἐναντιότης F. [a] καὶ ante τῷ Ψ om. E. [b] ὡρίσθαι F. [c] ἔσται ἄλλο F.H.L. [d] διελθεῖν F. [e] οὐδ' om. E. [f] αἱ om. L. [g] ἁπάσας F, om. H. [h] ἓν om. L. [i] φησὶ] λέγει E.L. [k] ἐνδέχεται] ἔσται F. [l] τε om. H.L. [m] πάντα εἶναι. εἰ E. [n] τὸ om. E.

ταὐτό τι εἶναι ὑπάρχον ἅπασι τοῖς συμβλητοῖς ᾧ μετροῦν-
ται, οἷον εἰ ἐξ ὕδατος κοτύλης [o] εἶεν ἀέρος δέκα· [p] τὸ αὐτό τι
ἦν ἄρα ἄμφω, [q] εἰ μετρεῖται τῷ αὐτῷ. Εἰ δὲ μὴ οὕτω κατὰ 3
[r] τὸ [s] ποσὸν [t] συμβλητὰ [v] ὡς ποσὸν ἐκ ποσοῦ, ἀλλ' ὅσον
[w] δύναται, οἷον εἰ κοτύλη ὕδατος ἴσον δύναται ψύχειν καὶ
δέκα ἀέρος, [x] καὶ οὕτως κατὰ τὸ ποσὸν οὐχ ᾗ ποσὸν συμ-
βλητά, ἀλλ' ᾗ [y] δύνανταί τι. Εἴη δ' ἂν καὶ μὴ τῷ τοῦ ποσοῦ
μέτρῳ συμβάλλεσθαι [z] τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ κατ' ἀναλογίαν,
οἷον ὡς τόδε [a] λευκὸν τόδε θερμόν. Τὸ δ' ὡς τόδε σημαίνει 4
[b] ἐν μὲν ποιῷ τὸ ὅμοιον, ἐν [c] δὲ ποσῷ τὸ ἴσον. Ἄτοπον δὴ
φαίνεται, εἰ τὰ σώματα ἀμετάβλητα ὄντα μὴ ἀναλογίᾳ συμ-
βλητά ἐστιν, ἀλλὰ μέτρῳ τῶν δυνάμεων καὶ [d] τῷ εἶναι ἴσον
θερμὸν ἢ [e] ὅμοιον πυρὸς τοσονδὶ καὶ ἀέρος πολλαπλάσιον·
τὸ γὰρ αὐτὸ πλεῖον τῷ ὁμογενὲς εἶναι τοιοῦτον ἕξει τὸν
λόγον. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' αὔξησις ἂν εἴη κατ' Ἐμπεδοκλέα, 5
ἀλλ' [f] ἡ κατὰ πρόσθεσιν· πυρὶ γὰρ αὔξει τὸ πῦρ·

Αὔξει δὲ χθὼν μὲν σφέτερον [g] γένος, αἰθέρα δ' αἰθήρ.

Ταῦτα δὲ προστίθεται· δοκεῖ δ' οὐχ οὕτως αὔξεσθαι τὰ
[h] αὐξανόμενα. Πολὺ δὲ χαλεπώτερον ἀποδοῦναι περὶ γενέ-
σεως τῆς κατὰ φύσιν. Τὰ γὰρ γινόμενα φύσει πάντα γί- 6
γνεται ἢ ἀεὶ [i] ὡδὶ ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, [k] τὰ δὲ παρὰ [l] τὸ ἀεὶ
καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ ταὐτομάτου καὶ [m] ἀπὸ τύχης. Τί
οὖν τὸ αἴτιον τοῦ ἐξ ἀνθρώπου ἄνθρωπον ἢ ἀεὶ [n] ἢ ὡς ἐπὶ τὸ
πολύ, καὶ ἐκ τοῦ πυροῦ πυρὸν ἀλλὰ μὴ ἐλαίαν; Ἢ καὶ ἐὰν
ὡδὶ συντεθῇ ὀστοῦν; [o] Οὐ γὰρ ὅπως ἔτυχε συνελθόντων
οὐδὲν γίγνεται, καθά[p]περ ἐκεῖνός φησιν, ἀλλὰ λόγῳ τινί.
Τί [q] οὖν [r] τούτων αἴτιον; Οὐ γὰρ δὴ πῦρ γε ἢ γῆ. Ἀλλὰ 7

[o] εἶεν κοτύλαι ἀέρος F. [p] τὸ] τοῦτο E. [q] εἰ] γρ. ᾗ margo H. [r] τὸ om. E.F. [s] προσὸν pr. E. [t] ἐμβλητὰ L. [v] ὡς om. E. [w] δύνανται E. [x] καὶ om. E.L. [y] δύναται E.F.H. [z] τὰς] καὶ τὰς F. [a] θερμὸν τόδε λευκόν F.H. [b] ἐν μὲν ποιῷ ante σημαίνει L, om. E. [c] δὲ τῷ ποσῷ H.L. [d] τῷ] τὸ L. [e] ὁμοίως E. [f] ἡ ἡ κατὰ L. [g] γένος] δέμας H. [h] αὐξόμενα H. [i] ὡδὶ om. E.F.L. [k] τὰ—πολὺ margo F. [l] τὸ alterum ante ὡς E. [m] ἀπὸ om. F. [n] ἢ ante ὡς om. L. [o] οὐ γὰρ] ἀλλ' οὐχ F.H. [p] περ om. E. [q] οὖν] οὖν τὸ L. [r] τούτου E.

μὴν οὐδ' ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος· συγκρίσεως [s] *γὰρ μόνον, τὸ δὲ διακρίσεως αἴτιον. Τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ οὐσία ἡ ἑκάστου, ἀλλ' οὐ μόνον*

Μίξις τε διάλλαξίς τε μιγέντων,

8 *ὥσπερ ἐκεῖνός φησιν.* [t] *Τύχη δ' ἐπὶ* [v] *τούτων ὀνομάζεται, ἀλλ' οὐ λόγος· ἔστι γὰρ μιχθῆναι ὡς* [w] *ἔτυχεν. Τῶν δὴ φύσει ὄντων αἴτιον τὸ οὕτως ἔχειν, καὶ ἡ ἑκάστου φύσις αὕτη, περὶ ἧς οὐδὲν λέγει. Οὐδὲν ἄρα περὶ φύσεως λέγει. Ἀλλὰ μὴν* [x] *καὶ τὸ εὖ τοῦτο καὶ ἀγαθόν· ὁ δὲ τὴν μίξιν*
9 [y] *μόνον ἐπαινεῖ. Καίτοι τά* [z] *γε στοιχεῖα διακρίνει οὐ τὸ νεῖκος, ἀλλ' ἡ φιλία τὰ φύσει πρότερα τοῦ θεοῦ· θεοὶ δὲ καὶ ταῦτα. Ἔτι δὲ περὶ κινήσεως ἁπλῶς λέγει· οὐ γὰρ ἱκανὸν εἰπεῖν διότι ἡ φιλία καὶ τὸ νεῖκος κινεῖ, εἰ μὴ τοῦτ' ἦν* [a] *φιλίᾳ*
10 *εἶναι τὸ κινήσει τοιαδί, νείκει δὲ* [b] *τὸ τοιαδί.* [c] *Ἔδει οὖν* [d] *ἢ ὁρίσασθαι ἢ ὑποθέσθαι ἢ ἀποδεῖξαι, ἢ ἀκριβῶς ἢ μαλακῶς, ἢ* [e] *ἁμῶς* [f] *γέ πως. Ἔτι δ' ἐπεὶ* [g] *φαίνεται καὶ βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν κινούμενα τὰ σώματα, καὶ κατὰ φύσιν, οἷον* [h] *τὸ πῦρ ἄνω μὲν οὐ βίᾳ, κάτω δὲ βίᾳ,* [i] *τῷ δὲ βίᾳ* [k] *τὸ κατὰ φύσιν ἐναντίον. Ἔστι δὲ τὸ βίᾳ· ἔστιν ἄρα καὶ τὸ κατὰ φύσιν*
11 *κινεῖσθαι. Ταύτην οὖν ἡ φιλία κινεῖ, ἢ οὔ· τοὐναντίον γὰρ τὴν γῆν* [l] *ἄνω καὶ διακρίσει ἔοικεν· καὶ μᾶλλον τὸ νεῖκος αἴτιον τῆς κατὰ φύσιν κινήσεως ἢ ἡ φιλία. Ὥστε καὶ ὅλως παρὰ φύσιν ἡ φιλία ἂν εἴη μᾶλλον. Ἁπλῶς δὲ εἰ μὴ* [m] *ἡ φιλία* [n] *ἢ τὸ νεῖκος* [o] *κινοῖ, αὐτῶν τῶν σωμάτων οὐδεμία κίνη-*
12 *σίς ἐστιν οὐδὲ μονή. Ἀλλ' ἄτοπον. Ἔτι δὲ καὶ φαίνεται κινούμενα· διέκρινε μὲν γὰρ* [p] *τὸ νεῖκος, ἠνέχθη δ' ἄνω ὁ αἰθὴρ οὐχ ὑπὸ τοῦ νείκους, ἀλλ' ὁτὲ μέν φησιν ὥσπερ ἀπὸ* [q] *τύχης*

(*Οὕτω γὰρ συνέκυρσε* [r] *θέων τότε, πολλάκι δ' ἄλλως*),

ὁτὲ δέ φησι πεφυκέναι τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, ὁ δ' αἰθήρ, φησί,

[s] *γὰρ—διακρίσεως* om. pr. E. [t] *τύχη*] *φύσις* E. [v] *τούτοις* F.H. [w] *τύχη* L. [x] *καὶ* ante *τὸ* om. E. [y] *μόνην* H.L. [z] *τε* E.F.H. [a] *φιλίαν* E.L. [b] *τὸ* post *δὲ* om. F.L. [c] *δεῖ* H. [d] *ἢ* om. H. [e] codices *ἄλλως*. [f] *πῶς γε* F. [g] *φαίνονται* E.L. [h] *τὸ* om. E.L. [i] *τῷ*] *τὸ* H. [k] *τὸ*] *τῷ* F. [l] *κάτω* E.H. [m] *ἡ* post *μὴ* om. E.F.L. [n] *ἢ*] *καὶ* E. [o] *κινοίη* L, *κινεῖ* F. [p] *τὸ* om. F. [q] *τέχνης* E. [r] *θεῶν νοῦς τότε* E.

Μακρῇσι κατὰ χθόνα δύετο [s] ῥίζαις.

Ἅμα δὲ καὶ τὸν κόσμον ὁμοίως ἔχειν φησὶν ἐπί [t] τε τοῦ νεί- 13
κους νῦν καὶ πρότερον ἐπὶ τῆς φιλίας. Τί οὖν ἐστὶ τὸ κινοῦν
πρῶτον καὶ αἴτιον τῆς κινήσεως; Οὐ γὰρ δὴ ἡ φιλία καὶ τὸ
νεῖκος, ἀλλά τινος κινήσεως ταῦτα αἴτια· [v] εἰ [w] δ' ἔστιν, ἐκεῖνο
ἀρχή. Ἄτοπον δὲ καὶ εἰ ἡ ψυχὴ ἐκ τῶν στοιχείων ἢ ἕν τι 14
αὐτῶν· αἱ γὰρ ἀλλοιώσεις αἱ τῆς ψυχῆς πῶς ἔσονται, οἷον
τὸ μουσικὸν εἶναι καὶ πάλιν ἄμουσον, ἢ μνήμη [x] ἢ λήθη;
Δῆλον γὰρ ὅτι εἰ μὲν πῦρ ἡ ψυχή, τὰ πάθη ὑπάρξει αὐτῇ
ὅσα πυρὶ ᾗ πῦρ· εἰ δὲ μικτόν, τὰ σωματικά· τούτων δ' οὐδὲν
[y] σωματικόν. Ἀλλὰ περὶ [z] μὲν τούτων ἑτέρας [a] ἔργον ἐστὶ
θεωρίας. Περὶ δὲ τῶν στοιχείων ἐξ ὧν τὰ σώματα συνέστη- 7
κεν, ὅσοις μὲν δοκεῖ [b] τι εἶναι κοινὸν ἢ μεταβάλλειν εἰς ἄλ-
ληλα, ἀνάγκη εἰ θάτερον τούτων, καὶ θάτερον συμβαίνειν·
ὅσοι δὲ μὴ ποιοῦσιν ἐξ ἀλλήλων γένεσιν μηδ' ὡς ἐξ ἑκάστου,
πλὴν [c] ὡς ἐκ τοίχου πλίνθους, ἄτοπον πῶς ἐξ ἐκείνων ἔσονται
σάρκες καὶ ὀστᾶ καὶ τῶν ἄλλων ὁτιοῦν. Ἔχει δὲ τὸ λεγό- 2
μενον ἀπορίαν καὶ τοῖς ἐξ ἀλλήλων γεννῶσιν, τίνα τρόπον
γίγνεται ἐξ αὐτῶν ἕτερόν τι [d] παρ' αὐτά. Λέγω δ' οἷον
[e] ἔστιν ἐκ πυρὸς ὕδωρ καὶ ἐκ τούτου γίγνεσθαι [f] πῦρ· ἔστι
γάρ τι κοινὸν τὸ ὑποκείμενον. Ἀλλὰ δὴ καὶ σὰρξ ἐξ αὐ- 3
τῶν γίνεται καὶ μυελός· ταῦτα [g] δὴ γίνεται πῶς; Ἐκείνοις
τε [h] γὰρ τοῖς λέγουσιν [i] ὡς Ἐμπεδοκλῆς τίς ἔσται τρόπος;
Ἀνάγκη γὰρ σύνθεσιν εἶναι καθάπερ ἐξ [k] πλίνθων καὶ λίθων
τοῖχος· καὶ τὸ μῖγμα [l] δὲ [m] τοῦτο ἐκ σωζομένων [n] μὲν ἔσται
τῶν στοιχείων, κατὰ μικρὰ δὲ παρ' ἄλληλα συγκειμένων.
Οὕτω δὴ σὰρξ καὶ τῶν ἄλλων [o] ἕκαστον. Συμβαίνει [p] δὴ 4

[s] ῥίζης E. [t] τε om. E.L. [v] εἰ δὲ margo F. [w] δ' om. E.H. [x] ἢ λ.] καὶ λ. H, ἢ καὶ λ. F. [y] σωματικόν] σωματικῷ L. [z] μὲν om. F.H. [a] ἐστὶν ἔργον H.L. [b] εἶναί τι F, εἶναί τι ἢ H. [c] ὡς post πλὴν om. E. [d] παρὰ ταῦτα F.H. [e] ἐκ πυρός ἐστιν F.H. [f] πῦρ om. E. [g] δὲ H. [h] τοῖς γὰρ E. [i] ὥσπερ F. [k] πλίνθων καὶ ἐκ λίθων H, λίθων καὶ πλίνθων F. [l] δὴ F.H.L. [m] τοῦτο] τὸ ἐν H. [n] μὲν om. H. [o] ἕκαστον. συμβαίνει γοῦν οὕτω λέγουσι μὴ ἐκ παντὸς μέρους σαρκὸς γίνεσθαι ἀέρα ὕδωρ καὶ τὰ ἕτερα, ἀλλὰ ἐξ ἑκατέρου ἑκάτερον, τουτέστιν ἐκ πάντων παρατεθειμένων καὶ ἐνυπαρχόντων ἐνεργείᾳ ἅπαντα διακρίνεσθαι, ὅπερ οὐχ οὕτω φαίνεται. συμβαίνει L. [p] δὲ F.H.

μὴ ἐξ ὁτουοῦν μέρους σαρκὸς γίγνεσθαι πῦρ καὶ ὕδωρ, [q] ὥσπερ ἐκ κηροῦ γένοιτ᾽ ἂν ἐκ μὲν τουδὶ τοῦ μέρους σφαῖρα, πυραμὶς δ᾽ ἐξ ἄλλου τινός· ἀλλ᾽ ἐνδέχετό γε ἐξ ἑκατέρου
5 ἑκάτερον γενέσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ τοῦτον γίνεται τὸν τρόπον ἐκ τῆς σαρκὸς ἐξ ὁτουοῦν ἄμφω· τοῖς δ᾽ ἐκείνως λέγουσιν οὐκ ἐνδέχεται, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ τοίχου λίθος καὶ πλίνθος, ἑκάτερον ἐξ ἄλλου τόπου καὶ μέρους. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ποιοῦσι μίαν αὐτῶν ὕλην ἔχει τινὰ ἀπορίαν, πῶς ἔσται τι ἐξ ἀμφο-
6 τέρων, οἷον ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ἢ πυρὸς καὶ γῆς. Εἰ γάρ ἐστιν ἡ σὰρξ ἐξ ἀμφοῖν καὶ μηδέτερον ἐκείνων, μηδ᾽ αὖ [r] σύνθεσις σωζομένων, τί λείπεται [s] πλὴν ὕλην εἶναι [t] τὸ ἐξ ἐκείνων; Ἡ [v] γὰρ θατέρου φθορὰ ἢ θάτερον [w] ποιεῖ ἢ τὴν ὕλην.
7 Ἆρ᾽ οὖν ἐπειδή ἐστι καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον θερμὸν [x] καὶ ψυχρόν, ὅταν μὲν ἁπλῶς ᾖ θάτερον ἐντελεχείᾳ, δυνάμει θάτερον ἔσται· ὅταν δὲ μὴ παντελῶς, ἀλλ᾽ ὡς μὲν θερμὸν ψυχρόν, ὡς δὲ ψυχρὸν θερμὸν διὰ τὸ μιγνύμενα [y] φθείρειν τὰς ὑπεροχὰς ἀλλήλων, τότε οὔθ᾽ ἡ ὕλη ἔσται οὔτε ἐκείνων τῶν ἐναντίων ἑκάτερον ἐντελεχείᾳ ἁπλῶς, ἀλλὰ μεταξύ· κατὰ δὲ τὸ δυνάμει μᾶλλον εἶναι θερμὸν ἢ ψυχρὸν ἢ τοὐναντίον, [z] κατὰ [a] τοῦτον τὸν [b] λόγον διπλασίως θερμὸν δυνάμει ἢ ψυχρόν, ἢ τρι-
8 πλασίως, ἢ κατ᾽ ἄλλον [c] τρόπον τοιοῦτον. Ἔσται [d] δὴ μιχθέντων [e] τἆλλ᾽ ἐκ τῶν ἐναντίων ἢ τῶν στοιχείων, καὶ τὰ στοιχεῖα ἐξ ἐκείνων δυνάμει πως ὄντων, οὐχ οὕτω δὲ ὡς ἡ ὕλη, ἀλλὰ τὸν εἰρημένον τρόπον· καὶ ἔστιν [f] οὕτω μὲν μίξις,
9 ἐκείνως [g] δὲ ὕλη τὸ γινόμενον. Ἐπεὶ [h] δὲ καὶ πάσχει τἀναντία κατὰ τὸν ἐν τοῖς πρώτοις διορισμόν· ἔστι γὰρ τὸ ἐνεργείᾳ θερμὸν δυνάμει ψυχρὸν καὶ τὸ ἐνεργείᾳ ψυχρὸν δυνάμει θερμόν, ὥστε ἐὰν μὴ ἰσάζῃ, μεταβάλλει [i] εἰς ἄλληλα.
10 Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐναντίων· καὶ πρῶτον οὕτω

[q] ὥσπερ εἰ ἐκ L. et margo F. [r] σύνθεσιν E, συνθέσει L. [s] πλὴν τὴν ὕλην F.H.L. [t] τὸ om. E. [v] γὰρ ἐκ θ. H. [w] ἐποίει F.H. [x] καὶ ψ.] ἢ ψ. F. [y] διαφθείρειν H. [z] κατὰ] καὶ κατὰ L, ἑκάτερον κατὰ F. [a] τὸν τούτων H.L. [b] λόγον καὶ δ. L, λόγον καὶ τῷ λόγῳ δ. H. et pr. F. [c] τοιοῦτον τρόπον F. [d] δὴ] μὴ E. [e] ἀλλ᾽ E. [f] οὕτω] τοῦτο H. [g] δὲ ἡ ὕλη F.L. [h] δὴ E. [i] εἰς om. E.L.

τὰ στοιχεῖα μεταβάλλει, ἐκ δὲ τούτων σάρκες καὶ ὀστᾶ καὶ τὰ τοιαῦτα, τοῦ μὲν θερμοῦ [k] γιγνομένου ψυχροῦ, τοῦ δὲ ψυχροῦ θερμοῦ, ὅταν πρὸς τὸ μέσον [l] ἔλθῃ· ἐνταῦθα γὰρ οὐδέτερον, τὸ δὲ μέσον πολὺ καὶ οὐκ ἀδιαίρετον. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ξηρὸν καὶ ὑγρὸν [m] καὶ τὰ τοιαῦτα κατὰ μεσότητα ποιοῦσι σάρκα καὶ [n] ὀστᾶ καὶ [o] τἆλλα.

Ἅπαντα δὲ τὰ μικτὰ σώματα, ὅσα περὶ τὸν τοῦ μέσου 8
τόπον ἐστίν, ἐξ ἁπάντων σύγκειται τῶν ἁπλῶν. [p] Γῆ μὲν 2
[q] γὰρ ἐνυπάρχει πᾶσι διὰ τὸ ἕκαστον εἶναι μάλιστα καὶ πλεῖστον ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, ὕδωρ [r] δὲ διὰ τὸ δεῖν μὲν ὁρίζεσθαι τὸ σύνθετον, μόνον δ' εἶναι τῶν ἁπλῶν εὐόριστον τὸ ὕδωρ, ἔτι δὲ καὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ ὑγροῦ μὴ δύνασθαι συμμένειν, ἀλλὰ τοῦτ' εἶναι τὸ συνέχον· εἰ γὰρ ἐξαιρεθείη τελέως ἐξ αὐτῆς τὸ ὑγρόν, διαπίπτοι ἄν. Γῆ μὲν οὖν καὶ ὕδωρ 3
διὰ ταύτας [s] ἐνυπάρχει τὰς αἰτίας, ἀὴρ δὲ καὶ πῦρ, ὅτι ἐναντία ἐστὶ γῇ καὶ ὕδατι· γῆ μὲν [t] γὰρ ἀέρι, ὕδωρ δὲ πυρὶ ἐναντίον ἐστίν, ὡς ἐνδέχεται οὐσίαν οὐσίᾳ [u] ἐναντίαν εἶναι. Ἐπεὶ οὖν αἱ γενέσεις ἐκ τῶν ἐναντίων εἰσίν, ἐνυπάρχει δὲ [v] θάτερα [w] ἄκρα τῶν ἐναντίων, ἀνάγκη καὶ [x] θάτερον ἐνυπάρχειν, ὥστ' ἐν ἅπαντι τῷ συνθέτῳ πάντα τὰ ἁπλᾶ ἐνέσται. Μαρτυρεῖν 4
δ' ἔοικε καὶ ἡ τροφὴ [y] ἑκάστων· ἅπαντα μὲν γὰρ τρέφεται τοῖς αὐτοῖς ἐξ ὧνπερ [z] ἐστίν, ἅπαντα δὲ πλείοσι τρέφεται. Καὶ [a] γὰρ ἅπερ ἂν [b] δόξειεν ἑνὶ μόνῳ [c] τρέφεσθαι, τῷ ὕδατι τὰ φυτά, πλείοσι τρέφεται· μέμικται γὰρ τῷ ὕδατι γῆ· [d] διὸ καὶ οἱ γεωργοὶ πειρῶνται μίξαντες ἄρδειν. Ἐπεὶ δ' 5
ἐστὶν ἡ μὲν τροφὴ τῆς ὕλης, τὸ [e] δὲ τρεφόμενον συνειλημμένον τῇ ὕλῃ, ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος, εὔλογον ἤδη τὸ μόνον τῶν ἁπλῶν σωμάτων τρέφεσθαι τὸ πῦρ ἁπάντων [f] ἐξ ἀλλήλων γινομένων, ὥσπερ καὶ οἱ [g] πρότεροι λέγουσιν· μόνον [h] γὰρ

[k] γενομένου F. [l] ἔλθωσιν H. [m] καὶ τὰ ἄλλα τὰ F. [n] ὀστοῦν E.L. [o] τἆλλα τὰ τοιαῦτα H. et pr. F. [p] γῆς H. [q] γὰρ om. F. [r] δὲ] δὴ L. [s] ἐνυπάρχουσι F. [t] γὰρ om. F. [u] ἐναντίον H. [v] θάτερον L. [w] ἄκρον L, om. H. [x] θάτερα E. [y] ἑκάστου H. [z] εἰσίν F.H. [a] γάρ ἐστιν (supra posito ὅσα) ἅπερ F. [b] δόξειε μάλιστα ἑνὶ L. [c] τρέφεσθαι μάλιστα τῷ H. [d] διὸ γεωργοὶ καὶ π. E. [e] τρεφόμενον δὲ F. [f] ἐξ] γὰρ ἐξ H. [g] πρότερον L. [h] γάρ om. H.

ἐστι καὶ μάλιστα τοῦ εἴδους τὸ πῦρ διὰ τὸ πεφυκέναι φέρε-
6 σθαι πρὸς τὸν ὅρον. Ἕκαστον δὲ πέφυκεν εἰς τὴν [i] ἑαυτοῦ
[j] χώραν φέρεσθαι· ἡ δὲ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος ἁπάντων ἐν τοῖς
ὅροις. Ὅτι μὲν οὖν ἅπαντα τὰ σώματα ἐξ ἁπάντων συν-
έστηκε τῶν ἁπλῶν, εἴρηται.

9 Ἐπεὶ δ' ἐστὶν ἔνια γενητὰ καὶ φθαρτά, καὶ ἡ γένεσις
τυγχάνει οὖσα ἐν τῷ περὶ τὸ μέσον τόπῳ, λεκτέον περὶ πά-
σης γενέσεως ὁμοίως πόσαι τε καὶ τίνες αὐτῆς [k] αἱ ἀρχαί·
ῥᾷον γὰρ οὕτω [l] τὰ καθ' [m] ἕκαστον θεωρήσομεν, ὅταν περὶ
2 τῶν καθόλου λάβωμεν πρῶτον. Εἰσὶν οὖν καὶ τὸν ἀριθμὸν
ἴσαι καὶ τῷ γένει αἱ αὐταὶ αἵπερ ἐν τοῖς ἀϊδίοις τε καὶ πρώ-
τοις· ἡ μὲν γάρ ἐστιν ὡς ὕλη, ἡ δ' ὡς μορφή. Δεῖ δὲ καὶ
τὴν τρίτην ἔτι προσυπάρχειν· οὐ [n] γὰρ ἱκαναὶ πρὸς τὸ γεν-
νῆσαι [o] αἱ δύο, καθάπερ οὐδ' ἐν τοῖς πρώτοις. Ὡς μὲν οὖν
ὕλη τοῖς γενητοῖς ἐστιν [p] αἴτιον τὸ [q] δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ
3 εἶναι. Τὰ μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἐστίν, οἷον τὰ ἀΐδια, τὰ δ'
[r] ἐξ ἀνάγκης οὐκ ἔστιν. Τούτων δὲ τὰ μὲν ἀδύνατον μὴ εἶναι,
τὰ δὲ ἀδύνατον εἶναι διὰ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι παρὰ τὸ ἀναγκαῖον
ἄλλως ἔχειν. Ἔνια δὲ καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι δυνατά, ὅπερ
ἐστὶ τὸ γενητὸν καὶ φθαρτόν· ποτὲ μὲν γάρ ἐστι τοῦτο,
4 ποτὲ δ' οὐκ ἔστιν. Ὥστ' [s] ἀνάγκη γένεσιν εἶναι καὶ φθορὰν
περὶ τὸ δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ εἶναι. Διὸ καὶ ὡς μὲν ὕλη τοῦτ'
ἐστὶν αἴτιον [t] τοῖς γενητοῖς, ὡς δὲ τὸ οὗ [v] ἕνεκεν ἡ μορφὴ καὶ
τὸ εἶδος· τοῦτο δ' ἐστὶν ὁ λόγος [w] ὁ [x] τῆς ἑκάστου οὐσίας.
5 Δεῖ δὲ προσεῖναι [y] καὶ τὴν τρίτην, ἣν ἅπαντες μὲν ὀνειρώτ-
τουσι, λέγει δ' οὐδείς, [z] ἀλλ' οἱ μὲν ἱκανὴν [a] ᾠήθησαν αἰτίαν
εἶναι πρὸς τὸ γίνεσθαι τὴν τῶν εἰδῶν φύσιν, ὥσπερ ὁ [b] ἐν
Φαίδωνι Σωκράτης· καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ἐπιτιμήσας τοῖς ἄλλοις
ὡς οὐδὲν εἰρηκόσιν, ὑποτίθεται ὅτι ἐστὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν

[i] αὐτοῦ H. [j] φέρεσθαι χώραν F.H. [k] αἱ om. E.H.L. [l] τὰ om. F. [m] ἕκαστα F.H.L. [n] γὰρ ἂν ἱκαναὶ E.L. [o] αἱ om. E. [p] αἴτιον om. F. [q] δυνατὸν om. L. [r] οὐκ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης F. [s] ἀναγκαῖον F. [t] τοῖς] ἐν τοῖς E. [v] ἕνεκα F.H.L. [w] ὁ ante τῆς om. E.L. [x] ἑκάστου τῆς H. [y] καὶ τὴν om. E. [z] ἀλλ' οἱ μὲν om. E. [a] ᾠήθησαν τὴν αἰτίαν F. [b] ἐν τῷ φαίδωνι F.H.L.

εἴδη τὰ δὲ μεθεκτικὰ τῶν εἰδῶν, καὶ ὅτι εἶναι μὲν ἕκαστον
λέγεται κατὰ τὸ εἶδος, γίνεσθαι δὲ κατὰ τὴν μετάληψιν καὶ
φθείρεσθαι κατὰ τὴν ἀποβολήν, ὥστ' εἰ ταῦτα ἀληθῆ, τὰ
εἴδη οἴεται ἐξ ἀνάγκης αἴτια εἶναι καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.
Οἱ δ' [c] αὐτὴν τὴν ὕλην· ἀπὸ ταύτης γὰρ [d] εἶναι τὴν κίνησιν. 6
Οὐδέτεροι δὲ λέγουσι καλῶς. Εἰ μὲν γάρ ἐστιν αἴτια τὰ
εἴδη, διὰ τί οὐκ [e] ἀεὶ γεννᾷ συνεχῶς, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ποτὲ δ'
οὔ, ὄντων καὶ τῶν εἰδῶν ἀεὶ καὶ τῶν μεθεκτικῶν; Ἔτι [f] δ' 7
ἐπ' ἐνίων θεωροῦμεν ἄλλο τὸ αἴτιον [g] ὄν· ὑγίειαν [h] γὰρ ὁ ἰα-
τρὸς ἐμποιεῖ καὶ ἐπιστήμην ὁ ἐπιστήμων, οὔσης καὶ ὑγιείας
αὐτῆς καὶ ἐπιστήμης καὶ τῶν μεθεκτικῶν· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ
τῶν ἄλλων τῶν κατὰ δύναμιν πραττομένων. Εἰ δὲ τὴν ὕλην 8
τις [i] φήσειε γεννᾶν διὰ τὴν κίνησιν, φυσικώτερον [k] μὲν ἂν
λέγοι τῶν οὕτω [l] λεγόντων· τὸ γὰρ ἀλλοιοῦν καὶ τὸ μετα-
σχηματίζον αἰτιώτερόν τε τοῦ γεννᾶν, καὶ ἐν ἅπασιν εἰώθα-
μεν τοῦτο λέγειν τὸ ποιοῦν, ὁμοίως ἔν τε τοῖς [m] φύσει καὶ
[n] ἐν τοῖς ἀπὸ [o] τέχνης, ὃ ἂν [p] ᾖ κινητικόν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ 9
οὗτοι οὐκ ὀρθῶς λέγουσιν· τῆς μὲν γὰρ ὕλης τὸ πάσχειν ἐστὶ
καὶ τὸ κινεῖσθαι, τὸ δὲ κινεῖν [q] καὶ ποιεῖν ἑτέρας δυνάμεως.
Δῆλον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τέχνῃ καὶ [r] ἐπὶ τῶν φύσει γινομένων·
[s] οὐ γὰρ αὐτὸ ποιεῖ τὸ ὕδωρ [t] ζῷον ἐξ αὑτοῦ, [v] οὐδὲ τὸ ξύλον
κλίνην, ἀλλ' ἡ τέχνη. Ὥστε καὶ οὗτοι διὰ τοῦτο λέγουσιν 10
οὐκ ὀρθῶς, καὶ ὅτι παραλείπουσι τὴν κυριωτέραν αἰτίαν· ἐξ-
αιροῦσι γὰρ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν μορφήν. Ἔτι [w] δὲ καὶ
τὰς δυνάμεις ἀποδιδόασι τοῖς σώμασι, δι' [x] ἃς γεννῶσι, λίαν
[y] ὀργανικῶς, ἀφαιροῦντες τὴν κατὰ τὸ εἶδος αἰτίαν. [z] Ἐπειδὴ 11
γὰρ πέφυκεν, ὥς [a] φασι, τὸ μὲν θερμὸν διακρίνειν τὸ δὲ ψυ-
χρὸν συνιστάναι, καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον τὸ μὲν ποιεῖν τὸ

[c] αὐτὴν] αὖ H. [d] εἶναι om. F. [e] ἀεὶ om. pr. E. [f] δ' om. H.
[g] ὂν om. H. [h] γὰρ καὶ ὁ E. [i] φήσῃε E, φήσι L, φήσει F.H.
[k] μὲν om. F. [l] λεγομένων E.L. [m] φυσικοῖς L. [n] ἐν om. F.
[o] τέχνης ἀπὸ τέχνης δὲ ὃ H. et pr. F. [p] κινητικὸν ᾖ F. [q] καὶ τὸ
ποιεῖν F.H. [r] ἐπὶ τῶν om. F. [s] οὔτε H.L. [t] ἐξ ἑαυτοῦ ζῶον F.
[v] οὔτε F.H. [w] δὲ om. H. [x] ἃ E. [y] ὀργανικὰς E.L. [z] ἐπεὶ F.H.
[a] φησιν E.

δὲ πάσχειν, ἐκ τούτων λέγουσι καὶ διὰ τούτων ἅπαντα τἆλλα γίγνεσθαι καὶ φθείρεσθαι· φαίνεται δὲ καὶ τὸ πῦρ αὐτὸ κι-
12 νούμενον καὶ πάσχον. Ἔτι δὲ παραπλήσιον ποιοῦσιν ὥσπερ εἴ τις τῷ πρίονι καὶ ἑκάστῳ τῶν ὀργάνων [b] ἀπονέμοι τὴν αἰτίαν τῶν γινομένων· ἀνάγκη γὰρ [c] πρίοντος διαιρεῖσθαι
13 καὶ [d] ξέοντος λεαίνεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. Ὥστ' εἰ ὅτι μάλιστα [e] ποιεῖ καὶ κινεῖ τὸ πῦρ, ἀλλὰ πῶς κινεῖ [f] οὐχ ὁρῶσιν, ὅτι χεῖρον ἢ τὰ ὄργανα. Ἡμῖν δὲ καθόλου [g] τε πρότερον εἴρηται περὶ τῶν αἰτίων, καὶ νῦν διώρισται περί τε τῆς ὕλης καὶ τῆς μορφῆς.

10 Ἔτι δὲ [h] ἐπεὶ ἡ κατὰ τὴν φορὰν κίνησις δέδεικται ὅτι ἀΐδιος, ἀνάγκη τούτων ὄντων καὶ γένεσιν εἶναι συνεχῶς· ἡ γὰρ φορὰ ποιήσει τὴν γένεσιν [i] ἐνδελεχῶς διὰ τὸ προσάγειν
2 [k] καὶ ἀπάγειν τὸ [l] γεννητικόν. Ἅμα δὲ δῆλον ὅτι καὶ [m] τὰ [n] πρότερον καλῶς εἴρηται, τὸ πρώτην τῶν μεταβολῶν [o] τὴν φορὰν ἀλλὰ μὴ τὴν γένεσιν εἰπεῖν· πολὺ γὰρ εὐλογώτερον τὸ ὂν τῷ μὴ ὄντι γενέσεως [p] αἴτιον εἶναι [q] ἢ τὸ μὴ ὂν τῷ ὄντι τοῦ εἶναι. Τὸ μὲν οὖν φερόμενον ἔστι, τὸ δὲ γινόμενον
3 οὐκ ἔστιν· διὸ καὶ ἡ φορὰ προτέρα τῆς γενέσεως. Ἐπεὶ δ' ὑπόκειται καὶ δέδεικται συνεχὴς οὖσα τοῖς πράγμασι [r] καὶ γένεσις καὶ φθορά, φαμὲν δ' αἰτίαν εἶναι [s] τὴν φορὰν τοῦ γίνεσθαι, φανερὸν [t] ὅτι μιᾶς μὲν οὔσης τῆς φορᾶς οὐκ ἐνδέχεται γίνεσθαι ἄμφω διὰ τὸ ἐναντία εἶναι· τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ
4 ὡσαύτως ἔχον ἀεὶ τὸ αὐτὸ πέφυκε ποιεῖν. Ὥστε ἤτοι γένεσις [v] ἀεὶ ἔσται ἢ φθορά. Δεῖ δὲ πλείους εἶναι τὰς κινήσεις καὶ ἐναντίας, ἢ τῇ [w] φορᾷ ἢ τῇ ἀνωμαλίᾳ· τῶν γὰρ ἐναντίων
5 [x] τἀναντία αἴτια. Διὸ καὶ οὐχ ἡ πρώτη φορὰ [y] αἰτία ἐστὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν λοξὸν κύκλον· ἐν

[b] ἀπονέμει F. [c] πρίονος ὄντος L. [d] ξαίοντος F. [e] κινεῖ καὶ ποιεῖ L. [f] οὐ προθεωροῦσιν H. [g] τε om. H. [h] ἐπειδὴ H. [i] ἐντελεχῶς E. [k] καὶ ἀπάγειν om. F. [l] γενητικὸν E. [m] τὰ] τὸ E. [n] πρῶτα F. [o] τὴν om. E. [p] εἶναι αἴτιον L. [q] ἢ—διὸ margo F. [r] καὶ ante γένεσις om. F.H. [s] τὴν φορὰν om. E. [t] ὅτι] ὡς F.L. [v] ἔσται ἀεὶ F.H. [w] φθορᾷ E. [x] ἐναντία αἴτια E, αἴτια τἀναντία H, αἴτια τὰ ἐναντία F. [y] αἰτία τῆς γενέσεώς ἐστι καὶ τῆς φθορᾶς F.

ταύτῃ γὰρ καὶ τὸ συνεχές [z] ἐστι καὶ τὸ [a] κινεῖσθαι δύο κινή-
σεις· ἀνάγκη γάρ, εἴ [b] γε ἀεὶ ἔσται συνεχὴς γένεσις καὶ
φθορά, ἀεὶ [c] μέν [d] τι κινεῖσθαι, ἵνα μὴ [e] ἐπιλείπωσιν αὗται αἱ
μεταβολαί, δύο δ', ὅπως μὴ θάτερον συμβαίνῃ μόνον. Τῆς 6
μὲν οὖν συνεχείας ἡ τοῦ ὅλου φορὰ αἰτία, τοῦ δὲ προσιέναι
καὶ ἀπιέναι ἡ ἔγκλισις· συμβαίνει γὰρ ὁτὲ μὲν πόρρω γίνε-
σθαι ὁτὲ δ' ἐγγύς. Ἀνίσου δὲ τοῦ διαστήματος ὄντος ἀνώ- 7
μαλος ἔσται ἡ κίνησις· ὥστ' εἰ τῷ [f] προσιέναι καὶ ἐγγὺς εἶναι
γεννᾷ, [g] τῷ ἀπιέναι [h] ταὐτὸν τοῦτο καὶ πόρρω γίνεσθαι φθεί-
ρει, καὶ εἰ τῷ πολλάκις [i] προσιέναι γεννᾷ, καὶ τῷ πολλάκις
[k] ἀπελθεῖν φθείρει· τῶν γὰρ ἐναντίων τἀναντία αἴτια. Καὶ
ἐν ἴσῳ χρόνῳ [l] καὶ ἡ φθορὰ καὶ ἡ γένεσις [m] ἡ κατὰ φύσιν.
Διὸ καὶ οἱ χρόνοι καὶ οἱ βίοι [n] ἑκάστων ἀριθμὸν ἔχουσι καὶ 8
τούτῳ διορίζονται· πάντων γάρ ἐστι τάξις, καὶ πᾶς [o] βίος
καὶ χρόνος [p] μετρεῖται περιόδῳ, πλὴν οὐ τῇ αὐτῇ [q] πάντες,
ἀλλ' οἱ μὲν ἐλάττονι οἱ δὲ πλείονι· [r] τοῖς μὲν γὰρ ἐνιαυτός,
τοῖς δὲ μείζων, [s] τοῖς δὲ ἐλάττων ἡ περίοδός ἐστι [t] τὸ μέτρον.
Φαίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν αἴσθησιν ὁμολογούμενα τοῖς παρ' 9
ἡμῶν [v] λόγοις· ὁρῶμεν γὰρ ὅτι προσιόντος μὲν τοῦ ἡλίου
γένεσίς ἐστιν, ἀπιόντος δὲ φθίσις, καὶ ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἑκάτερον·
ἴσος γὰρ ὁ χρόνος τῆς [w] φθορᾶς καὶ τῆς γενέσεως τῆς κατὰ
φύσιν. Ἀλλὰ συμβαίνει πολλάκις ἐν ἐλάττονι φθείρεσθαι 10
διὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σύγκρασιν· ἀνωμάλου γὰρ οὔσης τῆς
ὕλης καὶ οὐ πανταχοῦ τῆς αὐτῆς ἀνάγκη καὶ τὰς γενέσεις ἀνω-
μάλους εἶναι καὶ τὰς μὲν [x] θάττους τὰς δὲ [y] βραδυτέρας, ὥστε
συμβαίνει διὰ τὴν τούτων γένεσιν ἄλλοις γίνεσθαι φθοράν.
Ἀεὶ δ', ὥσπερ εἴρηται, συνεχὴς ἔσται ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορά,

[z] ἐστι] ἔνεστι F.H. [a] κινεῖσθαι δύο om. pr. E. [b] γε ἀεὶ] τε ἀεὶ E, om. F.H. [c] μέν om. E. [d] τι] τοι L. [e] ἐπιλιμπάνωσιν E, ὑπολίπωσιν L. [f] προιέναι E. [g] τῷ] καὶ τῷ H, ἐν τῷ F, καὶ ἐν τῷ L. [h] ταὐτὸ τοῦτο post γίνεσθαι F.H. [i] προσελθεῖν E.L. [k] ἀπιέναι F. [l] καὶ post χρ. om. F.H. [m] ἡ ante κατὰ om. E. [n] ἑκάστων οὖν ἀρ. pr. F. [o] χρόνος καὶ βίος F.H. [p] μετρᾶται H. [q] πάντες om. E, πάντες—πλείονι om. L. [r] τοῖς μὲν] ἄλλοις μὲν L. [s] τοῖς δὲ] ἄλλοις δὲ F. [t] τὸ om. E. [v] λεγομένοις F. [w] φορᾶς E. [x] θᾶττον E.L. [y] βραδυτέρας εἶναι ὥστε E.

11 καὶ [z] οὐδέποτε ὑπολείψει δι' ἣν εἴπομεν αἰτίαν. Τοῦτο δ'
εὐλόγως συμβέβηκεν· ἐπεὶ γὰρ ἐν ἅπασιν [a] ἀεὶ τοῦ βελτίονος
ὀρέγεσθαί [b] φαμεν τὴν φύσιν, βέλτιον δὲ τὸ εἶναι ἢ [c] τὸ μὴ
εἶναι (τὸ δ' εἶναι ποσαχῶς λέγομεν, ἐν ἄλλοις εἴρηται), τοῦτο
δ' [d] ἀδύνατον ἐν ἅπασιν ὑπάρχειν διὰ τὸ πόρρω τῆς ἀρχῆς
ἀφίστασθαι, τῷ λειπομένῳ τρόπῳ συνεπλήρωσε τὸ ὅλον ὁ
θεός, [e] ἐντελεχῆ ποιήσας τὴν γένεσιν· οὕτω γὰρ ἂν μάλιστα
συνείροιτο τὸ εἶναι διὰ τὸ [f] ἐγγύτατα εἶναι τῆς οὐσίας τὸ
12 γίνεσθαι [g] ἀεὶ καὶ τὴν γένεσιν. [h] Τούτου δ' [i] αἴτιον, ὥσπερ
εἴρηται πολλάκις, [k] ἡ κύκλῳ φορά· μόνη γὰρ συνεχής. Διὸ
καὶ τἆλλα ὅσα μεταβάλλει εἰς ἄλληλα κατὰ τὰ πάθη καὶ
τὰς δυνάμεις, οἷον τὰ ἁπλᾶ σώματα, μιμεῖται τὴν κύκλῳ
φοράν· ὅταν γὰρ ἐξ ὕδατος ἀὴρ γένηται καὶ ἐξ ἀέρος πῦρ
καὶ πάλιν [l] ἐκ πυρὸς ὕδωρ, κύκλῳ φαμὲν περιεληλυθέναι τὴν
13 γένεσιν διὰ τὸ πάλιν ἀνακάμπτειν. Ὥστε καὶ ἡ [m] εὐθεῖα
φορὰ μιμουμένη τὴν κύκλῳ συνεχής ἐστιν. Ἅμα δὲ δῆλον
ἐκ τούτων ὅ τινες ἀποροῦσιν, διὰ τί ἑκάστου τῶν σωμάτων
εἰς τὴν οἰκείαν φερομένου χώραν ἐν τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ οὐ διε-
στᾶσι τὰ σώματα. Αἴτιον γὰρ τούτου ἐστὶν ἡ [n] εἰς ἄλληλα
μετάβασις· εἰ γὰρ ἕκαστον [o] ἔμενεν ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ καὶ
μὴ [p] μετέβαλλεν ὑπὸ τοῦ πλησίον, ἤδη ἂν [q] διεστήκεσαν.
14 Μεταβάλλει μὲν οὖν διὰ τὴν [r] φορὰν διπλῆν οὖσαν· διὰ δὲ
τὸ μεταβάλλειν οὐκ ἐνδέχεται μένειν οὐδὲν αὐτῶν ἐν οὐδεμιᾷ
χώρᾳ τεταγμένῃ. Διότι μὲν οὖν ἔστι γένεσις καὶ φθορὰ καὶ
διὰ τίν' [s] αἰτίαν, καὶ τί τὸ [t] γενητὸν καὶ φθαρτόν, φανερὸν ἐκ
15 τῶν εἰρημένων. Ἐπεὶ δ' [v] ἀνάγκη εἶναί τι [w] τὸ [x] κινοῦν, εἰ
κίνησις ἔσται, ὥσπερ εἴρηται πρότερον [y] ἐν ἑτέροις, καὶ [z] εἰ
ἀεί, ὅτι [a] ἀεί τι δεῖ εἶναι, καὶ εἰ [b] συνεχής, ἓν τὸ αὐτὸ καὶ ἀκί-

[z] οὔτε ποτὲ L. [a] ἀεὶ post φύσιν F. [b] φαμεν ante τοῦ βελτίονος F. [c] τὸ ante μὴ om. H. [d] ἐν ἅπασιν ἀδύνατον F.H. [e] ἐνδελεχῆ F.H. [f] ἐγγυτάτω F. [g] ἀεὶ om. H. [h] τοῦτο F. [i] αἴτιον om. F.H. [k] ἡ] αἰτία ἡ H. [l] ἐκ τοῦ πυρὸς F.H. [m] εὐθεῖα τούτων φ. L. [n] εἰς] ἐπ' E. [o] ἔμεινεν F.H. [p] μετέβαλεν H. [q] διειστήκεσαν F.H.L. [r] φθορὰν E. [s] αἰτίαν εἴρηται καὶ L. [t] γεννητὸν L. [v] ἀναγκαῖον H. [w] τὸ om. E.F. [x] κινοῦν om. E. [y] ἐν] καὶ ἐν H. [z] εἰ om. E. [a] ἀεὶ δεῖ τι εἶναι E.L, δεῖ τι ἀεὶ εἶναι F. [b] συνεχὲς E.

νητον καὶ ἀγένητον καὶ ἀναλλοίωτον· καὶ εἰ πλείους [b] εἶεν [c] αἱ
κύκλῳ κινήσεις, πλείους μέν, πάσας δέ πως εἶναι ταύτας
[d] ἀνάγκη ὑπὸ μίαν ἀρχήν· συνεχοῦς δ' ὄντος τοῦ χρόνου
[e] ἀνάγκη τὴν κίνησιν συνεχῆ εἶναι, εἴπερ ἀδύνατον χρόνον
[f] χωρὶς κινήσεως εἶναι. Συνεχοῦς ἄρα τινὸς [g] ἀριθμὸς ὁ χρό- 16
νος. Τῆς κύκλῳ ἄρα, καθάπερ ἐν τοῖς ἐν ἀρχῇ [h] λόγοις [i] διω-
ρίσθη. Συνεχὴς δ' [k] ἡ κίνησις πότερον τῷ τὸ κινούμενον συν-
εχὲς εἶναι [l] ἢ [m] τῷ τὸ ἐν ᾧ κινεῖται, οἷον τὸν τόπον λέγω ἢ
τὸ πάθος; Δῆλον δὴ ὅτι τῷ τὸ κινούμενον· πῶς γὰρ τὸ πά-
θος συνεχὲς [n] ἀλλ' ἢ τῷ τὸ πρᾶγμα [o] ᾧ συμβέβηκε συνεχὲς
εἶναι; Εἰ δὲ καὶ [p] τῷ ἐν ᾧ, μόνῳ τοῦτο τῷ τόπῳ [q] ὑπάρχει· 17
μέγεθος γάρ τι ἔχει, τούτου δὲ τὸ κύκλῳ μόνον συνεχές,
ὥστε αὐτὸ αὑτῷ [r] ἀεὶ συνεχές. Τοῦτο [s] ἄρα ἐστὶν ὃ ποιεῖ
συνεχῆ κίνησιν, τὸ κύκλῳ σῶμα φερόμενον· ἡ δὲ κίνησις τὸν
χρόνον.

Ἐπεὶ δ' ἐν τοῖς συνεχῶς κινουμένοις κατὰ γένεσιν ἢ ἀλλοί- 11
ωσιν ἢ ὅλως μεταβολὴν ὁρῶμεν τὸ ἐφεξῆς ὂν καὶ γινόμενον
τόδε μετὰ τόδε ὥστε μὴ διαλείπειν, σκεπτέον πότερον ἔστι
[t] τι ὃ ἐξ ἀνάγκης ἔσται, ἢ οὐδέν, ἀλλὰ πάντα ἐνδέχεται μὴ
γενέσθαι. Ὅτι μὲν γὰρ ἔνια, δῆλον, καὶ εὐθὺς τὸ ἔσται καὶ 2
τὸ μέλλον ἕτερον διὰ τοῦτο· ὃ μὲν γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι
[v] ἔσται, δεῖ τοῦτο εἶναί ποτε ἀληθὲς ὅτι ἔστιν· ὃ δὲ νῦν ἀλη-
θὲς εἰπεῖν ὅτι μέλλει, οὐδὲν κωλύει μὴ γενέσθαι· μέλλων
[w] γὰρ ἂν βαδίζειν τις οὐκ ἂν [x] βαδίσειεν. Ὅλως δ', [y] ἐπεὶ 3
ἐνδέχεται ἔνια τῶν ὄντων καὶ μὴ εἶναι, δῆλον ὅτι καὶ [z] τὰ
γινόμενα οὕτως ἕξει, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τοῦτ' ἔσται. Πό-
τερον οὖν ἅπαντα τοιαῦτα ἢ οὔ, ἀλλ' ἔνια ἀναγκαῖον ἁπλῶς
[a] γίνεσθαι, καὶ ἔστιν ὥσπερ ἐπὶ τοῦ εἶναι τὰ μὲν ἀδύνατα μὴ

[b] εἶεν om. E.F. [c] αἱ ἐν κύκλῳ E.F. [d] ἀναγκαῖον H. [e] ἀναγκαῖον H, om. E.L. [f] χωρὶς] ἄνευ F.H, et γρ. E. [g] ὁ χρόνος ἀριθμός F. [h] λόγοις om. F. [i] διώρισται H. [k] ἡ om. H. [l] ἢ] καὶ F. [m] τῷ om. E.F.H. [n] ἀλλ' ἢ corr. E. [o] ᾧ om. E. [p] τὸ F.H. [q] ἐνυπάρχει L. [r] ἀεὶ om. E. [s] ἄρα] γὰρ F. [t] ὅ τι E.F. [v] ἔσται] ἐστιν E. [w] γὰρ ἀναβαδίζειν τε οὐκ E. [x] βαδίσῃ F. [y] ἐπειδὴ F. [z] τὰ om. E.F. [a] γενέσθαι F.H.

εἶναι τὰ δὲ [b] *δυνατά, οὕτως καὶ περὶ τὴν γένεσιν; Οἷον τρο-*
πὰς ἄρα [c] *ἀνάγκη γενέσθαι,* [d] *καὶ οὐχ οἷόν τε μὴ ἐνδέχεσθαι.*
4 *Εἰ* [e] *δὴ τὸ πρότερον* [c] *ἀνάγκη γενέσθαι, εἰ τὸ ὕστερον, ἔσται,*
οἷον εἰ [f] *οἰκία, θεμέλιον, εἰ δὲ τοῦτο, πηλόν. Ἆρ' οὖν* [g] *καὶ*
εἰ θεμέλιος γέγονεν, [c h] *ἀνάγκη οἰκίαν γενέσθαι; Ἢ οὐκέτι,*
εἰ μὴ κἀκεῖνο [c] *ἀνάγκη γενέσθαι ἁπλῶς· εἰ δὲ τοῦτο,* [c] *ἀνάγκη*
καὶ θεμελίου γενομένου γενέσθαι οἰκίαν· οὕτω [i] *γὰρ ἦν τὸ*
πρότερον ἔχον πρὸς τὸ ὕστερον, [k] *ὥστ' εἰ ἐκεῖνο* [l] *ἔσται,*
5 [c] *ἀνάγκη ἐκεῖνο* [m] *πρότερον. Εἰ τοίνυν* [c] *ἀνάγκη γενέσθαι*
τὸ ὕστερον, καὶ τὸ πρότερον [c] *ἀνάγκη· καὶ* [n] *εἰ τὸ πρότερον,*
καὶ τὸ ὕστερον τοίνυν [c] *ἀνάγκη, ἀλλ' οὐ δι' ἐκεῖνο, ἀλλ' ὅτι*
ὑπέκειτο ἐξ [o] *ἀνάγκης ἐσόμενον. Ἐν οἷς ἄρα τὸ ὕστερον*
ἀνάγκη εἶναι, ἐν τούτοις ἀντιστρέφει, καὶ ἀεὶ τοῦ προτέρου
6 *γενομένου* [c] *ἀνάγκη γενέσθαι τὸ ὕστερον. Εἰ μὲν οὖν εἰς*
ἄπειρον εἶσιν ἐπὶ τὸ κάτω, οὐκ ἔσται [c] *ἀνάγκη τὸ ὕστερον*
τόδε γενέσθαι ἁπλῶς. Ἀλλ' [p] *οὐδ' ἐξ ὑποθέσεως· ἀεὶ γὰρ*
ἕτερον ἔμπροσθεν ἀνάγκη ἔσται, [q] *δι' ὃ ἐκεῖνο* [c] *ἀνάγκη γενέ-*
σθαι. Ὥστ' εἰ μή ἐστιν ἀρχὴ τοῦ ἀπείρου, οὐδὲ πρῶτον
7 *ἔσται οὐδέν, δι' ὃ ἀναγκαῖον ἔσται γενέσθαι. Ἀλλὰ μὴν*
οὐδ' ἐν τοῖς πέρας ἔχουσι τοῦτ' [r] *ἔσται εἰπεῖν ἀληθῶς, ὅτι*
ἁπλῶς [c] *ἀνάγκη γενέσθαι, οἷον οἰκίαν,* [s] *ὅταν θεμέλιος γένη-*
ται· ὅταν γὰρ γένηται, εἰ μὴ [t] *ἀεὶ τοῦτο* [c] *ἀνάγκη γίνεσθαι,*
8 *συμβήσεται ἀεὶ εἶναι τὸ ἐνδεχόμενον* [v] *μὴ ἀεὶ εἶναι.* [w] *Ἀλλὰ*
δεῖ τῇ γενέσει ἀεὶ εἶναι, εἰ ἐξ [x] *ἀνάγκης* [y] *αὐτοῦ ἐστὶν ἡ γένε-*
σις· τὸ γὰρ ἐξ [x] *ἀνάγκης καὶ ἀεὶ ἅμα· ὃ γὰρ εἶναι* [c] *ἀνάγκη*
οὐχ οἷόν τε μὴ εἶναι· ὥστ' εἰ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης, ἀΐδιόν ἐστι,
9 *καὶ εἰ ἀΐδιον, ἐξ* [x] *ἀνάγκης.* [z] *Καὶ εἰ ἡ γένεσις τοίνυν ἐξ*
[x] *ἀνάγκης, ἀΐδιος* [a] *ἡ γένεσις τούτου, καὶ* [b] *εἰ ἀΐδιος, ἐξ* [x] *ἀνάγ-*

[b] *δυνατὸν* F. [c] *ἀναγκαῖον* H. [d] *καὶ* om. F.H.L. [e] *δὲ* H. [f] *οἰκίαν* L. [g] *εἰ καὶ* F. [h] *ἀνάγκη καὶ οἰκίαν* F. [i] *γὰρ ἂν ἦν* F. [k] *ὡς* H. [l] *ἔστιν* F. [m] *πρ.] πρότερον γενέσθαι* F.H.L. [n] *εἰ τὸ πρότερον καὶ* margo E.F. [o] *ἀναγκαίου* H. [p] *οὐδ'* om. E. [q] *δι' ὃ] διὸ καὶ* F. [r] *ἔστιν* F. [s] *ὅταν θεμέλιος γένηται* om. pr. E. [t] *ἀνάγκη ἀεὶ γίνεσθαι τοῦτο* F. [v] *ἀεὶ μὴ* F. [w] *ἀλλὰ—εἶναι* om. pr. E. [x] *ἀναγκαίου* H. [y] *ἐστὶν αὐτοῦ* F.H. [z] *καὶ εἰ ἡ γένεσις τοίνυν* om. corr. E. [a] *ἡ] καὶ ἡ* H. [b] *εἰ* om. E.

κης. Εἰ ἄρα τινὸς ἐξ ἀνάγκης ἁπλῶς ἡ γένεσις, [c] ἀνάγκη
ἀνακυκλεῖν καὶ ἀνακάμπτειν. Ἀνάγκη γὰρ ἤτοι πέρας
ἔχειν τὴν γένεσιν ἢ μή, καὶ [d] εἰ μή, [e] ἢ εἰς εὐθὺ ἢ κύκλῳ.
Τούτων δ' εἴπερ ἔσται ἀΐδιος, οὐκ εἰς εὐθὺ οἷόν τε διὰ τὸ μη- 10
δαμῶς εἶναι ἀρχὴν μήτ' ἂν κάτω, [f] ὡς ἐπὶ τῶν ἐσομένων [g] λαμ-
βάνομεν, μήτ' ἄνω, [f] ὡς ἐπὶ τῶν [h] γινομένων· ἀνάγκη δ' εἶναι
ἀρχήν, [i] μὴ πεπερασμένης οὔσης, [k] καὶ ἀΐδιον εἶναι. Διὸ
ἀνάγκη κύκλῳ εἶναι. Ἀντιστρέφειν ἄρα ἀνάγκη ἔσται, οἷον 11
εἰ [l] τοδὶ ἐξ ἀνάγκης, [m] καὶ τὸ πρότερον ἄρα· ἀλλὰ μὴν εἰ
τοῦτο, καὶ [n] τὸ ὕστερον ἀνάγκη γενέσθαι. Καὶ τοῦτο ἀεὶ
[o] δὴ συνεχῶς· οὐδὲν [p] γὰρ τοῦτο διαφέρει λέγειν διὰ δύο ἢ
πολλῶν. Ἐν τῇ κύκλῳ ἄρα κινήσει καὶ γενέσει ἐστὶ τὸ ἐξ
ἀνάγκης ἁπλῶς· καὶ εἴτε κύκλῳ, ἀνάγκη [q] ἕκαστον [r] γίνεσθαι
καὶ γεγονέναι, καὶ εἰ ἀνάγκη, ἡ τούτων γένεσις κύκλῳ. Ταῦτα 12
μὲν δὴ εὐλόγως, ἐπεὶ ἀΐδιος [s] καὶ ἄλλως ἐφάνη ἡ κύκλῳ κίνησις
καὶ ἡ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι ταῦτα ἐξ ἀνάγκης γίνεται καὶ ἔσται,
ὅσαι [t] ταύτης κινήσεις καὶ ὅσαι διὰ ταύτην· εἰ γὰρ [v] τὸ κύκλῳ
κινούμενον ἀεί τι κινεῖ, ἀνάγκη καὶ τούτων κύκλῳ εἶναι τὴν
κίνησιν, οἷον τῆς ἄνω φορᾶς οὔσης [w] ὁ ἥλιος κύκλῳ [x] ὡδί,
[y] ἐπεὶ δ' οὕτως, [z] αἱ ὧραι διὰ τοῦτο κύκλῳ γίνονται καὶ ἀνα-
κάμπτουσιν, τούτων [a] δ' οὕτω γινομένων [b] πάλιν τὰ ὑπὸ τού-
των. Τί οὖν δή ποτε τὰ μὲν οὕτω φαίνεται, οἷον [c] ὕδατα 13
καὶ ἀὴρ κύκλῳ [d] γινόμενα, καὶ εἰ μὲν νέφος ἔσται, [e] δεῖ ὗσαι,
καὶ εἰ ὕσει γε, δεῖ [f] καὶ νέφος εἶναι, ἄνθρωποι δὲ καὶ ζῷα οὐκ
ἀνακάμπτουσιν εἰς αὑτοὺς ὥστε πάλιν γίνεσθαι τὸν αὐτόν·
οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ [g] ὁ πατὴρ ἐγένετο, σὲ γενέσθαι· ἀλλ' εἰ
σύ, ἐκεῖνον. Εἰς εὐθὺ [h] δὲ ἔοικεν εἶναι αὕτη ἡ γένεσις. Ἀρχὴ 14

[c] ἀναγκαῖον E. [d] εἰ μή om. H. [e] ἢ ante εἰς om. F. [f] ὡς om. E. [g] λαμβανομένων E.H. [h] γεινομένων E. [i] μήτε E.F.H. [k] καὶ om. E. [l] τοδὶ] τὸ E. [m] καὶ τὸ π.] εἶναι καὶ τὸ π. F. [n] τὸ ante ὕστερον om. E. [o] δὴ] ἤδη F.H. [p] γὰρ τοῦτο om. H. [q] ἕκαστον om. F. [r] γενέσθαι H. [s] ἐφάνη καὶ ἄλλως F. [t] ταύτας F.H. [v] τὸ] τι H, τι τὸ F. [w] κύκλῳ ὁ ἥλιος F. [x] ὡδί om. E. [y] ἐπεὶ—ἀνακάμπτουσιν om. F. [z] αἱ om. E. [a] δ' om. E. [b] πάλιν τὰ] πάνθ' F.L. [c] ὕδωρ L. [d] γιγνόμενος F. [e] δεῖ καὶ ὗσαι F.H. [f] καὶ post δεῖ om. H. [g] ὁ om. E. [h] δὴ L.

[i] δὲ τῆς σκέψεως πάλιν αὕτη, πότερον ὁμοίως ἅπαντα ἀνακάμπτει ἢ οὔ, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀριθμῷ τὰ δὲ εἴδει μόνον. Ὅσων μὲν οὖν ἄφθαρτος ἡ οὐσία ἡ κινουμένη, φανερὸν ὅτι καὶ ἀριθμῷ [k] ταὐτὰ ἔσται (ἡ γὰρ κίνησις ἀκολουθεῖ τῷ κινουμένῳ), ὅσων δὲ μὴ ἀλλὰ φθαρτή, ἀνάγκη τῷ εἴδει, ἀριθμῷ δὲ μὴ ἀνακάμπτειν. Διὸ ὕδωρ ἐξ ἀέρος καὶ ἀὴρ ἐξ ὕδατος εἴδει ὁ αὐτός, οὐκ ἀριθμῷ. Εἰ δὲ καὶ ταῦτα ἀριθμῷ, ἀλλ' οὐχ ὧν ἡ οὐσία γίνεται οὖσα τοιαύτη οἵα ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι.

[i] δὴ E.H.L. [k] *ταῦτα ἐν ἔσται* H, *ταὐτὰ ἐν ἔσται* F.

INDEX VERBORUM

QUÆ IN TOMO SECUNDO EXPLICANTUR,

AUT ALIOQUI NOTATU DIGNA SUNT.

N. B. *Literæ, N. Naturalis Auscultationis—C. De Cælo—G. De Generatione et Corruptione libros designant. Numerus Romanus librum; Arabicus prior caput, alter sectionem indicat.*

INDEX RERUM

QUÆ IN TOMO SECUNDO VISÆ SUNT MEMORABILIORES.

PA
3890
A2
1837
t.1-2

Aristoteles
Opera

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

ERINDALE COLLEGE LIBRARY